

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

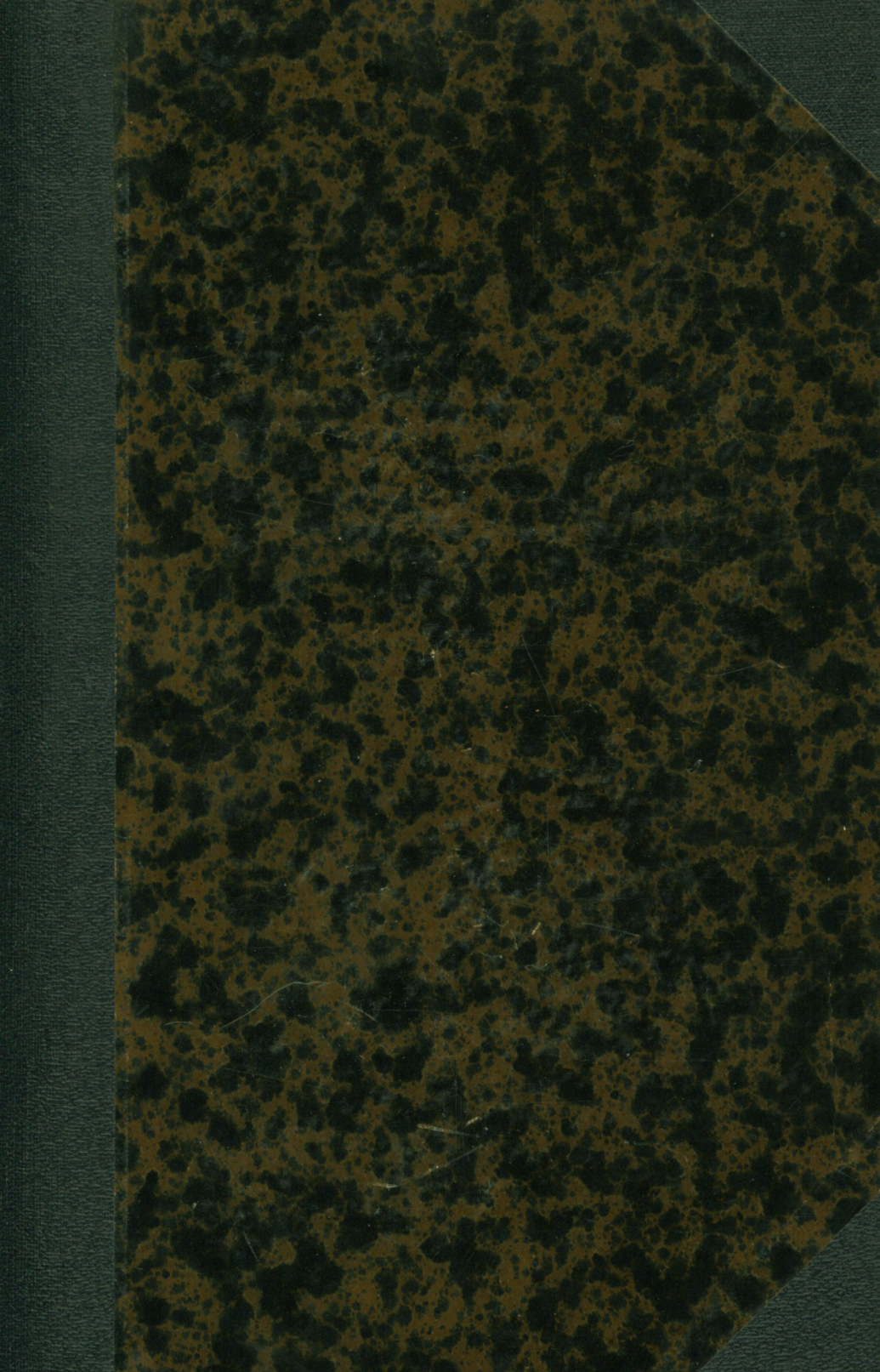
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Bohm - Rasmussen

Højesteretstidende

udgivet af

Højesterets Protokolsekretærer.

Højesteretsaaret 1932.

75. Aargang.

København.

G. E. C. Gads Forlag.

1933.

NAVNEREGISTER

Civile Sager.

	Pag		Pag
Aaberg & Nissen i Likv	672	Bjørkmann, Mary Juliane	
Aaberg, V, Skibsmægler	672	Christine, f Jensen	285
Aalborg Maskin- og Skibsbyg- geri, A/S	559, 563	Blumensaadt, Erik, Fabrikant	845
Aalborg og Nørresundby Ba- germesterforening	174	Bolten, August, Skibsmægler	347
Aarøe, C B, Bestyrer	56	Boye, Henrik, Slagtermester..	655
Adeltoft, Agnes Margrethe Ro- salie, f Petersen	328	Bregninge Sogneraad	252
Adeltoft, Anders J, Repræ- sentant	328	Brockdorff, C F S V Juel, Baron	252
Alnor, P H, Dr med	587	Bruun, Sigurd, Landsretssagf	341
Andersen, Chr, Gartner	587	Buch, Kr, Gaardejer	211
Andersen, Julius, Gartner ..	242	Bundgaard, Chr, Sagfører ..	576
Andersen, M, Detailhandler ..	850	Christensen, C F, Restauratør, fhv Fiskeriforpagter	207
Andersen, N P, Tømrermester	198	Christensen, Hestbek, Fabrik- ejer	739
Angelo, Aage R, Direktør ..	376	Christensen, Jørgen, Køb- mand	11
Anthony, R, Grosserer	306	Christensen, Kaj Møller, Ba- germester	236
Assens Amtsraad	629	Christensen, Kirstine, Frk, Sygeplejerske	655
Assuranceforeningen »Skuld«.	137	Christensen, Vald, Auto-Gum- mi Lageret	666
Bagger, Carl, fhv Kommune- kasserer	159	Christianshavns Borger-For- ening	856
Banco di Roma	691	Christoffersen, Poul Johannes, Skibsfører	718
Barslund, L N, Fabrikant	442	Clausen, Kristian Ingvard, Kreaturhandler	662
Bartens, C E, Ingeniør	6	Clausen, N P, Fabrikant	679
Bendix, Ellis Stampe, Frk ..	506	Dahl, Birtha, Fru	126
Bengtsson, Edvard William, Opsynsmand	300	Dalberg, C, Overretssagfører	273
Bengtsson, Harriet Andrea, f Nielsen	300	Dalbynder—Dalbyover Sog- neraad	132
Berlingske Tidende	581		
Bisgaard, Otto, Overretssagf	66		
Bjørkmann, Frans Helge Kor- nelius, Fabrikant	285		
Bjørkmann, Knud	285		

	Pag		Pag
Dalsgaard, J, Proprietær	495	Foreningen af Ansvarsforsik-	
Danielsen, Axel, Proprietær ..	41	ringsselskaber til Overta-	
Dansk Arbejdsgiverforening ..	595	gelse af Forsikringer for Au-	
Dansk Arbejdsmandsforbund,		tomobiler, der udlejes uden	
Svendborg Afdeling	140	Fører til Personbefordring..	647
Dansk Elektricitetskompagni,		Foreningen af Bygningshaand-	
A/S	46	værkere paa Sjælland	198
Dansk Engelsk Caramelfabriks		Foreningen af danske Urgros-	
Konkursbo	92	sister	865
Dansk Farmaceutforening	483	Foreningen til Opkøb og Ud-	
Dansk Kautionsforsikrings-A/S		stykning af Landejendomme	
563, 627		i Sjællands og Fyns Stift	
Dansk Typograf-Forbund	513	samt de sønderjyske Lands-	
De danske Statsbaner ..	570, 606	dele	386
Dederding, P, Overretssagf ..	483	Forsikringen af danske Fiske-	
Det kgl octrojerede Sø-Assu-		fartøjer	487
rance Kompagni, A/S	179	Frandsen, Carl Frands, Told-	
Det Store Nordiske Telegraf-		pakhusmester	170
Selskab, A/S	153	Frandsen, Sørine, f Petersen..	170
Dirksen, P, & Søn, Snedker-		Frederiksberg Kommunalbe-	
mestre	853	styrelse	768
Dixen, Thorvald, Gaardejer..	28	Frederiksberg private Ejen-	
Dyva & Jeppesen, A/S	71	domsselskab, A/S	853
		Frendrup, Flemming Abben,	
		Købmand	749
		Freuchen, Aug, & Co, A/S..	729
		Friis, V Richter, Bladudgiver	71
Edelmann, V, Frk	534	Gammelgaard, Ane, Enke....	659
Elfelt, Wilhelmine, Enkefru..	815	Gargour, T & fils, Firmaet..	691
Ellermann, C, Firmaet	742	Geneffe, Regnar Th, Aktie-	
Engelhardt, Svend, Overrets-		selskabet	867
sagfører	622	Generaldirektoratet for de	
Enna, Ernst, Fabrikant	163	danske Statsbaner	606
Eriksen, John, Tømrermester	853	Gosch, Hans, Gaardejer	555
Eriksen, Laurs, Grosserer ..	763	Grøftebjerg og Omegns Trans-	
Esbensen, Esben, Gaardejer..	860	formatorforening	46
Esbjerg Byraad	108		
Farum Sø, A/S	111	Hammer, Arne, cand jur	483
Fiil, Niels Nielsen, Murer-		Hampen Maskinfabrik, A/S ..	460
ster	34	Hangaard, Ingvar L, Smed..	460
Financieringsselskabet af 10.		Hansen, A Dahlberg, Auto-	
Aug. 1930, A/S	704	mobilforhandler	763
Finansministeriet ..	111, 153, 314	Hansen, C, Radioforhandler..	394
Fisk Automobilgummi A/S ..	666	Hansen, Claus P, Gaardejer..	89
Fisker, Erik, Arkitekt	704	Hansen, Ejnar, Overretssagf..	341
Fjeldvig, Einar, Handelsgart-		Hansen, Gorm, Købmand ...	495
ner	216		
Flügge, Emil, Rentier	126		

Pag	Pag		
Hansen, H Christian, Gas- og Vandmester	378	Jensen, Bertha, Enkefru	669
Hansen, Hans, Forpagter	495	Jensen, Caroline Vilhelmine, f Nielsen	245
Hansen, Holger Thorkild Engelhardt Laub, Arbejdsmand	140	Jensen, Chr, Statshusmand..	166
Hansen, I C, Skibsmægler....	803	Jensen, Ejler	63
Hansen, Laurids, fhv Gaardejer	100	Jensen, J A, Sagfører	779
Hansen, Otto, Murermester ..	509	Jensen, J Chr, Murermester..	581
Hansen, Peder, fhv Gaardejer	11	Jensen, Jens, Rentier	11
Hansen, Peder, Gaardejer	495	Jensen, Johanne Vilhelmine, Frk	470
Hansen, Richard Andreas	758	Jensen, Lars, Bud, hans Dødsbo	245
Hanson, Ludvig, Sagfører	21	Jensen, Martin, Vejmand	277
Harder, Johs Carl, Typograf..	513	Jensen, Ole, Sagfører	604
Hasseris Sogneraad	615	Jensen, Oscar Lauritz, Snedkermester	470
Hede, Paul, Landsretssagfører	245	Jensen, Rasmus, Husejer	629
Hedin, Partikulier	239	Jensen, Waldemar, Direktør..	345
Heise, Oluf, Overretssagfører	506	Jespersen, Jesper, Gaardejer	277
Henkel & Co, A/G Düsseldorf	60	Joensen, Ole, Motorpasser ..	718
Hestbek Christensen, Fabrik-ejer	739	Johansen, Carl F, fhv Gaardejer	737
Hjorth, H C, Købmand	850	Justitsministeriet	273, 345
Hobro Købstadkommune	867	»Jyden«, Cykel- og Ringfabriken	774
Hobro Tømmerhandel, A/S ..	867	Jydsk Handelskompagni, A/S	74
Hornemann, G A, Godsejer ..	675	Jyllandsposten, Dagbladet ...	785
Horsens Vestbaner	834	Jønck, Martin, Gaardejer	11
Hostrup-Bendtsen, Chr, fhv Forretningsfører	785	Jønck, Valdemar, Forpagter..	11
Hounisen, Kristian, m fl.....	547	Jørgensen, A Jul, Direktør ..	74
Hovgaard, A, Godsejer	132	Jørgensen, Alexander, Fabrikant	412
Husby Sogneraad	547	Jørgensen, Chr, Trikotagehandler	521
Husmændenes Udstykningsfor-ening i Aalborg Amt	166	Jørgensen, Henrik, Mejeriejer	774
Indenrigsministeriet	692	Jørgensen, Jørgen Jensen....	495
Ingdam, A, Købmand	6	Jørgensen, Jørgen Peter, Gros-serer	647
Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistret-tigheder i Danmark	394	Jørgensen, Nicolai, Foderme-ster	739
Jacobsen, Lorenz, Gaardejer, Tyskland	576	Kaae, Arne, Landsretssagfører	285
Jacobsen, Marius, Fiskeskipper	487	Kasten, Adolf Marinus, Ar-bejdsmand	644
Jacobsen, S, Bogholder	381	Kirkeministeriet paa Menig-hedsraadet for Skelby Sogns Vegne	41
Jarl, C F	542	Kjær, Harald, Grosserer	755
Jensen, Albert, Rederiet, A/S	803		
Jensen, Anders, Sognefoged..	277		
Jensen, Andreas, Gaardejer..	771		

	Pag		Pag
Kjærsgaards Trævarefabrik, Firmaet A J	675	Lorentzen, Ludvig, Ejendoms- kommissionær	568
Knudsen, E H, Bogtrykker ..	464	Madsen, P, Smedemester	89
Knudsen, N P, Restauratør ..	797	Magnussen, Magnus Frederik, Skibsfører	718
Knuth, Lensgreve	715	Martensen, Chr	796
»Koda«, Internationalt For- bund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Dan- mark	394	Michelsen, Jens Jacob, Kok ..	718
Kolding Købstadkommune ..	681	Mikkelsen, Chr, Byraadsmed- lem	140
Korn- og Foderstof Kompag- niet, A/S	137	Mikkelsen, Nielsine, Fru	504
Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Lan- det i Jylland	760	Ministeriet for offentlige Ar- bejder	732
Krigsministeriet	536	Modemi, S/S, Rederiet for	137
Kristeligt Dansk Fællesfor- bund for Arbejdere og Ar- bejdsgivere	108	Mogensen, Mogens, Gaardejer	225
Københavns Byrets Skifteaf- deling III	245	Moltzen, E, Overretssagfører	92
Københavns Handelsbank, A/S	314	Moos & Jensen, Firmaet	28
Køng—Gummerup Elektrici- tetsværk	860	Mortensen, A, Ur- og Instru- mentmager	865
Landbrugsministeriet	111	Mousten, Chr, Gaardejer	277
Landsforeningen Danmarks Bil- ruter	732	Murmann, Søren Peter, Fa- brikant	845
Langebæk, Tage, Direktør ..	386	Møller, Elna Ida Antonie, f Jørgensen, Enke	755
Langevang, Chr Andersen, Proprietær	568	Møller, Ferd Aug, Slagter- mester, hans Dødsbo	604
Larsen, Anthon, Redaktør	856	Møller, Oscar, Bogbinderme- ster	195
Larsen, H V, Gaardejer	737	Møller, Theresia Olivia Pou- line, f Halvorsen, hendes Dødsbo	604
Larsen, John M	398	Møller, Waage Lerche, Gros- serer, hans Dødsbo	536
Larsen, Julius, Teglværksbe- styrrer, hans Arvinger	504	Møller-Nielsen, Andreas, Re- præsentant, som Væрге for Niels Børge Møller-Nielsen	536
Larsen, L R, Inspektør	504	Nicolaysen, P, & Co, A/S....	839
Lassen & Asmussen, Firmaet	622	Nielsen, Alfred, Tømrermester	655
Lau, Louise, Frk	746	Nielsen, Birgitte Marie, f Jo- hansen, hendes Dødsbo	779
Lauritzen, M, Fabrikant	679	Nielsen, Johs, Gaardejer	1
Laursen, D, Godsejer	207	Nielsen, Kristian, Slagteriar- bejder	131
Laustsen, N K, Bagermester	174	Nielsen, Marius, Grosserer ..	800
Lerborg, O, Muremester	306	Nielsen, Mathea Jensine, Fru	131
Lind, K, Gaardejer	268	Nielsen, Niels, Partikulier, hans Dødsbo	779
Lindgreen, D	230		
Ljungdahl, Frida Ottine Al- vilda	396		

Pag	Pag
Nielsen, Nikoline, f Sewerin, Fru	Petersen, Else Marie, Fru .. 123
839	Petersen, Hansine, Enkefru.. 827
Nielsen, Sinding, Cementstøber 277	Petersen, Ingeborg, Frk 749
Nielsen-Herst, Niels Laursen 731	Petersen, K, A/S
Niemann, E S, Gaardejer ... 615	800
Nordisk Betonkompagni, A/S.. 509	Petersen, Karen Agnete, Fru 501
Nordisk Ulykkesforsikrings- A/S af 1898	Petersen, Niels, Blikkenslager- mester
555	123
Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab	Petersen, Niels, Rentier
296	21
»Nye Danske af 1864«, For- sikringsaktieselskabet	Petersen, Otto Frantz Funch, Apoteker
811	501
Nørlund Savværk	Petersen, P C, Grosserer 742
675	Petersen, Peter, Boelsmand.. 827
Nørmark, Kai, Bagermester .. 230	Petersen, Peter Christian, kl Ladegaard
Nørresundby Byraad	834
644	Petersen, Peter Valdemar, Tømrer
Odense Kommune	268
692	Petersen, Severin & Co, Fir- maet
Olesen, Th, Grosserer	570
691	Petersen, Valdemar, Fabrikant 458
Olsen, Alfred, Grosserer 381	Petit-Bazaren, A/S
Olsen, Alfred, & Co, A/S.... 381	60
Olsen, Edith Marguerita Klif- fort	Petri, H, Murermester
341	509
Olsen, Jørgensine Johanne Henriette, f Kliffort, Enke- fru, hendes Dødsbo	Plesner, Lauritz, hlv Stæv- ningsmand
341	627
Olsen, Karla Rosa Kliffort, Frk	Politiimesteren i Ribe
341	396
Olsen, R C, Tømrermester.. 242	Poulsen, Poul Chr, Gaardejer 132
Overformynderiet	
797	Rasmussen, Anna, Victualie- handlerske
Overregistrator ved Aktiesel- skabsregistret	66
811	Rasmussen, Carl, Gaardejer.. 729
Pacharzina, Max, Slagtermes- ter	Rasmussen, H F, Kaptajn 559
467	Rasmussen, Johan, Cykelhandl 669
Palmolive G m b H, Berlin.. 63	Rasmussen, Niels Peter, Mu- rerformand
Pedersen, Andrea Theodora.. 360	34
Pedersen, Chr, Restauratør.. 771	Rasmussen, Wiggo Fischer, hlv Proprietær, Ejendomskom- missionær
Pedersen, Hans, Slagtermester 242	568
Pedersen, Michdal, Gaardejer 277	Refer, Aage, Direktør
Pedersen, Peder, Cementstø- ber	309
360	Roskilde og Omegns Bager- mester- og Konditorforening 236
Pedersen, Thomas Nicolaj, Murersvend	Røgenæs, N, Skibsreder 347
34	
Pedersen, Thomas Peter, hlv Husejer	Saur, J P C, Murer
760	464
Petersen, Angelo Christian Michael, Marskandiser og Møbelhandler	Schandorffs Trælasthandel, H, A/S
376	768
	Schelde, Axel, Bagermester.. 21
	Schmidt & Andersen
	51
	Scheded, Karen, Frk
	202

	Pag		Pag
Seiden- og Wollwarenfabrik		Sørensen, Sigon Walther, Glar-	
A/G, Budapest	839	mestersvend	123
Simonsen, C, Malermester ..	853	Tange, Gunna, Frk	1
Skattedepartementet	245, 542	Thomsen, I, Slagtermester ..	715
Skelby Sogns Menighedsraad	41	Thorsen, S M, Grosserer	467
Skifteretten for Kbhvns Amts		Tranberg, Carl, Proprietær	
nordre Birk	755		659, 662
Skive Bank, A/S, i Likv	309	Tychsen, C, Øjenlæge	296
Skjellerup, Christen Chr, Bo-			
elsmand	225	Ulfborg Sognekommune	551
Skuld, Assuranceforeningen ..	137	Unione Italiana di Riassicura-	
Slott-Møller, Harald, Kunst-		zione	179
maler	239	Varde—Grindsted Privatbane	
Smith, N, statsautoriseret Re-			659, 662
visor	195	Vedersø Sognekommune	551
Socialministeriet	764	Veile Oplands Strømforsyning,	
Sogneraadforeningernes		Andelsselskab	211, 216
Ulykkesforsikring for Land-		Vergo, Kirstine Petrine, Enke-	
brugere, gensidige Andels-		fru	749
selskab	100	Vonsild Sognekommune	681
Staby Sogneraad	547	Vordingborg Landsogns Kom-	
Statsbanerne	570, 606	mune	159
Steffensen, Chr, Tømmerme-		Væhr—Nebel Sogneraad	534
ster	758	Weile, Elisabeth, f Christen-	
Stephensens Efff, Emil	51	sen, Fru	815
Store Nordiske Telegrafsel-		Wenk, Nora, Fru, f Knudsen ..	604
skab, A/S	153	Willumsen, J P, Møllejejer ...	606
Stubbekøbing Ægekspor, A/S	764	Wiskum, P M, Grosserer ...	865
Sundby Strømbad, Indehave-		Zürich, Alm Ulykkes- og An-	
ren af	230	svarsforsikrings Aktiesel-	
»Svejbæklund«, A/S	634	skab i Zürich	398
»Svejbæklund« Grundejerfor-		Zwicky, V, Fru	378
ening	634	Øresunds kemiske Fabriker,	
Svendsen, Chr, Gaardejer ...	132	Kommanditselskab	542
Svenska Maskinverken Söder-		»Østerbrogade 104«, A/S	521
tälje, A/S	718	Østifterne, Forsikringsaktie-	
Søeborg, V, Konfitor	746	selskab	56
Søndergaard, Peter, Gaard-			
ejer	277		
Sørensen, C, Ejendomshandler	458		
Sørensen, M, Sagfører	92		
Sørensen, Peter, Skotøjsfabri-			
kant	595		
Sørensen, S P, Fiskeskipper	412		

Kriminelle Sager.

	Pag		Pag
Adeltoft, Anders Johan	331	Jensen, Lars Evald Frederik	
Ahrendt, Rasmus Johan Niel-		Kristian	708
sen	684	Jensen, Lars Severin	182
Andersen, Alfred Julius	424	Jensen, Laurids Møller	441
Berthelsen, Søren	609	Jensen, Peder Ejnar	392
Birkelund, Niels Mathiasen		Jensen, Poul Johan	453
Thorsen	299	Jespersen, Johanne Marie, f	
Brock, Henrik	837	Falk	821
Christensen, Hans Albert Wæ-		Jespersen, Niels Christian ...	821
ver	515	Johansen, Eldas Marius	638
Christensen, Hans Andreas ..	472	Jørgensen, Hans Otto	204
Christensen, Johannes	724	Jørgensen, Øjvind	282
Christensen, Karl Frits.....	639	Kiil, Hans Fallesen,	532
Christensen, Niels Christian..	405	Knudsen, Søren Marius	256
Christiansen, Niels Peter	598	Kristensen, Axel Peter	486
Davidson, Jens Peter	157	Kristensen, Albert Johan Ma-	
Døssing, Karl Martinus Kri-		rentius	830
stensen	418	Kristensen, Hans Peter	830
Egdiussen, Arthur Ulrik Hol-		Kristoffersen, Aksel Vilhelm..	18
ger Sophus Malling	389	Lind, Georg Valdemar Johan-	
Eyvindsson, Daniel Jacob Elie-		nes	722
zer	545	Lund, Antoni Marinus	289
Gringer, Max	863	Madsen, Ejnar Eberg	58
Hansen, Edvin Emil	428	Madsen, Otto Juul	424
Hansen, Hans Kristoffer ...	598	Metzdorff, Johann Friederich	619
Hansen, Hedevig Margrete, f		Nielsen, Arnold	642
Nielsen	188	Nielsen, Axel Mogens Lind-	
Hansen, Heinrich	336	hardt	428
Hansen, Herluf Ferdinand	683	Nielsen, Charles	164
Hansen, Mary Laurentine	362	Nielsen, Jørgen	444
Hansen, Niels Andreas	188	Nielsen, Niels Karl	107
Hansen, Sofus Roenberg	710	Nissen, Christian	527
Hansen, Thorvald Viggo Georg	524	Olsen, Axel, kl Haldrup	105
Haulrich, Christian	475	Olsen, Hans Laurids	449
Holm, Christian Thorvald		Paulsen, Anker	527
Trygve	448, 557	Pedersen, Alma Kristine.....	374
Jakobsen, Julius Guldberg ..	233	Pedersen, Harald Victor	319
Jensen, Johannes Evald Stud-		Pedersen, Inger Elisabeth, f	
gaard	617	Andersen	319
Jensen, Lars Christian Julius	806		

	Pag		Pag
Pedersen, Niels Peder Albrecht Pragholtm.	327, 651	Schmidt, Carl Vilhelm Emil..	431
Pedersen, Oluf Reinholdt Reimer	439	Schmidt, Jens Brinkmann	15
Pedersen, Rasmus Martin	192	Schrøder, Carl Johan Frederik Magnus Nønnecke.....	612
Pedersen, Viggo Bjerregaard	144	Simonsen, Edel Christine, f Pedersen	87
Petersen, Edel Christine, Simonsens Hustru	87	Storm, Jens Emmanuel Villiam Hansen	103
Petersen, Edvard Anker Aage, kl Due	224	Svendsen, Carl Marius Ludvig	593
Petersen, Valdemar Theodor	9	Svenningsen, Rasmus Arnold	601
Pierri, Thomas Emil Francesco	368	Sørensen, Eilert Lunøe	303
	\	Sørensen, Niels Anker	95
Rabassino, Egidio	338	Thompson, James August	265
Rasmussen, Karl Emil	282	Thomsen, Hans Frederik Valdemar	712
Rasmussen, Niels Frederik ..	437	Thorholm, Jakob	810
Rasmussen, Rasmus Nielsen..	362	Trolle, Christian	455
Reingaard, Viggo Andreas ..	631	Trolle, Oskar Emil	455
Roldsgaard, Johannes Robert	418	Villadsen, Jens	517
Ruben, Moritz Meinert	370	Ømand, Jens	350
Rudfeld, Johannes Kristian Pedersen	217		

Fortegnelse
over
de i Sagregistret benyttede Rubriker.

Afgifter	Entreprise
Afpresning	Erstatning
Afstemning	Falsk Anmeldelse
Agenter	Falsk Forklaring
Aktieselskaber	Falsk Klagemaal
Alderstid	Fattigvæsen
Almenfarlige Forbrydelser	Firma
Andelsforetagender	Foreninger
Anke	Forfatterret
Annoncer	Forpagtning
Arbejdsstridigheder	Forsikring
Arkitekter	Forvaring
Arrest	Forældelse
Arv	Fremmed Ret
Assurancesvig	Frihedskrænkelser
Auktion	Fængsling
Automobiler	Færdsel
Baandlæggelse	Gadejord
Bade	Gader
Bagerier	Gaver
Banker	Gentagelsesstraf
Bedrageri	Haandværk
Betaling	Handel
Betinget Dom	Hunde
Borgerlige Rettigheder	Hævd
Brandstiftelse	Incasso
Bygningsforhold	Interessentskab
Børn	Invalider
Dokumentfalsk	Jordemødre
Domme	Jærnbaner
Domstolene	Kaution
Dyrplageri	Kommission
Ejendomsret	Kommunalvæsen
Eksekution	Konkurrence
Eksekutorer	Konnossement
Elektriske Anlæg	Kontrakt

Konventionalbod	Sagførere
Kunstnerret	Servituter
Køb og Salg	Sikkerhedsanstalter og Sikker-
Købstæder	hedsforanstaltninger
Landvæsenskommissioner	Skatter
Lavvæрге	Skibe
Leje	Skibsregistrering
Likvidation	Skifte
Litis denuntiatio	Skifteafgift
Læger og Sygehuse	Skøn
Manddrab	Smitte
Manddrab (uagtsomt)	Sparekassebøger
Maskiner	Statsbanerne
Medskyld	Strafferetspleje
Mened	Sædelighedsforbrydelser
Militærvæsen	Søer
Mishandling	Søfart
Modregning	Søterritoriet
Mæglere	Testamente
Navn	Tidsfrister
Næringsvæsen	Tilbagebetaling
Nævningesager	Tilbageholdsret
Offenlig Myndighed og Orden	Tilbagesøgning
(Forbrydelser mod)	Tilregnelighed
Omløben med Varer	Tjenesteforhold
Pant	Transport
Pantelaanere	Tyveri
Patent	Udskiftning
Pension	Udstykning
Personlige Rettigheder	Umyndige
Politiforseelser	Vand
Prisaftaler	Veje
Procesvarsel	Voldsforbrydelser
Præsteembeder	Værneting
Radio	Ægteskab
Regnskab	Ære
Retspleje	Ærefornærmelser
Røveri	Ødelæggelse

SAGREGISTER

Pag

Afgifter.

I Anledning af Hasseris Kommunes Anlæg af en stor Forbindelsesvej over nogle Marker ved Aalborg forpligtede en af Ejerne sig til for et 50 Alen bredt Bælte paa begge Sider af Vejen at betale et Vejbidrag af 10 Kr pr løbende Alen Facade mod Vejen »efterhaanden som der afhændes Parceller af dette Bælte af Ejendommen langs Vejen«. Antaget at Ejeren, der kort forinden havde solgt største Delen af dette Bælte for Byggegrundspris til en Cementfabrik, der mulig havde Brug for Arealet til anden Anvendelse, allerede nu maatte svare Afgiften heraf 615

Afpresning.

En Jordemoder og hendes Mand, der under Trusel om Skandalisering havde søgt at formaa en Amtslæge til at betale sig Penge, blev straffet efter Strfl § 245, og Jordemoderen blev for vanærende Handling i Hh t Lov-Bek Nr 378 af 23 Juni 1920 § 15 frakendt Ret til at praktisere.
Skønt Sagen ogsaa drejede sig om Fortabelse af denne Ret, havde hun ikke Krav paa Nævninges Medvirken efter Rpl § 688 d 188

Afstemning.

Klage over en Kommunestemning om en Gæstgiverbevilling m H t Berigtigelse af Valglisterne og Fremgangsmaaden ved Afstemningen maatte efter Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 40 behandles efter Reglerne for Klager over kommunale Valg og kunde ikke paakendes af Domstolene 534

Agenter.

Ikke antaget, at der efter Udløbet af Prøveaar tilkom en som Leder af Dagbladet Jyllandspostens Annoncekontor i København ansat fhv Forretningsfører mere end 3 Maaneders Opsigelsesvarsel 785

Aktieselskab.

En Filiationbestyrer F skulde for sit Indskud i Forretningen have Haandpant i et til enhver Tid tilstrækkeligt Varelager i Fi-

	Pag
lialen. Denne Ret kunde F ogsaa gøre gældende overfor et Aktieselskab, der senere havde overtaget Forretningen og ikke taget Forbehold i den Anledning overfor ham	92
I et Aktieselskab, hvor Aktionærernes Stemmeret ikke voksede helt forholdsmæssigt med Antallet af hvers Aktier, vedtog en Generalforsamling bl a den Ændring heri, at hver Aktie fremtidig gav en Stemme. Denne Ændring fandtes efter Aktieselskabslov Nr 123 af 15 April 1930 § 57 gyldig vedtaget med simpelt Flertal	811
Alderstid.	
Anset bevist, at der gennem Alderstid var vundet Ret til Færdsel over en Jordstrimmel fra et Bolsted til en offentlig Vej	225
Almenfarlige Forbrydelser.	
En tiltalt dømt til Tvangsindlæggelse paa en Aandssvageanstalt bl a for Forsøg paa den i Lov Nr 74 af 7 April 1899 § 10 omhandlede Forbrydelse	724
Andelsforetagender.	
Til Forsyning af Veiles Opland med Elektricitet tegnede en Del Beboere sig som Medlemmer af Transformatorforeninger, saaledes at Tegningen var bindende, forsaavidt Tilslutningen gav et saadant Resultat, at den samlede aarlige Udgift til Lys og Kraft ikke oversteg ca 1,2 pCt af Ejendomsskylden. Skønt der da Selskabet stiftedes, manglede 17 pCt heri, og nogle af de tegnede allerede havde meldt sig fra og andre stemte imod Stiftelsen, der dog blev vedtaget, fandtes de tegnede ikke løst fra deres Forpligtelse	211
Lignende Sag	216
Et Elektricitetsselskabs Love bestemte, at et Medlem kunde udtræde mod at betale det dobbelte af sin Andel i Selskabets Gæld. Herved antoges e O at være sigtet til Bruttogælden uden Hensyn til Aktiver	860
Anke.	
Overfor Modpartens Protest toges intet Hensyn til et efter den indankede Dom udenretslig optaget Skøn, jfr Rpl § 406	715
Annoncer.	
En Murermester, der havde underskrevet en Slutseddel med et Dagblad om Plads i et Propagandaværk om de danske Byggefag mod en Betaling af 250 Kr, var ikke frigjort herfor fordi Værket ikke, som af Agenten udtalt, havde kulturhistorisk Betydning	581
Ikke antaget, at der efter Udløbet af Prøveaar tilkom en som Leder af Dagbladet Jyllandspostens Annoncekontor i Køben-	

havn ansat fhv Forretningsfører mere end 3 Maaneders Opsigelsesvarsel	785
---	-----

Arbejdsstridigheder.

En af Esbjerg Byraad vedtaget Bestemmelse om at Entreprenører til Kommunens Arbejder udelukkende maatte benytte Arbejdere, der var Medlemmer af vedkommende Fagforening, kendtes ugyldig overfor Kristeligt dansk Fællesforbund for Arbejdere og Arbejdsgivere, hvis Medlemmer derved udelukkedes fra at deltage i Kommunens Arbejder	108
Dansk Arbejdsmandsforbunds Svendborg Afdeling, der havde Overenskomst med Svendborg Importørforening om at Foreningens Medlemmer fortrinsvis skulde beskæftige Medlemmer af Afdelingen, havde ikke paadraget sig Ansvar efter Lov Nr 170 af 27 Marts 1929 § 3 overfor et paa Grund af Restance slettet Medlem af Afdelingen ved at forhindre ham i deltage i Losningen af et Dampskib til et af Foreningens Medlemmer..	140
En Overenskomst mellem Urmagerlavet i København og Forbundet af danske Urgrossister, der bl a bestemte, at Lavets og Forbundets Medlemmer kun maatte købe af, henholdsvis sælge til hinanden, paadrog ikke Forbundet Ansvar efter Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3, fordi det under vanskelige Importforhold havde nægtet en udenfor Lavet staaende Urmager at fravige disse Bestemmelser	865

Arkitekter.

En Arkitekt A havde forhandlet med en Sagfører om Opførelse af et Bygningskompleks, hvortil A udarbejdede Tegninger. Efter at Tilbud var indhentet fra forskellige Haandværkere og en Financieringsplan m m var udarbejdet, købte Sagføreren Grunden i et Aktieselskabs Navn, og Tegningerne indsendtes til Bygningskommissionen. Arbejdet kom imidlertid ikke til Udførelse, idet Forhandlinger med A om en Arkitektkontrakt strandede paa et uberettiget Forlangende om at A skulde garantere for at Bygningen kunde opføres efter Tegningerne uden Ekstraarbejde, og ogsaa Murermesteren trak sig tilbage. Da Selskabet antoges at have overtaget Tegningerne i Egenkab af Bygherre, dømtes det til at betale A Arkitekthonorar for Tegningernes Udarbejdelse	704
--	-----

Arrest.

En Panthaver P kunde gøre Arrest i de af en efterfølgende Panthaver B, der havde taget den pantsatte Gaard til brugeligt Pant, til nogle Købmænd overførte mindre Partier Korn, som ikke antoges at være solgt eller paa anden Maade endelig udskilt fra Ejendommen	385
---	-----

	Pag
Arv.	
En dansk Mand A var død i Argentina og Arven efter ham paa et Skifte dér efter argentinsk Ret udlagt til hans Enke, efter at hans i uskiftet Bo siddende Fader havde givet Afkald paa Arv efter ham. Efter at Faderen senere var død her i Landet, henviste Justitsministeriet Boet efter A, forsaavidt angik den A inden hans Død tilfaldne Mødrenearv, til en Skifteret her. Da dette fandtes hjemlet ved Skiftelovens § 87, maatte Mødrenearven udbetales til denne Skifteret og ikke til A's Enke eller til et muligt Skifte i Argentina.....	604
Assurancesvig.	
En Tiltalt anset efter Strfl § 259, jfr Strflstillæg § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage	103
Auktion.	
En Ejendom, der var vurderet til Ejendomsskyld til 9000 Kr, overtoges ved Tvangsauktion af Kreditforeningen K som ufyldstgjort Panthaver for et Bud paa 100 Kr og solgtes senere for 8400 Kr. Da K ikke antoges at være fyldstgjort for mere end 9000 Kr, kunde K gøre den overskydende Gæld ca 1700 Kr gældende mod Skyldneren personlig	760
Automobiler.	
En Motorcyklist M, der havde en Ven P siddende paa Bagskærmen med Benene til venstre, tørnede i meget stærk Fart ved grov Uagtsomhed mod en mødende Motorvogn, hvorved begge blev slynget af, saaledes at M omkom og P blev Invalid. Da P selv havde udvist grov Uagtsomhed ved sin Adfærd, havde han ikke Krav paa Erstatning i M's Bo	123
En Vognmand i Skagen, som næsten hver Hverdag, undertiden flere Gange daglig med sin Lastmotorvogn besørgede Gods og Pakker for alle og enhver mellem Skagen og Frederikshavn, hvilket var almindelig kendt, maatte have Tilladelse af Amtsraadet efter Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 2 jfr § 1, 2 Stk. Politivedtægten for Horsens, hvorefter Politiet og Byraadet kunde bestemme, at Ruteautomobiler skulde ankomme til og afgaa fra en dem anvist Holdeplads, gav ikke Hjemmel til at paalægge dem at benytte en Rutebilstation paa en privat Grund mod Betaling.	303
Af Rutebilerne, der kun havde faaet foreskrevet en Rute til og fra den nævnte Station, havde fortsat Kørslen derudover til og fra deres tidligere Holdeplads, betragtedes herefter ikke som en Overtrædelse af Bek Nr 209 af 17 Juli 1928 § 17	418
Føreren af en Motorvogn, der i et farligt Vejkryds kørte over Slagelse-Kalundborg Landevej med en Fart af 35 km/Time, skønt Udsigten til højre var spærret af en Hæk, og som blev paakørt fra højre af en Motorcyklist i stærk Fart, overfor	

	Pag
hvem han havde Vigepligt, men som han ikke havde bemærket, og som dræbtes ved Sammenstødet, blev straffet efter Strfl § 198, Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27 og 29 og Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 6, 3 Stk med en Bøde af 800 Kr og fradømt Førerret for 1 Aar	431
En Vognmand, der efter Aftale med en Sammenslutning af syv Firmaer i Nakskov og Nykøbing F udførte Fragtmandskørsel med Motorvogn for disse paa Strækningen mellem de nævnte Byer mod Betaling pr transporteret Godsmængde og solidarisk garanteret maanedlig Mindestebetaling samt med Forpligtelse til ikke at medtage Gods for andre, behøvede ikke efter Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 1, 2 Stk Amtsraadets Tilladelse hertil	453
Føreren af en Motorvogn var ikke erstatningspligtig overfor en Cyklist, som var svinget til venstre frem foran Vognen, uden at Sammenstødet kunde være afværget ved Agtpaagivenhed fra Førerens Side	464
Føreren af en 2 m bred Lastmotorvogn, der paa en Vej med kun 4 m Kørebane en Aften med en Fart af 25 km/Time uden at have givet Signal overhalede en i venstre Side cyklende Mand, der idet han pludselig svingede til højre blev ramt af Vognens Lad og dræbt, straffedes efter gl Strfl § 198, Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27, 29 og 30 og Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 6 med en Bøde af 500 Kr. Erstatningen til Afdødes Enke nedsattes paa Grund af Afdødes Uforsigtighed	601
Føreren af en Motorvogn, der fra en Sidevej svingede til højre ud paa Aarhus—Skanderborg Landevej i en saa stor Bue, at han kom næsten helt over i venstre Side af Vejen, og ikke i Tide bemærkede en mødende Motorcyklist, som idet han søgte at undvige til venstre blev paakørt af Motorvognen og dræbt, straffedes efter gl Strfl § 198, Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 29 og Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 §§ 5 og 7 med en Bøde af 2000 Kr, frakendtes Førerret i 5 Aar og paalagdes fuld Erstatning til Afdødes Enke	609
A lejede i eget Navn en Motorvogn uden Fører til en Udflugt sammen med S, der godtgjorde A største Delen af Udgiften. Ved A's Fejl under Kørslen skete et Sammenstød, hvorved S kom til Skade. Skønt den for Vognen tegnede Ansvarforsikring kun dækkede Skade paaført Trediemand og skønt Vognen ikke maatte videreudlejes mod Betaling, hæftede Forsikringen dog for Skaden, da S ikke ansaas for Medlejer, og da det ikke kom S til Skade, om A mulig havde overtraadt Forbudet mod Befordring for Betaling	647
Paa en ubevogtet, behørig afmærket Overkørsel for Varde-Grindsted Jærnbane blev en Motorvogn en Dag paakørt af et forsinket Tog, hvorved Motorvognens Fører og en Passager blev dræbt og en anden kom til Skade. Udsigten over det flade	

	Pag
Terræn var hindret af et Naaetræshegn et Stykke fra Vejen, men Toget havde ca 150 m før Overkørslen givet to Fløjtesignaler, og der fandtes ingen Bremsespor efter Vognen. Da Føreren antoges ikke at have taget tilbørligt Hensyn til Overkørslen, dømtes Motorvognens Ejer til at erstatte Skaden, hvorimod Jærnbanen frifandtes, da der ikke var oplyst Medskyld fra dennes Side, jfr Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 1, 2 Pkt	659
Lignende Sag	662
Ved Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 7 paalagdes det Motorvogne til Omnibus- og Fragtmandskørsel halvaarsvis forud at betale en Afgift fastsat efter Ministerens Skøn til Afholdelse af Udgifterne i to Aar ved et Udvalg om Rutebilkørslen. Et Restoverskud heraf havde Rutebilejerne i Mangel af særlig Hjemmel ikke Krav paa at faa tilbagebetalt.....	732
En Motorvogn M, der paa Strandvejen udfor en Sidegade til venstre, vilde overhale en Lastmotorvogn, som M's Fører ikke havde set vise Tegn til at svinge til venstre, maatte med Fart ligeledes svinge til venstre, men da der var Fodgængere over Sidegaden, smuttede den forom Lastvognen helt ovre i Strandvejens venstre Side. En Dame, som ved M's Kørsel var jaget ind paa Fortovet, faldt faa Minuter efter omkuld, formentlig som Følge af Choket, og stødte Hovedet, hvorved hun paadrog sig en Hjernerystelse med paafølgende Neurose. Denne Skade dømtes M's Ejer og Fører til at erstatte	749
En Automobilhandler, der havde solgt en Vogn paa Afbetaling med Forbehold af Ejendomsretten til Købesummen var betalt, og som med Føje var gaaet ud fra at Køberen ikke var Forhandler, men købte Vognen til eget Brug, kunde kræve Vognen udleveret af en Mand, der senere havde købt den i god Tro af en Forhandler.....	763
Spørgsmaal om Størrelsen af den en Repræsentant tilkommende Erstatning for et af ham som Repræsentant for et Aktieselskab købt Automobil, som Aktieselskabet havde disponeret over	782
En cyklende ung Pige kom med stærk Medvind susende ned ad en Bakke paa Grenaa Landevej i venstre Side, formentlig uden at se sig for, men svingede ved et Tilraab af en anden Cyklist pludselig ud til højre et Par Meter foran en mødende Motorvogn og dræbtes ved at støde mod denne. Herfor fandtes Føreren ikke skyldig i uagtsomt Manddrab, men ikendtes Bøde efter Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27, 29 og 30 for ikke i Tide at have givet Signal eller sagtnet Farten....	830

Baandlæggelse.

En Søns Arv var baandlagt i Overformynderiet i Hh t et konfirmeret Testamente, saaledes at han kun kunde erholde Ren-

terne udbetalt, medens Kapitalen ikke kunde være Genstand for hans Dispositioner i levende Live eller for Retsforfølgning fra hans Kreditorer. Herved antoges gyldigt bestemt, at Arvingen ej heller kunde hindres af Kreditorerne i selv at hæve forfaldne Renter	797
--	-----

Bade.

En Mand, der under Badning og Gymnastik færdedes nøgen paa Strandbredden og i sin Have for omboendes og forbipasserendes Øjne, men uden uterlig Hensigt, fandtes ikke strafskyldig efter Strfl § 185 men idømtes Bøde efter Politivedtægten	105
Paa en Søbadeanstalt fandtes til Udspring en Vippe 1 m over daglig Vande ved 1½ Vanddybde. En Dag da Vandstanden var 15 cm lavere, stødte en Mand ved at springe ud fra Vippen mod Bunden og beskadigede nogle Ryghvirvler. Da han imidlertid var sprunget lodret ud paa Hovedet, fandtes Badeanstalten ikke ansvarlig herfor.....	230

Bagerier.

En Bagermester, der var Medlem af Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse, havde ikke erhvervet Ret til Pension efter Vedtægternes Bestemmelse om 5 Aars Deltagelse i Fællesindkøb af Raaprodukter, da han i en Del af Tiden kun havde drevet »Køreforretning« med de hos en anden Bagermester indkøbte Varer.....	174
En Bagermesterforening fandtes efter sine Vedtægter om Forbud mod Antagelse af en Kusk, der har ophørt at arbejde i sin forrige Plads, berettiget til at paalægge et Medlem Bøde for at have antaget en af et andet Medlem M afskediget Kusk for at køre samme Landture som hidtil til M's tidligere Kunder	236
En Bagermester lod en Bagerovn opføre saa nær ved Muren til Naboejendommen, at Varmen trængte gennem begge Mure og gjorde Naboen's Systue næsten ubrugelig med en Temperatur af ca 18—20 Grader Reaumur eller derover. Skønt Aarsagen hertil ikke var nærmere paavist, dømtes Bageren til at foretage en Række af Sagkyndige angivne Foranstaltninger til at afværge Ulempen.....	746

Banker.

Efter at Handelsbanken havde overtaget Hovedparten af den likviderende Grundejersbank's Aktiver og Passiver, derunder Statskassens Indskud paa 500 000 Kr, som ikke omfattedes af den i Ovsst m Lov Nr 22 af 15 Febr 1908 af Staten og Hovedbankerne givne Garanti, traf Banken i 1915 en Aftale med Statskassen, hvorefter denne fik udbetalt 450 000 Kr,

medens 50 000 Kr med Renter blev indestaaende, for at Banken deraf kunde dækkes for det Afdrag, som tilkom den, hvis det ved Likvidationens Afslutning viste sig, at der ikke tilkom Statskassen fuld Dividende. Efter at det i 1929 havde vist sig, at Likvidationen ej heller kunde dække de 450 000 Kr fuldtud, søgte Banken det manglende godtgjort af Statskassen, men denne frifandtes, da det ikke var oplyst, at Aftalen gik ud herpaa 314

Bedrageri (se videre under Assurancesvig).

En Tiltalt anset efter Strfl § 251, jfr midl Strfl § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.	15
En tiltalt var ved Landsretten anset for Tyveri og Bedrageri efter Strfl § 230 II § 46 og § 230 II, jfr 52, 2 Pkt, § 251, tildels jfr § 52 og tildels jfr § 55 og efter midl Strfl 1 April 1911 § 4 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar. Ved Højesterets Dom blev Tiltalte anset efter de i Landsretsdommen anførte Straffebestemmelser tildels i Forbindelse med Strfl § 64 og Straffetiden under Hensyn til midl Strfl 1 April 1911 § 18 forhøjet til 3 Aar	144
En Tiltalt anset efter Strfl § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.	217
En Tiltalt anset efter Strfl §§ 251 og 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.	233
En Tiltalt anset for Bedrageri efter Strfl §§ 253, 251 og 257 samt for Overtrædelse af Lov Nr 164 om Færdsel af 1 Maj 1923 § 22, jfr § 2 og af Straffelovens § 101 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.	331
En Sagfører, der bl a havde gjort sig skyldig i Bedrageri, men som led af en manio-depressiv Psykose med Vekslen mellem eksalterede og depressive Faser, frifandtes for Straf i H til Strfl § 38 og dømtes til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger	350
En Tiltalt anset efter Strfl § 251 og for Overtrædelse af § 2, 3 Stk i Regulativ Nr 83 af 15 Marts 1923 for Pantelaanervirksomhed m H t Lotterisedler, saaledes som dette er ændret ved Tillæg Nr 168 af 22 Maj 1928, jfr Lov Nr 272 af 6 Maj 1921 § 16 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.	370
En tiltalt anset efter Strfl §§ 251 og 253, jfr midl Strfl 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.	389
En tiltalt anset for Bedrageri og ulovlig Omgang med Hittegods efter Strfl §§ 257 og 247 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage.	428
En tiltalt anset efter Strfl § 252 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.	642
En Gaardejer, der havde modtaget Kvittering af en Muremester for 1000 Kr og samtidig bemyndiget denne til at hæve 1000 Kr i Tiltaltes Bank, for hvilket Beløb Muremesteren	

kvitterede dér, og som paa Grundlag heraf gjorde gældende, at han havde betalt Muremesteren to Gange 1000 Kr, afgav Partsforklaring i Retten i Overensstemmelse hermed, og senere udfærdigede en Dagbog, der skulde vise det samme, anset efter gl Strfl § 252 og 146, jfr Rpl § 305 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.....	684
En tiltalt anset efter gl Strfl § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.....	708
Da det fandtes bevist, at en Tømrermester, der af en Trælshandler og dennes Datter havde modtaget to Kvitteringer for 700 Kr, kun havde betalt Beløbet een Gang, og at han havde benyttet Kvitteringerne mod bedre Vidende som Bevis i en Retssag for at der var betalt to saadanne Beløb, samt at han og hans Hustru havde afgivet urigtige Forklaringer herom, blev Manden anset efter ny Strfl § 285, jfr §§ 279 og 21 samt § 158 og Hustruen efter § 158 med Fængsel i henholdsvis 4 Maaneder og 60 Dage og begge efter § 78 frakendt borgerlige Rettigheder i 5 Aar.....	821

Betaling.

Et Aktieselskab, der var bekendt med, at dets Direktør D havde beregnet sig en Avance hos Selskabet ved Indkøb og Betaling af et Vareparti for dette, men som ikke ved Opgørelsen af Selskabets Mellemværende ved D's Fratræden havde rejst Krav i den Anledning, havde ikke mistet Krav paa Erstatning herfor hos D, navnlig da det oplystes, at D delvis havde skjult Avancen ved opskrevne Poster paa Fakturaerne.....	74
At en Bank ved sin Opgørelse med samtlige Kautionsister, hvorved Dividenden i Hovedskyldneren S's Bo fradrog i disses Skyld, havde givet dem, derunder Køberen K af en Forretning T, hvori S havde været Deltager, Saldokvittering for S's Laan, afskar ikke Banken for at kræve Dividenden af T's Hæftelser erstattet af K i Hh t Aftalen om Købet af T..	309
Da en Gaardejer i 1925 var kommet til at skylde sin Købmand K i løbende Mellemværende ca 3300 Kr og K ikke vilde fortsætte Forbindelsen uden Kaution, paatog Gaardejerens Fader sig at kautionere for Sønnen »den Gæld han har til K, dog ikke over 3000 Kr«. I de følgende Aar voksede Gælden, og skønt der i Aarenes Løb afbetaltes over 3000 Kr, antoges Faderen vedblivende at hæfte for 3000 Kr af Gælden.....	729

Betinget Dom.

En tiltalt anset efter Strfl § 203 med betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage.....	639
---	-----

Borgerlige Rettigheder.

En Grosserer, som i en Klage til Politidirektøren imod bedre Vidende havde angivet en Politibetjent for at være Deltager	
--	--

i et Komplot af Klageren ildesindede Personer, som skulde have medvirket til at Klageren var blevet straffet med simpelt Fængsel i en Maaned for Overtrædelse af Motorloven ved flere Gange at have ført Motorvogn, skønt Førerret var ham frakendt, og anmodet om at Sagen maatte blive undersøgt, straffet efter ny Strfl § 164 med Fængsel i 40 Dage og efter § 78 frakendt de borgerlige Rettigheder for et Tidsrum af 5 Aar 810

Brandstiftelse.

En Tiltalt anset for Brandstiftelse efter Strfl § 281, 2 Stk med Forbedringshusarbejde i 3 Aar..... 182

En 24aarig ustraffet Kvinde, der havde gjort sig skyldig bl a i otte mindre Brandstiftelser og Forsøg herpaa i Løbet af en eller et Par Uger i to Foraar, og som betegnedes som aands-
svag i lettere Grad med betydelige Karakterbrist og Tilbøje-
lighed til impulsiv Handlen og farlig for Retssikkerheden, blev
i Hh t Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk dømt til at an-
bringes paa en Aandssvageanstalt..... 374

En tiltalt anset for Meddelagtighed i Brandstiftelse efter Strfl
§ 281, 2 Stk, jfr § 51 med Tugthusarbejde i 2 Aar..... 405

Bygningsforhold.

Et Stillads ved en Nybygning i Randers styrtede sammen ved at et Ridebrædt havde løsnet sig, og nogle Murere faldt ned og kom til Skade. Da dette navnlig skyldtes, at Ridebræddet var paasømmet i meget fugtigt Vejr uden at Eftersyn var sket i den paafølgende stærke Tørke, dømtes Murerformanden, der havde staaet for Stilladsets Opførelse, til at erstatte Skaden.

Murermesteren, der ikke havde nogen Skyld, fandtes ikke at have Ansvar overfor sine Folk efter DL 3—19—2 for Formandens Fejl udover Ulykkesforsikringslovens Regler..... 34

En Murermester M, der udførte Udgravningen til en Bygning i Odense, lod et Stykke fra Naboskellet grave en Rende, hvori Afstivningen til Nabogavlen skulde anbringes, og gav Hovedentreprenøren E, der udførte Tømrerarbejdet, Underretning, saasnaart Afstivningen kunde paabegyndes. E gav næste Morgen sine Folk Ordre til at udføre dette Arbejde, men det skete ikke den Dag, da Folkene forlangte Renden udvidet, inden de opsatte Afstivningen, og om Aftenen skred Nabogavlen ud. Denne Skade, som E erstattede, kunde han ikke kræve delvis godtgjort af M..... 758

Børn.

To Ægtefæller hævdede deres Samliv den 6 Jan 1929, men Ægtemanden M bragte i den følgende Tid Hustruen H Underholdsbidrag liver Lørdag. Den 25 Febr og en Maanedstid

	Pag
senere havde H Samleje med T, og den 27 Nov s A fødte hun et Barn, der kunde være avlet fra kort før Midten af Febr til kort før Midten af April s A. M hævdede ikke at have haft Samleje med H siden 20 Dec 1928, og H, der først gav vaklende Forklaringer om at have haft Samleje med M ved et af dennes Besøg i Jan eller Febr, fragik senere dette; hun havde ikke omtalt Barnet for M før i Sept, ej heller under deres Forhandlinger om Separation, som gennemførtes 22 Juni s A, hvorimod hun havde omtalt T som Fader baade til denne og andre. Efter det oprindelige A B O Blodtypesystem kunde hverken M eller T udelukkes som Fader til Barnet, hvorimod efter det nyere M N System T men ikke M kunde være Fader. Herved i Forbindelse med det iøvrigt oplyste fandtes det da godtgjort, at M ikke var Fader til Barnet.....	285
To Ægtefæller hævdede deres Samliv den 23 Aug 1929 og efter at Manden havde aflagt Hustruen to korte Besøg i det tidligere Fælleshjem den 11 og 25 Sept, fik de den 28 Sept Separationsbevilling. I Okt blev Hustruen Husbestyrerinde hos en anden Mand og traadte i kønsligt Forhold til denne, og den 19 Juli 1930 fødte hun et Barn, som kunde være avlet fra Midten af Sept til Midten af Nov 1929, men ikke 11 Sept. Efter Mandens Forklaring havde Ægtefællerne ikke haft Samleje siden Samlivets Ophævelse og efter Hustruens Forklaring ikke siden 11 Sept. Det fandtes imidlertid ikke udelukket, at Ægtemanden kunde være Fader til Barnet.....	360

Dokumentfalsk.

En ustraffet Mand, der paa sit Førerbevis som Motorvognsfører havde rettet Aarstallet i Journal Numret fra 1923 til 1928, medens Aarstallet for Udstedelsen var ulæseligt, saaledes at det saa ud som om 5-Aars Fristen for dets Gyldighed ikke var udløbet, og som derefter havde forevist Beviset paa Politikontoret for at faa meddelt en Afskrift af det, efter Straffelovens § 274, jfr § 270, idømt en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	486
--	-----

Domme.

En Dom, hvorved Skilsmisse paa Grund af faktisk Adskillelse nægtedes, var ikke til Hinder for ny Paakendelse af Spørgsmaalet efter en Arrækkes Forløb	170
En Dom, der nægtede Skilsmisse efter godt 4 Aars Adskillelse var ikke efter Rpl § 452, 2 Stk (Lov Nr 300 af 30 Juni 1922 § 38) til Hinder for at Spørgsmaalet paakendtes paany efter 1 ³ / ₄ Aars Forløb	501

Domstolene.

Klage over en Kommuneafstemning om en Gæstgiverbevilling m H t Berigtigelse af Valglisterne og Fremgangsmaaden ved	
--	--

	Pag
Afstemningen maatte efter Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 40 behandles efter Reglerne for Klager over kommunale Valg og kunde ikke paakendes af Domstolene	534
Om en Kommune havde mistet et Krav mod en anden Kommune paa Refusion for ydet Fattighjælp ved ikke at overholde Reglerne i Fattiglov 9 April 1891 §§ 46—48 afgøres efter Lovens § 59 endelig af Ministeriet	551
 Dyrplageri.	
Anset bevist, at en Tjenestekarl voldelig havde fremkaldt Brud paa Halerne af de Køer, han havde passet, og som efter hans Fratræden næsten alle havde tildels friske Brud paa Halerne, de fleste 3—4 Steder. Straf herfor ikendt efter Lov Nr 152 af 17 Maj 1916 § 1	472
 Ejendomsret.	
Mellem en Gaard og et Boelsted laa en smal Strimmel Jord, adskilt fra Gaarden ved en offentlig Vej. Ved en Afsætning af Skellet mellem Ejendommene satte en Landinspektør dette ved Vejen, beregnet udfra den ved Bolstedets Udstykning i 1870 formentlig unøjagtigt fastsatte modsatte Grænse mod Hovedlodden, medens en anden Landinspektør, der beregnede Skellet fra forefundne Skelmærker for Gaardenes Udskiftning i 1798, henførte Jordstrimlen til Gaarden. Den sidste Skellinje, der ogsaa støttedes af Vidneforklaringer, ansaas for den rette, uanset at Bols mændene i Tidens Løb havde haft Brændsel og Markredskaber m m staaende paa Jordstrimlen udfor deres Bygninger.	
Derimod fandtes de gennem Alderstid at have vundet Ret til Færdsel over Jordstrimlen fra Bolstedet til Vejen	225
Fra Færgebroen i Vindeby paa Taasinge gik en Vej langs Stranden, udenfor hvilken der efterhaanden ved Optrøde dannede sig en sivbegrøet Strimmel Land. Da der antoges oprindeligt at have været en smal Bræmme Jord udenfor Vejen, fandtes ikke Kommunen som Ejer af Vejen, men Stamhuset Thorseng, der havde ejet Jorden i Vindeby, at være Ejer af Strandgrunden.	
Denne kunde ikke anses for Gadejord, der var holdt udenfor Udskiftningen	252
Til Afmærkning af et Stærkstrømskabel mellem Helsingør og Helsingborg anbragte Elektricitetsværket de af Myndighederne forlangte Baaker saaledes, at den bageste 25 m høje Baake kom til at staa i Udsigtlinjen fra en paa Strandskrænten liggende Villa. Da Anbringelsen af Baaken paa dette Sted imidlertid var tilsagt af Forholdene — en Flytning nu var problematisk — kunde Villaejeren hverken kræve Baaken fjernet eller Erstatning	296

	Pag
Grænsen for en ved Maribo Sø beliggende Ejendom antoges at være den paa et ældre Matrikelskort viste Grænse mod Søen, skønt Søbredden nu, da Vandstanden var lavere, laa længere ude	715
En Maskinfabrik solgte en Motor med Tilbehør til Anbringelse i Fiskekutteren »Fram«, men forbeholdt sig Ejendomsretten, til den var betalt. Motoren fastskruedes kun paa et Underlag med Bolte, efter at et Skod var flyttet, og dette maatte gennembrydes, hvis Motoren igen skulde fjernes. Det erkendtes, at Ejendomsretten til Akslen og Stævnrøret, der var indbygget i Skibet, saa at dette nu var et Motorskib, var gaaet tabt; men ej heller til Motoren selv, efter at denne saaledes var sat i Forbindelse med Skibet, og idet en Fjernelse af den desuden vilde forringe Skibets nuværende Værdi, kunde Fabriken gøre nogen Ret gældende overfor Panthavere i Skibet	718
En Bagermester lod en Bagerovn opføre saa nær ved Muren til Naboejendommen, at Varmen trængte gennem begge Mure og gjorde Naboen's Systue næsten ubrugelig med en Temperatur af ca 18—20 Grader Reaumur eller derover. Skønt Aarsagen hertil ikke var nærmere paavist, dømtes Bageren til at foretage en Række af Sagkyndige angivne Foranstaltninger til at afværge Ulempen.....	746
En Automobilhandler, der havde solgt en Vogn paa Afbetaling med Forbehold af Ejendomsretten til Købesummen var betalt, og som med Føje var gaaet ud fra at Køberen ikke var Forhandler, men købte Vognen til eget Brug, kunde kræve Vognen udleveret af en Mand, der senere havde købt den i god Tro af en Forhandler.....	763

Eksekution.

Et Radioapparat med 3 Lamper, Akkumulator og Højtaler til sammen vurderet til 125 Kr kunde ikke undtages fra Udlæg i Hh t Rpl § 509, 1 Stk, jfr Lov Nr 59 af 18 Marts 1925	131
--	-----

Eksekutorer.

Et Kautionsforsikringsselskab, der havde paataget sig Sikkerhed for Eksekutorerne i et Dødsbo og havde maattet dække et Underskud i Boet, fremkommet ved at den ene Eksekutor S havde brugt største Delen af Boets paa en Bankbog indstaaende Midler, havde ikke Krav paa Erstatning herfor af den anden Eksekutor, som havde overladt Midlerne uden Kontrol til S, der var Sagfører og mod hvem ingen Anledning til Mistanke havde foreligget	627
--	-----

Elektriske Anlæg.

En Entreprenør, der anlagde en Højspændingsledning og Transformator for en Forbrugsforening, paatog sig mod en vis	
--	--

	Pag
Eneret Garanti for Anlæggets Rentabilitet paa Grundlag af nærmere angivne Priser m v. Denne Garanti, for hvilken en Del af Entreprisesummen kunde holdes tilbage, antoges kun at sigte til Forrentning af Anlægssummen ved den forudsatte Tilslutning, ikke til om Driften stadig kunde bære sig i Fremtiden, og ved Opgørelsen med Entreprenøren, hvor Restentreprisesummen udbetales, antoges Foreningen e O at have erkendt Garantien for opfyldt	46
Til Forsyning af Vejles Opland med Elektricitet tegnede en Del Beboere sig som Medlemmer af Transformatorforeninger, saaledes at Tegningen var bindende, forsaavidt Tilslutningen gav et saadant Resultat, at den samlede aarlige Udgift til Lys og Kraft ikke oversteg ca 1,2 pCt af Ejendomsskylden. Skønt der da Selskabet stiftedes, manglede 17 pCt heri, og nogle af de tegnede allerede havde meldt sig fra og andre stemte imod Stiftelsen, der dog blev vedtaget, fandtes de tegnede ikke løst fra deres Forpligtelse	211
Lignende Sag	216
Til Afmærkning af et Stærkstrømskabel mellem Helsingør og Helsingborg anbragte Elektricitetsværket de af Myndighederne forlangte Baaker saaledes, at den bageste 25 m høje Baake kom til at staa i Udsigtslinjen fra en paa Strandskrænten liggende Villa. Da Anbringelsen af Baaken paa dette Sted imidlertid var tilsagt af Forholdene — en Flytning nu var problematisk — kunde Villaejeren hverken kræve Baaken fjernet eller Erstatning	296
En Sælger, der havde paataget sig at installere et Køleanlæg for en Slagtermester K, var ikke ansvarlig for Skade forvoldt ved at Køleanlægget i nogle Dage ikke havde virket, fordi en Termosikring var blevet ødelagt, da det var Husejeren, som overfor K havde paataget sig at besørge den elektriske Installation og hertil havde benyttet en for svag Sikring, som en af K antaget Installatør havde anbragt i en midlertidig Installation	467

Entreprise.

En Entreprenør, der anlagde en Højspændingsledning og Transformator for en Forbrugsforening, paadrog sig mod en vis Eneret Garanti for Anlæggets Rentabilitet paa Grundlag af nærmere angivne Priser m v. Denne Garanti, for hvilken en Del af Entreprisesummen kunde holdes tilbage, antoges kun at sigte til Forrentning af Anlægssummen ved den forudsatte Tilslutning, ikke til om Driften stadig kunde bære sig i Fremtiden, og ved Opgørelsen med Entreprenøren, hvor Restentreprisesummen udbetales, antoges Foreningen e O at have erkendt Garantien for opfyldt

46

Der paalagdes kun Entreprenøren Dagbøder for Halvdelen af

	Pag
Forsinkelsestiden ved Opførelsen af nogle Avlsbygninger, da Bygherren antoges delvis at være Skyld i Forsinkelsen	268
En Husejer fandtes berettiget til at fratage en Murermester en Entreprise ved en Ombygning efter at Murermesteren uberettiget havde erklæret at han standsede Arbejdet	306
Spørgsmaal om Ansvar ved Udvidelse af Centralvarmeanlægget i en Villa i H t en afgivet Garanti	378
En Murermester M, der udførte Udgravningen til en Bygning i Odense, lod et Stykke fra Naboskellet grave en Rende, hvori Afstivningen til Nabogavlen skulde anbringes, og gav Hovedentreprenøren E, der udførte Tømrerarbejdet, Underretning, saasart Afstivningen kunde paabegyndes. E gav næste Morgen sine Folk Ordre til at udføre dette Arbejde, men det skete ikke den Dag, da Folkene forlangte Renden udvidet, inden de opsatte Afstivningen, og om Aftenen skred Nabogavlen ud. Denne Skade, som E erstattede, kunde han ikke kræve delvis godtgjort af M.....	758
Spørgsmaal om hvorvidt et Snedkerfirma, der havde gjort Udlæg i en Entreprenørs Tilgodehavende efter en Byggekontrakt, hvis Opfyldelse han havde maattet opgive, havde noget Overskud fra Byggeforetagendet til Gode hos Bygherren, hvilket ikke fandtes godtgjort	853

Erstatning.

Et Stillads ved en Nybygning i Randers styrtede sammen ved at et Ridebrædt havde løsnet sig, og nogle Murere faldt ned og kom til Skade. Da dette navnlig skyldtes, at Ridebræddet var paasømmet i meget fugtigt Vejr uden at Eftersyn var sket i den paafølgende stærke Tørke, dømtes Murerformanden, der havde staaet for Stilladsets Opførelse, til at erstatte Skaden..	34
Under Hovedrengøring hos A var en almindelig grøn Flaske med en lille Rest Kalilud stillet til Side langt inde paa Køkkenbordet, og under Familien B's tilfældige Besøg samme Aften legede begges Børn uden Tilsyn i Køkkenet. B's 5aars Dreng fik da Spiserøret beskadiget ved at drikke lidt af Flasken, som A's 8aars Søn kravlede op og rakte ham. Herfor fandtes A ikke ansvarlig	89
Paa en Søbadeanstalt fandtes til Udspring en Vippe 1 m over daglig Vande ved 1½ m Vanddybde. En Dag da Vandstanden var 15 cm lavere, stødte en Mand ved at springe ud fra Vippen mod Bunden og beskadigede nogle Ryghvirvler. Da han imidlertid var sprunget lodret ud paa Hovedet, fandtes Badeanstalten ikke ansvarlig herfor.....	230
Nogle Dreng, der paa Amager Fællend fandt en afskudt Granat med Spidset afbrækket og Metalringen fjernet, satte en Tændstik til noget sort Pulver, som de bankede ud af den og som brændte med en hvislende Lyd, og puttede derefter flere Gange brændende Tændstikker i Granaten for at se om der var	

	Pag
Krudt i den, idet de imens fjernede sig fra den, men kom tilbage og kikkede ned i den, hvorved en af dem, idet Krudtet pludselig brød i Brand, mistede Synet paa begge Øjne. Da han, der var 9½ Aar gammel, havde vist grov Uforsigtighed, og der ikke forelaa noget Erstatning paadragende Forhold hos Militæret, der lod afskudte Projektiler opsamle paa Fælled, hvor der fandtes Advarsler mod at berøre disse, og hvor denne ellers ufarlige Granat havde ligget paa et Sted, hvor der iøvrigt ikke skulde ventes at ligge saadanne, frifandtes Statskassen for Erstatningsansvar	536
I en offentlig Passage i Nørresundby, der gaar over i en brolagt Trappe med brede Trin, gled en Arbejdsmand under Vejs til Arbejde en Vintermorgen Kl 6,50 paa det øverste Trin, som var glat af den foregaaende Aftens Sne, der var frosset i Natens Løb, og kom til Skade. Da Kommunen ikke fandtes at have udvist Forsømmelighed ved ikke at lade Trappen gruse saa tidligt, frifandtes den for at erstatte Skaden	644
En Boelsmand lod paa Ryesgade i Aarhus sin 14aars Tjenestdreng ligesom tidligere holde to rolige Heste for sit Køretøj, medens han selv var inde i en Butik. Ved en bagfra kommende Sporvogns Klemten løb Hestene løbsk, og en ældre Cyklist, der ikke kunde komme til Side for en foran holdende Vogn, drejede ind foran Sporvognen og blev væltet af denne. Herfor fandtes Boelsmanden e O ikke erstatningspligtig	827

Falsk Anmeldelse.

En Grosserer, som i en Klage til Politidirektøren imod bedre Vidende havde angivet en Politibetjent for at være Deltager i et Komplot af Klageren ildesindede Personer, som skulde have medvirket til at Klageren var blevet straffet med simpelt Fængsel i en Maaned for Overtrædelse af Motorloven ved flere Gange at have ført Motorvogn, skønt Førerret var ham frakendt, og anmodet om at Sagen maatte blive undersøgt, straffet efter ny Strfl § 164 med Fængsel i 40 Dage og efter § 78 frakendt de borgerlige Rettigheder for et Tidsrum af 5 Aar	810
---	-----

Falsk Forklaring.

En Gaardejer, der havde modtaget Kvittering af en Murermester for 1000 Kr og samtidig bemyndiget denne til at hæve 1000 Kr i Tiltaltes Bank, for hvilket Beløb Murermesteren kvitterede dér, og som paa Grundlag heraf gjorde gældende, at han havde betalt Murermesteren to Gange 1000 Kr, afgav Partsforklaring i Retten i Overensstemmelse hermed, og senere udfærdigede en Dagbog, der skulde vise det samme, anset efter gl Strfl § 252 og 146, jfr Rpl § 305 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.	684
--	-----

- Da det fandtes bevist, at en Tømrermester, der af en Trælasthandler og dennes Datter havde modtaget to Kvitteringer for 700 Kr, kun havde betalt Beløbet een Gang, og at han havde benyttet Kvitteringerne mod bedre Vidende som Bevis i en Retssag for at der var betalt to saadanne Beløb, samt at han og hans Hustru havde afgivet urigtige Forklaringer herom, blev Manden anset efter ny Strfl § 285, jfr §§ 279 og 21 samt § 158 og Hustruen efter § 158 med Fængsel i henholdsvis 4 Maaneder og 60 Dage og begge efter § 78 frakendt borgerlige Rettigheder i 5 Aar..... 821
- Falsk Klagemaal.**
En Tiltalt anset for falsk Klagemaal og Ærefornærmelse mod Embedsmænd efter Strfl §§ 226 og 227 samt § 216, jfr § 215 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage 651
- Fattigvæsen.**
En Kommunes Krav mod en anden Kommune paa Refusion for ydet Fattighjælp forældedes ikke i 5 Aar efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1.
Om Kommunen havde mistet saadant Krav ved ikke at overholde Reglerne i Fattiglov 9 April 1891 §§ 46—48 afgøres efter Lovens § 59 endelig af Ministeriet 551
- Firma.**
En Marskandiser ved Navn Angelo Petersen kendtes efter Paastand af Familien Angelo uberettiget til at benævne sin Forretning Angelo, selv med Tilføjelse v/ Angelo Petersen, jfr Lov Nr 89 af 22 April 1904, Nr 23 af 1 Marts 1889 § 10 og Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9 376
- Foreninger.**
En Bagermester, der var Medlem af Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse, havde ikke erhvervet Ret til Pension efter Vedtægternes Bestemmelse om 5 Aars Deltagelse i Fællesindkøb af Raaprodukter, da han i en Del af Tiden kun havde drevet »Køreforretning« med de hos en anden Bagermester indkøbte Varer..... 174
Bestemmelsen i en Murermesterforenings Love om at Medlemmerne skulde svare Afgift af Nybygninger, der udførtes for Regning, forstaaet som omfattende Bygninger, der opførtes til Salg 198
En Bagermesterforening fandtes efter sine Vedtægter om Forbud mod Antagelse af en Kusk, der har ophørt at arbejde i sin forrige Plads, berettiget til at paalægge et Medlem Bøde for at have antaget en af et andet Medlem M afskediget Kusk

	Pag
for at køre samme Landture som hidtil til M's tidligere Kunder	236
Da det var almindeligt, at Typografer arbejdede som Sætter-Trykkere ogsaa i Smaatrykkerier i København, havde Dansk Typograf-Forbund ikke været berettiget til at udstede et almindeligt Forbud mod at arbejde som Sætter-Trykker i København uden Forbundets Godkendelse eller til at udelukke et Medlem, der udførte saadant Arbejde i et lille nyoprettet Trykkeri	513
Retten til en ugenlig Understøttelse, som Dansk Arbejdsgiverforening under en Lockout havde tilsagt Skotøjsfabrikantforeningens Medlemmer, antoges at bortfalde for et Medlem, der under Lønkonflikten havde udtalt sig offentlig i »Socialdemokraten« om Arbejdslønnen imod sin Organisations Standpunkt og til Forde Ifor Modpartens, hvilket angaves at have forlænget Konflikten	595
Et Medlem M af Christianshavns Borgerforening F optrykte og benyttede en F tilhørende Festsang ved en Fest i en anden Forening, for hvilken han var Formand, og for denne Krænkelser af Forfatterretten forlangte F, at den anden Forening skulde betale 100 Kr til et velgørende Formaal. Da M i den Anledning bl a privat og offentlig beskyldte F for Pengeafpresning, blev han i Ovsst m F's Love udelukket af F, og hertil fandtes F, der havde tilbudt M at kunne forblive i den til F knyttede Begravelseskasse eller at faa Vederlag herfor, at have været berettiget	856
 Forfatterret.	
Gengivelse af Musik ved Radiohøjtaler for Kunder i en Radioforretning ansaas ikke for en Offenliggørelse af Musikstykket, som Komponisten efter Lov Nr 72 af 1 April 1912 §§ 1 d og 2 b kunde forbyde	394
 Forpagtning.	
En Forpagter af Præstegaardsjord, der havde forpligtet sig til at forrente og afdrage et eventuelt Embedsllaan til Dræning af Jorden, men i Stedet paa egen Haand havde udført en Dræning, hvis Beskaffenhed og Bekostning samt Værdi for Jorden var usikker, havde ikke ved sin Fratræden Krav paa Godtgørelse herfor af Embedet	41
Ved Ophøret af en Fiskeriforpagtning forhandlede Parterne om Værdien af de Redskaber, Forpagteren F skulde aflevere, og om Ejerens mulige Overtagelse af F's egne Redskaber, og de enedes om en Sum af 2500 Kr. Da Parterne imidlertid havde haft forskellig Opfattelse af hvad denne Sum skulde omfatte, var en bindende Aftale ikke kommet i Stand. Da Ejeren imidlertid havde overtaget alle Redskaberne, dømtes	

	Pag
han til at betale F hvad disses Værdi oversteg det, som F skulde tilsvare, hvilket ansattes til 2500 Kr	207
Forpagteren F af en Gaard skulde svare en aarlig Afgift af 450 Tdr Byg og 450 kg Smør, idet ved Afgiftens Beregning Avlsarealet fastsloges til 90 Tdr Land, hvoraf svarede 5 Tdr Byg og 5 kg Smør pr Td Land. Det samlede Areal var opgivet til henimod 93 Tdr Land, og Ejeren, der var indgaaet paa at fradrage Skoven, indgik senere paa at fradrage yderligere 3 Tdr Land for Veje. Det viste sig imidlertid ved F's Fratræden, at Arealet kun var godt 91 Tdr Land. Skoven og Vejene hver godt 4 Tdr, og der tilkendtes da F et Afslag i Forpagtningsafgiften i Forhold til ca 83 Tdr Land.	
Tillige tilkendtes der F en Godtgørelse for at der i Modstrid med de ved Aftalen faldne Udtalelser ikke var tilstrækkeligt Vand paa Gaarden om Sommeren	495

Forsikring.

Føreren af en Motorvogn vilde i et Vejkryds paa Guldborg—Sakskøbing Landevej imod Færdselsreglerne dreje ad en Sidevej til venstre foran en mødende Cyklist og svingede efter at at have givet Signal og vist Tegn i kort Bue, med den Følge at Cyklisten, der sad foroverbøjet og formentlig ikke havde bemærket Vognens Drejning, tørnede mod denne og paadrog sig Beskadigelser, der medførte hans Død. Da Føreren, som var blevet straffet efter Strfl § 198 samt Motorloven og Færdselsloven med en Bøde af 1000 Kr og frakendt Førerret i 3 Aar, fandtes at have udvist grov Uagtsomhed, dømtes han i Hh t Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 39, 7 Stk til at erstatte sin lovpligtige Automobilforsikring, hvad denne havde maattet betale for Skaden	56
En Gaardejer F havde i Forbindelse med en lovpligtig Arbejder-Ulykkesforsikring tegnet Forsikring for sig og Hustru efter Lov-Bek Nr 395 af 28 Juni 1920 § 73. Da F forsømte at give Forsikringssselskabet S Meddelelse om Gaardens Salg, fik han udbetalt Erstatning for et ham kort efter overgaaet Ulykkestilfælde; men senere søgte S Beløbet tilbage. Da det imidlertid ikke efter S's Vedtægter havde været tilstrækkelig tydeligt for F, at ogsaa den personlige Forsikring bortfaldt ved Salg af Gaarden, var F ikke pligtig at tilbagebetale Beløbet, udover — i Ovsst m Vedtægterne — hvad der forholdsvis svarede til den af ham sparede Forhøjelse af Præmien for en saadan selvstændig Forsikring	100
En ældre Direktør tegnede en Ulykkesforsikring paa 10 000 Kr for Død, 200 000 Kr for Invaliditet og 50 Kr daglig for Erhvervsudygtighed. I Begæringen var bl a urigtig benægtet, at han var ulykkesforsikret andetsteds — hvad han i al Fald burde have vidst — og at hans Forsikringsbegæringer til andre større Selskaber var blevet afslaaet. Da Oplysning herom an-	

	Pag
toges at have været af Betydning for Selskabet ved Antagelsen af en saa ekstraordinær Forsikring, var den ikke bindende for dette	398
Fiskekutteren »Thabor« var blevet bjærget efter at være sunket i Graadyb. Skønt Træværket var gennemtrængt af ildelugtende Ammoniak fra den forraadnede Fisk i Lasten, fandtes det ikke overfor Synsmændenes Erklæring godtgjort, at Kutteren ikke igen kunde bringes i brugbar Stand som Fiskekutter, og dens Istandsættelse antoges ej heller at ville medføre saa store Udgifter at den af den Grund kunde kondemneres. — Derimod maatte Forsikringen erstatte partikulær Skade, derunder Forringelse af Skibets Salgsværdis	487
En Sagfører, som havde paataget sig at indbetale Præmien for en Syge- og Invaliditetsforsikring, der holdtes i Kraft 30 Dage efter Præmiens Forfaldsdag, henvendte sig først herom til Forsikringsselskabet den 30te Dag efter Kl 12 Middag, og Selskabet hævdede da Forsikringen paa Grund af for sen Præmiebetaling. Herfor fandtes Sagføreren ikke ansvarlig, da Betaling paa det Tidspunkt endnu havde været rettidig.	
Ej heller kunde Selskabet hæve Forsikringen paa Grund af urigtige Oplysninger ved Tegningen, idet det navnlig ikke var godtgjort, at den Forsikrede som i en Lægeerklæring om en Undersøgelse kort efter Forsikringens Tegning udtalt, skulde have lidt af uhelbredelig Hjærteklappfejl og Myodegeneration	506
En lovpligtig Automobilforsikring, der uforandret omfattede Kørsel bl a i Slesvig-Holsten, dækkede en dér indtruffet Skade paa samme Maade som her i Landet. Det fritog derfor ikke Selskabet for Ansvar, at Præmie ikke var betalt rettidig, at Ulykken var sket under Vognens Benyttelse af en Afbetalingskøber A, der ikke selv havde forsikret, eller at Kravet mod Selskabet gjordes gældende direkte af den skadelidte, efter at denne havde erhvervet Dom over A	555
Et Kautionsforsikringsselskab, der havde paataget sig Sikkerhed for Eksekutorerne i et Dødsbo og havde maattet dække et Underskud i Boet, fremkommet ved at den ene Eksekutor S havde brugt største Delen af Boets paa en Bankbog indestaaende Midler, havde ikke Krav paa Erstatning herfor af den anden Eksekutor, som havde overladt Midlerne uden Kontrol til S, der var Sagfører og mod hvem ingen Anledning til Mistanke havde foreligget	627
A lejede i eget Navn en Motorvogn uden Fører til en Udflugt sammen med S, der godtgjorde A største Delen af Udgiften. Ved A's Fejl under Kørslen skete et Sammenstød, hvorved S kom til Skade. Skønt den for Vognen tegnede Ansvarforsikring kun dækkede Skade paaført Trediemand og skønt Vognen ikke maatte videreudlejes mod Betaling, hæftede Forsikringen dog for Skaden, da S ikke ansaas for Medlejer, og da det ikke	

	Pag
kom S til Skade, om A mulig havde overtraadt Forbudet mod Befordring for Betaling	647
Krav efter en Dom paa en samlet Erstatningssum for Invaliditet ifølge en lovpligtig Automobilforsikring antoges ikke at være unddraget Retsforfølgning af den skadelidtes Kreditorer	760
En Ægeksportforretning F ansaas ikke ulykkesforsikringspligtig efter Lov-Bek Nr 187 af 14 Juli 1927 §§ 49 og 50 overfor en Ægopkøber, der selvstændig opkøbte eller lod opkøbe Æg til F til fastsatte Mindstepriser og ugenlig skulde sælge dem til F til fastsat Pris, men selv bar Risikoen iøvrigt ved Opkøbet	764
 Forvaring.	
En Købmand, der havde oplagt et Parti Cigaretter paa en Speditørs Lager, var ikke fri for at betale Lagerleje for Fremtiden, fordi han meddelte, at Partiet var solgt til en anden, der imidlertid ikke vilde vedkende sig Købet.	
Udtalt af Sø- og Handelsretten, at der kun tilkom Speditøren Lagerleje for en passende Tid, indtil han kunde faa Partiet fjernet, og at Oplæggeren ikke var pligtig at betale Lagerleje for Fremtiden for de Dele af Partiet, for hvilke Speditøren udstedte Lagerbeviser til andre	51
 Forældelse.	
Et Selskab, der havde erhvervet visse Rettigheder over Farum Sø og raadet over denne, havde, efter at Ejendomsretten til Søen var tilkendt Staten, Krav paa Tilbagebetaling af den af Staten hos Selskabet med Urette opkrævede Grund- og Ejendomsskyld af Søen, da Selskabet ikke havde Ansvar for den begaaede Fejl.	
Kravet ansaas ikke forældet efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908, da Staten først i de sidste 5 Aar havde bestridt Selskabets Ejendomsret	111
Ved Paadømmelsen af nogle Tyverier, der var begaaet dels inden, dels efter Forløbet af 10 Aar efter en tidligere Tyveridom, ansaas Bestemmelsen i Strfl § 61, 2 Stk om Gentagelsesvirkningens Forældelse i det hele uanvendelig for de nu begaaede Tyverier	289
En Kommunes Krav mod en anden Kommune paa Refusion for ydet Fattighjælp forældedes ikke i 5 Aar efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1	551

Fremmed Ret.

En dansk Mand A var død i Argentina og Arven efter ham paa et Skifte dér efter argentinsk Ret udlagt til hans Enke, efter at hans i uskiftet Bo siddende Fader havde givet Afkald paa Arv efter ham. Efter at Faderen senere var død her i Landet, henviste Justitsministeriet Boet efter A, forsaavidt angik den

A inden hans Død tilfaldne Mødrenearv, til en Skifteret her. Da dette fandtes hjemlet ved Skiftelovens § 87, maatte Mødrenearven udbetales til denne Skifteret og ikke til A's Enke eller til et muligt Skifte i Argentina..... 604

Frihedskrænkelser.

En Folketaler, der paa et offentligt Møde i Anledning af Tvangsauktionerne over Landejendomme i de sønderjyske Landsdele efter en ophidsende Tale og efter forgæves at have sendt Deputationer til Kreditforeningens Direktør om at komme tilstede, fik Mødets Deltagere til at samles udenfor Kreditforeningen paa en truende Maade for at lægge Pres paa dennes Ledelse, blev straffet efter Strfl § 210 § 52, 2 Pkt. — En enkelt Mødedeltager, der sprang over Stakittet med Opfordring til at storme Bygningen, fik en betinget Straf efter § 210 jfr § 52, 3 Pkt 527

Fængsling.

Efter Bevisets Stilling ikke tillagt Erstatning for Anholdelse og Fængsling 282
 Nægtet Erstatning for Anholdelse og Fængsling allerede fordi den paagældende selv havde givet Anledning til Fængslingen Anke over Dom, ved hvilken Erstatning for Fængsling nægtedes, afvist i Medfør af Rpl § 953 475
 Nægtet Erstatning for Anholdelse og Fængsling, da Betingelserne for at tilkende ham saadan Erstatning efter Rpl §§ 778 og 792 ikke fandtes at foreligge 557
 Nægtet Erstatning for Anholdelse og Fængsling, da Betingelserne for at tilkende ham saadan Erstatning efter Rpl §§ 778 og 792 ikke fandtes at foreligge 612

Færdsel.

Føreren af en Motorvogn, der i et farligt Vejkryds kørte over Slagelse-Kalundborg Landevej med en Fart af 35 km/Time, skønt Udsigten til højre var spærret af en Hæk, og som blev paakørt fra højre af en Motorcyklist i stærk Fart, overfor hvem han havde Vigepligt, men som han ikke havde bemærket, og som dræbtes ved Sammenstødet, blev straffet efter Strfl § 198, Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27 og 29 og Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 6, 3 Stk med en Bøde af 800 Kr og fradømt Førerret for 1 Aar 431

Gadejord.

Fra Færgebroen i Vindeby paa Taasinge gik en Vej langs Stranden, udenfor hvilken der efterhaanden ved Opgrøde dannede sig en sivbegroet Strimmel Land. Da der antoges oprindeligt at have været en smal Bræmme Jord udenfor Vejen, fandtes ikke Kommunen som Ejer af Vejen, men Stamhuset Thorseng, der havde ejet Jorden i Vindeby, at være Ejer af Strandgrunden.

	Pag
Denne kunde ikke anses for Gadejord, der var holdt udenfor Udskiftningen	252

Gader.

I en offentlig Passage i Nørresundby, der gaar over i en brolagt Trappe med brede Trin, gled en Arbejdsmand under Vejs til Arbejde en Vintermorgen Kl 6,50 paa det øverste Trin, som var glat af den foregaaende Aftens Sne, der var frosset i Natens Løb, og kom til Skade. Da Kommunen ikke fandtes at have udvist Forsømmelighed ved ikke at lade Trappen gruse saa tidligt, frifandtes den for at erstatte Skaden	644
---	-----

Gaver.

En Mand, der først havde indsat sin Husbestyrerinde H til sin Universalarving med Forbigaaelse af sin fraseparerede Hustru og Datter, oprettede før sin pludselige Indlæggelse paa Sygehus et Gavebrev, hvorved han skænkede H som Døds-gave alle sine Ejendele, hvorunder dog ikke var nævnt en Sparekassebog, som han samtidig overgav hende, men fik tilbage ved sin Hjemkomst og kort efter lod overføre paa hendes Navn. Antaget at Overgivelsen af Bogen, hvis Paalydende han havde Brug for, kun var sket for det Tilfælde at han døde paa Sygehuset, og at hans Forklaring om ikke selv at have overgivet hende den nye Bog e O ikke kunde forkastes. H, der kort efter var taget fra ham med Bogen, dømtes derfor til at tilbagebetale ham Beløbet	126
En ældre Fotograf optog en Medhjælperse som Deltager i sin Forretning, saaledes at Forholdet saalænge han levede kunde opsiges med 3 Maaneders Varsel, men at hun efter hans Død betragtedes som Parthaver for $\frac{1}{5}$ af Statusværdien, under Forudsætning af at hun derefter forblev i Forretningen i 5 Aar, og skulde oppebære $\frac{2}{5}$ af Overskudet samt kunde overtage yderligere $\frac{3}{10}$ af Kapitalen. Denne gensidig bebyrdende Kontrakt fandtes, skønt Interessentskabet i det væsentlige først fik Betydning ved Mandens Død, ikke saa afvigende fra lignende Kontrakter, at den var undergivet Testationsreglerne	815

Gentagelsesstraf.

Ved Paadømmelsen af nogle Tyverier, der var begaaet dels inden, dels efter Forløbet af 10 Aar efter en tidligere Tyveridom, ansaas Bestemmelsen i Strfl § 61, 2 Stk om Gentagelsesvirkningens Forældelse i det hele uanvendelig for de nu begaaede Tyverier	289
---	-----

Haandværk.

En Aftale om Trykning af nogle Blade, hvorfor Prisen skulde reguleres efter Pristallet, eller saafremt dette ophævedes eller	
--	--

	Pag
ændredes i sin Beregningsmaade, efter Arbejdsløn og Materialepris, forstaaet saaledes, at efter at Pristallet var ophørt at være afgørende for Arbejdslønnen, maatte Prisen reguleres efter Arbejdsløn og Materialepris.....	71

Handel.

I en Slutseddel om et Parti Mursten var bestemt: Betaling og Levering efter nærmere Aftale. Da Parterne ikke senere blev enige om disse Punkter, uden at dette skyldtes uberettiget Forhold fra Køberens Side, var denne ikke bundet af Handlen ..	509
Nægtet en Køber der havde overskredet den ham tilsagte Kredit, Erstatning for Ikke-Levering af Varer, idet han ikke havde optraadt bestemt overfor Sælgerens paastaede ukontraktmæssige Adfærd	666
En Trævarefabrik, der af et Savværk havde købt et Parti sekunda Bøgeplanker efter Besigtigelse, saaledes at Planker med synligt Raad skulde frasorteres og Træ med store Knaster og Raad, som ikke var egnet til Gavntræ, skulde framaales, kunde ikke hæve Handlen om Restpartiet, fordi der i de første smaa Leveringer havde været en Del Planker ogsaa med synligt Raad, som Savværket var villigt til at tage tilbage	675
En Importør S solgte 2000 belgiske Asbestskiferplader til en Købmand K. Ved Oplægning paa Tage viste det sig, at disse blev utætte, da Pladernes nederste Ende var tilbøjelig til at bøje opad, idet Pladerne, der i Modsætning til de heri Landet sædvanlig brugte var flade, var bestemt til at fastgøres i den nedre Ende med en særlig Kobberklamme, hvad hverken S eller K vidste noget om, og hvortil Pladerne ej heller var forsynet med Hul. Da dette Forhold ej heller var almindelig kendt blandt Købmænd heri Landet, var K berettiget til at hæve Handlen, skønt dette først skete efter at hans Købere efter et halvt Aars Forløb reklamerede overfor ham. At Befæstelsesmaaden for Pladerne kunde ses af en engelsk Brochure, der skulde være overgivet K inden Købet, fandtes ikke tilstrækkeligt	742
En Importør antog en Eneforhandler mod at denne i Aarets Løb aftog 12 000 Sække Cement, dog betinget af at de danske Cementpriser ikke nedsattes pr Jan 1931 uden en tilsvarende Reduktion af den aftalte Pris. Efter de stedfundne Forhandlinger fandtes Købet betinget af at saadan Prisnedsættelse ej heller fandt Sted senere i Aarets Løb	800
En Grosserer K fik Eneforhandling for en udenlandsk Fabrik af Silketrikotine og købte dels nogle kurante Varer til Lager, dels mindre Partier efter særlige Kundeordre. Alle Varerne leveredes for sent, og efter forskellige Reklamationer afbrød K omsider Forbindelsen og stillede Lagerpartiet til Disposition. Skønt dette sidste i sig selv ikke var sket rettidig efter Købe-	

	Pag
lov § 27, fandtes K dog beføjet hertil, da Lagervarerne skulde tjene til Efterbestillinger fra Kunder, der ikke eller kun for sent havde faaet deres Ordre opfyldt	839
Hunde.	
En Hundeejer, som var gaaet over Bernstorffsvej, medens Hunden blev staaende paa Hjørnet og derefter pludselig løb hurtig efter hende tværs over Vejen lige foran en Motorcyklist, der kom kørende i jævn Fart og uagtet han søgte at svinge bag om Hunden, ikke kunde undgaa at strejfe den med Forhjulet, saa at han faldt og kom til Skade, dømtes i Hh t Lov Nr 127 af 18 April 1925 § 13 til at yde ham Erstatning	470
Hævd.	
Farum Sø, der oprindeligt havde tilhørt Staten, antoges — af Landsretten — ikke at være indbefattet under et Salg i 1675 af det tilstødende Bøndergods eller under et Mageskifte i 1845 om Statens Andel i Fiskeri samt Rør- og Sivskæring i Søen. Ej heller var Ejendomsret over Søen erhvervet ved Hævd paa Grund af Færdsel med Baade og Anlæg af Baadebroer	111
Ejeren af en ved Maribo Sø beliggende Lod havde ikke vundet Hævd paa Engstrimlen mellem Lodden og Søen, hvor han i Hævdstid havde slaaet Græsset og ladet Kreaturer græsse, medens Grevskabet havde øvet Jagt der og ladet Jægere færdes samt Rør skære	715
Incasso.	
I et Likvidationsbo kan Kreditor — i al Fald i Almindelighed — ikke kræve Dividende for Udgifter til Varetægelse af sine Interesser i Boet	179
Interessentskab.	
En Overenskomst, hvorefter A skulde financiere Udnyttelsen af en Opfindelse til et System af Signallamper mod Andel i Udbytte, antoges ikke at gøre A til ansvarlig og medbestemmende Interessent, hvorimod han havde Krav paa Regnskab og paa at holdes underrettet om foretagne Dispositioner og indgaaede Kontrakter	6
Opgørelse af Parternes Mellemværende om nogle i Fællesskab udførte Forretninger	412
En Sagfører, der havde forsømt at lade nogle Ejendomshandler notarielt bekræfte som da foreskrevet i de sønderjyske Landsdele, hvorfor nogle af Køberne traadte fra Købet, maatte svare til Sælgerens heraf følgende Tab.	
For Arbejde og Udgifter, der skulde bøde paa disse Tab og som for en stor Del foregik efter at Sagføreren havde	

	Pag
indgaaet Interessentskab med en anden Sagfører og med dennes Vidende, kunde ingen af disse beregne sig Vederlag hos Sælgeren	576
Opgørelse af Parternes Mellemværende ved Opløsning af et Interessentskab	672
En ældre Fotograf optog en Medhjælperseke som Deltager i sin Forretning, saaledes at Forholdet saalænge han levede kunde opsiges med 3 Maaneders Varsel, men at hun efter hans Død betragtedes som Parthaver for $\frac{1}{5}$ af Statusværdien, under Forudsætning af at hun derefter forblev i Forretningen i 5 Aar, og skulde oppebære $\frac{2}{5}$ af Overkudet samt kunde overtage yderligere $\frac{3}{10}$ af Kapitalen. Denne gensidig bebyrdende Kontrakt fandtes, skønt Interessentskabet i det væsentlige først fik Betydning ved Mandens Død, ikke saa afvigende fra lignende Kontrakter, at den var undergivet Testationsreglerne	815
Spørgsmaal om der forelaa Misligholdelse af en Interessentskabskontrakt	845
 Invalider.	
Til Oplysning i Spørgsmaal om militær Invalideforsørgelse kunde det offentlige kræve Forhør afholdt i Hh til Rpl § 1018.	796
 Jordemødre.	
En Jordemoder og hendes Mand, der under Trusel om Skandalisering havde søgt at formaa en Amtslæge til at betale sig Penge, blev straffet efter Strfl § 245, og Jordemoderen blev for vanærende Handling i Hh t Lov-Bek Nr 378 af 23 Juni 1920 § 15 frakendt Ret til at praktisere. Skønt Sagen ogsaa drejede sig om Fortabelse af denne Ret, havde hun ikke Krav paa Nævninges Medvirken efter Rpl § 688 d	188
 Jærnbaner.	
En Vognladning Hvede, der var sendt med Jærnbanen fra Helsingborg til Taastrup under Sælgeren S's Adresse, men hvorpaa Dokumenterne var sendt til Indløsning i en Bank, blev efter at Taastrup Station havde forhørt sig hos Mellemandleren M om, hvem Vognen var bestemt til, af Banen udleveret uden Betaling til en Møller K, der plejede at modtage saadanne Vognladninger. Banen, der blev dømt til at erstatte S Købesummen, søgte derefter Beløbet godtgjort af K; men denne, der ikke havde købt mod Dokumenter, og som havde betalt M, blev frifundet, da K efter Forhandlingerne med Stationen om Udleveringen havde haft Føje til at antage, at denne havde faaet rette Vedkommendes Tilladelse til Udleveringen	606

	Pag
Paa en ubevogtet, behørig afmærket Overkørsel for Varde-Grindsted Jærnbane blev en Motorvogn en Dag paakørt af et forsinket Tog, hvorved Motorvognens Fører og en Passager blev dræbt og en anden kom til Skade. Udsigten over det flade Terræn var hindret af et Naaetræshegn et Stykke fra Vejen, men Toget havde ca 150 m før Overkørslen givet to Fløjtesignaler, og der fandtes ingen Bremsespor efter Vognen. Da Føreren antoges ikke at have taget tilbørligt Hensyn til Overkørslen, dømtes Motorvognens Ejer til at erstatte Skaden, hvorimod Jærnbanen frifandtes, da der ikke var oplyst Medskyld fra dennes Side, jfr Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 1, 2 Pkt	659
Lignende Sag	662
En ældre Kone, der en Aften vilde med et Tog fra en Vejoverskæring, hvor der var opsat en Tavle om at der var Stoppested, gav Tegn til Toget med Armen, men kom ikke langt nok til Side og blev ramt paa Benet af det yderste af Trinbrættet. Herfor fandtes Jærnbanen erstatningspligtig efter Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 1.	
Erstatningspligten omfattede hendes 4 Uger senere indtrufne Død, der skyldtes Lungebetændelse, som hovedsagelig var en Følge af det ved Ulykken nødvendiggjorte Sengeleje, men hvortil hendes stærke Fedme havde været en medvirkende Aarsag	834

Kaution.

Efter at en Bankskyldner S havde standset sine Betalinger, købte en af hans Kautionister K en Forretning T, hvori S havde været Deltager, men som Banken nu raadede over. Anset bevist — skønt det ikke fremgik tydeligt af det endelig oprettede, af en Trediemand affattede Dokument — at det var aftalt, at K, der havde Kontrakaution af T, havde forpligtet sig til at overtage de T overfor Banken paahvilende Kautionsforpligtelser uden at kunne anmelde Genkrav herfor i S's Bo.

At Banken ved sin Opgørelse med samtlige Kautionister, hvorved Dividenden i S's Bo fradrog i disses Skyld, havde givet dem, derunder K, Saldokvittering for S's Laan, afskar ikke Banken fra at kræve Dividenden af T's Hæftelser erstattet af K i Hh t Aftalen om Købet af T.....

A, der havde paataget sig at indestaa sammen med B for et Veksellaan, for hvilket de begge paategnede en Veksel som Trassenter, var ikke frigiort herfor overfor B ved at denne paa en Fornyelsesveksel opførtes som Trassent og A som Endossent, da det ikke paa utvetydig Maade var tilkendegivet B, at A's Medansvar dermed skulde ophøre

Da en Gaardejer i 1925 var kommet til at skyldte sin Købmand

309

458

	Pag
K i løbende Mellemværende ca 3300 Kr og K ikke vilde fortsætte Forbindelsen uden Kautiøn, paatog Gaardejerens Fader sig at kautiønere for Sønnen »den Gæld han har til K, dog ikke over 3000 Kr«. I de følgende Aar voksede Gælden, og skønt der i Aarenes Løb afbetaltes over 3000 Kr, antoges Faderen vedblivende at hæfte for 3000 Kr af Gælden.....	729
K paatog sig Kautiøn for en Detailhandler D's Opfyldelse af en Konsignationskontrakt med en Fabrik F og samtykkede paa Forhaand i at der gaves D Henstand med Betalinger eller tillodes ham andre Lempelser i Kontraktsvilkaarene. Efter 1½ Aars Forløb opdagedes det, at D havde gjort sig skyldig i Bedrageri og Falsk og skyldte F et betydeligt Beløb dels fra Konsignationsforholdet, dels for anden Kredit. Skønt F's Kontrol med Konsignationsforholdet ikke var ført i Ovsst m Kontraktens Bestemmelser og bl a var blevet mindre effektiv paa Grund af de flere Mellemværender og det ej heller var paaset at Betalingen var indgaaet som bestemt, fandtes K pligtig at dække D's Skyld fra Konsignationsforholdet.....	774

Kommission.

En Sag om Salær til en Ejendomskommissionær, der havde anvist en Gaard til en Køber, som sammen med ham besaa den og forhandlede om at købe den, men først købte den noget senere ved Hjælp af en anden Kommissionær for en noget lavere Købesum	568
--	-----

Kommunalvæsen.

En af Esbjerg Byraad vedtaget Bestemmelse om at Entreprenører til Kommunens Arbejder udelukkende maatte benytte Arbejdere, der var Medlemmer af vedkommende Fagforening, kendtes ugyldig overfor Kristeligt dansk Fællesforbund for Arbejdere og Arbejdsgivere, hvis Medlemmer derved udelukkedes fra at deltage i Kommunens Arbejder	108
En Kommunekasserer i Vordingborg Landsogn fandtes ikke efter sin Instruks og Skatteopkræverens Kontrakt, hvorefter denne undergaves Kontrol af Sogneraadets Formand og Kasse- og Regnskabsudvalget, hvilken iøvrigt var forsømt, ansvarlig for et hos Skatteopkræveren forefundet Underskud	159
Ved en Gennemgang af Kornum-Løgsted Kommunes Aarsregnskaber konstateredes, at Fornylsen af en Veksel paa 4000 Kr var ført til Udgift, men ikke til Indtægt, og Sogneraadets daværende Medlemmer gjordes da ansvarlige for et deraf følgende Underskud. I Kassererens Kassebog var Beløbet imidlertid ført baade til Indtægt og Udgift, hvorimod Aarsregnskaberne udarbejdedes af Formanden uden Afstemning med Kassebeholdningen. Skønt Aarsregnskabet var lagt til Grund ved Opgørelsen med Kassereren ved hans Fratreden — lige-	

	Pag
som ved hans Tiltræden — frifandtes han dog for Tilsvar, da det efter Manglerne ved Kasseordningen og Regnskabsførelsen — bl a forefandtes i det kirkelige Regnskab et Overskud paa 1524 Kr 07 Øre, der maatte fradrages i Underskudet — ikke fandtes godtgjort, at Beløbet havde manglet i Kassen	277
Efter Indlemmelsen af en større Del af Vonsild Kommune i Kolding Købstad opdagedes det ved Behandlingen af en i den indlemmede Del bosat, senere afdøde Skatteydere Bo, at han i en Aarrække havde betalt for lidt i Skat til Vonsild Kommune. Efterbetalingen af Skat i Hh t Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 28 tilkom da Vonsild Kommune, uden at Kolding Købstad efter Vilkaarene for Indlemmelsen havde Krav paa nogen Del heraf	681

Konkurrence.

En Husejer, der ved Udlejning af en Butik til Trikotagehandel havde forpligtet sig til ikke i Ejendommen at udleje til nogen konkurrerende Trikotage- og Manufakturforretning, var uberegtiget til at udleje til en Herrelingeriforretning, der for en stor Del førte Varer af samme Art som Trikotagehandlen ..	521
En Tiltalt, der mange Gange var straffet ogsaa for lignende Forhold, nu straffet efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 1 med simpelt Fængsel i 3 Maanedre for urigtig at have reklameret for en »Compressor« eller »Patron« som gasbesparende, hvilken Patron han indsatte i Kundernes Gaslange, samtidig med at han for høj Betaling rensede deres Gasapparater	593
En Importør af engelske Biscuits, der under en Diskussion i Kaffehandlerbladet havde fremsat delvis urigtige Paastande om en dansk Biscuitfabriks Varereklamer, idømtes Bøde efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 10	837

Konnossement.

Et af en Udlænding U endosseret Ordre-Konnossement var af en udenlandsk Bank sendt til en herværende Bank til Indløsning. Da det ikke var godtgjort, at U endnu var Ejer af Konnossementet og saaledes ejede Gods her i Landet, kunde U ikke sagsøges her efter Rpl § 248, 2 Stk.....	691
---	-----

Kontrakt.

En Sagfører S, der mageskiftede sin Ejendom med K, skulde ordne Dokumenterne. Da der foruden nogle formelle Smaating manglede noget i det for K's Ejendom opgivne Areal, undlod S at bringe Handlen i Orden, skønt der kun kunde tilkomme ham et mindre Afslag i Købesummen, og han affattede senere en Købekontrakt med flere for K byrdefuldere Vilkaar, som K imidlertid var nødt til at underskrive, da han samme Dag skulde ordne en ny Handel med sin Køber. Under disse Omstændigheder fandtes K ikke bundet af de nye Vilkaar	21
---	----

	Pag
En Entreprenør, der anlagde en Højspændingsledning og Transformator for en Forbrugsforening, paadrog sig mod en vis Eneret Garanti for Anlæggets Rentabilitet paa Grundlag af nærmere angivne Priser m v. Denne Garanti, for hvilken en Del af Entreprisesummen kunde holdes tilbage, antoges kun at sigte til Forrentning af Anlægssummen ved den forudsatte Tilslutning, ikke til om Driften stadig kunde bære sig i Fremtiden, og ved Opgørelsen med Entreprenøren, hvor Restentreprisesummen udbetales, antoges Foreningen e O at have erkendt Garantien for opfyldt	46
En tysk Fabrik for Vaskemidlet »Persil« solgte kun dette i Tyskland mod Forpligtelse til at overholde Fabrikens Priser og ikke videresælge Varen til Udlandet, og hver Pakke bar Paatryk om Prisen samt »Nur für den Verkauf in Deutschland«. Til Salg her i Landet fremstilledes samme Vare her med paatrykt dansk Pris. En herværende Handlende H skaffede sig desuagtet Varen fra Tyskland og solgte den her i Landet til lavere Pris end den danske Vares. Skønt H havde kendt Fabrikens Salgssystem og Forbudet paa Varen mod Eksport, var han ikke pligtig at respektere dette, da han ikke havde paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse hertil. At han ikke vilde opgive sin Sælger var uden Betydning	60
En tysk Fabrik for Palmolive Sæbe solgte kun denne i Tyskland mod Forpligtelse til at overholde Fabrikens Priser og ikke sælge Varen til Eksport. Til Salg her i Landet fremstilledes Varen her til højere Pris. En herværende Handlende H skaffede sig desuagtet Palmolive Sæbe, hvis paatrykte Kontrolnumre udviste, at den kort forinden var solgt til en tysk Grossist mod nævnte Forpligtelse. Skønt H havde kendt Fabrikens Salgssystem og Forbud mod Eksport, var han ikke pligtig at respektere dette, da han ikke havde paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse hertil	63
Ved Ophøret af en Fiskeriforpagtning forhandlede Parterne om Værdien af de Redskaber, Forpagteren F skulde aflevere, og om Ejerens mulige Overtagelse af F's egne Redskaber, og de enedes om en Sum af 2500 Kr. Da Parterne imidlertid havde haft forskellig Opfattelse af hvad denne Sum skulde omfatte, var en bindende Aftale ikke kommet i Stand. Da Ejeren imidlertid havde overtaget alle Redskaberne, dømtes han til at betale F hvad disses Værdi oversteg det, som F skulde tilsvare, hvilket ansattes til 2500 Kr	207

Konventionalbod.

En Fabrikant, der ved sin Udtræden af et Interessentskab havde forpligtet sig til ikke at sælge Varer af samme Art som Interessentskabets vest for Storebælt og til at sørge for, at ingen af de Varer af samme Art, som han solgte, gennem Mel-

	Pag
lemhandlere videresolgte vest for Storebælt, idømt en Konventionalbod af 2000 Kr, da han trods Klager intetsomhelst havde foretaget sig for at hindre sine Kunder i at sælge hans Varer vest for Storebælt, f Eks ved at lægge en dertil sigtende Klausul paa dem.....	679
Kunstnerret.	
Et af en Kunsthandler købt signeret Maleri af Slott-Møller, der oprindelig havde forestillet Ægir og hans Døtre, men hvis Hovedfigur var overmalet af en anden, saa at det nu skulde forestille Venus' Fødsel, kunde Kunstneren i Ovsst m Lov Nr 72 af 1 April 1912 § 32 jfr § 16 kræve tilintetgjort	239
Køb og Salg.	
K havde købt en Strandgrund for derpaa at opføre et Sommerhus, men da dette viste sig umuligt, fordi der gik et Dige over Grunden, var K berettiget til at hæve Købet. Derimod tilkendtes der ikke K Erstatning for afholdte Bygningsudgifter, da K, der var bekendt med at Diget var fredet, havde opført Huset uden nærmere Undersøgelse af Lovligheden og delvis paa selve Diget	1
Spørgsmaal om Størrelsen af den Sælgeren tilkommende Erstatning for Køberens Misligholdelse af en Ejendomshandel	11
En Sagfører S, der mageskiftede sin Ejendom med K, skulde ordne Dokumenterne. Da der foruden nogle formelle Smaating manglede noget i det for K's Ejendom opgivne Areal, undlod S at bringe Handlen i Orden, skønt der kun kunde tilkomme ham et mindre Afslag i Købesummen, og han affattede senere en Købekontrakt med flere for K byrdefuldere Vilkaar, som K imidlertid var nødt til at underskrive, da han samme Dag skulde ordne en ny Handel med sin Køber. Under disse Omstændigheder fandtes K ikke bundet af de nye Vilkaar	21
En Købmand S solgte Fiskemel til Foder til en Landmand K, men ved Brugen heraf døde — ligesom hos andre Købere — adskillige Grise og andre blev utrivelige. Da dette antoges at skyldes Foderets store Saltindhold (ca 8 pCt) og Tilbøjelighed til Gæring, dømtes S til at erstatte K Tabet	28
Farum Sø, der oprindelig havde tilhørt Staten, antoges — af Landsretten — ikke at være indbefattet under et Salg i 1675 af det tilstødende Bøndergods eller under et Mageskifte i 1845 om Statens Andel i Fiskeri samt Rør- og Sivskæring i Søen. Ej heller var Ejendomsret over Søen erhvervet ved Hævd paa Grund af Færdsel med Baade og Anlæg af Baadebroer	111
Spørgsmaal om Størrelsen af den en Sælger paahvilende Godtgørelse for Mangler ved de paa en udstykket Statshusmandlod opførte Bygninger	166
Sælgerne af en Ejendom, der i Anledning af Mangler ved en Bagerovn havde paataget sig at ombygge Ovn, saa at den	

	Pag
kom i brugelig Stand, dømtes til at erstatte Køberens Tabet ved at Ombygningen, hvortil Parterne i Forening havde antaget en Ovbygger, var mislykket	242
Efter at en Bankskyldner S havde standset sine Betalinger, købte en af hans Kautionsister K en Forretning T, hvori S havde været Deltager, men som Banken nu raadede over. Anset bevist — skønt det ikke fremgik tydeligt af det endelig oprettede, af en Trediemand affattede Dokument — at det var aftalt, at K, der havde Kontrakauton af T, havde forpligtet sig til at overtage de T overfor Banken paahvilende Kautionsforpligtelser uden at kunne anmelde Genkrav herfor i S' Bo	309
Ved Udstykning af en Ejendom ved Gudenaå paalagdes der de solgte Lodder en Servitut, hvorefter enhver Lodsejer skulde være Medlem af en Grundejerforening af samtlige Lodsejere, og disse skulde være Ejere af de Veje, Pladser og Strandarealer, der var eller maatte blive udlagt. Kun en ringe Del af Lodderne blev endelig solgt, og efter at disses Ejere senere havde dannet en Grundejerforening, paastod denne sig tilskødet alle de ved Udstykningsplanen til Veje m m bestemte Arealer og fjernet derpaa opførte Bygninger m m; men en saa vidtgaaende Paastand kunde i al Fald ikke tages til Følge, da de solgte Lodder havde tilstrækkelige Veje og en vis Omlægning af Vejene ikke havde været ubeføjet.....	634
I en Villa med utilgængelige Jordkældre forefandtes et halvt Aar efter at den var solgt et gammelt og meget udbredt Angreb af Hussvamp og Tømmersvamp. Herfor fandtes Sælgerinden, der havde omtalt til Køberen, at Køkkengulvet var blevet fornyet for Raaddenskab, ikke erstatningspligtig, da hun efter Haandværkerens Udtalelser ikke havde haft Grund til at anse Huset for befængt med Svamp.....	669
Et Grevskab, der ejede Maribo Sø i Henhold til et gammelt kgl Skøde, havde solgt en Lod ved Søen. Herunder antoges ikke indbefattet nogen Ret til Søen.....	715
Sælgeren af en Gaard, der havde lovet at indestaa for at Gaarden havde et Areal af mindst 19 Tdr Land, skønt han vidste at Arealet knapt var 18 Tdr, hvoraf en Del Vej, dømtes til at yde Køberens Erstatning herfor, herunder for Køberens Omkostninger til en Retssag i samme Anledning med sin Køber. Det under sidstnævnte Sag af Retten i Hh t Parternes Vedtagelse formløst og for højt bestemte Erstatningsbeløb fandtes ikke afgørende for Genkravets Størrelse.....	737
Sælgeren S af en Gaard, hvor der ikke havde været Tilfælde af Kastning i de 3½ Aar han havde ejet den, erklærede paa Køberens Forespørgsel, at der ikke var Kastning i Besætningen. Skønt det senere viste sig, at Besætningen allerede før Salget havde lidt af smitsom Kastning, var S ikke erstatningspligtig herfor, og det uagtet han var bekendt med at	

	Pag
der kort før han købte Gaarden havde været Tilfælde af smitsom Kastning, der imidlertid ikke antoges at have Forbindelse med de senere Sygdomstilfælde.....	771
Sælgeren af en Forretning der havde garanteret Omsætningen i den sidste Maaned til ca 3000 Kr dømtes, da den i al Fald kun havde været 2720 Kr, til at taale et Afslag i Købesummen.	850

Købstæder.

Efter at Odense St Hans Landdistrikt havde begæret at blive indlemmet i Odense Købstad, forlangte Købstaden i saa Fald i Hh t Lov Nr 126 af 4 April 1928 § 1 Nr 1 otte andre Kommuner eller Dele af saadanne indlemmet, og Indenrigsministeriet nedsatte da de foreskrevne Kommissioner. Efter at alle disse havde gjort Indstilling til Ministeriet, bestemtes det alene, at St Hans Landdistrikt skulde indlemmes. Denne Bestemmelse fandtes e O ikke ugyldig, fordi Ankefristen efter Lov Nr 379 af 28 Juni 1920 § 8, 4 Stk m H t Vilkaarene for nogle af de andre Indlemmelser endnu ikke var udløbet, da disse Indlemmelser bl a efter Odenses egen Stilling til dem alligevel var udelukket.

At der ikke af Kommissionen var foretaget en egenlig Opgørelse af de økonomiske Virkninger for Købstaden, medførte ikke Indlemmelsens Ugyldighed og e O ej heller fornyet Overvejelse af Vilkaarene. At der ved Erstatningsspørgsmaalet var regnet med en 5aarig Periode før Indlemmelsen, at det var paalagt Købstaden at overtage Vedligeholdelsen af en af Amtskommunen hidtil vedligeholdt Vejstrækning, og at Ophold i og Skat til Landdistriktet var sat lige med saadant Forhold til Købstaden m H t Valgret, var ikke uhjemlet. .

692

Landvæsenskommissioner.

En Godsejer ansaas berettiget til uden Vandsynsmyndighedernes Godkendelse efter Lov Nr 63 af 28 Maj 1880 § 52, jfr Lov Nr 128 af 19 April 1907 at aflede Overfladevandet fra sine Enge ad Grøfter til et tilstødende offentligt Vandløb dels gennem Sluser med Stigbord, dels ved Hjælp af en af Vindmotor drevet Vandsnegl, hvis Benyttelse paa normal Maade ikke medførte Skade af Betydning for andre

132

Under Forsøg paa at udtørre Husby Sø mod Syd anbragtes i 1868 en Spærredæmning over Nissum Aa for at lindre Tilstrømning af Vand nordfra fra Nissum Fjord. Efter at Udtørringen af Søen forlængst var opgivet, uden at der i den forløbne Tid var foretaget noget for at genoprette Forbindelsen med Nissum Fjord — Sogneraadene havde endog anbragt en Vejdæmning over Aaen i Stedet for en Bro — lod de i Vandafledningen fra Søen interesserede Sogneraad i 1929, da et Udtørringsprojekt ved Nissum Fjord, som forudsatte Dæmningen, var vedtaget, uden videre Dæmningerne gen-

nemgrave og det tidligere Aastykke mellem disse og Søn oprense under Paaberaabelse af et Regulativ for Aaen fra 1863. Da Aaen imidlertid forlængst var ophørt at eksistere her, kunde Sogneraadene ikke fjerne Dæmningerne uden Godkendelse af Vandsynsmyndighederne 547

Lavvæрге.

Nægtet at ophæve Lavværgemaalet for Enkefru Nikoline Nielsen født Sewerin, der efter Aftale med sin Mand efter dennes Død ifølge sin egen Begæring den 28 Juni 1921 var sat under fast Lavværgemaal af sin Broder, navnlig af Hensyn til at hun ikke i for høj Grad skulde give efter for Paarørendes Anordninger om Understøttelse, i hvilken Anledning hun undertiden stiftede Gæld bl a for sine egne Fornødenheder.... 839

Løje.

Ikke anset bevist, at der efter Forhandlinger mellem Ejer og Lejer om Forandringer ved en udlejet Lejlighed var blevet Enighed i saa Henseende, og Lejerens Tilbageholdelse af forfalden Leje var derfor uberettiget og gav Ejeren Ret til at udsætte Lejeren af Lejligheden 66

En Dame, der havde lejet en Villa i Rungsted til Pensionat, fandtes berettiget til at hæve Lejemaalet — e O inden den følgende Vinter — da Centralvarmeanlægget ikke kunde opvarme Værelserne med utætte Vinduer og Døre tilstrækkeligt om Vinteren, hvorhos der tilkendtes hende Erstatning. 202

Skønt en Mand, der havde drevet Sagførervirksomhed i en Lejlighed, med Ejers Samtykke og mod Lejeforhøjelse havde fremløjet en Del af Lejligheden til en anden Sagførervirksomhed, var Lejemaalet ikke uopsigelig efter Boliglov Nr 133 af 28 April 1931 § 5, 2 Stk overfor nogen af Lejerne. 483

En Husejer, der ved Udlejning af en Butik til Trikotagehandel havde forpligtet sig til ikke i Ejendommen at udleje til nogen konkurrerende Trikotage- og Manufakturforretning, var uberettiget til at udleje til en Herrelingeriforretning, der for en stor Del førte Varer af samme Art som Trikotagehandlen .. 521

Likvidation.

I et Likvidationsbo kan Kreditor — i al Fald i Almindelighed — ikke kræve Dividende for Udgifter til Varetagelse af sine Interesser i Boet 179

Efter at Handelsbanken havde overtaget Hovedparten af den likviderende Grundejers Aktiver og Passiver, derunder Statskassens Indskud paa 500 000 Kr, som ikke omfattedes af den i Ovsst m Lov Nr 22 af 15 Febr 1908 af Staten og Hovedbankerne givne Garanti, traf Banken i 1915 en Aftale med Statskassen, hvorefter denne fik udbetalt 450 000 Kr,

	Pag
medens 50 000 Kr med Renter blev indestaaende, for at Banken deraf kunde dækkes for det Afdrag, som tilkom den, hvis det ved Likvidationens Afslutning viste sig, at der ikke tilkom Statskassen fuld Dividende. Efter at det i 1929 havde vist sig, at Likvidationen ej heller kunde dække de 450 000 Kr fuldtud, søgte Banken det manglende godtgjort af Statskassen, men denne frifandtes, da det ikke var oplyst, at Aftalen gik ud herpaa	314
Tre Kreditorer, der som Likvidatorer med Bistand af et Revisionsinstitut i et Aarstid havde forestaaet Afviklingen af en Forretning med Aktiver ca 330 000 Kr og Passiver ca 800 000 Kr, indtil Boet ved Indehaverens Død overgik til Skifteretten, for hvilket Arbejde de havde beregnet sig ca 25 000 Kr, fik kun tilkendt et Honorar af 15 000 Kr	755
Litis denuntiatio, se Procesvarsel.	
Læger og Sygehuse.	
Formanden for en Sygekasse blev straffet efter Straffelov §§ 215 og 216 for paa en Generalforsamling at have udtalt om en Læges fejlagtige Regninger til Sygekassen, at denne havde forsøgt at besvindle Kassen, og at det næsten grænsede til Kæltringeri	587
En under en Brokoperation benyttet Gazetampon var glemt i Saaret og blev efter at dette havde holdt sig aabent i flere Aar udstødt under en Betændelse. Skønt Retslægeraadet betegnede Tamponens Efterladen i Saaret som en hændelig Ulykke, dømtes Sygehuset til at yde Patienten Erstatning..	629
Manddrab.	
En Mand, der havde dræbt en sovende Karl ved at slaa ham i Hovedet med en Jærnstang og taget hans Penge, men som nægtede at have villet dræbe ham, straffet efter Strfl §§ 186 og 243 II med Tugthusarbejde paa Livstid.....	107
Manddrab (uagtsomt).	
En cyklende ung Pige kom med stærk Medvind susende ned ad en Bakke paa Grenaa Landevej i venstre Side, formentlig uden at se sig for, men svingede ved et Tilraab af en anden Cyklist pludselig ud til højre et Par Meter foran en mødende Motorvogn og dræbtes ved at støde mod denne. Herfor fandtes Føreren ikke skyldig i uagtsomt Manddrab, men ikendtes Bøde efter Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27, 29 og 30 for ikke i Tide at have givet Signal eller sagnet Farten....	830

Maskiner.

En Sælger, der havde paataget sig at installere et Køleanlæg for en Slagtermester K, var ikke ansvarlig for Skade for-

- voldt ved at Køleanlæget i nogle Dage ikke havde virket, fordi en Termosikring var blevet ødelagt, da det var Husejeren, som overfor K havde paataget sig at besørge den elektriske Installation og hertil havde benyttet en for svag Sikring, som en af K antaget Installatør havde anbragt i en midlertidig Installation	467
--	-----

Medskyld.

En Folketaler, der paa et offentligt Møde i Anledning af Tvangsauktionerne over Landejendomme i de sønderjyske Landsdele efter en ophidsende Tale og efter forgæves at have sendt Deputationer til Kreditforeningens Direktør om at komme tilstede, fik Mødets Deltagere til at samles udenfor Kreditforeningen paa en truende Maade for at lægge Pres paa dennes Ledelse, blev straffet efter Strfl § 210 § 52, 2 Pkt. — En enkelt Mødedeltager, der sprang over Stakittet med Opfordring til at storme Bygningen, fik en betinget Straf efter § 210 jfr § 52, 3 Pkt	527
---	-----

Mened.

En tiltalt for falsk Partsed anset efter Strfl § 150 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.....	439
---	-----

Militærvæsen.

Nogle Dreng, der paa Amager Fælded fandt en afskudt Granat med Spidset afbrækket og Metalringen fjernet, satte en Tændstik til noget sort Pulver, som de bankede ud af den og som brændte med en hvislende Lyd, og puttede derefter flere Gange brændende Tændstikker i Granaten for at se om der var Krudt i den, idet de imens fjernede sig fra den, men kom tilbage og kikkede ned i den, hvorved en af dem, idet Krudtet pludselig brød i Brand, mistede Synet paa begge Øjne. Da han, der var 9½ Aar gammel, havde vist grov Uforsigtighed, og der ikke forelaa noget Erstatning paadragende Forhold hos Militæret, der lod afskudte Projektiler opsamle paa Fældeden, hvor der fandtes Advarsler mod at berøre disse, og hvor denne ellers ufarlige Granat havde ligget paa et Sted, hvor der iøvrigt ikke skulde ventes at ligge saadanne, frifandtes Statskassen for Erstatningsansvar	536
--	-----

Mishandling, se Voldsforbrydelser.

Modregning.

En Mægler M i Hamborg, der havde paataget sig at transportere Pitprops til England for de russiske Handelsmyndigheder Gostorg, aftalte med en norsk Reder R, at denne overtog en Del af Transporten. R, der mente at have faaet Erstatnings-

	Pag
krav for manglende Afskibning, fradrog Beløbet herfor i den Kommission, som han efter Aftalen skulde yde M. Da M imidlertid kun havde truffet Aftalen med R som Repræsentant for Gostorg, kunde R ikke fradrage sit Krav paa Gostorg i Kommissionen til M, selv om en Del heraf tilkom den russiske Handelsdelegation hos M.....	347
En Sagfører, der havde laant en Haandværker Penge til Færdiggørelse af et Byggeforetagende mod Transport paa Entrepriessummen, maatte finde sig i, at Hovedentreprenøren heri modregnede sine ældre Krav paa Haandværkeren.....	622

Mæglere.

En Mægler M i Hamborg, der havde paataget sig at transportere Pitprops til England for de russiske Handelsmyndigheder Gostorg, aftalte med en norsk Reder R, at denne overtog en Del af Transporten. R, der mente at have faaet Erstatningskrav for manglende Afskibning, fradrog Beløbet herfor i den Kommission, som han efter Aftalen skulde yde M. Da M imidlertid kun havde truffet Aftalen med R som Repræsentant for Gostorg, kunde R ikke fradrage sit Krav paa Gostorg i Kommissionen til M, selv om en Del heraf tilkom den russiske Handelsdelegation hos M.....	347
Efter Næringslov Nr 138 af 28 April 1931 § 83, 2 Stk er det ikke i Strid med en autoriseret Skibsmæglers Eneret, at Ind- og Udklarering af Skibe besørges af andre, naar Klareingsdokumenterne underskrives af Skibsføreren.....	803

Navn.

En Marskandiser ved Navn Angelo Petersen kendtes efter Paastand af Familien Angelo uberettiget til at benævne sin Forretning Angelo, selv med Tilføjelse v/ Angelo Petersen, jfr Lov Nr 89 af 22 April 1904, Nr 23 af 1 Marts 1889 § 10 og Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9	376
---	-----

Næringsvæsen.

Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 29 om Lukning om Natten af Beværtninger og andre Forretninger, hvor Spise- og Drikkevarer er Genstand for offentlig Forhandling til Fortæring paa Stedet, antoges ikke at omfatte et Gæstgiveri, der kun beværtede liggende Gæster	265
En Italiener, der opholdt sig her i Landet og tog aktiv Del i en ogsaa for hans Regning her drevet Handelsvirksomhed, behøvede efter Næringslov 29 Dec 1857 § 4 Næringsadkomst samt Opholds- og Arbejdstilladelse efter Fremmedlov Nr 96 af 31 Marts 1930 § 6.....	338
Klage over en Kommuneafstemning om en Gæstgiverbevilling m H t Berigtigelse af Valglisterne og Fremgangsmaaden ved	

	Pag
Afstemningen maatte efter Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 40 behandles efter Reglerne for Klager over kommunale Valg og kunde ikke paakendes af Domstolene	534
I et Forsamlingshus paa Landet afholdtes en sluttet Fest, hvori kun deltog Medlemmer af et Mejeri og indbudte Gæster, og hvor der trakteredes med Kaffe og Kager, medens Deltagerne selv iøvrigt medbragte Spise- og Drikkevarer. At Deltagerne da tillige havde medbragt og nydt stærke Drikke, var ikke i Strid med Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 33, skønt Forsamlingshuset — for andre Sammenkomsters Skyld — havde Bevilling til Beværtning uden Ret til Udskænkning af stærke Drikke	598
Nævningesager.	
En Mand, der havde dræbt en sovende Karl ved at slaa ham i Hovedet med en Jærnstang og taget hans Penge, straffet efter Strfl §§ 186 og 243 II med Tugthusarbejde paa Livstid.....	107
En i lettere Grad aandssvag Kvinde dømt for flere Brandstiftelser til at anbringes paa en Aandssvageanstalt.....	374
Offenlig Myndighed og Orden (Forbrydelser mod).	
En Tiltalt anset efter Strfl § 112 II og § 210, jfr § 39 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder.....	224
En Tiltalt straffet bl a for Overtrædelse af Strfl § 101.....	331
En Tiltalt anset for voldelig Optræden overfor en Politibetjent efter Strfl § 100 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	444
En Tiltalt anset efter Strfl § 100, 2 Stk, jfr § 98 og efter § 100, 1 Stk, jfr § 98 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage	532
Omløben med Varer.	
En Tiltalt anset efter Forordning af 13 Februar 1775 § 1, jfr Plakat af 27 November 1839 § 1 for otte Gange begaaet ulovlig Omløben med Varer med en Bøde af 1280 Kr.....	233
Pant.	
En Filialbestyrer F skulde for sit Indskud i Forretningen have Haandpant i et til enhver Tid tilstrækkeligt Varelager i Filialen. Denne Ret kunde F ogsaa gøre gældende overfor et Aktieselskab, der senere havde overtaget Forretningen og ikke taget Forbehold i den Anledning overfor ham	92
En Panthaver P kunde gøre Arrest i de af en efterfølgende Panthaver B, der havde taget den pantsatte Gaard til brugeligt Pant, til nogle Købmænd overførte mindre Partier Korn, som ikke antoges at være solgt eller paa anden Maade endelig udskilt fra Ejendommen.	

For det Korn, som B havde overgivet en Købmand til Sikkerhed for Forstrækninger til Saasæd, fandtes B ikke ansvarlig overfor P, da det ikke var tilstrækkelig oplyst, at denne Disposition — efter hvad der var blevet tilbage ved Gaarden — gik udover de B tilkommende Beføjelser..... 385

Pantlaanere.

En Pantlaaner anset efter Strfl § 251 og for Overtrædelse af § 2, 3 Stk i Regulativ Nr 83 af 15 Marts 1923 for Pantlaaner-virksomhed m H t Lotterisedler, saaledes som dette er ændret ved Tillæg Nr 168 af 22 Maj 1928, jfr Lov Nr 272 af 6 Maj 1921 § 16 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar..... 370

Patent.

Et Patent paa et Radrenerskær, der i Patentkravet bl a karakteriseredes ved at der i Forbindelse med Skærpladen er en opstaaende Plade, som løfter de til Siderne staaende Planters Blade, og at Overkanten af denne Plade er buet eller jævnt skraanende nedefter, saaledes at Bladene løftes jævnt op over og aflægges bag Skæret, kunde ikke gøres gældende overfor en Smed, der inden Patentansøgningens Indgivelse havde fremstillet Skær med i det væsentlige lignende Anordninger som i Patentkravet beskrevet, og som ogsaa nu fremstillede disse med mindre Ændringer..... 460

Pension.

En Bagermester, der var Medlem af Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse, havde ikke erhvervet Ret til Pension efter Vedtægternes Bestemmelse om 5 Aars Deltagelse i Fællesindkøb af Raaprodukter, da han i en Del af Tiden kun havde drevet »Køreforretning« med de hos en anden Bagermester indkøbte Varer 174

Ikke anset bevist, at der var tilsagt en Bogholder Ret til Pension fra en af Firmaet paatænkt Pensionskasse..... 381

Personlige Rettigheder.

Krav efter en Dom paa en samlet Erstatningssum for Invaliditet ifølge en lovpligtig Automobilforsikring antoges ikke at være unddraget Retsfølgning af den skadelidtes Kreditorer 760

Politiforseelser.

En Mand, der under Badning og Gymnastik færdedes nogen paa Strandbredden og i sin Have for omboendes og forbipasserendes Øjne, men uden uterlig Hensigt, fandtes ikke strafskyldig efter Strfl § 185 men idømtes Bøde efter Politivedtægten 105

Politivedtægten for Horsens, hvorefter Politiet og Byraadet

kunde bestemme, at Ruteautomobiler skulde ankomme til og afgaa fra en dem anvist Holdeplads, gav ikke Hjemmel til at paalægge dem at benytte en Rutebilstation paa en privat Grund mod Betaling.

Af Rutebilerne, der kun havde faaet foreskrevet en Rute til og fra den nævnte Station, havde fortsat Kørslen derudover til og fra deres tidligere Holdeplads, betragtedes herefter ikke som en Overtrædelse af Bek Nr 209 af 17 Juli 1928 § 17

418

Prisaftaler.

En tysk Fabrik for Vaskemidlet »Persil« solgte kun dette i Tyskland mod Forpligtelse til at overholde Fabrikens Priser og ikke videresælge Varen til Udlandet, og hver Pakke bar Paatryk om Prisen samt »Nur für den Verkauf in Deutschland«. Til Salg her i Landet fremstilledes samme Vare her med paatrykt dansk Pris. En herværende Handlende H skaffede sig desuagtet Varen fra Tyskland og solgte den her i Landet til lavere Pris end den danske Vares. Skønt H havde kendt Fabrikens Salgssystem og Forbudet paa Varen mod Eksport, var han ikke pligtig at respektere dette, da han ikke havde paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse hertil. At han ikke vilde opgive sin Sælger var uden Betydning

60

En tysk Fabrik for Palmolive Sæbe solgte kun denne i Tyskland mod Forpligtelse til at overholde Fabrikens Priser og ikke sælge Varen til Eksport. Til Salg her i Landet fremstilledes Varen her til højere Pris. En herværende Handlende H skaffede sig desuagtet Palmolive Sæbe, hvis paatrykte Kontrolnumre udviste, at den kort forinden var solgt til en tysk Grossist mod nævnte Forpligtelse. Skønt H havde kendt Fabrikens Salgssystem og Forbud mod Eksport, var han ikke pligtig at respektere dette, da han ikke havde paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse hertil

63

En Aftale om Trykning af nogle Blade, hvorfor Prisen skulde reguleres efter Pristallet, eller saafremt dette ophævedes eller ændredes i sin Beregningsmaade, efter Arbejdsløn og Materialpris, forstaaet saaledes, at efter at Pristallet var ophørt at være afgørende for Arbejdslønnen, maatte Prisen reguleres efter Arbejdsløn og Materialepris.

71

Procesvarsel.

Sælgeren af en Gaard, der havde lovet at indestaa for at Gaarden havde et Areal af mindst 19 Tdr Land, skønt han vidste at Arealet knapt var 18 Tdr, hvoraf en Del Vej, dømtes til at yde Køberen Erstatning herfor, herunder for Køberens Omkostninger til en Retssag i samme Anledning med sin Køber.

Det under sidstnævnte Sag af Retten i Hh t Parternes Vedtagelse formløst og for højt bestemte Erstatningsbeløb fandtes ikke afgørende for Genkravets Størrelse.

737

Præsteembeder.

En Forpagter af Præstegaardsjord, der havde forpligtet sig til at forrente og afdrage et eventuelt Embedsllaan til Dræning af Jorden, men i Stedet paa egen Haand havde udført en Dræning, hvis Beskaffenhed og Bekostning samt Værdi for Jorden var usikker, havde ikke ved sin Fratræden Krav paa Godtgørelse herfor af Embedet	41
---	----

Radio.

Et Radioapparat med 3 Lamper, Akkumulator og Højtaler til sammen vurderet til 125 Kr kunde ikke undtages fra Udlæg i Hh t Rpl § 509, 1 Stk, jfr Lov Nr 59 af 18 Marts 1925	131
Gengivelse af Musik ved Radiohøjtaler for Kunder i en Radioforretning ansaas ikke for en Offenliggørelse af Musikstykket, som Komponisten efter Lov Nr 72 af 1 April 1912 §§ 1 d og 2 b kunde forbyde	394

Regnskab.

Et Aktieselskabs Direktører og Bogholder fandtes ansvarlige for Regnskabsbøgernes forsvarlige Opbevaring og maatte tilsvare Udgiftsposter, for hvilke Værdien ikke kunde antages at være kommet Selskabet til gode.....	74
En Kommunekasserer i Vordnborg Landsogn fandtes ikke efter sin Instruks og Skatteopkræverens Kontrakt, hvorefter denne undergaves Kontrol af Sogneraadets Formand og Kasse- og Regnskabsudvalget, hvilken iøvrigt var forsømt, ansvarlig for et hos Skatteopkræveren forefundet Underskud	159
En Bogbinder M, som i en Aarrække havde haft en Revisor R til at føre Tilsyn med sit Bogholderi, kunde ikke gøre R ansvarlig for de Beløb, som M's Bogholder havde tilegnet sig og skjult ved at bogføre for høje Lønningsudgifter og ved at udelade Salgssummer, da R e O havde haft Føje til at tro at M var bekendt med at han ikke foretog nogen egenlig Revision eller kontrolerede Regnskabsbilagene.....	195
Ved en Gennemgang af Kornum-Løgsted Kommunes Aarsregnskaber konstateredes, at Fornyelsen af en Veksel paa 4000 Kr var ført til Udgift, men ikke til Indtægt, og Sogneraadets daværende Medlemmer gjordes da ansvarlige for et deraf følgende Underskud. I Kassererens Kassebog var Beløbet imidlertid ført baade til Indtægt og Udgift, hvorimod Aarsregnskaberne udarbejdedes af Formanden uden Afstemning med Kassebeholdningen. Skønt Aarsregnskabet var lagt til Grund ved Opgørelsen med Kassereren ved hans Fratræden — ligesom ved hans Tiltræden — frifandtes han dog for Tilsvar, da det efter Manglerne ved Kasseordningen og Regnskabsførelsen — bl a forefandtes i det kirkelige Regnskab et Overskud paa 1524 Kr 07 Øre, der maatte fradrages i Underskudet — ikke fandtes godtgjort, at Beløbet havde manglet i Kassen	277

Retspleje.

Under en Sag mellem Statskassen og A/S Farum Sø om Ejendomsretten til og Grund- og Ejendomsskyld af Søen blev Spørgsmaal om hvem mulig Grund- og Ejendomsskyld paa-hvilede til Kommunen, der ikke var Part i Sagen, afvist. Staten dømtes ej heller til at erstatte Selskabet, hvad dette i saa Henseende havde betalt til Kommunen, men ikke søgt at faa tilbage	111
---	-----

Røveri.

En Mand, der havde dræbt en sovende Karl ved at slaa ham i Hovedet med en Jærnstang og taget hans Penge, men som nægtede at have villet dræbe ham, straffet efter Strfl §§ 186 og 243 II med Tugthusarbejde paa Livstid.....	107
--	-----

Sagførere.

En Sagfører S, der mageskiftede sin Ejendom med K, skulde ordne Dokumenterne. Da der foruden nogle formelle Smaating manglede noget i det for K's Ejendom opgivne Areal, undlod S at bringe Handlen i Orden, skønt der kun kunde tilkomme ham et mindre Afslag i Købesummen, og han affattede senere en Købekontrakt med flere for K byrdefuldere Vilkaar, som K imidlertid var nødt til at underskrive, da han samme Dag skulde ordne en ny Handel med sin Køber. Under disse Omstændigheder fandtes K ikke bundet af de nye Vilkaar	21
I et Likvidationsbo kan Kreditor — i al Fald i Almindelighed — ikke kræve Dividende for Udgifter til Varetagelse af sine Interesser i Boet	179
En Sagfører, der led af en manio-depressiv Psykose med Vekslen mellem eksalterede Faser, hvorunder han havde begaaet Bedragerier m m, og depressive Faser, og under de eksalterede Faser ansaas farlig for Retssikkerheden. frifandtes for Straf i Hh t Strfl § 38 og dømtes til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger	350
En Sagfører, som havde paataget sig at indbetale Præmien for en Syge- og Invaliditetsforsikring, der holdtes i Kraft 30 Dage efter Præmiens Forfaldsdag, henvendte sig først herom til Forsikringsselskabet den 30te Dag efter Kl 12 Middag, og Selskabet hævdede da Forsikringen paa Grund af for sen Præmiebetaling. Herfor fandtes Sagføreren ikke ansvarlig, da Betaling paa det Tidspunkt endnu havde været rettidig. Ej heller kunde Selskabet hæve Forsikringen paa Grund af urigtige Oplysninger ved Tegningen, idet det navnlig ikke var godtgjort, at den Forsikrede som i en Lægeerklæring om en Undersøgelse kort efter Forsikringens Tegning udtalt, skulde have lidt af uhelbredelig Hjærteklapfejl og Myodegeneration	506

En Sagfører, der havde forsømt at lade nogle Ejendomshandler notarielt bekræfte som da foreskrevet i de sønderjyske Landsdele, hvorfor nogle af Køberne traadte fra Købet, maatte svare til Sælgerens heraf følgende Tab.

For Arbejde og Udgifter, der skulde bøde paa disse Tab og som for en stor Del foregik efter at Sagføreren havde indgaaet Interessentskab med en anden Sagfører og med dennes Vidende, kunde ingen af disse beregne sig Vederlag hos Sælgeren

Pag

576

Servituter.

Ved Udstykning af nogle Grunde i Silkeborg var der tillagt en af disse, Matr Nr 3 aa, Vejret over nogle andre Grunde, deriblandt Matr Nr 3 ag, hvorimod det var forsømt at tinglæse lignende Vejret for en mellemliggende Grund, Matr Nr 3 ø, og for denne Grund kunde Vejretten da ikke gøres gældende overfor en senere Erhverver af Matr Nr 3 ag, der ikke antoges at have været bekendt med den.....

655

Sikkerhedsanstalter og Sikkerhedsforanstaltninger.

En arbejdsløs Mand, der tidligere havde affyret et Revolver-skud i Rigsdagen for at vække Opmærksomhed om de arbejdsløse og senere to Gange havde knust en Butiksrudd for at støtte sine Krav overfor Samfundet, og om hvis sjælelige Mangler der ikke var Enighed mellem Lægemyndighederne, blev ikke dømt til Sikkerhedsforanstaltninger efter Lov Nr 133 af 11 April 1925, men for den sidste Ødelæggelse straffet efter Strfl § 296 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder

164

Et 45-aarigt, ustraffet, aandelig stærkt defekt Fattiglem, ganske manglende social Kapacitet og mulig sindssyg, der bl a flere Gange havde fremvist sit Kønslern for Pigebørn og som af Retslægeraadet betegnedes som farlig for Retssikkerheden, blev i Hh t Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 dømt til at tvangsindlægges paa et Sindssygehospital.....

192

En 25aarig psykisk degenereret, aandssvag Mand, der var straffet fire Gange for at have fremvist sit Lem for Kvinder og Pigebørn og nu havde gjort sig skyldig i en lignende Forseelse, og som af Retslægeraadet betegnedes som farlig for Retssikkerheden, dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa Aandssvageanstalten paa Livø.

204

En 58aarig Folkemindesamler, der i 1924 nogle Maaneder af Øvrigheden havde været anbragt som farlig paa et Sindssygehospital, og som udæsket dertil nu havde haft nogle voldelige Sammenstød med sine Naboer, og som af Lægerne betegnedes som sindssyg med paranoigent Anlæg, men om hvis Farlighed der var Uenighed, blev ikke dømt efter Strfl

	Pag
§ 38, 2 Stk til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger, allerede fordi han ikke manglede al Tilregnelighed.....	256
En Sagfører, der led af en manio-depressiv Psykose med Vekslen mellem eksalterede Faser, hvorunder han havde begaaet Bedragerier m m, og depressive Faser, og under de eksalterede Faser ansaas farlig for Retssikkerheden, frifandt for Straf i Hh t Strfl § 38 og dømtes til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger	350
Da de overfor en ved Højesteretsdom til Tvangsindlæggelse paa Forvaringsanstalten Sundholm dømt Person i Henhold til denne Dom truffe Foranstaltninger havde vist sig utilstrækkelige, blev den paag ved ny Højesteretsdom dømt til Anbringelse i SIKRINGSANSTALTEN ved Nykøbing Sj.....	368
En 24aarig ustraffet Kvinde, der havde gjort sig skyldig bl a i otte mindre Brandstiftelser og Forsøg herpaa i Løbet af en eller et Par Uger i to Foraars, og som betegnedes som aandssvag i lettere Grad med betydelige Karakterbrist og Tilbøjelighed til impulsiv Handlen og farlig for Retssikkerheden, blev i Hh t Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk dømt til at anbringes paa en Aandssvageanstalt.....	374
En i ikke ringe Grad aandssvag, tidligere for lignende Forhold straffet Person, der ved Nævningekendelse var fundet skyldig i Overtrædelse af Strfl §§ 185 og 210, jfr § 39, dømt til Anbringelse paa en Aandssvageanstalt, derunder Rødbygaards lukkede Afdelinger	392
En 37aarig Mand, der under Vagabondering havde tiltalt unge Piger med sjofle Opfordringer og søgt at faa Samleje med en ung Pige han traf i en Skov og holdt fast paa, indtil hun sled sig fra ham, og som tidligere havde været straffet for en lignende Forseelse og af Retslægeraadet betegnedes som aandssvag i middel Grad med amoralske Tilbøjeligheder og farlig for Retssikkerheden, dømtes efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt....	437
En 53aarig Mand, der i længere Tid havde gjort sig skyldig i forskellige grove Blufærdighedskrænkelser m m overfor en større Kreds af Drengene, og som af Retslægeraadet betegnedes som i lettere Grad aandssvag og seksuelt abnorm med pueril masochistisk farvet Kønsdrift og farlig for Retssikkerheden, og som i 1909 var dømt til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger efter gl Straffelovs § 38, 2 Pkt for lignende uterligt Forhold, dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 i Overensstemmelse med sin Tilsynsværges (en Broders) Raad til at tvangsindlægges i Forvaringsanstalten paa Sundholm....	631
En 24aarig Tiltalt, der i de senere Aar d e l s en Nat var trængt ind paa en Gaard, hvor han havde tjent, med en Flaske Lysol og en Fork og havde truet en dér tjenende Pige udenfor hendes Dør, saa at hun sprang ud af Vinduet, d e l s havde skrevet et Truselbrev til hendes Fader, d e l s havde lavet en	

farlig Bombe med Krudt og Fængvæge og en Aften anbragt denne med tændt Væge paa en Landevejs Cykelsti, hvor den dog slukkedes af nogle forbipasserende, medens han selv holdt Vagt under en Bro, og som af Retslægeraadet betegnedes som i let Grad aandssvag med Impulsivitet og mangelfulde Hæmninger og farlig for Retssikkerheden, blev dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt. Det sidstnævnte Forhold ansaas som Forsøg paa den i Lov Nr 74 af 7 April 1899 § 10 omhandlede Forbrydelse

724

Skatter.

Et Selskab, der havde erhvervet visse Rettigheder over Farum Sø og raadet over denne, havde, efter at Ejendomsretten til Søen var tilkendt Staten, Krav paa Tilbagebetaling af den af Staten hos Selskabet med Urette opkrævede Grund- og Ejendomsskyld af Søen, da Selskabet ikke havde Ansvar for den begaaede Fejl. — Kravet ansaas ikke forældet efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908, da Staten først i de sidste 5 Aar havde bestridt Selskabets Ejendomsret.

— Spørgsmaalet om hvem mulig Grund- og Ejendomsskyld paahvilede til Kommunen, der ikke var Part i Sagen, afvist. Staten dømtes ej heller til at erstatte Selskabet, hvad dette i saa Henseende havde betalt til Kommunen, men ikke søgt at faa tilbage.....

111

Et Aktieselskabs Henlæggelse af Beløb til et Dividende-Egalisationsfond nød ikke godt af de ved Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 1 Nr 3 og § § jfr Lov Nr 304 af 22 Dec 1927 hjemlede Skattelempelser for Henlæggelser til Reservefonds — der er »bestemt« til Imødegaaelse af Tab — skønt Udsigten til at Fonden i Fremtiden skulde blive benyttet til andet end Reserve nu kun var ringe.

Det samme gialdt Beløb til Imødegaaelse af Tab, som ikke var henlagt til Reservefond, men skjult paa Regnskabet under Posten »Forskellige Kreditorer« og saaledes ikke var unddraget Bestyrelsens Raadighed.

Beløb, som Skattemyndighederne havde godkendt som normal Afskrivning paa Selskabets Aktiver, men som ikke var afskrevet paa Regnskabet, behøvede ikke overfor Skattevæsnet at fradrages i den Henlæggelsen til Reservefond, men kunde fradrages i det øvrige Overskud.....

153

Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 1 Nr 3 og § 8 jfr Lov Nr 304 af 2 December 1927 forstaaet saaledes, at det er en Betingelse for Skattelempelse for et Selskabs Henlæggelse til Reservefonds, at Henlæggelsen sker af Aarets Overskud udover udbetalt Udbytte, og at Benyttelse af en Overførsel fra det foregaaende Aar ikke er tilstrækkelig hertil.....

542

Efter Indlemmelsen af en større Del af Vonsild Kommune i Kol-

	Pag
ding Købstad opdagedes det ved Behandlingen af en i den indlemmede Del bosat, senere afdøde Skatteydere Bo, at han i en Aarrække havde betalt for lidt i Skat til Vonsild Kommune. Efterbetalingen af Skat i Hh t Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 28 tilkom da Vonsild Kommune, uden at Kolding Købstad efter Vilkaarene for Indlemmelsen havde Krav paa nogen Del heraf	681
Ved Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 7 paalagdes det Motorvogne til Omnibus- og Fragtmanskørsel halvaarsvis forud at betale en Afgift fastsat efter Ministerens Skøn til Afholdelse af Udgifterne i to Aar ved et Udvalg om Rutebilkørslen. Et Restoverskud heraf havde Rutebilejerne i Mangel af særlig Hjemmel ikke Krav paa at faa tilbagebetalt.....	732
Skibe.	
En Maskinfabrik solgte en Motor med Tilbehør til Anbringelse i Fiskekutteren »Fram«, men forbeholdt sig Ejendomsretten, til den var betalt. Motoren fastskruedes kun paa et Underlag med Bolte, efter at et Skod var flyttet, og dette maatte gennembrydes, hvis Motoren igen skulde fjernes. Det erkendtes, at Ejendomsretten til Akslen og Stævnrøret, der var indbygget i Skibet, saa at dette nu var et Motorskib, var gaaet tabt; men ej heller til Motoren selv, efter at denne saaledes var sat i Forbindelse med Skibet, og idet en Fjernelse af den desuden vilde forringe Skibets nuværende Værdi, kunde Fabriken gøre nogen Ret gældende overfor Panthaveren i Skibet	718
Skibsregistrering.	
Et Skibsværft, som havde paataget sig en nødvendig Istandsættelse af et gammelt Skib »Else L«, der havde mistet sin Klasse, mod Betaling ved Afleveringen, var ikke pligtig at udlevere Skibet uden Betaling, ej heller til en tidligere Panthaver i Skibet.....	563
Skifte.	
En dansk Mand A var død i Argentina og Arven efter ham paa et Skifte dér efter argentinsk Ret udlagt til hans Enke, efter at hans i uskiftet Bo siddende Fader havde givet Afkald paa Arv efter ham. Efter at Faderen senere var død her i Landet, henviste Justitsministeriet Boet efter A, forsaavidt angik den A inden hans Død tilfaldne Mødrenearv, til en Skifteret her. Da dette fandtes hjemlet ved Skiftelovens § 87, maatte Mødrenearven udbetales til denne Skifteret og ikke til A's Enke eller til et muligt Skifte i Argentina.....	604
Skifteafgift.	
Bestemmelsen i Skifteafgiftslov 30 Nov 1874 § 2, 2 Stk om Skifteafgift ved Kontinuationsskifte antoges at omfatte et af	

	Pag
Skifteretten behandlet Arvedelingsbo, hvorved en ved et tidligere Skifte til Rentenydelse hensat Kapital efter Rentenydrens Død fordeltes mellem andre Rentenydere.....	245

Skøn.

E O nægtet Indlæggelse til Observation efter Rpl § 744 af en Mand der tiltalt efter Strfl §§ 226, 227 og 101 for Skrivelser til Myndigheder og i Blade.....	327
---	-----

Smitte.

Sælgeren S af en Gaard, hvor der ikke havde været Tilfælde af Kastning i de 3½ Aar han havde ejet den, erklærede paa Køberens Forespørgsel, at der ikke var Kastning i Besætningen. Skønt det senere viste sig, at Besætningen allerede før Salget havde lidt af smitsom Kastning, var S ikke erstatningspligtig herfor, og det uagtet han var bekendt med at der kort før han købte Gaarden havde været Tilfælde af smitsom Kastning, der imidlertid ikke antoges at have Forbindelse med de senere Sygdomstilfælde.....	771
---	-----

Sparekassebøger.

En Kvindes Overførelse af et Beløb, som havde indestaaet paa en Sparekassebog paa en andens Navn, men hvoraf det oprindelig indsatte Beløb hidrørte fra en Betaling til hende, til en Sparekassebog paa hendes eget Navn, e O antaget at have været berettiget.....	504
---	-----

Statsbanerne.

Statsbanerne berettigede til at opsiges en 5aarig Losningskontrakt som kunde opsiges, saafremt de ved Forbedring af egne Kraner opnaaede at bringe disses Ydeevne op paa 500 Tons daglig, hvad de havde opnaaet ved Bygning af nogle nye Kraner	570
En Vognladning Hvede, der var sendt med Jærnbansen fra Helsingborg til Taastrup under Sælgeren S's Adresse, men hvorpaa Dokumenterne var sendt til Indløsning i en Bank, blev efter at Taastrup Station havde forhørt sig hos Mellemandleren M om, hvem Vognen var bestemt til, af Banen udleveret uden Betaling til en Møller K, der plejede at modtage saadanne Vognladninger. Banen, der blev dømt til at erstatte S Købesummen, søgte derefter Beløbet godtgjort af K; men denne, der ikke havde købt mod Dokumenter, og som havde betalt M, blev frifundet, da K efter Forhandlingerne med Stationen om Udleveringen havde haft Føje til at antage, at denne havde faaet rette Vedkommendes Tilladelse til Udleveringen	606

Strafferetspleje.

En Jordemoder, der tiltaltes til Straf for Pengeafpresning, havde ikke Krav paa Medvirken af Nævninger efter Rpl § 688 d, skønt Retten til at praktisere som Jordemoder i Hh t Lov Nr 126 af 13 Juni 1914 § 15 kunde fradømmes hende for en i den offentlige Mening vanærende Handling, da denne Forbrydelse ikke var en for Forbrydelsen forskyldt Straf.....	188
Landsrettens Nægtelse under Forberedelse til Domsforhandling af Tiltaltes Indlæggelse til Observation paakæret efter Rpl § 968, 2 Stk.....	327
Efter Rpl § 1013 ikke Hjemmel til at kære over at være blevet idømt Omkostningerne i en Sag, hvor Erstatning for ufor skyldt Varetægtsfængsel var nægtet.....	448
Anke af Straffedom afvist i Medfør af Rpl § 949.....	683
Til Oplysning i Spørgsmaal om militær Invalideforsørgelse kunde det offentlige kræve Forhør afholdt i Hh til Rpl § 1018.	796

Sædelighedsforbrydelser.

En Tiltalt straffet for uterligt Forhold overfor sin Datter efter Strfl § 176, jfr §§ 161 og 174 og § 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.....	18
En Tiltalt straffet for uterligt Forhold overfor en mindreaarig Pige efter Strfl § 176, jfr § 174 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder.....	97
En Mand, der under Badning og Gymnastik færdedes nøgen paa Strandbredden og i sin Have for omboendes og forbipasserendes Øjne, men uden uterlig Hensigt, fandtes ikke strafskyldig efter Strfl § 185 men idømtes Bøde efter Politivedtægten	105
En tiltalt anset for uterligt Forhold overfor en 7aarig Pige efter Strfl § 176, jfr § 173 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.....	157
Et 45-aarigt, ustraffet, aandelig stærkt defekt Fattiglem, ganske manglende social Kapacitet og mulig sindssyg, der bl a flere Gange havde fremvist sit Kønsllem for Pigebørn og som af Retslægeraadet betegnedes som farlig for Retssikkerheden, blev i Hh t Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 dømt til at tvangsindlægges paa et Sindssygehospital.....	192
En 25aarig psykisk degenereret, aandssvag Mand, der var straffet fire Gange for at have fremvist sit Lem for Kvinder og Pigebørn og nu havde gjort sig skyldig i en lignende Forseelse, og som af Retslægeraadet betegnedes som farlig for Retssikkerheden, dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa Aandssvageanstalten paa Livø.	204
En Tiltalt anset for Blodskam og uterligt Forhold overfor sine Døtre med Tugthusarbejde i 5 Aar.....	336
En i ikke ringe Grad aandssvag, tidligere for lignende Forhold straffet Person, der ved Nævningekendelse var fundet skyl-	

	Pag
dig i Overtrædelse af Strfl §§ 185 og 210, jfr § 39, dømt til Anbringelse paa en Aandssvageanstalt, derunder Rødbygaaards lukkede Afdelinger	392
En 37aarig Mand, der under Vagabondering havde tiltalt unge Piger med sjofle Opfordringer og søgt at faa Samleje med en ung Pige han traf i en Skov og holdt fast paa, indtil hun sled sig fra ham, og som tidligere havde været straffet for en lignende Forseelse og af Retslægeraadet betegnedes som aandssvag i middel Grad med amoralske Tilbøjeligheder og farlig for Retssikkerheden, dømtes efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt....	437
En Tiltalt anset efter Strfl § 210, jfr § 46 og efter §§ 210 og 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 90 Dage.....	449
En Tiltalt dér ved Landsrettens Dom for uterligt Forhold var anset efter Strfl § 176, jfr § 173 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder, frifundet ved Højesterets Dom....	517
En Tiltalt anset i Medfør af Strfl § 185 og § 161, jfr § 46 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.....	524
En tiltalt anset for Vold mod sagesløs Person efter midl Strfl 1 April 1911 § 1 II samt efter Straffelovens §§ 185 og 210 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.....	638
En Tiltalt anset efter gl Strfl § 176, jfr § 173 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.....	712
En Tiltalt anset efter gl Strfl § 176, jfr § 183, og § 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.....	722
En tiltalt anset efter ny Strfl § 232 og 224, jfr § 222 med Fængsel i 68 samt i Henhold til dens § 78 frakendt borgerlige Rettigheder i 5 Aar.....	806

Søer.

Farum Sø, der oprindelig havde tilhørt Staten, antoges — af Landsretten — ikke at være indbefattet under et Salg i 1675 af det tilstødende Bøndergods eller under et Mageskitte i 1845 om Statens Andel i Fiskeri samt Rør- og Sivskæring i Søen. Ej heller var Ejendomsret over Søen erhvervet ved Hævd paa Grund af Færdsel med Baade og Anlæg af Baa-debroer.	
Spørgsmaal om, hvem Grund- og Ejendomsskyldskatter af Søen paahvilede	111
Et Grevskab, der ejede Maribo Sø i Henhold til et gammelt kgl Skøde, havde solgt en Lod ved Søen. Herunder antoges ikke indbefattet nogen Ret til Søen.....	715

Søfart.

S/S »Modemi« var fragtet til at føre Petroleumskoks og Bomuldsfrøkager fra Amerika hertil. I to af Lastrummene blev Petroleumskoks anbragt i Bunden og Bomuldsfrøkager oven-

paa, adskilt ved Strøbrædder, et kompakt Lag Brædder, tykt Papir og atter Strøer. Ved Ankomsten viste Bomuldsfrøka-
gerne i disse Lastrum sig beskadiget af Sved og Fugtighed,
hvilket antoges at skyldes Petroleumskoksene. Da det fandtes
uforsvarligt at have indladet Bomuldsfrøkager ovenpaa Pe-
troleumskoks, dømtes Rederiet til at erstatte Skaden.

At Afskibernes Repræsentant ikke havde gjort Indsigelse
mod Stuvningen fritog ikke Rederiet for Ansvar, da han intet
havde haft at gøre med Stuvningen.

Udtalt af Landsretten, at et Forbehold i Konnossementet,
der var undergivet Harter Akten, ikke fritog Rederiet for
Ansvar for Fejl ved Stuvningen..... 137

En Mægler M i Hamborg, der havde paataget sig at transportere
Pitprops til England for de russiske Handelsmyndigheder
Gostorg, aftalte med en norsk Reder R, at denne overtog en
Del af Transporten. R, der mente at have faaet Erstatnings-
krav for manglende Afskibning, fradrog Beløbet herfor i den
Kommission, som han efter Aftalen skulde yde M. Da M
imidtild kun havde truffet Aftalen med R som Repræsentant
for Gostorg, kunde R ikke fradrage sit Krav paa Gostorg
i Kommissionen til M, selv om en Del heraf tilkom den russi-
ske Handelsdelegation hos M..... 347

Spørgsmaal om hvorvidt et Værfts Tilbageholdsret i et istandsat
Skib kunde gøres gældende overfor et med Søpanteret i Skibet
forsynet ældre Hyrekrav 559

Søterritoriet.

En Vig af Mariagerfjord, Vesterfjord, hvori nogle Aaer udmun-
der, staar kun ved et smalt Løb gennem Hobro i Forbindelse
med den ydre Fjord, men har ligesom Løbet hidtil været
betragtet som en Del af Søterritoriet. Efter at Udløbet i 1922
med Statens Samtykke ved en Opfyldning og en gravet Kanal
med Sluse var forlagt længere ud i Fjorden, bestemte Hobro
Byraad i 1930 uden videre af Hensyn til Oprensningen at op-
tage Afløbet fra Vesterfjord til Mariagerfjord som mindre
offentligt Vandløb; men hertil fandtes Byraadet ikke at have
Hjemmel i Lov 28 Maj 1880 §§ 1 og 50 867

Testamente.

To Ægtefæller, der havde oprettet gensidigt Testamente til For-
del for hinanden, oprettede senere en Kodiciel, hvorefter bl a
Hustruen, hvis hun ikke efterlod Livsarvinger, tillagde sine
Stedbørn, Mandens Børn af første Ægteskab, den Kapital,
som efter Mandens Død skulde baandlægges for hende. Denne
Bestemmelse kunde Hustruen efter at have tiltraadt Arven efter
Mandens Død ikke forandre.

Bestemmelsen om at Arven efter Enken skulde tilfalde hen-

	Pag
des Stedbørn — der da var Børn — antoges at omfatte et senere afdød Stedbarns Afkom	341
To Ægtefæller havde oprettet Testamente til Fordel for hinanden og indsat forskellige Legatarer efter begges Død. Efter Hustruens Død tilskødede Ænkemanden bl a sin faste Ejendom til en Husholderske dels mod en Aftægt, dels som Gave. Skønt Legaterne herefter ikke fuldtud kunde udredes af Boet, kunde dette ikke omstøde Overdragelserne	779

Tidsfrister.

En Sagfører, som havde paataget sig at indbetale Præmien for en Syge- og Invaliditetsforsikring- der holdtes i Kraft 30 Dage efter Præmiens Forfaldsdag, henvendte sig først herom til Forsikringsselskabet den 30te Dag efter Kl 12 Middag, og Selskabet hævdede da Forsikringen paa Grund af for sen Præmiebetaling. Herfor fandtes Sagføreren ikke ansvarlig, da Betaling paa det Tidspunkt endnu havde været rettidig.

Ej heller kunde Selskabet hæve Forsikringen paa Grund af urigtige Oplysninger ved Tegningen, idet det navnlig ikke var godtgjort, at den Forsikrede som i en Lægeerklæring om en Undersøgelse kort efter Forsikringens Tegning udtalt, skulde have lidt af uhelbredelig Hjærteklappfejl og Myodegeneration

506

Tilbagebetaling.

En Gaardejer F havde i Forbindelse med en lovpligtig Arbejder-Ulykkesforsikring tegnet Forsikring for sig og Hustru efter Lov-Bek Nr 395 af 28 Juni 1920 § 73. Da F forsømte at give Forsikringsselskabet S Meddelelse om Gaardens Salg, fik han udbetalt Erstatning for et ham kort efter overgaaet Ulykkestilfælde; men senere søgte S Beløbet tilbage. Da det imidlertid ikke efter S's Vedtægter havde været tilstrækkelig tydeligt for F, at ogsaa den personlige Forsikring bortfaldt ved Salg af Gaarden, var F ikke pligtig at tilbagebetale Beløbet, udover — i Ovsst m Vedtægterne — hvad der forholdsvis svarede til den af ham sparede Forhøjelse af Præmien for en saadan selvstændig Forsikring

100

Et Selskab, der havde erhvervet visse Rettigheder over Farum Sø og raadet over denne, havde, efter at Ejendomsretten til Søen var tilkendt Staten, Krav paa Tilbagebetaling af den af Staten hos Selskabet med Urette opkrævede Grund- og Ejendomsskyld af Søen, da Selskabet ikke havde Ansvar for den begaaede Fejl.

Kravet ansaas ikke forældet efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908, da Staten først i de sidste 5 Aar havde bestridt Selskabets Ejendomsret

111

Tilbageholdsret.

Spørgsmaal om hvorvidt et Værfts Tilbageholdsret i et istandsat Skib kunde gøres gældende overfor et med Søpanteret i Skibet forsynet ældre Hyrekrav	559
Et Skibsværft, som havde paataget sig en nødvendig Istand-sættelse af et gammelt Skib »Else L«, der havde mistet sin Klasse, mod Betaling ved Afleveringen, var ikke pligtig at udlevere Skibet uden Betaling, ej heller til en tidligere Pant-haver i Skibet.....	563

Tilbagesøgning.

Et Aktieselskab, der var bekendt med at dets Direktør D havde beregnet sig en Avance hos Selskabet ved Indkøb og Beta-ling af et Vareparti for dette, men som ikke ved Opgørelsen af deres Mellemværende ved D's Fratræden havde rejst Krav i den Anledning, havde ikke mistet Krav paa Erstatning herfor hos D, navnlig da det oplystes, at D delvis havde skjult Avancen ved opskrevne Poster paa Fakturaerne.	
Ligeledes havde Selskabet Krav paa Tilbagebetaling af en D for hans Afskedigelse uden Varsel udbetalt Godtgø-relse, efter at det havde vist sig at Afskedigelsen paa Grund af hans Pligtforsømmelser var berettiget	74
Efter at Handelsbanken havde overtaget Hovedparten af den likviderede Grundejersbank's Aktiver og Passiver, derunder Statskassens Indskud paa 500 000 Kr, som ikke omfattedes af den i Ovsst m Lov Nr 22 af 15 Febr 1908 af Staten og Hovedbankerne givne Garanti, traf Banken i 1915 en Aftale med Statskassen, hvorefter denne fik udbetalt 450 000 Kr, medens 50 000 Kr med Renter blev indestaaende, for at Ban-ken deraf kunde dækkes for det Afdrag, som tilkom den, hvis det ved Likvidationens Afslutning viste sig, at der ikke tilkom Statskassen fuld Dividende. Efter at det i 1929 havde vist sig, at Likvidationen ej heller kunde dække de 450 000 Kr fuldtud, søgte Banken det manglende godtgjort af Statskassen, men denne frifandtes, da det ikke var oplyst, at Aftalen gik ud herpaa	314
En Vognladning Hvede, der var sendt med Jærnbanen fra Hel-singborg til Taastrup under Sælgeren S's Adresse, men hvor-paa Dokumenterne var sendt til Indløsning i en Bank, blev efter at Taastrup Station havde forhørt sig hos Mellemhand-leren M om, hvem Vognen var bestemt til, af Banen udleveret uden Betaling til en Møller K, der plejede at modtage saa-danne Vognladninger. Banen, der blev dømt til at erstatte S Købesummen, søgte derefter Beløbet godtgjort af K; men denne, der ikke havde købt mod Dokumenter, og som havde betalt M, blev frifundet, da K efter Forhandlingerne med Stationen om Udleveringen havde haft Føje til at antage, at	

	Pag
denne havde faaet rette Vedkommendes Tilladelse til Udleveringen	606
Ved Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 7 paalagdes det Motorvogne til Omnibus- og Fragtmandskørsel halvaarsvis forud at betale en Afgift fastsat efter Ministerens Skøn til Afholdelse af Udgifterne i to Aar ved et Udvalg om Rutebilkørslen. Et Restoverskud heraf havde Rutebilejerne i Mangel af særlig Hjemmel ikke Krav paa at faa tilbagebetalt.....	732

Tilregnelighed.

En 58aarig Folkemindesamler, der i 1924 nogle Maaneder af Øvrigheden havde været anbragt som farlig paa et Sindsygehospital, og som udæsket dertil nu havde haft nogle voldelige Sammenstød med sine Naboer, og som af Lægerne betegnedes som sindssyg med paranoigent Anlæg, men om hvis Farlighed der var Uenighed, blev ikke dømt efter Strfl § 38, 2 Stk til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger, allerede fordi han ikke manglede al Tilregnelighed.....	256
E O nægtet Indlæggelse til Observation efter Rpl § 744 af en Mand der tiltaltes efter Strfl §§ 226, 227 og 101 for Skrивerier til Myndigheder og i Blade.....	327
En Sagfører, der led af en manio-depressiv Psykose med Vekslen mellem eksalterede Faser, hvorunder han havde begaaet Bedragerier m m, og depressive Faser, og under de eksalterede Faser ansaas farlig for Retssikkerheden, frifandt for Straf i Hh t Strfl § 38 og dømtes til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger	350

Tjenesteforhold.

Et Aktieselskab, der var bekendt med at dets Direktør D havde beregnet sig en Avance hos Selskabet ved Indkøb og Betaling af et Vareparti for dette, men som ikke ved Opgørelsen af Selskabets Mellemværende ved D's Fratræden havde rejst Krav i den Anledning, havde ikke mistet Krav paa Erstatning herfor hos D, navnlig da det oplystes, at D delvis havde skjult Avancen ved opskrevne Poster paa Fakturaerne.

Ligeledes havde Selskabet Krav paa Tilbagebetaling af en D for hans Afskedigelse uden Varsel udbetalt Godtgørelse, efter at det havde vist sig at Afskedigelsen paa Grund af Pligtforsømmelser var berettiget.

Udtalt af Landsretten, at Selskabets Direktører og Bogholder var ansvarlige for Regnskabsbøgernes forsvarlige Opbevaring og maatte tilsvare Udgiftsposter, for hvilke Værdien ikke kunde antages at være kommet Selskabet til gode.....

En Fodermester, der var opsagt den 31 Marts til Fratræden 1 Maj med Tilkendegivelse at han kunde blive paa Gaarden

74

	Pag
til han fandt en anden Plads, hvad han ved Husbondens Hjælp fik til 1 Maj, antoges at have godkendt Opsigelsens Lovlighed	739
Transport.	
En Sagfører, der havde laant en Haandværker Penge til Færdiggørelse af et Byggeforetagende mod Transport paa Entreprisesummen, maatte finde sig i, at Hovedentreprenøren neri modregnede sine ældre Krav paa Haandværkeren.....	622
Tyveri.	
En tiltalt Kvinde anset efter Strfl § 228, jfr Strflstillæg af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage ..	87
En tiltalt var ved Landsretten anset for Tyveri og Bedrageri efter Strfl § 230 II § 46 og § 230 II, jfr 52, 2 Pkt, § 251, tildels jfr § 52 og tildels jfr § 55 og efter midl Strfl 1 April 1911 § 4 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar. Ved Højesterets Dom blev Tiltalte anset efter de i Landsretsdommen anførte Straffebestemmelser tildels i Forbindelse med Strfl § 64 og Straffetiden under Hensyn til midl Strfl 1 April 1911 § 18 forhøjet til 3 Aar	144
Ved Paadømmelsen af nogle Tyverier, der var begaaet dels inden, dels efter Forløbet af 10 Aar efter en tidligere Tyveridom, ansaa Bestemmelsen i Strfl § 61, 2 Stk om Gentagelsesvirkningens Forældelse i det hele uanvendelig for de nu begaaede Tyverier	289
En Tiltalt anset efter Strfl § 228, jfr midl. Strfl af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	299
To Tiltalte anset henholdsvis efter Strfl § 228 og efter denne Bestemmelse, jfr § 241 II henholdsvis med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder og Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage	362
Tilegnelse af en Ulster, som en anden havde stjaalet og gemt i en aflaaet Kælder, straffet som Tyveri, ikke blot som efterfølgende Medskyld i det første Tyveri	428
En tiltalt anset for Tyveri, Bedrageri og Falsk efter Strfl §§ 228, 253, 251 og 275, jfr § 268 samt for Overtrædelse af Motorloven, Værnepligtsloven og Fremmedloven med Forbedringshusarbejde i 2 Aar	441
To Tiltalte anset efter Strfl § 228 og denne Bestemmelse sammenholdt med Strfl § 37 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage og 60 Dage	455
En Tiltalt anset efter Strfl § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	515
En tiltalt anset efter Strfl § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	619
En for Tyveri af en Grammofon tiltalt Person frifundet ved Højesteret	710

Udskiftning.

Mellem en Gaard og et Bolsted laa en smal Strimmel Jord, adskilt fra Gaarden ved en offentlig Vej. Ved en Afsætning af Skellet mellem Ejendommene satte en Landinspektør dette ved Vejen, beregnet udfra den ved Bolstedets Udstykning i 1870 formentlig unøjagtigt fastsatte modsatte Grænse mod Hovedlodden, medens en anden Landinspektør, der beregnede Skellet fra forefundne Skelmærker for Gaardens Udskiftning i 1798, henførte Jordstrimlen til Gaarden. Den sidste Skellinje, der ogsaa støttedes af Vidneforklaringer, ansaas for den rette, uanset at Bols mændene i Tidens Løb havde haft Brændsel og Markredskaber m m staaende paa Jordstrimlen udfor deres Bygninger 225

Udstykning.

Ved Udstykning af en Ejendom ved Gudena a paalagdes der de solgte Lodder en Servitut, hvorefter enhver Lodsejer skulde være Medlem af en Grundejerforening af samtlige Lodsejere, og disse skulde være Ejere af de Veje, Pladser og Strandarealer, der var eller maatte blive udlagt. Kun en ringe Del af Lodderne blev endelig solgt, og efter at disses Ejere senere havde dannet en Grundejerforening, paastod denne sig tilskødet alle de ved Udstykningsplanen til Veje m m bestemte Arealer og fjernet derpaa opførte Bygninger m m; men en saa vidtgaaende Paastand kunde i al Fald ikke tages til Følge, da de solgte Lodder havde tilstrækkelige Veje og en vis Omlægning af Vejene ikke havde været ubeføjet..... 634

Umyndige.

Efter at en Umyndiggørelse var hævet, kunde et af Værgen forinden foretaget Salg af den umyndiges faste Ejendom, hvortil krævedes Overøvrighedens Godkendelse, ikke blive gyldigt ved at godkendes af denne 345

En i lettere Grad aandssvag 21aarig formueløs Pige, der som 16aarig havde øvet Utugt med tilfældige Soldater og senere haft Ophold paa Anstalter, og som vanskelig kunde klare sig paa egen Haand og modstaa Fristelser, blev i Hh t Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 §§ 2 Nr 1 og 46 erklæret umyndig saavel i formueretlig som i personlig Henseende 396

Stadfæstet en Landsretskendelse hvorved et Andragende fra en p G af Sindssygdom i 1917 umyndiggjort Person om Ophævelse af Umyndiggørelsen afvistes efter Rpl § 466, da Andrageren ikke efter Opfordring havde fremskaffet Lægeattest om sin Tilstand eller ønsket at lade sig undersøge af Kredslægen 731

Vand.

En Godsejer ansaas berettiget til uden Vandsynsmyndighedernes Godkendelse efter Lov Nr 63 af 28 Maj 1880 § 52, jfr Lov Nr 128 af 19 April 1907 at aflede Overfladevandet fra sine

	Pag
Enge ad Grøfter til et tilstødende offentligt Vandløb dels gennem Sluser med Stigbord, dels ved Hjælp af en af Vindmotor drevet Vandsnegl, hvis Benyttelse paa normal Maade ikke medførte Skade af Betydning for andre	132
Under Forsøg paa at udtørre Husby Sø mod Syd anbragtes i 1868 en Spærredæmning over Nissum Aa for at hindre Tilstrømning af Vand nordfra fra Nissum Fjord. Efter at Udtørringen af Søen forlængst var opgivet, uden at der i den forløbne Tid var foretaget noget for at genoprette Forbindelsen med Nissum Fjord — Sogneraadene havde endog anbragt en Vejdæmning over Aaen i Stedet for en Bro — lod de i Vandafledningen fra Søen interesserede Sogneraad i 1929, da et Udtørringsprojekt ved Nissum Fjord, som forudsatte Dæmningen, var vedtaget, uden videre Dæmningerne gennemgrave og det tidligere Aastykke mellem disse og Søen oprense under Paaberaabelse af et Regulativ for Aaen fra 1863. Da Aaen imidlertid forlængst var ophørt at eksistere her, kunde Sogneraadene ikke fjerne Dæmningerne uden Godkendelse af Vandsynsmyndighederne	547
En Vig af Mariagerfjord, Vesterfjord, hvori nogle Aaer udmunder, staar kun ved et smalt Løb gennem Hobro i Forbindelse med den ydre Fjord, men har ligesom Løbet hidtil været betragtet som en Del af Søterritoriet. Efter at Udløbet i 1922 med Statens Samtykke ved en Opfyldning og en gravet Kanal med Sluse var forlagt længere ud i Fjorden, bestemte Hobro Byraad i 1930 uden videre af Hensyn til Oprensningen at optage Afløbet fra Vesterfjord til Mariagerfjord som mindre offentligt Vandløb; men hertil fandtes Byraadet ikke at have Hjemmel i Lov 28 Maj 1880 §§ 1 og 50	867

Veje.

I Anledning af Hasseris Kommunes Anlæg af en stor Forbindelsesvej over nogle Marker ved Aalborg forpligtede en af Ejerne sig til for et 50 Alen bredt Bælte paa begge Sider af Vejen at betale et Vejbidrag af 10 Kr pr løbende Alen Facade mod Vejen »efterhaanden som der afhændes Parceller af dette Bælte af Ejendommen langs Vejen«. Antaget at Ejeren, der kort forinden havde solgt største Delen af dette Bælte for Byggegrundspris til en Cementfabrik, der mulig havde Brug for Arealet til anden Anvendelse, allerede nu maatte svare Afgiften heraf	615
Ved Udstykning af en Ejendom ved Gudenaas paalagdes der de solgte Lodder en Servitut, hvorefter enhver Lodsejer skulde være Medlem af en Grundejerforening af samtlige Lodsejere, og disse skulde være Ejere af de Veje, Pladser og Strandarealer, der var eller maatte blive udlagt. Kun en ringe Del af Lodderne blev endelig solgt, og efter at disses Ejere senere havde dannet en Grundejerforening, paastod denne sig tilskødet alle de ved Udstykningsplanen til Veje m m bestemte Arealer	

	Pag
og fjernet derpaa opførte Bygninger m m; men en saa vidt-gaaende Paastand kunde i al Fald ikke tages til Følge, da de solgte Lodder havde tilstrækkelige Veje. og en vis Om-lægning af Vejene ikke havde været ubeføjet.....	634
En Grundejer paa Frederiksberg forpligtede sig i 1901 til at af-give det fornødne Areal til Lampevejens Udvidelse og til at betale et Bidrag til Anlæg af Fortov, idet det var Meningen at Kommunen skulde bekoste Vejens Chaussering. Først i 1928 blev Arbejdet udført, men da med Chaussébrolægning. Af de derved forøgede Udgifter fandtes Grundejeren i Ovsst m Vej-vedtægtens § 3 pligtig at bidrage Halvdelen	768
Voldsforbrydelser.	
En Tiltalt anset efter Strfl § 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder	9
En Tiltalt anset efter Strfl § 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned	58
En 58aarig Folkemindesamler, der i 1924 nogle Maaneder af Øvrigheden havde været anbragt som farlig paa et Sinds-sygehospital, og som udæsket dertil nu havde haft nogle voldelige Sammenstød med sine Naboer, og som af Lægerne betegnedes som sindssyg med paranoigent Anlæg, men om hvis Farlighed der var Uenighed, blev ikke dømt efter Strfl § 38, 2 Stk til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger, allerede fordi han ikke manglede al Tilregnelighed.....	256
En Moder havde i Aarevis behandlet sin nu 14aarige Datter saa haardt, at denne i Trods og for at undgaa Moderen op-holdt sig i længere Tid i Kælderen eller i et W C-Rum. Efter at Moderen for at bøje hende med Mandens Tiltræ-delse havde nægtet hende Mad før hun vaskede sig, opholdt Datteren sig en Uge paa det kolde W C-Rum i al Fald om Dagen og fik i den Tid kun tre Gange Mad af Forældrene. Hun paadrog sig herved Koldbrand i Fødderne, saa at alle Tær maatte sættes af. Idet Behandlingen af Datteren betrag-tedes som Mishandling, blev begge Forældre idømt Straf efter Strfl § 202, 2 Stk, Faderen dog betinget	319
To tiltalte anset efter Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	424
En Tiltalt anset efter Strfl § 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	545
En tiltalt anset efter midl Strfl 1 April 1911 § 1, 2 Stk, 1 Punk-tum med Fængsel paa sædv Strfl i 60 Dage	617
En tiltalt anset efter Strfl § 203 med betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage	639

Værneting.

Et af en Udlænding U endosseret Ordre-Konnossement var af en udenlandsk Bank sendt til en herværende Bank til Ind-

løsning. Da det ikke var godtgjort, at U endnu var Ejer af Konnossementet og saaledes ejede Gods her i Landet, kunde U ikke sagsøges her efter Rpl § 248, 2 Stk..... 691

Ægteskab.

- En Mand, der havde forladt sin Hustru for 13 Aar siden efter i flere Aar at have staaet i Forhold til en anden Kvinde, og derefter havde samlevet med denne, som nu var 71 Aar, uden at de havde Børn sammen, samt hvis Hustru modsatte sig Skilsmissen, navnlig af Hensyn til Pensionen efter Manden, fik ikke sit Ægteskab opløst efter Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55.
- Udtalt af Landsretten, at tidligere Nægtelse af Skilsmisse ikke var til Hinder for ny Paakendelse af Spørgsmaalet efter en Aarrækkes Forløb 170
- Tidsfristen i Ægteskabslov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 54 for Skilsmisse efter Separation antoges i Tilfælde, hvor Separationsdommen havde været paaanket, først at kunne regnes fra den endelige Dom, selv om Anken kun havde drejet sig om Vilkaarene 273
- Ved en Dom til Separation efter Mandens Begæring i Hh t Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 53, 2 Stk paa Grund af Uoverensstemmelse blev begge Fællesbørn — to Piger paa 9 og 7 Aar — tillagt Manden, hvilket bl a overfor Hustruens Hidsighed fandtes bedst stemmende med Børnenes Tarv, jfr Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 24 300
- To Ægtefæller separeret efter Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 53, 2 Stk paa Grund af Uoverensstemmelse efter Hustruens Begæring mod Mandens Protest og Hustruen tilkendt Forældremagten over alle Børnene 328
- En Ægtemand, der efter at være traadt i kønsligt Forhold til en anden Kvinde ophævede Samlivet med sin Hustru, hvilket han dog en kortere Tid prøvede at genoptage, fik mod Hustruens Protest ikke efter 6 Aars Adskillelse sit Ægteskab ophævet i H ht Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55, 2 Stk, idet en Fornyse af Samlivet efter Hustruens alvorlige Ønske e O ansaas mulig og af Værdi.
- En Dom, der nægtede Skilsmisse efter godt 4 Aars Adskillelse, var ikke efter Rpl § 452, 2 Stk (Lov Nr 300 af 30 Juni 1922 § 38) til Hinder for at Spørgsmaalet paakendtes paany efter 1³/₄ Aars Forløb 501

Ære.

En Jordemoder, der blev straffet for Pengeafpresning, blev, da dette ansaas for en vanærende Handling, i Hh t Lov Bek Nr 378 af 23 Juni 1920 § 15 frakendt Ret til at praktisere.. 188

Ærefornærmelser.

Formanden for en Sygekasse blev straffet efter Straffelov §§ 215 og 216 for paa en Generalforsamling at have udtalt om en Læges fejlagtige Regninger til Sygekassen, at denne havde forsøgt at besvindle Kassen, og at det næsten grænsede til Kæltringeri	587
--	-----

Ødelæggelse.

En arbejdsløs Mand, der tidligere havde affyret et Revolver-skud i Rigsdagen for at vække Opmærksomhed om de arbejdsløse og senere to Gange havde knust en Butiksrude for at støtte sine Krav overfor Samfundet, og om hvis sjælelige Mangler der ikke var Enighed mellem Lægemyndighederne, blev ikke dømt til Sikkerhedsforanstaltninger efter Lov Nr 133 af 11 April 1925, men for den sidste Ødelæggelse straffet efter Strfl § 296 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder	164
--	-----

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 1

Første ordinære Session.

Torsdag den 3 Marts.

Nr 102/1931. Frøken **Gunna Tange** (Meyer)

mod

Gaardejer **Johs Nielsen** (Oluf Petersen).

betræffende Ophævelse af en Handel om et Grundstykke.

Østre Landsrets Dom af 5 Marts 1931: Sagsøgte, Gaardejer Johs Nielsen, Gallebjerggaard, Hald pr Dyssekilde, bør til Sagsøgerinden, Frk Gunna Tange mod at denne stiller den fornævnte Grund, Matr Nr 9 x af Hald, Thorup Sogn, til Sagsøgtes Disposition i ubebygget Stand, betale 500 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Januar 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkomme inden 1 April 1931 under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellantinden Frøken Gunna Tange til Indstævnte, Gaardejer Johs Nielsen 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Juli 1928 købte Sagsøgerinden under denne Sag Frk Gunna Tange ved sin Fader, Manufakturhandler Tange, af Sagsøgte, Gaardejer Johs Nielsen, for 500 Kr en 1900 Kvadrat-Meter stor Strandgrund, der ved Udstykningen af den Sagsøgte tilhørende Ejendom, Matr Nr 9 a Hald By, Thorup Sogn, fik Matr Nr 9 x sammesteds. Grundstykket begrænses mod Syd af en Vej, hvorfra der er Adgang til Grunden over et paa denne langs Skellet beliggende Dige. Dette strækker sig ca 400 m langs Kysten og beskytter en Dalsænkning, der af Naturen er skilt fra Havet ved en Klitrække. Efter at denne var blevet gennembrudt af Søen under Stormene i 1921 og de bagved liggende Arealer var blevet oversvømmet, blev nævnte Dige i Henhold til en Landvæsenskommis-sionskendelse af 21 December 1921 opført efter de af Kommissionen godkendte Planer. Det er ind mod Land 3—4 Meter højt over Vejen og gaar ca 12 Meter ud mod Havet jævnt skraanende over i det naturlige Terræn. Afstanden fra Dige-kronen til Havet er 30—40 Meter og Grundens Bredde ved Vejen 25 Meter. Det opførte Diges Skraaning mod Havet er i det væsenlige dækket med Grønsvær, derefter kommer en ca 9 m bred Strækning gammel Klit, tildels bevokset med Græs og anden Vegetation, og yderst mellem Klitranden og Havet et bredt Sandareal uden Plantevækst.

I den den 6 December 1928 mellem Parterne oprettede Købekon-trakt, fuldbyrdet ved Skøde af 21 Januar 1929, der blev tinglyst og ekspederet uden Retsanmærkning, hedder det, at »Grunden — — — sælges fri for enhver Hæftelse, saavel for Pantegæld som for Servituter«. Senere i Kontrakten siges dog, at »Køberne er bekendt med, at Færdsel over Diget kun maa finde Sted ad en af hende selv bekostet Trappe«.

Manufakturhandler Tange købte Grunden for paa samme at opføre et mindre Sommerhus, og i Marts—April s A spurgte han telefonisk For-manden for Digelagets Bestyrelse, om han maatte bygge paa Diget paa sin Grund. Formanden henviste ham til at spørge Amtet herom. Sagsøgerinden forespurgte derpaa i Skrivelse af 14 April 1929 Frederiks-borg Amsraad, om hun havde Ret til paa ommeldte Dige at bygge »et Træhus ca $3\frac{1}{4} \times 6$ Meter, hvilende paa Pæle fra Digets Ryg og ud imod Vandet, eller om der overhovedet er nogle lovmæssige For-hindringer for eventuelle Dispositioner«. Paa denne Forespørgsel modtog Sagsøgerinden den 16 s M et saalydende Svar: »det meddeles Dem herved, at Deres Andragende af 14 ds om Tilladelse til at bygge et Træhus paa et paa den Dem tilhørende Grund Matr Nr 9 x af Hald, Thorup Sogn, værende Dige er tilstillet Politimesteren i Frederikssund til Erklæring, idet det ansøgte saavidt ses bl a strider mod Brand-politilovens Bestemmelser om Bygningers Afstand fra Naboskel, lige-som det maa undersøges, hvilket Dige det drejer sig om.

Nærmere Meddelelse vil senere fremkomme fra Amtet«.

Faa Dage efter havde Sagsøgerindens Fader en Telefonsamtale med Politibetjent Steenberg Andersen af Frederiksværk, der paa Am-tets Foranledning havde faaet Sagen overdraget til nærmere Under-søgelse. Efter denne Samtale indmeldte Steenberg Andersen den 23 April

til Amtet, at Sagsøgerinden til ham havde udtalt, at hun trak Andragendet tilbage; da hun nu ikke ønskede Huset opført paa selve Diget, men paa Grunden nedenfor dette, ud mod Stranden.

Sagsøgerinden eller dennes Fader henvendte sig paa dette Tidspunkt ikke til Sagsøgte for at faa denne til nærmere at udpege, hvor paa Grunden det omspurgte Sommerhus kunde opføres, og den 2 Maj paabegyndte de Opførelsen af Huset. Da Amtet den 1 Maj gennem Politiet forlangte nærmere Undersøgelse angaaende Lovligheden af den nu paatænkte Anbringelse af Huset, blev det den 15 Maj af Politibetjenten konstateret, at Sagsøgerinden havde opført et Sommerhus af Træ, hvilende paa Pæle i en Afstand af 7 m fra Midten af Diget. Nær ved Huset indrettede Sagsøgerinden en Overgang med Trappetrin over Diget.

Den ovennævnte Landvæsenskommissionskendelse blev ikke tinglæst og i samme fandtes ikke nogen Bestemmelse »om og i bekræftende Fald i hvilket Omfang der kan indrømmes Ejeren Ret til at benytte Diget, om der for Fremtiden skal paahvile hån Indskrænkninger med Hensyn til Benyttelsen af den til Diget grænsende Jord og i saa Tilfælde hvilke«, jfr herved Lov om Diger af 10 April 1874 § 1. I den af Amsraadet efter Lovens § 9 udfærdigede Vedtægt om Styrelsen af Digelagets Anliggender, som er tinglæst paa de til Digelaget hørende Ejendomme, deriblandt Matr Nr 9 a Hald, hvorfra Matr Nr 9 x som anført er udstykket, findes følgende Bestemmelse: »§ 6. Færdsel over Diget maa kun finde Sted paa de dertil bestemte Steder. Det bemærkes, at der paa Bagsiden af Diget ligger en privat Vej, der fører fra Nøddebo Huse til Gallebjerggaard.

Kreaturer maa ikke færdes eller græsse paa Diget. Græsset tilhører de Ejere, paa hvis Grund Diget er opført og maa kun fjernes ved Slaaning. Iøvrigt fastsætter Digebestyrelsen Regler for Overholdelse af Orden paa Digerne og Forstranden m v og paaser, at Reglerne overholdes.«

Denne Vedtægt med vedhæftet Partsfordelingsliste er som bestemt i Lovens § 10 tinglæst, og Notering sket som sammesteds foreskrevet, nemlig om, »hvilken Andel i Digelagets Udgifter der paahviler Ejendommen«. I Overensstemmelse hermed siger Notatet paa Matr Nr 9 a kun, at der paahviler Ejendommen 673 Parter i Nøddebo Huse Digelag. Denne Digelagsservitut blev ved Tinglysningen af Skødet til Sagsøgte ikke overført til Tingbogsbladet for Parcellen Matr Nr 9 x, da den efter Landinspektørens Erklæring ikke vedrørte Parcellen, og Sagsøgerindens Skøde fik derfor ingen Anmærkning om den tinglæste Vedtægt.

Efter at Tange havde opført bemeldte Hus paa Diget, rejste Digelaget »Nøddebo Huse« imidlertid Indsigelse herimod, og da der under Forhandlingerne om Sagen ikke kunde opnaas Forstaaelse og Overenskomst, anlagde Digelaget Retssag mod Sagsøgerinden, under hvilken det paastod hende tilpligtet at fjerne det paa Parcellen Matr Nr 9 x anbragte Sommerhus samt at anerkende, at § 6 i Vedtægten for Digelaget hjemler dette Ret til at forbyde Bebyggelse af og Færdsel paa det under nævnte Digelag sorterende Dige og paa det foran liggende Strandareal. Subsidiært paastod Sagsøgerne, at Sagsøgte blev tilpligtet

at fjerne Huset fra Diget, dette regnet til 12 m fra Dige-kronens ydre Kant, samt tilpligtet paa Forlangende af Sagsøgerne at fjerne den anbragte Overgang, idet der anvises hende en i en Afstand af ca 25 m fra Grunden beliggende Overgang. Og ved den af Retten for Frederiks-sund Købstad m v den 9 Maj 1930 afsagte Dom blev Digelagets subsidiære Paastand taget til Følge, saaledes, at Fristen for Fjernelse af Huset og Overgangen blev sat til 1 Oktober 1930. Herefter kunde Sagsøgerinden altsaa, hvilket ogsaa udtales i Dommen, bygge udenfor det opførte Dige, o: det kunstige Dige, der som anført maa regnes at naa 12 m fra Dige-kronens ydre Kant. Digelaget appellerede denne Dom her til Landsretten, og ved sammes Dom af 31 Oktober 1930 blev Sagsøgerinden ligeledes dømt til at fjerne Huset og Overgangen fra Diget, men saaledes, at dette maatte anses at strække sig fra Dige-kronen til Klit-randen, altsaa ogsaa omfattende det naturlige Dige, hvorhos Sagsøgerinden tilpligtedes at anerkende, at hendes Ret til at færdes paa Diget er afhængig af Samtykke fra Digelagets Bestyrelse. Fristen for Fjernelsen blev sat til 1 April 1931.

Under Paaberaabelse af, at den købte Grund herefter er aldeles uden Værdi for hende, fordrer hun nu den indgaaede Handel ophævet, og paastaar Sagsøgte dømt til at betale hende 5583 Kr 63 Øre, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, i Erstatning for det Tab, hun har lidt ved ikke at kunne bygge paa Grunden; af det Beløb, som tilkendes hende, paastaar hun sig tillagt Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 7 Januar 1931. Til Støtte herfor henviser hun til, at det under Forhandlingerne stærkt blev fremhævet, at det maatte være sikkert, at der kunde bygges paa Grunden, og at det derfor ogsaa i Købekontrakten blev betinget og af Sagsøgte bekræftet, at Grunden var fri for enhver Hæftelse, saavel for Pantegæld som for Servituter. Sagsøgte var, efter hvad Sagsøgerinden hævder, klar over, at hun kun købte Grunden for derpaa at opføre et Hus, hvilket hun nu er dømt til at fjerne, og Sagsøgte er Medlem af Digelaget og maa antages at have været bekendt med de Hæftelser, der hvilede paa Parcellen, og har desuagtet solgt den uden Heftelse. Endvidere henviser Sagsøgerinden til, at hendes Sagfører i Efteraaret 1928 rekvirerede en Servitutattest, hvoraf fremgik, at hendes Grund var pligtig at taale, at alle og enhver badede paa Forstranden, og at Sagføreren i den Anledning tilskrev Sagsøgte om at frigøre Grunden for denne Servitut under Henvisning til, at Grunden var solgt fri for Servituter, samt at Sagsøgte bragte denne Sag i Orden — det viste sig nemlig at være med Urette, at denne Servitut var overført paa Grundens Tingbogsblad.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han gør gældende, at han ikke har solgt Grundstykket som Byggegrund, men kun som en Grund, hvorfra der kan bades, en saakaldet Badegrund. Men dernæst har Sagsøgerinden og hendes Fader, Manufakturhandler Tange, ikke købt under urigtige Forudsætninger, idet sidstnævnte var klar over Forholdene. I Købekontrakten staar udtrykkeligt: »Køberen er bekendt med, at Færdsel over Diget kun maa finde Sted ad en af hende selv bekostet Trappe«. For Enderne af Diget var opsat Skilte med saalydende Tekst: »Al Færdsel paa Diget og Skraaningerne er strengt forbudt efter Loven — — —»,

og enhver som overtræder nævnte Bekendtgørelse vil blive draget til Ansvar. Bestyrelsen«.

Herefter maatte det være klart, at der ikke maatte bygges paa Diget. Dette har Tange ogsaa forstaaet, og derfor indgav Sagsøgerinden Ansøgning om Tilladelse til at bygge paa Diget. Manufakturhandler Tange byggede imidlertid uden at have Vished for Myndighedernes Stilling.

Sagsøgte hævder, at der ikke paaliviler Grunden nogen Servitut; thi at Diget kræver Beskyttelse og Hensyntagen følger af Loven og skyldes ikke nogen Servitut. Men endelig henviser Sagsøgte til, at han har været i undskyldelig Uvidenhed om, at hele den Del af Grundens Areal, som er beliggende mellem Digekronen og Klitranden ikke maatte bebygges, saaledes som bestemt ved Landsretsdommen. Denne Afgørelse beror paa Spørgsmaalet om, hvad der skal forstaaes ved Dige, og paa Egnen derude var det den almindelige Opfattelse, at herved forstodes kun det opførte, 3: kunstige Dige, altsaa indtil en Afstand af 12 m fra Digekronen; selv Landvæsenkommissionens Formand har udtalt sig for den Mening, ligesom Underretsdommen statuerede det samme. Herefter kunde der altsaa godt opføres et Sommerhus paa den nedenfor beliggende Del af Grunden, paa det naturlige Dige, og Sagsøgte har ikke overfor Tange udtalt eller antydnet noget bestemt Sted, hvor der kunde bygges. Byggestedet har Tange selv valgt, og under de anførte Omstændigheder kan der efter Sagsøgtes Mening ikke paalægges ham noget Ansvar.

For Landsretten har Sagsøgte afgivet Forklaring som Part og Manufakturhandler Tange som Vidne. Sidstnævnte har forklaret, at han er overbevist om, at Sagsøgte under Salgsforhandlingerne godt forstod, at Vidnet vilde opføre et mindre Sommerhus paa Grunden og ikke blot et Badehus, og han har endvidere forklaret, at han under sin Telefonsamtale med Politibetjent Steenberg Andersen den 22 April blot erklærede, at han saa ikke vilde bygge Huset paa Toppen af Diget.

Det maa herved og ved det iøvrigt i Sagen oplyste anses godtgjort, at Tange under Forhandlingerne om Købet paa tilstrækkelig tydelig Maade har tilkendegivet Sagsøgte, at han købte Grunden for paa denne at opføre et mindre Sommerhus. Og da det har vist sig, at saadant Hus ikke maa opføres paa Grunden — paa Strandbredden mellem Klitranden og Havet har der efter det oplyste ikke kunnet været Tale om at bygge selv et mindre Sommerhus —, findes Sagsøgerinden at være berettiget til mod at stille det omhandlede Grundstykke i ubebygget Stand til Sagsøgtes Disposition at kræve Købesummen 500 Kr tilbage.

Men da Sagsøgerinden ved under de foreliggende Forhold, hvorefter det maa have staaet hende klart, at det var i høj Grad tvivlsomt, hvor paa Grunden hun af Hensyn til Digets Fredningsbestemmelser var berettiget til at opføre Huset, uden først at have afventet endeligt Svar fra Amtet eller forud at have reklameret overfor Sagsøgte eller nærmere at have konfereret med Sagsøgte herom, har opført Huset delvis inde paa det kunstige Dige, selv maa bære Risikoen for, om Opførelsen af Huset paa det paagældende Sted ikke senere blev kendt ulovlig, vil der allerede som Følge heraf ikke kunne tilkendes hende yderligere Er-

statning udover de 500 Kr, der er udbetalt for Grunden. Det skal herved bemærkes, at den Omstændighed, at Sagsøgerinden vil have staaet i den Formening, at hun ved henover Diget at have anbragt en Træbro, saaledes at hun ikke direkte kan betræde Diget, har taget fornødent Hensyn til Digets Fredningsbetingelser, ikke kan føre til noget andet Resultat.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Mandag den 7 Marts.

Nr 100/1931. Ingeniør **C E Bartens** (Gamborg)
mod
Købmand **A Ingdam** (Cohn),

betræffende Forstaaelsen af en Kontrakt angaaende Udnyttelse af en Opfindelse.

Østre Landsrets Dom af 9 April 1931: Sagsøgte, Ingeniør C E Bartens, bør anerkende, at Sagsøgeren, Købmand A Ingdam skal være medbestemmende ved alle Dispositioner vedrørende Udnyttelse af Sagsøgtes Opfindelse »Bartens Signalsystem«, hvorhos Sagsøgte bør meddele Sagsøgeren hvilke Dispositioner, der allerede er truffet uden Sagsøgerens Viden og udlevere Sagsøgeren Genparter af eventuelt oprettede Kontrakter. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 300 Kr. Det idømte at udrede og Dommen i det hele at efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Dommen er det med Rette antaget, at der ikke foreligger noget Forhold fra Indstævntes Side, der har berettiget Appellanten til at betragte Overenskomsten mellem dem som ophævet, og Appellanten der maatte have Ret til med passende Varsel at bringe Overenskomsten til Ophør, ses ikke at have gjort Brug af denne Beføjelse.

Overenskomstens Bestemmelser om Indstævntes Rettigheder og Forpligtelser overfor Appellanten giver ikke Føje til at anse Indstævntes Stilling som en ansvarlig Medinteressents, og Appellanten kan ikke antages iøvrigt at have forpligtet sig til ikke at foretage nogen Disposition til Udnyttelse af sin Opfindelse uden Indstævntes Medvirken. Derimod maa Indstævnte for at kunne varetage sine Interesser have Krav paa en regnskabsmæssig Op-

gørelse, derunder at faa Meddelelse om, hvilke Dispositioner, der er truffet af Appellanten, og faa udleveret Genparten af eventuelt oprettede Kontrakter. Indstævntes Paastand paa dette Punkt vil derfor være at tage til Følge, medens Appellanten iøvrigt vil være at frifinde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, C E Bartens, bør meddele Indstævnte, Købmand A Ingdam, hvilke Dispositioner han har truffet vedrørende Udnyttelsen af Appellantens Opfindelse og give Indstævnte Genparten af eventuelt oprettede Kontrakter, men bør iøvrigt for Tiltale af Indstævnte i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 27 Marts 1930 afsluttedes der mellem Sagsøgeren i denne Sag Købmand A Ingdam og Sagsøgte Ingeniør C E Bartens en skriftlig Kontrakt, hvori det bl a hedder:

»Herr Bartens ansætter herved A Ingdam som Meddirektør ved Udnyttelsen af sin Opfindelse, »Bartens-Signal-System«.

A Ingdam forpligter sig herved til i eet og alt at være Herr Bartens behjælpelig saavel her hjemme som de for Udnyttelsen af Opfindelsen derved forbundne nødvendige Rejser.

A Ingdam forpligter sig herved til at financiere Køb af Demonstrations-Bil samt Financiering af de ved Demonstrationen forbundne Udgifter, ved Anskaffelse af Systemet og lignende, samt Financiering af de for Udnyttelse af Opfindelsen nødvendige Rejseudgifter.

A Ingdam erhoder for sit Arbejde og for sin Financiering 10 pCt — 10 Procent — af Bruttoudbyttet af Udnyttelsen af Opfindelsen for alle Indkomster for hele Verden, af hvilken Art end nævnes kan og maa i Patenternes hele Patenttid, samt skal A Ingdam ved de først indkomne Indkomster have alle Udgifter tilbagebetalt — — —.

Endvidere bestemmes det i Kontrakten, at Ingdam ogsaa i Tilfælde af, at han maatte ønske at udtræde af sin Stilling som Meddirektør, efter at han har opfyldt sine Forpligtelser og Samarbejdet er paa-begyndt, til enhver Tid skal have nævnte 10 pCt udbetalt af de Indkomster, som indkommer af allerede afsluttede Kontrakter, og at samme Ret tilkommer hans Arvinger i Tilfælde af hans Død.

Parterne har fra Begyndelsen af Aaret 1930 arbejdet i Fællesskab paa at udnytte Sagsøgtens Opfindelse, der bestaar i et System af Signallamper paa Automobilers Skærme; bl a foretog de i Fællesskab to Rejser til Stockholm, henholdsvis i Tiden fra 10 til 18 April og fra 23 April til

6 Juni 1930 for at faa Opfindelsen solgt. Sagsøgeren betalte alle Udgifter, ogsaa til Sagsøgtets personlige Forbrug, da Sagsøgte ikke ejede nogen Kapital; Sagsøgeren har udlagt ialt 6356 Kr til Eksploitering af Opfindelsen.

Sagsøgeren gør nu gældende, at medens han paa sin Side har opfyldt sine Forpligtelser ifølge Kontrakten, har Sagsøgte paa forskellig Maade misligholdt Kontrakten, idet han bl a har holdt Sagsøgeren udenfor forskellige Dispositioner af væsenlig Betydning for Udnyttelse af Opfindelsen og yderligere har nægtet at give Sagsøgeren Oplysning om de af ham uden Sagsøgerens Vidende foretagne Dispositioner. Han søger derfor Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at Sagsøgeren skal være medbestemmende ved alle Dispositioner vedrørende Udnyttelse af Sagsøgtets Opfindelse »Bartens Signalsystem«, samt til at meddele Sagsøgeren, hvilke Dispositioner, der allerede er truffet uden Sagsøgerens Viden, og at udlevere Sagsøgeren Genparten af eventuelt oprettede Kontrakter.

Sagsøgeren henviser herved nærmere til, at Parterne under deres sidste Ophold i Stockholm indledede Forhandlinger med den derboende Frugtgrosserer Bergstrøm om et Generalagentur for Sverrig, at Bergstrøm tilbød at betale 10 000 Kr samt 5 Kr pr Eksemplar, men at Forhandlingerne bristede, fordi Sagsøgte forlangte de 10 000 Kr udbetalt kontant til Parterne, skønt de tidligere havde været enige om, at dette Beløb i Overensstemmelse med en Overenskomst mellem Sagsøgte og Landsretssagfører Kaae skulde indbetales til sidstnævnte; hvis dette var sket, havde han (Sagsøgeren) faaet sine Udlæg eller dog en væsenlig Del af disse dækket. Senere rejste Sagsøgte paa egen Haand til Tyskland og har bl a afsluttet Kontrakter med tyske Fabriker om Fabrikation af 50 000 Eksemplarer, alt udenom Sagsøgeren.

Sagsøgtets Sagfører, Landsretssagfører Kaae, har principalt begært Sagen udsat for at faa Frugtgrosserer Bergstrøm i Stockholm ført som Vidne, idet han erkender, at Sagsøgte har begaaet Kontraktbrud, hvis Sagsøgerens Fremstilling om Forhandlingerne med Bergstrøm er rigtig. Subsidiært paastaar han sin Mandant frifundet, idet han benægter, at Kontrakten hjemler Sagsøgeren nogen Medbestemmelsesret med Hensyn til Udnyttelsen af Opfindelsen. Han hævder derhos, at Sagsøgeren har misligholdt Kontrakten baade med Hensyn til Køb af Automobil og Financiering af Rejsen til Tyskland, hvorfor Sagsøgte har maattet søge sig en anden Financier.

Foreløbig bemærkes, at der ikke findes tilstrækkelig Føje til at udsætte Sagen for at faa Frugtgrosserer Bergstrøm ført som Vidne.

Der maa dernæst gives Sagsøgeren Medhold i, at han ifølge Kontrakten af 27 Marts 1930 maa have Medbestemmelsesret med Hensyn til Udnyttelsen af Sagsøgtets Opfindelse. Ifølge Kontrakten ansættes Sagsøgeren som Meddirektør ved Opfindelsens Udnyttelse og som Vederlag for Sagsøgerens Arbejde og Financiering tillægges der ham 10 pCt af Bruttoudbyttet. Ifølge sit Indhold er der ved Kontrakten stiftet et Interessentskab mellem Parterne, og i Mangel af anden Bestemmelse kan den ene Interessent ikke disponere uden med Tilslutning af den anden. Dette har Sagsøgte ogsaa ifølge en af Repræsentant K A Taarup

afgivet Vidneforklaring ved flere Lejligheder anerkendt under Parternes Ophold i Stockholm. Da Sagsøgeren derhos ifølge sin Stilling som Medinteressent og paa Grund af sin betydelige økonomiske Interesse i Sagen, bl a ogsaa fordi han ifølge Kontrakten har Krav paa af de først indkomne Indkomster at faa alle sine Udgifter tilbagebetalt, maa være berettiget til at faa Kundskab om de Dispositioner, Sagsøgte har truffet paa egen Haand og faa udleveret Genparter af eventuelt oprettede Kontrakter, samt da intet er godtgjort om, at Sagsøgeren paa sin Side skulde have misligholdt Kontrakten, vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge. Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Nr 301/1931.

Rigsadvokaten

mod

Valdemar Theodor Petersen (Stein),

der tiltales for Vold.

Vestre Landsrets Dom af 18 November 1931: Tiltalte Valdemar Theodor Petersen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fængselkost i 3 Maaneder. Saa udreder han og Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Valdemar Theodor Petersen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Valdemar Theodor Petersen ved 2 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 21 September 1931 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 203 for Vold derved, at han den 14 Juli 1931 om Morgenen Kl ca 8 i den til Gaarden »Jernit« hørende Smedie (Beslagskur) voldelig har overfaldet Forvalter Niels Jensen Christensen, »Jernit«, idet han bl a tildelte denne et Slag i Hovedet med en eller flere Hestesko, hvorved fremkom Læsioner, der i en

af Reservelæge ved Hammel Sygehus Harald Jensen samme Dag afgivet Erklæring beskrives saaledes:

»Forvalter paa Jernit Niels Jensen Christensen, født 16 December 1902 blev i Dag Kl 8,30 indlagt her paa Hammel Amtssygehus. Han angiver ca $\frac{1}{2}$ Time forinden at have været Genstand for et voldeligt Overfald.

Ved Undersøgelsen findes i venstre Isseregion, fire Fingersbredder over venstre Øre et ca 7 cm langt, ujævnt, stærkt blødende Saar. I Bunden af Saaret findes et aabent Kraniebrud, der ved den efterfølgende Operation viser sig at være rundagtigt, omtrent paa Størrelse med en Femøre. Kraniet er paa Brudstedet splintret i talrige Stykker, der er trykket ind i Hjernehulen.

Formen paa Læsionen tyder paa, at denne er fremkaldt af et stumpt Instrument, der er ført med stor Kraft.

Patienten befinder sig efter Omstændighederne godt, men da der muligvis kan tilstøde Hjernebetændelse og senere forskellige Hjerne-defekter, kan man paa nuværende Tidspunkt ikke udtale sig om Udsigterne. Under alle Omstændigheder vil han i Fremtiden paa Brudstedet faa et mindre modstandsdygtigt Sted.«

I en under 22 August s A udfærdiget Erklæring udtaler bemeldte Reservelæge Harald Jensen derhos:

»Forvalter paa Jernit, Niels Jensen Christensen, født den 16 December 1902, er Dags Dato undersøgt paa Hammel Amtssygehus.

Af Undersøgelsen fremgaar: Saaret i venstre Isseregion er nu lægt, men under Saaret findes en ca Femøre-stor Defekt i Kraniet.

Han angiver af og til at lide af Hovedpine; men befinder sig iøvrigt vel. Han er arbejdsdygtig og har genoptaget sit Arbejde. Hvad de blivende Følger angaar, har Pt den omtalte Defekt i Kraniet, hvor Hjernen kun er dækket af Bløddelene, hvilket rummer en vis Risiko i Tilfælde af fremtidige Læsioner i nævnte Region; desuden maa man tage Forbehold overfor senere optrædende Hjernelidelser, der kan indfinde sig selv flere Aar efter Craniebruddet.«

Tiltalte er født den 17 Juli 1886 og ses ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Udover de ovenanførte Lægeerklæringer er der under Sagen den 10 September 1931 af Hammel Sygehus afgivet en saalydende Erklæring:

»Formen paa den i tidligere Lægeerklæring af 14 Juni 1931 omtalte Cranielæsion hos Forvalter Niels Jensen Christensen tyder paa, at Læsionen er frembragt af et stumpt Instrument, der er ført med stor Kraft.

Det maa derfor efter det foreliggende anses for mindre sandsynligt, at Læsionen er opstaaet ved at »tumble rundt under Brydning«.

Der er derimod intet til Hinder for, at Læsionen kan være tilføjet Forvalter Christensen ved Slag med en (eller flere) Hestesko.«

Tiltalte har gjort gældende, at han og Christensen ved den i Anklageskriftet omhandlede Lejlighed kom i Skænderi i Anledning af, at Christensen rettede Bebrejdelser mod ham, fordi han udførte noget Arbejde, som Christensen ikke havde beordret ham til at forrette.

Efter hvad Tiltalte videre har forklaret, tildelte Christensen ham herunder et Slag over Ryggen og greb fat i ham; idet der saaledes udviklede sig et Slagsmaal mellem dem, formener Tiltalte, at Christensen ved at støde mod nogle Hestesko, der hang paa Smediens Væg, selv har paadraget sig de i Anklageskriftet omhandlede Læsioner, men hvis det mulig skulde være Tiltalte, der under Slagsmaalet har tilføjet Christensen Skade, hævder Tiltalte, at han i hvert Fald herved har handlet i Nødværge.

Efter Indholdet af de foranførte Lægeerklæringer maa det antages, at de Christensen tilføjede Læsioner er tildelt ham ved Slag af en anden Person.

Ved det i Sagen oplyste, derunder særlig den af Forvalter Christensen afgivne Forklaring, maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at det er Tiltalte, der har tilføjet ham Læsionerne. Idet det nu endvidere maa anses bevist, at der ikke fra Christensens Side er udvist noget Forhold, der kunde berettigede Tiltalte til at anvende Nødværge, findes Tiltalte ved det ham paasigtede at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 203. Under Hensyn til, at Christensen maa antages i nogen Grad at have udæsket Tiltalte, findes den af denne forskyldte Straf at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, hvorved bemærkes, at han ved privat antaget Sagfører selv har draget Omsorg for sit Forsvar ved Landsretten.

Onsdag den 9 Marts.

Nr 254/1931. Købmand **Jørgen Christensen**, Gaardejer **Martin Jønck**, Forpagter **Valdemar Jønck** og Rentier **Jens Jensen**
(Gamborg)

mod

fhv Gaardejer **Peder Hansen** (Fich efter Ordre),

betreffende Erstatning for Misligholdelse af en Handel om en fast Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 21 September 1931: De Sagsøgte, Købmand Jørgen Christensen, Gaardejer Martin Jønck, Forpagter Valdemar Jønck og Rentier Jens Jensen bør een for alle og alle for een til Sagsøgeren, fhv Gaardejer Peder Hansen betale 4507 Kr 05 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 December 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet sin paa manglende Areal støttede Indsigelse mod Handlen, og Tvisten drejer sig alene om Opgørelsen af den Appellanterne paa Grund af Indstævntes Misligholdelse af Handlen tilkommende Erstatning.

Medens der ikke af Appellanterne er oplyst tilstrækkeligt til Støtte for, at Omkostningerne ved Ejendommens Omprioritering, som af dem for Højesteret hævded, skulde kunne kræves dækket af Indstævnte, maa derimod Appellanterne, der har afholdt samtlige Handelsomkostninger ved Overdragelsen til Indstævnte, anses berettigede til ved Ejendommens Tilbagegang at erholde Dækning for hele dette Beløb, altsaa for 758 Kroner 40 Øre udover de i Dommen nævnte Omkostninger og Udgifter til samlet Beløb 2274 Kroner 04 Øre, som der er Enighed om, at Indstævnte skal godtgøre Appellanterne. Efter det foreliggende maa der derhos gaas ud fra, at Indstævnte efter Ejendommens Overtagelse til Drift for egen Regning dels har bortsolgt Besætning og Korn for 450 Kroner, dels paa en for Appellanterne forbindende Maade har borttransporteret 1183 Kroner 52 Øre af Udbyttet af Ejendommens Roehøst. Efter samtlige i Sagen foreliggende Oplysninger maa det endelig antages, at Værdien af den tilbagetagne Ejendom i Tiden fra 1 September til 1 December 1930 er blevet noget forringet paa Grund af Nedgangen i Konjunkturer.

Den Appellanterne efter det saaledes anførte tilkommende Erstatning findes efter Omstændighederne under Et at kunne bestemmes til et Beløb, svarende til det af dem modtagne Afdrag paa Købesummen, og Parterne vil herefter være at frifinde for hinandens Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Købmand Jørgen Christensen, Gaardejer Martin Jønck, Forpagter Valdemar Jønck og Rentier Jens Jensen og Indstævnte fhv Gaardejer Peder Hansen bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges den for Indstævnte beskikkede Sagfører for Højesteret, Højesterets-sagfører Fich, i Salær 200 Kroner, som udredes af det offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en Transport-Købekontrakt af 24 August 1930 overdrog Købmand Jørgen Christensen, Gaardejer Martin Jønck, Forpagter Valdemar

Jønck og Rentier Jens Jensen til fhv Gaardejer Peder Hansen Retten til at erholde Udlægsskøde paa Ejendommen »Hothergaarden« Matr Nr 1 a, 1 b og 1 d af Raagø, Horslunde Sogn for en Købesum af 70 000 Kr, der skulde berigtiges ved, at Køberen overtog den i Gaarden inde- staaende 1ste Prioritet, optog forskellige nye Laan i Gaarden, overlod Sælgerne Produkter (Sæd) til et Beløb af 3500 Kr og meddelte dem Transport paa et ham tilkommende Erstatningsbeløb 7000 Kr. — Om- kostningerne ved de nævnte Prioritetsordninger skulde bekostes af Sælgerne. Det hedder videre i Dokumentet: »De af Ejendommen gaaende Skatter og Afgifter betales af Køberen og os med Overtagelsesdagen som Skæringsdag, medens Omkostningerne ved denne Overdragelse og dens Berigtigelse, beregnet som en almindelig Handel, og Kommissions- salæret betales af Køberen og os i Forening med Halvdelen fra hver Side — — —

Køberen er bekendt med, at de paa Ejendommen staaende Sukker- roer skal leveres til Saksjøbing Sukkerfabrik, samt at der er taget For- skud paa Roerne og Frø til dem.« Køberen overtog Ejendommen den 1 September s A. Da den til Sælgerne transporterede Brandskadeerstat- ning skulde reguleres, viste det sig, at Hansen tidligere havde over- draget en Del af Erstatningen, hvorfor der til Sælgerne kun blev udbetalt 5269 Kr; da Hansen ikke kunde skaffe den resterende Del af den stipule- rede kontante Udbetaling, fraveg han, paa deres Forlangende, Gaarden den 1 December s A.

Forinden Flytningen blev Hansen klar over, at Gaarden, der var averteret til Salg med et Tilliggende af 73 Tdr Land, kun havde 69½ Td Land; han reklamerede i den Anledning og hævder, at det var ham, der paa Grund af Arealmanglen annullerede Handlen.

Under denne ved Retten for Maribo Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, fhv Gaardejer Peder Hansen, Tved, paastaet de Sag- søgte Købmand Jørgen Christensen, Hejringe, Gaardejer Martin Jønck, sammesteds, Forpagter Valdemar Jønck, Nøbbet, og Rentier Jens Jen- sen, Haared, dømt til in solidum at betale ham ovennævnte Beløb 5269 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 11 De- cember 1930.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse og har derhos paastaet Sagsøgeren tilpligtet i Erstatning at betale dem 4000 Kr.

Forsaavidt Sagsøgeren har gjort gældende, at han paa Grund af Arealmangel har været berettiget til at hæve Handlen, kan der ikke gives ham Medhold heri; det maa vel anses godtgjort, at Gaarden er blevet averteret til Salg med et Tilliggende af 73 Tdr Land, og at der kun er 69½ Td; men denne mindre Mangel kunde overhovedet ikke be- rettiggelse Sagsøgeren til at hæve. Da det maa anses godtgjort, at han før Handlens endelige Ordning er blevet gjort bekendt med Størrelsen af Ejendommens Tilliggende, vil der ej heller kunde tilkomme ham noget Afslag i Købesummen.

De Sagsøgte, der efter deres Procedure maa antages at fastholde Kontrakten og forlange Opfyldelsesinteressen, hævder, at der tilkommer dem en Difference af over 6000 Kr, hvilken Fordring de har nedsat til 4000 Kr. Naar Parternes Mellemværende skal opgøres, vil de Sagsøgte

kunne forlange Købesummen + Godtgørelse for de dem. ved Misligholdelsen forvoldte Udgifter ÷ Værdien af Gaarden.

Ejendommens Købesum er i Transporten ansat til 70 000 Kr. — da Sælgerne udtog Produkter for 3500 Kr er den virkelige Købesum kun 66 500 Kr —; men da Sælgerne efter Transportens § 5 selv skulde afholde Omkostningerne ved Ejendommens Omprioritering, — hvilke Omkostninger efter Sagsøgerens uimodsagte Opstilling andrager 1600 Kr — vilde Sælgerne kun have faaet 64 900 Kr; heraf har de fra Sagsøgeren modtaget 5269 Kr — Rest 59 631 Kr.

De Sagsøgte opgør deres Tilgodehavende i Anledning af Handlens Misligholdelse saaledes:

Halvdelen af Omkostningerne ved Handlen og af	
Kommissionssalæret	755 Kr 40 Øre
Udgifter ved Roe-Optagning	430 — 88 —
Skatter for 3 Maaneder	248 — 58 —
Renter af Købesummen	762 — 88 —
Telefon- og Smede Regning	76 — 30 —
lægges hertil den foran opgjorte resterende Del af	
Købesummen	59 631 — 00 —
udkommer de Sagsøgte samlede Krav	61 905 Kr 04 Øre

Medens Sagsøgeren drev Gaarden, leverede han en Del Sukkerroer til Saksøbning Sukkerfabrik og transporterede en Del af Betalingen herfor til forskellige Kreditorer. Der har været rejst Tvivl om Gyldigheden af disse Transporter; men det maa antages, at han har været berettiget til at raade over disse Beløb; under denne Forudsætning er Parterne enige om, at der endvidere i Betaling for Sukkerroer tilkommer Sagsøgeren 976 Kr 09 Øre, der maa fragaa i de Sagsøgte Krav, der herefter udgør 60 928 Kr 95 Øre.

Der bliver endelig Spørgsmaal om Gaardens Værdi.

De Sagsøgte har anført, at ligesom Priserne paa Landejendomme er faldende, har denne Gaard tabt i Værdi i den Tid, Sagsøgeren besad den.

Der har til Bestemmelse af denne Værdi under Sagens Forberedelse været optaget to Skønsforretninger. I den første Forretning ansatte Mændene i deres skriftlige Erklæring Værdien til 61 762 Kr, men under Forretningens Afhjemling erklærede de, at »de havde misforstaaet Sagen, og at 57 000 Kr en den Pris, de vil ansætte Gaarden med Besætning til i Handel og Vandel.« — Ved den anden Skønsforretning ansattes Gaardens Værdi til 65 436 Kr.

Under Hensyn til den Uklarhed, der synes at raade hos det første Hold Skønsmænd finder Retten at maatte lægge den sidste Forretning til Grund ved Sagens Paadømmelse. Der tilkommer herefter

Sagsøgeren	65 436 Kr 00 Øre
÷	60 928 — 95 —
	eller 4 507 Kr 05 Øre,

der vil være at tilkende ham med Renter som foran nævnt.

I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 300 Kr.

Nr 271/1931.

Rigsadvokaten

mod

Jens Brinkmann Schmidt (Cohn),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 251.

Vestre Landsrets Dom af 12 Oktober 1931: Tiltalte Jens Brinkmann Schmidt bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, i Salær 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stånde.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler Tiltalte Jens Brinkmann Schmidt 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 3 August 1931 fra 3 jydsk Statsadvokatur er Jens Brinkmann Schmidt sat under Tiltale ved Vestre Landsret til at lide Straf efter Straffelovens § 251 for Bedrageri.

I.

ved omkring Nytaar 1931 mod at faa tilbageleveret en af Tiltaltes Broder Bunde Hansen Schmidt tidligere leveret Jerseyko, der led af Tuberkulose, samt mod Udstedelsen af en Veksel paa 65 Kr at have leveret Gaardejer Andreas Jensen af Mjøs en Ko mrkt Nr 97, idet han i svigagtig Hensigt undlod at oplyse, at Koen var syg, formentlig lidende af Tuberkulose. Koen døde ca 8 Dage efter Leveringen.

II.

ved umiddelbart efter den under Forhold I nævnte Handel at have bortbyttet Jerseykoen til Gaardejer H P Schytt, Søest, mod en sund Ko, som Tiltalte senere solgte for 165 Kr, uden at oplyse, at Jerseykoen led af Tuberkulose.

III.

ved den 26 Januar 1931, efter at Tiltalte havde maattet tage Jerseykoen tilbage fra Gaardejer Schytt, paany at have bortbyttet den til Husmand Peter Christian Kirkmann af Klovtoft mod en sund Ko uden at oplyse noget om Jerseykoens Sygdom.

Tiltalte er født den 14 Maj 1901 og er tidligere anset ved Dom af 5 Februar 1929, afsagt af Retten for Tønder Købstad m v i Medfør af Straffelovens § 257 med en betinget Straf af simpelt Fængsel i 20 Dage, hvorhos han den 13 Juli 1922 inden Retten for Straffesager for Haderslev Købstad m v har vedtaget en Bøde paa 50 Kr til Statskassen for Overtrædelse af Motorlov af 6 Maj 1921 §§ 9 og 17, jfr § 32.

Der har derhos gentagne Gange været indledet offentlig Undersøgelse mod Tiltalte som sigtet for Bedrageri, men der har ikke i Anledning af disse Sigtelser været rejst Tiltale for de fleste Tilfældes Vedkommende paa Grund af Bevisets Stilling.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i alle de Forhold, for hvilke han er sat under Tiltale.

ad I.

Sidst i Oktober Maaned 1930 solgte Slagter P Petersen Skau i Haderslev en ældre Jerseyko til Tiltaltes Broder, Handelsmand Bunde Hansen Schmidt af Over Jerstal, saaledes at Køberen skulde tage den, som den var. Som Vederlag fik Sælgeren en til 80 Kr vurderet So og 10 Kr kontant. I November Maaned s A solgte Bunde Hansen Schmidt Jerseykoen til Gaardejer Andreas Jensen af Mjøs. Denne lagde Mærke til, at Koen hostede og lod den derfor i December 1930 undersøge af en Dyrlæge, hvis senere udstedte Erklæring gaar ud paa, at den »var lidende af en Betændelse i begge Lunger (Tuberkulose?)«, efter Gaardejer Jensens Forklaring udtalte vedkommende Dyrlæge efter Undersøgelsen til ham, at Koen var »smadderraadden«, hvormed i denne Sammenhæng sædvanlig menes »fuld af Tuberkulose«. Jensen henvendte sig derpaa mellem Jul og Nytaar til Bunde Schmidt paa dennes Bopæl, og da han ikke traf ham, erklærede han overfor Schmidts Husholderske, at han ikke vilde beholde Jerseykoen, da den var »smadder-raadden«, hvilken Besked Husholdersken lovede at overbringe sin Husbond. Da Tiltalte senere en Dag var til Stede hos sin nævnte Broder, fortalte denne ham, at han havde solgt en Jerseyko til Andreas Jensen, og at denne ikke vilde beholde den; om Bunde Schmidt ved den Leilighed gengav Jensens Udtalelse om Koen overfor Tiltalte, vil Bunde Schmidt efter sin Vidneforklaring ikke kunne erindre, men han siger, at det er sandsynligt. En Dag i Januar 1931 henvendte Tiltalte sig derpaa til Andreas Jensen og fik en Byttehandel i Stand, saaledes at Tiltalte modtog Jerseykoen samt en Veksel paa 65 Kr mod, at Gaardejer Jensen fik overdraget af Tiltalte en skimlet Ko mærket Nr 97. Om det passerede, inden Byttehandlen kom i Stand, har Jensen som Vidne

Færdig fra Trykkeriet den 16 Marts 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Tricrs Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 2

Onsdag den 9 Marts.

forklaret, at han overfor Tiltalte udtalte, at han i hvert Fald ikke vilde beholde Jerseykoen, da den efter Dyrlægens Erklæring var »smadder-raadden«, samt at Tiltalte med Hensyn til Koen Nr 97 erklærede, at den aldrig havde fejlet noget. Denne sidste Ko døde hos Gaardejer Jensen efter ca 8 Dages Forløb, og Kadaveret blev solgt til en Destruktionsanstalt. Om Koen Nr 97 er det oplyst, at Tiltalte den 7 Januar 1931 havde erhvervet den gennem en Byttehandel, under hvilken det fra Sælgerens Side tydelig blev ham tilkendegivet, at Koen var syg (»raad-den«), hvorfor Ejeren vilde af med den.

Tiltalte benægter at have været vidende om, at den Jerseyko, han modtog fra Gaardejer Jensen, var tuberkuløs, idet han bestrider, at hans Broder eller Jensen har meddelt ham noget derom inden Handlen. Angaaende den skimlede Ko Nr 97, som han gav i Bytte til Jensen for Jerseykoen, gaar hans Forklaring ud paa, at han ved Handlen intet vidste om, at den var syg, idet han derhos har forklaret, at han har købt den uden Garanti og solgt den videre til Jensen, »som den var«.

Ved de af Sælgeren, Gaardejer Chr Thomsen, Rost, og Gaardejer P Jørgensen, sammesteds, der overværede Handlen, afgivne Vidneforklaringer og det iøvrigt oplyste findes det mod Tiltaltes Benægtelse tilstrækkelig godtgjort, at han har vidst Besked om, at den skimlede Ko Nr 97 var syg, og at han i svigagtig Hensigt har solgt den til Gaardejer Jensen med Fortielse af dens syge Tilstand. Det af ham saaledes udviste Forhold vil være at henhøre under Straffelovens § 251.

ad II.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Tiltalte nogen Tid efter Erhvervelsen af den under I ommeldte Jerseyko solgte den i en Byttehandel til Gaardejer Schytt i Søest, saaledes at Tiltalte i Bytte fik en Ko, som han senere solgte for 165 Kr til en Trediemand, samt at Tiltalte under Byttehandlen forklarede Schytt, at den Hoste, som Jerseykoen led af, skyldtes Forkølelse, og at Jerseykøer ikke kunde faa Tuberkulose. Schytt har som Vidne forklaret, at Tiltalte under Handlen oplyste, at Koen var sund og rask i enhver Henseende. Efter at Koen hos Schytt var blevet undersøgt af en Dyrlæge, der fandt den »lidende af (tuberkuløs) Lungebetændelse«, maatte Tiltalte tage den tilbage, saaledes at Schytt i Stedet fik en anden Ko. Tiltalte har indrømmet, at

Schytt som Grund til, at han vilde af med Koen, angav, at den efter Dyrlægens Mening havde Tuberkulose, men Tiltalte har forklaret, at han ansaa dette for sig uvedkommende, da han havde solgt Koen, som den var, og at han derfor ikke mente, at han havde nogen Pligt til at tage Koen tilbage.

Da Tiltalte maa anses allerede ved Koens Erhvervelse fra Gaardejer Andreas Jensen (Forhold I) at have faaet Kendskab til, at Jerseykoen var tuberkuløs, findes hans Forhold ved Salget af den til Schytt at maatte tilregnes ham som Bedrageri efter Straffelovens § 251.

ad III.

Efter at Tiltalte som nævnt under Forhold II havde taget den solgte Jerseyko tilbage fra Gaardejer Schytt, bortbyttede han den den 26 Januar 1931 til Husmand P Chr Kirkmann i Klovtoft, saaledes at han af denne modtog en anden Ko, der efter Sagens Oplysninger maa antages at have haft en Værdi af 100 Kr. Under Handlen nævnte Tiltalte efter sin Forklaring intet om, at en Dyrlæge havde udtalt som sin Formening, at Koen havde Tuberkulose, og Grunden til, at han førtav dette, var efter Tiltaltes Udsagn den, at han ikke selv troede paa Rigthigheden af Dyrlægens Opfattelse. Kirkmann og dennes Fader, Arbejdsmand Johan Kirkmann, har som Vidner forklaret, at Tiltalte under Handlen opgav, at Jerseykoen var sund. Dagen efter Handlens Afslutning døde Koen hos Kirkmann, og en stedfunden Obduktion af den gav til Resultat, at den var død af Lungebetændelse og havde lidt af Tuberkulose i udstrakt Grad. Tiltaltes Forhold overfor Kirkmann vil efter det passerede være at tilregne ham som Bedrageri efter Straffelovens § 251.

Den af Tiltalte for de foran beskrevne Forhold forskyldte Straf findes efter den citerede Straffelovsbestemmelse, sammenholdt med midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, hvorhos Tiltalte vil have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer i Salær 60 Kr.

Gaardejer H Schytt og Husmand P Chr Kirkmann har under Sagen paastaet sig tillagt i Erstatning hos Tiltalte henholdsvis 198 Kr og 258 Kr, hvilket sidste Beløb dog under Domsforhandlingen er nedsat til 128 Kr, men disse Erstatningskrav findes saa utilstrækkelig oplyste, at de ikke vil kunne tages under Paakendelse her under Sagen.

Nr 27/1932.

Rigsadvokaten

mod

Aksel Vilhelm Kristoffersen (David),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 19 Januar 1932: Tiltalte Aksel Vilhelm Kristoffersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost

i 60 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører C C Heilesen, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 100 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 100 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Tiltalte Aksel Vilhelm Kristoffersen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 4 Afdeling, tiltales Aksel Vilhelm Kristoffersen for uterligt Forhold overfor sin i Ægteskab med Ane Kirstine, født Andersen, den 22 Juli 1912 fødte Datter Emma Johanne Christoffersen ved i Tiden 1925—1931 adskillige Gange uden paa Benklæderne at have befølt sin nævnte Datter paa Benene, Laarene og paa Kønssdelene, ligesom han i adskillige Tilfælde — dels i Ægtefællernes fælles Hjem, Fiskerihavnen, Enghave Brygge, dels ombord i Tiltaltes Fiskefartøj — i delvis upaaklædt Tilstand har lagt sig i Seng hos Datteren.

Tiltalte er født den 21 Juli 1887 og tidligere anset ved Lysgaard m fl Herreders Ekstrarets Dom af 10 Marts 1911 efter Straffelovens §§ 203, 210 og 257 med Fængsel paa Vand og Brød i 3 × 5 Dage.

De af Tiltalte, hans ovennævnte Datter og hans ovennævnte Hustru under Forundersøgelsen i Sagen afgivne Forklaringer gaar ud paa følgende:

Tiltalte har erkendt, at han maaske nok ved forskellige Lejligheder — uden at han vil kunne angive Tidspunkterne selv blot tilnærmelsesvis — kan have taget Datteren paa Benene og paa Laarene og maaske ogsaa paa Kønssdelen, og hvor han ellers kunde komme til, men det er sket i Spøg, naar han har villet op at »drages« med hende og Hustruen, og uden at han har haft uterlig Hensigt. Han har endvidere erkendt, at han i Sommeren 1931 en halv Snes Gange har sovet i Seng sammen med Datteren, saaledes at han selv kun var iført Skjorte, medens hun havde Underkjole, Chemise og Benklæder paa, men det har han kun gjort for at drille sin Hustru og for, at hun skulde foranledige Anmeldelse til Politiet, for at derved de ham bekendte Rygter om, at han stod i Forhold til Datteren, kunde blive afkræftet. Han har endelig nogle Gange ombord i sin Baad — i de sidste Par Aar dog kun en Nat i November f A — ladet hende sove i Køje sammen med sig, men Grunden

hertil har været, at der i Lukafet kun var to Køjer, og den ene var optaget af hans Søn, og at han ikke vilde have, at hun skulde fryse.

Datteren har forklaret, at Tiltalte — hun mener i Tiden fra hendes 13 til hendes 17 Aar — adskillige Gange har taget hende op under Skørterne, paa Benene og Laarene og ogsaa nogle Gange paa Kønsdelen udenpaa Beinklæderne, men hun har hævdedet, at det er sket under Leg, naar hun og hendes Moder for Spøg har givet sig til at slaas med Tiltalte, og Moderen har bedt hende hjælpe sig, hvorunder Tiltalte har forsvaret sig paa nævnte Maade; det er aldrig sket, naar der ikke har været andre til Stede, og han har ikke ved saadanne Lejligheder kysset hende eller kælet for hende. Om hendes Delen Seng eller Køje sammen med Tiltalte og Grunden hertil har hun forklaret overensstemmende med Tiltalte. Hun har ikke kunnet lide Tiltaltes Befølinger, og det har været hende ubehageligt at ligge sammen med ham.

Tiltaltes Hustru har forklaret, at Tiltalte, da Datteren var omkring 13 Aar, af og til om Morgenen lagde sig over i Datterens Seng, men han fik i hvert Fald ikke Tid til at være nærgaaende mod hende, da hun altid beordrede Datteren til at staa op. Hun ved ogsaa, at han forrige Aar ved forskellige Lejligheder har sovet i Datterens Seng, og hun har altid gjort Indsigelse derimod, uden at Tiltalte dog har brudt sig derom. Hun har ogsaa ved forskellige Lejligheder set Tiltalte tage Datteren paa Laarene, men dog ikke helt op i Skridtet, og hendes Forklaringer om de nærmere Omstændigheder ved disse Befølinger gaar ud paa, at de er sket under Leg.

Tiltalte har erkendt Rigtigheden af Hustruens Forklaring om, at han i Datterens 13 Aars Alder flere Gange om Morgenen har lagt sig over til Datteren i hendes Seng, men det gjorde han for at faa Datteren til at staa op, hvilket hun var nødt til efter Sengens Størrelse, naar han lagde sig i den.

Endelig har Tiltaltes 17aarige Søn, der sejlede med Tiltalte, inden Retten forklaret, at han en Nat i afvigte Sommer, da Baaden laa i en svensk Havn, og Tiltalte og Datteren laa i Køje sammen, fra sin Køje hørte Tiltalte mase og puste, saa han fik det Indtryk, at Tiltalte havde Samleje med Datteren, eller at der paa en eller anden Maade fandt kønsligt Samkvem Sted mellem dem.

Efter en efter foretaget Undersøgelse af Datteren af retsmedicinsk Institut afgivet Erklæring maa det anses i højeste Grad usandsynligt, at Samleje med egenlig Indførelse af et mandligt Lem i hendes Moderskede nogen Sinde kan have fundet Sted. Ved Undersøgelse af Datterens Tøj er ikke fundet Sædpletter.

Medens der efter det foreliggende maa gaas ud fra, at Tiltaltes Adfærd i den omhandlede Henseende overfor Datteren har fundet Sted under de af ham og hende omforklarede Omstændigheder, findes hans Forklaring om, at hans Forhold har været uden uterlig Hensigt efter hele dens Beskaffenhed at maatte forkastes. Tiltalte vil derfor være at anse efter Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 174, og § 185, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Fredag den 11 Marts.

Nr 178/1931. Rentier **Niels Petersen** og Sagfører **Ludvig Hanson** (Jørgensen)

mod

Bagermester **Axel Schelde** (Rode),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at vedstaa en Transportkøbekontrakt angaaende en fast Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 19 Juni 1931: Sagsøgte, Bagermester Axel Schelde, Nørreballe, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Rentier Niels Petersen, Bjerreskov, og Sagfører Ludvig Hansen, Maribo, i denne Sag fri at være. Mod Udlevering til Sagsøgerne af behørig Dokumentation for, at den ovenomhandlede delvise Adkomstmangel er berigtiget, samt den fornævnte 2 Prioritetsobligation i kvitteret og udsløttet Stand og fornøden Adkomst, affattet i Overensstemmelse med de i Sluttedlen af 17 August 1929 indeholdte Bestemmelser, paa Grundlag af hvilken Sagsøgerne kan erholde udstedt Auktionsskøde paa Ejendommen Matr Nr 10 a og 19 af Paarup By, Østoft Sogn, bør Sagsøgerne til Sagsøgte betale 1800 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 22 Maj 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanterne hos Indstævnte erholdt de i Dommen nævnte Dokumenter og betalt det Indstævnte ved Dommen tilkendte Beløb 1800 Kroner med Renter. De har solgt Ejendommen Matr Nr 10 a og 19 af Paarup for 8500 Kroner. For Højesteret gaar deres Paastand ud paa, at Indstævnte dømmes til at vedstaa Transport-Købekontrakten af 24 Marts 1930. Indstævnte paastaar sig frifundet og paastaar sig hos Appellanterne tillagt yderligere 600 Kroner med Renter, idet han gør gældende, at Arealmangelen ikke kan berettigge Appellanterne til et Afslag i Købesummen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes Afgørelsen med Hensyn til Arealmanglen. De af Appellanten Hanson paaberaabte Mangler ved Paarupejendommen bortset fra Arealmanglen kunde hurtigt og let være afhjulpet, og det skyldes væsenlig Hanson, der afviste enhver Forhandling, skønt han efter Sluttedlen var forpligtet til at berigtige Handlen for Indstævnte, at det ikke skete. Herefter manglede de nye, meget byrdefulde Vilkaar, som Hanson opstillede i Transport-Købekontrakten enhver Føje. Disse Betingelser havde ikke tidligere været fremsat overfor Indstævnte eller hans Sagfører, men blev først fremsat paa et Tidspunkt, da Indstævnte efter at Hanson havde afslaaet

at lade Handlen gaa tilbage, havde videresolgt Rødbyejendommen og nu skulde berigtige denne Handel, og efter at Indstævnte ved at lade sin Sagfører korrigere det første Udkast havde vist, hvad han vilde gaa ind paa. Hanson maatte herefter være paa det rene med, at naar Indstævnte underskrev, var det, fordi han som Følge af sit Videresalg skulde have Skøde paa Rødbyejendommen, og saaledes befandt sig i en Tvangssituation. Under de anførte Omstændigheder findes Hanson ikke at kunne paaberaabe sig Transport-Købekontraktens ændrede Vilkaar, saameget mere, som det efter hvad der er oplyst om Samtalen mellem Indstævnte og Madsen, der fra Hanson overbragte Indstævnte Udkastet uden at gennemgaa det med ham, ikke kan antages at have staaet Indstævnte klart, at Hanson ikke i Udkastet havde taget Hensyn til de af Indstævntes Sagfører foretagne Rettelser.

Herefter vil Parterne være at friiinde for hinandens Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanterne at burde betale Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Rentier Niels Petersen og Sagfører Ludvig Hanson, og Indstævnte Bagermester Axel Schelde bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanterne een for begge og begge for een til Indstævnte med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende, ved Retten for Maribo Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne, Rentier Niels Petersen, Bjerreskov, og Sagfører Ludvig Hansen, Maribo, overfor Sagsøgte, Bagermester Axel Schelde, Nørreballe, endelig nedlagt Paastand paa, at den mellem Parterne den 24 Marts 1930 oprettede Transport-Købekontrakt ophæves, og at Sagsøgte tilpligtes at betale dem 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 17 August 1929, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af 2200 Kr, hvorhos han har paastaet Sagsøgerne tilpligtet at betale ham 2400 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 17 September 1929, til Betaling sker.

Sagsøgerne har paastaet sig frifundet med Hensyn til det af Sagsøgte mod dem saaledes fremsatte Krav.

Om Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgerne anført følgende:

Ved Slutseddel af 17 August 1929 solgte Sagsøgerne den dem tilhø-

rende Ejendom Matr Nr 194 af Rødby Købstad til Sagsøgte for en Købesum af 15 000 Kr, der skulde berigtiges derved, at Sagsøgte dels skulde overtage den i Ejendommen indestaaende 1 Prioritet til Rødby Sparekasse, stor 7500 Kr, og udstede Obligation til Chr Olsen, Viksnæs, for 2500 Kr, dels for 5000 Kr's Vedkommende til Sagsøgerne skulde overdrage sin Ret til at erholde udstedt Auktionsskøde paa Ejendommen Matr Nr 10 a og 19 af Paarup By, Østofte Sogn. Ved en under 6 Juli 1929 afholdt Tvangsauktion over sidstnævnte Ejendom var Sagsøgte, der havde 2 Prioritets Panteret i Ejendommen for et Beløb af 6400 Kr næstefter 3600 Kr, der skyldtes til Maribo Amtsfattiggkasse, bleven højstbydende med et Bud paa 5000 Kr, for hvilken Sum han havde ladet sig Ejendommen udlægge som ufyldestgjort Panthaver. Sagsøgte har forlængst faaet endelig Adkomst paa Matr Nr 194 af Rødby Købstad og har videresolgt denne Ejendom. Sagsøgerne, der skulde give 11 000 Kr for Matr Nr 10 a og 19 af Paarup, skulde berigtige Købesummen dels ved Overtagelse af fornævnte 1 Prioritet, stor 3600 Kr, dels ved Overdragelse af Matr Nr 194 af Rødby Købstad for 5000 Kr, dels endelig ved kontant Betaling af 2400 Kr. en Maaned fra Slutsedlens Dato.

Under Forhandlingerne om Byttehandlen den 17 August 1929 spurgte Sagsøgeren Sagsfører Ludvig Hansen, om der hørte 3½ Tdr Land til Ejendommen i Paarup, hvortil Sagsøgte svarede benægtende, men tilføjede, at der var 3 Tdr Land. I det Avertissement, som den af Sagsøgte benyttede Ejendomskommissionær Valdemar Georg Madsen, kaldet Schrøder Madsen, havde ladet indrykke i »Maribo Amtstidende«, var Arealet opgivet til ca 3 Tdr Land. Hanson havde den 17 August 1929, forinden Forhandlingerne om Handlen begyndte, været ude at se paa Ejendommen; han var kun et Øjeblik paa Ejendommen og fik den ikke forevist af nogen; han fik derfor ikke Lejlighed til at konstatere, hvilket Areal, der hørte til Ejendommen. Den 18 August 1929 rejste Hanson bort i ca 17 Dage; efter sin Hjemkomst tog han paany ud til Ejendommen, hvor han skønnede, at der ikke var 3 Tdr Land; han anmodede derefter den 27 September 1929 Landinspektør S Jungersen, Maribo, om at opmaale Arealet, og det viste sig ved Opmaalingen, der blev foretaget den 2 Oktober 1929, at der kun var 12180 m² under de solgte Matrikelnumre, foruden en Sti paa Matr Nr 10 a 95 m², medens der var 1040 m², som var inddraget fra Matr Nr 6 a af Paarup, og som havde været drevet sammen med Ejendommen, uden at dog Sagsøgte havde haft Adkomst paa dette Areal. Endvidere har det vist sig, at Sagsøgte til Overretssagsfører Karl Kjær, Maribo, for et Beløb af 1190 Kr havde haandpantset den Obligation, stor 6400 Kr, paa Grundlag af hvilken han havde overtaget Ejendommen som ufyldestgjort Panthaver og derfor ikke kunde kvittere den til Udslettelse af Pantebogen. Efter mangfoldige Forhandlinger, hvorunder der fra Sagsøgtens Side blev foreslaaet, at Byttehandlen skulde gaa tilbage, hvad Sagsøgerne dog ikke vilde gaa med til, blev der mellem Parterne under 24 Marts 1930 oprettet en Transport-Købekontrakt vedrørende Ejendommen Matr Nr 10 a og 19 af Paarup, hvori Sagsøgte forpligtede sig til saa hurtigt ske kunde at frigøre Ejendommen for anden Gæld end 1 Prioriteten, derunder ogsaa betale Rente-restancer, samt til at berigtige den ovennævnte delvise Adkomstman-

gel, ligesom han forpligtede sig til at bære Halvdelen af Tabet, saafremt Ejendommen maatte sælges for en mindre Pris end 11 000 Kr, men Sagsøgtes Samtykke skulde indhentes til Salg i 1930 af Ejendommen til en Pris af under 10 000 Kr. Den kontante Del af Købesummen 2400 Kr tilligemed Renter 5 pCt p a fra den 17 December 1929 skulde derhos først berigtiges, naar Sagsøgerne havde faaet Ejendommen solgt. Det er derhos i Kontrakten bestemt, at der ved Salg af Ejendommen skulde optages et Laan i samme, stort 3400 Kr, paa 10 Aars Afdrag, for hvilket Sagsøgte sammen med Køberen skulde være Selvskyldnerkautionist, medens efter Slutsedlen Sagsøgte kun skulde være Kautionsist for et Laan, stort 2400 Kr i 3 Maaneder, efter hvilket Tidsrum der skulde optages et Prioritetslaan til Indfrielse af det nævnte Laan. Samtidigt med Transport-Købekontraktens Underskrift afgav Sagsøgerne en skriftlig Erklæring om, at de intet havde at erindre imod, at der udstedtes Skøde paa Ejendommen i Rødby. Sagsøgte har imidlertid overhovedet intet gjort for at opfylde Kontraktens Bestemmelser om Frigørelse af Ejendommen for anden Gæld end 1 Prioriteten og om Berigtigelse af den foreliggende Adkomstmangel til Trods for, at der gentagne Gange er rettet Henvendelse til ham herom, og Sagsøgerne har derfor anset sig berettigede til at hæve Handlen om Ejendommen i Paarup. Sagsøgerne har til Støtte herfor yderligere henvist til, at de, hvis Handlen rettidigt var blevet berigtiget, kunde have solgt Ejendommen inden Konjunkturunedgangen for Landejendomme begyndte. Ejendommen maa antages i Tiden fra Handlens Indgaaelse til Foraaret 1931 at have lidt en Værdiforringelse af 2500 Kr som Følge af de daarlige Tider for Landbruget. Sagsøgerne har derhos krævet en Erstatning af 5000 Kr, der svarer til Sagsøgenes Andel af Ejendommen Matr Nr 19 af Rødby Købstad.

Sagsøgte har til Støtte for den af ham nedlagte Paastand anført, at han ikke har garanteret for, at Ejendommen i Paarup havde et Areal af 3 Tdr Land. I den paagældende Annonce staar angivet ca 3 Tdr Land, hvilket var opgivet Sagsøgte, da han fik Ejendommen, og han sagde udtrykkelig til Sagsøgerne, at han ikke kendte det nøjagtige Areal og ikke vilde garantere for noget, og der blev heller ikke skrevet noget derom i Slutsedlen. Sagsøgeren, Sagfører Hanson havde derhos, forinden Handlen blev afsluttet, været ude at besigtige Ejendommen. Det viste sig, at der var Adkomstmangel paa et Stykke Jord, som i umindelige Tider havde hørt til Ejendommen, men dette var Sagsøgte ganske uvidende om, og han har gennem Kommissionær Madsen gentagne Gange meddelt Sagfører Hanson, at han vilde betale, hvad det kostede at berigtige Adkomst manglen og anmodet ham, der iøvrigt skulde ordne Handlen, om ogsaa at ordne dette, men Hanson har intet som helst foretaget i saa Henseende. Under Sagens Forberedelse for Underretten har Overretssagfører Kjær for Sagsøgte bragt Adkomst manglen i Orden; det kostede kun 54 Kr 25 Øre. Sagsøgte har derhos betalt alle Renterestancer. Det er rigtigt, at Sagsøgtes 2 Prioritetsobligation i Ejendommen i Paarup har været givet Overretssagfører Kjær i Haandpant for et Laan, stort 1190 Kr, men Obligationen kunde til enhver Tid være blevet kvitteret og udslettet. Efter at Sagsøgte havde solgt Ejendommen

i Rødby, har han den 29 Marts 1930 betalt 1000 Kr i Afdrag paa Laanet, saaledes at der kun resterede 190 Kr, hvilket Beløb Sagsøgte havde været i Stand til at betale naar som helst. Overfor Sagsøgernes Henvi-
sning til, at de 1000 Kr saaledes først er betalt, efter at Ejendommen i Rødby var solgt, har Sagsøgte anført, at Sagsøgerne indtil den 24 Marts 1930, da Transport-Købekontrakten blev oprettet, var pligtige at betale ham Restkøbesummen for Ejendommen i Paarup, 2400 Kr, og at han kunde have indfriet hele Laanet, samtidig med, at de betalte ham dette Beløb, hvorefter Sagsøgerne kunde have faaet den pantsatte Obligation udleveret i kvitteret Stand. Sagsøgerne har saaledes ikke noget som helst Grundlag for deres Paastand om Handlens Ophævelse. Sagsøgte har bestridt, at Adkomstmanglen og den ikke udslettede 2 Prioritetsobligation kunde have været til Hinder for, at Sagsøgerne videresolgte Ejendommen. Rent subsidiært har Sagsøgte anført, at han, der købte Ejendommen i Rødby for 15 000 Kr, har maattet sælge den med et Tab af 2800 Kr for 12 200 Kr, og saaledes kun har indvundet 2200 Kr, og han gør gældende, at han i ethvert Fald kun kan være pligtig i Tilfælde af Handlens Ophævelse at betale Sagsøgerne dette Beløb. Med Hensyn til Transport-Købekontrakten af 24 Marts 1930 har Sagsøgte anført, at han ved Sluttedel af 3 Marts 1930 solgte Ejendommen i Rødby til en Fru Christiansen; han vidste ikke, at han skulde have Samtykke af Sagsøgerne til Skødets Udstedelse, og kom, da de nægtede at give dette Samtykke, i stor Forlegenhed. I Skrivelse af 19 Marts 1930 udtalte Sagfører Ditlevsen, Rødby, paa Køberindens Vegne, at hun, saafremt Sagsøgte ikke inden en Frist af 3 Dage bragte sin Adkomst i Stand, saa at han kunde underskrive Skøde paa Ejendommen, vilde gøre Ansvar gældende mod ham for Tilslidesættelse af den foreliggende Handel. Sagfører Hanson forlangte, forinden han vilde give Samtykke til Salget, at Sagsøgte skulde skrive under paa en Købekontrakt og sendte ham gennem Kommissionær Madsen Udkast til en saadan, dateret 22 Marts 1930. Sagsøgte foreviste Overretssagfører Kjær Udkastet, og denne fraraadede Sagsøgte at underskrive Udkastet og foretog en Del Blyantsrettelser i samme. Hanson skrev derefter et nyt Udkast, som han ligeledes overgav til Kommissionær Madsen. Denne fik Sagsøgte til at underskrive, idet han udtalte, at Sagsøgte højst kunde komme til at tabe 500 Kr, naar han skrev under. Sagsøgte var derhos i en meget nervøs Tilstand, da han efter Aftale skulde møde samme Eftermiddag hos Sagfører Ditlevsen i Rødby for at give endelig Besked om, hvorvidt han kunde udstede Skøde paa Ejendommen i Rødby; han underskrev Udkastet til Transport-Købekontrakten uden at have læst den rigtig igennem og forstaaet dens Indhold. Sagsøgte gør gældende, at han ikke kan være bundet ved Købekontrakten, der paa flere Punkter er vidt forskellig fra Sluttedlen, uden at der er truffet Aftale om disse Afvigelser. Til Støtte for sin formentlige Ret til at nægte at respektere Købekontrakten har Sagsøgte paaberaabt sig Aftalelovens §§ 31—33, idet han har henvist til, at Sagsøgerne har udnyttet den Nødstilstand, hvori Sagsøgte befandt sig, at Sagsøgerne burde have indset, at der forelaa en Fejltagelse fra Sagsøgtes Side, og at han ikke vilde have underskrevet, hvis han havde

været klar over Indholdet, og at det maa anses for stridende mod almindelig Hæderlighed, at Sagsøgerne har benyttet sig af hans Nødstilstand og har tiltvunget sig store uberettigede Fordele. Hvis der havde været afgivet Garanti for, at Arealet var 3 Tdr Land, kunde der højst have været Tale om en Erstatning paa 600 Kr, og det maa da være stridende mod almindelig Hæderlighed, at Sagsøgerne har tilbageholdt de 2400 Kr og betinget sig, at Sagsøgte skulde bære Halvdelen af Tabet ved Salg, at han skulde kavere for Laan og først have Renter fra et senere Tidspunkt. Efter Slutsedlen skulde Sagsøgerne have betalt den kontante Del af Købesummen 2400 Kr den 17 September 1929, og Sagsøgte gør nu gældende, at han maa være berettiget til at kræve dette Beløb betalt straks tilligemed Renter 5 pCt p a fra den 17 September 1929.

Saa vel Sagsøgerne som Sagsøgte har inden Retten for Maribo Købstad m v afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med deres Procedure. Sagsøgeren, Sagfører Hanson har særlig forklaret, at han under Salgsforhandlingerne spurgte Sagsøgte, om der var $3\frac{1}{2}$ Tdr Land, hvortil Sagsøgte sagde: »Nej, men der er 3 Tdr Land.« Sagsøgte udtalte det ikke som en egentlig Garantierklæring; i ethvert Fald huskede han det ikke. Sagsøgeren, Rentier Petersen forklarede, at han ved Middagstid den Dag, da Slutsedlen blev skrevet, henvendte sig til Sagsøgte for at besigtige Ejendommen i Paarup; han fik af Sagsøgte Nøglen udleveret, men Sagsøgte var ikke med til at paavise Ejendommen; han saa paa Arealet og tvivlede noget om, at der var $3\frac{1}{2}$ Tdr Land, som han mente var averteret. Da han afleverede Nøglen til Sagsøgte, spurgte han ham, om der var $3\frac{1}{2}$ Td Land, hvortil Sagsøgte svarede: »Nej, men der er 3 Tdr Land.« Sagsøgte forklarede, at han, da Slutsedlen blev oprettet, blev spurgt, om der var 3 Tdr Land, og dertil sagde han: »Det tror jeg, der er, men jeg kan ikke garantere det.« Det var først nogle Dage efter, at Slutsedlen var underskrevet, at Sagsøgeren Petersen var ude paa Ejendommen og besigtigede samme, og han kunde ikke mindes, at Petersen den Dag talte om Arealet.

Arbejdsmand Peter Christian Larsen har inden fornævnte Ret som Vidne forklaret, at han den 17 Juni 1929 henvendte sig til Sagsøgte for at spørge ham om, hvad han vilde have for Ejendommen i Paarup. Sagsøgte forlangte 11 000 Kr og sagde, at der var 3 Tdr Land. Vidnet havde i Forvejen opmaalt Jorden til 2 Tdr Land, bortset fra Byggepladsen, og sagde derfor, at der ikke var 3 Tdr Land, men Sagsøgte fastholdt, at der var 3 Tdr Land.

Kommissionær Madsen har i en under Sagen fremlagt, den 25 September 1929 under Eds Tilbud afgivet Erklæring udtalt, at Sagsøgte ved den Lejlighed, da Sagfører Hanson paa egne og Rentier Petersens Vegne var i Færd med at købe af ham Matr Nr 10 a og 19 af Paarup paa Sagfører Hansons Spørgsmaal, om der var $3\frac{1}{2}$ Tdr Land Grund, svarede: »Nej, saa meget er der ikke« eller lignende, »men under 3 Tdr Land det er der ikke, det garanterer jeg for.« Udtalelsen faldt, inden Handlen var afgjort. Kommissionær Madsen har inden fornævnte Ret som Vidne forklaret, at der under Salgsforhandlingerne blev talt om, hvorvidt der var 3 Tdr Land, men Sagsøgte sagde, at han ikke vilde

garantere for, at der var 3 Tdr Land. Da den ovennævnte Erklæring af 25 September 1929 derefter blev Vidnet foreholdt, erkendte han, at han havde underskrevet den, men sagde, at den var usand, og at han havde underskrevet den uden at læse den i Tillid til, at der ikke stod andet i den end, hvad han kunde skrive under paa. Sagfører Hanson havde heller ikke omtalt, hvad der stod i Erklæringen, og han var saaledes ganske uvidende om dens Indhold. Vidnet forklarede endvidere, at han fik udleveret af Sagfører Hanson et Udkast til Købekontrakt vedrørende Ejendommen i Paarup; han foreviste — muligvis i Forening med Sagsøgte — Udkastet for Overretssagfører Kjær, der foretog Retstelsen i samme, hvorefter han bragte det tilbage til Hanson; denne udfærdigede nu et nyt Udkast, som Vidnet fik udleveret og overgav til Sagsøgte. Vidnet opfordrede Sagsøgte til at underskrive for at de kunde faa Ejendommen i Rødby solgt, idet han fremkom med den Bemærkning, at Sagsøgte godt kunde skrive under, saa var det hele i Orden, og han vilde kun tabe 500 Kr eller noget lignende. Vidnet tilføjede, at han mente, at han selv læste Kontrakten igennem, og Sagsøgte havde Lejlighed til at læse den igennem, inden han underskrev den; men da de havde travlt med at komme til Rødby, ved han ikke, hvor grundigt Sagsøgte gennemlæste den.

Under Sagens Forberedelse for Underretten blev Sogneraadformand Chr Hansen, Hamborggaarden, og Gaardejer Chr Sørensen, Paarup, af Retten udmeldt bl a til at afgive Skøn over, hvilken Erstatning Sagsøgerne med Rette kunde have forlangt af Sagsøgte, hvis der havde været garanteret 3 Tdr Land, naar det nu har vist sig, at der kun er 13315 m², paa Grundlag af Ejendomsprisen den 17 August 1929. I den af Skønsmændene den 6 Maj 1931 afgivne Skønssforretning har de udtalt, at de resterende 3234 m² paa det angivne Tidspunkt maa anslaaes at have haft en Værdi af 600 Kr. Skønsmændene har endvidere udtalt, at Ejendommen fra Handlens Indgaaelse og til nuværende Tidspunkt har haft en Forringelse af Værdi paa 2500 Kr.

Efter det i Sagen saaledes oplyste kan det ikke antages, at Sagsøgte skulde have garanteret Sagsøgerne, at Ejendommen Matr Nr 10 a og 19 af Paarup ikke havde et mindre Areal end 3 Tdr Land. Med Hensyn til den foreliggende Adkomstmangel bemærkes, at der maa gaas ud fra, at Sagsøgte har opfordret Sagsøgeren, Sagfører Hanson, der iøvrigt havde med Handlens Ordning at gøre, til at foretage det fornødne for at faa Adkomstmanglen fjernet og har erklæret sig villig til at betale de dermed forbundne Omkostninger. Endelig findes den af Overretssagfører Kjær under Sagens Forberedelse afgivne Udtalelse om, at den ham i Haandpant givne Panteobligation i Ejendommen til enhver Tid vilde være blevet kvitteret og udslettet, naar Sagsøgerne havde erklæret sig beredte til at betale den kontante Del af Købesummen, at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse. Herefter findes den af Sagsøgerne nedlagte Paastand om, at den mellem Parterne den 24 Marts 1930 oprettede Transport-Købekontrakt ophæves, og at Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne 5000 Kr ikke at kunne tages til Følge, og Sagsøgte vil derfor forsaavidt være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale. Sagsøgerne

findes derimod i Anledning af Areal manglen at have Krav paa et forholdsmaessigt Afslag i Købesummen, hvilket Afslag i Overensstemmelse med det afholdte Skøn findes passende at kunne bestemmes til 600 Kr, hvilket Beløb derfor maa fragaa i den kontante Del af Købesummen, 2400 Kr. Med Hensyn til den den 24 Marts 1930 afsluttede Transport-Købekontrakt bemærkes, at de i samme indeholdte Bestemmelser om, at Restkøbesummen tilligemed Renter først skal betales, naar Køberne har faaet solgt Ejendommen, at Sagsøgte, saafremt det skulde blive nødvendigt for Køberne at sælge Ejendommen til en mindre Pris end 11 000 Kr, skal bære det halve Tab, og at Sagsøgte i Tilfælde af Ejendommens Salg skal paatage sig Selvskyldnerkaution for et Laan paa 3400 Kr, hvilke Bestemmelser ikke er indeholdt i Sluttedlen ifølgde det mellem Sagsøgeren Hanson og Sagsøgte passerede ikke kan anses behørigt vedtaget af Sagsøgte, hvorfor disse Bestemmelser ikke kan anses for bindende for Sagsøgte. Den foreliggende Areal mangel kunde dernæst — som ogsaa af Sagfører Hanson i hans Partsforklaring erkendt — ikke have medført Handlens Tilbagegang, og det samme maa gælde den konstaterede delvise Adkomst mangel og ikke-Udslettelsen af 2 Prioritetsobligationen. Sagsøgerne vil herefter være at tilpligte at betale Sagsøgte Restkøbesummen 2400 Kr ÷ 600 Kr eller 1800 Kr tilligemed Renter, efter Omstændighederne dog først fra Kontrastævningens Dato, den 22 Maj 1931, mod a t Sagsøgte tilvejebringer behørig Dokumentation for, at den ovenomhandlede delvise Adkomst mangel er berigtiget samt til Sagsøgerne udleverer den fornævnte 2 Prioritetsobligation i kvitteret og udslettet Stand og fornøden Adkomst, affattet i Overensstemmelse med de i Sluttedlen af 17 August 1929 indeholdte Bestemmelser, paa Grundlag af hvilke Sagsøgerne kan erholde udstedt Auktionsskøde paa Ejendommen.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

Tirsdag den 15 Marts.

Nr 261/1931. Firmaet **Moos & Jensen** (Meyer)

mod

Gaardejer **Thorvald Dixen** (Knudtzon efter Ordre),

betræffende Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved Fodring med et hos Appellanten købt Parti Fiskemel.

Vestre Landsrets Dom af 9 Oktober 1931: De Sagsøgte, Firmaet Moos & Jensen bør til Sagsøgeren, Gaardejer Th Dixen, betale 1500 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt p a fra den 21 Juni 1930, indtil Betaling sker. Til det offentlige betaler de Sagsøgte beregnet efter en Sagsgenstand af 1500 Kr de Rets- og Stempelafgifter, som skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke for Sagsøgerens Vedkommende havde

været beneficeret, samt til de for Sagsøgeren under Sagens Forberedelse og ved Landsretten beskikkede Sagførere, Sagfører Ohsten og Overretssagfører Jørgensen, i Salær 125 Kr til hver og til førstnævnte tillige som Godtgørelse for hafte Udlæg 252 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Appellanten, der er traadt i Likvidation, har for Højesteret gentaget sin Paastand om Frifindelse, og hertil har Forsikringsaktieselskabet Zürich, der har givet Møde for Højesteret, sluttet sig.

Med Hensyn til Fremstillingen i Dommen bemærkes, at efter Indstævntes Forklaring var han, da Sygdomssymptomerne viste sig i December eller Januar, vistnok ikke begyndt at fodre af den Sæk, som under 19 December 1929 var faktureret til ham af Appellanten.

Efter alt foreliggende maa det antages, at Sygdommen i Indstævntes Besætning skyldes Fiskemelets altfor store Saltindhold i Forbindelse med, at det har indeholdt andre Bestanddele, som har været mindre friske, og i hvilke der har udviklet sig skadelige Stoffer. Efter det oplyste har Indstævnte opbevaret Melet omhyggeligt og har ikke haft saadant Kendskab til Varen, at det kan bebrejdes ham, at han ikke har opdaget dens daarlige Beskaffenhed, ligesom han ej heller iøvrigt ses at have begaaet Fejl ved Fodringen.

I Henhold til det anførte maa det tiltrædes, at Appellanten ved Dommen er anset pligtig at yde Indstævnte Erstatning, men denne findes at burde forhøjes til 2000 Kroner med Renter.

Dommen vil herefter være at stadfæste med den angivne Forhøjelse af Erstatningen og endvidere med den af Indstævnte med Appellantens Tiltrædelse for Højesteret paastaaede nedenfor gengivne Tilføjelse.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningsbeløbet fastsættes til 2000 Kroner. Appellanten, Firmaet Moos & Jensen, bør derhos anerkende, at Firmaets eller dets Likvidationsbos eventuelle Krav mod Forsikringsaktieselskabet Zürich i Henhold til Police Nr 12655 vedrørende Firmaets under Sagen omhandlede Erstatningsansvar overfor Indstævnte, Gaardejer Thorvald Dixen, tilkommer denne, forsaavidt han ikke gennem Modregning eller paa anden Maade erholder fuld Dækning for det Beløb, der ved Højeste-

rets Dom er tilkendt ham. Til det offentlige betaler Appellanten de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke for Indstævntes Vedkommende havde været afgiftsfri for Højesteret, samt i Salær og i Godtgørelse for Udlæg til Højesteretssagfører Knudtzon henholdsvis 200 Kroner og 15 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddél af 30 August 1929 købte Sagsøgeren, Gaardejer Thorvald Dixen af Harreby, af de Sagsøgte, Firmaet Moos & Jensen af Skelde, 1000 kg Fiskemel for en Pris af 32 Kr 50 Øre pr 100 kg for at anvende det til Fodring af sin Svinebesætning. En Agent for de Sagsøgte gav ved Salget Sagsøgeren Anvisning paa at blande indtil 10 pCt Fiskemel i Svinefoderet. Sagsøgeren, der i Tiden fra den 31 August 1929 til den 19 December s A efterhaanden tog 800 kg Fiskemel hjem, og som anvendte det fra de første Dage i September Maaned, brugte dog i Begyndelsen, da han kunde anvende mere Mælk til Fodringen end senere, kun 5 Pd Fiskemel til 100 Pd malet Korn, medens han da Mælkemængden tog af anvendte indtil 10 Pd pr 100 Pd Korn. Han blandede selv Svinefoderet, hvortil der anvendtes ca 300 Pd Korn daglig. Svinene trivedes normalt, indtil en So blev syg mellem Jul og Nytaar, og da der kort efter i Begyndelsen af Januar Maaned 1930 viste sig Sygdomssymptomer i den øvrige Svinebesætning, tilkaldte Sagsøgeren den 15 s M Dyr læge Hage af Gramby. Denne har i en den 28 Januar 1930 udstedt Attest udtalt:

»— — Undertegnede undersøgte den 15 Januar 1930 Herr Gaardejer Thorvald Diksens Svinebesætning i Harreby. Ved Undersøgelsen forefandtes et meget sygt Svin med udprægede Forgiftningssymptomer, foruden nogle Svin med samme Symptomer, dog i mildere Grad.

Undertegnede gennemgik Herr Diksens Fodermidler, som bestod af hjemavlet Korn, Mælk og Roer samt Fiskemel.

Der fandtes intet unormalt undtagen ved Fiskemelet der var fugtigt og ildelugtende.

Som Følge af den kliniske Undersøgelse maa jeg anse det for overvejende sandsynligt, at Forgiftningen stammer fra Fiskemel, der har gæret i Forbindelse med for rigelig Dosering af samme. Hrr Diksen oplyste at have anvendt 10 pCt iflg Angivelse fra Firmaet.

Diagnosens Rigtighed bekræftes ved at Dødeligheden i Svinebesætningen er ophørt, saasnt Fiskemelet blev taget ud af Fodertabellen — — —«

I en af Dyr lægen afgivet supplerende Attest af 21 Marts 1930 hedder det endvidere:

»— — — I Henhold til Deres ærede Anmodning skal jeg, i Forbindelse med den af mig den 28 Januar 1930 afgivne Erklæring angaaende Forgiftningstilfælde i Hrr Gaardejer Thorvald Diksens Svinebesætning, tilføje at det nøje klinisk undersøgte Svin var feberfrit, var lidende af myocarditis med svag hurtig Puls, matte Hjerteroner, cyanotisk Farvning af Bug og Ører. Lungerne var normale. Afføringen blod- og slimpletet. Aandedrættet anstrengt. Nervesystemet angrebet saadan, at Dyret ikke havde Herredømme over Bagparten.

Symptomerne var saaledes typiske for en Forgiftning og jeg maatte saaledes som Forholdene laa, antage at det drejede sig om Kogsalt- eller Aminforgiftning, stammende fra Fiskemelet.

Analyseresultatet fra Ladelund kemiske Laboratorium bekræfter min Diagnose saadan, at jeg maa anse det for utvivlsomt givet at Fiskemelet har slaæet Svinene ihjel, idet Fiskemel, indeholdende 8,1 pCt Kogsalt anvendt selv i lavere Doser end 10 pCt ifølge egne og i Faglitteraturen meddelte Erfaringer maa betragtes som uanvendeligt til Svinefoder, idet Kogsaltindholdet er saa højt, at der meget nemt indtræder Kogsaltforgiftninger.

Desuden er den høje Kogsaltprocent et Bevis for at Fiskemelet er fremstillet af saltet Fiskeri-Affald, og Faren for en Aminforgiftning er saaledes stor.

Et Fiskemel indeholdende 39,5 pCt Protein og 8,1 pCt Kogsalt er efter min Formening ret værdiløst som Svinefoder — — —.«

Paa en Forespørgsel om, hvorvidt der kan gives Dyr læge Hage Ret i, at det er Fiskemelet, anvendt som Tilskudsfoeder i Forholdet 1 til 10, der kan have forvoldt Sygdommen og Dødsfaldene i Sagsøgerens Svinebesætning paa Grund af det store Kogsaltindhold har det veterinære Sundhedsraad afgivet saalydende Svar:

»Efter den foreliggende Analyse af Fiskemelet maa dette anses for daarligt egnet til Svinefoder, specielt til Foder til Smaagrise, og efter de i Dyr læge Hages Attest meddelte Oplysninger om Sygdommen og dens Forløb i Gaardejer Dixens Besætning er det sandsynligt, at det er det uegnede Foder, som har bevirket Sygdommen. Hvis Fiskemelet virkelig er anvendt opblandet med andet Foder i Forholdet 1 til 10 og Blandingen har været helt ensartet, er det dog næppe sandsynligt, at Sygdommen alene kan skyldes Indholdet af Kogsalt i Fiskemelet, men det maa antages at dette har indeholdt andre skadelige Stoffer, som muligt kan være fremkommet ved Omsætninger i Melet — — —.«

Sagsøgerens Svin blev, da de ovennævnte Sygdomstilfælde indtraf, fodret med Fiskemel af en Sæk, som Sagsøgeren havde modtaget fra de Sagsøgte den 19 December 1929. Da den af Sagsøgeren tilkaldte Dyr læge forbød ham at anvende Fiskemelet som Foder, bortkastede Sagsøgeren det efter i Forvejen at have udtaget en Prøve, som han opbevarede i en Kagedaase i sit Køkken. Heraf udtog Landsretssagfører Jepsens Fuldmægtig senere i Sagsøgerens Overværelse en Prøve, der den 9 April 1930 sendtes til Laboratoriet »Visby« i Tønder til Undersøgelse. Undersøgelsen udviste, at Prøven indeholdt 25,45 pCt Vand, 11,41 pCt Fedt, 44,50 pCt Raaprotein og 7,90 pCt Kogsalt, og at der ikke forefandtes

Skimmelsvamp, samt at Prøvens Opbevaringstilstand maatte anses tilfredsstillende. Som Følge af, at der havde vist sig Sygdom af samme Art som den i Sagsøgerens Svinebesætning konstaterede i de Gaardejerne J Paulsen og Hans Chr Jensen, begge af Harreby, tilhørende Svinebesætninger, der ogsaa var blevet fodret med Fiskemel leveret af de Sagsøgte, blev der samtidig udtaget to Prøver hos Gaardejer J Poulsen og een Prøve hos Gaardejer Hans Chr Jensen, hvilke Prøver ligeledes blev undersøgt paa det ovennævnte Laboratorium, hvorved det konstateredes, at de indeholdt Kogsalt i en Mængde af henholdsvis 7,19 pCt, 11,30 pCt og 8,45 pCt.

Med Henviisning til foranstaaende har Sagsøgeren under nærværende Sag anbragt, at tre Kuld Grise paa henholdsvis 14 Stk, født i September Maaned 1929, 13 Stk født i November Maaned s A og 11 Stk født i Januar Maaned 1930, har lidt Skade ved, at de — eller for det sidste Kuld Vedkommende det paagældende Moderdyr — er blevet fodret med det af de Sagsøgte leverede Fiskemel, saaledes at der af de nævnte Kuld er død respektive 8 Stk, 2 Stk og 7 Stk, medens de overlevende er blevet saa utrivelige, at det har taget betydelig længere Tid end normalt at fede dem op til Levering til Slagteriet. Tabet paa de nævnte tre Kuld Grise opgør Sagsøgeren til 2592 Kr 31 Øre, hvori dog er indbefattet et Beløb af 200 Kr, som Sagsøgeren efter sit videre Anbringende vil have tabt ved, at det har vist sig nødvendigt at slagte en So som Følge af, at den er blevet fodret med Fiskemelet, saaledes at den ikke kunde udnyttes som Griseso. Det nævnte Beløb har Sagsøgeren under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til at betale tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 21 Juni 1930, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte henvist til, at Steins analytisk kemiske Laboratorium efter Undersøgelse af en Prøve af det af Sagsøgeren benyttede Fiskemel har udtalt, at der ikke i Prøven fandtes uorganiske Giftstoffer (Arsen, Bly, Kviksølv, Kobber, Zink o a) og ej heller Skimmel, Midder eller Svamp. Herefter mener de Sagsøgte, at Sygdommen i Sagsøgerens Svinebesætning, forsaavidt den hidrører fra Fiskemelet — hvilket de kun kan anse for bevist for eet Svins Vedkommende — maa skyldes den Omstændighed, at Fiskemelet er gaaet i Gæring, fordi Sagsøgeren ikke har opbevaret det tilstrækkelig tørt.

Spørgsmaalet om, hvorvidt et Saltindhold paa 8 pCt i Fiskemel, der atter opblandes med Korn eller andet Foder i Forholdet 1 til 10, kan bevirke Utrivelighed i indtil 10 Maaneder hos Grise mellem 4 og 8 Uger,

Færdig fra Trykkeriet den 23 Marts 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 3

Tirsdag den 15 Marts.

som fodres med denne Foderblanding, har været forelagt Professor Jespersen ved den kgl Veterinær- og Landbohøjskole. Professoren har herom udtalt, at det i Almindelighed anses for uheldigt, naar Fiskemel indeholder over 3 à 4 Kogsalt, og at det ikke er udelukket, at et større Indhold af Salt i enkelte Tilfælde kan give Anledning til Utrivelighed i større eller mindre Grad, selv om de øvrige Fodermidler er sunde og friske. Hertil har Professoren i en senere Udtalelse føjet, at det ikke kan antages, at det i Sagen omhandlede Kvantum Kogsalt alene har været i Stand til at sætte de paagældende Grise saa langt tilbage i Trivelighed som sket i dette Tilfælde.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at der omtrent samtidig med, at den omhandlede Sygdom konstateredes hos Sagsøgerens Svin, udbrød Sygdom af samme Art i Svinebesætningen hos tre Gaardejere, der ligeledes anvendte Fiskemel fra de Sagsøgte til Fodring. Herefter, samt da det efter det foreliggende maa antages, at Fiskemel med et Kogsaltindhold af 8 pCt er lidet egnet som Foder for Svin, navnlig for Smaagrise, som det her hovedsagelig drejer sig om, findes det ubetænkeligt at anse det bevist, at Sagsøgerens Svinebesætning — som, efter hvad Gaardejer Peter Kloppenborg som Vidne har forklaret, hidtil havde været sund — er blevet kogsaltforgiftet af Fiskemelet, og at dette har givet sig Udslag i, at Grisene enten er døde eller blevet utrivelige. Det bemærkes i denne Forbindelse, at der efter de foreliggende Analyseres Udtalelser om Fiskemelets Opbevaringstilstand og en af Dyr læge Hage afgivet Vidneforklaring, ifølge hvilken Sagsøgeren opbevarede Fiskemelet i Sække i en tør Lade, maa gaas ud fra, at Fiskemelet ikke er blevet sundhedsfarligt som Følge af uhensigtsmæssig Opbevaring hos Sagsøgeren.

Selv om der nu efter de af det veterinære Sundhedsraad og Professor J Jespersen afgivne Erklæringer endvidere maa gaas ud fra, at de indtrufne Dødsfald og Utriveligheden ikke alene skyldes Fiskemelet, men at Aarsagen tillige maa søges i, at Sagsøgeren har givet Grisene et noget større Tilskud end 10 pCt af Fiskemelet, eller at dette ikke har været blandet ganske ensartet med det øvrige Foder, findes de Sagsøgte dog at maatte være pligtige at dække det af Forgiftningen flydende Tab. Det maa herved tages i Betragtning, at de Sagsøgte har forsømt ved Købet at advare Sagsøgeren mod de Farer, der i saa Henseende er

forbundet med Anvendelsen af Fiskemel med et saa højt Kogsaltindhold som det foreliggende, samt at der næppe vilde være sket nogen særlig Skade ved mulige Fejl fra Sagsøgerens Side paa de foranførte Punkter, dersom Fiskemelet havde haft et Saltindhold af 3—4 pCt, der i Almindelighed anses normalt, Erstatningen findes, da det ikke er bestridt, at 17 Grise er døde, og da det af en af Dyrlæge Hage og Konsulent Bruhn afgivet Vurderingsforretning, som er dateret Harreby den 8 April 1930, fremgaar, at der paa dette Tidspunkt fandtes 21 utrivelige Grise hos Sagsøgeren, at kunne bestemmes til 1500 Kr, hvoraf der vil være at svare Renter som paastaat.

Sagens Omkostninger og derunder Salærer og Godtgørelse for Udlæg til de for Sagsøgeren under Sagens Forberedelse og ved Landsretten beskikkede Sagførere vil de Sagsøgte have at udrede som nedenfor nævnt.

Onsdag den 16 Marts.

Nr 205/1931. **Murersvend Thomas Nicolaj Pedersen**

(Harboe efter Ordre)

m o d

Murermester Niels Nielsen Fiil (Cohn) og Murerformand Niels Peter Rasmussen (Bach efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade, paadraget ved Nedstyrtning fra Stillads.

Vestre Landsrets Dom af 9 Marts 1931: Sagsøgte, Murermester Niels Nielsen Fiil, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Murersvend Thomas Nicolaj Pedersen, i denne Sag fri at være. Sagsøgte, Murerformand Niels Peter Rasmussen, bør til Sagsøgeren betale 5300 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 21 December 1929, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgeren ved Landsretten beskikkede Sagfører, Overrettsagfører Dahl, i Salær 200 Kr, der tilligemed det Sagsøgerens beskikkede Sagfører under Forberedelsen, Sagfører Meyer, tillagte Salær 150 Kr samt til sidstnævnte i Godtgørelse for afholdte Udlæg 5 Kr 50 Øre udredes af det offentlige. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Vestre Landsrets Dom af 18 September 1929, der stadfæster Rougsø Herreders Rets Dom af 5 Februar s A, er det med Rette antaget, at Aarsagen til Sammenstyrtningen af Stilladset for en væsentlig Del maa søges i, at Paasømningen af Ridebrædderne og Klamperne, der var vaade, under de forhaandenværende Forhold

ikke var forsvarlig, samt at der efter det tørre Vejrs Indtræden burde have fundet et almindeligt Eftersyn Sted, navnlig da Indstævnte Rasmussen var gjort opmærksom paa, at Stilladset blev overbelastet. Ansvar for Ulykken er herefter med Rette lagt paa Indstævnte Rasmussen som den, der havde konstrueret Stilladset, ledet og selv arbejdet med paa Opførelsen og som i det hele paa Indstævnte Fiils Vegne førte Tilsyn med Byggearbejdet. Nogen Forsømmelighed fra Indstævnte Fiils Side, der kunde paa- drage ham et direkte Ansvar, er ikke paavist, og nogen Forpligtelse for ham til, udover hvad der er en Følge af Ulykkesforsikringslovgivningens Regler, at betale Appellanten Erstatning for en Legemsbeskadigelse, der maa tilskrives Rasmussens Forsømmelighed, kan ikke støttes paa DL 3—19—2.

Under Hensyn til, at Appellanten, der, som i Dommen nævnt, i sine Ansøgninger om Invalideunderstøttelse har angivet, at han led af en med Aarene tiltagende Svimmelhed, der nedsatte hans Arbejdsevne betydeligt, ikke kan antages at have været fuldt arbejdsdygtig før Ulykken, men at Ulykken paa den anden Side har forøget Arbejdsudygtigheden, findes den ham tilkommende Erstatning passende at kunne ansættes til 4546 Kroner 65 Øre — det Beløb, der i Henhold til Ulykkesforsikringsloven er udbetalt ham af Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, og som skal refunderes denne.

Efter det saaledes anførte vil Landsrettens Dom være at stadfæste, dog at Erstatningen fastsættes som nævnt.

Sagens Omkostninger findes Appellanten at burde betale Indstævnte Fiil med 300 Kroner. Mellem Appellanten og Indstævnte Rasmussen findes Sagens Omkostninger at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen fastsættes til 4546 Kroner 65 Øre. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Murersvend Thomas Nicolaj Pedersen, til Indstævnte, Murermester Niels Nielsen Fiil, med 300 Kroner. Mellem Appellanten og Indstævnte, Murerformand Niels Peter Rasmussen ophæves Sagens Omkostninger.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Harboe og Bache hver 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæghenholdsvis 35 Kroner og 52 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under Opførelsen af den saakaldte Skanse-Theater-Bygning i Strømmen, hvorved Murerarbejdet var overdraget Sagsøgte Murermester Niels Nielsen Fiil i Randers, hos hvem Sagsøgte Murerformand Niels Peter Rasmussen, sammesteds, arbejdede i sin nævnte Egenskab, skete der den 8 Juli 1927 ved den sydvestlige Gavl til Gaardsiden, hvor Arbejdet da foregik, et Sammenbrud af Stilladset, hvorved Sagsøgeren, den 49-aarige Murersvend Thomas Nicolaj Pedersen i Randers, tillige med en anden Murersvend, og en anden Murerarbejdsmand fra 10 m's Højde styrtede ned. Sagsøgeren blev straks indlagt paa Randers Købstads Sygehus, hvor det konstateredes, at han foruden forskellige mindre Læsioner havde paadraget sig et Brud af højre Arm, en 7 cm lang Flænge over venstre Isseben samt ved venstre Øje forskellige Knoglebrud, der syntes at naa ind til Hjernen. Den 17 August 1927 udskreves han fra Sygehuset. Ifølge Erklæring af 17 Februar 1928 fra Kredslæge Buch i Randers, der havde foretaget en Undersøgelse af Sagsøgeren, fandtes der i venstre Tindingregion og paa venstre Side af Panden en Del uregelmæssige Ar og paa højre Underarm et langt Ar. Der var noget indskrænket Bevægelighed i Albueleddet, idet Armen ikke kunde strækkes helt ud, og ogsaa Rotationen af Haanden var noget indskrænket. Det udtaltes endvidere i Erklæringen, at Sagsøgeren klagede over Svimmelhed, over at han ikke kunde taale at se opad, samt over meget stærke Smerter under højre Skulderblad, hvorhos han angav, at Kræfterne i Armen kun var smaa, og Erklæringen sluttede med, at Sagsøgeren maatte karakteriseres som for Tiden fuldstændig uarbejdsdygtig, og at det maatte anses for overvejende sandsynligt, at der vilde blive en Del vedvarende Invaliditet.

I Henhold til Ulykkesforsikringsloven udbetaltes der af Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring Sagsøgeren i Dagpenge 1650 Kr, til Lægeerklæringer og særlig Sygebehandling 136 Kr 65 Øre samt, efter at Arbejderforsikringsraadet under 7 August 1928 havde fastsat hans Invaliditetsgrad til 20 pCt, en Invaliditetserstatning af 2760 Kr beregnet efter en Aarsløn af 2400 Kr, altsaa ialt 4546 Kr 65 Øre.

Den 19 August 1928 blev Sagsøgeren atter undersøgt af Kredslæge Buch, der i en Erklæring af 24 s M har udtalt, at Sagsøgerens Tilstand er uforandret som skildret i Erklæringen af 17 Februar 1928, idet Kredslægen dog tilføjede, at der sikkert var et nervøst Moment (traumatisk Neurose) medvirkende til at gøre hans Tilstand saa daarlig, som den var. Muligvis vilde Sagsøgerens Tilstand kunne bedres noget, men der vilde sikkert altid blive en betydelig Invaliditet tilbage.

Ved Anklageskrift af 22 December 1928 rejstes der derpaa Tiltale mod de Sagsøgte til Straf efter Straffelovens § 207 for uagtsom Legemsbeskadigelse og ved Rougsø og en Del af Sønderhald Herreds Rets Dom af 5 Februar 1929 blev Sagsøgte Rasmussen i Henhold til den anførte Lovbestemmelse idømt en Bøde til Statskassen paa 200 Kr, medens Sagsøgte Fiil blev frifundet for Anklagemyndighedens Tiltale, hvorimod Erstatningsspørgsmaalet ikke toges under Paakendelse, og denne Dom blev under 18 September 1929 stadfæstet ved nærværende Rets Dom, efter at der var indhentet en yderligere Erklæring fra Kredslæge Buch

af 4 Juli 1929, hvorefter Sagsøgerens Tilstand var ganske uforandret, og det tilføjedes, at den af Arbejderforsikringsraadet truffene Afgørelse ikke — som af Kredslægen ventet — havde bevirket nogen Bedring, hvorfor Kredslægen ønskede at ændre sin tidligere Erklæring derhen: at Lidelsens Forløb talte imod, at det nervøse Moment havde spillet saa stor en Rolle som af Kredslægen antaget.

Efter at Arbejderforsikringsraadet dernæst i Skrivelse af 25 November 1929 under Henviſning til Ulykkesforsikringslovens § 4, 2 Stk har meddelt, at Raadet skønner, at Sagsøgeren med Føje vil kunne anlægge Erstatningsſøgsmaal mod de Sagsøgte, idet det tilføjes, at der, saafremt der ved Dommen tillægges Sagsøgeren Erstatning, af denne, saavidt den tilstrækker, skal godtgøres Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring det Beløb af 4546 Kr 65 Øre, som Forsikringen som ovenfor nævnt har maattet udrede, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte dømt til in solidum at betale ham en Erstatning af 15 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 21 December 1929, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at den ham ifølge Ulykkesforsikringsloven tillagte Erstatning ikke yder ham fuld Dækning af den ham paaførte Skade, og at de Sagsøgte maa være erstatningsansvarlige overfor ham, for Sagsøgte Rasmussens Vedkommende paa Grundlag af den ham overgaaede Straffedom, hvori det fastslaaes, at han ved sit uagtsomme Forhold bærer Ansvaret for Stilladsets Sammenbrud, og for Sagsøgte Fiils Vedkommende dels paa Grundlag af den i DL 3—19—2 indeholdte Ansvarsbestemmelse, ifølge hvilken han maa bære Ansvaret for sin Murerformands, Sagsøgte Rasmussens Forsømmelighed i ovennævnte Henseende, og dels fordi Sagsøgte Fiil efter Sagsøgerens Anbringende ogsaa personlig har forsømt sin Tilsynspligt.

Sagsøgte Fiil har til Støtte for sin Frifindelsespaaſtand anført, at der ikke kan paalægges ham noget Erstatningsansvar i Henhold til Reglen i DL 3—19—2 som ansvarlig for Sagsøgte Rasmussen, da saavel denne som Sagsøgeren havde deltaget i Opstillingen af Stilladset. Det fremgaar nu af Sagens Oplysninger, at Opstillingen af Stilladset havde været taget i Akkord blandt andet af Sagsøgte Rasmussen og Sagsøgeren, og idet Betingelserne for Anvendelsen af Ansvarsreglen i DL 3—19—2 under disse Omstændigheder ikke findes at være til Stede, vil Sagsøgte Fiil, om hvem det ikke iøvrigt kan anses godtgjort, at han har gjort sig skyldig i nogen personlig Forsømmelse, ikke kunne anses erstatningspligtig overfor Sagsøgeren.

Sagsøgte Rasmussen har til Støtte for sin Frifindelsespaaſtand anbragt, at Sagsøgeren, der arbejdede med paa Stilladsets Rejsning, selv burde have paaset, at det blev forsvarligt bygget, og at han, der var placeret paa den Del af Stilladset, der brød sammen, burde have draget Omsorg for, at Stilladset ikke blev overbelastet eller paa anden Maade udsat for uforsvarlig Benyttelse.

Det fremgaar imidlertid af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren kun i meget ringe Omfang har deltaget i Bygningen af Stilladset, og at Stilladsets Svaghed skyldes Forhold ved Opførelsen, som Sagsøgte Ras-

mussen alene har det personlige Ansvar for. Herefter maa denne Sagsøgte være erstatningspligtig overfor Sagsøgeren.

Med Hensyn til den nedlagte Erstatningspaastands Størrelse er det af Sagsøgte Rasmussen gjort gældende, at den er urimelig højt ansat. Han har under Sagen henvist til, at Sagsøgeren allerede forinden Ulykkestilfældet siden den 1 Februar 1914 havde oppebaaret Invalideunderstøttelse i Anledning af en ham under Militærtjenesten paadraget Lidelse.

Sagsøgeren, der paa dertil indrettede Skemaer aarligt har ansøgt Socialministeriet om saadan Understøttelse, har selv anført paa Skemaet for 1921: »den store Svimmelhed — — — bliver være Aar for Aar — — — saa jeg mange Gange maa nægte at udføre et stykke Arbejde,« paa Skemaet for 1922: »siden lidt af en stor Svimmelhed, og som Hindrer mig meget i mit Arbejde som Murer og til Tider er mig Umuligt at gaa paa Stilads saa det er mig mange Gange et stort Tab,« paa Skemaet for 1923: »Da jeg har paadraget mig min Svaghed som Dragon i Randers og dette bliver værre Aar efter Aar,« for 1925: »Denne Svimmelhed som jeg lider saa meget af og som jeg har paadraget mig som Soldat er mig en stor hinder som Murer og maa mange gange nægte at udføre Arbejde til gode Penge,« for 1926: »Jeg henviser til tidligere Medelelse men i øvrigt vil jeg medele at jeg ej kan blive ved med at Arbejde som Murer begrundet paa denne Svimmelhed — — — denne Skade som jeg har paadraget mig som Soldat hindrer mig meget i et Tjene det nødvendige til mig selv og Familie,« og for 1927: »Til Oplysning om Skaden som jeg har paadraget mig som Soldat i Randers forværres meget Aar efter Aar er det jo meget Farlig for mig at arbejde som Murer da denne Svimmelhed kan komme over mig hvor som helst og medfølger en meget stærk Hovedpine.« Efter at det var blevet oplyst, at Sagsøgeren havde oppebaaret saadan Understøttelse, blev Sagen tilligemed samtlige Ansøgningsskemaer forelagt Arbejderforsikringsraadet, som derpaa i Skrivelse af 11 Juni 1930 udtalte, »at den tilskadekomne under 7 August 1928 tillagte Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 20 pCt er Erstatning for den Forringelse af Erhvervsevnen som er forvoldt ved ovennævnte Ulykkestilfælde.

Raadet er ved sin Afgørelse gaaet ud fra, at der ikke fandtes nogen forudbestaaende Invaliditet, idet der ikke for Raadet har foreligget Oplysninger, der tydede derpaa,« — hvorved bemærkes, at det er oplyst, at den i sin Tid til Raadet indsendte Lægeerklæring, der fulgte som Bilag til Skadesanmeldelsen, paa Spørgsmaalet om, hvorvidt der hos Sagsøgeren forefandtes nogen før Ulykkestilfældet bestaaende sygelig Tilstand eller Invaliditet, indeholdt Besvarelsen: »var forkølet før Traumat.«

Idet den forrige Sags Akter tilsendtes Kredslæge Buch, blev der derpaa indhentet en Udtalelse fra denne, hvis Erklæring af 3 Juli 1930 er saalydende:

»Det har ikke tidligere været mig bekendt, at Murersvend Th Pedersen er kommen til Skade som Soldat i 1904, og har oppebaaret Erstatning herfor i adskillige Aar.

Af de talrige Erklæringer fremgaar, at han i Vinteren 1904 paa Grund af Svingøvelse i Gymnastikhuset fik Aarebrok. Desuden at han i

September efter Indførelse af en Bougie i Urinrøret besvimed og ved at falde om paadrog sig en Hjernerystelse, for hvilken han behandlede paa Garnisonssygehuset fra 17 til 23 September 1904.

I Følge Socialministeriets Skrivelse af 19 Marts 1930 har Murersvend Th Pedersen oppebaaret Invalideforsørgelse for Følgerne af en ham under Militærtjenesten paadraget Lidelse med 333 Kr 36 Øre aarlig i Tiden fra 1 Februar 1920 til 31 Januar 1928.

Invaliditeten er noget forskellig beskrevet i de forskellige Lægeerklæringer men bestaar dels i periodevis optrædende Smerter i Lysken og Aarebrokket, »Dels i Stilladssvimmelhed«. Særlig denne Svimmelhed er fremhævet i de senere Lægeerklæringer som hinderlig for Pedersen i hans Arbejde — — —.

Situationen før Nedstyrtningsulykken opfatter jeg saaledes, at Pedersen led af Stilladssvimmelhed — hvorfor han i sit Arbejde saavidt muligt undgik Stilladser — og til Tider generedes af sit Aarebrok. Disse Gener har dog som Regel ikke forhindret ham i at præstere fuldt Arbejde og tjene fuld Dagløn, men det har været nødvendigt for ham saavidt muligt at undgaa visse Dele af Arbejdet.

Situationen efter Nedstyrtningsulykken opfatter jeg saaledes, at han nu er fuldstændig ude af Stand til at arbejde ved sit Haandværk. Han klager nu over Svimmelhed til Stadighed og til Tider betydelig (se min Erklæring af 17 Februar 1928) og over stærke Smerter især i Skulderpartiet, samt nedsat Kraft i højre Arm og venstre Overarm, samt endelig indskrænket Bevægelighed i adskillige af højre Overextremitets Led.

Ved den objective Undersøgelse den 1 Juli d A fandtes Arrene paa venstre Side af Hovedet uforandret og ligesaa Klagerne over Smerter og Ømhed her. Venstre Øjespalte er noget mindre end højre. Klagerne i højre Skulderparti er uforandret, og der er Knæk i Skulderleddet ved Bevægelse. Han kan ikke række højre Arm lige i Vejret, idet Overarmen mangler 20 Grader i at naa den vertikale Linie som paa venstre Side. Højre Albu kan kun strækkes til en Vinkel paa 165 Grader og Rotationen af højre Haand er indskrænket som anført i min Erklæring af 17 Februar 1928. Ved Knytning af højre Haand staar Tommelfingeren 3 ctm fra sin Plads i Hulhaanden, 2den Finger 2 ctm fra sin Plads og de øvrige Fingre $1\frac{1}{2}$ ctm fra deres Plads i Hulhaanden (Vola).

Arret langs Albuebenet er noget mindre fremtrædende end tidligere. Der angives Smerter langs Albuebenet og ud over Haandryggen svaerende til 4 og 5 Finger. Ingen tydelig Svulst af højre Spoleben og Albueben. Kraften i højre Haand og hele højre Overextremitet er nu som før meget stærkt nedsat. Kraften i venstre Haand skønnes bedre end tidligere, men i venstre Overarm noget nedsat som før. Som tidligere klages der over meget stærke Smerter under højre Skulderblad. Der er intet Steds Muskelatrofier paa højre Overextremitet eller Forkortninger. Højre Haands Stilling god. Underextremiteter normale. Efter mit Skøn er Undersøgtes Invaliditet meget betydelig og i alt væsentlig uforandret siden Erklæringen af 17 Februar 1928.

Jeg har ikke Indtryk af, at Undersøgte simulerer at være daarligere end han er, hvorimod en Del af Symptomerne tyder paa traumatisk

Neurose, hvilken Diagnose ogsaa støttes af Symptomerne fra Ulykkestilfældet i Soldatertiden.»

Sagen har herefter atter været forelagt Arbejderforsikringsraadet, der har fastholdt sin Afgørelse, at Sagsøgeren ved Ulykkestilfældet den 8 Juli 1927 har paadraget sig en Invaliditet svarende til 20 pCt. Endvidere har Socialministeriet i Skrivelse af 2 Februar 1931 meddelt, at Ministeriet i Anledning af det af Sagsøgeren i Januar 1927 indgivne Andragende om Invalidforsørgelse paa Grundlag af en Udtalelse af 18 Januar 1927 fra hans Læge om, at hans Erhvervsevne var betydelig nedsat, og efter Indstilling af Ministeriets lægekyndige Konsulent har tillagt Sagsøgeren en fortsat Invalidforsørgelse i Henhold til Lov Nr 659 af 22 December 1919 for et Aar fra 1 Februar 1927 at regne paa 333 Kr 36 Øre svarende til en Nedsættelse af Erhvervsevnen paa ca 20 pCt.

Under Sagen har to Murerarbejdsmænd, der arbejdede sammen med Sagsøgeren paa Skanse-Theater-Bygningen, som Vidner forklaret, at de har bemærket, at Sagsøgeren forinden Ulykken undertiden kravlede langs Muren hen til Stigen, naar han skulde ned paa Stilladset, og Sagsøgeren har omtalt, at han led af Svimmelhed.

Der findes nu under de saaledes foreliggende Omstændigheder at maatte gaas ud fra, at Sagsøgeren, i Overensstemmelse med sine egne Angivelser overfor Socialministeriet, allerede da Ulykken skete led af en Svimmelhed m v der nedsatte hans Arbejdsevne og stadig forværredes, og den af Arbejderforsikringsraadet fastsatte Invaliditetsgrad af 20 pCt — der ifølge Raadets Erklæring forudsætter, at der ikke før Ulykken fandtes nogen Svagelighed, der havde nogen nævneværdig Betydning for Sagsøgerens Erhvervsevne — findes derfor ikke umiddelbart at kunne være afgørende ved Sagens Paadømmelse. Derimod maa det antages, at den hos Sagsøgeren allerede tilstedeværende Invaliditet er blevet forværret og dens Udvikling fremskyndet ved Ulykkestilfældet, saaledes at der herfor maa tilkomme Sagsøgeren en Erstatning, der findes at kunne bestemmes til 3500 Kr. Der vil endvidere være at tillægge Sagsøgeren en Erstatning for Arbejdstab i den Periode efter Ulykkestilfældet, hvori Sagsøgeren var helt uarbejdsdygtig, hvilken Erstatning i Forbindelse med Godtgørelse for Lægeerklæringer og særlig Sygebehandling vil kunne sættes til 1800 Kr.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgte Fiil være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale, medens Sagsøgte Rasmussen vil have at betale til Sagsøgeren de nævnte Beløb af tilsammen 5300 Kr tilligemed Renter deraf som paastaat.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der vil være at tillægge den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører her ved Retten i Salær 200 Kr, der tilligemed det Sagsøgerens beskikkede Sagfører under Forberedelsen tillagte Salær 150 Kr samt til sidstnævnte i Godtgørelse for afholdte Udlæg 5 Kr 50 Øre vil være at udrede af det offentlige.

Fredag den 18 Marts.

Nr 293/1931. **Kirkeministeriet** paa Menighedsraadet for Skelby Sogns Vegne (d kst Kammeradvokat)

mod

Proprietær **Axel Danielsen** (Overretssagfører Allerup),

betræffende Godtgørelse for Dræningsarbejder paa en forpagtet Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 9 Oktober 1931: De Sagsøgte, Menighedsraadet for Skelby Sogn, bør til Sagsøgeren, Proprietær Axel Danielsen, betale 3116 Kr 11 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 12 Juni 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Indankning er det bl a ved en afholdt Skønsforretning oplyst, at det drænedes Areal var væsenlig mindre i Udstrækning og selve Dræningsarbejderne betydeligt mindre omfattende end af Indstævnte tidligere anført. Udgifterne til Dræningsarbejderne paa Udførelsestiden er ansat til 1615 Kroner og Indstævnte har herefter — med Benyttelse af en lignende Amortisationsberegning som ved Kravets Fremsættelse for Landsretten, nedsat det af ham paastaede Beløb til 1129 Kroner 68 Øre.

Til Begrundelse af sit Krav har Indstævnte for Højesteret anført, at de af ham efter Aftale med Pastor Looft udførte Arbejder har været nødvendige og har tilført Jorderne en varig Forbedring.

Som det fremgaar af Dommen har Indstævnte ikke stillet Krav om Forholdets Ordning ad den i Forpagtningskontrakten forudsatte Vej, nemlig ved at foranledige, at der i Overensstemmelse med de i saa Henseende gældende Regler skete Henvendelse til de kirkelige Myndigheder om deres Tilladelse til Optagelse af et efter deres Skøn passende Laan til Udførelse af Dræningsarbejder, men har i Stedet derfor paa sin Bekostning ladet et efter hans egen Formening ønskeligt Dræningsarbejde udføre. Efter dette Arbejdes Tilendebringelse undlod han derhos, f Eks ved en Synsforretning, at konstatere Beskaffenheden og Værdien af det udførte Arbejde og har ej heller været i Stand til senere at fremkomme med nøjagtigt Regnskab over de med Arbejdet forbundne Udgifter. Det maa endelig anses usikkert i hvilket Omfang det udførte Dræningsarbejde kan antages at have tilført Præstegaardsjorden en varig Værdiforøgelse, hvorved bemærkes, at af Omkostningerne til de omhandlede Arbejder androg Udgiften til Udbedringen af de i Forvejen tilstedeværende Sugeledninger et Beløb, der af Skønnet er ansat til 686 Kroner.

Under disse Omstændigheder findes Indstævnte ikke overfor Menighedsraadet at have Krav paa Godtgørelse for Arbejdernes Udførelse, og herefter vil Appellanten efter sin derom nedlagte Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Kirkeministeriet paa Menighedsraadet for Skelby Sogns Vegne, bør for Tiltale af Indstævnte, Proprietær Axel Danielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Menighedsraadet for Skelby Sogn med 200 Kroner, hvorhos han til det offentlige betaler de Afgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke for Appellantens Vedkommende havde været afgiftsfri og til den kst Kammeradvokat i Salær for Højesteret 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende, ved Retten for Nykøbing F Købstad m v forbedte Sag har Sagsøgeren, Proprietær Axel Danielsen, Fiskebæk, paa-staaet de Sagsøgte, Menighedsraadet for Skelby Sogn, tilpligtet at betale ham et Beløb, stort 3116 Kr 11 Øre, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, tilligemed Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 12 Juni 1931, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paa-staaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført følgende:

Ved Forpagtningskontrakt af 5 Oktober 1915 bortforpagtede den daværende, nu afdøde Sognepræst for Skelby og Gedesby Menigheder paa Falster C C V Looft til Sagsøgeren for et Tidsrum af 15 Aar fra den 1 Maj 1914 at regne den til Skelby Præstegaard hørende Avling under Matr Nr 1 og 47 af Skelby By og Sogn, bestaaende ialt af ca 30 Hektar (ca 54 Tdr Land). I en Slutningsbestemmelse indføjet efter Kontraktens § 17 er bl a anført:

Da det efter alt at dømme, vil være nødvendigt at foretage en fuld-stændig Omdrøning af ca 20 Tdr Land af Præstegaardens Jorder, er undertegnede A Danielsen villig til i Forpagningstiden at forrente og afdrage det dertil fornødne Laan, antagelig 1500 a 2000 Kr, med 6 pCt p a.

Forpagtningskontrakten blev under 22 November 1915 godkendt af

Lolland-Falsters Stiftsøvrighed, overfor hvem det offentlige Sagkyndige, Forpagter Sonne, under 7 Januar 1915 havde udtalt følgende: »Det bør tilføjes, at efter alt at dømme vil et Areal af op imod en Snes Tdr Land af Skelby Præstegaards Jorder tiltrænge at drænes fuldstændig om. — — — Arealets vandsyge Tilstand godtgør i hvert Fald, at fuldstændig Dræning synes paakrævet. Det Dræningslaan paa formentlig 1½ a 2 Tusind Kroner, som antagelig i en nærmere Fremtid vil blive søgt ydet hertil, har Forpagteren overfor Beneficiarius og mig erklæret sig rede til at forrente og amortisere i Forpagtningsperioden med 6 pCt p a.«

Det viste sig — som antaget ved Forpagtningsforholdets Begyndelse — hurtigt nødvendigt at foretage Omdræning af en betydelig Del af Arealet, ialt 16 Tdr Land. Da det var Sagsøgeren magtpaaliggende, at Arbejdet blev udført snarest muligt, spurgte han Sognepræst Looft, om han maatte lægge Pengene ud, for at Arbejdets Paabegyndelse ikke skulde blive forsinket ved Foranstaltninger til Optagelse af et Laan, og Looft svarede, at han ikke havde noget herimod at erindre, og fremkom med en Bemærkning om, at Sagsøgeren automatisk vilde faa Erstatning, naar Afleveringen i sin Tid fandt Sted. Sagsøgeren talte ogsaa med Statens Tilsynsførende med offentlige Jorder, Forpagter Sonne, og han havde heller ikke noget mod den omtalte Ordning at erindre. Sagsøgeren lod derefter de nødvendige Dræningsarbejder udføre. Da Sagsøgeren imidlertid samtidigt lod foretage en Del Dræningsarbejder paa nogle ham tilhørende i Nærheden liggende Arealer og ikke holdt specielt Regnskab over Dræningsarbejderne paa det forpagtede Areal, har han ikke været i Stand til at fremkomme med nøjagtigt Regnskab over Udgifterne ved de sidstnævnte Arbejder. Da det regnskabsmæssige Mellemværende mellem Sagsøgeren og Ejernes Repræsentanter, Menighedsraadet for Skelby Sogn, ved Forpagtningsforholdets Ophør den 1 Maj 1929 skulde opgøres, fremsatte Sagsøgeren Krav paa, at der blev ydet ham Godtgørelse for de af ham afholdte Udgifter til Dræningsarbejdet med Fradrag af de Beløb, som han i Forpagtningsperioden skulde have betalt i Renter og Afdrag, saafremt det i Kontrakten forudsatte Laan var blevet optaget. Da Sagsøgeren ikke kunde faa Tilsagn om en saadan Godtgørelse, spurgte hans juridiske Konsulenter i Skrivelse af 29 April 1929 Kirkeministeriet, om dette vilde meddele Anerkendelse af Kravets Rigtighed og samtidig foreslaa en Fremgangsmaade, hvorved Størrelsen af det Beløb, der var medgaaet til den nødvendige Dræning, kunde blive fastslaaet. Kirkeministeriet svarede i Skrivelse af 5 August 1929, at der savnedes Hjemmel til at paalægge Køberne af Præstegaardsparcellerne, Præstelønningskassen eller Fællesfonden at udrede Erstatning til Forpagteren for den af ham foretagne Dræning af en Del af Præstegaardsmarken, og dette Standpunkt har Ministeriet stadigt fastholdt, hvorfor Sagsøgeren har set sig nødsaget til at søge sit Krav gennemført ad Rettens Vej.

Parcellist Johs Andreasen, Tjæreby Tang, har i en af ham under 30 Januar 1930 afgivet Erklæring, hvis Rigtighed han inden Retten for Nykøbing F Købstad m v som Vidne har vedstaaet, udtalt, at han — vistnok i 1916—17 — havde været med til at dræne ca 16 Tdr Land af det til Præstegaarden hørende Areal, og at disse ca 16 Tdr Land blev

fuldstændigt gennemdrænet, idet nogle enkelte gamle Dræninger var værdiløse. Andreasen har derhos som Vidne forklaret, at der var 7 a 8 Favne mellem hver Rørledning, hvilket maatte anses som en grundig Dræning, at der blev anvendt overalt Tang og Ler, som lagdes over det hele, og at der bevirkedes en væsenlig Forbedring af Jorden, som tidligere i lange Tider kunde være udsat for Oversvømmelser. Endelig har Konsulent i Planteavl H H Holm Hansen og Distriktsbestyrer ved Hedeselskabet Aage Nielsen i en af Sagsøgeren indhentet Erklæring af 26 August 1931 udtalt:

»1. Gjort bekendt med de i Deres Skrivelse citerede Udtalelser af Forpagter Chr Sonne maa vi antage, at Arealet siden Hr Sonnes Besigtigelse er gennemdrænet.

2. Bortset fra en Lavning ved Sydskellet paa højst $\frac{1}{2}$ ha, som er tydeligt vandlidende og sandsynligvis vanskelig at afdræne tilstrækkeligt, skønner vi, at Arealets Afvandingstilstand er jævnt god med intensiv Agerkultur for Øje.«

Landinspektør A C Lorentzen, Nykøbing F, har i en Skrivelse af 23 December 1930 udtalt, at en i 1917 foretaget grundig og virksomhedsfuld Dræning vilde koste ca 280 Kr pr Td Land.

Sagsøgeren har derefter opgjort sit Krav saaledes:
Udgifterne til Dræningsarbejdet havde andraget

16 × 280 Kr eller	4480 Kr 00 Øre
Heri fragaar de Afdrag, som det vilde paahvile Sagsøgeren at udrede i Aarene 1 Maj 1917—1 Maj 1929, nemlig 6 pCt p a af 4480 Kr med Fradrag af 4 pCt p a af den til enhver Tid værende Resthovedstol..	
	1363 — 89 —

hvorved fremkommer det paastævnte Beløb 3116 Kr 11 Øre.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anført, at Sognepræst Looft har savnet Hjemmel til paa egen Haand at træffe Aftale med Sagsøgeren om Udførelsen af den under Sagen omhandlede Omdræning af en Del af Præstegaardsjorden. Det kunde ikke gøre nogen Ændring i dette Forhold, at Sagsøgeren var villig til midlertidigt at lægge Pengene ud, saaledes at det foreløbigt kunde undgaas — som forudsat i Forpagtningskontrakten — at belaste Præsteembedet med Laan dertil, idet Embedet jo under alle Omstændigheder blev belastet med et Krav. Sognepræsten havde været pligtig at iagttage de Forskrifter, som af vedkommende Ministerium var givet angaaende Udførelsen af saadanne Arbejder, der ikke kan henregnes til den almindelige Vedligeholdelse, som det paahviler Præsterne personlig at afholde Udgifterne ved, herunder altsaa væsenlig alle saadanne Arbejder, hvortil der sædvanligvis gives Embedsloan, i hvilken Henseende de Sagsøgte har henvist bl a til Anordningerne Nr 257 af 14 November 1913 §§ 3—5 og Nr 76 af 7 April 1900 § 25, jfr § 27, og Kirkeministeriets Cirkulære Nr 125 af 17 Maj 1915. Der er i det foreliggende Tilfælde ikke foretaget Indstilling til Kirkeministeriet ledsaget af de foreskrevne

Erklæringer og Overslag over de med Arbejdets Udførelse forbundne Udgifter, og Ministeriet har altsaa ikke kunnet tage endelig Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt Udgifterne kunde godkendes og Tilladelse til Optagelse af Laan meddeles. Sagen er endda ikke blevet ordnet paa den i Forpagtningskontrakten forudsatte Maade ved Optagelse af Laan. De Sagsøgte har endvidere gjort gældende, at det ikke er godtgjort, at det har været nødvendigt at udføre Dræningsarbejder i det paa-staaede Omfang eller til den Bekostning, som Sagsøgeren gør gældende, at der er medgaaet, at der ikke har været ført tilstrækkeligt Tilsyn med, at Arbejdet blev udført paa forsvarlig Maade, at der ikke har været udarbejdet Planer for Arbejdet eller Dræningskort, og at Arbejdet nu maa anses værdiløst. De Sagsøgte har i sidstnævnte Henseende henvist til de af Statshusmændene Axel Nielsen, Rasmus Rasmussen og Ejner Karsholm, der har købt Parceller af Præstegaardsjorden, inden Retten for Nykøbing F Købstad m v afgivne Vidneforklaringer, hvoraf fremgaar, at de af dem købte Parceller helt eller delvis er vandlidende. Endelig har de Sagsøgte hævdet, at Menighedsraadet, hvortil Jorderne overgik i 1925, ikke har paataget sig og ej heller har kunnet paatage sig nogen Forpligtelse til at godtgøre Sagsøgeren nogen Del af de af ham afholdte Udgifter. Overleveringsforretningen af 1 Maj 1925 indeholder intet om den stedfundne Dræning, og Sagsøgeren har ikke ved denne Lejlighed taget nogen Reservation om, at han havde et Krav. Sagsøgeren burde iøvrigt straks, efter at Dræningsarbejdet var tilende-bragt, have foretaget det fornødne for enten at faa Betaling eller at faa optaget et Laan, saaledes som det var forudsat i Forpagtningskontrakten. Da Sagsøgeren intet som helst har foretaget i saa Henseende, maa hans Krav, der er opstaaet i 1917, da Arbejdet var udført og betalt, nu være forældet i Henhold til Lov Nr 274 af 22 December 1908 § 1 Lit. 1 b.

Da det nu i selve den af vedkommende Myndigheder godkendte Forpagtningskontrakt udtrykkeligt er udtalt, at det efter alt at dømme vilde være nødvendigt at foretage en fuldstændig Omdræning, og da det efter det oplyste maa anses godtgjort, at en saadan Omdræning virkelig var nødvendig, findes den Omstændighed, at Sagsøgeren har forsømt at følge den i saa Henseende foreskrevne formelle Fremgangsmaade, ikke at kunne berøve ham hans kontraktmæssige Krav paa Erstatning i det Omfang, i hvilket han nu er i Stand til at føre Bevis for dette. Da det nu maa anses godtgjort, at Dræningsarbejdet har været foretaget paa forsvarlig Maade og har medført den af Sagsøgeren paa-staaede Bekostning, samt da der ikke fra de Sagsøgte Side er fremsat særlig Indsigelse mod den af Sagsøgeren foretagne Beregning af Kravets Størrelse, og da endvidere Kravet som først forfaldt ved Kontraktforholdets Ophør, ikke kan anses forældet, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgeren med 300 Kr.

Mandag den 21 Marts.

Nr 197/1931. Andelsselskabet »Grøftebjerg og Omegns Transformatorforening« (Landsretssagf Ballhausen)

mod

Aktieselskabet »Dansk Elektricitetskompagni« (Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse i Henhold til et Tilsagn om Garanti for Rentabiliteten af et elektrisk Anlæg.

Østre Landsrets Dom af 15 Juni 1931: De Sagsøgte A/S »Dansk Elektricitetskompagni« bør for Tiltale af Sagsøgerne Andelsselskabet »Grøftebjerg og Omegns Transformatorforening« i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne 500 Kr til de Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved den paatagne Garanti for Anlæggets Rentabilitet har Indstævnte kun indestaaet for, at Foretagendet var saaledes planlagt og blev saaledes udført, at det med de i Kontraktens § 6 angivne Priser og en Forrentning og Amortisation af 7 pCt aarlig samt iøvrigt under almindelige Forhold og med den forudsatte Tilslutning kunde drives uden Underskud. Paa Bestyrelsesmødet den 25 Februar 1928, hvor bl a Rentabiliteten drøftedes, maatte Appellanten være i Stand til at danne sig et Skøn, om dette var Tilfældet.

Efter det saaledes foreliggende og under Hensyn til de i Dommen anførte Oplysninger, derunder navnlig Indholdet af Protokolltilførslen i Mødet den 25 Februar 1928 samt at Appellanten i Forbindelse hermed udbetalte Restentreprisesummen uden Forbehold og herefter optraadte paa en Maade, der nærmest maatte forudsætte, at Kontraktsforholdet var afviklet, maa der gaas ud fra, at Appellanten paa Mødet har frafaldet den omhandlede Garanti. Landsretsdommen vil derfor kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Andelsselskabet »Grøftebjerg og Omegns Transformatorforening«, til Indstævnte Aktieselskabet »Dansk Elektricitetskompagni« med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1926 arbejdede Ingeniør Neerlin og en Repræsentant for A/S »Dansk Elektricitetskompagni« paa Fyen for at faa dannet Transformatorforeninger til Aftagelse af Elektricitet fra Odense kommunale Elektricitetsværk. Paa et Møde i Audebølle Forsamlingshus den 28 September s A stiftedes Andelsselskabet »Grøftebjerg og Omegns Transformatorforening«; Ingeniør Neerlin, der var til Stede, blev antaget som Foreningens tekniske Konsulent; han havde forinden Mødet blev afholdt forespurgt Aktieselskabet, om det vilde paatage sig Arbejdet med Ledningsnettet, og om det kunde skaffe de fornødne Laan, og paa Mødet blev det vedtaget at overdrage Aktieselskabet Udbygningen af Højspændingslinien, Transformatorstationen m m paa Vilkaar, som nærmere skulde udformes i en Kontrakt. Ingeniør Neerlin udarbejdede derefter et Udkast, som han forelagde Aktieselskabet, og paa et Bestyrelsesmøde den 4 Oktober s A blev Kontrakten underskrevet; i samme Møde meddelte Neerlin, at der var indkaldt Tilbud paa Husinstallationerne, og det vedtoges at antage Aktieselskabets Tilbud, der var det billigste. I Kontrakten af 4 Oktober hedder det bl a:

»§ 6.

A/S Dansk Elektricitets Compagni garanterer for Anlæggets Rentabilitet efter nedenstaaende Bestemmelser, som lægges til Grund ved Afregningen:

— — — —

§ 7.

For de Dele af Leverancen, for hvilke Firmaet ikke lader sin Betaling indestaa i Henhold til § 6 udbetales i Henhold til de alm Betingelser § 17 med Tilbageholdelse af 10 pCt.

Efter Afleveringen, Opmaaling og Opgørelse udbetales Resten af det forfaldne Beløb, idet Firmaet stiller en af Bestyrelsen godkendt Bankgaranti for sine Garantiforpligtelser paa 10 pCt af Kontraktsummen.

— — — —

§ 8.

I Garantiperioden i den Tid Firmaet maatte have Penge staaende i Anlægget, har Firmaet Eneret paa alle Udvidelser.»

Arbejdet fremmedes saaledes, at Transformatorforeningens Drift begyndtes den 1 December 1926 og i Tiden indtil 31 Marts 1928 blev Foreningens Bøger ført af og Regnskabet aflagt til Ingeniør Neerlin; Regnskabet for denne Periode udviste Overskud; men Regnskabet var ikke normalt, idet der endnu ikke var optaget Laan. Paa et Bestyrelsesmøde den 22 Marts 1927 blev Anlægget gennemgaaet; det af Aktieselskabet aflagte og af Ingeniør Neerlin reviderede Regnskab forelagdes og godkendtes. Det vedtoges at optage et Laan til Betaling af Aktieselskabets resterende Tilgodehavende. Fra Selskabet forelaa et Garanti-bevis svarende til 10 pCt af Hovedanlægget og Installationerne. Den 25 Februar 1928 afholdtes Bestyrelsesmøde; i Referatet af dette Møde hedder det: »Det for Hovedanlægget og Husinstallationerne ansøgte Sparekasselaan i Tranderup Sogns Spare- og Laanekasse forelaa be-

vilget og begge Obligationer blev underskrevne. Det af Dansk Elektricitetskompagni stillede Garantibevis blev, da Garantien var opfyldt, tilbageleveret Dansk Elektricitetskompagni af Ingeniør Neerlin.

Da Laanesagerne vedrørende Anlægget nu er endelig ordnede er Bestyrelsen indforstaaet med, at Dansk Elektricitetskompagnis Forpligtelser og Rettigheder, derunder Vedtagelsen i Bestyrelsesmødet den 22 Marts 1927 vedrørende Anlægget er ophørt — — —.

Fra 1 April 1928 overtog Foreningen selv Bogføringen, og ved Afslutning af Regnskabet for Aaret 1928/29 viste der sig at foreligge Underskud. Foreningen rejste nu Krav overfor Aktieselskabet paa Dækning af dette Underskud, og Selskabet fremsatte, uden at ville anerkende nogen Forpligtelse i saa Henseende, forskellige Forslag, der havde til Forudsætning, at Foreningens Medlemmer indgik paa at betale noget mere i faste Afgifter, og at Selskabet beholdt Eneretten til Arbejderne, men de førte Forhandlinger førte ikke til noget Resultat.

Under Anbringende af, at Selskabet under de forud for Foreningens Stiftelse førte Forhandlinger garanterede, at Anlægskapitalen kunde amortiseres ved Medlemmernes faste Afgifter og Betalingen for Strøm, og at Selskabet ved fornævnte Kontrakts § 6 har garanteret for Anlæggets Rentabilitet, har under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag Sagsøgerne Andelsselskabet »Grøftebjerg og Omegns Transformatorforening« paastaat de Sagsøgte A/S »Dansk Elektricitetskompagni«, Odense, dømt til at betale principalt 2804 Kr 39 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 24 Februar 1930 samt til at stille en af Sagsøgerne godkendt Bankgaranti paa 10 127 Kr 04 Øre; Sagsøgerne har dernæst nedlagt nogle subsidiære Paastande.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for denne Paastand har de Sagsøgte anført, at Sagsøgerne paa det foran refererede Bestyrelsesmøde den 25 Februar 1928 har renonceret paa Selskabets Garanti mod til Gengæld at faa Ret til selv at udføre alle Arbejder paa Anlægget, Reparationer og Udvidelser, og at Sagsøgerne i ethvert Tilfælde har fortabt Retten til at paakalde Selskabets Garanti for Rentabiliteten ved, uden at sende Bud efter det, selv at foretage de Udvidelser, hvortil Selskabet efter Kontraktens § 8 har Eneret. De Sagsøgte har nærmere begrundet Renunciationen ved Henviisning til det paa fornævnte Bestyrelsesmøde vedtagne og til, at Foreningen efter dette Bestyrelsesmøde udbetalte Selskabet dets fulde Tilgodehavende uden den Afkorting, hvortil Kontraktens § 7 gav Beføjelse. De Sagsøgte har endvidere gjort gældende, at det paa fornævnte Møde blev godtgjort, at Rentabiliteten var i Orden; Kontrakten giver ikke Hjemmel til periodiske Pengekrav, men Rentabiliteten maa ses, ikke Aar for Aar, men for hele Kontraktstiden, saaledes at muligt Un-

Færdig fra Trykkeriet den 13 April 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 4

Mandag den 21 Marts.

derskud i et Aar kan dækkes ved Overskud i andre Aar. De Sagsøgte har subsidiært fremsat forskellige Indsigelser mod Foreningens Regnskab og hævdede, at det, opgjort rigtigt, ikke udviser Underskud.

Sagsøgerne har benægtet at have givet Afkald paa de Sagsøgtes Garanti for Rentabiliteten; paa det titnævnte Bestyrelsesmøde gav Sagsøgerne kun Afkald paa Garantien for Arbejdets Udførelse; det er rigtigt, at Sagsøgerne efter dette Møde selv har ladet udføre alt Arbejde vedrørende Ledningsnettets Udvidelse og Installationerne, men det hævdes, at Selskabets Direktør har meddelt Samtykke dertil.

Foreningens Formand, Gaardejer Martin Ravn, har som Vidne forklaret, at han var til Stede ved Bestyrelsesmødet den 25 Februar; han mindes ikke nogensinde at have underskrevet Obligationerne, ej heller, om der paa Mødet blev fremlagt en Rentabilitetsberegning; han er sikker paa, at den ikke er blevet drøftet. Han hævder, at han ikke har fraskrevet sig anden Garanti end Garantien for Arbejdets Udførelse; han har med Selskabets Direktør aftalt, at fremtidige Arbejder ved Udvidelser maatte udføres af en stedlig Installatør, naar blot denne tog sine Materialer fra Selskabet. Det var Ingeniør Neerlin, der førte Forhandlingsprotokollen ved Møderne, dog førtes den ved Mødet den 25 Februar af Ingeniør Lyngby, af hvilken Grund ved Vidnet ikke; Neerlin var til Stede, da Protokollen blev ført af Lyngby, efter at Lyngby havde tilført Protokollen det passerede, blev den gennemgaaet.

Foreningens Næstformand, Gaardejer Hans Jørgen Madsen, har som Vidne forklaret, at han var til Stede ved Mødet den 25 Februar. Han mindes ikke, at der paa dette Møde blev fremlagt en Rentabilitetsberegning eller, at Rentabiliteten blev drøftet, ej heller at Bestyrelsen paa Mødet renoncerede paa nogen Garanti; det var i hvert Fald ikke Bestyrelsens Mening at give Afkald paa Garantien for Rentabiliteten. Han mindes, at Bestyrelsen underskrev Obligationerne; Ingeniør Neerlin var til Stede; han ved ikke, hvem der førte Protokollen, eller om det tilførte blev oplæst. Vidnet har forstaaet Tilførslen til Forhandlingsprotokollen saaledes, at den kun drejede sig om Selskabets Garanti for Arbejdets forsvarlige Udførelse.

Medlem af Foreningens Bestyrelse, Gaardejer Hans Peter Hansen, har som Vidne forklaret, at han var til Stede den 25 Februar. Han har ikke paa Mødet set nogen Rentabilitetsberegning, men der blev paa

Mødet forklaret Medlemmerne forskelligt angaaende Rentabiliteten. Neerlin var efter hans Formening til Stede; Bestyrelsen underskrev to Obligationer; han mindes ikke at have overværet nogen Protokolltilførsel eller at have underskrevet Protokollen; han genkender dog sin Underskrift i Protokollen.

Ingeniør hos de Sagsøgte Frits Lyngby har forklaret, at han deltog i Mødet og førte Forhandlingsprotokollen. Forud for Mødet havde Vidnet en Sammenkomst med Neerlin for at se, hvorledes Rentabiliteten stillede sig. Paa Mødet blev der sammen med Bestyrelsen skitsemaessig udarbejdet en Rentabilitetsberegning. Bestyrelsen havde intet imod denne Beregning at erindre. Paa Mødet gav Foreningens Bestyrelse Afkald paa Garantien for Rentabiliteten. Vidnet mindes, at det paa Mødet udtrykkelig blev tilkendegivet Bestyrelsen, at Dansk Elektricitetskompagnis Garanti herved var bortfaldet. Ved samme Lejlighed gav Dansk Elektricitetskompagni Afkald paa sine Rettigheder efter §§ 8 og 9, og Vidnet erindrer positivt, at dette paa Mødet blev tilkendegivet Bestyrelsens Medlemmer. Neerlin var til Stede, da Protokollen blev underskrevet. Medens Dansk Elektricitetskompagni og Transformatorforeningen indtil Mødet den 25 Februar 1928 havde haft stadig Forretningsforbindelse, ophørte efter Mødet al Forretningsforbindelse. 1 April 1928 afsluttede Foreningen et Regnskabsaar, men Dansk Elektricitetskompagni hørte intetsohmest fra Bestyrelsen i den Anledning. 1 April 1929 afsluttede Foreningen et nyt Regnskabsaar, men hørte Dansk Elektricitetskompagni ej heller da noget som helst fra Foreningen.

Først senere paa Sommeren 1929 fremkommer da Krav fra Transformatorforeningens Bestyrelse paa Dansk Elektricitetskompagni som Følge af Rentabilitetsgarantien.

Direktør for det sagsøgte Selskab N Andersen har for Landsretten som Vidne forklaret, at han deltog i det omhandlede Møde; paa dette blev han og Bestyrelsen enig om, at al Forbindelse mellem Foreningen og Selskabet skulde ophøre, saaledes at Foreningen fremtidig selv kunde udføre alle mulige Arbejder ved Nettet m m, og at Selskabet fremtidig ikke havde nogen Garanti hverken for Arbejdets Udførelse eller for Rentabiliteten; dette var allerede før Mødet aftalt med Foreningens Formand, Gaardejer Ravn, der ønskede selv at overtage alle Arbejder, og hvem han tilkendegav, at Selskabet derefter ikke havde nogen Garanti. Paa Mødet gav han ikke Tilladelse til, at Foreningen maatte lade visse Arbejder udføre ved en stedlig Installatør mod, at denne købte Materialerne hos Selskabet; saadan Tilladelse gav han noget tidligere, muligvis ½ Aar før Mødet; da Selskabet endnu havde Eneretten til Udførelse af Arbejder, og den drejede sig kun om Smaareparationer, saasom Flytning af en Kontakt, Smaafejl ved en Ledning m m.

Ingeniør Neerlin har som Vidne forklaret, at han var til Stede ved den første Del af Mødet, men ikke da Protokollen blev ført; der blev talt en Del om Rentabiliteten; medens han var til Stede, hørte han ikke, at Bestyrelsen fritog Selskabet for Garanti for Rentabiliteten.

Selv om det ikke mod Sagsøgernes Benægtelse kan anses til fulde godtgjort, at Foreningens Bestyrelse har været klar over, at Selskabet for at opgive sin Eneret efter Kontraktens § 8 forlangte at blive løst fra

sin Garanti for Rentabiliteten, maa der imidlertid gives de Sagsøgte Medhold i, at naar Sagsøgerne unddrog Selskabet alle Arbejder efter 25 Februar 1928 — hvortil Sagsøgerne ikke har bevist at have faaet de Sagsøgtes Tilladelse — maa Følgen deraf blive, at Sagsøgerne ikke kan paaberaabe sig de Sagsøgtes Garantitilsagn, og de Sagsøgte vil allerede som Følge heraf — uden at det bliver nødvendigt at gaa ind paa den af de Sagsøgte mod Regnskabet rejste Kritik — være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgerne have at betale de Sagsøgte 500 Kr.

Nr 182/1931. **Schmidt & Andersen** (Selv)

mod

Emil Stephsens Eftf (Jørgensen),

betræffende Betaling af Lagerleje.

Sø- og Handelsrettens Dom af 22 Maj 1931: De Indstævnte, Firma Schmidt & Andersen ved Indehaver C Andersen, bør til Sagsøgerne, Firma Stephsens Eftf, betale 732,11 Kr med Renter 5 pCt pro anno fra den 9 Marts 1931, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 100 Kr, men iøvrigt bør de Indstævnte for Tiltale af Sagsøgerne i denne Sag fri at være. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Appellanten, som har opfyldt Dommen ved Betaling af 858 Kroner 38 Øre paastaar Beløbet tilbagebetalt tillige med Omkostning og sig tillagt Erstatning for Kontraktsbrud.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, tiltrædes det, at Appellanten er tilpligtet at betale de i Dommen anførte Beløb. Herefter og da Appellantens Erstatningspaa-stand mangler Hjemmel, vil Indstævnte være at frifinde.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Firmaet Emil Stephsens Eftf bør for Appellanten Firmaet Schmidt & Andersens Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at de Indstævnte under nærværende Sag, Firma Schmidt & Andersen ved Indehaver C Andersen, i Januar Maaned 1926 paa en i Frihavnen afholdt Auktion havde købt 47 Kasser Cigaretter, blev Partiet oplagt paa Sagsøgenes, Firmaet Emil Stephensens Eftf's Frilager, hvor det ogsaa for Auktionen havde henligget. De Indstævnte, der har betalt Pakhusleje til den 26 August 1926, meddelte ifølge Sagsøgenes Fremstilling Sagsøgerne, at 23 Kasser af Partiet var solgt til en Frøken Olin, til hvem der var givet Udleveringsseddel derfor. Dette blev noteret i Sagsøgenes Bøger, men der blev ikke udstedt noget Lagerbevis til Frk Olin, som ikke vilde paatage sig nogen Forpligtelse overfor Sagsøgerne og ikke vilde betale nogen Lagerleje.

Endvidere blev der af de Indstævnte udstedt Udleveringsseddel til Fabrikant Berger for 19 Kasser af Partiet, og den 18 Oktober 1927 blev der udstedt Lagerbevis til Ferdinand Petersen, til hvem Berger havde solgt de to Kasser, hvorhos der den 29 November 1927 af Sagsøgerne blev udstedt Lagerbevis for Berger for 17 Kasser.

Da de 47 Kasser Cigaretter ikke blev afhentet og Lagerlejen ikke betalt for nogen Del af Partiet efter den 26 August 1926, tilstillede Sagsøgerne i Januar 1927 de Indstævnte en den 5 Januar 1927 dateret Regning paa Lagerleje for Partiet indtil Slutningen af December 1926, 186,30 Kr.

De Indstævnte protesterede i Skrivelse af 20 Januar 1927 mod at betale Regningen, idet de gjorde gældende, at de intet skyldte for Lagerleje, da det af de Indstævnte, den Gang de betalte Lagerleje til 26 August 1926, blev tilkendegivet Indehaveren af Sagsøgenes Firma og en Dame paa Firmaets Kontor, at Varen var videresolgt til Frk Olin og laa for hendes Regning. I Skrivelsen udtalte de Indstævnte, at de havde faaet Betaling for Partiet og henviste Sagsøgeren til at holde sig til Varen og den nye Ejer.

Sagsøgerne svarede i Skrivelse af 24 Januar 1927, at de kun havde de Indstævnte at holde sig til, da Frk Olin nægtede at have noget med Sagen at gøre.

I Skrivelse af 10 Marts 1927 anmodede Sagsøgeren derefter de Indstævnte om at betale den forfaldne Pakhusleje pr 31 Marts 1927, 310,50 Kr.

Sagsøgerne har nu under nærværende Sag paastaet de Indstævnte dømt til at betale Lagerleje for 47 Kasser Cigaretter a 110 kg, lig 5170 kg a 0,90 Kr pr 100 kg pr Maaned fra den 26 August 1926 til den 31 December 1930, ialt 2465,77 Kr, af hvilket Beløb de paastaar sig tilkendt Renter 5 pCt pro anno fra Stævningens Dato, den 9 Marts 1931, til Betaling sker.

Sagsøgerne forbeholder sig derhos yderligere Krav i Anledning af, at Kasserne stadig henstaar paa Lageret.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at de Indstævnte som Oplæggere maa hæfte for Lagerleje, til de af Sagsøgerne har faaet positiv Anerkendelse for at være frigiort for Forpligtelse med Hensyn til Betaling af Lagerleje, og Sagsøgerne bestrider, at de

overfor de Indstævnte har givet nogen saadan Anerkendelse, idet den af dem modtagne Meddelelse om, at der var udstedt Udleveringssedler paa Partiet, ikke kunde betragtes som en stiltiende Anerkendelse af, at de Indstævnte derefter skulde være fritaget for at hæfte for Lagerlejen.

Sagsøgerne har henvist til § 18, Litra 7 i »Almindelige Bestemmelser vedtagne af Nordisk Speditør Forbund«, i hvilken det anføres, at den, for hvis Regning Varen er modtaget og oplagret, er ansvarlig for alle Afgifter til Speditøren.

Subsidiært har Sagsøgerne for det Tilfælde, at Retten maatte finde, at de ved at udstede Lagerbevis til Ferd Petersen og Berger havde afskaaret sig fra at kræve Lagerleje for de paagældende Kasser hos de Indstævnte fra vedkommende Lagerbevisers Dato, paastaet de Indstævnte dømt til at betale 1743,89 Kr med Renter som anført.

De Indstævnte har paastaet Frifindelse, idet de nu gør gældende, at de i Juli 1926 solgte hele Partiet til Grosserer Ferdinand Grün, hvilket det indstævnte Firms Indehaver ved personlig Henvendelse paa Sagsøgernes Kontor meddelte Sagsøgerne, uden at der blev gjort Indsigelse i den Anledning, og da Grün nogle Dage efter ved Mægler videresolgte Partiet til Frk H Olin, meddelte de Indstævnte dette til Sagsøgerne, der noterede Frk Olins Navn og Adresse i deres Bøger. De Indstævnte udstedte derefter Udleveringsseddel til Frk Olin, samt for to Kassers Vedkommende til en tredje Person, til hvem to Kasser var solgt.

De Indstævnte, der af Grosserer Grün afdragsvis har modtaget Betaling for Cigaretterne samt Godtgørelse for Lagerleje indtil 4 August 1926, idet sidste Afdrag betaltes den 11 August 1926, var af den Opfattelse, at deres Lagermellemværende med Sagsøgerne var endelig afviklet og hørte intet til Sagen, før de den 14 Januar 1927 modtog Sagsøgernes Regning paa Pakhusleje, 186,30 Kr, mod hvilken de Indstævnte protesterede i den ovenfor nævnte Skrivelse af 20 s M.

Efter de Indstævntes Formening har Sagsøgerne ikke Krav paa de Indstævnte for Lagerleje, da de Indstævnte inden Udløbet af det Tidsrum, for hvilket de Indstævnte havde betalt Lagerleje, har modtaget Meddelelse om, at Partiet var solgt, og de Indstævnte gør gældende, at Sagsøgerne i hvert Fald maa være afskaaret fra at kræve Lagerleje for de 19 Kasser, for hvilke Sagsøgerne har udstedt Lagerbevis, fra vedkommende Lagerbevisers Dato, hvorhos Sagsøgerne ej heller vil kunne kræve Pladsleje af de Indstævnte fra Begyndelsen af 1927 for de 23 Kasser, for hvilke Frk Olin er noteret i de Indstævntes Bøger, da det af Sagsøgernes Hovedbog fremgaar, at Pladslejen for disse Kasser fra Begyndelsen af 1927 er debiteret Frk Olin.

De Indstævnte bestrider derhos, at Lagerlejen kan beregnes til 0,90 Kr maanedlig pr 100 kg, hvorhos de Indstævnte benægter, at Kasserne Vægt androg 110 kg pr Stk, idet de Indstævnte har henvist til, at en af Sagsøgerne i April 1931 foretagen Prøvevejning af 3 af Kasserne viste en Vægt af henholdsvis 103, 108 og 105 kg.

De Indstævnte har endelig anført, at Sagsøgerne, hvis de mente at have Krav paa Lagerleje hos de Indstævnte, skønt de var bekendt

med, at Partiet af disse var videresolgt, ikke burde have ventet med at anlægge nærværende Sag indtil Marts 1931, da Lagerlejen var vokset til et Beløb, der var uforholdsmæssigt stort, navnlig i Betragtning af, at Partiet, der i sin Tid af de Indstævnte var købt for 15 Kr pr Kasse, ialt ca 700 Kr, efterhaanden blev ganske værdiløs.

Subsidiært har de Indstævnte paastaet Frifindelse mod Betaling af Pladsleje pr 1 Januar 1927, 186,30 Kr, da Sagsøgerne i hvert Fald ved de Indstævntes ovennævnte Skrivelse af 20 Januar 1927 er blevet underrettet om, at de Indstævnte ikke vilde betale Pladsleje, og af de Indstævnte blev henvist til at henholde sig til Partiet.

Overfor det saaledes af de Indstævnte anførte bestrider Sagsøgerne, at det nogensinde er meddelt dem, at Partiet er solgt til Grosserer Grün. Sagsøgerne har erkendt, at det er meddelt dem, at 23 af Kasserne var solgt til Frk Olin, men nægter, at det er meddelt dem, at Kasserne skulde ligge paa Lageret for Frk Olins Regning. Sagsøgerne fastholder Rigtigheden af deres Prisberegning og gør gældende, at Kassernes Vægt er fastsat i Henhold til den paamaalede Vægt, som i sin Tid er lagt til Grund ved Beregning af Lagerlejen; at Kassernes Vægt i Tidens Løb muligt er svundet noget, berettiger efter Sagsøgernes Formening ikke de Indstævnte til at faa Lejen reduceret, og den af Sagsøgerne under nærværende Sag krævede Lagerleje er overensstemmende med den af de Indstævnte i sin Tid uden Indsigelse betalte.

Processen er anmeldt for Grosserer Ferdinand Grün, der har ladet give Møde under Sagen.

Den hos Sagsøgerne ansatte Kassererske, Fru Olga Hostrup Schultz, f Voegt, har som Vidne forklaret, at hun aldrig har talt med Indehaveren af det indstævnte Firma. Hun har endvidere forklaret, at det i Sagsøgernes Bøger er noteret, at 23 Kasser af det ommeldte Parti er overgaaet til Frk Olin, samt at 19 Kasser er overgaaet til Berger. Der blev ikke udstedt noget Lagerbevis til Frk Olin.

Grosserer Ferdinand Grün har ligeledes afgivet Vidneforklaring og derunder anført, at hans Mellemværende med Sagsøgte med Hensyn til det af ham købte Parti Cigaretter blev endelig afgjort den 11. August 1926. Cigaretpartiet blev solgt dels til Frk Olin, dels til andre, men Vidnet har ikke meddelt Sagsøgerne, at han havde købt Partiet. Vidnet har selv aldrig talt med Frk Olin, idet Salget foregik gennem Mægler. Vidnet fik for de til Frk Olin solgte Kasser Cigaretter Skøde paa en Grund.

Indehaveren af det indstævnte Firma, Grosserer C Andersen, har under Domsforhandlingen forklaret, at han solgte det omhandlede Parti Cigaretter til Grosserer Grün paa Afbetaling, og han vil, inden sidste Rate var betalt, have meddelt Sagsøgerne, at Partiet var solgt til Grün. Da Grün meddelte Andersen, at han havde solgt Partiet til Frk Olin, vil Andersen i Juli 1926 have meddelt Sagsøgerne, at Partiet var overgaaet til denne Dame, og han vil da have udtalt, at Partiet ikke skulde ligge længere for det indstævnte Firmas Regning. Han har endvidere forklaret, at han vistnok udstedte Udleveringsseddel til Frk Olin, men at det dog er muligt, at Udleveringssedlen ikke er udstedt paa Navn.

Han vil først et halvt Aar efter have faaet at vide, at Frk Olin ikke vilde kendes ved Partiet, og skrev da til Grün, at denne maatte bringe Sagen i Orden. Hvad Grün svarede, husker han ikke.

Indehaveren af Sagsøgerfirmaet, Speditør Gihm, har under Domsforhandlingen forklaret, at han ikke af de Indstævnte har faaet nogen Meddelelse om, at Partiet var solgt til Grün, samt at han ikke overfor de Indstævnte er indgaaet paa, at Partiet skulde ligge for andres Regning.

Mod Sagsøgenes Benægtelse er det ikke bevist, at de Indstævnte har meddelt Sagsøgerne, at Partiet var solgt til Ferdinand Grün, og Indholdet af de Indstævntes Skrivelse af 20 Januar 1927, i hvilken Salget til Grün ikke omtales, taler mod Rigtigheden af de Indstævntes Anbringende i saa Henseende. Det er heller ikke bevist, at de Indstævnte udtrykkeligt har tilkendegivet Sagsøgerne, at Partiet helt eller delvis skulde blive liggende paa Lageret for Frk Olins Regning.

Derimod fremgaar det af Sagens Oplysninger, at Sagsøgerne er blevet gjort bekendt med, at de 23 Kasser af Partiet var overgaaet til Frk Olin. Sagsøgerne kan imidlertid under de foreliggende Omstændigheder ikke derved antages at have opgivet deres Ret til at kræve Lagerleje af de Indstævnte som Oplæggere.

Endvidere er det oplyst, at Sagsøgerne har udstedt Lagerbevis for 19 Kasser til vedkommende Købere; og Sagsøgerne findes derved at være indgaaet paa, at denne Del af Partiet fremtidig skulde ligge for de paagældendes Regning, hvorfor Sagsøgerne for de 19 Kassers Vedkommende ikke kan kræve Lagerleje hos de Indstævnte for længere Tid end til Udstedelsen af Lagerbeviserne.

Hvad de øvrige 28 Kasser af Partiet angaar, maa der gives de Indstævnte Medhold i, at Sagsøgerne ikke burde have ladet Kasserne ligge oplagret i Aarevis for de Indstævntes Regning, og da Sagsøgerne i hvert Fald ved de Indstævntes Skrivelse af 20 Januar 1927 maa være blevet klar over, at de Indstævnte ikke ønskede, at Partiet stadig skulde forblive oplagt for deres Regning, har Sagsøgerne da haft Anledning til, eventuelt gennem Retsforfølgning, at træffe fornødne Foranstaltninger til at faa Partiet fjernet fra Lageret, hvis de Indstævnte ikke kunde eller vilde drage Omsorg derfor. Da Sagsøgerne maatte have fornøden Tid til at træffe saadanne Foranstaltninger, og de Indstævnte var pligtige at betale Lagerleje for de 28 Kasser til den Tid, Lejeforholdet kunde være bragt til Ophør, findes de Indstævnte at burde dømmes til for de 28 Kasser at betale Lagerleje til Slutningen af 1927, til hvilken Tid Forholdet maatte kunne være klaret, hvis Sagsøgerne inden en rimelig Tid efter Modtagelsen af Skrivelsen af 20 Januar 1927 havde paabegyndt de fornødne retslige Skridt.

Idet der ikke findes tilstrækkelig Grundlag til at statuere, at den begærede Lagerleje er for høj, eller til at ændre den Vægtberegning, der tidligere er lagt til Grund for Udregningen af Lejen, vil de Indstævnte i Henhold til det anførte have at betale Lagerleje for 28 Kasser af Partiet fra den 26 August 1926 til Udgangen af 1927, for to Kasser fra den 26 August 1926 til 18 Oktober 1927 og for 17 Kasser fra den 26 Au-

gust 1926 til den 21 November 1927. Da Lagerlejen for disse Tidsrum i Henhold til en fra Sagsøgerne under Domsforhandlingen fremkommet Opgørelse, hvis Rigtighed ikke er bestridt af de Indstævnte, udgør henholdsvis 443,52 Kr, 27,72 Kr og 260,87 Kr, ialt 732,11 Kr, vil de Indstævnte saaledes være at dømme til at betale dette Beløb, af hvilket de vil have at tilsvare Renter som af Sagsøgerne paastaet.

Sagens Omkostninger findes de Indstævnte efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgerne med 100 Kr.

Tirsdag den 22 Marts.

Nr 150/1931. Bestyrer **C B Aarøe** (Poul Jacobsen)

mod

Forsikrings-Aktieselskabet »**Østifterne**« (Jørgensen),

betræffende Indstævntes Regres til Appellanten for et udbetalt Forsikringsbeløb.

Østre Landsretsdom af 6 Maj 1931: Sagsøgte, Bestyrer B C Aarøe, bør til Sagsøgerne, Forsikrings-Aktieselskabet »Østifterne«, betale de paastævnte 8000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 14 April 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 350 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Bestyrer B C Aarøe, til Indstævnte, Forsikrings-Aktieselskabet »Østifterne«, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 11 April 1930 Kl ca 5 Eftermiddag kom Sagsøgte, Bestyrer B C Aarøe, kørende med sit Automobil L 5258 fra Guldborg paa Hovedvejen til Saxkøbing. Ved Veikrydset med Berritsgaard—Radsted Vejen svingede Sagsøgte til venstre i kort Bue og uden at holde tilbage for Arbejdsmand Hans Andersen, der paa Cykle kom kørende fra Saxkøbing paa ovennævnte Hovedvej. Cyklisten, der maa antages ikke at have bemærket Automobilet, kørte ind paa dettes højre Side, hvorved han paadrog sig forskellige Læsioner i Hovedet, som var væsentlig Aarsag til, at han afgik ved Døden den 8 Maj s A.

Under en i Anledning af Sagsøgtes Kørsel indledet Forundersøgelse forklarede Sagsøgte, at han, da han saa Cyklisten komme kørende ad Landevejen fra Saxkøbing i Vejens højre Side, gik ud fra, at denne havde bemærket Sagsøgtes Hensigt at dreje ned ad Vejen imod Radsted Langet, og at Cyklisten derfor havde haft til Hensigt og havde paabegyndt en Drejning til sin venstre Side ind mod Midten af Vejen, hvorfor Sagsøgte gik ud fra, at han vilde holde til venstre, og der saaledes vilde blive Plads nok for Sagsøgte til at foretage Svinget. Sagsøgte maatte dog indrømme dels ikke at have respekteret Cyklistens Forkørselsret, dels at have kørt i for kort Bue til venstre, og at det saaledes var ham, hvem Kørselsuheldet skyldtes. Ved Dom, afsagt den 28. Juli 1930 af Retten i Saxkøbing Købstad m v, blev Sagsøgte anset efter Straffelovens § 198, Motorlovens § 42, jfr § 29, samt Færdselslovens § 22, jfr §§ 4, II og 7, med en Bøde paa 600 Kr, hvoraf 500 Kr til Statskassen og 100 Kr til Politikassen, hvorhos i Medfør af Motorlovens § 42 Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendtes Sagsøgte for et Tidsrum af 1 Aar. Ved Østre Landsrets Dom af 30 Oktober 1930 blev Sagsøgte efter de ovennævnte Lovbestemmelser anset med en Statskassen tilfaldende Bøde af 1000 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 1 Maaned, hvorhos Førerretten frakendtes Sagsøgte for et Tidsrum af 3 Aar fra Landsretsdommens Afsigelse at regne.

I et Retsmøde af den 15 November 1930 paastod Afdødes Hustru en Erstatning paa 10 000 Kr. For Retten mødte Sagsøgerne under nærværende Sag, Forsikrings-Aktieselskabet »Østifterne«, og paastod, at en Del af Skaden lægges over paa Afdøde selv. Endelig mødte Sagsøgte tilligemed sin Sagfører. Alle Parter enedes om, at Erstatningsspørgsmaalet afgøres paa den Maade, at Sagsøgte eller hans Forsikringsselskab betaler til Afdødes Enke en Sum af ialt 8000 Kr, hvoraf de 500 Kr var betalt forskudsvis.

Under Sagen gør Sagsøgerne, der har udredet de i Retsforliget nævnte 8000 Kr, gældende, at Sagsøgte har udvist grov Uagtsomhed under sin Kørsel den 11 April 1930 og derved forvoldt Skaden, og at Sagsøgerne derfor i Henhold til Motorlovens § 39, 7 Stk, har Regres mod Sagsøgte, der herefter paastaas dømt til at betale Sagsøgerne anførte 8000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 14 April 1931.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

For Landsretten har Sagsøgte afgivet Forklaring i Overensstemmelse med sin Forklaring under Forundersøgelsen.

Idet Sagsøgte efter det om hans Kørsel oplyste findes ved grov Uagtsomhed at have forvoldt Skaden, vil han ikke kunne undgaa at dømmes efter Sagsøgernes Paastand.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte efter Omstændighederne at burde tilsvare Sagsøgerne 350 Kr.

Onsdag den 30 Marts.

Nr 289/1931.

Rigsadvokaten

imod

Ejnar Eberg Madsen (Bache),

der tiltales for Vold.

Vestre Landsrets Dom af 7 November 1931: Tiltalte Ejnar Eberg Madsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i en Maaned. I Erstatning til Arbejdsmand Hans Hansen betaler Tiltalte 250 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte Ejnar Eberg Madsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Ejnar Eberg Madsen ved 2 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 18 September 1931 sat under Tiltale til at lide Straf i Medfør af Straffelovens § 203 for Vold derved, at han den 1 August 1931 Kl ca 11½ Aften i Garderoben til Lauritzens Hotel i Horsens voldelig har overfaldet Arbejdsmand Hans Hansen, boende Vestergade 88, Horsens, hvem han tildelte to »Skaller«, hvorved fremkom Læsioner, der i en af Læge Eltang, Horsens, s D udfærdiget Erklæring beskrives saaledes: »Der findes omtrent midt paa Næseryggen et vinkelformet Saar, bestaaende af to fra Midten skraat udad og nedad

forløbende ca $\frac{3}{4}$ —1 cm lange, ret dybe, noget kontunderede Saar, dannede en nedad aaben Vinkel. Der har været en ret betydelig Blødning.»

I en af samme Læge den 10 September 1931 udstedt supplerende Erklæring hedder det dernæst:

»Der findes Dags Dato et, en Smule uregelmæssigt, noget rødlig-brunt misfarvet Ar efter Saaret lidt over Midten af Næseryggen; endvidere er dette Parti noget fortykket og lidt bredt, saaledes at der ses en »Pukkel« omtrent midt paa Næsen. Det maa forventes, at Misfarvningen af Arret vil fortage sig, medens der formentlig til Stadighed vil forblive nogen Fortykkelse af Næsens Midterparti, — altsaa at den omtalte »Pukkel« paa Næsen — omend den vil fortage sig noget — dog altid vil vedblive at være synlig og skæmme Næsen.«

Tiltalte er født den 24 Marts 1906 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Tiltalte, der er ansat som Portier i nævnte Hotel, har erkendt ved voldelig Adfærd mod Arbejdsmand Hansen saaledes som i Anklageskriftet nærmere anført at have tilføjet ham de sammesteds nævnte Læsioner.

Ifølge Sagens Oplysninger kom Hansen den nævnte Aften sammen med Arbejdsmand Peter Sloth Petersen fra Hotellets Vinstue, der er i Stueetagen, ud i Forstuen, hvor Tiltalte opholdt sig i sin fornævnte Egenskab af Portier, idet de vilde begive sig op i Etagen ovenover, hvor der er Restauration med Musik og Optræden af Artister. Da Tiltalte forment, at Petersen var noget paavirket af Spiritus, nægtede han ham Adgang til Lokalerne paa 1 Sal, men fandt det rettest som Grund til Nægtelsen at angive ikke Beruselsen, men den Omstændighed, at Petersen var iført brunlig Khakiskjorte og tilsvarende Flip, Hansen og Petersen opgav herefter at gaa ovenpaa, og idet Petersen begav sig ind i Vinstuen for at hente deres Hatte, blev Hansen tilbage i Forstuen hos Tiltalte. De kom derpaa i en Samtale, hvorunder Hansen — efter Tiltaltes Forklaring — udskældte denne for en Bondekarl. Uden at Hansen forud havde slaaet Tiltalte, greb nu Tiltalte, som mente at maatte gaa ud fra, at Hansen vilde gaa over til Haandgribeligheder, fat i Hansen, idet han vilde sætte ham udenfor, og herunder tilføjede Tiltalte Hansen de ovenanførte Læsioner.

For sit ommeldte Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 203 med en Straf, der findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned.

Under Sagen har Hansen paastaaet sig tilkendt i Erstatning et samlet Beløb af 500 Kr dels for Svie og Smerte samt Lyde og Vansir dels for Beskadigelse af Tøj m v. Tiltalte har protesteret mod, at Erstatningen ansættes saa højt. Efter alt foreliggende findes Erstatningen at burde bestemmes til ialt 250 Kr.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, hvorved bemærkes, at der, da Tiltalte selv har draget Omsorg for sit Forsvar her for Retten, ikke bliver Spørgsmaal om Tilkendelse af Salær i saa Henseende.

Nr 162/1931. **Petit-Bazaren, Aktieselskab (Cohn)**

mod

Henkel & Co, A/G, Düsseldorf (Knudtzon),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til her i Landet at forhandle Indstævntes Fabrikata trods det paa samme lagte Forbud mod Eksport.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1931: De Sagsøgte Petit-Bazaren, Aktieselskab, bør være uberettiget til her i Landet at forhandle Sagsøgerne Henkel & Co, A/G's med Paaskriften »Nur für den Verkauf in Deutschland« forsynede Varer af omhandlede Art. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren med 500 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte subsidiært paastaet Appellanten kendt uberettiget til her i Landet at forhandle Indstævntes med Paaskriften »Nur für den Verkauf in Deutschland« forsynede Varer af den i Dommen omhandlede Art, forsaavidt Varen ikke i Tyskland har været Genstand for saadanne Omsætninger, at Eksportforbudet efter tysk Ret er bortfaldet.

Den Indskrænkning i Varens frie Omsætning som søges gennemført under Sagen, gaar ud paa, at Varen kun maa sælges i Tyskland. Det fremgaar af Sagen, at Appellanten ikke har paataget sig en kontraktmæssig Forpligtelse i saa Henseende. Da der ikke i dansk Ret findes Hjemmel til, at et saadant Baand paa Varen kan anses bindende for en Køber, der ikke har paataget sig en kontraktlig Forpligtelse, vil Appellanten være at frifinde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Petit-Bazaren, Aktieselskab, bør for Tiltale af Indstævnte, Henkel & Co, A/G, Düsseldorf, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne Henkel & Co, A/G, Düsseldorf, der i Tyskland driver Fabrikation af Vaskemidler, deriblandt »Persil«, har i en den 9 Marts 1931 paa Tro og Love afgivet Erklæring udtalt, at de kun sælger deres Produkter til tyske Grossister og kun mod Afgivelse af et »Verpflichtungsschein«, der i Oversættelse lyder som følger:

»Jeg forpligter mig overfor Firma Henkel & Co, A/G, Düsseldorf, paa retskraftig Vis til:

1) kun at tilbyde og levere dets Fabrikata til de for Viderealg fastsatte og mig meddelte Priser og Salgsbetingelser. Priserne maa hverken overskrides eller underbydes; en Prisunderbyden maa heller ikke ske gennem Tilgift, Rabat, Tilbagekøb af Kasser eller lign;

2) kun at sælge de Henkelske Fabrikata til Firmaer, som leverer til Videreforhandlere, naar Firma Henkel & Co, A/G har givet mig/os skriftlig Tilladelse hertil;

3) at undlade direkte eller indirekte Leveringer til Forretninger, med Hensyn til hvilke der fra Henkel & Co, A/G eller Forbundet af Fabrikanter af Mærkeartikler er blevet dekretet Salgsforbud, saavel som til alle Forretninger, med Hensyn til hvilke det er bekendt, at de foreskrevne Priser ikke overholdes (Salgsforbud vedrører i hvert Tilfælde ogsaa den spærrede Forretnings ikke særlig nævnte Filialer);

4) overfor enhver Aftager at forbeholde mig/os Beføjelsen til ogsaa at undlade Leveringer paa eventuelt bestaaende Kontrakter for et eventuelt Salgsforbuds Varighed, resp i den Tid, de foreskrevne Priser ikke overholdes;

5) ikke at sælge Firma Henkel & Co, A/G's Produkter til Markeds- og Gadehandlere saavel som til Bissekræmmere;

6) hverken direkte eller indirekte at sælge de Henkelske Produkter til Udlandet.

Det er mig/os bekendt, at Firma Henkel & Co, A/G i Tilfælde af Handlen mod en af disse Forpligtelser udelukker mig/os fra direkte eller indirekte Levering med deres Fabrikata ogsaa trods eventuelt bestaaende Kontrakter; yderligere forpligter $\frac{\text{jeg mig}}{\text{vi os}}$ til at betale en Sum af Rmk 1000,— for ethvert Tilfælde af Overtrædelse som Konventionalbød til en velgørende Institution, uden at Bevis for lidt Skade behøver at føres.

»Persil« sælges i Tyskland en detail til Forbrugere i 2 Standard Pakninger, en større og en mindre, med paatrykt Pris henholdsvis 40 Pf og 75 Pf, og paatrykt hver Pakke: »Nur für den Verkauf in Deutschland«.

Her i Landet er Eneforhandlingsretten af »Persil« af Sagsøgerne overdraget et Firma, der her i Landet fabrikerer Produktet — af ganske samme Beskaffenhed som det tyske — og sælger det til Grossister i Pakker af samme Størrelse som i Tyskland, og med dansk Tekst paa Emballagen, der angiver Prisen til henholdsvis 45 Øre og 85 Øre.

Da Sagsøgerne havde bragt i Erfaring, at de Sagsøgte Petit-Bazaren, Aktieselskab, her i Landet forhandlede »Persil« med den nævnte tyske Emballage — som anført paatrykt »Nur für den Verkauf in Deutschland« — tilskrev de under 24 og 26 Februar 1931 Sagsøgte om at ophøre med saadant Salg under Paaberaabelse af, at det var ulovligt som stridende imod Sagsøgernes Rettigheder, hvorved de henviste til fornævnte »Verpflichtungsschein«. De opfordrede derhos Sagsøgte til at opgive Navnet paa den tyske Grossist, hos hvem han aftager Varen.

Da de Sagsøgte imidlertid afslog at ophøre med Forhandling af saaledes emballerede Varer, som de videresælger her i Landet til en Pris af henholdsvis 40 Øre og 75 Øre pr Pakke, har Sagsøgerne anlagt

nærværende Sag, hvorunder de paastaar de Sagsøgte kendt uberettigede til at forhandle Sagsøgernes med Paaskriften »Nur für den Verkauf in Deutschland« forsynede Varer.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

De erkender, at de har indført og her i Landet — en detail — solgt Varer af Sagsøgernes heromhandlede Produktion med tysk Emballage og med den nysnævnte Paaskrift paa Emballagen — enkelte indkøbte Partier kan have andraget 4—500 Kasser — og de benægter ikke at have været vidende om Eksistensen af det fornævnte Reverssystem mellem Sagsøgerne og disses Aftagere i Tyskland.

De Sagsøgte vil imidlertid ikke erkende, at de af dem indkøbte Partier af heromhandlede Art er sket med Brud paa Aftaler mellem Sagsøgerne og deres Aftagere i Tyskland. De anfører herved, at bemeldte Prisaftaler m v ikke kan være gældende for Varer af ommeldte Art, der er købt efter i Tyskland at være solgt, f Eks ved Tvangsauktion, og at de iøvrigt ikke kan have nogen Pligt til overfor Sagsøgerne at redegøre for, hvorfra deres Indkøb stammer.

De Sagsøgte hævder imidlertid videre, at selv om Indkøbene forudsattes at være sket med Brud paa bemeldte Aftaler, kan de ikke — udfra noget Meddelagtighedssynspunkt — anses at have gjort sig skyldig i nogen overfor Sagsøgerne retsstridig Handling. — Bemeldte Aftaler og paatrykte Bestemmelser, derunder at Pakkerne kun maa sælges i Tyskland, kan nemlig ikke være forbindende for de Sagsøgte som udenfor Aftalerne staaende — i et andet Land hjemmehørende — Tredjemand.

De bestrider iøvrigt, at oftnævnte Prisaftaler og paatrykte Klausuler efter tysk Ret er bindende for Kontrahenterne og endmindre for Tredjemænd. — Endelig fremhæves det, at det omhandlede Reverssystem ikke er af saadan Fasthed — navnlig i Henseende til ogsaa at binde Detailsælgerne — hvilket formentlig nødvendigvis maatte udfordres, for at de paagældende Bestemmelser skulde kunne binde udenfor staaende Tredjemænd. De har herved anført, at de er kommet i Besiddelse af Varerne fra en Kommissionær, der i og for sig godt kan have opkøbt Varerne hos Detailhandlere.

Foreløbig bemærkes, at det ved en i Tyskland den 16 Januar 1931 udstedt Anordning: »über Preisbindungen für Markenwaren«, hvortil ifølge en samme Dag udgaaet Bekendtgørelse henregnes bl a Genstande til Vask — bestemmes, at Prisaftaler af heromhandlede Art kun er gyldige i Indlandet, naar den fastsatte Pris nedsættes i et bestemt Forhold overfor den den 1 Juli 1930 gældende Salgspris.

Sagsøgernes nuværende Pris er af dem fastsat overensstemmende hermed.

Det maa herefter og efter det iøvrigt oplyste antages, at Salg i Strid med de heromhandlede Aftaler og Klausuler, derunder navnlig ogsaa Salg til Udlandet, i Tyskland anses for et overfor Sagsøgerne retsstridigt Forhold.

De Sagsøgte har som anført erkendt at være vidende om det mellem Sagsøgerne og deres Aftagere i Tyskland etablerede Reverssystem.

De har dernæst, som ligeledes anført, erkendt fuldt ud at have

været kendt med Paaskriften paa den tyske Emballage »Nur für den Verkauf in Deutschland«, hvorefter det er forbudt at sælge saaledes emballerede Varer her i Landet.

De Sagsøgte har endvidere ikke villet oplyse, hvorfra deres Indkøb af ommeldte af dem her i Landet videresolgte Varer stammer, hvorved bemærkes, at der maa gives Sagsøgerne Medhold i, at fremlagte Opførelser over Priserne paa »Persil«, importeret af de Sagsøgte fra Tyskland, i høj Grad lader formode, at Indkøbene har fundet Sted hos tyske Grossister.

Der findes herefter at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at de Sagsøgte, ved under de omhandlede Omstændigheder her i Landet at have solgt »Persil« i tysk Emballage, har gjort sig skyldige i et overfor Sagsøgerne retsstridigt Forhold.

Det skal herved endnu bemærkes, at der ikke kan gives de Sagsøgte Medhold i, at det omhandlede Reverssystem efter dets eget Indhold ikke skulde være effektivt, saaledes at dette skulde føre til en anden Bedømmelse af Forholdet.

De Sagsøgte — der ved deres nævnte Fremgangsmaade maa antages, som af Sagsøgerne anført, alene at have haft for Øje at skaffe sig Fordel ved at kunne sælge Varerne billigere end andre Handlende, der — respekterende Klausulen — foretager deres Indkøb hos Grossister her i Landet og videresælger til de for Salg her i Landet fastsatte Priser — vil herefter være at dømme efter Sagsøgernes Paastand.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne efter Omstændighederne med 500 Kr.

Nr 172/1931.

Ejler Jensen (Cohn)

mod

Palmolive G m b H, Berlin (Hvidt),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til her i Landet at sælge Palmolive-Sæbe, fabrikeret i Tyskland, trods det paa samme lagte Forbud mod Eksport.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1931: Sagsøgte Ejler Jensen kendes uberettiget til at forhandle Palmolive Sæbe, der er fabrikeret i Tyskland og importeret direkte derfra, trods det paa samme lagte Forbud mod Eksport. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne Palmolive G m b H, Berlin, med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte subsidiært paastaaet Appellanten kendt uberettiget til at forhandle i Tyskland fabrikeret og

derfra direkte importeret Palmolive Sæbe trods det paa samme lagte Forbud mod Eksport forsaavidt Sæben ikke i Tyskland har været Genstand for saadanne Omsætninger, at Eksportforbudet efter tysk Ret er bortfaldet.

Den Indskrænkning i Varens frie Omsætning, som søges gennemført under Sagen, gaa ud paa, at Varen kun maa sælges i Tyskland. Det fremgaar af Sagen, at Appellanten ikke har paataget sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse i saa Henseende. Da der ikke i dansk Ret findes Hjemmel til at et saadant Baand paa Varen kan anses bindende for en Køber, der ikke har paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse, vil Appellanten være at frifinde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Ejler Jensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Palmolive G m b H, Berlin, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne under denne Sag Palmolive G m b H, Berlin, sælger i Tyskland kun Sæbe til Grossister og Detaillister, der har underskrevet en Erklæring, hvori der bl a indeholdes følgende Passus: »Jeg forpligter mig til kun at levere Varer til Forbrug her i Landet (o: Tyskland). Forhandling af Varen i Eksportøjemed er udtrykkelig forbudt.«

Om denne Klausul er Sagsøgte Ejler Jensen blevet underrettet ved anbefalet Brev af 31 Januar 1931 fra Sagsøgernes herværende Sagfører.

Skønt Sagsøgte havde modtaget nævnte Meddelelse, har han alligevel importeret tysk Palmolive Sæbe. Det er konstateret, at Sagsøgte har importeret saadan Sæbe med Numrene 49999, 49991, 50010, 50828 og 50790.

Denne Sæbe blev den 26 Februar d A leveret til Albert Zinner, Hamborg, der under 13 Januar 1928 havde afgivet Erklæring med Eksportklausul.

Sagsøgerne paastaar nu Sagsøgte kendt uberettiget til at forhandle Palmolive Sæbe, der er fabrikeret i Tyskland.

Til Støtte herfor henviser Sagsøgerne til, at det af dem etablerede Reverssystem, hvorefter Grossister og Detaillister, til hvem de sælger deres Varer, foruden den ovenciterede Forpligtelse, tillige bl a forpligter sig til at overholde de Priser og Betingelser, som Sagsøgerne foreskriver for deres Varer, og til kun at omsætte Varen i den af Sagsøgerne leverede originale Indpakning overholdes og er beskyttet i Tyskland ifølge den der gældende Lovgivning og Praksis. Dette er Sagsøgte som anført gjort bekendt med, og naar han alligevel indfører Sagsøgernes Varer af heromhandlede Art, der er behæftet med Klausul om Forbud mod Eksport, maa han være klar over, at der i Tyskland er

begaet Retsbrud af en eller flere, som har afgivet den ovenciterede Erklæring; han handler herved retsstridigt, hvorfor den nedlagte Paastand er berettiget.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han hævder at være berettiget til at importere Sagsøgernes Vare uanset Eksportforbudet. Han erkender, at Prisen for Sagsøgernes Varer er lavere i Tyskland end den, der her i Danmark skal tages for samme Vare, leveret fra den herværende Palmolive-Sæbefabrik, og han bestrider ikke, at Sagsøgerne har gennemført Reverssystemet som ovenfor anført med fornøden Fasthed, men han henviser til, at der er Tilfælde, hvor det ogsaa i Tyskland er tilladt at omsætte herommeldte Vare uden Hensyntagen til de af Sagsøgerne opstillede Vilkaar for Salget, f Eks hvis der gøres Udpantning i saadan Vare, eller hvis en Reversudsteder gaar fallit, og Varen i saa Fald bliver tvangssolgt; saadanne Varer maa altsaa frit kunne sælges til Danmark. Sagsøgte henviser endvidere til, at der i de af de paagældende Grossister og Detaillister udstedte Reverser kun er fastsat en Konventionalbøde paa henholdsvis 300 og 150 Rmk, hvilke ikke giver synderlig Betyggelse for Erklæringernes Overholdelse. Han har nægtet at opgive, af eller gennem hvem han faar de gaagældende Varer leverede, idet han dog har tilføjet, at det ikke er Albert Zinner, Hamborg, han har dem fra. Endelig hævder Sagsøgte, at Sagsøgerne ikke har nogen retlig Interesse i at forbyde nogen her i Landet at sælge tysk Sæbe, som det er forbudt at udføre fra Tyskland.

I al Fald mener Sagsøgte, at den af Sagsøgerne nedlagte Paastand er for vidtgaende, og han har derfor nedlagt en subsidiær Paastand, gaaende ud paa, at han kun kendes uberettiget til at forhandle Palmolive Sæbe fabrikeret i Tyskland og importeret direkte derfra eller fra et Land, der anerkender dettes Revers-System og kun i den Udstrækning, som det tyske Revers-System hjemler Beskyttelse i Tyskland.

Foreløbig bemærkes, at Sagsøgerne allerede under Hensyn til den ovennævnte herværende Fabrik, som maa antages at have Aftale med Sagsøgerne, skønnes at have en berettiget Interesse i, at det paa deres Varer lagte Eksportforbud overholdes. Da nu Sagsøgte har været bekendt med Sagsøgernes Revers-System og derfor maa have været klar over, at der ved Salget af de ham fra Tyskland leverede Varer er begaaet et Retsbrud overfor Sagsøgerne af en af dem, der har afgivet Erklæring, bl a om ikke at sælge Varen til Eksport, findes Sagsøgte, da det paagældende tyske Forhandlingssystem under disse Omstændigheder ogsaa maa være beskyttet mod den i Danmark boende Køber, der ikke har bundet sig ved Aftaler, at have været uberettiget til at have forhandlet disse Varer som sket. Herved bemærkes, at Sagsøgte ikke har godtgjort, og end ikke assereret, at de af ham forhandlede Varer skulde være saadanne, som i ganske særlige Tilfælde mulig kan blive Genstand for frit Salg.

Der vil herefter være at give Dom i Overensstemmelse med Sagsøgernes Paastand, tildels dog modificeret efter Sagsøgtes subsidiære Paastand som nedenfor anført. Herved bemærkes med Hensyn til denne Paastand, at der, da nærværende Sag drejer sig om Varer indførte fra

Tyskland, ikke findes Grund til at inklade sig paa Spørgsmaalet om Varer, indførte fra andre Lande. Sagsøgte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Torsdag den 31 Marts.

Nr 89/1931. Overretssagfører **Otto Bisgaard** (Cohn)

m o d

Viktualiehandlerske **Anna Rasmussen** (Graae efter Ordre),

betræffende Appellantens Beføjelse til at udsætte Indstævnte af et Butikslokale.

Kendelse afsagt 31 Oktober 1930 af Fogedretten for Silkeborg Købstad m v: Da Rekvista ikke har godtgjort Rigtigheden af det af hende anførte angaaende et Løfte fra Rekvirentens Side om Forandring af Lejligheden m v, og da der herefter foreligger væsenlig Misligholdelse med Betalingen af Huslejen pr 15 Oktober d A, vil Forretningen være at fremme.

Paa Begæring dekretede Fogden derefter Rekvista udsat af Brugen og Besiddelsen af den af hende lejede Lejlighed i Ejendommen Søndergade 36 og Rekvirenten indsat i Besiddelsen af samme.

Vestre Landsrets Dom af 8 April 1931: Den paaankede Kendelse med paafølgende Dekret bør være ophævet. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Indstævnte, Overretssagfører Otto Bisgaard, til Apellantinden, Viktualiehandlerske, Frøken Anna Rasmussen, med 50 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Det fremgaar af Sagens tildels efter Dommens Indankning tilvejebragte Oplysninger, at Indstævnte ikke som i Dommen anført har deponeret det pr 15 Oktober 1930 forfaldne Lejebeløb i Banken i Silkeborg. Der kan derhos efter det foreliggende ikke gaas ud fra, at Tømrer Mikkelsens Henvendelse til Indstævnte for at paabegynde Arbejdet skete, efter at Udkastet til den ændrede Lejekontrakt var tilbageleveret Appellanten, og det findes i det hele ubevist, at der efter Fremsettelsen af det af Indstævnte senest stillede Krav om Lejekontraktens Indhold blev opnaaet Enighed mellem Parterne om et i Overensstemmelse hermed ændret Lejemaal. Indstævntes Unladelse af at betale Lejen ved Forfaldstid har herefter været uberettiget. Idet Indstævnte saaledes har væsenlig misligholdt sine Forpligtelser, vil den af Fogedretten for Silkeborg Købstad m v afsagte Kendelse efter Appellantens Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den af Fogedretten for Silkeborg Købstad m v afsagte Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret betaler Indstævnte, Viktualiehandlerske Frøken Anna Rasmussen, til Appellanten, Overretssagfører Otto Bisgaard med 400 Kroner. Der tillægges Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 200 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 30 April 1929 lejede Appellantinden, Viktualiehandlerske, Frøken Anna Rasmussen i Silkeborg, af Indstævnte, Overretssagfører Otto Bisgaard, sammesteds, en Butik, bestemt til Viktualieforretning, med Bagværelse og Køkken og et Kælderrum under Butiken, alt beliggende i Ejendommen Søndergade Nr 36 i Silkeborg, Matr Nr 160 a, samt et Værelse i den paa samme Matr Nr beliggende Ejendom Møllegade Nr 1. Lejemaalet havde allerede taget sin Begyndelse fra Oktober Flyttedag 1928 og var ifølge Kontrakten uopsigeligt fra begge Sider indtil Oktober Flyttedag 1933. Lejen udgjorde aarlig 1200 Kr, der skulde betales kvartalsvis forud hver 15 Januar, 15 April o s v. I Sommeren 1930 førtes der mellem Parterne Forhandlinger om en Ændring af Lejemaalet. I denne Anledning affattede Indstævnte et med Blyant nedskrevet Udkast, der er saalydende:

»Tilføjelse til Lejekontrakten.

O Bisgaard indsætter paa Anfordring i A Rasmussens nuværende Dagligstue et nyt og godt Komfur samt et Køkkenbord med en underliggende aaben Hylde langs Væggen ud mod Gaarden, hvorhos han lader Væggene male og hvidte, saaledes at Køkkenet kommer i Overensstemmelse med Sundhedskommissionens Forskrifter. Endelig lader han indrette en Entré i Tilslutning til Fru Munck Rømers nuværende Lejlighed, som fra og med Oktober Flyttedag d A overtages af A Rasmussen.

A Rasmussen afgiver senest til Oktober Flyttedag d A sit nuværende Sovekammer i Ejendommen Møllegade Nr 1 til O Bisgaard.

Lejesummen og øvrige Kontraktsbestemmelser forbliver med ovenstaaende Ændringer de samme efter Oktober Flyttedag d A.»

Indstævnte afleverede Udkastet til Appellantinden, som efter at have haft det liggende nogen Tid hos sig paany afgav det til Indstævnte, idet

hun gjorde ham opmærksom paa, at hun i Udkastet efter Ordet: Komfur havde indskudt Ordene: efter eget Valg.

I Skrivelser af 25 og 27 August 1930 meddelte Indstævnte Fru Hjorth Christensen i Silkeborg, der havde truffet Aftale med Indstævnte om i Forbindelse med nogle andre Værelser at leje det Værelse i Møllegade Nr 1, som Appellantinden ifølge Udkastet skulde afgive, at han i Henhold til et ifølge Aftalen taget Forbehold annullerede Aftalen om Lejemaalet, og sidstnævnte Dag tilskrev Indstævnte endvidere Appellantinden, at han »paa Grund af de udvidede Krav, De nylig har fremsat overfor mig«, havde annulleret Aftalen om Lejemaalet med Fru Hjorth Christensen, hvorhos det i Skrivelsen tilføjes:

»I vort indbyrdes Forhold har det derefter sit Forblivende ved den nuværende Tilstand.«

Appellantinden tilskrev derefter under 30 s M Indstævnte saaledes:

»I Henhold til det Udkast til ny Lejekontrakt, som De selv afhentede hos mig den 18 ds og vor derefter truffe Aftale, hvilket jeg har vidnefast, skal jeg herved meddele Dem, at jeg venter denne nye Lejekontrakt træder i Kraft fra Oktober Flyttedag.

Jeg mener derfor ikke vort indbyrdes Forhold kan have sit Forblivende ved den nuværende Tilstand.«

Indstævnte meddelte i en Skrivelse af samme Dato Appellantinden, at han afviste yderligere Forhandlinger, idet han ikke havde truffet nogen Aftale med Komparentinden om ny Lejekontrakt fra Oktober Flyttedag s A og ikke foretog Forandringer med Hensyn til de af Appellantinden lejede Lokaliteter.

Da Lejen pr 15 Oktober skulde betales, deponerede Appellantinden Lejebeløbet i en Bank i Silkeborg, hvorom hun skriftlig underrettede Indstævnte. Denne meddelte, ligeledes skriftligt, Appellantinden, at Lejen maatte indbetales til ham senest den 23 s M, og da dette ikke skete, indgav han til Fogden en den 24 s M dateret Begæring om Appellantindens Udsættelse af det lejede. Efter at Sagen var foretaget i Fogedretten for Silkeborg Købstad m v, afsagdes der den 31 s M af bemeldte Ret en Kendelse, ifølge hvilken Forretningen vilde være at fremme, hvorpaa Appellantinden dekretedes udsat af det lejede, idet der dog gaves hende en Frist til at ryddeliggøre dette. Den afsagte Kendelse med paafølgende Dekret er derpaa af Appellantinden, som, da Indstævnte truede med at lade Dekretet effektuere, senere er bortflyttet fra det lejede, indanket her for Retten, hvor hun har paastaet Kendelsen ændret saaledes, at Udsættelsen ophæves. Indstævnte har procederet til Kendelsens og Dekretets Stadfæstelse. Efter Indstævntes Fremstilling henvendte han sig i sin Tid ved Tømrer Chr Mikkelsen i Silkeborg til Appellantinden, hvem han lod spørge, om hun var villig til at afgive Værelset i Møllegade Nr 1, hvilket Værelse Indstævnte vilde lægge sammen med nogle andre Værelser, saaledes at der fremkom en 3 Værelsers Lejlighed sammesteds. Appellantinden tilbød at afgive Værelset imod at faa 1) overladt 2 Værelser paa Loftet i Søndergade Nr 36, hvilke Værelser blev ledige til Oktober Flyttedag 1930, 2) indrettet en Entré i Forbindelse med disse Værelser og 3) anskaffet et godt nyt Komfur. Efter at have accepteret disse Vilkaar udlejede Indstævnte den

førstnævnte 3 Værelser Lejlighed til Fru Hjorth Christensen, hvorom der oprettedes Lejekontrakt. Nogen Tid senere sendte han Tømrer Mikkelsen hen til Appellantinden for at træffe Aftale om Paabegyndelsen af Arbejdet paa Entréen til Loftsværelserne. Da Appellantinden afviste Mikkelsen under Henviſning til, at der ikke var oprettet Kontrakt mellem Parterne om Ændringerne i Lejemaalet, gik Indstævnte personlig til Appellantinden, og efter at have hørt hendes Krav affattede han det forommeldte Udkast. Da han var blevet bekendt med den af Appellantinden ønskede Ændring i Udkastet, gaaende ud paa, at Valget af Komfuret skulde tilkomme hende, erklærede han imidlertid ikke at kunne gaa med hertil, og Forhandlingerne var dermed afbrudte, saaledes som han fastholdt i den derpaa følgende Brevveksling. Han har endvidere i Henhold til det anførte til Støtte for sin Paastand gjort gældende, at den oprindelige Lejekontrakt, efter at Forhandlingerne om Ændringerne i den var bristet, vedblivende stod ved Magt, og at han kunde kræve Lejen betalt efter Kontraktens Bestemmelser, hvorved han nærmere har henvist til — hvad der er ubestridt — at det stillede Depositum kunde hæves af Appellantinden selv, og at hun har været uvillig til at ændre Vilkaarene for Deponeringen saaledes, at Beløbet kunde hæves af Indstævnte, saafremt han fik Medhold ved Afgørelsen af den da paabegyndte Retssag.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har saavel Sagens Parter som bl a de nedennævnte Vidner afgivet Forklaring.

Fru M K Laursen, der har assisteret Appellantinden i hendes Køkken, har forklaret, at hun har set Udkastet ligge i hendes Stue bag Køkkenet og har talt med Appellantinden om dets Indhold, derunder den af hende gjorte Tilføjelse, angaaende hvilken Appellantinden sagde, at hun vilde give Indstævnte en nærmere Forklaring om Meningene med Tilføjelsen, for at ikke Indstævnte skulde faa Indtrykket af, at Appellantinden forlangte for meget. Da Indstævnte en Dag indfandt sig hos Appellantinden og afhentede Udkastet, paahørte Fru Laursen en Samtale mellem Parterne, hvorunder Appellantinden udtalte sig i Overensstemmelse med, hvad hun havde sagt til Fru Laursen. Forinden havde Indstævnte bestemt afvist den foreslaaede Ændring, men efter at Appellantinden havde givet sin Forklaring, udtalte Indstævnte: »Naa, var det saadan ment?« eller noget lignende, og Fru Laursen fik det Indtryk, at Parterne var enige, da Samtalen sluttede. Fru Laursen har endvidere forklaret, at hun har paahørt en Samtale, der fandt Sted nogle Dage senere mellem Appellantinden og Tømrer Mikkelsen, der var kommet for at paabegynde Omlavningen ved Loftsværelserne. Med Hensyn til dette Arbejde sagde Appellantinden, at hun ikke vilde sætte Tømreren i Arbejde, og Samtalen endte, saa vidt Fru Laursen forstod, med, at Mikkelsen sagde, at han nu gik op til Indstævnte. Der havde iøvrigt under Samtalen været Tale om et Komfur, som Appellantinden skulde have, og denne udtalte, at hun mente, at hun var enig med Indstævnte om, at hun skulde have et Komfur passende til hendes Forretning, og at hun skulde være medbestemmende ved Købet. Fru Laursen er efter sin Forklaring sikker paa, at den nysnævnte Samtale med

Mikkelsen fandt Sted, efter at Indstævnte havde afhentet Udkastet, der dog ikke blev udtrykkelig nævnt under Samtalen.

Ifølge den af Tømrer Mikkelsen afgivne Forklaring har han den 19 Juli 1930 indgivet Tilbud paa Indretningen af Lejligheden til Appellantinden, efter at han forinden sammen med hende havde set paa Forholdene. Da der i Forbindelse med nysnævnte Omlavning havde været Tale om Anskaffelsen af et Komfur til Appellantinden, henvendte han sig til vedkommende Forhandler og spurgte om Priserne paa Komfurer. Han indfandt sig derpaa hen i August efter Indstævntes Anmodning hos Appellantinden for at forhøre, om Tiden var belejlig for Appellantinden til, at han begyndte paa Omlavningen. Appellantinden sagde da, at hun ikke ønskede Arbejdet paabegyndt, da hun ikke havde oprettet ny Kontrakt, og hun havde derfor ventet, at Indstævnte selv var kommet. Hun tilføjede, at hun, hvis hun ikke fik Kontrakt oprettet, vilde beholde det lejede, som det var. Da Appellantinden i Forbindelse med nogle faldne Bemærkninger om Prisen paa Komfurer talte om, at hun vilde have et nyt moderne Køkken, var dette fuldkommet nyt for Mikkelsen, som derefter henvendte sig til Indstævnte, overfor hvem han refererede Samtalen med Appellantinden. Denne skete paa den Maade, at han sagde, at nu vilde Appellantinden have et helt nyt moderne Køkken indrettet. Hertil svarede Indstævnte, at det var noget helt nyt, og det kunde der ikke være Tale om. Der var ikke mellem Appellantinden og Mikkelsen Tale om, at der forelaa en skriftlig Aftale eller noget Udkast til Kontrakt.

Appellantinden har forklaret, at hun vel var interesseret i den paatænkte Ombytning af hendes Værelse i Møllegade Nr 1 med Loftsværelserne i Søndergade Nr 36, idet de sidstnævnte laa ved samme Trappeopgang som Butiken med tilhørende Værelser, saaledes at hun ved Ombytningen undgik at skulle passere Ejendommens Gaard for at komme fra Butiken til sit Soveværelse og omvendt; men Hovedsagen for hende var dog at opnaa en Forbedring af de til hendes Forretning benyttede Rum, der kun var forsynede med Gasapparater til Madlavning, hvilket var utilstrækkeligt for Forretningen, der bl a drev Tilberedning af Madvarer bestemte til Udbringning af Huset. Hun har hævdet, at hun var blevet enig med Indstævnte med Hensyn til de Vilkaar, hun stillede for at opgive sin Ret til Værelset i Møllegade, og at dette efter den Samtale, hun havde haft med Indstævnte ved hans Afhentning af Udkastet, ogsaa gjaldt Spørgsmaalet om Anskaffelsen af Komfuret, ved hvilken hun i Virkeligheden blot krævede at blive taget med paa Raad. Hun har bestemt fastholdt, at Samtalen med Tømrer Mikkelsen fandt Sted efter Indstævntes Afhentning af Udkastet. Naar hun overfor Mikkelsen udtalte, at hun ikke vilde sætte ham i Arbejde, var dette kun et Udtryk for, at hun ikke vilde paatage sig Ansvaret for Udgifterne ved hans Arbejde, og derfor ønskede, at det ved Oprettelsen af ny Kontrakt med Indstævnte skulde fastslaas, at Arbejdet skete for hans Regning. Hun mener iøvrigt, at Mikkelsen ved sit foranførte Vidneudsagn har gengivet hendes Samtale med ham urigtigt, og at han ligeledes overfor Indstævnte har refereret denne urigtigt, hvortil Grunden kan have været, at han har været ubekendt

med, hvad Udkastet indeholdt, og hvilke Udtalelser Udkastet havde givet Anledning til i Parternes indbyrdes Forhandlinger, der som nævnt efter hendes Fremstilling laa forud for Mikkelsens Besøg.

Efter alt det foreliggende — særlig naar henses til den af Fru Laursen afgivne meget bestemte Vidneforklaring — findes der nu at maatte gaas ud fra, at Tømrer Mikkelsens Henvendelse til Appellantinden for at paabegynde Arbejdet har fundet Sted* efter, at Udkastet var tilbageleveret Indstævnte. Da det dernæst er uomtvistet, at Henvendelsen skete paa Foranledning af Indstævnte, og denne ikke vel kan antages at ville have ladet Arbejdet paabegynde, dersom der ikke var Enighed mellem Parterne om Ordningen, findes Appellantindens Paa-stand om, at saadan Enighed var tilvejebragt ved Udkastets Tilbagelevering, hvad iøvrigt ogsaa bestyrkes ved Fru Laursens Forklaring om, hvad der ved den Lejlighed passerede, at være tilstrækkelig godtgjort. Indstævntes herimod stridende Forklaring kan ikke heroverfor komme i Betragtning, da Fremstillingen fra hans Side under Proceduren, i hans Processkrifter og Partsforklaring har været vaklende med Hensyn til Sagens Data og Begivenhedernes Rækkefølge, og da det under alle Omstændigheder er givet, at Tømrer Mikkelsen ikke har deltaget i eller været bekendt med Parternes Forhandlinger, kan der ikke tillægges hans Forklaring nogen afgørende Vægt.

Appellantinden findes som Følge deraf at have været berettiget til, som sket i hendes Skrivelse af 30 August 1930, at fastholde Kravet om de hende i Udkastet tilsagte Forandringer i Lejemaalet og at tilbageholde som sket den i Oktober forfaldne Leje, da Indstævnte intet havde foretaget sig for at sætte Forandringerne i Værk. Da Indstævnte saaledes ikke har haft Føje til at lade Appellantinden udsætte af det lejede, vil den paaankede Kendelse med paafølgende Dekret være at ophæve.

Indstævnte vil derhos have at godtgøre Appellantinden Sagens Omkostninger her for Retten med 50 Kr.

Fredag den 1 April.

Nr 147/1931. Bladudgiver **V Richter Friis** (Henriques)

mod

Aktieselskabet Dyva & Jeppesen (Schjørring),

betræffende Forstaaelsen af en i en mellem Parterne afsluttet Overenskomst indeholdt Prisbestemmelse.

Østre Landsrets Dom af 29 Maj 1931: Sagsøgte, Bladudgiver V Richter Friis, bør anerkende, at Trykkeprisen for de Blade, Sagsøgte i Henhold til Overenskomst af 23 Oktober 1929 faar trykt hos Sagsøgerne, A/S Dyva & Jeppesen, skal være den ved Overenskomsten fastsatte med Regulering efter Arbejdslønnen og Materialpriserne for

det paagældende Arbejde, samt at det af Statistisk Departement udregnede Pristal efter Marts 1930 ikke længere er bestemmende for Regulering af Trykkeprisen. Sagens Omkostninger hæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte gjort gældende, at den i Overenskomstens § 5 nævnte Regulering af Trykkeprisen efter Arbejds løn og Materialeprisen skal forstaaes saaledes, at der lægges til Grund ikke den af Indstævnte betalte Arbejds løn eller Materialepris, men derimod den af Københavns Bogtrykkerforening til enhver Tid opgjorte Minimalløn og den almindelige Markedspris for Materiale (navnlig Papir).

Med denne Bemærkning vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Bladudgiver V Richter Friis, til Indstævnte, Aktieselskabet Dyva & Jeppesen, med 300 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 23 Oktober 1929 blev der mellem Sagsøgerne, A/S Dyva & Jeppesen, og Sagsøgte, Bladudgiver V Richter Friis, indgaaet en Overenskomst, der bl a gik ud paa, at Sagsøgte hos Sagsøgerne skulde lade trykke nogle nærmere betegnede Blade. Denne Forpligtelse var uopsigelig fra Sagsøgtes Side og skulde gælde, saalænge Sagsøgte og A/S Dansk Bladforlag, hvis Aktiekapital Sagsøgte samtidig overtog, havde Udgiverret til de paagældende Blade.

Ved Overenskomsten blev der fastsat en bestemt Trykkepris for Bladene, og under Hensyn til, at Forpligtelsen til at lade Bladene trykke hos A/S Dyva & Jeppesen som anført var uopsigelig, blev der i § 5 fastsat nærmere Regler om, hvorledes de saaledes vedtagne Trykkepriser skulde reguleres i Fremtiden, naar Forholdene ændrede sig. Ifølge denne Bestemmelse skulde Regulering ske i Forhold til Pristallet »eller saafremt dette ophæves eller ændres i sin Beregningsmaade efter Arbejds lønnen og Materialeprisen for det paagældende Arbejde.«

Sagsøgerne gør nu gældende, at naar Pristallet blev valgt som Regulator for Trykkeprisen, skyldes dette, at paa det Tidspunkt, da Kontrakten blev indgaaet, var Pristallet ifølge Overenskomst mellem Københavns Bogtrykkerforening og de københavnske Typografer Re-

gulator for den vigtigste Trykkeudgift nemlig Typografernes Arbejdsløn, hvilket havde været Forholdet fra 1922. Det var derfor naturligt og rimeligt at lade Trykkeprisen reguleres op og ned i samme Forhold som Pristallet, idet Typografernes Arbejdsløn samtidig vilde blive reguleret op og ned i samme Forhold. Ved Kontraktens Affattelse forudsaaes det imidlertid, at Forbindelsen mellem Pristallet og Trykkeudgifterne kunde blive ophævet, og for dette Tilfælde fastsatte Kontrakten, at Trykkeprisen skulde reguleres efter Arbejdsløn og Materialepris for det paagældende Arbejde.

I Marts 1930 blev der indgaaet en ny Overenskomst mellem Københavns Bogtrykkerforening og de københavnske Typografer. I denne Overenskomst blev det vedtaget, at Pristallet ikke længere skulde være afgørende for Typografernes Arbejdsløn, idet en Regulering af Arbejdslønnen efter Pristallet ikke længere skulde finde Sted. Skønt Pristallet faldt, blev der tillagt Typograferne en forhøjet Løn samt udvidet Sommerferie.

Efter Sagsøgernes Forstaaelse af Kontrakten er hermed den Situation indtraadt, hvor ikke længere Pristallet, men Arbejdslønnen og Materialeprisen skal tjene som Regulator for Trykkeprisen. Sagsøgeren hævder, at Kontraktens § 5 vilde blive uden fornøftig Mening, saafremt Trykkeprisen skulde reguleres nedad ved faldende Pristal, skønt Trykkeudgifterne var stigende som Følge af Arbejdslønnens Stigning, og paastaar under Henviſning til foranstaaende Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at Trykkeprisen for de Blade, Sagsøgte i Henhold til ovennævnte Overenskomst faar trykt hos Sagsøgerne, skal være den ved Overenskomsten fastsatte med Regulering efter Arbejdslønnen og Materialepriserne for det paagældende Arbejde, samt at det af Statistisk Departement udregnede Pristal efter Marts 1930 ikke længere er bestemmende for Regulering af Trykkeprisen.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han hævder den Fortolkning af Kontrakten, at Pristallet skal være Regulator for Trykkeprisen, saalænge det overhovedet eksisterer.

Til Støtte for sin Forstaaelse paaberaaber Sagsøgte sig Overenskomstens Ordlyd. Overfor Sagsøgernes Udvikling af de Forhold, der maa antages at have ligget til Grund for det Lydende, Overenskomsten fik, har Sagsøgte væsenlig kun anført, at naar han ønskede Pristallet som Regulator, var dette af den Grund, at begge Parter maatte være i Stand til let og grundigt at kontrollere Reguleringens Rigtighed, hvilket var saa godt som udelukket, naar Reguleringen skulde finde Sted paa Basis af et Tal, der var afhængig af Bogtrykkeriets interne Forhold til Arbejdere og Leverandører, ja endog afhængig af Bogtrykkeriets mere eller mindre fejlagtige Dispositioner i Forhold til disse.

Efter det saaledes foreliggende finder Retten, at den Omstændighed, at Pristallet har tabt sin Betydning som afgørende for Typografernes Arbejdsløn, maa sidestilles med det i Overenskomsten forudsatte, at Beregningsmaaden for Pristallet maatte blive ændret. Sagsøgernes Paaſtand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Tirsdag den 5 April.

Nr 230/1930. Direktør A Jul Jørgensen (Gorrissen)

mod

Aktieselskabet **Jydsk Handelskompagni** (Rode)

og

Nr 264/1930. Aktieselskabet **Jydsk Handelskompagni** (Rode)

mod

Direktør A **Jul Jørgensen** (Gorrissen),

betræffende Appellanten Jørgensens Tilsvær efter Ophøret af et Engagement hos Aktieselskabet.

Vestre Landsrets Dom af 20 September 1930: Til Sagsøgerne, A/S Jydsk Handelskompagni, bør de Sagsøgte, Direktør A Jul Jørgensen og Direktør C A Tarp, een for begge og begge for een betale 23 513 Kr 78 Øre. Sagsøgte Jørgensen alene 6000 Kr samt Sagsøgte Tarp alene 730 Kr 72 Øre, alt tilligemed Renter af Beløbene 5 pCt aarlig fra den 31 Oktober 1929, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte een for begge og begge for een til Sagsøgerne 4000 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Jydsk Handelskompagni af Tarp i Kontanter og Værdipapirer modtaget 24 000 Kroner til fuld Afgørelse af de i Dommen under Nr I og III omhandlede Krav mod Tarp og Jørgensen samt Sagsomkostninger for Landsretten for Tarps Vedkommende 2000 Kroner, dog at Jydsk Handelskompagni forbeholdt sig Ret til til Støtte for sin Procedure mod Jørgensen at paaberaabe sig »Indholdet af de fornævnte Punkter«. Handelskompagniets Paastand for Højesteret gaar herefter ud paa, at Jørgensen tilpligtes at betale 12 913 Kroner 54 Øre nemlig de i Dommen under Nr II opførte Beløb 1413 Kroner 54 Øre, 5500 Kroner og 6000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 31 Oktober 1929. Jørgensen paastaar Frifindelse.

Som i Dommen udtalt, har Jørgensen været uberettiget til at beregne sig en Fortjeneste hos det af ham ledede Selskab som den under II Nr 1 omhandlede paa den til Selskabet solgte Trælastladning. Efter Afslutningen af Overenskomsten af 24 September 1928 mellem Parterne er det om dette Forhold bl a oplyst, at en Del af Fortjenesten er fremkommet ved, at Jørgensen og Tarp til Jydsk Handelskompagni har faktureret ca 924 Kubikfod mere end Partiet ifølge Fragtopgørelserne udgjorde. Efter de med dette Forhold forbundne Omstændigheder og særlig den Maade, hvorpaa Fortjenesten paa Partiet er hemmeligholdt overfor Selskabet, findes dette ikke ved Overenskomsten at have afskaaret sig fra

at kræve Beløbet tilbagebetalt. Det under denne Post omhandlede Beløb 1413 Kroner 54 Øre, vil saaledes være at tilkende Jydsk Handelskompagni.

Idet Dommens Afgørelse med Hensyn til de andre Poster i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og uden at de senere tilvejebragte Oplysninger kan gøre nogen Forandring heri, tiltrædes, vil der ialt være at tilkende Jydsk Handelskompagni 7413 Kroner 54 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Jørgensen at burde betale Jydsk Handelskompagni med 3000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Direktør A Jul Jørgensen bør til Aktieselskabet Jydsk Handelskompagni betale 7413 Kroner 54 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 31 Oktober 1929 til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 3000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Det sagsøgende Selskab, A/S Jydsk Handelskompagni i Aalborg, der er stiftet i Aaret 1918 og driver Handel med Trælast og andre Bygningsartikler, antog i 1921 Sagsøgte, Direktør A Jul Jørgensen i Hasseris, som Prokurist med Titel af Direktør, idet der ved hans Side blev ansat et Bestyrelsesmedlem som Kommitteret, der dog i 1924 traadte tilbage, hvorefter nævnte Sagsøgte som Direktør varetog Selskabets daglige Ledelse. Ved Kontrakt af 2 November 1927 blev der tillagt ham Uopsigelighed indtil 1 Januar 1931. Sagsøgte, Direktør C A Tarp i Aalborg, der havde været ansat i Selskabets Tjeneste siden dets Stiftelse, og var underordnet fornævnte Sagsøgte, havde Selskabets Bogholderi og Kasse under sig og fik under 16 December 1924 Bankfuldmagt, hvorefter han tituleredes Prokurist. Der foretoges i Selskabet Revision ved en autoriseret Revisor, hvis Revision gik ud paa følgende:

Gennemgang af Kassebilag til Kassejournalen og Eftertælling af Indtægter og Udgifter, personlige Konti og Omkostningskonto, Eftertælling af Varejournalens Rubrikker vedrørende Køb og Salg samt Kontrollering af Maanedsslutsummernes rigtige Overførsel, Kontrollering af rigtig Overførsel af Kassejournalens Slutsummer til Generalhovedbogen, samt Afstemning af Veksel- og Acceptkonti pr ultimo. Hver Maaned opstillede Revisor en Raabalance og konstaterede, om den var overensstemmende med den af Sagsøgerne selv opstillede Raabalance. Oprindeligt sammentalt Varejournalens Blade paa Sagsøgerens Kontor, senere skete det, at Varejournalens Blade medtoges og eftertaltes paa Revisors Kontor. Hvert Kvartal foretoges Kasseeftersyn. Revisionen

beskæftigede sig ikke med de forskellige Konti i Reskontoen, ej heller med at afstemme Fakturaerne med Varejournalen eller med Optælling af Varelageret.

I Begyndelsen af 1928 opstod der i Anledning af Regnskabsaflægningen for Regnskabsaaret 1927 nogen Misstemning mellem Selskabets Bestyrelse og Sagsøgte Jørgensen, hvad der medførte, at Bestyrelsen under 30 Maj 1928 ansatte en midlertidig Kommitteret, Prokurist Fenger til Undersøgelse af Selskabets Driftsmuligheder. Ved hans Undersøgelser konstateredes bl a, at Selskabets Kassejournal for Tiden fra Oktober 1925 til 29 November 1926 var bortkommet. Som Følge af, at Sagsøgnernes Bestyrelse efterhaanden kom til at se med Mistillid paa Sagsøgte Jørgensens Ledelse af Virksomheden, opsagde Bestyrelsen ifølge Beslutning af 11 September 1928 Jørgensen til Fratræden fra 1 Oktober s A. Under Hensyn til den Jørgensen i fornævnte Kontrakt indrømmede Uopsigelighed til 1 Januar 1931 førtes i Tiden inden hans Fratræden Forhandlinger, der resulterede i en Overenskomst af 24 September 1928, hvori det hedder:

»Aktieselskabet betaler Herr Jørgensen senest 30 September d A 14 000 Kr mod Overdragelse samtidig fra Herr Jørgensens Side af Kr 8000 Aktier i Selskabet — — — Af de 14 000 Kr er Kr 8000 Købesum for det nævnte Aktieparti, medens resterende Kr 6000 er det Beløb, som udligner Parternes Mellemværende, og hvorved Herr Jørgensen som iøvrigt hæver Gage til 30 September d A, tillige er fyldestgjort for ethvert Tilgodehavende hos Selskabet.«

Sagsøgte Tarp frattraadte den 1 December 1928 for at overtage anden Stilling. Efter de Sagsøgtes Fratræden viste det sig, at ogsaa Kassejournalerne for Tiden til Oktober 1925 og Varejournalerne for Tiden indtil 1 December 1925 manglede. I December 1928 henvendte Bestyrelsen sig derefter til Revisions- og Forvaltningsinstituttet, Jyllands Afdeling, med Anmodning om at foretage en nærmere Undersøgelse af Selskabets Forhold. Revisionen — der særlig har beskæftiget sig med Aarene 1926 og 1925 — opdagede, at der i Varejournalen for Tiden fra 1 December 1925 til 30 Marts 1927 manglede forskellige Blade, nemlig for December 1925 Bladene p 11—16 (Nr 4857—4918), for Juli 1926 Bladene p 341—348 (Nr 2813—2884), for Oktober 1926 Bladene p 531—536 (Nr 4580—4652) og for November 1926 Bladene p 609—612 (Nr 5441—5493).

Efter Revisionens Fremstilling føres der hos Sagsøgerne følgende Bøger:

1) Varejournal for Køb og Salg paa Kredit. 2) Veksel- og Akceptbog. 3) Kassejournal. 4) Reskontri for Debitorer og Kreditorer. 5) General-Hovedbog. 6) Omkostningsfordelingsbog.

Varejournalen, der er indrettet med løse Blade, har en Debet og en Kredit Rubrik for Varekøbskonto og en Debet og en Kredit Rubrik for Varesalgskonto. Journalen føres for Varesalgsnoteringens Vedkommende paa Grundlag af Noteringer i de paa Pladskontoret førte Ekspeditionskladder. Noteringerne for Kreditkøb foretages paa Grundlag af Fakturaerne direkte paa Journalbladet. Samtlige Poster i Varejournalen er nummereret fortløbende, og Posteringsnes Numre er an-

ført henholdsvis i Ekspeditionskladderne og paa de respektive Fakturaer. De enkelte Poster ifølge Varejournalen indføres paa de respektive Debitorers og Kreditorers Konti i Reskontriene, og samtidig er der i Varejournalen noteret Kontoens Pagina, og paa Kontiene i Reskontriene er anført Posteringsernes Numre ifølge Varejournalen.

Optællingssummerne fra Varejournalens Rubrikker overføres maanedsviis i Kassejournalen, hvor Varekøb krediteres Personkonto og debiteres Varekøbskonto, medens Varesalg debiteres Personkonto og krediteres Varesalgskonto. Alle de i Varejournalen foretagne Posteringer skal være indført paa Konti i Reskontriene, saaledes at et Uddrag af de paa Reskontriernes Konti foretagne Vareposteringer skal stemme med Optællingerne af Varejournalens Rubrikker.

I Kassejournalen foretages alle de af Bogholderjets Posteringer, som ikke hører hjemme i Varejournalen eller i Veksel- og Akceptbogen; der foretages saaledes i Kassejournalen Posteringer for kontante Indbetalinger og Udbetalinger, for Beløb som trækkes eller indsættes paa Bank Konto, for Diskonto-Debiteringer og lignende, og naar ved Maanedens Slutning Optællingssummerne af Varejournalen og Veksel- og Akceptbogen er overført deri, indeholder Kassejournalen samtlige Maanedens Bogholderiposteringer.

Kassejournalen indeholder følgende Konti:

Kasse Konto, Person Konto, Omkostnings Konto, Rente Konto, Varekøbs Konto, Varesalgs Konto og Diverse Konto, hver med en Debit og Kredit Rubrik.

Kassejournalen afsluttes maanedsviis, og Optællingerne af Debitrubrikkerne og af Kreditrubrikkerne skal balancere. Kolonnernes Optællingssummer indføres paa de respektive Konti i Generalhovedbogen. Beløbene ifølge Rubrikkerne for »Diverse Konto« indføres enkeltvis paa de respektive Generalhovedbogs-Konti.

Reskontriene, hvoraf der i 1925 og 1926 samtidig har været 3 i Brug, indeholder Konti for saavel Debitorer som Kreditorer. 2 af Reskontriene er indrettet med løse Blade. Paa Konti i Reskontriene indføres samtlige fra Dag til Dag skete Posteringer i Varejournalen, og Veksel- og Akceptbogen samt Kassejournalens Rubrik for »Person Konto«, og da Varejournalens og Veksel- og Akceptbogens Optællingssummer ved hver Maanedes Slutning overføres i Kassejournalen under Rubrikken for »Person Konto«, vil denne Rubrik derefter indeholde samtlige de Posteringer, som skal være indført paa Konti i Reskontriene, saaledes at et Uddrag af Bevægelserne deri skal stemme med Optællingerne af Kassejournalens Rubrikker for »Person Konto« og dermed ogsaa med Bevægelserne paa den nedenfor omtalte Generalhovedbogs »Person Konto«, ligesom Saldoen paa denne Konto skal stemme med en Sammentælling af Saldiene ifølge de enkelte Konti i Reskontriene. Generalhovedbogens »Person Konto« er paa denne Maade en samlet Konto for Tilgodehavende og Gæld, hvortil Specifikationer skal kunne udledes af Reskontriene.

Generalhovedbogens Konti svarer til Kassejournalens, dog at Diverse Konto er nærmere specificeret.

I Omkostningsfordelingsbogen konteres Beløbene ifølge Kassejour-

nalens Omkostningskonto under de forskellige Grupper af Omkostninger.

Sagsøgte Tarp varetog i Almindelighed Kasseforretningerne og ledede Bogholderiet, idet Føringsen af Bøgerne var fordelt saaledes, at han selv førte Kassejournalen og Generalhovedbogen, medens en paa Kontoret ansat Dame, Frøken Korsgaard, førte de andre Bøger.

Ved sine Undersøgelser af, hvilke Posterings der har været foretaget paa den ovenfor nævnte manglende Varejournals Blade, har Revisionen godtgjort, at der har været debiteret Vareindkøbs-Konto Poster til samlet Beløb

for December 1925 —	3 066	Kr 56	Øre
- Juli 1926 —	10 803	— 68	—
- Oktober — —	38 421	— 62	— og
- November — —	2 769	— 62	—.

I de samme Maaneder har der været foretaget Debiteringer og Krediteringer paa Varesalgskonto og i Maanederne Juli og Oktober 1926 Krediteringer paa Vareindkøbs Konto, men Revisionen har paa Grundlag af Udleveringsnoteringerne samt Vareposteringserne i Reskontri og Henvisningen deri til de tilsvarende Posterings Numre i Varejournalen rekonstrueret samtlige de fornævnte Posterings, saaledes at de Posterings i Varejournalen, for hvilke Forklaring stadig mangler, efter Revisionens Formening ikke kan forklares ved manglende eller feilagtige Posterings paa Varesalgs Konto eller paa Varekøbs Kreditkonto. Ved at gennemgaa samtlige forefundne Fakturaer for December 1925 og Aaret 1926 har Revisionen endvidere gjort Rede for det fornævnte Beløb 3066 Kr 56 Øre for December 1925, hvorhos der ved Gennemgang af samtlige forefundne Reskontri yderligere er gjort Rede for en Del af de fornævnte for Maanederne Juli, Oktober og November 1926 anførte Debetposter, saaledes at der til Rest som uopklarede Debetposter bliver henholdsvis 10 271 Kr 83 Øre, 7090 Kr 30 Øre og 1832 Kr 16 Øre eller for nævnte Maaned i 1926 ialt 19194 Kr 29 Øre. og de til de nævnte Beløb svarende Posterings har været optørt paa Nr 2848—2850, 2881, 4635, 4636 og 5471.

For at undersøge om Varepartier kunde være indgaaet fra Leverandører, der ikke har Konto i de forefundne Reskontri, eller om der fra de deri opførte Leverandører kunde være indgaaet yderligere Varepartier end de opførte, har Revisionen foretaget Henvendelser dels til Statsbanerne og den af Sagsøgerne sædvanlig benyttede Mægler, dels til de i Registret til Reskontri opførte Hovedleverandører, uden at Forklaring paa de ovennævnte Differencer er opnaaet.

Efter det fornævnte af Sagsøgerne anvente Bogføringssystem skulde det anførte uforklarede Debetbeløb for Vareindkøb i Kassejournalen medføre en tilsvarende Debitering af Varekonto og Kreditering af Personkonto, hvilket efter Revisionens Beretning ogsaa er sket. Endvidere er Personkonto paany debiteret for Beløbene, saaledes at dennes og Reskontriens Saldo stemmer. Ifølge Bogføringssystemet maa nu, da Kassejournalen stemmer, til fornøden Udligning være sket en Kreditering paa en af Kassejournalens øvrige Konti. Ved at gennemgaa samtlige Posterings paa Varesalgskonto, Omkostningskonto, Rentekonto, Di-

verse-Konto har Revisionen videre fastslaaet, at Krediteringerne paa disse Konti ikke giver Plads til, at Udligningen kan være sket paa nogen af disse.

For Aaret 1925, for hvilket ikke blot Kassejournal, men ogsaa Varejournal er bortkommet, har Revisionen — bortset fra December Maaned — været henvist til at opgøre Sagsøgernes Kredit — Vareindkøb paa Grundlag af Noteringerne i Reskontri, sammenholdt med Fakturaer og Konto-Kuranter fra Leverandører, og Kontantkøbet og Vareomkostningerne paa Grundlag af de efter Revisionens Formening dertil svarende Kassebilag. Ifølge denne Opgørelse udgjorde Sagsøgernes samlede Vareindkøb for 1925 645 270 Kr 90 Øre. Idet Vareindkøbet ifølge Regnskabet for 1925 udgør 665 865 Kr 03 Øre fremkommer der en Forskel paa 20 594 Kr 13 Øre, for hvilken der ikke kan gøres Rede. At Varejournalen mangler har medført, at Revisionen ikke har kunnet kontrollere, om samtlige de Bilag, der skulde anvendes, har været til Stede. Ogsaa for dette Aar har Revisionen paa Grundlag af Oplysninger indhentet fra De danske Statsbaner og Selskabets fornævnte Mægler kontrolleret, at de til de modtagne Jærnbanevogne og Skibe hørende Fakturaer er medtagne i Købsopgørelsen.

Under Hensyn til alt det foranførte har Sagsøgerne gjort gældende, at det ved Revisionen maa anses godtgjort, at Beløb for Aaret 1926 af 19 194 Kr 29 Øre og for Aaret 1925 af 20 594 Kr 13 Øre er ført til Udgift for Sagsøgerne uden at tilsvarende Værdier er tilført dem. Sagsøgerne har derhos anført, at det ved Revisionens Undersøgelser er godtgjort, at der i Aarene 1925—1928 af Cementfabrikernes Bonus-kontor er udbetalt ialt 4319 Kr 49 Øre i Bonus for Cement aftaget gennem Sagsøgerne af disses Kunder, af hvilket Beløb ingen Del er ført til Indtægt for Sagsøgerne, hvorimod det for Størstedelen maa antages at være ført til Udgift for disse ved Kreditering af vedkommende Cementkøbers Konto i Sagsøgernes Bøger, medens Resten, der burde være kommet Sagsøgerne til Gode, uberettiget er fordelt af de Sagsøgte.

Endvidere har Sagsøgerne anført, at der fra en Handelsforbindelse, Firma Hansen & Co er refunderet til Sagsøgerne den 27 September 1924 647 Kr 50 Øre, og den 28 Februar 1925 245 Kr 98 Øre og 1535 Kr 25 Øre, uden at disse Beløb, tilsammen 2428 Kr 73 Øre ses at være ført til Indtægt for Sagsøgerne i disses Bøger.

Særlig for saa vidt angaar Sagsøgte Jørgensen har Sagsøgerne hævdet, at han paa en i Vinteren 1926—27 til Sagsøgerne solgt Trælast med Skibet »Vera« uberettiget har oppebaaret en Fortjeneste af 1413 Kr 54 Øre, at han ved Check af 9 April 1926 i Anledning af et Sagsørgernes uvedkommende Byggeforetagende, som han financierede, har trukket 5500 Kr paa Sagsøgerne, uden at Beløbet ses senere at være refunderet disse, samt at Sagsøgerne maa have Krav paa Tilbagebetaling af det Jørgensen ifølge Overenskomsten af 24 September 1928 udbetalte Beløb 6000 Kr.

Særlig for saa vidt angaar Sagsøgte Tarp har Sagsøgerne endelig anbragt, at der den 16 April 1927 fra en Handelsforbindelse, Aalborg Trælasthandel, er indgaaet et Beløb paa 730 Kr 72 Øre, som ikke ses at være ført til Indtægt for Sagsøgerne i disses Bøger.

Under Henvisning til foranstaaende har Sagsøgerne derpaa under nærværende Sag paastaet sig tilkendt følgende Beløb:

I. hos de Sagsøgte in solidum i Erstatning for:

1. Vareindkøbsdebiteringer for 1926	19 194 Kr 29 Øre
tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Januar 1927 til den 1 September 1929.....	2 559 — 24 —
2. Vareindkøbsdebiteringer for 1925	20 594 — 13 —
tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Januar 1926 til den 1 September 1929.....	3 203 — 59 —
3. Cementbonus fra Aarene 1925—1928.....	4 319 — 49 —
tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra de respektive aarlige Beløb fra den 31 Marts det paagældende Aar til den 1 September 1929.....	628 — 89 —
4. Indbetalinger fra Hansen & Co.....	2 428 — 73 —
tilligemed Renter 5 pCt aarlig til den 1 September 1929 af 647 Kr 50 Øre fra den 27 September 1924, af Resten fra den 25 Februar 1925, eller.....	561 — 09 —
	<hr/>
Ialt	53 489 Kr 45 Øre

II. hos Sagsøgte Jørgensen:

1. vedrørende Trælasten med »Vera«.....	1 413 Kr 53 Øre
tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Januar 1927 til den 1 September 1929.....	188 — 39 —
2. vedrørende Checken af 9 April 1926.....	5 500 — 00 —
tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 April 1926 til den 1 September 1929.....	933 — 48 —
3. Refusion af Beløb udbetalt i Henhold til Overenskomst af 24 September 1928.....	6 000 — 00 —
	<hr/>
Ialt	14 035 Kr 41 Øre

III. hos Sagsøgte Tarp i Anledning af Indbetaling af

16 April 1927 fra Aalborg Trælasthandel.....	730 Kr 72 Øre
tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 16 April 1927 til den 1 September 1929.....	87 — 02 —
	<hr/>
Ialt	817 Kr 74 Øre

Sagsøgerne har derhos paastaet sig tilkendt Renter 5 pCt aarlig af de indsøgte Beløb fra den 1 September 1929, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Ad I 1 og 2.

Til Støtte for deres Paastand om, at de Sagsøgte in solidum maa tilsvare Sagsøgerne de herunder paastaede Beløb, har Sagsøgerne an-

Færdig fra Trykkeriet den 20 April.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 5

Tirsdag den 5 April.

ført, at de Sagsøgte ifølge deres Stilling var pligtig at drage Omsorg for Selskabets daglige Ledelse samt for Forretningsbøgernes Førelse og Tilstedeværelse i det af Loven foreskrevne Omfang og derfor overfor Sagsøgerne er ansvarlige for, at intet Beløb er ført til Udgift for Selskabet, uden at tilsvarende Værdier er tilført dette. Idet det nu af Revisionsberetningen fremgaar, at der ikke har kunnet gøres Rede for de omhandlede Udgiftposteringer, maa det paahvile de Sagsøgte in solidum at godtgøre Sagsøgerne de herunder indsøgte Beløb, uanset at absolut Bevis for, at de ikke er afholdt med Rette, ikke nu kan føres, fordi Forretningsbøgerne delvis mangler.

Sagsøgte Tarp, der erkender at have Ansvar for Bogføringen, har til Støtte for sin Frifindelsespaastand i første Række gjort gældende, at han ikke kan have Ansvaret for, at de forommeldte Bøger og Blade er bortkommet. Han har herved gjort gældende, at Bøgerne var udskrevne og overført til Arkivet, hvis Opbevaring er Bogholderen uvedkommende. Hvad særlig angaar de manglende Blade i Varejournalen har Sagsøgte Tarp gjort gældende, at der intet er oplyst om, at de er bortkommet inden hans Fratræden, idet de først savnedes i Maj 1929, hvorhos han har henvist til, at Varejournalen laa frit fremme, saa at alle paa Kontoret havde Adgang til den, ligesom Bladene jævnlig udtoges ved Sammentælling, naar Tilførsel foretoges til Reskontriene samt ved den sædvanlige Revision.

Sagsøgte Tarp har endvidere anført, at der i al Fald ikke foreligger nogen Dokumentation for, at Sagsøgerne har lidt noget Tab, hvilket maatte være en Betingelse for at paalægge ham Ansvar. Saadant Tab er efter hans Formening end ikke sandsynliggjort, idet de forefundne Differencer kan skyldes forskellige Aarsager. Det kan saaledes tænkes, at visse Leverancer er undgaaet Revisionens Opmærksomhed, idet Tilførsel derom har fundet Sted paa Reskontriblade, der nu mangler, i hvilken Forbindelse han har henvist til, at Reskontribladene, der var indhæftet i et fast Bind, af Sparsommelighedshensyn udtoges, naar de var udskrevne, og erstattedes med nye. Naar Oplysning om saadanne Varepartier ikke er fremkommet ved de af Revisionen foretagne Henvendelser til Statsbanerne og den fornævnte Mægler, kan det skyldes, at Vareladningerne er fremkommet under andet Navn end Sagsøgernes. Endvidere kan der urigtig være foretaget Varedebiteringer, hvis Berigtigelse alene er sket gennem Posteringer paa Kassejournalen, ligesom

Returnering af Varer indkøbt for Selskabets Regning paa Varejournalen kan være krediteret Varesalget i Stedet for Varekøbet.

Endelig har Sagsøgte Tarp anbragt, at Differencerne kan skyldes, at Varejournalens Indkøbskonto muligt er belastet med Udgifter, der ikke opføres i Reskontroen, nemlig Omkostninger som Fragt, Assurance, Kursdifferencer, Repræsentationsudgifter m v.

Sagsøgte Jørgensen har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at han som Direktør intet Ansvar havde for Bogføringen eller Bøgenes Tilstedeværelse, og at han intet Kendskab havde til, at Bøgerne var bortkommet. Iøvrigt har han sluttet sig til Sagsøgte Tarps Procedure.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgerne ikke havde noget egenlig Arkiv til Opbevaring af udkrevne Bøger m v, men at i al Fald en Del af Bøgerne en Maanedstid var henlagt i et Sagsøgerne overladt Værelse beliggende ved Siden af de af Sagsøgerne lejede Kontorlokaler, hvorfra Bøgerne i Foraaret 1927 efter Aftale mellem de Sagsøgte og Ejendommens Ejer blev flyttet ned i en aaben Kælder, og at de senere er forsvundet derfra.

Begge de Sagsøgte findes nu efter deres Stilling at maatte være pligtige at paase, at de af Selskabet førte Forretningsbøger i al Fald i det i Bogføringslovens § 5 nævnte Tidsrum opbevares paa forsvarlig Maade, og Ansvaret for Bøgenes Forsvinden under de foran beskrevne Omstændigheder maa herefter paahvile de Sagsøgte. Det maa endvidere følge af de Sagsøgtes Stilling, at de overfor Sagsøgerne i Almindelighed maa være ansvarlige for, at alle Indtægtsbeløb kommer Sagsøgerne til Gode, og at ingen Sagsøgerne uvedkommende Udgift afholdes af disses Midler.

Ved Revisionens Undersøgelser findes det nu efter Omstændighederne tilstrækkelig godtgjort, at der ikke paa Grundlag af det foreliggende Materiale kan gøres Rede for Udgiftsposter til samlet Beløb for 1926 af 19 194 Kr 29 Øre vedrørende Varekøbet paa Kredit, og for Aaret 1925 af 20 594 Kr 13 Øre vedrørende hele Varekøbet.

Hvad angaar førstnævnte Aar har Revisionen derhos som sin Formening udtalt, at der maa regnes med den Mulighed, at de paa-gældende Debiteringer kan have medført en Udgift for Sagsøgerne uden noget tilsvarende Vederlag. For saa vidt de Sagsøgte som foran anført har villet gøre gældende, at Debiteringerne i Varejournalen kan forklares paa anden Maade, kan der ikke tillægges disse Indsigelser nogen Betydning, idet der dels mangler enhver nærmere Dokumentation for deres Rigtighed, dels kan de kun forklare Debiteringerne under Forudsætning af, at ogsaa de tilsvarende Fakturaer og andre Bilag ikke er opbevaret, for hvilket de Sagsøgte som nævnt maa være ansvarlige. For saa vidt de Sagsøgte særlig har henvist til, at Differencen kan skyldes Vareindkøb paa Kredit hos Leverandører, hvis Reskontroblade er forsvundet, maa det ved Revisionens Undersøgelser, derunder særlig Undersøgelsen af Registret til Reskontri samt Henvendelserne til Statsbanernes og Selskabets Mægler, anses efter Omstændighederne tilstrækkelig godtgjort, at dette Forhold ikke kan forklare Differencen, hvorved bemærkes, at de Sagsøgte ikke selv har kunnet paavise, at Kreditkøb er foretaget hos Firmaer, der ikke er optaget paa Reskonto. De Sag-

søgte har som fornævnt videre anbragt, at Differencen kan skyldes, at Fejl opstaaede ved, at Kontantkøb og Vareomkostninger er debiteret Varejournalens Vareindkøb, er berigtiget alene ved Tilførsler til Kassejournalen. I denne Forbindelse har fornævnte Frøken Korsgaard forklaret, at hun i 2 à 3 Tilfælde efter Ordre fra Sagsøgte Tarp har undladt i Reskontroen at indføre en i Varejournalen sket Varedebitering, for hvilken Faktura ikke blev hende forelagt, idet Tarp sagde, at Beløbet var udlignet gennem Kassejournalen. Der er imidlertid ikke af Revisionen forefundet Fakturaer, Kvitteringer eller andre Bilag, der kan have Hensyn til andre Kontantkøb eller Vareomkostninger end saadanne, der allerede er taget i Betragtning af Revisionen, og der maa da ved Sagens Paadømmelse gaas ud fra, at Udgifter af den ommeldte Art ikke kan forklare Differencen, hvorved ogsaa bemærkes, at en Fejldebitering paa Varejournalen for Udgifter til Kontantkøb m v burde være berigtiget ved en tilsvarende Kreditering af denne.

Idet der efter alt det foreliggende maa gaas ud fra, at der ikke er tilført Sagsøgerne Værdier svarende til de ommeldte Debiteringer for 1926, og idet det, efter hvad foran er anført om de Sagsøgte's Ansvar, maa blive til Skade for dem, at fuld Klarhed ikke har kunnet tilvejebringes, maa de Sagsøgte in solidum være pligtige at tilsvare Sagsøgerne Debiteringernes samlede Beløb 19 194 Kr 29 Øre, hvortil det Sagsøgerne tilføjede Tab for Aaret 1926 efter det foreliggende maa opgøres.

Med Hensyn til de for Aaret 1925 uopklarede Debiteringer har det efter den Fremgangsmaade, som Revisionen som nævnt for dette Aar har været henvist til at benytte, fordi ogsaa Varejournalen mangler, ikke som for 1926 kunnet godtgøres, at Differencen maa skyldes, enten at Indkøbet paa Kredit er belastet med ikke afholdte Udgifter, eller at Udgifter til Kontantkøb og Omkostninger urigtig er ført paa Kreditkøbet, og de Sagsøgte's Anbringende om, at Differencen for 1925 kan skyldes — rigtig bogførte — Udgifter til Kontantkøb og Omkostninger, derunder Brandassurance, selv om tilsvarende Bilag ikke er forefundet af Revisionen, findes herefter ikke at kunne forkastes. Herved bemærkes, at det ikke — saaledes som for 1926 — har kunnet paavises, at den uopklarede Difference hidrører fra ganske korte Perioder, hvorfor Udgifter fordelt over hele Aaret 1925 — hvis samlede Udgifter til Vareindkøb og Vareomkostninger i al Fald har udgjort ca 645 000 Kr — kan tænkes at forklare Differencen. Efter alt det saaledes foreliggende findes det betænkeligt at gaa ud fra, at Værdier svarende til det for Aaret 1925 uopklarede Beløb ikke er tilført Sagsøgerne, og disses Paastand om Tilkendelse af 20 594 Kr 13 Øre vil herefter ikke kunne tages til Følge. A d I 3.

Foreløbig bemærkes, at Sagsøgte Tarp har erkendt at være pligtig af det indsøgte Beløb at godtgøre Sagsøgerne 1123 Kr 20 Øre tilligemed Renter heraf 189 Kr 25 Øre, saafremt Renter tilkendes, idet førstnævnte Beløb, efter hvad der fremgaar af Sagsøgenes Bøger, er krediteret de paagældende Kundekonti, uden at Indbetalingerne fra Bonuskontoret er indgaaet i Sagsøgenes Kasse.

Iøvrigt har de Sagsøgte til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført, at de paagældende Indbetalinger, for saa vidt de tilkom Sagsøgerne,

med Tilladelse fra Bestyrelsens Formand er fordelt dels mellem de Sagsøgte, dels til andre Funktionærer, og for saa vidt de tilkom Kunderne, er udbetalt disse — uden at passere Selskabets Bøger og Kasse — hvilket fremgaar af, at intet Krav paa Bonus er rejst overfor Sagsøgerne.

Af en af fornævnte Frøken Korsgaard afgivet Forklaring fremgaar, at hun, naar det samlede Bonusbeløb indkom fra Bonuskontoret, mener regelmæssig i Sagsøgernes Bøger at have krediteret vedkommende Kunder for det dem tilkommende Beløb. Endvidere er det mod Sagsøgernes Benægtelse ikke godtgjort, at Tilladelse til Fordeling af Sagsøgernes Bonusbeløb er givet. Herefter og idet ingen Del af Indbetalingerne er indgaaet i Sagsøgernes Kasse, maa det indsøgte Beløb, der efter det foreliggende maa antages at være gaaet tabt for Sagsøgerne, tilsvares disse in solidum af de Sagsøgte, uanset om der mod Kunder, der har faaet udbetalt Bonus kontant, maatte have Krav paa Tilbagebetaling. For Sagsøgtens Jørgensens Vedkommende bemærkes særlig, at han har givet Ordre til fornævnte Fordeling af Bonusbeløb og iøvrigt maatte være pligtig at drage Omsorg for, at Bonusudbetalingerne under de anførte Omstændigheder ikke belastedes Selskabets Kasse.

A d I 4.

De tre Beløb er betalt ved Checks, der er indfriet af Sagsøgernes Bankforbindelse, Nordjydsk Bank, saaledes at Beløbet 647 Kr 50 Øre er udbetalt kontant, medens de øvrige Beløb er krediteret Sagsøgernes Konto i Banken. Revisionen har udtalt, at Beløbene kan være ført til Indtægt i Sagsøgernes Bøger under Varesalgskonto, uden at dette dog nu kan kontrolleres. Efter alt det foreliggende kan der ikke gaas ud fra, at Beløbene ikke er kommet Sagsøgerne til gode, og Tilsvar i saa Henseende vil derfor ikke kunne paalægges de Sagsøgte.

A d II 1.

Sagsøgte Jørgensen har herom forklaret, at det ommeldte Vareparti til en Værdi af ca 24 000 Kr efter Aftale med Bestyrelsen blev taget hjem i de Sagsøgtes Navn og foreløbig betalt af dem, idet Sagsøgerne paa Grund af Pengemangel ikke var i Stand til selv at købe de fornødne Varer. Varerne overgik, efterhaanden som det var nødvendigt, til Sagsøgerne, og de Sagsøgte har heraf beregnet sig i Avance 2827 Kr 08 Øre. Af dette Beløb har Tarp senere indbetalt Halvdelen til Sagsøgerne. Idet Bestyrelsen efter Sagsøgte Jørgensens Stilling i Selskabet med Føje har kunnet gaa ud fra, at det alene drejede sig om en Hjælp, ydet Selskabet i en vanskelig Situation, og idet Sagsøgte har erkendt ikke at have faaet Bestyrelsens udtrykkelige Tilladelse til at beregne sig en Avance ved Partiets Videresalg, findes han at have været uberettiget hertil. Sagsøgte har yderligere anført, at hans Pligt til at tilsvare Sagsøgerne det indsøgte Beløb maa være bortfaldet som Følge af fornævnte Overenskomst af 24 September 1928, ved hvis Indgaaelse Forholdet var Bestyrelsen bekendt, uden at der i den Anledning blev gjort Krav gældende. Efter det oplyste maa det antages, at Bestyrelsen inden Paa-begyndelsen af Forhandlingerne om Indgaaelse af en Overenskomst til Afgørelse af Parternes Mellemværende havde Kendskab til, at Sagsøgte havde beregnet sig en Avance, hvis Størrelse dog ikke var Bestyrelsen nærmere bekendt, men at Sagsøgerne hverken forud for Forhandlin-

gerne eller under disse rejste Krav overfor Sagsøgte i den Anledning. Herefter findes Sagsøgte med Føje at have kunnet gaa ud fra, at Sagsøgerne ikke vilde gøre Krav gældende i denne Anledning, og saadant Krav kan da ikke nu rejses af Sagsøgerne under Henviſning til, at senere oplyste Forhold fra Sagsøgtes Side berettiger dem til at anse sig løst fra Overenskomsten.

A d I I 2.

Sagsøgte Jørgensen har forklaret, at han efter Aftale med Bestyrelsens Formand havde forpligtet sig til for en af Selskabets Kunder at financiere det paagældende Byggeforetagende. Pengene hertil havde han faaet Tilsagn om hos sin Fader, men da Udbetalingen for Grunden 5500 Kr hastede, trak han efter Aftale med et Medlem af Bestyrelsen den 9 April 1926 midlertidig Beløbet paa Selskabets Konto i Nordjyds Bank. Nogle Dage senere modtog han af sin Fader Beløbet, der indbetaltes til Sagsøgerne. Sagsøgte Tarp har overensstemmende hermed forklaret, at han kan huske, at der ved Beløbets Udbetaling intet blev noteret i Kassen, og at hele Beløbet nogle Dage senere blev tilbagebetalt af Jørgensen, hvorefter Debetnotaen blev revet i Stykker. Af Beløbet indbetaltes 5000 Kr paa Selskabets Bankkonto.

Af en Udskrift af Bankkontoen fremgaar det, at der den 12 April 1926 er indbetalt 5000 Kr paa den, hvilken Indbetaling ifølge Revisionsberetningen ikke kan antages at hidrøre fra Beløb, der i Dagene deromkring er tilgaaet Selskabet fra andre Debitorer. Efter alt det saaledes foreliggende maa Beløbet antages at være refunderet Sagsøgerne, og disses Paastand om, at Sagsøgte Jørgensen er pligtig at tilsvare Beløbet, kan herefter ikke tages til Følge.

A d I I 3.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at Forudsætningerne for Overenskomstens Indgaaelse og Udbetalingen til Sagsøgte Jørgensen af det indsogte Beløb var, at Sagsøgtens Opsigelse af ham uden Varsel var uberettiget paa Grund af den ham tilsikrede Uopsigelighe d. Da det senere har vist sig, at Jørgensen har misligholdt sine Forpligtelser overfor Sagsøgerne i en saadan Grad, at disse har været berettiget til at opsiges ham som sket, maa Sagsøgte være pligtig at tilbagebetale det indsogte Beløb.

Heroverfor har nævnte Sagsøgte anført, at der ved Overenskomsten er gjort endelig op mellem ham og Sagsøgerne, og at det om hans Forhold senere oplyste ikke viser, at den skete Opsigelse var berettiget.

Efter hvad foran er statueret, har det imidlertid efter Overenskomstens Afslutning vist sig, at Sagsøgte Jørgensen inden sin Afskedigelse havde gjort sig skyldig i en saadan Tilsidesættelse af sine Pligter overfor Sagsøgerne, at den skete Opsigelse var berettiget, og idet Forudsætningerne for Beløbets Udbetaling herefter maa anses for bristet, maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at de maa være berettiget til at kræve det indsogte Beløb tilbagebetalt.

A d III.

Daværende Lagerforvalter hos Sagsøgerne Bonde har som Vidne forklaret, at han — saa vidt han erindrer efter Sagsøgte Tarps Ordre — den 16 April 1927 har afhentet Beløbet hos Aalborg Trælasthandel og efter overfor denne at have udstedt den forefundne Kvittering har afleveret Beløbet ved Kassen, uden at han dog erindrer, hvem der modtog Beløbet. Af Aalborg Trælasthandels Konto hos Sagsøgerne fremgaar det, at Trælasthandlen den 12 April 1927 er debiteret for Købesummen, og at der den 23 s M er krediteret tilsvarende Beløb som »fejl deb.« Sagsøgte Tarp, der har benægtet at have modtaget det paagældende Beløb, har ikke kunnet give nogen Forklaring paa den senere Kreditering af Kontoen, hvorom han intet erindrer. I Sagsøgernes Kassebog for den 16 April 1927 er Beløbet ikke noteret som indbetalt, og af Revisionsberetningen fremgaar, at Beløbet for Kontantsalg for April Maaned 1927 ikke er saa stort, at Indbetalingen kan være indeholdt deri.

Efter det foreliggende, derunder en af den daværende Direktør for Aalborg Trælasthandel afgivet Vidneforklaring maa det anses godtgjort, at Beløbet er betalt af Trælasthandlen, og at Salget ikke som af Sagsøgte Jørgensen forklaret senere er annulleret. Idet derhos Beløbet efter den skete Bogføring ikke kan være kommet Sagsøgerne til Gode, findes Sagsøgte Tarp som ansvarlig for den urigtige Postering i Bøgerne at maatte dømmes efter Sagsøgernes Paastand.

Efter alt det foranstaaende, og idet der ikke ses at være Hjemmel til mod de Sagsøgte Protest at tage Sagsøgernes Krav om Tilkendelse af Renter af de tillagte Beløb for Tiden før Stævningens Dato, den 31 Oktober 1929 til Følge, vil der være at give Dom saaledes:

A D I 1 og 3.

De Sagsøgte tilpligtes in solidum at betale 19 194 Kr 29 Øre og 4319 Kr 49 Øre eller ialt 23 513 Kr 78 Øre.

A d II 3.

Sagsøgte Jørgensen tilpligtes at betale 6000 Kr og

A d III.

Sagsøgte Tarp tilpligtes at betale 730 Kr 72 Øre, alt tilligemed Renter af de tilkendte Beløb 5 pCt aarlig fra den 31 Oktober 1929, indtil Betaling sker.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte in solidum at burde godtgøre Sagsøgerne delvis med 4000 Kr.

Onsdag den 6 April.

Nr 37/1932.

Rigsadvokaten

mod

Edel Christine Petersen, Simonsens Hustru (Graae),

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 15 Januar 1932: Tiltalte Edel Christine Simonsen, født Petersen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for hende for Landsretten beskikkede Forsvarer, Højesterets-sagfører Hartvig Jacobsen, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-
anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører
Graae betaler Tiltalte Edel Christine Peter-
sen, Simonsens Hustru, 50 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Frederiksberg, tiltales Edel Christine Simonsen, f Petersen, i Henhold til Anklageskrift af 9 December 1931 til Straf for simpelt Tyveri for den 9 November 1931 antagelig i Kafé »Francke«, Falkonerallé 100, ved 10 Tiden om Aftenen at have frastjaalet Chauffør Harald Emil Sjøstrøm, sammen med hvem hun da opholdt sig paa Kaféen, 20 Kr, som beroede i en Tegnebog i Baglommen paa hans Benklæder.

Tiltalte er født den 16 Marts 1893 og tidligere bl a anset

1) ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 3 Juni 1913 i Medfør af Straffelovens § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage og

2) ved Vejle Købstads Ekstrarets Dom af 21 November 1914 i Medfør af Straffelovens §§ 248 og 256, ifr Straffelovstillæg 1 April 1911 § 13, med lige Straf i 40 Dage,

hvorhos hun i 1929 og 1931 har været sigtet for Tyveri af Penge fra Mænd, hun havde været sammen med.

Af den af Chauffør Sjøstrøm afgivne Vidneforklaring fremgaar, at han og Tiltalte den paagældende Aften ved 7 Tiden traf hinanden i Kafé »54«, Falkonerallé 54, og han trakterede hende der med Øl. Da han sammen med Tiltalte forlod Kaféen, havde han 3 Tikronesedler i sin Tegnebog. De fulgtes nu ad til Kafé »Francke«, Falkonerallé 100, hvor han ligeledes trakterede hende med Øl. Efter at have opholdt sig der i nogen Tid tog han sin Tegnebog frem fra Baglommen i sine Benklæder, og han opdagede da, at der kun var een Tikroneseddel tilbage, han var straks klar over, at det var Tiltalte, der havde stjaalet de 2 Tikronesedler, fordi hun under deres Ophold i Kaféen flere Gange havde fingereret ved hans Baglomme, og da hans Tegnebog var itu i den ene Ende, saaledes at Sedlerne stak frem, havde hun haft let ved at trække dem ud, medens de sad sammen; han foreholdt hende, at han savnede de 2 Tikronesedler, men hun slog det hen med, at han nok havde givet dem ud. Kort efter fulgtes de ad til »Borgerkaféen«, Rolighedsvej 4; medens de sad der, omtalte han paany for hende, at han savnede 2 Tikronesedler, men Tiltalte lod uinteresseret, han forlod derefter Kaféen for at faa fat i en Politibetjent, og da han var kommet ud paa Vejen, saa han, at Tiltalte gik ud fra »Borgerkaféen« og over Vejen til Kafé »Banken«, Rolighedsvej 9; han henvendte sig nu til Politibetjent Nr 61, Jacobsen, der opholdt sig ved Krydset Rolighedsvej—Falkonerallé, og Jacobsen fulgtes med ham hen til Kafé »Banken«. Inden de gik ind, anmodede Jacobsen ham om at se efter, om Tiltalte endnu var i Kaféen; han aabnede derfor Døren og saa, at Tiltalte sad ved et Bord. Jacobsen gik derefter sammen med ham ind i Kaféen og anmodede Tiltalte om at gaa udenfor, og efter at de var kommet ud, spurgte Jacobsen Tiltalte, hvor hun havde gjort af de 20 Kr. Tiltalte benægtede at have tilvendt sig Penge fra Sjøstrøm. De gik nu paany ind i Kaféen, og paa Jacobsens Forespørgsel om, hvor Tiltalte havde opholdt sig, førend hun satte sig ved Bordet, oplyste Værten at Tiltalte havde været henne ved nogle Ølkasser, der stod i et Værelse bag ved Døren ind til Restaurationslokalet, og hvori der beroede en Del tomme Flasker. Ved Eftersyn i en af Kasserne fandt Jacobsen 2 sammenkrøllede Tikronesedler. Tiltalte benægtede efter at være foreholdt Tyveriet bestemt at have stjaalet Pengene fra Sjøstrøm, og hun benægtede at have noget som helst Kendskab til de fundne Pengesedler.

Under Sagen har Tiltalte fastholdt sin Benægtelse af at have begaaet det hende paasigtede Tyveri, hun har særlig benægtet, at hun i Kafé »Banken« har været henne ved de ovennævnte Ølkasser, og hun vil ikke have bemærket, at Sjøstrøm kiggede ind i Kafé »Banken«, inden han kom ind sammen med Politibetjent Jacobsen.

Indehaveren af Kafé »Banken« Oscar Laursen og Tjener samme- steds Carlo Tikøb har som Vidner overensstemmende forklaret, at, kort efter, at Tiltalte havde sat sig ved et Bord i Restaurationslokalet, gik Indgangsdøren op, og en Person, der senere viste sig at være Sjøstrøm, saa ind i Lokalet, hvorefter han atter forsvandt. I det samme rejste Tiltalte sig op fra sin Plads ved Bordet og gik ind bag Døren ved Ølkasserne; hun kom dog straks tilbage og satte sig ved Bordet.

Politibetjent Jacobsen har som Vidne forklaret, at han straks efter,

at han havde fundet Tikronesedlerne, viste dem frem for Tiltalte, idet han sagde: »Hvad er det der,« eller lignende, og at Tiltalte da sagde til ham: »Ja, det er ogsaa forkert af mig.« Da han derefter lod Politivognen hente, nægtede hun imidlertid at have stjaalet Sedlerne. Tiltalte har heroverfor forklaret, at hun nok har sagt til Jacobsen, at det var forkert af hende, men at hun dermed kun havde ment, at det var forkert af hende at lade sig traktere af en Mand, som hun ikke kendte bedre, end at han lod hende sigte for Tyveri.

Efter det saaledes foreliggende findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det hende paasigtede Tyveri, og hun vil herefter i Medfør af Straffelovens § 228, jfr Straffelovstillæg 1 April 1911 § 13, være at anse med en Straf, der passende findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Nr 288/1931. Gaardejer **Claus P Hansen** (Henriques)
 m o d
 Smedemester **P Madsen** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for et Indstævntes Søn overgaaet Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 16 November 1931: Sagsøgte, Gaardejer Claus P Hansen, bør til Sagsøgeren, Smedemester P Madsen, betale 800 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 18 Maj 1931, til Betaling sker, og til Sagsøgeren i hans Egenskab af født Værg for hans umyndige Søn Roar Madsen 1200 Kr tilligemed Renter heraf som forannævnt. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter alt foreliggende vil Appellantens Fremstilling om Flaskens Indhold og dens Anbringelse paa Køkkenbordet være at lægge til Grund for Paadømmelsen.

Da Ansvar for Ulykkestilfældet hverken er paadraget derved, at Flasken med en lille Rest Kalilud under Hovedrengøringen er stillet til Side paa Køkkenbordet som sket, eller derved, at Børnene under Indstævntes tilfældige Besøg har leget i Køkkenet uden Tilsyn, vil Appellantens Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Gaardejer Claus P Hansen, bør for Tiltale af Indstævnte, Smedemester P Mad-

sen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende, ved Retten for Saxkøbing Købstad m y forbedrede Sag har Sagsøgeren, Smedemester af Kettinge P Madsen paa egne Vegne og som født Værge for sin umyndige Søn Roar Madsen, paastaet Sagsøgte, Gaardejer Claus P Hansen, Kettinge, tilpligtet at betale til ham selv et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, dog ikke udover 1000 Kr, og til ham i Egenskab af født Værge for hans fornævnte Søn et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, dog ikke udover 3000 Kr, tilligemed Renter af de tilkendte Beløb 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 Maj 1931, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført følgende:

Den 10 April 1928 om Aftenen var Sagsøgeren med sin Familie paa Besøg hos Sagsøgte. Sagsøgerens Søn Roar Madsen, der er født den 12 Oktober 1922, legede under Besøget den største Del af Tiden sammen med Sagsøgtes Børn i Køkkenet, medens Sagsøgeren og hans Hustru sammen med Sagsøgte og dennes Hustru opholdt sig i en af Stuerne, hvor de først drak Kaffe og senere nød et Glas Vin. Under Legen spurgte Sagsøgtes Søn Anker, der er født den 4 Februar 1920, Roar, om han vilde have noget Vin at drikke, og da Roar besvarede dette bekræftende, tog Anker en almindelig grøn Flaske uden Etikette, der stod paa Køkkenbordet, og hældte noget over i en tom Flødekande, som han gav Roar at drikke af. Roar tog en Slurk af Kanden, men udstødte da straks et højt Skrig. Det viste sig, at han havde drukket af noget Kalilud, som Sagsøgtes Hustru noget tidligere paa Dagen havde brugt til Rensning af Gulve; han blev af den tilkaldte Læge beordret indlagt paa Sygehuset i Nykøbing F. Allerede den 23 April 1928 blev han efter at have været underkastet en Operation udskrevet af Hospitalet, men da han havde været hjemme i nogen Tid, fik han Synkebesværligheder og maatte søge Læge; den 16 Oktober blev han paany indlagt paa Sygehuset i Nykøbing F, hvor det viste sig, at han led af Arsmammensnering af Spiserørets nederste Del. Der paabegyndtes da en Udblokning af Spiserøret, og denne Behandling fortsattes paa Sygehuset indtil den 14 Januar 1929. Efter Udskrivningen maatte han sammen med Faderen eller Moderen i den første Tid tre Gange om Ugen, senere to Gange om Ugen, rejse til Nykøbing F til Behandling paa Sygehuset. Fra Oktober 1929 til Maj 1930 har han mindst to Gange om Ugen maattet gaa til Lægebehandling i Nysted, hvortil han ogsaa har maattet have Ledsagelse. Siden Maj 1930 har han stadig været underkastet Behandling i Hjemmet, idet der for at modvirke Tilbøjeligheden til Sømmensnering

af Spiserøret mindst to Gange om Ugen maa indføres en Gummisonde i hans Spiserør, hvilken Behandling skal fortsættes, indtil han er helt udvokset og maaske længere.

Sagsøgeren har nu under Sagen gjort gældende, at Sagsøgte har handlet uforsvarligt ved ikke at drage tilbørlig Omsorg for, at den ham tilhørende Kalilud opbevaredes paa et for Børnene utilgængeligt Sted og paa en saadan Maade, at den ikke kunde forveksles med Drikkevarer, og at han derfor maa være pligtig at erstatte ham de Udgifter til Rejser, til Læge og Sygehus, Apparater og Olje, samt Medicin og Ekstraforplejning, som er paaført ham ved Ulykkestilfældet, og som mindst maa ansættes til 1000 Kr; han har fremdeles hævdet, at Sagsøgte maa være pligtig at betale Roar en passende Erstatning, dog ikke udover 3000 Kr for den ham tilføjede Lidelse og de Ulemper, der er forbundet med, at han stadig skal fortsætte Behandlingen til Modvirken af Lidelsen gennem en lang Aarrække.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at der ikke fra hans Side er udvist nogen Uforsigtighed, der kan paadrage ham Erstatningsansvar. Den paagældende Flaske stod saa langt tilbage paa det 80 cm høje og 90 cm brede Køkkenbord, at Anker kun kunde naa den ved at hoppe op paa Køkkenbordet. Flasken var derhos tømt, og det, der blev skænket op, var kun nogle Rester, som maa have siddet tilbage paa Flaskens Sider og Bund. Det var ikke Anker, som tilbød Roar Vin at drikke, men derimod Roar, der krævede Øl, idet han hele den paagældende Aften havde lidt af stærk Tørst, og Anker raadede udtrykkeligt Roar fra at drikke det formentlige Øl, idet han sagde, at det var surt. Subsidiært har Sagsøgte gjort gældende, at Roar selv har gjort sig skyldig i Uforsigtighed ved at drikke uden forinden at se, hvad der var i Kanden, og at Sagsøgeren og hans Hustru har forsømt hele Aftenen at føre Tilsyn med Roar, hvad der var saa meget mere paa-krævet, som der den paagældende Dag var Hovedrengøring i Sagsøgtes Hjem, hvad de var bekendt med. Sagsøgte har endelig protesteret mod Størrelsen af det Beløb, hvortil Sagsøgeren har opgjort sine positive Udgifter, ligesom han har hævdet, at den Sagsøgerens Søn eventuelt tilkommende Erstatning selv bortset fra, at der fra hans og hans Forældres Side er udvist Uforsigtighed, langt fra vil kunne fastsættes til et saa stort Beløb som 3000 Kr.

I en af Reservelæge ved Nykøbing F Sygehus B Gudme under 23 September 1931 afgivet Erklæring hedder det bl a:

»Den Forsnævring af Spiserøret, som han er behandlet for, skyldes uden Tvivl Kaliætsningen. Forsnævringen er for Tiden ved Opblokning hævet i det væsentlige, dog er sikkert Spiserørets naturlige Elasticitet ophævet. Den Tendens til Forsnævring, som er typisk for de ved Kaliætsninger fremkaldte Ardannelser i Spiserøret, er sikkert imidlertid endnu til Stede, saaledes at fortsat Behandling med Sonder vil være nødvendig indtil videre. Om Sondebehandlingen maaske med Tiden vil kunne forlades eller event vil kunne indskrænkes til at gennemføres med større Mellemrum, kan man paa nuværende Tidspunkt ikke med Sikkerhed udtale noget om. Man vil dog skønne det muligt, at han

Resten af sit Liv periodevis maa lade sig underkaste Behandling for sin Lidelse.

Endelig skal man ikke undlade at gøre opmærksom paa, at den Behandling, hvorom det drejer sig (Nedførelse af Sonder i Spiserøret), selv om den ikke bør kaldes farlig, dog ikke er ligegyldig og meget vel kan tænkes at mislykkes og medføre alvorlige Komplikationer.«

Efter det saaledes oplyste findes der at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte maa være ansvarlig for, at der i Køkkenet, hvor han vidste, at Børnene legede, henstod en Flaske med stærkt ætsende Indhold, som af Børnene kunde antages at indeholde Øl. Med Hensyn til Erstatningens Størrelse bemærkes, at den Sagsøgeren for afholdte Udgifter tilkommende Erstatning ikke findes at burde sættes til et højere Beløb end 800 Kr, idet ikke alle de af Sagsøgerens Hustru aflagte Besøg skønnes at have været nødvendige, og det heller ikke er godtgjort, at det har været nødvendigt at anvende saa store Beløb til Ekstraforplejning som sket. Den Sagsøgerens Søn tilkommende Erstatning vil efter det oplyste passende kunne bestemmes til 1200 Kr, hvilket Beløb vil være at indsætte i Overformynderiet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgeren med 250 Kr.

Torsdag den 7 April.

Nr 175/1931. **Kuratorerne** i A/S under Likvidation **Dansk Engelsk Caramelfabriks Konkursbo**, Sagfører **M Sørensen** og Overretssagfører **E Moltzen** (Gamborg)

mod

Sølvvarefabrikant **Chr Clausen** (Hartvig Jacobsen),

betræffende Indstævntes Tilsvar overfor Aktieselskabet efter Ophøret af et Bestyrerforhold.

Østre Landsrets Dom af 19 Maj 1931: Sagsøgte, Sølvvarefabrikant Chr Clausen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Kuratorerne i A/S under Likvidation Dansk Engelsk Caramelfabriks Konkursbo, Sagfører M Sørensen og Overretssagfører Moltzen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanterne alene Indstævnte tilpligtet at betale det Beløb, som han erkender at have indvundet ved Realisationen, 6800 Kroner, med Renter.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Indstævntes 5000 Kroner Sukkeraktier er belaaente med 7000 Kroner.

Selv forudsat, at Aktieselskabets Bestyrelse ikke i sin Hæthed har haft Kendskab til den Indstævnte indrømmede Haandpanteret i Varelageret, maa dette være uden Betydning, idet det under de foreliggende Omstændigheder havde været Bestyrelsens Sag at skaffe sig Kundskab om Indholdet af den mellem Fritz Hansen og Indstævnte indgaaede Overenskomst. Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne at burde betale Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Kuratorerne i Aktieselskabet under Likvidation Dansk Engelsk Caramelfabriks Konkursbo, Sagfører M Sørensen og Overretssagfører E Moltzen, til Indstævnte, Sølvvarefabrikant Chr Clausen, med 500 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 14 September 1925 blev der mellem Dansk-Engelsk Caramelfabrik v/ Frits Hansen, Odense, og Sagsøgte, Sølvvarefabrikant Chr Clausen, indgaaet en Overenskomst, hvoraf fremhæves følgende Bestemmelser:

»1.

Dansk Engelsk Caramelfabrik engagerer herved Chr Clausen som Bestyrer af sin Filial i Kjøbenhavn, fra og med 15 Septbr dette Aar at regne, og Opsigelse kan fra begge Sider kun finde Sted med 6 Maaneders Varsel, til den 15 i en Maaned.

2.

Chr Clausen oppebærer i Gage Kr 500,— skriver Fem Hundrede Kroner pr Maaned — — —

5.

Samtidig med sin Tiltræden indskyder Clausen den Sum, hvormed Dansk Engelsk Caramelfabrik vil være i Stand til at belaae Kr 5000,— Aktier i De danske Sukkerfabrikker, for hvilke Aktiers Modtagelse Dansk Engelsk Caramelfabriks Underskrift paa nærværende Kontrakt samtidig gælder som Kvittering. Udbyttet af disse Aktier tilfalder Clausen, medens Forrentningen af Laanet til Laangiveren paahviler Dansk Engelsk Caramelfabrik.

Nævnte Belaaningsret kan af Clausen ikke opsiges saalænge nærværende Kontrakt er i Kraft, hvorimod Aktierne vil være at frigøre for Laan og udlevere Clausen den Dag, han fratræder sin Stilling. For at Clausen til enhver Tid kan have fuld Sikkerhed for sine ovennævnte

Kr 5000,— Aktier i De danske Sukkerfabrikker, forpligter Dansk Engelsk Caramelfabrik sig til altid at have henliggende i Filialen i København et i alle Maader ubehæftet Varelager, der i Værdi fuldstændig dækker den Sum, med hvilken Aktierne til enhver Tid er belaaet, og dette Varelager tjener Clausen som Haandpant for sit Indskud.«

I December 1926 overgik Caramelfabriken til et Aktieselskab, som anmeldtes til Registret den 14 Januar 1927. Under Hensyn hertil forsynedes ovennævnte Kontrakt under 1 Januar 1927 med saalydende Paategning:

»Under Hensyn til Dansk Engelsk Caramelfabriks Overgang til A/S bekræftes det herved, at nærværende Kontrakt i alle dens Bestemmelser, dog undtaget Gagehævningerne, hvor Clausen som hidtil hæver sin fulde Gage hver Maaned, forbliver i Kraft indtil ny Kontrakt afsluttes mellem Clausen og Aktieselskabet.

Odense, den 1 Jan 1927.

A/S Dansk-Engelsk Caramelfabrik.

Frits Hansen (sign).«

Da Aktieselskabet i Sommeren 1927 kom i Betalingsvanskeligheder, tilskrev Sagsøgte under 12 Juli 1927 Aktieselskabet saaledes:

»Efter at have stiftet Bekendtskab med den af Dem til Deres Kreditorer under 11 ds udsendte Meddelelse, af hvilken det fremgaar, at Københavns-Filialen skal nedlægges, selv om De maatte faa en Ordning med Deres Kreditorer, — ser jeg ingen Grund til at opsætte Rest-Lagerets Vurdering her yderligere. Jeg maa derfor anmode Dem om snarest at dirigere en Mand hertil, eller udpege en herværende Person, som sammen med en af mig valgt Mand kan vurdere Lageret. Jeg tilføjer, at jeg, saafremt De ikke i Løbet af indeværende Uge har valgt en saadan Mand, selv vil vælge begge, hvorefter den af disse foretagne Vurdering vil være bindende for Dem«, og udnævnte, da Aktieselskabet ikke udnævnte nogen Skønsmand, selv begge Vurderingsmænd, hvilke under 19 s M vurderede Lageret til 3176 Kr 05 Øre. Hvormeget Lageret indbragte ved Sagsøgtens derefter følgende Realisation af det, er ikke bestemt oplyst, idet de Bøger, hvori Sagsøgte maa antages at have opført Provenuerne af de enkelte Varer, af ham er sendt til Aktieselskabets Konkursbo — Aktieselskabet gik fallit i December 1927 — men efter Anbringende af Sagsøgerne i denne Sag, Kuratorerne i Konkursboet, Sagfører M Sørensen og Overretssagfører Moltzen, nu ikke har kunnet findes. Medens Sagsøgerne hævder, at der indkom 7000 Kr, vil Sagsøgte ikke anerkende, at der indkom mere end 6800 Kr.

Efter en ved Hjælp af Notater i Caramelfabrikens Bøger i Odense over Sagsøgtes Mellemværende med Aktieselskabet foretaget Opgørelse paastaar Sagsøgerne Sagsøgte dømt til Betaling af 7915 Kr 49 Øre med nærmere angivne Renter.

Sagsøgte bestrider denne Opgørelses Rigtighed og paastaar sig frifundet under Paaberaabelse af, at Realisationen af Varelageret ikke har indbragt Dækning for de 7000 Kr, han, som ovenfor bemærket, har indskudt i Caramelfabriken.

Sagsøgerne gør herefter gældende, at Sagsøgtes Tilgodehavende i Anledning af Indskudet af 7000 Kr er et Tilgodehavende hos Frits Hansen alene og maa være Aktieselskabet uvedkommende, saa meget mere som Sagsøgte undlod at nævne det i en Oversigt over Københavns-Filialens Stilling, han paa den Tid, da Aktieselskabets Dannelse forberedtes, sendte til Odense. Ligeoverfor Sagsøgtes yderligere Henvi-
ning til den Haandpanteret, han efter Overenskomsten af 14 September 1925 havde for sit Tilgodehavende, gør Sagsøgerne gældende, at Aktieselskabets Bestyrelse i sin Helhed ikke kendte denne Ret, og at Retten iøvrigt kun omfattede de Varer, som Sagsøgte laa inde med ved Fabrikens Overgang til et Aktieselskab, men ikke de Varer, der senere er traadt i disses Sted, eftersom Aktieselskabet ikke har fornyet Overenskomsten; Sagsøgerne har herved anført, at Fornyelsespaategningen af 1 Januar 1927 er uden Forbindende for Aktieselskabet, da den kun er undertegnet af eet Bestyrelsesmedlem i Aktieselskabet, nemlig Frits Hansen, medens Aktieselskabets Vedtægters § 18 foreskriver, at Aktieselskabet kun forpligtes ved to Bestyrelsesmedlemmers Underskrift.

Ved at fortsætte Forbindelsen med Sagsøgte uden at tilvejebringe ny Overenskomst med ham eller dog tilkendegive, at det ansaa den ældre for sig uvedkommende, findes Aktieselskabet at have givet ham Føje til at gaa ud fra, at Forholdet fortsattes paa de ved hans Overenskomst med Frits Hansen aftalte Betingelser, derunder den Sagsøgte indrømmede Haandpanteret til Sikkerhed for hans omtalte Tilgodehavende hos Frits Hansen. Sagsøgte kan derfor ikke anses pligtig at lægge det ved Haandpantets Realisation indkomne fra sig, og forsaavidt angaar den øvrige Del af det af Sagsøgerne indtalte Beløb maa Sagsøgtes Fri-
findelse være en Følge af, at Fordringens Rigtighed ikke mod Sagsøgtes Benægtelse findes tilstrækkelig bevist ved de til Støtte herfor fremlagte »Løsblade« af Aktieselskabets Bøger.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at maatte betale Sagsøgte med 400 Kr.

Fredag den 8 April.

Nr 44/1932.

Rigsadvokaten

mod

Niels Anker Sørensen (Fenger),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 26 Januar 1932: Tiltalte Niels Anker Sørensen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i en Maaned og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Axel Hulegaard, 50 Kr. At, efterkommens under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 3 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 3 Maaneder. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fenger betaler Tiltalte Niels Anker Sørensen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Københavns Byrets 4 Afdeling (Nr 270/1931) tiltales Niels Anker Sørensen ifølge Anklageskrift af 8 December 1931 til at lide Straf for uterligt Forhold efter Straffelovens § 176, jfr § 174, og § 185:

a.

ved en Gang i Efteraaret 1931 i Lejligheden Søndre Boulevard 36, 3 Sal, at have behandlet det den 4 Marts 1919 fødte Pigebarn, Ingrid Petrine Andersen, uterligt, idet han efter at have nedtrykket hendes ene Bukseben førte sit Lem hen imod hendes Kønssdel og foretog Samlejebevægelser, indtil han fik Sædafgang;

b.

ved en Gang i Efteraaret 1931 i Lejligheden Søndre Boulevard 36, 3 Sal, at have behandlet det under a nævnte Pigebarn uterligt paa tilsvarende Maade, efter at hun paa Tiltaltes Opfordring havde nedtrykket sine Benklæder;

c.

ved den 3 November 1931 ved 7 Tiden om Aftenen i Lejligheden Søndre Boulevard 36, 3 Sal, at have behandlet det under a nævnte Pigebarn uterligt paa tilsvarende Maade, efter at hun paa Tiltaltes Opfordring havde nedtrykket sine Benklæder.

Tiltalte er født den 19 April 1880 og ses ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Den af Ingrid Petrine Andersen afgivne Forklaring gaar ud paa følgende: Hun har kendt Tiltalte i de ca 1½ Aar hendes Fader har haft Forretning i samme Ejendom, idet hun har bragt Varer i Byen til Tiltalte. Tiltalte har altid været venlig mod hende og givet hende Drikkepenge 10—25 Øre. Han har ogsaa givet hende Chokolade, og hun har hver Gang været inde hos ham paa hans Værelse, navnlig for at faa tomme Flasker tilbage, uden at han tidligere har været nærgaaende

mod hende. Han har foruden de nævnte Smaabeløb foræret hende 10 Kr til et Par nye Støvler. Tiltalte har været uartig mod hende ved ialt tre forskellige Lejligheder. Første Gang var lidt efter Sommerferiens Slutning. Ved denne Lejlighed kom hun som sædvanlig ind hos ham, og han sagde, at hun skulde sætte sig paa Sofaen. Da hun havde gjort det, slukkede han Lyset og drejede Nøglen om i Døren. Hun sagde, at han ikke behøvede at slukke Lyset, men det brød han sig ikke om. Han satte sig derefter ved Siden af hende paa Sofaen og begyndte at tale til hende og spurgte, om »hun vilde gøre det med ham.« Hun forstod ikke, hvad han mente, men han sagde saa, at hun skulde tage sine Bukseben ned. Det vilde hun ikke, men han tog saa selv fat i hendes Bukser og trak det ene Bukseben ned, saaledes at hele hendes ene Ben blev fri. Han sad først ved Siden af hende paa Divanen og gav hende Chokolade. Derefter slukkede han Lyset og tog sine egne Benklæder af, saaledes at han kun var iført Underbukser, og derefter var det, at han fik hendes Bukseben ned. Han var derefter uartig mod hende, idet han, medens de begge sad overskrævs paa Divanen, førte noget op imellem Benene paa hende, uden at hun kan sige, hvorvidt det lykkedes ham at føre det ind i hende, og hun siger, at hun mærkede, at hun blev vaad i Skridtet. Inden han foretog den uterlige Handling overfor hende, spurgte han, om han maatte »putte den ind i hende.«

Der hengik en 14 Dages Tid, indtil Tiltalte paany var uterlig overfor hende. Hun var den Gang oppe hos ham en Aften efter Tilladelse af sin Moder for at besøge ham. Han fik hende atter til at sætte sig paa Divanen. Hun hjalp denne Gang selv med til at tage sit Bukseben ned. Tiltalte, der ogsaa denne Gang havde afført sig sine Yderbenklæder og kun var iført Underbenklæder, behandlede hende paany ganske paa samme Maade som forrige Gang.

Endelig var hun den 3 November oppe at besøge Tiltalte, der paany bar sig ad paa ganske samme Maade overfor hende. Hun trak denne Gang selv sine Benklæder ned efter Tiltaltes Opfordring. Ved denne Lejlighed kom Tiltaltes Værtinde, Fru Parstrups Søsterdatter, og bankede paa. Tiltalte sagde, at han var gaaet i Seng, men Fru Parstrups Søsterdatter bad om nogle Tændstikker, og Tiltalte, der endnu ikke havde faaet taget Benklæderne paa, gik hen til Døren og rakte en Æske Tændstikker ud gennem Dørsprækken. Imidlertid kom Ingrid's Søster og bankede paa Døren til Trappen og spurgte, om Ingrid var der, hvortil Tiltalte svarede Nej. Derefter bankede Fru Parstrup paa Døren til Hovedtrappen og bad Tiltalte lukke op, og da han ikke fulgte Opfordringen, lukkede hun sig ind med en Nøgle, hun selv havde.

Tiltaltes Logisværtinde, Fru Alma Margrethe Parstrup, har forklaret, at hun i Tiden før 3 November 1931 havde lagt Mærke til, at Ingrid ret hyppigt kom hos Tiltalte, og havde faaet Mistanke om, at Forholdet mellem Tiltalte og Ingrid ikke var, som det skulde være. Da hun den 3 November ved 19,45 Tiden af Ingrid's 14-aarige Søster, Karen, fik at vide, at Ingrid atter var hos Tiltalte, blev hun endnu mere mistænksom. Hun vidste, at Ingrid's Moder var gaaet ud, og hun besluttede sig derfor til at undersøge, hvorvidt Tiltalte og Ingrid havde noget ulovligt for. Hun havde Besøg af sin Søster, Gangpige Elfrida Malmfred Nielsen, og

for om muligt at faa at se, hvorvidt Ingrid var i Værelset hos Tiltalte, lod hun sin nævnte Søster banke paa Tiltaltes Dør fra Hovedtrappen under Paaskud af, at hun vilde laane Tændstikker af Tiltalte. Tiltalte svarede ikke straks paa hendes Søsters Banken, og hun tog derfor i Døren, der mod Sædvane var aflaaet. Tiltalte plejede ellers aldrig at aflaae sin Dør, naar han var hjemme. Da hendes Søster som nævnt havde taget i Tiltaltes Dør og atter banket paa denne, svarede han, at han var gaaet i Seng, men da hun vedblivende opfordrede ham til at laane sig Tændstikker og yderligere paany bankede paa Døren, aabnede han denne paa Klem og stak Tændstikker ud. Hun (Fru Parstrup) stod ogsaa derunder ude paa Trappen, og saavel hun som Søsteren kunde se, at der var mørkt i Værelset, men de fik ikke konstateret, hvorvidt Ingrid var til Stede i Værelset. De gik ind i hendes egen Lejlighed, og ved en Dør fra et af hendes Værelser til Tiltaltes Værelse kunde de høre, at der blev hvasket i Tiltaltes Værelse. De var da klar over, at Ingrid var til Stede dersteds, hvorfor de tilkaldte Ingrids Søster Karen og lod hende banke paa Tiltaltes Dør og sige, at Ingrid skulde komme ned. Fru Parstrup stod ved Tiltaltes Dør sammen med Karen, og hun hørte, at Tiltalte svarede Karen, at han var gaaet i Seng, og at Ingrid ikke var hos ham. Fru Parstrup bankede derefter paa Døren og sagde, at Ingrid var hos ham, og at hun skulde komme ud, men Tiltalte paa-beraabte sig stadig, at han var i Seng, og at han var alene hjemme. Hun tog da en Nøgle og lukkede sig ind i Tiltaltes Værelse, hvor der var mørkt. Hun tændte derefter Lys og saa, at Tiltalte laa paa sin Divan afført Jakke og Vest, men iøvrigt paaklædt. Ingrid stod og trykkede sig op ad Væggen. Tiltalte forekom hende meget bleg og altereret, men da hun gav sig til at skamme saavel ham som Ingrid ud, tog han sig hurtigt sammen og sagde, at han vel havde Lov til at have, hvem han vilde i sit Værelse. Ingrid blev ogsaa noget fræk og sagde, at det vel ikke kom hende (Fru Parstrup) ved, at hun besøgte Tiltalte, og dermed gik hun med sin Søster ned i Forældrenes Lejlighed.

Denne Forklaring er i det hele tiltraadt saavel af Frøken Elfrida Malmfred Nielsen som af Ingrids 14½ aarige Søster Karen Kirstine Hansen, der dog, som af Fru Parstrup forklaret, først kom til Stede efter at være tilkaldt af denne. Begge har navnlig ogsaa bekræftet, at Tiltalte endnu, efter at Fru Parstrup var trængt ind paa hans Værelse, benægtede, at Ingrid var derinde.

Tiltalte har bestemt benægtet, at han har gjort sig skyldig i de Forhold, hvorfor han tiltales, eller at han overhovedet nogensinde har foretaget sig noget ulovligt overfor Ingrid, og han paastaar, at hendes Forklaring i saa Henseende er Løgn og Opspind. Han har erkendt, at han den 3 November om Aftenen havde Ingrid alene hos sig paa sit Værelse, og at Døren var aflaaet og Lyset slukket, samt at han paa sin Logisværtindes Forespørgsel benægtede, at Ingrid var hos ham; men han har gjort gældende, at Grunden hertil var, at hans Logisværtinde var slem til at belure ham, naar han havde fremmede, og naar hans Værtindes Søster den Aften kom for at laane Tændstikker hos ham, var han ganske klar over, at dette kun var et Paaskud, og at den virkelige Grund var, at hun vilde se, hvem han havde hos sig. Han har iøvrigt forklaret, at

han først slukkede Lyset, da der blev banket paa Døren, og at Fru Parstrup og hendes Søster sikkert vidste, at Ingrid var hos ham, saaledes at hans Benægtelse heraf efter hans Forklaring skal opfattes som en Afvisning af deres Paatrængenhed. Det er rigtigt, at han enkelte Gange, naar Ingrid bragte ham Varer, har givet hende en 10 Øre, og han har ogsaa en tre Uger før den omforklarede Aften givet hende 10 Kr til et Par Sko, men han paastaar, at han aldeles ikke gjorde dette for at indynde sig hos hende for senere lettere at faa sin Vilje med hende. De 10 Kr gav han hende, fordi hendes Sko var itu, og Ingrids Moder var vidende om, at hun fik disse Penge.

Saa vel Ingrid som Tiltalte blev den 4 November 1931 Kl 1½—2 Em underkastet Undersøgelse paa Retsmedicinsk Institut. Der paavistes ikke ved Undersøgelsen af Ingrid Mærker efter uterlig Behandling. Efter Institutets Erklæring maatte det efter de ydre Kønsorganers Udvikling anses for udelukket, at fuldbyrdet Samleje kunde have fundet Sted. Der paavistes ikke Sædlegemer i Sekret fra Pigebarnets ydre Kønsdele og ej heller Sædpletter paa hendes Tøj. Ved Undersøgelsen af Tiltalte fandtes ikke Tegn paa nylig stedfundet Sædafgang, og der paavistes ikke Sædpletter paa hans Tøj. Derimod paavistes der Sædpletter paa en Lagen og et Divantæppe tilhørende Tiltalte.

Ingrids Moder, Elna Hansen, der har Forældremagten over Ingrid, som er en Datter af hendes tidligere Ægteskab, har forklaret, at Ingrid er en flink og stiltfærdig Pige, der altid har holdt sig til Hjemmet og ikke har haft Drengbekendtskaber. Efter hendes Overbevisning har Ingrid ikke tidligere haft kønslig Forbindelse med Mænd eller Dreng. Hun forlanger Tiltalte straffet for det af ham mod hendes Datter udviste Forhold.

Ifølge en Skoleattest fra Ingrids nuværende Lærerinde, der dog kun har haft hende som Elev en kort Tid, er hun en velbegavet Pige, men noget urolig og forstyrret.

Efter hvad Ingrid og hendes Moder har forklaret, har Tiltalte den 14 November været hos dem for at bede om Tilgivelse, hvad der ogsaa er erkendt af Tiltalte, der forklarer, at han vilde bede om Tilgivelse for al den Skandale, Sagen havde medført.

Idet nu Rigtigheden af den af Ingrid Andersen mod Tiltalte rejste Beskyldning findes væsenlig bestyrket ved, hvad der ved de afgivne Vidneforklaringer og Tiltaltes Erkendelse er oplyst om de nærmere Omstændigheder ved Ingrids Besøg hos Tiltalte den 3 November 1931, findes hendes Forklaring, som hun under hele Sagen har fastholdt med stor Bestemthed, at maatte i det hele lægges til Grund ved Sagens Paa-dømmelse, og Tiltalte, der efter det oplyste har været vidende om hendes Alder, vil herefter være at kende skyldig i de af Anklagen omfattede Forhold, der alle vil være at henføre under Straffelovens § 176, jfr § 174. Straffen findes efter samtlige foreliggende Omstændigheder passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned.

Nr 204/1931. Fhv Gaardejer **Laurids Hansen** (Henriques)

m o d

Sogneraadforeningernes Ulykkesforsikring for Landbrugere,
gensidigt Andelsselskab (Heilesen),

betræffende Tilbagebetaling af et Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 23 Juni 1931: Sagsøgte, fhv Gaardejer Laurids Hansen, bør til Sagsøgerne, Sogneraadforeningernes Ulykkesforsikring for Landbrugere, gensidigt Andelsselskab, betale 3815 Kr 61 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 10 Februar 1931, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet den Indsigelse, at han ved Ulykkestilfældets Indtræden vedblivende var Ejer.

Efter Indholdet af § 17, 2 Stk sammenholdt med § 8 i Vedtægterne ligger det nærmest at antage, at ikke alene den lovpligtige Forsikring, men ogsaa den som Tillæg hertil tegnede Forsikring for Mand og Hustru bortfalder for Sælgerens Vedkommende i Tilfælde af Ejerskifte. Udtrykkene findes dog ikke saa klare, at Appellanten ganske har savnet Føje til at antage, at denne Del af Forsikringen blev bestaaende for hans Vedkommende i al Fald indtil en formelig Berigtigelse af det ændrede Forsikringsforhold havde fundet Sted — hvorved bemærkes, at Ulykkestilfældet indtraf forholdsvis kort efter det fuldbyrdede Ejerskifte.

Efter alt saaledes foreliggende vil Appellanten ikke kunne tilpligtes at tilbagebetale den oppebaarne Erstatning i dens Helhed, hvorimod han efter Grundsætningen i Vedtægternes § 18, 2 Stk maa tilbagebetale, hvad der forholdsvis svarer til det Beløb, han under Forudsætning af denne Forsikrings gyldige Bestaaen skulde have erlagt i Forhøjelse af Forsikringsbidraget, og Dommen vil saaledes være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte med 300 Kroner.

Th i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Gaardejer Laurids Hansen, til Indstævnte, Sogneraadforeningernes Ulyk-

kesforsikring for Landbrugere, gensidigt Andelselskab, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 27 Maj 1927 overdrog Sagsøgte, fhv Gaardejer Laurids Hansen af Janderup, den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 20 a af Hannevanghuse, Billum Sogn, og 10 h af Janderup By og Sogn til sin Søn Thomas Berggaard Hansen, der ved Aftægtskontrakt af 3 Juni s A forpligtede sig til at overlade Sagsøgte og hans Hustru for Livstid Brugen bl a af tre Agre og en Eng. Den lovpligtige Arbejderulykkesforsikring for den solgte Ejendom var af Sagsøgte tegnet hos Sagsøgerne, Sogne- raadsforeningernes Ulykkesforsikring for Landbrugere, gensidigt Andelselskab af Sjørlev, og sammesteds var af Sagsøgte tegnet Ulykkesforsikring for ham selv og Hustru i Henhold til Bestemmelserne i Sagsø gernes Vedtægters § 8, 1 Stk, der er saalydende:

»I Foreningen kan optages enhver Arbejdsgiver, der driver noget under Ulykkesforsikringslovens 9 Kap hørende Erhverv. Forsikringen kan tegnes saaledes, at den tillige omfatter Arbejdsgiveren og hans Hustru, saaledes at disse er forsikrede i Henhold til Ulykkesforsikringslovens § 73, saafremt Betingelserne for Tegning af frivillig Forsikring i Medfør af nævnte Lovparagraf er til Stede, eller saafremt dette ikke er Tilfældet, da saaledes, at de er forsikrede, som om de var forsikrede i Medfør af Lovens § 73.«

Det af Sagsøgerne beregnede aarlige Præmiebidrag udgjorde for Folkeforsikring alene 13 Kr 80 Øre, for frivillig Forsikring alene 8 Kr 65 Øre og for sidstnævnte Forsikring som Tillæg til førstnævnte 5 Kr. Den 21 August 1927 overgik der Sagsøgte, der ikke havde meddelt Ejerskiftet til Sagsøgerne, et Ulykkestilfælde, og efter derom sket Anmeldelse har Sagsøgerne i Henhold til den nævnte Forsikring i Anledning af Ulykkestilfældet haft Udgifter til et samlet Beløb af 9092 Kr 46 Øre.

Under Anbringende af, at Gyldigheden af den hos Sagsøgerne tegnede Forsikring som Følge af det indtrufne, men ikke anmeldte Ejerskifte, for saa vidt angaar den for Sagsøgte og Hustru tegnede frivillige Forsikring, var ophørt, da Ulykkestilfældet indtraf, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem 9092 Kr 46 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 10 Februar 1931, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af Præmiedifferencen 3 Kr 65 Øre, mere subsidiært mod Betaling af et paa Grundlag af Præmiedifferencen beregnet Beløb af det indsogte.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at han ved Ulykkestilfældets Indtræden vedblivende var Ejer af Ejendommen, idet Skøde til Sønnen kun var udstedt for at muliggøre Mælkeleverance fra Ejendommen til det lokale Andelsmejeri, hvorfra Sagsøgte for be-

standig var udelukket. Sagsøgte har videre gjort gældende, at Sagsøgernes stedlige Kommunerepræsentant, der tillige var Formand i Bestyrelsen for nævnte Andelsmejeri inden Ulykkestilfældets Indtræden havde faaet Skødet forevist, saaledes at Sagsøgerne maa antages at have været vidende om, at Skøde var udstedt til Sønnen; ikke desto mindre tog Sagsøgerne intet som helst Forbehold ved de indsøgte Beløbs Udbetaling.

Uanset Formaalet med Skødets Udstedelse findes det imidlertid efter det oplyste at maatte antages, at Ejendomsretten til Ejendommen er endelig overgaaet til Sønnen ved Skødets Udstedelse, og idet det derhos mod Sagsøgernes Benægtelse ikke kan anses godtgjort, at de ved Anerkendelsen af Ulykkestilfældet som hørende under deres Risiko har været vidende om det stedfundne Ejerskifte, der ikke er indberettet overensstemmende med de i Vedtægternes § 17 fastsatte Regler, vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand ikke kunne tages til Følge.

Til nærmere Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anbragt, at den frivillige Forsikring for Sagsøgte og hans Hustru var tegnet alene som Tillæg til den lovpligtige Forsikring og derfor er ophørt samtidig med denne, altsaa før Ulykkestilfældets Indtræden.

Heri findes der dog ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold.

Vedtægternes § 8, 2 Stk, er saalydende:

»Desuden kan enhver Person, som uden at benytte forsikringsberettiget Medhjælp, driver Erhvervsvirksomhed, der hører under Ulykkesforsikringslovens 9 Kap jfr § 73, optages i Foreningen, saaledes at han og hans Hustru er forsikret i Overensstemmelse med Lovens Regler.«

Det er derhos i § 17, 2 Stk, for Ejerskifte fastsat, at den nye Indehaver, der ikke har tegnet Forsikring andetsteds, indtræder i Forsikringen paa samme Vilkaar som Sælgeren. Idet denne sidste Bestemmelse kun kan antages at omfatte den lovpligtige Forsikring, og idet Sagsøgte efter det oplyste maa antages ogsaa efter Ejendommens Afhændelse at have opfyldt Betingelserne i fornævnte § 8, 2 Stk, for at være frivillig forsikret hos Sagsøgerne — hvorved bemærkes, at han ifølge Begæring af 20 September 1928 paany er antaget af Sagsøgerne til saadan Forsikring — vil Sagsøgtes mere subsidiære Paastand være at tage til Følge. Idet der mellem Parterne er Enighed om, at der efter Forholdet mellem den for den frivillige Forsikring erlagte Præmie 5 Kr aarlig og den Præmie 8 Kr 65 Øre aarlig, der efter Ejerskiftet skulde have været erlagt af Sagsøgte, af det indsøgte Beløb kun skulde være udbetalt 5276 Kr 85 Øre, vil Sagsøgte være at dømme til at betale Sagsøgerne 3815 Kr 61 Øre tilligemed Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne delvis med 200 Kr.

Tirsdag den 12 April.

Nr 24/1932.

Rigsadvokaten

mod

Jens Emanuel Villiam Hansen Storm (Stein),

der tiltales for Assurancesvig.

Østre Landsrets Dom af 18 December 1931: Tiltalte Jens Emanuel Villiam Hansen Storm bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger, derunder Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H H Schmidt, 80 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Jens Emanuel Villiam Hansen Storm 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 23 November 1931 er Jens Emanuel Villiam Hansen Storm sat under Tiltale ved Østre Landsret til at lide Straf for Assurancesvig efter Straffelovens § 259:

I.

ved til A/S Nordisk Brandforsikring svigagtigt at have anmeldt, at der ved en Brand i det ham tilhørende Bogtrykkeri, Smedegade 19, den 8 Marts 1931 var paaført ham Brandskade til et Beløb af 4200 Kr, hvilket Beløb han derefter ved Skadesopgørelse af 13 Marts 1931 nedsatte til 2621 Kr 05 Øre, og modtaget i Erstatning 2437 Kr uagtet Brandskaden androg et væsenlig ringere Beløb;

II.

ved den 8 August 1931 til A/S Nordisk Brandforsikring svigagtigt at have anmeldt, at der ved en Brand i nævnte Bogtrykkeri den 30 Juli 1931 var paaført ham Brandskade til et samlet Beløb af 6160 Kr, uagtet

Brandskaden ifølge en derefter foretaget Vurderingsforretning kun andrager 1570 Kr.

Tiltalte er født den 26 Marts 1906 og ikke tidligere straffet.

Ved Kontrakt af 25 Juli 1930 købte Tiltalte, der er uddannet som Bogtrykker, et mindre Bogtrykkeri i Smedegade Nr 19 med Maskiner og Inventar for 3000 Kr, hvoraf han kontant betalte 900 Kr — som han laante af sin daværende Forlovede — medens Resten skulde betales afdragsvis med 500 Kr i hver Termin; Tiltalte har dog kun kunnet afdrage 385 Kr; hans økonomiske Forhold var meget daarlige.

Den 8 Marts 1931 henad Aften konstateredes Ildebrand i Bogtrykkeriet, hvor da ingen var til Stede; Ilden formodedes at stamme fra en overhedet Kakkellovn.

Tiltalte, der i September 1930 havde tegnet en Brandforsikring stor 10 000 Kr i A/S Nordisk Brandforsikring, indgav først til dette en Skadesanmeldelse paa 4200 Kr. Repræsentant for Forsikringsselskabet H P Hansen har forklaret, at han overfor Tiltalte paapegede »for stor Glubskhed« paa enkelte Poster, hvorfor han henstillede, at Tiltalte lavede Fortegnelse om. Tiltalte fremkom derefter den 13 s M med en samlet Skadesopgørelse, ledsaget af tre specialiserede Fortegnelser, der ikke har kunnet fremskaffes. Den samlede Skade paa Bogtrykkeriet androg herefter 2037 Kr 05 Øre, hvorhos Tiltalte krævede en Erstatning paa 584 Kr for Indbo (Udstyr). Idet Policen ikke omfattede Indbogenstande, indgik Forsikringsselskabet paa at betale ham en samlet Skadeserstatning paa 2400 Kr.

Den 30 Juli 1931 opdagedes igen Brand i Bogtrykkeriet, hvor heller ingen var til Stede. Man maatte formode, at Branden var paasat. Tiltalte blev sigtet herfor og var i den Anledning fængslet, men han nægtede sig skyldig og blev heller ikke tiltalt for Brandstiftelse. Den 8 August 1931, medens han sad fængslet, indgav han til Forsikringsselskabet en Skade-Anmeldelse, stor 6160 Kr. Selskabet lod Skaden vurdere af Sagkyndige, der ansatte den til 1570 Kr. Tiltalte blev derefter sigtet for Assurancesvig vedrørende begge Skades-Anmeldelserne. Da de specielle Fortegnelser over, hvad der ødelagdes ved den første Brand ikke mere eksisterer, har Tiltalte været opfordret til nærmere at opgive dette, men den Fortegnelse, han har kunnet opgive, naar ikke stort op over 1000 Kr. Hertil kommer, at Tiltaltes Opgivelser, hvor deres Rigtighed har kunnet kontrolleres, har vist sig urigtige. Tiltalte opgav saaledes, at han ved den første Brand havde et Papirlager af ca 800 Kr Værdi; men det maa anses godtgjort, at han ikke har haft noget Lager af Betydning. Endvidere angav han, at der ved den første Brand ødelagdes Indbogenstande, Udstyr m m til Værdi over 500 Kr; medens det er godtgjort, at overhovedet intet Udstyr ødelagdes og i det højeste nogen privat Garderobe.

Skades-Anmeldelsen vedrørende den anden Brand er ganske grebet ud af Luften; Trykkeriets Værdi, da han købte det, har næppe oversteg Købesummen 3000 Kr, og selv efter den anden Brand var det mest værdifulde, nemlig Maskinerne, i det væsentligste uskadt.

Medens Tiltalte har erkendt, at hans Prisansættelser har været noget overdrevne, har han iøvrigt hævdet at have handlet i god Tro.

Naar henses til, at Tiltalte aldeles ikke, blot tilnærmelsesvis, har kunnet oplyse, hvorledes han er naaet til de Beløb, han har forlangt erstattet, og at Forskellen mellem hans Krav og de Værdier, der virkelig er godtgjort at være ødelagte ved Branden er saa betydelig, maa der gaas ud fra, at Tiltalte har handlet svingagtigt, og han vil derfor være at anse efter Straffelovens § 259 med en Straf, der efter Omstændighederne og under Hensyn til Straffelovstillæggets § 13 vil kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Nr 43/1932.

Rigsadvokaten

mod

Axel Olsen, kaldet Haldrup (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 185.

Vestre Landsrets Dom af 13 Januar 1932: Tiltalte Axel Olsen, kl Haldrup, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Straffens Fuldbyrkelse udsættes, og Straffen bortfalder efter Forløbet af 5 Aar, saafremt Tiltalte overholder de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 20 fastsatte Betingelser. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ørum, 40 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Det bemærkes, at Tiltalte ifølge sin Forklaring ikke i 1931 uden Paaklædning har foretaget gymnastiske Øvelser i sin Have.

Saaledes som Sagen foreligger oplyst, findes det betænkeligt at anse det for godtgjort, at Tiltaltes Adfærd har været af uterlig Karakter, og hans Forhold vil herefter ikke kunne henføres under Strfl § 185. Derimod findes han ved sin Adfærd at have overtraadt § 4 i Politivedtægten for Vejle Amts Landdistrikt, og han vil i Medfør af Vedtægtens § 56 i Overensstemmelse med en af Anklagemyndigheden nedlagt subsidier Paastand være at anse med en Politikassen for Elbo m fl Herreder tilfaldende Bøde, der findes at burde bestemmes til 100 Kr.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Axel Olsen, kaldet Haldrup, bør til Politikassen for Elbo m fl Herreder bøde 100 Kroner, men bør iøvrigt for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkost-

ninger, derunder i Salær for Landsretten til Overretssagfører Ørum 40 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich 80 Kroner udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Axel Olsen, kl Haldrup, ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 12 Oktober 1931 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 185 i Anledning af, at han i Aarene 1930 og 1931 har færdedes nøgen paa den ham tilhørende Grund i Sandal og paa Stranden udfor Ejendommen, hvorved han har krænket de omboendes og forbigaaendes Blufærdighed og vakt offentlig Forargelse.

Tiltalte er født den 18 August 1890 i Fredericia og er — bortset fra at han inden Retten for Fredericia Købstad m v den 26 Maj 1921 har vedtaget en Bøde af 200 Kr til Statskassen for Dyrplageri — ikke tidligere straffet.

Tiltalte har erkendt, at han bader nøgen paa aaben Strand ud for sin Ejendom, og at han i sin Have, der er omgivet af et Hegn af Tjørn, der for Tiden er ca 1 m højt, uden Paaklædning foretager gymnastiske Øvelser, men har gjort gældende, at der med disse Handlinger ikke har været forbundet nogen usædelig Tanke, og at de udelukkende er foretaget for at dyrke Gymnastik i Overensstemmelse med Lægevidenskabens nyeste Forskning.

Denne Forklaring, der stemmer med Sagens øvrige Oplysninger, vil være at lægge til Grund ved Sagens Paakendelse. Det er endvidere oplyst, at Tiltalte under sin fornævnte Færd kan ses og er blevet set saavel af de omboende som af Medlemmer af en Kolonihaveforening og andre, der færdes ad en til denne Forenings Grund førende Vej, som løber umiddelbart forbi Tiltaltes Have, ligesom han kan ses, naar Foreningens Medlemmer tager Ophold paa en af Foreningen indrettet Plads ved Stranden nær ved Tiltaltes egen Strandgrund. Idet Tiltaltes Handlinger, der efter deres Beskaffenhed findes at maatte betegnes som uterlige, efter det oplyste har krænket Blufærdigheden og vakt offentlig Forargelse, samt da han ikke kan være uvidende herom, idet han har afslaaet paa Opfordring fra forskellige Sider at iføre sig selv Badebenklæder, vil hans Forhold være at henhøre under Straffelovens § 185. Heroverfor kan det ikke tillægges nogen Betydning, at Tiltalte har foretaget Handlingerne paa egen Grund, og at han ikke med deres Foretagelse vil have forbundet nogen uterlig Hensigt. Den forskyldte Straf findes i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 under de foreliggende Omstændigheder at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, hvilken Straf dog vil være at gøre betinget som nedenfor anført.

Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder det nedenfor nævnte Salær.

Nr 61/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Niels Karl Nielsen (Harboe),

der tiltales for Manddrab og Røveri.

Vestre Landsrets Dom af 9 Februar 1932: Tiltalte Niels Karl Nielsen bør hensættes til Tugthusarbejde paa Livstid. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører C C Christensen, i Salær 350 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte. I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Niels Karl Nielsen til Højesteretssagfører Harboe 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirkning af Nævninger, er Tiltalte Niels Karl Nielsen ved 2 jydsk Statsadvokators Anklageskrift af 9 December 1931 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 186 og § 243 for Manddrab og Røveri ved Natten mellem den 25 og 26 Oktober 1931 paa Gaarden »Løvenholt« i Salten forsætlig at have skilt Staldkarl Karl Rudolf Jensen ved Livet, idet Tiltalte — der havde indfundet sig paa overfaldnes Værelse for at forskaffe sig Penge — med et medbragt Redskab, antagelig en Jærnstang, tilføjede overfaldne, der laa i sin Seng, flere Slag i Hovedet og derved bibragte ham Kraniebrud og andre Læsioner, der foraarsagede, at overfaldne faa Timer efter afgik ved Døden, samt ved i Forbindelse med denne Voldshandling at have tilegnet sig overfaldnes Pengepung, indeholdende ca 158 Kr, som laa i Sengen.

Tiltalte er født den 24 Marts 1906 og ses ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Under Sagen er der forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal:

Hovedspørgsmaal 1.

Er Tiltalte Niels Karl Nielsen skyldig i den i Straffelovens § 186 omhandlede Forbrydelse, kaldet Manddrab, ved Natten mellem den 25 og 26 Oktober 1931 paa Gaarden Løvenholt i Salten forsætlig at have skilt Staldkarl Karl Rudolf Jensen ved Livet, idet han med et medbragt

Redskab tilføjede Overfaldne, der laa i sin Seng, flere Slag i Hovedet og derved bibragte ham Kraniebrud og andre Læsioner, der foraarsagede, at Overfaldne faa Timer efter afgik ved Døden?

Hovedspørgsmaal 2.

Er Tiltalte Niels Karl Nielsen skyldig i den i Straffelovens § 243 II omhandlede Forbrydelse, kaldet kvalificeret Røveri derved, at han Natten mellem den 25 og 26 Oktober 1931 paa Gaarden Løvenholt i Salten ved Anvendelse af den i Hovedspørgsmaal 1 beskrevne Vold har frataget Staldkarl Karl Rudolf Jensen en Pengepung indeholdende mindst 108 Kr, som Jensen havde liggende i sin Seng?

Hovedspørgsmaal 3.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Niels Karl Nielsen skyldig i den i Straffelovens § 188 omhandlede Forbrydelse ved Natten mellem den 25 og 26 Oktober 1931 paa Gaarden Løvenholt i Salten forsætlig at have tilføjet Staldkarl Karl Rudolf Jensen de i Hovedspørgsmaal 1 beskrevne Legemsforværelser, der har haft Jensens Død til Følge, idet Tiltalte, uden at have villet Døden, dog har maattet forudse den som en rimelig eller ikke usandsynlig Følge af Gerningen?

Nævningerne har besvaret Spørgsmaalene 1 og 2 med Ja, hvorefter Spørgsmaal 3 er bortfaldet. Idet Nævningernes Kendelse findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens §§ 186 og 243, 2 Stk, med en Straf, der findes at burde bestemmes til Tugthusarbejde paa Livstid.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Onsdag den 13 April.

Nr 252/1931.

Esbjerg Byraad (Rode)

mod

Kristeligt Dansk Fællesforbund for Arbejdere og Arbejdsgivere
(H Jacobsen),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en af Appellanten taget Beslutning.

Vestre Landsrets Dom af 14 August 1931: Den forommeldte af de Sagsøgte, Esbjerg Byraad, den 13 Oktober 1930 tagne Beslutning bør som retstridig være ugyldig i Forhold til Sagsøgerne, Kristeligt Dansk Fællesforbund for Arbejdere og Arbejdsgivere. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Esbjerg Byraad, til Indstævnte, Kristeligt Dansk Fællesforbund for Arbejdere og Arbejdsgivere, 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Til Regulering af Forretningsforbindelser mellem de Sagsøgte, Esbjerg Byraad, og de af Kommunen antagne Entreprenører og Leverandører har Byraadet den 10 September 1903 vedtaget visse for Kommunens nævnte Medkontrahenter bindende Regler, der benævnes »Almindelige Betingelser for Levering af Materialier til og Udførelse af Arbejde for Esbjerg Kommune«, og som senere ved Byraadsbeslutninger af 13 September 1909 og 13 Oktober 1930 er supplerede med to Tillæg. I § 15 i de oprindelig vedtagne Regler findes følgende Bestemmelse: »Entreprenøren er forpligtet til at overholde de Priskuranter og Overenskomster, der gælder mellem Arbejdsgivere og Arbejdere i vedkommende Fag og til fortrinsvis at »benytte danske Arbejdere«. I Esbjerg Byraads den 13 Oktober 1930 afholdte Møde blev det foreslaaet at ændre det nævnte Punktum saaledes: »Entreprenøren (Sælgeren) er pligtig til at overholde de Priskuranter og Overenskomster, der gælder mellem Arbejdsgivere og Arbejdere i vedkommende Fag og til udelukkende at benytte Arbejdere, der er Medlemmer af de respektive Fagforeninger«. Dette Forslag blev vedtaget af Byraadets socialdemokratiske Flertal, medens de øvrige i Byraadet repræsenterede Partier stemte imod det. Det er uomtvistet, at denne Ændring af de almindelige Betingelser for Udførelse af Kommunens Arbejder vil medføre, at Arbejdere, der er Medlemmer af Kristeligt Dansk Fællesforbund for Arbejdere og Arbejdsgivere, ikke kan faa Beskæftigelse ved de af Esbjerg Kommune iværksatte Arbejder, og at de i denne Organisation staaende Mestre kun kan paatage sig Arbejde for Kommunen under Forudsætning af, at de hertil alene benytter Arbejdere, som er Medlemmer af de almindelige Fagforeninger. Idet Fællesforbundet under disse Omstændigheder har anset Byraadsbeslutningen for retstridig overfor dets Medlemmer, har Forbundet som Sagsøgere under nærværende Sag overfor de Sagsøgte nedlagt Paastand om, at det ved Rettens Dom fastsættes, at den ommeldte Vedtagelse af 13 Oktober 1930 er retstridig og ugyldig i Forhold til Sagsøgerne.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anført, at de maa være lige saa frit stillede som private Arbejdsgivere i deres Valg af Entreprenører til de kommunale Arbejder, og at den omtvistede Bestemmelse, hvis Gyldighed ikke kunde bestrides, saafremt det drejede sig om et Forhold mellem private Personer, derfor ogsaa maa staa ved Magt i nærværende Tilfælde. Iøvrigt har Hensigten med Bestemmelsen efter de Sagsøgtes videre Anbringende ikke været at udelukke Medlemmer af det sagsøgende Forbund fra Beskæftigelse ved Kommunens Arbejder, men alene at varetage Kommunens Tarv, idet Kommunen, naar den sysselsatte baade Arbejdere, der hørte til Fagforeningerne og Arbejdere, der hørte til Fællesforbundet, var udsat for, at der som Følge af Modsætningsforholdet mellem de tvende Organisationer blev etableret Strejker og Blokader fra Fagforeningsmedlemmernes Side, saaledes som det tidligere er sket, med deraf følgende Forsinkelser og Tab for Kommunen. Under disse Forhold mener de Sagsøgte, at de for at undgaa saadanne Konflikter ikke har haft andet Valg end at give Flertallet den gunstigste Stilling, i hvilken Sammenhæng de har henpeget paa, at der kun findes 14 Mestre og 66 Svende og Arbeidsmænd i Fællesforbundets Lokalafdeling i Esbjerg, medens den langt overvejende Del af Arbejderne i Esbjerg staar i Fagforeningerne. Endelig har de Sagsøgte under Fremhævelse af, at de i Fællesforbundet staaende Mestre beskæftiger Fagforeningsmedlemmer ved Siden af Medlemmer af deres egen Organisation gjort gældende, at Bestemmelsen er uden virkelig Interesse for Sagsøgerne, idet de paagældende Mestre med Lethed ved Hjælp af Fagforeningsmedlemmer kan bestride den Del af Byraadets bortliciterede Arbejder, der maatte blive den tildelt, medens Arbejderne vil kunne indtræde i Fagforeningerne, i hvilke de uden Vanskelighed vil blive optaget.

Der kan ikke gives de Sagsøgte Medhold i, at de ved Fastsættelsen af almindelige Normer for Bortlicitering af Kommunens Arbejder er stillede paa samme Maade som private Personer eller at de af dem anførte Grunde kan berettige dem til paa Forhaand at udelukke Medlemmer af Fællesforbundet der tilstræber et fuldtud lovligt Formaal fra Beskæftigelse ved kommunalt Arbejde. Byraadet maa nemlig efter almindelige Retsgrundsætninger være pligtig at forvalte kommunale Anliggender under ligeligt Hensyn til alle Borgere og er derfor uberettiget til at hindre bestemte Kredse af Personer, fordi de tilhører en bestemt Organisation i at udøve de Rettigheder, der normalt vilde tilkomme dem. Den omhandlede af Byraadet tagne Beslutning maa derfor anses ulovlig i Forhold til Sagsøgerne, og den af dem nedlagte Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgerne med 250 Kr.

Torsdag den 14 April.

Nr 6 og 74/1931. Aktieselskabet **Farum Sø** (Bruun)

mod

Finansministeriet og **Landbrugsministeriet** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Tilbagebetaling af erlagt Statsskat af Farum Sø m m.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 22 November 1930: Sagsøgerne, A/S Farum Sø, bør anerkende den danske Stat som Ejer af Farum Sø med »Svanholmen« og af de Landstrækninger, der er opstaaede ved Ogrøde i Søen, for saa vidt ikke andre maatte have erhvervet Ejendomsret over disse. Sagsøgerne kan ikke anses pligtige at betale Grundskyld og Ejendomsskyld til Staten af bemeldte Sø. Sagsøgernes Paastand om, at det statueres, at de ikke er pligtige at betale Grundskyld og Ejendomsskyld til Kommunen af Søen og om, at Finansministeriet tilpligtes at tilbagebetale de af dem til Stat og Kommune betalte Grundskylds- og Ejendomsskyldsskatter af Søen med Renter, kan ikke tages til Følge. Sagsøgerne bør betale de Retsafgifter, der skulde have været erlagt, og det Stempelpapir, som skulde have været brugt, saafremt Sagen ikke for de Sagsøgte, Landbrugsministeriets og Finansministeriets, Vedkommende havde været afgiftsfri, samt i Salær til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 500 Kr. At efterkommes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin i forrige Instans nedlagte Paastand om at kendes ejendomsberettiget til Farum Sø m v, men paastaar dels Betaling af 3040 Kroner 87 Øre med Renter, der udgør de af Selskabet til Stat, Amts- og Sognekommune betalte Ejendomsskatter af Farum Sø, dels Anerkendelse af, at Selskabet ikke fremtidig skal betale Ejendomsskatter af Søen til Amts- og Sognekommune eller refundere de Indstævnte saadanne kommunale Ejendomsskatter, som de eventuelt maatte komme til at udrede som Ejere af Søen.

Af Dommens Afgørelse om, at Farum Sø tilhører Staten, er det en Følge, at der ikke har skullet betales Grundskyld og Ejendomsskyld til Staten af Søen, og da Ansvarer for Opkrævningen heraf hos Selskabet ikke væsenlig kan lægges paa dette, findes Selskabet at have Krav paa Tilbagebetaling af det af Staten med Urette oppebaarne Beløb. Da Selskabet først i 1926 blev vidende om, at Staten hævdede at eje Søen, kan Retten hertil ikke som af de Indstævnte forment anses forældet, og Dommen bliver følgelig at forandre i Overensstemmelse hermed, hvorved be-

mærkes, at Renter for Højesteret er paastaaet med 5 pCt aarlig fra 16 Oktober 1929, indtil Betaling sker.

Selskabets Krav paa Godtgørelse for de indtil Skatteaaret 1925/26 i Grundskyld og Ejendomsskyld til Amts- og Sognekommune betalte Beløb er støttet paa, at Skatten i Henhold til Lov Nr 85 af 15 Maj 1903 ellers vilde være blevet udredet af Staten som Søens Ejer, men da der paa Grund af Ejerens manglende Indtægt af Søen ikke ubetinget kan gaas ud herfra, vil der ikke kunne gives Selskabet, der i et vist Omfang selv har haft økonomisk Udbytte af Søen, Medhold heri. Med Hensyn til de senere, i Henhold til Lov Nr 83 af 31 Marts 1926 af Selskabet indbetalte kommunale Ejendomsskatter begrunder Selskabet sit Erstatningskrav paa, at det skyldes de Indstævntes sene Optræden for at hævde deres Ejendomsret til Søen, at denne Udgift er paabyrdet Selskabet. Bortset fra, at der i hvert Fald i 1926 blev givet Selskabet Anledning til at undersøge sin Adkomst, kan Paastanden allerede af den Grund ikke tages til Følge, at Tilbage-søgning hos Modtagerne ikke er forsøgt.

Paa disse Punkter bliver Dommen derfor overensstemmende med de Indstævntes Paastand at stadfæste.

Hvad endelig angaar Paastanden vedrørende fremtidig Betaling af kommunale Ejendomsskatter kan som i Dommen bemærket Afgørelse om de ikke indstævnte Kommuners skatteretlige Stilling ikke træffes under denne Sag, og da en Afgørelse derfor forsaavidt kun vilde kunne gives i betinget Form, vil Paastanden i det hele være at afvise fra Landsretten.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Farum Sø, er overfor de Indstævnte, Finansministeriet og Landbrugsministeriet, berettiget til Tilbagebetaling af de af Selskabet i Grundskyld og Ejendomsskyld til Staten af Farum Sø betalte Beløb med Renter heraf som paastaaet. Forsaavidt angaar ovennævnte Paastand om Anerkendelsesdom afvises Sagen fra Landsretten. Iøvrigt bør Landsrettens Dom, forsaavidt den

Færdig fra Trykkeriet den 27 April 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 6

Torsdag den 14 April.

er paaanket, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Gavebrev af 31 Marts 1675 tilskødte Kong Christian den 5te Assessor i Højesteret Vitus Bering en Del af Farum Sogn under Frederiksborg Amt liggende Bøndergods, der grænsede op til den saakaldte »Farum Sø«. Det hedder i det nævnte Gavebrev bl a:

»Huilche forn Gorde og Godz med ald deris Landgilde, Stedzmohl, Sagefald, ægt, arbeid, wisse og uwisse Indkomst, Herlighed, Rente och Rette tilliggelse være sig udi agger, Eng, Schauff, mark, Krat, Heede, Kiære og Moser Fischewand och fægang Torfvegrofft Liungslet waat och tørdt, Inden Marcheschiel och Uden, aldeles Intet Undertagendes I nogen maader, som der nue tilligger och aff alders tiid dertil ligget hafuer och bør dertil at ligge med rette. Tilligemed Warnede Sønner eller des Rettighed aff føede og uføede til bemeldte godz, fornævnte Vitus Bering och hans Arffuinger schal hafue Niude bruge och beholde til Euindelig arff och Eiendomb. Och kjender vi os aldeles ingen ydermere Lod, Del, Ret eller Rettighed at have til eller udi forn. Bøndergaarde og Gods eller nogen destilliggende Eiendom, Herlighed, Rente og rette tilliggende. — Dog oss och Vores Konglige arff Successorer udi Regeringen Souveranitet Konglige Regalier och høyheder aff forn. Godz saa som Told, Accihse, wrag, Jagten udi Wildbanen — uforkrænket och oss aldeles forbeholdes.«

En senere Ejer af det paagældende Bøndergods, »Farumgaard«, kaldet Poul Winding, udstedte under 25 September 1700 en Deklaration, der dog ikke blev tinglæst paa Ejendommen, hvori det bl a hedder:

»At jeg aldrig haver ikke heller tilholder mig nogen slig Rettighed i Farum Sø, alleeneste at som jeg haver en Enghave som støder lige paa Søen med anden min Ejendom, saa haver jeg med forrige Inspecteur Sahl Christen Nielsens Skriftlige Tilladelse sat om Foraaret 2de smaa Ruuszer ud for bemeldte min Enghave i Kærret, meere til en liden Pladseer og Fornøvelsze, end til nogen Fordeel eller Nøtte deraf, dersom

det herefter ei maae tillades skal det være langt fra at jeg dennem videre skal udsette.«

Under 29 Maj 1762 tilskrev Kammerkollegiet den daværende Ejer af »Farumgaard« Greve Reventlow, at Fiskeriet i Farum Sø, som var forbeholdt Hans Majestæt omtrent paa et Aars Tid skulde være særdeles medtaget af et ved »Farumgaard« anlagt Fiskeri og dermed brugende Vaad, hvorfor Kollegiet anmodede Ejeren om at ville foranstalte, at de ved »Farumgaard« værende Folk entholtz sig fra al Fiskeri i bemeldte Farum Sø, hvori Hans May'tt alene tilhørte Rettighed at fiske. Greve Reventlow gjorde i Skrivelse af 12 Juni 1762 til Rentekammeret gældende, at Fiskeriet ved »Farumgaard« havde lagt til Gaarden fra Arilds Tid, som Kong Christian den 5tes Skøde af 31 Marts 1675 udviste, og at samme som en bestandig Rettighed og Ejendom havde fulgt Gaarden fra en Ejer til en anden; han henviste iøvrigt til, at da det kgl Skøde ikke reserverede sig specielt Fiskeriet i Farum Sø, maatte Fiskerettigheden til »Farumgaard«, for saa vidt hans rebdragne Jord og Grund for Farum Sø strakte sig, støttes paa D L 5—10—42; han forespurgte sluttelig, om ikke den kgl Andel af Farum Sø maatte mod en taalelig Afgift aarlig overlades ham, saalænge han var Ejer af »Farumgaard«. Kammerkollegiet henviste i sin Svarskrivelse af 17 Juli 1762 til den fornyvnte af Poul Winding under 25 September 1700 udstedte Deklaration, hvoraf fremgik, at »Farumgaard«s Ejere ikke havde nogen Fiskerirettighed i Farum Sø. Det udtales dernæst i Skrivelsen:

»Det paa Farum Gaard den 31te Martj 1675 allernaadigst meddeelte Skiøde hvorudi om Fiskevand ialmindelighed meldes, ikke kand appliceres paa Fiskeriet i Farum Søe hvori intet isærdeleshed udi berørte Skiøde er meldet.«

Kammerkollegiet afslog derhos at gøre Indstilling om, at Kongens Fiskeri i Farum Sø overlodes Greve Reventlow. Det saaledes indtagne Standpunkt fastholdt Rentekammeret i en senere Skrivelse af 22 Januar 1763.

I Skrivelse af 26 Juni 1775 anmodede den daværende Ejer af »Farumgaard« General Hauch Rentekammeret om at foranledige, at der ved den berammede Auction til Bortforpagtning af det kgl Fiskeri bl a i Farum Sø maatte blive reserveret ham, som »Farumgaard«s Ejere lovlige Ret til at fiske udi Søen til Midtstrøms, saa vidt bemeldte Gaards rebdragne Jorder dertil maatte støde. Rentekammeret svarede i Skrivelse af 1 Juli 1775 General Hauch, at det ved Konditionerne til Københavns Amts Fiskeriers Bortforpagtning vilde blive bekendtgjort, at der tilkom ham som Ejer af »Farumgaard« udi Farum Sø, dog ikke med stort Vaad, men med smaa Redskaber at fiske, saa vidt »Farumgaard«s til Søen stødende rebdragne Grunde strakte sig. Skrivelsen slutter saaledes:

»Og skulle enten Eders Excellence eller Farumgaards tilkommende Eiere, efter paaberaabte Skiøder formene sig til andet eller større Fiskerie i Farum Søe berettiget, staar det dennem frit for deres saaledes formeenende Rettighed paa lovlig Maade ved Lands Lov og Ret at paatale.«

I Skrivelse af 27 April 1843 til Rentekammeret henviste Artillerikaptajn I H v Fensmark til, at han som Ejer af »Farumgaard« paa sædvanlig Maade havde Afbenyttelse af Farum Sø og Fure Sø, for saa vidt

disse Søer stødte op til fornævnte Gaards Jorder, og at den øvrige Del af Farum Sø tilhørte Kongen, samt til, at det med Hensyn til Fiskeriets Afbenyttelse, især i Farum Sø, vilde være til Besvær, naar dette ikke afbenyttedes i Fællesskab eller afbenyttedes af samme Forpagter; han foreslog derfor, at Kongens Andel af Farum Sø blev magelagt med »Farumgaard«s Andel af Fure Sø, saaledes at »Farumgaard« blev eneste Lodsejer i Farum Sø. I Skrivelse af 11 Juni 1844 fornyede Fensmark sit Andragende om, at den »Farumgaard« tilhørende Andel i Fure Sø maatte blive magelagt med den kongelige Andel af Farum Sø. Rente-kammeret indstillede derefter til Kongen, om Fiskeriet i den Kongen tilhørende Andel af Farum Sø fra 1 Oktober 1854 at regne maatte tillades magelagt med Fiskeriet i »Farumgaard«s Andel i Fure Sø blandt andet paa Vilkaar, at »Farumgaard«s Ejere fra den Tid svarede i aarlig Afgift til Kongens Kasse 55 Rbd Sølv, og at Kongen iøvrigt beholdt alle de Rettigheder udenfor Fiskeriet, som nu tilkom Kongen i Henseende til Farum Sø. Denne Indstilling blev bifaldet ved allerhøjeste Resolution af 18 Juli 1844. I Skrivelse af 31 Oktober 1844 henstillede Fensmark til Rentekammeret, om ikke Rør og Siv i den kongelige Andel af Farum Sø billigvis kunde tilkomme ham i Betragtning af, at han afstod det Rør og Siv, der fandtes paa hans Andel af Fure Sø. I det derefter den 7 Januar 1845 udstedte Mageskiftebrev mageskiftede og afstod Rentekammeret den Kongen hidtil tilhørende Andel i Rettigheden til Fiskeri, samt Rør- og Sivskæring i Farum Sø, for hvilken Andel Artillerikaptajn I H von Fensmark ved Mageskiftebrev af samme Dag ikke alene havde til Kongen overdraget den Ejeren af »Farumgaard« hidtil tilhørende Andel i Rettigheden til Fiskeri med alt Tilbehør i Fure Sø, men ogsaa forpligtet sig og tilkommende Ejere af »Farumgaard« til dels at taale, at det kongelige Jagtvæsen lod foretage de Foranstaltninger og navnlig Udhugster, som det med Hensyn til Jagtens Udøvelse paa og ved Farum Sø maatte finde hensigtsmæssigt at foretage i de Rør og Siv, der vokse ikke alene paa den herved magelagte Del af Søen, men ogsaa paa den Del af samme, som allerede nu tilhører »Farumgaard«s Ejer, dels aarligen til den kongelige Kasse at betale 55 Rbd Sølv. Det hedder dernæst i Mageskiftebrevet:

»Dog bliver dette Mageskifte, ved hvilket iøvrigt Hans Majestæt Kongen forbeholdes al anden Allerhøjestsamme tilkommende Rettighed i Farum Søe udenfor Fiskeriet og Rør- og Sivskæringen — —«

I Mageskiftebrevet af samme Dato fra Artillerikaptajn v Fensmark er det ommeldte Forbehold formuleret saaledes:

— — — »Dog bliver dette Mageskifte, hvorunder iøvrigt ingen Hans Majestæt hidtil tilkommende Rettighed, i Farum Søe, udenfor Fiskeriet, Rør- eller Sivskæringen paa nogen Maade skal kunne antages indbefattet — — —«

Efter at Domønedirektoratet havde modtaget Indberetning om, at fornævnte v Fensmark havde udtalt Ønske om at faa overdraget Jagt-retten paa hele Farum Sø, ikke alene paa den Del af samme, der tilhørte ham som Ejer af »Farumgaard«, men ogsaa paa den Del af Søen, i hvilken han ved det i Januar 1845 foretagne Mageskifte havde erhvervet den Kongen tidligere tilhørende Andel i Rettigheden til Fiskeri, samt til

Rør- og Sivskæring i Søen, tilskrev Domænedirektoratet under 2 Juli 1853 v Fensmark, at da det udtrykkelig fastsattes i det af ham udstedte Mageskiftebrev, at under dette Mageskifte iøvrigt ingen Kongen hittil tilkommende Rettigheder i Farum Sø udenfor Fiskeri og Rør- eller Sivskæring paa nogen Maade skulde kunne antages indbefattet, kunde der ikke være Tale om nogen saadan Erhvervelse af Ejendomsretten over Grunden, at de i Loven af 25 Marts 1851 givne Bestemmelser om Jagt-afløsningen, kunde komme til Anvendelse. Dette Standpunkt blev fastholdt i en Skrivelse af 10 December 1853 fra Domænedirektoratet til v Fensmark.

Ved Skøde af 16 Juli 1919, tinglæst den 24 samme Maaned, overdrog den daværende Ejer af »Farumgaard« Kammerherreinde Ellen Sehested til A/S »Farum Sø« enhver hende tilkommende Ret til Farum Sø, saaledes som og saa vidt Søen nu tilhørte hende, derunder Retten til Fiskeri, Rørskær og Færdsel med Baad med de hende paahvilende Indskrænkninger i Retten. Da A/S »Farum Sø« betragtede sig som Ejer af Søen, og da Jagtretten ved Mageskiftebrevene af 7 Januar 1845 var forbeholdt Staten, indgav Aktieselskabet Andragende om, at Jagtretten paa Farum Sø maatte blive afløst, men i Skrivelse af 27 November 1926 til Læge Castberg udtalte Landbrugsministeriet, at Ministeriet ikke kunde anerkende Aktieselskabet som Ejer af Søen, og at man derfor ikke kunde imødekomme Andragendet. Da Aktieselskabet derefter henvendte sig til Skattedepartementet med Anmodning om, at Departementet vilde foranledige, at der ikke mere paalignedes det Grundskyld og Ejendomsskyld til Stat og Kommune, svarede Skattedepartementet, at man ikke kunde foretage videre i Sagen, forinden Spørgsmaalet om Ejendomsretten til Søen var endelig afgjort.

Under nærværende af Sagsøgerne, A/S Farum Sø, mod de Sagsøgte, Landbrugsministeriet og Finansministeriet, anlagte Sag har Sagsøgerne nu principalt nedlagt Paastand paa, at de anerkendes i Forhold til de Sagsøgte som ejendomsberettigede til Farum Sø (med Svanholmen), saaledes som den er afgrænset ved den nuværende Søgrænse, og til de Landstrækninger, der er opstaaede ved Opgroede i Søen siden 1 Oktober 1854, for saa vidt ikke andre maatte have erhvervet Ejendomsret over disse.

Subsidiært har Sagsøgerne nedlagt Paastand paa, at det statueres, at de ikke er pligtige at betale Grundskyld og Ejendomsskyld til Stat og Kommune, og at Finansministeriet tilpligtes at tilbagebetale de opkrævede Grundskylds- og Ejendomsskatter med Renter 5 pCt p a fra Indbetalingsdatoerne.

De Sagsøgte har med Hensyn til Sagsøgernes principale Paastand paastaet sig frifundet, hvorhos de har nedlagt Paastand paa, at Sagsøgerne tilpligtes at anerkende den danske Stat som Ejer af Farum Sø med »Svanholmen« og af de Landstrækninger, der er opstaaede ved Opgroede i Søen, for saa vidt ikke andre maatte have erhvervet Ejendomsret over disse. Med Hensyn til Sagsøgernes subsidiære Paastand har de Sagsøgte anført, at Sagsøgerne, saafremt de tilpligtes at anerkende Staten som Ejer af Farum Sø, ikke kunne anses pligtige i Fremtiden at betale Grundskyld eller Ejendomsskyld til Staten; de har der-

imod paastaet sig frifundet for Paastanden om, at Sagsøgerne ikke skulde anses pligtige at betale Grundskyld og Ejendomsskyld til Kommunen, hvorhos Finansministeriet under alle Omstændigheder paastaar sig frifundet for at tilbagebetale de indtil nu erlagte Grundskylds- eller Ejendomsskyldskatter til Stat og Kommune med Renter.

Til Støtte for deres principale Paastand har Sagsøgerne anført følgende:

Naar Kronen i ældre Tid afstod det omkring de Kronen tilhørende Søer beliggende Bøndergods, medfulgte som Regel ikke nogen Ret til den tilgrænsende Sølod i Afstaaelsen. Ved Overdragelsen til Vitus Bering i 1675 nævner Skødet imidlertid udtrykkeligt »Fischwand« som indbefattet i Afstaaelsen. Sagsøgerne erkender, at det er tvivlsomt, om det af Skødet af 1675 kan udledes, at Kongen har overdraget Ejendomsretten til hele Farum Sø til Vitus Bering, men i ethvert Fald har der fundet en delvis Afstaaelse af Ejendomsretten Sted til Fordel for Ejeren af »Farumgaard«, saa langt dennes Grund ved Søen strakte sig, og Kongen var saaledes ikke længere Eneejer af samme, men den var i Fællig mellem Kongen og Ejeren af »Farumgaard«. Udtrykket »Fischwand« kan efter den dengang benyttede Sprogbrug ikke anvendes paa Damme, og der maa derfor være hentydet til Farum Sø. De senere Ejere af »Farumgaard« har da ogsaa hævdet Rettigheder til Søen, medens Kronen til Tider har bestridt de paagældende Ejeres Standpunkt i saa Henseende. Sagsøgerne har dog i denne Forbindelse henvist til, at der i det i 1733 affattede Inventarium over de kongelige Fiskerier indeholdes saalydende Bemærkning:

»Vide 1712 Aars Inventarium pag 162 og derudi indførte allernaadigste Gave Brev dat 31 Martii 1675 er afg Krigs Commisarie Rostgaard paa Farum Gaard lodtagen i denne Søe, saavidt som hans Rebdragne Grund strecker sig til Søen.«

Staten har derved anerkendt, at der tilkom »Farumgaard«s Ejere Ret til Fiskeri i det i Danske Lov 5—10—42 ommeldte Omfang. Selv om det imidlertid ikke maatte antages, at Ejendomsretten til Farum Sø uden Begrænsning er indbefattet under Overdragelsen til Vitus Bering, maa det efter Sagsøgernes Formening anses for utvivlsomt, at Ejerne af »Farumgaard« ved Mageskiftebrevet af 7 Januar 1845 fra Rentekammeret til Artillerikaptajn I H v Fensmark har erhvervet Ejendomsret over Farum Sø. Sagsøgerne har i saa Henseende henvist til de i bemeldte Mageskiftebrev benyttede Udtryk: »den herved magelagte Del af Søen« og »den Del af samme, som allerede nu tilhører »Farumgaard«s Ejere«. Det i den kongelige Resolution af 18 Juli 1844 tagne Forbehold har næppe Relation til Ejendomsretten over Søen, men der er sikkert kun tænkt paa Jagtretten og Retten til Rør- og Sivskæring. Da Jagtretten udtrykkelig forbeholdtes Kongen i Mageskiftebrevene, og Retten til Rør- og Sivskæring er tillagt Ejeren af »Farumgaard«, burde Forbeholdet ikke være gentaget i Mageskiftebrevene, og det skyldes formentlig en Incurie, at dette er sket. Af v Fensmarks Skrivelser til Rentekammeret fremgaar, at det var hans Ønske at blive Ejer af Farum Sø, og hans senere Korrespondance med Domænedirektoratet viser, at han mente, at han havde opnaaet denne Ejendomsret. Sagsøgerne erkender, at Staten i den siden

Mageskiftebrevenes Oprettelse forløbne Tid nu og da har bestridt »Farumgaard«s Ejeres Ejendomsret til hele Farum Sø, men Staten har ingensinde siden Mageskiftet lagt dem Hindringer i Vejen for Udøvelsen af alle Ejerrettigheder over Søen, alene bortset fra, at Staten i Henhold til det i Mageskiftebrevene indeholdte Forbehold har udøvet Jagtretten. Landvindingerne langs Søen er — upaatalt af Staten — taget i Besiddelse af »Farumgaard«s Ejere, hvilket er et typisk Udtryk for Ejer-raaden. Samtidigt har »Farumgaard«s Ejere — nu Sagsøgerne — betalt Skatterne af Søen. Saafremt Mageskiftebrevenes Bestemmelser maatte findes ikke at indeholde aldeles tilstrækkelig Hjemmel for Sagsøgernes paastaede Ejendomsret til Søen, maa denne anses at have Hjemmel i Hævdserhvervelse.

Med Hensyn til deres subsidiære Paastand har Sagsøgerne anført, at, hvis de ikke maa anses at have Ejendomsret til Farum Sø, er de med Urette blevet afkrævet Grundskyld og Ejendomsskyld til Stat og Kommune af Søen, og det maa derfor ikke blot statueres, at de ikke er pligtige at betale de nævnte Skatter, men de maa ogsaa kendes berettigede til at erholde de af dem betalte Skattebeløb tilbagebetalt med Renter som paastaet.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Paastand om, at Sagsøgerne tilpligtes at anerkende den danske Stat som Ejer af Farum Sø, anført, at Ret til den tilgrænsende Sølod i ældre Tid — som af Sagsøgerne selv erkendt — ikke medfulgte ved Kronens Salg af det omkring de nordsjællandske Søer liggende Bøndergods, og at derfor kun de Lods-ejere, hvis Ejendomme støder op til nogen af disse Søer, kan paastaa sig lodtagne i vedkommende Sø, der kan godtgøre en særlig Ret i saa Henseende, enten ifølge udtrykkelig Hjemmel fra Kronen eller ifølge Hævd. Saavel Kong Frederik den 2den som Kong Christian den 4de satte stor Pris paa Fiskeriet og forbeholdt sig en stor Del af Søerne og Dammene i Nordsjælland til Hofholdningens Forsyning med Fisk. For Christian den 4des Vedkommende har denne Interesse fundet Udtryk i de kgl Forordninger af 24 April 1597 og 18 Januar 1621, i hvilke Kongen blandt andet forbeholdt sig Fiskeriet i Farum Sø. Kronens Fiskeri i Nordsjælland blev drevet af de kongelige Fiskemestre, der ansattes for eet eller flere Amter enten paa Livstid eller for et vist Aaremaal, og som for den senere Tids Vedkommende vistnok nærmest maatte opfattes som Forpagtere, hvis Forpagtningsafgift bestod i Fiskeleverancerne til Hofholdningen. I det 18 Aarhundrede gik man over til Bortforpagtning mod Pengeafgift; ogsaa disse Forpagtninger omfattede i Reglen eet eller flere Amter. Paa Rør- og Sivskæring lagdes der, som det synes, ingen videre Vægt; ved Forpagtningskontrakterne angaaende Fiskeriet overlodes det Forpagterne at maatte nyde det Rør eller Siv, der voksede i Søerne eller Dammene, »forsaavidt ikke andre dertil maatte være berettiget«. Den Raadighed, som Kronen i ældre Tider har udøvet over de forskellige Søer i Nordsjælland, har saaledes i Almindelighed været væsenlig den samme, idet der med Hensyn til Fiskeriet ikke blev disponeret over dem enkeltvis; men i Reglen amtsvis eller i det Hele under eet. Det vil heraf ses, at de paagældende Søer og Damme blev behandlet som selvstændige Formuegenstande, og at Fiskeriet i dem ikke blev ud-

øvet fra de tilstødende Ejendomme. Det maa derhos antages at have været den almindelige Opfattelse gennem Tiderne, at Statens Fiskeri og Rør- og Sivskær i de under Domænevæsenet hørende Søer i Nordsjælland ikke var særskilte og selvstændige partikulære Rettigheder, men kun de mest fremtrædende af de Beføjelser, som tilkom Staten som Ejer af Søerne, idet disse antages vedblivende at tilhøre Staten, ogsaa efter at denne havde afhændet de til dem stødende Ejendomme, for saa vidt der ikke udtrykkelig var blevet hjemlet disse Lod og Del i Søerne. Det stærkeste Udslag har Statens Ejendomsret til de fra gammel Tid under de kongelige Fiskerier i Nordsjælland hørende Søer og Damme imidlertid givet sig deri, at Staten har afhændet en meget stor Del af dem som særskilte Ejendomme; en Del af de særskilt afhændede Søer og Damme blev solgt til de tilstødende Lodsejere. For alle de saaledes bortsolgte Søer og Dammes Vedkommende kan det ikke antages, at de til dem stødende Bøndergaarde skulde være afhændede af Kronen med de »tiliggende Sølodder«; man maatte ellers fastslaa, at Kronen (Staten) skulde have afhændet disse Søer og Damme to Gange, først som Tiliggende til de tilstødende Ejendomme og derefter som særskilte Ejendomme eller omvendt.

Hvad særlig »Farumgaard« angaar har de Sagsøgte gjort gældende, at det efter det ovenfor udviklede ikke kan antages, at »Farumgaard« ved Afhændelsen fra Kronen i 1675 har faaet Lod og Del i Farum Sø og Ret til Fiskeri i samme, eftersom Skødet intet udtrykkeligt indeholder herom. Paa det i Skødet benyttede Udtryk »Fischwand« kan intet støttes, idet dette Udtryk saaledes som det fremgaar af Skøde- eller Købrevsformularen i »Arent Berntzen: Danmarckis og Norgis Fructbar Herlighed Anno 1656« 3 Bog pag 336, kun er en Glose i en dengang og senere almindelig anvendt Skødeformular angaaende de til en Ejendom knyttede »Herligheder«. De til Vitus Bering bortskænkede Jorder indeholdt iøvrigt flere Fiskedamme, hvortil Udtrykket maa antages at sigte, hvis det overhovedet skal have nogen særlig Betydning. I Christian den 5tes Matrikul af 1688 findes Farum Sø ikke særlig nævnt, hvad der forklares derved, at den hverken havde Ager, Eng, Skov eller Mølleskyldshartkorn, men i den til Matrikullen henhørende Modelbog for Københavns Amt findes under Farum By optaget saalydende Bemærkning: »Paa Farum Byes Marker findes Farum Sø tilhørende Kongl Maytz« og i den til Matrikullen henhørende Markbog for Farum Sogn hedder det: »Ingen Fischerij undtagen en Søe, kaldet Farum Søe — — — som tilhør Hans Kongl Maytt«, Det fremgaar heraf, at det ikke kan have været Kronens Mening, at Ejendomsretten til Søen var overdraget til Vitus Bering i 1675, hvad der iøvrigt ogsaa paa Forhaand maatte have Formodningen imod sig, da Overdragelsen til Bering kun angik en ringe Del af Jorderne ud mod Søen. Ogsaa det i Skødet optagne Forbehold taler mod at fortolke Skødet som indeholdende en Overdragelse af Ejendomsretten til Søen. Med Hensyn til samtlige de under Farum By opførte Ejendomme, hvorunder falder det til Vitus Bering overdragne Bøndergods, er der derhos i Modelbogen anført: Fiskeri 0. Forsaavidt Fæstegaardene angaar kan dette forklares ved, at der ifølge Danske Lov 3—13—20 ikke tilkom dem Fiskerettigheder, men for de øvrige til Søen stødende Gaardes Vedkom-

mende kan Forklaringen kun være den, at Fiskeriet i Farum Sø tilkom Kronen. Kronen har da ogsaa i hele Tidsrummet indtil Mageskiftekontrakten af 1845 blev oprettet, fastholdt sin Ret til Fiskeriet i Farum Sø. Dette fremgaar blandt andet af Skrivelserne af 29 Maj og 17 Juli 1762 fra Kammerkollegiet til Greve Reventlow og af Rentekammerets Skrivelse af 22 Januar 1763 til samme, samt af Inventariet over de kgl københavnske, frederiksbergske og jægerspriske Fiskerier af 1 Maj 1682, hvori nævnes ogsaa Farum Sø, og af et udateret Koncept til Inventarium af 1753, hvori det blandt andet hedder:

»Farum Søe. At Farum Gaards Eiere er ikke (over Linien) berettiget til at fiske i denne Deres kgl Majestæt alene beholdne Sø, derom er passeret høilovlig Rentekammer Collegii Skrivelse, som pag findes indført.«.

Den ovenciterede Bemærkning i Inventariet for 1733 maa herefter skyldes en Misforstaaelse. Den af Poul Winding under 25 September 1700 udstedte Deklaration viser, at han som Ejer af »Farumgaard« anerkendte, at han ikke havde Ret til Fiskeri i Farum Sø. Det af Kronen indtagne Standpunkt blev ogsaa fastholdt i Rentekammerets Skrivelse af 1 Juli 1775 til General Hauch. Der blev ved denne Skrivelse tillagt General Hauch som Ejer af »Farumgaard« Ret til at fiske, saa vidt »Farumgaard«s til Søen stødende rebdragne Grunde strakte sig, dog kun med smaa Redskaber, men der var her kun Tale om en Gunstbevisning fra Kronens Side. Saafremt »Farumgaard«s Ret til Fiskeri antages at have Hjemmel i Danske Lov 5—10—42, kunde den nemlig ikke anses begrænset til kun at gælde Fiskeri med smaa Redskaber, men maatte ogsaa omfatte Fiskeri med stort Vaad, hvad der imidlertid i Rentekammerets ovennævnte Skrivelse udtrykkelig blev forbudt. General Hauch acquiescerede ved den trufne Afgørelse, idet han ikke søgte Dom for, om der tilkom »Farumgaard« Ret til andet eller større Fiskeri i Farum Sø. Om den Ejeren af »Farumgaard« saaledes indrømmede begrænsede Ret til Fiskeri i Farum Sø blev der taget Forbehold i de følgende Forpagtningskontrakter angaaende Fiskeriet i de nordsjællandske Søer lige til 1840. De Sagsøgte har fremdeles gjort gældende, at Staten heller ikke ved Mageskiftekontrakten af 1845 har afstaaet nogen Del af Farum Sø. Naar Mageskiftet brevne af 7 Januar 1845 benytter Udtrykket »ikke alene paa den herved magelagte Del af Søen, men ogsaa paa den Del af samme, som allerede nu tilhører »Farumgaard«s Ejer«, maa dette skyldes en Incurie fra vedkommende Concipists Side. Vel benytter Artillerikapitajn v Fensmark i sine Andragender af 27 April 1843 og 11 Juni 1844 Udtrykkene »magelægge Kongens Andel af Farum Sø imod »Farumgaard«s Andel af Furesøen, saaledes at »Farumgaard« blev eneste Lods-ejer i Farum Sø« og »magelægge den »Farumgaard« tilhørende Andel i Furesø mod den kongelige Andel af Farum Sø«, men disse Andragender, der alene motiveredes ved de Ulemper, som var forbundet dermed, at Kronen og Ejeren af »Farumgaard« begge havde Ret til Fiskeri i Farum Sø og Fure Sø, blev, som det bl a fremgaar af Skrivelser af 20 Maj 1843 og 17 Februar 1844 fra Amtsforvalter Schiern til Sjællands Stiftamt og af Skrivelse af 26 Marts 1844 fra Stiftamtmand Greve Knuth til Rentekammeret forstaaet saaledes, at de kun tilsigtede et

Magelæg af den Kongen tilhørende Andel af Fiskeriet i Farum Sø med »Farumgaard«s Andel af Fiskeriet i Fure Sø. I det sidste af v Fensmarks 2de fornævnte Andragender benyttes da ogsaa tillige Udtrykket »et Magelæg istandbragt mellem den Hans Majestæt Kongen tilhørende Andeel af Fiskeriet i Farum Søe mod »Farumgaard«s Andeel i Fure Søe«. Afgørende er det imidlertid, at Rentekammerets Indstilling, der blev bifaldet ved allerhøjeste Resolution af 18 Juli 1844, alene gaar ud paa et Magelæg mellem det Kongen tilkommende Fiskeri i Farum Sø og det »Farumgaard«s Ejer tilkommende Fiskeri i Fure Sø, og at det i Indstillingen fastslaas, at Kongen skulde beholde alle de Rettigheder udenfor Fiskeriet, som nu tilkom ham i Henseende til Farum Sø. De af Rentekammeret og v Fensmark under 7 Januar 1845 udstedte Mageskiftebreve stemmer da ogsaa i deres dispositive Del nøje med den af Rentekammeret til Kongen indgivne Indstilling blot med den i denne Forbindelse betydningsløse Afvigelse, at ogsaa Retten til Rør- og Sivskæring blev gjort til Genstand for Magelæg. Den rigtige Opfattelse af Mageskiftekontrakten mellem Kronen og v Fensmark finder sit Udtryk i de følgende Adkomster paa »Farumgaard«, hvor det hedder: »Den 6 Marts 1845 er læst tvende Mageskiftebreve mellem Hans Majestæt Kongen og daværende Kaptajn Fensmark om Fiskeriet samt Rør- og Sivskæret i Farum og Fur-Søer« o l. Det fremgaar af det anførte, at Staten heller ikke ved Mageskiftekontrakten af 1845 har afstaaet nogen Del af Farum Sø, men kun de udtrykkelig nævnte Rettigheder til Fiskeri og Rør- og Sivskæring og netop i utvetydige Udtryk har forbeholdt sig alle andre Rettigheder over Søen. Efter Mageskiftet er der intet sket, der kunde betage Staten Ejendomsretten til Søen, men Staten har tværtimod ved forskellige Lejligheder hævdet denne sin Ejendomsret. Staten har saaledes som det fremgaar af Domænedirektoratets Skrivelser af 2 Juli og 10 December 1853 til v Fensmark og af Landbrugsministeriets Skrivelse af 27 November 1926 til Læge Castberg nægtet at gaa med til Afløsning af Jagtretten paa Farum Sø, netop med den Begrundelse, at »Farumgaard«s Ejere ikke havde Ejendomsret over Søen, og Landbrugsministeriet har ved Andragender om Matrikulering af Arealer, der er opstaaet ved Landvindinger ved Søbredden, paa en enkelt Undtagelse nær, stedse taget Forbehold med Hensyn til Ejendomsretten. De Sagsøgte har endvidere bestridt, at »Farumgaard«s Ejere skulde have udøvet en til Ejendomshævd tilstrækkelig Raaden over Søen. Den Omstændighed, at de har givet Tilladelse til Færdsel med Baade paa Søen og til at anlægge Baadebro i Søen — Staten har iøvrigt ogsaa givet Tilladelse til at anlægge en saadan Bro — maa være uden Betydning. At Sagsøgerne har betalt Skatter af Søen, er ligeledes irrelevant. Med Hensyn til Opgrødearealerne har de Sagsøgte hævdet, at Statens Ret til disse følger af den samme tilkommende Ejendomsret til Søen. De erkender, at den Mulighed ikke kan anses udelukket, at der gennem en Ejerraaen har fundet en Hævdserhvervelse Sted med Hensyn til disse Arealer, men en saadan Raaden er i ethvert Fald ikke Udtryk for en Raaden over Søen og kan ikke danne Grundlag for en Hævdserhvervelse med Hensyn til samme.

Hvad Sagsøgernes subsidiære Paastand angaar har de Sagsøgte

som ovenfor bemærket anført, at, saafremt Sagsøgerne tilpligtes at anerkende Staten som ejendomsberettiget til Farum Sø, vil Søen i Henhold til Bestemmelsen i § 8 a i Lov Nr 352 af 7 August 1922 fremtidigt ikke blive paalignet Grundskyld og Ejendomsskyld til Staten. Med Hensyn til de kommunale Skatter har de Sagsøgte derimod bemærket, at det er tvivlsomt, om Søen kan nyde godt af Fritagelsesbestemmelsen i § 14 Nr 4 og § 18 Nr 1 i Lov Nr 83 af 31 Marts 1926, men at Pligten til eventuelt at udrede de kommunale Skatter uanset Sagens Udfald maa paahvile Sagsøgerne, der har udøvet og stadig udøver indtægtsgivende Brug af Søen. Finansministeriet bestrider derhos, at de skulde have Pligt til at tilbagebetale de af Sagsøgerne alt erlagte Skattebeløb, som er betalt uden Reservation, idet det henviser til, at Sagsøgerne, lige fra de erhvervede den omstridte Ret til Søen, har vidst, at Staten hævdede at have Ejendomsret til denne; nogen Pligt til at betale Renter af Skattebeløbene kan i ethvert Fald ikke anerkendes.

Der findes nu at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke af Udtrykket »Fischwand« i Skødet af 31 Marts 1675 til Vitus Bering kan udledes nogen Hjemmel for, at Overdragelsen — i Strid med den da gældende Praksis ved Afstaaelsen af det omkring de Kronen tilhørende nordsjællandske Søer liggende Bøndergods fra Kronen til private — skulde omfatte den ikke i Skødet udtrykkelig nævnte Farum Sø. Ejendomsretten til Søen kan derhos ikke — helt eller delvis — anses at være overdraget til Artillerikaptajn I H v Fensmark som Ejer af »Farumgaard« ved Mageskiftebrevet af 7 Januar 1845 fra Rentekammeret, idet der efter dettes Ordlyd kun finder en Overdragelse Sted af den Kongen hidtil tilhørende Andel i Rettigheden til Fiskeri, samt til Rør- og Sivskæring i Farum Sø, og der til Overflod er taget Forbehold med Hensyn til al anden Kongen tilkommende Rettighed i Farum Sø udenfor Fiskeriet, samt Rør- og Sivskæringen. Det kan endelig ikke anses godtgjort, at der af »Farumgaard«s Ejere skulde have været udøvet en saadan Raaden over Søen, at den kunde afgive Grundlag for en Hævdserhvervelse. Den Omstændighed, at der ved Færdsel med Baade og Anlæg af Baadebroer maatte være udøvet en vis begrænset Raaden over Søen, hvorom der dog intet nærmere er oplyst under Sagen, kunde højst danne Grundlag for Erhvervelse af Servituter, men ikke medføre, at der for de paagældende Raadighedsudøvere anerkendtes at være erhvervet en ubegrænset og udelukkende Ejendomsret over Søen. Det maa i denne Forbindelse bemærkes, at Jagtretten til Stadighed er udøvet af Staten, og at Udøvelsen af Fiskeriet og Rør- og Sivskæringen støttes paa den med Staten i 1845 afsluttede Mageskiftekontrakt, samt at Baadfærdslen i Søen maa anses som et naturligt Appendix til de sidstnævnte Rettigheder. Sagsøgernes principale Paastand vil herefter ikke kunne tages til Følge. Sagsøgerne vil derimod i Overensstemmelse med den af de Sagsøgte nedlagte Paastand være at tilpligte at anerkende den danske Stat som Ejer af Farum Sø. Dette maa ogsaa gælde med Hensyn til de Landstrækninger, der er opstaaet ved Ogrøde i Søen med det af de Sagsøgte i deres Paastand tagne Forbehold, hvorved bemærkes, at der ikke under nærværende Sag er tilvejebragt Oplysninger om, hvorvidt der har været udøvet en saadan Ejer-

raaden over disse Landstrækninger, at den kan danne Grundlag for en Hævdserhvervelse.

Efter hvad der saaledes er statueret med Hensyn til Ejendomsretten til Farum Sø, vil Sagsøgernes Paastand om, at de ikke kan anses pligtige at betale Grundskyld og Ejendomsskyld til Staten af Søen, være at tage til Følge, idet den Omstændighed, at de Sagsøgte har erklæret, at der, hvis Statens Ejendomsret til Søen anerkendes, ikke fremtidigt vil blive afkrævet Sagsøgerne Grundskyld og Ejendomsskyld til Staten, ikke kan berøve Sagsøgerne deres Ret til ved Dom at faa fastslaet, at der ikke paahviler dem nogen Pligt til at betale disse Skatter. Derimod findes Sagsøgernes Paastand om, at det statueres, at de ikke er pligtige at betale Grundskyld og Ejendomsskyld til Kommunen af Søen, ikke at kunne tages til Følge, idet det, saafremt det maa antages, at der foreligger en Forpligtelse til at betale de ommeldte Skatter, hvilket Spørgsmaal ikke vil kunne tages under Paakendelse under nærværende Sag, hvor vedkommende kommunale Myndigheder ikke er blevet indstævnet, idet der blot er denunceret lis for Sogneraadet for Farum Kommune, maa paahvile Sagsøgerne som dem, der har det væsenlige økonomiske Udbytte af Søen, at betale disse Skatter. Det kan ikke herimod anføres, at der svares Staten en aarlig Afgift, da denne maa antages at være betinget for at udligne Forskellen mellem de i 1845 mageskiftede Værdier. Heller ikke Sagsøgernes Paastand om, at Finansministeriet tilpligtes at tilbagebetale de opkrævede Grundskylds- og Ejendomsskyldsskatter med Renter findes at kunne tages til Følge, idet Sagsøgerne har betalt disse Skatter uden Reservation, skønt de efter det oplyste var vidende om, at Staten hævdede at have Ejendomsret til Farum Sø.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at udrede efter Reglerne for offentlige Sager, derunder i Salær til den for de Sagsøgte mødende Sagfører, Højesteretssagfører Ahnfeldt-Rønne, 500 Kr.

Fredag den 15 April.

Nr 256/1931. **Glarimestersvend Sigon Walther Sørensen**
(Trolle)

mod

Blikkenslagermester Niels Petersen og **Hustru Else Marie Petersen** (Henriques),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Motorulykke.

Vestre Landsrets Dom af 25 Juli 1931: De Sagsøgte, Blikkenslagermester Niels Petersen og Hustru Else Marie Petersen, bør for

Tiltale af Sagsøgeren, Glarmestersvend Sigon Walther Sørensen, i nærværende Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Sagsøgeren henholdsvis under Sagens Forberedelse ved Underretten og under Domsforhandlingen for Landsretten beskikkede Sagsførere, Overretssagfører Hertz og Overretssagfører Jørgensen, hver 125 Kr i Salær og førstnævnte tillige 29 Kr i Godtgørelse for Udlæg, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Glarmestersvend Sigon Walther Sørensen, til de Indstævnte, Blikkenslagermester Niels Petersen og Hustru Else Marie Petersen, 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Der tillægges Højesteretssagfører Trolle i Salær for Højesteret 200 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 140 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 August 1929 om Aftenen mellem Kl 8 og 9 kørte den 19aarige Leif Petersen, der var Søn af de Sagsøgte, Blikkenslagermester Niels Petersen og Hustru, Else Marie Petersen, begge i Kolding, paa en ham tilhørende Motorcykel fra Skanderborg ad Landevejen i Retning mod Aarhus med Sagsøgeren, Glarmestersvend Sigon Walther Sørensen i Nr Sundby som Passager. Motorcyklen var ikke indrettet til Befordring af Passagerer, og Sagsøgeren, der selv havde anmodet Leif Petersen om at maatte køre med ham, og som ikke ydede noget Vederlag for Befordringen, havde derfor anbragt sig saaledes, at han sad paa Motorcyklens Bagskærm med begge Ben ud til venstre. Da Motorcyklen var naaet ud for Hasselager Mølle, skete der et Sammenstød med et Automobil, der kom i modgaaende Retning, ført af Vognmand R Chr Petersen af Viby. Ved Sammenstødet blev saavel Leif Petersen som Sagsøgeren slynget af Motorcyklen, hvorved de paadrog sig alvorlige Kvæstelser, som for Leif Petersens Vedkommende medførte, at han samme Aften afgik ved Døden. Sagsøgeren, der havde faaet et Kraniebrud, ligesom begge hans Laarben var brækkede, maatte underkaste

sig Sygehusophold indtil den 31 Maj 1930, hvorhos han stadig er under Lægebehandling.

Ved Østre Landsrets upaaankede Dom af 25 September 1930 blev det under en af de Sagsøgte mod Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring anlagt Sag statueret, at Skylden for Sammenstødet i Forhold til Vognmand Petersen paahviler afdøde Leif Petersen, der har kørt uden tilbørlig Agtpaagivenhed og navnlig med for stærk Fart. Idet Sagsøgeren har anbragt, at de Sagsøgte, der som Arvinger efter deres oftnævnte Søn Leif Petersen har overtaget Boet efter denne, maa være pligtige at tilsvare ham Erstatning for den ham overgaaede Skade, har han under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at betale ham 18 811 Kr 36 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 November 1930, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale. Subsidiært har begge Parter nedlagt Paastand om, at Erstatningen fastsættes ved Rettens Skøn til et mindre Beløb end indsogt. Under 'Sagen har Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring i København, i hvilket Selskab Leif Petersen havde tegnet Kasko- og Ansvarsforsikring for sin Motorcykel, interveneret og herunder støttet de Sagsøgte i deres Paastand overfor Sagsøgeren, hvorhos Intervenienterne har paastaaet fastslaaet ved Dommen, at Intervenienterne, saafremt de paa Grundlag af Forsikringen og Dommen i nærværende Sag maatte komme til at udrede noget Erstatningsbeløb til Sagsøgeren, har Regresret til de Sagsøgte. Heroverfor har de Sagsøgte nedlagt Paastand om, at det ved Dommen fastslaas, at saadan Regresret ikke tilkommer Intervenienterne.

Da Sagsøgeren ved at anbringe sig paa Motorcyklen som ovenfor nævnt maatte være klar over, at han i væsenlig Grad vanskeliggjorde Styringen og Føringen af Motorcyklen, og at han i det hele udsatte sig for betydelig Fare for Liv og Lemmer, findes han ved at lade sig befordre paa den angivne Maade at have udvist en saa grov Uagtsomhed, at han — uanset at Leif Petersen efter det foreliggende maa antages ogsaa at have udvist grov Uagtsomhed, ikke kan gøre Krav paa nogen Erstatning. De Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale, og der bliver saaledes ikke Spørgsmaal om at bedømme det af Intervenienterne fremsatte Krav.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der vil være at tillægge de for Sagsøgeren beskikkede Sagførere Salærer m v som nedenfor nævnt.

Nr 123/1931. Rentier **Emil Flügge** (Ahnfelt-Rønne)

m o d

Fru **Birtha Dahl** (Fich),

betræffende Udlevering af en Sparekassebog.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1931: Sagsøgte, Fru Birtha Dahl bør for Tiltale af Sagsøgeren, Rentier Emil Flügge i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 300 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa Betaling af 12 154 Kroner 83 Øre med Renter.

Det bemærkes, at Indstævnte ikke fratraadte sin Stilling hos Appellanten den 12 Januar men først i Februar Maaned 1931.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte ændret sin Forklaring om Sparekassebogens Overgivelse til hende den 5 December 1930 derhen, at Appellanten udtrykkelig sagde at Bogen straks skulde være hendes Ejendom. Paa Grundlag af hendes oprindelige Forklaring og det iøvrigt oplyste findes der imidlertid at maatte gaas ud fra, at Overgivelsen kun skete for det Tilfælde, at Appellanten døde under Hospitalsindlæggelsen.

Som i Dommen fremstillet, vilde Appellanten ved at skille sig ved Sparekassebogen blotte sig for likvide Midler, som han ventede at faa Brug for bl a ved Salget af sin Villa. Endvidere er det oplyst, at han var i Besiddelse af Bogen ved Udarbejdelse af sin Selvangivelse, i hvilken han iøvrigt medregnede den til sin Formue, og at han allerede faa Dage efter den 5 Januar blev i højeste Grad opbragt, da Indstævte hævdede, at han havde skænket hende Bogen.

Efter alt foreliggende findes Appellantens Fremstilling ikke at kunne forkastes, og der maa derfor gaas ud fra, at Hensigten med Pengenes Indsættelse paa den nye Sparekassebog har været den af ham angivne, og at han ikke derpaa har overgivet Indstævnte Bogen. Herefter maa det antages, at en Bortgivelse af Bogens Paalydende til Indstævnte ikke har fundet Sted, og Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Fru Birtha Dahl, bør til Appellanten, Rentier Emil Flügge, betale 12 154 Kroner 83 Øre med Renter heraf 4 pCt aarlig fra

den 5 Januar 1931 til Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1929 kom Sagsøgeren, Rentier Emil Flügge, der da var ca 70 Aar gl og noget svagelig, i Forbindelse med Sagsøgte, Fru Birtha Dahl, der var Sygeplejerske.

Der kom den Aftale i Stand mellem Parterne, at Sagsøgte skulde flytte ind i Sagsøgerens Villa paa Fortunvej som dennes Husbestyrerinde; hvilket skete i Juli Maaned s A; Sagsøgte skulde ikke have nogen Løn, men fast Ophold for sig og sin halvvoxsne Datter, hvorhos Sagsøgeren — efter Sagsøgtes af Sagsøgeren i saa Henseende bestridte Fremstilling — da lovede hende, at hun skulde faa alle hans Efterladenskaber.

Den 22 Juli 1930 oprettede Sagsøgeren et notarielt bekræftet Testamente, hvori Sagsøgte blev indsat til Universalarving. Dette Testamente blev imidlertid, som det maa antages, under Hensyn til, at Sagsøgeren havde en Datter af 1ste Ægteskab og Hustru af 2det Ægteskab, fra hvem han var separeret, tilbagekaldt den 4 September s A.

I December s A blev Sagsøgeren syg, lidende af Gulsot og formentlig Galdesten. Den 5 s M forinden han, der havde en Temperatur af ca 40°, skulde indlægges paa Hospitalet, oprettede han et Gavebrev, der er underskrevet til Vitterlighed af de nedennævnte: Bogtrykker Anton M Jensen og Formand N Petersen, af følgende Indhold:

»Gavebrev.

Jeg Emil Waldemar Karl Flügge overdrager herved samtlige mine Ejendele: Villaen Fortunvej Nr 6 med Indbo, Kontanter indestaaende paa to Bankbøger (Handelsbanken, Ordrup-Chl Bank) samt en Obligation stor 47 500 Kr, som indestaar i Ejendommen Ingerslevgade Nr 200 til Sygeplejerske Fru Birtha Dahl.

Nærværende Gavebrev bliver dog først effectivt efter min Død.

Charlottenlund 5 December 1930.

E Flügge«.

Samtidig overgav Sagsøgeren — hvorom nærmere nedenfor — Sagsøgte en ham tilhørende, i Gavebrevet ikke nævnt, paa Sagsøgerens Navn lydende Kontrabog Nr 2705 med Frederiksberg Sparekasse, hvorpaa indestod 12 154 Kr 83 Øre. — Den følgende Dag henvendte Sagsøgte sig til Sagsøgerens Sagfører, Overretssagfører Anker-Jensen, og forespurgte denne, om det nævnte Gavebrev havde juridisk Gyldighed, hvad han benægtede; hun omtalte derimod ikke den nysnævnte Sparekassebog Nr 2705. Efter Anmodning af Sagsøgte, der udtalte, at Sagsøgeren ønskede at oprette Testamente, indfandt Overretssagfører Anker Jensen sig den 7 s M paa Hospitalet, og der blev da samme Dag af Sagsøgeren oprettet et Testamente, hvorved han tillagde Sagsøgte een Tredjedel af sine Efterladenskaber, ved den Lejlighed var

ikke heller den fornævnte Sparekassebog paa Tale. Den 27 December kom Sagsøgeren hjem fra Hospitalet og fik Sparekassebogen overgivet af Sagsøgte. Nogle Dage efter — den 5 Januar 1931 — tog Sagsøgeren ledsaget af Sagsøgte, ud til Frederiksberg Sparekasse, hvor han lod det paa Sparekassebogen indestaaende Beløb overføre til en ny Sparekassebog E Nr 3570, lydende paa Sagsøgtes Navn og med et hemmeligt, af Sagsøgte opgivet Mærke, der dog var kendt af Sagsøgeren, og overgav straks, som af Sagsøgte forklaret, denne Bog til Sagsøgte. Derefter tog Sagsøgeren sammen med Sagsøgte hen til en Ejendomshandler for at tale om eventuelt Salg af hans Villa paa Fortunvej. Den 7 Januar bad Sagsøgeren, da han skulde benytte Sparekassebogen ved sin Selvangivelse til Skat, Sagsøgte om at maatte laane Bogen, hvad hun gjorde, derefter afleverede Sagsøgeren igen samme Dag Bogen til Sagsøgte.

Den 9 s M opstod der Uenighed mellem Parterne, idet Sagsøgeren forlangte Sparekassebogen udleveret af Sagsøgte, hvad denne vægrede sig ved under Paaberaabelse af, at Bogen var hendes Ejendom som skænket hende af Sagsøgeren.

Den 12 s M tilbagekaldte Sagsøgeren Testamentet af 7 December 1930, og Sagsøgte forlod samme Dag efter Sagsøgerens Anmodning Pladsen, medtagende bemeldte Sparekassebog.

Under denne Sag har Sagsøgeren, der benægter at have skænket Sagsøgte Bogen som Livsgave, paastaet Sagsøgte tilpligtet at udlevere ham som hans Ejendom fornævnte Sparekassebog E Nr 3570 med Frederiksberg Sparekasse med Paalydende pr 5 Januar 1931: 12 154 Kr 83 Øre og senere paaløbne Renter.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Begge Parter har afgivet Forklaring for Retten.

Sagsøgeren har forklaret, at han paa den heromhandlede Tid — December 1930 og Januar 1931 — af likvide Midler kun ejede den omhandlede Sparekassebog med indestaaende: 12 154 Kr 83 Øre og de to i Gævebrevet nævnte Bankbøger, hvorpaa indestod ialt ca 3000 Kr; Resten af hans Formue bestod dels af Villaen paa Fortunvej, dels af en — foreløbig uopsigelig — Panteobligation paa ca 47 500 Kr. Han benægter ved det passerede at have skænket eller at have haft til Hensigt at skænke Sagsøgte bemeldte Sparekassebog som en Gave, hvad der efter hans omforklarede Formuesomstændigheder vilde have medført et meget betydeligt Indgreb i hans Formue og saa at sige blottet ham for likvide Midler. Forholdet var det, at han paa den Tid omgikkes med Tanker om at sælge Villaen paa Fortunvej; i denne Ejendom indestod

Færdig fra Trykkeriet den 4 Maj 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 7

Fredag den 15 April.

imidlertid en af ham til hans fraseparerede Hustru udstedt Panteobligation paa 13 000 Kr, der forfaldt ved Ejerskifte. Han havde nu, forinden han kom paa Hospitalet, sat Sagsøgte ind i denne Plan og bedt hende om, hvis han, der var svagelig, skulde blive syg, naar der blev Tale om Salg, at være sig behjælpelig ved Udbetalingen af de 13 000 Kr til hans Hustru, saaledes at dette skulde ske ved de Midler, han havde indestaaende paa Sparekassebog Nr 2705.

Han har ikke hverken den 5 December 1930 eller den 5 Januar 1931 ved Henvendelsen til Sparekassen forfulgt noget andet Formaal. Da han, efter i Slutningen af December 1930 at være kommet fra Hospitalet, var nervøs og frygtede for atter at blive syg, vilde han sørge for, at der i Tilfælde af Salg af Villaen straks kunde være Midler tilstede til Indfrielse af Obligationen til hans Hustru, og han mente da, at dette lettest kunde lade sig gøre ved, at han lod det paa den paa hans Navn lydende Sparekassebog indestaaende Beløb overføre til en Sparekassebog paa Sagsøgtes Navn. Sagsøgeren har i denne Forbindelse forklaret, at han havde sagt til Sagsøgte, at hvis han fik 42 000 Kr for Villaen, skulde hun faa 2000 Kr af ham. Og Sagsøgeren har videre forklaret, at han, da han den 5 Januar kom hjem, selv gemte Sparekassebogen i den underste Skuffe i Klædeskabet, men at Sagsøgte kort Tid efter tog Sparekassebogen op af Skuffen og tog den til sig, idet hun paastod, at den var hendes.

Sagsøgte har som Part bl a forklaret følgende:

Da Sagsøgeren den 5 December 1930 skulde paa Hospitalet, bad han hendes Datter hente de to fornævnte Mænd; Formand N A Petersen og Bogtrykker Jensen, der staar som Vitterlighedsvidner paa Gavebrevet. Sagsøgeren bad dernæst Sagsøgte — efter at Petersen var kommet tilstede — hente 3 Sparekassebøger fra hans Chatol; det gjorde hun; Sagsøgeren overgav hende nu Sparekassebogen Nr 2705 med Frederiksberg Sparekasse, idet han sagde til Petersen, at han tog denne til Vidne paa, at den Sparekassebog skulde være Fru Dahls, hvis han skulde dø, og det skulde vise sig, at det Gavebrev, han vilde opsætte, ikke var gyldigt. Sagsøgeren udtalte, at denne Bog ikke maatte gaa ind i hans Bo. Da Sagsøgte havde faaet Bogen overgivet, kom fornævnte Jensen tilstede, til hvem Sagsøgeren dikterede, hvad der skulde staa i Gavebrevet, der derefter blev sat i Pennen af Vidnet Jensens Datter.

Efter at Sagsøgeren var kommet hjem fra Hospitalet den 27 December 1930, afleverede hun Sparekassebogen til ham; han sagde nu: »Den har jeg givet Dem, den er Deres«, men tog dog Bogen i sin Besiddelse.

Den 5 Januar 1931 tog han med hende til Sparekassen, fordi han vilde have Dispositionen endelig ordnet ved Beløbets Overførelse til en paa hendes Navn lydende Sparekassebog, og saaledes, at der kun skulde kunne hævnes paa Bogen efter et af hende opgivet, hemmeligt Mærke. Den nye paa hendes Navn lydende Sparekassebog overgav han straks i hendes Besiddelse.

Sagsøgte benægter bestemt Rigtigheden af Sagsøgerens foranstaaende Forklaring vedrørende Sparekassebogen, derunder, at Sagsøgeren gemte den i sin Klædeskabsskuffe, og at hun kort efter den 5 Januar 1931 selv tog den i sin Besiddelse, og hævder, at Sagsøgeren den 5 December skænkede hende Bogen med indestaaende til endeligt Eje, og at Sagsøgeren i Fortsættelse heraf ved Henvendelsen i Sparekassen den 5 Januar 1931, som nys bemærket, ønskede at sætte hende i Stand til at kunne disponere over Beløbet ved dets Overførelse til en paa hendes Navn lydende Bog. Hun har bekræftet det ovenanførte om, hvad der passerede den 7 Januar og derhos forklaret, at Sagsøgeren den 9 s M forlangte Bogen tilbage, idet han udtalte: »Saalænge jeg lever, vil jeg gerne have Lov til at gemme Bogen«, hvortil hun svarede: »Nej, den har De givet mig, og det er nu min Bog«. Endvidere har hun forklaret, at hun, da Sagsøgeren paa Vejen hjem fra Frederiksberg Sparekasse spurgte hende, om hun havde noget imod at laane ham, hvad der eventuelt kom til at mangle, hvis hans Hustru skulde have sin Prioritet udbetalt, og sagde til hende, at hun jo saa kunde faa en Obligation i Stedet for, indgik herpaa.

Fornævnte Formand N A Petersen har som Vidne forklaret, at han den 5 December 1930, efter at være tilkaldt, kom tilstede paa Sagsøgerens Bopæl. Han hørte, at Sagsøgeren anmodede Sagsøgte om at hente 3 Sparekassebøger; han saa, at Sagsøgte af Sagsøgeren fik den ene af disse, en Kontrabog med Frederiksberg Sparekasse, idet Sagsøgeren, der var fuldstændig klar, sagde »værsgo, den skal De have, hvis det andet ikke holder«. Sagsøgeren tilføjede, at ingen af hans Familie skulde arve noget efter ham, hvilket sidste Sagsøgeren iøvrigt flere Gange havde sagt til Vidnet. Noget efter kom Bogtrykker Jensen tilstede og nu blev Gavebrevet efter Sagsøgerens Diktat sat i Pennen — Vidnet har forstaaet Sagsøgeren saaledes, at Sagsøgte skulde have Sparekassebogen til Eje, hvis Gavebrevet ikke maatte blive anset gyldigt. Sagsøgte Moder, Fru Kirstine Hansen, har som Vidne forklaret, at Sagsøgeren en Dag i Begyndelsen af Januar 1931 besøgte hende sammen med Sagsøgte; Sagsøgeren sagde da, at han var glad over, at han havde »lavet dette for min Datter«. Sagsøgte sagde til hende, medens Sagsøgeren hørte paa det, at Sagsøgeren havde givet hende en Sparekassebog paa 12 000 Kr. Sagsøgerens Datter, Fru Valborg Olsen, har forklaret, at hendes Fader fra Begyndelsen af Januar 1931 paany er kommet til hende, og at han da har sagt, at han havde givet Sparekassebogen til Sagsøgte, for at hun kunde ordne hans Sager. Iøvrigt

har dette Vidne forklaret, at hun ikke har set sin Fader, der til Tider har været noget utilregnelig, i de sidste 8 Aar forinden.

Efter det saaledes oplyste, maa det antages, at Sagsøgeren ved sin omhandlede Disposition den 5 December 1930 over Sparekassebog Nr 2705 med Frederiksberg Sparekasse i Forbindelse med hans foran ommeldte Overførelse den 5 Januar 1931 af det paa denne Sparekassebog indestaaende Beløb til en anden, paa Sagsøgtes Navn lydende Sparekassebog E Nr 3570, som han maa antages straks at have overgivet i Sagsøgtes Besiddelse, har endelig skænket Sagsøgte den omstridte Sparekassebog, hvorved bemærkes, at Sagsøgerens Forklaring om, hvorfor han overførte Beløbet til en anden Sparekassebog paa Sagsøgtes Navn i og for sig er usandsynlig, ligesom der ikke findes at kunne tages Hensyn til hans Forklaring om, at Sagsøgte selv har taget den ny Sparekassebog fra Klædeskabsskuffen. Spørgsmaalet om Sagsøgerens Tilregnelighed paa de heromhandlede Tidspunkter — December 1930 og Januar 1931 — har været rejst af Sagsøgerens Sagfører, men først under Domsforhandlingen, hvorfor Sagsøgte har protesteret imod dette Punkts Inddragelse under Sagen, hvori der dog efter Omstændighederne ikke kan gives hende Medhold.

Tvende af Sagsøgerens Sagfører fremlagte Lægeerklæringer afgiver imidlertid efter deres Indhold ikke noget Holdepunkt for en Antagelse af, at Sagsøgeren da ikke har været fuldt tilregnelig.

Det skal herved endnu bemærkes, at Sagsøgerens Sagfører under Domsforhandlingen har oplyst, at han tidligere har spurgt Sagsøgeren, om han vilde være villig til at underkaste sig en Indlæggelse til mental Observation, men at Sagsøgeren bestemt har modsat sig dette.

Herefter vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 300 Kr.

Tirsdag den 19 April.

Nr 93/1932. Slagteriarbejder **Kristian Nielsen**

mod

Fru Mathea Jensine Nielsen.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Varde Købstad m v den 25 November 1931:

Rekvisitus har protesteret imod, at Udpantning dekretes i det ham tilhørende Radioapparat med Tilbehør og Højttaler, idet han har gjort gældende, at de nævnte Effekter omfattes af Bestemmelsen i Retsplejelovens § 509, 1 Stk. —

Da det findes, at de registrerede Effekter ikke er saadanne, der omfattes af Bestemmelsen i Retsplejelovens § 509, 1 Stk, idet de ikke

findes at udgøre Indbo, der er nødvendigt til Opretholdelse af et tarveligt Hjem for Rekviritus og hans Hustru, vil der ikke kunne gives ham Medhold i hans Protest, men Forretningen vil være at fremme forsaavidt de registrerede Effekter angaar. —

Thi er agtes:

Forretningen vil være at fremme forsaavidt angaar de registrerede Effekter. —

Vestre Landsrets Kendelse af 12 December 1931: Den paakærede Kendelse er afsagt den 25 November 1931 af Fogedretten for Varde Købstad m v. I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste. Kæremaalets Omkostninger findes at kunne ophæves.

Thi bestemmes:

Den paakærede Kendelse bør ved Magt at stande.
Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Efter Beskaffenheden og Værdien af det til 125 Kroner vurderede Radioapparat med 3 Lamper, Højtaler og Akkumulator skønnes dette ikke at kunne henregnes til nødvendigt Indbo til Opretholdelse af et tarveligt Hjem for Skyldneren og hans Husstand, og det kan derfor ikke anses for undtaget fra Udlæg efter Retsplejelovens § 509, 1 Stk, jfr Lov Nr 59 af 18 Marts 1925. Kendelsen vil derfor kunne stadfæstes.

Thi bestemmes:

Den paakærede Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 90/1931. **Dalbyneder-Dalbyover Sogneraad**, samt Gaardejerne **Chr Svendsen, Poul Chr Poulsen** m fl (Cohn)

m o d

Godsejer A Hovgaard (Knudtzon).

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til Benyttelse af et Pumpeværk m v til Afvanding af hans Jorder.

Vestre Landsrets Dom af 24 Februar 1931: Sagsøgte, Godsejer A Hovgaard, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Dalbyneder-Dalbyover

Sogneraad samt Gaardejerne Chr Svendsen, Poul Chr Poulsen, Chr Gleerup, Marius Gleerup, Th Thomsen, Hans Hjorth, Hans Hansen, Anders Koch, Kristen Hansen, Jens P Hjorth, Chr Villadsen, Jens Madsen og Anders Bach og Husmændene Jens Michael Jensen, Anker P Nielsen og Jens Andersen Jensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne een for alle og alle for een til Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Under Ankesagens Forberedelse har Appellanterne Gaardejerne Chr Gleerup, Marius Gleerup, Th Thomsen, Hans Hjorth, Hans Hansen, Anders Koch, Kristen Hansen, Chr Villadsen, Jens Madsen og Anders Bach og Husmændene Jens Michael Jensen, Anker P Nielsen og Jens Andersen Jensen, erklæret, at de frafaldt den af dem skete Indankning, og de er derefter udeblevet under Sagens fortsatte Forberedelse saavel som ved Domsforhandlingen for Højesteret. For disse Appellanthers Vedkommende vil Sagen herefter være at afvise.

Den af Appellanterne Dalbyneder-Dalbyover Sogneraad og Gaardejerne Jens P Hjorth, Chr Svendsen og Poul Chr Poulsen, for Højesteret nedlagte Paastand gaar ud paa, at Indstævnte kendes uberettiget til at benytte det af ham til Brug ved Afvanding af de til Hovedgaarden Demstrup hørende Engarealer indrettede Pumpeværk med tilhørende Vindmotor, Vandsnegl og Stigborde samt tilpligtes at sætte dette Anlæg ud af Virksomhed. Subsidiært paastaar de, at Indstævnte tilpligtes at anerkende, at Anlæggets Benyttelse er undergivet Vandsynsmyndighedernes Bestemmelse.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, samt da ogsaa den af Appellanterne nedlagte subsidiære Paastand i al Fald i den Almindelighed, i hvilken den er nedlagt, ikke egner sig til at tages til Følge, vil Dommen forsaavidt den er paaanket, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne, Dalbyneder-Dalbyover Sogneraad og Gaardejerne Jens P Hjorth, Chr Svendsen og Poul Chr Poulsen in solidum at burde godtgøre Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Forsaavidt angaar Appellanterne Gaardejerne Chr Gleerup, Marius Gleerup, Th Thomsen, Hans Hjorth, Hans Hansen, Anders Koch, Kristen Hansen, Chr Villadsen, Jens Madsen og Anders Bach og Husmændene Jens Michael Jensen, Anker P Nielsen og Jens Andersen Jensen, afvises Sagen. Forsaavidt Landsrettens

Dom herefter er paaanket, bør den ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne Dalbynder-Dalbyover Sogneraad og Gaardejerne Jens P Hjorth, Chr Svendsen og Poul Chr Poulsen, een for alle og alle for een, til Indstævnte, Godsejer A Hovgaard, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1913 rettede Sagsøgte, Godsejer A Hovgaard af Demstrup, Henvendelse til Det danske Hedeselskabs kulturtekniske Afdeling for at opnaa en mere hensigtsmæssig Afvanding af de ham tilhørende Demstrup Enge end den hidtil eksisterende. Afdelingen udarbejdede et Projekt af 13 Maj 1914, efter hvilket Afvandingen skulde foregaa paa den Maade, at der ved Engene indrettedes et Pumpeværk med Vandsnegl, saaledes at Vandet i Stedet for som tidligere at ledes gennem Grøften ud i det tilstødende offentlige mindre Vandløb mellem Demstrup og Dalbynder Enge som fører ud mod Mariager Fjord, fremtidig blev pumpet op i dette Vandløb. Sagsøgte lod derefter Afvandingsanlægget udføre uden at tilkalde Vandsynsmændene.

I 1927 indgav en Række Lodsejere ved Vandløbet Klage til Dalbynder-Dalbyover Sogneraad over Afvandingsanlægget, som de paastod fyldte Vandløbet med Sand og Jord, saaledes, at det oppumpede Vand flød ud over Klagernes Enge og derved foraarsagede Skade. Klagen blev af Sogneraadet tilstillet Formanden for Kommunens Vandsynsmænd, der i Forening med Synsmændene for den anden med Vandløbet tilsynsførende Kommune, Raaby-Sødring Kommune, den 4 Oktober 1927 afsagde en Kendelse, hvorefter Motoren, der udførte Drivkraften ved Vandingsanlægget, skulde sættes ud af Virksomhed. Denne Afgørelse blev indbragt for en af Randers Amt 19 November 1927 nedsat Landvæsenskommission, som 20 Januar 1928 bestemte, at Sagen vilde være at afvise fra Vandsynsmændene, og at deres fornævnte Kendelse vilde være at ophæve.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne, Dalbynder-Dalbyover Sogneraad, som er tilsynsførende med den Del af Vandløbet, som ligger ud for Demstrup og Dalbynder Enge og følgende Lodsejere i Dalbynder Enge, Gaardejerne Chr Svendsen af Vestervang, Poul Chr Poulsen, Chr Gleerup, Marius Gleerup, Th Thomsen, Hans Hjort, Hans Hansen, Anders Koch, Kristen Hansen, Jens P Hjort, Chr Villadsen, Jens Madsen og Anders Bach, alle af Dalbynder og Husmændene Jens Michael Jensen, Anker P Nielsen og Jens Andersen Jensen af Dalbynder Kær, paastaet anerkendt, at det nævnte af Sagsøgte indrettede Pumpeværk er retstridigt i Forhold til Sagsøgerne og paastaet Sagsøgte tilpligtet at sætte det ud af Funktion. Sagsøgerne har derhos forbeholdt sig deres Erstatningskrav.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at det paagældende Afvandingsanlæg falder ind under Bestemmelserne i Lov Nr 63 af 28 Maj 1880 § 81 og 52, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr 128 af 19 April 1907, og at Sagsøgte herfor, forinden han indrettede Anlægget, burde have henvendt sig til Vandsynsmændene, at Anlægget er til Skade for de overfor Udpumpningsstedet liggende Dele af Dalbyneder Enge, hvorpaa der opskylles Sand og hvorfra der bortskylles Jord, at den Omstændighed, at Vandneglen drives af en Vindmotor i sig selv bevirker en ret betydelig Uregelmæssighed i Udpumpningen af Vandet, og at Sagsøgte desuden jævnlige og gennem lange Perioder har forsømt at passe Anlægget, saaledes at der paa Demstrup Enge har kunnet samle sig store Vandmængder, som ved pludselig Udpumpning i det offentlige Vandløb har foraarsaget Opstuvning af Vandet i dette med deraf følgende Oversvømmelse af Dalbyneder Enge, hvorved der er paaført Lodsejerne betydelige Ulemper og stor Skade paa deres Afgrøde. Endelig har Sagsøgerne gjort gældende, at Anlæggets Indretning er irrationel, idet Vandløbet hvori Vandet udpumpes fører dette ud imod Mariager Fjord, som ligger fire Gange saa langt borte som Randers Fjord, og at Afvanding af det paagældende Areal derfor burde ske til Randers Fjord.

Det danske Hedeselskabs kulturtekniske Afdeling har i en den 8 Juli 1930 afgivet Erklæring blandt andet udtalt, at Ejeren af et uafvandet fladt Areal, beliggende langs et offentligt eller privat Vandløb, hvis han ønsker at afvande dette Areal, efter Selskabets Skøn, der af dette er gennemført i Praksis ved de mange Afvandingsanlæg, hvorved det har medvirket, maa have Ret til at gennemføre Afvandingen uden at tilkalde Vandsyn eller Landvæsenskommission, naar Arealet ligger inden for det paagældende Vandløbs naturlige Opland, hvad enten Afvandingen sker alene ved Udgrøftning eller Dræning eller tillige kunstigt ved Anbringelse af et eller flere Pumpeanlæg, der inden Udløbet løfter den afstrømmende Vandmængde saa højt, at den kan løbe ud i Vandløbet. Hertil kan Retten slutte sig, idet der ved Indretning af Pumpeanlæg alene er Tale om at samle Drænvandet paa en særlig Maade. Derimod bør der, som da ogsaa af Selskabet i dets nævnte Skrivelse forudsat, ikke i Strid med Lov af 28 Maj 1880 § 81 gives det Vand, som Pumpeanlægget samler paa vedkommende Grund andet Afløb til Andenmands Grund end det, der efter Terrænforholdene er det naturlige, men dette er heller ikke sket i nærværende Tilfælde, idet Vandet fra Pumpeanlægget føres direkte ud i det ovennævnte mindre, offentlige Vandløb, der er det naturlige Afløb derfor, da Vandskellet mellem Mariager Fjord og Randers Fjord efter de i Sagen foreliggende Oplysninger ligger ved Randers-Udbyhøj Landevej umiddelbart Syd for det Demstrup tilhørende Engareal. Da det endvidere efter de foreliggende Oplysninger maa anses alene at dreje sig om et Dræningsanlæg, findes heller ikke Bestemmelsen i Lovens § 52, saaledes som denne er ændret ved Lov af 19 April 1907, at kunne komme til Anvendelse paa Anlægget, og Sagsøgte har derfor været berettiget til at

undlade at henvende sig til Vandsynsmændene ved Indretningen af Afvandingsanlægget i 1914.

I denne Sammenhæng bemærkes, at den Omstændighed, at det muligvis vilde have været lettere at afvande det paagældende Areal til Randers Fjord paa Grund af den kortere Afstand, findes at være uden Betydning, da det efter det om Vandskellet oplyste, vilde være i Strid med Lov af 28 Maj 1880 § 81 at føre Afløbet til Randers Fjord.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Anlæggets materielle Berettigelse maa det antages, at det heromhandlede Afvandingsanlæg alene vilde være retstridigt, hvis Anlægget tilfører det Vandløb, hvori det udmunder, en saa betydelig forøget Vandmasse, at Vandløbet i dets foreliggende Skikkelse ikke er i Stand til at modtage denne uden Ulempe for andre.

Der er under Sagen afgivet en Række Vidneforklaringer, hvoraf det fremgaar, at Dalbyneder Enge i stort Omfang er oversvømmet af Vand.

De under Sagen udmeldte Syns- og Skønsmænd har efter Under søgelser foretaget dels i December 1928, dels i April og Maj 1929 i en den 15 August 1929 udfærdiget Erklæring udtalt bl a, at hele Afvandingsanlægget i December 1928 viste sig at være i meget slet vedligeholdt Tilstand, at Vandet baade i Oktober og December 1928 stod ca 30 cm højere paa det kunstigt afvandede Areal end Vandstanden i det offentlige Vandløb, at Anlægget ikke blev benyttet efter den oprindelige Plan, og at Demstrup Engene antageligt til Tider har virket som et Vandreservoir og ved hurtig Tømning har udsat de ligeoverfor liggende Dele af Dalbyneder Engene i ganske korte Perioder for mindre Oversvømmelse paa Grund af Stuvning af Vandet i Vandløbet, som ikke er dimensioneret til pludselig at aftage en saadan Vandmængde og at saavel Demstrup som Dalbyneder Engene, da deres Højde over dagligt Vande er 1,2—1,5 m og deres Afløb har en Længde af ca 8 km har ganske usædvanlig slette Betingelser under de nuværende Afløbsforhold.

I en supplerende Erklæring af 17 August 1929 har Syns- og Skøns mændene endvidere udtalt, at det ikke skønnes, at den samlede Vandmængde paa Demstrup Enge er blevet forøget ved de der foretagne Grøfteanlæg, at Afvandingsanlægget ikke kan skade nogen, saafremt der pumpes tilstrækkeligt ofte, og specielt Stigbordene holdes i Orden og passes som de bør, at saavel Dalbynederengene som Demstrupengene ligger saa lavt i Forhold til det offentlige Vandløb, at man maa mene, at ingen af Engene kan afvandes paa naturlig Maade, hvorfor Syns- og Skønsmændene skønner at periodiske Opstuvninger ikke i særlig Grad har nedsat Vækstbetingelserne paa Dalbynederengene, og at den Vandmængde, der afstrømmer fra et kunstigt afvandet Areal i Almindelighed er den samme som den der afstrømmede derfra før den kunstige Afvanding blev gennemført.

Efter det saaledes foreliggende findes det ikke tilstrækkeligt oplyst, om de paa Dalbynederengene stedfindende Oversvømmelser alene skyldes Sagsøgtets Afvandingsanlæg, eller om de ikke helt eller delvis er en Følge af Engenes uheldige Beliggenhed, og det maa i al Fald

anses for betænkeligt, at statuere, at Vandingsanlægget, saafremt det benyttes paa normal Maade, medfører Skade af Betydning for de ligeoverfor liggende Enge. Der findes herefter ikke Grundlag for at anse selve Afvandingsanlæggets Tilstedeværelse som retstridigt i Forhold til Sagsøgerne eller tilpligte Sagsøgte af denne Grund at sætte det ud af Funktion, og Sagsøgte vil derfor i Overensstemmelse med sin derom nedlagte Paastand være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag, hvorhos Sagsøgerne vil have in solidum at godtgøre ham Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Onsdag den 20 April.

Nr 23/1931. **Aktieselskabet Korn- og Foderstof Kompagniet**
 m o d

Rederiet for S/S »Modemi« af Oslo ved Assuranceforeningen
»Skuld«

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Skade paa et Parti Bomuldsfrøkager.

Vestre Landsrets Dom af 6 December 1930: De Sagsøgte, Rederiet for S/S »Modemi« af Oslo ved Assuranceforeningen »Skuld«, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Korn- og Foderstof Kompagniet, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 600 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget sin paa Forbeholdet i Konnossementet støttede Indsigelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at det er antaget, at Skaden i det væsentlige hidrører fra Koksene. Saaledes som Sagen foreligger oplyst for Højesteret, maa der endvidere gaas ud fra, at Appellantens i Dommen omtalte Repræsentant alene skulde passe Varernes Levering ved Skibssiden og intet har haft at gøre med Stuvningen. Efter alt foreliggende, derunder en efter Dommens Afsigelse tilvejebragt Erklæring fra Grosserer-Societetets Komité og de af de fire skibskyndige Skønsmænd, ligeledes efter Dommen, i Retten afgivne Forklaringer, maa der endelig gaas ud fra, at det har været uforvarligt at indlade Bomuldsfrøkagerne ovenpaa Koksene.

Da ingen Indsigelse er fremsat mod Størrelsen af det paa-staaede Beløb, vil herefter Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Rederiet for S/S »Modemi« af Oslo ved Assuranceforeningen »Skuld«, bør til Appellanten, Aktieselskabet Korn- og Foderstof Kompagniet, betale 11 761 Kroner 56 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 22 Februar 1930, til Betaling sker. Saa betaler Indstævnte og til Appellanten Sagens Omkostninger for begge Retter med 2000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Oktober 1929 indtog S/S »Modemi« af Oslo, der var fragtet til at sejle til danske Havne med Bomuldsfrøkager og til Norge med Petroleumskoks, i Savannah ca 2400 Tøns Bomuldsfrøkager i Sække, hvoraf ca 1100 Tøns anbragtes i Skibets Luger 4 og 5, der udgør ét Lastrum, medens Resten anbragtes i Luge 1. Skibet havde i Forvejen indtaget Bomuldsfrøkager og Petroleumskoks, bl a af sidstnævnte Vare i Havnen Port Arthur ca 1200 Tøns, der var blevet anbragt i Bunden af Lugerne 4 og 5. Oven paa disse Koks anbragtes de fornævnte 1100 Tøns Kager, idet Koks og Kager blev adskilt fra hinanden ved, at der ovenpaa Koksene blev lagt et Lag Strøbrædder tværskibs og ovenpaa disse Brædder et kompakt Lag Brædder langskibs, derpaa et Lag tykt Papir og ovenpaa dette igen et Lag Strøbrædder tværskibs. Indladningen i Savannah foregik under Tilsyn af en hos The Board of Underwriters i New York ansat Inspektør, der i en Erklæring af 31 Oktober 1929 attesterede, at Ladningen var vel stuvet.

Efter at »Modemi« i Nørresundby og Aalborg havde udlosset Bomuldsfrøkager, ankom Skibet i Begyndelsen af December 1929 til Aarhus, hvor det til den derværende Afdeling af A/S Korn- og Foderstof Kompagniet i København skulde udlosse de i Lugerne 1, 4 og 5 indladede Bomuldsfrøkager. Da det viste sig, at en Del af Kagerne var beskadigede, blev der afholdt forskellige Besigtigelsesforretninger af retslig udmeldte Mænd nemlig 2 Forretninger af skibskyndige Mænd og 1 Forretning af varekyndige Mænd, og der konstateredes herved betydelig Skade som Følge af Sved og Fugtighed paa Kagerne i Bunden, Siderne og Toppen af Lugerne 4 og 5, medens Kagerne i Luge 1 var saa godt som ubeskadigede. Skaden i Lugerne 4 og 5 opgjordes til et Beløb af 11 865 Kr 51 Øre, hvoraf »Modemis« Rederi har udbetalt Ladningsmodtagerne 103 Kr 95 Øre, der vedrører Skade hidrørende fra Stuvning direkte mod Skibssiden.

Idet Sagsøgerne, A/S Korn- og Foderstof Kompagniet i København, har anbragt, at den øvrige Skade paa Bomuldsfrøkagerne skyldes mangelfuld Stuvning, der har bevirket, at Fugtighed fra Koksene gennem de ovenover liggende Lag af Brædder og Papir har kunnet trænge op til

Kagerne, som ikke burde have været indladet i samme Rum som Koksene, og at »Modemi«s Rederi herefter maa være ansvarligt for Skaden, har de under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte, Rederiet for S/S »Modemi« af Oslo ved Assuranceforeningen »Skuld« i København, tilpligtet at betale dem 11 761 Kr 56 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 22 Februar 1930, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

For saa vidt de Sagsøgte til Støtte herfor har henvist til, at Skibets Fører i det af ham den 31 Oktober 1929 udstedte Konnossement vedrørende heromhandlede Ladning bl a har taget Forbehold om, at Rederiet ikke er ansvarligt for Skade paa Ladningen, der skyldes Varme, Sved, Varens egen Beskaffenhed og Stuvning sammen med eller Berøring med andre Varer, og at den indtrufne Skade allerede som Følge heraf maa være Rederiet uvedkommende, kan der ikke gives dem Medhold heri.

I Konnossementet er nemlig optaget en Bestemmelse om, at Afskibningen er undergivet alle Regler og Bestemmelser i De Forenede Staters Kongreslov af 13 Februar 1893 (den saakaldte Harter Act), hvori det bl a foreskrives, at en Klausul som den nævnte ikke kan fritage et Rederi for Ansvar for Skade hidrørende fra Fejl og Forsømmelighed med Hensyn til forsvarlig Lastning og Stuvning, og idet nævnte Bestemmelse i Konnossementet maa være bindende for begge Parter, bliver det herefter afgørende for Sagens Udfald, om Skaden hidrører fra Forsømmelighed eller Fejl fra Skibets Side med Hensyn til Stuvningen m v.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Afskiberne af Bomuldsfrøkagerne i Savannah under Forhandlingerne om Befragtningen var bekendt med, at »Modemi« skulde indtage Petroleumskoks i Port Arthur, at de i den Anledning i en Skrivelse af 17 Oktober 1929 anmodede Skibets Fører om at være meget omhyggelig og sørge for, at Koksene blev stuvet paa en saadan Maade, at Bomuldsfrøkagerne holdtes fuldstændig adskilt fra og ikke paa nogen Maade kom i Forbindelse med Koksene, at en Repræsentant for Afskiberne var til Stede under Indladningen af Bomuldsfrøkagerne, der paa Rederiets Vegne stuedes af et af Afskiberne anvist Stevedorefirma i Savannah, samt at der ikke fra nævnte Repræsentants Side blev fremsat nogen Indvending mod Stuvningen. Der foreligger endvidere en Erklæring fra Skibets Kaptajn og Styrmand, hvorefter de i Port Arthur indtagne Koks ved Indladningen var tørre og støvede stærkt. De ovennævnte Besigtigelsesmænd har derhos overensstemmende udtalt, at Adskillelsen mellem Koksene og Bomuldsfrøkagerne var meget omhyggelig udført.

Der maa nu navnlig efter Indholdet af Besigtigelsesforretningerne, og da Petroleumskoks efter det oplyste har Tilbøjelighed til at indtage en vis Mængde Fugtighed, dog i høj Grad varierende efter Varens Beskaffenhed, gaas ud fra, at Skaden paa Bomuldsfrøkagerne i det væsentlige stammer fra Koksene, idet Fugtighed, der, uanset den fornævnte Erklæring fra Kaptajn og Styrmand, maa antages at have været til Stede allerede ved Indladningen, som Følge af Varmeutvikling i Kager og Koks har forplantet sig til Kagerne og beskadiget disse. Men efter det foranførte, og naar endvidere henses til, at der efter Udtalelser fra forskellige Stevedorefirmaer m fl i Amerika maa gaas ud fra, at man

tidligere har indladet Petroleumskoks og Kager — adskilt paa lignende Maade som her — i samme Lasterum, uden at der ses at foreligge Erfaring for, at der herved er sket Skade paa Kagerne, findes det betænkeligt at fastslaa, at der fra Skibets Side er udvist Forsømmelighed med Hensyn til Indladningen og Stuvningen af de heromhandlede Kager, der ikke af Afskiberne er krævet anbragt i et Lastrum for sig.

Idet de Sagsøgte herefter ikke kan anses pligtige at erstatte Skaden, vil de være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Sagsøgte med 600 Kr.

Torsdag den 21 April.

Nr 240/1931. Byrådsmedlem **Chr Mikkelsen** og **Dansk Arbejdsmandsforbund**, Svendborg Afdeling (Henriques)

mod

Arbejdsmand **Holger Thorkild Engelhardt Laub Hansen**
(F Bülow efter Ordre),

betræffende Erstatning for Indgreb i Erhvervsfriheden.

Østre Landsrets Dom af 11 September 1931: De Sagsøgte, Byrådsmedlem Chr Mikkelsen og Dansk Arbejdsmandsforbund, Svendborg Afdeling, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Arbejdsmand Holger Thorkild Engelhardt Laub Hansen, Svendborg, betale 1200 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 19 Januar 1931, til Betaling sker. Sagsøgte, Byrådsmedlem Chr Mikkelsen bør til Statskassen betale en Bøde, stor 200 Kr. De Sagsøgte bør derhos een for begge og begge for een betale de Retsgebyrer, der skulde have været erlagt, og det Stempelpapir, der skulde have været benyttet, saafremt Sagen ikke for Sagsøgerens Vedkommende havde været beneficeret, samt i Salær og Godtgørelse for Udlæg til Overretssagfører Gad, Svendborg, henholdsvis 125 Kr og 37 Kr og i Salær til Overretssagfører Siesby 150 Kr. Den idømte Erstatning og Sagens Omkostninger at udredes inden 15 Dage og den idømte Bøde at udredes inden 14 Dage, alt fra denne Doms Afsigelse, at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som det fremgaar af Dommen, var Indstævntes Antagelse til Arbejdet stridende mod den lovlig indgaaede Overenskomst mellem Svendborg Importørforening og Arbejdsmandsforbundet, idet der var tilstrækkelig organiseret Arbejdskraft at faa. Herefter

findes Mikkelsens Opfordring under Trusel af Arbejdsstandsning til Indstævnte om at forlade Arbejdet ikke uberettiget. Da det dernæst heller ikke iøvrigt er oplyst, at Appellanten har udvist noget Forhold overfor Indstævnte, der kan betegnes som Forfølgelse, vil Appellanternes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Byraadsmedlem Chr Mikkelsen og Dansk Arbejdsmandsforbund, Svendborg Afdeling, bør for Indstævnte, Arbejdsmand Holger Thorkild Engelhardt Laub Hansens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Der tillægges Overretssagførerne Gad og Siesby i Salær henholdsvis 125 Kroner og 150 Kroner og førstnævnte i Godtgørelse for Udlæg 37 Kroner samt Højesteretssagfører Bülow i Salær for Højesteret 200 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende, ved Retten for Svendborg Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Arbejdsmand Holger Thorkild Engelhardt Laub Hansen, Svendborg, efter erhvervet Bevilling til fri Proces paastaaet de Sagsøgte, Byraadsmedlem Chr Mikkelsen og Dansk Arbejdsmandsforbund, Svendborg Afdeling, idømt Straf i Henhold til § 3 i Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden Nr 70 af 27 Marts 1929 og tilpligtet in solidum at betale Sagsøgeren 2000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 19 Januar 1931, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført følgende:

Den 31 Oktober 1929 Kl ca 4½ om Eftermiddagen indkom der i Svendborg Havn et Dampskib med en Ladning Bomuldsfrøkager til Fyens Andels Foderstofforretning, og paa Opfordring af Ladningsmodtagerne udtog Stevedor Lars Jørgensen samme Eftermiddag ialt fire Mand, som hver skulde supplere sig med syv andre Mænd for den følgende Morgen at paabegynde Losningen af Skibet. Blandt de udtagne fire Mand var Sagsøgerens Fader, Arbejdsmand Hans Henrik Hansen, og denne udtog

Sagsøgeren til at deltage i Losningen, skønt han paa det paagældende Tidspunkt var slettet af Arbejdsmandsforbundets Svendborg Afdeling som Følge af, at han var kommet i Restance med Betaling af Kontingent til Afdelingen. Sagsøgerens Fader var gaaet ud fra, at der, da Antagelsen fandt Sted, ikke fandtes et tilstrækkeligt Antal organiserede Havnearbejdere til Stede, og under denne Forudsætning var den skete Antagelse fuld berettiget. Den 1 November Kl 7 om Morgenen mødte Sagsøgeren ved Skibet og paabegyndte Arbejdet ved Losningen sammen med de andre udtagne Arbejdere, men ca Kl 7½ indfandt Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund, Svendborg Afdeling, sig ved Skibet og raabte ned til Sagsøgeren, der arbejdede i Lasten: »Du maa ikke arbejde her, hvis ikke Du gaar, stopper vi Losningen«. Sagsøgerens Fader sagde nu til Mikkelsen, at han vilde holde de Penge, Sagsøgeren tjente ved Losningen, tilbage og indbetale dem til Fagforeningen som Afdrag paa Sagsøgerens Kontingentrestance til denne. Mikkelsen svarede intet hertil, og Sagsøgeren tog derefter sit Tøj og gik sin Vej, idet han ikke mente, at det kunde nytte at protestere mod den af Mikkelsen truffne Afgørelse. Ingen af de andre af Sagsøgerens Fader udtagne Mænd havde haft noget imod at arbejde sammen med Sagsøgeren.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at de Sagsøgte paa uberettiget Maade har hindret ham i en ham tilkommende Ret til Arbejde og derfor i Henhold til § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 har paadraget sig Strafansvar og Erstatningspligt for den Skade, der er paaført ham. Da Sagsøgerens Udelukkelse fra Arbejdet ikke var begrænset til det ene Tilfælde, men omfattede Arbejde ethvert Sted, hvor der arbejdede Medlemmer af det sagsøgte Forbund, maa denne Skade mindst anslaaes til 2000 Kr.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført følgende:

Ifølge § 2 i en mellem Svendborg Importørforening og Dansk Arbejdsmandsforbund, Svendborg Afdeling, indgaaet Overenskomst er Arbejdsgiverne indgaaet paa ikke at beskæftige andre Arbejdere end Medlemmer af den nævnte Fagforening, naar den fornødne Arbejdskraft staar til Raadighed, paa de overenskomstmæssige Betingelser. Da det blandt de arbejdsløse organiserede Havnearbejdere blev bekendt, at Sagsøgeren var blevet antaget til Losningsarbejde, skønt han den 31 Maj 1929 var blevet slettet af Fagforeningen som Følge af Kontingentrestance, og der havde været nok af organiserede Havnearbejdere at faa, blev Byraadsmedlem Chr Mikkelsen tilkaldt, og han betydede Sagsøgeren, at de andre Arbejdere ikke vilde arbejde sammen med ham, og at han maatte forlade Arbejdet. Det bestrides, at Sagsøgerens Fader ved denne Lejlighed skulde have tilbudt, at det Beløb, som Sagsøgeren vilde have tjent ved det paagældende Losningsarbejde, kunde indbetales til Fagforeningen som Afdrag paa Kontingentrestancerne. Sagsøgerens Fader har derimod flere Gange efter den Tid foreholdt Mikkelsen, at et saadant Arrangement kunde være truffet, men Sagsøgeren har ikke indgivet skriftlig Andragende til Afdelingen om en saadan Ordning, der alene kan træffes af den samlede Bestyrelse; der er iøvrigt kun i eet eneste Tilfælde meddelt et Medlem, der var slettet

af Afdelingen paa Grund af Kontingentrestance, Tilladelse til at arbejde ved Losning af en Damper paa Betingelse af, at Stevedoren indbetalte hans Arbejdsfortjeneste til Fagforeningen som Afdrag paa hans Kontingentrestance, og det staaer Bestyrelsen frit for, om den vil tillade en saadan Ordning eller ej, idet et slettet Medlem ikke har nogensomhelst Ret til at afdrage en Kontingentrestance paa den anførte Maade. De Sagsøgte har gjort gældende, at Medlemmer af en Fagforening maa være berettigede til at nægte at arbejde sammen med en Person, som har været Medlem af Foreningen, og som er blevet slettet af samme, fordi han ikke har opfyldt sine Forpligtelser med Hensyn til Betaling af Kontingent og ikke senere har bragt sit Forhold til Foreningen i Orden ved at indbetale Restancen, selv om Nægtelsen medfører den paagældendes Udelukkelse fra Arbejdet, ellers vilde Fagforeningsinstitutionen blive fuldstændig undergravet. Ifølge § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 er det en Betingelse, at der foreligger økonomisk eller personlig Forfølgelse, — derunder Boycot — som tilsigter paa uberettiget Maade at begrænse den enkeltes frie Adgang til Erhverv eller Arbejde, men om Forfølgelse er der ikke Tale i nærværende Tilfælde, hvor Medlemmer af en Fagforening nægter at arbejde sammen med en Person, der har misligholdt sine Forpligtelser overfor Foreningen og derfor er blevet slettet som Medlem af samme; i ethvert Fald foreligger der ikke nogen Forfølgelse, der paa uberettiget Maade begrænser den enkeltes frie Adgang til Erhverv eller Arbejde, i det Foreningens Haandhævelse af den med Importørforeningen truffene Aftale maa anses for berettiget. Rent subsidiært har de Sagsøgte hævdet, at den af Sagsøgeren krævede Erstatning er alt for højt ansat, idet han ikke har været i Stand til at godtgøre, at han har haft et saa stort Tab af Arbejdsfortjeneste; der har ikke senere været lagt Sagsøgeren Hindringer i Vejen for at skaffe sig Arbejde, og Tabet ved, at han ikke kom til at deltage i det ovennævnte Losningsarbejde, har højest andraget ca 30 Kr. De Sagsøgte har derhos henvist til, at Sagsøgeren i Tiden efter Oktober 1929 som Følge af sin Arbejdsløshed har oppebaaret et betydeligt Beløb i Understøttelse fra det offentlige.

Der findes nu at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte Mikkelsen har været uberettiget til under Trusel om Arbejdsnedlæggelse at hindre Sagsøgeren i at udføre det ham tildelte Arbejde, og at han og den sagsøgte Fagforening, paa hvis Vegne han optraadte, maa være ansvarlige for det Sagsøgeren paaførte Tab. Det maa være uden Betydning, at Truslen om Arbejdsnedlæggelse under de foreliggende Omstændigheder ikke maatte have været retstridig i Forhold til Arbejdsgiverne, der ved Overenskomsten har forpligtet sig til alene at benytte organiseret Arbejdskraft, for saa vidt den var til Stede i tilstrækkeligt Omfang. Den Retsbeskyttelse, som det har været den fornævnte Lovs Hensigt indenfor den i samme indeholdte Begrænsning at yde en Person overfor Forsøg paa at lægge ham Hindringer i Vejen for at skaffe sig Arbejde, hvorved han kan tjene til sit Underhold, maa antages at tilkomme den paagældende ogsaa i Tilfælde, hvor Arbejdsnedlæggelse ikke tillige indeholder et Retsbrud mod Arbejdsgiveren. Den Sagsøgeren tilkommende Erstatning findes efter de foreliggende

Oplysninger passende at kunne bestemmes til 1200 Kr tilligemed Renter som paastaet. Sagsøgte Mikkelsen vil derhos i Medfør af § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 200 Kr.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte in solidum have at tilsvare efter Reglerne for beneficerede Sager, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til Overretssagfører Gad, Svendborg, der har været beskikket til at udføre Sagen for Sagsøgeren ved dens Forberedelse ved Retten for Svendborg Købstad m v og i Salær til Overretssagfører Siesby, der har været beskikket til at udføre Sagen for Sagsøgeren ved Landsretten, de nedennævnte Beløb.

Nr 56/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Viggo Bjerregaard Pedersen (Knudtzon),

der tiltales for Tyveri og Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 29 Januar 1932: Tiltalte Viggo Bjerregaard Pedersen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 2 Aar. Saa bør han og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A Henriques, 75 Kr. Endelig udreder han i Erstatning til Fr Juliane Hansen, Aakirkeby, 300 Kr og til Frk Karoline Hansen, sammesteds, 150 Kr. De idømte Erstatninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket, dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For de i Dommen beskrevne Forhold vil Tiltalte være at anse efter de i Dommen anførte Straffebestemmelser tildels i Forbindelse med Straffelovens § 64. Straffetiden findes under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 18 at burde bestemmes til 3 Aar.

Med denne Forandring vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 3 Aar. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører

Knudtson betaler Tiltalte Viggo Bjerregaard Pedersen 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, hvorunder Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Middelfart Købstad m v, tiltales Viggo Bjerregaard Pedersen i Henhold til Anklageskrift af 15 December 1931 til at lide Straf:

I.

for Forsøg paa Anstiftelse til 2 Gang begaaet groft Tyveri ved i Tiden fra 1 April 1931 til 24 s M i Vejle at have forsøgt ved Løfter og andre Forestillinger at bestemme Helge Gudmann Poulsen til at begaa Indbrudstyveri hos Rentier Keilstrup, Valdemarsgade 10.

II.

for Forsøg paa 2 Gang begaaet groft Tyveri ved en Nat i Tiden fra 1 Maj 1931 til 10 Juni s A i Vejle sammen med Aage Mads Petersen i tyvagtig Hensigt indbrudsvis ved Indstigen gennem Vindue og falsk Nøgle at have forsøgt at skaffe sig Indgang i Rentier Keilstrups Lejlighed, Valdemarsgade 10.

III.

for Bedrageri

1) ved den 20 December 1929 i Aakirkeby i bedragerisk Hensigt under urigtige Foregivender at have formaaet Juliane og Karoline Hansen til at udbetale sig 300 Kr, som han har forbrugt til egen Fordel sammen med Aage Mads Petersen,

2) ved i Januar 1930 paa Ydes Hotel i Lemvig i Forening med Aage Mads Petersen i bedragerisk Hensigt under urigtige Foregivender og uden Hensigt eller Udsigt til Tilbagebetaling at have formaaet Serveringsjomfruerne Anna Kirstine Christensen og Kirstine Olsen til at laane dem 200 Kr.

IV.

for Bedrageri ved i Foraaret 1931 i Vejle i bedragerisk Hensigt til egen Fordel at have disponeret over et Jakkensæt, som han gennem sin Tante, Johanne Hansine Pedersen, havde købt paa Kontrakt med Ejendomsforbehold af Skræder A G Isaksen, Jærnbanegade 40, Kolding, sammen med en Frakke for ialt 345 Kr, hvoraf kun var betalt 140 Kr.

V.

for Anstiftelse til og efterfølgende Meddelagtighed i Bedrageri.

1) ved i Efteraaret 1929 paa Bornholm ved Løfter og andre Forestillinger at have bestemt Aage Mads Petersen til at begaa Bedrageri overfor Stationsforstander Carl Petersen, Nexø, hvorved Petersen indvandt 25 Kr og at have deltaget i Forbruget af disse Penge, skønt han vidste, at de hidrørte fra Bedrageri,

2) ved i November 1929 i Rønne ved Løfter og andre Forestillinger at have bestemt Aage Mads Petersen til at begaa Bedrageri over-

for Juliane og Karoline Hansen, hvorved denne i November og December s A indvandt 150 Kr, og at have deltaget i Forbruget af disse Penge, skønt han vidste, at de hidrørte fra Bedrageri.

VI.

for efterfølgende Meddelagtighed i Bedrageri ved i Maj eller Juli 1931 at have deltaget i Forbruget af 25 Kr, som han vidste, at Helge Gudmann Poulsen og Aage Mads Petersen ved Bedrageri i Aarhus havde faaet udbetalt af Agnes Rasmussen.

VII.

for Overtrædelse af Lov af 1 April 1911 § 4 ved i Tiden fra 1 November 1930 til 1 Oktober 1931 paa mange forskellige Steder i Landet, f Eks i Odense, Kolding, Vejle, Horsens, Aarhus, Aalborg, Hjallerup og Esbjerg hovedsagelig at have ladet sig underholde af Magda Sørensens, der drev Utugt som Erhverv.

Tiltalte, der er født den 23 November 1906, og som den 17 September 1929 inden Retten for Saksjøbing m v for Overtrædelse af Straffelovens § 256, jfr § 255, har vedtaget en Bøde af 50 Kr, er tidligere anset ved:

1) Dom, afsagt af Retten for Næstved Købstad m v den 19 April 1926 efter Straffelovens § 288, jfr tildels § 37, § 229 IV, jfr § 37, og samme § jfr § 46, og tildels tillige § 37 og efter § 238 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder,

2) Dom, afsagt af Retten for Esbjerg Købstad m v ved 22 Oktober 1928 efter Straffelovens § 181 og Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 4 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage,

3) Vestre Landsrets Dom af 15 Marts 1930 efter Straffelovens § 256, jfr § 255, og Lov 15 Maj 1875 § 22, jfr § 20 og 19, og Lov af 31 Marts 1926, med en Bøde af 75 Kr,

4) Vestre Landsrets Dom af 19 Juni 1930 efter Straffelovens § 256, jfr § 255, med simpelt Fængsel i 8 Dage,

5) Vestre Landsrets Dom af 5 Februar 1931 efter Straffelovens § 256, jfr § 255, med simpelt Fængsel i 14 Dage.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I.

Helge Gudmann Poulsen, der ifølge egen Tilstaaelse ved Dom, afsagt den 23 November 1931 af Retten for Middelfart Købstad m v er anset bl a efter § 251 — herunder for Bedrageri overfor Agnes Rasmussen (Anklageskriftet VI) — med Forbedringshusarbejde i 2½ Aar, og for hvis Vedkommende Sagen under en Del af Forundersøgelsen behandlede i Forbindelse med Sagen mod Tiltalte Viggo Pedersen, har forklaret, at da han i Begyndelsen af April 1931 opholdt sig i Vejle, hvor han spiste i samme Pensionat som Tiltalte Pedersen og dennes Kæreste, den i Anklageskriftet under VII nævnte Magda Sørensens, blev han af Tiltalte opfordret til at deltage i et Indbrud hos Keilstrup, som, efter hvad Tiltalte vidste fra Kæresten, havde mange Penge. Poulsen erklærede sig villig til at deltage i et saadant Indbrud, men da Til-

talte ikke mente, at Tiden var moden, udsattes det, og imidlertid blev Poulsen den 24 April anholdt.

Tiltalte har nægtet at have rettet nogen saadan Opfordring til Domfældte Poulsen.

Efter det nedenfor om Tiltaltes Forhold anførte findes det imidlertid ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet omhandlede Forhold.

II.

Aage Mads Petersen, der ifølge egen Tilstaaelse ved den under I nævnte Dom er anset bl a efter § 232 II, tildels jfr § 46 — Meddelagtighed i det heromhandlede Indbrudsforsøg — §§ 251 og 253 — herunder Bedrageri og Meddelagtighed heri vedrørende Forholdene III², V¹, V² og VI — og § 251, jfr § 55 (Forhold III¹), med Forbedringshusarbejde i 3 Aar, og for hvis Vedkommende Sagen ligeledes under en Del af Forundersøgelsen behandledes i Forbindelse med Sagen mod Tiltalte Viggo Pedersen, har afgivet følgende Forklaring:

Under et Besøg i Vejle i Maj eller Juni 1931 hos Tiltalte Pedersen, der er Domfældtes Fætter, og Tiltaltes Kæreste blev Domfældte af Tiltalte opfordret til at deltage i et Indbrud hos Rentier Keilstrup, Valdemarsgade 10, hvilken Person Tiltalte angav havde mange Penge liggende, hvilket Tiltalte vidste fra sin Kæreste, der ofte besøgte Keilstrup, bl a for at gøre rent. I den Hensigt at begaa Indbrud begav de sig om Aftenen efter fælles Aftale til Valdemarsgade. Tiltalte havde oplyst Domfældte om, at Keilstrup var bortrejst. De gik ind i Gaarden til Ejendommen, hvor de fandt det øverste Vindue til Køkkenet aabent. Tiltalte steg op paa Solbænken, og ved at kigge gennem Vinduet undersøgte han Forholdene. Efter at have undersøgt Forholdene steg han ned, og da han ikke selv turde krybe ind ad denne Vej, opfordrede han Domfældte dertil. Da Domfældte heller ikke vilde gaa ind ad denne Vej, blev de enige om at forsøge ved Hjælp af Tiltaltes Nøgler at lukke Døren fra Gangen til Lejligheden op. Tiltalte prøvede forskellige Nøgler i Laasen, og det var lige lykkedes ham at finde en Nøgle, der passede, saaledes at Laasen aabnedes, da de i det samme hørte nogen komme oppe fra. Tiltalte lukkede straks af, saaledes at Døren ikke havde været aabnet. Domfældte ved, at Laasen havde været aabnet, da han hørte Smækket, baade da der blev lukket op og i.

Tiltalte har forklaret, at det er rigtigt, at Domfældte Petersen den paagældende Dag var kommet paa Besøg, og da han var i stærk Pengetrang, opfordrede han Tiltalte til at deltage i et Indbrud, hvad Tiltalte nægtede at være med til. De drøftede derefter i Almindelighed den økonomiske Situation, og uvilkaarligt faldt Talen paa Keilstrup, idet Tiltalte sagde, at man skulde have Penge som ham. Tiltalte vidste, at Keilstrup var bortrejst for Tiden, hvad han fortalte Domfældte Petersen. Domfældte foreslog, at de skulde gaa derned, og Tiltalte gik med ham derned om Aftenen ved 11—12 Tiden i den Hensigt at forhindre Domfældte i at begaa Tyveri, hvilket denne havde udtalt, at han vilde gøre. De gik igennem Valdemarsgade, og udfor Nr 10 sagde Tiltalte, der bor Keilstrup. Domfældte spurgte ham derefter, om han vilde med ind i Gangen, hvad Tiltalte erklærede sig villig til. Da Gangdøren var

uafaaaset, gik de ind i Gangen og ud til Trappen, der fører ned til Gaarden. Tiltalte kiggede ned i Haven og saa paa Vinduet i Køkkenet, men nægter, som af Domfældte angivet, at have været oppe paa Gesimsen eller i det hele at have prøvet paa at komme ind denne Vej eller opfordret Domfældte dertil. Da Domfældte vilde klatre ind ad Vinduet, fraraadede Tiltalte dette, og da Domfældte nu vilde prøve med Nøgler, sagde Tiltalte, at han hellere maatte prøve med sine Nøgler, hvorfor han fremtog tre Nøgler, hvorefter han lod, som om han prøvede at aabne Døren med disse. Da det gjaldt for Tiltalte om at faa Domfældte bort fra Ejendommen, fandt han paa at angive, at der kom nogen, idet det hele Tide havde været Tiltaltes Mening at gaa med for at forhindre, at der blev begaaet Indbrud, da han var klar over, at han vilde blive mistænkt for et eventuelt Indbrud. Tiltalte holdt under det fingerede Forsøg paa at aabne Døren saaledes paa Nøglekammen, at Nøglen ikke kunde komme ind i Nøglehullet, og det er ganske urigtigt, naar Domfældte angiver at have hørt Smækket af Laasen, da Nøglen blev drejet om, og atter da han drejede den i. Tiltalte havde nemlig aldeles ikke Nøglen i Nøglehullet.

Naar henses til Usandsynligheden af Tiltaltes Forklaring om Anledningen til, at han, uagtet han vidste, at Domfældte den paagældende Nat vilde forsøge at begaa Indbrud i Keilstrups Lejlighed, gik med, og om hans fingerede Forsøg paa at aabne Døren findes det ubetænkeligt at lægge Domfældtes Forklaring om Tiltaltes Meddelagtighed i Indbrudsforsøget til Grund ved Paadømmelsen, og Tiltalte vil herefter være at anse overensstemmende med Anklageskriftet.

III¹ og V².

Domfældte Petersen har til en Politirapport af 15 September 1931 og i Retsmødet den 2 Oktober s A forklaret, at han i November 1929 kom til Bornholm, hvor han traf Tiltalte, der allerede havde opholdt sig derstedt i ca 1 Maaned. Tiltalte anviste Domfældte Frøknerne Juliane og Karoline Hansen, Aakirkeby, som efter Tiltaltes Forklaring var godtroende nok til, at der kunde fremskaffes nogle Penge hos dem. Tiltalte mente, at de paagældende var at formaa til at udbetale Penge, idet de til ham havde udbetalt et Forskud paa 20 Kr paa nogle Fotografiforstørrelser.

Domfældte indfandt sig derefter hos de paagældende Damer efter Aftale med Tiltalte og i den Hensigt ved falske Foregivender at franarre dem Penge, og anmodede dem om at yde ham et Laan paa 50 Kr til Kost og Logis, idet han foregav, hvad der var urigtigt, at han var Repræsentant for samme fotografiske Firma som Tiltalte, hvem Damerne kendte fra tidligere Besøg. Damerne ydede Domfældte, der ikke havde noget fast Arbejde, dette Laan, som han derefter sammen med Tiltalte, hvem han fortalte det passerede, forbrugte til Kost og Logis. Domfældte kom derefter til Skade med sit ene Ben, hvorfor han var under Lægebehandling i sit Logis i Rønne. Han lod sig nu efter Aftale med Tiltalte og paany i den Hensigt at franarre de to Damer Penge køre til Aakirkeby, hvor han anmodede Damerne om et Laan af 100 Kr, idet han urigtigt angav, at hans Moder var syg, og at Beløbet skulde

bruges i Anledning af hendes Sygdom. Damerne ydede ham derefter Laanet, som han lovede at tilbagebetale i Afdrag paa 10 Kr pr Maaned, saa snart han var blevet rask. Han har imidlertid intet tilbagebetalt. Domfældte underrettede Tiltalte om Resultatet af sin Henvendelse til Frøknerne Hansen, hvorefter Tiltalte og Domfældte i Forening brugte de 100 Kr.

Den 15 December s A talte Domfældte og Tiltalte sammen i Rønne, hvor de boede sammen, om, hvorledes de skulde faa Midler til at rejse hjem for. Tiltalte var kun i Besiddelse af 20 Kr, medens Domfældte ingen Penge havde. Tiltalte sagde da, at han vilde til Aakirkeby for hos Frøknerne Hansen at søge at skaffe Penge til Hjemreisen. Da Tiltalte samme Dags Aften kom tilbage, var han i Besiddelse af 300 Kr, som han havde faaet af Damerne. Tiltalte fortalte, at han havde faaet de 300 Kr under Foregivende af at ville spekulere for dem i svenske Præmieobligationer, hvilket Domfældte var bekendt med aldrig havde været hans Hensigt. Der havde aldrig mellem ham og Tiltalte været Tale om Spekulationer af den angivne Art, skønt de omgikkes daglig. De rejste, saa snart de havde Pengene, for disse til København, hvor de ekviperede sig. Efter at have ekviperet sig, rejste de derefter til deres respektive Hjem.

Den 14 Oktober 1931 gav Søstrene, Frøknerne Juliane Hansen, 49 Aar og Karoline Hansen, 56 Aar, Møde i Retten for Nexø Købstad for at afgive Forklaring som Vidner, Juliane Hansen, om hvem det i en Retsbogen tilført Dommerbemærkning hedder, at hun var den eneste af de to Søstre, for hvem Retten var i Stand til at gøre Sagen forstaaelig, forklarede da, at Domfældte Petersen i November 1929 bad hende om et Laan paa 50 Kr. Hun har herved bemærket, at Domfældte om dette Laan ligesom om det følgende paa 100 Kr alene henvendte sig til hende, ligesom det ogsaa var hende, der af sine egne Penge laante ham disse 150 Kr, saa disse to Forhold kun vedrører hende. Han opgav, da han fik Laanet, at han mente at kunne faa Hyre til 100 eller 200 Kr om Maaneden og vilde betale dem tilbage næste Februar, altsaa Februar 1930, og da hun troede, at dette kunde være muligt, laante hun ham Pengene. Vistnok i December 1929 kom Domfældte igen for at laane 100 Kr til at begrave sin Moder for. Disse Penge skulde tilbagebetales i Løbet af et Par Maaneder, og hun laante ham saa disse 100 Kr uden at tænke nærmere over det. Skønt hun ikke huskede det saa nøje, var hun dog aldeles sikker paa, at han satte Laanet af disse Penge i Forbindelse med sin Moders Sygdom eller Begravelse og vistnok Begravelse. Kort før Jul 1929 kom Tiltalte og bearbejdede baade Vidnet og hendes Søster energisk for, at de skulde lade ham faa 150 Kr fra hver, altsaa ialt 300 Kr, som han foregav at ville benytte til Spekulation i svenske Præmieobligationer, som det var aldeles sikkert vilde give en betydelig Gevinst, han nævnte vistnok 1000 Kr til Deling. Søstrene overlod derefter Tiltalte hver 150 Kr.

Vidnet har tilføjet, at hvis hun havde vidst, at Domfældtes og Tiltaltes Foregivender, da de laante Beløbene, var i Strid med Sandheden, vilde hun ikke have ladet ham faa Pengene. Hun troede i Virkeligheden hver Gang paa deres Opgivender.

Paa Forehold af denne Forklaring har saavel Domfældte Petersen som Tiltalte erkendt dens Rigtighed, dog at Domfældte har erklæret, at han mener ikke at have laant de sidste 100 Kr under Foregivende af, at Beløbet skulde bruges til at begrave hans Moder for.

Tiltalte har iøvrigt nægtet sig skyldig, idet han har hævdet, dels at han ikke vidste, at de Domfældte ydede Laan var optagne under falske Foregivender, dels at han selv ikke har brugt falske Foregivender overfor Søstrene Hansen, idet det, da han modtog Beløbet, var hans Hensigt at paabegynde Handel med svenske Præmieobligationer, ligesom han fremdeles havde til Hensigt under alle Omstændigheder at betale Beløbet tilbage til de paagældende, hvilket han hævder, at han paa dette Tidspunkt havde god Udsigt til at kunne blive i Stand til.

Efter alt hvad der foreligger, er det imidlertid ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har gjort sig skyldig i begge de ham ved Anklageskriftet under III¹ og V² paasigtede Forhold, dog at det under V² omhandlede Bedrageri ifølge den af Frk Juliane Hansen afgivne Forklaring maa antages at være begaaet overfor hende alene.

III².

Serveringsjomfru Ane Kirstine Christensen har som Vidne forklaret, at Tiltalte og Domfældte Petersen, medens de i Januar 1930 boede paa Ydes Hotel i Lemvig, hvor Vidnet og Kristine Olsen var ansatte som Serveringsjomfruer, henvendte sig til dem og forespurgte, om de ikke kunde laane 200 Kr nogle Dage, indtil de fik en Bøde betalt. Vidnet og Frk Olsen sagde, at de godt kunde laane Tiltalte og Domfældte Pengene, hvis det var for en kort Tid. De overlod dem derefter Pengene, idet Vidnet gav dem 70 eller 75 Kr, og Frk Olsen gav dem Resten. Inden Tiltalte og Domfældte forlod Hotellet, anmodede hun Tiltalte eller maa-ske dem begge om Tilbagebetaling af Pengene. De sagde da, at de ingen Penge havde, men at de nok skulde betale dem tilbage. Hun har imidlertid ikke erholdt noget Beløb tilbagebetalt. Hun har tilføjet, at det kun var for at hjælpe Tiltalte ud af den Knibe, han var kommet i, at hun laante ham Pengene.

Frk Kirstine Olsen har som Vidne forklaret, at Frk Christensen fortalte hende, at Tiltalte havde sagt til hende, at han vilde blive arresteret, hvis han ikke kunde skaffe 200 Kr, og derfor lagde de Pengene sammen for at hjælpe ham. Vidnet bidrog med 125 Kr, medens Frk Christensen kom af med 75 Kr. Tiltalte og Domfældte lovede bestemt at tilbagebetale Beløbet i nær Fremtid, men hun har aldrig faaet nogen Del af Beløbet tilbagebetalt.

Domfældte Petersen har tilstaaet, at han i Januar 1930 sammen med Tiltalte har franarret Serveringsdamerne Kirstine Christensen og Kirstine Olsen, der arbejdede paa »Ydes« Hotel i Lemvig, 200 Kr. De fik Pengene ved at foregive, at Tiltalte vilde blive arresteret, saafremt han ikke skaffede 200 Kr. Tiltalte henvendte sig til Frk Christensen, og da hun ikke alene kunde skaffe Pengene, lovede Frk Olsen, der var kommet til, at betale Resten, idet Domfældte paatog sig Kaution for Beløbets rettidige Betaling. Frk Christensen betalte de 75 Kr og Frk Olsen de 125 Kr. Tiltalte og Domfældte brugte i Fællesskab Beløbet dels til Betaling af gammel Gæld og dels til at ekvipere sig for.

Tiltalte har erkendt, at han under Opholdet i Lemvig af Kirstine Christensen, med hvem han efter sin Forklaring da var Kæreste, og af Kirstine Olsen har laant 200 Kr, men han nægter at have brugt falske Foregivender for at faa Pengene. Han sagde, at han stod med det ene Ben i »Spjældet« og derfor nødvendigvis skulde betale. Han har saaledes forklaret, at 75 Kr skulde bruges til at betale en Bøde, som han havde faaet i Lemvig for Overtrædelse af Straffelovens § 256, jfr § 255. Paa Forehold af, at denne Bøde først paalagdes ham ved Dom af 14 Februar 1930, har han erklæret, at der ogsaa var noget kriminel Hotelgæld, der skulde betales, saaledes til et Hotel i Struer 25 Kr. Af de andre Penge fik Domfældte 75 Kr, og Resten blev brugt til at betale gamle Regninger med samt til Nyanskaffelser.

Efter alt hvad der foreligger, findes det imidlertid ubetænkeligt mod Tiltaltes Benægtelse at anse ham skyldig i det heromhandlede Forhold, som i Anklageskriftet nævnt.

IV.

— — — —

— — — han vil derfor forsaavidt være at frifinde.

V¹.

Stationsforstander Carl Petersen, Nexø, har til en Politirapport forklaret, at han har ydet Domfældte Aage Petersen det ommeldte Laan paa 25 Kr, og at Domfældte som Paaskud for, at han ønskede Laanet, angav, at han havde en Pakke liggende paa Rønne Posthus og manglede Penge til Indløsning af denne. Beløbet er ikke blevet tilbagebetalt.

Domfældte Petersen har forklaret, at han i Efteraaret 1929, da han og Tiltalte var paa Bornholm, under falske Foregivender har opnaaet et Laan paa 25 Kr af Stationsforstander Petersen, Nexø. Det var Tiltalte, der anviste den Besvegne som Emne. Han har godkendt den af Besvegne givne Forklaring om, at han angav, at Pengene skulde bruges til Indløsning af en Pakke, der laa paa Rønne Posthus, og har erkendt, at der ingen Pakke fandtes. Pengene blev brugt i Forening af Domfældte og Tiltalte, og denne var bekendt med, hvordan Pengene blev skaffet.

Tiltalte har nægtet sig medskyldig i det paasigtede Forhold, men erkendt, at det er muligt, han har været med til at bruge Beløbet. Tiltalte fik at vide, at Domfældte havde laant Pengene, men har paa-staaet, at han ikke havde nogen Mistanke.

Domfældte Petersens Forklaring findes imidlertid at maatte lægges til Grund ved Paadømmelsen, og Tiltalte vil herefter være at anse overensstemmende med Anklageskriftet.

VI.

De Domfældte Helge Gudmann Poulsen og Aage Petersen har overensstemmende forklaret, at de i Maj eller Juni 1931 har bedraget Pigen Agnes Rasmussen, hvem Domfældte Petersen kendte, for 25 Kr under følgende Omstændigheder:

Fra en Kiosk i Aarhus ringede Domfældte Petersen Frk Rasmussen,

der da var ansat paa et Hotel i Frædericia, op, og angav, at han opholdt sig hos Pastor Sølling, Aarhus, og at denne havde tilbudt at hjælpe ham i Vej med 25 Kr, saafremt Domfældte selv kunde skaffe 25 Kr. Domfældte Petersen sagde efter at have faaet Forbindelse, at nu kom Præsten til Telefonen, hvorefter Domfældte Poulsen udgav sig for Pastor Sølling og formaaede Frk Rasmussen til at sende 25 Kr til Stiftstidendes Kiosk. Beløbet blev telegrafisk afsendt, og de fik det en Time efter. Beløbet er forbrugt af de Domfældte i Forening, bl a til en Automobiltur til Hjallerup.

Agnes Rasmussen har til en Politirapport forklaret, at Domfældte, med hvem hun tidligere havde været Kæreste, under de anførte Omstændigheder har formaaet hende til at sende ham 25 Kr.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i det ham paasigtede Forhold, men det findes ubetænkeligt at lægge de Domfældtes Forklaringer om, at de havde underrettet Tiltalte om Bedrageriet, og om dennes Deltagelse i Forbruget af det herved indvundne Beløb, til Grund, og Tiltalte vil herefter være at anse overensstemmende med Anklageskriftet.

VII.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i det ham paasigtede Forhold og har hævdet, at han har underholdt Magda Sørensen, med hvem han i det anførte Tidsrum samlevede, ved Udtydning af »Haandens Linier« i private Cirkler og ved Handel for et Varehus.

Magda Sørensen, der sigtedes for Overtrædelse af Lov 30 Marts 1906 § 2 ved i det i Anklageskriftet af 15 December 1931 under VII ommeldte Tidsrum, bl a paa de der nævnte Steder at have drevet Utugt som Erhverv, skønt hun havde Tiltalte til Huse hos sig, og for hvis Vedkommende Sagen under en Del af Forundersøgelsen behandlede i Forbindelse med Sagen mod de ovennævnte Domfældte og Tiltalte, nægtede sig skyldig, men blev ved den oftnævnte Dom anset efter Lov Nr 81 af 30 Marts 1906 § 2, 2 Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage.

Domfældte Poulsen har forklaret, at han i Februar 1931 i 5—6 Dage boede hos Tiltalte og Magda Sørensen, i hvilken Tid Tiltalte ingen Indtægt havde, men at det var Magda Sørensen, der skaffede Pengene til den fælles Husholdning ved sin Utugtsfortjeneste. Poulsen har herom nærmere forklaret, at Tiltalte førte nøje Regnskab med Magda Sørensens Utugtsfortjeneste, der gennemsnitlig var 30 Kr pr Aften, og at han og Tiltalte om Aftenen indtil ved 2—3-Tiden maatte opholde sig paa Beværtninger og paa Gaden, da Magda Sørensen skulde benytte Lejligheden til at bedrive Utugt i. Efter at Poulsen var flyttet til Vejle, fik han Besøg af Magda Sørensen og Tiltalte, der slog sig ned der og ernærede sig paa samme Maade.

Domfældte Petersen har om Magda Sørensens og Tiltaltes indbyrdes Forhold forklaret, at Magda Sørensen, da Domfældte boede i Guldsmedegade 33, Aarhus, har benyttet hans Værelse til at drive erhvervsmæssig Utugt i, og at han har set Magda Sørensen betale Tiltalte af sin Utugtsfortjeneste.

Herefter og efter de af flere Vidner, deriblandt Erna Sørine Ander-

sen, Svend Thorvald Sødergren, Hans Anker Elmstrøm Bjerre, Aarhus, og Fru Martha Nielsen, Odense, afgivne Forklaringer findes det ubetænkeligt at anse Tiltalte skyldig i det ham paasigtede Forhold.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 230 II, jfr § 46, og § 230 II, jfr § 52, 2 Pkt, § 251, tildels jfr § 52 og tildels jfr § 55, og efter midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 4 efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede nedennævnte Erstatningsbeløb.

Onsdag den 27 April.

Nr 220/1931. **Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, Aktieselskab (David)**
m o d

Finansministeriet (d kst Kammeradv),

betræffende Tilbagebetaling af et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 4 Juli 1931: Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, Aktieselskab, i denne Sag fri at være. Til det offentlige betaler Sagsøgerne de Retsafgifter, som vilde være at erlægge, saafremt Sagen ikke for Sagsøgte havde været afgiftsfri, og til den kst Kammeradvokat i Salær 1000 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Hovedpaastand ud paa Tilkendelse af et Beløb af 129 151 Kroner.

Medens Dommens Afgørelse med Hensyn til de til Dividende-Egalisationsfonden, Assurancefonden og Kontoen »Diverse Kreditorer« overførte Beløb i Henhold til de i den anførte Grunde tiltrædes, findes Indstævntes Krav om, at Selskabet ved Beregningen af Beskatningsgrundlaget skal være pligtigt at modregne det ordinære Afskrivningsbeløb, 636 563 Kroner i de til Reservefonden henlagte Beløb, ikke tilstrækkeligt hjemlet, og den af Appellanten nedlagte subsidære Paastand om Tilbagebetaling af 12 239 Kroner med Renter, om hvilket Beløbs Beregning der er Enighed mellem Parterne, vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Finansministeriet bør til Appellanten, Det store nordiske Telegraf-Selskab, betale 12 239 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 10 Marts 1931, til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, Aktieselskab, der i Indkomstskat til Staten for Skatteaaret 1928—29 har betalt 433 525 Kr 46 Øre, gør under denne Sag gældende, at Skatten, rettelig beregnet, kun udgør 302 592 Kr 36 Øre, og paastaar i Henhold hertil Sagsøgte, Finansministeriet paa Statskassens Vegne, tilpligtet at betale Selskabet Forskellen eller 130 933 Kr 10 Øre tillige med Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato, den 10 Marts 1931.

Sagsøgerne har derhos nedlagt subsidiære Paastande.

Sagsøgte Finansministeriet paastaar sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Overensstemmelse med Selskabets Selvangivelse ansatte Københavns Skatteraad Selskabets skattepligtige Indkomst til Beregning af Indkomstskat til Staten for Skatteaaret 1928—29 til 10 995 994 Kr.

Derimod nægtede Skatteraadet paa de nedenfor under A og B nævnte Punkter at lægge den af Selskabet hævdede Opfattelse til Grund ved Skattens Beregning.

A. Med Hensyn til Fastsættelsen 1) af det Selskabet i Medfør af § 8, fjerde sidste Stykke, i Lov Nr 149 om Indkomst- og Formueskat til Staten af 10 April 1922, saaledes som denne Bestemmelse er ændret ved Lov Nr 304 af 22 December 1927, tilkommende Fradrag, og 2) af den Procent, med hvilken Skatten i Henhold til Lov 1922 § 1, Nr 3, jfr Lov 1927, vilde være at beregne, udtalte Skatteraadet, at Selskabets Kapital vilde være at opgøre saaledes:

Aktiekapital	27 000 000 Kr
med Tillæg af	665 437 Kr
udgørende Gevinst ved Realisation af Formuegenstande, men med Fradrag af....	180 690 Kr
hvormed Selskabets Reservefond maatte anses formindsket (se nedenfor)	484 747 —

Til Rest altsaa 27 484 747 Kr.

B. Hvad angik Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Medfør af Lov 1922 § 1, Nr 3, næstsidsste Stykke, jfr Lov 1927, vilde være at tilstaa Selskabet Lempelse i Indkomstskatten, udtalte Skatteraadet, at der ikke

kunde anses at tilkomme Selskabet saadan Lempelse. Skatteraadet hen-
viste i saa Henseende til, at Selskabets Reservefond ifølge dets Regn-
skab i Regnskabsaaret 1927 var forøget med..... 1 328 927 Kr
heraf hidrørte imidlertid fra tilskrevet Kursavance ved Ud-
trækning af Obligationer etc 873 054 —

til Rest 455 873 Kr.

Da der endvidere maatte fradrages..... 636 563 —

som ved Skatteansættelsen var anerkendt som fradrags-
berettigede ordinære Afskrivninger paa Anlæg m v,
fremkom en Reservefondsformindskelse af..... 180 690 Kr

hvorfor der ikke kunde blive Spørgsmaal om ved Skattens Beregning
at tage Hensyn til noget Beløb som henlagt af Indkomsten til Re-
servefond.

Over de saaledes trufne Afgørelser besværede Selskabet sig til
Skatteraadet, som imidlertid vedtog at fastholde Ansættelsen. Efter sket
Paaanke til Landsoverskatteraadet godkendte dette ved Kendelse af
11 Juli 1930 den af Skatteraadet foretagne Beregning, for saa vidt angik
de ovenfor omhandlede Spørgsmaal vedrørende Anvendelsen af Stats-
skattelovens § 1 Nr 3, jfr § 8.

Her under Sagen drejer Tvisten mellem Parterne sig om følgende:

A. Selskabet gør gældende, at der til det ovennævnte

Beløb af 27 484 747 Kr
rettelig vil være at lægge følgende Beløb:

a) henlagt til Dividende-Egalisationsfonden 2 912 931 —

b) henlagt til Assurancefonden 59 613 —

c) Henlæggelse, posteret under »Diverse Kreditorer«.. 2 200 000 —

ialt 32 657 291 Kr.

Subsidiært hævder Selskabet, at enten det under a nævnte
Beløb eller de under b og c nævnte Beløb, tilsammen 2 259 613 Kr
minus de ordinære Afskrivningers Beløb (se ovenfor) 636 563 Kr eller
1 623 050 Kr, ved Skattens Beregning bør medregnes som Reservefonds-
henlæggelser.

Hvad det under a ommeldte Beløb angaar, fremgaar det af Sagens
Oplysninger, at den paagældende Fond er oprettet i 1903. I Selskabets
Vedtægters § 6 bestemmes det, at, hvis Aarets Netto-Overskud ikke
skulde blive tilstrækkeligt til at dække de Kuponer, hvormed de »hidtil-
værende Aktier« er forsynet, og som lyder paa et halvaarligt Udbytte
af indtil 2½ pCt »anvendes i dette Øjemed de særlige Fonds, som er
henlagte til Dividende-Egalisation«. Paa Selskabets Generalforsamling
i April 1903 udtalte Bestyrelsens Formand om Formaalet med Fondet,
at det vilde »udelukkende blive anvendt til i kommende magre Aar at
sikre Aktionærerne mod altfor store og pludselige Nedsættelser af Divi-
denden«. Paa Generalforsamlingen i 1909 udtalte Formanden endvidere,
at »foruden til at danne en jævn Overgang til en rimelig og normal

Dividende skulde Fondet dernæst, naar en saadan Dividende var naaet, benyttes til at opretholde den, saafremt Selskabets Driftsindtægter ikke var tilstrækkelige hertil.«

Selskabet henviser til — hvad der er uomtvistet under Sagen —, at Fonden aldrig er blevet benyttet til Udbytte-Udbetaling, og til, at Selskabets Renter af Reserver nu er saa store, at de væsenlig overstiger den forskudsvise Udbytte-Udbetaling. Naar Selskabet dog stadig henlægger til denne Fond, skyldes det Bestyrelsens Ønske om at sikre Selskabets økonomiske Grundlag ved en Henlæggelse, der efter sin Betegnelse ikke kan forventes at ville støde paa Modstand hos Aktionærerne. Det maa være Fondens virkelige Karakter og Formaal, der maa være afgørende for, om det maa anses som Reservefond i den Forstand, hvori Ordet er anvendt i Statsskattelovens § 8, fjerde sidste Stykke, og § 1 Nr 3, og ikke et mere eller mindre tilfældigt Navn.

Finansministeriet hævder derimod, at den paagældende Fond, selv om den i den indtil 1928 forløbne Tid ikke er blevet anvendt til Udbetaling af Udbytte, dog efter sin Betegnelse og sit vedtægtsmæssige Formaal ikke kan anses indbefattet under Reservefonds i Forhold til de paagældende Lovbestemmelser, jfr navnlig Udtrykkene i § 1 Nr 3, fjerde sidste Stykke: »bestemt til at tjene som Sikkerhed mod fremtidige Tab«. Finansministeriet henviser endvidere til, at 9 000 000 Kr af Fonden i 1928 er overført til Aktiekapitalen ved Udlodning af Friaktier.

Retten maa — ogsaa under Hensyn til, hvad der er oplyst om Rigsdagsforhandlingerne angaaende Loven af 1927 — med Finansministeriet være enige i, at den omhandlede Fond efter sit vedtægtsmæssige Formaal ikke omfattes af de i de fornævnte Lovbestemmelser omtalte »Reservefonds«, og Selskabets Paastande vedrørende det under A nævnte Beløb vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Hvad angaar det under c anførte Beløb, stort 2 200 000 Kr, har Selskabet anført, at Bestyrelsen under Hensyn til, at Selskabet, der til Dels arbejder i urolige Lande, maa være forberedt paa ekstraordinære Tab, har ment det nødvendigt at hensætte det paagældende Beløb som en Post under »Forskellige Kreditorer« med det Formaal at have Midler til Imødegaaelse af eventuelle Tab paa Tilgodehavender hos den kinesiske Administration. Efter det med Henlæggelsen forbundne Formaal, at tjene som Sikkerhed for fremtidige Tab, formenes den at maatte anses indbefatte under »Reservefonds«, uanset at den ikke paa Selskabets Regnskab fremtræder som henlagt til Reservefonden, men er posteret under »Forskellige Kreditorer«.

Tilsvarende Betragtninger gør Selskabet gældende med Hensyn til det under b anførte, til Assurancefonden henlagte Beløb 59 613 Kr, der ligeledes er posteret under »Forskellige Kreditorer«.

Retten maa imidlertid ogsaa paa disse Punkter give Finansministeriet Medhold. Det maa efter Rettens Opfattelse antages, at de forskellige Bestemmelser om »Reservefonds« i Lovens § 1 Nr 3 og § 8 maa forstaaes i Overensstemmelse med hverandre, saaledes at den i § 1, Nr 3 næstsidste Stykke, indeholdte Betingelse for den der ommeldte Begunstigelse, nemlig at en Del af et Selskabs Indkomst »i Overensstemmelse med de for samme gældende Statutter eller Vedtægter henlægges til Selskabets Reservefonds«, maa underforstaaes i de andre paagæl-

dende Bestemmelser. Da nu de under b og c ommeldte Hensættelser ikke kan betegnes som »Henlæggelser« til noget af Selskabets vedtægtsmæssige Fonds, men maa anses holdt til Bestyrelsens Disposition, vil de ikke kunne tages i Betragtning som Reservefondshenlæggelser ved Anvendelsen af Lovens § 8, fjerde sidste Stykke eller ved Beregningen af Skatteprocenten i Henhold til Lovens § 1 Nr 3.

B. I Overensstemmelse med, hvad der er anført ovenfor under A, maa Retten med Finansministeriet være enig i, at der ved Anvendelsen af Lovens § 1 Nr 3 næstsidsste Stykke, ikke vil kunne tages Hensyn til de under A a—c ommeldte Beløb som Reservefondsførøgelser. Der vil herefter være at gaa ud fra det ovenfor som Førøgelse af Selskabets Reservefond opførte Beløb, stort 1 328 927 Kr. Der maa endvidere gives Finansministeriet Medhold i, at de ordinære Afskrivninger, 636 563 Kr, da de allerede er fradraget ved Opgørelsen af den skattepligtige Indkomst, ikke vil kunne medvirke til Skattelempelse i Henhold til den anførte Lovbestemmelse, og at de som Kursavance paa Selskabets Fonds indvundne, til Reservefonden henlagte 873 054 Kr heller ikke vil kunne tages i Betragtning i den her ommeldte Henseende, da Beløbet ikke hidrører fra Selskabets skattepligtige Indkomst.

For saa vidt Selskabet endelig m e s t s u b s i d i æ r t har paastaet sig tilkendt et Beløb af 12 239 Kr, som for meget betalt Skat, tillige med Renter deraf som ovenfor anført, og til Støtte herfor har anbragt, at det oftnævnte, til ordinære Afskrivninger medgaaede Beløb 636 563 Kr, ikke bør modregnes i Henlæggelsen til Reservefonds, men derimod i de øvrige af Selskabet foretagne Henlæggelser (til Dividende-Egalisationsfond, »Forskellige Kreditorer« m v) bemærkes, at der ifølge Selskabets Vedtægters § 26 skal ske aarlige Henlæggelser til dets »Reserve- og Fornyelsesfond«. Der maa herefter — og tillige under Hensyn til Afskrivningernes Formaal — gaas ud fra, at de ordinære Afskrivninger foregaar over denne Fond, saaledes at de bliver at modregne i de Beløb, der henlægges til Fonden.

Efter det anførte vil der ikke kunne gives nogen af de af Selskabet nedlagte Paastande Medhold. Finansministeriet vil saaledes være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Selskabet at burde betale efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder i Salær til den kst Kammeradvokat 1000 Kr.

Torsdag den 28 April.

Nr 86/1932.

Rigsadvokaten
m o d

Jens Peter Davidsen (F Bülow),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 4 Marts 1932: Tiltalte Jens Peter Davidsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Dahl, 40 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 80 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 80 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Tiltalte Jens Peter Davidsen 50 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Jens Peter Davidsen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 3 December 1931 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 176, jfr § 173 for uterligt Forhold ved i Sommeren 1931 paa sin Bopæl Staldgaardsgade 39, Vejle, ved flere Lejligheder at have gnedet Pigen Elna Ragnhild Jensen, født 22 Maj 1924 paa Kønsdelene, dels udenpaa Benklæderne, dels i hvert Fald een Gang paa Pigens blottede Kønsdel, samt ved i hvert Fald een Gang i det ommeldte Tidsrum at have ført sit Kønslem op imod Pigens blottede Kønsdele.

Tiltalte er født den 22 Juni 1877 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Medens det findes betænkeligt mod Tiltaltes Benægtelse at statuere, at han ved nogen Lejlighed har ført sit Kønslem op mod Barnets Kønsdele, maa det ved de af dette til hendes Moder Anna Jensen fremsatte, af Moderen som Vidne gengivne Udtalelser i Forbindelse med Tiltaltes egen Erkendelse anses godtgjort, at han i Juli og August Maaned 1931 paa sin i Anklageskriftet nævnte Bopæl ved tre Lejligheder med sin Haand har gnedet Elna Jensen paa Kønsdelene, dog kun een Gang, nemlig den 8 August, paa de blottede Kønsdele. For disse Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 176, jfr § 173, med en Straf, der vil være at bestemme til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 281/1931. **Vordingborg Landsogns Kommune** (O Petersen)

mod

pensioneret Lærer, fhv Kommunekasserer **Carl Bagger**
(Landsretssagfører Teist),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at dække et Underskud paa den appellerende Kommunes Skatter.

Østre Landsrets Dom af 10 November 1931: Sagsøgte, pensioneret Lærer, fhv Kommunekasserer Carl Bagger, Charlottenlund, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Vordingborg Landsogns Kommune ved Sogneraadets Formand, Skovfoged C Jensen, Nyraad, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 500 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Indholdet af § 4 i Instruksen for Kommunekassereren i Forbindelse med Bestemmelsen i Skatteopkræver Larsens Ansettelseskontrakt, hvorefter Formanden eller Kasseudvalget til enhver Tid er berettiget til at kontrollere de forskellige Opkrævningslister, savnes der fornøden klar Hjemmel for en saa vidt-gaaende Tilsyns- og Kontrolpligt fra Indstævntes Side, at han ved sit i Dommen beskrevne Forhold har paadraget sig et Erstatningsansvar.

Herefter vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vordingborg Landsogns Kommune, til Indstævnte, pensioneret Lærer, fhv Kommunekasserer Carl Bagger, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Østre Landsret Dom af 22 December 1930 i en af Sagsøgerne, Vordingborg Landsogns Kommune ved Sogneraadets Formand, Skovfoged C Jensen, Nyraad, mod Sagsøgte pensioneret Lærer, fhv Kommunekasserer Carl Bagger, Charlottenlund, og Skatteopkræver Niels Larsen, Bakkebølle, anlagt Retssag til Betaling af et Underskud paa Kommunens Skatter, stort 11 340 Kr 81 Øre, blev Larsen dømt til at

betale det paastævnte Beløb, medens Sagsøgte frifandtes for Tiden, idet det statueredes, at Bagger ikke hæftede solidarisk med Larsen, men at Spørgsmaalet om hans Ansvar først vilde blive aktuelt, naar det var godtgjort, at Sagsøgerne ikke kunde opnaa Dækning hos Larsen.

Da denne Dom ikke blev paaanket, foretog Sagsøgerne den 10 Januar 1931 Udlæg hos Larsen i dennes faste Ejendom, Matr Nr 48 e Bakkebølle, medens der ikke fandtes Løsøre til Genstand for Udlæg. I Henhold til Kautionsdokument af 17 Juni 1919 indbetalte Larsens Kautionister den 27 Februar 2000 Kr, der blev godskrevet paa Mellemværendet, og i Henhold til den den 24 April d A afholdte Tvangsauktion indbetalte Køberen af Larsens Ejendom 914 Kr 41 Øre, der ligeledes blev godskrevet, saledes at Resthovedstolen derefter bliver 8426 Kr 40 Øre.

Dette Beløb med Renter og de ved den første Retssag tilkendte Omkostninger med henholdsvis 511 Kr 68 Øre og 500 Kr, alt til et samlet Beløb af 9438 Kr 08 Øre med nærmere angivne Renter har Sagsøgerne nu paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale under Anbringende af, at det skyldes Sagsøgte, at Underskudet var blevet saa stort, idet Sagsøgte skal have forsømt at føre Tilsyn med Skatteopkræveren og navnlig aldrig siden sin Ansættelse har foretaget en Opgørelse med ham, men har tolereret, at Skatteopkræveren til langt hen paa Sommeren indbetale opkrævede Skattebeløb paa Skattekontoen for det Aar, der sluttede den 1 April, og at Sagsøgte saaledes maatte vide, at Skatteopkræveren dækkede det gamle Aars Skattetilgodehavende med Penge opkrævet i det nye Skatteaar.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Der har under nærværende Sag ikke været Uenighed om Størrelsen af noget af de anførte Beløb. Det er ogsaa anerkendt af Sagsøgerne, at Sagsøgte har ført Kommunens Regnskaber upaaklageligt, og at alle af Skatteopkræveren modtagne Skattebeløb er indgaaet i Kommunens Kasse.

Til Paadømmelse foreligger derfor alene Spørgsmaalet, om Sagsøgte — som paastaaet — har forsømt sin Tilsynspligt overfor Skatteopkræver Larsen paa en saadan Maade, at han er blevet ansvarlig for Kommunens Tab.

Sagsøgte blev antaget som Kommunekasserer fra 1 Oktober 1916 at regne, og for hans Virksomhed blev der givet en i Sogneraadsmødet den 18 April s A vedtaget og under 6 Juli s A af Præstø Amt approberet Instruks. Han havde oprindelig en aarlig Løn af 650 Kr, hvoraf han skulde afholde Udgifter til Lokale, Lys, Varme og Rengøring.

Færdig fra Trykkeriet den 11 Maj 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 8

Torsdag den 28 April.

Gagen steg gradvis, og hans Slutgæge var 4600 Kr, hvoraf han skulde afholde Løn til Medhjælp og indtil for ca 3 Aar siden tillige Lokale m v. Foruden at være Kommunekasserer var Sagsøgte tillige Sekretær for Sogneraadet. Han ekspederede en meget stor Del af Fattigsagerne, alle Aldersrentesagerne, alle Enkebørnssager, forestod Ligningsarbejdet — de sidste Par Aar med Bistand af en Lærer til Udregning af Ligningen — behandlede Skattesager, udfærdigede Valglistor, Dagsorden til Møderne, førte Folkeregister og udfærdigede fra 1 April 1925 de statistiske Indberetninger.

Skatteopkræver Larsen har været ansat siden 12 Juni 1909, og der gjaldt for hans Virksomhed en mellem Sogneraadet og ham afsluttet Kontrakt, oprindelig af 12 Juni 1909, men senere ændret i Sogneraadsmødet den 13 Januar 1922.

Om den ved Skatternes Opkrævning fulgte Forretningssgang er der oplyst følgende: Da Sagsøgte tiltraadte som Kommunekasserer, forefandt han den Ordning, at der ved hvert Skatteaars Begyndelse blev overgivet Skatteopkræveren en Liste, hvorpaa var opført alle fire Skattekvartaler. Naar Skatten blev betalt, afkrydsede han Listen. De oppebaarne Skatter blev ikke afleveret daglig til Kassereren, men engang imellem med runde Beløb. Nogen Tid efter Skatteaarets Slutning — henad Efteraaret — foretog Kassereren en Opgørelse, idet han fra det samlede Skattebeløb trak dels Afgang og Restancer, dels de af Opkræveren gjorte Indbetalinger. Differencen betales saa af Opkræveren, hvorefter Kassereren gjorde Kommuneregnskabet færdigt.

Efter at Sagsøgte havde opgjort Skatterne for Aaret 1928/29, viste det sig, at der forelaa det fornævnte Underskud paa 11 340 Kr 81 Øre. Saasart Sagsøgte havde konstateret dette, meddelte han det til Skatteopkræveren, der senere talte med Sogneraadets formanden derom. En Undersøgelse af Kasse- og Regnskabsudvalget og af den kommunale Revision kom til samme Resultat med Hensyn til Underskudet — bortset fra et Beløb af 8 Øre — og Sagsøgte blev derefter suspenderet fra 1 Juli 1930 og afskediget fra 1 Oktober s A at regne.

Med Hensyn til Sagsøgtes Pligter som Kommunekasserer hedder det i den fornævnte Instruks, at han har den umiddelbare Bestyrelse af Kommunens Kasse- og Regnskabsvæsen, hvorefter det videre anføres i Instruksens § 1: »Han er Kasserer og Regnskabsfører for Kommunen, samt for alle kommunale Institutioner, som maatte blive indrettet.

Iøvrigt paahviler det ham at meddele alle Oplysninger og udføre alle Arbejder for Kommunen, som efter Kasse- og Regnskabsudvalgets Skøn kan henføres under Kasse- og Regnskabsvæsenet, eller som vedrører andre kommunale Anliggender«.

Der findes derhos i Instruksens § 4 følgende Bestemmelse: »Kommunekassereren præsterer Kommunens Udbetalinger i rette Tid, og har at paase, at Kommunens Indtægter i rettê Tid indkommer. Han modtager Skatter af Skatteopkræveren, og er denne behjælpelig ved Inddrivelse af Skatter og Afgifter. Fra Skatteopkræveren modtager han en særlig Fortegnelse over de Restancer, som er uerholdelige med Forklaring om Aarsagen til deres Uerholdelighed, denne tilstilles Kasse- og Regnskabsudvalget, uden hvis skriftlige Ordre ingen Restance kan føres til Udgift i Regnskabet«.

I Instruksens § 6 hedder det derhos: »Efter Hovedbogen affatter Kassereren ved Ugangen af hvert Kvartal en Regnskabs-Ekstrakt — — — Denne Ekstrakt indgives inden den 15 i den følgende Maaned til Kasse- og Regnskabsudvalget, som gennemgaar den og meddeler Kassereren de Bemærkninger, hvortil de maatte finde Anledning — — —«.

Til Støtte for deres Paastand om, at Sagsøgte ved Forsømmelse af sin Tilsynspligt overfor Skatteopkræveren er blevet ansvarlig for Tabet, har Sagsøgerne nu anført, at Kommunekassereren var Skatteopkræverens Overordnede. Nogen direkte Udtalelse herom findes imidlertid ikke hverken i Kommunekassererens Instruks eller i Skatteopkræverens Instruks. De foran citerede Bestemmelser i Instruksen er, som det ses, af meget ubestemt og almindelig Karakter, og Skatteopkræverens Instruks, der oprindelig hidrører fra en Tid, da der ingen særlig Kommunekasserer var, taler kun om Skatteopkræverens Forhold til »Kommunekontoret«, ikke til Kommunekassereren, hvorhos det siges, at Formanden eller Regnskabs- og Kasseudvalget til enhver Tid er berettiget til at kontrollere de forskellige Optrævningslister.

Herefter og efter det iøvrigt oplyste maa det antages, at Kommunekassereren ikke har været Skatteopkræverens direkte Overordnede, men at begge som kommunale Funktionærer har staaet direkte under Sogneraadet.

At Skatteopkræveren ikke følte sig som Kommunekassererens Underordnede, men betragtede sig som sorterende direkte under Sogneraadetsformanden, fremgaar ogsaa af den Omstændighed, at Skatteopkræveren, da Kommunekassereren havde opdaget Underskudet og havde bedt ham komme paa Kontoret og gøre op, ikke gjorde dette, men — hvad der er ubestridt — svarede Kommunekassereren, da denne ringede til ham derom, at han selv vilde afgøre dette med Sogneraadetsformanden.

At Sogneraadet heller ikke før nærværende Sag har lagt Vægt paa Instruksen, fremgaar af den Vidneforklaring, der er aflagt af den i Perioden 1 April 1925—31 Marts 1929 fungerende Sogneraadetsformand Rasmus Johannes Rasmussen, som har forklaret, at han aldrig afkrævede Kommunekassereren Kvartalsekstrakter, idet han overhovedet ikke har vidst, at det paahvilede Kassereren at affatte saadanne Ekstrakter, ligesom han aldrig tidligere havde set Instruksen af 18 April 1916.

Den tidligere Sogneraadetsformand Poul Valdemar Jensen, der var

Sogneraadformand fra April 1915 til 31 Marts 1925 og fungerede baade som Formand og som Kasserer indtil Sagsøgte Tiltrædelse 1 Oktober 1916, har derhos forklaret, at Skatteopkræveren til ham ogsaa indbetalte Skatterne i runde Beløb, uden at Sogneraadformanden gjorde op med Skatteopkræveren.

Om det System for Skatteopkrævning og Regnskabsaflæggelse, som Sagsøgte forefandt ved sin Tiltræden som Kommunekasserer, har Sagsøgte som Part under nærværende Sag forklaret, at han gentagne Gange har henledt Sogneraadets Opmærksomhed paa, at det ikke var tilfredsstillende. Han har saaledes for flere Aar siden i et Sogneraadsmøde udtalt, at Systemet ikke var betryggende, og at han gerne vilde have det forandret. I Begyndelsen af 1929 modtog Sogneraadet fra en Lærer Larsen nogle Blanketter til Benyttelse under et nyt System vedrørende Skatteopkrævning. Efter hvad Sagsøgte har forklaret, lod Sogneraadet dette Forslag ligge uænset, men da Sagsøgte fik det at se og fandt det praktisk, foreslog han Sogneraadet at indføre det, og som Motivering derfor henviste han til, at han, naar Skattebeløbene som hidtil blev indbetalt i runde Summer, ikke kunde vide, hvilken Skat Beløbene vedrørte og ej heller, om de stammede fra det ene eller det andet Kvartal, og tildels ej heller fra hvilket Regnskabsaar. Det blev derefter af Sogneraadet bestemt, at Skatteopkrævningen skulde ske efter det ny System fra 1 April 1929, og dette førte til, at Underskudet blev konstateret af Sagsøgte.

Hvad specielt Skatteopkræver Larsens Virksomhed angaar, har Sagsøgte derhos som Part forklaret, at han har tilkendegivet Sogneraadets nuværende Formand, at Skatteopkræveren var for sen til at indbetale opkrævede Skatter.

Ganske bortset fra, at det ikke er bevist, at hele det konstaterede Underskud stammer fra den Tid, da Sagsøgte har været Kommunekasserer — der blev nemlig ikke foretaget nogen virkelig kritisk Undersøgelse af Regnskaberne, forinden han i 1916 tiltraadte Stillingen som Kommunekasserer — maa der gives Sagsøgte Medhold i, at den tidligere bestaaende Ordning ikke har været fyldestgørende i Henseende til Kontrol med Skatteopkræveren, og uanset hvorledes Tilsynet med Skatteopkræveren efter den gældende Instruks nærmere skal forstaas, findes det, at Sagsøgte ved gentagne Gange at henlede Sogneraadets Opmærksomhed paa, at den gamle Ordning var ufyldstgørende, har givet Sogneraadet tilstrækkelig Anledning til at skride ind, uden at der er oplyst noget om, at dette er sket, før Underskudet blev opdaget af Sagsøgte.

Det findes herefter ikke godtgjort, at Sagsøgte har forsømt sin Tilsynspligt overfor Skatteopkræveren paa en saadan Maade, at han er blevet ansvarlig for Kommunens Tab ved Skatteopkræveren, og da det heller ikke er godtgjort, at Sagsøgte paa anden Maade har paaført Kommunen Tab, vil han være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag. Sagsøgerne findes derhos at burde godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Nr 83/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Charles Nielsen (F Bülow),

der paastaas dømt til Internering, subsidiært til at lide Straf for Hærværk.

Østre Landsrets Dom af 7 Marts 1932: Tiltalte Charles Nielsen bør tvangsindlægges paa Maribo Amts Tvangsarbejds-, Arbejds- og Plejeanstalt og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P Sandholt, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket af Tiltalte.

Efter alt foreliggende findes det betænkeligt at gaa ud fra, at Betingelserne for Anvendelsen af Lov Nr 133 af 11 April 1925 foreligger. Tiltalte vil saaledes ikke kunne underkastes de i Loven omtalte Sikkerhedsforanstaltninger, hvorimod han for sit i Dommen beskrevne Forhold vil være at anse efter Straffelovens § 296 og efter Politivedtægten for København § 103, jfr §§ 5 og 8. Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Charles Nielsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører F Bülow 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Tilkendegivelse af 12 Februar 1932 har Anklagemyndigheden rejst Sag mod Charles Nielsen, der sigtes for Hærværk ved den 17 December 1931 Kl ca 2 Nat med en Sten at have ituslaaet en Butiksrude til Værdi 1158 Kr i Brødrene Andersens Forretning, Østergade 9, under hvilken Sag er nedlagt Paastand principalt paa, at han — om hvem Retslægeraadet i Skrivelse af 11 Januar 1932 har udtalt, at han ikke er aandssvag eller sindssyg, men et psykisk degenereret, overspændt og selvfølende Individ med paranoide socialreformatorsche Ideer og stærk egocentrisk Indstilling, og at det efter Arten af hans paranoide Ideer

ingenlunde kan udelukkes, at han i Fremtiden vil kunne gøre sig skyldig i Handlinger, som medfører Fare for andre Personers Liv eller Helbred — i Medfør af § 1, 1 Stk, i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, undergives Sikkerhedsforanstaltninger, saaledes at han anbringes paa Maribo Amts Tvangsarbejds-, Arbejds- og Plejeanstalt og subsidiært paa, at han for sit foran beskrevne Forhold idømmes Straf efter Straffelovens § 296 og Politivedtægten for København §§ 5 og 8.

Tiltalte er født den 28 Maj 1892 og senest anset ved Østre Landsrets Dom af 1 April 1931 efter Straffelovens § 112, II, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage i Anledning af, at han under et Møde i Folketinget havde affyret et Revolverskud, og ved Københavns Byrets Dom af 12 December 1931 efter Straffelovens § 296, jfr Politivedtægten for København § 103, jfr §§ 5 og 8, saaledes at den udstaaede Varetægtsarrest traadte i Stedet for Straf, i Anledning af, at han havde gjort sig skyldig i et tilsvarende Forhold som det i Anklagemyndighedens Tilkendegivelse ovenfor anførte.

Tiltalte har erkendt, at han Natten til den 17 December f A — han var løsladt efter Afsigelsen af ovenanførte Dom af 12 s M — har med en Sten, han havde medbragt, ituslaaet den ovenommeldte Butiksrude, og at Formaålet med denne Handling har været at henlede Samfundets Opmærksomhed paa hans Person for muligt derved at bevirke, at de Fordringer, han stiller overfor Samfundet med Hensyn til hans Forsørgelse, kan blive opfyldt; han har ved sin Afhøring i Undersøgelseskammeret udtalt, at han vilde vedblive at fortsætte sin Kamp paa lignende Maade, men har under Forundersøgelsen erklæret, at han ikke vilde udtale sig om, hvad han agter at foretage sig, saafremt Samfundet maatte undlade at opfylde hans Fordringer.

Tiltalte har under begge de Undersøgelser, der førte til de ovenanførte to Domme været underkastet mental Observation paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvis Overlæge efter den første Observation i Erklæring af 15 Februar 1931 udtaler: »Herefter er patienten da ikke aandssvag eller sindssyg. Efter de sparsomme oplysninger om hans habituelle sindstilstand sammenholdt med observationen her vilde man nærmest betegne ham som i nogen grad psykopatisk præget af den noget tillukkede selvtilstrækkelige ensidigt ræsonnerende type og forstaa hans »politiske« standpunkt og hans »individuelle« handling som udslag af et saadant habitusanlæg, der erfaringsmæssig ofte leder til at »forse sig« paa en eller anden ide resp til en eller anden »demonstrativ« handling.«

Efter den anden observation udtaler samme Overlæge i Erklæring af 2 December 1931: »Mit skøn over hans sjælstilstand maa herefter blive som i min erklæring af 15 februar 1931 d v s han er ikke aandssvag eller sindssyg, frembyder spec ikke holdepunkter for antagelse af en forrykthedsform, men hans sjæleliv er paa en noget ensidig-kortsynet maade monopoliseret af visse overpersonlige sociale ideer.«

Retslægeraadet har derefter i Skrivelse af 11 Januar d A udtalt sig som ovenfor anført og har tilraadet, at Tiltalte eventuelt anbringes paa ovennævnte Anstalt.

Efter det ved det ovenanførte og Tiltaltes Forhold i det hele oplyste

maa Tiltalte anses nu at være lidende af en varigere Forstyrrelse af Sjælsevernerne, der har givet sig Udslag i strafbare Handlinger, der vidner om en nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almindelige Retssikkerhed ved grove Voldshandlinger eller almenfarlige Forbrydelser.

Med Bemærkning, at Tvangsindlæggelse paa den ovennævnte Anstalt maa efter de Retten forelagte Oplysninger anses som en passende Sikkerhedsforanstaltning overfor Tiltalte, vil Anklagemyndighedens principale Paastand herefter være at tage til Følge.

M a n d a g d e n 2 M a j.

Nr 151/1931. **Husmændenes Udstykningsforening i Aalborg Amt (Kemp)**

i n o d

Statshusmand **Chr Jensen** (Meyer efter Ordre),

betræffende Erstatning for Mangler ved en købt Ejendom.

Vestre Landsrets Dom af 3 Marts 1931: De Sagsøgte, Husmændenes Udstykningsforening i Aalborg Amt, bør til Sagsøgeren, Statshusmand Chr Jensen, betale 7000 Kr tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 15 April 1930, indtil Betaling sker. Saa betaler de Sagsøgte og til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagsøgeren ikke havde haft fri Proces, samt til Overretssagfører Hasselbalch, der har været beskikket for Sagsøgeren under Sagens Forberedelse, det ham herfor tillagte Salær 100 Kr samt Godtgørelse for Udlæg 128 Kr 75 Øre. Til Sagsøgeren betaler de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet den Indsigelse, at Indstævntes Krav er forældet.

Efter Sagens i Dommen gengivne Oplysninger maa det antages, at Ejendommens Værdi i Handel og Vandel er forringet paa Grund af de i Dommen omtalte Mangler ved Bygningerne, og at Indstævnte i den Anledning hos Appellanterne har Krav paa en Godtgørelse, der findes at kunne bestemmes til 1500 Kroner. Dette Beløb med Renter vil Appellanterne derfor være at tilpligte at betale.

I Henseende til Sagens Omkostninger findes Landsrettens Dom at kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil være at udrede som nedennævnt.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Husmændenes Udstykningsforening i Aalborg Amt, bør til Indstævnte, Statshusmand Chr Jensen, betale 1500 Kroner tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 April 1930, indtil Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Meyer i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 26 Kroner 45 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem Sagsøgeren, Statshusmand Chr Jensen af Vaar Mark, og de Sagsøgte, Husmændenes Udstykningsforening i Aalborg Amt, fandt der i Aaret 1924 en Handel Sted, hvorved Sagsøgeren afkøbte de Sagsøgte en Parcel af Vaar Hovedgaard, Matr Nr 1 a m fl af Vaar Hovedgaard, Farstrup Sogn, hvilken Ejendom de Sagsøgte ved Skøde af 17 November 1922, tinglyst den 22 s M, havde erhvervet til Udstykning. Da det trak noget ud med Afhændelsen af den paagældende Parcel, havde de Sagsøgte forinden Afhændelsen efter foretaget Licitation, der omfattede Bygningerne paa ni andre Parceller foruden den ovennævnte, ladet Opførelsen af Stuehus og Udhus paa Parcellen paabegynde, og Bygningerne var paa det nærmeste fuldført, da Sagsøgeren efter forudgaaende Besigtigelse af Parcellen med Bygninger købte Ejendommen for en samlet Sum af 18 500 Kr. Efter Overtagelsen indfandt en Dag Repræsentanter for de Sagsøgte sig paa Ejendommen i Forening med deres Arkitekt, den Murermester, der havde haft Bygningen i Entreprise, m fl, og Sagsøgeren, der overfor de mødte paaviste enkelte Mangler ved denne, fik efter nogen Forhandling en Erstatning for disse paa 143 Kr. I Sommeren 1930 blev Ejendommen stillet til Tvangsauktion af Statslaanefonden, og den er senere videresolgt for en Sum af 18 500 Kr. I det Sagsøgeren har anbragt, at det var en Aftale, at Bygningerne — i Lighed med de samtidig opførte Bygninger paa de forommeldte ni andre Parceller — skulde være opførte i Overensstemmelse med de af Foreningens Arkitekt udarbejdede Tegninger og Beskrivelser, der var blevet ham forevist ved Købet, at det senere har vist sig, at der klæbede betydelige Mangler ved Bygningerne, der paa flere Punkter ikke var i Overensstemmelse med de nævnte Tegninger og Beskrivelser, og at de Sagsøgte er ansvarlige for de foreliggende Mangler, har han under nærværende Sag i Henhold til Udfaldet af en paa hans Foranledning foretaget Syns- og Skønforretning paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale ham 7737 Kr tilligemed Renter

deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 15 April 1930, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af 2093 Kr med Renter deraf som paastaet.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte i første Række gjort gældende, at Sagsøgerens Krav er forældet, idet der efter Bygningens Aflevering til Sagsøgeren er forløbet mere end 5 Aar, inden denne Sag er anlagt. Da det imidlertid efter det oplyste drejer sig om Mangler, der kun i Tidens Løb kunde erkendes, og hvis Omfang først under nærværende Sag er fastslaaet, findes der ikke at kunne tillægges denne Indsigelse nogen Betydning.

De Sagsøgte har endvidere anført, at det for Sagsøgeren, der som nævnt købte Ejendommen efter foregaaende Besigtigelse af de omtrent fuldt opførte Bygninger, ikke kan antages at have spillet nogen Rolle, hvilket nærmere Indhold de Tegninger og Beskrivelser, i Henhold til hvilke Bygningerne var opført, har haft, og de formener ej heller, at Sagsøgeren har gjort sig bekendt hermed. Da Sagsøgeren derhos som nævnt har sluttet Overenskomst om Godtgørelse for de ved Overleveringen paaviste Smaamangler, og iøvrigt først efter mere end 5 Aars Forløb har gjort Indsigelse mod Bygningernes Beskaffenhed, formenes han ikke at have noget Krav paa de Sagsøgte.

Overfor Sagsøgerens som Part afgivne Forklaringer, hvorefter han bestemt har fastholdt, at Tegninger og Beskrivelser blev forevist ham ved Købet, findes der imidlertid ikke Føje til at gaa ud fra, at dette var uden Betydning for ham, og han maa i al Fald antages at have regnet med, at han ved Købet modtog Bygninger af samme Kvalitet som de andre Statshusmænd, til hvem der var opført Bygninger i Henhold til ligelydende Beskrivelser, kunde gøre Krav paa. Da nu de foreliggende Mangler efter det om disse oplyste er af et saadant Omfang, at de burde være iagttaget, saafremt der var blevet ført forsvarligt Tilsyn med, at Opførelsen skete i Overensstemmelse med Tegningerne og Beskrivelserne, vil de Sagsøgte ikke i de af dem anførte Betragtninger kunne opnaa Fritagelse for, at saadant Tilsyn er forsømt.

Angaaende de Punkter, paa hvilke Sagsøgerens Ejendom fandtes i Uoverensstemmelse med den til Tegningen hørende Beskrivelse hedder det i den forommeldte Syns- og Skønsforretning:

»Sokkelen er ikke støbt i Henhold til Beskrivelserne, Betonblandingen er ikke 1:4:8, men nærmere 1:10:20 og saaledes uden Værdi, er heller ikke gravet tilstrækkelig langt i Jorden. Støbningen er først paabegyndt ca 2—6" under Terrainet (alt eftersom Terrainet er og der er opfyldt til) ovenpaa et Lag af Sand og Grus.

Manglerne afhjælpes paa følgende Maade:

Der udgraves under nuværende Støbning, som ligger over Terrainet, ned til fast Bund mindst 80 cm og der støbes saa af Beton 1:4:8, saaledes at der mangler 5—6", og naar Mørtelen er tør, undermures Resten op imod den gamle Beton, der først renses godt.

Understøbning af Udhuset vil koste 600 Kr.

Angaaende de øvrige Materialer til Murene er der anvendt Cementsten af meget daarlig Kvalitet, der er ikke anvendt tre Sække Cement pr 1000 Sten. Mørtelen, som der er muret med, er næsten kun Sand-

klæg. Pudslag saavel udvendig som indvendig er af samme Kvalitet, altsaa absolut uegnet til dette Brug.

Arbejdet er ogsaa udført meget daarligt, der er ikke muret med ordenlig Forbandt, ej heller er Pudslaget sat ordentlig paa. Som Følge af disse Mangler kan der ikke leveres god Kvalitet af forannævnte Materialer og Arbejder.

U d h u s e t:

Pudslag udvendig nedrives, afkastes indtil $\frac{1}{2}$ " , renvaskes og ud-kostes i god Bastardmørtel, pudses i samme Materiale, vil koste 425 K r.

I Stalden renses Muren for Snavs ca $1\frac{1}{2}$ Meter fra Bunden, Fugerne afkastes godt, derefter beklædes Muren med Hønevæv 1" Masker, sømmes paa med galvaniserede Søm. Muren renvaskes derefter, ud-kastes saa i Cementmørtel 1:2, indtil den opnaar en Tykkelse af 3 cm paa de mest fremstaaende Punkter af Muren, vil koste 400 K r.

Gulvet i Stalden er der ikke lagt Beton under Slidlag. Slidlaget er lagt 1" tykt. Dette fjernes og lægges Beton 10 cm samt et Slidlag 2 cm tykt 1:2 Cement, vil koste 75 K r.

T ø m r e r a r b e j d e t:

Tømmeret som er opstillet i Stalden er ikke savskaaret Tømmer, det er rundt Træ altsammen (paa nær det gamle Tømmer som er brugt). Det er heller ikke ordentlig afstivet i Betonen, paa sine Steder er der lagt et Brædt under, da Stolperne har været for korte.

Alt det øvrige Tømrerarbejde er meget daarlig (absolut ikke Fag-arbejde). Tagstolen er ikke samlet med Laas, er bladet sammen. Kop-baandene er sømmet fast i Stedet for at være tappet ind. Manglerne afhjælpes paa følgende Maade:

Stoleremmen rettes ordenlig op, laases sammen. Kopbaandene tap-pes ind i Stol og Ben. Underslag i Stalden rettes op og afstives paa fagmæssig Maade, der indlægges Bjælker, hvor saadanne er raadne, vil koste 350 K r.

Stuehuset betragtes opført af saa daarlige Materialer, at det ikke kan betale sig at udføre en Hovedreparation. Derimod kan Vinduer, Døre, Gulv, Loft, Spær, Bjælker og Lægter anvendes til et nyt. For Nedrivning og Opførelse af et nyt i samme Størrelse og Stil vil koste 5887 K r.«

Den samlede Sum af forommeldte Udsættelser udgør det paastævnte Beløb 7737 K r.

Under en paa de Sagsøgte Foranledning afholdt Syns- og Skøns-forretning er Mangerne anslaaet til et betydeligt lavere Beløb — idet det under denne Forretning bl a ikke er skønnet nødvendigt at nedrive og genopføre Stuehuset — nemlig for Murerarbejdet 788 K r — hvorved for en stor Del er regnet med det Beløb, den ny Ejer har anvendt til de af ham foretagne Reparationer — og for Tømrerarbejdet 105 K r, hvortil dog eventuelt vil være at lægge for Forringelse af Bygningernes Værdi derved, at der er anvendt daarlig Mørtel og daarlige Sten 1200 K r, for Understøbning af Fundamenterne i hele deres Længde i Stedet for, som forudsat ved ovenanførte Værdiansættelse, en stykkevis Understøbning 370 K r og for to Skorstenspiber, der, efter hvad der er oplyst, i Strid med Lovgivningen er opført af Cementsten, 100 K r, ialt 2563 K r.

Under Hensyn til, hvad der af Syns- og Skønsmændene er forklaret dels under Afhjemlingen for Underretten, dels under Domsforhandlingen for Landsretten angaaende Grundlaget for de skete Værdiansættelser findes Erstatningen at kunne bestemmes til 7000 Kr, hvorved bemærkes, at der intet er fremkommet til Støtte for et af de Sagsøgte fremsat Anbringende om, at den ved Syns- og Skønsforretningerne forefundne Tilstand delvis skyldes forsømt Vedligeholdelse fra Sagsøgerens Side. Det nævnte Beløb vil de Sagsøgte saaledes være at tilpligte at betale Sagsøgeren tilligemed Renter deraf som paastaet.

De Sagsøgte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger dels efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført dels til Sagsøgeren, der har givet Møde her for Retten ved en af ham antaget Sagfører, med 100 Kr.

Nr 267/1931. Toldpakhusmester **Carl Frands Frandsen**
(E Bülow)

mod

Fru **Sørine Frandsen**, født Petersen (Ahnfelt-Rønne efter Ordre),

betræffende Skilsmisse.

Københavns Byrets Dom af 23 April 1931: Ægteskabet mellem Sagsøgeren, Toldpakhusformand Carl Frands Frandsen og Sagsøgte Fru Sørine Frandsen, f Petersen, opløses. Sagsøgeren svarer Underholdsbidrag til Sagsøgte efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Parterne beskikkede Sagførere, Overretssagførerne H H Schmidt og Bache i Salær hos det offentlige hver 35 Kr.

Østre Landsrets Dom af 1 Oktober 1931: Appellantinden, Fru Sørine Frandsen, f Petersen, bør for Tiltale af Indstævnte, Toldpakhusformand Carl Frands Frandsen, i denne Sag fri at være. I Henseende til Sagens Omkostninger for Underretten bør Byretsdommen ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Der tillægges Overretssagfører H H Schmidt i Salær hos det offentlige 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret er Afvisningspaastanden frafaldet.

I Henhold til de i Dommen, for saa vidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 200 Kroner som udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Toldpakhusformand Carl Frands Frandsen, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, og som den 1 Marts 1895 indgik Ægteskab med Sagsøgte, Fru Sørine Frandsen, f Petersen, søger under denne Sag Skilsmisse fra Sagsøgte paa Grundlag af § 55 i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Sagsøgeren, der er født den 17 Juni 1868 og Sagsøgte, der er født den 2 April 1862, har levet faktisk adskilt siden 1919, at der ved Byrettens Dom af 17 Oktober 1923, der blev stadfæstet ved Østre Landsrets Dom af 31 Januar 1924, nægtedes Sagsøgeren Skilsmisse paa Grund af faktisk Adskillelse, idet Aarsagen til denne skyldtes, at Sagsøgeren, efter i nogle Aar at have bedrevet Hor med en bestemt Kvinde, forlod Hjemmet, medens der ikke blev taget Hensyn til et af Sagsøgeren fremsat Anbringende om, at Sagsøgte skulde have givet ham Anledning til hans Adfærd. I 1926 søgte Sagsøgeren paany Skilsmisse, subsidiært Separation, men ved Byrettens Dom af 29 September 1926 statueredes det, at der ikke kunde meddeles Separation som Følge af det i den nævnte Landsrettsdom om Skyldforholdet statuerede, medens Paastanden om Skilsmisse ikke blev taget til Følge, idet der gaves Sagsøgte Medhold i, at hendes Vægning ved at samtykke i Skilsmisse ikke savnede Føje, da hun ved Ægteskabets Opretholdelse bevarede Muligheden for at faa Pension efter Sagsøgeren.

Under denne nu anlagte Sag har Sagsøgeren, næst at henvise til, at der siden den sidst afsagte Byretsdom er hengaaet en lang Aarrække, hvor Parterne stadig ikke har levet sammen, yderligere henvist til, at Spørgsmaalet om Skilsmisse maa kunne optages paany under Hensyn til den Forandring i Forstaaelsen af Ægteskabslovens § 55, der er fastslaet ved nogle af Højesteret i de seneste Aar afsagte Domme, og at det ikke kan have nogen Værdi at opretholde det foreliggende Ægteskab, hvor Ægtefællerne ikke har levet sammen siden 1919. Endelig har Sagsøgeren henvist til, at han agter at indgaa nyt Ægteskab.

Sagsøgte har paastaet Sagen afvist og subsidiært nedlagt Paa-stand paa Friiendelse, idet hun har henvist til, at hun stadig har den i

Hensynet til Pensionen begrundede Interesse i Ægteskabets Opretholdelse.

Til Støtte for Afvisningspaastanden har Sagsøgte anført, at Sagsøgeren ingen ny Søgsmålsgrunde har anført, idet Spørgsmaalet om Skylden for Samlivets Ophævelse er endelig afgjort ved de foreliggende Domme, og at det ligeledes ved den sidst afsagte, upaaankede og upaaankelige Byretsdom er afgjort, at Sagsøgte har en berettiget Interesse i Ægteskabets Opretholdelse, og at hendes Protest mod Sagsøgerens Paastand saaledes ikke er Chikane.

Heroverfor har Sagsøgeren anført, at for at kunne protestere mod Paastanden om Skilsmisse maa Sagsøgte have en paa etiske Grunde støttet Interesse i Ægteskabets Opretholdelse, medens der ikke bør kunne tages Hensyn til Grunde af udelukkende økonomisk Art, og har iøvrigt hævdet, at selve den Omstændighed, at der er hengaaet et meget langt Tidsrum siden den sidste Dom, uden at der er sket nogen Ændring i Ægtefællernes Forhold, maa berettigge til at genoptage Spørgsmaalet om Sagsøgerens Ret til at faa Skilsmisse uden Hensyn til Sagsøgtes Protest.

Det bemærkes, at Ægtefællernes Fællesbørn nu er voksne, og at Sagsøgte paa Rettens Spørgsmaal om, hvorvidt hun kunde tænke sig at genoptage Samlivet, har givet et forbeholdent Svar. Naar Hensyn tages til, at Sagsøgtes Protest mod Ægteskabets Ophævelse i 1926 skyldtes økonomiske Forhold, maa Retten herefter gaa ud fra, at det stadig udelukkende er Hensynet til den eventuelle Pension, der bevæger hende til at modsætte sig Sagsøgerens Begæring.

Dels under Hensyn til den ved de ovennævnte Højesteretsdomme fastslaaede Forstaaelse af Ægteskabslovens § 55, dels under Hensyn til det lange Tidsrum, der er gaaet siden den sidst afsagte Byretsdom, finder Retten, at Sagsøgeren maa have Krav paa at faa Spørgsmaalet om sin Adgang til at opnaa Skilsmisse optaget paany. Hvad angaar Spørgsmaalet om Sagsøgtes Ret til at Hensyn til Pensionsspørgsmaalet at modsætte sig Skilsmisse, finder Retten dels, at denne Ret maa stilles i et rimeligt Forhold til det Tidsrum, Samlivet faktisk har været ophævet, dels at den maa vurderes i Forhold til det Indhold, der iøvrigt gives Ægteskabslovens § 55, og at dette Spørgsmaal saaledes ogsaa kan genoptages.

Da der er hengaaet ca 4½ Aar siden den sidste Byretsdom, og Ægtefællerne har levet faktisk adskilte siden 1919, og Opfattelsen af § 55 siden da er blevet noget ændret, findes Sagsøgerens Interesse i at opnaa Skilsmisse ikke at burde tilsidesættes af Hensyn til Sagsøgtes Interesse i muligvis en Gang at opnaa Pension efter Sagsøgeren, og da Ægteskabets Opretholdelse under de foreliggende Omstændigheder ikke skønnes at have virkelig Værdi, vil der, idet den nedlagte Afvisningspaastand efter det anførte ikke kan tages til Følge, være at give Sagsøgeren Skilsmisse, saaledes at han tilpligtes at udrede Underholdsbidrag til Sagsøgte efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 13 Afdeling den 23 April 1931, og af Appellantinden, efter meddelt Bevilling til fri Proces, indanket for Landsretten, idet hun overensstemmende med sin Procedure for Byretten principalt paastaar Sagen afvist fra Underretten og subsidiært paastaar Frifindelse.

Indstævnte procederer til Stadfæstelse af Dommen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Sagen ikke er afvist.

For Landsretten har Appellantinden forklaret sin for Underretten afgivne Udtalelse angaaende eventuel Genoptagelse af Samlivet med Indstævnte saaledes, at hun er rede hertil, naar Indstævnte vil forlade paagældende Enke, som han siden 1919 har boet sammen med, og naar en passende Overgangstid er hengaaet. Hun har iøvrigt fremhævet, at hun ved en Skilsmisse vilde blive stillet ugunstigere end tidligere, ikke blot med Hensyn til eventuel Pension, men ogsaa med Hensyn til Underholdsbidrag fra Indstævnte, idet han, der søger Skilsmisse for at indgaa Ægteskab med nævnte Enke, vilde faa væsenlig Nedsættelse i Underholdsbidragene til Appellantinden, naar han efter Giftermaal fik Forsørgerpligt overfor en ny Hustru.

Indstævnte har — i Modsætning til, hvad han under den forrige Sag tilbød, — erklæret, at han er ude af Stand til at skaffe Appellantinden nogen Sikkerhed mod de yderligere Tab, som hun vilde lide ved en Skilsmisse. Angaaende sit Motiv til at søge Skilsmisse har Indstævnte forklaret, at han ønsker nu endelig at komme i ordnede Forhold, baade af Hensyn til ham selv og den paagældende Kvinde og af Hensyn til hendes Børn og hans egne Børn.

Efter alt foreliggende, og naar henses til, at Indstævnte er 63 Aar, Appellantinden 69 og nævnte Enke 71, findes det at burde have sit Forblivende ved de tidligere Dømmes Afgørelse, hvorefter Skilsmisse nægtedes Indstævnte.

Den indankede Dom vil derfor være at forandre saaledes, at Appellantinden frifindes for Indstævntes Tiltale.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil Byrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves.

Der tillægges den for Indstævnte her for Retten beskikkede Forsvarer 60 Kr.

Tirsdag den 3 Maj.

Nr 318/1931. **Bagermester N K Laustsen**
(Landsretssagf Ballhausen)

mod

Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening samt **Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse (Rode)**,

betræffende Anerkendelse af at Appellanten opfylder de i den indstævnte Pensionskasses Vedtægter fastsatte Betingelser for Ret til Pension.

Vestre Landsrets Dom af 31 Oktober 1931: De Sagsøgte Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse bør for Tiltale af Sagsøgeren, Bagermester N K Laustsen, med Hensyn til Anerkendelse af Paastanden om, at han allerede nu opfylder den forommeldte i Lovenes § 8 b fastsatte Betingelse for hans Ret til Pension fri at være. De nævnte Sagsøgte og de Sagsøgte Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening bør hver især optage Sagsøgeren som Medlem med Medlemsret efter de paagældende Love. Sagsomkostningerne ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret drejer Tvisten sig alene om de Indstævntes Pligt til at anerkende, at Appellanten allerede nu opfylder den i Vedtægternes § 8 b fastsatte Betingelse for hans Ret til Pension.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes Dommens Afgørelse, hvorefter Appellanten ikke opfylder den nævnte Betingelse. Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Bagermester N K Laustsen, til de Indstævnte, Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening samt Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse, med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1924 blev Sagsøgeren, Bagermester N K Laustsen af Aalborg, der da drev Forretning som Bager i denne By, optaget som Medlem af den sagsøgte Forening, Aalborg og Nørresundby Bager-

mesterforening, og den 23 Januar 1925 optoges han som Medlem af den ligeledes sagsøgte Forening, Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse. I Lovene for Bagermesterforeningen hedder det bl a følgende:

»§ 1. Foreningens Navn er »Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening«, og dens Formaal er at varetage Medlemmernes fælles Interesser — — —

Til Støtte for Medlemmerne og Foreningens Formaal lader Foreningen: — — —

e. opretholde en Pensionskasse for Medlemmerne og disses Enker, eventuelt deres Børn.

§ 2.

Enhver, der driver Bageri eller Konditori som Næring i Aalborg og Nørresundby Købstæder og disses nærmeste Omegn, kan optages som Medlem af Foreningen; — — —

Ethvert aktivt Medlem skal være Medlem af »Centralforeningen af Bagermestre i Jylland« og Medlemmerne er saaledes ogsaa forpligtede til at overholde denne Forenings Love og Bestemmelser. Ved aktive Medlemmer forstaas de Medlemmer, som driver selvstændig Bageri- eller Konditorvirksomhed indenfor Foreningens Omraade. — — —

§ 3.

Det aarlige Kontingent er for aktive Medlemmer 20 Kr og for passive Medlemmer 8 Kr, og det skal betales med $\frac{1}{4}$ i hvert Kvartal. Saafremt det kvartaarlige Kontingent ikke er indbetalt inden Kvartalets Udløb, skal Bestyrelsen straks ved Kvartalets Slutning lade vedkommende Medlem tilsende en Postopkrævning over Beløbet, og indløses denne Opkrævning ikke, er Bestyrelsen berettiget til straks at slette det paagældende Medlem af Foreningen, og vedkommende har derefter fortabt enhver Ret eller Krav paa Foreningen og paa de denne underlagte Kasser.

§ 4.

Medlemmer, der afstaar eller ophæver deres Forretning kan vedblive at være i Foreningen som passive Medlemmer — — —

Lovene for Pensionskassen indeholder derhos bl a følgende Bestemmelser:

»§ 1.

Kassens Formaal er at pensionere Medlemmerne, disses Enker og i Tilfælde, hvor begge Forældre er afgaaede ved Døden, tillige deres Børn.

§ 2.

Kassens Grundfond er en Kapital paa Kr 32 425,28 — — —

Grundfonden vil efterhaanden blive udvidet ved de nedenfor nævnte Kontingenter, Indskud og den Provision, der indvindes ved Medlemmernes Fællesindkøb af Raaprodukter, hvis Størrelse fastsættes hvert Aar paa Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Generalforsamling i Januar. — — —

§ 3.

— — —
Kontingentet, som betales kvartalsvis, er 10 Kr aarligt.

For Medlemmer, der ved Forbrug af Varer ikke yder »Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening« eller Pensionskassen, jfr § 2, en i Forhold til deres Forretnings Størrelse passende Indtægt, er Bestyrelsen berettiget til at paaligne et forhøjet Kontingent, men dette maa ikke til nogen Tid overstige det i § 6, for Medlemmer, som hæver deres Forretning eller gaar over til anden Virksomhed, fastsatte Kontingent — — —

§ 4.

Ethvert faglært Medlem af »Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening« kan forlange sig optaget i Kassen, dog er Bestyrelsen berettiget til at forlange Lægeattest for, at Vedkommende har et sundt Helbred.

For at være Medlem af Pensionskassen kræves, at Vedkommende vedblivende er Medlem af »Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening«. Skulde et Medlem, der her i Staden eller Nørresundby Købstad med tilhørende Villakvarter driver Bagerivirksomhed som Næring, blive ekskluderet af Bagermesterforeningen, eller han selv udmelder sig af nævnte Forening, er han samtidig udelukket af Pensionskassen.

§ 6.

— — —
Medlemmer af Kassen, som hæve deres Forretning, eller gaar over til anden Virksomhed eller bortrejser, kunne vedblive at være Medlem deri imod at betale et aarligt Kontingent af Kr 40,00.

Er saadanne Medlemmer først indtraadt i Kassen efter d 6 Februar 1917, forhøjes det forannævnte aarlige Kontingent dog til 150 Kr for Mænd og 100 Kr for Enker.

§ 8.

— — —
Ret til Pension har ethvert Medlem, Enker efter saadanne samt disses Børn, jfr § 1, naar iøvrigt Bestemmelserne i denne Lov er opfyldt, dog fastholdes det som en ufravigelig Betingelse, at ethvert Medlem for at komme i Betragtning ved Uddeling af Pension:

- a. maa have svaret direkte Kontingent til Kassen i mindst 10 Aar,
- b. maa mindst i 5 paa hinanden følgende Aar have svaret indirekte Kontingent til Kassen, d v s været delagtig i det Fællesindkøb af Raa-produkter, som omhandles i § 2, og som skal beregnes fra det Tidspunkt, han optages som Medlem af Pensionskassen; dog skal denne Bestemmelse ikke have tilbagevirkende Kraft paa Stifterne af Kassen,
- c. maa være fyldt 50 Aar. — — —«

Der fandtes endvidere et af Bagermestrene i Aalborg og Nørresundby dannet Aktieselskab Bagermestrenes Rugbrødsfabrik, og dettes Aktionærer, der skulde aftage deres Rugbrød fra Fabriken, oppebar dels Udbytte dels maanedlig og aarlig Forhandlerrabat samt Bonus. Det var blevet ordnet saaledes, at Selskabets Kasserer fradrog Medlemskontingenter bl a til Bagermesterforeningen ved Opgørelserne over

Medlemmernes Tilgodehavende hos Selskabet, dog skete dette som oftest ikke ved Opgørelserne over Aarsrabatten. I 1926 solgte Sagsøgeren sin Bageriforretning, men forbeholdt sig ved Salget en af ham oparbejdet »Køreforretning« bestaaende i til forskellige Brødsalg at sælge og udbringe Brød, saaledes at han fortsatte hermed fra et af ham overtaget Bageri i Søndergade, hvor han udlejede Butiken. Hans Virksomhed gik ikke godt, og i første Halvdel af 1928 — antagelig i Foraaret — traf Sagsøgeren med Bagermester Jens Jensen i Vejgaard den Ordning, at Sagsøgeren skulde have det Brød, han skulde levere til Udsalgene, hos Jensen mod en vis Rabat, hvorhos Sagsøgeren for en Betaling af 5 Kr pr Dag skulde arbejde nogle Timer hver Morgen som Svend i Jensens Bageri. Det ordnedes derhos saaledes, at Regningerne paa Mælk og Gær blev stillede til Sagsøgeren, men betaltes af Jensen, som ogsaa anskaffede og betalte de øvrige Raavarer til det Brød, der leveredes Sagsøgeren til Videresalg. I Februar 1929 ophævedes Samarbejdet med Jensen, og Sagsøgeren overtog et Bageri, men efter 3 Maaneders Forløb opgav han denne Forretning, lejede en Butik uden Bageri og traf samme Ordning med Bager Jensen som tidligere, dog at han ikke arbejdede som Svend. Dette vedvarede indtil September Maaned s A, da han lejede Bagerilokaler med tilhørende Butik. Den 1 April 1930 ophørte Sagsøgeren med at drive Forretning.

Efter forskellige mundtlige Forhandlinger mellem Sagsøgeren og Pensionskassens Bestyrelse, og efter at Bagermester Jens Jensen angaaende Forholdet mellem ham og Sagsøgeren havde meddelt, at »det var Humbug, idet Sagsøgeren arbejdede for Løn hos ham«, tilskrev Bestyrelsen den 8 Oktober 1929 Sagsøgeren saaledes:

»Vi beklager herved at maatte meddele Dem, at den os af Dem foreviste Kontrakt mellem Dem og Herr Carl Jensen, Søndergade 26, hersteds, ikke af os kan tages som gyldigt Bevis for, at De driver selvstændig Virksomhed som Bagermester, hvorfor vi ser os nødsaget til at slette Dem som Medlem af Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse«. Sagsøgeren rejste ikke straks nogen Indsigelse herimod. I April Maaned 1930 førtes der mellem Sagsøgerens Sagfører og Pensionskassens Bestyrelse en Korrespondance om hans Udsettelse, men uden at Sagsøgeren opnaaede noget Resultat. I Foraaret 1930 var Sagsøgeren kommet i Restance med Kontingentet til Bagermesterforeningen, og den fornævnte Kasserer afkrævede ham ved personlig Henvendelse i Begyndelsen af Juni Maaned Kontingentet for April Kvartal 5 Kr samt 1 Kr, der udgjorde Kontingentet til den fornævnte Centralforenings Understøttelseskasse. Da disse Beløb ikke blev betalt, tilsendte Kassereren ham den 17 Juli s A en Postopkrævning paa ialt 8 Kr 35 Øre, der i Opkrævningen var specificeret saaledes:

	(Understøttelseskassen)
Centralforeningen for April Kvt 1930.....	Kr 1,00
A & N Bagermesterforening April Kvt 1930.....	— 5,00
— — Juli Kvt 1930.....	— 2,00
	<hr/>
	Kr 8,00
+ Porto og Opkrævning	— 35
	<hr/>
	Kr 8,35

de 2 Kr udgjorde Kontingent for Sagsøgeren som passivt Medlem. Postopkrævningen var ikke adviseret Sagsøgeren, og da han ikke indløste den, blev han slettet som Medlem af Bagermesterforeningen, uden at han derom fik særlig Meddelelse. Sagsøgeren har derefter under tvende Retssager, der er behandlet under eet, paastaet begge de Sagsøgte, Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening og Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse, tilpligtet at optage ham som Medlem og har derhos overfor de sidstnævnte Sagsøgte nedlagt Paastand om, at han anerkendes allerede nu at opfylde den Betingelse, der i de for Pensionskassen gældende Love i disses § 8 b er fastsat for hans Ret til Pension. De Sagsøgte har i det hele paastaet sig frifundet.

Begge de Sagsøgte har angaaende selve Medlemsretten alene anført, at Bagermesterforeningen i Henhold til § 3 i Foreningens Love har været berettiget til at udslette Sagsøgeren som Medlem af denne Forening paa Grund af den foreliggende Kontingentrestance for April Kvartal 1930, og

at Sagsøgeren ved Udslettelsen mistede sin Medlemsret til Pensionskassen i Henhold til § 4, 2 Stk, 2 Pkt i Pensionskassens Love.

Af det oplyste fremgaar, at Sagsøgeren for 1930 havde et Tilgodehavende hos Rugbrødsfabriken for Aarsrabat og Bonus paa ialt 3 Kr 80 Øre, hvori dog skulde fragaa 1 Kr for et Kontingent til Centralforeningen, og Sagsøgeren har hævdet, at han mente ogsaa at have et Tilgodehavende paa ca 5 Kr for Maanedsrabat, hvilket Tilgodehavende dog senere viste sig at være 1 Kr 90 Øre for Januar Maaned 1930.

Naar nu henses til den Afregningsmaade, der sædvanligvis anvendes ved Kontingentbetalingen, og til, at Sagsøgeren for Aaret 1930 med Føje kunde regne med et Tilgodehavende fra Rugbrødsfabriken, findes den ret ubetydelige Restance for April Kvartal 1930 ikke under de foreliggende Omstændigheder at kunne hjemle Beføjelse til uden særlig Henvendelse desangaaende at slette Sagsøgeren som Medlem af Bagermesterforeningen. Det tilføjes, at Restancen til Centralforeningens Understøttelseskasse ikke ses at have Betydning for Sagsøgerens Medlemsret til Bagermesterforeningen. Herefter findes der ikke at have været Grundlag for at fratage Sagsøgeren den ham i Henhold til de nærmere Bestemmelser derom i Lovene for de to Foreninger tilkommende Medlemsret til Foreningerne.

Med Hensyn til Sagsøgerens Paastand om Anerkendelse af hans Pensionsret har de Sagsøgte Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse gjort gældende, at Sagsøgeren i hvert Fald i de to Perioder, i hvilke han paa den ovenfor anførte Maade var traadt i Forbindelse med Bagermester Jens Jensen, ikke selv har været delagtig i Fællesindkøbet af Raaprodukter, og saaledes ikke har indvundet nogen Provision til Fordel for Pensionskassen, og at derfor den Periode paa 5 Aar, som efter Pensionskassens Love § 8 b er nødvendig for Pensionsrettens Indtræden, ikke foreligger for Sagsøgerens Vedkommende.

Sagsøgeren har heroverfor hævdet, at Provision ogsaa er fremkommet som Følge af hans Virksomhed med Salg af det hos Jensen

bagte Brød, og at det ikke kan udkræves, at den hidrører fra en af ham drevet selvstændig Forretning.

Efter det oplyste indkommer den væsenligste Del af Pensionskassens aarlige Indtægter ved Provision, der ydes fra de forskellige Leverandører af Raaprodukter, jfr Bestemmelsen i Lovenes § 2, medens Kontingentindtægten er ganske ringe. Saavel efter Ordlyden af Bestemmelsen i § 8 b som efter Grundlaget for Pensionsordningen, findes der at maatte gives den sagsøgte Pensionskasse Medhold i, at Sagsøgerens Virksomhed under hans Forretningsforbindelse med Bagermester Jensen ikke opfylder Betingelsen efter § 8 b for Erhvervelse af Pensionsret.

Efter det anførte vil de Sagsøgte Aalborg og Nørresundby Bagermesterforenings Pensionskasse herefter være at frifinde, forsaavidt angaar Paastanden om Anerkendelse af Sagsøgerens Pensionsret, medens de vil være at tilpligte paa Begæring af Sagsøgeren at optage ham med Medlemsret i Overensstemmelse med Lovenes Bestemmelser, ligesom de Sagsøgte Aalborg og Nørresundby Bagermesterforening vil være at tilpligte paa Begæring at optage Sagsøgeren med Medlemsret efter de for dem gældende Love.

Sagsomkostningerne findes efter Omstændighederne i det hele at burde ophæves.

Nr 184/1931. **Unione Italiana di Riassicurazione, Rom (Møller)**
mod

Det kgl octrojerede Sø-Assurance Kompagni, Aktieselskab, under Likvidation (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til i Likvidationsboet at anmelde en Foræring med Tillæg af Udgiften til Sagførerassistance.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 30 Maj 1931: De Sagsøgte Det kgl octrojerede Sø-Assurance Kompagni, A/S under Likvidation bør for Tiltale af Sagsøgerne Unione Italiana di Riassicurazione, Rom, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 200 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten Indstævnte kendt pligtig at anerkende, at Appellanten kan anmelde Hovedfordringen med

Tillæg af Udgifter til Sagfører i Anledning af Varetagelsen af Appellantens Interesser i Forhold til Likvidationsboet.

For at det ankende Selskab kunde kræve saadanne Udgifter dækket af Indstævnte, maatte det i al Fald være en Forudsætning, at der forelaa rimelig Anledning til særlig Varetagelse af dets Interesser, og da Selskabet, der ikke nærmere har anført, hvilke Foranstaltninger, det agter at træffe, ej heller har oplyst, at saadan Anledning er givet det, vil dets Paastand ikke kunne tages til Følge.

Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Unione Italiana di Riassicurazione, til Indstævnte, Det kgl octrojerede Sø-Assurance Kompagni, Aktieselskab under Likvidation, med 300 Kroner.

De Appellanten idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter en i Efteraaret 1930 afholdt Generalforsamling i det kgl octrojerede Sø-Assurance Kompagni A/S traadte Kompagniet, efter en af Aktionærerne i Samraad med en Del af Kreditorerne truffet Beslutning, i Likvidation, idet der nedsattes en Likvidationskomité paa fire Medlemmer, hvoraf de to var udpegede af Assurandør-Societetet.

Sagsøgerne Unione Italiana di Riassicurazione, Rom, der for Reassurance har et Tilgodehavende hos det nævnte Sø-Assurance Kompagni, efter deres Anbringende paa over 2 Millioner Lire, henvendte sig i den Anledning til det herværende italienske Konsulat, der henviste dem til Højesteretssagfører Ejvind Møller. Denne anmeldte under 17 Oktober 1930 Fordringen i Likvidationsboet, idet han samtidig krævede Dækning for sit Inkassosalær. Likvidationskomitéen svarede den 24 s M, at man ikke saa sig i Stand til at anerkende nogen Forpligtelse til at betale Inkassosalær.

Sagsøgerne har derefter anlagt nærværende Sag og derunder paastaaet de Sagsøgte Det kgl octrojerede Sø-Assurance Kompagni A/S under Likvidation kendt pligtige at godtgøre Sagsøgerne deres Udgifter til Sagfører i Anledning af Varetagelsen af deres Interesser i Forhold til Likvidationsboet.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, principalt pure, subsidiært mod Betaling af et — eventuelt af Retten — fastsat Beløb til Dækning af de

med Fordringens Anmeldelse i Likvidationen forbundne Ekspeditionsomkostninger.

Højesteretssagfører Ejvind Møller anfører for sit Standpunkt i det væsentlige følgende:

Sagsøgerne, der, som det fremgaar af det anførte, har meget betydelige Interesser i Kompagniet, maa være berettiget til, særlig som udenlandsk Selskab efter at have bragt i Erfaring, at Kompagniet var traadt i Likvidation, ved Henvendelse til en herværende Sagfører, i den Anledning at skaffe sig fornøden Assistance med Hensyn til Forstaaelsen og Betydningen heraf. Efter at Selskabet havde henvendt sig til ham, redegjorde han i en længere skriftlig Fremstilling nærmere herom. Naar i sædvanlige Tilfælde en Fordring paa Grund af Debtors Forhold overgives en Sagfører til Incasso, er Debitor pligtig at godtgøre Kreditor de hermed forbundne Omkostninger, saavel som Sagføreromkostninger under en eventuel Proces. Og det hævdes nu, at disse Regler ogsaa maa være anvendelige i nærværende Tilfælde. Kun ved Debtors Konkurs, hvor Separatforfølgning fra en Kreditors Side hører op, gælder andre Regler, idet der i Boet kun kan forlanges Dækning for Omkostninger til Fallittens Dato. Men i Konkurstilfælde varetages Kreditorernes Interesser ogsaa ved særlige Organer — Kuratorer og Kreditorudvalg — ligesom Skifteretten er medbestemmende ved vigtigere Afgørelser. — Om alt saadant er der intet foreskrevet ved Etablering af Likvidation. Kreditorerne maa derfor selv varetage deres Interesser i Likvidationsboet og herved være berettigede til at søge Sagførerassistance og kræve Udgifterne herved — baade for Arbejde forud for og ved Anmeldelsen i Likvidationsboet og for Sagførerens Varetagelse af deres Interesser under Boets Behandling — dækkede af Likvidationsboet. — Sagsøgerne har herved henvist til en i Slutningen af 1929 af Sagførerraadet afsagt Kendelse i et ganske tilsvarende Tilfælde, altsaa ved Likvidationsbehandling af et Bo, hvilken Kendelse — i Modsætning til Kredsbestyrelsens — gik ud paa, at den anmeldte Fordring i Overensstemmelse med Anmelderens Paastand skulde opgøres med Tillæg af lovlige Omkostninger.

De Sagsøgte er enige med Sagsøgerne i det af dem anførte om en Kreditors Ret til af Debitor at forlange godtgjort Udgifter til Sagførerassistance under Incasso og Proces. De hævder derimod, at Retsstillingen i den heromhandlede Henseende ved Etablering af Likvidation ganske maa sidestilles med Konkurstilfælde. Fra det Øjeblik, Likvidation er indtraadt, maa Kreditor være klar over, at Incasso er overflødig, hvis han ikke vil skride til Separatforfølgning, hvilket i nærværende Tilfælde vilde føre til Konkurs. Hvis Assurance Kompagniet var gaaet konkurs i Stedet for at undergives Likvidationsbehandling, vilde Sagsøgerne formentlig derhos have søgt Sagførerassistance her i Landet ganske paa samme Maade som nu sket, og der vilde da ikke med Retsvirkning kunne fremsættes Krav i Konkursboet paa Dækning af Sagførerudgifter. — Naar da Sagsøgerne ikke har protesteret mod Likvidation ved at forlange Konkurs, men paa sædvanlig Maade har anmeldt deres Fordring i Likvidationsboet, maa de i den heromhandlede Henseende indtage ganske samme Stilling som i Konkurstilfælde. En modsat

Antagelse vilde i ethvert Fald i nærværende Tilfælde føre til en stor Ulighed mellem de Kreditorer, der har anmeldt Fordringer med Krav paa Dækning af Omkostninger, og andre der ikke har gjort dette. Og det ses ikke, at Behandlingsmaaden ved Likvidatorer i Modsætning til Behandlingen i Konkurstilfælde i omhandlede Henseende bør kunne føre til noget andet Resultat.

De Sagsøgte hævder herefter, at Sagsøgerne ikke kan forlange de omhandlede Udgifter til Sagførerasistance dækkede af Likvidationsboet, men maa selv bære Udgifterne.

Idet nu Retten finder at maatte tiltræde de af de Sagsøgte saaledes anførte Betragtninger, vil de Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at betale de Sagsøgte med 200 Kr.

Onsdag den 4 Maj.

Nr 75/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Fængslede **Lars Severin Jensen** (Holten-Bechtolsheim),

der tiltales for Brandstiftelse.

Vestre Landsrets Dom af 25 Februar 1932: Fængslede Lars Severin Jensen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 2½ Aar. I Erstatning betaler Fængslede til den almindelige Brandforsikring for Landbygninger 7987 Kr. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ørum, i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 65 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 3 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 3 Aar. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim betaler Tiltalte Lars Severin Jensen 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Lars Severin Jensen ved 1 jydsk Statsadvokatur's Anklageskrift af 29 December 1931 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 281, 2 Stk, for Brandstiftelse ved Natten mellem den 13 og 14 November 1931 for at besvige Brandforsikringen eller i anden retsstridig Hensigt at have sat Ild paa Taget paa Stuehuset til den ham tilhørende Ejendom i Østrup, Saltum Sogn, og derved forarsaget, at nævnte Stuehus nedbrændte ved Ildens videre Udbredelse.

Tiltalte er født den 30 September 1898 og tidligere anset ved Vestre Landsrets Dom af 23 Marts 1929 efter Straffelovens § 259, jfr midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13 med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Efter at Tiltalte den 30 August 1927 var blevet gift med Kirsten Marie Jensen, overtog han, der tidligere havde været Forpagter af Børglum Præstegaard, i hvilken der den 13 Juli 1926 havde været Brand, den 1 November 1927 Svigerfaderen Jens Peter Petersens Gaard i Østrup, som han siden har beboet. Den 30 Oktober s A, paa hvilket Tidspunkt en Del af Tiltaltes Møbler var henflyttet til Gaarden, opstod der Brand indvendig paa Loftet i Stuehuset, hvilken Brand blev slukket, inden den havde faaet videre Udbredelse. Den 30 Januar 1928 opstod der Brand i Gaardens Avlsbygninger, der nedbrændte, og under Branden bemærkedes der tillige Ild indvendig i Stuehusets Tag, hvilken Ild dog hurtigt blev slukket.

I Anledning af Brandene i Børglum Præstegaard den 13 Juli 1926 og i Østrup den 30 Januar 1928 blev der rejst Tiltale mod Tiltalte, men ved Landsrettens Domme af 23 Marts 1929. og 19 Juni s A blev han frifundet for Brandstiftelse. Efter Branden den 30 Januar 1928 blev Avlsbygningerne genopført i en Afstand fra Stuehuset paa ca 50 m. Som Følge af, at Tiltalte ved Dommen af 23 Marts 1929 var blevet kendt skyldig i Assurancesvig, fik han ikke udbetalt Erstatning for det ved Branden den 30 Januar 1928 brændte Løsøre. Den 1 November 1931 opstod der Ild forskellige Steder i Østrup By, hvorved Udlængerne til to Gaarde nedbrændte, medens en mindre Brand i Stuehuset til en tredie Gaard hurtigt blev slukket. Natten mellem den 13 og 14 s M opstod der ved ca 3-Tiden Ild i Udbygningerne til Kjeld Kjeldsens Ejendom og i en Halmstak ved Niels Pilgaards Ejendom, hvilke Ejendomme er beliggende umiddelbart henholdsvis vest og øst for Tiltaltes Ejendom. Samtidig opstod der Brand paa Tiltaltes Ejendom, hvorom der foreligger følgende nærmere Oplysninger.

Tiltaltes Svigerfader J P Petersen, hvis Værelse er beliggende mod Syd omtrent midt i Stuehuset, har forklaret, at han den paagældende Nat vaagnede ved, at han hørte en »kraslende« Lyd, der forekom ham at komme fra den lige nord for hans Værelse i Stuehuset værende Gang, fra hvilken der fører Dør ud dels mod Nord til det fri, dels mod Øst til Bryggerset, hvorhos der gennem en Lem er Adgang til Loftet. Det lød for ham som den Lyd, der fremkommer, naar Loftslømmen lukkes. Han stod op for at lade sit Vand og saa da gennem Vinduet Brandskær fra Gaardejer Kjeldsens Gaard. Han løb straks til Sviger-sønnens og Datterens Soveværelse, der laa i den vestlige Del af Huset med Vinduer mod Syd, og bankede paa Døren, hvorefter han, idet han

aabnede Døren, raabte, at der var Ild i Kjeldsens Gaard. Han saa Tiltalte, der var i Nattøj, og Datteren springe ud af Sengen, hvorefter det elektriske Lys blev tændt. Han gik derefter tilbage til sit eget Værelse, men et Øjeblik efter kom Datteren ind paa hans Værelse og fortalte ham, at det brændte paa Stuehusloftet.

Tiltaltes Hustru har forklaret, at hun og Tiltalte var gaaet i Seng ved Titiden den paagældende Aften. De laa i hver sin Seng, og Sengene stod tæt sammen. Døren mellem Soveværelset og Spisestuen er indvendig forsynet med en Krog, der som Regel bliver sat paa af den, der sidst gaar i Seng. Hun, der gik sidst i Seng den paagældende Aften, kan dog ikke bestemt huske, om hun har paasat Krogen. Hun faldt hurtigt i Søvn og vaagnede først, da Faderen ud paa Morgenstunden raabte, at det brændte hos Kjeldsens. Hun føler sig sikker paa, at Tiltalte ikke den Nat, forinden Faderen kaldte, har været ude af sin Seng, da hun i saa Fald vilde have hørt det. Hun og Manden, der kun var iført Skjorte, sprang straks ud af Sengen. Hun gik fra Soveværelset gennem Spisestuen videre til Folkestuen, der har Vinduer mod Nord, og saa derfra et Brandskær fra Pilgaard's Gaard. Hun blev straks derefter opmærksom paa, at det ogsaa brændte hos dem selv; hun aabnede Loftslemmen og saa, at der var stærk Ild i Taget paa den indvendige Side. Hverken hun eller Tiltalte gik op paa Loftet, hvortil der fører en Stige, der er indrettet til at hejse op under Loftet. Der blev ikke gjort Forsøg paa at slukke Ilden, idet de ansaa det for haabløst.

Tiltalte, der benægter at have paasat Branden, har forklaret overensstemmende med Hustruen, og han er af den Formening, at Hustruen har sat Krogen paa Døren, som hun plejer at gøre, saaledes at Svigerfaderen ikke har kunnet komme ind i Soveværelset, men maa have kaldt paa dem udefra. Efter at der var blevet kaldt paa Karlen og Dag-lejeren, sendte han dem over til de andre Brandsteder for at hjælpe med til at redde Dyrene der. Karlen var dog først blevet sendt over for at se til Tiltaltes egne Udhuse.

Foruden i Stuehuset opstod der Ild i et øst for samme i $\frac{1}{2}$ m's Afstand fra Gavlen beliggende Tørveskur, der var opført af Pandep-lader, som hvilede paa en Træramme ovenpaa et Underlag af Mursten anbragt i Hjørnerne og under Midten, saaledes at der paa de Steder, hvor Mursten ikke var anbragt, var et aabent Rum mellem Pladerne og Jorden. Skuret var fyldt med Tørv, der hvilede direkte paa Jorden.

Med Hensyn til Ildens Opkomst har Tiltalte, der ligesom Hustruen og de øvrige Vidner anser Branden for opstaaet indvendig paa Stuehusets Loft, gjort gældende, at den maa være paasat af en Person, der har skaffet sig Adgang til Loftet, paa hvilket der ikke fandtes Genstande, i hvilke Selvantænding kunde ske, ligesom den elektriske Installation maa have været i Orden efter Ildens Opstaaen, idet Lyset kunde brænde.

Om Adgangsforholdene er det oplyst, at der i Stuehuset var to Indgangsdøre begge paa Nordsiden, den ene til den ovenanførte Gang mellem Bryggerset og Folkestuen, den anden til en vestligere nord for Soveværelset beliggende Gang. Den sidstnævnte Dørs Laas var i Uorden, hvorfor Døren holdtes lukket med en indvendig paasat Krog;

naar denne ikke var paasat, var Døren tilbøjelig til at springe op. For at komme fra den vestlige Gang til den østlige skulde Spisestuen og Folkestuen passeres.

Den østlige Dør var forsynet med en Slaa, der var indrettet til at skyde for paa den indvendige Side. Den paagældende Aften havde Tiltalte, forinden han gik i Seng, gjort en Runde, og da han gik ind, skød han ikke Slaaen for, da Tjenestepigen Valborg Riis endnu ikke var kommet hjem. Nævnte Pige har forklaret, at hun kom hjem ca Kl 9½ fulgt af to Tjenestepiger fra Nabogaarden; disse opholdt sig paa hendes Værelse ca 5 Minutter, hvorefter hun fulgte dem ud, og hun er fuldstændig sikker paa, at hun derefter lukkede Døren og slog Slaaen for. Hustruen har forklaret, at Slaaen, da hun efter om Morgenen at være vækket af Faderen vilde ud, ikke var skudt for.

I det nordøstlige Hjørne af Stuehuset var der et Rum, Mælkestuen, i hvis Ydermure fandtes to Aabninger, store nok til, at et Menneske kunde kravle igennem. Der havde tidligere været anbragt Lemme for Aabningerne, men disse fandtes ikke længere. Den ene Aabning var dog spærret af fastsiddende Tremmer, medens der for den anden var anbragt et løst staaende Brædt, op til hvilket der stod et Bord. Fra Mælkestuen, der laa ved Siden af fornævnte Tjenestepiges Værelse, adskilt fra dette ved en Mur, førte ud til Bryggerset en Dør, der lukkedes derfra ved en Krog, som efter det foreliggende i Almindelighed var sat paa.

I begge Husets Gavle fandtes to mindre 6-rudede Vinduer. I den østre Gavls sydlige Vindu, hvis Underkant var ca ½ m fjernet fra Tørveskurets Tag, var to Ruder i Stykker. I den Anledning var der for Aabningen anbragt et Stykke Pandeplade, afstivet ved en mod Gulvfladen hvilende Træstang.

Med Hensyn til Ildens Opstaaen i Tørveskuret er det oplyst, at Ilden ved Politiets Ankomst havde stærkt fat i Tørvene indvendig i Skuret. Dettes Tag og Vægge var paa det Tidspunkt tildels ubeskadigede af Ilden, der derfor maatte antages antændt indvendig fra. Stuehusets Gavl stod ubeskadiget. Tiltalte har gjort gældende, at Ilden i Skuret efter hans Formening maa være opstaaet ved, at en Del af Stuehusets Tag er skredet ned imellem Gavlen og Skuret, hvorved Tørvene er blevet antændt.

Brandfoged Lauritz Johannes Duhn har med Henyn til Ildens Opstaaen i Tørveskuret, samt til at Ilden i det fugtige Vejr var opstaaet omtrent samtidig flere Steder, forklaret, at der efter hans Formening har været anvendt brændbare Stoffer til at fremkalde Brandene.

Under den i Anledning af Branden indledede Undersøgelse blev Politiets Opmærksomhed af Tjenestekarl P L Petersen henledet paa, at to Trepægleflasker indeholdende Benzin, der benyttedes til at starte den paa Gaarden værende Petroleumsmotor, var fjernet fra Maskinhuset, hvor de havde deres Plads, og ikke var til at finde, da man to Dage efter Branden skulde starte Motoren. Fornævnte Tjenestekarl har forklaret, at han den 10 November var oppe i Brugsforeningen i Nr Sal-tum, hvor han efter Tiltaltes Ordre foruden Petroleum købte en Trepægleflaske Benzin. Han stillede Flasken fra sig paa Petroleumsmotoren,

hvor den plejede at staa, og hvor i Forvejen den anden Flaske med noget Benzin i stod. Tiltalte har forklaret, at der i hvert Fald ikke er købt Benzin efter den 10 November, og at der kun var to Flasker med Benzin paa Gaarden Dagen før Branden, begge beroende ved Motoren; hvormeget Benzin der var i dem, ved han ikke. Det er muligt, at han den 13 om Eftermiddagen har stillet de omhandlede Flasker ud ved Vognen, som han benyttede ved sin daglige Mælketur for at hente ny Forsyning i Brugsforeningen. Hvor de derefter er blevet af, ved han ikke.

Under Sagen er det oplyst, at Drengen Alf Egon Christiansen den 12 November om Formiddagen i Cykelhandler Kristensens Forretning i Nr Saltum, hvor han blev ekspederet af Husbestyrerinde Petrea N Bay, har købt en Flaske Benzin. Frk Bay har derom under Domsforhandlingen forklaret, at Drengen medbragte en Potflaske af grønt Glas indsvøbt i en Avis. Paa Frk Bays Forespørgsel om, hvem der skulde have Benzinen, svarede Drengen først Lars Jensen, og da hun, der misforstod Svaret, spurgte, om det var Niels Jensen, svarede han: »Nej, Lars Severin«. Han betalte Benzinen med Penge, som han havde med.

Drengen Alf Egon Christiansen, 8 Aar gammel, har afhørt af Politiet først nægtet at have købt Benzin til Tiltalte, men konfronteret med fornævnte Frk Bay, der genkendte ham, har han erkendt at være sendt af Tiltalte til Forretningen for at købe Benzin. Han har nærmere forklaret, at han, der godt kendte Tiltalte, traf ham paa Vejen op til Drengens Faders Bopæl; Tiltalte bad ham gaa op til Cykelhandleren i Nr Saltum og købe en Flaske Benzin, hvortil han samtidig gav ham Penge, idet han lovede ham fem Øre. Da Drengen sagde, at han ikke vidste, hvor Cykelhandleren boede, sagde Tiltalte til ham, at han blot skulde se efter et Vindue, i hvilket der var Cykler. Han gik saa hen i Butiken, hvor han af fornævnte Frk Bay fik udleveret Benzinen. Da han kom tilbage, afleverede han Flasken til Tiltalte, der havde ventet paa Vejen, men han fik ikke den lovede Femøre, hvorimod Tiltalte sagde, at han ikke maatte fortælle til nogen, at han havde hentet Benzin til ham, ellers fik han Klø. Denne Trusel var Grunden til, at han til at begynde med ikke vilde fortælle Politiet, at han havde købt Benzin til Tiltalte.

Alf Egon har under Domsforhandlingen for Landsretten gentaget sin Forklaring med Tilføjende, at Tiltalte var cyklende, da han traf ham, hvorhos han konfronteret med Tiltalte har fastholdt, at det var denne, der sendte ham efter Benzinen.

Tiltalte har benægtet at have sendt Drengen efter Benzin og har henvist til, at han den 12 November om Formiddagen var i sit Hjem, hvor han havde Besøg af en Repræsentant Eriksen, der spiste til Middag hos ham.

Repræsentant Eriksen har forklaret, at han vel 2 à 3 Dage før Branden har besøgt Tiltalte, han kan ikke bestemt sige Klokkeslettet, men mener, at det var om Eftermiddagen.

Drengens Moder Alfrida Christiansen har forklaret, at Drengen har betroet sig til hende og fortalt, at Tiltalte havde forbudt ham at om-

tale til nogen, at han havde været hos Cykelhandleren efter Benzin, samt at Tiltalte havde truet ham med Tærsk.

Alfs Lærerinde, Fru Agnes Raaschou har i en skriftlig Erklæring udtalt, at Drengen er smaat begavet og langt tilbage for jævnaldrende.

Tiltaltes Hustru har forklaret, at der i flere Aar i Mælkestuen havde henstaaet en Potflaske af grønt Glas.

Om Tiltaltes økonomiske Forhold er det oplyst, at der paa Ejendommen, hvortil hører et opdyrket Areal paa 71—72 Tdr Land, hviler en Prioritetsgæld paa 84 000 Kr, deraf 55 000 Kr paa 1 Prioritet til Aalborg Bys og Omegns Sparekasse, samt en løs Gæld paa ca 10 000 Kr. Han har været i nogen Restance med Rentebetalingerne til Sparekassen; Renter af 2 Prioritet, 25 000 Kr, der skyldes til Svigerfaderen, har han ikke betalt, idet Svigerfaderen faar lidt Penge, naar han trænger dertil.

Stuehuset var forsikret for et Beløb af 8000 Kr, og Bohavet med Brændsel for 8300 Kr. Brandskaden paa Stuehuset er vurderet til 7979 Kr og paa Løsøret til 6550 Kr 75 Øre.

Med Hensyn til, om der mod Tiltaltes Benægtelse kan fæstes Lid til Drengen Alf Egons Forklaring om at have købt Benzin til Tiltalte, findes Muligheden for, at Drengen har forvekslet en anden Person med Tiltalte efter det oplyste — herunder Alfs for Landsretten fastholdte Forklaring om, at han allerede forinden Købet kendte Tiltalte af Udseende — at maatte være udelukket. Idet derhos Muligheden for, at Alf af en anden end Tiltalte skulde være truet til at opgive Tiltaltes Navn ikke vel lader sig forene med, at Drengen oprindelig overfor Politiet benægtede at være sendt efter Benzin af Tiltalte, findes det ubetænkeligt paa Grundlag af Frk Bays og Drengens Forklaring at anse det for godtgjort, at det er Tiltalte, der har ladet den ommeldte Benzin indkøbe. Tiltaltes vedholdende Benægtelse heraf findes derhos kun at kunne forklares ud fra et Ønske hos ham om at holde Indkøbet skjult.

Det maa derhos anses godtgjort, at Branden i Stuehuset er opstaaet indvendig paa Loftet, hvorved bemærkes, at Vejret var fugtigt og alt udvendigt drivvaadt, at Ilden maa være paasat, og at Adgangen til Loftet for en ikke lokalkendt Person har været vanskelig. Der findes herefter og efter det iøvrigt foreliggende at maatte bortses fra Muligheden af, at Branden skulde være paasat af en udefra kommende Person, og der er ejheller Grundlag for at rette Mistanke mod nogen anden af de i Huset værende Personer end Tiltalte.

Ved det anførte i Forbindelse med Tiltaltes Bortsendelse af Karlene straks efter, at de var kommet til Stede, de foreliggende Oplysninger om de tidligere Brande hos Tiltalte, samt Tiltaltes Interesse i Opførelse af et nyt Stuehus ved Udbygningerne, findes der at være tilvejebragt tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold. Han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 281, 2 Stk med en Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 2½ Aar.

Efter derom nedlagt Paastand vil han endvidere være at tilpligte at betale i Erstatning til den almindelige Brandforsikring for Landbygninger 7987 Kr, derunder for Skadens Vurdering 8 Kr.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 65 Kr.

Fredag den 6 Maj.

Nr 306/1931.

Rigsadvokaten

mod

1. Hedevig Margrete Hansen, født Nielsen, og 2. Niels Andreas Hansen (1. Graa, 2. Knudtzon),

der tiltales for Pengeafpresning.

Østre Landsret Dom af 30 November 1931: De Tiltalte Niels Andreas Hansen og Hedevig Margrethe Hansen, født Nielsen, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost hver især i 120 Dage, hvorhos Retten til at praktisere som Jordemoder frakendes Tiltalte Hedevig Hansen. Saa bør de Tiltalte og een for begge og begge for een betale Sagens Omkostninger, dog at de hver for sit Vedkommende udreder Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Tiltalte Niels Hansen til Overretssagfører C T Levinsen 50 Kr, og Tiltalte Hedevig Hansen til Overretssagfører M Wreschner 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af de Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Hedevig Margrethe Hansen, født Nielsen, til Højesteretssagfører Graae 150 Kroner og Tiltalte Niels Andreas Hansen til Højesteretssagfører Knudtzon 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Niels Andreas Hansen og Hedevig Margrete Hansen, født Nielsen, for Pengeafpresning derved, at Til-

talte Niels Hansen den 11 Juni og den 18 og 27 August 1930 samt den 11 og 18 Juli 1931 under gentagne Telefonopringninger til Amtslæge H Giese, Hillerød, ved Trusler om Sagsanlæg, Klage til Ministerium og Amt samt Skandalisering i Dagspressen har søgt at formaa Amtslægen til at udbetale sig Penge, og derved at Tiltalte Hedeveg Hansen den 4 Juli 1931 efter Aftale med Tiltalte Niels Hansen i et til fornævnte Amtslæge Giese afsendt og af denne modtaget Brev under Trusel om, at Tiltalte Niels Hansen »benytter sig af sin Ret til at forfølge Sagen«, har anmodet Amtslægen om at udbetale sig 300 Kr.

Tiltalte Niels Hansen er født den 4 Juni 1882 og Tiltalte Hedeveg Hansen den 29 Maj 1898. Ingen af dem er fundet forhen straffet.

Amtslæge Giese har angaaende Forholdet som Vidne oplyst følgende:

Efter at Tiltalte Hedeveg Hansen — der da var separeret fra sin Mand, Tiltalte Niels Hansen, der dog jævnlig besøgte hende — fra Nytaar 1929 var blevet Distriktsjordemoder i Helsingø, kom Amtslægen i tjenstlig Forbindelse med hende, hvilket foranledigede, at hun nu og da kom til ham. Engang i Foraaret henvendte Tiltalte Niels Hansen sig til ham og beklagede sig over sin Hustru — Medtiltalte — om hvem han meddelte, at hun havde begaaet Fosterfordrivelse paa sig selv, medens hun var Jordemoder et andet Sted, og var udskejelende. Amtslægen afviste Tiltalte, men fik ved Tiltalte Hedeveg Hansens følgende Besøg — der skete ret jævnligt, ligesom Lægen ogsaa, naar han kom til Helsingø, aflagde Besøg hos hende — det Indtryk, at hun var i uligevægtig Stemning, og at denne muligt var fremkaldt ved Forholdet til hendes Mand, som hun dels var bange for og dels fandt frastødende og samtidig følte sig sexuel knyttet til, alt dette i Forbindelse med et tidligere Forhold til en Mand, hun havde været forlovet med, før hun blev gift. Under disse Samtaler blev ogsaa sexuelle Forhold omtalt, men det var hende, der bragte saadanne Forhold paa Bane, særlig da hun engang under Separationstiden mente sig besvangret af Manden, og Amtslægen har da bedt hende gøre Rede for sit Kønsliv, for at han som Læge kunde raade hende paa bedste Maade. Da Tiltalte Hedeveg Hansen senere i 1929 overfor Politiet erkendte sig skyldig i Fosterfordrivelse, afgav Amtslægen Erklæring i Sagen om hende, og i den Anledning havde han søgt at faa nærmere Rede paa hendes mentale Tilstand og derunder gaet hendes erotiske Følelsesliv metodisk igennem. Selv om hendes Oplysninger i saa Henseende var ret vakkende og uklare, fremgik det dog af disse, at hendes erotiske Trang var stærkt udtalt, og at denne havde ført hende ind i Forhold, der virkede opstemmende, men ikke tilfredsstillende paa hende, hvorfor hun havde kastet sig i Armene paa Tiltalte Niels Hansen, til hvem Forholdet — fraset det sexuelle — efterhaanden var blevet det slettest mulige. I November 1929 blev Fosterfordrivelsessagen mod Tiltalte Hedeveg Hansen henlagt uden Tiltale, mod at hun opgav Stillingen i Helsingø, som hun forlod i December s A. Den 11 Juni f A, da hun havde genoptaget Samlivet med Medtiltalte, ringede denne Amtslægen op og fremsatte Beskyldning mod denne for at have staaet i Forhold til Tiltaltes Hustru. Den 18 August s A ringede Tiltalte Niels Hansen paany Amtslægen op

og truede med at »anlægge Sag for Uterlighed«, saafremt Amtslægen ikke indgik paa en forligsmæssig Ordning. Den 27 s M ringede Tiltalte Niels Hansen igen, men fik først ved en fornyet Opringning Forbindelse med Amtslægen, der straks afbrød Samtalen, da han hørte, at det var Tiltalte. Kort efter havde samme Tiltalte henvendt sig til Politiet i Hillerød og forsøgt en Anmeldelse mod Amtslægen for uterligt Forhold, og omtrent samtidig svarede Amtslægen paa en Henvendelse fra Tiltalte Hedeveg Hansen om en anbefaling, at han under Hensyn til Fosterfordrivelsessagen ikke kunde give hende nogen anbefaling. Tiltalte Hedeveg Hansen beklagede under en Samtale med Amtslægen i den Anledning hendes Mands Opringninger og skrev i et Brev af 4 September s A, at hun ingen Grund havde til at beklage sig i nogen Retning. Amtslægen hørte saa intet til de Tiltalte før i Januar d A, da Tiltalte Hedeveg Hansen paany forgæves bad om en anbefaling, og derefter først, da han modtog det ovenfor ommeldte Brev af 4 Juli d A, hvori Tiltalte Hedeveg Hansen bl a skriver, at hendes Mand har »været en Del oprømt i den sidste Tid, grundet paa, at De vil anlægge Sag mod ham, og han var jo i sin gode Ret til at forfølge Sagen videre, da De trak den tilbage, men nu har jeg atter faaet talt ham til Rette, og han har lovet mig, at den Sag ikke skal berøres mere, hvis jeg kunde skaffe ovennævnte 300 Kr. — — — Haabende paa Deres gunstige Svar, da jeg, saafremt jeg ikke kan skaffe de 300 Kr, er ikke sikker paa, at min Mand ikke benytter sig af hans Ret til at forfølge Sagen, hvilket jeg formener meget nødig skulde ske.«

Samtidig modtog Amtslægen et Brev af 6 s M fra samme Tiltalte, der skriver: »Mit Brev, som De har modtaget i Dag til Morgen, var efter min Mands Diktat og derfor skriver jeg nu jeg er alene — — — haaber De vil hjælpe mig.

Og vil De ikke dette, ved jeg, at min Mand vil blive vred; han paastaar han anlægger Sag i Hillerød og gaar til Aviserne, og det staar ikke i min Magt at holde ham fra det, og selv om det ikke kan føre til noget slemt, saa kan det give Skandale og Ballade, og det synes jeg er meget kedelig, og der er ingen Tvivl om, at faar jeg Pengene og kommer i Gang undgaar vi alt dette — — — Saa derfor Hr. Amtslæge send mig disse Penge, De er jo ikke fattig, og De skal ikke høre fra mig nogensinde.«

Den 11 og 18 s M blev Amtslægen ringet op af Tiltalte Niels Hansen; første Gang bad han om Svar paa sin Hustrus Brev og fremsatte Trusel om at ville foretage Anmeldelse til Amt og Ministerium, hvis der ikke kom tilfredsstillende Svar; anden Gang søgte han at hale i Land og talte om en mindelig Ordning. Endelig modtog Amtslægen den 20 s M et Brev fra Tiltalte Hedeveg Hansen, hvori hun skriver, at det ikke er med hendes gode Vilje, at Manden ringer Amtslægen op, og at hun er meget ulykkelig derover, men Manden drikker for Tiden, og hans Hoved er ganske forstyrret.

Tiltalte Niels Hansen har erkendt, at han har henvendt sig til Amtslægen telefonisk, og vil ikke benægte, at han har udtalt sig som af Amtslægen forklaret, men han har under flere af Samtalerne været paavirket af Spiritus, saa han erindrer ikke, hvilke Udtalelser han har

fremsat. Han har ligeledes erkendt, at han i August 1930 pr Telefon søgte at gøre en Anmeldelse mod Amtslægen til Politiet i Hillerød, at han i Juni d A talte med den fungerende Redaktør af et herværende Dagblad om Omtale af Sagen, og at han efter Telefonopringningen den 11 Juli d A pr Telefon satte sig i Forbindelse med Amtskontoret i Hillerød i Anledning af Amtslægens Forhold til hans Hustru. Han har hævdet, at denne har sagt ham, at hun havde staaet i kønsligt Forhold til Amtslægen, og at denne har været uterlig overfor hende. Han har benægtet at have opfordret Tiltalte Hedeveg Hansen til at skrive Brevet af 4 Juli d A, men han kendte en Del af Indholdet, dog ikke Slutbemærkningen.

Tiltalte Hedeveg Hansen har til Forklaring af sin Adfærd mod Amtslægen hævdet, at han under deres mange Samtaler baade hos Amtslægen og hos hende i Helsingø og ogsaa, før han i Anledning af Fosterfordrivelsessagen vilde undersøge hendes Mentalitet, med Forkærlighed har bragt seksuelle Emner paa Bane og særlig perverse kønslige Forhold; han har paaduttet hende, at hun selv har indladt sig paa saadanne, og tilsidst har hun af Hensyn til sin Stilling indrømmet det, særlig da han sagde, at det vilde gavne hendes Sag. Alt dette har krænket hendes Blufærdighed. Amtslægen har ikke staaet i kønsligt Forhold til hende eller udvist direkte Uterlighed overfor hende, men han har villet undersøge hende og tilbudt at give hende Indsprøjtninger, der kunde modvirke hendes seksuelle Drift. Hun er dog klar paa, at hans Forhold overfor hende ikke har kunnet danne Grundlag for et retslig Erstatningskrav, men naar hun har bedt ham om Penge, skyldes det, at han har lovet at ville hjælpe hende. Hun har vel sagt til Tiltalte Niels Hansen, at Amtslægen har opført sig uterligt overfor hende, men ikke, at hun havde staaet i Forhold til ham. Med Hensyn til Brevet af 4 Juli d A har hun dels gentagende forklaret, at det er skrevet efter Opfordring af Medtiltalte og dels, at de var enige om Indholdet, men for Landsretten har hun tilbagekaldt denne Forklaring og hævdet, at hendes Mand ingen Delagtighed har i Brevet eller Kendskab til dets Indhold.

Amtslæge Giese har benægtet Rigtigheden af Tiltalte Hedeveg Hansens Forklaring, forsaavidt den strider mod hans. Det er pure Opspind, at han overfor hende har bragt paa Bane og drøftet perverse kønslige Forhold, som af hende forklaret; han har aldrig villet undersøge hende eller give hende Indsprøjtninger. Han har kun som Læge givet hende Raad og Vejledning, naar hun søgte saadant, og kun udspurgt hende i Anledning af den mentale Undersøgelse til Brug for Fosterfordrivelsessagen. Han har aldrig sagt, at han vilde hjælpe hende, men muligt nok, som en venlig Bemærkning, at hun, hvis hun trængte til hans Raad, kunde henvende sig til ham.

Det bemærkes, at Amtslæge Giese i Anledning af Tiltalte Niels Hansens Telefonopringninger den 11 Juni, 18 August og 27 August f A foretog Anmeldelse til Politiet, men disse Anmeldelser resulterede ikke i nogen Tiltale, samt at Tiltalte Hedeveg Hansens Opgivende om, at hun til forskellige Paarørende har beklaget sig over Amtslægen, ikke er bekræftet ved de i den Anledning foretagne Afhøringer.

Efter det anførte og idet bemærkes, at Tiltalte Hedevig Hansens Forklaring for Landsretten under Hensyn til dels hendes og Tiltalte Niels Hansens tidligere Forklaringer, dels hendes ovenanførte Brev af 6 Juli d A og dels det oplyste om Tiltalte Niels Hansens Telefonopringning den 11 Juli maa anses som urigtig, findes begge de Tiltalte at have gjort sig skyldige i et efter Straffelovens § 245 strafbart Forhold og vil efter denne Bestemmelse være at anse med Fængsel paa sædvanlig Fangekost hver i 120 Dage.

Efter derom af Anklagemyndigheden nedlagt Paastand vil derhos i Medfør af Lovbekendtgørelse Nr 378 af 23 Juni 1920 § 15 Retten til at praktisere som Jordemoder være at frakende Tiltalte Hedevig Hansen.

M a n d a g d e n 9 M a j .

Nr 87/1932.

Rigsadvokaten
m o d

Rasmus Martin Pedersen (Henriques),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 26 Februar 1932: Tiltalte Rasmus Martin Pedersen bør undergives Sikkerhedsforanstaltninger saaledes, at han anbringes i et Sindssygehospital. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ejstrup, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-
anket af Rasmus Martin Pedersen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

Færdig fra Trykkeriet den 25 Maj 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 9

Mandag den 9 Maj.

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Rasmus Martin Pedersen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 9 Januar 1932 har 2 jydsk Statsadvokatur rejst Sag og Tiltale mod Fængslede Rasmus Martin Pedersen for i Foraaret 1929 at have udvist uterligt Forhold overfor Anna Sira Rasmussen, født den 22 September 1917, idet han staaende indenfor et Vindue i Fattiggaarden i Harlev knappede sine Benklæder ned og tog Skjorten tilside, hvorpaa han tog om sit Kønslem og rystede det,

for i April 1931 flere Gange paa forskellige Steder paa Vejen i Harlev By paa samme Maade at have udvist uterligt Forhold overfor Ellen Lydia Rasmussen, f den 9 Oktober 1919, samt for ved en enkelt Lejlighed at have tiltalt hende med Bemærkningen: »Vil du se min Piller?«,

samt endelig for en Dag i Marts—April 1931 paa Vejen ved Forsamlingshuset i Harlev at have udvist uterligt Forhold overfor Nielsine Petrea Clausen, født den 6 September 1919, idet han knappede sine Benklæder ned, saa hun kunde se hans blottede Laar.

Under Sagen er der fra Anklagemyndighedens Side nedlagt Paa-stand om p r i n c i p a l t, at Tiltalte i Medfør af § 1, Stk 1, i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 undergives Sikkerhedsforanstaltninger, saaledes at han anbringes i et Sindssygehospital, s u b s i d i æ r t, at han anses med Straf efter Straffelovens § 176, jfr § 173, eller efter dens § 185.

Tiltalte er født den 26 Juli 1886 og ses ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Tiltalte har benægtet at have gjort sig skyldig i de ham paasigtede Forhold, men efter Sagens Oplysninger, derunder de af de paagældende Pigebørn afgivne Vidneforklaringer, findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har forholdt sig som i Anklageskriftet nævnt.

Under Sagen har Tiltalte været indlagt til Observation paa Aarhus

Sindssygehospital, hvis Overlæge i Erklæring af 15 December 1931 bl a har udtalt:

»Paa Grundlag af Sagens Akter sammenholdt med Resultatet af Observationen her paa Hospitalet skal sluttelig udtales, at det drejer sig om en Mand med ret stærk intellektuel Svækkelse, der muligvis først er udviklet efter, at han er blevet voksen, uden at man ved Grunden dertil; om der virkelig skulde have været Læsion af Hjernens eller en infektøs Lidelse, er man ikke i Stand til at afgøre. Paa syfilitisk Hjernelidelse forefindes ingen Tegn.

Det kan dog muligvis ogsaa være et Tilfælde af Ungdomssløvsind (Dem præcox Hebefreni) i simpel dement Form; der findes ikke katonene Træk, Negativisme, Stereotypier eller andre Symptomer, der særlig er karakteristiske for denne Sygdom, ej heller Hallucinationer, impulsive Handlinger, ligesom Forløbet heller ikke kan siges at være særlig karakteristisk.

Mest af alt har man, naar man ser paa den psykiske Tilstand, som der er i Øjeblikket, uden at tage Hensyn til, hvordan den har udviklet sig, Indtryk af at have at gøre med en medfødt ringe aandelig Udvikling, idet det er en ren intellektuel Defekttilstand, det drejer sig om; imod dette taler imidlertid, hvad der her er oplyst om ham, at han indtil sit 20 Aar skal have været kvik og opvakt. Hvorledes end Op-rindelsen er, er det i hvert Fald sikkert, at han lider af en ret betydelig intellektuel Defekt, der gør, at man, hvis det drejede sig om en medfødt Defekttilstand, maatte betegne ham som aandssvag i lettere Grad, og dette er i sig selv tilstrækkeligt til at forklare hans kønslige Perversitet«.

Retslægeraadet, hvem Sagen har været forelagt, har derhos i en Erklæring af 29 December 1931 udtalt, at Tiltalte

»efter den af Overlægen ved Sindssygehospitalen ved Aarhus afgivne Erklæring af 15 December 1931 er et aandeligt stærkt defekt Individ med ganske manglende social Kapacitet. Det forekommer ikke usandsynligt, at det drejer sig om virkelig Sindssygdom og i saa Fald om et Ungdomssløvsind (Dementia præcox).

Han maa betegnes som farlig for Retssikkerheden, og Retslægeraadet skal anbefale, at han anbringes i et Sindssygehospital«.

Efter det saaledes foreliggende vilde Tiltalte have gjort sig skyldig til Straf efter Straffelovens § 185, jfr § 39, men da Betingelserne i § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 for at undergive Tiltalte Sikkerhedsforanstaltninger findes at være til Stede, vil den af Anklagemyndigheden nedlagte principale Paastand, der er i Overensstemmelse med et af Tiltaltes Tilsynsværge, fhv Stationsforstander D V Utermøhl af Aalborg, under Sagen udtalt Ønske, være at tage til Følge.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 243/1931. Bogbindermester **Oscar Møller** (Møller)

mod

statsautoriseret Revisor **N Smith** (David),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af Engagementskontrakt.

Østre Landsrets Dom af 15 September 1931: Sagsøgte, statsautoriseret Revisor M Smith, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Bogbindermester Oscar Møller, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 800 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter alt foreliggende har Indstævnte haft Føje til at gaa ud fra, at Appellanten var paa det rene med, at den af Indstævnte foretagne Revision kun fandt Sted i det af Indstævnte under Sagen angivne Omfang og saaledes ikke omfattede de heromhandlede Bilag. Herefter vil Dommen kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Bogbindermester Oscar Møller, til Indstævnte, statsautoriseret Revisor M Smith, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1912 blev Sagsøgeren under nærværende Sag, Bogbindermester Oscar Møllers Regnskaber paa Foranledning af en Kreditor gennemgaaet af Th Møllers Revisionsfirma, hvis Indehaver er Sagsøgte, statsautoriseret Revisor M Smith, hvorhos statsautoriseret Revisor N C Nobel, for hvem nærværende Proces er anmeldt, en Tid har været Medindehaver af Firmaet. I Forbindelse med denne Gennemgang lod Sagsøgeren efter Sagsøgte Forslag sin Regnskabsførelse omlægge af ham, hvorhos man aftalte, at Sagsøgte Firma fremtidig skulde udføre Revision hos Sagsøgeren. Arbejdet udførtes fra 1917—18 indtil Udgangen af Aaret 1927, da Forretningsforbindelsen mellem Parterne blev afbrudt, af den hos Sagsøgte ansatte Revisor Adolph Johansen, der en Gang om Maaneden indfandt sig i Sagsøgerens Forretning og endvidere udarbejdede hans aarlige Driftsregnskab og Status. I Aarene 1922—27 inklusive, hvor

Sagsøgerens Omsætning ifølge hans Bøger udgjorde henholdsvis 153 320 Kr, 104,349 Kr, 109,856 Kr, 124,440 Kr, 94,144 Kr og 202 536 Kr, modtog Sagsøgte som Honorar for »Revision — — — med Statusopgørelse — — —« henholdsvis 600 Kr, 600 Kr, 650 Kr, 375 Kr, 350 Kr og 200 Kr. I Foraaret 1930 blev Sagsøgerens Bogholder afskediget paa Grund af Personaleindskrænkning, og kort efter opdagede Sagsøgeren, at han var blevet besveget af Bogholderen, hvilket denne derpaa erkendte. Besvigelserne var i det væsentligste udført dels derved, at Bogholderen havde tilegnet sig kontante Beløb, som Sagsøgerens Kunder havde indbetalt for leverede Protokoller, dels ved, at han havde indført større Beløb i Sagsøgerens Bøger som udbetalt i Arbejds løn, end han virkelig havde udbetalt. Efter Sagsøgerens Opgørelse har Bogholderen herved tilegnet sig henholdsvis 5032 Kr 50 Øre og 31 438 Kr, ialt 36 470 Kr 50 Øre, og Sagsøgeren har nu under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale sig dette Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 20 Marts 1931.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Efter Parternes Begæring er Spørgsmaalet om, hvorvidt der overhovedet paahviler Sagsøgte Erstatningsansvar gjort til Genstand for særskilt Procedure.

Revisor Nobel har i Henhold til Procesanmeldelsen givet Møde under Sagen og sluttet sig til Sagsøgtes Paastand.

Sagsøgeren har til Støtte for sin Paastand anført, at Sagsøgte har udført sin Revision i hans Forretning paa uforsvarlig Maade og derfor maa være pligtig at erstatte det ovennævnte Tab, idet dette vilde være undgaaet ved en forsvarlig Revision. Han har i saa Henseende henvist til den Maade, paa hvilken Besvigelserne er udført: Hans Bogholder, som siden Midten af Aaret 1921 overtog Førelsen af en for Protokolfabrikationen indrettet særlig Bog, hvori alle Detailler samt Priser for hver Protokol indførtes, og som i alt væsentligt førte Bogen korrekt, udskrev Regninger for de leverede Protokoller, hvorefter han i flere Tilfælde tilegnede sig de paa Regningerne kontant indbetalte Beløb uden at foretage nogensomhelst Tilførsel om Salget i Bogholderiet, medens han dog hver Gang lagde en behørig Regningskopi paa Plads i Kontoret. Med Hensyn til Arbejds lønnen udbetaltes denne ugevis i Henhold til de for Arbejderne førte Arbejdsbøger, hvis Beløb rigtigt overførtes paa en Lønningsliste til Brug for Indførelsen i Bogholderiet, og Bogholderen tilegnede sig nu Beløb paa Lønningskontoen ved paa denne at bogføre større Lønningsudbetalinger, end de nævnte Lønningslister udviste. Besvigelserne vilde saaledes være undgaaet eller bragt til Standsning, hvis Sagsøgte blot havde sammenholdt Forretningsbøgerne dels med den nævnte særlige Bog for Protokolsalget eller de dette vedrørende Regningskopier, dels med Lønningslisterne. Sagsøgeren gør nu gældende, at Sagsøgte var antaget som Revisor hos ham uden nogen nærmere særlig Aftale, og at det herefter i Overensstemmelse med de almindelige Principer for en sagkyndig Revision maatte paahvile ham som et Led i Revisionsarbejdet at sammenholde Bøgerne med de til Grund for Bogføringen liggende Bilag, og at Sagsøgte ved at undlade dette, og i al Fald ved at have undladt at meddele Sagsøgeren, at han ikke foretog saadanne

Stikprøver, har gjort sig skyldig i en Forsømmelse, hvis tabvoldende Følger han maa bære Ansvar for.

Sagsøgte har heroverfor anført, at Omfanget af de Pligter, der har paahvilet ham, ikke umiddelbart kan udledes af Principerne for en fuld-stændig sagkyndig Revision, men maa bero paa den ved hans Antagelse trufne Aftale, idet et ansvarligt Firma — i Modsætning til et Aktieselskab — ofte antager en Revisor blot til at føre Tilsyn med Bogføringens formelle Behørighed og til iøvrigt at yde regnskabsmæssig Assistance, medens Firmaet ikke ønsker foretaget nogen Bilagsrevision eller kritisk Revision. Han har herved henvist til en af Sagsøgeren tilvejebragt Erklæring af 31 Oktober 1930 fra Foreningen af autoriserede Revisorer, hvori det hedder:

»Bortset fra Bogføringsassistance og de Tilfælde, hvor Revisorens Arbejde udelukkende er knyttet til de aarlige Statusopgørelser, kan der sondres mellem to Hovedformer for en kontinuerlig Forretningsforbindelse mellem Ejeren af en privat Virksomhed og en autoriseret Revisor, nemlig:

Tilsyn, eller som det ofte benævnes »Regnskabskyndig Assistance«, som sædvanlig bestaar i en Undersøgelse af, om Bogføringen er formelt i Orden.

Til et saadant Tilsyn hører sædvanligt Eftersyn (men ikke Revision) af Bogføringen og Beholdninger, Drøftelser med Indehaveren angaaende Forretningsførelsen og den indre kontrolmæssige Organisation, Konsultationsvirksomhed i Bogførings- og Skattespørgsmaal og navnlig en Gennemgang af den aarlige Statusopgørelse og ofte tillige af Skatteangivelsen.

I Aarets Løb udføres et saadant Tilsyn sædvanlig dels ved et Gennemsyn af Bøgerne, muligvis suppleret med nogen Konferering og Eftertælling, og dels ved et Eftersyn med Hensyn til a jour Føring og Afstemninger, desuden foretages sædvanlig Eftersyn af Beholdninger af Kasse, Bank, Veksler, etc. Statusopgørelsen gennemgaaes og sammenholdes med Bøgerne og med det iøvrigt foreliggende Materiale, ligesom de ovennævnte Drøftelser sædvanlig finder Sted i Forbindelse med Statusopgørelsen.

Revision som bestaar i en Undersøgelse af, om Bogføringen til-lige er reelt i Orden og udføres ved, at Revisoren under Hensyn til de særlige Forhold i den paagældende Virksomhed, herunder navnlig dennes Organisation og indre Kontrol, gennemgaaer Bogføringen med det hertil hørende Materiale Bilag, Bøger, Specifikationer, paa en saadan Maade og i et saadant Omfang, at han føler sig overbevist om Bogføringens Rigtighed i reel Henseende.

Af Hensyn til Udgifterne ved Revision eller af andre Grunde aftales dog ofte saadanne Begrænsninger i Revisionens Omfang, at Revisionen i større eller mindre Grad faar Karakteren af Tilsyn.«

Sagsøgte hævder nu, at han kun er blevet antaget til at yde saadant Tilsyn og regnskabsmæssig Assistance. Til Støtte herfor har han — idet den i 1912 trufne Aftale ikke umiddelbart har ladet sig dokumentere — bl a henvist til, at det dengang var yderligere almindeligt, at et ansvarligt Firma nøjedes med en saadan begrænset Revision, at dette

stemmer vel med den Maade, hvorpaa Forbindelsen mellem Parterne i sin Tid begyndte, at han faktisk aldrig gennem de forløbne 15 Aar har foretaget nogen Bilagsrevision — hvorved bemærkes, at det efter det oplyste maa antages, at en saadan ikke vilde have forøget Sagsøgtens Arbejde i væsenligt Omfang, og at hans Honorar nogenlunde rettede sig efter den til Revisionsarbejdet anvendte Tid, — samt at Sagsøgeren og hans forskellige Bogholdere maa have været bekendt hermed. I saa Henseende har ovennævnte Revisor Johansen og Fru Carola Møller, der i Aarene 1916—24 var ansat hos Sagsøgeren dels som Kasserer og dels som Bogholder, som Vidner forklaret, at Sagsøgeren ofte opholdt sig i eller færdedes gennem det Lokale, hvor Revisionen foretoges, og deltog i Diskussionen om opstaaede Tvivlsspørgsmaal; endvidere har Revisor Johansen forklaret, dels at han engang i Anledning af Sagsøgerens Skatteansættelse sagde til ham, at han jo maatte huske paa, at hans Regnskaber ikke var effektivt reviderede, men kun gennemsete, uden at Sagsøgeren gjorde nogen Bemærkning i den Anledning, dels at Johansen i Anledning af, at den i Forretningen udbetalte Arbejdsløn engang forekom Sagsøgeren for stor i Forhold til Omsætningen, udtalte, at man jo kunde gaa Lønningslisterne igennem, hvilket Sagsøgeren dog ikke mente var nødvendigt.

Efter det anførte maatte det paahvile Sagsøgeren at godtgøre, at det efter Beskaffenheden af den mellem Parterne i in Tid truffne Aftale har paahvilet Sagsøgte at foretage Bilagsrevision, og da saadant Bevis under de foreliggende Omstændigheder ikke er ført, men det tværtimod maa antages, at Sagsøgte kun har været forpligtet til at foretage Revision i det af ham paastaaede mindre Omfang, vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 800 Kr.

Tirsdag den 10 Maj.

Nr 92/1931. Tømrermester N P Andersen (Selv)

mod

Foreningen for Bygningshaandværkere paa Sjælland (Henriques),

betræffende Afgiftspligt af Byggearbejder.

Østre Landsrets Dom af 30 Marts 1931: Sagsøgte Tømrermester N P Andersen bør til Sagsøgerne »Foreningen for Bygningshaandværkere paa Sjælland« betale det paastævnte Beløb 1190 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra 4. November 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter dennes Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten oplyst, at den ene af de to Ejendomme, han har opført for egen Regning, er solgt til Gaardejer Christoffer Rasmussen, Vindinge, og den anden, der er bygget paa en af Sagfører Kjær i Roskilde købt Grund, er solgt til Arbejdsmand Vendelbo Andersen.

Bestemmelsen i Hovedforeningens Loves § 10, 4 Stk og Roskilde Murermesterforenings Loves § 8, 4 Stk om at Afgift skal udredes af Nybygninger, der udføres for Regning, saavel som den i § 11 i de ældre Love for Roskilde Murermesterforening indeholdte Afgiftsbestemmelse findes under Hensyn til det Øjemed, hvori de paagældende Afgifter er paalagt, at maatte forstaas saaledes, at ogsaa Bygninger, som vedkommende Haandværker lader opføre til Salg som et Led i hans Haandværksvirksomhed, er afgiftspligtige.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 30 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Tømrermester N P Andersen til Indstævnte, Foreningen af Bygningshaandværkere paa Sjælland med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Roskilde Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne »Foreningen for Bygningshaandværkere paa Sjælland«, Jyderup, paastaaet Sagsøgte Tømrermester N P Andersen, Gershøj, tilpligtet at betale 1190 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato den 4 November 1930.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af 361 Kr, idet han i det samlede Beløb, som han har afgivet Afgiftserklæringer for 1240 Kr kræver fradraget, udover et af ham betalt Beløb, som ogsaa Sagsøgerne har fradraget, nemlig..... 50 Kr dels to Poster angaaende Arbejder ved egne Ejendomme 150 Kr + 60 Kr = 210 — dels for udlagte Præmier til Ulykkesforsikringer i 1926—30 619 —

879 —

til Rest: 361 Kr

Sagsøgte har siden 1918 været Medlem af »Mesterforeningen for Bygningshaandværkere i Gl Roskilde Amt« (i det følgende kaldet: Amtsforeningen), men udførte, idet han baade er Tømrermester og Murermester bl a ogsaa Arbejde indenfor Omraade under anden tilstødende lokal Forening, nemlig »Roskilde Murermesterforening« (i det følgende kaldet: Roskilde-Foreningen). Begge disse Foreninger er Medlemmer af den sagsøgende Forening (i det følgende kaldet: Hovedforeningen) og er for sig og deres enkelte Medlemmer pligtige at rette sig efter Forskrifterne i Hovedforeningens Love, saaledes som dette udtrykkelig er fastsat i § 22 i Amtsforeningens Love af 5 Marts 1923.

Efter Sagsøgnernes Fremstilling havde Sagsøgte ifølge §§ 9 og 10 i Hovedforeningens Love Anmeldelses- og Afgiftspligt med Hensyn til alt Tilbudsarbejde, som udførtes indenfor Omraadet af en af de Foreninger, der er Medlemmer af Hovedforeningen, ligesom der ifølge de samme Loves § 10⁴ skal svares Afgift af Nybygninger, der udføres efter Regning. Afgiften androg for Tiden før 1 April 1928 3 pCt og for Tiden derefter 2 pCt af Arbejdets Overtagelsessum.

Der er under Sagen af Sagsøgerne fremlagt ialt 12 af Sagsøgte underskrevne Anmeldelser om Arbejde, daterede fra 16 Marts 1928 til 18 Juni 1929, i hvilke han forpligter sig til at betale Roskilde-Foreningen paagældende Afgiftsbeløb, til samlet Sum 1240 Kr i den efter Arbejdets Aflevering paafølgende Termin.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelspaastand paaberaabt sig, at han ikke ved at være Medlem af Amtsforeningen har paataget sig nogen Forpligtelse overfor Hovedforeningen.

Denne Indsigelse maa imidlertid være uden Betydning i Henhold til, hvad der foran er anført om Indholdet af Foreningernes Love, og Sagsøgerne har derhos godtgjort, at de af Roskilde-Foreningen er bemyndigede til at indtale denne Forenings Tilgodehavende hos Sagsøgte.

Sagsøgte hævder dernæst, at han i Maj 1929 udmeldte sig af Amtsforeningen, og at han kun i Misforstaaelse og under Trusel om ellers at ifalde Bødeansvar for undladt Anmeldelse af paagældende Arbejder underskrev de til Grund for Sagen liggende Afgiftserklæringer, skønt han ikke havde nogen Pligt hertil.

Om den paastaaede Udmeldelse — der bestrides af Sagsøgerne og som iøvrigt efter Lovene skulde være skriftlig og ske med 6 Maaneders Varsel til en 1 Januar — er imidlertid intet andet oplyst, end hvad der fremgaar af en Vidneforklaring, afgivet af Kassereren i Amtsforeningen, Tømrermester Niels Holger Nielsen. Denne har forklaret, at han engang mødte Sagsøgte paa Frederiksborgvej, uden at Vidnet ved, om dette skete før eller efter, at Vidnet den 21 September 1929 havde sendt Sagsøgte en Meddelelse om, at Provenuet af hans Konto i Amtsforeningen 254 Kr 35 Øre var anvendt til delvis Dækning af hans Gæld til Foreningen, som — inklusive en Bøde paa 200 Kr for undladt Anmeldelse af et Arbejde — androg 288 Kr 80 Øre, hvorfor Restbeløbet 34 Kr 45 Øre afkrævedes Sagsøgte. Ved Mødet paa Landevejen foreholdt Vidnet Sagsøgte, at han skyldte Foreningen et Beløb, og Sagsøgte udtalte da, at han ønskede at udtræde af Foreningen, hvortil Vidnet svarede, at Sagsøgte først maatte betale sin Gæld til

Foreningen, der foruden nysnævnte Beløb andrager 2 Aars Kontingent à 5 Kr, og videre skete ikke.

Efter Sagsøgtes Fremstilling modtog han Kassererens Brev af 21 September 1929 kort efter Mødet paa Landevejen, og da han derefter i lang Tid ikke hørte noget fra Foreningen, gik han ud fra, at hans Forhold til denne var afgjort.

Det ses imidlertid ikke, at Sagsøgtes ved denne Lejlighed fremsatte Ønske om Udtrædelse af Amts-Foreningen eller dennes senere Passivitet overfor ham kan have nogen afgørende Betydning for nærværende Sags Udfald.

Angaaende Udfærdigelsen af de i Sagen foreliggende Afgiftserklæringer fra Sagsøgte har Roskilde-Foreningens Formand, Murermester Rasmus Peter Sørensen, der tillige er Næstformand i Hovedforeningen, som Vidne i den forberedende Ret forklaret følgende:

De første fem Erklæringer, der er dateret 16 Marts 1928, og som angaar tidligere udførte Arbejder, et enkelt Arbejde endog fra 1926, er underskrevet af Sagsøgte paa Vidnets Kontor i Roskilde i Henhold til de af Sagsøgte tidligere gjorde Anmeldelser og uden, at det var Genstand for Omtale, hvorvidt Sagsøgte var pligtig at betale disse Afgifter. De næste tre Erklæringer, der er daterede 13 Marts 1929, har Sagsøgte udfyldt og underskrevet hjemme, efter at have faaet dem tilstillet af Vidnet i Anledning af, at der ikke forelaa Anmeldelse fra Sagsøgte om paagældende Arbejder, og efter at Vidnet havde lovet at indstille, at Bødeansvar for unldadt rettidig Anmeldelse frafaldtes. Angaaende de sidste fire Erklæringer, der er dateret 18 Juni 1929, har Sagsøgte først talt med Vidnet om Arbejdernes Udførelse og var paa det rene med, at han skulde betale Afgifterne, hvorefter Sagsøgte fik Blanketterne med til yderligere Udfyldning og Underskrift og senere tilbageleverede dem. I Sommeren 1929 forhandlede Vidnet med Sagsøgte om afdragsvis Betaling af den forfaldne Gæld, men hverken ved denne eller anden Lejlighed gjorde Sagsøgte Indsigelse med Hensyn til sin Pligt til at betale.

Det er under Proceduren yderligere oplyst, at Sagsøgte i 1929 underskrev en Erklæring om afdragsvis Betaling.

Sagsøgte vil herefter ikke kunne høres med sine Indsigelser om at have handlet under Misforstaaelse eller urigtig Paavirkning fra Roskilde-Foreningens Side, da han underskrev de foreliggende Afgiftserklæringer.

Sagsøgtes subsidiære Paastand om Fradrag af de ovenfor nævnte Beløb henholdsvis 210 Kr og 619 Kr har Hensyn til følgende Forhold:

Den første og den sidste Afgiftserklæring for Beløbene 150 Kr + 60 Kr, ialt 210 Kr, angaar efter Sagsøgtes Anbringende Arbejder udførte for egen Regning, og da Lovene kun omtaler Afgift af Tilbudsarbejde og Arbejde ifølge Regning, der maa forudsættes udført for andre, har der efter Sagsøgtes Formening ikke været Hjemmel til at kræve Afgift af ham for disse Arbejder.

Da Sagsøgte imidlertid ikke trods Opfordring dertil nærmere har oplyst, hvorledes disse Byggearbejder kan anses udførte for hans egen Regning eller hvorfor han ikke tidligere har fremsat Indsigelse mod at præstere Afgiftserklæringer herom, findes Sagsøgerne at have Krav

paa, at Spørgsmaalet om Sagsøgtes Skyld ogsaa for disse Byggearbejders Vedkommende anses afgjort med Erklæringernes Udstedelse.

Modkravet 619 Kr angaar Præmier for Ulykkesforsikring, som Sagsøgte har afholdt vedrørende de af ham i 1926—1930 opførte Ejendomme. Sagsøgte har ment at kunne kræve disse Beløb godtgjort af Hovedforeningen, hvori det i § 10 i denne Forenings Love hedder: »Til Dækning af Medlemmernes Udgifter til lovplichtige Forsikringer, Arbejdsløsheds- og Invalidefond, Kontingenter til Hovedorganisationer, Central- og Lokalforeninger samt saadanne almene Formaal, der maatte have til Hensigt at aflaste det offentlige for Byrder, der paa hviler det efter Lovgivningen, skal Overtageren ved Arbejdets Aflevering svare den Afgift, der er gældende indenfor den Forenings Omraade, hvor det omhandlede Arbejde udføres, — — — — —.«

Efter det under Proceduren oplyste maa det imidlertid antages, at nævnte Bestemmelse er at forstaa saaledes, at de enkelte personlige Medlemmer ikke har Krav paa Dækning af deres Forsikrings-Udgifter hos andre end deres egen Lokalforening, saavidt denne er i Stand dertil og forsaavidt de Regler, der følges ved Overskudets Fordeling, tillader det.

Da Sagsøgte herefter ikke har oplyst noget, der kan fritage ham for at betale Restgælden ifølge de underskrevne Afgiftserklæringer, vil han være at dømme til at betale Sagsøgerne det paastævnte Beløb med Renter.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 200 Kr.

Onsdag den 11 Maj.

Nr 163/1931. **Fabrikant Ernst Enna (Selv)**
 mod
 Frk Karen Sehested (P Jacobsen),

 betræffende Misligholdelse af en Lejekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 20 Juni 1931: Sagsøgte, Fabrikant Ernst Enna, bør taale, at det omhandlede Lejemaal ophører pr Oktober Flyttedag 1931. Saa bør han og betale til Sagsøgerinden, Frøken Karen Sehested, i Erstatning 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 13 April 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms 9sigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henshold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant Ernst Enna, til Indstævnte, Frk Karen Sehested, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 18 Marts 1930 lejede Sagsøgerinden, Frk Karen Sehested, af Sagsøgte, Fabrikant Ernst Enna, for en aarlig Leje af 3000 Kr Villaen Nordre Strandvej 53 i Rungsted. I Kontrakten nævnedes det, at Villaen af Lejeren agtedes benyttet »til Bolig, Pensionat o lign«. Opsigelse skulde kun kunne gives til en April Flyttedag og skulde afgives inden den foregaaende 1 December. Lejemaalet tiltraadtes til April Flyttedag 1930.

Under 20 November s A lod Sagsøgerinden Sagsøgte vide, at det var hende umuligt at varme Villaen, som havde Centralvarmeanlæg, op. Sagsøgte afviste Besværingen.

Den 10 Januar 1931 gentog Sagsøgerinden sin Klage i forstærket Form, idet hun derhos meddelte, at hun og hendes Moder paa Grund af Kulden var blevne nødte til midlertidig at tage Ophold i København. Sagsøgte afviste ligeledes denne Klage.

I Marts tog Sagsøgerinden paany Ophold i Villaen. Den 10 s M lod hun Ingeniørfirmaet Andreasen & Henningsen undersøge Varmeanlægget; den herom af Firmaet den 14 s M afgivne Erklæring paaviste en Række alvorlige Mangler ved Anlægget.

Under 17 s M sendte Sagsøgerinden Sagsøgte denne Erklæring og gjorde samtidig opmærksom paa store og tildels farlige Mangler ved den elektriske Installation samt paa, at Zinkdækningen paa det til Villaen hørende Taarn formentlig som Følge af Sne og Frost var gaaet i Stykker, saa at Vandet drev ned i Taarnet. Hun forlangte Manglerne afhjælpne og krævede Erstatning for sine Tab samt Lejemaalet ophævet fra Oktober Flyttedag 1931.

Sagsøgte svarede paany afvisende.

Sagsøgerinden lod derefter Firmaet Kemp & Lauritzen undersøge det elektriske Lysanlæg i Villaen. Firmaet erklærede at finde følgende Fejl:

- »1) Bærestativet for Luftledningen gennem Haven er knækket
- 2) Glansgarnsledningen i Køkkenet mangler Isolation
- 3) Staalrør i Kælderen er gennemrustet.«

Af disse Fejl erklæredes den førstnævnte for livsfarlig, hvorfor Anmeldelse skete til Elektricitetsværket, der herefter foranledigede, at Sagsøgte rettede Fejlen.

Ved Stævningen af 13 April 1931 paastod Sagsøgerinden sig her-
 efter kendt berettiget til at betragte sit ommeldte Lejemaal som ophørt
 pr Oktober Flyttedag 1931 og Sagsøgte idømt en Erstatning paa 2000 Kr
 med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato. Efter at Vandet den
 22 s M var trængt ned gennem det flade Tag paa Taarnet og havde
 anrettet Ødelæggelse i de to nedenunder værende Etager, forhøjede
 Sagsøgerinden sin Erstatningspaastand med 200 Kr med Renter heraf
 5 pCt p a fra denne Paastands Fremsættelse den 21 Maj 1931. Sagsøgte
 paastaar sig frifundet.

Efter Indholdet af den ovennævnte Erklæring af 14 Marts 1931 og
 af et under Sagen optaget Skøn af 18 Maj s A maa det antages, at
 Centralvarmeanlægget er ganske utilstrækkeligt til at opvarme Villaen,
 og denne Mangel maa anses saa væsenlig, at Sagsøgerindens Paastand
 om Lejemaalets Ophør findes hjemlet. Herved bemærkes, at det efter
 Sagens særlige Omstændigheder findes rimeligt, at Sagsøgerinden har
 sat Oktober Flyttedag som Ophørstermin. Det findes ligeledes bevist,
 at Villaen har haft de øvrige af Sagsøgerinden paaklagede Mangler og
 Sagsøgte maa anses at have været pligtig at afhjælpe disse. Han maa
 derfor nu være pligtig at yde Sagsøgerinden en Erstatning for de hende
 ved samtlige Mangler tilføjede Tab og Afsavn. Erstatningens Størrelse
 findes efter alt foreliggende, derunder at Sagsøgerinden selv har be-
 kostet nogle af Mangleternes Afhjælpning, og at Sagsøgte var bekendt
 med, at Sagsøgerinden agtede at benyttede Villaen til Pensionatsvirk-
 somhed, at kunne sættes til 2000 Kr, af hvilket Beløb Renter bliver at
 tilkende Sagsøgerinden fra Stævningens Dato.

Sagens Omkostninger, deri indbefattet Godtgørelse for Udlæg til
 Skøn, findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerinden med 400 Kr.

Nr 92/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Otto Jørgensen (Bache),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 3 Marts 1932: Tiltalte Hans Otto
 Jørgensen bør tvangsindlægges paa Aandssvageanstalten paa Livø. Saa
 bør han og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for
 ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører L Kant,
 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket
 af Hans Otto Jørgensen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte Hans Otto Jørgensen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Faaborg Købstad m v har Statsadvokaten for Fyen m v ved Anklageskrift af 12 Januar 1932 principalt paastaet Hans Otto Jørgensen dømt til i Medfør af § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, at undergives Sikkerhedsforanstaltninger, saaledes at han anbringes paa Anstalten paa Livø eller subsidiært i Forvaringsanstalten paa Sundholm, subsidiært idømt Straf efter Straffelovens § 185 i Anledning af, at han er sigtet for den 27 September 1931 Kl ca 11 Aften i Svanninge at have udvist groft uterligt Forhold overfor Tjenestepige Dagny Emilie Andersen ved ud for Gavlen af sin Fader, Pumpemager Jørgen Hansen Jørgensens Hus at have blottet sig for hende og sagt til hende: »Maa jeg have Lov til at kneppe dig?« og ved den offentlige Vej at have taget hende om Livet, kysset hende, stukket sin Haand op under hendes Kjole og forsøgt at beføle hende i Skridtet og paany blottet sig for hende og rettet fornyet Anmodning til hende om Samleje.

Tiltalte er født den 9 Februar 1907 og tidligere anset:

1) ved en af Retten for Faaborg Købstad m v den 25 Marts 1925 afsagt Dom efter Straffelovens § 185, smh med § 210 og jfr med § 37, samt efter Straffelovens § 185, til dels jfr med § 37, under Hensyn til midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 90 Dage.

2) ved en af Østre Landsret den 7 Juni 1929 afsagt Dom efter Straffelovens § 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage,

3) ved en af Retten for Faaborg Købstad m v den 19 April 1930 afsagt Dom efter Straffelovens § 185, jfr midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 90 Dage, og

4) ved en af samme Ret den 30 April 1931 afsagt Dom efter Straffelovens § 185, jfr midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Tiltalte har inden Retten tilstaaet, at han har udvist det i Anklageskriftet beskrevne Forhold overfor Dagny Andersen, men han har forklaret, at hans Hensigt med den udviste Adfærd kun var at opnaa Samleje med hende ad frivillig Vej, og at han til at begynde med havde opfattet hendes Holdning overfor ham saaledes, at hun ikke ubetinget var uvillig til at inlade sig med ham, der ved den paagældende Lejlighed havde repareret hendes Cykel. Han har yderligere anført, at Pigen, da han, efter første Gang at have blottet sig for hende, fulgte med hende henad Vejen, ikke modsatte sig hans Følgeskab, og at hun efter hans Indtryk ikke gjorde egenlig Modstand, da han tog hende om Livet og

senere kyssede hende; de passerede paa deres Vej en Del beboede Steder og mødte ogsaa enkelte Vejfarende. Da hun senere fortalte ham, at hun var ringforlovet, blev han klar over, at han ikke kunde opnaa noget med hende, og fra dette Øjeblik forsøgte han ikke yderligere Tilnærmelser.

Dagny Andersen har som Vidne forklaret, at Tiltalte har udvist den i Anklageskriftet beskrevne Adfærd overfor hende. Hun har paa Forehold erkendt, at Tiltalte maaske nok af hendes lidt passive Holdning kunde faa det Indtryk, at hun ikke havde noget særlig imod at indlade sig med ham; hun vil dog paa hans første Spørgsmaal: »Maa jeg have Lov til at kneppe dig?« have svaret roligt Nej, og hun vil ved at stritte imod have søgt at hindre, at han kyssede hende, og hendes Passivitet skyldtes efter hendes Forklaring kun den Omstændighed, at hun var ængstelig for, hvad der kunde ske, hvis hun prøvede paa at optræde mere bestemt overfor Tiltalte.

Efter det saaledes foreliggende maa det anses for godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet ommeldte Forhold.

Kredslægen i Faaborg Lægekreds har den 17 Marts 1925 — under den Sag, der afsluttedes ved ovennævnte Dom af 25 Marts 1925, og som angik Sigtelse for uterligt Forhold — Exhibitionisme — overfor flere voksne Kvinder, i et enkelt Tilfælde dog overfor Smaapiger — angaaende Tiltaltes mentale Tilstand afgivet en Erklæring, der konkluderer i, at Tiltalte er et degenereret Individ, sandsynligvis arvelig belastet, men ingenlunde nogen »ægte Exhibitionist«, samt at hans Aandsevner maa antages at være noget under det normale, og at han kan kaldes i lettere Grad imbecil.

Til denne Erklæring har nævnte Kredslæge i et og alt henholdt sig i et Par senere Erklæringer af henholdsvis 18 April 1929, afgivet i Anledning af Tiltaltes anden Straffesag, og 18 Marts 1930, afgivet i Anledning af hans 3 Straffesag, ligesom han endelig i en Erklæring af 28 Oktober 1931 har udtalt, at hans mentale Tilstand er ganske den samme som tidligere.

Retslægeraadet har i en Erklæring af 13 November 1931 udtalt, »at Hans Otto Jørgensen efter det oplyste maa skønnes at være et psykisk degenereret let aandssvagt Individ. Han er ikke sindssyg. Han maa paa Grund af sine hyppige Lovovertrædelser anses for farlig for Retssikkerheden, og Retslægeraadet maa anbefale, at han søges anbragt paa Anstalten paa Livø eller subsidiært i Forvaringsanstalten paa Sundholm.«

I Anledning af, at Spørgsmaalet om Kastration var blevet rejst af Kredslægen, bemærkede Retslægeraadet i nævnte Erklæring, at det ikke kunde anbefale, at han paa nærværende Tidspunkt fik Tilladelse til at underkaste sig noget operativt Indgreb i Kønsorganerne, men det henledte Opmærksomheden paa Muligheden af at rejse Spørgsmaalet om den paagældendes Kastration efter nogen Tids Ophold og Observation paa Anstalt. Endelig udtalte Retslægeraadet i en Erklæring af 16 Februar 1932 i Anledning af, at Tiltalte paa Faaborg Sygehus var blevet underkastet Operation for Forsnævring af Forhuden, at den

nævnte Operation ikke vilde kunne antages at paavirke Tiltaltes seksuelle Tilbøjeligheder.

Under Domsforhandlingen i Landsretten har Tiltalte i Anledning af en til Politiet i Faaborg indgaaet Anmeldelse tilstaaet, at han den 15 Februar 1932 om Aftenen Kl ca 11 har udvist uterlig Adfærd overfor en Kvinde, som han traf paa Landevejen, idet han bl a stillede sig op foran hende med opknappede Benklæder uden dog at have sit Lem fremme, og spurgte hende, om han maatte krybe paa hende.

Efter det om Tiltalte Jørgensens mentale Tilstand oplyste og efter Beskaffenheden af de ham begaaede strafbare Handlinger maa han — navnlig ogsaa i Betragtning af, at han tidligere er straffet fire Gange for Forbrydelse mod Sædeligheden — anses at frembyde en nærliggende og alvorlig Fare for Retssikkerheden, og da den af Anklagemyndigheden nedlagte principale Paastand herefter findes at have Hjemmel i Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, vil denne Paastand være at tage til Følge, efter Omstændighederne saaledes, at han anbringes paa Aandssvageanstalten paa Livø.

Nr 93/1931. Fhv Fiskeriforpagter nuværende Restauratør **C F Christensen** (Cohn)

m o d

Godsejer **D Laursen** (Meyer),

betræffende Godtgørelse for nogle af Indstævnte overtagne Fiskeriredskaber.

Vestre Landsrets Dom af 28 Marts 1931: Sagsøgte, Godsejer D Laursen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Fiskeriforpagter C F Christensen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa Tilkendelse af 2500 Kroner med Renter fra den 21 Februar 1930.

Som i Dommen antaget, kan det ikke anses for godtgjort, at der ved Forhandlingerne den 28 December 1929 er kommet en endelig Handel i Stand mellem Parterne.

Efter at Indstævnte i Henhold til det for Fogedretten indgaaede Forlig har erholdt alle Appellantens Redskaber udleveret og derefter har overdraget Fiskeriforpagteren samtlige disse til Brug, maa han være pligtig at yde Appellanten Erstatning, forsaavidt Værdien af det, hvorover han saaledes har disponeret, overstiger, hvad Appellanten efter Kontrakten skulde tilsvare.

Idet det derhos efter de i Sagen foreliggende Oplysninger maa antages, at de af Appellanten udleverede Redskaber har haft en Merværdi, der passende vil kunne ansættes til 2500 Kroner, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 700 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Godsejer D Laursen, bør til Appellanten, fhv Fiskeriforpagter, nuværende Restauratør C F Christensen, betale 2500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 21 Februar 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger for begge Retter 700 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, fhv Fiskeriforpagter C F Christensen i København, forpagtede fra den 1 Januar 1922 det under Godset Ry Nørskov den Gang hørende Aalefiskeri m m ved Ry Mølle i Gl Ry Sogn. Ved Forpagtningens Tiltrædelse blev der overleveret Forpagteren en Del Fiske-redskaber, Baade o l, og i Forpagtningskontraktens § 7 hedder det herom: »Forpagteren overtager de til Fiskeriet hørende Baade, herunder en større Motorbaad, der afleveres i driftssikker Stand — — —, Paahængsmotorer, Vaad, Liner samt øvrige Redskaber og Inventar til samme Vurderingspris, som Ejeren maa overtage disse Effekter fra den nuværende Forpagter, og skal ligeledes ved Forpagtningens Ophør aflevere disse Ting efter Vurdering, foretaget af to uvildige Mænd, hvoraf hver af Parterne vælger een. Det til den Tid manglende eller overskydende Beløb betales af henholdsvis Forpagter eller Ejer«. Efter at Ry Mølle med det tilhørende Fiskeri i Foraaret 1929 var solgt til Sagsøgte, Godsejer D Laursen af Ormstrup, blev Sagsøgeren opsagt til at fraflytte Fiskeriet den 1 Januar 1930, i hvilken Anledning der skulde udbetales ham en kontraktmæssig Erstatning af 4000 Kr. Desuden skulde efter den foranførte Kontraktbestemmelse Fiske-redskaberne m m vur-

Færdig fra Trykkeriet den 1 Juni 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 10

Onsdag den 11 Maj.

deres af to uvildige Mænd, hvoraf hver Part udpegede en. Valg af Vurderingsmænd fandt ogsaa Sted, og Tiden for Vurderingen blev berammet, men da Vurderingen skulde foretages om Morgenen den 28 December 1929, var den af Sagsøgte udpegede Vurderingsmand, Fisker Carl Hansen af Randers, blevet forhindret, hvorfor Vurderingsforretningen maatte udsættes. Lidt senere paa Dagen kom Hansen imidlertid til Stede, og da nu Sagsøgerens Vurderingsmand var blevet optaget andet Steds paa ubestemt Tid, henstillede Hansen til Sagsøgeren, at de i Fællesskab saa paa Redskaberne, for at Parterne mulig uden Vurdering kunde enes om Afleveringen. Udover de Fiskeredskaber og Baade, som Sagsøgeren efter sin Kontrakt skulde aflevere, havde han gennem Aarene anskaffet et betydeligt Antal Fiskeredskaber, over hvilke han under den paafølgende Forhandling foreviste Hansen en Liste, tilligemed en anden Liste over, hvad han efter Kontrakten skulde aflevere. Ifølge Kontraktens Bestemmelser skulde de sidstnævnte Redskaber have en Mindsteværdi af 2638 Kr 88 Øre, saaledes at Sagsøgeren skulde tilsvare den Mindreværdi, Redskaberne ved Vurderingen maatte have, men til Gengæld af Ejeren skulde have godtgjort den Merværdi, de ved en Vurdering maatte vise sig at have. Under Forhandlingerne med Hansen hævder Sagsøgeren at have udtalt, at han kunde tænke sig at handle paa den Maade, at man betragtede de Redskaber, der stod opført paa Listen over det, der skulde tilbageleveres, som Dækning for, hvad han efter Kontrakten skulde tilsvare, og at Sagsøgte desuden for det paa den anden Liste anførte skulde betale 2500 Kr. Derefter forhandlede Sagsøgeren tillige med Sagsøgtes Fader, Godsejer J Laursen af Ry Mølle, der ved den ommeldte Lejlighed repræsenterede Sagsøgte, og som forgæves prøvede at bevæge Sagsøgeren til at nedsætte Beløbet 2500 Kr. Da Sagsøgtes Fader nogle Dage senere indfandt sig hos Sagsøgeren for at betale det ovennævnte Erstatningsbeløb af 4000 Kr og for iøvrigt at gøre op i Anledning af Handlen, gjorde Sagsøgtes Fader imidlertid gældende, at han havde forstaaet de tidligere førte Forhandlinger saaledes, at Sagsøgte skulde have samtlige Fiskeredskaber, baade dem, der efter Kontrakten skulde afleveres, og dem, som Sagsøgeren ejede derudover, for den samlede Sum af 2500 Kr hvilket vilde betyde, at Sagsøgeren skulde aflevere samtlige sine Redskaber og tilsvare Forskellen mellem de 2500 Kr og det Beløb af 2638 Kr 88 Øre, der var Mindsteværdien af de Redskaber, som ifølge Kontrakten skulde

tilbageleveres. Herimod protesterede Sagsøgeren og nægtede at fravige Forpagtningen. Under en Fogedforretning, som Sagsøgte derefter den 4 Januar 1930 havde begært foretaget for at sætte sig i Besiddelse af det bortforpagtede, enedes Parterne dog om en mindelig Ordning, hvorefter Sagsøgte deponerede et Beløb af 2500 Kr, medens der om Aftalens nærmere Indhold skulde erhverves en Afgørelse ved Domstolene. Desuden fik Sagsøgte efter Forliget samtlige Redskaber — saavel dem, der kontraktmæssig skulde være tilstede, som dem, der var anskaffede herudover — overleveret til øjeblikkelig Brug, og Sagsøgeren lod derefter ved Retten i Silkeborg udmelde Skønsmænd til at vurdere alle Redskaberne. De udmeldte Mænd afholdt Syns- og Skønsforretningen den 29 Januar 1930, og herunder blev de Redskaber, der efter Kontrakten skulde tilbageleveres, og som, efter hvad ovenfor er anført, skulde repræsentere en Værdi af 2638 Kr 88 Øre, af Skønsmændene vurderet til en samlet Værdi af 4260 Kr 50 Øre, medens de Redskaber, som Sagsøgeren ejede derudover, vurderedes til 4158 Kr.

Under nærværende Sag har derpaa Sagsøgeren paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale 2500 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Januar 1930, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Som det fremgaar af, hvad ovenfor er anført, drejer Tvisten mellem Parterne sig om, hvad der er blevet aftalt den 28 December 1929 under de Forhandlinger, som da førtes mellem Sagsøgeren og Sagsøgtes Vurderingsmand, Fisker Hansen, samt senere mellem Sagsøgeren og Sagsøgtes Fader i Overværelse af Hansen og Sagsøgtes Fiskeriforpagter H C Josephsen, efter at Hansen uden Sagsøgerens Nærværelse havde talt med Sagsøgtes Fader. Under en Del af Forhandlingerne var tillige til Stede Fisker Søren Sørensen, der arbejdede for Sagsøgeren. Medens Sagsøgeren og Fisker Sørensen har afgivet Forklaringer, der gaar ud paa, at det blev en Aftale, at de kontraktlige Redskaber, der var tilstede, kunde gaa lige op med Kontraktens Vurdering af de af Sagsøgeren i sin Tid modtagne Redskaber, og at Sagsøgte for Sagsøgerens øvrige Redskaber skulde betale 2500 Kr, har Sagsøgtes Fader og Fisker Hansen samt Josephsen forklaret, at Aftalen blev, at Sagsøgte skulde have alle ommeldte Redskaber for 2500 Kr, der skulde afgaa i det Beløb, Sagsøgeren efter Kontrakten skulde tilsvare for de af ham i sin Tid modtagne Redskaber.

Under den saaledes foreliggende Uoverensstemmelse mellem Parternes Opfattelse af, hvad der er passeret den 28 December 1929, finder Retten det betænkeligt at statuere, at Sagsøgeren har ført tilstrækkelig Bevis for, at Aftalen har haft det af ham hævdede Indhold.

Det kan imidlertid efter alt det oplyste ej heller af Sagsøgte anses godtgjort, at Handel er afsluttet som af ham hævdet.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Til senere endelig Afvikling af Parternes Mellemværende maa Sagsøgeren dog have Krav paa, at det ved en Vurderingsforretning overensstemmende med Forpagtningskontrakten afgøres, om og med hvilket Beløb den ene af Parterne vil have at yde den anden Tilsvare for de

Redskaber, der ifølge Kontrakten er afleverede af Sagsøgeren, medens de af denne senere anskaffede, ligeledes til Sagsøgte udleverede Redskaber maa blive at tilbagelevere af Sagsøgte, hvorved bemærkes, at Retten ikke under denne Sag kan tage Stilling til Spørgsmaalet om Sagsøgtes mulige Tilsvær i Anledning af disse Redskabers Forringelse ved Brug, indtil Tilbagelevering sker.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Fredag den 13 Maj.

Nr 206/1931. Gaardejer Kr Buch, Tørrild (Gamborg)

mod

Andelsselskabet Vejle Oplands Strømforsyning (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at indtræde som Medlem i en Transformatorforening under det indstævnte Andelsselskab.

Vestre Landsrets Dom af 30 Juni 1931: Sagsøgte, Gaardejer Kr Buch, er forpligtet til at indtræde som Medlem af en Transformatorforening, der skal være Medlem af det sagsøgende Andelsselskab Vejle Oplands Strømforsyning i Overensstemmelse med dettes og de under det hørende Transformatorforeningers Love. Sagsøgte bør paa sin Ejendom modtage den Installation, han har tegnet sig for, nemlig et Kraftanlæg til 7½ H K. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 1000 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret bestrider Appellanten ikke, at Selskabet er gyldigt stiftet.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Kr Buch, til Indstævnte, Andelsselskabet Vejle Oplands Strømforsyning, med 500 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aarene 1926—27 fremkom der i Omegnen af Vejle Ønsker om Beboernes Forsyning med elektrisk Strøm, og der blev i den Anledning af Beboerne — særlig i Egnen om Randbøldal — nedsat et midlertidigt Udvalg med Gaardejer Kr Trøgelborg af Kobberbølgaard som Formand, der indledede Forhandlinger med forskellige Personer og Institutioner om Betingelserne for Levering af Strøm, hvorhos Udvalget antog Ingeniør N M Hansen af Ry som teknisk Raadgiver. Paa et Møde den 28 Oktober 1926 i Vejle med Repræsentanter for Kommunalbestyrelsen og Elektricitetsværket i denne By modtog Udvalget et Tilbud om Levering af Strøm fra nævnte Værk gennem Højspændingsledninger og Oprettelse af Transformatorstationer, og Udvalget afholdt derpaa i den følgende Tid Møder rundt omkring i Omegnen, hvor Beboerne blev gjort bekendt med de i Sagen foretagne Skridt. Samtidig blev der foretaget Tegning af Andelshavere i Foretagendet, idet Tegningen skete ved Underskrift paa Lister med følgende Tekst:

»Underskrevne tegner sig herved med nedenstaaende Antal Lampesteder og Hestekræfter som Medlem af en Transformatorforening, der atter er Medlem af et Andelsselskab, hvis Opgave er at forsyne Vejle Opland med Elektricitet — alt paa Grundlag af det af Vejle Byraads Belysningsudvalg den 28 Oktober 1926 givne Tilbud paa Levering af Strøm.

Tegningen er bindende forsaavidt Tilslutningen giver et saadant Resultat, at den samlede aarlige Udgift til Lys og Kraft ikke overstiger et Beløb svarende til ca 1,2 pCt af Ejendomsskylden.

Naar den midlertidige Tegning er sluttet, afholdes stiftende Generalforsamling, hvor Love skal vedtages og Bestyrelse vælges.«

Tegningslisterne indeholdt derhos Oplysning om det Antal Lampesteder og Hestekræfter, som vedkommende Andelshaver tegnede sig for, samt om Ejendomsskyldværdien af hans Ejendom. Der blev derefter indkaldt til en stiftende Generalforsamling i Vejle den 13 Oktober 1927, og paa denne vedtoges det efter nogen Diskussion med 35 Stemmer mod 22 at stifte Andelsselskabet under Navn af Vejle Oplands Strømforsyning. Endvidere vedtoges Love for Selskabet, og der valgtes en Bestyrelse paa 9 Medlemmer, som fik Bemyndigelse til at paabegynde Arbejdet med Udbygningen. Bestyrelsen satte sig derefter i Forbindelse med tre Entreprenørfirmaer, der indgav Tilbud paa Arbejdet og samtidig paa Grundlag af de til Ingeniør Hansens Projekt hørende Rentabilitetsberegninger afgav Garanti om Dækning af Selskabets eventuelle Underskud i de første 10 Aar; i Henhold hertil blev der paa et Bestyrelsesmøde den 23 November 1927 oprettet Slutsedler med Firmaerne. Udbygningen blev derefter paabegyndt, idet der foreløbig oprettedes 11 Transformatorstationer. Der var imidlertid opstaaet nogen Opposition indenfor Kredsen af de tegnede Andelshavere. Der havde

saaledes allerede paa et Udvalgs møde den 20 Juli 1927 foreligget Lister over 32 tegnede Andelshavere fra Nederbro og Vejle Søndermark, der havde protesteret mod, at deres Tegning var bindende; og i Slutningen af 1927 sluttede flere sig til Oppositionen. Installationen af Elektricitet skete derfor ikke i det paaregnede Omfang, hvortil kom, at de Andelshavere, der boede indenfor Vejle Kommune, fik Tilsagn om Lettelse i Vilkaarene for Levering af Elektricitet fra Kommunens Elektricitetsværk. Følgen heraf var, at Regnskaberne for Andelsselskabet i de to første Regnskabsaar udviste Underskud, saaledes, at der af Entreprenørfirmaerne i Henhold til deres ovennævnte Garantitilsagn maatte tilskydes henholdsvis 7347 Kr 75 Øre og 6647 Kr 97 Øre. Idet Sagsøgerne, Andelsselskabet Vejle Oplands Strømforsyning, har anbragt, at Sagsøgte, Gaardejer Kr Buch af Tørrild, uberettiget har vægret sig ved at vedstaa sin Tegning, der var bindende bortset fra det i Tegningslisten tagne Forbehold, og at den ved Tegningen forudsatte Tilslutning, samt den paaregnede Rentabilitet af Foretagendet vilde være opnaaet, saafremt den forommeldte Opposition, for hvilken Sagsøgte var en af Lederne, ikke havde modarbejdet Tilslutningen, har de under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet dels at anerkende, at han er forpligtet til at indtræde som Medlem af en Transformatorforening, der skal være Medlem af det sagsøgende Andelsselskab i Overensstemmelse med dettes og de under det hørende Transformatorforeningers Love, dels paa sin Ejendom at modtage den Installation, han har tegnet sig for, nemlig et Kraftanlæg til $7\frac{1}{2}$ H K.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte i første Række gjort gældende, at der ved Ombæringen af Tegningslisterne er sagt til de tegnede, at Tegningen ikke var bindende, men kun orienterende, og at Følgen deraf har været, at der under Selskabets Start var Usikkerhed om, hvorvidt man vilde kunne fastholde de tegnede.

Efter den af Sagsøgte afgivne Partsforklaring var han betænkelig ved at tegne sig, fordi han mente, der vilde blive for ringe Tilslutning, men han tegnede sig sluttelig, da det af Trøgelborg og Ingeniør Hansens Assistent Ingeniør O Møller blev sagt, at der ikke vilde blive udbygget, før den beregnede Rentabilitet kunde holde, hvorved han forstod, at den aarlige Udgift ikke maatte overstige ca 1,2 pCt af Ejendomsskylden. Der var ikke ved Tegningen Tale om, hvorvidt denne var bindende eller ikke. Herefter maa der gaas ud fra, at Sagsøgte ikke for sit Vedkommende har været i Tvivl om Tegningens Karakter. Det fremgaar derhos af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte den 13 Oktober 1927 blev valgt til Medlem af Selskabets Bestyrelse, hvorefter han deltog i nogle Bestyrelsesmøder; han ses senest at have underskrevet Forhandlingsprotokollen for Mødet den 6 November 1927, og i December s A udmeldte han sig.

Der er nu vel af forskellige andre Personer, hvem Tegningslisten har været forelagt, afgivet Forklaring om, at der ved saadanne Lejligheder er faldet Udtalelser om, at Tegningen ikke skulde være bindende; men heroverfor er det af de Personer, der ledede Tegningen, hævdet, at de altid har sagt og instrueret andre om at sige, at Tegningen var bindende. Ingeniør Hansen har derhos forklaret, at det netop var af

Hensyn hertil, at han foranledigede, at det ovennævnte Forbehold blev optaget i Tegningslisternes Tekst. Det fremgaar derhos af Selskabets Forhandlingsprotokol, at det paa Møder, som det forberedende Udvalg afholdt, og paa hvilke det nævnte Spørgsmaal blev rejst, fra Udvalgets Side er hævdet, at man ansaa de tegnede for bundne ved deres Tegning.

Det kan herefter ikke anses godtgjort, at der ved Tegningen er givet Tilsagn i Strid med Tegningslistens Indhold, og Sagsøgte har derfor ikke af denne Grund været berettiget til at træde tilbage fra sin Tegning.

Sagsøgte har dernæst gjort gældende, at han ifølge det oftnævnte Forbehold i Tegningslisten er løst fra sin Tegning. Det bemærkes herved, at der er Enighed om, at Forbeholdet skal forstaas saaledes, at der ved Beregningen skal ses hen til Ejendomsskylden for samtlige de Anlægget tilsluttede Forbrugere, ikke for den enkelte Forbruger. Det er endvidere ubestridt, at der ved Selskabets Stiftelse ikke var tegnet et saa stort Antal Andelshavere, at der ved et Tilskud af 1,2 pCt af den samlede Ejendomsskyld kunde skaffes Dækning af Udgiften; men Sagsøgerne har hævdet, at det har været forsvarligt at paabegynde Udbygningen allerede med den da foreliggende Tegning, idet Erfaringen viser, at der altid kan paaregnes forøget Tilslutning under Arbejdets Gang dels saaledes, at de tegnede Andelshavere ønsker at faa et større Antal Lampesteder end de har tegnet sig for, dels saaledes at ikke tidligere tegnede Personer ønsker Optagelse i Selskabet. Under Sagen har der været afholdt en Syns- og Skønsforretning, under hvilken de udmeldte Syns- og Skøns mænd, Driftsbestyrerne O J Westergaard, Randers, og H A Jensen, Svinninge, har været anmodede om at foretage en Undersøgelse af det Grundlag, hvorpaa det sagsøgende Selskab er startet, og derefter udtale sig om, hvilken Rentabilitet der efter almindelige Erfaringer fra Oplandselskaber kunde forventes opnaaet, forudsat at Medlemmerne vedstod deres Tegning, og at Tegningen til Selskabet under Udbygningen havde svaret til, hvad der efter foreliggende Erfaringer sædvanligt finder Sted i saadanne Selskaber.

I denne Anledning foretog Syns- og Skøns mændene en Undersøgelse af Forholdene paa Stedet og udarbejdede et Projekt for Elektricitetsforsyningen til Vejle Opland. Ifølge dette er de naaet til en Tilslutning af ialt 9115 Lampesteder og 1804 Hestekræfter eller, naar 1 HK sættes lig med 5 Lampesteder, ialt 18135 Lampesteder. Det af Syns- og Skøns mændene opstillede Driftsregnskab, i hvilket der er regnet med en fast aarlig Afgift pr Lampested af 1 Kr 82 Øre og en Betaling for Salg til Lys og Kraft af 40 Øre pr kwt, udviser et mindre Overskud. Det hedder derefter i Skønserklæringen:

»Foranstaaende Projekt er udarbejdet i Overensstemmelse med den i Skønstemaet givne Anvisning og paa Grundlag af de Forhold, som efter foreliggende Erfaringer vil kunne ventes at være tilstede, naar Udbygningen af det paagældende Anlæg i det væsentlige maa siges at være tilendebragt.

Indtægten er beregnet efter det Princip, som er angivet i Ingeniør Hansens oprindelige Projekt, nemlig en fast Afgift af Kr 1,82 pr Lampested (1 HK = 5 Lampesteder) stor nok til at dække Forrentning og

Afskrivning af Anlægssummen for Transformatorstationer og Lavspændingsanlæg, samt 40 Øre pr Kilowatt-Time.

Denne faste Afgift (Kr 1,82) er — i Forhold til hvad der betales andre Steder — meget lav, og der er ingen Tvivl om, at et Projekt udarbejdet paa Basis af en højere fast Afgift (f Eks Kr 2,50) og til Gengæld en lavere Strømpris pr Kilowatt-Time, vilde give en endnu bedre Rentabilitet, idet den lavere Strømpris vilde virke fremmende paa Salget af Elektricitet.«

Syns- og Skønsmændene har derhos foretaget en Beregning over, hvor meget Udgiften andrager i Forhold til Ejendomsskylden, idet de herved er gaaet ud fra, at der svarer ca 500 Kr Ejendomsskyld til 1 Lampested, og Udgiften, der er anslaaet til 89 469 Kr, bliver herefter 0,98 pCt af Ejendomsskyldværdien. Erklæringen konkluderer herefter i, at Projektet efter Mændenes bedste Overbevisning hvilede paa et forsvarligt fornuftigt Grundlag, der berettigede Bestyrelsen til at lade det bringe til Udførelse.

Efter Afgivelsen af den nævnte Skønserklæring har Sagsøgte Ingeniør F H Krebs i København indhentet en Erklæring over de foreliggende Beregninger. Ingeniør Krebs har heri paa flere Punkter kritiseret Beregningerne, særlig for saa vidt angaar den Tilslutning, der er regnet med, og er derved naaet til Resultater, der afviger fra Skønsmændenes.

Efter Sagens Oplysninger, derunder en af Ingeniør Hansen under Domsforhandlingen for Landsretten afgivet Forklaring, blev det paa et Møde, der afholdtes paa den Tid, da Selskabets Stiftelse blev besluttet, meddelt de mødte, at der kun manglede en Tilslutning af 17 pCt i, at den paaregnede Rentabilitet kunde naas. Denne Oplysning, der hidrørte fra Ingeniør Hansen, skal forstaas saaledes, at den Sum, som de tegnede Andelshaveres Ejendomme paa dette Tidspunkt repræsenterede i Ejendomsskyld — nemlig ca 3 100 000 Kr — skulde forhøjes med den nævnte Procent for at den i Tegningslisten forudsatte Rentabilitet kunde opnaas. Efter alt, hvad der foreligger, særlig det afgivne Skøn, der ikke kan anses modbevist ved Ingeniør Krebs's Erklæring, kan det nu ikke anses godtgjort, at den nævnte Oplysning har været urigtig, ligesom det ikke kan statuere, at det har været uberettiget at regne med, at den i Tegningslisten ommeldte Rentabilitet vilde være opnaaet ved den yderligere Tilslutning til Selskabet, der efter almindelig Erfaring som fornævnt kunde forventes, under Udbygningen, saafremt Selskabet ikke var blevet medarbejdet af dets egne Medlemmer, derunder Sagsøgte.

Sagsøgte har endelig under Henvisning til, at Selskabets Love er mangelfuldt affattede, bestridt, at Selskabet er gyldig stiftet, og har særlig henvist til, at Lovenes § 3 bestemmer, at Elektricitetsforbrugerne slutter sig sammen i Transformatorforeninger, og at disse Foreninger udgør Andelshaverne i Selskabet, medens Forholdet ubestridt har været det, at der, da Selskabet stiftedes, endnu ikke var gjort Skridt til Danelse af Transformatorforeninger. Da Sagsøgerne imidlertid maa anses at have haft Føje til at udskyde den endelige Organisation af Transformatorforeningerne, og der iøvrigt ikke er paavist væsentlige Mangler ved Selskabets Organisation, derunder de paa den stiftende General-

forsamling vedtagne Love, kan der ikke tillægges disse Indsigelser nogen Betydning.

Efter det anførte vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 1000 Kr.

Nr 207/1931. **Handelsgartner Ejnar Fjeldvig (Gamborg)**

mod

Andelsselskabet Vejle Oplands Strømforsyning (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at indtræde som Medlem i en Transformatorforening under det indstævnte Andelsselskab.

Vestre Landsrets Dom af 30 Juni 1930: Sagsøgte, Handelsgartner Ejnar Fjeldvig, er forpligtet til at indtræde som Medlem af en Transformatorforening, der skal være Medlem af det sagsøgende Andelsselskab Vejle Oplands Strømforsyning i Overensstemmelse med dettes og de under det hørende Transformatorforeningers Love. Sagsøgte bør paa sin Ejendom modtage den Installation, han har tegnet sig for, nemlig 40 Lampesteder. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret bestrider Appellanten ikke, at Selskabet er gyldigt stiftet.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Handelsgartner Ejnar Fjeldvig til Indstævnte Andelsselskabet Vejle Oplands Strømforsyning med 500 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er enslydende med Præmisserne til Landsretsdommen i foranstaaende Sag, dog at Præmissernes 8—9 Af-snit er saalydende:

Efter den af Sagsøgte afgivne Partsforklaring var han betænkelig ved at tegne sig, men tegnede sig sluttelig, efter at Trøgelborg havde udtalt: »Skriv De kun under; det er slet ikke sikkert, at det bliver til noget«. Trøgelborg sagde derhos, at Tegningen kun var midlertidig eller foreløbig. Sagsøgte var tilstede paa Generalforsamlingen den 13 Oktober 1927, men forlod den inden der var foretaget nogen Afstemning. Han blev uden sit Vidende valgt til Bestyrelsesmedlem og deltog i tre eller fire Bestyrelsesmøder, dog uden at underskrive Forhandlingsprotokollen. Han vil allerede paa det første af disse Møder overfor sine Kolleger i Bestyrelsen have fremhævet, at det var nødvendigt, at Selskabet sikrede sig, at det havde Befolkningen med sig i fornødent Antal enten gennem en ny Tegning eller en ny Generalforsamling. Da han ikke kunde sætte sit Synspunkt igennem overfor Bestyrelsen, nedlagde han sit Hverv som Bestyrelsesmedlem med Tilkendegivelse af, at han be-
tragede sig som udtraadt af Selskabet.

Der er fremdeles af forskellige Personer, hvem Tegningslisten har været forelagt, afgivet Forklaring om, at der ved saadanne Lejligheder er faldet Udtalelser om, at Tegningen ikke skulde være bindende; men heroverfor er det af de Personer, der ledede Tegningen, hævdet, at de altid har sagt og instrueret andre om at sige, at Tegningen var bindende. Ingeniør Hansen har derhos forklaret, at det netop var af Hensyn hertil, at han foranledigede, at det ovennævnte Forbehold blev optaget i Tegningslisternes Tekst. Det fremgaar derhos af Selskabets Forhandlingsprotokol, at det paa Møder, som det forberedende Udvalg afholdt, og paa hvilke det nævnte Spørgsmaal blev rejst, fra Udvalgets Side er hævdet, at man ansaa de tegnede for bundne ved deres Tegning.

Fredag den 20 Maj.

Nr 85/1932.

Rigsadvokaten

mod

Johannes Kristian Pedersen Rudfeld (E Bülow),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 24 Februar 1932: Tiltalte Johannes Kristian Pedersen Rudfeld bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder. Saa betaler Tiltalte og denne Sags Omkostninger, herunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Wreschner, 80 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Ved de foreliggende Oplysninger maa det anses godtgjort, at Tiltalte svigagtig har skaffet sig de under 1 a og b omhandlede Laan ved uden Hjemmel at benytte de paagældende Dokumenter som Sikkerhedsstillelse. Det tiltrædes, at Tiltaltes Forhold ved Dommen er henført under Straffelovens § 257, samt at han er fri-fundet med Hensyn til Forhold 2. Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Johannes Kristian Pedersen Rudfeld bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvori Forundersøgelse har fundet Sted ved Københavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Johannes Kristian Pedersen Rudfeld

1) for Bedrageri ved i svigagtig Hensigt og til egen Fordel mod Løfte om betryggende Sikkerhed at have formaaet Direktør i A/S Det danske Koloniallotteri Tage Guldberg Jensen til paa egne eller Kolonial-lotteriets Vegne at udbetale sig som Laan:

a) den 30 December 1929 7200 Kr, til Sikkerhed for hvilket Beløb Tiltalte samme Dag overgav Direktør Guldberg Jensen tre A/S Morgenbladets Køberkonsortium tilhørende Transporter, daterede henholdsvis 24, 27 og 28 December 1929, hvilke Dokumenter Tiltalte svigagtig havde sat sig i Besiddelse af, og om hvilke Tiltalte maatte vide, at de efter den 1 Januar 1930 var værdiløse, hvorhos Tiltalte svigagtig og uden Bemyndigelse paa den for Laanet udstedte Kvittering tegnede Morgenbladet som Laantager;

b) den 4 Januar 1930 2800 Kr, til Sikkerhed for hvilket Beløb Tiltalte samme Dag overgav fornævnte Direktør Guldberg Jensen en af Københavns Belysningsvæsen den 4 Januar 1930 udstedt Depositumkvittering, stor 4500 Kr, tilhørende A/S Morgenbladet, over hvilket Aktiv Tiltalte var uberettiget til at disponere som anført;

2) for falsk Angivelse ved — i en den 11 November 1930 dateret og til Chefen for Københavns Opdagelsespoliti stilet Skrivelse — imod bedre Vidende at have anmeldt Højesteretssagfører Dr juris J Hartvig Jacobsen for Bedrageri overfor Tiltalte.

Tiltalte er født den 21 August 1884 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i de Forhold, for hvilke han er tiltalt. Sagens Omstændigheder er følgende:

Den 21 December 1929 blev der paa daværende Landsretssagfører, nu Højesteretssagfører Hartvig Jacobsens Kontor mellem Tiltalte, Konsul J Villemoes samt nogle andre i Venstrepressen interesserede oprettet en Overenskomst om at tilskyde ny Kapital til Videreførsel af A/S Morgenbladet, saaledes at den ældre Aktiekapital 250 000 Kr af den tidligere Ejer Nordisk Trust skulde overdrages dem for en Købesum, der senere fastsattes til 7500 Kr. Den ny Kapital skulde være 130 000 Kr, og Tiltalte, der var Medarbejder ved Bladet, tegnede 10 000 Kr heraf. Overtagelse skulde ske 1 Januar 1930, og der forhandlede herom videre i de følgende Dage. Da Bladet imidlertid for at holdes i Gang maatte have Penge til Papirindkøb, henvendte Redaktøren sig til Hartvig Jacobsen som Repræsentant for Køberne, og der fremskaffedes da for disses Regning Penge mod Sikkerhed i 3 Transporter fra Bladet af 24, 27 og 28 s M paa Tilgodehavender for Annoncer til Beløb henholdsvis 1600 Kr, 4000 Kr og 1600 Kr, ialt 7200 Kr. Disse Transporter udstedtes til og overgaves Hartvig Jacobsen. For at Bladets Depositum hos Belysningsvæsenet kunde ordnes og overtages maatte der hos dette den 4 Januar 1930 af Bladet deponeres 4500 Kr, hvilket Tiltalte som nedenfor anført gjorde. Den 28 Februar 1930 erfarede Hartvig Jacobsen, at Tiltalte uden hans eller andre rette vedkommende Vidende og Vilje havde benyttet de 3 Transporter og Belysningsvæsenets Depositumskvittering til mod Sikkerhed i disse Dokumenter fra Direktør i Koloniallotteriet Guldberg Jensen at fremskaffe de 10 000 Kr, som Tiltalte selv havde indskudt til Bladet. Der fandt derefter Forhandlinger Sted, som resulterede i, at Tiltalte den 11 Juni 1930 udstedte et Anfordringsbevis for 10 000 Kr til Guldberg Jensen. Den 11 Februar 1931 dømtes Tiltalte til at indfri dette, hvad han imidlertid hidtil ikke har kunnet.

I 1931 anlagde Tiltalte Sag mod Konsul J Villemoes m fl, idet han under Anbringende af kun at have tegnet de 10 000 Kr Aktier under visse senere bristede Forudsætninger paastod dem dømt til at tilbagebetale ham Beløbet, men ved Østre Landsrets Dom af 18 April 1931 frifandtes de Sagsøgte, idet det bl a ansaas godtgjort, at Tiltaltes Aktietegning var sket uden Betingelser eller Forudsætninger af nogen Art.

Morgenbladet led intet Tab ved Tiltaltes Dispositioner over Transporterne og Kvitteringen fra Belysningsvæsenet. Kun den første Transport af 24 December 1929 var af Hartvig Jacobsen anmeldt for vedkommende Debitor, og straks efter Konsortiets Overtagelse af Bladet den 1 Januar 1930 meddelte han denne, at Transporten var uden Betydning, hvorefter samtlige disse Annoncetilgodehavender paa sædvanlig Maade indgik til Bladet. Depositumskvitteringen fra Belysningsvæsenet blev derhos i Juni 1931 af Tiltaltes Sagfører afleveret til Konsul Villemoes.

Først i Juli 1931 kom der paa Foranledning af det Ministerium, hvorunder Tiltalte havde Ansættelse, en politimæssig Undersøgelse af Tiltaltes Forhold, og under denne hævdede Direktør Guldberg Jensen at være besvæget for de 10 000 Kr og forlangte Tiltalte.

Det er af Tiltalte under Sagen erkendt, at han efter at have forpligtet sig til »paa fleres Vegne« at bidrage med 10 000 Kr til den ny Aktiekapital, den 30 December 1929 henvendte sig til Direktør Guldberg

Jensen og af denne fik udbetalt 7200 Kr mod til Sikkerhed for Beløbets Tilbagebetaling at pantsætte de ovennævnte 3 Transporter for samme Paalydende, og at han den 4 Januar 1930 videre af Guldberg Jensen modtog 2800 Kr, idet han et Par Dage derefter som yderligere Sikkerhed for Beløbenes Tilbagebetaling til Guldberg Jensen afleverede ovennævnte Depositumskvittering fra Belysningsvæsenet 4500 Kr. Tiltalte gav for Modtagelsen af Beløbene Kvitteringer. Den første Kvittering af 30 December 1929 er saalydende:

»— — — Det danske Koloniallotteri

Direktion Indenlandsk Afd — — —

— — — Dags Dato modtaget af Direktør T Guldberg Jensen paa Det danske Koloniallotteris Vegne Kr 7200,00 — — — mod Sikkerhed i hoslagte 3 Transporter

1) 28/12 1929 Magasin, Gyldendal, A Schou	1600,00
27/12 „ do do do	2000,00
24/12 „ Sylvester Hvid	1600,00
	Sum 7200,00

Beløbet betales snarest, senest 1 April d A. Er Beløbet ikke tilbagebetalt til nævnte Tidspunkt, erlægges 6 pCt Rente fra 1 Jan 1930 — — —
— — — paa Morgenbladets Vegne.

Johs Rudfeld — — —«.

Denne Kvittering var affattet af Guldberg Jensen, og det beroede paa en Fejlskrift, at det andet Transportbeløb i denne var anført til 2000 Kr i Stedet for 4000 Kr.

Den anden Kvittering af 4 Januar 1930 lød blot saaledes:

»— — — Dags Dato modtaget pr Check, stor 2800 Kroner — — —
— — — Johs Rudfeld — — —«.

Tiltalte hævder at have haft fornøden Bemyndigelse til at pantsætte de nævnte 4 Dokumenter. Han har herom forklaret, at de 3 Transporter den 30 December 1929 blev ham udleveret af Hartvig Jacobsen med Anmodning om at rejse Penge paa dem, idet det blev sagt af Hartvig Jacobsen, at han ikke laa inde med Midler til at holde Bladet gaaende. Han tror at have sagt, at Midler kunde faas i Koloniallotteriet. Han regnede med, at Transporterne var i Orden uden at være opmærksom paa, at de lød paa Hartvig Jacobsens Navn og ikke var forsynede med Overdragelsespaategning fra denne. Han gik ud fra, at Transporterne var anmeldt for paagældende Debitor, og forstod ikke, at de skulde være uden Betydning efter Køberkonsortiets Overtagelse af Bladet. De 10 000 Kr, som han selv havde tegnet sig for, mente han først at skulle indbetale, naar det nye Selskab var en fuldbyrdet Kendsgerning. Han indbetalte de 7200 Kr den 30 September 1929 paa Hartvig Jacobsens Kontor, men fik alene en Kvittering underskrevet af Kasserersken og konciperet af ham selv saalydende:

»— — — Dags Dato modtaget af Herr Redaktør Rudfeldt — — — for Regning Overtagelse af Morgenbladet A/S — — — 7200 Kroner — — —
— — — J Hartvig Jacobsen
Landsretssagfører — — —
— — — J J Larsen — — —«.

Naar Kasserersken samme Dag har bogført de 7200 Kr som à conto Indbetaling paa hans Aktietegning, mener han, at dette har været uden Hjemmel. Han har imidlertid hverken til Hartvig Jacobsen eller andre paa Morgenbladets Vegne givet Besked om sin Afgivelse af de 3 Transporter til Guldberg Jensen.

Da han den 4 Januar 1930 indbetalte de 4500 Kr til Belysningsvæsenet, gjorde han det i eget Navn og fik derfor ogsaa en Kvittering lydende paa sit eget Navn. Da han nu var inde med et Beløb, der laa 1700 Kr over hans Tegningsforpligtelser, hævdede han hos Morgenbladet 1700 Kr og tilskrev den 6 Januar 1930 Hartvig Jacobsen saaledes:

»— — — Dags Dato har jeg modtaget pr Check af Morgenbladet Kr 1700,— som Bladet har debiteret Konsortiets Konto. Paa mine Indbetalinger til Konsortiet 7200 Kroner bedes dette Beløb fradraget, og min Indbetaling er herefter 5500 Kroner — — —

NB: Jeg har for egen Regning deponeret 4500 Kroner i Belysningsvæsenet for Morgenbladet — — —«.

Et saadant Brev nægter Hartvig Jacobsen dog bestemt at have modtaget.

Angaaende Forholdet til Direktør Guldberg Jensen har Tiltalte under en af Afhøringerne forklaret, at han vel havde den Opfattelse, at de 2800 Kr udbetaltes til ham personlig, men han har bestridt, at dette ogsaa gjaldt de 7200 Kr. Han har imidlertid afgivet flere andre Forklaringer om Meningen med disse Udbetalinger. Han har saaledes ogsaa anført, at Koloniallotteriet havde givet Tilsagn om, at det som Vederlag for hans Ulejlighed med Undersøgelse af Spørgsmaalet om Fornyelse af dets Koncession vilde interessere sig med en Kapital paa højst 10 000 Kr i Morgenbladet, eller iøvrigt stille et lignende Beløb til hans fri Disposition, naar hans Arbejde med Undersøgelse af Koncessions-spørgsmaalet var tilendebragt. Disse Undersøgelser var dengang kun paabegyndt af ham. Under det Højtryk, hvorunder der i Slutningen af December 1929 og Begyndelsen af Januar Maaned 1930 arbejdedes, har han maaske sammenblandet Spørgsmaalet om Aktietegning, personlige Laan og Laan til Morgenbladet og Køberkonsortiet, idet det gjaldt om at skaffe saa mange likvide Midler tilveje som muligt. Da han havde saavel politiske som personlige Interesser i Morgenbladets snarlige Overtagelse, samt da han vidste, at Guldberg Jensen var stærkt interesseret i at komme i Forbindelse med Morgenbladet, idet han blandt andet haabede som Tegner og Kunstanmelder at modtage Ansættelse ved dette, henvendte han sig sidst i December til Guldberg Jensen, og i Henhold til dennes tidligere Tilsagn om at interessere sig for Morgenbladets Rekonstruktion med 10 000 Kr anmodede han denne om nu at indbetale dette Beløb til Morgenbladet, idet det saa var Meningen, at der til Gengæld senere hen skulde udleveres Guldberg Jensen Aktiebrev paa et tilsvarende Beløb. Guldberg Jensen svarede imidlertid, at han under de daværende uafklarede Forhold ikke mente, at Koloniallotteriet uden Sikkerhed kunde foretage Indbetaling af de 10 000 Kr.

Under Forundersøgelsen har Tiltalte først forklaret, at baade de 7200 Kr og de 2800 Kr er udbetalt ham af Guldberg Jensen paa Koloniallotteriets Vegne og skulde benyttes til Tegning af Aktier i Morgen-

bladet. Derefter har han anført, at Beløbene skulde benyttes til en rent midlertidig Støtte for at holde Morgenbladet i Drift.

Guldberg Jensen har forklaret, at han udbetalte Tiltalte de paagældende Beløb som et personligt Laan fra ham til Tiltalte, idet han ikke hæftede sig ved, at Tiltalte underskrev den første Kvittering »paa Morgenbladets Vegne«. Han gjorde Bemærkning i Anledning af, at Transporten lød paa Hartvig Jacobsens Navn, men slog sig til Ro med, at Tiltalte sagde, at han vel ikke tvivlede paa Hartvig Jacobsens Redelighed, og det havde hele Tiden været aftalt, at Tiltalte skulde give ham Annoncetransporter, endog for større Beløb end Tilfældet blev, til Sikkerhed for, hvad han laante. Da han et Par Dage efter 4 Januar 1930 fik Belysningsvæsenets Kvittering, sagde Tiltalte, at den var meget bedre end Annoncetransporter, den var ligesaa god som Penge i Nationalbanken. Først senere blev han opmærksom paa, at Kvitteringen efter sit Indhold ikke med Retsvirkning for Belysningsvæsenet kunde pantsættes eller overdrages. I Begyndelsen af Februar 1930 spurgte Guldberg Jensen Tiltalte, om Beløbene efter Transporterne ikke snart indgik, og Tiltalte svarede da med at spørge, om Guldberg Jensens Foresatte — der havde hjulpet med Pengeudlægget — troede, at han (Tiltalte) var en Svindler. Han har benægtet, at der nogensinde er lovet Tiltalte Vederlag for Virksomhed i Anledning af Lotterikoncessionens eventuelle Fornyelse.

Han indser nu, at den ham givne Sikkerhed var af meget problematisk Værdi, men da han modtog dem, troede han, at den var god nok. Han opfattede dog alene Forholdet som en Handling fra Ven til Ven og tænkte sig kun, at Beløbene vilde indgaa til Hartvig Jacobsen, hvorfra de gennem Tiltalte saa kom videre til ham. I hvilken Anledning Hartvig Jacobsen skulde have givet Tiltalte Transporterne til Benyttelse for egen Regning, faldt det ham ikke ind at tænke over.

Hartvig Jacobsen har forklaret, at han hverken den 30 December 1929 eller nogen anden Dag har overladt Tiltalte de 3 Transporter og overhovedet intet Kendskab fik til Transaktionerne med Guldberg Jensen før den 28 Februar 1930. At de af Tiltalte indbetalte Beløb angik hans Del i Aktietegningen, fremgik allerede af, at Tiltalte den 30 December 1929 havde udtalt sig med, at han ligesaa godt den Dag som efter Nytaar kunde indbetale sin Del.

De af Deltagerne i Køberkonsortiet Konsul J Villemoes, Direktør H P L Ludvigsen og Direktør T G Jungersen afgivne Vidneforklaringer støtter i det hele Hartvig Jacobsens Fremstilling og viser, at Tiltalte ikke havde Krav paa at stilles anderledes eller bedre end de andre Deltagere i Konsortiet, og at Transporterne alene blev udstedt for at give dem en vis Sikkerhed i Overgangstiden, indtil Overdragelsen af Bladet var sket.

Efter alt foreliggende findes Direktør Guldberg Jensens og Højesteretssagfører Hartvig Jacobsens Forklaringer, der i det væsentlige er gentaget for Landsretten, at maatte lægges til Grund for Paadømmelsen, og Tiltaltes i Anklagen under 1 a og b anførte Forhold findes at maatte tilregnes ham som svingagtige, efter Omstændighederne og efter Forholdenes Beskaffenhed i det hele efter Straffelovens § 257.

Det i Anklagen under 2 anførte Forhold har Hensyn til, at Tiltalte i en Skrivelse af 11 November 1930 til Københavns Opdagelsespoliti bad om Myndighedernes Bistand i Anledning af, at Højesteretsadvokat Hartvig Jacobsen havde begaaet Bedrageri mod ham. I Skrivelsen hedder det bl a:

»Vedrørende disse Transporter foreligger der efter min Opfattelse et bedragerisk Forhold fra Hr Hartvig Jacobsens Side overfor mig:

1) En eller to af dem er saa mangelfuldt affattede, at de efter en anset Jurists Responsum er værdiløse.

2) De laa ved Udleveringen hos Hr Hartvig Jacobsen som Sikkerhed for anden Indbetaling.

3) De er umiddelbart efter 1 Januar 1930 denuncieret af Hr Hartvig Jacobsen.«

Ordet »denuncieret« var her en Fejlskrift for: »annulleret«.

Denne Klage blev i sin Tid afvist af Politiet.

Da nu den i Skrivelsen givne Fremstilling i det Hele er uklar, og det Forhold, som Hartvig Jacobsen efter Fremstillingen skulde have udvist, ikke kan anses som Bedrageri eller andet strafbart Forhold, findes der ikke tilstrækkelig Føje til at anse Tiltalte straffskyldig vedrørende denne Del af Anklagen.

Ansgaaende Tiltaltes mentale Tilstand har Overlæge, Professor Wimmer i en Erklæring af 18 November 1931 udtalt: »Herefter er observanden da ikke aandssvag eller sindssyg nu. Heller ikke forekommer det mig muligt af de for mig foreliggende oplysninger at slutte til en sindssyg tilstand s c paa tidspunktet for begaaelsen af de ham paa-sigtede forhold.

Han er vist derimod i nogen grad stemningssvingende, og hans grundstemning og hele sjælelige reaktionsformel er mulig i hvert fald til tider op mod det let »hypomane«, lidt for højt gearede, maaske navnlig ogsaa m h t hans aktivitet i de forskellige retninger, hvori hans virksomhed falder. Med en saadan forhøjet virkestrang følger ofte en vis optimisme og en vis letsindighed, mere paa formaalet end skrupuløst paa midlerne seende »disponeren«. Det forekommer mig ikke udelukket, at noget saadant kan foreligge her, i hvert fald som medvirkende aarsag til de ham paa-sigtede forhold — — —«.

Efter det saaledes anførte findes den af Tiltalte for de af ham udviste, i Anklagen under 1 a og b omhandlede Forhold ifølge det ovenanførte efter Straffelovens § 257 forskyldte Straf efter Omstændighederne at burde fastsættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder.

M a n d a g d e n 23 M a j.

Nr 155 b/1931.

Rigsadvokaten
m o d**Edvard Anker Aage Petersen, kaldet Due (Henriques),**

der tiltales for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden.

Østre Landsrets Dom af 3 Juni 1931: De Tiltalte Søren August Kurtemann Agermose og Edvard Anker Aage Petersen, kaldet Due, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost Agermose i 6 Maaneder og Petersen i 4 Maaneder. De Tiltalte bør derhos een for begge og begge for een betale Sagens Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige. Efter Dommens Afsigelse har saavel Tiltalte som Rigsadvokaten frafaldet Ønsket om Nævningebehandling.

For Tiltalte Agermoses Vedkommende er Sagen afgjort ved Højesterets Dom af 10 Oktober 1931, medens den for Dues Vedkommende blev udsat for at afvente Resultatet af en mental Observation.

Overlægen ved Sindssygehospitalet ved Vordingborg har i en den 1 Marts 1932 dateret Erklæring udtalt, at Tiltalte »ikke er sindssyg og ikke aandssvag. Han er en ret svagt begavet Psykopath, hvis mangelfulde Skoleundervisning har medført, at han kun har faa Kundskaber. Det mest fremtrædende Træk i hans Karakter synes at være hans Letpaavirkelighed. Han bestemmes ganske af Situationen og Omgivelsernes Holdning«. Retslægeraadet, hvem Sagen derpaa har været forelagt, har i en Erklæring af 21 s M udtalt, at Tiltalte »ikke er sindssyg og ej heller var det paa det Tidspunkt, da det Forhold, som Tiltalen angaar, fandt Sted, men et forstandsmæssig meget daarligt udrustet og udviklet Individ, maaske nærmest at karakterisere som i lettere Grad aandssvag med stærk Letpaavirkelighed og let opfanatiseret af ydre Begivenheder.

Færdig fra Trykkeriet den 8 Juni 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 11

Mandag den 23 Maj.

Han kan ikke betegnes som farlig for Retssikkerheden paa Grund af varigere sjælelige Mangler.«

For sit i Dommen beskrevne Forhold vil Tiltalte herefter være at anse efter Straffelovens § 112 II og § 210, jfr § 39 efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder. Med denne Forandring i Straffetiden vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 6 Maaneder. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Tiltalte Edvard Anker Aage Petersen, kaldet Due, 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser findes HRT 1931 p 382 ff.

Nr 169/1931. Gaardejer **Mogens Mogensen** (Gorrissen)
mod

Boelsmand **Christen Chr Skjellerup** (Henriques),

betræffende Skellet mellem Appellantens og Indstævntes Ejendomme.

Vestre Landsrets Dom af 25 Juni 1931: Indstævnte, Gaardejer Mogens Mogensen, bør til Appellanten, Boelsmand Christen Chr Skjellerup, betale 1200 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 14 April 1930, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 600 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at det af Landinspektør Filskov Christensen i Marken afsatte Skel mellem Matr Nr 6 a og 2 b af Alstrup statueres at være rette Skel mellem de to Ejendomme, samt at Appellanten frifindes for Indstævntes Tiltale.

Efter Dommens Afsigelse er det oplyst, at Matrikulkortet over Alstrup By er overensstemmende med det i 1798 udarbejdede Udskiftningskort.

Efter alt foreliggende, derunder den i Dommen omtalte af de to af Landinspektørforeningen udmeldte Landinspektører afgivne Erklæring og de i Sagen afgivne Vidneforklaringer, maa det antages, at det ovennævnte af Landinspektør Filskov Christensen i Marken og paa et den 23 Maj 1930 dateret i Sagen fremlagt Situationskort afsatte Skel mellem de to Ejendomme er rette Skel. Herefter vil der ikke kunne paalægges Appellanten Ansvar for Fældning af Bøgetræerne, og den af ham fremsatte Paastand vil saaledes være at tage til Følge. Det bemærkes dog herved, at der efter det oplyste maa gaas ud fra, at Ejerne af Matr Nr 2 b lige siden Udstykningsen har benyttet den ud for Ejendommens Bygninger beliggende Del af det omstridte Areal til Færdsel ud til den over Matr Nr 6 a førende offentlige Vej paa en saadan Maade, at der herved er erhvervet Ret til denne Færdsel.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Gaardejer Mogens Mogensen, bør for Tiltale af Indstævnte Boelsmand Christen Chr Skjellerup i denne Sag fri at være. Det af Landinspektør Filskov Christensen i Marken og paa et den 23 Maj 1930 dateret Situationskort afsatte Skel mellem de henholdsvis Appellanten og Indstævnte tilhørende Matr Nr 6 a og 2 b af Alstrup By er det rette Skel mellem de to Ejendomme. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Henriques i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 102 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 9 September 1926 overdrog Niels M C Bugge, nu af København til Sagsøgeren, Boelsmand Christen Chr Skjellerup af Alstrup, Ejendommen Matr Nr 2 b, Alstrup, Mariager Landsogn, der ved Land-

brugsministeriets Skrivelse af 7 Maj 1870 var udstykket fra Matr Nr 2 sammesteds, idet Resten af dette Matr Nr herefter benævnedes 2a. Ejendommens Vestgrænse løber langs med og i kort Afstand fra en Byvej til Hou, og Ejendommen støder i denne Grænse til Matr Nr 6a samme By og Sogn, der tilhører Sagsøgte, Gaardejer Mogens Mogensen af Alstrup. Sagsøgerens Bygninger er beliggende nær Ejendommens Vestgrænse, og paa den smalle Jordstrimmel, der findes mellem Bygningerne og ovennævnte Byvej, nær op ad Bygningerne, fandtes der ved Sagsøgerens Køb af Ejendommen en Gruppe store Bøgetræer. Ved Købet havde Bugge meddelt Sagsøgeren, at Ejendomsretten til denne Trægruppe var omtvistet, og i 1928 lod Sagsøgte efter Aftale med Sagsøgeren foretage en mindre Skovning paa dette Sted. Der opstod kort efter nogen Uenighed mellem Parterne, og efter at Sagsøgte havde tilkaldt Landinspektør Filskov Christensen i Hobro og ladet denne paa Grundlag af Matrikelkortet bestemme Skellet mellem Parternes Ejendomme, hvorefter den nævnte Gruppe Bøgetræer befandtes paa Sagsøgtes Ejendom, lod han uanset Sagsøgerens Protest største Delen af Bøgetræerne fælde og bortsælge. Sagsøgeren henvendte sig til Landinspektør Møller i Randers, der ved en foretaget Skelafsætning ligeledes paa Grundlag af Matrikelkortet kom til det Resultat, at Bøgetræerne havde staaet paa Sagsøgerens Ejendom. Under nærværende Sag har derefter Sagsøgeren overfor Sagsøgte nedlagt Paastand om, at det af Landinspektør Møller opsatte Skel statueres at være rette Skel, samt paastaaet Sagsøgte dømt til at betale Sagsøgeren en Erstatning i Anledning af den foretagne Hugst paa 1680 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 14 April 1930, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte gjort gældende, at det af Landinspektør Filskov Christensen afsatte Skel er rigtigt, og at Sagsøgte herefter har været berettiget til at lade de paagældende Træer skove.

Forinden Domsforhandlingen har Retten sammen med Parterne og de to nævnte Landinspektører samt Forstkandidat Sørensen af Viborg, der af Sagsøgeren var tilkaldt som sagkyndig, taget de lokale Forhold i Øjesyn og faaet paavist den af Landinspektørerne ved Skelbestemmelsen brugte Fremgangsmaade. Det fremgaar heraf samt af det under Sagen iøvrigt foreliggende, at Landinspektør Filskov Christensen som Basis har anvendt dels et Stendige ved Sagsøgtes Gaards Bygninger, der er beliggende ca $\frac{1}{2}$ km syd for Sagsøgerens Bygninger, hvilket Stendige findes angivet paa en fremlagt Kopi af Matrikelkortet over Matr Nr 2b med tilgrænsende Terrain, dels et Punkt i Skellet mellem Matr Nr 2b og 6a ca 200 m nord for Sagsøgerens Bygninger. Der er mellem Parterne Enighed om dette sidste Punkts Beliggenhed, men Filskov Christensen har herom udtalt, at det efter hans Mening ikke er ganske sikkert bestemt. Endvidere har denne Landinspektør lagt Vægt paa en umiddelbart nord for Sagsøgerens Bygninger forefundet Rest af Dige og Spor af Grøft, der kunde antages at være et gammelt Skel, og med hvilket hans Skelbestemmelse falder sammen. Om Landinspektør Møllers Basis er det oplyst, at den dannes af en Del af Matr Nr 2b's

Østgrænse, der løber omtrent parallelt med Vestgrænsen, udfor Sagsøgerens Bygninger i en Afstand af ca 140 m. og som har sin Oprindelse fra den i 1870 skete Udstykning af Matr Nr 2 b. ved hvilken Lejlighed det paagældende Stykke af Østgrænsen blev paaført Matrikelkortet.

I Anledning af den saaledes foreliggende Uoverensstemmelse blev de foretagne Skelbestemmelser forelagt to af Landinspektørforeningen udmeldte Landinspektører, der efter at have foretaget omfattende Opmaaling i Marken i September 1930 afgav en Erklæring. Ifølge denne kunde den af Landinspektør Møller foretagne Bestemmelse af den omtvistede Grænse ikke godkendes, idet Indlæggelsen paa Matrikelkortet af Skellet mellem Matr Nr 2 a og 2 b var altfor unøjagtig til, at der heri kunde søges en Basis for Udmaalingerne. Forsaavidt denne Basis kunde anerkendes, havde de dog intet at indvende mod den foretagne Skelbestemmelse. Det udtaltes dernæst, at der under Hensyn til, at der i den omtvistede Grænses umiddelbare Nærhed ikke fandtes Punkter, hvorfra en Bestemmelse af den kunde foretages paa Basis af Matrikelkortet, maatte tillægges den af Landinspektør Filskov bemærkede Rest af Dige og Spor af Grøft særlig Betydning, idet en Formodning om, at man her stod overfor en Tilkendegivelse af den Ejendomsgrænse, som paa Matrikuleringens eller Udskiftnings Tid havde været anset som gældende, bestyrkedes derved, at Kopien af Matrikelkortet paa dette Sted udviste en Dobbeltlinie, der kunde opfattes som et Dige med en Grøft ved Siden. Erklæringen konkluderede endelig derhen, at den foretagne Opmaaling bekræftede Formodningen om, at Diget var den paa Matrikelkortet angivne Grænse, saavel som Rigtigheden af den af Filskov Christensen ud fra Matrikelkortets Angivelse afsatte Grænse.

Sagen har været forelagt Landbrugsministeriet, der under 10 November 1930 næst at bemærke, at der ikke i Ministeriet fandtes Kopi af det originale Udskiftningskort for Alstrup By, udtalte, at det ved Udstykningen af Matr Nr 2 b paa Udskiftningskortet indlagte Skel mellem Matr Nr 2 a og 2 b ikke dannede noget sikkert Grundlag for Afsætning af Skellet mellem Matr Nr 2 b og 6 a, idet den paa Udskiftningskortet angivne Maaling ikke var saa omfattende og knyttet til saadanne faste Punkter, at man kunde betragte Skellet som helt betryggende indlagt paa Matrikelkortet.

Forstkandidat Sørensen har under Rettens Besigtigelse og Domsforhandlingen udtalt, at den oftomtalte Rest af Dige og Spor af Grøft ganske lignede andre i Nærheden forefundne Terrainformationer, der ikke kunde være Ejendomsskel, men som maatte antages at være Rester af de i gammel Tid sædvanlig brugte Diger mellem Ager og Skov, og da den omhandlede Rest af Dige fandtes i Skovgrænsen, vilde Forstkandidaten anse det for rimeligt, at ogsaa denne hidrørte fra Skovdiget. Han har endvidere henledt Opmærksomheden paa, at der mellem den ommeldte Digerest og Byvejen fandtes Formationer, der ligeledes kunde være Rest af et Dige med Grøft, og som vilde passe med den af Landinspektør Møller foretagne Skelbestemmelse. Endelig har Forstkandidat Sørensen udtalt, at det sydlige Punkt af Møllers Basis efter foretagne Opmaaling syntes paa det nærmeste at være rigtigt indlagt paa Matrikelkortet.

Efter Sagens Oplysninger er Forskellen mellem Landinspektørerne Filskov Christensens og Møllers Skelansættelser udfor Sagsøgerens Bygninger saaledes, at sidstnævntes er Byvejen ca 8 a 10 m nærmere end førstnævntes. Det fremgaar vel af Kopien af Matrikelkortet, at der mellem Byvejen og Ejendomsskellet findes en Afstand af ca 16 m, hvilket er betydeligt mere end mellem Byvejen, som den nu ligger, og det af Filskov Christensen satte Skel, men det maa i denne Henseende tages i Betragtning, at Matrikelkortets Vejangivelser ikke er nøjagtige, og at Byvejen i Tidens Løb kan være forskubbet noget; særlig efter Opførelsen af Bygningerne paa Sagsøgerens Ejendom kan Vejen meget vel være trukket noget over mod disse ved Færdslen fra og til Bygningerne. Endvidere bemærkes, at der ikke iøvrigt er Holdepunkter for, at Skovgrænsen har dannet Vestgrænsen for Sagsøgerens Ejendom, samt at Adgangen over Arealet mellem Sagsøgerens Bygninger og Byvejen er hans eneste Adgang til offentlig Vej.

Under Hensyn til alt det saaledes foreliggende og til, at Matrikelkortet i det hele ikke kan være af afgørende Betydning i Skeltrætter, findes der ikke paa Grundlag af Matrikelkortet eller ved de i Marken foretagne Undersøgelser at være tilvejebragt sikre Oplysninger om Ejendomsforholdet til det Areal, hvorpaa de skovede Bøgetræer har staaet.

Med Hensyn til Benyttelsen gennem Tiderne af det mellem Sagsøgerens Bygninger og Byvejen liggende Areal har der under Sagen været afgivet en Række Vidneforklaringer samt Forklaringer af Sagens Parter. Ifølge disse Forklaringer har Sagsøgte og foregaaende Ejere af hans Ejendom ikke benyttet eller raadet over Arealet før Sagsøgtes Virksomhed umiddelbart forud for nærværende Retssag, hvorimod Arealet i saa langt et Tidsrum, som Forklaringerne omfatter, har været benyttet af Ejerne af Sagsøgerens Ejendom til Opbevaring af Brændsel, Vogne og Markredskaber, undertiden til Tøjring af Kreaturer — i nogen Tid har der været opsat et Skur — samt til Færdsel. Ved Rettens Besigtigelse var der paa Arealet paa den ene Side Indkørslen til Husene anbragt Brændsel og paa den anden opstablet Kampsten, der opgaves i Tidens Løb at være samlede paa Sagsøgerens Marker. Efter de afgivne Forklaringer maa det antages, at Ejerne af Sagsøgtes Ejendom fra Tid til anden har udtalt sig med, at Bøgetræerne tilhørte dem, hvilke Udtalelser dog i det hele synes at være faldet forud for Aarhundredskiftet. Saadanne Udtalelser maa ogsaa antages at have været fremsat overfor Ejere af Sagsøgerens Ejendom, der imidlertid heroverfor fremkom med Svar, der gik ud paa, at de ikke vidste med Sikkerhed, hvem Træerne tilhørte. Af Ejerne af Sagsøgerens Ejendom er der efter de afgivne Forklaringer undertiden afsavet Grene af Træerne, der sad i Vejen for Bygningerne, og ovennævnte M C Bugge, fra hvem Sagsøgeren erhvervede Ejendommen, har som Vidne forklaret, at naar hans Fader ikke fældede af Træerne, var det, fordi han ikke nænnede at ødelægge den smukke Trægruppe.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder og under Hensyn til Grundsætningen i DL 5—5—3 findes det at maatte paahvile Sagsøgte at føre Bevis for, at det Areal, hvorpaa Bøgetræerne har staaet, tilhører

ham, og da saadant Bevis ikke her under Sagen er ført, vil han overfor Sagsøgeren have været uberettiget til at fælde de omhandlede Træer og maa være pligtig i Anledning heraf at betale Sagsøgeren Erstatning. Derimod findes Sagsøgerens Paastand i Henhold til det foran bemærkede ikke iøvrigt at kunne tages til Følge.

Den af Sagsøgeren krævede Erstatning fremkommer saaledes: Værdien af det i 1928 skovede Træ har han angivet til 200 Kr og af det i 1929 skovede Træ til 480 Kr, hvorhos han i Erstatning for Værdiforringelse af Ejendommen i Henhold til en under Sagen afgivet Skønsforretning gør Krav paa 1000 Kr. Sagsøgte har herimod gjort gældende, at Værdien af det i 1928 og 1929 skovede Træ kun har udgjort henholdsvis 90 Kr og 255 Kr 50 Øre, samt at Værdiforringelsen er ansat for højt, idet han særlig har anført, at der i sidstnævnte Henseende maa tages Hensyn til, at der paa Arealet vest for den oftommeldte Byvej og saaledes i umiddelbar Nærhed af Sagsøgerens Bygninger staar Fredskov.

Efter alt det foreliggende findes Erstatningen nu at maatte bestemmes til 1200 Kr, hvilket Beløb Sagsøgte derfor vil have at betale Sagsøgeren tilligemed Renter heraf som paastaet.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte derhos at burde betale Sagsøgeren 600 Kr.

Tirsdag den 24 Maj.

Nr 29/1932. **Bagermester Kai Nørmark** (Ballhausen)

mod

Indehaveren af **Sundby Strømbad, D Lindgreen** (Hvidt),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for et Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 16 Januar 1932: Sagsøgte, Indehaveren af Sundby Strømbad: D Lindgreen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Bagermester Kai Nørmark, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Sagens tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Appellanten sprang lodret ud paa Hovedet. Idet det efter det saaledes foreliggende maa antages, at Ulykken skyldes Appellantens egen Fejl, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Bagermester Kai Nørmark, til Indstævnte, Indehaveren af Sundby Strømbad, D Lindgreen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren under denne Sag, Bagermester Kai Nørmark, der er født 1895, besøgte den 1 Juni 1931 Kl ca 4 Eftermiddag Sundby Strømbad. Han sprang paa Hovedet ud fra en paa Badeanstalten anbragt fjedrende Vippe. Da han kom op, følte han sig daarlig og havde Smerter i Bryst og Ryg. Han forstod, at han var stødt mod Bunden, og sagde til Bademesteren, at han var kommet til Skade. Efter at være kommet hjem holdt han Sengen til den 3 Juni, da han kom under Lægebehandling og fik anlagt Bandage for et Ribbensbrud. Herefter gik han oppe, men kunde ført hen i Juli begynde at arbejde lidt med i sin Forretning. Hans Smerter vedvarede imidlertid stadig, og den 17 Juli blev han underkastet Røntgenundersøgelse, der viste Brud af venstre 3die Ribben og Tegn paa Kompressionsbrud af et Par af de øverste Brysthvirvler. Han var fremdeles udygtig til Arbejde og blev fra 11 August indlagt paa Hospital, hvor en fornyet Røntgenundersøgelse gav til Resultat, at der ikke var Tegn til Ribbensbrud, men til Kompressionsbrud af 7de Halsvirvel og 4de og 5te Brysthvirvel. Den 4 September blev han udskrevet fra Hospitalet. I en den 1 Oktober 1931 af en Specialist i Kirurgi paa Grundlag af samtidig Undersøgelse udfærdiget Attest hedder det bl a:

» — — — Bruddene skyldes efter al Sandsynlighed — — — Ulykkestilfælde — — — 1 Juni 1931. De — — — fremførte Klager staar i rimeligt Forhold til objektive Fund. — — —«

Senere er der af Sagsøgerens Læge: A Friedländer afgivet Attester af 29 November 1931 og 6 Januar 1932 angaaende Sagsøgerens Helbredstilstand. Herefter er han stadig lidende af Smerter og som Følge heraf udygtig til sit Arbejde. I Attesten af 6 Januar 1932 anføres det bl a, at Sagsøgerens Arbejdsevne skønnes at være nedsat til mellem $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{3}$ af det normale, og der er næppe Udsigt til, at Tilstanden vil bedres i den nærmeste Fremtid.

Under nærværende Sag gør Sagsøgeren gældende, at Vippen har været uforsvarlig anbragt paa det paagældende Sted i Forhold til den derværende ringe Vanddybde, og at Sagsøgte som Indehaver af Badeanstalten maa være ansvarlig for den Sagsøgeren tilføjede Skade. Idet

denne for Tiden til Stævningens Dato, den 9 November 1931 er opgjort til ialt 3059 Kr, nemlig

Udgifter til Hjælp i Forretningen.....	1878 Kr
Læge, Hospital m v	181 —
Svie og Smerte	1000 —

paastaar Sagsøgeren — med alt Forbehold af yderligere Erstatningskrav bl a for mulig Invaliditet — Sagsøgte tilpligtet at betale ham nævnte 3059 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 9 November 1931.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet han bestrider, at der fra Sundby Strømbads Side foreligger noget til Erstatning forpligtende Forhold. Han har derhos anført, at en eventuel Erstatning maatte være væsentlig lavere end den af Sagsøgeren krævede og da navnlig maatte nedsættes paa Grund af Sagsøgerens egen Uforsigtighed ved at foretage Udspring som sket uden at undersøge Dybdeforholdene.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at der er 2,5 m fra Vippen til Havbunden. Ved daglig Vande er Afstanden fra Vippen til Vandfladen 1 m. Den paagældende 1 Juni var Vandstanden ca 15 cm under daglig Vande. Sagsøgte har forklaret, at han har været Indehaver af Badeanstalten fra 1917. Den har været godt besøgt, og intet Uheld ved Vippe-Udspring er ham bekendt forekommet før nu. Anstalten har ikke altid ligget som nu. I 1929 blev den flyttet nogle Hundrede Meter nordpaa, og Vippers Anbringelse har været noget varierende. I 1929 var der en 2 m Vippe paa Ponton med ca 2 m Vanddybde. I 1930 blev denne Vippe anbragt paa Pælebro i Stedet for paa Ponton. Den var da ca 70 m udenfor Anstalten, og der var samme Dybdeforhold som nysnævnt. I 1931 forlængedes selve Badebroen ca 20 m for at naa dybere Vand med ca 30 cm større Dybde, og den Vippe, hvorfra Sagsøgeren sprang ud den 1 Juni 1931, var anbragt paa selve den forlængede Bro.

Yderligere er det oplyst, at Sagsøgeren, der er vant til Badning og Svømning, har besøgt Anstalten jævnlig i tidligere Aar, men at det var første Gang, han var der i Sæsonen 1931, hvorfor han ikke kendte noget til den nye Vippe, da han foretog Udspringet. Efter hans Forklaring sagde Bademesteren til ham, da han kom, at Broen nu var forlænget 20 m, »saa at vi ligger ude paa dybt Vand«. Han troede derfor, at Vippen var anbragt paa dybt Vand, og sprang uden videre ud som ovennævnt.

Bademesteren A V P Tanzer har bl a forklaret, at han sagde til Sagsøgeren og en denne ledsagende Bagermester Thorkild Olsen, straks da de kom, saadan noget som: »Vi er rykket længere ud i Aar og har faaet ikke saa lidt mere Vand, end vi plejer«. Bagermester Thorkild Olsen har bl a forklaret, at efter hvad han husker, sagde Bademesteren intet andet end, at Broen var forlænget 20 m. Han har tilføjet, at det vedkommende Dag var paafaldende Lavvande.

Naar Sagsøgeren hævder, at der foreligger uforsvarligt Forhold fra Badeanstaltens Side, støtter han det bl a paa forskellige Udtalelser, som er indhentet fra »Dansk Svømme- og Livredningsforbund« og bl a gaar ud paa, at ved saadanne Vipper ($\frac{3}{4}$ m eller 1 m Højde fra Vandfladen) maa en Vanddybde af 3 m anses som Minimum for at undgaa Livsfare ved Udspring. Forbundet har udtalt, at vel findes der ikke fra det offen-

liges Side Bestemmelser vedrørende Anbringelsen af Vipper paa Badeanstalter, men ifølge det gældende »internationale Springreglement« maa man holde paa nævnte Minimum ogsaa med Hensyn til Vipper paa almindelige Badeanstalter, hvor ingen Konkurrencer afholdes, idet man paa enhver offentlig Badeanstalt maa være forberedt paa, at Vipper, som forefindes, kan blive anvendt af Gæster, der er Konkurrence-Springere, ligesom paa den anden Side mange af de daglige Gæster ikke har mindste Begreb om, hvorledes man skal forholde sig under Udspring, hvorfor det absolut maa anses for uforsvarligt at have mindre Vanddybde end de 3 m, medmindre der ved Vippen opsættes Advarsel og Dybdemaalangivelse.

Sagsøgte har heroverfor protesteret mod, at der tillægges nævnte Forbunds Udtalelser Betydning, da de maa formenes kun at have Relation til Sportsforhold, og da almindelige Badeanstalter f Eks langs Øresundskysten maa antages at nøjes med 1½—2 Meters Dybde.

Retten skønner ikke, at det, som Sagen er forelagt, kan statueres, at Anbringelsen af Vippen er sket paa uforsvarlig Maade, og tilmed findes det at maatte paahvile en med Badning, Udspring m m saa vel kendt Mand som Sagsøgeren ikke at indlade sig paa at springe ud fra en ukendt Vippe som sket uden at spørge sig nærmere for eller selv undersøge de i Øjeblikket foreliggende Dybdeforhold.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren vil have at betale ham Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Nr 77/1932.

Rigsadvokaten

mod

Julius Guldberg Jakobsen (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Bedrageri m m.

Vestre Landsrets Dom af 24 Februar 1932: Tiltalte Julius Guldberg Jakobsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, endvidere bør Tiltalte til Vends Herreds Politikasse bøde 1280 Kr. I Erstatning til Herreekviperingshandler Arnold Jensen betaler Tiltalte 94 Kr 50 Øre. Saa betaler Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ejstrup 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Tiltaltes under A beskrevne Forhold vil være at henføre under Straffelovens § 251, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911

§ 13. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 120 Dage. .

•

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 120 Dage. I Salær for Højesteret til Højesterets sagfører Ahnfelt-Rønne betaler Tiltalte Julius Guldberg Jakobsen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Julius Guldberg Jakobsen ved 3 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 20 Januar 1932 sat under Tiltale til at lide Straf:

A.

for Bedrageri e n t e n efter Straffelovens § 251 derved at han i Juli 1931 af Hotelejer Hans Jørgen Brændekilde, Kolding, paa Kredit og uden Hensigt til at betale har købt et Automobil for 2350 Kr, idet han efter at have betalt 300 Kr, medens de resterende 2050 Kr skulde betales i ugentlige Afdrag paa 50 Kr, i bedragerisk Hensigt har unddraget sig sin Forpligtelse, idet han holdt sit Opholdssted skjult for Brændekilde, e l l e r efter Straffelovens § 252 eller dennes Analogi derved at han, da Brændekilde den 19 November 1931 efter at være blevet bekendt med Tiltaltes Opholdssted, ved Fogdens Hjælp søgte at sætte sig i Besiddelse af Automobillet, i Fogedretten usandfærdigt erklærede, at han til Brændekilde yderligere havde betalt 2100 Kr.

B.

Principalt efter Straffelovens § 251 for Bedrageri, subsidiært efter Straffelovens § 257 for svingagtigt Forhold, derved at han den 13 Juni 1931 hos Herreekviperingshandler Arnold Jensen, Kolding, uden Hensigt at betale og under urigtigt Foregivende af at være Rejsende, og at han fik et Beløb udbetalt den 10 Juli s A paa Kredit har købt en Habit og en Hat for ialt 94 Kr 50 Øre, saaledes at Købesummen skulde betales den 10 Juli 1931. Tiltalte har senere intet betalt af Købesummen.

C.

for Overtrædelse af Forordning af 13 Februar 1775 § 1, jfr Plakat 27 November 1839 § 1 for ulovlig Omløben med Varer, 8 Gang begaaet, idet Tiltalte i September 1931 i Brenderup Sogn paa Fyen har omført og til Salg falbudt Varer, idet han til Tjenestekarl Hans Marius Nielsen, »Holsegaard« har solgt 3,05 m Habitstof for 20 Kr.

Tiltalte er født den 23 November 1892 og har tidligere, foruden at han ved Østre Landsrets Dom af 25 Februar 1931 har været anset efter Straffelovens § 165 med en betinget Straf af simpelt Fængsel i 14 Dage været anset gentagne Gange for ulovlig Omløben med Varer senest ved

Vestre Landsrets Dom af 17 December 1931 for 7 Gang begaaet Overtrædelse af Forordning 13 Februar 1775 § 4 og Plakat 27 November 1839 § 1 med en Bøde paa 640 Kr til Aabenraa Landkreds's Politikasse.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i samtlige de ham i Anklageskriftet paasigtede Forhold.

a d A. Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at der paa Begæring af Brændekilde den 19 November 1931 af Fogden i Fredericia blev afholdt en Indsættelsesforretning angaaende et Automobil, som Tiltalte havde købt af ham. Tiltalte forklarede i Fogedretten, at han havde betalt Købesummen for Automobilet fuldt ud, men skønt han ikke kunde føre Bevis for denne Paastand, blev Brændekildes Begæring under Hensyn til, at der ikke var oprettet Kontrakt mellem ham og Tiltalte med sædvanlig Ejendomsforbehold ikke taget til Følge. Angaaende de nærmere Omstændigheder ved Købet af nævnte Automobil, som Brændekilde havde købt for 621 Kr og derefter videresolgt til Tiltalte i Begyndelsen af Juli Maaned 1931 efter at have ladet det reparere, har Brændekilde afgivet følgende med Ed bekræftede Forklaring:

Købesummen blev bestemt til 2350 Kr, hvoraf Tiltalte straks betalte 50 Kr kontant, hvorhos han overdrog Brændekilde et til 150 Kr vurderet Radioapparat. Det var aftalt, at Ejendomsretten til Automobilet skulde forblive hos Brændekilde, indtil hele Købesummen, der skulde afdrages med 50 Kr om Ugen, var betalt, og der skulde herom oprettes skriftlig Kontrakt mellem Parterne. Dette skete imidlertid ikke, fordi Tiltalte efter at være kommet i Besiddelse af Automobilet ikke oftere henvendte sig til Brændekilde, og efter at have betalt ham endnu to Afdrag a 50 Kr, som Tiltalte sendte med Bud, rejste Tiltalte uden at underrette Brændekilde derom fra Kolding og holdt herefter sit Opholdssted hemmeligt for Brændekilde, der først i November Maaned 1931 erfarede, at Tiltalte boede i Fredericia.

Tiltalte, der erkender at have købt Automobilet for 2350 Kr af Brændekilde paa Vilkaar, at Ejendomsretten skulde forblive hos sidstnævnte til hele Købesummen var betalt, har derimod fastholdt, at han har betalt hele Købesummen, hvilket han vil have gjort i Slutningen af Juli Maaned ca 4 Uger efter Handlens Indgaaelse, idet han da udbetalte Brændekilde 2100 Kr. Han fik ikke Kvittering for dette Beløb.

Under Hensyn til de om Tiltaltes økonomiske Forhold foreliggende Oplysninger er det ganske usandsynligt, at han i Slutningen af Juli Maaned 1931 kan have været i Besiddelse af et saa stort Beløb som 2100 Kr; og iøvrigt er hans Forklaringer om, hvorledes han har tilvejebragt det, vakkende og forbeholdne. Herefter samt da Brændekildes Forklaring i det hele er bestyrket ved Sagens Oplysninger, derunder de af Marensen Nielsen og Magda Kirstine Nielsen afgivne Forklaringer, maa det anses tilstrækkeligt bevist, at Tiltalte i Strid med Sandheden har angivet at have betalt Restkøbesummen for det ham med Ejendomsforbehold solgte Automobil, hvilket vil være at tilregne ham efter Analogien af Straffelovens § 252.

a d B. Tiltalte har forklaret, at det drejede sig om et almindeligt Kreditkøb, under hvilket han opgav, at han var Rejsende, og at han fik nogle Penge udbetalt den 10 Juli 1931. Dette forstod Herreekvipe-

ringshandler Arnold Jensen, efter hvad han har forklaret, saaledes, at Tiltalte havde en fast Stilling som Repræsentant, og da Tiltalte foruden at nævne det omtalte Tilgodehavende tillige oplyste, at han havde Bopæl Losbygade 74 i Kolding, nærede Jensen ikke Betænelighed ved at give ham Kredit.

I Betragtning af, at Tiltaltes Oplysning om hans Stilling har været tvetydig, idet Tiltalte hovedsagelig ernærer sig ved ulovlig Omløben med Varer, og at der ikke i Sagen er noget Holdepunkt for, at Tiltalte den 10 Juli 1931 vilde faa udbetalt et Beløb, hvormed han kunde betale sin Gæld, findes det heromhandlede Forhold at maatte tilregnes Tiltalte efter Straffelovens § 257.

a d C. Ved Sagens Oplysninger, derunder de Forklaringer, der er afgivet af Hans Marius Nielsen og Niels Christen Frandsen maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i for 8 Gang begaaet ulovlig Omløben med Varer, hvilket vil være at tilregne ham efter Forordning af 13 Februar 1775 § 1, jfr Plakat af 27 November 1839, § 1.

Tiltalte vil herefter i Medfør af de ovennævnte Straffelovsbestemmelser være at anse med en Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, hvorhos han for 8 Gang begaaet ulovlig Omløben med Varer vil være at anse med en Bøde af 1280 Kr til Vends Herreds Politikasse.

Efter derom nedlagt Paastand vil Tiltalte i Erstatning til Herre-ekviperingshandler Arnold Jensen i Kolding have at betale 94 Kr 50 Øre, hvorimod en af Hotelejer Brændekilde nedlagt Erstatningspaastand ikke vil kunne tages under Paakendelse under nærværende Sag.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ejstrup, 60 Kr.

Onsdag den 25 Maj.

Nr 291/1931. **Roskilde og Omegns Bagermester- og Konditorforening** (Knudtzon)

m o d

Bagermester Kaj Møller Christensen (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at betale en Bøde for Overtrædelse af den appellerende Forenings Love.

Østre Landsrets Dom af 19 Oktober 1931: Sagsøgte, Bagermester Kaj Møller Christensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Roskilde og Omegns Bagermester- og Konditorforening, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne bør til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin Paastand om, at Indstævnte kendes uberettiget til at levere Bagværk til Kusk Hans Nielsen.

Efter det oplyste kørte Kusk Nielsen i sin Stilling hos Indstævnte, der ikke forhen havde haft Landforretning af lignende Art, i det væsentlige de samme Ture til Kunder i Omegnen, som han indtil da havde kørt for Bagermester Larsen. Efter Udtrykkene i og Øjemedet med den i Dommen gengivne Bestemmelse i Foreningens Love maa Indstævnte antages at have været uberettiget til, uden at Betingelserne i nævnte Forskrift var opfyldt, at antage Kusken til, efter at denne var ophørt at arbejde i Pladsen hos Larsen, at udføre Kørsel som den anførte. Den af Bestyrelsen og Generalforsamlingen truffne Beslutning om Indstævntes Idømmelse af Bøde findes herefter at have haft fornøden Hjemmel i Foreningens Love, og da der ej heller iøvrigt findes at være Føje til at tilsidesætte de nævnte Vedtagelser, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Bagermester Kaj Møller Christensen, bør til Appellanten, Roskilde og Omegns Bagermester- og Konditorforening betale 1000 Kroner og i Sagsomkostninger for begge Retter 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Bagermester Jens Larsen, Hedehusene, havde siden 1920 i sin Tjeneste Kusk Hans Nielsen, der forrettede Kørsel for ham med Brød til Kunder paa Landet. Den 23 Marts 1931 opsagde Larsen Kusken til Fratræden den 27 April 1931.

Den 4 Maj 1931 indgik Sagsøgte, Bagermester Kaj Møller Christensen, Hedehusene, til hvem Hans Nielsen efter Fratrædelsen havde henvendt sig angaaende Ansættelse, en Kontrakt med Nielsen, ifølge hvilken Kontrakt denne fra 5 s M erholdt Plads som Brødkusk hos Sagsøgte, saaledes at denne stillede til Nielsens Disposition et Brød-Automobil, hvis daglige Drift samt Reparationer skulde bekostes af Sagsøgte.

Saavel Larsen som Sagsøgte er Medlemmer af den sagsøgende Forening, Roskilde og Omegns Bagermester- og Konditorforening, Roskilde, i hvilken Forenings Love det i § 8 hedder:

»Intet Medlem maa antage et andet Medlems Kusk, Svend eller Lærling, efter at denne har ophørt at arbejde i sin forrige Plads, undtagen at vedkommende er bleven enige herom ved et Bestyrelsesmøde, som afholdes i samme Anledning, og vil vedkommende være at idømme en Bøde af Bestyrelsen fra 200 til 1000 Kr ved Overtrædelse heraf, hvilken Bøde skal vedtages af Medlemmerne ved en Generalforsamling. En saadan Bøde vil være at erlægge til Legatfondet, hvis ikke Bestyrelsen vedtager noget andet.«

Idet der ikke forud for Sagsøgtes Antagelse af Nielsen har fundet Sted det i Paragraffen nævnte Bestyrelsesmøde, har Foreningens Bestyrelse og Generalforsamling efter derom sket Henvendelse fra Larsen idømt Sagsøgte en Bøde paa 1000 Kr, som indtales under nærværende Sag. I Anledning af, at Sagsøgte efter Ophævelse af Nielsens Tjenesteforhold den 21 Juli 1931 til Nielsen har solgt det ovennævnte Automobil, paastaar Sagsøgerne yderligere, at Sagsøgte kendes uberettiget til at levere til Hans Nielsen Bagværk til videre Salg saavel for Sagsøgte som for Nielsens Regning, alt saalænge Nielsen i det væsenlige kører samme Rute, som han kørte paa før sin Afskedigelse hos Bagermester Larsen.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, subsidiært mod Betaling af en Bøde nedsat efter Rettens Skøn.

Under Sagen har Sagsøgte samt Vidnerne Møller og Bager Kaj Nielsen, der er Foreningens Næstformand, ovennævnte Brødforhandler Hans Nielsen, Bagermester Jens Larsen m fl afgivet Forklaring.

Jens Larsen har bl a forklaret, at han afskedigede Nielsen, dels fordi han havde hørt Klager rundt omkring fra over, at Nielsen ikke passede Forretningen, dels fordi Larsen ønskede, at hans Søn skulde overtage Ruten. Han nærede ifølge ovennævnte § 8 Tillid til, at ingen Konkurrent kunde antage Nielsen.

Idet Jens Larsen efter den af ham selv som anført foretagne Afskedigelse af Hans Nielsen ikke findes at have kunnet paakalde Foreningens Beskyttelse imod Sagsøgte paa Grundlag af ovennævnte § 8, hvis Ord: »efter at denne har ophørt at arbejde i sin forrige Plads« ikke med Tydelighed ses at omfatte et Tilfælde som det foreliggende, vil Sagsøgte som Følge heraf i det hele være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgte med 150 Kr.

Torsdag den 26 Maj.

Nr 70/1932. **Kunstmaler Harald Slott-Møller (Meyer)**

mod

Particulier Hedin (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale Erstatning for Ødelæggelse af et Indstævnte tilhørende Maleri.

Østre Landsrets Dom af 16 Februar 1932: Signaturen »Harald Slott-Møller« paa den af Sagsøgte Maler Slott-Møller i Aaret 1919 malede Skitse oprindelig forestillende »Ægir og hans Døtre« bør udslettes. Derefter betaler Sagsøgte til Sagsøgeren, Partikulier Hedin 100 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 28 December 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 75 Kr. At efterkomme inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter den stedfundne Forvanskings Beskaffenhed maa enhver Videreforhandling af det forvanskede, med Appellantens Signatur forsynede Maleri anses stridende mod hans Ret, og efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa med Hensyn til saadan Forhandling det samme antages, selv om Signaturen blev fjernet. Appellanten findes heretter og efter det iøvrigt oplyste at have Krav paa, at Videreforhandling af Billedet udelukkes ved, at det tilintetgøres, jfr herved Grundsætningen i §§ 32 og 16 i Lov Nr 72 af 1 April 1912. Det maa derhos være en Følge af det anførte, at der ikke vil kunne paalægges Appellanten noget Erstatningsansvar for den foretagne Beskadigelse af Billedet og Appellantens Paastand vil saaledes i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Maler Harald Slott-Møller, bør for Tiltale af Indstævnte, Partikulier Hedin, i denne Sag fri at være. Det under Sagen omhandlede Maleri bør tilintetgøres. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1931 overdrog Prokurist V Bonnies et Maleri til Sagsøgeren, Partikulier Hedín, saaledes at Sagsøgeren i Stedet for overdrog Bonnies en Del Sølvtoj, hvis Værdi ansattes til ca 300 Kr. Maleriet, der var et ovalt, 72 Centimeter højt og 55 Centimeter bredt, Olie-maleri malet paa Lærred, var signeret »Harald Slott-Møller« og kaldtes »Venus Fødsel«, idet det fremstillede en nøgen Kvindeskikkelse stigende op af Havet og omgivet af seks nøgne Kvindeskikkelser.

Da Sagsøgeren nogen Tid senere kunde tænke sig at bytte Maleriet bort og ønskede, at Sagsøgte, Maler Harald Slott-Møller, forinden skulde tage det i Øjesyn, foreviste han med Malerikommissionær Carl A O Marek som Mellemand Maleriet for Sagsøgte den 3 December 1931. Ved at tage Maleriet i Øjesyn blev Sagsøgte straks klar over, at Maleriet var identisk med en af ham i 1919 malet Skitse forestillende »Ægir og hans Døtre«, men at det var undergaaet den Forvanskning, at Guden Ægir, der var Billedets Hovedfigur, og som var fremstillet som en Mand med stort rødt Skæg, var slettet ud eller overmalet og erstattet med den ovennævnte Venusskikkelse. Harmfuld over den stedfundne Forvanskning og med det Formaal at hindre, at Maleriet i den forvanskede Skikkelse paany gik ud i Omsætningen, tog Sagsøgte en Kniv og sønderflængede Lærredet, i hvilket der frembragtes 6 a 7 lange Flænger.

Under Paaberaabelse af, at Sagsøgte ved denne sin Optræden har gjort sig skyldig i et retstridigt og til Erstatning forpligtende Forhold, har Sagsøgeren under denne Sag nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes at betale ham en Erstatning paa 1000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, med Renter af Beløbet 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 28 December 1931.

Sagsøgte har heroverfor nedlagt Paastand paa Friiendelse, hvorhos han har paastaaet Maleriet tilintetgjort, subsidiært, at Sagsøgtes Signatur fjernes. Til Støtte herfor har han navnlig anført, at han under de foreliggende Forhold har været berettiget til at handle som sket, at Forvanskningen af Maleriet er saa slet udført, at Sagsøgeren ikke kan have været i god Tro, og at Maleriet, som af ham i Aaret 1926 er solgt til Kunsthandler P Ancher for 100 Kr, som Følge af den senere foretagne Forvanskning praktisk var uden Værdi, da han ødelagde det.

Fornævnte Prokurist Bonnies, der efter det oplyste har købt Maleriet for 230 Kr, har under 29 Januar 1932 afgivet en i Retten fremlagt Erklæring, hvori det bl a udtales: »— — — Da Billedet var i min Besiddelse, er det ikke i min vildeste Fantasi faldet mig ind, at der var foretaget en Omforandring af det. Den overmalede Kvindefigur var i den Grad naturlig, at den ikke gav Anledning til Mistanke«.

Sagsøgte har inden Retten forklaret, at en Person, som navngav sig Marek den 2 December 1931 om Aftenen telefonerede til ham og spurgte, om han (Sagsøgte) havde malet et Billede forestillende »Venus Fødsel«, hvad han benægtede. Da vedkommende angav, at Billedet var forsynet med hans Signatur, udtalte han, at han gerne vilde have Lejlighed til at tage det nærmere i Øjesyn, hvorefter Marek indfandt sig hos ham den følgende Dag medbringende Billedet. Ved at se den foretagne

Forvanskning, saaledes som foran nærmere beskrevet, hvilken Forvanskning efter hans Formening yderligere var meget plumpt udført, blev han meget opbragt. Han tænkte paa at udkradse Maleriets Signatur, men dette lod sig ikke gøre som Følge af Mareks Tilstedeværelse, og da Marek gjorde Mine til at gaa med Maleriet igen, saa han ingen anden Udvej end at sønderflænge Maleriet som sket.

Uden at komme nærmere ind paa Spørgsmaalet om de Retsmidler, der som Følge af den stedfundne Forvanskning maatte staa til Sagsøgtes Raadighed, findes Sagsøgte at have været uberettiget til at beskadige Sagsøgerens Maleri som sket, hvorfor han vil have at erstatte Sagsøgeren det Tab, som denne maa antages at have lidt ved hans ulovlige Handlemaade. Medens Sagsøgte ikke vil kunne forlange Maleriet tilintetgjort, findes han derimod at have Krav paa, at hans Signatur fjernes fra det forvanskede Maleri.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Størrelsen af Sagsøgerens antagelige Tab, har Sagsøgeren fremlagt en af Kunsthandler Anton Hansen den 4 Februar 1932 udstedt Erklæring, hvoraf fremgaar, at nævnte Kunsthandler i Løbet af det sidste Par Aar ved Auktion har bortsolgt to af Sagsøgte malede Malerier, begge ca 80 Centimeter høje og 55 Centimeter brede, for en Pris af henholdsvis 400 Kr og over 800 Kr. Endvidere har Sagsøgeren fremlagt to af Konservator ved Statens Museum for Kunst S Rønne under 27 og 30 Januar 1932 udstedte Erklæringer, hvoraf fremgaar, at det vil koste 30—40 Kr at fjerne den paamalede Venusfigur, uden at der dog kan siges noget om, hvorledes den overmalede Ægirfigur vil fremtræde efter denne Proces, samt at det er muligt at reparere det ituskaarne Lærred, dog at det ikke vil blive saa stærkt som før; Omkostningerne ved denne sidste Reparation er ikke nærmere oplyst; Sagsøgte har anslaaet Udgiften til 10 Kr.

Sagsøgte har fremlagt en Erklæring af 19 December 1931 fra Kunsthandler P Magnussen, i hvilken Erklæring udtales, at Maleriet i den overmalede Skikkelse er at betragte som et Falsum og som saadant uden Værdi som Handelsvare.

Det findes nu ikke at kunne antages, at Maleriet selv i den forvanskede Skikkelse har været ganske uden Værdi. Til Grund ved Erstatningsberegningen vil være at lægge den Værdi, som Maleriet kan antages at have haft, da Sagsøgte flængede Lærredet, med Tillæg af Udgifterne til Skadens Udbedring, men med Fradrag af den Værdi, som det reparerede Maleri maa antages at ville have. Den Sagsøgeren heretter tilkommende Erstatning skønnes ikke at kunne ansættes til noget højere Beløb end 100 Kr.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte efter Omstændighederne at burde betale Sagsøgeren med 75 Kr.

Nr 262/1931. Gartner **Julius Andersen** og Tømrermester **R C Olsen** (Gorrissen)

mod

Slagtermester **Hans Pedersen** (Gelting),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Handel om en fast Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 17 Oktober 1931: De Sagsøgte, Gartner Julius Andersen og Tømrermester R C Olsen, bør, een for begge og begge for een, til Sagsøgeren, Slagtermester Hans Pedersen, betale 3254 Kr 33 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 4 Maj 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 350 Kr. Sagsøgeren bør for de Sagsøgtes Tiltale i denne Sag fri at være. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanterne, som ikke har gentaget deres paa Beregningen af Rentefoden støttede Paastand, Frifindelse mod Betaling af Beløbet efter Post 5: 121 Kroner.

I Henhold til de i Dommen, forsaauidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Gartner Julius Andersen og Tømrermester R C Olsen, een for begge og begge for een, til Indstævnte, Slagtermester Hans Pedersen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved udateret Slutseddél — oprettet omkring Juli—August 1929 — købte Sagsøgeren, Slagtermester Hans Pedersen, af de Sagsøgte, Gartner Julius Andersen og Tømrermester R C Olsen, Ejendommen Matr Nr 21 ha af Søborg, Søborg Hovedgade 154, med den paa Grunden værende — paa det daværende Tidspunkt ikke fuldt færdige — Bygning.

Ifølge Slutsedlen skulde Ejendommen gøres færdig af de Sagsøgte, og Sagsøgeren skulde derefter overtage Ejendommen den 11 December 1929.

Da Ejendommen efter Overtagelsen led af væsenlige Mangler, enedes man ved Overenskomst af 20 Januar 1930 om Afhjælpning af disse, idet de Sagsøgte blandt andet forpligtede sig til at ombygge den i Ejendommen værende Bagerovn paa en saadan Maade, at Bageriet blev tjenligt til Udlejning.

Under Anbringende af, at Ovnen ogsaa efter den i Henhold hertil stedfundne Ombygning er saa mangelfuld, at han har lidt store Lejetab, har Sagsøgeren under denne Sag paastaet de Sagsøgte dømt til in solidum at erstatte ham de med en ny Ombygning forbundne Udgifter, anslaaede til 2550 Kr 00 Øre. Han har derhos paastaet de Sagsøgte dømt til, ligledes in solidum, at erstatte ham

1) den med en tidligere Lejer af Bageriet m v aftalte Leje for Tiden fra 1 Juni til 1 September 1930 hvilken Leje den paagældende Lejer ved en af Københavns Byret den 22 December 1930 afsagt Dom er fritaget for at betale ham,	550 — 00 —
2) Lejetab for Tiden fra 1 September til 1 Oktober 1930	183 — 33 —
3) Erstatning, fordi han fra 1 Oktober 1930 har maattet udleje Bageriet for en lavere Leje end med den tidligere Lejer aftalt	600 — 00 —
4) et Afslag i Købesummen stort..... i Anledning af, at det har vist sig, at en af de ham ved Købet foreviste Lejekontrakter tildels var oprettet pro forma, hvorfor den af Ejendommen virkelig gaaende Leje er angivet 176 Kr for høj	2040 — 00 —
5) et Beløb af som han har maattet betale for Maling i to af Ejendommens Lejligheder, uanset at de Sagsøgte ifølge et ham givet Løfte skulde have betalt vedkommende Arbejde.	121 — 00 —

Af Beløbet, alt 6044 Kr 33 Øre

paastaar han sig tilkendt Rente 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 4 Maj 1931.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, hvorhos de — under Anbringende af, at de først senere er blevet opmærksomme paa, at Rente-foden i de af Sagsøgeren til dem for en Del af Købesummen udstedte Panteobligationer til samlet Paalydende 28 000 Kr er fastsat til 5 pCt p a i Stedet for som i Slutsedlen angivet at være bestemt til 5½ pCt p a, — har paastaet Sagsøgeren tilpligtet for sit eget Vedkommende og for efterfølgende Ejere af Ejendommens Vedkommende at forrente nævnte Pantegæld med 5½ pCt p a.

Sagsøgeren har, forsaavidt denne Paastand angaar, paastaet sig frifundet.

Hvad nu først angaar Sagsøgerens Paastand om Erstatning for Udgifterne ved Ombygning af den i Ejendommen nu værende Bagerovn, har de Sagsøgte anført, at de med Sagsøgeren er blevet enige om, at han selv skulde foranledige den gamle Ovn ombygget, medens de skulde levere de fornødne Materialer og betale Ovnbyggerens Regning, at Ombygningen er foretaget overensstemmende med denne Aftale, og at Sagsøgeren, efter at Ombygningen er udført, har erklæret sig tilfreds med Ovnen.

Da de Sagsøgte imidlertid ikke overfor Sagsøgerens Benægtelse har godtgjort, at Sagsøgeren under de mellem ham og de Sagsøgte stedfndne Forhandlinger har paataget sig Risikoen for den forsvarlige Udførelse af Ombygningsarbejdet, eller at han efter Arbejdets Udførelse har antaget den nybyggede Ovn som tilfredsstillende, samt da der i Henhold til et til Oplysning i Sagen optaget Syn og Skøn maa gaas ud fra, at Ovnen i den Stand, hvori den nu findes, er ubrugelig til Bagning, vil de Sagsøgte være at dømme til Betaling af Erstatning, efter Omstændighederne dog kun med det Beløb, hvortil Bekostningen ved Opførelse af en efter Lokaliteterne passende mindre Ovn samt ved en fornøden Ombygning af en Skorsten er anslaaet, nemlig ialt 1300 Kr.

Idet det i Ejendommen indrettede Bageri saaledes ikke har været i fuld brugbar Stand, vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren den Leje, han af denne Grund har mistet, med de herfor — ovenfor under Numrene 1—3 — opførte Beløb, ialt 1333 Kr 33 Øre.

Hvad dernæst angaar det under Nr 4 nævnte Krav har de Sagsøgte anført, at det skyldes Sagsøgeren selv, at det paagældende Lejemaal kun delvis kom til Eksistens. Efter den af den vedkommende Lejer, Gartner N P Nielsen, til Oplysning i Sagen afgivne Vidneforklaring maa det imidlertid antages, at det aldrig har været Hensigten, at han skulde være bundet til at betale den fulde i Kontrakten angivne Lejesum, og da den af Ejendommen gaaende Leje saaledes er opgivet højere end, hvad der virkelig kunde oppebæres, findes de Sagsøgte at maatte yde Sagsøgeren en Erstatning, men denne findes efter Omstændighederne dog ikke at kunne sættes til et højere Beløb end 500 Kr.

Hvad endelig angaar det ovenfor under Nr 5 nævnte Krav, maa det ved de til Oplysning herom afgivne Vidneforklaringer anses godtgjort, at de Sagsøgte før Handlens Indgaaelse har lovet Sagsøgeren at ville male de paagældende Lejligheder, og de vil derfor være at dømme efter den nedlagte Paastand, mod hvis Størrelse ingen særlig Indsigelse er fremsat.

Med Hensyn til den af de Sagsøgte nedlagte Paastand om de paagældende Panteobligationers Forrentning fremgaar det vel af Sagen, at der i Sluttedlen er stipuleret en Rentefod af $5\frac{1}{2}$ pCt p a. Det er imidlertid af Sagsøgeren anført, at det inden Handlens Berigtigelse blev aftalt mellem Parterne, at der i Obligationerne skulde fastsættes den lavere Rentefod af 5 pCt p a, og at Grunden hertil var, at der opnaedes mindre Kreditforeningslaan end beregnet, hvad der havde til Følge, at de Sagsøgte — der efter Sluttedlen skulde bære Kurstabet ved Optagelsen af

Kreditforeningslaanene — fik en mindre Udgift end forudsat, medens paa den anden Side Sagsøgerens Udgift til Forrentning — idet de Sagsøgtes Tilgodehavende hos ham blev større end forudsat — vilde stige. Idet Sagens Oplysninger tyder paa, at der har været Forhandlinger mellem Parterne om en paa det nævnte Grundlag støttet Nedsættelse af Sagsøgerens Renteydelse, og idet bemærkes, at der i ethvert Fald først længe efter, at Panteobligationerne var udstedte, og efter at der to Gange uden Indsigelse fra de Sagsøgtes Side var modtaget en efter en Rentefod af 5 pCt p a beregnet Rente, er taget Forbehold heroverfor, findes de Sagsøgtes heromhandlede Paastand ikke at kunne tages til Følge.

I Henhold til alt foranførte vil de Sagsøgte være in solidum at dømme til at betale Sagsøgeren 3254 Kr 33 Øre med Rente heraf som paastaaet, medens Sagsøgeren vil være at frifinde for de Sagsøgtes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde, in solidum, godtgøre Sagsøgeren med 350 Kr.

T i r s d a g d e n 3 1 M a j .

Nr 201/1931. 1) Landsretssagfører Paul Hede som befuldmægtiget for samtlige Arvinger i Reassumtionsboet efter Bud ved ved Postvæsnets Overbestyrelse **Lars Jensen** og tidligere afdøde Hustru, **Caroline Vilhelmine**, f Nielsen og

2) **Københavns Byrets Skifteafdeling III (Bruun)**

m o d

Skattedepartementet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Skifteafgift i et Arvedelingsbo.

(Sagen behandlet skriftligt).

Kendelse afsagt den 11 December 1930 af **Københavns Byrets Skifteafdeling III**: Den foreliggende Bobeholdning kan ikke udleveres Arvingerne til fortsat privat Skifte, men opgøres saaledes:

Af Beholdning	Kr 3185,60
beregnes Opgørelsesstempel	— 6,40

hvorefter Resten Kr 3179,20

fordeles med $\frac{1}{5}$ eller 635 Kr 84 Øre til hvert af Fru Ellen Margrethe Hansens ovennævnte fem Børn, der forskudsvis har modtaget kontant 500 Kr og nu modtager kontant 135 Kr 84 Øre, idet der ikke vil være at svare Arveafgift.

Østre Landsrets Dom af 10 April 1931: Københavns Byrets Skifteafdeling III bør ændre sin Opgørelse i det ovenomhandlede Reasumtionsbo efter Bud ved Postvæsnets Overbestyrelse Lars Jensen og tidligere afdøde Hustru Caroline Vilhelmine, f Nielsen, saaledes at der beregnes Skifteafgift med $\frac{1}{3}$ pCt af Boets Masse og $\frac{1}{2}$ pCt af Beholdningen. De paagældende ved Landsretssagfører Poul Hede repræsenterede Arvinger bør taale nævnte Ændring. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Som i Dommen antaget maa Udtrykket Kontinuationsskifte i Skifteafgiftslovens § 2, 2 Stk forstaaes som omfattende Opgørelsen af det under Sagen omhandlede Arvedelingsbo efter Postbud Jensen og Hustru. Herefter kan Appellanternes Paastand om Kendelsens Stadfæstelse med Hensyn til Afgiftsfrihed ikke tages til Følge.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og med Bemærkning, at den i Kendelsen indeholdte Afgørelse, hvorved Ekstradition nægtedes, ikke kan tages under Paakendelse under denne Sag, kan Appellanternes subsidiære Paastand ej heller tages til Følge. Dommen vil saaledes efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Præmisserne til Byrettens Kendelse er saalydende:

Da Bud ved Postvæsnets Overbestyrelse Lars Jensen, som hensad i uskiftet Bo efter sin den 24 Maj 1879 afdøde Hustru Caroline Vilhelmine, født Nielsen, den 6 Juni 1882 afgik ved Døden, blev Fællesboet taget under Behandling af Den kongelige Landsover- samt Hof- og Stadsrets Skiftekommission under Nr 2—606 3E Universalarvingen, Ægteparrets eneste Barn Fru Emilie Marie Smith, født Jensen og dennes Ægtefælle Overlærer ved Metropolitanskolen Henrik Sophus Smith vedgik Arv og Gæld.

I det afdøde Ægtepars den 27 Marts 1877 oprettede Testamente var det med Overlærer Smiths og Hustrus Samtykke bestemt, at Efterladenskaberne skulde anbringes i Østifternes Kreditforeningsobligationer og indsættes i Overformynderiet som tilhørende Overlærer Smith og Hustrus den 21 August 1882 levende Børn (den Dag fyldte det ældste

af disse 18 Aar) i lige Dele og forblive indestaaende i Overformynderiet, saalænge vedkommende Barnebarn er i Live, saaledes at Renten af hele Arven udbetales Fru Smith, saalænge hun lever, og derefter anpartsvis til hvert af Børnebørnene. Efterhaanden som disse dør, skal deres Andele udbetales deres Livsarvinger, saafremt de efterlader sig saadanne. Hvis ikke, tilfalder Andelen den Afdødes Søskende, eventuelt disses Livsarvinger, som Forøgelse af deres Andel. Hvis et af Børnebørnene skulde dø uden at efterlade sig Livsarvinger eller Søskende eller Livsarvinger efter saadanne, skulde Arven tilfalde det sidst afdøde Barnebarns Arvinger efter Loven eller efter Testamente.

Fællesboets Beholdning opgjordes til..... Kr 6335.50
heraf beregnedes Skifteafgift

$\frac{1}{3}$ pCt af Boets Masse afrundet til 6950 Kr -- Kr 23,17

$\frac{1}{2}$ pCt af Beholdningen — — 6350 — — 31,75

54.92

saa at der udkom til Arv Kr 6280,58

Dette Beløb udlagdes ved Opgørelsen af Fællesboet, der først fandt Sted den 17 April 1884, — efter Fradrag af Arveafgift — med en Fjerdedel, 1552 Kr 48 Øre, til hvert af Overlærer Smiths fire da levende Børn:

Fru Laura Andrea Strøyberg, født Smith, i Ægteskab med Apoteker Christopher Strøyberg,

Fru Ellen Margrethe Hansen, født Smith, i Ægteskab med Billedhugger Axel Christian Henrik Hansen,

Fru Ingeborg Scheel, født Smith, i Ægteskab med Overlæge Dr. med. Victor Alexander Scheel,

og Ingeniør Johannes Smith.

For de udlagte Beløb købtes Østifternes Kreditforeningsobligationer, der tilligemed den overskydende Del af Beløbene indbetaltes til Overformynderiet.

Den 7 Juni 1887 afgik Fru Strøyberg ved Døden uden at efterlade sig Livsarvinger. Overformynderiet anmodede da Skiftekommissionen om at genoptage Boets Behandling. Da Overformynderiet i samme Skrivelse omtalte Midler, der bestyredes for Fru Strøyberg hidrørende fra to andre Boer, skete Genoptagelsen under eet med disse Boers under Nr 3—89—3 G, idet Skiftekommissionen for sent blev klar over Forholdet. Fru Strøybergs Andel i Boet, nemlig Østifternes Kreditforenings Obligationer 5 Serie Litra B Nr 1735 stor 1000 Kr og Litra C Nr 1902, 1722 og 1723 à 200 Kr, til samlet Paalydende 1600 Kr, og et kontant Beløb fordelte Skiftekommissionen da ved en alle tre Boer omfattende Opgørelse, hvori beregnedes Skifteafgift med

$\frac{1}{3}$ pCt af Boernes Masse, afrundet til 12 400 Kr Kr 41,33

$\frac{1}{2}$ pCt af deres Beholdning — — 12 100 — — 60,50

Kr 101 83

Andelen fordeltes under eet med de andre Bomidler saaledes at Fru Hansen og Fru Scheel hver fik Obligationer til Paalydende 600 Kr, Ingeniør Smith Obligationer til Paalydende 400 Kr og alle tre derefter afpassede kontante Beløb.

Ved Fru Smiths Død den 18 Februar 1907 overgik Rentenydelsen af de tre Andele til de tre Børn.

Af disse er Fru Hansen den 21 Februar 1930 afgaaet ved Døden, hvorfor Boet er reassumeret og hendes Andel af Overformynderiet udbetalt Skifteafdelingen under eet med Fru Hansens Andel i de omtalte to andre Boer, men at Skifteafdelingen opført med..... Kr 3 170,83
 Renter i Overformynderiet fra Dødsdag til Udbetalingsdag — 49,73
 Renter under Bobehandlingen — 15,04

saa at den samlede Indtægt udgør..... Kr 3 235,60
 Udgift: Salær til Medhjælper..... — 50,00

hvorefter Boets Beholdning bliver..... Kr. 3 185,60

Fru Hansens Livsarvinger, hendes fem Børn i Ægteskabet med Billedhugger Axel Hansen,

Fru Karen Margrethe Hall, født Hansen,

Fru Elisabeth Hede, født Hansen,

Fru Esther Hansen, født Axel-Hansen,

Frk Gertrud Axel-Hansen og

Hr Bror Axel-Hansen

har paastaaet denne Arv udlagt dem efter Opgørelse uden Beregning af Skifteafgift; for det Tilfælde, at denne Reassumtion af Boet anses for et særligt Bo, har de begæret sig Boet udleveret som eneste og myndige Arvinger til fortsat privat Skifte mod Beregning af nedsat Skifteafgift efter Skifteafgiftslovens § 3, 2 Stykke, Punkt 2. Skattedepartementet, hvem Sagen har være forelagt, har i Skrivelse af 21 November 1930 udtalt, at der med Hjemmel i en saavel før som efter den gældende Skifteafgiftslov af 30 November 1874 fast fulgt Praksis, som maa siges at stemme med Opfattelsen af Skifteafgift som Betaling for Skifterettens Virksomhed, »maa erlægges Skifteafgift i det her foreliggende Arvedelingsbo beregnet med en Tredjedel Procent af Boets Masse og $\frac{1}{2}$ pCt af Beholdningen«.

Skattedepartementet har ikke oplyst nogen Hjemmel til den saaledes paaberaabte Praksis, der imidlertid strider mod den gældende Skifteafgiftslov saavel i den fulgte Regels Udformning som i dens Princip.

Skifteafgift beregnes efter Lovens § 3, 1ste Stykke, kun med $\frac{1}{3}$ pCt af Boets Masse af »Boer i hvilke Arv og Gæld vedgaas, (Kap 4 jfr § 8 i Lov om Skifte af Dødsbo m m)«. De Boer, der genoptages i Henhold til de Afdødes testamentariske Bestemmelser saaledes som dette Bo, de saakaldte »Arvedelingsboer«, vedrører oftest Legater, hvis Kapital efter en Rentenydets Død udlægges den endelige Ejer. I saadanne Tilfælde kan der overhovedet ikke blive Tale om Vedgaaelse af Arv og Gæld; og dersom et saadant »Arvedelingsbo« skulde behandles isoleret, maatte Afgiften derfor efter Lovens Ord betales med $\frac{2}{3}$ — To Tredjedel — pCt af Boets Masse og $\frac{1}{2}$ pCt af Beholdningen, saaledes som Skattemyndighederne kræver det i Gavedelingsboer. Men selv om »Arvedelingsboet« omfatter Midler, der skal tilfalde Universalarvinger, kan Skifteafgiftslovens Ord ikke føre til en Regel om altid at beregne $\frac{1}{3}$ — een Tredjedel — pCt af Boets Masse; dersom et Bos Midler efter at

have været baandlagt til Rentenydelse for een Person efter dennes Død udlægges til Rentenydelse for en anden for efter dennes Død at tilfalde dennes eventuelle Livsarvinger, kan der ved den Behandling, hvorved Rentenydelsen overføres til den anden Rentenyder, ligesaa lidt som ved den første Behandling af Boet blive Tale om Vedgaaelse af Arv og Gæld, da de eventuelle Universalarvinger endnu ikke kendes.

Den anførte Udformning af Beregningsreglen skyldes formentlig, at en Gennemførelse af det til Grund for den paaberaabte Praksis liggende Princip vil føles alt for iøjnefaldende urimelig. Dette Princip maa nemlig være en Forstaaelse af Ordet »Boer« i Skifteafgiftsloven som betydende »afsluttede Afsnit af Bobehandlingen«. Denne Forstaaelse, som i dette Tilfælde vilde være til Gavn for Statskassen, følges imidlertid ikke i Tilfælde, hvor den vilde formindske Skifteafgifterne, nemlig i Tilfælde, hvor Genoptagelsen af Bobehandlingen ikke skyldes testamentariske Bestemmelser. Naar f Eks et Bo paa Grund af mangelfulde Oplysninger er udlagt for Begravelsesudgifterne, men maa genoptages, fordi det oplyses at have ejet flere Midler, — her tales ikke om Skifte af Boets senere tilfaldende Midler, Kontinuationsskifte, jfr Skifteafgiftslovens § 2, 2det Stykke — anses Genoptagelsesbehandlingen ikke for et særligt Bo, der direkte kan overtages af Arvingerne til privat Skifte; men Boet anses som taget under offentlig Behandling ved Begravelsesudlægget saaledes at det samlede Bo først kan udleveres til privat Skifte i Henhold til Skiftelovens § 9, naar der er beregnet Skifteafgift efter Skifteafgiftslovens § 3, 2det Stykke, Punkt 2. Og ved denne Beregning sammenlægges Massen og Beholdningen i begge »Boer«.

Forstaaelsen er i Strid med Skifteloven, der opfatter Behandlingen af Arvemidler fra Skiftets Begyndelse til Midlernes endelige Udlæg som et samlet Bo, saaledes at f Eks Proklama kun udstedes een Gang under hele Behandlingen. Skiftelovens Opfattelse, der ogsaa stemmer med den almindelige Sprogbrug, ligger utvivlsomt til Grund for Skifteafgiftsloven, som dels i sin § 4 forudsætter, at Afgiften erlægges for Boets Behandling til Ende, dels i sin § 2 har en Bestemmelse om Afgiftens Beregning i Kontinuationsboer, som udfra den modsatte Opfattelse vilde være overflødig og ganske umotiveret. Skiftelovens Opfattelse ligger ogsaa til Grund for Bestemmelsen i Lov Nr 119 af 20 April 1926 om Tilsyn med de af Eksekutorer behandlede Dødsboer § 13, 2det Stykke, og Finansministeriet har i sit Cirkulære af 21 December 1908 udtalt, at de Boer, i hvilke Arveafgift ikke straks endelig berigtiges af samtlige afgiftspligtige Midler, af Skifteforvalterne skal opføres paa deres Fortegnelser over uberigtigede Boer.

Behandlingen i de fleste Boer, der reassumeres i Henhold til testamentariske Bestemmelser, indskrænker sig saaledes som i dette til at foretage en Fordeling af Midlerne og beregne Arveafgift; og det af Skattedepartementet paaberaabte Hensyn til Betaling for Skifterettens Virksomhed kan derfor ikke begrunde Beregningen af en ny Bobehandlingsafgift.

Denne Opfattelse af Behandlingen af et Bo som en Helhed medfører, at der i dette Tilfælde, hvor det kun drejer sig om en Del af

Boets Midler, ikke kan blive Tale om Udlevering til dem, der arver denne Del, til fortsat privat Skifte.

Idet der herefter ikke vil være paany at beregne Skifteafgift og ikke er Spørgsmaal om at tilbagebetale den Afgift, som uhjemlet er beregnet i Boet efter Fru Strøybergs Død,

b e s t e m m e s :

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 11 December 1930 af Københavns Byrets Skifteafdeling III og paastaas af Skattedepartementet forandret derhen, at Skifteafdelingen tilpligtes at foretage Opgørelsen i Boet saaledes, at der beregnes Skifteafgift med $\frac{1}{3}$ pCt af Boets Masse og med $\frac{1}{2}$ pCt af Beholdningen, og at de Indstævnte: de af Landsretssagfører Hede repræsenterede Arvinger tilpligtes at taale saadant.

Landsretssagfører Hede og Skifteafdelingen, der har givet Møde ved Sagfører, paastaar Kendelsen stadfæstet, hvorhos Landsretssagfører Hede subsidiært har nedlagt Paastand om, at Boet ekstraderes Arvingerne til fortsat privat Skifte, saaledes at Nedsættelse af Skifteafgiften finder Sted i Overensstemmelse med Skiftelovens Regler efter Forholdene paa Ekstraditionens Tidspunkt.

Foreløbig bemærkes, at den heromhandlede Kendelse med Hensyn til Spørgsmaalet om Skifteafgifts Erlæggelse betegner et skarpt Brud med den Praksis, som igennem Aarene, saavel før som efter Skifteafgiftsloven af 30 November 1874, har været fulgt ved Skiftekommissionen og senere ved Københavns Byrets Skifteafdelinger indtil den allerseneste Tid, og Skattedepartementet har her for Retten ladet fremsætte Besværing over, at det ikke paa Statskassens Vegne, forinden Kendelsens Afsigelse, er blevet sat saa fyldestgørende ind i Sagen, at det for Skifteretten har kunnet fremkomme med den Procedure, som nu har maattet fremføres under en Indankning for Landsretten.

Som Sagen foreligger oplyst, maa Landsretten antage, at i Skifteafgiftslovens § 2, 2 Stk: »Kontinuationsskifte betragtes som nyt Skifte« er Udtrykket »Kontinuationsskifte« saaledes at forstaa, at det omfatter ikke alene Skiftebehandling af saadanne nye senere tilkomne Midler, af hvilke der ikke tidligere har været svaret Skifteafgift, men ogsaa af Midler, der undergives fornyet Behandling af Skifteretten, efter at en tidligere Behandling har været ført til den Slutning, som paa det paagældende daværende Tidspunkt skulde eller kunde ske, derunder altsaa saadanne Tilfælde, hvor Afdødes testamentariske Dispositioner er til Hinder for at afslutte den oprindelige Bobehandling med endeligt Arveudlæg, eller hvor man paa Grund af uvisse Forpligtelser, uberegnelige Fordringer eller andre Omstændigheder ikke har kunnet naa til en endelig Opgørelse.

Ligesom denne mere omfattende Forstaaelse af »Kontinuationsskifte« — hvorunder da vil falde de, ofte som »Arvedelingsbo« betegnede Tilfælde, hvor Kapitaler efter de paagældende Rentenyderes Død kommer til Skifte mellem rette Vedkommende — er den naturlige efter

Ordlyden i § 2, 2 Stk, der findes under Skifteafgiftslovens Afsnit 1: »Om Betaling for Skifterettens Virksomhed«, saaledes støttes den ogsaa ved, hvad der er oplyst om Forarbejderne i Rigsdagen vedrørende selve Skiftelovens § 46, hvis nuværende Udtryk i dens 2 Stk: »en senere Genoptagelse af Skiftet« blev indsat i Stedet for Udkastets Udtryk: »Kontinuationsskifte«, idet man derved udtrykkelig kun tilsigtede en Sprog- eller Redaktionsændring og ingen Realitetsændring, ligesom i øvrigt ved samme Lejlighed i Paragraffens første Stykke Ordet »Efterlodning« blev indsat i Stedet for Udkastets Ord »Kontinuationsrepartition«. Af dette fremgaar det formentlig klart nok, at »Kontinuationsskifte« af den daværende Lovgivningsmagt er opfattet som lig med »Genoptagelse af Skiftet«.

Det findes herefter at maatte antages, at Skifteafgiftsloven ved sine Bestemmelser i § 1, jfr § 2, 2 Stk paabyder Skifteafgifts Erlæggelse som Betaling for Skifterettens Virksomhed ved hver Skiftebehandling for sig, og Landsretten kan saaledes ikke tiltræde den i den indankede Kendelse udtalte Opfattelse, at Behandling af Arvemidler fra Skiftets Begyndelse til Midlernes endelige Udlæg er at betragte som en samlet Bobehandling, under hvilken der kun een Gang kan blive Spørgsmaal om Erlæggelse af Skifteafgift. En saadan Opfattelse kan navnlig ikke med Kendelsen søge Støtte i, at Udtrykket »Boer« i Skifteafgiftslovens § 1 er uforeneligt med, at hver paakaldt Skiftebehandling eller afsluttet Afsnit af Bobehandling anses som Skifteafgiftsobjekt, og findes i det hele taget at savne Støtte i Skiftelovgivningen.

Da det derhos, naar Skifteafgift skal erlægges, som ovennævnt, for hver paakaldt Skiftebehandling, maa være principielt betydningsløst, om saadan Skiftebehandling i det enkelte Tilfælde maatte vise sig at være mere eller mindre besværlig, og da det findes utvivlsomt, at den Skifteafgift, der skal erlægges for en Skiftebehandling, hvor det paa Forhaand er givet, at der ingen Gæld er, kun bliver at erlægge i det Omfang, som kræves ved Skiftebehandling efter Skiftelovens Kap IV, samt da alt, hvad der iøvrigt er anført i den indankede Kendelse til Støtte for dens Standpunkt til Afgiftsspørgsmaalet, skønnes at være den foreliggende Sag uvedkommende, vil Skattedepartementets Paa-stand være at tage til Følge.

Hvad angaar den af Landsretssagfører Poul Hede nedlagte subsidære Paa-stand, skønnes denne, efter at Boet — som det maa antages efter Kendelsens Indhold og det Skifteprotokollen samme Dag tilførte — er sluttet, ikke at kunne tages til Følge under nærværende Sag.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes at kunne ophæves.

Nr 249/1931. **Baron C F S V Juel Brockdorff (Meyer)**

mod

Bregninge Sogneraad m fl (Heilesen),

betræffende Ejendomsberettigelsen til et umatrikuleret Areal.

Dom afsagt den 28 April 1931 af Retten for Svendborg Købstad m v: Sagsøgeren, Baron Juel Brockdorff til Valdemar Slot, bør være ejendomsberettiget til det ovennævnte umatrikulerede Areal, beliggende i Vindeby paa Taasinge, og begrænset mod Vest af Parkeringspladsen ved Færgelejet i Vindeby, mod Nord af Svendborgsund, mod Syd af Vejen Vindeby-Troense og mod Øst af en Linie trukket i Forlængelse af Vestgrænsen for Matr Nr 10 Vindeby, vinkelret paa Svendborgsund. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 3 September 1931: Appellanterne, Bregninge Sogneraad, bør — i Forhold til Indstævnte, Baron C F S V Juel Brockdorff til Valdemar Slot — anses ejendomsberettigede til det i Sagen omhandlede umatrikulerede Areal, beliggende i Vindeby paa Taasinge, begrænset mod Vest af Parkeringspladsen ved Færgelejet i Vindeby, mod Nord af Svendborgsund, mod Øst af Matr Nr 12 af Vindeby, Bregninge Sogn, og mod Syd af Landevejen fra Vindeby til Troense. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte til Appellanterne med 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afgørelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, hvor Appellanten og det indstævnte Sogneraad paastaar henholdsvis Underrettens og Landsrettens Dom stadfæstet. Til den fra andre Lodsejere fremsatte Indsigelse, hvortil den nuværende Ejerinde af Matr Nr 10 af Vindeby har sluttet sig, vil intet Hensyn kunne tages, idet det ikke er bevist, at det omhandlede Strandareal er Gadejord.

Efter det oplyste maa der gaas ud fra, at Vejen ikke er anlagt i Strandkanten, men saaledes at der mellem Vejen og Vandet er efterladt i ethvert Fald en smal Bræmme Jord, som vedblivende har tilhørt Stamhuset, over hvis Jord Vejen er anlagt, og at ved Ogrøde hertil er fremkommet det omstridte Areal, som Stamhusets Forpagter af Færgegaarden har benyttet paa den i Dommen angivne Maade. Herefter og da en af Indstævnte nedlagt subsidær Paastand om, at der nægtes Appellanten Ejendomsdom paa den i Underretsdommen omtalte østlige indhegnede Del af Arealet mangler Føje, vil Underrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes det indstævnte Sogneraad at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret betaler Indstævnte Bregninge Sogneraad til Appellanten Baron C F S V Juel Brockdorff med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved nærværende Rets Kendelse af 5 August 1930 blev det efter Begæring af Sagsøgeren, Baron Juel Brockdorff til Valdemar Slot, bestemt, at offentlig Indkaldelse til Erhvervelse af Ejendomsdom maatte finde Sted med Hensyn til et umatrikuleret Areal, beliggende paa Taasinge og begrænset mod Vest af Parkeringspladsen ved Færgeløjet i Vindeby, mod Nord af Svendborgsund, mod Øst af Matr Nr 12, Vindeby, Bregninge Sogn, og mod Syd af Landevejen Vindeby-Troense, saaledes som Arealet er afsat paa et fremlagt, af Landinspektør Hvengaard udfærdiget Kort (Situationsplan).

Efter at Indkaldelse til Ejendomsdom har været indrykket i Statstidende med det af Retten bestemte Varsel, paastod Sagsøgeren ved Sagens Foretagelse i Retten Ejendomsdom med Hensyn til det ovennævnte Areal og har senere nedlagt en subsidær Paastand om Ejendomsdom med Hensyn til den Del af Arealet, der er beliggende overfor Matr Nr 2 Vindeby eller derfra udstykkede Parceller, begrænset mod Vest af Parkeringspladsen, mod Øst af det overfor Matr Nr 10 Vindeby beliggende Grundstykke.

Af Bregninge Sogneraad blev der imidlertid fremsat Indsigelse imod, at der gaves Sagsøgeren Ejendomsdom, til hvilken Indsigelse fem Beboere i Vindeby — heraf de tre Grundejere — senere har sluttet sig.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det ommeldte Areal fra Parkeringspladsen indtil det overfor Matr Nr 10 liggende Grundstykke oprindeligt bestod af en med Rør og Siv bevokset Jordstrimmel, som maa antages i Tidens Løb at være vokset i Bredden ved Opgrøde fra Sundet; mod Øst er et Stykke af Arealet for længere Tid siden opfyldt af en Lejer i Huset paa Matr Nr 10, medens den vestlige Del af Arealet i 1929 er opfyldt med Fyld fra Valdemar Slots Gods's Byggearbejde paa Matr Nr 2 o Vindeby, og en Del af dette opfyldte Areal er indhegnet af en Trediemand, til hvem Sagsøgeren har solgt denne Del af Arealet.

Sin Paastand om Ejendomsdom støtter Sagsøgeren paa, at Besidderen af Valdemar Slots Gods eller det nu afløste Stamhus Thorseng

fra gammel Tid har raadet over det paagældende Areal og har besiddet dette.

Bregninge Sogneraad har til Støtte for den af dette fremsatte Indsigelse gjort gældende, at det paagældende Areal som stødende op til Vindeby Gade, der er optaget paa Fortegnelsen over de offentlige Biveje, tilhører det offentlige (Sognekommunen) og nærmest maa betragtes som Tilvækst til Vejen (Gaden).

Angaaende Raadighedsforholdet med Hensyn til Arealet er afgivet en Række Vidneforklaringer og fremlagt en Erklæring fra Maskinmester M P Petersen.

Det fremgaar af det herved oplyste, at Forpagteren af Godsets Ejendom Matr Nr 2 Vindeby, Færgegaarden, fra lang Tid tilbage har udøvet Raadighed over den ud for Matr Nr 2 liggende Del af Arealet, idet alene han har slaaet Rør paa denne Del af Arealet, hvor han eller hans Sønner ogsaa havde anbragt en Baadlæning og oplagt Baade samt havde anbragt en Bænk. Det synes, at Forpagteren af Matr Nr 2 Vindeby har betragtet det overfor denne Ejendom liggende Strandareal som en Del af Ejendommen. Den østlige Del af dette Strandareal, hvor der paa det fremlagte Kort er vist en Indhegning, synes i det væsenlige at være dyrket af Lejeren hos Fæsteren af Huset Matr Nr 10, som det maa antages med Tilladelse af Forpagteren af Matr Nr 2, ligesom Sagsøgerens Befuldmægtigede engang har givet en Mand Tilladelse til at benytte denne Del af Arealet, med Hensyn hvortil ingen speciel Indsigelse er fremsat under Sagen.

Paa det ud for Matr Nr 10 liggende Areal har Fæsteren af dette Matr Nr høstet Rør og Siv. Paa dette Areal er anbragt en Baadlæning, som benyttes af flere Folk i Byen, der har Baade liggende ved dette Sted.

Efter det saaledes oplyste ses det ikke rettere end, at den Del af Arealet, der strækker sig fra Parkeringspladsen mod Øst til det overfor Matr Nr 10 liggende Grundstykke, har været besiddet af Godset ved dets Forpagter af Matr Nr 2. Da det nu ikke er godtgjort, at Arealet tilhører Kommunen, og det ikke kan betragtes som Tilvækst til den offentlige Bivej (»Gaden«), kan Bregninge Sogneraads herpaa støttede Indsigelse ikke tages til Følge.

Af de fem Beboere i Vindeby, der har sluttet sig til Bregninge Sogneraads Indsigelse mod Ejendomsdoms Meddelelse, er anbragt, at det ommeldte Areal er Gadejord, hvorover Bymændene raader. Dispositionsretten over Gadejord tilkommer imidlertid Bylauget, hvortil kun kan henregnes Byens Hartkornsbesiddere, og da de to af de nævnte Beboere i Vindeby ikke ses at eje fast Ejendom i Byen, er de allerede som Følge heraf uberettigede til at fremsætte Indsigelse som sket.

Det findes nu ikke oplyst, at Strandarealet fra Parkeringspladsen hen til det ud for Matr Nr 10 liggende Grundstykke er Bylauget tilhørende Gadejord, hvorved bemærkes, at Arealet tildels først er opstaaet efter Udskiftningen. Arealet skønnes snarere at maatte høre til Matr Nr 2 Vindeby, adskilt herfra ved Vejen.

Iøvrigt er det uomtvistet, at Godset (Stamhuset) ejede al Jord i Vindeby med Undtagelse af Jorden til Frederik Juels Skole, der menes

i 1826 at være skænket Skolen af den daværende Besidder af Stamhuset Thorseng, og a t Godset ved Bortsalget af Fæstegodset i Vindeby har forbeholdt sig de bortsolgte Ejendommens Andel i Gadejord. Da det ikke har Formodningen for sig, at Skolen ved nævnte Gavedisposition skulde være blevet Medlem af Bylauget, maa Gadejorden i Vindeby antages at tilhøre Godsets Ejer, Sagsøgeren.

Af Bregninge Sogneraad er endvidere anbragt, at Sagsøgerens daværende Befuldmægtigede, Fru Ada Kjær, i 1926 skal have afgivet et bindende Løfte om at overdrage Sogneraadet det ommeldte Areal.

Det er med Hensyn hertil oplyst, at Fru Kjær engang i nævnte Aar under en privat Samtale har udtalt til et Medlem af Sogneraadet, at hvis der fremkom en Henvendelse fra Sogneraadet derom, var hun villig til at overdrage Bregninge Kommune det under Sagen omhandlede Areal, men at der ikke fra Sogneraadet fremkom nogen Henvendelse.

Sagsøgeren og hans Befuldmægtigede maa herefter have været berettigede til at gaa ud fra, at Sogneraadet havde opgivet den paa-tænkte Erhvervelse af Arealet og at betragte Tilsagnet, der ikke var afgivet til Sogneraadet som saadant, som bortfaldet. Iøvrigt kunde der kun være Tale om en obligatorisk Ret, som Sogneraadet, hvis den betragtedes som eksisterende, ikke findes at kunne gøre gældende under denne Sag.

I Henhold til det anførte findes der at maatte gives Ejendomsdom i Overensstemmelse med Sagsøgerens subsidiære Paastand.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 28 April 1931 af Retten for Svendborg Købstad m v.

Her for Retten har Appellanterne, Bregninge Sogneraad, nedlagt følgende Paastande:

Principalt:

Bregninge Sogneraad kendes ejendomsberettiget til det i den indankede Dom omtalte umatrikulerede Areal, beliggende i Vindeby paa Taasinge, begrænset mod Vest af Parkeringspladsen ved Færgelejet i Vindeby, mod Nord af Svendborgsund, mod Øst af Matr Nr 12 af Vindeby, Bregninge Sogn, og mod Syd af Landevejen fra Vindeby til Troense.

Subsidiært:

Der nægtes Indstævnte Ejendomsdom paa det i den indankede Doms Konklusion nævnte Areal.

Mest subsidiært:

Fra det Areal, hvorpaa der ved den indankede Dom er givet Indstævnte Ejendomsdom, undtages det Areal, der paa den som Bilag 2 fremlagte Situationsplan er betegnet som »Indhegning«.

Indstævnte Baron C F S V Juel Brockdorff til Valdemar Slot procederer til Dommens Stadfæstelse.

Hvad den af Sogneraadet paastaede Ret til det paagældende Terræn angaar, maa det antages, at Sogneraadet som Ejer af den paagældende offentlige Bivej, fremfor Indstævnte, der efter Sagens Oplysninger ses at have haft Ejendomsret til de Syd for Vejen beliggende Jorder, maa være ejendomsberettiget til den Del af det omstridte Terræn, der siden Matrikelkortets Optagelse og Generalstabens Maalinger i 1863 ved Afsætning fra Havet (Svendborgsund) er indvundet som Tilvækst til den paagældende Vejstrækning. Og den af Forpagteren af Færgegaarden Matr Nr 2 og af Fæsteren af Matr Nr 10 af Vindeby By, Bregninge Sogn, igennem Aarene udøvede Raaden over Terrænet har ikke efter det oplyste været af en saadan Art og Omfang, at den har kunnet danne Grundlag for en Hævdserhvervelse for Indstævnte af Terrænet, hvorved bemærkes, at den tidligere Færgegaardsforpagter R V Møller samtidig indtog Stillingen som Formand for Bregninge Sogneraad i Tiden fra 1 Januar 1892 til 1 April 1908. Herefter maa Appellanterne som foran anført i Forhold til Indstævnte anses ejendomsberettigede til hele det omstridte Areal.

Overensstemmende hermed findes Appellanternes principale Paa-stand at kunne tages til Følge, medens der ikke kan gives Appellanterne — der i saa Henseende har maattet være henvist til at benytte den herfor i Retsplejelovens Kapitel 44 foreskrevne Fremgangsmaade — almindelig Ejendomsdom over Arealet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanterne med 500 Kr.

Nr 79/1932.

Rigsadvokaten
m o d

Søren Marius Knudsen (Holtén-Bechtolsheim),

der tiltales til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger.

Dom afsagt 13 November 1931 af Retten for Bjerre-Hatting m fl Herreder: Tiltalte Søren Marius Knudsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Zieler, Horsens, 200 Kr udredes af det offentlige.

Færdig fra Trykkeriet den 15 Juni 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 12

Tirsdag den 31 Maj.

Vestre Landsrets Dom af 16 Januar 1932: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Johnsen, 150 Kr, og i Godtgørelse for haatte Udlæg 34 Kr udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I en af den fungerende Overlæge ved Sindssygehospitalet ved Aarhus under 20 Maj 1932 afgivet Erklæring hedder det bl a:

»Søren Knudsens Tilstand er ikke undergaaet nogen kende-
lig Forandring siden den den 10 September 1931 udstedte Erklæ-
ring; Tilstandsbilledet er i det væsentlige det samme som under
førrige Ophold i 1925.

Søren Knudsen taaler paa Grund af sit Temperament og sin
Sindstilstand mindre godt Opholdet paa et Sindssygehospital,
hvor hans Bevægelsesfrihed har maattet gøres yderst begrænset.
Han klarede sig jo faktisk ganske godt efter Udskrivningen i
1925, og jeg mener, det vil gaa ligesaadan ved en eventuel Ud-
skrivning nu.

Jeg har nærmest den Opfattelse, at han, i hvert Fald med-
mindre han særlig udæskes, nu vil kunne beherske sig, saaledes,
at der ikke af ham vil blive foretaget Handlinger, der rummer
en virkelig alvorlig Fare for andres Liv og Lemmer. Antagelig
er hans »Advarsler« tilstrækkelig Udladning for ham.«

Efter samtlige om Tiltaltes Sjælstilstand foreliggende Op-
lysninger kan det ikke antages, at han mangler al Tilregnelighed,
og allerede som Følge heraf vil Anklagemyndighedens Paastand
om, at det i Medfør af Straffelovens § 38 bestemmes, at der skal
træffes Sikkerhedsforanstaltninger imod ham, ikke kunne tages
til Følge.

Den indankede Dom vil herefter kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Ud-

læg tillægges der Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim henholdsvis 200 Kroner og 85 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Straffesag tiltales iflg 3 jyske Statadvokateurs Anklageskrift af 6 Oktober d A Søren Marius Knudsen for Tiden med Ophold paa Sindssygehospitalet ved Aarhus til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk, idet han, der maa anses lidende af Sindssygdøm, udviklet paa et paranoigent sjæleligt Anlæg, og som er farlig for Retssikkerheden, har gjort sig skyldig i efternævnte Forhold, der, om han var tiltalt til Strafs Lidelse, vilde være at tilregne ham saaledes:

I. efter Straffelovens § 200 og 203, jfr 46 for Vold og Forsøg herpaa i Anledning af, at han Nytaarsaften 1930 ud for sin Bolig i Glud mod en forsamlet Mængde Ungdom afskød et Gevær ladet med Perleral, hvorefter han forfulgte de unge og med Kolben af Geværet tilføjede Landmand Frederik Hansen et Slag i Panden og paa venstre Albue, og Lærling Harry Lykke Hansen et Slag oven i Hovedet, saaledes at denne sidste faldt til Jorden, og der tilføjedes ham et 2 Krone stort hævet Parti paa Issen, hvorhos Tiltalte truede de forsamlede med yderligere Vold.

II. principalt efter Straffelovstillæggets § 1, 1 Stk for Vold mod sagesløs Person, subsidiært efter Straffelovens § 200 for Vold i Anledning af at Tiltalte den 9 Juni 1931 i Glud har kastet Sten efter Fru Johanne Krabbenhøft, hvoraf en stor Sten ramte hende under højre Skulder, samt i Forening med en under denne Sag ikke tiltalt Person har overfaldet den 65aarige Murersvend Krabbenhøft med en Række Næveslag.

Tiltalte er født den 21 August 1878 i Glud og er ikke fundet tidligere tiltalt eller straffet. Efter Sagens Oplysninger er han iflg medfødt Anlæg blevet en eksalteret Idealist med betydelig Selvovervurdering og Trang til at kritisere alt og alle, og disse Egenskaber har været i Tiltagende i Aarenes Løb, men har er tillige et velbegavet Menneske, der har udrettet meget paa sin Hjemegn, saaledes ved Indretning af en Tegneskole og Organisering af et Museum for Egnens Folkeminder, men han er paa Grund af sin fornævnte Karakter efterhaanden kommet i Modsætningsforhold til flere og flere af Beboerne paa Hjemegnen, hvilket har ført til at han er kommet ud af Ledelsen af sine Foretagender. Han har været gift to Gange, men begge Ægteskaber blev opløst ved Skilsmisse og ved den sidste fik Hustruen Forældremyndigheden over Børnene. Dette førte til, at han anser sig forurettet af Myndighederne, navnlig den daværende Politimester, og da han i det hele var kommet til at staa skarpt overfor Myndighederne, Sogneraad, Skoleautoriteter m fl, til hvem han rettede Henvendelser om Sundhedsforhold, Renlighed i Landevejsgrøfter og Slagterier, Tobaksrygning ved Skoleeksaminer, han havde ogsaa en Gang faaet et Hjælpekassevalg kasseret, brød hans

Forfølgelsestrang ud paa en saa voldsom og maniakalsk Maade, at han efter Justitsministeriets Resolution af 6 Juni 1924 og Vejle Amts Dekret af 7 s M blev tvangsendlagt paa Aarhus Sindssygehospital. I en Erklæring af 12 August 1924 fra Hospitalets Overlæge til Justitsministeriet udtales, »at Søren Knudsen lige fra ganske ung har været et i aandelig Henseende ualmindelig velbegavet Menneske med værdifulde menneskelige Egenskaber — ideelt anlagt med aabent Blik for Uret i Verden og med Vilje til selv uegennyttigt at udrette godt, hvor han kunde, men tillige hører han til de Mennesker, der netop i Kraft her af let føler sig krænkede og tilsidesatte og er ømtaalelige overfor Kritik. En stærk forhøjet Selvfølelse i Forbindelse med en stor Saarbarhed er saaledes Hovedtrækkene i hans Anlæg, som Livets Med- og Modgang yderligere har accentueret. En Tid lang har han kunnet give Afkald paa at føre sin formentlige Ret igennem for at vise, at han ikke var sindssyg, det synes imidlertid, som om det nu glipper for ham. Det er, som om han er blevet mere og mere indlevet i Forestillingen om sin egen Sags Retfærdighed og alle andres Uret; det er muligt, at han i T befinder sig i en Exaltationstilstand, og at Brevene med de talløse Injurier mod Politimester og andre er skrevet i en lignende forbigaaende manisk Tilstand, og at han om nogen Tid vil falde saa meget til Ro, at han — om han end næppe helt vil faa Sygdomserkendelse for dem, dog vil holde op med sine Skrivelser og Trusler; det er imidlertid heller ikke udelukket, at han vil leve sig mere og mere ind i Forestillingen om at lide Uret, og at hans persecutive Forestillinger tværtimod at afbleges vil udvikle sig yderligere; det er ikke usandsynligt, at det tvungne Ophold her paa Hospitalet vil give denne Udvikling yderligere Fart.« I en ny Erklæring af 22 s M udtales, »at Søren Knudsen er i Stand til her paa Hospitalet at beherske sig over for Personalet og er — om end tilbøjelig til let at blive stødt — dog høflig i sin Opræden, han overholder de ham — ganske vist under Kontrol — givne Tilladelser til at færdes paa Hospitalets Terræn og kommer præcis tilbage til de aftalte Tider. Det Kendskab, som man dels herigennem, dels igennem, hvad han ellers ytrer, og til hvad man ved om hans Liv og Anskuelser, gør, at jeg tror, man kan stole paa, at han vil overholde givne Løfter og Æresord, og at han saaledes, naar det gøres til Betingelse for hans Udskrivning, ikke vil vende tilbage til Glud, hvorfor han anbefales til Udskrivning paa Prøve.« Paa Overlægens Anbefaling fik han ved Vejle Amts Skrivelse af 26 September 1924 Ferie for at aflægge Besøg i Stautrup hos Gartner, Frk Jutta Brandt, hvis Bekendtskab han havde gjort og var kommet til at staa i Forhold til, og ved Vejle Amts Skrivelse af 3 Oktober 1924 blev Ferien forlænget med en Uge af Hensyn til hendes Nedkomst. Efter Overlægens Indstilling af 17 Oktober 1924 blev der dernæst tilstaaet ham en yderligere Ferie paa 2 Maaneder, idet det udtales, at der er Tegn til, at han er ved at falde til Ro, navnlig fordi han har faaet lidt friere Forhold, og fordi han lever i Haabet om yderligere begrænset Frihed. I Ferien mødte han paa Hospitalet hver 14 Dag og havde derhos Tilladelse til at aflægge et kortvarigt Besøg i Glud, og under 17 December 1924 anbefaler Overlægen Udskrivning paa Prøve, hvilket tiltraadtes af Retslægeraadet den 31 Januar 1925 og af Sundhedsstyrelsen den

9 Februar s A, hvilket iflg Justitsministeriets Skrivelse af 30 Oktober 1925 gik over til endelig Udskrivning med samme Tiltrædelse. Paa Hospitalet havde Tiltalte bl a syslet med Planer om Sagsanlæg mod Glud Sogns »Spidser« samt Politimesteren, og han opnaaede ved Vestre Landsrets Dom af 7 Maj 1926 at faa Mortifikation af et Udtryk i en til Politimesteren af Sognefogden i Glud m fl indgivet Adresse vedrørende Betimeligheden af at betro ham Forældremyndigheden over sine Børn i det ophævede Ægteskab, om at han i sin Adfærd var meget brutal. Iøvrigt havde Tiltalte en roligere Periode, men begyndte efter nogen Tids Forløb at indsende Andragender og Skrivelser til Politimesteren, Amt og Ministerium, hvori han klagede over at være forurettet med Hensyn til en Barneseng ved Bodelingen, over Sundhedsforhold samt fordrede Erstatning for Tvangsindlæggelsen. Han havde derhos paa sit Hus et Skab, hvori fandtes Opslag med voldsomme Udfald mod Myndighederne, og ved et Ligningskommissionsmøde den 18 Februar 1928 fik han et Raserianfald og tildelte Sogneraadsformanden et Slag i Ansigtet. Dette førte til, at der atter blev rejst Spørgsmaal om hans Internering, men det viste sig, at der var adskillig Sympati for ham, bl a fra Musæumsbestyrelsens Side, og Overlægen anbefalede i Skrivelse af 30 Oktober 1928, at man længst muligt indtog en afventende Holdning over for ham, ligesom Retslægeraadet under 29 December 1928 indstillede, at der gaves ham Tilhold at opføre med sine Trusler, idet han i modsat Fald maatte vente at blive interneret og ved Justitsministeriets Skrivelse 14 Januar 1929 gaves der ham Tilkendegivelse herom. Ved Aarsskiftet 1929/30 fandt der derefter Nytaarsløjer Sted udenfor Tiltaltes Hus og disse gentoges i skærpet Form afvigte Nytaarsaften, hvilket førte til det i Anklageskriftet under I omtalte Forhold. Tiltalte har herom forklaret følgende: Da han var utilfreds med Politiets Holdning det foregaaende Aar, vilde han selv tage sine Forholdsregler, hvorfor han ladede et ældre Forladergevær med Krudt og Ærter, og da han Kl ca 11 hørte Lyd af klirrende Glas og opdagede, at Havelaagen var fjernet, og at der blev rykket i Udhængsskabet af to unge Mennesker, som udskaeldte ham for Sørøver, hentede han Geværet, og da der nu var kommet flere Personer til Stede, som generede ham med Ukvemsord og lyste med en Lommelygte, fyrede han efter dem, hvorefter der blev Ro, men han ladede atter Geværet, denne Gang med Perleral. De unge Mennesker kom nu i et Antal af 15—20 igen, affyrede Kanonslag, raabte Ukvemsord saasom Skægabe og Trusler om Klø, og da han syntes, at det blev for groft, affyrede han Geværet, idet han sigtede højt for ikke at ramme dem med Smaastenene, og gik hen ad Vejen for at jage dem bort. Der blev derefter kastet en Sten mod ham, der ikke ramte, og Tiltalte tildelte nu et af de unge Mennesker Harry Hansen, der var blevet isoleret i Mejeriets Have, et Slag med Geværkolben i Hovedet, saa paagældende faldt til Jorden. Han kom derefter i Skænderi med et Par andre og prøvede at bruge Geværkolben, men Slaget blev til Dels afpareret, hvorefter Personerne fratog ham Geværet. Iflg Lægeerklæring af 3 Januar d A havde Harry Hansen paa Issen et 2 Kr stort ømt, lidt hævet Parti, men han har erklæret, at han ikke har Men af Over-

faldet. Tiltalte forklarer, at det er et let Trægevær med Slidesko paa den nederste Ende. Ved Politiets Afhøring fremkom Tiltalte med forskellige fornærmelige Udtalelser om Øvrigheden, idet han fremførte Behandlingen af tidligere ham vedrørende Sager, at han ikke vilde blive ved at finde sig i lignende Behandling af Sagerne, og at det i saa Tilfælde endte med, at han købte en Revolver og skød en Øvrigheds-person ned.

Med Hensyn til det i Anklageskriftet under II omtalte Forhold bemærkes, at der er opstaaet Gnidninger mellem Tiltalte og Jutta Brandt paa den ene Side og Murer V A Krabbenhøft og Hustru paa den anden Side, formentlig hidrørende fra at sidstnævnte er blevet Kustode ved Musæet. Krabbenhøft har indrømmet, at han i April d A i Anledning af et Skænderi mellem hans Kone og Tiltalte har sagt til Tiltalte: Du har fortjent en Dragt Prygl, den skulde du have haft for længe siden, hvorover Tiltalte blev rasende. Den 9 Juni var der paany Skænderi mellem Jutta Brandt og Fru Krabbenhøft, fordi sidstnævnte sagde God Dag Adam til Jutta Brandts Søn, og Tiltalte greb ind, men vil ikke indrømme at have ramt Fru Krabbenhøft paa Skulderen med en Sten, idet han mener at have kastet den ud i Luften i en anden Retning. Samme Eftermiddag passerede Krabbenhøft forbi Jutta Brandt og takkede hende for den Behandling, hans Kone havde faaet om Formiddagen, hvilket affødte et Slagsmaal, i hvilket Landmand Frederik Hansen intervererede paa Krabbenhøfts Side, og der kan ikke siges at være foregaaet et Overfald paa sagesløs Person fra Tiltaltes Side, hvorhos Krabbenhøft har erkendt, at han bortset fra nogle Neglerifter i Ansigtet ikke havde Mên af det passerede.

I Anledning af Nyaarsløjerne 1929 blev der optaget Politirapport, og den 15 Marts 1930 indsendte Politimesteren forskellige Skrivelser fra Tiltalte til Justitsministeriet. Under en derefter paabegyndt Undersøgelse af Tiltaltes Forhold skete der fra Politimesterens Side Henvendelse til Glud Værgeraad angaaende Fjernelse af Jutta Brandts Søn Adam. Forholdet var nemlig dette, at Tiltalte i 1925 havde tilskødet Jutta Brandt sit Hus, og at hun havde Forældremagten over Barnet, da hun ikke var gift med Tiltalte, og Overværgeraadet udtalte i Skrivelse af 13 Maj 1930, at der, hvis Tiltalte fjernedes fra Hjemmet, ikke var Grund for Værgeraadet til at skride ind. Dette Spørgsmaal har foranlediget Tiltalte til at erklære: Ved den levende Gud, den der kommer for at hente Barnet, vil jeg slaa ned med en Økse, og Værgeraadets Formand har erklæret, at man af Hensyn til Tiltaltes Trusler ikke tør sætte sig i Bevægelse. Politimesteren indstillede derefter til Justitsministeriet, at Tiltalte blev taget i Forvaring, og Retslægeraadet anbefalede under 28 April 1930, at Tiltalte som sindssyg og farlig for den almindelige Sikkerhed tages i Forvaring i et Sindssygehospital, men Indstillingen toges ikke til Følge af Ministeriet.

Den i Anklageskriftet under I omtalte Sag medførte, at Tumultuanterne modtog Bødeforelæg, og at der begæredes Forundersøgelse mod Tiltalte for Vold, idet Retslægeraadet ved Skrivelse af 17 Marts 1931 henholdt sig til sin foran citerede Erklæring af 28 April 1930. Paa en af Retten til Overlæge Thune Jacobsen rettet Forespørgsel har denne

under 13 Maj d A svaret, at Tiltalte fra et lægeligt Standpunkt maa betegnes som sindssyg, og nærmere bestemt som et Menneske med et særpræget paranoient Anlæg, som ved det, der har mødt ham i Livet, har udviklet sig paa en Maade, der gør, at han maa siges at være gaaet ud over Grænsen mellem sundt og sygt, hvorimod han ikke anser det for sandsynligt, at Tiltalte maa betegnes som farlig, eller at hans Trusler skal tages for bogstaveligt, idet han hver Gang har handlet i en mere akut Ophidselsestilstand — i Vrede — der har været Reaktion paa bestemte forudgaaende mere eller mindre tilsigtede Provokationer, hvorfor han mener, at man i Stedet for Internering kunde forsøge med Straf for begaaede Overtrædelser eller Ophold paa et andet Sted end Glud. Dette Synspunkt, som ogsaa blev tiltraadt af Tiltaltes Forsvarer, bevirkede, at der gjordes Indstilling til Anklagemyndigheden om at fratagde Interneringskravet, men Begæringen fastholdtes.

Den i Anklageskriftet under II omtalte Sag bevirkede, at Tiltalte den 10 Juni atter blev tvangsindlagt paa Aarhus Sindssygeanstalt efter Begæring af Sogneraadet, idet han af Kredslæge Jacobsen i Hornsyld erklæredes for farlig for den offentlige Sikkerhed, og det oplystes, at han nu var kommet i Modsætningsforhold til Musæts Bestyrelse, der som bemærket før havde taget hans Parti. Paa Hospitalet var hans Adfærd oftest upaaklagelig, men efter et Brev fra Forsvareren, hvor der udtaltes en Formening om, at han til Tider er »syg«, fik han et Raserianfald, og ved en anden Lejlighed udeblev han efter Udgangstilladelse. Overlæge Thune Jacobsen har under 10 September d A afgivet en afsluttende Erklæring, hvori udtales følgende:

Søren Knudsen er i Virkeligheden den samme nu som for syv Aar siden, han lider ikke af nogen Sindssygdom i egenlig Forstand, det er i hvert Fald ikke en Sindssygdom, der er brudt ud paa et bestemt Tidspunkt hos et i Forvejen sjæls sundt Individ og siden har udviklet sig videre. Han har derimod fra Fødselen af et paranoient Anlæg, der dels gør, at han mener sig forurettet og forfulgt, dels gør, at han har en Følelse af eget Værd; nægtes kan det dog ikke, at han er et paa visse Omraader aandelig veludviklet Menneske med en ideel Stræben, stor Energi og Selvfornægtelse; en stærk udviklet Retfærdighedssans og Blik for andres Uret har bragt ham i Konflikter med mange; fra Følelseslivets Side er han af et hidsigt Temperament, stærkt reagerende paa alle Indtryk, særlig Krænkelser, virkelige eller formentlige; han bruser op, men hans Vrede finder dog særlig Udløsning i Ord og Trusler; han hører ikke til de Mennesker, der nødvendigvis hører hjemme paa et Sindssygehospital, igennem sit Liv har han ogsaa vist, at han har kunnet klare sig og yde en værdifuld Indsats i Livet til Trods for sine psykiske Ejendommeligheder. Naar Tanken om at internere ham Gang paa Gang er kommet paa Tale i de senere Aar, er det mere begrundet i hans Trusler end i de Handlinger, han har begaaet. Man kan næppe heller helt benægte hans Paastand om, at han, naar han bliver ophidset, dog alligevel til en vis Grad stadig har Herredømme over sig selv. Hvor alvorligt man skal tage hans Trusler, og hvorvidt han en Gang kunde tænkes at gøre Alvor af dem, er ikke helt let at afgøre. Det maa dog indrømmes, at han, som han har sagt, har fremsat dem til

Stadighed i hvert Fald i Løbet af 9 Aar uden at foretage sig noget aktivt Skridt; han vil jo ogsaa selv gerne have dem betegnet som Advarsler; om en Mand med hans Konstitution en Gang kan gaa over til Handling, vil ogsaa afhænge af de Forhold, hvorunder han vil komme til at leve. At det, at man tog Barnet fra ham, vil være et af de Momenter, som mest vil kunne føre hans Sind paa Afveje, tør vist ikke benægtes. Endvidere vil jeg ikke undlade at udtale, at det ikke er usandsynligt, at en Interneringsdom vil virke i høj Grad uheldigt paa hans Sindstilstand og muligvis kan fremkalde desperate Handlingsudslag af ham, overbevist som han er om sin Sags Retfærdighed og den Uret, han er Genstand for. Jo mere man kan se bort fra hans injurierende Skrivelser, og jo mere han kan være optaget af normal Beskæftigelse, des bedre vil det sikkert være for ham. At Samlivet med Jutta Brandt i nogen Grad bestyrker ham i hans Tanker om den Uret, han lider, kan ikke benægtes; paa den anden Side trænger han sikkert til den Sympati, hun kan yde ham.

Retslægeraadet udtaler endelig i Skrivelse af 1 Oktober d A, at Tiltalte stadig maa betegnes som lidende af Sindssygdom, udviklet paa et paranoient sjæleligt Anlæg. Selv om han endnu ikke har begaaet egenlig »blodige« eller lignende Handlinger, maa han efter Formen for og Indholdet af hans Forrykthedstilstand efter Raadets Skøn stadig betegnes som farlig for Retssikkerheden, og Raadet maa derfor vedblivende fastholde sin Anbefaling af, at han tages i Forvaring paa et Sindssygehospital.

Det skal endnu bemærkes, at Jutta Brandt under Sagens Gang ligeledes er tvangsindlagt paa Aarhus Sindssygeanstalt, og at hendes Barn er taget under Værgeraadsinstitutionens Forsorg.

Retten kan i det hele tiltræde Udtalelserne i Overlæge Thune Jacobsens Erklæring af 10 September d A, idet de fremkomne Udtalelser er byggede paa personlig iagttagelse i længere Perioder og er overensstemmende med det Indtryk, man har faaet af Tiltalte under Sagens Behandling, hvorefter hans Reaktioner overfor Krænkelser skal have Luft i Vredesudbrud og Trusler, som han selv kalder Advarsler, og de kommer med samme Styrke, hvad enten det gælder Myndighedernes Handlinger eller paastaede Forsyndelser mod hans Ideer, saasom Vegetarisme, Antitobak, Antivaccination eller rene Bagateller saasom Tiltale til hans Barn m m. Tiltalte betragter sig som lignende Patienter forurettet ved at være betegnet og behandlet som sindssyg, og han har i talrige Skrivelser til Autoriteterne forlangt Oprensning og Erstatning, og han er irriteret over ikke at have faaet Svar paa disse Henvendelser. Han er ogsaa vred over, at han ikke har kunnet faa Afskrifter af de i Sagen afgivne Lægeerklæringer. Det er derhos givet, at han er blevet udæsket til at foretage de i Anklageskriftet nævnte Voldshandlinger ved Drillerier fra Befolkningens Side. Selv om han derfor vel maa betegnes som sindssyg og er en besværlig Person i den Kreds, hvori han lever paa Grund af hans asociale og hensynsløse Optræden overfor andre Mennesker, finder Retten dog største Betænkelighed ved at tage Anklagemyndighedens Paastand til Følge, fordi det betyder et uforholdsmæssigt Indgreb i hans Tilværelse i Sammenligning med de for-

holdsvis ubetydelige i Anklageskriftet beskrevne Forhold, og det kan ikke frakendes Betydning, at Tiltalte i de forløbne Aar har begrænset sig til at fremsætte sine saakaldte Advarsler. Som Følge heraf vil Tiltalte være at tillægge Frifindelse for Anklagemyndighedens Tiltale, og Sagens Omkostninger derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Zieler, Horsens, 200 Kr udredes af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Bjerre-Hatting m fl Herreder den 13 November 1931 afsagte Dom er paaanket alene af Anklagemyndigheden.

Det er ikke godtgjort, at Tiltalte ved sin under I ommeldte Skydning har ramt eller tilsigtet at ramme nogen af de Personer, der ved den paagældende Lejlighed havde foranstaltet Nytaarsløjer udenfor hans Bolig, ligesom det ej heller er godtgjort, at han har udøvet nogen Voldshandling mod den under II nævnte Fru Johanne Krabbenhøft. Hvad angaar de af ham begaaede Voldshandlinger mod de under I nævnte Personer, Frederik Hansen og Harry Lykke Hansen og den under II nævnte Murersvend Krabbenhøft bemærkes, at Voldshandlingerne mod disse tre Personer alene vilde kunne tilregnes Tiltalte efter Straffelovens § 200, saafremt Straffepaastand var nedlagt og Tiltalte maatte kunne anses helt eller delvis tilregnelig. Anklagemyndigheden har ikke paaberaabt sig Retsplejelovens § 725, 3 Stk som Hjemmel for at bringe Lovens § 684, Nr 5 i Anvendelse med Hensyn til Tiltaltes Forhold forsaavidt disse maatte være undergivet privat Paatale. Selv om det imidlertid kunde antages, at Retsplejelovens § 684 Nr 5 i det foreliggende Tilfælde var anvendelig, skønnes de Forhold, om hvis Strafbarhed der eventuelt kunde være Spørgsmaal, at være af en saadan Beskaffenhed, at der — uanset om Tiltalte maatte være sindssyg og uanset om hans Forhold iøvrigt maatte gøre det rimeligt, at han som farlig for Retsikkerheden tages i Forvaring af det offentlige — ikke findes tilstrækkelig Føje til paa Grundlag af de her under Sagen paatalte Forhold ved Dom at bestemme, at der i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod ham. Underretsdommen, der har samme Resultat, og hvis Bestemmelse om Sagens Omkostninger tiltrædes, vil herefter kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Onsdag den 1 Juni.

Nr 91/1932.

Rigsadvokaten

mod

James August Thompson (Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af § 29 i Lov Nr 99 af 29 Marts 1924.

Dom afsagt den 5 December 1931 af Aarhus Købstads Ret for Straffesager: Tiltalte, Hotelejer James August Thompson, bør til Aarhus Kommunes Kasse bøde otte Hundrede Kroner og betale denne Sags Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 6 Februar 1932: Tiltalte James August Thompson bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Johnsen 60 Kr udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Møldrup 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Politimesterens Anklageskrift af 5 November 1931 tiltales under denne Sag James August Thompson for Overtrædelse af Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 29 og Aarhus Købstads Politivedtægt p 64, 1 Stykke derved, at han, der har Gæstgiverborgerskab, den 5 f M Kl 23,50 i et til Gæstgiveriet hørende Serveringslokale har beværtet to paa Hotellet boende Gæster.

Tiltalte er født paa Sct Croix den 3 August 1883 og er foruden, at der i Aaret 1915 er tildelt ham en alvorlig Advarsel for uden Tilladelse at lade afholde offentlig Bal, og at hans Bestyretilladelse i 1917 for samme Forhold har været suspenderet i en Uge, samt at han 9 Gange har vedtaget Bøder for Overtrædelse af Aarhus Købstads Politivedtægts § 67, en Gang i Forbindelse med samme Vedtægts § 70 og to Gange i Forbindelse med Beværterloven, samt endelig i 1912 har vedtaget Bøde for Overtrædelse af Næringsloven og i 1921 for Overtrædelse af Beværterloven, tidligere anset:

1) Ved Højesterets Dom af 23 Januar 1914 efter Lov Nr 104 af 10 Maj 1912 § 34, 2 Stk, jfr § 1 med en Bøde af 200 Kr til Kæmnerkassen i Aarhus.

2) Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 24 Oktober 1922 i Medfør af samme Lovs § 30 og Aarhus Købstads Politivedtægts § 67, jfr nævnte Lovs § 34, 4 Stk med en Bøde af 400 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse.

3) Ved samme Rets Dom af 4 April 1923 i Medfør af samme Lovs § 30, § 32 og § 34, 4 Stk og samme Vedtægts § 67, jfr § 98 med en Bøde af 500 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse og 100 Kr til samme Købstads Politikasse.

4) Ved Vestre Landsrets Dom af 16 November 1923 efter samme Lovs § 34, 2 Stk i Medfør af dens § 22, 1 Stk, § 30, sammenholdt med § 29 og med Politivedtægten for Aarhus Købstad § 67 og § 32, 1 Pkt efter dens § 34, 4 Stk, jfr tildels Grundsætningen i Straffelovens § 64 med en Bøde af 500 Kr til Aarhus Kommunes Kasse.

5) Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 14 Juni 1923 i Medfør af Politivedtægten for Aarhus Købstad § 4 efter dens § 98, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6 med en Bøde af 50 Kr til Aarhus Købstads Politikasse.

6) Ved Vestre Landsrets Dom af 31 Oktober 1923 for Overtrædelse af Lov Nr 104 af 10 Maj 1912 § 1 efter dens § 34, 2 Stk med en Bøde af 500 Kr til Aarhus Kommunes Kasse.

7) Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 15 September 1924 frifundet for Overtrædelse af samme Lovs § 1 og Aarhus Købstads Politivedtægts § 67, 1.

8) Ved Vestre Landsrets Dom af 8 Juli 1925 for Overtrædelse af samme Lovs § 1 efter dens § 34, 2 Stk og efter samme Politivedtægts § 98 for Overtrædelse af dens § 67, 1 med en Bøde af 500 Kr til Aarhus Kommunes Kasse og 100 Kr til Aarhus Købstads Politikasse.

9) Ved samme Rets Dom af 5 September 1925 efter Lov 29 Marts 1924 § 1, jfr § 34, 2, og Politivedtægts § 67, 1, jfr § 98, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6, Bøde 1000 Kr til Aarhus Kommunes Kasse og 100 Kr til Politikassen.

10) Ved Aarhus Kriminalrets Dom af 22 April 1926 efter Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 34, 2 Stk, jfr § 1, Politivedtægts § 98, jfr § 67, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6 og Lov 15 Maj 1875 § 19 idømt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage.

Ved Vestre Landsrets Dom af 24 Juni 1926 er Straffen ændret til Bøde 1000 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse og 100 Kr til Aarhus Købstads Politikasse.

11) Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 19 Februar 1929 efter Lov 29 Marts 1924 § 1, Politivedtægts § 67, efter Lov 29 Marts 1924 § 34, Politivedtægts § 98 og Lov 4 Februar 1871 § 6 idømt Bøde 1000 Kr til Kæmnerkassen og 100 Kr til Politikassen.

12) Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 23 Marts 1929 efter Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 34, Stk 5, jfr § 1, jfr tildels Grundsætningen i Straffelovens § 64 samt efter § 98, jfr § 67, Stk 1, i Aarhus Købstads Politivedtægt, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6, efter fornævnte Beværterlovs § 34, Stk 4, jfr §§ 30, Stk 1 og 38. Idømt Bøde 5000 Kr til Aarhus

Kæmnerkasse og 100 Kr til Politikassen. Ved Vestre Landsrets Dom af 22 Maj 1929, stadfæstet.

13) Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 10 Juli 1930 for Overtrædelse af Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 34, Stk 5, jfr § 1 samt efter § 98, jfr § 67 Stk 1 i Aarhus Købstads Politivedtægt, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6. Idømt Bøde 10 000 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse og til sammes Politikasse 100 Kr.

Ved Vestre Landsrets Dom af 14 Oktober 1930, Underrettsdommen stadfæstet, dog at Bøden til Aarhus Købstads Kommunekasse bestemmes til 6000 Kr.

14) Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 15 December 1930 efter §§ 10, 1 Stk og 13, jfr §§ 3, 7 og 8 i Lov Nr 253 af 12 Juni 1922 jfr Lov Nr 220 af 1 Maj 1923 idømt Bøde 3500 Kr til Statskassen og efter Straffelovens § 262, 2 Stk, 2 Pkt, jfr Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 §§ 5 og 7 idømt Bøde 60 Kr til Statskassen, subsidiært simpelt Fængsel i 6 Dage, samt efter § 8, 2 og 3 Stk, jfr § 2, 1 og 2 Stk og § 3 i Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 idømt Bøde 40 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse.

Ved Vestre Landsrets Dom af 27 November 1931, Underrettsdommen stadfæstet.

Ved Tiltaltes egen Forklaring og Sagens øvrige Oplysninger er det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har beværtet to paa Hotellet boende Gæster til den i Anklageskriftet angivne Tid i de til Gæstgiveriet hørende Serveringslokaler.

Bestemmelsen i Beværterlovens § 29, 1 Stk, jfr 3 Stk maa antages at omfatte ogsaa Gæstgiveriet, og da Lukketiden ved Politivedtægtens § 64, 1 Stk for Aarhus Købstad er fastsat til Tiden mellem Kl 11 Aften og Kl 5 Morgen, vil Tiltalte være at anse dog alene for Overtrædelse af nævnte Bestemmelse i Beværterloven efter dens § 34, 3 Stk som for 3 Gang begaaet Overtrædelse med en Bøde som bestemmes til 800 Kr, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 5 December 1931 afsagte Dom er indanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Bestemmelserne om Lukketid i § 29 i Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 kan ikke antages at finde Anvendelse paa en Virksomhed som det heromhandlede Gæstgiveri, hvortil der ikke er knyttet Beværterbevilling, idet en saadan Virksomhed efter de herom gældende Regler, jfr særlig nævnte Lovs § 12, 3 Stk, maa kunne holdes aaben hele Døgnet. Overensstemmende hermed kan Bestemmelserne i Aarhus Købstads Politivedtægts § 64 angaaende Gæstgivergaarde kun have Hensyn til saadanne Gæstgivergaarde, hvortil der er knyttet Beværterbevilling, og forsaavidt der i Vedtægtsbestemmelsen omhandles almindelige Beværtningslokaler, kan disse Udtryk ikke omfatte de Lokaler i et ikke med Beværterbevilling forbundet Gæstgiveri, der er bestemt til Servering. Da der dernæst ikke i Sagen foreligger Oplysninger om, at Tiltalte har udøvet den i Sagen

omhandlede Beværtning paa en Maade, der indeholder en Omgaaelse af Reglerne om Udøvelse af Beværternæring, hvilket ejheller fra Anklage-myndighedens Side er gjort gældende, kan det ikke statueres, at han har gjort sig skyldig i den ham paasigtede Overtrædelse, og han vil derfor være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer her for Retten 60 Kr vil være at udrede af det offentlige.

Nr 230/1931. Tømrer **Peter Valdemar Petersen** (Møller)

mod

Gaardejer **K Lind** (P Jacobsen),

betræffende Opgørelse af Parternes Mellemværende efter Afslutningen af en Entreprise.

Vestre Landsrets Dom af 11 Juli 1931: Indstævnte, Gaardejer K Lind, bør til Sagsøgerne, Tømrer Peter Valdemar Petersen og Fabrikant Jens Grand, betale 504 Kr 07 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 December 1929, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Appellanten har alene paaanket Dommens Afgørelse med Hensyn til Dagpengene 3250 Kroner, Tillæget til Tilbudssummen, 1700 Kroner, og Sagsomkostningerne for Landsretten 400 Kroner. Fabrikant Jens Grand har tiltraadt, at han nedlægger Paastand i Overensstemmelse hermed. Indstævnte der har opfyldt Dommen ved Betaling af 504 Kroner 07 Øre med Fradrag af Sagsomkostninger 400 Kroner, paastaar Frifindelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes dens Afgørelser, forsaavidt de foreligger Højesteret til Prøvelse. Herefter vil Indstævntes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Gaardejer K Lind, bør for Tiltale af Appellanten, Tømrer Peter Valdemar Petersen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte 300 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Tilbud af 27 April 1929, der gentoges ved Tilbud af 28 s M, overtog Sagsøgeren Tømrer Peter Valdemar Petersen af Aast, og Murer Th Jensen af Vandel Opførelsen af Avlsbygninger m m paa den Sagsøgte, Gaardejer K Lind af Rugsted, tilhørende Ejendom »Lindgaard« i Rugsted for en Sum af 27 300 Kr i Henhold til foreliggende Tegninger, Beskrivelse og Betingelser, der var udarbejdet for Sagsøgte af Bygmester J Chr Jørgensen af Bredsten. Paa Tilbudet paaførtes en s D dateret af Sagsøgte underskrevet Paategning saalydende:

»Undertegnede indgaar herved (begrundet paa Fejlregning) paa at tillægge ovenstaaende Sum et Beløb paa 1700 Kr paa Betingelse af at samtlige Arbejder og Leverancer bliver udført rettidig og til min fulde Tilfredshed.«

I Beskrivelsen og Betingelserne hedder det bl a saaledes:

»Murerarbejdet.

De gamle Staldbygninger nedbrydes og Mursten og Kampesten deraf bruges igen. Der udgraves Jord for Kostaldbygningen og Møddingsted samt Vejen derimellem i passende Dybde, og for Svinestalden 35" højere. Jorden paalæsses Vogne, og Bygherren lader den bortkøre. Middelgulvhøjde i Kostald er 9" under næstøverste Trappetrin ved Stuehuset, og Ladegulvet faar indtil 30" Fald mod Øst, alt under mest mulig Hensyntagen til Omgivelsernes Forhold, Korngulvene faar forskellige Dybder. De paa Pladsen værende Kampesten i og ved Møddingpladsen samt et Par Bunker ved Gaarden optages og maa bruges, manglende til Grund, Støbning og Brolægning tillægges af Entreprenøren. Bygherren lader det gamle Straatag aftage og fjerne.

Grundene udgraves i den angivne Bredde og Dybde og overalt til fast Bund — —

En Møddingplads i den angivne Størrelse udføres med Betonstøbning i Vestsiden, hvori indstøbes fem Længder $\frac{3}{8}$ " Rundjern, Siden og Overkanten pudses — —

Ved Maskinhusets ene Ende eller Bagside udgraves for en Ailebeholder 10 Alen indvendig Diameter og med Bund 7 Alen under Gødningsrender i Kostald, den mures af haardbrændte Mursten i 1—3 Cementmørtel som 11" Hulmur, med tæt Mørtel i Hulrummet, den gives stærk Betonbund, og pudses indvendig, mures foroven med $\frac{1}{2}$ Stens Mur i Flaskeform, de lodrette Sider er i 5 Alens Højde, den over Jorden værende Del pudses udvendig. Som Dæk udføres en $2\frac{1}{2}$ " tyk Jærnbetonplade ca $2\frac{1}{2}$ Alen i Diameter med Hul for Pumpe. — —

Betingelser.

Gældende for alt Arbejde og Materialleveringer er, at det udføres og leveres som absolut I Klasse i Lighed med, hvad der med Rette benævnes saaledes ved Bygningsarbejder af lignende Art og Beskaffenhed. Det hele skal udføres i nøje Overensstemmelse med Tegning og Beskrivelse, efter nærmere Detailtegninger og Tilsynets Bestemmelser.

Arbejdet skal paabegyndes umiddelbart efter Tilsynets Approbation og fremmes saaledes, at Hestestald og Karlekamre er færdig, forinden det gamle nedbrydes, det hele skal være færdig indvendig den

15 August og fuld færdig til Aflevering den 15 Oktober d A under en Dagmulk af 50 Kr for hver Dag en af ovennævnte Tidsfrister overskrides.

Tilsyn med Arbejdets Udførelse besørges af Bygherren og Bygmester Jens Kr Jørgensen, Bredsten, der giver alle nødvendige Oplysninger Arbejdet angaaende, — — —

Ønskelige Forandringer i Byggeplanen skal tages til Følge imod passende Tillæg eller Fradrag i Betalingen og intet Ekstraarbejde kan forlanges betalt uden mod forudgaaende Aftale.

— — —

Betalingen for Arbejdet erlægges efter nærmere Aftale ved Akkordens Indgaaelse, dog udbetales aldrig mere i Forskud end indtil $\frac{3}{4}$ af, hvad der er udført Arbejde for. Slutningsudbetalingen erlægges senest 2 Maaneder efter samtlige Arbejders Aflevering og Antagelse.«

Arbejderne afsluttedes den 23 December 1929, idet Vognport og Svinestald da blev færdig til Brug, medens Kostalden var blevet færdig til Brug den 11 Oktober, og der var ved Arbejdets Afslutning udbetalt ialt 22 993 Kr 66 Øre af Entreprisummen. Under nærværende Sag har fornævnte Sagsøger og Medsagsøgeren, Fabrikant Jens Grand af Bøgeager Teglværk, som havde leveret Murer Th Jensen forskellige Byggematerialier, og som under 7 Oktober 1929 af denne havde faaet Transport paa Jensens resterende Tilgodehavende hos Sagsøgte, paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale et efter den under Domsforhandlingen nedlagte endelige Paastand saaledes opgjort Beløb:

Den akkorderede Entreprisum.....	29 000 Kr 00 Øre
Betaling for forskellige Ekstraarbejder vedrørende Murerarbejdet i Henhold til Regning paa oprindelig 3303 Kr 23 Øre, nedsat til.....	2 157 — 73 —
	<hr/>
	31 157 Kr 73 Øre

med Fradrag af:

Den udbetalte Del af Entreprisummen	22 993 Kr 66 Øre
Godtgørelse for forskellige manglende Arbejde	857 — 00 —
Erstatning for Mangler ved udført Arbejde	186 — 00 —
	<hr/>
	24 036 — 66 —
	<hr/>
	Ialt 7 121 Kr 07 Øre

tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 December 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale. Sagsøgte har anmeldt Processen for fornævnte Murer Th Jensen af Vandel, der har givet Møde under Domsforhandlingen.

Sagsøgte har gjort gældende, at han ikke er pligtig at betale de fornævnte 1700 Kr, da de stillede Betingelser navnlig med Hensyn til Arbejdets rettidige Udførelse ikke er opfyldt, og at Sagsøgernes Krav paa Betaling for Ekstraarbejder maa nedsættes med 314 Kr. Yderligere

har han anført, at han iøvrigt har saa store Modkrav paa Sagsøgerne, at disse overstiger Sagsøgernes resterende Krav, idet han for Reparationer, der maatte foretages ved Møddingpladsen, kan kræve en Godtgørelse af 1500 Kr og i Dagmulkter for Arbejdets Forsinkelse i 130 Dage a 50 Kr har Krav paa 6500 Kr.

Med Hensyn til Ekstraarbejderne drejer Tvisten mellem Parterne sig om følgende paa den oprindelige Regning under nedennævnte Numre opførte Poster:

1. »Arbejdsløen ved Rambuk — — — 73 Kr«, som Sagsøgte har nægtet at betale. Efter det oplyste viste det sig under Arbejdet med Opførelse af Bygningerne nødvendigt at pilotere paa et Sted, hvor der forefandt en Mergelgrav, og Udgiften hidrører fra disse Piloteringsarbejder. I Beskrivelsen findes intet om Pilotering, og da der efter det oplyste maa gaas ud fra, at Sagsøgte, der maatte være kendt med de lokale Forhold, ikke inden Arbejdets Paabegyndelse har gjort Entreprenørerne opmærksom paa Forholdet, maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at de kan kræve det ommeldte Beløb betalt.

7—9. »Ajlbeholderen, — — — Jærnbjælker — — — andre Materialer og Arbejdsløen.« ialt 675 Kr 80 Øre. Sagsøgerne har nedskrevet Posten til 657 Kr 35 Øre, idet de i Overensstemmelse med en foreliggende Syns- og Skønsforretning gør Krav paa 582 Kr 35 Øre for Materialer og Arbejdsløen og 75 Kr for anvendt Monierjærn, medens Sagsøgte alene vil betale de 582 Kr 35 Øre, idet han hævder, at Monierjærn var nødvendigt for Beholderens forsvarlige Udførelse og derfor maa omfattes af Entreprenørernes Pligt til i Henhold til Beskrivelse at udføre Ajlbeholderen. Efter det foreliggende findes det imidlertid ikke godtgjort, at Entreprenørerne havde Pligt til at anvende Monierjærn, og Posten vil derfor ikke kunne nedskrives yderligere end fra Sagsøgernes Side sket.

23. »Rasmus Peter for Stenslagning — 100 Kr«, som Sagsøgte nægter at betale. Posten angaar Arbejdsløen for Slaaning af nogle store Sten, som fandtes paa Byggepladsen, til Brug ved Byggeforetaget, og da det i Beskrivelsen er bestemt, at Entreprenørerne skal tillægge manglende Sten, findes Sagsøgeren ikke at have Krav paa Betaling for det ommeldte Arbejde.

33. »Kørsel, Arbejde og Materialier ved at efterse Ajleledningen. 67 Kr«, som Sagsøgte nægter at betale. Efter det oplyste viste det sig, at der kom for lidt Ajle i Beholderen og ved Opgravning af Ledningen konstateredes det, at denne ikke havde jævnt Fald, men gik i en Bue. Da Nedlægningen af Ledningen maa henhøre under Arbejderne ifølge Beskrivelsen, maa Entreprenørerne være pligtige at sørge for, at der er fornødent Tilløb gennem Ledningen, og Sagsøgerne vil derfor ikke kunne kræve det ommeldte Beløb betalt.

Med Hensyn til Sagsøgtes Modkrav paa 1500 Kr fremgaar det af Beskrivelserne, at Entreprenørerne skulde udføre Møddingspladsen med nærmere angivet Betonstøbning, og af Syns- og Skønsforretningen fremgaar det, at den støbte Bund er revnet, at dette skyldes Mangler saavel ved Arbejdet som ved Materialerne, og at en forsvarlig Udbedring med nyt Betonlag vil koste 1500 Kr. Sagsøgerne har nu vel anført,

at de ikke kan være ansvarlige for de eventuelle Mangler, idet disse er fremkommet ved, at der var Væld i Bunden hidrørende fra en vest for Bygningerne liggende Brink, hvad de ikke havde kunnet regne med, men da det af Syns- og Skønsmændenes Udtalelser fremgaar, at der alene var Tale om almindeligt Grundvand, maa Udgiften ved Udbedringen af Møddingpladsen paahvile Sagsøgerne, og Sagsøgte maa følgelig kunne bringe det ommeldte Beløb af 1500 Kr i Modregning.

Angaaende Dagmulkterne har Sagsøgerne gjort gældende, at det skyldes Forhold fra Sagsøgtes Side, at Arbejdet forsinkedes saa meget som sket. De har herom nærmere anført, at Sagsøgte, hvem Bortkørslen af Jord efter Beskrivelsen paahvilede, ikke stillede de fornødne Køretøjer og fornøden Arbejdskraft til Raadighed, og at Jordarbejdet blev større end det efter Tegningerne kunde paaregnes; Længden af den nordlige Længe var nemlig i disse angivet 1 Alen kortere, end den skulde være, og det medførte, at hele den vestlige Længe i Forhold til Tegningen forskødes en Alen mod Vest, og derved maatte der afgraves en Del Jord, da Terrænet steg mod Vest. Efter de foreliggende Oplysninger maa det vel anses godtgjort, at Forsinkelsen i nogen Grad skyldes Mangler ved det af Sagsøgte leverede Kørselsmateriel, og at der i hvert Fald i Begyndelsen ikke var tilstrækkeligt Materiel og Mandskab, og det maa ogsaa antages, at Vejrliget og Kørselsforholdene paa Arbejdspladsen besværliggjorde Bortkørslen. Med Hensyn til Fejlen ved Tegningerne maa der vel gaas ud fra, at det ikke efter selve Tegningerne kunde beregnes, at Afgravningen skulde være nødvendig, men det findes at have paahvilet Entreprenørerne at gøre sig bekendt med Terræforholdene inden Tilbudet afgaves. Naar Hensyn tages til disse forskellige Forhold, vil Forsinkelsen kun delvis kunne tilregnes Sagsøgerne, og der findes derfor alene at kunne paalægges dem Dagmulkt for Halvdelen af den Tid, Forsinkelsen androg, altsaa 65 Dage, og Sagsøgte vil herefter kunne modregne et Beløb af 3250 Kr.

Hvad endelig angaar de forannævnte 1700 Kr har Sagsøgerne anført, at den i Paategningen af 28 April 1929 anførte Betingelse om Arbejdets rettidige Udførelse alene maa ses som en Henvisning til Bestemmelsen om Fristerne i Betingelserne, og at Sagsøgte derfor endeligt er indgaaet paa at yde dette Tillæg til Entreprisensummen som Udjævning af den i Paategningen nævnte Fejlregning.

Herom har Bygmester Jørgensen som Vidne forklaret, at han, da Entreprenørernes Tilbud laa betydeligt — efter hvad der maa antages 4000 Kr a 5000 Kr — under det næstlaveste Tilbud, anses det for sandsynligt, at der var begaaet en Regnefejl. Han regnede ikke det oprindelige Tilbud efter og har ikke kontrolleret, om Fejlregningen udgør 3000 Kr som af Murer Th Jensen hævdede. I Mangel af nærmere Oplysninger om de med Tilbudets Modtagelse forbundne Omstændigheder kan det nu ikke statueres, at Entreprenørerne ikke er bundne ved det af dem afgivne og af Sagsøgte modtagne Tilbud, og Sagsøgernes Krav paa de 1700 Kr maa derfor være afhængig af, at de i Paategningen af 28 April 1929 nævnte Vilkaar opfyldes. Da det nu af hvad ovenfor er

anført, fremgaar, at Entreprenørerne har et Ansvar for Forsinkelsen, vil Sagsøgerne ikke kunne kræve Betaling af de omhandlede 1700 Kr.

Efter alt det saaledes anførte vil der i det indsogte Beløb være at fradrage ialt 6617 Kr, og Sagsøgte vil herefter være at tilpligte at betale Sagsøgerne 504 Kr 07 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne delvis at burde godtgøre Sagsøgte med 400 Kr.

Torsdag den 2 Juni.

Nr 95/1932. **Justitsministeriet** (d kst Kammeradvokat)
 mod
Overretssagfører C Dalberg (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udstede Skilsmissebevilling for Indstævnte.

Østre Landsrets Dom af 19 Marts 1932: Sagsøgeren, Overretssagfører C Dalberg, er berettiget til at kræve Bevilling til Opløsning af sit Ægteskab med Fru Hulda Manna Dalberg, født Eriksen. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da Indstævnte og hans Hustru ikke har levet separerede i 2 Aar 6 Maaneder efter Højesterets Dom af 19 Marts 1931, maa der gives Justitsministeriet Medhold i, at Indstævnte ikke for Tiden kan kræve Skilsmissebevilling i Henhold til Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 54. Justitsministeriet vil derfor være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Justitsministeriet, bør for Tiltale af Indstævnte, Overretssagfører C Dalberg, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Frederiksberg Birks Rets Dom af 5 April 1929 blev Sagsøgeren under nærværende Sag, Overretssagfører C Dalberg, og hans Hustru, Fru Hulda Manna Dalberg, født Eriksen, efter Sidstnævntes Paastand separeret. Ved Dommen blev Forældremyndigheden over Ægtefællernes Fællesbarn Knud Stentzel Sciawitsky Dalberg, født den 5 September 1919, tillagt Hustruen, og Manden tilpligtedes at svare Bidrag til Hustruen og Barnets Underhold efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse, for Hustruens Vedkommende dog kun under en nærmere angivet Forudsætning. Ved Stævning af 29 Maj 1929 paaankede Manden Dommen til Østre Landsret, idet han bemærkede i Stævningen, at han efter Dommens Afsigelse havde akcepteret Separationen som en Kendsgerning, men ikke iøvrigt kunde godkende Dommens Resultat. I Overensstemmelse hermed paastod han under Ankesagen Dommen stadfæstet, dog saaledes at Forældremyndigheden over Barnet tillagdes ham, subsidiært fra et senere Tidspunkt, i ethvert Fald fra Barnets fyldte 15 Aar, og at det ikke paalagdes ham at svare Underholdsbidrag til Hustruen. Denne paastod Dommen stadfæstet i det hele.

Ved Østre Landsrets Dom af 5 September 1929 blev Dommen stadfæstet, dog med de af Manden principalt paastaede Ændringer.

Ved Stævning af 27 November 1929 paaankede Hustruen efter dertil af Justitsministeriet meddelt Tilladelse Landsrettens Dom til Højesteret, hvor hun gentog sine i de forrige Instanser nedlagte Paastande, dog at hun ikke paastod sig tillagt Underholdsbidrag til sig selv. Manden paastod Landsretsdommen stadfæstet.

Ved Højesterets Dom af 19 Marts 1931 blev Underretsdommen stadfæstet, dog at Bestemmelsen om Mandens Pligt til at udrede Underholdsbidrag til Hustruen bortfaldt.

I Oktober 1931 indgav Sagsøgeren, efter foretaget geistlig Mægling, Andragende om Skilsmissebevilling i Henhold til Ægteskabslov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 54 paa de for Separationen fastsatte Vilkaar, idet han i Andragendet dog forbeholdt sig til et hvilket som helst Tidspunkt at bringe Spørgsmaalet om Forældremyndigheden over Fællesbarnet frem til anden Afgørelse end den sidst truffene. Efter at Andragendet af vedkommende Amt var forelagt Justitsministeriet, meddelte dette i Skrivelse af 12 November 1931 Sagsøgeren, at Andragendet ikke kunde imødekommes, idet de i den anførte Lovbestemmelse fastsatte Tidsfrister for Meddelelse af Skilsmissebevilling efter forudgaaende Separation ikke kan regnes fra noget tidligere Tidspunkt end den endelige Dom i Sagen.

Sagsøgeren paastaar nu Justitsministeriet tilpligtet — efter forudgaaende verdslig Mægling og Vilkaarsforhandling — at udfærdige Bevilling for ham til fuldstændig Ophævelse af hans Ægteskab med Fru Hulda Manna Dalberg, født Eriksen, mod Erlæggelse af det for Skilsmissebevillinger fastsatte Gebyr.

Sagsøgte, Justitsministeriet, procederer til Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren gældende, at han og hans Hustru, som forudsat i Lovens § 54, har »levet separerede i to Aar og seks Maaneder«. Efter Underretsdommens Afsigelse har hverken han eller Hustruen søgt Dommens Bestemmelse om, at Ægtefællerne sepa-

reledes, forandret, — tværtimod har de begge saavel for Landsretten som for Højesteret været enige i at paastaa denne Bestemmelse stadfæstet. Den Omstændighed, at Ægtefællerne under Sagens Paaanke for Landsretten har procederet om Forældremyndigheden over Barnet og om Mandens Pligt til at svare Underholdsbidrag til Hustruen og for Højesteret om det førstnævnte Spørgsmaal, kan — hævder Sagsøgeren — ikke give Føje til at statuere, at de ikke lige siden Underrettsdommens Afsigelse har levet separerede.

Sagsøgeren gør videre gældende, at der, saafremt man følger den af Justitsministeriet hævdede Forstaaelse af Lovens § 54, vil fremkomme den Anomali i Forhold til Lovens § 55, at han ifølge den sidstnævnte Bestemmelse kan paastaa Ægteskabet opløst ved Dom allerede 4 Aar efter den 5 April 1929, altsaa den 5 April 1933, medens han efter Justitsministeriets Forstaaelse af § 54 først vil kunne opnaa Skilsmisse ved Bevilling efter den 19 September 1933. Dette maa efter hans Mening være i Strid med, hvad der maa antages at have været tilsigtet med de to paagældende Lovbestemmelser, idet det aabenbart er Meningen, at der, naar Ægtefællernes Samliv uden stedefundet Separation har været hævdet, skal hengaa en længere Tid, inden Skilsmisse kan opnaas, end hvis de efter Separation har levet adskilte, — og ikke omvendt.

Yderligere henviser Sagsøgeren til, at Ægtefællernes Fællesbo ved Frederiksberg Birks Skifteret er blevet behandlet som Separationsbo, medens Ægteskabssagen stod under Anke, og afsluttedes i Marts 1930 med en Repartition pr 1 Oktober 1929, og at Overøvrigheden — og Justitsministeriet — i Sager vedrørende Sagsøgerens Adgang til Samkvem med Fællesbarnet, jfr Myndighedslovens § 27, under Ægteskabsagens Henstaaen for Højesteret skal have betegnet ham som separeret.

Sagsøgte, Justitsministeriet, gør derimod gældende, at Ægtefællerne i det foreliggende Tilfælde ikke kan anses at have været endeligt separerede før Afsigelsen af Højesterets Dom, og at Fristerne ifølge Lovens § 54 derfor ikke kan regnes fra noget tidligere Tidspunkt. For denne Forstaaelse af Lovbestemmelsen taler den Regel, der fulgtes under den før Ægteskabslovens Ikrafttræden gældende administrative Praksis, og hvorefter den Frist, efter hvis Udløb Skilsmissebevilling kunde forventes udfærdiget, først begyndte at løbe, naar ogsaa Separationsvilkaarene var endeligt fastsat og Separationsbevilling paa Grundlag deraf udfærdiget. Endvidere taler for den af Justitsministeriet antagne Forstaaelse den Omstændighed, at Dommen i en Separationssag er en Enhed, idet den saavel i 1 Instans som i Ankeinstanserne selvstændig udtaler Resultatet: Separation, — selv om der under Anken alene har været Tvist om Separationsvilkaarene; Separationen kan derfor først anses endeligt fastslaaet ved den sidste Dom. Denne Ordning stemmer ogsaa meget vel med det Formaal, som den foreskrevne »Ventetid« maa antages at have, nemlig at der bør gives hver af de separerede Ægtefæller en Frist til at overveje, om de bør søge Ægteskabet opløst, og en saadan Overvejelse kan først ske i Rø og med

fuld Klarhed over Forholdene, naar de har faaet Sikkerhed for de Vilkaar, under hvilke de skal leve i Separationstiden.

Efter Landsrettens Opfattelse taler overvejende Grunde for at antage, at Sagsøgeren kan kræve den af ham ansøgte Bevilling. Retten lægger herved navnlig Vægt paa selve Ordene i Lovens § 54 »levet separerede«, der findes naturligt at maatte forstaas som omfattende et Tilfælde som det foreliggende, hvor Ægtefællernes Samliv har været hævet i to Aar og seks Maaneder, efter at Separationsdom er blevet afsagt i første Instans, og hvor begge de overordnede Retter i Overensstemmelse med begge Ægtefællers Paastande har stadfæstet Underrettsdommen, for saa vidt angaar selve Separationen.

Det skal ogsaa bemærkes, at det af Rigsdagsforhandlingerne om den paagældende Lovbestemmelse fremgaar, at det var Genstand for indgaaende Drøftelse, om de oprindelig foreslaaede Frister af henholdsvis 1 Aar og 2 Aar burde forlænges med $\frac{1}{2}$ Aar, saaledes som det til sidst blev vedtaget. Under denne Drøftelse ses man imidlertid ikke fra nogen Side at have fremsat den Tanke, at Fristerne i Tilfælde som det her omhandlede skulde udstrækkes saa langt, at der først kunde henholdsvis meddeles eller kræves Bevilling, naar Samlivet mellem separerede Ægtefæller havde været ophævet i ca $3\frac{1}{2}$ eller $4\frac{1}{2}$ Aar.

Endelig skal bemærkes, at den antagne Forstaaelse synes at bringe bedst Overensstemmelse imellem Lovens § 54 og § 55, der begge synes at lægge afgørende Vægt paa, i hvor lang Tid Samlivet mellem Ægtefællerne faktisk har været ophævet.

Overfor det anførte skønnes de af Justitsministeriet fremhævede Betragtninger at være af underordnet Betydning. Navnlig ses der ikke at kunne lægges Vægt paa den fremdragne Parallel med den før Ægteskabsloven gældende Retstilstand, allerede fordi Separation under denne ikke kunde fastsættes ved Dom, og der saaledes overhovedet ikke kunde blive Spørgsmaal om Anke. Det skal tillige bemærkes, at der ikke efter dansk Ret haves nogen Adgang til ved Domstolenes Behandling af en Separationssag at udskille Spørgsmaalet om selve Separationen til særskilt endelig Paadømmelse, og at, medens en Separationsdom er endelig, d v s kun kan forandres efter Anke, for saa vidt angaar selve Separationen, gælder det modsatte altid med Hensyn til Dommens Bestemmelser om Forældremyndighed, se Myndighedslov 30 Juni 1922 § 32, og saa godt som altid med Hensyn til Dommens Bestemmelser om Underholdspligt, se Ægteskabslov af samme Dag § 71.

I Henhold til det anførte vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand som nedenfor anført, — hvorved bemærkes, at der ikke findes i Dommen at burde udtales noget om Foretagelse af Mægling og Vilkaarsforhandling eller om Erlæggelse af Gebyr.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Fredag den 3 Juni.

Nr 300/1930. Gaardejer **Jesper Jespersen**, Vejmand **Martin Jensen**, Gaardejer **Chr Mousten**, Gaardejer **Peter Søndergaard**, Cementstøber **Sinding Nielsen** og Gaardejer **Michdal Pedersen** (Oluf Petersen)

mod

Sognefoged **Anders Jensen** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at erstatte Appellanterne et af dem til Dækning af et Underskud i Kornum-Løgsted Sogneraads Kasse indbetalt Beløb.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 20 Oktober 1930: Sagsøgte, Sognefoged Anders Jensen, bør til Sagsøgerne, Gaardejer Jesper Jespersen, Vejmand Martin Jensen, Gaardejer Chr Mousten, Gaardejer Peter Søndergaard, Cementstøber Sinding Nielsen og Gaardejer Michdal Pedersen, betale 375 Kr 13 Øre tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 25 Marts 1930, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne tilvejebragt to supplerende Revisionsforretninger.

Under Hensyn til, at Kasseordningen og Regnskabsførelsen i Kornum-Løgsted Kommune efter det foreliggende paa flere Punkter har haft alvorlige Mangler, og at de i Sagen foreliggende andre Oplysninger ikke er tilstrækkelige til at raade Bod paa den derved opstaaede Uklarhed, findes det betænkeligt at anse det for bevist at det i Sagen omhandlede Beløb har manglet i Kassen. Herefter vil Indstævntes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves for begge Retter.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Sognefoged Anders Jensen bør for Tiltale af Appellanterne Gaardejer Jesper Jespersen, Vejmand Martin Jensen, Gaardejer Chr Mousten, Gaardejer Peter Søndergaard, Cementstøber Sinding Nielsen og Gaardejer Michdal Pedersen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgeren Gaardejer Jesper Jespersen af Løgstedgaard i 1925 som Formand for Kornum-Løgsted Sogneraad skulde udarbejde Kommunens Regnskab for Regnskabsaaret 1924/25 og afstemte Kommunens egen Opgørelse over dens Gældsforpligtelse med vedkommende Banks Opgørelse, konstaterede han en Difference, som hverken han eller de kommunale Revisorer kunde finde Forklaring paa, og han gjorde derfor Amtsrevisionen opmærksom paa Forholdet, som derefter blev undersøgt nærmere. Amtsrevisoren, statsautoriseret Revisor P Brandt — der senere er afgaaet ved Døden — afgav derpaa den 30 Juni 1927 følgende Erklæring angaaende Resultatet af Undersøgelsen:

»Ifølge Anmodning af Formanden for Kornum-Løgsted Sogneraad og i Anledning af, at de kommunale Revisorer havde givet Regnskabet for 1924—25 en Paategning om, at Kommunens Gæld, der paa Skemaet var opført med 6800 Kr, i Virkeligheden efter Bankens Opgave var 10 800 Kr, foretog jeg en Undersøgelse af Regnskaberne for de senere Aar og bemærkede da, at et Vekselsbeløb paa 4000 Kr, der var omsat i Aaret 1922—23, vel var ført til Udgift, men derimod ikke til Indtægt. Da Beløbet gialdt en fornyet Veksel, — — — skulde de nævnte 4000 Kr naturligvis baade føres til Indtægt og til Udgift, og de 4000 Kr udgjorde netop den Difference, der var paapeget af de kommunale Revisorer.

— — — Jeg har herefter foretaget en Gennemgang af samtlige Kommunens Laan fra Aaret 1912—13 og indtil Aaret 1924—25 (begge inklusive) — — —

Som det vil ses — — — har Kommunen siden 1915—16 udelukkende benyttet midlertidige Veksellaan og saaledes, at de enkelte Veksler i de fleste Tilfælde er blevet fornyede, en Del har været løbende (ved Fornyelse) igennem flere Aar — — —

Som ovenfor bemærket har jeg fulgt og undersøgt hvert enkelt Veksellaan igennem Aarene, og det ligger herefter uden for al Sandsynlighed, at der skulde mangle eller være bortkommet nogen Veksel, der som Følge heraf ikke var blevet ført til Udgift i Regnskabet — altsaa med Undtagelse af den tidligere paapegede Veksel 4000 Kr der ikke er ført til Indtægt i Aaret 1922—23. — Ganske vist er en Del af Vekslerne, saaledes som ovenfor bemærket ved hvert enkelt — kvitterede ved en Blaaakridtspaategning paa Forsiden, altsaa uden nogen egentlig bankmæssig Kvittering, men da de vedkommende Veksler ikke senere optræder i Regnskabet, maa de være indfrieede, og jeg maa anse det for udelukket, at nogen af disse Veksler skulde kunne give nogen Difference.

Der mangler saaledes 4000 Kr til Indtægt i Regnskabet.

For yderligere at underbygge dette har jeg foretaget en samlet Opgørelse over, hvad Sogneraadet for hvert Aar ialt har ført til Indtægt respektive til Udgift i Regnskabet for Veksellaanene og ved Siden heraf fremstillet, hvad der rettelig hvert Aar skulde have været ført til Indtægt og til Udgift — — — Herefter bliver Differencen ogsaa netop de omtalte 4000 Kr for lidt til Indtægt.« Yderligere har Amtsrevisor Brandt den 26 Oktober 1928 afgivet følgende Erklæring: »Idet jeg herved bekræfter Rigtigheden af min Revisionsberetning af den

30 Juni 1927, hvilken Beretning udelukkende angik Kommunens Laanesager, og hvorefter der manglede til Indtægt i Regnskabet 4000 Kr og i Tilslutning til min senere Skrivelse til Stiftamtet, hvori jeg bemærkede, at der muligvis ved Fremskaffelse af tilforladelige Regnskaber over kirkelige Indtægter og Udgifter, hvilke Regnskaber trods gentagne Anmodninger herom ihvertfald delvist havde manglet for de senere Aar, kunde paavises Underskud eller Udlæg af Kommunens Kasse, hvilket Forhold herefter kunde paavirke det ovenfor nævnte Tilsvaer til Kassen af 4000 Kr, skal jeg herved bemærke følgende:

Efter at der nu er fremskaffet kirkelige Regnskaber for saavel Kornum som Løgsted for Tiden fra Aaret 1920—21 til Aaret 1923-24 (begge Aar inklusive) behørigt bilagt, har jeg underkastet disse Regnskaber en Revision og maa herefter anse dem for at være rigtige.

De kirkelige Regnskaber viser tilsammen ved Udgangen af Aaret 1923—24 et Underskud paa ialt.....	1759,02
medens der ved Kasseopgørelsen, som blev foretaget ved Kassererskiftet i 1925, kun blev regnet med et Underskud overført fra 1923—24 paa.....	234,95

og under Forudsætning af, at den foretagne Kasseopgørelse, hvoraf jeg har faaet tilstillet en af Formanden og et Sogneraadmedlem bekræftet Afskrift, i det hele er rigtig, vil Differencen eller.....	1524,07
herefter været at fradrage den tidligere paapegede Kassemandgel paa	4000,00

saaledes at det virkelige Kassetilsvaer herefter kun andrager..	2475,93
---	---------

— — —«

Aalborg Amtsrade foranledigede nu Sag anlagt mod Sagsøgerne under nærværende Sag, Gaardejer Jesper Jespersen af Løgstedgaard, Vejmand Martin Jensen af Løgsted, Gaardejer Chr Mousten af Gøttrup, Gaardejer Peter Søndergaard af Kornum, Cementstøber Sinding Nielsen af Kornum og Gaardejer Michdal Pedersen af Vester Ørbæk samt mod Sagsøgte under nærværende Sag, Sognefoged Anders Jensen af Løgsted i deres Egenskab af daværende Medlemmer af Kornum-Løgsted Sogneraad til Betaling af det nævnte Beløb af 2475 Kr 93 Øre, og Sagen afgjordes ved, at de seks nævnte Sagsøgere i Henhold til derom indgaaet Forlig betalte Beløbet tilligemed 150 Kr i Omkostninger eller ialt 2625 Kr 93 Øre. Disse seks Sagsøgere har derefter under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem det anførte Beløb 2625 Kr 93 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 25 Marts 1930, indtil Betaling sker, idet de gør gældende, at han som Kasserer for Sogneraadet i Tiden 1921—1925 maa være ansvarlig for det nævnte af Revisionen paaviste Underskud.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet. Subsidiært har han nedlagt Paastand om, at han kun tilpligtes at betale Sagsøgerne $\frac{1}{7}$ af 2475 Kr 93 Øre eller 353 Kr 96 Øre (retteligt 353 Kr 70 Øre), hvorhos han har nedlagt en yderligere subsidiær Paastand.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at da Sagsøgte den 1 April 1925 skulde aflevere Kommunens Kasse til den da tiltrædende nye Kasserer, blev Opgørelsen af Sagsøgtes Tilsvær foretaget paa den Maade, at man gik ud fra Overskuddet paa Kommunens Regnskab fra Regnskabsaaret 1923—24 og hertil lagde de ifølge Kassebogen i det nye Regnskabsaar — 1924—25 — foreliggende Indtægter og Udgifter, hvorefter Resultatet blev, at Sagsøgte havde 109 Kr 48 Øre til Gode, hvilket Beløb blev ham udbetalt. Opgørelse er saalydende:

»Indtægt indtil $\frac{1}{4}$ 1925.

Overskud fra forrige Aar.....	14 118,43
Bidrag til Skolevæsnet.....	627,03
Refunderet Enkebørnsunders.....	315,00
Tilskud til Aldersrenten	8 283,00
Tilskud til Fattigvæsnet	1 550,51
Skatter	38 080,50
Andre Indtægter	995,12
Midlertidige Laan	27 600,00
	<hr/>
	91 569,59
Anders Jensen tilgode.....	109,48
	<hr/>
	91 679,07

Udgift i samme Tid.

Fattigvæsnet	10 590,80
Aldersrente	15 918,02
Enkebørnsunderstøttelse	1 410,00
Skolevæsnet	9 374,11
Vejvæsnet	2 946,00
Forskelligt	5 247,78
Menighedsraadene	3 227,52
Hjælpekassen i de 3 Kvartaler.....	700,00
Afgang i Skatterne	606,53
Opgørelse fra A Jensen	2 671,06
Tilgode hos Menighedsraadet i Kornum fra forrige Aar....	234,95
Tilbagebetalt Laan og Renter.....	38 752,30
	<hr/>

91 679,07.◀

Paa tilsvarende Maade foretoges Opgørelsen, da Sagsøgte i sin Tid overtog Kommunens Kasse efter sin Forgænger, men denne Opgørelse har ikke kunnet fremskaffes. Da nu Overskudet paa Regnskabet fra Regnskabsaaret 1924—25 efter Resultatet af Revisionen har været 2475 Kr 93 Øre større end Regnskabets Udvisende, og da det saaledes urigtige, regnskabsmæssige mindre Overskud er blevet lagt til Grund ved Afgørelsen af Sagsøgtes Tilsvær ved Afleveringen af Kommunens Kasse, hvilket Tilsvær herved er blevet formindsket med det nævnte Beløb, mener Sagsøgerne, at Sagsøgte maa være pligtig at erstatte det paagældende Beløb tilligemed Omkostninger og Renter som tidligere anført.

Sagsøgte har heroverfor bl a anført, at han ikke kan erkende, at det ved det fremkomne er godtgjort, at der foreligger et reelt Underskud, idet han vil have afleveret den Kassebeholdning, som han ifølge sine Kassebøger skulde tilsvare, og formener, at der maa foreligge yderligere Posteringsfejl i Aarsregnskaberne, samt at der til Konstatering af en Pligt for ham til at svare til yderligere Beløb end ved Afleveringen opgjort maatte kræves en fuldstændig Gennemgang af Kommunens Regnskaber.

Det er oplyst, at Aarsregnskaberne udarbejdes af Sogneraadets Formand bl a paa Grundlag af et af ham foretaget Sammen drag af Kassebogsposterne, samt at der ikke ved Regnskabets Udarbejdelse foretages en Afstemning mellem Regnskabets Saldo og Kassebeholdningen.

Efter det foreliggende findes der nu at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at hans Tilsva r som Kasserer ikke med en for ham bindende Virkning kan fastslaas paa Grundlag af Aarsregnskaberne, for hvis Indhold han som Kasserer ikke har noget Ansvar, medmindre de efter hans Tiltræden aflagte Aarsregnskaber forinden har været underkastet en fuldstændig Efterrevision særlig til Konstatering af, om de er overensstemmende med de af ham førte Kassebøger, der maa danne Grundlaget for Bedømmelsen af hans Tilsva r — hvorved bemærkes, at Regnskaberne netop med Hensyn til den i Sagen omhandlede Vekselpost paa 4000 Kr har indeholdt Fejl, uagtet Kassebogen var rigtigt ført — i denne er nemlig Beløbet ført saavel til Indtægt som til Udgift — hvilken Fejl ikke er blevet konstateret ved den almindelige Revision af Regnskaberne. Herefter og idet Sagsøgte ikke ved uden Protest at overlevere Kassen paa Grundlag af Opgørelsen af 1 April 1925 kan være afskaaret fra senere at protestere mod den anvendte Opgørelsesmaade, naar denne paa Grund af nye Oplysninger viser sig at føre til Resultater, som han maa anse for væsenlig urigtige, vil Sagsøgte forsaavidt være at frifinde.

Derimod findes Sagsøgte at maatte dømmes i Overensstemmelse med sin subsidiære Paastand, idet Sogneraadet, og altsaa ogsaa Sagsøgte som daværende Medlem af dette, maa være pligtig til at svare til det Underskud, som dets eget Regnskab udviser, saalænge Sogneraadet ikke selv er i Stand til at give fornøden Forklaring i saa Henseende. Sagsøgte vil derfor have at tilsvare Sagsøgerne $\frac{1}{7}$ af det konstaterede og af Sagsøgerne indbetalte Underskud eller 353 Kr 70 Øre samt $\frac{1}{7}$ af det ovennævnte Omkostningsbeløb 150 Kr, 21 Kr 43 Øre, eller ialt 375 Kr 13 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 25 Marts 1930, indtil Betaling sker.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Nr 3/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Øjvind Jørgensen og Karl Emil Rasmussen (Meyer),

vedrørende Erstatning for uforskyldt Varetægtsarrest.

Vestre Landsrets Dom af 11 December 1931: De Sagsøgte, Øjvind Jørgensen og Karl Emil Rasmussen, bør være uberettigede til af Statskassen at erholde udbetalt Erstatning for deres forommeldte Anholdelse og Fængsling. Saa udreder de og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger og derunder til den for dem beskikkede Sagsfører ved Landsretten, Overretssagfører Lassen-Landorph, i Salær 150 Kr og i Rejsegodtgørelse 25 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-
anket af Øjvind Jørgensen og Karl Emil Rasmussen.

Hverken den af Carl Frederik Lauridsen eller den af Søren Peter Christensen Bording, der er Rasmussens Svoger, afgivne Forklaring er saa klar og sikker, at de kan afgive Bevis for Urigtigheden af Kruses Forklaring om, at han og Appellanterne i For-
ening den 13 November 1930 om Aftenen har aftalt og derefter udført Tyveriet. Da nu de iøvrigt foreliggende Oplysninger be-
styrker Rigtigheden af Kruses Forklaring, kan der som Følge af Bevisets Stilling ikke tillægges Appellanterne nogen Erstatning. Herefter vil Landsrettens Dom i det hele kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Meyer betaler Øjvind Jørgensen og Karl Emil Rasmussen een for begge og begge for een 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 1 jydsk Statsadvokatars Beslutning om Sagsanlæg af 22 August 1931 sagsøges under denne Sag Øjvind Jørgensen og Karl Emil Rasmussen til at kendes uberettiget til den af dem i Skrivelse af 15 August 1931 paastaede Erstatning for den Lidelse, den Tort og det Formuetab, der skal være tilføjet dem derved, at de — efter deres Angivelse ugrundet og uforskyldt — ved Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herreders Ret har været:

Jørgensen

anholdt i Tiden fra den 20 Januar 1931 Kl 1 Eftermiddag til den 23 Januar 1931 Kl 2,10 Eftermiddag og fængslet fra sidstnævnte Tid til den 21 Februar 1931,

Rasmussen

anholdt i Tiden fra den 23 Januar 1931 Kl. 9 Formiddag til samme Dag Kl 4½ Eftermiddag, og fængslet fra sidstnævnte Tid til den 14 Februar 1931 Kl. 3,40 Eftermiddag.

Sagsøgte Jørgensen er født den 6 Maj 1897 og er foruden at Tiltale mod ham for Tyveri ved Justitsministeriets Skrivelse af 19 Maj 1914 er frafaldet efter Lov 1 April 1911 § 15, mod at han undergaves Værgeraadsforsorg, tidligere anset saaledes:

— — — —
Sagsøgte Rasmussen er født den 12 Marts 1896 og er — foruden at han den 8 August 1919 ved Københavns Kriminal- og Politiret har vedtaget en Bøde paa 50 Kr efter Københavns Politivedtægts §§ 9, 1 Stk, 5, 1 Stk og 1 — tidligere anset saaledes:

— — — —
I 1925 har sidstnævnte Sagsøgte erholdt Æresoprejsning.

Anholdelse og Fængsling skete i Anledning af, at de Sagsøgte — sammen med en Tredjemand ved Navn Kruse — var sigtede for i Henhold til en i Samraad fattet Beslutning om Udførelse af Tyveri til fælles Fordel Natten mellem den 13 og 14 November 1930 at have frastjaalet Musiker Thomas Thisted tre Jagtgeværer til samlet Værdi 130 Kr fra Bestjaalnes uafaaesede Garage ved hans Bopæl i Thorsager.

Sagens Oplysninger er følgende:

Under 14 November 1930 anmeldte Musiker Thomas Thisted af Thorsager det heromhandlede Tyveri, der ifølge hans og den i hans Tjeneste værende Chauffør Hans Eskerods Forklaringer havde fundet Sted mellem den 13 November Kl 22,30 og den 14 s M Kl ca 5 Morgen.

Ved den i denne Anledning stedfundne Undersøgelse blev det oplyst, at Sagsøgte Jørgensen sammen med fornævnte Kruse den 8 December 1930 havde indfundet sig hos Vaabenhandler Bonnichsen i Aarhus, til hvem Kruse bortbyttede det ene af de stjaalne Geværer for en Dolk til ca 2 Kr og en Lommelampe til ca 4 Kr, hvilke Effekter Kruse senere forærede henholdsvis Sagsøgte Jørgensen og dennes Hustru, samt at Sagsøgte Jørgensen havde indleveret et andet af Gevæerne til Salg hos Isenkræmmer Ullerichs i Herning den 10 s M. De ommeldte to Geværer blev tilbageleverede Anmelderen, medens det tredje af Gevæerne ikke blev skaffet til Veje.

Kruse afgav med Hensyn til Tyveriet følgende Forklaring:

Den 13 November 1930 om Aftenen var han, som da fik Kosten hos Sagsøgte Jørgensen, sammen med denne, Jørgensens Hustru og Sagsøgte Rasmussen i Jørgensens Lejlighed. Det blev der Kl 8—8½ Aften aftalt, at de alle skulde køre i Sagsøgte Rasmussens Automobil til Thorsager, for at Kruse og de to Sagsøgte skulde stjæle Anmelderens Geværer, som de Sagsøgte vidste beroede i Anmelderens Garage. Gevæerne vilde de benytte til Krybskytteri. De kørte Kl 11 a 11½ samme Aften med Sagsøgte Rasmussen som Fører fra Aarhus over Løgten, Skejrup til Thorsager og holdt ca 100 Alen paa den anden Side Anmelderens Hus. Sagsøgte Jørgensen aabnede Garagens Dør, der var uafaaeset, hvorpaa Kruse stjal de der hængende tre Jagtgeværer. De kørte derefter tilbage til Aarhus, hvor de delte Gevæerne mellem sig.

Alle Geværerne forblev dog hos Sagsøgte Jørgensen til Opbevaring. Det Gevær, Kruse fik, solgte han ca 1 Maaned efter, da han var i Pengeforlegenhed, om hvilket Salg han iøvrigt har forklaret i Overensstemmelse med Sagsøgte Jørgensen.

Sagsøgte Jørgensen forklarede under Straffesagen, at han havde faaet det Gevær, han havde indleveret til Salg hos Ullerichs, af Kruse, for at han ved Salget kunde gøre sig betalt for et Beløb af 32 Kr, som Kruse skyldte ham for Kost m v. Han benægtede at have vidst, at Geværet var stjaalet, forinden han af Ullerichs erfarede, at det var taget i Forvaring af Politiet, i hvilken Anledning han henvendte sig til Statspolitiet i Aarhus for at give nærmere Oplysninger om, hvorledes han var kommet i Besiddelse af det. Han benægtede ligeledes at have været vidende om, at det af Kruse bortbyttede Gevær var stjaalet.

Sagsøgte Rasmussen benægtede under Straffesagen at have været i Thorsager den paagældende Nat, idet han da efter sin Forklaring laa i sin Seng efter at have været paa forskellige Restaurationer.

Under Domsforhandlingen i Straffesagen blev der afhørt forskellige Vidner, bl a Tjener paa Restaurant »Monopol« i Aarhus, Carl Frederik Lauridsen og Stenhugger Søren Peter Christensen Bording til Oplysning om Sagsøgte Rasmussens Færden den 13 November 1930. Ved Vestre Landsrets Dom af 3 Juli 1931 ansaas det ved disse Vidneforklaringer og Sagens øvrige Oplysninger for godtgjort, at Sagsøgte Rasmussen den nævnte Dag havde opholdt sig i »Monopol« til Kl ca 10½ Aften, og at han og Tjener Lauridsen senere paa Aftenen havde været sammen paa Restaurant »Apollo«, hvor de var forblevet til noget efter Lukketid — Kl 12 — samt at Lauridsen skiltes fra Rasmussen Kl ca 12½ samme Aften, og det statueredes derefter, at Sagsøgte Rasmussen efter Indholdet af den af Kruse afgivne Forklaring om Tiden for Aftalen om Tyveriet og dettes Iværksættelse ikke kunde have deltaget i det, og idet Kruses Forklaring herefter heller ikke for Sagsøgte Jørgensens Vedkommende fandtes at kunne lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, ansaas det mod de Sagsøgtes Benægtelse ikke godtgjort, at de havde gjort sig skyldige i Tyveriet, og de blev derfor begge forsaavidt frifundet for Anklagemyndighedens Tiltale, medens de for ulovlig Jagt og forskellige andre Overtrædelser af Jagtloven, for hvilke de under samme Sag var sat under Tiltale, blev anset med Bøder.

Fornævnte Kruse blev ved Vestre Landsrets Dom af 16 Juni 1931 anset med Straf for dels i Forening med de Sagsøgte at have gjort sig skyldig i de nysnævnte Jagtforsøelser dels at have begaaet en Række Tyverier, derunder det her under Sagen omhandlede, samt Overtrædelse af Motorloven.

Der kan nu herefter vel ikke anses at foreligge begrundet Formodning for, at de Sagsøgte har gjort sig skyldige i det dem paasigtede Tyveri, men da de i hele den Tid, de har været anholdte og fængslede, i Strid med Sandheden har benægtet at have deltaget i den omhandlede ulovlige Jagt, og da de ogsaa paa andre Punkter har afgivet løgnagtige og forbeholdne Forklaringer, findes de ved deres Forhold at have givet Anledning til deres Anholdelse og Fængsling, og de kan derfor ikke anses berettigede til Erstatning herfor.

De Sagsøgte vil derhos in solidum have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for dem beskikkede Sagfører ved Landsretten i Salær 150 Kr og i Rejsegodtgørelse 25 Kr.

Mandag den 6 Juni.

Nr 81/1931. Fabrikant **Frans Helge Kornelius Bjørkmann**
(P Jacobsen)
m o d

Mary Juliane Christine Bjørkmann, født Jensen, og Landsrets-
sagfører **Arne Kaae** som Værge for Barnet **Knud Bjørkmann**
(Holten-Bechtolsheim efter Ordre)

og Nr 265/1931. Fabrikant **Frans Helge Kornelius Bjørkmann**
(P Jacobsen)
m o d

Barnet **Knud Bjørkmann** ved dets beskikkede Værge, Landsrets-
sagfører **Arne Kaae** (Kondrup efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt Indstævnte Knud Bjørkmann kan anses for at være Appellanten Frans Bjørkmanns og Indstævnte Mary Bjørkmanns Ægtebarn.

Østre Landsrets Dom af 10 Februar 1931: Det af Sagsøger-
inden, Fru Mary Juliane Christine Bjørkmann, f Jensen, den 27 No-
vember 1929 fødte Barn, Knud Bjørkmann, bør anses som Sagsøger-
indens og Sagsøgte, Fabrikant Frans Helge Kornelius Bjørkmanns ægte-
fødte Barn. Sagens Omkostninger ophæves. Til Overretssagfører A Kaae
betaler det offentlige i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 60 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Professor Oluf Thomsen fore-
taget Blodtypeundersøgelse af de samme fire Personer, for hvis
Vedkommende den i Dommen nævnte Blodtypebestemmelse fandt
Sted, nemlig Ægtefællerne og Barnet samt en Tredjemand, om
hvis Paternitet til Barnet der under Landsretssagen var opstaaet
Spørgsmaal. Undersøgelsen der foretoges med alle Kontrolmeto-
der, skete dels efter det ved den tidligere Blodtypebestemmelse
brugte System, i hans den 12 Januar 1932 afgivne Udtalelse be-
nævnt Hovedtypesystemet, dels tillige efter et yngre System,
af ham betegnet som Undertypesystemet. Undersøgelsen gav
følgende Resultat:

	Hovedtype.	Undertype.
Hr Bjørkmann	A	N
Fru —	O	M N
Knud —	O	M
Paagældende Tredjemand	O	M N.

Hans Konklusion gaar ud paa, at det af Undersøgelserne fremgaar, at det efter Hovedtypesystemet ikke er muligt at træffe nogen Afgørelse, da saavel Hr Bjørkmann som nævnte Tredjemand kan være Fader til Drengen Knud.

Efter Undertypesystemet kan Hr Bjørkmann ikke være Fader til Knud, der er rent M og saaledes maa have faaet M fra begge sine Forældre. Hr Bjørkmann har imidlertid ikke M, men rent N. Derimod er der intet til Hinder for, at den omhandlede Tredjemand kan være Fader til Knud Bjørkmann, da hans Undertype er M N.

Retslægeraadet har været anmodet om en Udtalelse til Belysning af, hvilken retlig Værdi Domstolene kan tillægge en saadan Undersøgelse af Undertyper, der har faaet det Udfald, at en bestemt Person ikke kan være Fader til et Barn. I Slutningen af den herved foranledigede indgaaende Udvikling om det nævnte Spørgsmaal sammenfatter Retslægeraadet sine Udtalelser derhen, at vel synes Arvegangen ogsaa i dette System fastlagt og enkel, men alt taget i Betragtning kan det hidtidige Erfaringsmateriale efter Raadets Formening ikke siges at være af en saadan Fuldstændighed og Sikkerhed, at det kan anses fuldt forsvareligt allerede nu at indføre Systemet i den almindelige retsmedicinske Praksis med samme Værdi for Domstolene som de hidtil anvendte saakaldte Hovedtyper.

Af Sagens øvrige for en væsenlig Del ligeledes efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger fremgaar bl a, at Indstævnte Fru Bjørkmann den 25 Februar 1929 og en Maanedes Tid derefter har haft Samleje med fornævnte Tredjemand, om hvem et Vidne har forklaret, at hun omtalte ham som sit Barns Fader. Under den den 22 Juni 1929 ved Københavns Byret paadømte Separationssag har hun intet Forbehold taget overfor Manden i Anledning af hendes Svangerskab, som hun ikke før i September 1929 har omtalt overfor ham.

Ved sit Møde den 10 Oktober 1929 i Overpræsidiat har hun overfor Mandens Benægtelse af at have haft Samleje med hende siden omkring 20 December 1928 hævdet, at de har haft saadant i første Halvdel af Januar. I Stævningen til Landsretten — der efter det foreliggende skete, uden at hun havde meddelt den for hende beskikkede Sagfører noget om sit Forhold til nogen anden end Ægtemanden — var Tiden for Samlejet henlagt til omkring Midten af Februar Maaned.

Under de efter Dommens Indtakning ved Københavns Byret stedfundne Afhøringer af Parter og Vidner har vedkommende Tredjemand foruden at erkende at have haft Samleje med Indstævnte til de fornævnte Tidspunkter forklaret, at Indstævnte

nogle Maaneder senere meddelte ham, at deres Forhold havde faaet Følger, og at hun under senere stedfundne Samtaler sagde, at Besvangrelsen var sket ved det første Samleje, og i Begyndelsen med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt hendes Mand kunde være Fader til Barnet, erklæret, at dette ikke stemte med Tidspunkterne for hendes Samleje med Manden.

Fru Bjørkmann forklarede i det samme Retsmøde, at hun efter Samlivets Ophævelse een Gang, nemlig i Februar Maaned havde haft Samleje med Manden. Om hendes Forklaring ved denne Lejlighed bemærkede Dommeren, at den havde gjort et noget forbeholdent og senere et noget ubestemt og vakkende Indtryk, og efter egen Begæring fremstillede Indstævnte sig til fornyet Partsforklaring, hvorunder hun forklarede, at hun ikke længere turde fastholde sit Opgivende om at have haft Samleje med Manden i Februar eller Marts Maaned 1929, og at hun troede, at det var forkert, hvad hun tidligere havde forklaret om dette Punkt; sluttelig erklærede hun, at hun absolut maatte have husket forkert.

For Højesteret gaar hendes Paastand ud paa, at det ved Dommen fastslaas, hvorvidt Barnet Knud Bjørkmann skal anses som hendes og Appellantens ægtefødte Barn, hvorimod Barnets Værge paastaar Dommen stadfæstet.

Efter Retslægeraadets fornævnte Udtalelse vil der vel kun kunne tillægges en Undersøgelse efter den omhandlede nyere Metode en begrænset Værdi ved Sagens Afgørelse. De tilvebragte Oplysninger bestyrker imidlertid paa saa væsenlig Maade Appellantens efter det bemærkede nu af Hustruen tiltraadte Forklaring om, at Ægtefællerne ikke har haft Samleje med hinanden i det Tidsrum, da Barnet kan være avlet, at der herved i Forbindelse med Udfaldet af de af Professor Thomsen foretagne Blodtypeundersøgelser findes at være tilvebragt tilstrækkeligt Bevis for, at Appellanten ikke kan være Fader til Barnet.

Herefter vil der være at give Dom efter Appellantens Paastand.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Det af Indstævnte Mary Juliane Christine Bjørkmann, f Jensen, den 27 November 1929 fødte Barn Knud Bjørkmann kan ikke anses at være hendes og Appellanten, Fabrikant Frans Helge Kornelius Bjørkmanns Ægtebarn.

I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagførerne Holten-Bechtolsheim og Kondrup i Salær for

Højesteret hver 200 Kroner, hvilke Salær uddedes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Byrets Dom af 22 Juni 1929 blev Sagsøgerinden, Fru Mary Juliane Christine Bjørkmann, f. Jensen, og Sagsøgte, Fabrikant Frans Helge Kornelius Bjørkmann, separerede paa Vilkaar bl a, at Hustruen fik Forældremyndigheden over deres to Fællesbørn; den 27 November s A fødte Hustruen et Barn, Knud Bjørkmann, til hvem Manden nægtede at være Fader.

Under denne Sag har Sagsøgerinden, hvem der er meddelt fri Proces, ved sin beskikkede Sagfører paastaaet Sagsøgte dømt til at anses at være Fader til sidstnævnte Barn.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Den for Barnet beskikkede Værge har sluttet sig til Sagsøgerindens Paastand.

For Landsretten har begge Parter afgivet Forklaring.

Det fremgaar af disse, at Parterne indgik Ægteskab den 21 Maj 1923, at Samlivet ophævedes i Begyndelsen af Januar Maaned 1929 — formentlig den 6 Januar — og at Manden indtil Begyndelsen af April 1929 besøgte Hustruen hver Lørdag for at betale Underholdsbidrag; men medens Hustruen har forklaret at have haft Samleje med Manden omkring Midten af Februar Maaned 1929, hævder Manden sidst at have haft Samleje med hende omkring 20 December 1928.

Efter Retslægeraadets Erklæring kan Barnet være avlet i Tiden fra kort før Midten af Februar til kort før Midten af April Maaned 1929.

Efter en foretaget Blodtypebestemmelse er der intet til Hinder for, at Sagsøgte kan være Fader til Barnet.

Som Sagen foreligger, kan det ikke anses udelukket, at Sagsøgte kan være Fader til Barnet, og der vil herefter være at give Dom efter Sagsøgerindens Paastand.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve, og der vil være at tillægge den for Sagsøgerinden beskikkede Sagfører, Overretssagfører Axel Kaae, i Salær hos det offentlige 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 60 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 22 Juni 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 13

Tirsdag den 7 Juni.

Nr 96/1932.

Rigsadvokaten

mod

Antoni Marinus Lund (Kondrup),

der tiltales for Tyveri m v.

Vestre Landsrets Dom af 18 Marts 1932: Tiltalte Antoni Marinus Lund bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 3 Aar. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Landsretssagfører Erichsen, i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 112 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det tiltrædes, at Tiltalte er anset skyldig i de i Dommen omhandlede Forhold. Medens disse iøvrigt vil være at tilregne ham som ved Dommen sket, vil de under 7) og 8) omhandlede Forhold være at henføre under henholdsvis 2det og 1ste Stykke i Straffelovens § 230.

Det bemærkes herved, at da Tiltalte inden Forløbet af 10 Aar fra den ham den 2 August 1921 overgaaede betingede Tyveridom har gjort sig skyldig i de under Sagen omtalte Tyverier med Undtagelse af Tyverierne Nr 7 og 8, vil der heller ikke for disse sidstnævnte Tyveriers Vedkommende være Anvendelse for Straffelovens § 61, 2 Stk.

Med disse Bemærkninger vil Dommen kunne stadfæstes, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 4 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 4 Aar. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kondrup betaler Tiltalte Antoni Marinus Lund 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Fængslede Antoni Marinus Lund ved 3 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 16 Januar 1932 sat under Tiltale til at lide Straf:

1. for 2 Gang begaaet groft Tyveri efter Straffelovens § 230 II i Anledning af, at han sammen med sin for dette Forhold tidligere domfældte Broder Christian Sørensen Lund Natten til den 15 August 1926 indbrudsvis ved Indstigning gennem et af dem opbrudt Vindue har skaffet sig Adgang til Skanderup Brugsforening, hvor de tilegnede sig Manufakturvarer saasom Uldtrøjer, Overalls, Benklæder, Undertøj m v til en Værdi af ialt 733 Kr 12 Øre,

2. for 2 Gang begaaet Hæleri efter Straffelovens § 238, jfr § 241, I ved, at han af sin Broder Christian Sørensen Lund omkring Midten af September 1926 har modtaget 2 a 3 Par Støvler, uagtet han vidste, at disse var stjaalne af Christian ved et den 7—8 September 1926 begaaet Indbrud hos Skomager Frydenborg i Vonsild,

3. for 2 Gang begaaet Hæleri efter Straffelovens § 238, jfr § 241, I ved, at han af sin Broder Christian Sørensen Lund ved Nytaarstid 1927 i Seest har modtaget en betydeligt Pengebeløb (ca. 3000 Kr), uagtet han vidste, at disse var stjaalne af Christian ved et Natten til den 24 December 1926 begaaet Indbrudstyveri i Haderslev Banks Filial i Sommersted,

4. for 2 Gang begaaet Hæleri efter Straffelovens § 238, jfr § 241, I ved, at han i Efteraaret 1926 af sin Broder Christian Sørensen Lund har modtaget et blaat Jakkesæt og en brun Ulster, uagtet han vidste, at disse var stjaalne af Christian ved et Natten til den 12 September 1926 begaaet Indbrudstyveri hos Købmand Topp, Søndergade, Kolding,

5. for 2 Gang begaaet groft Tyveri efter Straffelovens § 230, II i Anledning af, at han Natten til den 2 Oktober 1926 indbrudsvis ved Indstigning gennem et Vindue, som han opbrød, har skaffet sig Adgang til Skanderup Brugsforening, hvor han tilegnede sig Manufakturvarer, saasom Herrebeklædningsgenstande, Strømper, Lærred, Sirts og Voksdug til en Værdi af ialt 413 Kr 58 Øre,

6. for 2 Gang begaaet Forsøg paa groft Tyveri efter Straffelovens § 230, II, jfr § 46, i Anledning af, at han sammen med sin Broder Christian Sørensen Lund i tyvagtig Hensigt har forsøgt Indbrud i Haderslev Banks Filial i Gramby Natten til den 20 Marts 1927, idet han sammen med Broderen opbrød et Vindue i Banklokalet, efter at Hasperne for dette var underboredede samt overskar Telefontraadene til Huset; Indbrudsforsøget opgaves, da Bankbestyreren vaagnede og kom til Stede,

7. for groft Tyveri efter Straffelovens § 229, IV eller for 2 Gang begaaet groft Tyveri efter Straffelovens § 230, II i Anledning af, at han — antagelig ved flere Lejligheder — i Løbet af Sommeren 1931 indtil 30 August har skaffet sig Adgang til Købmand Sønnichsens aflaaede Butik i Store Nustrup formentlig ved at benytte falsk Nøgle, og herved har tilegnet sig dels forskellige Beklædningsgenstande, Undertøj og Lærredsvarer, dels 2 Spande, 1 Par Gummistøvler, ca 8 kg Æg, 1 Pakke Margarine, 3 Pakker Sukker og 2 Pakker Risengryn af Væri ialt ca 100 Kr,

8. for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228 eller for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230, I i Anledning af, at han i Løbet af Sommeren 1931 indtil den 30 August i tyvagtig Hensigt har tilegnet sig 1 Langhøvl, 1 Trækølle og 1 Sneglebor fra Nustrup Sløjdscole, hvortil der maa antages at have været uhindret Adgang,

9. for 2 Gang begaaet groft Tyveri efter Straffelovens § 230, II i Anledning af, at han Natten til den 7 Maj 1931 ved Opbrydning af et Vindue har skaffet sig Adgang til Skomagermester Andreas Schmidts aflaaede Ejendom i Skodborg, hvor han fra Butiken tilegnede sig 1 Par sorte Snøresko, 1 Par brune Snøresko af samlet Værdi 36 Kr 25 Øre samt 15 Kr kontant,

10. for Overtrædelse af Lov om Værnepligt af 8 Juni 1912 § 13 ved, at han i Aarene 1927, 1928 og 1929 ikke har givet Møde for Sessionen.

Tiltalte er født den 8 Januar 1899 og tidligere anset ved Kalundborg Købstads Rets Dom af 2 August 1921 efter Straffelovens § 228, jfr Lov af 1 April 1911 § 13, med en betingelsesvis ikendt Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, hvorhos han ved Søndre Landsrets Dom af 18 Januar 1926 er frifundet for Tiltale til at lide Straf for Tyveri, medens han for Overtrædelse af Værnepligtslovens § 7 er anset med en Statskassen tilfaldende Bøde af 20 Kr.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at der i Anledning af de i Anklageskriftet under 1—4 og 6 ommeldte Forhold har været rejst Sigtelse mod Tiltaltes Broder Christian Sørensen Lund, der ved Søndre Landsrets Dom af 7 Maj 1927 blev kendt skyldig i det under 6 nævnte Forhold og anset i Medfør af Straffelovens § 232, 2 Led, jfr § 46, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar, hvorhos han ved en af Retten for Kolding Købstad m v den 3 Januar 1929 afsagt Dom blev kendt skyldig saavel i de under 1—4 incl nævnte som i en Række andre Tyverier m v og herfor anset med Forbedringshusarbejde i 3 Aar.

Endvidere er det oplyst, at en anden Broder til Tiltalte, Jens Thomsen Lund og dennes Hustru Gunder Marie Lund, født Schmidt, ved sidstnævnte Dom er kendt skyldige i Hæleri med Hensyn til Koster hidrørende fra de under 1—3 og 5 ommeldte Tyverier og herfor anset i Medfør af Straffelovens § 238 hver især med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Da Tiltalte under de mod Christian Lund henholdsvis i 1927 og 1928 indledede Forundersøgelser blev sigtet for Meddelagtighed i en Del af de af denne udviste Forhold, blev han eftersøgt af Politiet, men det lykkedes ham at undvige og holde sig skjult, indtil han Natten mellem den 29 og 30 August 1931 blev anholdt ved sine Forældres Bopæl paa Bæk Mark.

Hvad først angaar de i Anklageskriftet under 1—6 incl ommeldte Forhold bemærkes, at Tiltalte har nægtet sig skyldig, og at de fornævnte Personer: Christian Lund, Jens Lund og Gunder Lund, født Schmidt, saavel gentagende under de henholdsvis i 1927 og 1928 indledede Forundersøgelser mod dem som senere — i Oktober 1931 — som Vidner under den mod Tiltalte indledede Undersøgelse har givet efternævnte Forklaringer.

a d 1.

Christian Lund har bl a forklaret, at dette Tyveri blev begaaet af ham og Tiltalte i Forening og i Henhold til derom truffet Aftale, at de fyldte samtlige stjaalne Varer i nogle Sække, som de tilvendte sig i en nærliggende Gaard og derefter gemte i en Halmstak, hvorfra Tiltalte nogle Dage senere bragte Kosterne til sit Kammer hos Gaardejer Hans Jensen i Seest, og at en Del af Kosterne senere blev afleveret til Christian Lund, medens Tiltalte beholdt de resterende, som han dog — efter Christians Formening — alle har foræret til deres fornævnte Broder Jens Lund og dennes Hustru.

Disse to Personer har overensstemmende forklaret, at de af Tiltalte eller muligvis af Christian Lund erholdt Meddelelse om, at Christian og Tiltalte havde begaaet Tyveriet i Forening, og at de ca 14 Dage efter dette af Tiltalte modtog en Sæk indeholdende en Del Beklædningsgenstande, der angaves at hidrøre fra Tyveriet.

a d 2.

Christian Lund har forklaret, at han straks efter Tyveriet hængte det stjaalne Fodtøj ved et Dige, hvorfra han og Tiltalte, der da var underrettet om Tyveriet, nogle Dage senere afhentede Kosterne, af hvilke Tiltalte fik 2 a 3 Par Støvler.

Jens Lund og Gunder Lund, født Schmidt, har overensstemmende forklaret, at de har modtaget 1 Par Støvler vidende om, at Christian Lund havde begaaet det ommeldte Tyveri. Medens Gunder Lund stadig har hævdet, at det var Tiltalte, der gav dem Støvlerne, har Jens Lund først forklaret, at Støvlerne blev bragt af Christian Lund, men har derefter gentagende afgivet en med Hustruens stemmende Forklaring, hvorhos de begge har forklaret, at Tiltalte selv beholdt 2 Par af de stjaalne Støvler.

Fornævnte Gaardejer Hans Jensen, hos hvem Tiltalte tjente ogsaa i September 1926, har forklaret, at han en Morgen under mistænkelige Omstændigheder fandt et Par nye Støvler hængemt i en Dyng Hakkelse i Gaardens Hestestald, om hvilke Støvler det blev oplyst, at de var henlagt i Hakkelsen af Tiltalte, som derefter — da Hans Jensen talte om Anmeldelse til Politiet — samme Dag forlod sin Plads.

a d 3.

Christian Lund har forklaret, at han straks efter at have begaaet Tyveriet og derved tilvendt sig ca 4500 Kr, bragte Pengene til Jens Lunds Bopæl i Seest, hvor de — efter at der var lovet sidstnævnte et Beløb af 1000 Kr — blev nedlagt i en Blikdaase, som derefter blev nedgravet i en nærliggende Eng. Da Tiltalte kort efter kom til Seest og var blevet underrettet om Tyveriet m v, afhentede han i Forening med Jens Lund Pengene i Engen, hvorefter sidstnævnte fik udbetalt det lovede Beløb, og han selv — Christian Lund — efterhaanden 2 a 300 Kr, saaledes at Tiltalte maa have beholdt Restbeløbet, hvoraf dog 300 Kr efter Aftale imellem dem af Tiltalte blev anvendt til Indkøb af en Børemaskine, som de havde beregnet at bruge ved fremtidige Indbrudstyverier.

Jens Lund og dennes Hustru har afgivet en med Christian Lunds foranførte Forklaring nøje stemmende Fremstilling, idet de navnlig har

bekræftet, at Tiltalte af dem blev underrettet om Tyveriet og Pengenes Gemmeded, og at han derefter i Forening med Jens Lund afhentede Pengene og selv beholdt den største Del af Beløbet.

Tiltalte har erkendt, at han ved Nytaarstid 1927 sammen med Jens Lund har været i den fornævnte Eng, og at han har været med ved Køb i en Forretning i Kolding af Boremaskinen, om hvilket Køb og dets Hensigt han dog intet nærmere vil kunne erindre.

Indehaveren af den ommeldte Forretning og dennes 1 Ekspedient har afgivet Forklaring om Købet af Boremaskinen, og sidstnævnte har særlig forklaret, at det var Taltalte, som var Køber, og som nogle Dage efter, at han og Christian Lund havde besigtiget Maskinen, indfandt sig alene i Forretningen og da erholdt Maskinen udleveret mod en kontant Betaling af 300 Kr.

a d 4.

Christian Lund har forklaret, at han begik dette Tyveri efter Aftale med Tiltalte, der efter Tyveriet modtog de i Anklageskriftet nævnte Beklædningsgenstande vidende om, at de var stjaalet.

a d 5.

Christian Lund har forklaret, at Tiltalte, efter at Tyveriet var begaaet, har meddelt ham, at han var Gerningsmanden, at Tyveriet var begaaet paa samme Maade som det under 1 anførte, af dem i Forening sammesteds begaaede Tyveri, og at Jens Lund havde faaet en Del af de stjaalne Varer.

Jens Lund og Hustru har overensstemmende forklaret, at Tiltalte to Gange — sidste Gang muligt efter den 2 Oktober 1926 — har foræret dem Varer, der angaves at hidrøre fra Tyveri i Brugsforeningen, og at de ved den sidste Lejlighed bragte Koster bl a bestod af 3 Stk rød- og hvidstribet Sirts, et Dynebetræk og noget Voksdug.

Bestjaalne, Uddeler Morten Larsen, har straks efter Tyveriet afgivet Forklaring om, at det er begaaet som i Anklageskriftet anført, og at der blandt de stjaalne Effekter var nogle Varer — bl a tre Stk Sirts, et Dynebetræk og et Stk Voksdug — med Hensyn til hvilke intet tilsvarende ses stjaalet ved det første under 1 anførte Tyveri i Brugsforeningen.

Tiltalte har ikke villet benægte at have afgivet de foranførte Varer til sin Broder og dennes Hustru, men har hævdet, at han i saa Fald har købt dem i Kolding eller et andet Sted, som han ikke vil kunne opgive.

a d 6.

Bestyreren af den paagældende Bankfilial, Chr Kramer, har straks efter det passerede afgivet Forklaring bl a om, at han ganske kort før Vinduet blev opbrudt, saa to mistænkelige Personer »fiksere« Ejendommen fra Vejens modsatte Side, og at han straks efter, at Tyveriforsøget havde fundet Sted, saa dem fjerne sig, hvorefter han alarmerede Politiet.

Christian Lund — der kort efter, at Politiet var allarmeret, blev anholdt af Overbetjent Henningsen, medens en i Følge med ham værende Person undløb, og som ved Anholdelsen var i Besiddelse af et Sneglebor og et Stemmejærn — har forklaret, at den undløbne Person, der af ham blev tilraabt med Navnet »Peter«, var identisk med Tiltalte, og at de efter Aftale i Forening har begaaet det ommeldte Forhold,

idet det var ham, der underborede Hasperne og aftog Vinduet, medens Tiltalte opholdt sig ved Siden af. Christian Lund har iøvrigt villet hævde, at de af egen Drift opgav at fuldføre det planlagte Tyveri.

Fornævnte Overbetjent Henningsen har afgivet Rapport om Anholdelsen af Christian Lund og dennes Tilraab til den ham ledsagende Person samt om, at han den følgende Dag eftersøgte Tiltalte, der da opholdt sig hos sin oftnævnte Broder Jens Lund, og som blev antruffet i Seest, hvor han overfor Henningsen navngav sig Peter Madsen, hvorefter han saa Leilighed til at undvige.

Tiltalte vil have tilbragt den paagældende Nat i Fredericia, uden at han dog har kunnet opgave den eller dem, med hvem han har været sammen; han har nogen Tid senere tilsendt Politimesteren i Kolding et Brev, i hvilket han nægter sig skyldig i det omhandlede Tyveriforsøg og bl a bemærker: »Det var jo kedeligt, at Politiets Held glippede ved min Anholdelse«.

Tiltaltes fornævnte Broder Jens Thomsen Lund, der paany afgav Vidneforklaring ved Domsforhandlingen i Landsretten den 4 Februar d A, fragik da samtlige de foran anførte, af ham tidligere afgivne Forklaringer vedrørende Tiltaltes Andel i de i Anklageskriftet under 1, 2, 3 og 5 ommeldte Forhold, hvorimod Gunder Marie Lund, der ved samme Lejlighed ligeledes afgav Vidneforklaring, i det hele godkendte de af hende tidligere vedrørende de ommeldte Forhold afgivne Forklaringer. Domsforhandlingen blev derefter paa Anklagemyndighedens Begæring udsat, og under en ved Kriminalretten for Kolding Købstad m v indledet Forundersøgelse mod Jens Thomsen Lund som sigtet for falsk Forklaring for Retten, har han den 22 Februar d A erkendt, at den af ham i Landsretten afgivne Forklaring er urigtig og fremført mod bedre Vidende for derved at forsøge at »redde« Tiltalte. Dennes ligeledes fornævnte Broder Christian Sørensen Lund, der ogsaa gav Møde paa Landsrettens Tingsted den 4 Februar d A, men som fjernede sig, forinden han kunde afhøres som Vidne, tilstillede s D Landsretten en Skrivelse, i hvilken han tilbagekaldte de af ham tidligere afgivne Forklaringer vedrørende Tiltaltes i Anklageskriftet under 1—6 anførte Forhold; han har imidlertid den 18 s M under en i Retten for Frederikshavn Købstad m v afgivet Vidneforklaring godkendt Rigtigheden af sine tidligere Forklaringer — dog afset fra, at han nu ikke længere vil mene, at Tiltalte deltog i selve Indbrudet under Forhold 1, og erklæret, at han kun havde affattet den ommeldte Skrivelse »for at søge at tilfredsstille Familien«. Efter de oftnævnte Vidneforklaringer i Forbindelse med det iøvrigt under Sagen foreliggende, derunder Tiltaltes hele forbeholdne Stilling, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at han har gjort sig skyldig i samtlige de anførte seks Forhold, der vil være at henføre under de i Anklageskriftet nævnte Straffebeholdninger, hvorved særligt bemærkes, at den af Christian Lund afgivne Forklaring om, at han og Tiltalte af egen Drift opgav Udførelsen af den under 6 anførte Forbrydelse ikke finder Støtte i de iøvrigt oplyste Omstændigheder.

Hvad dernæst angaar de under 7—9 incl ommeldte Forhold bemærkes, at Tiltalte ogsaa har nægtet sig skyldig i dem. Nogen Tid

efter at Tiltalte, som foran anført, Natten mellem den 29 og 30 August 1931 var blevet anholdt ved sine Forældres Bopæl paa Bæk Mark, fandt Politiet i den nærliggende Nustrup Skov et sammentømret Sengested, der bl a indeholdt en Del Sække samt et ret stort Stykke mørkegraat Overfrakkestof, om hvilket Stof det maa antages, at det er fraskaaret en i Tiltaltes Besiddelse ved Anholdelsen fundet Overfrakke. Det maa herefter samt ved det iøvrigt oplyste anses godtgjort, at Tiltalte har haft Ophold i den ommeldte Skov, der ligger i Nærheden af Gerningsstederne for de under 7—9 anførte Tyverier. I Skoven er endvidere ved Sengestedet fundet en stor Del Effekter, saasom Uldtæpper og Flonelslagener m v, hvorhos der endelig paa et Sted, der ligger paa en omtrent lige Linie mellem den under Forhold 7 nævnte Butik og Sengestedet i Skoven, er fundet henlagt en stor Del Effekter bl a Spande, Kolonialvarer, Gummistøvler, Lærredsvare, Herre-, Dame- og Børnestrømper m v samt et Par Herresnøresko, en Langhøvl, en Trækølle og et Sneglebor. Effekterne bar, da de fandtes, Præg af at have henligget i nogen Tid paa de paagældende Steder. Iøvrigt anføres vedrørende de enkelte Forhold:

a d 7.

Bestjaalne, Købmand Sønnichsen, og hans i Forretningen ansatte Søn Svend Sønnichsen har forklaret, at de i deres Butik fører Varer af samme Art som en Del af det fundne. Det er derhos oplyst, at Tiltalte ved sin Anholdelse var i Besiddelse af forskellige Effekter af ganske tilsvarende Art som de i Skoven fundne, at han ligeledes var i Besiddelse af to Stk Prismærker forsynede med en Prisangivelse i Kode-skrift, der af Bestjaalne og dennes Søn er genkendt som hidrørende fra Forretningens Varer, og at han endelig var i Besiddelse af en Kasket, hvis Svederem var mærket med en Prisangivelse, der er genkendt som skrevet af Bestjaalnes fornævnte Søn. Efter det anførte og det iøvrigt oplyste — derunder at Tiltalte ved sin Anholdelse var i Besiddelse af en til Bestjaalnes Butiksdør passende Nøgle, og at han med Hensyn til Erhvervelsen af de fornævnte Effekter har afgivet forbeholdne Forklaringer bl a gaaende ud paa, at han gennem en Person, som han ikke vil opgive, har købt Effekterne i Bestjaalnes Forretning — findes det ubetænkeligt at statuere, at han har gjort sig skyldig i de paagældende Tyverier, der, da han maa antages at have skaffet sig Adgang til den aflaaede Butik ved Hjælp af den foranførte falske Nøgle, maa tilregnes ham som grove, men kun vil kunne henføres under Straffelovens § 229, 4, idet det ikke kan anses godtgjort, at noget af Tyverierne er begaaet forinden Forløbet af 10 Aar efter den ham tidligere overgaaede betingede Dom for for 1 Gang begaaet Tyveri.

a d 8.

Da de paagældende Effekter alle er fundet henlagt i den fornævnte Skov sammen med de under 7 ommeldte Manufaktur- og Kolonialvarer m v, der maa antages at være stjaalet af Tiltalte, og da Lærer Billund ved Sløjdskolens har genkendt Effekterne som Ting, der i Løbet af Sommeren 1931 uden hans Vidende er forsvundet fra Skolen, maa Tiltalte ogsaa anses skyldig i dette Forhold, der vil være at tilregne Tiltalte som

simpelt Tyveri og — overensstemmende med det ad Forhold 7 in fine anførte — være at henføre under Straffelovens § 228.

ad 9.

Som foran anført er der paa Gemmestedet i Nustrup Skov foruden de under Forhold 7 og 8 ommeldte Effekter tillige fundet et Par Herresnøresko, og da disse Sko efter de i Sagen af Skomager Schmidt og dennes Hustru afgivne Forklaringer i Forbindelse med de iøvrigt fremskaffede Oplysninger maa antages at hidrøre fra det hos nævnte Schmidt Natten til den 7 Maj begaaede Tyveri og — efter det foran anførte — at være efterladt af Tiltalte, maa det anses for tilstrækkeligt godtgjort, at han ogsaa har gjort sig skyldig i dette Tyveri, der vil være at henføre under Straffelovens § 230, 2 Stk.

ad 10.

Ved Tiltaltes egen Erkendelse i Forbindelse med de iøvrigt foreliggende Oplysninger er det godtgjort, at han ogsaa er skyldig i det her omhandlede Forhold, der vil være at henføre under Lov om Værnepligt af 8 Juni 1912 § 13.

Den af Tiltalte efter de foranførte Bestemmelser forskyldte Straf findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 3 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 112 Kr.

Onsdag den 8 Juni.

Nr 283/1931. Øjenlæge **C Tychsen** (Winther)

m o d

Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab (David),

betræffende Flytning af to Baaker.

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1931: De Sagsøgte, Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Øjenlæge C Tychsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 600 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Øjenlæge C Tychsen, til Indstævnte, Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab, 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Skrivelse af 12 April 1929 til de Sagsøgte, Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab, meddelte Ministeriet for offentlige Arbejder Selskabet Tilladelse til at nedlægge under Øresund nord for Helsingør—Helsingborg et nyt 50 KV Stærkstrømskabel beliggende som angivet paa en Selskabets Andragende medfulgt Plan bl a paa Vilkaar, at det nye Kabel — som af Marineministeriet begært — afmærkedes med 4 Fyr, 2 paa hver Kyst. Den sædvanlige Afmærkning finder Sted ved Kabelbaaker, bestaaende af en Forbaake og en Bagbaake paa det Sted af Kysten, hvor Kablet er landet, saaledes at Baakelinien (Forbaake og Bagbaake over eet) angiver Kablets Retning ud fra Kysten, som oftest til Landingsstedet paa den modsatte Kyst. Efter at der var erhvervet Tilladelse til Anbringelse af saadanne Fyr paa et Sted paa den svenske Kyst, projekterede Selskabet et Kabel nedlagt saaledes, at en af de Forbaaker, der i Anledning af de tidligere 3 nedlagte Kabler var anbragt paa den danske Kyst, vilde kunne benyttes. Dette Projekt kom dog ikke til Udførelse, idet Post- og Telegrafvæsenet forlangte, at Kablet førtes mere parallelt med de allerede udlagte Kabler, hvilket Krav der toges Hensyn til ved, at Kablets Landingssted paa den danske Side blev flyttet noget længere mod Nord, hvorved det blev nødvendigt at anbringe 2 nye Baaker. Det maa antages at have været forbundet med ret betydelige Vanskeligheder, at skaffe Plads til Anbringelse af Baakerne. Helsingørs Kommune gav imidlertid Tilladelse til Anbringelse deraf paa Kommunen tilhørende Grunde, saaledes at der stilledes Krav om, at den østligste (forreste) Baake skulde anbringes i et af Grænseskellene for en nærmere angivet Parcel, hvorimod der ikke med Hensyn til den vestligste (bageste) fandt nærmere Angivelse af Pladsen Sted udover, at der ved Opstillingen skulde tages saa meget Hensyn som muligt til Skræntens Træbevoksning. Forbaaken blev derefter opstillet i Hjørnet af Byggegrunden og Bagbaaken i den af Kablets Retning angivne Linie paa Kommunens skovbevoksede Skrænt. Baakerne er ca 25 m høje, og Baakefladerne har et Areal af ca $3,5 \times 3,5$ m.

Under et paa Foranledning af Sagsøgeren under denne Sag, Øjenlæge C Tychsen, optaget Syn og Skøn har Skønsmændene oplyst, at de fornævnte Baaker staar ret udfor Udsigtslinien fra den Sagsøgeren tilhørende Ejendom, Birkehøj (Matr Nr 1 h af Marienlyst Slot); de har derhos udtalt, at Opstillingen af Baakerne forringer Værdien af nævnte

Ejendom som Lystejendom betragtet med et Beløb, som de har ansat til 30 000 Kr. Under Henvisning hertil og under Anbringende af, at de fornævnte geneforvoldende Indretninger ikke er motiveret ved deres Nytte eller ved Nødvendigheden af at anbringe dem som sket, har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte tilpligtet inden et af Retten fastsat Tindspunkt paa egen Bekostning at flytte dem, saaledes at de ikke generer den til nævnte Ejendom hørende, naturlige Udsigt over Øresund og Svenskekysten, subsidiært at betale en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning, dog ikke udover 30 000 Kr, for den ved de nævnte Baakers Opstilling skete Værdiforringelse af Sagsøgerens Ejendom tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 24 September 1931.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de bl a gør gældende, at Kabellinien ikke er valgt af de Sagsøgte, men fastsat ved Forhandlinger med en lang Række Myndigheder, og at Kablet i Virkeligheden er lagt paa det eneste mulige Sted, samt at Baakerne kun kan flyttes ud af Kabellinien, naar ogsaa selve Kablet flyttes. En Flytning i Kabelliniens Retning vil nok kunne lade sig udføre, men ogsaa en saadan Flytning er forbundet med uforholdsmæssige Omkostninger. Sagsøgte bestrider, at Forringelsen i Ejendommens Værdi kan ansættes til 30 000 Kr eller noget Beløb af tilnærmelsesvis saadan Størrelse.

Ved et under Sagen optaget Syn og Skøn er det bekræftet, at de 2 Baaker, som Sagen drejer sig om, samt de 2 svenske Baaker alle ligger i en ret Linie angivende Stærkstrøms-Undersøkablets Beliggenhed; at flytte en enkelt af Baakerne eller begge paa Sjællandssiden syd eller nord paa vil ikke være muligt. Med Hensyn til en Flytning i den rette Linie har Skønsmændene erklæret, at Bagmærket vil kunne flyttes om bag Villaen, men samtidig vil det antagelig være nødvendigt at gøre Formærket højere og at sikre Bagmærkets Synlighed fra Søen ved at fjerne Træer i og omkring Sigtlinien; Bekostningen anslaaer de uden at kunne udtale sig med Bestemthed til ca 15 000 Kr.

Efter det foreliggende maa den valgte Løsning af Afmærknings-spørgsmaalet antages at være i hvert Fald naturlig og tilsagt af Forholdene. Selv om det maatte være muligt — hvilket ikke med nogen Sikkerhed fremgaar af det oplyste — at give Anvisning paa anden gennemførlig og overkommelig Afmærkning, maa dette anses for ligegyldigt for Afgørelsen af denne Sag, idet de Sagsøgte efter Beskaffenheden af de forvoldte Ulemper ikke findes at have handlet i Strid med de for Nabo-forhold gældende Regler eller at have paadraget sig noget Erstatnings-ansvar ved i det fornævnte Øjemed at anbringe Indretninger som de under Sagen omhandlede paa den Plads, de med Ejerens Tilladelse raadede over.

De Sagsøgte vil efter det anførte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 600 Kr.

Nr 108/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Niels Mathiassen Thorsen Birkelund (Bruun),

der tiltales for Tyveri.

Dom afsagt 15 December 1931 af Aarhus Købstads Ret for Straffesager: Tiltalte Niels Mathiassen Thorsen Birkelund bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage og betale denne Sags Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører A F Jensen, 60 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 16 Februar 1932: Underretsdømmen bør ved Magt at stande. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Dahl, 40 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Tiltalte Niels Mathiassen Thorsen Birkelund 60 Kroner.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 20 November 1931 tiltales under denne Sag Niels Mathiassen Thorsen Birkelund til at lide Straf efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri derved, at han den 7 August 1931 om Eftermiddagen mellem Kl 1½ og 4½ har tilegnet sig en Niels Jørgen Fuglsang, Thunøgade 7 B, Aarhus, tilhørende, til 30 Kr vurderet Herrecykel, der af Bestjaalne var hensat paa den frit tilgængelige Plads ved Skolebadehuset ved Østbanegaarden i Aarhus.

Paastand paa Erstatning er ikke nedlagt.

Tiltalte er født den 16 Februar 1893 og findes ikke tidligere straffet.

Tiltalte er fundet i Besiddelse af den stjaalne Cykel, men har om sin Adkomst til den forklaret, at han har købt den af en ubekendt Mandsperson, og at Handlen er foregaaet, da han var paa Vej fra Aarhus til Odder. Han har hertil føjet, at han næste Dag tog fra Odder til Horsens. Det er oplyst, at Fængslede har opholdt sig paa Fattiggaarden i Odder Natten imellem 6 og 7 August, men Cyklen er stjaalet den 7 August

om Eftermiddagen her i Aarhus. Tiltaltes Forklaring om sin Adkomst til Cyklen kan herefter ikke staa til Troende, og det findes ubetænkeligt at tilregne ham hans Besiddelse som Tyveri.

Tiltalte vil herefter være at anse som paastaet for Tyveri efter Straffelovens § 228 med en Straf, som under Hensyn til Lov 1 April 1911 § 13 bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører A F Jensen, 60 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 15 December 1931 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

For Landsretten er det ved Erklæringer fra de vedkommende Bestyrere oplyst, at Tiltalte Natten mellem den 6 og 7 August 1931 har haft Ophold paa Snerrild Fattiggaard ved Odder, og at han Natten mellem den 7 og 8 s M har opholdt sig paa Assendrup Fattiggaard ved Daugaard Station.

Herefter findes det ikke uantageligt, at Tiltalte paa den Tid, Tyveriet er begaaet, har været til Stede i Aarhus, hvor han i de første Dage af August har haft Ophold. Da Tiltalte er fundet i Besiddelse af Cyklen og med Hensyn til, hvorledes han er kommet i Besiddelse af den, har afgivet vakkende Forklaringer, ligesom han kun har kunnet angive ganske ubestemte Kendetegn paa den ham ubekendte Person, af hvem han vil have købt Cyklen, uden at han har erholdt nogensomhelst Oplysninger om Personen eller hans Adkomst til Cyklen, findes det ubetænkeligt at fastslaa, at Tiltalte har tilegnet sig den oftnævnte Cykel ved Tyveri, og Underretsdommen vil derfor kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Torsdag den 9 Juni.

Nr 316/1931. Opsynsmand **Edvard William Bengtsson**
(Cohn efter Ordre)
m o d

Fru **Harriet Andrea Bengtsson**, f Nielsen (Bang efter Ordre),
betræffende Separation.

København's Byrets Dom af 3 Juli 1931: Sagsøgeren, Opsynsmand Edvard William Bengtsson og dennes Ægtefælle, Sagsøgte,

Fru Harriet Andrea Bengtsson, separeres paa Vilkaar, at Forældremagten over Parternes Fællesbørn, Tove Bøje Bengtsson, født den 21 Maj 1922, og Maria Bøje Bengtsson, født den 5 Februar 1924, tillægges Sagsøgeren. Sagsøgeren svarer Bidrag til Sagsøgte's Underhold i Separationstiden efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Wolff hos det offentlige i Salær 30 Kr.

Østre Landsrets Dom af 17 November 1931: Appellantinden, Fru Harriet Andrea Bengtsson, f Nielsen, og Indstævnte, Opsynsmand Edvard William Bengtsson separeres paa Vilkaar, at Forældremyndigheden over Parternes Fællesbørn, Tove Bøje Bengtsson, født den 21 Maj 1822, og Marie Bøje Bengtsson, født den 5 Februar 1924, tillægges Appellantinden. Indstævnte svarer Bidrag til Appellantindens og nævnte to Børns Underhold i Separationstiden efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse. Saa betaler og Indstævnte til det offentlige de Retsafgifter, der skulde have været erlagt, og det stemplede Papir, der skulde have været forbrugt, hvis Sagen for Landsretten ikke havde været afgiftsfri for Appellantinden, samt i Salær til Overretssagfører F Dragsted, 60 Kr. Forsaavidt angaar Sagens Omkostninger for Byretten bør den indankede Dom ved Magt at stande. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Byretsdommen anførte Grunde og idet de efter denne Doms Afsigelse tilvejebragte Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil denne Dom efter Appellantens Paa-stand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret ophæves. Der tillægges Overretssagfører Dragsted i Salær 60 Kroner og Højesteretssagførerne Cohn og Bang i Salær for Højesteret 150 Kroner hver, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Opsynsmand Edvard William Bengtsson, der den 11 September 1921 indgik Ægteskab med Sagsøgte, Fru Harriet Andrea Bengtsson, født Nielsen, paastaet Dom til Separation i Medfør af § 53 i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922, principalt paa Vilkaar at Forældremyndigheden over begge Parternes Fællesbørn

1) Tove Bøje Bengtsson, født 21 Maj 1922 og

2) Maria Bøje Bengtsson, født 5 Februar 1924,

tillægges ham, subsidiært paa Vilkaar, at Forældremagten over det ældste Barn, Tove Bøje Bengtsson, tillægges ham, og at Sagsøgeren svarer Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden, saavel til Hustruens Underhold i Separationstiden som til Maria Bøje Bengtssons Underhold, hvis Forældremagten over dette skulde blive tillagt Sagsøgte.

Sagsøgte har gennem den for hende beskikkede Forsvarer erklæret sig enig i Paastanden om Separation, men har som Vilkaar for Separation nedlagt Paastand principalt paa, at Forældremagten over begge Børnene tillægges hende, subsidiært paa, at Forældremagten over det yngste Barn, Maria Bøje Bengtsson tillægges hende, hvilket dog ikke stemmer med Sagsøgtets Ønske, og saaledes at Sagsøgeren svarer Bidrag saavel til de eller det Barn, over hvilket Forældremagten maatte blive tillagt hende, som til Sagsøgtets Underhold i Separationstiden.

Ved de Retten foreliggende Oplysninger maa det anses for tilstrækkelig godtgjort, at Betingelserne for Parternes Separation efter ovennævnte Lovbestemmelse er tilstede.

Det bemærkes, at det efter de for Retten afgivne Vidneforklaringer og det iøvrigt oplyste maa anses for bedst stemmende med Børnenes Tarv, at Forældremagten over begge Børnene tillægges Sagsøgeren.

Som Følge af det anførte vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand om Separation og paa de af ham principalt paastaede Vilkaar. Sagens Omkostninger ophæves.

Der tillægges den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Wolff hos det offentlige i Salær 30 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 3 Juli 1931 af Københavns Byrets 15 Afdeling og paastaas af Appellantinden, hvem der er meddelt fri Proces her for Retten, ved hendes beskikkede Sagfører, Overretssagfører F Dragsted, ændret derhen, at hun frifindes for Indstævntes Krav om Separation, Subsidiært paastaar hun Separation paa Vilkaar, at begge Fællesbørn tillægges hende, og at Indstævnte tilpligtes at udrede Underholdsbidrag til hende og Børnene efter Overøvrighedens Bestemmelse.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

For Landsretten har saavel Parterne som en Række Vidner afgivet Forklaring.

Indstævnte har forklaret, at i de første Aar af hans Ægteskab med Appellantinden var Forholdet mellem dem godt, men saa blandede hendes Familie sig i Forholdet mellem dem. Appellantinden er nervesvækket, hun vrisser ad Børnene og har ladet dem gaa paa Gaden flere Timer og passer ikke at give dem og ham Mad. Hun har været flink til at sy Tøj til Børnene og har ikke slaaet dem for haardt eller for meget, bortset fra en enkelt Gang. Han har antaget en Frk Andersen som Husbestyrer-

inde og har erkendt, at han i nogen Tid har sovet i samme Værelse som Husbestyrerinden.

Appellantinden har benægtet Rigtigheden af Indstævntes Forklaring om hendes Behandling af Børnene; hun vrisser ikke ad dem, og der er ikke noget at klage over Maden eller Serveringen; Maden er sjælden serveret mere end et Kvarter for sent. Hun elsker Manden og Børnene; dette sidste bestyrkes ved et under Sagen fremlagt Brev fra hende til Indstævnte. Vidnerne Arbejdsmand Anthon Jensen, Indstævntes Onkel og Fru Anna Jensen, der begge er kommet i Ægtefællernes Hjem, bortset fra de sidste 2 à 3 Aar, Fru Ingeborg Marie Jensen, der har kendt Appellantinden de sidste 15 Aar samt Fru Anna Marie Nielsen, der ligeledes er kommet i Hjemmet, siden Børnene var smaa, har alle udtalt sig rosende om Appellantindens Forhold til Børnene; et Par af Vidnerne har kaldt hende en god Moder.

Paa den anden Side har Fru Frederikke Larsen udtalt, at Appellantinden er hidsig og hysterisk, ligesom Fru Helene Sørensen, Indstævntes Søster, har gentaget sin Forklaring i Byretten om Appellantindens Hidsighed og om, at hun har slaaet Børnene for meget. Indstævntes Moder, Fru Kristine Bengtsson, har forklaret, at Appellantinden er lidt for hidsig og ofte slaar Børnene for meget, samt at det ældste Barn ofte er gaaet lang Tid paa Gaden.

Efter det oplyste maa det antages, at Betingelserne for Separation i Medfør af § 53, 2 Stk, i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 er tilstede. Derimod kan det ikke anses godtgjort, at Appellantinden savner Vilje og Evne til at drage fornøden Omsorg for Børnene, og da det efter det foreliggende maa antages, at det tjener deres Tarv bedst, at Forældremyndigheden over dem tillægges Appellantinden, navnlig naar henses til, at det drejer sig om to 9 og 7 Aar gamle Pigebørn, vil hendes Paastand i saa Henseende være at tage til Følge. I Overensstemmelse hermed vil den indankede Dom være at ændre.

Indstævnte findes derhos at burde betale Sagens Omkostninger for Landsretten efter Reglerne om beneficerede Sager, derunder i Salær til Overretssagfører F Dragsted, 60 Kr, medens Dommen vil kunne stadfæstes forsaavidt angaar Sagens Omkostninger for Byretten.

Nr 107/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Eilert Lunøe Sørensen (Graae),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer.

Dom afsagt den 20. November 1931 af Retten for Frederikshavn Købstad m v: Tiltalte, Vognmand Ejler Lunøe Søren-

sen, Skagen, bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 21 Januar 1932: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Jørgensen, 50 Kr udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Foruden fra Handlende i Skagen og Frederikshavn modtager Tiltalte Gods til Befordring fra enhver, der henvender sig til ham, ligesom han uden forudgaaende Aftale til Tider har modtaget Pakker til Besørgelse. Tiltaltes Kørsel mellem de to Købstæder maa derhos antages at være af saadan Regelmæssighed og saa almenkendt, at den maa henregnes til den i § 1^a i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 ommeldte Fragtmandskørsel, hvortil Tilladelse efter Lovens § 2 er fornøden.

Tiltalte vil herefter være at anse efter § 8 i den fornævnte Lov med en Skagen Købstads Kommunekasse tilfaldende Bøde, der findes at burde bestemmes til 50 Kroner.

Tiltalte vil derhos have at betale de nedennævnte Salærer.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Eilert Lunøe Sørensen bør til Skagen Købstads Kommunes Kasse bøde 50 Kroner. Tiltalte betaler derhos i Salær til Overretssagfører Jørgensen 50 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 17 August 1931 fra Politimesteren i Frederikshavn Købstad m v er der med Dommer Fogh, Sæby, som beskikket Sættedommer rejst Tiltale mod Vognmand Ejler Lunøe Sørensen, Skagen, for Overtrædelse af § 1 i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 ved uden dertil erhvervet Tilladelse med Motorkøretøj at køre i fast Rute mellem Skagen og Frederikshavn og tilbage til Skagen til samtidig Befordring af Gods for flere af hinanden uafhængige Personer.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet.

Det fremgaar af det i Sagen oplyste, at Tiltalte indtil sidstafvigte Foraar som Rejsebud mellem Skagen og Frederikshavn har benyttet Skagensbanen til Varetransport, men at han, der i flere Aar har været Indehaver af en Vognmandsforretning, ved Siden af sin Budvirksomhed paa Grund af en mellem Banen og ham opstaaet Uoverensstemmelse i Foraaret gik over til med Lastautomobil at befordre Varer og Gods til og fra Skagen.

Endvidere er det oplyst, at saavel Skagensbanen som Tiltalte til Hjørring Amtsraad har indgivet Ansøgning om Tilladelse til Omnibus- og Fragtmandskørsel mellem de fornævnte Byer, i hvilken Sag der dog formentlig først vil blive truffet Afgørelse, naar Landevejen til Skagen er færdigbygget.

Tiltalte har forklaret, at han besørger Befordring af Varer og Gods med sine to Lastautomobiler som Regel i Henhold til telefonisk Anmodning væsenlig fra Forretningsdrivende i Skagen, der skal have transporteret i Forvejen bestilte Varer til deres Forretninger, navnlig fra Frederikshavn, Hjørring og Aalborg, og at han modtager Bestilling paa Godstransport som Regel af enhver, der herom retter Henvendelse til ham. Han kører saa at sige hver Hverdag Fragtkørsel, undertiden, naar Forholdene byder det, flere Gange daglig mellem Skagen og Frederikshavn, hvilken Rute han ogsaa maa befare for at komme til sydligere eller vestligere liggende Pladser.

Han har benægtet at have eller have haft faste Afgangstider og faste Holdepladser saavel i Skagen som i Frederikshavn eller faste Opholdssteder mellem Købstæderne.

Han kører i Frederikshavn rundt til de Handlende og afhenter de bestilte Varer, som han paa samme Maade afleverer i Skagen.

Hans Forretning er alene indstillet paa Godstransport.

Der er af Anklagemyndigheden under Sagen ført en Række Handlende som Vidner, hvis Forklaringer i det væsenlige stemmer med det af Tiltalte anførte om den af ham drevne Vognmandsvirksomhed.

Herefter findes intet godtgjort om, at Tiltalte driver eller har drevet en saadan Fragtmandskørsel med Motorvogn som i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 1, 2 Stk, anført, hvortil Tilladelse efter Lovens § 2 udkræves, hvorfor han vil være at frifinde, medens Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Frederikshavn Købstad m v den 20 November 1931 afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket alene af det offentlige.

Med Bemærkning, at Tiltalte ikke i nogen af de paagældende Byer har fast Indleveringssted for Gods til Besørgelse, vil Dommen i Henhold til de i samme iøvrigt anførte Grunde være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Fredag den 10 Juni.

Nr 269/1931. Murermester **O Lerborg** (Gamborg)

mod

Grosserer **R Anthony** (Gorriison),

betræffende Betaling for et Installationsarbejde.

Østre Landsrets Dom af 14 September 1931: Sagsøgte, Grosserer E Anthony, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Murermester O Lerborg, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 200 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Murermester O Lerborg, til Indstævnte, Grosserer R Anthony, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 7 Oktober 1929 blev der oprettet en Byggekontrakt mellem Sagsøgte, Grosserer R Anthony, som Bygherre og Sagsøgeren, Murermester O Lerborg samt Blikkenslagermester O A Hansen som Entreprenør, hvorved de sidstnævnte for et Vederlag af 6250 Kr paatog sig Installationen af 14 W C.er, to indvendige Faldrørsstammer, to udvendige Nedløbsrør, Lægning af Kloak m m, alt vedrørende Ejendommen Geislersgade 11—13 her i Byen.

Det hedder i Kontrakten:

»Betalingen erlægges saaledes:

Naar Arbejdet er fuldført og Attest om Arbejdets Godkendelse af offentlige Myndigheder foreligger, optages de højest opnaelige Tillægs-
laan af offentlige Midler. Provenuet af disse Laan udbetales Entreprenør-
erne. Hvis Entreprenørerne herefter maatte faa noget tilgode — — —

Bygherren forbeholder sig, at der indhentes Samtykke fra Landmandsbankens Aaboulevard Afdeling til Optagelse af de ovennævnte Tillægslaan. Arbejdet paabegyndes straks, naar dette Tilsagn foreligger og skal være fuldført en Maaned efter. — — —

Hvis Entreprenøren standser Arbejdet uden lovlig Grund, eller hvis det utilbørlig forhales, er Bygherren berettiget til, naar han først med to Dages Varsel har opfordret Entreprenøren til at genoptage eller fremskynde Arbejdet, uden at dette har hjulpet, at fjerne Entreprenøren fra Entreprisen og lade denne fortsætte og færdiggøre af en anden. Entreprenøren har i Tilfælde af saadan Misligholdelse ikke Krav paa nogen Betaling udover, hvad han alt har oppebaaret. — — —

Med hensyn til Arbejdets forsvarlige Udførelse skal Entreprenøren være den af Bygherren antagne Arkitekts Afgørelser underkastet. — — — „

Under denne Sag har nu Sagsøgeren — under Anbringende af, at Sagsøgte ganske ubeføjet den 10 December 1929 har frataget ham Entreprisen og overgivet dens Fortsættelse til hans Medentreprenør, ovennævnte Blikkenslaggermester Hansen, men at han — Sagsøgeren — desuagtet har fortsat og tilendebragt Murerarbejdet den 22 Januar 1930 — paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham et til 2394 Kr 93 Øre nærmere opgjort Beløb, dog med Fradrag dels af 248 Kr 30 Øre, som Sagsøgeren har borttransporteret, dels af et a conto modtaget Beløb paa 600 Kr, altsaa med Fradrag af ialt 848 Kr 30 Øre. Sagsøgeren paastaar herefter Sagsøgte tilpligtet ialt at betale ham 1546 Kr 63 Øre med nærmere angivne Renter.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgtes Sagfører, Landsretssagfører Chr Frederiksen, under Forhandlingerne ved Byggektraktens Afslutning, for at hjælpe til at fremskaffe Penge til Entreprenørerne, lovede at søge fremskaffet et Banklaan, hvad han ogsaa gjorde — paa eget Navn — omkring den 21 Oktober 1929 og, som det maa antages, straks underrettede Entreprenørerne herom. Ved Skrivelse af 4 November s A anmodede Frederiksen Sagsøgeren om at fremme Arbejdet hurtigst muligt med Bemærkning om, at der indtil Dato ikke var udført noget videre, idet han derhos gjorde Sagsøgeren opmærksom paa, at Sagsøgte var berettiget til efter § 4 at annullere Kontrakten, hvis Arbejdets Udførelse ikke fremmedes behørigt.

Den 7 December s A sendte Sagsøgeren Frederiksen en Skrivelse, hvori det først udtales, at Frederiksen efter de med ham truffne Aftaler skulde sørge for, at der som en midlertidig Ordning skulde være Penge tilstede paa nærmere angivet Maade, 1ste Rate »25 a 30 pCt af Kontraktssummen, naar Faldstammerne var indstallerede og Kloaken lagt.« Det hedder endvidere i Brevet:

»Da Forudsætningerne for Udbetalingen af den første af de ovennævnte Rater jo har været tilstede allerede i nogen Tid, og vi ogsaa overfor Dem adskillige Gange har gjort Krav paa at faa Beløbet udbetalt, med Meddelelse om, at vi ellers vilde komme i Vanskeligheder med Fortsættelse af Arbejdet, maa vi henholde os til vedlagte

Skrivelse vedr Snedker L Olsens Forhold og foreløbig indstille Arbejdet, indtil der bliver en Ordning paa Pengesagerne.«

Derefter annullerede Landsretssagfører Frederiksen paa Sagsøgtes Vegne i Skrivelse af 10 s M til Sagsøgeren Kontrakten under Henvisning til, at denne var misligholdt af Sagsøgeren, hvorved det bemærkedes, at det ved et samme Dag foretaget Eftersyn af Arbejdet var konstateret, at Kloaken ikke var færdig, og at Faldstammerne til W C ikke var installeret, saaledes at Sagsøgeren end ikke efter sin egen Angivelse efter Udbetalingsvilkårene kunde gøre Krav paa Ratebetaling den 7 December.

Den 10 s M traf Sagsøgte derhos Aftale med oftnævnte Blikkenslagermester Hansen om som Entreprenør at fortsætte og fuldføre Entreprisen.

Sagsøgte støtter nu sin Paastand om Frifindelse paa, at han under de fornævnte Omstændigheder, bl a ogsaa fordi Arbejdet efter Aftalen skulde tilendebringes i Løbet af en Maanedstid, har været berettiget til i Henhold til Kontraktens § 4 at annullere Kontrakten overfor Sagsøgeren, og at Sagsøgeren, da Annulationen skete, ikke havde udført Arbejde til mere end 600 Kr, som han — som ovenanført — erkender at have modtaget a conto.

Den ved Byggeforetagendet tilsynsførende Arkitekt Axel Benthien har som Vidne forklaret, at det Vilkaar, som Sagsøgeren selv har angivet for hans Berettigelse til at forlange 1ste Rate af Kontraktsummen, nemlig at Faldstammerne var installerede og Kloaken lagt, meget langt fra var opfyldt fra Sagsøgerens Side den 10 December 1929, da Entreprisen blev frataget ham af Bygherren, og at Arbejdet i det hele ikke var behørigt fremmet. Vidnet har forklaret, at der paa det Tidspunkt kun var udført forholdsvis lidt af Entreprisen. Der manglede bl a flere af W C-Skullerummene, der først blev opstillede i Dagene fra den 10 til den 22 December 1929, og der var som anført endnu ikke indsat de fornødne W C-Faldstammer i Ejendommen. Arbejdet paa de to Lejligheder, der skulde omdannes til tre Toværelses-Lejligheder blev først paabegyndt lige forinden Julen, saaledes at Arbejdet hermed først var færdiggjort efter Nytaar 1930.

Vidnet har derhos udtalt, at der ikke af Sagsøgeren, da Entreprisen fratoges ham, kan antages at være udført Arbejde for mere end 600 Kr.

Oftnævnte Blikkenslagermester O A Hansen har som Vidne i det væsentlige forklaret overensstemmende med forrige Vidne. Han har derhos udtalt, at Sagsøgeren ønskede, at han i sin Tid skulde medunderskrive den fornævnte Skrivelse af 7 December 1929, som Sagsøgeren tilstillede Landsretssagfører Frederiksen, men at han vægrede sig derved, netop fordi han mente — hvad han tilkendegav Sagsøgeren — at der langt fra var udført saa meget Arbejde, at 1ste Rate kunde forlanges betalt.

Efter det saaledes oplyste maa det antages, baade at Sagsøgte har været berettiget til som sket den 10 December 1929 at fratage Sagsøgeren Entreprisen paa Grund af Misligholdelse, og at Sagsøgeren

ved de modtagne a conto-Udbetalinger paa ca 600 Kr er vederlagt for det Arbejde, han forinden den 10 December havde præsteret.

Idet endnu bemærkes, at det maa være Sagsøgte uvedkommende, at Sagsøgeren faktisk efter Fratagelsen har fortsat sit Arbejde — med en ganske kort Afbrydelse — og fuldført det, idet dette maa blive et Mellemværende mellem Sagsøgeren og Blikkenslager Hansen, vil Sagsøgte's Frifindelsespaastand efter det foranførte være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare Sagsøgte med 200 Kr.

Mandag den 13 Juni.

Nr 292/1931. Aktieselskabet **Skive Bank** i Likvidation (Rode)
m o d
Direktør **Aage Refer** (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Retten til et Dividendebeløb i et Konkursbo.

Vestre Landsrets Dom af 19 Oktober 1931: Sagsøgte, Direktør Aage Refer, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Skive Bank A/S i Likvidation, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 260 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det foreliggende henstaar det uklart, hvorledes den ved Handlen om Kafferisteriet benyttede kalkulatoriske Ansættelse af Kautionsforpligtelsernes Størrelse er beregnet. Efter Indholdet af det betingede Skøde i Forbindelse med de herom afgivne Forklaringer, navnlig Indstævntes egen Forklaring, maa det anses godtgjort, at det var et Vilkaar i Handlen, at Indstævnte ikke efter Indfrielse af de af ham overtagne Kautionsforpligtelser havde Ret til herfor at oppebære Dividende i Michael Nielsens Bo. Dette Vilkaar kan ikke anses ændret ved Overenskomsten af 2 Maj 1929, og Indstævnte findes heller ikke under de forliggende Omstændigheder at have haft Føje til at anse Vilkaaret for frafaldet ved den i Maj 1930 med samtlige Kautionsister truffene almindelige Ordning eller ved den i Forbindelse hermed afgivne Saldokvittering. Herefter vil Indstævnte overensstemmende med Appellantens Paastand være at tilpligte at tilsvare Appellanten de af ham oppebaarne Dividendebeløb med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Direktør Aage Refer, bør til Appellanten, Aktieselskabet Skive Bank i Likvidation, betale 2696 Kroner 52 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 25 Februar 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Ved »betinget Skøde« af 25 April 1929 overdrog et Interessentskab, bestaaende af Chr Outzen, Michael Nielsen, Alb Dige og J Chr Stilling, til Sagsøgte, Direktør Aage Refer, Skive, den Interessentskabet tilhørende Ejendom, kaldet Skive Kafferisteri, beliggende i Nørregade i Skive, med tilhørende Interessentskabsandele, og Sagsøgerne, Skive Bank A/S i Likvidation, der, da Interessentskabsrettighederne var pantsat til dem, traf endelig Afgørelse med Hensyn til Handlen, var indforstaaet med Vilkaarene, hvori det bl a hedder:

»— — Køberen overtager Ejendommen og Forretningen i Henhold til Forretningens Status pr 31 December 1928 for saavel Aktiver som Passiver, og skal Køberen derfor tilsvare den Interessenterne efter Regnskabet paahvilende Gæld eller Regnskabsmæssige Underskud paa 24 823 Kr 99 Øer, heri medregnet en formentlig kommende effektiv Kautionsforpligtelse for Michael Nielsen, ligesom Køberen overtager og betaler en af Enkefru Jens Jensen, Haderup, indgaaet Kautionsforpligtelse for Michael Nielsen, oprindelig stor 7500 Kr, hvilken nu ligeledes formentlig vil blive effektiv for ca 4500 Kr, idet disse to Kautionsforpligtelser senere er overført paa Skive Kafferisteri. Sælgerne fritager sig for ethvert Ansvar for den Pension, som Kafferisteriet har ydet afdøde Direktør Pedersens Datter. Køberen har ikke Ret til at gøre Krav om Dividende i nogen af D'Herrer Interessenters Bo for noget Beløb enten af Varegæld eller for de omhandlede Kautionsforpligtelser m v — —«.

De nævnte Kautionsforpligtelser hidrørte fra en Laanetransaktion, hvorved bemeldte Købmand Michael Nielsen i Skive hos A/S Skive Bank havde optaget et Laan paa 250 000 Kr mod Kaution af 28 Mænd, der hver især hæftede for nærmere angivne Andele. Blandt Kautionisterne var foruden den i Skødet nævnte Jens Jensen af Haderup Sagsøgte og Købmand Jens Chr Stilling for henholdsvis 7500 Kr, 12 500 Kr og 12 500 Kr. For disses Kaution var Kafferisteriet Kontrakautionist, og det var fra Kontrakautionen for de to sidstnævntes Vedkommende, at den i Skødet først nævnte Kautionsforpligtelse hidrørte. Denne var i Status

ansat til 15 000 Kr, og saa vel ved denne Ansættelse som ved Ansættelsen af Enkefru Jens Jensens Kautionsforpligtelse til ca 4500 Kr var fra den oprindelige Kautionsforpligtelse fradraget, hvad der af Michael Nielsen var afbetalt paa Laanet — da han i Oktober 1928 standsede sine Beta-linger, skyldtes der ca 195 000 Kr paa Laanet — samt den Dividende, der kunde forventes i Michael Niensens Bo.

Samtidig med, at endelig Skøde udstedtes, oprettedes den 2 Maj 1929 en Overenskomst mellem Interessentskabet og Sagsøgte, hvori det hedder:

»— — Overtagelsen finder Sted paa Basis af vedhæftede Statusopgørelse pr 31 December 1928 for Skive Kaffe-Risteri I/S, optaget af Revisionskontoret i Aarhus A/S, og Køberen er bekendt med, at A/S Skive Bank i Likvidation senest 2 Maaneder fra Dato skal have indbetalt den i Statusopgørelsen anførte Saldo Kr 66 513,43 tilligemed Renter a 7 pCt p a fra den 31 December 1928 og til Betaling sker, hvorhos Køberen er indforstaaet med at overtage Firmaets Kautionsforpligtelser for Michael Nielsen, stor til Rest ca 15 000 Kr samt ligeledes Kaution for Mich Nielsen tegnet af afdøde Jens Jensen, Haderup, oprindelig stor 7500 Kr, til Rest ca 4500 Kr, for hvilke Interessentskabet hæfter — — —«.

Da Sagsøgerne havde anmeldt deres Fordring paa Michael Nielsen i dennes Konkursbo, opstod der Tvist mellem Sagsøgerne og Kautionisterne for det Laan, Michael Nielsen havde stiftet. Efter en Del Forhandlinger mellem Sagsøgerne og en Sagfører, der repræsenterede 21 af Kautionisterne, deriblandt Sagsøgte, fremsatte Sagføreren i Skrivelse af 1 Maj 1930 følgende Forslag til en forligsmæssig Ordning:

»For Kautionisterne for Michael Niensens Kautionslaan skal jeg her ved meddele, at jeg nu med dem har drøftet den ærede Komites Forslag til en forligsmæssig Ordning. Kautionisterne kunde imidlertid ikke gaa med til det foreslaaede. Derimod er jeg bemyndiget til paa alle Kautionisternes Vegne med Undtagelse af Konsul Eff, som jeg ikke har kunnet komme i Forbindelse med paa Grund af hans Bortrejse til Udlandet, at gøre Banken følgende Tilbud:

Den til Sikkerhed stillede Bankbog stor Kr 37 500— afskrives paa Kautionslaanet med et Beløb af 30 000 Kr. Denne Afskrivning sker pr 1 Oktober 1928, hvilket vil sige, at der fra 1 Oktober 1928 af Banken kun maa beregnes Rente af Saldoen paa Laanets Konto ÷ 30 000 Kr.

Hvad det herefter paahviler hver enkelt Kautionist ifølge pro rata Fordeling af Laanets Restbeløb pr 1ste Oktober 1928 at udrede med Renter til den Dag, hver især af Kautionisterne betaler, betragtes som forfaldent i sin Helhed. Den enkelte Kautionist har intet som helst Ansvar for, om og hvornaar de andre betaler deres Anparter. Det forudsættes, at Banken overfor de af Kautionisterne, som maatte ønske at afvikle deres Andel i Afdrag, vil stille sig velvillig indenfor rimelige Grænser. Banken forhandler selv med hver enkelt Kautionist herom.

Hver enkelt Kautionist skal i Michael Niensens Konkursbo kunne anmelde og faa anerkendt samt tage Dividende af, hvad han har indbetalt paa sin Kaution, og Banken skal følgelig nedsætte sin Fordring i Boet, forsaavidt Kautionslaanet angaar, med, hvad Kautionisterne har indbetalt.

Dette Tilbud sker under ethvert Forbehold fra Kautionisternes Side, idet disse ikke giver Afkald paa deres retlige Krav paa at faa Bankbogen

fradraget med sit fulde Paalydende eller paa deres Retsstilling iøvrigt, hvis Tilbudet ikke accepteres af Banken, og Tilbudet sker kun for derigennem at undgaa en Proces med deraf følgende Tidsspilde og Ulemper.

— — —«.

Den 30 Maj s A tilskrev derefter Sagsøgerne paagældende Sagfører, at Likvidationskomitéen akcepterede dette Forslag i sin Helhed, hvorom Sagføreren gav Underretning til hver af de af ham repræsenterede Kautionsister. Hans Meddelelse til Sagsøgte gik ud paa, at dennes oprindelige Kautionsforpligtelse 32 500 Kr, nemlig 12 500 Kr plus 12 500 Kr plus 7500 Kr i Bankens Bøger pr 1 Juli 1929 efter*de skete Afdrag paa Laanet var nedskrevet til 26 691 Kr 25 Øre, og at der heri som Sagsøgtes Andel i Bankbogen skulde fragaa 4075 Kr 50 Øre, altsaa til Rest 22 615 Kr 75 Øre. Sagsøgte havde pr 1 Juli 1929 indbetalt 3900 Kr til Sagsøgerne, og disse havde i den forløbne Tid fra Michael Nielsens Konkursbo faaet udbetalt à conto Dividende 12½ pCt, for saa vidt den ikke betalte Del af Sagsøgtes Kautionsforpligtelse angik 2209 Kr 02 Øre. Naar disse to Beløb og en Rentepost til 30 April 1930 fragik, fremkom Sagsøgtes Tilsvaer 17 427 Kr 04 Øre, og Sagføreren tilføjede, at Sagsøgte herefter vilde faa à conto 12½ pCt i Michael Nielsens Bo af de pr 1 Juli 1929 betalte 3900 Kr og Slutdividende af hele det Beløb, han indbetalte, samt at der var truffet Aftale med Banken om, at hver enkelt Kautionist selv skulde arrangere sig med Banken om Indbetalingen. Den 26 Juni s A forhandlede der dernæst mellem Likvidationskomitéen og Sagsøgte, som indgik paa straks at betale 10 000 Kr og Resten senere; efter at Betaling var sket af ovennævnte Beløb 17 427 Kr 04 Øre med Tillæg af Rente fra 30 April 1930 til 30 Juni s A tilsammen 17 601 Kr 31 Øre, gav Sagsøgerne den 30 Juni 1930 Sagsøgte Saldokvittering forsaavidt angik Michael Nielsens Laan. Sagsøgte har endvidere modtaget Dividende af det pr 1 Juli 1929 indbetalte Beløb 3900 Kr med 487 Kr 50 Øre.

Under Anbringende af, at Sagsøgte efter Overenskomsterne om Købet af Skive Kafferisteri er uberettiget til at oppebære Dividende i Michael Nielsens Konkursbo, og at det skyldes en Fejltagelse, at der er givet Sagsøgte Saldokvittering, har Sagsøgerne under nærværende Sag paa-staaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem de paagældende Dividendebeløb 2209 Kr 02 Øre og 487 Kr 50 Øre, tilsammen 2696 Kr 52 Øre, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 19 Februar 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paa-staaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at det var et Led i Handlen om Kafferisteriet, at Sagsøgte skulde tilsvare den Kafferisteriet paahvilende Kautionsbyrde uden at kunne gøre Krav paa nogen Dividende i Michael Nielsens Bo, uanset at Sagsøgerne derved vilde faa mere end fuld Dækning for dette Kautionskrav, idet Dividenden da skulde betragtes som et Tillæg til Købesummen for Kafferisteriet, og i Overensstemmelse hermed skulde Bestemmelsen i det betingede Skøde forstaaes. Naar Sagsøgerne ogsaa for Sagsøgtes Vedkommende akcepterede Forslaget af 1 Maj 1930 vilde det i Overensstemmelse med det betingede Skøde være at forstaa saaledes, at den Dividende, der skulde tilkomme Sagsøgte, af ham maatte indbetales til Sagsøgerne. Efter deres videre

Anbringende maatte dette staa Sagsøgte klart, og han kan derfor ikke støtte nogen Ret paa den — som nævnt ved en Fejltagelse — udstedte Saldokvittering.

Under Sagen har Branddirektør L Eriksen Noer og Auktionsholder J I Bruun, begge af Skive, der er Medlemmer af Bankens Likvidationskomité, som Vidner forklaret, at det under Forhandlingerne om Salg af Kafferisteriet særlig blev præciseret overfor Sagsøgte, at det fulde Dividendekrav tilkom Sagsøgerne som et Tillæg til Købesummen, og at det ikke ved Ordningen af 1 og 15 Maj 1930 var Hensigten at gøre nogen Ændring heri. Sagsøgte har benægtet, at Likvidationskomitéen før Oprettelsen af Skødet af 1929 overfor ham har anført, at det fulde Dividendekrav skulde tilkomme Sagsøgerne som Tillæg til Købesummen, og har iøvrigt som Part forklaret, at han har forstaaet Bestemmelsen om, at han ikke maatte kræve Dividende som navnlig tagende Sigte paa den Varegæld, som Michael Nielsen havde til Kafferisteriet, og som han skulde overtage, men at det ogsaa var en Følge af nysnævnte Bestemmelse, at han ikke kunde kræve Dividende af Kautionsskylden paa henholdsvis 15 000 Kr og 4500 Kr.

Naar nu henses til, at man ved Ansættelsen af de Kafferisteriet paa-hvilende Kautionsforpligtelser til 15 000 Kr og 4500 Kr som ovenfor nævnt i den oprindelige Kautionsforpligtelse har fradraget blandt andet den forventede Dividende, og ved Handlen er gaaet ud fra de nævnte Summer, maa der gives Sagsøgte Medhold i, at han herefter maatte kunne gaa ud fra, at hans Kautionsstilsvaer kun skulde udgøre den med Dividende reducerede Kautionsforpligtelse, og Bestemmelsen om, at han ikke kan kræve Dividende, vil ogsaa herefter faa sin naturlige Forklaring i Overensstemmelse med den af ham givne Partsforklaring. Heroverfor kan imod Sagsøgtes Benægtelse de to Likvidationskomitémedlemmers Forklaringer ikke komme i Betragtning, særlig under Hensyn til at det efter disse vilde blive uforklarligt, hvorledes man ved Købesummens Fastsættelse kunde gaa ud fra de nævnte Summer. Indholdet af Aftalen af 1 og 15 Maj stemmer da ogsaa med det saaledes antagne. Det siges vel her i Modsætning til Bestemmelsen i det betingede Skøde, at Kautionisten har Krav paa Dividenden, men dette faar sin Forklaring ved, at man ved Aftalen af 1 og 15 Maj 1930 i Modsætning til den i det betingede Skøde brugte Fremgangsmaade er gaaet ud fra den oprindelige fulde Kautionsforpligtelse, hvorved bemærkes, at der, forsaavidt denne Aftale skulde forstaaes som af Sagsøgerne anbragt, maatte være taget Forbehold overfor Sagsøgte.

Som Følge af det anførte har Sagsøgte kun oppebaaret, hvad han findes at have været berettiget til at gaa ud fra at have Krav paa, og hans Frifindelsespaastand vil derfor være at give Medhold — uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad der af Parterne er anført om de Omstændigheder, under hvilke Saldokvitteringens Udstedelse er sket.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at godtgøre Sagsøgte med 260 Kr.

Torsdag den 16 Juni.

Nr 299/1931. Aktieselskabet **Kjøbenhavns Handelsbank**
(Gelting)

mod

Finansministeriet (den kst Kammeradvokat),

betræffende Tilbagebetaling af en Del af et af Appellanten i 1915 til Indstævnte udbetalt af Statskassen i Københavns Grundejerbank indskudt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 19 November 1931: Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Kjøbenhavns Handelsbank, i denne Sag fri at være. Til det offentlige betaler Sagsøgerne de Retsafgifter, der skulde have været erlagt, hvis Sagen ikke for Sagsøgtes Vedkommende var afgiftsfri, samt i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Om Indholdet af de i Dommen nævnte mundtlige Aftaler, som gik forud for Brevvekslingen i April—Maj 1915 har intet af Betydning kunnet oplyses paa Grund af de paagældende Deltageres senere indtrufne Død. Under disse Omstændigheder findes det imidlertid efter Skrivelsernes Indhold at maatte paa hvile Handelsbanken at godtgøre, at der efter Overførelsen af 450 000 Kroner til Finansministeriets Kontokurant vedblivende skulde bestaa nogen Forpligtelse for Ministeriet til i Anledning af dette Mellemværende senere paany at præstere Indbetalinger til Banken udover det Beløb stort 50 000 Kroner m v, som ifølge Skrivelserne skulde forblive henstaaende hos Banken for at tjene denne som Dækning af et den mulig tilkommende Beløb. Da saadant Bevis ikke er ført, maa det tiltrædes, at Finansministeriet ved Dommen er frifundet for Bankens Tiltale, og Dommen vil derfor være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil efter Omstændighederne ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

A/S Kjøbenhavns Grundejerbank, som i Februar 1908 var kommet i Vanskeligheder, og hvis Virksomhed, efter at der i Overensstemmelse med Lov Nr 22 af 15 Februar 1908 af Staten og de københavnske Hovedbanker var afgivet Garanti overfor Bankens Kreditorer, var fortsat under Tilsyn — fra 1910 af »Afviklingskassen« — traadte i Sommeren 1914 i Likvidation. Likvidationen vedtoges i Tilslutning til en med A/S Kjøbenhavns Handelsbank truffet Ordning, som gik ud paa, at Handelsbanken overtog Grundejerbankens Aktiver og Forpligtelser med Undtagelse af en Række særlig nævnte Aktiver og de samme paahvilende Forpligtelser. Blandt de Passiver, Handelsbanken overtog, var et Indlaan fra Statskassen i Grundejerbanken, stort 500 000 Kr, hvilket Indlaan var »ugaranteret« d v s omfattedes ikke af Garantien ifølge ovennævnte Lov af 1908.

Om Likvidationen og den med Handelsbanken truffe Ordning gives der i Afviklingskassens Beretning til Finansministeren for Aaret 1914—15 bl a følgende Oplysninger:

»Det omtaltes allerede i sidste Beretning, at Afviklingskassen i Be-
tragtning af det stadig stigende Underskud i Grundejerbanken havde taget Spørgsmaalet om dens Likvidation under Overvejelse. Fra Aktionærernes Side ytrede imidlertid Ønske om at forsøge en Rekonstruktion af Banken, og nogle af Aktionærernes Repræsentanter i Tilsynsraadet indgav et Forslag til en saadan til Afviklingskassen. Forslaget vandt dog ikke Bifald i Afviklingskassen. Forskellige Forhandlinger med Aktionærerne, som navnlig drejede sig om Størelsen af den Aktiekapital, som Aktionærerne skulde skaffe til Veje, og om det Beløb, som Afviklingskassen paa sin Side skulde tilskyde, og Forrentningen af dette Beløb, resulterede i et Modforslag fra Afviklingskassen. Da Aktionærernes Repræsentanter i Tilsynsraadet ansaa dette for uantageligt og end ikke mente at kunne forelægge det for Aktionærerne, besluttedes det at skride til Likvidation. Bestemmende for denne Beslutning var det ogsaa, at Afviklingskassen fra Kjøbenhavns Handelsbank havde modtaget et Tilbud om delvis Overtagelse af Grundejerbankens Aktiver og Passiver, som i høj Grad vilde lette og fremskynde Likvidationen for Afviklingskassen, samtidig med, at der gaves Aktionærerne en Adgang til at erholde en omend lille Del af deres Aktiers Paalydende. Efter at Afviklingskassen for sit Vedkommende havde akcepteret dette Tilbud, afholdtes den 29 Juli 1914 en Generalforsamling i Grundejerbanken, paa hvilken Aktionærerne gjordes bekendt med Tilbudet og derefter besluttede Bankens Likvidation.

Paa Grundlag af Handelsbankens Tilbud ordnedes Likvidationen paa følgende Maade:

Handelsbanken overtager med visse Undtagelser Grundejerbankens Aktiver og dens Forpligtelser overfor Indskydere og andre Kreditorer, derunder Afviklingskassen, dog saaledes, at de undtagne Aktivers Værdi, saaledes som den er bogført pr 31 December 1913, og med Rente til Opgørelsesdagen, fragaar i Gælden til Afviklingskassen. Handelsbanken udreder samtidig til Aktionærerne 5 pCt af deres Aktiers Paalydende, hvorhos der er forbeholdt Aktionærerne Adgang til det Overskud, som

Likvidationen af de ikke til Handelsbanken overdragne Aktiver maatte give. De fra Overdragelsen til Handelsbanken undtagne Aktiver henhørte navnlig til saadanne større Engagementer, hvis Værdi er vanskelig at bedømme for Øjeblikket, og hvis Afvikling vil blive mere eller mindre langvarig. De vigtigste af disse Engagements er — — — Disse Engagements, som pr 31 December 1913 var bogført for ialt Kr 8 107 115,70, likvideres af en Likvidationskomité under Afviklingskassens Tilsyn, og danner altsaa den nuværende »Kjøbenhavns Grundejerbank i Likvidation«. — — — — —

Udover de nævnte undtagne Engagements, som likvideres paa den anførte Maade, og de Forpligtelser, som maatte følge af Processer i Anledning af Aktieemissionen af 1906, som er Handelsbanken uvedkommende, har Afviklingskassen altsaa afviklet sit Forhold til Grundejerbanken, hvis daglige Drift fortsættes af Handelsbanken under Navn af Handelsbankens Gammeltorvsafdeling.

Det kontante Beløb, som Handelsbanken maatte udrede til Afviklingskassen for Overtagelsen af Aktiverne, udgjorde ca 2 500 000 Kr, med hvilket Beløb Engagementet altsaa formindskedes.«

Med Hensyn til det ovenfor omtalte Indlaan fra Statskassen til Grundejerbanken, stort 500 000 Kr, førtes der mellem Finansministeriet og Handelsbanken forskellige mundtlige Forhandlinger, hvorhos der i Maanederne April—Maj 1915 skete en Brevveksling, hvoraf her skal anføres følgende:

I Skrivelse af 15 April 1915 fra Finansministeriet til Banken hedder det:

»Under Henvisning til stedfundet mundtlig Aftale, ifølge hvilken der af Statskassens ugaranterede Indlaan hos Kjøbenhavns Grundejerbank, som nu er overgaaet til Handelsbanken, Kr 500 000,— vil være at udbetale Kr 450 000, medens Resten Kr 50 000 forbliver henstaaende, indtil endelig Ordning træffes, og til Forrentning a 4 pCt p a, skal man herved tillade sig at anmode Dem om at overføre det nævnte Beløb til Finansernes Kontokurant hos den ærede Bank.«

I Bankens Svar, dateret 20 s M, hedder det:

»— — — vi forstaar den med Hensyn til det omhandlede ugaranterede Indlaan paa en halv Million Kroner truffene Aftale saaledes, at der overføres til Finansministeriets Kontokurant hos os et Beløb af Kr 450 000, medens Restbeløbet af Femti Tusinde Kroner saavel som senere tilkommende Indbetalinger forblive henstaaende hos os paa en Konto til den af Dem nævnte Rente, for at Banken deraf kan dækkes for det Afdrag, som tilkommer samme, naar det ved Afslutning af Grundejerbankens Likvidation kan konstateres, hvilken Dividende der vilde kunne tilfalde Statskassen for dens omhandlede ugaranterede Indlaan i Grundejerbanken paa en halv Million Kroner — — —.«

Derefter fremsendte Finansministeriet en Skrivelse af 10 Maj 1915, hvori det hedder:

»— — — man bekræfter den med Hensyn til Statens ugaranterede Indlaan i Grundejerbanken truffene Aftale, saaledes at Handelsbanken af bemeldte Indlaan udbetaler Kr 450 000, medens Restbeløbet Kr 50 000 forbliver indestaaende hos Handelsbanken paa en Specialkonto, for at

Banken deraf kan dækkes for det Afdrag, som tilkommer samme, hvis det ved Afslutningen af Grundejerbankens Likvidation skulde vise sig, at der ikke vil kunne tilfalde Statskassen fuld Dividende.

Beløbet forrentes med 4 pCt p a. Renten forfalder halvårsvis og forbliver indestaaende paa den nævnte Specialkonto, indtil denne opgøres.«

Handelsbanken svarede i en Skrivelse af 11 s M saaledes:

»I Henhold til vort Brev af 20 f M og Departementets ærede Skrivelser af 8 og 10 ds har vi af Statens ugaranterede Indlaan i Grundejerbanken overført til Finansministeriets Konto hos os et Beløb af Firehundrede og Femti Tusinde Kroner, medens Restbeløbet Femti Tusinde Kroner forbliver indestaaende hos os paa en Specialkonto paa de aftalte Vilkaar.«

Ved Regnskab pr 15 Juni 1929 afsluttede »Københavns Grundejerbank i Likvidation«, hvilken Likvidation — jfr den ovenfor gengivne Beretning fra Afviklingskassen — havde fortsat sit Arbejde med de fra Overdragelsen til Handelsbanken undtagne Aktiver, Arbejdet med et Tab, der angives til 6 274 878 Kr 05 Øre.

Under Henviisning hertil og under Angivende af, at de Passiver, hvorpaa dette Tab skulde fordeles, udgjorde 18 377 095 Kr 89 Øre, tilstillede Handelsbanken den 21 Januar 1930 Finansministeriet en Skrivelse, hvori det bl a hedder:

»Naar det ovennævnte Tab fordeles over denne Sum, falder der forholdsmæssig paa Statskassens Indlaan Kr 500 000 et Beløb af Kr 170 725, som Statskassen skal tilsvare med Tillæg af Renter 4 pCt p a fra 15 Juni f A, hvilket pr 31 December f A udgør ialt Kr 174 424,04. Heraf dækkes af den ovennævnte særlige Konto hos os opgjort ligeledes pr 31 December f A Kr 89 275,32. Resten Kr 85 148,72 tillader vi os at anmode om at erholde udbetalt med Renter 4 pCt p a fra 1 Januar d A, til Betalingsdagen.«

Under 27 Oktober 1930 svarede Finansministeriet, at det »paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger maa være af den Opfattelse, at den i sin Tid mellem Handelsbanken og Finansministeriet truffene Aftale gik ud paa, at Statskassens Risiko blev absolut begrænset til det i Handelsbanken indestaaende Beløb 50 000 Kr med paaløbne Renter.

Finansministeriet er derfor villig til overfor Handelsbanken at give endelig Afkald paa det i Banken indestaaende Beløb 89 275 Kr 32 Øre, hvorimod man ikke kan indgaa paa at betale det af Banken krævede Beløb.«

Handelsbanken paastaar nu under nærværende Sag Finansministeriet dømt til Betaling af de ovennævnte 85 148 Kr 72 Øre med Renter deraf 4 pCt aarlig fra den 1 Januar 1930.

Finansministeriet, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, paastaar principalt Frifindelse, hvorhos der er nedlagt forskellige subsidiære Paastande.

Handelsbanken hævder, at dens Forpligtelse overfor Statskassen med Hensyn til det »ugaranterede« Indlaan kun gik ud paa at tilsvare den Dividende, som, naar Grundejerbankens Likvidation var helt tilendebragt, ifølge Likvidationsregnskabet vilde kunne tilfalde Staten,

og at Aftalerne og den gengivne Brevveksling intet klart indeholder om, at Statens Risiko skulde begrænses til det paa Særkontoen forblevne Beløb: 50 000 Kr m v, idet de benyttede Udtryk tilstrækkelig forklares derved, at der forventes at kunne blive Dækning ved Likvidationen. For en Risikobegrænsning var der ejheller nogen rimelig Grund, hvorfor den ikke kan have Formodningen for sig, og enhver Uklarhed i Brevvekslingen maa falde Staten og ikke Handelsbanken til Last.

Finansministeriet hævder, at da Handelsbanken, som det er uomtvistet, i sin Tid til fuldt Paalydende har overtaget for mindst 500 000 Kr Aktiver svarende til den Forpligtelse, som den paatog sig med Hensyn til Indlaanet, stort 500 000 Kr, og man altsaa tydelig nok, Banken og Staten imellem, har valgt at holde de paagældende 500 000 Kr udenfor »Kjøbenhavns Grundejerbank i Likvidation« baade med Hensyn til Aktiv- og Passiv-Side, maa Formodningen være imod, at Resultatet af en Likvidation af de Aktiver, som netop blev holdt ude fra den med Handelsbanken truffne Ordning og altsaa skulde foretages af Grundejerbankens Likvidation, skulde paavirke Forholdet mellem Staten og Handelsbanken indbyrdes i det Omfang, som det nu fra Handelsbankens Side gøres gældende. Hertil kommer, at den førte Brevveksling formenten klart nok at vise, at de 450 000 Kr er ren og skær Indbetaling fra den nye Debitor: Handelsbanken til Statskassen, og at Meningen med at lade de 50 000 Kr forblive henstaaende kun kan være at begrænse Statens Risiko med Hensyn til Fremtiden til denne Særkonto, hvilket Finansministeriets ovenfor gengivne Skrivelser af 15 April og 10 Maj 1915 da ogsaa tydelig tilkendegiver, jfr Ordene: »— — — vil være at udbetale Kr 450 000 Kr« og: »Restbeløbet Kroner 50 000 forbliver indestaaende hos Handelsbanken — — — for at Banken deraf kan dækkes for det Afdrag, som tilkommer samme, hvis — — —«. Finansministeriet har i denne Forbindelse iøvrigt fremhævet, at det maa anses som liggende udenfor enhver Sandsynligheds Grænse, at de 50 000 Kr skulde være tilbageholdt af Banken som Sikkerhed for, at Staten skulde opfylde sine Forpligtelser, at Ordningerne af 1914 og 1915 paa det nøjeste maa ses i Forbindelse med hinanden, idet der, naar Ordningen af 1914 paa Grundlag af Handelsbankens Tilbud var truffet, nødvendigvis maatte træffes en Afgørelse mellem Banken og Staten med Hensyn til, hvorledes der skulde forholdes med de 500 000 Kr, samt at der efter den hele Situation, derunder den meget store Fordel, som Handelsbanken kunde forvente at opnaa — og ganske rigtig har opnaaet — gennem den paa Grundlag af dets Tilbud etablerede Ordning, var god Mening i, at Staten, naar den indgik paa at lade et efter Forholdene saa stort Beløb som 50 000 Kr med Renter forblive paa Særkontoen, da ogsaa skulde kunne kræve den heromhandlede Risiko-begrænsning.

Retten maa i alt væsenligt give Finansministeriet Medhold i, hvad der fra dets Side er anført i Sagen, og da navnlig ogsaa i, hvad der er anført om Forstaaelsen af de 1914—15 truffne Aftaler, saaledes som de har fundet Udtryk i den ovenfor gengivne Brevveksling, specielt Skrivelserne af 15 April og 10 Maj 1915. Retten finder herefter at

maatte antage, at Spørgsmaalet om, hvorledes Kontoen paa de 500 000 Kr efter Handelsbankens Overtagelse af Indlaanet skulde reguleres, er blevet ordnet paa den Maade, at der endelig er udbetalt Staten 450 000 Kr, medens kun de 50 000 Kr er blevet tilbage for at afvente det usikre Udfald af Grundejerbankens Likvidation, altsaa saaledes, at ogsaa de 50 000 Kr — eller en mulig Rest — skulde tilfalde Staten, hvis det ved nævnte Likvidation skulde vise sig, at der ikke blev Brug for Beløbet, medens paa den anden Side et Tilbagesøgningskrav rettet mod de 450 000 Kr udelukkedes.

Herefter vil Finansministeriet være at frifinde, hvorhos A/S Handelsbanken vil have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder i Salær til den kst Kammeradvokat 500 Kr.

Nr 11/1932.

Rigsadvokaten

mod

Harald Victor Pedersen (Bache) og Inger Elisabeth Andersen, Pedersens Hustru (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 202 II.

Vestre Landsrets Dom af 22 December 1931: De Tiltalte, Harald Victor Pedersen og Inger Elisabeth Pedersen, født Andersen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, førstnævnte i 20 Dage og sidstnævnte i 2 Maaneder. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger, dog at Tiltalte Harald Pedersen alene udreder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ørum, 125 Kr, og Tiltalte Inger Elisabeth Pedersen alene i Salær til den for hende beskikkede Forsvarer samstedes, Overretssagfører Ejstrup, 250 Kr.

Højesterets Dom

Den af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

Med Hensyn til den i Pigens Fødder opstaaede Koldbrand har Retslægeraadet i en Skrivelse af 12 April 1932 udtalt, at det, efter hvad der er oplyst, maa antages, at Temperaturforholdene har spillet en afgørende Rolle for Lidelsens Opstaaen.

Efter det foreliggende findes det noget betænkeligt at lægge Datterens Forklaring om, i hvilket Omfang hun i Tiden efter den 15 Februar 1931 tilbragte Nætterne paa WC-Rummet, til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at den af Tiltalte Harald Victor Pedersen forskyldte Straf findes at burde udsættes under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Fuldbyrdsels af den Tiltalte Harald Victor Pedersen idømte Straf udsættes, og at denne Tiltaltes Straf bortfalder efter 5 Aars Forløb fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Inger Elisabeth Pedersen, født Andersen, til Højesteretssagfører Harboe 200 Kroner. Der tillægges Højesteretssagfører Bache i Salær for Højesteret 200 Kroner, der udredes af det ofenfelige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 5 Oktober 1931 er Togbetjent Harald Victor Pedersen, der er født den 20 Juli 1890, og Hustru Inger Elisabeth Pedersen, født Andersen, der er født den 19 Juni 1894, sat under Tiltale til at lide Straf:

principalt for Mishandling af Barn efter Straffelovens § 202, II Stk,

subsidiært for Overtrædelse af § 81 i Lov af 12 Juni 1922 om Værgeraadforsorg i Anledning af, at de i et længere Tidsrum — i al Fald i Tiden fra September 1926 til 1 Maj 1930 og fra Slutningen af August s A til den 24 Februar 1931 — har underkastet deres den 3 Maj 1916 fødte og hos dem i Hjemmet værende Barn, Anna Viola Mathilde Pedersen, en unødigt haard Behandling, der var egnet til at udsætte hendes sjælelige og legemlige Sundhed for saa alvorlig Fare, at den maa karakteriseres som Mishandling, eller i al Fald som Vanrøgt, særlig ved, at de ofte, ogsaa ved Vintertid, har ladet deres nævnte Barn tilbringe længere Tid ad Gangen paa uopvarmet WC eller i et uopvarmet Kælderrum hørende til de Tiltaltes Bolig i Padborg, hvilket maa antages at være Aarsag til, at hun paadrog sig Koldbrand i begge Fødder, saaledes at hun den 24 Februar 1931 maatte indlægges paa Aabenraa Sygehus, hvor Tærerne paa begge hendes Fødder maatte bortamputeres.

Færdig fra Trykkeriet den 29 Juni 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 14

Torsdag den 16 Juni.

Anna Viola Mathilde Pedersen er født, inden de Tiltalte indgik Ægteskab den 3 Marts 1921, og havde indtil sidstnævnte Dato Ophold hos sin Mormoder, fraskilt Anna Kirstine Andersen, der er Husholderske hos Fodermester Jens Cilius Petersen, Aborre pr Assens. Efter Bedstemoderens Udsagn var Anna en usædvanlig god og flink Pige, men det var allerede, inden Anna fik Ophold hos sine Forældre, tydeligt at mærke, at Moderen ikke kunde lide hende, hvilket lagde sig for Dagen ved, at Moderen aldrig talte venligt til hende, men til Stadighed revsede hende. Forholdet fortsattes paa samme Maade, efter at Anna havde faaet Ophold hos sine Forældre, og Bedstemoderen kunde, efterhaanden som Tiden gik, mærke, at Anna ikke kunde lide sin Moder som Følge af den haarde Behandling, hun fik. En af Fodermester Jens Cilius Petersen afgivet Vidneforklaring stemmer hermed, for saa vidt den gaar ud paa, at Tiltalte Inger Pedersen ikke kunde lide Barnet, og at hun altid udskældte det. I de første tre Aar af deres Ægteskab boede de Tiltalte i et paa Lundager Mark ved Assens beliggende Hus, der var sammenbygget med et andet Hus, som beboedes af Tømrer Christiansen og Hustru. Sidstnævnte, Marie Christiansen, f Jørgensen, har forklaret, at hun ikke kunde undgaa at bemærke, at Anna var Genstand for en haard og slet Behandling fra Moderens Side, og at hun var meget forkuet, fordi hun ofte blev skældt ud og slaet af Moderen. Dette Vidne har endvidere lagt Mærke til, at Barnet jævnlig var forgrædt, og at det kunde ryste over hele Kroppen af Skræk, blot Moderen kaldte paa det. Fra Lundager Mark flyttede de Tiltalte til Assens, Havnegade Nr 2, hvor der fandtes to Lejligheder, mellem hvilke der var to Døre, for hvilke der var slaet Brædder. Som Følge heraf var der temmeligt lyd mellem Lejlighederne, og Arbejdsmand Christian Frederik Hansen og Hustru, der beboede den ene af dem, har forklaret, at de ikke kunde undgaa at bemærke, at Anna blev usædvanlig haardt behandlet af Moderen, idet de daglig hørte, at Moderen, der var ganske ubehersket i sin Optræden, slog og udskældte Anna. I September Maaned 1926 flyttede de Tiltalte til Padborg, hvor de fik Bopæl i en Statsbanerne tilhørende to Etagers Ejendom med to Opgange med fire Lejligheder, to i Stueetagen og to paa første Sal. Fru Ingeborg Hasberg, Tagbetjent Hubert Ritz Jørgensen og Hustru Erna Ritz Jørgensen, Togbetjent Johs Frederik Jacobsen og Hustru Ellen Jacobsen, som alle bor eller har boet i Hus med de Tiltalte, samstemmer forsaavidt angaar de af dem afgivne Vidneforklaringer i, at Til-

talte Inger Pedersen, der til Stadighed holdt sig indelukket i sin Lejlighed og næsten aldrig gik ud, er af et hidsigt og ubehersket Nature, og at hun behandlede Anna daarligt og altid tiltalte hende haardt, saaledes at Anna som Følge heraf var forkuet og jævnlig blev truffet grædende. Fornævnte Togbetjent Jørgensen og Hustru, der bor oven over de Tiltalte, har særlig forklaret, at de i deres Lejlighed ofte har hørt, at Forældrene har slaet Anna. Endvidere har Fru Jørgensen gennem en Trækskorsten hørt, at Anna var laaset inde paa WC og bad om at maatte komme ud derfra, og hun har ligeledes flere Gange hørt, at Anna har klaget sig i Kælderen, og een Gang set, at hun har været laaset inde i Kælderen. Fru Inger Hasberg har forklaret, at Tiltalte Inger Pedersen en Gang, da Anna ved et Cykeluheld havde slaet sig ret slem, udtalte Ønsket om, at Anna ved denne Lejlighed havde slaet sig ihjel. Tiltalte Inger Pedersen, der til en Begyndelse under Afhøring til Politirapport og i Retten har sagt, at hun ikke kunde huske at være fremkommet med en saadan Udtalelse, har senere benægtet at have fremsat den. Endelig har Fru Margrethe Knudsen, der i to Aar har haft Rengøring af Trapper for Tiltalte Inger Pedersen, forklaret, at Tiltalte aldrig talte godt om Anna, om hvem hun altid brugte Udtryk som So og Svin, og at Tiltalte endvidere har fortalt Vidnet, at Anna var stædig, og at hun kunde staa paa WC et Par Dage ad Gangen og fryse uden at faa hverken vaadt eller tørt. Der er mellem samtlige Vidner Enighed om, at Anna var et godt og venligt Barn, og at hun, saavidt Vidnerne har kunnet iagttage hende, ikke ved sit Forhold har givet Anledning til den haarde Behandling, hun fik. Togbetjent Jacobsen og Hustru har dog anført, at de havde Indtryk af, at man ikke altid kunde stole paa, hvad Anna sagde, og at hun var ikke saa lidt stejl og trodsig. Det fremgaar ligeledes af Vidneforklaringerne, at Anna aldrig talte om Forholdene i sit Hjem og aldrig beklagede sig over den Behandling, hun fik. Angaaende Annas Skolegang i Assens Kommuneskole udtaler en Lærerinde, der har undervist Anna, at hun ikke husker meget om Barnet, men at det af Karaktererne kan ses, at Anna har været jævn flittig og flink, og at der heller ikke har været noget i Vejen med Annas Opførsel. Lærerinden har dog bevaret et bestemt Indtryk af, at Anna havde et meget stridbart Sind, saa hun havde vanskeligt ved at forliges med sine Kammerater. Førstelæreren ved Frørslev Skole har udtalt, at Annas Opførsel i den første Tid af hendes Skolegang ikke var god, idet det viste sig, at hun rapsede af de andre Skolebørns Mad, men at hun i det sidste Par Aar opførte sig upaaklageligt. Der er ikke i Skolen mærket noget Tegn paa Stædighed hos hende, og medens hun i sin første Skoletid var noget indsluttet, viste hun sig senere munter og snaksom; hun var særdeles flink og interesseret, fulgte godt med og viste sig ret velbegavet. Sognepræsten for Bov Sogn har udtalt, at Anna var flink og villig under Konfirmationsundervisningen, næppe særlig velbegavet, men dog som Børn er flest.

Om Hjemmet er der oplyst, at der foruden Anna var fire yngre Børn, og at de økonomiske Forhold var daarlige, idet de Tiltalte har en Del Gæld. Det fremgaar endvidere af en Vidneforklaring, der er afgivet af Læge Lorentzen, at de Tiltaltes Hjem var langt under Gennemsnit-

tet af deres Standsfællers Hjem, hvad Orden, Hygiejne og Properhed angik. Denne Udtalelse er bestyrket ved Forklaringer fra andre Vidner, der har haft Lejlighed til at iagttage de Tiltaltes Hjem.

Efter at være konfirmeret kom Anna ud i Tjeneste den 1 Maj 1930, men kom atter hjem ca den 20 August s A. Den 9 Oktober 1930 blev Tiltalte Inger Pedersen indlagt paa Statshospitalet i Sønderborg til Behandling for en Gigtlidelse og kom først hjem den 15 Februar 1931. I den Tid passede Anna med Hjælp af sin Fader Hjemmet og de fire yngre Søskende, og det maa efter Sagens Oplysninger antages, at der ikke i dette Tidsrum har været noget at udsætte paa Tiltalte Harald Pedersens Behandling af Barnet.

Straks efter Moderens Hjemkomst fra Statshospitalet opstod der Uoverensstemmelse mellem hende og Anna, der som Følge heraf opholdt sig paa Lejlighedens uopvarmede WC i Tiden fra den 16 til den 24 Februar 1931. Sidstnævnte Dag om Morgenen klagede hun over heftige Smerter i Fødderne, og en tilkaldt Læge lod hende indlægge paa Aabenraa Amtssygehus. Det viste sig her, at hun havde Koldbrand i begge Fødder; denne Lidelse maa, efter hvad vedkommende Læge har forklaret, antages at være opstaaet som Følge af et vedvarende Tryk paa Laarenes Bagside i Forbindelse med Kuldepaavirkning. Ved Indlæggelsen paa Sygehuset var hun i god Ernæringstilstand og frembød ingen Tegn paa Mishandling. Det viste sig nødvendigt at bortamputere alle Tæerne paa begge Fødder i Grundledene, dog at det paa højre Fod var nødvendigt ogsaa at fjerne Ledhovedet paa 1 Mellemfodsknogle. Sygehushægen har udtalt, at Operationen maa antages at blive uden Indflydelse paa hendes personlige Velbefindende, men at hendes Gang paa Grund af de manglende Tæer vil være en Del besværet, saa at hendes Erhvervssevne derved vil indskrænkes ret stærkt, samt at Tabet af alle Tæerne paa een Fod efter Arbejderforsikringsraadets Skala til Beregning af Invaliditet anslaaes til 20 pCt.

Angaaende det efter hendes Hjemkomst passerede har Tiltalte Inger Pedersen forklaret, at hun var meget svag, da hun kom hjem fra Sygehuset, og havde ondt ved at hjælpe sig selv, men at hun dog Tirsdag den 17 Februar vaskede sine mindre Børn for at rense dem for Utøj, og at hun derpaa, da hun havde set, at ogsaa Anna havde Utøj, opfordrede hende til ligeledes at vaske sit Haar. Anna svarede imidlertid ikke og efterkom heller ikke sin Moders Opfordring, men gik ind paa Lejlighedens WC, der som nævnt ikke er opvarmet. Medens Tiltalte oprindeligt har forklaret, at hun forsøgte at tvinge Anna til at vaske sig ved at sige til hende, at hun ikke fik noget at spise, før hun havde vasket sig, har hun senere bestridt at have fremsat en saadan Trusel. I Tiden fra den 17 Februar, indtil Anna den 24 s M blev indlagt paa Sygehuset, fik hun, saavidt Tiltalte Inger Pedersen ved, kun Mad een Gang, fordi hun ikke bad om noget; men selv om hun havde bedt om det, vilde hun efter Tiltaltes Udsagn ikke have faaet noget, førend hun havde vasket sig. Tiltalte, der oprindeligt har forklaret, at hun, fordi Anna befandt sig paa WC, naar Tiltalte gik i Seng om Aftenen, ikke vidste, naar Anna lagde sig til Hvile for Natten paa en i Dagligstuen staaende Sofa, har senere ændret denne Forklaring derhen, at hun, skønt

hun paa Grund af Sygdom og Svaghed ikke var i Stand til at bekymre sig om Anna i Ugen fra den 17 til den 24 Februar, dog har hørt efter, om Anna kom ind om Aftenen og lagde sig paa Sofaen i Opholdsstuen, hvor hun havde to Tæpper og en Kappe at dække sig med.

Angaaende Forholdet til Anna gaar Tiltaltes Forklaring iøvrigt ud paa, at hun i de sidste Par Aar aldeles ikke har kunnet faa Anna til at lystre, og at hun har haft stort Besvær med at faa Anna til at vaske sig, idet hun, naar Tiltalte forlanger det, undlader at gøre det og sætter sig ind paa Lejlighedens W C. Anna har af egen Drift jævnlig taget Ophold paa W C eller i Brændselskælderen, og Tiltalte nægter, at hun har været laaset inde eller faaet Paalæg om at opholde sig der, men Tiltalte har paa den anden Side heller ikke fundet nogen Anledning til at hente hende, naar hun selv var gaaet derind. Sigtede har vel af og til givet Anna nogle Lussinger, men bestrider at have slaet hende, saa der kom Mærker deraf. Iøvrigt formener Tiltalte, at det er Annas egen Skyld, dersom Tiltalte ikke kan lide hende, idet Anna foruden at være stædig er tyvagtig og løgnagtig. Endelig har Tiltalte forklaret, at det næsten har bragt hende til Fortvivelse, at Anna, der siden sit tiende Aar har lidt af ufrivillig Vandladning, ikke kunde passe paa, hvor hun forrettede sin Nødtørf. Anna er for ca 5 Aar siden blevet behandlet paa Aabenraa Amts Sygehus for denne Svaghed, hvilket har medført nogen Bedring, men Tiltalte formener, at den ufrivillige Vandladning ikke er nogen Sygdom eller stammer fra en Sygdom.

Tiltalte Harald Pedersen, der er enig med sin Hustru i, at Anna er ulydig, tyvagtig og løgnagtig, bestrider ligeledes, at Anna har været mishandlet og vanrøgtet i Hjemmet. Ifølge hans Fremstilling tog Anna allerede Mandag Morgen den 16 Februar Ophold paa W C paa Grund af en Uoverensstemmelse med sin Moder, og det var først den næste Dag, at der opstod yderligere Misstemning mellem dem, fordi Anna ikke vildp efterkomme sin Moders Ordre om at vaske sig. Tiltalte var enig med sin Hustru i, at Anna ikke skulde have Mad, naar hun ikke vilde vaske sig, og denne Gang var det Meningen, at det skulde gennemføres; der havde ofte været Tale om det tidligere, men der var ikke blevet gjort Alvor af Truslen. Tiltalte vil, naar han i Ugen mellem den 17 og 24 Februar kom hjem om Aftenen, have bemærket, at Anna laa og sov paa Sofaen i Familiens Opholdsstue, dækket med Tæpper og en Kappe og som Regel iført sit Nattøj. En enkelt Gang, da Tiltalte kom hjem Klokken 12,30 om Natten, sad Anna endnu paa W C, hvad hans Hustru gjorde ham opmærksom paa, og han opfordrede hende da til at gaa i Seng, hvad hun straks gjorde. Sigtede har ikke spurgt hende, om hun havde faaet noget at spise, og har, som han siger, aldrig skænket det en Tanke, hvorlænge Anna vilde opholde sig paa W C. Han mente sig paa Grund af Annas Stædighed ude af Stand til at faa hende til at opgive Opholdet paa W C eller til at vaske sig.

Anna, der, medens hun laa paa Hospitalet, var uvillig til at give nogen sammenhængende Forklaring om Forholdene i Hjemmet, men gav sig til at græde, naar Talen var herom, har senere efter at være anbragt paa et Optagelseshjem forklaret, at hun, medens hun gik i Skole, ofte maatte gaa ned i Kælderen og sidde der og læse sine Lektier, fordi

hun skulde gøre det. Hun er dog ogsaa gaaet i Kælderen, fordi hun, som hun siger, »vidste, at jeg skulde«. Døren blev undertiden laaset, og det var da hendes yngre 10aarige Søster Harris, der efter Moderens Ordre gjorde det. I Kælderen læste hun sine Lektier. Naar hun var færdig, læste hun i en Bog, hun havde laant paa Skolen. Hun havde en gammel Kappe af sin Faders til at dække sig med. Det skete ogsaa, at hun maatte sidde dernede om Aftenen, naar det var mørkt, og saa frøs hun. Der var ikke Lys i Kælderen; naar hun kom op, fik hun noget at spise, inden hun gik i Seng.

Hendes Moder skændte jævnlig paa hende og brugte grimme Ord om hende, naar hun var i Lejligheden. Sommetider fik hun Lussinger af Moderen og undertiden, men dog ikke saa ofte, Prygl af en Tæppebanker.

Angaaende det i Tiden fra den 15 Februar 1931 passerede har hun forklaret, at hendes Moder, da hun kom hjem, skændte paa hende, fordi forskellige Ting ikke var i Orden. Mandag den 16 Februar sagde hendes Moder, fordi hun var vred, til hende, at hun skulde gaa ud af Stuen, hvorfor hun stillede sig i Entreen. Da hendes yngre Søster kort efter bragte hende Besked fra Moderen om, at hun ikke maatte være i Entréen, gik hun ud paa WC.

Om Mandagen, medens Anna var paa WC, sendte Moderen Bud til hende om, at hun skulde vaske sit Haar, hvilket Anna ikke vilde, fordi hun havde vasket sit Haar om Lørdagen, inden Moderen kom hjem. Om Grunden til, at hun om Mandagen blev vist ud af Stuen, har Anna forklaret, at hendes Moder var utilfreds med det hele, da hun kom hjem, at der var saa meget i Vejen, at hendes Moder ikke kunde taale at se hende, og at hun ikke maatte være i Stuen.

Annas Moder havde vel sagt, at hun ikke fik noget at spise, før hun havde vasket sig, men enten kom hendes Søster Harris ind med noget til hende, eller ogsaa bad hun Harris derom, og hun fik saa meget Mad, som hun ønskede, kun ikke til de sædvanlige Maaltider. Undertiden stod Døren fra WC til Entreen aaben, undertiden var den lukket, der var koldt derude, men hun havde en gammel Kappe til at tage over sig. Hun har ifølge sin Forklaring tilbragt alle Nætterne paa WC undtagen de to sidste, da hendes Fader kaldte hende ind, og hun sov da paa Sofaen i Opholdsstuen. De øvrige Nætter sov hun inde paa WC siddende paa Gulvet. Hverken Faderen eller Moderen havde talt til hende, medens hun opholdt sig i WC-Rummet, heller ikke naar de skulde benytte det, og hun maatte gaa ud saa længe. Hendes Fader har ikke sagt til hende, at hun skulde tage Ophold i Kælderen eller paa WC, men han har heller ikke sagt, at hun skulde forlade WC, før han gav hende Ordre til at gaa i Seng i Opholdsstuen. Paa Forespørgsel, om hun ikke turde eller ikke vilde afbryde Opholdet paa WC har hun svaret, at det var omtrent begge Dele.

Anna har, som det fremgaar af foranstaaende, erkendt at have været ulydig mod sin Moder, og hun har tillige indrømmet at have gjort sig skyldig i nogle Smaarapserier og under Opholdet paa Fyn at have købt noget Chokolade paa Kredit til sig selv. Iøvrigt foreligger der ikke Oplysninger, der berettiger til at antage, at hun har været tyvagtig eller løgnagtig. Da hendes Forklaringer endvidere paa forskellige Punkter —

saaledes f Eks. hendes Udsagn om at have været indelaaset i Kælderen — er bestyrket ved de afgivne Vidneforklaringer, findes det ubetænkeligt i det hele at lægge hendes Forklaring til Grund ved Sagens Paa-dømmelse.

Efter denne Forklaring i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger maa det herefter anses godtgjort, at Moderen ved en gennem en Aarrække fortsat ond og haard Behandling har bragt Anna i en saadan Tilstand af Trods, at hun derved er blevet bevæget til at udsætte sit Helbred for Fare ved i Dagevis at opholde sig i det uopvarmede W C-Rum for at unddrage sig Moderens Behandling. Det maa derhos anses bevist, at Sygdommen i Annas Fødder er foraarsaget ved Kulden i W C-Rummet i Forbindelse med hæmmet Blodcirkulation, fordi Anna en stor Del af det nævnte lange Tidsrum har siddet paa den over W C Kummen liggende Træramme. Selv om man nu ikke ganske vil kunne forkaste Tiltalte Inger Pedersens Forklaring, hvorefter hendes Behandling af Anna — i hvert Fald delvis — har været anvendt som et Led i Opdragelsen af Datteren, og selv i Betragtning af, at man ikke kan gaa ud fra, at Tiltalte Inger Pedersen har kunnet forudse, at Behandlingen skulde faa netop de indtrufne Følger, findes hun, der dog maa have indset, at Opholdet var sundhedsfarligt, at have gjort sig skyldig i Mishandling af Barnet, særlig ved ikke at drage Omsorg for, at Opholdet paa W C-Rummet blev afbrudt. Det af hende udviste Forhold vil heretter være at tilregne hende efter Straffelovens § 202, 2, og den herfor forskyldte Straf findes passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder.

Med Hensyn til Tiltalte Harald Pedersen bemærkes, at det ikke kan antages, at han har gjort sig skyldig i særlig haard Behandling af Barnet, eller at han har givet Anledning til, at hun tog Ophold i W C-Rummet. Da han imidlertid maatte være vidende om det abnorme Forhold mellem Anna og hendes Moder og lige saa vel som hun maatte vide, at Opholdet i W C-Rummet var sundhedsfarligt for Anna, har han ligeledes gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 202, 2, ved ikke at drage Omsorg for Opholdets Ophør. Den herfor af ham forskyldte Straf findes passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

De Tiltalte vil derhos in solidum have at udrede Sagens Omkostninger og derunder de Salærer, der er tillagt de for dem beskikkede Forsvarere ved Underretten, dog at hver for sig udrede de nedennævnte Salærer til de for dem beskikkede Forsvarere for Landsretten.

Nr 163/1932.

Anklagemyndigheden

m o d

Niels Peder Albrecht Pragholt Pedersen,

Vestre Landsrets Kendelse af 2 Juni 1932:

Ved 3 iyske Statsadvokators Anklageskrift af 10 Marts 1932 er der ved Vestre Landsret rejst Tiltale mod Niels Peder Albrecht Pragholt Pedersen til at lide Straf dels principalt efter Straffelovens §§ 226 og 227, subsidiært efter samme Lovs §§ 101 og 227 for nogle af ham benyttede Udtalelser i 5 Skrivelser til Justitsministeriet og 1 Skrivelse til Rigsadvokaten, dels principalt efter Straffelovens § 101, subsidiært dens § 216, jfr § 215 eller § 217, i Anledning af Indholdet af en af ham i Dagbladet »Jydske Tidende« den 3 September 1931 indrykket Annonce. Efter at dette Anklageskrift den 12 Marts d A var blevet forkyndt for Tiltalte, fremsendte denne den 15 s M en Skrivelse til Landsretten, hvori han dels begærede sin Sag paadømt under Medvirken af Nævninger, dels fremsatte Begæring om, at Anklagemyndigheden repræsenteredes af en anden end Statsadvokaten for 3 iyske Statsadvokatur.

Fra Statsadvokaturen, hvem Landsretten i Skrivelse af 17 s M afkrævede en Udtalelse over de af Tiltalte fremsatte fornævnte Begæringer, er der i Skrivelse af 23 April d A under Henviisning bl a til Erklæringer af 6 og 13 Januar 1932 fra Amtslægen i Aabenraa og en Udtalelse fra Retslægeraadet af 19 April s A anmodet om Rettens Kendelse for, at Tiltalte indlægges til Observation paa et Sindssygehospital.

Tiltaltes Forsvarer, der har haft Lejlighed til at udtale sig over den af Statsadvokaturen fremsatte Anmodning, har den 20 Maj udtalt, at det fremkomne formentlig giver tilstrækkelig Føje til, at Landsretten i Overensstemmelse med Retsplejelovens § 744 kan beslutte, at Tiltalte skal indlægges paa et Sindssygehospital til nærmere Undersøgelse.

Retten finder imidlertid ikke, at der i det foreliggende er saadanne faste Holdepunkter for Antagelsen af Mangler ved Tiltaltes Tilregnelighed, at det i Betragtning af den Straf, der kan forventes idømt, hvis Tiltalte maatte findes skyldig i de Forhold, som Tiltalen angaar, skønnes forsvarligt at lade Tiltalte underkaste en Undersøgelse som af Statsadvokaturen begært, hvorfor

b e s t e m m e s:

Den af Statsadvokaturen fremsatte Begæring kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Anklagemyndigheden i denne Sag paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Fredag den 17 Juni.

Nr 308/1931. Repræsentant **Anders J Adeltoft**
(Henriques efter Ordre)

mod

Fru Agnes Margrethe Rosalie Adeltoft, f Petersen
(Møldrup efter Ordre),

betræffende Separation.

Københavns Byrets Dom af 11 Juli 1931: Sagsøgerinden, Fru Agnes Margrethe Rosalie Adeltoft, født Petersen, og Indstævnte, Agent Anders Johan Adeltoft, separeres paa følgende Vilkaar: at Forældremagten over Ægtefællernes fem Fællesbørn: 1) Arne Adeltoft, født den 21 Maj 1917, 2) Arvid Adeltoft, født den 17 April 1921, 3) Anker Adeltoft, født den 19 Marts 1922, 4) Anna Agnete Adeltoft, født den 1 Januar 1924 og 5) Alf Johan Adeltoft, født den 11 Juli 1926 tillægges Sagsøgerinden, at Indstævnte svarer Bidrag til de fem Fællesbørns Underhold, hvilket Bidrags Størrelse fastsættes af Overøvrigheden, og at ingen af Ægtefællerne svarer Bidrag til den andens Underhold. Sagens Omkostninger ophæves. Af det offentlige betales til den for Indstævnte beskikkede Forsvarer, Overrettsagfører Axel Kaae, et Salær, stort 40 Kr.

Østre Landsrets Dom af 29 Oktober 1931: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten Anders Johan Adeltoft til Indstævnte Fru Agnes Margrethe Rosalie Adeltoft, født Petersen, 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

For Højesteret paastaar Appellanten subsidiært, at Forældremagten over Sønerne Arne og Anker tillægges ham.

For Højesteret har Parterne afgivet Forklaring og Frk Ane Kirstine Adeltoft afgivet Vidneforklaring. Idet det herved fremkomne bestyrker Dommens Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte beskikkede Sagfører betaler Appellanten 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Appellanten, Repræsentant Anders Johan Adeltøft, betaler i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup 150 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Henriques 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Fru Agnes Margrethe Rosalie Adeltøft, født Petersen, nedlagt Paastand paa Separation fra sin Ægtefælle, Indstævnte Agent Anders Johan Adeltøft.

De paagældende Ægtefæller, af hvilke Indstævnte er født den 30 Juni 1891, medens Sagsøgerinden er født den 16 August 1891, indgik Ægteskab den 5 Oktober 1915. Indstævntes Familienavn var oprindelig Andersen, men ved Øvrighedsbevis om Navneforandring af 8 August 1917 meddeltes der bl a ham og Sagsøgerinden Tilladelse til fremtidig at føre Familienavnet Adeltøft.

Ægtefællerne har 4 Fællesbørn:

- 1) Arne Adeltøft, født den 21 Maj 1917.
- 2) Anker Adeltøft, født den 19 Marts 1922.
- 3) Anna Agnete Adeltøft, født den 1 Januar 1924 og
- 4) Alf Johan Adeltøft, født den 11 Juli 1926,

hvorhos Sagsøgerinden har født 1 Barn, Arvid Adeltøft, født den 17 April 1921.

Angaaende dette Barn har Ægtefællerne overensstemmende forklaret, at Hotelejer Peter Rasmussen, Hulerød Badehotel, og ikke Indstævnte er Fader til Barnet, og at Indstævnte, efter at en af ham mod Hotelejer Rasmussen i Efteraaret 1922 inden Østre Landsret anlagt Sag om Betaling af et Beløb, som Hotelejer Rasmussen havde lovet at betale i Anledning af Barnets Fødsel, var afsluttet ved et Forlig mellem Parterne, har paataget sig Forpligtelsen som Fader til Barnet.

Sagsøgerinden har begært, at Separation skal finde Sted paa følgende Vilkaar:

1) Forældremagten over de 4 Fællesbørn og Særbarnet Arvid tillægges hende, og

2) Indstævnte svarer Bidrag til de 4 Fællesbørn, Særbarnet Arvids og hendes eget Underhold, hvilket Bidrags Størrelse fastsættes af Overørigheden, medens hun ikke svarer Bidrag til Indstævntes Underhold.

Indstævnte har modsat sig Separation.

Indstævnte har derhos i Tilfælde af, at der gives Separation mod hans Protest, begært, at Separation skal finde Sted paa følgende Vilkaar:

1) Forældremagten over de 4 Fællesbørn og Særbarnet Arvid tillægges ham, og

2) Sagsøgerinden skal ikke svare Bidrag til de 5 Børn og hans Underhold, ligesom han ej heller skal svare Bidrag til Sagsøgerindens Underhold.

Ægtefællerne har derhos udtalt, at de ikke har delt Boet mellem sig, og at Boet kun bestaar af Løsøreffekter, som bero dels hos Sagsøgerinden, dels hos Indstævnte.

Endvidere har Ægtefællerne udtalt, at der ikke bliver at træffe Bestemmelse om, hvem af dem der skal have deres sidste Lejlighed, Vilh Bergsøs Allé Nr 25, Søborg, da de begge i Slutningen af April 1931 er fraflyttet denne og siden har boet hver for sig saaledes, at Samlivet mellem dem har været hævet siden det nævnte Tidspunkt.

Under Sagen har begge Ægtefæller afgivet Partsforklaring.

Sagsøgerinden klager navnlig over, at Indstævnte forsømmer sin Underholdspligt overfor Børnene og hende, og at der daglig er Mundhuggeri mellem Indstævnte og hende. Selv har hun efter sin Formening intet at bebrejde sig overfor Indstævnte, som forlængst har tilgivet hende hendes Ægteskabsbrud med Hotelejer Rasmussen.

Indstævnte benægter Rigtigheden af Sagsøgerindens Beskyldninger og fremsætter ingen Beskyldninger mod Sagsøgerinden, som han stadig elsker, og som efter hans Overbevisning ogsaa stadig i Virkeligheden holder af ham.

Foreløbig bemærkes, at det ved Paadømmelsen af nærværende Sag bliver at lægge til Grund, at Drengen Arvid er Ægtefællernes Fællesbarn, jfr herved ogsaa den for Drengen fremlagte Daabsattest.

Ifølge de afgivne Partsforklaringer maa det nu antages, at Forholdet mellem Ægtefællerne er ødelagt paa Grund af dyb Uoverensstemmelse, og at denne Uoverensstemmelse ikke hovedsagelig skyldes Sagsøgerindens Forhold overfor Indstævnte.

Herefter vil Ægtefællerne være at separere i Medfør af Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 53 II Stk saaledes, at Separation finder Sted paa de nedenfor i Domsslutningen anførte Vilkaar.

Herved bemærkes med Hensyn til Bestemmelsen om, at Sagsøgerinden skal have Forældremagten over de 5 Fællesbørn, at Ægtefællerne er enige om, at Børnene skal forblive sammen og ikke fordeles mellem dem, at Børnene siden Ophævelsen af Ægtefællernes Samliv i Slutningen af April 1931 har været hos Sagsøgerinden, og at Bestemmelsen skønnes at være mest stemmende med Børnenes Tarv, og med Hensyn til Bestemmelsen om, at Indstævnte ikke skal svare Bidrag til Sagsøgerindens eget Underhold, at Sagsøgerinden maa antages selv at kunne skaffe sig et efter sine Livsforhold tilstrækkeligt Underhold.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger bliver der at forholde paa den ligeledes nedenfor i Domsslutningen anførte Maade.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 11 Afdeling den 11 Juli 1931 og paastaas af Appellanten forandret derhen, at der ikke meddeles Separation.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

For Landsretten har bl a Appellantens Søster, Frøken Ane Kirstine Adeltoft, afgivet Vidneforklaring.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet det for Landsretten oplyste bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Appellanten have at betale Indstævnte med 150 Kr.

Mandag den 20 Juni.

Nr 84/1932.

Rigsadvokaten

mod

Anders Johan Adeltoft (Cohn),

der tiltales for Bedrageri m v.

Østre Landsrets Dom af 29 Februar 1932: Tiltalte Anders Johan Adeltoft bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage og betale til Direktør Johannes Petersen i København 1480 Kr 02 Øre, til Sergent Thorvald Sørensen, Fredericia, 500 Kr og til Bogtrykker Gustav Jensen, København, 509 Kr 50 Øre. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K Anker-Jensen, 60 Kr, udredes af Tiltalte. De idømte Erstatninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For det i Dommen under II omhandlede Forhold vil Tiltalte være at anse efter Strfl § 251.

Med Hensyn til det under III omhandlede Forhold bemærkes, at Tiltalte har erkendt af det hos Firmaet I E Ohlsens Enke hævede Beløb af 200 Kroner at have forbrugt 77 Kroner, som han vil have anvendt til Udgifter til Bladets Udsendelse. — Hvad Fordringerne under b)—d) angaar, maa de efter det foreliggende antages i sig selv og i Betragtning af Tiltaltes slette økonomiske Forhold at have været af ganske usikker Beskaffenhed, og Til-

taltes under de i Dommen anførte Omstændigheder stedfundne Overdragelse af dem til Sikkerhed for Anmelderens Krav er her- efter med Rette i Dommen tilregnet ham som strafbart. Tiltaltes hele heromhandlede Forhold findes at kunne henføres under Straffelovens § 257.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dom- men anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Der vil være at tillægge Højesteretssagfører Gamborg, der af Justitsministeriet har været bemyndiget til at møde for Høje- steret i denne Sag i Rigsadvokatens Sted, et Salær af 200 Kroner, der bliver at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Anders Johan Adelftoft til Højesteretssagfører Cohn 150 Kro- ner. Der tillægges Højesteretssagfører Gam- borg i Salær for Højesteret 200 Kroner, der ud- redes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Kø- benhavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Anders Johan Adelftoft

1) for Bedrageri derved, at Tiltalte, som ved Kontrakter af 27 Marts og 26 April 1930 havde overdraget Direktør Johannes Petersen Udgiver- retten til Bladet »Nutids Landbrug« og Retten til Incassering af ethvert af Bladets Tilgodehavender, specielt Annoncetilgodehavender siden dets Start, samt en Elliot Adresseringsmaskine med komplet Tilbehør og Adressekartotek m v til en samlet Værdi af 2000 Kr, i Tiden indtil De- cember 1930 svigagtigt af de borttransporterede Fordringer har incas- seret ialt 1480 Kr 02 Øre, som han forbrugte til egen Fordel, og i August 1931 har afhændet Adresseringsmaskinen for 100 Kr samt i Maj 1931 har tilintetgjort de tilhørende Adresser,

2) for Bedrageri ved i November 1930 i svigagtigt Hensigt at have formaaet Sergent Thorvald Sørensen, Fredericia, til at udbetale sig 500 Kr, idet Tiltalte svigagtigt lovede denne Ansættelse som Lagerfor- valter i en Virksomhed ved Navn »Jydsk Kartoffelcentral«, som Tiltalte foregav skulde aabnes midt i November 1930, hvorefter Tiltalte svig- agtigt forbrugte Beløbet til egen Fordel,

3) for Bedrageri ved i Januar 1931 som Udgiver af Bladet »Nutids Landbrug« svigagtigt at have formaaet Bogtrykker Gustav Jensen til at levere sig Tryksager paa Kredit for et Beløb af ialt 995 Kr, idet Tiltalte den 19 og 31 Januar 1931 svigagtigt gav denne Transport paa følgende Fordringer til samlet Beløb 732 Kr 50 Øre, som Tiltalte foregav at have tilgode for Annoncer hos nedennævnte Firmaer:

a. I E Ohlsens Enke, Linnésgade 14	300 Kr
b. J Ingvarsdén, »Frigidaire«, Rolighedsvej 8	67 — 50 Øre
c. Brdr Friis-Hansen, Omøgade 5	135 —
d. Favrskov Handelsmagasin A/S pr Lerbjerg	130 —
e. Esbjerg Tovværkfabrik	100 —

uagtet han intet Tilgodehavende havde, alene bortset fra Firmaet I E Ohlsens Enke, og ved den 9 Februar 1931 hos sidstnævnte Firma svigagtigt at have hævet 200 Kr af det borttransporterede Beløb og heraf forbrugt 77 Kr til egen Fordel,

4) a. for Overtrædelse af Lov Nr 164 om Færdsel af 1 Maj 1923 § 22, jfr § 2, ved den 11 Februar 1931 ca Kl 12¹/₄ Middag at have trukket sin Cykel ad Vesterbrogade mod Raadhuspladsen uden at standse op for den i Gadekrydset Vesterbrogade—Bernstorffsgade anbragte Lyskurv, der viste rødt Lys mod Tiltalte, forinden han naaede Gadekrydset, og ved at have undladt at standse, da Politibetjent 216 Kelnæs gjorde Tegn til ham herom,

b. for Overtrædelse af Straffelovens § 101 v e d at have udtalt til Politibetjent 216 Kelnæs, der ved den under a omtalte Lejlighed standse Tiltalte for at notere ham: »Er det noget at notere mig for, men De faar jo Procenter,«

og v e d i en den 11 Februar 1931 dateret Skrivelse til Københavns IV Politiinspektorat i samme Anledning at have udtalt med Henblik paa Politibetjent Kelnæs: »Er han i Stand til at konstruere en Rapport, der blot i nogen Grad har Troværdighedens Præg« samt endvidere: »— — kan disse Rapporter være medvirkende til en hurtigere Kariere indenfor Rækkerne, saa kan man jo lige saa gerne støtte den som andre Former for Velgørenhed.«

Tiltalte er født den 30 Juni 1891 og ikke funden forhen straffet.

ad 1) Tiltalte har erkendt at have overdraget Anmelderen de ovenanførte Værdier, at have indkasseret Tilgodehavender af de overdragne — idet han ikke kan bestride Rigtigheden af det anførte Beløb — og at have solgt Maskinen som anført og bortkastet de tilhørende Adresser; han var vel klar paa, at han ikke havde nogen Ret til de udestaaende Fordringer, men havde dog nærmest forstaaet Overdragelsen som et Værn mod hans Kreditorer.

Tiltalte har imidlertid hævdet, at Indkassationen er sket med Anmelderens Samtykke, idet han og Anmelderen traf den Aftale, at denne fra 1 Juli 1930 vel ikke skulde have flere Udlæg for det nævnte Foretagende, deriblandt ej heller den Tiltalte som Konsulent og Akkvisitør tillagte Gage, men de udestaaende Annoncepenge skulde inddrives og dække de løbende Udgifter i Fremtiden, og han vil have anvendt de indkasserede Beløb og Salgssummen for Maskinen i Bladets Interesse uden dog at kunne aflægge noget Regnskab herfor. Anmelderen var interesseret heri »for at han kunde faa sine Udlæg for Bladet tilbagebetalt«. Paa tilsvarende Maade har Anmelderen frigivet Maskinen til Tiltaltes Disposition.

Anmelderen har som Vidne benægtet at have givet Tiltalte nogen-
somhelst Bemyndigelse til at indkassere eller til at disponere over Ma-
skinen. Efter at være frattraadt Foretagendet pr 1 Juli 1930, saaledes at

han ikke længere skulde financiere dette, men dog vedblivende staa som Ejer af Bladet, gik han ud fra, at Tiltalte paa anden Maade maatte skaffe de fornødne Driftsbeløb; der var forskellige Forhandlinger om Tilvejebringelse af Kapital, tildels med Anmelderen som Kautionsist, for at han derved kunde blive dækket for sine Udlæg, men dette blev ikke til noget, og først ved Midten af September s A fik han bekræftet sin Mistanke om, at Tiltalte indkasserede de ham tiltransporterede, udestaaende Fordringer ved, at Postkrævningerne blev returnerede. Anmelderen havde nok Interesse i, at Bladet blev fortsat af Hensyn til Udsigten til at faa sine udlagte Penge, der udgør ca 5400 Kr, men han har paa intet Tidspunkt villet opgive den Sikkerhed, han havde i Transporten.

Da Tiltalte ingen Oplysning af Betydning har tilvejebragt til Støtte for sin Forklaring, og da Anmelderens Fremstilling paa forskellig Maade maa anses bestyrket, bli a ved et af Tiltalte affattet Udkast til en Overenskomst ved Anmelderens Fratræden, findes Anmelderens Forklaring at maatte lægges til Grund, og Tiltaltes Forhold være at tilregne ham efter Straffelovens § 253.

ad 2) I Tiltaltes Svar paa Anmelderens Annonce om en Stilling opgiver han, at der er »tilrettelagt en Omorganisation af Kartoffelhandlen her i København«, og at »Forarbejdet er saa vidt fremme, at Aabning kan ske ca den 15 November«. I et Brev til Anmelderen i Oktober 1930 skriver Tiltalte bl a: »Nogle af Jyllands betydende Mænd i Landbrugskredse frembringer den fornødne Kassekredit i Bank, og det vil derefter være ønskeligt, De er her i ca 8 Dage, inden de første Sendinger kommer — ca midt i November«, hvorhos han angiver et Par kendte Mænd som interesserede i Foretagendet.

Tiltalte har forklaret, at han har foretaget en Del Forarbejder for at starte det paagældende Foretagende ved at forhandle med forskellige Mænd, der kunde antages at interessere sig derfor, og ved at forsøge paa at skaffe sig en Kassekredit, men selv om det ikke blev til noget, har han dog ikke opgivet det, og Anmelderen var klar paa, at de 500 Kr maatte bruges til Forarbejder i Sagen.

Anmelderen har benægtet dette; selv om Beløbet skulde være et Depositum for, hvad der maatte blive ham betroet, havde han dog intet imod, at Beløbet blev anvendt i Foretagendet, men han gik ud fra, at der ogsaa var indbetalt Indskud fra anden Side, med hvilke han stod lige, og Forudsætningen var, at Pladsen var ham tilskrevet.

Efter Tiltaltes ovenstaaende Opgivender til Anmelderen og efter det foreliggende om Tiltaltes økonomiske Forhold samt med Bemærkning, at der tidligere har været indledet Undersøgelse mod Tiltalte for Bedrageri ved i en Række Tilfælde at have modtaget Beløb som Kautions af Personer, som han engagerede til en planlagt Kartoffelforretning, findes Tiltaltes Forhold overfor Anmelderen at maatte tilregnes ham som svigagtigt efter Omstændighederne efter Straffelovens § 257.

ad 3) Af de paagældende Beløb har Tiltalte indbetalt til Anmelderen 123 Kr af de hos I E Ohlsens Enke hævede 200 Kr og 100 Kr, modtaget fra Esbjerg Tovværksfabrik. Tiltalte har iøvrigt forklaret, at han hævede de fornævnte 200 Kr efter Aftale med Anmelderen, og at

han havde de øvrige Beløb tilgode for Annoncer, men naar de paagældende nægtede at betale, skyldtes det dels, at de ikke havde modtaget Bladet, og dels, at han ikke havde haft de fornødne Penge til Udsendelse af det lovede Oplag.

Anmelderen har benægtet at have givet forommeldte Samtykke til Hævning af de 200 Kr, og efter det foreliggende, derunder de Forklaringer, der er afgivet af de under b—d anførte Firmaer, kan det ikke antages, at Tiltalte kan have haft saadan Tro paa de paagældende Fordringers Eksistens, at han har været berettiget til for at opnaa den ommeldte Kredit at transportere dem til Anmelderen. Tiltaltes Forhold i disse Henseender vil herefter være at tilregne ham som svigagtigt efter Straffelovens § 257.

ad 4) Tiltalte har nægtet sig skyldig i det under a anførte Forhold og benægtet, at han har udtalt sig til Politibetjent Kelnæs som under b anført, ligesom han har hævdet, at der ikke i det under b anførte Brev indeholdes noget ærekrænkende.

Under Hensyn til Tiltaltes usikre og usandsynlige Forklaring ad a og til, at Politibetjent Kelnæs som Vidne har bekræftet Fremstillingen under a og Tiltaltes under b anførte Udtalelse, samt idet Tiltaltes Skrivelse af 11 Februar 1931 maa anses at indeholde Fornærmelser mod Politibetjent Kelnæs, vil Tiltalte være at anse som skyldig i de ham her paasigtede Forhold.

Tiltalte har under Sagen været underkastet ambulante Observation i mental Henseende af Overlægen ved Kommunehospitalets 6 Afdeling, der i Erklæring af 13 d M udtaler, at Tiltalte »ikke er aandssvag eller sindssyg eller i tydelig Grad konstitutionel Psykopat. Han er vist derimod et stærkt følelsesreagerende, paa individuel Maade »over-retskaffent« Individ — med Tilbøjelighed til at forse sig paa Ting og Forhold, noget i Retning af det, som Franskændene kalder »idealiste passioné«, Mennesker, der let, under uheldige ydre Forhold, kan svinge ud i den dominerende Idé, rsp Kværlansen, maaske endda i en egentlig Psykose.«

Idet Tiltalte herefter maa anses som fuldt tilregnelig, vil han være at anse efter Straffelovens §§ 253 og 257, efter Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 22, jfr § 2, og efter Straffelovens § 101 efter Omstændighederne og under et samt under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Tiltalte vil derhos efter nedlagte Paastande have at udrede de nedenfor anførte Erstatninger, idet bemærkes, at Direktør Johannes Petersen har frafaldet Erstatning under denne Sag for den under 1 nævnte Maskine m m, og at der i den af Anmelderen ad 3 nedlagte Erstatningspaastand vil være at fradrage jfr ovenfor ad 3, 223 Kr eller til Rest 509 Kr 50 Øre.

Nr 121/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Heinrich Hansen (Karsten Meyer),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 8 April 1932: Tiltalte Heinrich Hansen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 5 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører J B Jørgensen, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Tiltalte er anset efter de citerede Straffebestemmelser, men Straffen findes at burde bestemmes til Tugthusarbejde i 5 Aar.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Heinrich Hansen bør hensættes til Tugthusarbejde i 5 Aar. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesterets-sagfører Meyer betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Heinrich Hansen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 23 Marts 1931 sat under Tiltale til at lide Straf efter nedennævnte Bestemmelser for følgende Forhold, begaaet overfor Tiltaltes nedennævnte ægtefødte Døtre:

I.

a. efter Straffelovens § 176, jfr § 174 og § 161 ved en Nat i Begyndelsen af December 1930 paa sin Bopæl i St Pottergade 7, Aabenraa, at have haft legemlig Omgang med sin Datter Marie Christine, født den 18 Juli 1916, idet han lagde sig afklædt i Sengen hos hende, befølte hende paa hendes Kønsdel, lagde sig ovenpaa hende og førte sit erigerede Lem op imod hendes Kønsdel, i hvilken han dog ikke fik sit Lem fuldt indført, samt foretog Samlejebevægelser, til han fik Sædafgang,

b. efter Straffelovens § 176, jfr § 173 og § 161 ved en Gang i Tiden fra Sommeren 1927 til Sommeren 1928, da samme Datter, der var 11 Aar, sov i Seng med Tiltalte paa dennes Bopæl, Slotsgade 14, Aabenraa, at have ført Haanden op under hendes Natkjole og Chemise og befølt hende paa Laaret ved Skridtet,

II.

efter Straffelovens § 161 ved en Morgen i Marts 1930 paa sin Bopæl, Skibbrogade 24, Aabenraa, at have haft legemlig Omgang med sin Datter Christine Marie, født den 30 Juni 1912, idet han greb hende i Armen, lagde sig op i Sengen til hende, trak hendes Undertøj til Side, lagde sig ovenpaa hende og fuldbyrdede Samleje med hende,

III.

efter Straffelovens § 176, jfr § 161 og tildels § 173, ved dels i Tiden 1922—Begyndelsen af 1923 paa sin Bopæl, Stenbarakken ved Skibbroen, Aabenraa, dels i Tiden fra den 1 Maj 1927—1 November 1930 paa sin Bopæl, Farversmøllevvej, Aabenraa, mange Gange at have behandlet sin Datter Helene Christine, født den 15 Marts 1911, uterligt, idet han lagde sig over hende i Sengen, førte sit erigerede Lem op mod hendes Kønsdel, og foretog Samlejebevægelser, til han fik Sædafgang,

IV.

efter Straffelovens § 161, jfr § 46 ved engang antagelig i Sommeren 1927 paa sin Bopæl, Farversmøllevvej, Aabenraa, at have forsøgt at opnaa legemlig Omgang med sin Datter Anna Christine Dorothea, født den 26 Oktober 1908, idet han trak Kiolen af hende og søgte at trække hende op i Sengen til sig, og da hun modsatte sig dette, slog han hende i Hovedet med en Hammer.

Tiltalte er født i Tyskland den 22 September 1876 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Han har nægtet sig skyldig i samtlige de ham paasigtede Forhold og har bl a forklaret, at han ofte har leget med sine fornævnte Børn, hvilken Leg bestod i, at »de har ligget og tumlet rundt i Sengene«. Endvidere har han forklaret, at det nok er muligt, at han under den anførte Leg »er kommen ovenpaa Marie«, og at det »er kommet saadan, at han kan have faaet sit Lem imellem Helenes Laar, men at han ikke har villet det«, hvorhos han har udtalt, at han ikke vil sige, at hans sidstnævnte Datter har talt Usandhed ved sin Forklaring om hans Adfærd overfor hende.

Samtlige Tiltaltes fornævnte 4 Døtre har om hans Forhold overfor dem afgivet Forklaringer, der stemmer overens med den i Anklageskriftet givne Fremstilling, og da disse Forklaringer i væsenlig Grad er bestyrkede dels ved deres indbyrdes Forbindelse og Overensstemmelse, dels ved de øvrige i Sagen, bl a af Fru Anna Schultz og Tjenestekarl Anton Thomsen, afgivne Forklaringer, dels endelig ved Tiltaltes egen ubestemte og vakkende Holdning, derunder hans foranførte Udtalelser, der naturligt maa forstaaes som en delvis Erkendelse, findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har gjort sig skyldig i samtlige de i Anklageskriftet ommeldte Forhold, der vil være at henføre under de der nævnte Straffebestemmelser, hvorved dog bemærkes, at det ikke er godtgjort, at Tiltalte har udvist uterlig Adfærd overfor den under III nævnte Helene, forinden hendes fyldte 12 Aar, hvorfor hans herhenhørende Forhold alene vil være at tilregne ham efter Straffelovens § 176,

jfr § 161, og at det under IV beskrevne Forhold, idet Hensigt til Samleje ikke kan anses godtgjort, findes at maatte henføres under Straffelovens § 176, jfr § 161.

Den af Tiltalte forskyldte Straf findes at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 5 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 98/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Egidio Rabassino (Holtén-Bechtolsheim),

der tiltales for Overtrædelse af Næringsloven m v.

København's Byrets Dom af 30 Marts 1931: Tiltalte Egidio Rabassino bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 23 November 1931: Tiltalte Egidio Rabassino bør til Københavns Kommunes Kasse bøde 50 Kr og betale Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Vilh Werchmeister, 40 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

Af det oplyste fremgaar, at Møller vel udadtil staar som Forretningens Indehaver, men at Forretningen i Virkeligheden drives for Tiltaltes og hans Broders Regning og Risiko. Til den Virksomhed, Tiltalte saaledes har drevet, udkrævedes der, da han har opholdt sig her i Landet og taget aktiv Del i Virksomheden, Næringsadkomst. Tiltalte er herefter i Dommen med Rette anset efter Næringsloven og han findes ligeledes med Rette at være anset efter Lov 31 Marts 1930 § 6. Da den ham idømte Bøde skønnes passende, vil Dommen i det hele kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører

Holten-Bechtolsheim betaler Tiltalte Egidio Rabassino 100 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 14 Marts 1931 er Egidio Rabassino, boende Rømersgade Nr 25, 3 Sal, sat under Tiltale for Overtrædelse af Lov af 29 December 1857 § 1, jfr § 75 og Lov af 31 Marts 1930 § 6 i Anledning af, at han

1.

siden den 10 December 1930 sammen med en anden Person har drevet Handel en gros her i Staden med importerede Blomster, uagtet han ikke har erhvervet Borgerskab, der giver ham Ret dertil,

2.

og i Anledning af, at han har været beskæftiget her i Landet siden December 1930 uden at have erhvervet Opholds- og Arbejdstilladelse.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Efter de af Tiltalte selv i Forbindelse med de af Vidnerne, Grosserer C C Møller og Overretssagfører Tetens, afgivne Forklaringer maa det antages, at Sagens Omstændigheder er følgende:

Tiltalte indrejste den 21 November 1930 og forsøgte at skaffe et Marked i København for Afsætning af Blomster, der importeredes hertil fra hans og Broderens Gartneri i Ospedaletti i Italien. Derved kom han i Forbindelse med Grosserer C O Møller, Nørre Voldgade Nr 21, som derefter indgik Overenskomst med Tiltalte om at aftage Blomster mod, at han fik en bestemt Andel, nemlig 7 pCt af Bruttoomsætningen.

Efter det under Sagen oplyste, derunder de af Vidnerne, nævnte Møller og Overretssagfører Tetens afgivne Forklaringer, maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at Forretningen med Import af Blomster alene drives af Grosserer Møller, der ligeledes selv har indgaaet Lejemaalet om Forretningslokalerne, at Firmaet i Italien betales af Møller derved, at han gennem en Bank i København sender en Check til Firmaet, og at Tiltalte herefter ikke kan antages at have drevet Forretningen hverken i Fællesskab med Møller eller for egen Regning og derfor ikke har været pligtig at løse Borgerskab, og med Hensyn til det i Anklageskriftet under 2) anførte Forhold bemærkes, at det maa anses for godtgjort og ubestridt, at Tiltaltes Virksomhed her kun har bestaaet i, at han har paaset, i hvilken Stand de importerede Blomster er ankommet til Forretningen.

Da hans Virksomhed her i Landet herefter ikke kan antages at have udkrævet Borgerskab eller en saadan Tilladelse, som indeholdes i Lov af 31 Marts 1930 § 6, vil Tiltalte være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 3 Afdeling den 30 Marts 1931 (9834/1930) og med Justitsministeriets i Skrivelse af 11 Juni 1931 dertil meddelte Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Ændring af Dommens Afgørelse af Sagens Realitet, idet det formenes at være med Urette, at Tiltalte Egidio Rabassino er frifundet for Overtrædelse af Lov af 29 December 1857 § 1, jfr § 75 og Lov af 31 Marts 1930 § 6.

Vidnet, Grosserer C C Møllers Forklaring til den optagne Politirapport gaar ud paa, at han med Tiltalte paa egne og hans Broders Vegne enedes om i December 1930 at starte Firmaet »Termini« her til Forhandling af italienske Blomster fra Tiltalte og hans Broders Gartneri, at Firmaet, men i Møllers Navn lejede Lokaler her, at Møller for Firmaet foretager Bestillinger hos det italienske Gartneri, at Møller skal have 7 pCt af Bruttoomsætningen, medens Resten tilfalder Tiltalte og Broderen, samt at Tiltalte siden Firmaets Start daglig har virket i dette ved Modtagelse og Udpakning af Blomster og anden Forretningsvirksomhed.

Efter at Tiltalte i Byretten har fastholdt, at hans Virksomhed kun har bestaaet i at opnaa Forbindelse med Grosserer Møller som Kommissionær ved Salg af Blomster mod en Andel af 7 pCt af Bruttoomsætningen, og at han ikke har dannet noget Firma med Grosserer Møller, har denne bekræftet denne Forklarings Rigtighed; det er ham og ikke Firmaet, der har lejet Lokalerne og Tiltalte har ikke indskudt Penge; det italienske Gartneri har sendt Blomster paa Kredit, og han afregnede ved Checks paa Italien.

Overretssagfører Tetens har som Sagfører for Grosserer Møller udarbejdet en Januar 1931 dateret, men uunderskrevet Overenskomst mellem Tiltalte og hans Broder samt Grosserer Møller »i Anledning af den af os nylig startede Importforretning af italienske Blomster, nu kaldet »Termini-Import«, i hvilken det hedder, at Forretningen drives i Møllers Navn, men for Firmaet Brødrene Rabassinos Risiko i enhver Henseende, og at Udbyttet fordeles saaledes, at Møller erholder ialt forlods 7 pCt af de Bruttobeløb, der indgaar ved Salget, medens Brødrene Rabassino erholder Resten af Udbyttet, at ingen af Kontrahenterne kan opsige den anden, og at ingen af dem uden den andens Samtykke kan drive Importforretning her for egen Regning. I Byretten har Overretssagfører Tetens forklaret, at han har villet sikre Grosserer Møller mod Risiko og mod at blive opsagt, men at Forretningen i Virkeligheden er Grosserer Møllers.

Af Grosserer Møllers Forklaring for Landsretten fremgaar, at det er rigtigt, at han og Tiltalte paa egne og Broderens Vegne har startet det her nævnte Firma »Termini«, der dog er anmeldt med Møller som Eneindehaver, at Grosserer Møller erholder 7 pCt af Bruttoomsætningen, medens Leje og andre Omkostninger udredes af det iøvrigt indkommende, saaledes at Resten afregnes med det italienske Gartneri, og at Grosserer Møller, der overfor Tredjemand hæfter for Leje og andre Omkostninger i Tilfælde af Underskud har Regreskrav overfor Tiltalte og hans Boder.

Herefter maa Tiltalte anses som ansvarlig Medindehaver af den omhandlede Forretning og som saadan være pligtig at erhverve det fornødne Næringsbevis, og da Tiltaltes Virksomhed i nævnte Forretning findes at maatte kræve Opholds- og Arbejdstilladelse efter Lov 31 Marts 1930, vil han for Overtrædelse af denne Lov og af den i Anklagen anførte Bestemmelse i Næringsloven være at anse med en Bøde, stor 50 Kr til Københavns Kommunes Kasse.

Tirsdag den 21 Juni.

Nr 298/1931. Landsretssagfører **Sigurd Bruun** som executor testamenti i Boet efter afdøde Enkefru Jørgensine Johanne Henriette Olsen, født Kliffort (Gamborg)

m o d

Frk **Karla Rosa Kliffort Olsen** (Ingen) og Overretssagfører **Ejnar Hansen** som Værgе for Edith Marguerita Kliffort Olsen (Selv),

betræffende Opgørelse af et Dødsbo.

Østre Landsrets Dom af 16 Oktober 1931: Sagsøgte, Landsretssagfører Sigurd Bruun som executor testamenti i Boet efter afdøde Enkefru Jørgensine Johanne Henriette Olsen, født Kliffort, bør opgøre det nævnte Bo paa Grundlag af det af afdøde i Forening med hendes tidligere afdøde Mand Restauratør Jørgen Olsen den 23 Oktober 1895 oprettede Testamente med Codicil af 25 Februar 1897, og saaledes at Halvdelen af Arven tilfalder Sagsøgerinderne, Frk Karla Rosa Kliffort Olsen og Edith Marguerita Kliffort Olsen. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Frk Karla Rosa Kliffort Olsen ikke givet Møde. Appellanten gør ikke for Højesteret gældende, at Oluf Olsens Død har givet Jørgensine Olsen Kompetence til at testere frit over den Lod, der vilde være tilfaldet Oluf Olsen, om han havde overlevet hende.

Med denne Bemærkning, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte, Overretssagfører Ejnar Hansen som Værgе for Edith Marguerita Kliffort Olsen med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Landsretssagfører Sigurd Bruun som executor testamenti i Boet efter afdøde Enkefru Jørgensine Johanne Henriette Olsen, f Kliffort, til Indstævnte, Overretssagfører Ejnar Hansen som Værge for Edith Marguerita Kliffort Olsen med 200 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Restauratør Jørgen Olsen havde i Ægteskab med Camilla, født Kliffort, der døde i 1893, 3 Børn: 1) Datteren Karla Olsen, død 1904 uden Livsarvinger, 2) Sønnen Oluf Olsen, død 1 November 1918, efterladende sig 3 Livsarvinger, hvoraf en er død, medens de to er Sagsøgerinderne under denne Sag, Karla Rosa Kliffort Olsen og Edith Marguerita Kliffort Olsen, 3) Datteren Rosa Mathilde Astrid, nu i Ægteskab med Maler Arnold Kristensen.

Efter Hustruen Camillas Død indgik Jørgen Olsen Ægteskab med hendes Søster Jørgensine Johanne Henriette Kliffort, og disse Ægtefæller oprettede den 23 Oktober 1895 et Testamente hvori det hedder:

»Da vi undertegnede Ægtefolk, Restauratør Jørgen Olsen og Hustru Jørgensine Johanne Henriette Olsen, født Kliffort, ingen fælles Livsarvinger have, medens derimod jeg Jørgen Olsen af et tidligere Ægteskab har 3 umyndige Børn oprette vi hermed, saavel af Hensyn til disse Børns Vel som af Hensyn til at min Hustru, hvis hun skulde blive den længstlevende, kan hvis hun ønsker det, blive i uforstyrret Besiddelse af vor nuværende Forretning, følgende:

Testament.

§ 1.

Skulde jeg Jørgensine Johanne Henriette Olsen født Kliffort først afgaa ved Døden uden at der findes Livsarvinger af vort Ægteskab, da skal min ovennævnte Mand være min Universalarving, og skal han uden Skifterettens Mellemløst overtage vort hele Fællesbo, som sin Part og retmæssige Ejendom uden at mine Arvinger efter Loven har nogen-
somhelst Krav paa Arv.

§ 2.

Skulde jeg Jørgen Olsen først afgaa ved Døden bestemmer jeg hermed i Henhold til Frd 21 Maj 1845 § 23 og Lov 29 December 1857 § 2 at den Trediedel af mit Bo, hvorover jeg er berettiget til at disponere, skal tilfalde min ovennævnte Hustru foruden hendes lovbestemte Arv som Ægtefælle.«

Den 25 Februar 1897 oprettede de dernæst et Codicil, hvori det hedder:

»Som Supplement til Bestemmelsen i § 2 i foranstaaende Testamente ere vi nu enige om at fastsætte følgende Dispositioner for Behandlingen af Boet, hvis jeg Jørgen Olsen først maatte afgaa ved Døden.

Af den min Hustru tilkommende Boeslod og Arvelod ere vi enige om, at hun udtager forlods 5000 Kr skriver Fem Tusinde Kroner til egen fri Raadighed, medens Resten indsættes i Københavns Overformynderi til Rentenydelse for hende, saalænge hun lever.

Skulde jeg Jørgensine Johanne Henriette Olsen afgaa ved Døden uden at efterlade mig Livsarvinger, skal den ovennævnte til Rentenydelse for mig i Overformynderiet indestaaende Kapital tilfalde mine Stedbørn, min Mands Børn af første Ægteskab, som Arv efter mig.

Skulde jeg, naar jeg afgaar ved Døden, efterlade mig Livsarvinger, bestemmer jeg herved i Henhold til Fr 21 Marts 1845 og Lov 29 December 1857 § 2, at den Trediedel af mit Bo, hvorover jeg er berettiget til at disponere, skal tilfalde mine Stedbørn, min Mands Børn af første Ægteskab.

Iøvrigt staar foranstaaende Testamente ved Magt i alle dets Ord og Punkter.«

Restauratør Jørgen Olsen døde 1909, og den 18 December 1911 blev der paa de fornævnte testamentariske Dispositioner erhvervet kongelig Konfirmation, hvori det hedder:

»Eftersom hos Os allerunderdanigst er blevet ansøgt om Konfirmation paa et af afdøde Restauratør Jørgen Olsen og efterlevende Hustru Jørgensine Johanne Henriette, født Klifforth, den 23 Oktober 1895 oprettet herhos in originali hæftet Testament med Kodiciel af 25 Februar 1897 for saavidt angaar de i Kodicillen indeholdte Bestemmelser om Baandlæggelse af hele Hustruens Boeslod og Arvelod med Undtagelse af 5000 Kr, hvilke Beholdning delvis er udlagt i Ejendommen Matr Nr 1919 i Udenbys Klædebo Kvarter her i Staden Viborggade Nr 19, saa konfirmerer Vi herved bemeldte Kodiciel, saaledes at Hustruens Boeslod og Arvelod baandlægges for hende i den nævnte Ejendom saa at denne unddrages hendes Raadighed og udelukkes fra Retsforfølgning fra andre end Prioritetshavernes Side, at Provenuet i Tilfælde af Ejendommens Salg baandlægges under Overformynderiets Bestyrelse i Overensstemmelse med de i Kodicillen indeholdte Regler, at yderligere Behæftelse af nævnte Ejendom kun kan finde Sted med Justitsministeriets Samtykke, at den administreres af en af Justitsministeriet godkendt Administrator, for Tiden Sagfører William Nielsen her af Staden, samt saaledes at den Del af hendes Boeslod og Arvelod, der ikke udlægges i Ejendommen, baandlægges for hende i Overformynderiet paa de i Kodicillen indeholdte Vilkaar.«

Paa Skiftet efter Jørgen Olsen, der foretoges ved executor testamenti, blev der forholdt saaledes, at Jørgensine Olsens Boeslod og Arvelod, derunder den hende forlods tillagte Trediedel af Fællesboet, blev baandlagt i Overensstemmelse med Konfirmationen, saaledes at de 5000 Kr udbetaltes hende til fri Raadighed, hvorhos Oluf Olsen og Rosa Kristensen fik deres Fædrearv udbetalt.

Den 14 Maj 1910 oprettede Enkefru Jørgensine Olsen et Testamente, hvorved hun baandlagde Oluf Olsens og Rosa Kristensens Arv efter hende paa nærmere angiven Maade. Ved Kodiciel af 19 November 1917 ændrede hun dette og bestemte, at 12 000 Kr skulde fordeles mellem Oluf Olsens og Rosa Kristensens Børn og kun Resten tilfalde Oluf Olsen og Rosa Kristensen.

Ved Testamente af 21 December 1918 ophævede hun begge fornævnte Dispositioner og bestemte, at medens Halvdelen af hendes Efterladenskaber skulde tilfalde Rosa Kristensen, skulde den anden Halvdel deles mellem den den 1 November s A afdøde Oluf Olsens Børn, altsaa de 2 Sagsøgerinder og Rosa Kristensens Børn, saaledes at de respektive Stifbørns-Børn delte lige den dem tilfaldende Fjerdedel, hvorhos der fastsattes, at Stifbørns-Børnenes Arvelodder skulde baandlægges i Overformynderiet som deres eventuelle Særeje.

Den 1 April 1931 døde Enkefru Jørgensine Olsen, og hendes Bo behandles af Landsretssagfører Sigurd Bruun som executor testamenti. Da Eksekutor, med Tiltrædelse af Arvingerne med Undtagelse af Sagsøgerinderne, har erklæret at ville opgøre Boet paa Grundlag af Testamentet af 21 December 1918, har Sagsøgerinderne under denne Sag paa-staaet ham tilpligtet at opgøre Boet paa Grundlag af Testamentet af 23 Oktober 1895 med Codiciel af 25 Februar 1897 jfr Konfirmationen af 18 December 1911, o: saaledes at den fulde Halvdel af afdødes Efterladenskaber tilfalder Sagsøgerinderne.

Disse gør i saa Henseende gældende, at afdøde ved paa Skiftet at modtage Arv paa Grundlag af de nævnte Dispositioner har afskaaret sig fra at forandre disse, og at t Codicillets Udtryk: »mine Stedbørn, min Mands Børn af første Ægteskab« er at forstaa saaledes, at derunder ogsaa falder Børnene af et før Jørgensine Olsen afdødt Stifbarn, in casu Oluf Olsen.

Forsaavidt Sagsøgte heroverfor til Støtte for sin Paastand om Fri-findelse har villet gøre gældende, at de paaberaabte Dispositioner ikke er saaledes beskafne, at de overhovedet skulde kunne hindre Jørgensine Olsen i at testere frit over sin Andel af Fællesboet med Jørgen Olsen, og at t det ved dennes Død stedfundne Skifte i al Fald maa give hende saadan Frihed, findes disse Indsigelser betydningsløse, og Sagens Udfald beror herefter paa, om de ovennævnte af Sagsøgerinderne paaberaabte Udtryk er at forstaa som af dem hævdet, eller der maa gives Sagsøgte Medhold i — hvad han i anden Række fremfører — at Oluf Olsens Død har givet Jørgensine Olsen Kompetence til at testere frit over den Lod, der vilde være tilfaldet Oluf Olsen, om han havde overlevet hende, eller dog i — hvad han i tredie Række anfører — at Oluf Olsens Død maa medføre, at hele Boet tilfalder Rosa Kristensen som eneste overlevende af de 3 Stifbørn, i hvilken Henseende Sagsøgte har nedlagt en subsidiær Paastand.

Retten finder i det hele at maatte give Sagsøgerinden Medhold. 1) Ved at modtage Arven som ovennævnt er Jørgensine Olsen at anse bundet til ikke at ændre den trufne Bestemmelse til Fordel for »mine Stedbørn — — —«, og 2) efter Omstændighederne skønnes dette Udtryk

at maatte forstaaes som »mine Stedbørn — eller, hvis nogen af dem er afgaaet ved Døden, vedkommendes Livsarvinger«.

At det har været hendes Mening at binde sig som anført, maa i væsenlig Grad have Formodningen for sig i et Tilfælde som nærværende, hvor disse Stifbørn tillige er sidstafdødes Søsterbørn, og i det hele nær knyttet til hende; og dette støttes efter Rettens Mening derved, at Jørgensine Olsen i det af hende den 14 Maj 1910 oprettede, senere bortfaldne Testamente § 6 benytter sig af Udtryk, der klart viser, at hun gaar ud fra, at Stifbørnenes Livsarvingers Ret til at træde i Stifbørnenes Sted er en Selvfølge, ligesom hun iøvrigt i Testamentet af 1918 § 2 om Stifbørnenes Børn benytter Udtrykket: »mine Børnebørn.«

Der vil herefter være at give Dom efter Sagsøgerindernes Paastand. Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Nr 149/1932. Direktør Waldemar Jensen (Fich)

mod

Justitsministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at træffe Afgørelse om Godkendelse af et af Værgen for en umyndiggjort Kvinde foretaget Salg af en fast Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 26 November 1931: Sagsøgte, Justitsministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Direktør Carl Jensen og Fiskeeksportør C P Færgemann, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne bør, een for begge og begge for een, betale dels til det offentlige de Retsafgifter, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for Sagsøgtes Vedkommende havde været afgiftsfri, dels til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 150 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er Appellanten indtraadt som Part i Stedet for Sagsøgerne for Landsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den kst Kammeradvokat betaler Appellanten, Direktør Waldemar Jensen, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Østre Landsrets Kendelse af 21 Maj 1927 erklæredes Hofjægermesterinde Sophy v Holstein-Rathlou, født Jerichau, umyndig. Efter at der en Tid havde fungeret en anden som hendes Værge, beskikkedes Landsretssagfører Hedegaard den 8 Oktober 1929 dertil. Den 9 Marts 1930 underskrev den ene af Sagsøgerne, Direktør Carl Jensen, som Køber et betinget Skøde, hvorved Landsretssagfører Hedegaard som Værge for nævnte Myndling sælger — under Forbehold af Pupilaoriteternes Sanktion — til Direktør Carl Jensen og den anden af Sagsøgerne, Fiskeeksportør C P Færgemann, hver for Halvdelen, Ejendommen Matr Nr 22 bd m fl af Halling By og Sogn for en Købesum af 19 000 Kr. I det betingede Skøde hedder det, at Ejendommen er overtaget, og at der med 15 Marts 1930 som Skæringsdag udfærdiges sædvanlig Refusionsopgørelse. Den 21 Marts underskrev Værgen Skødet som Sælger, og den 22 s M medunderskrev Færgemann som Køber.

Den 28 Februar 1931, afsagde Landsretten en Kendelse, hvorved Umyndiggørelsen ophævedes.

Efter forskellig forudgaaende Korrespondance tilskrev Justitsministeriet den 8 Juli 1931 Landsretssagfører Hedegaard saaledes:

»I et hertil indsendt Andragende har De anholdt om Justitsministeriets Godkendelse af, at De som Værge for den ved Østre Landsrets Kendelse af 21 Maj 1927 umyndiggjorte Hofjægermesterinde S von Holstein-Rathlou, født Jerichau, ved Skøde af 21 Marts 1930 under Forbehold af Pupilaoriteternes Sanktion har solgt den den umyndiggjorte tilhørende Ejendom Matr Nr 22 bd m fl af Halling By og Sogn til Direktør Carl Jensen og Fiskeeksportør C P Færgemann.

Det fremgaar af Sagen, at Umyndiggørelsen af Hofjægermesterinde von Holstein Rathlou nu er ophævet ved Østre Landsrets Kendelse af 28 Februar 1931, samt at hun modsætter sig Salget af den paagældende Ejendom.

Foranlediget heraf skal man meddele, at Justitsministeriet ikke mener at have Hjemmel til, efter Umyndiggørelsens Ophævelse, at meddele den ansøgte Godkendelse.«

Sagsøgerne, der formener, at Justitsministeriet, uanset Umyndiggørelsens Ophævelse, ikke kan nægte at tage Stilling til en længe før Umyndiggørelsens Ophævelse foretagen Disposition, har derfor, efter Stævning af 28 September 1931, anlagt nærværende Sag imod Justits-

ministeriet, der paastaas kendt pligtig til i Medfør af § 12 i Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr 64 af 12 Marts 1930 at træffe Afgørelse af, hvorvidt det ovennævnte af Landsretssagfører Hedegaard i hans Egenkab af Værgen under Forbehold af Pupilautoriteternes Sanktion foretagne Salg til Sagsøgerne kan godkendes.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Sagen drejer sig ifølge Parternes Procedure kun om det Spørgsmaal, hvorvidt der foreligger den i Ministeriets ovennævnte Skrivelse omhandlede Hjemmel.

Ifølge § 45 i Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 handler Værgen paa den umyndiges Vegne i Retsforhold vedrørende Formuen: »for saa vidt ikke andet særlig er bestemt«. Ifølge Lovens § 52 udfærdiger Justitsministeriet nærmere Bestemmelser bl a angaaende Værgens Forhold til Pupilautoriteterne. I Henhold hertil er af Ministeriet udfærdiget en Bekendtgørelse Nr 419 af 25 September 1922, i hvis § 7 I det hedder: »Fast Ejendom maa kun med Overøvrighedens Samtykke afhændes«, (jfr nu Bekendtgørelse Nr 64 af 12 Marts 1930 § 12 I: »Værgen maa ikke uden Overøvrighedens Samtykke — — — afhænde fast Ejendom for den umyndige — — —«). At Værgen saaledes ikke paa egen Haand, men kun med Overøvrighedens Samtykke maa afhænde Myndlingen tilhørende fast Ejendom, maa Retten forstaa paa den Maade, at gyldig indgaet, Myndlingen forbindende Retshandel i saa Henseende først foreligger ved nævnte Samtykkes Meddelelse, og at det i Tilfælde, hvor Overøvrighedens Samtykke til et Ejendomssalg ikke foreligger forinden Umyndiggørelsens Ophævelse, beror paa den myndigblevne, hvorvidt Salget — saafremt Handlen fastholdes af Køberen — tiltrædes eller ikke. Idet Retten herefter med Ministeriet er enig i, at der efter en Umyndiggørelsens Ophævelse ikke for Overøvrigheden haves Hjemmel til at godkende et Salg som det under Sagen omhandlede, vil den af Ministeriet nedlagte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne efter Omstændighederne — in solidum — have at udrede efter Reglerne for afgiftsfri Sager som nedenfor anført.

O n s d a g d e n 2 2 J u n i .

Nr 193/1931.

Skibsreder N **Røgenæs**
(Overretssagfører Christensen)

m o d

Skibsmægler **August Bolten** (Fich),

betræffende Betaling af et i en Befragtningskontrakt stipuleret Kommissionsbeløb.

Sø- og Handelsrettens Dom af 15 Juli 1931: Sagsøgte, Skibsreder N Røgenæs, bør til Sagsøgeren, Skibsmægler August Bolten, betale £ 367-17-2 med Renter 5 pCt p a fra den 15 April d A, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Af de i Dommen anførte Grunde kan Indstævnte ikke anses som personlig ansvarlig for Kontraktens Opfyldelse.

Efter Kontrakten kunde den Omstændighed, at Appellanten havde et Erstatningskrav overfor de russiske Befragtere, ikke paavirke Indstævntes Ret efter Kontraktens § 3 til at kræve Provision udbetalt til sig til Fordeling. Da denne Indstævntes Ret efter de i Sagen foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger ikke kan anses indskrænket ved det senere foregaaede, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skibsreder N Røgenæs, til Indstævnte, Skibsmægler August Bolten, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 7 Marts 1928 og Tillægskontrakt af 19 s M mellem Sagsøgte, Firmaet N Røgenæs, Haugesund, og Firmaet Handelsrepræsentationen for USSR i Tyskland, Fragtkontor i Hamborg, som Agenter for Befragterne Gostorg, Leningrad, overtog førstnævnte Firma Transporten af oprindelig 10 000, senere ved Tillægskontrakten forhøjet til 16 000, Faden Pitprops fra Leningrad itl West Hartlepool, Hull eller Sunderland. I Kontrakten af 7 Marts 1928, der blev underskrevet af Sagsøgte Røgenæs og Sagsøgeren, Skibsmæglerfirmaet August Bolten som Repræsentant for Befragterne, henvises til en original Kontrakt paa 30 000 Faden Pitprops, der, efter hvad der under Sagen er oplyst, var sluttet mellem de fornævnte russiske Befragtere og Sagsøgeren, og som, efter hvad der er ubestridt, for de 16 000 Faden's Vedkommende, skulde afløses af Kontrakterne af 7 og 19 Marts 1928. I denne originale Kontrakt, hvis Bestemmelser ogsaa skulde være gældende for Kontrakterne af Marts 1928, forefindes en Bestemmelse om, at alle Tvistigheder mel-

lem Parterne skulde afgøres ved Voldgift i Hamborg, samt om at Bestemmelserne i en nærmere omhandlet Certepartiformular skulde være gældende. I Kontrakten af 7 Marts 1928 findes dernæst en Bestemmelse om, at Kommission 7 pCt skal betales til August Bolten og andre.

Det er under Sagen oplyst, at Kommissionen skulde fordeles med 1 pCt til det af Sagsøgte benyttede Skibsmæglerfirma Lorentzen & Co, Oslo, $4\frac{1}{3}$ pCt til Sagsøgeren og $1\frac{2}{3}$ pCt som Adressekommission til den russiske Handelsdelegation i Hamborg.

Efter hvad Sagsøgte har anbragt, opfyldte de russiske Befragtere ikke deres Forpligtelser, og Sagsøgte fik derved et Erstatningskrav, hvis Størrelse han selv udregnede, og som han derefter fradrog i de Opgørelser, der gennem Firmaet Lorentzen & Co blev sendt til Sagsøgeren i Hamborg.

Sagsøgeren, Skibsmægler August Bolten, har nu under nærværende Sag anbragt, at dette Fradrag har været ensbetydende med, at han ikke har modtaget den Kommission paa $4\frac{1}{3}$ pCt, som han efter Kontrakterne af Marts 1928 havde Krav paa. Det drejer sig om en Difference paa £ 367-17-2, og Sagsøgeren har derfor indstævnet Skibsreder N Røgenæs til Betaling af det nævnte Beløb, hvortil kommer Renter 5 pCt p a fra den 5 November 1928, til Betaling sker.

Sagsøgeren gør gældende, at det maa være ham uvedkommende, hvorvidt Sagsøgte har et Erstatningskrav paa de russiske Befragtere eller ej. Russerne har ikke villet anerkende Kravet, og Sagsøgte burde derfor efter Kontrakten have indbragt Sagen for Voldgift. Dette har Sagsøgte imidlertid ikke villet. Sagsøgeren har ikke og navnlig ikke paa Russernes Vegne taget Standpunkt til Berettigelsen af Sagsøgtes Krav, og Sagsøgte kan derfor ikke holde sig til Sagsøgeren for Kravet, som han i bedste Fald har mod Tredjemand. Naar Sagen er trukket ud, skyldes det Bestræbelserne for at naa en fredelig Ordning, og Sagsøgeren holdt ogsaa, saa længe han kunde, den Adressekommission paa $1\frac{2}{3}$ pCt, som Sagsøgte havde sendt ham, og som den russiske Handelsdelegation i Hamborg havde Krav paa, tilbage, men da Delegationen truede med at afbryde enhver Forbindelse med Sagsøgeren, var han nødt til at betale Beløbet, hvilket heller ikke stred mod nogen Instruks fra Sagsøgte.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Han gør gældende, at Kontrakterne af Marts 1928 i Virkeligheden af Sagsøgte er sluttet med Sagsøgeren, idet denne allerede tidligere havde underskrevet Fragtkontrakt med de russiske Befragtere om de samme Varer og nu blot transporterede en Del af Kontrakten videre. Sagsøgeren er derfor efter Sagsøgtes Mening direkte ansvarlig for den ukontraktmæssige Afskibning. For det Tilfælde, han ikke maatte faa Medhold heri, gør Sagsøgte gældende, at Sagsøgeren har godkendt de Opgørelser, i hvilke Sagsøgte har fradraget sit Erstatningskrav. Dette har bevirket, at Sagsøgte ikke har foretaget videre, og ifølge Bestemmelser, indeholdte i det Certeparti, den saakaldte Originalkontrakt henviser til, er det nu for sent for Sagsøgte at rejse noget Krav. Endelig gør Sagsøgte gældende, at den russiske Handelsdelegation i Hamborg hører under den russiske Stat saavel som Befragterne Gostorg, og at Adressekommissionen paa $1\frac{2}{3}$ pCt saaledes i Virkeligheden skulde tilfalde den samme, som Sagsøgte

havde Erstatningskrav imod. Sagsøgeren burde derfor efter Sagsøgtes Mening ikke have udbetalt Adressekommissionen, der alt ialt oversteg det under nærværende Sag indstævnte Beløb.

Kontrakten af 7 Marts 1928 er som nævnt underskrevet af Sagsøgeren som Repræsentant for Befragterne, der i Kontrakten opgives at være Gostorg, Leningrad. Der er intet oplyst om, at dette ikke skulde dække over de virkelige Forhold, og det er end ikke paastaet af Sagsøgte, at de russiske Befragtere ikke har vedstaaet Kontrakten. Sagsøgeren kan derfor ikke af Sagsøgte holdes for personlig ansvarlig for Kontraktens Opfyldelse. Videre er det ubestridt fra Sagsøgtes Side, at de russiske Befragtere ikke har godkendt hans Erstatningskrav; ganske vist synes Sagsøgeren ikke i sin Korrespondance — forsaavidt denne er forelagt i Retten — at have taget Afstand fra Erstatningskravet før paa et meget sent Tidspunkt, men Sagsøgte findes dog ikke herved at have haft Ret til at gaa ud fra, at hans Erstatningskrav var endelig anerkendt, navnlig ikke saaledes, at Sagsøgeren hæftede for dette. Retten maa efter det oplyste gaa ud fra, at Spørgsmaalet om Voldgift til Afgørelse af Erstatningskravets Berettigelse har været rejst, men er strandet paa, at Sagsøgte har nægtet at medvirke. Nærmere Oplysninger om, paa hvilket Tidspunkt og under hvilke Omstændigheder Adressekommissionen paa $1\frac{2}{3}$ pCt af Sagsøgeren er udbetalt til den russiske Handelsdelegation i Hamborg, er ikke forelagt Retten, og Sagsøgerens Anbringende om, at han ikke har modtaget bestemte Instruktioner af Sagsøgte og i det hele holdt Betalingen tilbage, saa længe han kunde, kan ikke forkastes. Sagsøgeren vil derfor heller ikke paa Grund af Udbetalingen kunne gøres ansvarlig for det paastævnte Beløb. Idet der nu ikke er Strid om det paastævnte Beløbs Størrelse, bliver det en Følge af foranstaaende, at Sagsøgerens Paastand vil være at tage til Følge, dog at der ikke haves Hjemmel til at tilkende ham Renter fra et tidligere Tidspunkt end Stævningens Dato, den 15 April d A. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale med 300 Kr.

Fredag den 24 Juni.

Nr 322/1931.

Rigsadvokaten

mod

Jens Ømand (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 257 og 101 samt 116, jfr Retsplejelovens § 725 og Politivedtægten, jfr Straffelovens § 39.

Dom afsagt af Retten for Sunds-Gudme Herreder den 22 Oktober 1930: Jens Ømand bør straffes med Fængsel paa sædvanlig

Fangekost i 60 Dage og til Sunds-Gudme Herreders Politikasse bøde 20 Kr, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Forsvareren, Sagfører Chr Poulsen, 250 Kr. I Erstatning til Husmand Anders Peter Kjærsgaard betaler Tiltalte 1000 Kr. Retten til at udøve Sagførervirksomhed frakendes Tiltalte. Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 4 November 1931: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for Tiltalte Jens Ømand beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Anker-Jensen, 120 Kr, udredes af Tiltalte. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage og den idømte Erstatning inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

Det offentlige, som ikke paastaar Forandring af Dommens Afgørelse med Hensyn til, i hvilke Forhold Tiltalte er fundet skyldig, paastaar for Højesteret principalt, at Strfl § 38, 2 Stk anvendes paa Tiltalte, subsidiært, at Tiltalte for det af Anklagens Punkt 1 omfattede Forhold anses efter Strfl § 251, og at Straffen skærpes.

Med Hensyn til Anklagens Punkt 1 findes det efter de foreliggende Oplysninger betænkeligt at anse Tiltaltes Forhold i Henseende til det den sidste Fredag i September 1929 stedfundne Salg af Ejendommen i Herringe for strafbart, hvorimod Tiltaltes Forhold i Henseende til Forhøjelsen af Købesummen for Ravnstrup Ejendommen og til Udleveringen af Besætningen paa denne efter deres Beskaffenhed vil være at henføre under Strfl § 251.

Med Hensyn til Anklagens Punkt 2—4 tiltrædes det, at Tiltaltes Forhold er henført under de i Dommen nævnte Straffebestemmelser.

Under en efter Dommens Afsigelse indledet ny Sag mod Tiltalte, under hvilken Tiltalte er sigtet for i mange Tilfælde at have gjort sig skyldig i Vold, Trusler og Fornærmelser mod Dommer og forskellige Politifunktionærer samt Fornærmelser og Trusler bl a mod forskellige Sagførere, er der afgivet en ny Erklæring af 13 Maj 1932 fra Overlægen ved Sindssygehospitalet ved Vordingborg, hvori den i hans Erklæring af 19 Juni 1931 stillede Diagnose »maniodepressiv Sindssygdom« fastholdes. Det udtales derhos i Erklæringen, at der ikke kan være Tvivl om, at Tiltalte i Mellemtiden mellem de tre Ophold paa Hospitalet — henholdsvis i 1927, 1931 og 1932 — har haft en udtalt manisk Eksaltation, hvorunder han har begaaet de Ting, han nu sigtes for, samt at

Tiltalte under sine Eksaltationer maa siges at være farlig, om ikke just i udpræget Grad for den almindelige Sikkerhed, saa dog i høj Grad for den offentlige Orden, og det maa efter det hidtidige Forløb antages, at nye maniske Anfald let vil udbryde, hvis han snart kommer hjem til sine vante Forhold. Retslægeraadet har i en Erklæring af 28 Maj 1932 udtalt at kunne tiltræde denne Erklæring, hvorefter Tiltalte var sindssyg, da han begik de ham nu paasigtede Handlinger, og stadig er sindssyg. Det hedder derefter i Erklæringen:

»Han lider af en manio-depressiv Psykose med Vekslen mellem exalterede Faser (hvorunder hans lovstridige Handlinger denne Gang som tidligere er faldne) og depressive Faser.

Under de exalterede Faser maa han siges at være farlig for Retssikkerheden. Og da hans Fasevekslen er saa hyppig, at han i de senere Aar daarligt nok for blot nogenlunde lang Tid har været i en normal Sindstilstand, skal Raadet anbefale, at han anbringes paa et Sindssygehospital.«

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger om Tiltaltes mentale Tilstand vil der ifølge Strlf § 38 ikke kunne paalægges ham nogen Straf for de Forhold, der foreligger til Bedømmelse under Sagen, hvorimod der i Henhold til 2 Stk i denne Bestemmelse findes af Øvrigheden at burde træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod ham.

Herefter vil Retten til at udøve Sagførervirksomhed ikke i Medfør af Rpl § 137, 1 Stk kunne frakendes Tiltalte.

Den nedlagte Erstatningspaastand findes efter Omstændighederne ikke at burde tages under Paakendelse.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Mod Jens Ømand bør der af Øvrigheden træffes Sikkerhedsforanstaltninger. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte til Højesteretssagfører Henriques 150 Kroner.

Færdig fra Trykkeriet den 13 Juli 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 15

Fredag den 24 Juni.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er Jens Ømand, der er født den 12 Februar 1892 i Vaalse, og som ved Svendborg Købstad m v Ret den 10 Februar 1928 har vedtaget Bøde 300 Kr til Statskassen for Vold mod Politibetjent i Funktion og ved Sunds-Gudme Herreders Rets Dom af 20 December 1929 er idømt Bøde 100 Kr for Overtrædelse af Politivedtægten for Svendborg Amsraadskreds § 3, ved Statsadvokatens Anklageskrift af 9 September d A sat under Tiltale til at lide Straf

1) for Bedrageri og svigagtigt Forhold efter Straffelovens §§ 251, 253 og 257 ved den 24 September 1929 paa Kværndrup Kro ved Ordningen af en Byttehandel mellem Husmand Anders Peter Kjærsgaard og Vognmand Mortensen angaaende førstnævntes Ejendom i Herringe og sidstnævntes Ejendom i Ravndrup svigagtigt at have givet Kjærsgaard Tilsagn om et Laan uden Kautionister paa 3000 Kr i Ravndrupejendommen og om Indsættelse af Besætning sammesteds for 1200 Kr, ved den 26 s M i Herringe i bedragerisk Hensigt under urigtige Foregivender at have formaaet Kjærsgaard til at forhøje Købesummen for Ravndrupejendommen med 500 Kr, ved den sidste Fredag i samme Maaned i Herringe svigagtigt at have solgt Kjærsgaards Ejendom i Herringe for 6200 Kr, hvoraf 2000 Kr udbetaltes kontant til Tiltalte, der har forbrugt Beløbet til egen Fordel, skønt Byttehandlen iøvrigt ikke var gaaet i Orden, og i Gislev svigagtigt at have ladet Mortensen underskrive Kontrakt paa Ravndrupejendommen til Tiltalte, ved i Oktober 1929 i bedragerisk Hensigt under urigtige Foregivender at have formaaet Kjærsgaard til at udlevere sig af den med Ravndrupejendommen følgende Besætning 2 Søer, 9 Pattegrise og en Kvie til Værdi ca 860 Kr, som Tiltalte derefter har disponeret over til egen Fordel, alt med det Resultat, at Kjærsgaard intet fik for sin egen Ejendom og har maattet sælge Ravndrupejendommen, som han havde købt for 14 000 Kr, for 11 500 Kr,

2) for Overtrædelse af Straffelovens § 101

a) ved den 8 Januar 1930 paa Bitingstedet i Ringe at have overfaldet Dommer Hastrup med Skældsord som »gamle Idiot« og »gammel Natpotte« og andre fornærmelige og forhaanende Udtalelser, som at Dommer Hastrup »ikke var egnet til sit Embede«, og »at man kunde vente sig alt i Retning af Uretfærdighed«,

b) ved i et Brev af 23 s M til Dommeren i Sunds-Gudme Herreder

at betegne en af samme Dommer afsagt Dom som »taabelig« og at sigte Dommeren for forsætlig Forsinkelse af Ekspeditionen af Udskrifter til Brug ved Anke, for at Ankefristen skulde udløbe i Mellemtiden,

c) ved i et Brev af 8 Februar s A til Dommerkontoret for Sunds-Gudme Herreder at skrive, »at Tiden nu er moden for samme Dommer til at søge sin Afsked«;

3) for Selvtægt efter Straffelovens § 116, jfr Retsplejelovens § 725 og Politivedtægtens § 3 ved den 14 Januar 1930 paa den offentlige Gade i Ringe under Anvendelse af Vold ulovligt at have sat sig i Besiddelse af Motorvogn O 1293, tilhørende Karen Svendsen;

4) for Overtrædelse af Politivedtægtens § 3 ved den 19 Januar 1930 paa Algade i Ringe at have raabt op, brugt Skældsord som »Fallittens-spiller«, »Tyveknægt«, »Bandit«, »Kæltring« m v og deltaget i Slagsmaal med Maskinhandler Johan Konrad Buhl.

Tiltalte, der er Underretssagfører og har Kontor i Ringe i Sunds-Gudme Herreders Retskreds, paastaas derhos frakendt Retten til at udøve Sagførervirksomhed.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i de i Anklageskriftet ommeldte Forhold.

ad 1) Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Husmand Anders Peter Kjærsgaard, der ejede et jordløst Hus i Herringe, for et Par Aar siden anmodede Ejendomsægler Peter Svendsen Petersen, kl Svendsen, om at forsøge at skaffe en Byttehandel i Stand med dette jordløse Hus og en Ejendom med Jordtilliggende. Vognmand Jeppe Christian Mortensen var Ejer af en Landejendom i Ravndrup, som han ved et af Tiltalte udfærdiget betinget Skøde af 22 September f A havde solgt til Landmand Karl Holmer, der imidlertid senere sagde til Tiltalte, at han ikke kunde staa ved Handlen, da han ingen Penge havde, og at Tiltalte kunde gøre med Ejendommen, hvad han vilde. Svendsen mente, at der kunde afsluttes en Byttehandel angaaende denne Ejendom og Kjærsgaards Hus, og den 23 September f A indfandt han sig sammen med Tiltalte og Jernhandler Ejnar Camillo Demant Hansen paa Kjærsgaards Bopæl i Herringe.

Hansen optraadte efter Ømands Anmodning som Ejer af Ejendommen i Ravndrup, og der indlededes Forhandlinger mellem ham og Kjærsgaard om en Byttehandel om Ejendommene.

Den følgende Dag, den 24 September, kørte alle fire til Ravndrupvejendommen, og der opnaaedes Enighed om Byttehandlen. Fra Ravndrup kørte man til Kværndrup Kro, hvor Ømand udfærdigede en Købekontrakt, hvorefter Hansen mageskiftede Ravndrupvejendommen med Kjærsgaards Ejendom i Herringe.

Tiltalte har forklaret, at naar han lod Hansen optræde som Ejer af Ejendommen, var det nærmest, fordi han ikke selv vilde staa som Ejer, men han betragtede i Virkeligheden sig selv som saadan.

I Købekontrakten hedder det bl a, at »Ejendommen i Ravndrup er ansat til 13 500 Kr og overtages med en fast Gæld, Statslaan til Hypotekbanken, stor oprindelig vistnok 6600 Kr.

— — — —
Dernæst optager Køberen i Bank eller Sparekasse et Laan stort

3000 Kr. Køberen skal herefter have Ret til at indsætte et Laan stort cirka 1200 Kr til Kreaturhandler Vilh Petersen, Ringe, for Levering af Kreaturer, 3 Køer og en Hest.«

Ejendommens Besætning nævnes ikke, men Tiltalte har forklaret, at denne, der bestod af 2 Grisesøer og 1 Kvie, skulde medfølge i Handlen.

Ejendommen i Herringe overtoges ifølge Kontrakten til 8000 Kr med en Gæld af oprindelig 2300 Kr til Østifternes Kreditforening og 2300 Kr til Østifternes Hypotekforening. Endvidere hedder det i Kontrakten: »Handelen er iøvrigt indgaaet paa Betingelse af at Pengesagerne kunne ordnes indenfor en rimelig Tid.

Papirerne udfærdiges af Sagfører J Ømand, Ringe, efter de Regler der gælder for Odense og Svendborg Sagførerforeningers Taxter.«

Kjærsgaard har som Vidne forklaret, at Tiltalte lovede og garanterede ham at ordne et Laan paa 3000 Kr, ligesom han garanterede for, at Vilhelm Petersen vilde sælge ham for 1200 Kr Kreaturer paa de i Købekontrakten anførte Vilkaar.

Tiltalte har ikke erkendt at have givet Tilsagn og Garanti som ommeldt og har forklaret, at Kjærsgaard lovede at skaffe Kautionister for Laanet, hvilket Kjærsgaard bestemt har benægtet.

Ejendomsmægler Peter Svendsen Petersen har forklaret, at Tiltalte udtalte, at han nok troede, at der kunde skaffes et Banklaan paa 3000 Kr i Ejendommen, naar der kom Besætning paa den, men at der ikke blev givet Garanti fra Tiltaltes Side.

Den 26 September f A indfandt Tiltalte sig paa Kjærsgaards Bopæl i Herringe sammen med Svendsen og Fortalter Ludvig Godtfred Hansen og opgav i Strid med Sandheden til Kjærsgaard, at Hansen var en Mand, der havde Penge staaende i Ravndrupejendommen og vilde slaa Handlen i Stykker, hvis Kjærsgaard ikke gav 500 Kr mere for Ejendommen. Tiltalte har forklaret, at hvis Købesummen ikke forhøjedes som anført, vilde Handlen blive en for daarlig Forretning for ham.

Han kunde overhovedet ikke gennemføre Handlen, hvis Kjærsgaard ikke betalte 500 Kr mere. Ved Tiltaltes urigtige Foregivende lod Kjærsgaard, der efter det for Retten oplyste er daarlig begavet, sig bevæge til at underskrive en Erklæring, hvorved Købesummen for Ejendommen forhøjedes med 500 Kr.

Den sidste Fredag i September f A solgte Tiltalte Kjærsgaards Hus i Herringe til Arbejdsmand Bøjden for 6600 Kr. Overdragelsen blev ordnet den følgende Lørdag paa Tiltaltes Kontor. Bøjden udbetalte kontant 2000 Kr til Tiltalte, og Kjærsgaard underskrev Skøde til Bøjden, efter sin Forklaring fordi Tiltalte garanterede, at Papirerne paa Ravndrupejendommen skulde komme i Orden.

Ifølge det af Fragtmand Mortensen til Karl Holmer udstedte betingede Skøde paa Ravndrupejendommen var Købesummen akkorderet til 12 250 Kr, der skulde afgøres ved, at Køberen overtog det i Ejendommen indestaaende Statslaan oprindelig ca 6600 Kr, udbetalte kontant inden 2 Dage 2500 Kr og udbetalte Restbeløbet ca 3150 Kr kontant i December Termin f A.

Efter at Skødet paa Herringeejendommen var udstedt, kørte Tiltalte

sammen med Kjærsgaard og Jernhandler Hansen til Mortensens Bopæl i Gisleve, hvor han udbetalte Mortensen 2500 Kr, nemlig de 2000 Kr, han havde faaet udbetalt af Bøjden, + 500 Kr, han selv havde fremskaffet, hvorefter han forsynede det betingede Skøde med en Paategning, der underskrevet af Mortensen, og hvori det bl a hedder:

»Foranstaaende betingede Skøde, der er udstedt til Karl Holmer, Ringe, som har nægtet at vedstaa Handelen, overtages herved af Sagfører J Ømand, Ringe, der Dags Dato har udbetalt den i Kontrakten stipulerede Udbetaling.«

Nogen Tid efter, at Kjærsgaard den 30 September f A var flyttet ind paa Ejendommen i Ravndrup, foreslog Tiltalte ham, at han i Stedet for denne Ejendom overtog en Ejendom i Eskildstrup.

Der førtes herom nogle Forhandlinger, som dog ikke førte til noget Resultat.

Omkring den 20 Oktober kom imidlertid fornævnte Ejendomsmægler Svendsen og Ejendomsmægler Enevoldsen fra Ørbæk ud paa Ravndrup-ejendommen og sagde til Kjærsgaard, at de paa Tiltaltes Vegne skulde have udleveret de paa Ejendommen værende to Grisesøer og 9 Grise, som den ene So havde faaet. De opgav, at Tiltalte havde sagt, at Dyrenes Værdi skulde godskrives Kjærsgaard, naar han købte Ejendommen i Eskildstrup. Efter nogen Vægring gik Kjærsgaard tilsidst ind paa at udlevere Søerne og Grisene, idet han efter sin Forklaring gik ud fra, at Dyrene skulde sættes ind paa Ejendommen i Eskildstrup, men midlertidig opstaldes hos Enevoldsen. Da Kjærsgaard nogle Dage senere talte om Sagen med Tiltalte, sagde denne, at han havde ladet Dyrene afhente, for at Prangerne ikke skulde narre dem fra Kjærsgaard. Tiltalte benyttede imidlertid Dyrene som Udbetaling paa et Hus, han havde købt af Enevoldsen. Søerne og Grisene havde en Værdi af ialt ca 700 Kr.

Da Kjærsgaard ikke opnaaede noget Laan i Ravndrup-ejendommen, saa at han kunde klare den Vognmand Mortensen tilkommende Udbetaling af ca 3150 Kr i December Termin f A, saa han sig nødsaget til at sælge Ejendommen for 11 500 Kr.

Af Tiltalte er gjort gældende, at han kun har sat Penge til ved sine foran ommeldte Transaktioner, og at der derfor mangler Grundlag for en Bedragerisigtelse. Uanset, hvorledes Udfaldet af Transaktionerne er blevet, maa det imidlertid anses for utvivlsomt, at Tiltalte har set sin Fordel i at indlade sig paa den ommeldte Handel, og at han i hvert Fald har regnet med at kunne indtjene Salærer ved Ordningen af Adkomstdokumenterne m m.

Med Hensyn til de enkelte i Anklageskriftet anførte Forhold bemærkes, at det ikke findes godtgjort, at Tiltalte har givet Kjærsgaard Tilsagn om et Laan uden Kautionsister paa 3000 Kr i Ravndrup-ejendommen og om Indsættelse af Besætning sammesteds for 1200 Kr, samt at Tiltalte ikke ses at have handlet svigagtigt ved at lade Vognmand Mortensen underskrive Paategningen paa det betingede Skøde til Holmer om, at dette overtoges af Tiltalte, idet Kjærsgaards Rettigheder ifølge Købekontrakten af 24 September f A om Ravndrup-ejendommen ikke herved præjudiceredes.

Derimod findes Tiltalte at have handlet svigagtigt ved under de

foranmeldte urigtige Foregivender at have formaaet Kjærsgaard til at forhøje Købesummen for Ravndrupejendommen med 500 Kr, hvilken Forhøjelse ikke ses at have været nødvendig for, »at Pengesagerne kunde ordnes«, men maa antages alene at være foranlediget for, at Byttehandlen kunde blive fordelagtigere for Tiltalte.

Naar Tiltalte solgte Kjærsgaards Ejendom i Herringe som foran ommeldt og formaaede Kjærsgaard til at underskrive Skøde paa denne, maa det have staaet ham klart, at Kjærsgaard underskrev i Tillid til, at Tiltalte som hans Sagfører varetog hans Interesse og ikke vilde foretage en saadan Transaktion uden at have Sikkerhed for, at Byttehandlen gik i Orden, da Kjærsgaard i modsat Fald vilde miste Ejendommen i Herringe og ikke opnaa at blive Ejer af Ravndrupejendommen.

Naar Tiltalte ikke desto mindre solgte Herringeejendommen uden at have nogen som helst Sikkerhed for, at Byttehandlen vilde gaa i Orden og benyttede de ham udbetalte 2000 Kr til Opfyldelsen af den af ham ved »Overtagelsen« af det betingede Skøde fra Vognmand Mortensen til Karl Holmer paatagne Forpligtelse til at udbetale 2500 Kr paa Ravndrupejendommen, findes han at have handlet svigagtigt overfor Kjærsgaard. Endelig findes Tiltalte at have handlet svigagtigt ved under de foran ommeldte Omstændigheder at formaa Kjærsgaard til at udlevere de denne tilhørende 2 Grisesøer og 9 Grise og derefter disponere over dem til egen Fordel ved at benytte dem til Udbetaling paa en af ham købt Ejendom.

Anders Peter Kjærsgaard har hos Tiltalte paastaet sig tilkendt en Erstatning af 2000 Kr, idet han gør gældende, at Tiltalte har paaført ham et saadant Tab ved at fravende ham Ejendommen i Herringe.

Efter det oplyste har Tiltalte imidlertid for Kjærsgaard indfriet en Veksel med 408 Kr 25 Øre og udlagt nogle Beløb til Dækning af Renterestancer m m, ligesom Kjærsgaard har faaet udbetalt nogle Smaabeløb og maa antages i sin Besiddelsestid at have haft nogle Indtægter af Ravndrupejendommen. Da det lidte Tab ikke er fuldt oplyst for Retten, findes den Kjærsgaard tilkommende Erstatning skønsmæssigt at kunne ansættes til 1000 Kr.

ad 2) Ved de af Vidnerne, Sagfører Svend Gerhardt Zeeberg, Dommerfuldmægtig Olaf Lyngbye, Sagførerfuldmægtig Hans Peter Brodersen og Smedemester Anders Iversen afgivne Forklaringer samt ved Udskrift af Sunds-Gudme Herreders Retsbog findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte til den i Anklageskriftet nævnte Tid og Sted har overfaldet Dommer Hastrup med fornærmelige og forhaanende Udtalelser, som, at han af den Dommer kunde vente sig alt i Retning af Uretfærdighed, og at Dommeren ikke vær værdig — eller et lignende Udtryk — til at beklæde sit Embede. Derimod fremgaar det ikke med Sikkerhed af Sagens Oplysninger, at de i Anklageskriftet nævnte Skældsord »gamle Idiot« og »gammel Natpote« af Tiltalte er henvendt til Dommeren eller fremsat i dennes Paahør.

Endvidere er det godtgjort, at Tiltalte i de i Anklageskriftet ommeldte Breve af 23 Januar og 8 Februar d A har fremsat de anførte fornærmelige Udladelser og den anførte Sigtelse mod Dommer Hastrup.

ad 3) Ved de under Sagen — navnlig af Ejendomsmægler Peter Svendsen Petersen og Aage Møller Rasmussen — afgivne Vidneforklaringer findes det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet ommeldte Forhold under følgende Omstændigheder: Peter Svendsen Petersen havde den 14 Januar d A Kl 8½ Formiddag ladet den hans Hustru Karen Svendsen tilhørende Motorvogn O 1293 henstille paa den offentlige Gade i Ringe udenfor sin Bopæl, idet han skulde køre en Tur i Byen. Da han og Aage Møller Rasmussen, der skulde føre Motorvognen, gik ud til Vognen, og Rasmussen vilde stige ind i denne, traadte Tiltalte til, tog Rasmussen i Brystet og skubbede ham tilside, idet han udtalte: »Den Bil bliver her, jeg har ikke Brug for saadan en Møg-Chauffør«. Efter Tiltaltes Anmodning kørte Bagersvend Leo Christian Jensen Vognen til Gislev og derfra tilbage til Ringe, hvor den blev indsat i Tiltaltes Garage.

Tiltalte har forklaret, at han satte sig i Besiddelse af Vognen, fordi Peter Svendsen havde lovet ham Pant i denne for Tiltaltes Tilgodehavende hos Svendsen. Svendsen har dog benægtet at have talt med Tiltalte om Pant i Vognen.

ad 4) Ved de under Sagen afgivne Vidneforklaringer og det løvrigt oplyste findes det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte den 19 Januar d A paa Algade i Ringe har raabt op og brugt Skældsord som i Anklageskriftet anført. Derimod findes det ikke godtgjort, at Tiltalte har deltaget i Slagsmaal med Maskinhandler Johan Konrad Buhl, idet Forholdet maa antages at være det, at Buhl som af ham forklaret har pryglet Tiltalte i Anledning af, at denne skældte ud.

Under en tidligere Sag mod Tiltalte har denne været indlagt til Observation paa Sindssygehospitalet ved Vordingborg, hvis Overlæge i en Erklæring af 5 December 1927 udtaler, at Tiltalte efter hans Opfattelse hverken er sindssyg eller aandssvag, men er yderst middelmaadig begavet, af slet Selskab og Alkoholmisbrug abrutiseret Person, der efterhaanden under Paavirkning af selv smaa Alkoholmængder ganske mister Selvbeherskelse.

Det fremgar af nævnte ældre Sag, at Tiltalte den 20 December 1927 har indmeldt sig i en Afholdsforening, og det er ikke under nærværende Sag oplyst, at Tiltalte har handlet under Paavirkning af Spiritus.

Under nærværende Sag har Amtslægen i Svendborg foretaget en Undersøgelse af Tiltaltes mentale Tilstand og udtaler i en Erklæring af 15 August d A som Resultat af sin Undersøgelse: »I det hele taget synes Observandens sjælelige Tilstand at være ganske den samme som under Observationen i 1927, hvorfor jeg antager, at en mere indgaaende Observation vil give det samme Resultat som det, Overlæge Helmer ved Sindssygehospitalet i Vordingborg i sin Tid kom til. Observanden er hverken sindssyg eller aandssvag«.

I Henhold til det foran anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens §§ 257 og 101 samt 116, jfr Retsplejelovens § 725 og Politivedtægtens § 3, efter Omstændighederne og under et med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage samt for Overtrædelse af § 3 i Politivedtægten for Svendborg Amtsraadsreds med en Bøde af 20 Kr til

Sunds-Gudme Herreders Politikasse. Tiltalte vil derhos have at betale i Erstatning til Husmand Anders Peter Kjærsgaard 1000 Kr samt have at betale Sagens Omkostninger, derunder Salær til den for ham under Forundersøgelsen og under denne Sag beskikkede Forsvarer, Sagfører Chr Poulsen, 250 Kr.

I Henhold til Retsplejelovens § 137 I vil Retten til at udøve Sagførervirksomhed være at frakende Tiltalte.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Sunds-Gudme Herreder den 22 Oktober 1930 afsagte Dom er indanket her for Retten af Tiltalte Jens Ømand til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet og til Skærpelse af den idømte Straf, subsidiært til Idømmelse af Sikkerhedsforanstaltninger efter Straffelovens § 38 II.

Foreløbig bemærkes, at Tiltalte ved den i Dommen nævnte Bødevedtagelse den 10 Februar 1928 tillige vedtog at erlægge en Bøde af 25 Kr til Politikassen for Overtrædelse af den stedlige Politivedtægt.

Efter den indankede Doms Afsigelse har Tiltalte været indlagt til Observation paa Sindssygehospitalet ved Vordingborg, og dettes Overlæge udtaler i en Erklæring af 19 Juni 1931, at den i hans tidligere i Dommen nævnte Erklæring fra 1927 stillede Diagnose efter det siden oplyste og passerede sikkert ikke har været rigtig. »Der maa nu synes at foreligge sikre Holdepunkter for den Opfattelse, at Tiltalte lider af en relativt let mani-depressiv Psykose«. Det udtales endvidere, »at Tiltalte nu maa antages at befinde sig i sin Normaltilstand, medens han forud for Indlæggelsen i den Tid, da han begik de Handlinger, der har givet Anledning til Tiltale, har befundet sig i en manisk Exaltation, af hvilken svage Rester endnu kunde spores de første Dage af Observationstiden«.

Retslægeraadet har derhos den 16 Juli 1931 udtalt, at det kan tiltræde Overlægens Erklæring af 19 Juni 1931, hvorefter Tiltalte Jens Ømand var sindssyg, lidende af mani-depressiv Psykose, da han begik de i Underrettsdommen omhandlede lovstridige Handlinger.

Anklagemyndigheden har dernæst den 7 September 1931 forespurgt Retslægeraadet, om den hos Tiltalte konstaterede Sindssygdom efter sin Beskaffenhed maa antages at have medført, at Tiltalte, da han begik de i Underrettsdommen omhandlede lovstridige Handlinger, i k k e har været klar over disse Handlingers Retsstridighed eller dog om deres Strafbarhed, om i benægtende Fald Tiltaltes Sindssygdom har haft væsenlig Indflydelse paa hans Herredømme over sig selv, særlig hans Evne til at afholde sig fra Foretagelsen af de lovstridige Handlinger, og om Idømmelse og Afsoning af Straf for disse Handlinger tør antages at kunne have Indflydelse paa Tiltalte til Modvirken af eventuelle i Fremtiden opstaaende Tilskyndelser til at begaa forbryderiske Handlinger.

Retslægeraadet har i denne Anledning den 12 Oktober 1931 udtalt følgende:

»ad 1) Efter lægevidenskabelig Opfattelse maa Sindssygdom generelt siges at medføre de omspurgte Følger.

ad 2) Bortfalder.

ad 3) Da Aarsagen til Tiltaltes lovstridige Handlinger er af sygelig Art, maa det fra et lægevidenskabeligt Synspunkt antages, at Idømmelse eller Afsoning af Straf vil være uden Indflydelse paa Tiltalte til Modvirkning af eventuelle i Fremtiden opstaaende Tilskyndelser til at begaa forbryderiske Handlinger.«

Efter alt foreliggende maa der vel gaas ud fra, at Tiltalte ikke er i Besiddelse af den Tilregnelighed, der findes hos voksne og sjælssunde Personer, hvorimod der efter alt det om hans Forhold oplyste savnes Føje saavel til at antage, at hans Sindstilstand er en saadan, at han kan siges i Almindelighed at være fuldstændig utilregnelig, som til at antage, at han har været dette, da de i Anklageskriftet ommeldte Forhold blev begaaet.

Herefter, og idet det øvrige for Landsretten anførte ikke kan føre til andet Resultat, findes den indankede Dom, hvis Bestemmelse af Straffen ogsaa under Hensyntagen til Straffelovens § 39, der vil være at bringe til Anvendelse med Hensyn til de efter Straffeloven strafbare Forhold, findes passende, af de iøvrigt i den anførte Grunde at kunne stadfæstes.

Nr 67/1932. Cementstøber **Peder Pedersen** (Stein efter Ordre)

mod

Andrea Theodora Pedersen (Bruun efter Ordre),

betræffende Anerkendelse af et af Indstævnte født Barn som hendes og Appellantens Ægtebarn.

Vestre Landsrets Dom af 9 Januar 1932: Det af Sagsøgerinden, frasepareret Hustru Andrea Theodora Pedersen, den 19 Juli 1930 fødte Barn, Svend Aage Pedersen, bør anerkendes som Ægtebarn af hende og Sagsøgte, Cementstøber Peder Pedersen. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgerinden ved Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ørum, i Salær 75 Kr og for Udlæg 19 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige tilligemed det Landsretssagfører Edlund under Sagens Forberedelse tillagte Salær 80 Kr og Godtgørelse for Udlæg 12 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand, til hvilken Barnets Værge har sluttet sig, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde op-
hæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Stein og Bruun hver 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Bevilling af 28 September 1929 blev Sagsøgerinden, Andrea Theodora Pedersen af Gødvad, og Sagsøgte, Cementstøber Peder Pedersen af Rodelund, separerede. Den 19 Juli 1930 fødte Sagsøgerinden Barnet Svend Aage Pedersen, og under nærværende Sag har hun paa-
staaet Sagsøgte tilpligtet at anerkende at være Fader til dette Barn, en Paastand, der støttes af Barnets Værge, Politibetjent Th. Sørensen af Silkeborg. Sagsøgte har paa-
staaet sig frifundet.

Ifølge Erklæring af 22 Oktober 1931 fra Retslægeraadet kan Barnet være avlet i Tiden fra Midten af September 1929 til Midten af November s A. Raadet bemærker, at Barnet ikke kan antages avlet ved et Samleje den 11 September 1929. Det er oplyst, at Sagsøgerinden i Oktober Maaned 1929 har haft Samleje med en ustævnt Tredjemand.

Sagsøgtes Partsforklaring gaar ud paa, at Parterne flyttede fra hinanden den 23 August 1929 og, at han derefter ikke har haft Samleje med Sagsøgerinden, navnlig ikke de eneste to Gange de senere har været alene sammen nemlig i deres Lejlighed i Them den 11 og den 25 September s A sidstnævnte Gang dog kun i en 10 à 15 Minutter.

Sagsøgerinden, der ikke under Partsforklaring har villet udtale sig om, hvorvidt hun har haft Samleje med Sagsøgte ved Sammenkomsten i Them den 11 September 1929, har forklaret, at hun ikke siden den 12 September 1929 har haft Samleje med Sagsøgte, og at den anden Sammenkomst i September 1929 mulig fandt Sted nogle faa Dage før det af Sagsøgte angivne Tidspunkt, og at Sammenkomsten varede læn-
gere end af Sagsøgte anført. Sagsøgerinden har ikke ønsket Foretagelse af Blodprøve.

Som Sagen saaledes foreligger oplyst, kan det ikke anses udelukket, at Barnet kan være avlet af Parterne, og Sagsøgerindens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

Der vil være at tillægge de for Sagsøgerinden beskikkede Sag-
førere i Salær og Godtgørelse for Udlæg som nedenfor anført.

Nr 141/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Rasmus Nielsen Rasmussen og Mary Laurentine Hansen, f Jensen (David),

der tiltales for Tyveri m v.

Vestre Landsrets Dom af 2 Maj 1932: De Tiltalte, Rasmus Nielsen Rasmussen og Mary Laurentine Hansen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, førstnævnte i 120 Dage, sidstnævnte i 80 Dage. Tiltalte Rasmussen bør have Retten til at være Fører af Motorkøretøj forbrudt i 3 Aar fra nærværende Doms Afsigelse at regne. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sørensen, 100 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter alt foreliggende maa det antages, at begge de Tiltalte har Ansvar som Gerningsmænd for Tyveriet under A^a og B^a. For dette Forhold vil Tiltalte Rasmussen være at anse efter Strfl § 228 og Tiltalte Mary Hansen efter samme Bestemmelse, jfr Strfl § 241 II. Med Hensyn til de øvrige i Dommen beskrevne Forhold tiltrædes Dommens Afgørelser. Straffene findes at burde bestemmes for Rasmussens Vedkommende til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder og for Mary Hansens Vedkommende til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. I Henseende til Bestemmelsen om Tiltalte Rasmussens Forbrydelse af Retten til at være Fører af Motorkøretøj og i Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Rasmus Nielsen Rasmussen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder og Mary Laurentine Hansen, født Jensen, i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. I Henseende til Bestemmelsen om Tiltalte Rasmussens Forbrydelse af Retten til at være Fører af Motorkøretøj og i Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler de Tiltalte een for begge og begge for een 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Fængslede Rasmus Nielsen Rasmussen og Tiltalte Mary Laurentine Hansen, f Jensen, ved 3 jydske Statsadvokatur's Anklageskrift af 7 April 1932 sat under Tiltale til at lide Straf:

A. Tiltalte Rasmussen:

a.

efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri ved Natten til den 9 Januar 1932 enten alene eller i Forening med Medtiltalte, formentlig i Viuf Kro fra Murermester Carl Hansen af Egholt at have tilegnet sig et Beløb af 1700 à 1800 Kr,

b.

for Overtrædelse af § 8, Stk 1, § 29, Stk 1 og § 24, Stk 1, jfr § 42 i Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 og af § 5 i Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 ved den 9 Januar 1932 Klokken ca 7,50 Formiddag i beruset Tilstand at have ført Motorvogn Y 1968, der ikke var forsynet med tændte Lygter, ad Landevejen fra Viuf Kro imod Vejle, og derunder udfør Ejendommen Koldingvej 12, Vejle, at have paakørt et i modsat Retning i Landevejens vestlige Side kørende Hestekøretøj,

c.

for Overtrædelse af § 30, Stk 2, jfr § 34 i Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 ved Natten til den 9 Januar 1932 at have opholdt sig i Beværtningslokalerne paa Viuf Kro i Lukketiden.

d.

for Overtrædelse af Lov Nr 131 af 27 Maj 1908 § 10, jfr Lov Nr 268 af 3 November 1924 derved, at han, som ved Vejle Amts Resolution af 10 Juli 1931 er tilpligtet at yde Underholdsbidrag til de af ham i Ægteskab med Olga Rasmussen af Bogense avlede Børn, Dagmar Eli og Evie Herdis, for at unddrage sig sine Alimentationsforpligtelser overfor de nævnte Børn den 9 Januar 1932 er fraflyttet sin Bopæl i Losbygade 108, Kolding, hvor han var tilmeldt Folkeregistret uden at anmelde Tilflytning til sine nye Opholdssteder, idet han bl a har haft Bopæl St Kongensgade 100, København, under det paatagne Navn Marius Nielsen,

e.

efter Straffelovens § 228 for Tyveri ved Natten til Mandag den 24 Juni 1929 at have tilegnet sig 7 Sække og Natten til den 1 Juli 1929 5 Sække Strandskaller fra Skaleksportør Jørgen Petersens uaflaasede Skur paa Øster Strandlod ved Gyldenstens Landevej ved Bogense samt ved Natten til den 1 Juli 1929 fra Arbejdsmændene Gunnar Andersen og Jeffer Larsens Plads paa Østerø Strandlod ved Bogense at have tilegnet sig 5 à 7 Sække Strandskaller, alt til en Værdi af 2 Kr pr Sæk.

B. Tiltalte Mary Laurentine Hansen, født Jensen.

a.

principalt efter Straffelovens § 228, jfr Kapitel V for Meddelagtighed i Tyveri eller i Medfør af § 241, 2 Stk som for 2 Gang begaaet Hæleri ved sammen med Medtiltalte Rasmussen at have deltaget i det

foran under Forhold I ommeldte Tyveri af 1700 à 1800 Kr, subsidiært efter Straffelovens § 238 for 2 Gang begaaet Hæleri ved i Forening med Medtaltale at have deltaget i Forbruget af det nævnte Beløb, uagtet hun vidste eller maatte vide, at Pengene var stjaalne,

b.

for Overtrædelse af § 30, Stk 2, jfr § 34 i Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 ved Natten til den 9 Januar 1932 at have opholdt sig i Beværtningslokalerne paa Viuf Kro i Lukketiden.

Fængslede Rasmussen er født den 29 November 1894 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Tiltalte Mary Laurentine Hansen, født Jensen, er født den 9 Januar 1894 og er tidligere anset ved Svendborg Købstads Ekstrarets Dom af 4 August 1913 efter Straffelovens § 253, jfr § 251 og midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 4 November 1916 efter Straffelovens § 181 og Lov af 30 Marts 1906 § 2 II med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder, ved Dom afsagt af Retten for Kolding Købstad m v den 29 Marts 1922 efter Straffelovens § 238, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, ved samme Rets Dom af 9 Juni 1922 efter Straffelovens § 238, jfr § 64 og midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med en Tillægsstraf af samme Art Fængsel i 10 Dage, ved samme Rets Dom af 22 December 1925 efter Lov af 30 Marts 1906 § 2 I og § 3 II, jfr Analogien af Straffelovens § 62 samt Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 34 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og en Bøde af 50 Kr til Kolding Kommunekasse.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte Mary Laurentine Hansen er Husbestyrerinde hos Tiltalte Rasmus Nielsen Rasmussen, der indtil den 9 Januar 1932 havde Bopæl i Losbygade 108 i Kolding. Den 8 Januar s A om Aftenen kom Anmelderen, Carl Hansen, paa en Restaurant i Kolding i Selskab med Tiltalte Mary Hansen, sammen med hvem han indtog forskellige spirituøse Drikke. Ved Lukketid Kl 11 Aften fulgte han med hende til de Tiltaltes fælles Bopæl, hvor de drak Portvin. Derpaa kørte Anmelderen sammen med de Tiltalte i et Tiltalte Rasmussen tilhørende Automobil, som han benyttede til at omføre Uldvarer til Salg, med Rasmussen som Fører til Fredericia, hvor Anmelderen og Tiltalte Rasmussen spiste Smørrebrød med Øl og Snaps til. Kl 4 om Natten til den 9 Januar tog de ind paa Viuf Kro, hvor de spiste Æggekage og drak en Del Spiritus af forskellig Art. Regningen for Fortæringen paa Kroen beløb sig til 54 Kr 80 Øre, der blev betalt af Anmelderen. Fra Viuf Kro kørte de i Retning af Vejle og kort udenfor denne By paakørte Tiltalte Rasmussen lidt før Kl otte om Morgenen en med to Heste forspændt Mælkevogn, der kørtes af Mælkekusk Søren Christian Hansen. Et Øjenvidne til Sammenstødet fik det Indtryk, at Tiltalte Rasmussen var beruset og tilkaldte derfor Politiet, men Rasmussen, der afgjorde Sagen med Mælkekusken ved at betale ham en Erstatning af 10 Kr, kørte sin Vej, inden Politiet kom. Derimod blev Anmelderen, som var staaet ud i Vejle og færdedes i stærkt

beruset Tilstand der, midlertidigt taget i Forvaring af Politiet. Da hans Beruselse havde sat sig noget, blev han Kl 11 Formiddag afhørt af Politiet, og oplyste da, at han havde været i Selskab med Tiltalte Mary Hansen, og at han i Løbet af Natten havde kørt i Automobil sammen med hende og en ham ubekendt Chauffør. Hvad der var passeret om Natten under Automobilturen, kunde Anmelderen imidlertid ikke gøre nærmere Rede for, fordi han havde været stærkt beruset, men paa Forespørgsel oplyste han, at han ikke mente at savne væsentlige Beløb, som kunde tænkes at være frastjaalet ham i Løbet af Natten, idet han i sin Tegnebog havde to Hundredekrone-Sedler og en Ti Kr-Seddel. Den følgende Eftermiddag Kl 4½ indfandt Anmelderen sig imidlertid paa Politistationen i Vejle og anmeldte, at han den paagældende Nat var blevet bestjaalet for ca 1800 Kr. De Tiltalte blev derpaa eftersøgt af Politiet, men da de efter den 9 Januar om Aftenen, da de indfandt sig paa deres Bopæl i Kolding og medtog forskellige Beklædningsgenstande, ikke paany vendte tilbage dertil, blev de først paagrebet den 24 Februar s A i København, hvor de under paatagne Navne boede paa et Værelse i St Kongensgade.

Begge de Tiltalte har nægtet sig skyldig i de dem i Anklageskriftet under A a og B a paasigtede Forbrydelser.

Den endelige af Muremester Carl Hansen afgivne Forklaring gaar ud paa følgende:

Da han den 8 Januar d A kom til Kolding, var han i Besiddelse af 4541 Kr i Kontanter og i to Checks paa henholdsvis 3325 Kr og 135 Kr, af hvilke han fik den førstnævnte udbetalt, medens han havde den sidstnævnte i Behold, da han kom hjem. Han anvendte til Indfrielse af en Veksel, til Betaling af en Regning og til forskellige Indkøb henholdsvis 1175 Kr, 1008 Kr og 63 Kr, medens han paa Restaurationer mener at have brugt ca 25 Kr og i Tiltalte Mary Hansens Hjem 100 Kr. Da han ved sin Hjemkomst inklusive den ommeldte Check havde 345 Kr i Behold, mener han at have mistet ca 1825 Kr, men er dog klar over, at han kan have givet noget af dette Beløb ud til at traktere med under Samværet med de Tiltalte, men Resten er i hvert Fald frakomet ham uden hans Vidende og Vilje.

Under Opholdet hos Mary Hansen drak Anmelderen sammen med hende tre halve Flasker Portvin, som han skulde betale med 5 Kr pr Stk, og desuden aftalte han med de Tiltalte, at de skulde køre ham hjem for 6 Kr. Til Afgørelse af denne Gæld gav Anmelderen Mary Hansen en Hundredekrone Seddel, men hun gav ham trods Forlangende ikke tilbage paa den. Under Samværet med Mary Hansen var Anmelderen efterhaanden blevet meget beruset, men han husker dog, at han sammen med Rasmussen paa Banegaardsrestauranten i Fredericia spiste Smørrebrød og drak Øl og Snaps til. Hvad der senere skete, er Tiltalte paa Grund af Beruselse ikke i Stand til at erindre.

Tiltalte Rasmussen har forklaret, at Anmelderen som Vederlag for Kørslen har givet ham 35 Kr. Under Opholdet i Viuf Kro, hvor Anmelderen efter Tiltaltes Formening nok var noget paavirket af Spiritus, men ikke egentlig beruset, gik Tiltalte, da Anmelderen skulde ud i Gaarden, med ham for at hjælpe ham, der ikke var stedkendt. Under

Opholdet i Gaarden spurgte Tiltalte Anmelderen, om denne vilde laane ham 100 Kr til Betaling af Børnepenge, og det var Anmelderen straks villig til og gav med det samme Tiltalte Beløbet, som han tog frem af sin Tegnebog. Kort efter, at de atter var kommet ind i Krolokalet, savnede Anmelderen sin Tegnebog, i hvilken Anledning Tiltalte bemærkede, at den jo maatte kunne findes i Kroen. Tiltalte gik derpaa med Kroværtinden, Fru Vestergaard, ud for at se efter Tegnebogen, som de fandt liggende i Bryggerset. Hverken Tiltalte eller Fru Vestergaard saa efter, hvor mange Penge der var i Tegnebogen, da Tiltalte tog den op. Anmelderen kiggede i den, da han fik den, og sagde, at det skulde nok passe, men om han har talt Beløbet, ved Tiltalte ikke. Under Opholdet i Kroen havde Anmelderen flere Gange sin Tegnebog fremme for at betale, og Tiltalte har ved disse Lejligheder set, at Anmelderen var i Besiddelse af en Del Penge, hvoriblandt flere Hundredekrone-Sedler, uden at Tiltalte dog vil have gjort sig noget Skøn over, hvor stort Beløbet var. Om sine egne Pengeforhold har Tiltalte forklaret, at han, da han forlod Viuf Kro, var i Besiddelse af 195 Kr, idet han foruden 135 Kr, han ialt havde faaet af Anmelderen, havde 60 Kr hos sig.

Tiltalte Mary Hansen har benægtet, at hun af Anmelderen har modtaget 100 Kr. Om hvad der passerede, efter at Anmelderen i Viuf Kro havde bemærket, at han savnede sin Tegnebog, har hun forklaret i Overensstemmelse med Tiltalte Rasmussen. Endelig vil hun have set, at Anmelderen engang tabte sin Tegnebog paa Gulvet, og at der faldt en Del Sedler ud af den, hvoraf hun skønnede, at Anmelderen i hvert Fald var i Besiddelse af 5 à 600 Kr.

Mælkekusk Søren Christian Hansen har som Vidne forklaret, at Tiltalte Rasmussen, da han skulde betale Erstatning for Paakørslen af Mælkevognen, ved et tilfældigt Greb i sin venstre Overfrakkelomme fremtog en Haandfuld Pengesedler, og Vidnet udtaler med Sikkerhed, at der i hvert Fald var tre Hundredekrone-Sedler og mange Tikrone-Sedler derimellem, samt at det er muligt, at der var endnu en Hundredekrone-Seddel. Vidnet havde Indtryk af, at der var flere Penge i Frakkelommen end dem, Tiltalte Rasmussen viste frem. Begge de Tiltalte har bestridt Rigtigheden af denne Forklaring, Tiltalte Rasmussen under Henviisning til, at han, da han forlod Viuf Kro, kun havde en Hundredekrone-Seddel og ca 95 Kr.

Angaaende de Tiltaltes Forbrug af Penge efter den 9 Januar er det oplyst, at de har købt forskellige Beklædningsgenstande, der er vurderede til 496 Kr. Tiltalte Rasmussen har forklaret, at han efter at have forladt Kolding har indvundet 400 Kr ved Handel, men har senere rettet denne Forklaring derhen, at hans Nettofortjeneste har været 501 Kr 21 Øre. Han har dog ikke kunnet oplyse noget om, hvor han har købt de Varer, som han vil have videresolgt.

Den af Anmelderen givne Forklaring om Størrelsen af det Pengebeløb, han havde hos sig, da han traf sammen med de Tiltalte, skønnes saaledes bestyrket ved Sagens øvrige Oplysninger, at den maa lægges til Grund ved Paadømmelsen. Det findes herefter, særlig i Betragtning af det i Viuf Kro passerede, i Forbindelse med den af Mælkekusk

Søren Christiansen Hansen afgivne Vidneforklaring tilstrækkelig bevist, at Tiltalte Rasmussen i Viuf Kro har frastjaalet Anmelderen et Beløb af ca 1600 Kr, hvilket yderligere bestyrkes ved, at de Tiltalte umiddelbart efter Tyveriet er rejst fra Kolding og har levet under opdigtede Navne, og at de i Tiden fra den 9 Januar til den 24 Februar d A har været i Stand til baade at afholde de nødvendige Udgifter til deres Underhold og til at anskaffe sig Beklædningsgenstande til en Værdi af ca 500 Kr, skønt de ikke har haft paaviselige Indtægter. Det ommeldte Forhold vil være at tilregne Tiltalte Rasmussen efter Straffelovens § 228 og Tiltalte Mary Hansen efter Straffelovens § 238 for anden Gang begaaet Hæleri, idet det efter alt det foreliggende maa anses godtgjort, at Mary Hansen, der ogsaa efter Tyveriet blev underholdt af Rasmussen har vidst, at han havde skaffet Midlerne hertil ved at bestjæle Anmelderen.

a d A b.

Ved de Forklaringer, der er afgivet af oftnævnte Mælkekusk Søren Christian Hansen og Murerformand Peter Hansen, maa det anses godtgjort, at Tiltalte Rasmussens Sammenstød med Mælkevoغن fandt Sted ved, at Tiltalte i en Kurve kørte fra Vejens højre over i dens venstre Side, og at han kørte med slukkede Lygter, som han først tændte, efter at Sammenstødet havde fundet Sted. Det skønnes endvidere efter den i de nævnte Forklaringer givne Fremstilling af Tiltaltes Adfærd ved Sammenstødet i Forbindelse med de foreliggende Oplysninger om hans Besøg paa forskellige Beværtninger Natten forud tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har ført Motorvogn i beruset Tilstand. Tiltalte har herefter gjort sig skyldig i Overtrædelse af de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser i Lovene om Motorkøretøjer og Færdsel.

a d A c og B b.

Ved de Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger maa det anses bevist, at de har gjort sig skyldige i det i Anklageskriftet omhandlede Forhold, der vil være at tilregne dem som en Overtrædelse af den i Anklageskriftet nævnte Lovbestemmelse.

a d A d.

Uanset Tiltalte Rasmussens Erkendelse findes det betænkeligt at antage, at han har gjort sig skyldig i det heromhandlede Forhold, idet den Omstændighed, at han har forladt sin Bopæl i Kolding uden at melde Tilflytning paa sine ny Opholdssteder, finder sin tilstrækkelige Forklaring i, at han herved har haft til Hensigt at forsøge paa at undrage sig Ansvar for det af ham begaaede, foran omtalte, Tyveri.

a d A e.

Ved de Forklaringer der er afgivet af Skaleksportør Jørgen Petersen og hans Hustru, Marie Petersen, Arbejds mændene Gunnar Andersen og Jeffer Larsen, Chauffør Kaj Johannes Rasmussen og Julius Guldberg Jacobsen findes det i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger uanset Tiltaltes Benægtelse tilstrækkelig bevist, at han har gjort

sig skyldig i de heromhandlede Tyverier, der vil være at tilregne ham efter Straffelovens § 228.

De Tiltalte vil herefter i Medfør af de foran nævnte Straffebestemmelser være at anse med Straffe af Fængsel paa sædvanlig Fangekost, der for Rasmussens Vedkommende findes at burde bestemmes til 120 Dage og for Mary Hansens Vedkommende til 80 Dage.

Retten til at være Fører af Motorkøretøj vil endvidere i Medfør af Motorlovens § 42 være at frakende Tiltalte Rasmussen for et Tidsrum af 3 Aar fra nærværende Doms Afsigelse at regne.

De Tiltalte vil derhos in solidum have at betale Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer for Landsretten 100 Kr.

Nr 147/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Thomas Emil Francesco Pierri (Harboe),

der er dømt til Sikkerhedsforvaring i Sindssygeanstalten i Nykøbing Sjælland.

Østre Landsrets Dom af 31 Marts 1932: Thomas Emil Francesco Pierri, der er tvangsindlagt paa Forvaringsanstalten Sundholm, bør anbringes i Sikringsanstalten ved Nykøbing Sjælland. Saa bør han og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Sigurd Bruun, 50 Kr, samt for hafte Udlæg 19 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Pierri.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Thomas Emil Francesco Pierri 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Tilkendegivelse af 11 Marts 1932 har Anklagemyndigheden i Henhold til Justitsministeriets Bestemmelse i Skrivelse af 5 s M rejst Sag mod Thomas Emil Francesco Pierri — som ved Højesterets Dom af 9 April 1931 i Henhold til Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stykke, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, blev dømt til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten Sundholm — under hvilken Sag der, da de i Henhold til Dommen trufne Foranstaltninger har vist sig utilstrækkelige, er nedlagt Paastand paa, at det i Medfør af § 3, 3 Punktum, i fornævnte Lov ved Dom bestemmes, at Sagsøgte nu anbringes i Sikringsanstalten ved Nykøbing Sjælland.

Sagsøgte er født den 1 Marts 1896 og senest dømt ved ovenanførte Højesteretsdom af 9 April 1931.

Af de Retten forelagte Oplysninger fra Forvaringsanstalten paa »Sundholm«, hvor Sagsøgte i Henhold til fornævnte Dom anbragtes den 13 April 1931, fremgaar, at han den 31 August s A overflyttedes til Anstaltens Sygehus til Observation i Anledning af sin stadige Slaaen paa at være syg, at han den 5 s M overførtes til Kommunehospitalets 6 Afdeling til Observation i mental Henseende, at han — der efter Hospitalets Meddelelse af 13 s M ikke frembød Tegn paa nogen egentlig Sindssygdom — tilbageflyttedes til Forvaringsanstalten den 15 s M og efter indhentet Approbation anbragtes i Enkeltcelle i Tvangshuset, og at han har vist sig helt ustyrlig og utilgængelig for Forsøg paa at retlede ham til ved passende Opførsel paany at kunne anbringes paa Forvaringsanstalten; han var hensynsløst svinende med sine Ekskrementer, var udskældende og grov mod alle og meget truende i sin Færd, itubrod Inventar, skrev endeløse Klagebreve med de groveste og fuldkommen uberettigede Beskyldninger mod Personalet, lagde sig under Gaardture paa Jorden, hylede til Tider om Natten, idet han hævdede, at han blev pryglet med Gummiknipler, uden dog at vise sikre Tegn paa Hallucinationer og laa mest sammenrullet paa sin Madras med bortvendt Hoved.

Under 25 September 1931 henstillede Forvaringsanstalten til Justitsministeriet under Henvisning til, at Sagsøgte i sin daværende successivt oparbejdede ubeherskede Tilstand frembød Fare for Omgivelserne, at han overførtes til Sikringsanstalten i Nykøbing Sjælland, og gentog i Skrivelse af 23 Oktober s A denne Henstilling, idet det ansaas for ugørligt vedblivende at have ham paa Anstalten. Den 30 November indlagdes han paany paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvorfra han den 2 December s A overflyttedes til Sct Hans Hospital. I Skrivelse af 15 Januar d A til Justitsministeriet har Sct Hans Hospital udtalt, at selv om Sagsøgte — der under sine tidligere Ophold gentagne Gange har været voldsom overfor Personalet — under sit nuværende korte Ophold ikke har fortrædiget nogen, vil det under særligt Hensyn til hans Tilbøjelighed til at flygte sikkert kun være muligt at holde ham interneret paa et almindeligt Sindssygehospital paa betryggende Maade under saadanne Forhold, at disse i det lange Løb vil virke skadelige og nedbrydende paa hans Helbredstilstand, hvorfor Hospitalet maa anbefale Opretholdelsen af Forvaringsanstaltens Indstilling, og i Skrivelse

af 8 Februar d A meddelte Hospitalet, at Sagsøgte har opgivet sin stilfærdige Holdning og har været excessivt urolig, støjende, truende og demolerende; den 31 Januar forsøgte han med et afbrækket Bordben at overfalde en Medpatient, hvem han vilde slaa ihjel, hvilket særdeles alvorlige Attentat kun mislykkedes ved Personalets hurtige Indgriben.

I Skrivelse af 15 Februar d A har Retslægeraadet herefter anbefalet, at Sagsøgte overførtes til Sikringsanstalten ved Nykøbing Sjælland, og i Skrivelse af 23 s M har Sundhedsstyrelsen sluttet sig til Retslægeraadets Udtalelse.

I Skrivelse af 29 d M har vedkommende Afdelingslæge paa Sct Hans Hospital udtalt, at Sagsøgtes Tilstand maa anses blivende, om ikke progressiv, idet hele hans Sygehistorie fra 1922 til Dato giver vægtige Grunde for den Opfattelse, at det drejer sig om en grov Karakterforandring, opstaaet paa Basis af en Hjernebetændelse.

Da de mod Tiltalte i Henhold til Højesterets Dom af 9 April 1931 trufne Sikkerhedsforanstaltninger efter det foreliggende maa anses utilstrækkelige, vil de i Medfør af § 3 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, være at udvide i Overensstemmelse med den af Anklagemyndigheden nedlagte Paastand.

Mandag den 27 Juni.

Nr 120/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Moritz Meinert Ruben (Cohn),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 19 April 1932: Tiltalte Moritz Meinert Ruben bør straffes med Forbedringshusarbejde i 2 Aar og betale Sagens Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler Tiltalte Moritz Meinert Ruben 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 10 Afdeling, tiltales Moritz Meinert Ruben

1.

for Bedrageri i Anledning af følgende Forhold:

Automobilmekaniker Alfred Silberg havde i Tiltaltes Pantelaanerforretning, Klareboderne 12, belaant en ham tilhørende Seddel i det kgl københavnske Klasselotteri $\frac{1}{2}$ Klasselod Nr 37439. Da Laanet i Anledning af Lotteriets 6 Trækning i Marts 1930 skulde fornyes, opdagedes det i Forretningen, at denne foruden Silberg lod en anden Person spille paa nævnte Nummer, og det meddeltes derfor Silberg, at den nævnte Seddel Nr 37439 var bortkommet, og der udleveredes Silberg en Laaneseddel paa $\frac{1}{2}$ Klasselod Nr 68144, for at han i den forestaaende 6 Trækning kunde spille paa dette Nummer.

Den 7 Marts 1930 om Formiddagen blev Lotteriets 6 Trækning Klasselod Nr 68144 udtrukket med en Gevinst paa 150 000 Kr, saaledes at Gevinsten paa den Seddel, hvorpaa Silberg spillede, udgjorde 75 000 Kr. Tiltalte fik umiddelbart efter at nævnte Seddel var udtrukket med den angivne Gevinst, Meddelelse herom, og i den Hensigt svigagtigt at tilvende sig Gevinsten kørte Tiltalte samme Formiddag sammen med den i hans Forretning ansatte Fru Zenia Jensen i en Automobil til Silbergs Værksted, Frederiksberg Allé 76, og medens Tiltalte blev i Automobilen, der holdt noget fra nævnte Sted, lod han for at komme i Besiddelse af Laanesedlen paa Nr 68144 Fru Zenia Jensen gaa ind paa Værkstedet for at meddele Silberg, at den Seddel, hvorpaa han tidligere havde spillet, nemlig $\frac{1}{2}$ Klasselod Nr 37439, var fundet og derpaa udlevere ham en Laaneseddel paa dette Nummer og faa Laanesedlen paa Nr 68144 tilbageleveret. Fru Zenia Jensen antraf derpaa Silberg, og idet hun fulgte den af Tiltalte givne Instruktion og paa Silbergs Forespørgsel, om der var faldet Gevinst paa Nr 68144, svarede Nej, fik hun Laanesedlen paa Nr 68144 udleveret og afleverede den til Tiltalte. Samme Dag konstaterede imidlertid Silberg, at den ovenfor angivne Gevinst var faldet paa Nr 68144, og han indfandt sig i Forretningen, Klareboderne 12, hvor han antraf Tiltalte, hvem han affordrede Gevinsten paa Nr 68144.

Efter at Tiltalte derpaa i svigagtig Hensigt for selv at tilvende sig Beløbet i Strid med Sandheden havde opgivet til Silberg, at 25 000 Kr af Gevinsten skulde tilbageholdes til Skat, og at 5000 Kr skulde betales i Provision til en Person, der havde en vis Ret til nævnte Seddel, udbetalte han til Silberg Restbeløbet af Gevinsten 75 000 Kr minus 30 000 Kr = 45 000 Kr med Fradrag af 1800 Kr, som Tiltalte skulde have som Godtgørelse for straks kontant at udbetale den faldne Gevinst, altsaa ialt 43 200 Kr. Da Silberg senere opdagede, at han var blevet bedraget med Hensyn til de nævnte 30 000 Kr, fik han i August 1931 yderligere udbetalt 20 700 Kr af Tiltalte.

2.

for Overtrædelse af § 2, 3 Stk, i Regulativ Nr 83 af 15 Marts 1923 for Pantelaanervirksomhed med Hensyn til Lotterisedler, saaledes som

dette er ændret ved Tillæg Nr 168 af 22 Maj 1928, jfr Lov Nr 272 af 6 Maj 1921 om Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Genstande § 16 ved i de sidste to Aar i stor Omfang ved Mellemmænd paa andre Steder end i sit Forretningslokale at have solgt »Laanesedler« paa Klasselodder, der havde været pantsat i hans Pantelaanerforretning, Klareboderne 12.

Tiltalte er født den 30 Marts 1884 og tidligere anset ved Dom, afsagt af Østre Landsret den 1 Maj 1924 for Overtrædelse af Lov 6 Maj 1921 om Pantelaanervirksomhed med en Bøde, stor 20 Kr.

I 1924 var indledet Undersøgelse mod Tiltalte for Bedrageri, hvilken Undersøgelse sluttedes uden Tiltale.

ad 1. Efter at ovennævnte Alfred Silberg i Anmeldelsen til Politiet havde sigtet Tiltalte for Bedrageri i det ovenomhandlede Forhold, forklarede Tiltalte til Politirapport — og fastholdt denne Forklaring i et følgende Efterforskningsforhør — at han efter at ovennævnte Ekspeditrice Zenia Jensen den 6 Marts 1930 om Eftermiddagen havde fundet den bortkomne Lodseddel Nr 37439 og meddelt ham dette gav hende, men dog først, da hun kom i Forretningen den følgende Morgen ved 9½ Tiden, Besked om at tage ud til Anmelderen og ombytte den ham udleverede Laaneseddel paa Nr 68144 med en Seddel paa den tilvejekomne Lodseddel. Medens hun var borte, fik han Oplysning om, at Nr 68144 var udtrukket med ovenanførte Gevinst. Da Anmelderen hen paa Eftermiddagen indfandt sig hos Tiltalte, hævdede denne, at han havde Ret til den udtrukne Gevinst, idet Anmelderen var gaaet ind paa at faa sit gamle Nummer tilbage, men da Anmelderen truede med Sagfører og Politi, indvilgede Tiltalte efter nogen Forhandling i at udbetale ham 45 000 Kr af Gevinsten med Fradrag af 1800 Kr for Udbetaling inden Forfaldstid. Tiltalte nægtede at have fordret at tilbageholde noget Beløb til Skattevæsenet eller til nogen, der havde Ret til Sedlen, om end han nok har talt om, at Anmelderen ikke behøvede at indgive nogen Selvangivelse, og at Tiltalte ikke opgav noget til Skattevæsenet om faldne Gevinster, og ogsaa omtalte en, der havde spillet paa Sedlen, hvormed han sigtede til sig selv.

Ekspeditrice, Fru Zenia Jensen, der ved sin første Afhøring havde støttet Tiltaltes Forklaring forklarede imidlertid derefter som Vidne, at da det mellem 5 og 6 Trækning blev opdaget, at 2 af Tiltaltes Spillere spillede paa Nr 37439, blev der udleveret til Anmelderen ved Fornyelsen en Laaneseddel paa Nr 68144 under Foregivende af, at Lodsedlen Nr 37439 var bortkommet, og dette bekræftede hun Dagen før 6 Trækning overfor Anmelderen.

Den 7 Marts ved 10 Tiden om Formiddagen saa hun paa Fortegnelsen over udtrukne Lodder fra Tiltaltes Meddeler ved Trækningen, at Nr 68144 var udtrukket med fornævnte Gevinst. Dette meddelte hun Tiltalte, der saa spurgte hende, om hun ikke troede, at de kunde faa Sedlerne ombyttede, og paa Tiltaltes Foranledning kørte de derpaa sammen ud til Anmelderens Værksted, hvor hun gik alene ind og — efter Tiltaltes Anvisning — meddelte Anmelderen, at hans gamle Nummer var fundet, samt spurgte, om han havde noget imod at bytte Sedlerne; Anmelderen indvilgede heri, fik en af Tiltalte forud udfærdiget

Laaneseddel paa Nr 37439 og udleverede Laanesedlen paa Nr 68144, som Tiltalte fik. Hun erindrer ikke, om Anmelderen talte om, hvorvidt der var faldet Gevinst paa sidstnævnte Nummer, men vil ikke benægte, at hun paa et saadant Spørgsmaal har svaret Nej. Tiltalte indrømmede herefter, at Lodsedlen Nr 37439 ikke var bortkommet, men at der havde vist sig at være 2 Spillere paa Sedlen, hvorfor Anmelderen fik udleveret en Laaneseddel paa Nr 68144, samt gav derhos en Forklaring gaaende ud paa, at han, da han den 7 Marts om Formiddagen fik at vide, at Nr 68144 var udtrukket som anført, besluttede sig til at franarre Anmelderen Laanesedlen paa dette Nummer. Om Maaden, paa hvilken han fik Laanesedlen udleveret, forklarede han overensstemmende med Zenia Jensens foranførte Forklaring, men fastholdt sin tidligere Forklaring om den følgende Forhandling og Aftale med Anmelderen.

Efter Afgivelse af denne Forklaring blev Tiltalte fængslet og skrev den følgende Dag i et Brev til sin Hustru, at han havde »tilstaaet«.

I et følgende Forhør hævdede imidlertid Tiltalte, at han ikke kunde erkende at have gjort sig skyldig i Bedrageri; det var nemlig en Aftale mellem ham og Anmelderen, at denne, hvis Nr 37439 kom til Stede, skulde have dette Nummer, selv om det blev fundet midt under Trækningen, og skulde saa stilles, som om han havde spillet paa dette Nummer lige fra Trækningens Begyndelse. Da han den 7 Marts om Formiddagen fik Oplysning om Gevinsten paa Nr 68144, søgte han efter Sedlen Nr 37439 og fandt den ogsaa straks og besluttede sig saa straks til at faa Sedlerne ombyttede, hvorfor han kørte ud til Anmelderen sammen med Zenia Jensen som forklaret. Han instruerede hende ikke om at sige, at der var faldet Gevinst paa Nr 68144, men hvis Anmelderen havde spurgt, skulde han naturligvis have faaet det at vide, og i hvert Fald senere vilde han have meddelt Anmelderen det.

Zenia Jensen har fastholdt sin ovenfor anførte Forklaring med Tilføje, at hun mener bestemt at have meddelt Tiltalte, at der var 2 Spillere paa Nr 37439, og Tiltaltes Viden herom fremgik ogsaa af hans Udtalelser, da han den 7 Marts udfærdigede den ny Laaneseddel paa dette Nummer, samt at hun mener, at Tiltalte paa Vejen ud til Anmelderen sagde, at hvis Anmelderen spurgte, om der var Gevinst paa Nr 68144, skulde hun sige, at det vidste hun ikke.

Hun har endvidere i Overensstemmelse med Anmelderen forklaret, at det var en Aftale mellem dem, da de Dagen før Trækningen pr Telefon talte sammen — Tiltalte sad ved Siden af hende under Samtalen — at Anmelderen nu spillede paa Nr 68144, men hun lovede ham, at hvis Nr 37439 før eller senere skulde komme til Stede, skulde han faa den igen.

Tiltalte har under Undersøgelsen betalt Anmelderen det resterende Beløb af Gevinsten med 11 100 Kr.

Efter det ovenanførte, derunder særlig Zenia Jensens Vidneforklaring vedrørende Ombytningen af Sedlerne, og idet Anmelderen som Vidne har forklaret i Overensstemmelse med det i Anklagen anførte om Tiltaltes Krav paa at tilbageholde 25 000 Kr til Skattevæsenet og om 5000 Kr til en Person, der havde en vis Ret til Sedlen, findes det bevist, at Tiltalte ved det omhandlede Forhold i det hele har gjort sig

skyldig i bedrageligt Forhold, der vil være at tilregne ham efter Straffelovens § 251.

ad 2. Ved Tiltaltes egen Erkendelse i Forbindelse med det iøvrigt oplyste er Tiltalte overbevist om at have gjort sig skyldig i det heromhandlede Forhold.

Tiltalte vil herefter efter Straffelovens § 251 og i Medfør af de ovenfor under Anklagens Punkt 2 anførte Bestemmelser være at anse under et efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

T i r s d a g d e n 2 8 J u n i .

Nr 158/1932.

Rigsadvokaten

mod

Alma Kristine Pedersen (Fenger),

der tiltales til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger i Henhold til § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927.

Østre Landsrets Dom af 30 Maj 1932: Tiltalte Alma Kristine Pedersen bør anbringes paa en Aandssvageanstalt. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den for hende for Landsretten beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører, Dr jur Hartvig Jacobsen, 350 Kr. Saa betaler Tiltalte og i Erstatning til Forsikrings-selskabet »Danmark« 2252 Kr, til Københavns Brandforsikring 4000 Kr og til Landbygningernes Brandforsikring 190 Kr. De idømte Erstatninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fenger betaler Tiltalte Alma Kristine Pedersen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, hvori Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Frederiksberg Birk, er Alma Kristine Pedersen ifølge Tilkendegivelse af 6 April 1932 sat under Tiltalt med Paastand, principalt paa, at hun i Medfør af § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, anbringes paa en Aands-svageanstalt i Anledning af, at hun har gjort sig skyldig i forsættlig Brandstiftelse paa anden Mands Hus og Forsøg derpaa:

1) paa Turisthotellet i København

a) ved den 16 April 1930 at have sat Ild i noget Papir i et Pulter-kammer i Ejendommen, hvorved der dels brændte noget Inventar, dels gik Ild i Kammeret og selve Ejendommens Tag,

b) ved den 17 April 1930 at have sat Ild paa noget forbrændt Tøj, der laa i et W C-Rum i Ejendommen, hvorved Gulvet i Rummet blev noget forbrændt,

c) ved den 18 April 1930 at have sat Ild i et Gardin paa et Værelse i Ejendommen, hvorved der dels brændte noget Inventar, dels gik Ild i et Spær i Værelset og i Træværket i Taget omkring Spæret,

d) ved den 23 April 1930 at have sat Ild i noget Papir, der laa i et W C-Rum i Ejendommen, uden at Ilden bredte sig videre,

e) ved den 2 Maj 1930 at have sat Ild i en Paraply, der stod i et Skab i et Værelse i Ejendommen, uden at Ilden bredte sig videre,

2) paa Ejendommen Væredamsvej 1, Frederiksberg,

a) ved den 19 Maj 1931 at have sat Ild i et Tæppe paa en Seng i et Værelse i Ejendommen, hvorved dels noget Inventar brændte, dels Tapetet paa Væggen og Loftet blev sværtet sort af Røg, uden at der iøvrigt gik Ild i Ejendommen,

b) ved den 21 Maj 1931 at have sat Ild i et Tæppe paa en Seng i et Værelse i Ejendommen, hvorved der dels brændte noget Inventar, dels skete Skade paa selve Ejendommen, idet en Dør blev forbrændt, ved at der gik Ild i Malingen, og en Del af Tapetet brændte af, ligesom Loftet sværtedes,

c) ved den 23 Maj 1931 at have sat Ild paa et Tæppe paa en Seng i et Værelse i Ejendommen, hvorved der brændte noget Inventar, lige som Tapetet paa Væggen ved Sengen bev afbrændt, subsidiært til Straf

A) efter Straffelovens § 281, I, jfr tildels § 46, for Brandstiftelse og Forsøg derpaa for de foran beskrevne Forhold,

B) efter Straffelovens § 228, jfr tildels § 37, for Tyveri

1) ved, som det maa antages, i 1924, i et Gæsteværelse hos Restauratør Carl Rasmussen i Sorø at have stjaalet ca 40 Kr,

2) ved i December 1927, medens hun tjente hos Oberstløjtnant Tuxen, Odensegade 13, København, at have stjaalet en Guldhalskæde, en Ring og et Cigaretetui, samt 85 Øre.

Tiltalte er født den 4 September 1907 og ikke fundet forhen straffet.

Ved Nævningernes Kendelse er Tiltalte fundet ikke skyldig i det under B 2 nævnte Forhold, og hun vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Til-

talte derimod kendt skyldig i samtlige de øvrige i Tilkendegivelsen nævnte Forhold.

Nævningerne har derhos som Svar paa et dem forelagt Tillægs-spørgsmaal udtalt, at Straffelovens § 39 eventuelt vil være at bringe til Anvendelse paa Tiltalte.

Retslægeraadet har i Skrivelse af 14 Marts 1932 udtalt, at det kan tiltræde den af Overlægen ved Sindssygehospitalet ved Nykøbing Sj, paa hvilket Hospital Tiltalte har været indlagt til mental Observation — afgivne Erklæring af 22 Februar 1932 hvorefter Tiltalte ikke er sindssyg, men aandssvag i lettere Grad (Debilitas intellectualis) med betydelige Karakterbrist og Tilbøjelighed til impulsiv Handlen. Raadet har tilføjet, at hun maa betegnes som farlig for Retssikkerheden, og anbefaler, at hun anbringes paa en Aandssvageanstalt.

Idet Tiltalte efter det saaledes foreliggende har gjort sig skyldig i Forhold, som vilde være at henføre under Straffelovens § 228, jfr § 37, og under dens § 281, I, tildels jfr § 46, og i det hele sammenholdt med § 39, samt da Betingelserne for at anvende Bestemmelserne i Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, I, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, overfor Tiltalte efter de foreliggende Lægeudtalelser og det iøvrigt om Tiltaltes Sjælstilstand oplyste findes at være tilstede, vil Tiltalte herefter overensstemmende med Anklagemyndighedens principale Paastand være at dømme til at anbringe paa en Aandssvageanstalt.

Overensstemmende med derom nedlagte Paastande vil Tiltalte derhos have at udrede nedennævnte Erstatningsbeløb.

Onsdag den 29 Juni.

Nr 25/1932. **Marskandiser og Møbelhandler Angelo Christian Michael Petersen (Meyer)**

mod

Direktør Aage R Angelo (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til paa Skilte el lign at benytte Navnet Angelo som Efternavn eller eneste Navn.

Østre Landsrets Dom af 22 Januar 1932: Sagsøgte, Marskandiser og Møbelhandler Angelo Christian Michael Petersen kendes uberettiget til paa Skilte, Reklamer, Brevpapir eller paa hvilken som helst anden Maade at benytte Navnet Angelo som Efternavn eller eneste Navn. Sagsøgte betaler Sagsøgeren, Direktør Aage R Angelo Sagens Omkostninger med 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denné Doms Afsigelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Marskandiser og Møbelhandler Angelo Christian Michael Petersen til Indstævnte Direktør Aage R Angelo 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte i denne Sag, Marskandiser og Møbelhandler Angelo Christian Michael Petersen, driver Marskandiser- og Møbelhandel i den ham tilhørende Ejendom Fiolstræde 30—32. Til Forretningen førte oprindelig een Dør, over hvilken med mindre gotiske Bogstaver var skrevet »Angelo«.

Efter at Sagsøgte har udvidet sin Forretning til at omfatte endnu et Lokale med særskilt Indgang, har han tværs over Facaden til dette nye Lokale ligeledes ladet male med store gotiske Bogstaver »Angelo«, som nærmere vist paa et fremlagt Fotografi.

Inde i Forretningen er ophængt et ovalt, gult Skilt, hvorpaa staar »Møbler« foroven, »Antikviteter« forneden og i Midten med store gotiske Bogstaver »Angelo«.

Under Anbringende af, at Sagsøgte paa denne Maade — og iøvrigt ved i Forretningslivet at kalde sig og lade sig kalde ved Navnet Angelo søger at tilegne sig dette Navn som Efternavn, og at Sagsøgtens angivne Handlemaade er retsstridig, paastaar nu Sagsøgeren, Direktør Aage R Angelo Sagsøgte kendt uberettiget til paa Skilte, Reklamer, Brevpapir eller paa hvilken som helst anden Maade at benytte Navnet Angelo som Efternavn eller eneste Navn.

Sagsøgte paastaar sig principalt frifundet; subsidiært paastaar han sig kendt berettiget til som Betegnelse for sin Forretning at benytte Navnet: »Møbel- og Antikvitetetsforretningen »Angelo« v/ Angelo Petersen, og mest subsidiært til som Betegnelse for sin Forretning at benytte Navnet: Angelos Møbel- og Antikvitetetsforretning v/ Angelo Petersen.

Til Støtte for sin Paastand henviser Sagsøgeren til, at han ved Anmeldelse til Justitsministeriet for sig og sin Familie har forbeholdt Efternavnet Angelo, hvorfor Sagsøgtens Handlemaade og Optræden er i Strid med hans ved Anmeldelsen erhvervede Rettigheder og iøvrigt i Strid med Lovgivningens almindelige Grundsætninger. Endvidere hen-

vises til, at Sagsøgte ved Østre Landsrets Dom af 31 Maj 1930 blev kendt uberettiget til i Telefonbogen at lade sig optage under Navnet Angelo, idet en saadan Optagelse fandtes i Strid bl a med Lov Nr 89 af 22 April 1904, Lov Nr 23 af 1 Marts 1889 § 10 I og Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9 eller disse Loves Analogi.

Trods talrige Paakrav har Sagsøgte ikke villet rette for sig. Med Hensyn til Sagsøgtes først under Domsforhandlingen fremsatte subsidiære Paastande har Sagsøgeren ogsaa protesteret mod, at disse tages til Følge, idet han har hævdet, at den i disse liggende Benyttelse af Navnet Angelo paa forskellig Maade kan misbruges, hvilket Sagsøgte efter Sagsøgerens Erfaring ikke vil afholde sig fra.

Sagsøgte har paa sin Side til Støtte for sin principale Paastand paaberaabt sig en ved Byrettens 1 Afdeling for Politisager den 26 Maj 1924 afsagt Dom, hvorved han blev frifundet for uberettiget at benytte Navnet »Angelo« paa Skilte udenfor sin Forretning og paa sine Vogne. I Henhold til denne upaaankede Dom har Sagsøgte siden da indarbejdet sin Forretning under Navnet »Angelo«, og det vilde derfor betyde et uforholdsmæssigt stort Tab for ham, om han nu skulde ophøre med Benyttelsen af sit Fornavn som Betegnelse for sin Forretning, efter at han i saa mange Aar paa Grundlag af en retslig Afgørelse har benyttet Navnet.

Sagsøgte har ikke i Sinde at tilegne sig Navnet »Angelo« som Efternavn, men han bruger Navnet som Betegnelse for sin Forretning.

Retten maa give Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte bl a i Medfør af de ovennævnte Lovbestemmelser eller deres Analogi er uberettiget til at benytte Navnet Angelo som sket, idet dette Navn, saaledes som det er brugt af ham, naturligt opfattes som Efternavn. Og efter alt foreliggende, derunder at Angelo ikke kan anses som et almindeligt Fornavn, vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagsøgte vil derhos have at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Torsdag den 30 Juni.

Nr 268/1931. Gas- og Vandmester **H Chr Hansen** (Selv)

mod

Fru V Zwicky (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ansvar for Misligholdelse af en Entreprisekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1931: Sagsøgte, Blikkenslagermester H Chr Hansen, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Valborg Zwicky, betale 650 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29 April

1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 550 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I den Sagsøgerinden, Enkefru Valborg Zwicky, tilhørende Villa, der i Eftersommeren og Efteraaret 1929 var Genstand for forskellige Forandringer og Udvidelser, udførte Sagsøgte, Blikkenslagermester N Chr Hansen, Udvidelsen af Centralvarmeanlægget. Under Anbringende af, at det udførte Arbejde ikke fyldestgør de af Kontrakten flydende — eller endog ved en særlig Garantierklæring hjemlede — Krav, idet Anlægget er ganske utilstrækkeligt til Rummenes Opvarmning, samt under Henvisning til et i Sagens Anledning optaget Syn og Skøn, har Sagsøgerinden under denne Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale: for Omskiftning af Kedel 630 Kr, for Omlægning af Rørsystemet 1500 Kr og for Forstørrelse af Radiatorernes Varmeflader 800 Kr, ialt 2930 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 29 April 1931.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han gør gældende, at hans Tilbud og hans Garanti for Anlæggets Tilstrækkelighed ikke omfatter Anlægget i den udvidede Skikkelse, hvori det sluttelig udførtes, og at han tilmed udtrykkelig har fralagt sig Ansvar for de efter Afgivelsen af hans Tilbud stedfundne Udvidelser af Anlægget, som Sagsøgerinden ikke desmindre krævede udført. Han hævder, at det af de i det optagne Syn og Skøn indeholdte Beregninger netop fremgaar, at — naar Hensyn alene tages til de af Anlægget oprindelig omfattede Rum — vilde Anlægget være tilstrækkeligt. Han har dog anerkendt sin Forpligtelse til at ombytte de i 3 Værelser opstillede Radiatorer og Stikkene til 2 af disse Værelser.

Under Sagen har foruden Parterne bl a Arkitekt Viggo Einfelt, som forestod Ombygningen, afgivet Forklaring.

Efter det oplyste har Sagsøgte oprindelig afgivet Tilbud i Henhold til Arkitektens Beskrivelse, hvorefter der i Kælderen var opstillet en Kedel og det af Tilbudsgiveren blev at undersøge, om denne var stor nok til at kunne opvarme de nye Rum, samtidig med at alle de gamle

Rum var opvarmede. Værelserne skulde beregnes opvarmede til plus 20 Gr Celsius for en udvendig Temperatur paa minus 15 Gr. Det i Henhold hertil af Sagsøgte afgivne Tilbud af 16 August 1929 maa antages at skulle opfylde de ovennævnte i Beskrivelsen indeholdte Vilkaar. Tilbudet, der lød paa 1880 Kr, omfattede tillige andre Arbejder; efter Sagsøgtes Opgivende androg Centralvarmeanlæggets Udvidelse kun 400 Kr af Tilbudssummen. Med Hensyn til, i hvilke Rum Opvarmning efter dette Tilbud skulde finde Sted, foreligger uoverensstemmende Forklaringer fra Parternes Side; efter den af Arkitekt Einfelt afgivne Forklaring maa det antages, at i hvert Fald nogle Trapperum og to Kælderstuer da ikke efter Beskrivelse skulde opvarmes, og at ejheller et Herreværelse paa 1 Sal faldt ind under dette Tilbud, men at Sagsøgte dog i Anledning af senere Forespørgsel erklærede, at han nok mente, at Kedlen kunde slaa til ogsaa til dette Værelse.

Forsaavidt Sagsøgte den 1 Februar 1930 har afgivet en Garanti-erklæring gaaende ud paa, at Anlægget er omlavet af rigelige store Rør og Radiatorer, samt at Anlægget paa ca 75 à 80 Grader paa Termometer paa Kedlen kan opvarme alle Stuer til en Temperatur paa 20 Grader Celsius ifølge Beskrivelser, gør Sagsøgte gældende, at Erklæringens sidstnævnte Ord netop havde Hensyn til, at han ikke vilde paatage sig nogen Garanti, forsaavidt angaar det udenfor Beskrivelserne faldende Arbejde, og der findes at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at der ikke paa den nævnte nogen Tid efter Arbejdets Fuldførelse afgivne Erklæring, hvis Foranledning Parterne ikke har været i Stand til nærmere at oplyse, kan støttes noget særligt Ansvar med Hensyn til de ikke af Tilbudet af 16 August 1929 omfattede Arbejder.

Herefter og idet bemærkes, at Sagsøgte, efter det af Arkitekt Einfelt oplyste ikke har haft nogen Forpligtelse til at regne med en større Varmtvandsbeholder end den forhaandenværende 200 Liters Beholder, til hvis Opvarmning der maa antages at medgaa højest ca 4000 Kalorier pr Time, savnes der Grundlag for i Henhold til Garantierklæringen at gøre Sagsøgte ansvarlig for de med Omskiftningen af Kedlen forbundne Omkostninger, idet Kedlen efter de i Skønsforretningen indeholdte Oplysninger maa antages at have været tilstrækkelig til Opvarmningen af de af Tilbudet omfattede Rum, endog naar det fornævnte Herreværelse anses indbefattet derunder. — Ej heller efter almindelige Kontraktgrundsatninger findes der at paahvile Sagsøgte noget Ansvar i heromhandlede Henseende dels som Følge af den foreliggende Usikkerhed om Sammenhængen med Opstillingen af de senere tilkomne Radiatorer dels som Følge af, at det ikke er oplyst, at den nu stedfundne Omskiftning af Kedel har medført Omkostninger for Sagsøgerinden, der ikke vilde have været nødvendige, da hun traf Beslutning om de nævnte Udvidelser. Det kan herved endnu bemærkes, at Sagsøgerinden saavel ifølge Forholdene som efter de forudgaaende Forhandlinger efter den af Arkitekt Einfelt afgivne Forklaring var bekendt med, at Anlægget var ved Grænsen af Kedlens Ydeevne.

Derimod maa Sagsøgte som Følge af den af ham afgivne Garanti-erklæring være ansvarlig for, at Rør og Radiatorer er af de rette Dimensioner. Som bemærket har han erkendt, at dette ikke er Tilfældet

med Radiatorerne i 3 Værelser (der i Sagen er betegnede som Herreværelset Nr 3, Soveværelset Nr 4 og Badeværelset Nr 16) og med Hensyn til Stikkene til de to første Værelser. Det samme maa imidlertid antages at være Tilfældet med Hensyn til Radiatorerne i de nyindrettede Værelser Nr 14 og 17 og — i Henhold til Arkitekt Einfelts Forklaring — ogsaa forsaavidt angaar Varmeapparatet i det som Nr 12 betegnede Værelse, der tidligere havde været Soveværelse, men fremtidig skulde benyttes som Opholdsstue og som Følge heraf krævede en noget stærkere Opvarmning. Derimod kan det ikke antages, at Sagsøgte har paataget sig at ændre Forholdet for andre af de ældre Værelser, hvori Varmeapparater i Forvejen var anbragt. — Hvad angaar Rørledningerne til Værelserne 16 og 17, hedder det i Skønsmændenes Erklæring, at disse kunde have været store nok, hvis Rørledningerne nærmere Kedlen havde været dimensioneret større.

Bekostningen ved Forstørrelse og Ombytning af Radiatorerne i de nævnte Værelser er af Skønsmændene ansat til 350 Kr og Bekostningen ved de efter det anførte af Garantierklæringen omfattede Rørlednings Forstørrelse eller Fornyelse til ca 300 Kr.

Sagsøgte vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgerinden 650 Kr med Renter som paastaaet. Han vil derhos have at godtgøre hende Sagens Omkostninger, derunder de til de optagne Syn og Skøn medgaaede Udgifter, med 550 Kr.

Nr 143/1931. Bogholder **S Jacobsen** (Selv)

mod

Grosserer **Alfred Olsen** og Aktieselskabet **Alfred Olsen & Co**
(Cohn),

betræffende Erstatning for Pension.

Sø- og Handelsrettens Dom af 15 April 1931: De Indstævnte, Grosserer Alfred Olsen og A/S Alfred Olsen & Co, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Bogholder S Jacobsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse godtgøre de Indstævnte med 300 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanten under fornyet Partsforklaring benægtet, at han under sin tidligere Forklaring for Sø- og Handelsretten har udtalt, at han gennem Personalet havde erfaret, at der var Strid om, hvorvidt Personalet skulde bidrage til Fonden, hvilket han aldrig har hørt noget om.

Med denne Bemærkning og uden at de efter Dommens Indankning tilvejebragte Oplysninger kan føre til andet Resultat, vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

Da Appellanten uden rimelig Grund har indanket Sagen for Højesteret, vil han være at anse med en Bøde til Statskassen af 100 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Bogholder S Jacobsen, til de Indstævnte, Grosserer Alfred Olsen og Aktieselskabet Alfred Olsen & Co med 400 Kroner. Til Statskassen bøder Appellanten 100 Kroner.

Det de Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Bogholder S Jacobsen, blev fra 1 December 1919 ansat som Hovedbogholder i Firmaet Alfred Olsen & Co med en aarlig Gage af 9000 Kr samt eventuel Tantième. Da det nævnte Firma i 1924 omdannedes til et Aktieselskab, overgik Sagsøgeren paa uforandrede Vilkaar i Selskabets Tjeneste og virkede her, indtil han blev opsagt til Fratræden den 30 November 1925.

Ifølge Sagsøgerens Anbringende blev det, da han engageredes i Firmaet Alfred Olsen & Co, af Firmaets Indehaver, Grosserer Alfred Olsen, sagt til ham, der forlangte 10 000 Kr aarlig i Gage, at Firmaet havde en Pensionsfond, og at Sagsøgeren kunde gøre Regning paa en god Pension, og Sagsøgeren gik derfor ind paa, at Gagen fastsattes til 9000 Kr aarlig. Endvidere har Sagsøgeren anført, at han efter at være blevet ansat i Firmaet blev gjort bekendt med et Cirkulære af 2 Maj 1917 fra Firmaet til Personalet, i hvilket Cirkulære følgende var anført:

»Samtidig undlader vi ikke at meddele Dem, at Firmaet som sin Andel af Bidrag til Personalets Pensionskasse atter iaar har indbetalt 25 000 Kr, saaledes at Firmaets samlede Bidrag nu andrager 50 000 Kr.«

Efter Sagsøgerens Ansættelse blev der den 29 April 1920 til Personalet udsendt et Cirkulære, der slutter saaledes:

»Samtidig meddeler vi Dem, at der til Pensionsfonden er overført for Aaret 1919 Kr 30 000 — udgør nu Kr 129 733,40.«

Under nærværende Sag gør Sagsøgeren nu gældende, at han dels ved Grosserer Alfred Olsens Udtalelse ved Sagsøgerens Ansættelse i Firmaet, dels ved de til Personalet i de nævnte Cirkulærer afgivne Udtalelser har erhvervet Ret til Pension, og da hans Krav paa Erstatning i Anledning af, at der ikke ydes ham Pension, er blevet afvist, har

han i sin endelige Paastand paastaaet dels Grosserer Alfred Olsen, der som anført var Indehaver af Firmaet Alfred Olsen & Co, dels A/S Fred Olsen & Co, der har overtaget nævnte Firmas Forpligtelser, dømt til at betale ham en Erstatning, stor 6915 Kr tillige med Renter af Beløbet $4\frac{1}{2}$ pCt p a fra den 1 Januar 1926, til Betaling sker.

De Indstævnte har paastaaet Frifindelse, idet de bestrider, at der ved Sagsøgerens Ansættelse eller senere er lovet ham Pensionsret.

Ifølge de Indstævntes nærmere Fremstilling blev der i Aarene 1916—1920 af Firmaet Alfred Olsen & Co hvert Aar henlagt et vilkaarligt fastsat Beløb til en særlig Konto, idet det var Grosserer Alfred Olsens Ønske, at der skulde oprettes en Pensionskasse, til hvilken ogsaa Personalet skulde bidrage. Dette sidste fik ogsaa Udtryk i ovennævnte Cirkulære af 2 Maj 1917, i hvilket det er anført, at Firmaet havde indbetalt et nærmere angivet Beløb »som sin Andel af Bidrag til Personalets Pensionskasse.«

Da Personalet imidlertid var uvilligt til at yde Bidrag til en Pensionskasse, blev efter de Indstævntes Anbringende Tanken om Oprettelsen af en saadan Kasse opgivet, og Pensionskontoen blev derfor inddraget med Udgangen af 1922.

De Indstævnte har til Støtte for deres Anbringende om, at den paatænkte Pensionsordning ikke er blevet gennemført, henvist til, at der ikke er blevet udfærdiget noget Regulativ for Pensionsfonden, og de Indstævnte har derhos anført, at der, hvis et Regulativ var blevet udfærdiget, ikke vilde have tilkommet Sagsøgeren nogen Pensionsret, idet sædvanemæssigt Pension betinges af, at den paagældende Funktionær har gjort Tjeneste i mindst 10 Aar, medens Sagsøgeren kun har gjort Tjeneste i 6 Aar og derfor under ingen Omstændigheder vilde have kunnet gøre Krav paa Pension. Ifølge de Indstævntes Anbringende vilde der i Henhold til de sædvanligt gældende Regulativer for private Pensionskasser højst kunne blive Spørgsmaal om, at de forinden Karenstidens Udløb afskedigede Funktionærer fik refunderet de af dem til Pensionskassen indbetalte Bidrag, men da Sagsøgeren intet har bidraget til Pensionsfonden, kan han ikke gøre noget Krav gældende paa dette Grundlag.

Endelig har de Indstævnte anført, at Sagsøgeren hverken under sin Ansættelse eller ved sin Fratræden har gjort Krav gældende paa Pension eller Erstatning, men først fremført sit Krav saa sent som i Januar 1929, efter at Direktør i det indstævnte Aktieselskab, Wennstrøm, der som Prokurist hos Firmaet Alfred Olsen & Co særligt arbejdede med Pensionssagen, var afgaaet ved Døden, hvorfor de Indstævnte formener, at det maa komme Sagsøgeren til Skade, naar de Indstævnte nu er afskaaret fra gennem Wennstrøm at give nærmere Oplysninger om Forhandlingerne mellem Firmaet og dets Personale angaaende Pensionssagen.

Overretssagfører Christian Frederik Brorson har som Vidne forklaret, at han, der er Medlem af det indstævnte Aktieselskabs Bestyrelse, gennem Grosserer Alfred Olsen og afdøde Direktør Wennstrøm har erfaret, at det i sin Tid var paatænkt at oprette en Pensionsfond, men at Tanken ikke blev gennemført, da Personalet ikke vilde yde

Bidrag til Fonden. Da Firmaet overgik til Aktieselskab, fandtes der ingen Pensionsfond.

Revisor Carl Henrik Møller, der fra 1914 til 1925 har revideret de Indstævntes Bøger, har som Vidne forklaret, at det var Meningen, at Personalet i Alfred Olsen & Co skulde bidrage til Pensionsfonden, men at der ikke var nogen Stemning for det blandt Personalet.

Sagsøgeren personlig har under Domsforhandlingen forklaret, at Grosserer Alfred Olsen ved Engageringen til ham udtalte, at Firmaet havde en Pensionskasse for Funktionærerne, og at Sagsøgeren maatte regne med Tantième og Pension. Sagsøgeren fik ikke selv det under Sagen omtalte Cirkulære af 29 April 1920, efter hans Formening fordi han havde været ansat saa kort Tid i Firmaet. Sagsøgeren har derhos forklaret, at han gennem Personalet erfarede, at Pensionsforholdene ikke var endeligt udformede, at der ikke var affattet Vedtægter, samt at der var Strid om, hvorvidt Personalet skulde bidrage til Fonden. Sagsøgeren vil, da han blev afskediget, have regnet med, at Pensionsfonden stadig eksisterede, idet han ikke var bekendt med, at den paa-gældende Konto var blevet inddraget.

Indstævnte, Grosserer Alfred Olsen, har personlig forklaret, at det var Meningen, at der skulde oprettes en Pensionsfond, til hvilken Personalet skulde bidrage, og at det er meget muligt, at han har omtalt det til Sagsøgeren ved dennes Engagement. Sagen strandede imidlertid paa, at der ikke var tilstrækkelig Interesse for den hos Personalet Grosserer Alfred Olsen vil have tænkt sig, at der skulde gaa en vis Tjenestetid, før der erhvervedes Ret til Pension, og han har endelig forklaret, at det var vilkaarlige Beløb, der af Firmaet blev henlagt til Pensionskontoen.

Af de under Sagen tilvejebragte Oplysninger fremgaar det, at det har været Meningen at oprette en Pensionskasse i Firmaet Alfred Olsen & Co, og at det er tilkendegivet Firmaets Personale, at der af Firmaet var indbetalt Beløb til en Pensionskonto. Endvidere maa det efter det foreliggende antages, at denne Hensigt er blevet opgivet, idet det ikke lykkedes at faa Personalets Tilslutning, da Firmaets Ledelse ønskede, at Personalet skulde bidrage til Pensionskassen.

Da Sagsøgeren af Cirkulæret af 1917, paa hvilket han tildels støtter sit under Sagen rejste Krav, burde have forstaaet, at det var Meningen, at ogsaa Personalet skulde yde Bidrag til Pensionskassen, og da Sagsøgeren faktisk ikke kom til at yde noget saadant Bidrag, har han allerede herefter ikke med Føje kunnet gaa ud fra, at der tilkom ham Pension. Hertil kommer derhos, at den Omstændighed, at der ikke var oprettet noget Regulativ for Pensionskassen, maatte gøre det klart for

Færdig fra Trykkeriet den 20 Juli 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 16

Torsdag den 30 Juni.

de interesserede, deriblandt Sagsøgeren, at der ikke var kommet nogen endelig Ordning i Stand, og det ligger nærmest at antage, at Sagsøgeren selv om det var kommet til en endelig Ordning, ikke vilde have haft noget Krav paa Pensionskassen, da han kun havde været i Tjennesten i 6 Aar.

Idet der efter det saaledes foreliggende ikke vil kunne tilkendes Sagsøgeren nogen Erstatning hos de Indstævnte, vil disse være at finde. Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Indstævnte med 300 Kr.

Nr 12/1932. **Foreningen til Opkøb og Udstykning af Landejendomme i Sjællands og Fyns Stift samt de sønderjydske Landsdele (Rode)**

mod

Direktør Tage Langebæk (Gorrissen),

betræffende Stadfæstelse af en Arrestforretning.

Arrestforretning af 13 November 1930.

Østre Landsrets Dom af 20 November 1931: Den ovennævnte Arrestforretning ophæves for et Beløb af 902 Kr 50 Øre af det paa Kontrabog Nr 4929 med Banken for Vordingborg og Omegn indestaaende Beløb, men bør iøvrigt som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande. Og bør Sagsøgte, Godsejer Wilhelm Kjær til Sagsøgerne Foreningen til Opkøb og Udstykning af Landejendomme i Sjællands og Fyns Stift og de sønderjydske Landsdele betale 63 702 Kr 37 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 19 December 1930, til Betaling sker, Sagens Omkostninger med 1000 Kr og Arrestens Omkostninger med 280 Kr; iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger. Intervenienten Direktør Tage Langebæk bør være berettiget til 902 Kr 50 Øre af det paa ovennævnte Kontrabog indestaaende Beløb. Intervenienten, Direktør Tage Langebæk bør endelig for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen antaget var, dengang Arresten fandt Sted, den Del af det hos Købmand Petersen beroende Parti Sæd, der ikke skulde tjene til Fyldestgørelse for hans Krav, ikke udskilt fra Ejendommen paa en saadan Maade, at den var udgaaet af Panthavernes Sikkerhed. Men ej heller med Hensyn til det til Købmand Jensen overgivne Parti findes Indstævnte at have tilvejebragt tilstrækkelige Oplysninger til Støtte for, at dette Parti paa endelig og for Panthaverne bindende Maade var fraskilt den pantsatte Ejendom.

Idet Indstævnte herefter er uberettiget til det for dette Parti indkomne Beløb af 902 Kroner 50 Øre, vil Arrestforretningen være i det hele at stadfæste i Forhold til Indstævnte.

Som Sagen foreligger og naar Hensyn tages til de Beholdninger af Sæd, som efter det foran bemærkede ogsaa efter deres Oplægning udenfor selve Ejendommen maatte anses at høre til denne, findes det ikke bevist, at Indstævnte har handlet i Strid med Panthavernes Ret ved Overgivelsen til Købmand Petersen af det Parti Sæd, der var fornødent til Dækning af Petersens Tilgodehavende for Saasæd, og det maa herefter tiltrædes, at Indstævnte ved Dommen er frifundet for at betale Appellanten det til Dækning af nævnte Tilgodehavende medgaaede Beløb af 2966 Kroner 75 Øre. Dommens Afgørelse for Indstævntes Vedkommende med Hensyn til Omkostningerne ved Arrestforretningen og Sagens Omkostninger tiltrædes ligeledes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Den foromhandlede Arrestforretning bør i det hele som lovlig gjort og forfulgt i Forhold til Indstævnte; Direktør Tage Langebæk, ved Magt at stande.

Iøvrigt bør Indstævnte for Tiltale af Appellanten, Foreningen til Opkøb og Udstykning af Landejendomme i Sjællands og Fyns Stift samt de sønderjydske Landsdele, i denne Sag fri at være. I Forhold til Indstævnte bør Landsrettens Dom i Henseende til Arrestforretningens Omkostninger og Sagens Omkostninger for Landsretten ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Obligation af 26 November 1927 erkendte Godsejer Wilhelm Kjær at være blevet Foreningen til Opkøb og Udstykning af Landejendomme i Sjællands og Fyns Stift og de sønderjydske Landsdele skyldig 99 000 Kr, for hvilket Beløb han gav Foreningen Panteret i den ham tilhørende Ejendom »Øbjerggaard« med det i Tinglysningslovens § 37 omhandlede Tilbehør. Godsejer Kjær kom imidlertid snart i økonomiske Vanskeligheder, idet han manglede Driftskapital, hvorfor Godsejer S Scavenius ved Nytaar 1928 tog Gaarden til brugeligt Pant. Da Driften gav Brugspanthaveren Underskud, blev der den 22 Januar 1930 indgaaet en Overenskomst mellem ham og Direktør Tage Langebæk, Godsejer Kjærs Svoger, efter hvilken Overenskomst Langebæk fra den 1 Februar s A at regne overtog Udøvelsen af Brugspanteretten paa nærmere angivne Vilkaar. Driften gav ogsaa Direktør Langebæk et stort Tab, hvorfor han erklærede til December Termin s A at ville fratræde Brugen. Den 12 s M lod Udstykningsforeningen foretage Eftersyn paa Ejendommen og konstaterede derved, at saa godt som hele Kornhøsten var solgt, idet der kun var efterladt ca 200 Tdr Saa- og Fodersæd, at der var oplagret hos Købmand A Jensen i Kjøng ca 135 Tdr Byg og Havre og hos Købmand L Petersen i Vordingborg ca 270 Tdr Havre og ca 350 Tdr Byg, at der siden 13 November s A var solgt 155 Svin samt 12 Pattegrise, 6 Køer, 2 Kvier og 1 Tyr, og at der den 15 s M yderligere vilde blive fjernet 11 Malkekøer. Foranlediget heraf begærede Udstykningsforeningen Arrest foretaget, og den 13 s M blev der af Fogden for Vordingborg Købstad m v foretaget Arrest i Gaardens Besætning og Inventarium samt Beholdningerne af Sæd m m og i de ovennævnte hos de nævnte to Købmænd oplagrede Partier Sæd.

Efter Overenskomst mellem Parterne er de oplagte Partier Sæd solgt; Partiet hos Købmand A Jensen for 902 Kr 50 Øre, og Partiet hos Købmand L Petersen for 5504 Kr 56 Øre; af sidstnævnte Provenu gjorde Petersen sig betalt for sit Tilgodehavende hos »Øbjerggaard« 2966 Kr 75 Øre. Resten af dette Provenu..... 2537 Kr 81 Øre
+ fornævnte Beløb 902 — 50 —

Ialt 3440 Kr 31 Øre

er indsat paa Kontrabog Nr 4929 med Banken for Vordingborg og Omegn.

Udstykningsforeningens Tilgodehavende efter fornævnte Panteobligation pr 11 December 1930 androg..... 92700 Kr 00 Øre
Ejendommen er senere solgt ved Tvangsauktion,

men har kun indbragt Foreningen 28997 — 63 —

saaledes at dens udækkede Tilgodehavende udgør 63702 Kr 37 Øre

Under denne ved nævnte Ret forberedte Sag har Sagsøgerne Foreningen til Opkøb og Udstykning af Landejendomme i Sjællands og Fyns Stift og de sønderjydske Landsdele paastaet den nævnte Arrestforretning stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt, saaledes at den nu

betragtes som foretaget i det paa Kontrabogen indestaaende Beløb 3440 Kr 31 Øre, og Sagsøgte, Godsejer Wilhelm Kjær dømt til at betale 63 702 Kr 37 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 19 December 1930 samt Arrestens Omkostninger med 280 Kr. Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Under Sagen er Direktør Tage Langebæk intervenseret og har paa-staaet Arresten ophævet som ulovlig og Intervenienten kendt ejendomsberettiget til det paa Kontrabogen indestaaende Beløb.

Sagsøgerne har overfor Intervenienten paa-staaet Arrestforretningen stadfæstet og Intervenienten dømt til in solidum med Sagsøgte at betale 2966 Kr 75 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 19 December 1930 og ligeledes in solidum med Sagsøgte Arrestens Omkostninger med 280 Kr.

Intervenienten paa-staar sig heroverfor frifundet.

Sagsøgte har ikke bestridt, at Pantfordringen er forfaldet, ej heller at Sagsøgernes Tilgodehavende udgør det paa-staaede Beløb; han har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at han, siden Ejendommen blev taget til brugeligt Pant, ganske har været berøvet Dispositionsretten. Da denne Indsigelse ikke kan føre til hans Frifindelse, vil han være at dømme til at betale det paa-staaede Beløb med Renter.

Med Hensyn til Arresten har han ingen Paastand nedlagt og ingen særlige Indsigelser fremsat, men henholdt sig til, hvad der af Intervenienten er anført — jfr nedenfor.

Intervenienten har hævdet, at hans Dispositioner i det hele har været lovlige, idet han har holdt sig indenfor den en Brugspanthaver tilkommende Dispositionsbeføjelse. Han har saaledes ikke formindsket Besætningen, idet den Besætning, han efterlod, da han fratraadte, var større end den, hvori Sagsøgerne fik Pant ved den af Sagsøgte udstedte Obligation. Med Hensyn til Sædbeholdningen har han anført, at den efterladte Beholdning var tilstrækkelig; forøvrigt har en Brugspanthaver ingen Pligt til at efterlade det fornødne Saa- og Foderkorn. Det hos Købmand A Jensen oplagrede Parti Korn er af Intervenienten før Arrestens Foretagelse solgt til en Tredjemand, der havde paabegyndt Afhentningen, men blev standset ved Arresten. Da Partiet saaledes med Rette var solgt, er Arresten for saa vidt ulovlig. Af det hos Købmand L Petersen oplagrede Parti har Intervenienten før Arrestens Foretagelse givet Petersen Ret til at gøre sig betalt for sin Fordring, hidrørende fra Driften af Øbjerggaard. Dette er en ganske naturlig og sædvanlig Disposition og for saa vidt er Arresten ulovlig.

Med Hensyn til den Del af Partiet, der overstiger Petersens Krav, gøres det gældende, at Intervenienten ved at fjerne det fra Ejendommen, hvortil han har været berettiget, har berøvet det Egenskaben at være Tilbehør til Ejendommen, hvorfor Panthaverens Ret til det er ophævet.

Hvad angaar det hos Købmand Jensen oplagrede Parti skønnes det ved de afgivne Parts- og Vidneforklaringer tilstrækkelig godtgjort, at Intervenienten før Arresten har solgt Partiet; herefter er Panthaveren afskaaret fra at holde sig til dette, og Arresten vil for dette Parti — hvis Pris udgør 902 Kr 50 Øre — være at ophæve.

Hvad angaar den Del af det hos Købmand Petersen oplagrede Parti, som han har anvendt til Dækning af sit Tilgodehavende, maa Dispositionen anses lovlig, og Intervenienten vil saaledes ikke kunne tilpligtes at betale Sagsøgerne Værdien eller 2966 Kr 75 Øre.

Med Hensyn til Vædien af den overskydende Del af dette Parti 2537 Kr 81 Øre, kan der ikke gives Intervenienten Medhold i hans Betragtninger. Da han ikke har solgt Partiet, ej heller selv fast overtaget det for egen Regning, vil den blotte Oplagring ikke kunne berøve Sagsøgeren hans Ret til stadig at holde sig til det. Den foretagne Arrestforretning vil saaledes, foruden i Besætning, Inventarium m m, være at stadfæste forsaavidt angaar 2537 Kr 81 Øre af det paa den nævnte Kontrabog indestaaende Beløb, og dette gælder baade overfor Sagsøgte og Intervenienten.

Sagsøgte vil endelig have at betale Sagens og Arrestens Omkostninger med henholdsvis 1000 Kr og 280 Kr; iøvrigt vil Sagens Omkostninger være at ophæve.

Nr 145/1932.

Rigsadvokaten

mod

Arthur Ulrik Holger Sophus Malling Egidiusen (Fenger),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 12 Maj 1932: Tiltalte Arthur Ulrik Holger Sophus Malling Egidiusen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Gottlieb Jacobsen, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fenger betaler Tiltalte Arthur Ulrik Holger Sophus Malling Egidiusen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 9 Afdeling, tiltales Arthur Ulrik Holger Sophus Malling Egdiussen

1) for svigagtigt til egen Fordel at have forbrugt nedennævnte Beløb, som han, der var Indehaver af et Incassobureau, i Tiden fra September 1930 til Oktober 1931 havde indkasseret for Boghandler Alfred G Hassing samt for den 29 September og den 24 Oktober 1931 svigagtigt ved urigtigt at foregive, at der intet var indgaaet paa Fordringerne, at have formaaet Boghandler Hassing til som Salær for Indkassationerne at udbetale sig nedennævnte Beløb:

Konto		Inkasseret	Provision
240	Fru Døhlie	65,80	7,50
—	525 Fru Vivi Jacobsen	53,00	5,00
—	2074 Frk Baltzer	5,50	2,00
—	2562 Hilliger	15,00	2,00
—	2572 Fru Herløv	17,40	3,00
—	2738 Johansen	18,00	2,00
—	2767 Fru Jørgensen	12,90	2,00
—	2834 Assistent Larsen	17,50	2,00
—	3261 Johanne Rasmussen	17,40	2,50
—	3296 Ingeniør Saabye	85,00	8,00
—	3828 Buntmager Sørensen	18,00	3,50
—	3865 Einar Jørgensen	15,00	6,00
—	6115 Glarmester Andersen	77,50	5,00
		Ialt Kr 418,00	Kr 50,00

2) for svigagtigt til egen Fordel at have forbrugt nedennævnte Beløb, som han i samme Tidsrum havde indkasseret for Boghandler Hassing, og hvoraf der kun tilkom ham selv 10 pCt i Inkassosalær:

Konto	2872 Chauffør Svend Laursen	Kr 28,00
—	5037 Bagermester Plytzgaard	— 10,00
—	5522 Bestyrer Jacobsen	— 30,00
—	6593 Helge Adelørn	— 34,00
—	6596 Montør Frederiksen	— 5,00
—	6928 Togbetjent Madsen	— 40,00
—	7575 Disponent Møller	— 145,00
—	8425 Frk D Mortensen	— 43,00
		Ialt Kr 335,00

Tiltalte er født den 4 Juli 1876 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte blev i September 1930 antaget af Anmelderen til Indkassations af ham i dette Øjemed overgivne Fordringer paa Afbetalingskunder, og det maa efter det oplyste antages, at Aftalen med Tiltalte er gaaet ud paa, at han foruden at faa sine Udlæg godtgjorte i Vederlag skulde have 10 pCt af de indkasserede Beløb og nogle særlige Vederlag for Eftersøgning af Debitorer og Afhentning af Bøger hos saadanne. Anmelderen maa derhos antages at have været indforstaaet med, at Tiltalte beregnede sig et Salær hos Debitorerne, som Regel 15 pCt.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i de ham paasigtede bedrageriske Forhold.

Tiltalte har erkendt at have indkasseret de under 1) ovenfor anførte Beløb uden at afregne dem til Anmelderen, og han har erkendt at have indsendt til de ovenanførte Tidspunkter til Anmelderen Opgørelser over de ovenfor ad 1 anførte Tilgodehavender for Salær m v og modtaget disse uden paa Opgørelserne at angive, at han havde indkasseret de fornævnte Beløb; han vil dog ikke have handlet i svigagtig Hensigt, idet han har hævdet, at han, der af Anmelderens Kontorchef ved Gennemgang af Indkassationer var opfordret til at afregne en Del nærmere angivne af disse, sagde til Kontorchefen, at en Del af dem betalte, saaledes at Kontorchefen maatte være klar paa, at Tiltalte havde modtaget Afdrag fra en Del af de Debitorer, der var opførte paa Salærafregningerne.

Kontorchef hos Anmelderen Ejnar Andersen har som Vidne benægtet, at Tiltalte har udtalt sig som af ham angivet; de paagældende Fordringer blev netop udtaget til Afregning, fordi Tiltalte opgav, at der intet var indgaaet; han havde haft dem til Inkasso i ca 1 Aar, og Vidnet mente derfor, at de burde afskrives; havde Vidnet vidst, at Tiltalte havde Penge fra disse Fordringer, vilde han selvfølgelig have henvist ham til at dække sit Tilgodehavende heraf.

Tiltalte har endvidere erkendt at have indkasseret de ovenfor under 2) anførte Beløb, men han har gjort gældende, at han i det hele har et betydeligt Modkrav paa Anmelderen, der overstiger den samlede Sum af indkasserede og ikke afregnede Beløb, idet han har hævdet, at han ved, at Indkassationer blev frataget ham, har været berettiget til at modregne overfor Anmelderen med Hensyn til de ikke afsluttede Indkassationer baade de 10 pCt af Fordringernes Beløb, som Anmelderen skulde betale, naar de indgik, og de 15 pCt af Fordringerne, som Debitor skulde betale.

Ovennævnte Kontorchef Andersen har benægtet, at Tiltalte har nogetsomhelst Grundlag for sit paastaede Modkrav; de ad 2 ommeldte Indkassationer blev frataget ham, fordi det havde vist sig, at han havde tilbageholdt indgaaede Beløb paa de ad 1 anførte Fordringer.

Tiltalte har iøvrigt med Hensyn til de manglende Beløb hævdet, at det er en af ham antaget utro Inkassator, der undertiden har beholdt Pengene — hvor meget kan han ikke angive — men han har ikke villet opgive, hvem denne Person er. Resten af de indkasserede Beløb har Tiltalte selv forbrugt.

Idet Tiltaltes Forklaring ad 1 efter dens Beskaffenhed og efter Vidnet Andersens Forklaring ikke findes at kunne staa til troende, maa hans Tilvendelse af de ovenanførte Salærer m v være at tilregne ham efter Straffelovens § 251, medens hans Tilegnelse og Forbrug af de indkasserede Beløb under 1 og 2 — idet hans Paastand om Modkrav og hans ubestyrkede Forklaring om, at en anden delvis har tilegnet sig Beløbene, maa forkastes — vil være at tilregne ham efter Straffelovens § 253. Efter de anførte Bestemmelser og under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 vil Tiltalte være at anse efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Nr 174/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Peder Ejnar Jensen (Harboe),

der ved Østre Landsrets Dom af 1 Juni 1932 er dømt til at anbringes paa en Aandssvageanstalt, derunder Rødbygaard's lukkede Afdelinger.

Østre Landsrets Dom af 1 Juni 1932: Peder Ejnar Jensen bør anbringes paa en Aandssvageanstalt, derunder Rødbygaard's lukkede Afdelinger. Saa bør Tiltalte og betale Sagens Omkostninger, derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører C B Staffeldt, i Salær og Godtgørelse for Udlæg 600 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte Peder Ejnar Jensen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Peder Ejnar Jensen er ved Anklageskrift af 20 April 1932 sat under Tiltale ved Østre Landsret

1.

for Overtrædelse af Straffelovens §§ 185 og 210,

a) ved en Aften i Slutningen af Januar 1929 eller i Begyndelsen af Februar s A paa en Mark ved Landevejen ved Sløse under Anvendelse af Vold at have forskaffet sig Samleje med Mary Jensine Severinsen, født den 2 April 1911;

b) ved den 27 December 1931 Kl ca 8½ Eftmd paa Landevejen ved Godsted at have grebet Julie Marie Sidora, født den 8 September 1915, omkring Brystet, trukket hendes Benklæder ned og befølt hende paa Bagdelen og derefter taget hende bagfra om Livet, indført sit Lem mellem hendes Laar og foretaget Samlejebevægelser, indtil han fik Sædafgang;

2.

for Overtrædelse af Straffelovens § 185 ved den 23 November 1931 Kl ca 3 Morgen paa Landevejen ved Sløse at have forsøgt at forskaffe sig Samleje med Karen Hansen,

saaledes at der nedlægges Paastand paa: principalt, at det ved Dommen bestemmes, at Tiltalte i Medfør af § 1 i Lov Nr 133 af 11 April

1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, anbringes paa en Aandsvageanstalt, derunder Rødbygaards lukkede Afdelinger, subsidiært, at Tiltalte idømmes Straf efter de fornævnte Straffebestemmelser.

Tiltalte er født den 5 August 1909 og ved Saxkøbing Købstad m v Rets Dom af 24 September 1929 efter Straffelovens §§ 185 og 210, jfr §§ 39 og 62, og Lov 1 April 1911 § 13 betingelsesvis anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Ved Nævningernes Kendelse er Tiltalte fundet ikke-skyldig i det i Anklageskriftet under 1 a ommeldte Forhold, og han vil forsaavidt være at frifinde.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten i saa Henseende lægger til Grund, er Tiltalte fundet skyldig i de øvrige Forhold, hvorfor han er tiltalt, saaledes at et Tillægsspørgsmaal om Anvendelse af Straffelovens § 39 af Nævningerne er besvaret bekræftende.

Under den tidligere Sag har Tiltalte været underkastet Observation paa Sindssygehospitalet ved Vordingborg, hvorhos der foreligger en Erklæring af 13 Maj 1929 fra Kredslægen i Østlollands Lægekreds og en Erklæring af 23 s M af Retslægeraadet, hvori udtales, at det kan tiltræde den af Kredslægen afgivne Erklæring, hvorefter Tiltalte er aandssvag i ikke ringe Grad; Raadet har derhos anbefalet, at han som farlig for den offentlige Sikkerhed for nogen Tid anbringes i en Aadssvageanstalt for Arbejdsføre.

Under denne Sag er derhos paany afgivet en Erklæring af Kredslægen under 22 Februar 1932 samt en Erklæring af Retslægeraadet af 4 Marts s A, hvori udtales, at Raadet med Hensyn til Tiltalte kan henholde sig til sin Erklæring af 23 Maj 1929. Arrestanten er aandssvag i ikke ringe Grad og har nu gentagne Gange røbet en uhæmmet Kønndrift. Han maa stadig anses for farlig for Retssikkerheden, og Retslægeraadet maa fremdeles som i 1929 anbefale, at han interneres paa en Aandsvageanstalt.

Retten finder efter det om Tiltaltes mentale Tilstand og øvrige Forhold oplyste at maatte statuere, at de af ham begaaede Forbrydelser godtgør, at han frembyder en saadan nærliggende og alvorlig Fare for Retssikkerheden, at der er Føje til at tage Anklagemyndighedens principale Paastand tilfølge.

Hermed endte første ordinære Session.

Ekstrasessionen.

Tirsdag den 30 August.

Nr 287/1931. **Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda)** (E Bülow)

mod

Radioforhandler C Hansen (Schjørring),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at lade en beskyttet Komposition udføre ved Radio-Højtaler i sit Forretningslokale.

Østre Landsrets Dom af 20 November 1931: Sagsøgte, Radioforhandler C Hansen, bør være uberettiget til indtil 1 Januar 1941 uden Tilladelse af Sagsøgerne, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda), offentligt at lade den musikalske Komposition »Nordisk Sæterrejse, Lystspil-Ouverture« udføre ved Radio-Højtaler i eller fra sit Forretningslokale, men bør iøvrigt for Sagsøgnernes Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger bør Sagsøgerne til Sagsøgte betale 200 Kr, der bliver at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse. Det idømte at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at den i Dommen omtalte Gengivelse af Kompositionen ikke kan betragtes som en Offenliggørelse i Forfatterlovens Forstand, og da den af Appellanten for Højesteret paaberaabte Bestemmelse i Lov Nr 76 af 21 Marts 1930 § 3 ej heller kan medføre, at Gengivelsen er uretmæssig overfor Appellanten, vil Indstævnte efter sin derom nedlagte Paastand være at frifinde. Det bemærkes herved, at Appellantens Paastand, forsaavidt den gaar ud paa, at Indstævnte bør være uberettiget til offentlig at lade Kompositionen udføre ved Radio-Højtaler i og fra sit Forretningslokale, ikke, som Sagen foreligger, egner sig til at tages under Paakendelse.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Radioforhandler C Hansen, bør for Tiltale af Appellanten, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda), i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten til Indstævnte med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Torsdag den 16 April 1931 lod Radioforhandler C Hansen ved Salget af en Radio Højtaler denne demonstrere i sit Forretningslokale for vedkommende Kunder ved at lade Højtaleren gengive Komponisten Niels W Gades Musikværk: Nordisk Sæterrejse, Lystspil-Ouverture, der denne Dag udsendtes fra Statsradiofonien. Det nævnte Musikværk er ifølge Lov af 1 April 1912 om Forfatterret og Kunstnerret beskyttet mod offentlig Udførelse indtil Udgangen af Aaret 1940, idet Komponisten afgik ved Døden den 21 December 1890. Udførelsesretten tilkommer nu Komponistens Datter, Frøken Dagmar Sophie Gade, der er Medlem af Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda) og har meddelt dette Fuldmagt til at foretage ethvert til Rettens Beskyttelse fornødent Skridt.

Idet Sagsøgerne, ovennævnte Forbund, har anført, at den stedfundne Gengivelse af Kompositionen har været offentlig — idet alle og enhver havde Adgang til Forretningslokalet — og er sket i Erhvervsøjemed — som Led i Forhandlingen om Salget af Højtaleren — og at den derfor, jfr den citerede Lovs § 1 d og § 2 b, krænker Frøken Gades Rettigheder, har Forbundet under denne mod Radioforhandler Hansen anlagte Sag nedlagt Paastand om, at det fastslaas, at Sagsøgte indtil den 1 Januar 1941 er uberettiget til uden Tilladelse af Sagsøgerne offentlig at lade den musikalske Komposition »Nordisk Sæterrejse, Lystspil-Ouverture« udføre ved Radio-Højtaler i eller fra sit Forretningslokale, og saaledes har været uberettiget til den 16 April 1931 at lade en Radio-Højtaler i sit Forretningslokale gengive den nævnte Komposition for de tilstedeværende Kunder.

Sagsøgte har erkendt, at offentlig Gengivelse af Kompositionen ved Radio-Højtaler fra hans Forretningslokale er uberettiget, men han paa-
staar sig frifundet iøvrigt, idet han til Støtte herfor har anført, at den stedfundne Demonstration af Højtaleren ikke har indeholdt en Gengivelse af Kompositionen som saadan. For det Tilfælde, at det maatte antages, at der har fundet en saadan Gengivelse Sted, har han anført, at Sagsøgerne ved at samtykke i, at Kompositionen radiospredes, maa have afskaaret sig fra at nedlægge Indsigelse mod Demonstration af Højtalere — hvorved Kompositionen nødvendigvis maa gengives — at Gengivelse af Kompositionen ikke er sket offentlig i Forfatterlovens Forstand, og at Gengivelse af Kompositionen som saadan ikke er sket i Erhvervsøjemed.

Da Retten maa give Sagsøgerne Medhold i, at en offentlig Gengivelse af Kompositionen ved Radio-Højtaler er stridende mod den Frøken Gade ved Loven om Forfatterret og Kunstnerret hjemlede Retsbeskyttelse, ikke alene naar Gengivelsen finder Sted f r a, men ogsaa naar den finder Sted i Sagsøgtes Forretningslokale, vil den første Del af Sagsøgnernes Paastand være at tage til Følge.

Hvad dernæst den anden Del af Paastanden angaar, bemærkes, at det vel ses at forholde sig saaledes, at Sagsøgtes Forretningslokale ved den i Sagen omhandlede Lejlighed var offentlig tilgængeligt, og at Gengivelsen af Kompositionen fandt Sted i Erhvervsøjemed. Da Gengivelsen imidlertid alene skete for at demonstrere Højtaleren for de netop i

Lokalet tilstedeværende eventuelle Købere af denne, findes Gengivelsen ikke at kunne karakteriseres som den »Offenliggørelse«, hvorpaa titnævnte Lov tager Sigte, naar den tillægger Forfatteren en udelukkende Offenliggørelsesret. Sagsøgte vil herefter, forsaavidt denne Del af Paastanden angaar, være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

Onsdag den 31 August.

Nr 180/1932.

Politimesteren i Ribe

mod

Frida Ottine Alvilda Ljungdahl.

Vestre Landsrets Kendelse af 14 Juni 1932: Den af Politimesteren i Ribe Købstad, Ribe Herred og Gjording-Malt Herreder fremsatte Begæring om Umyndiggørelse af Frida Ottine Alvilda Ljungdahl kan ikke tages til Følge. Sagens Omkostninger, hvorunder der tillægges de henholdsvis for Politimesteren og Frida Ljungdahl beskikkede Sagsførere, Overretssagførerne Ejstrup og Jørgensen, i Salær hver 50 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

Efter de om Frida Ottine Alvilda Ljungdahls Aandstilstand og Forhold foreliggende Oplysninger findes hun for Tiden uegnet til selv at drage tilbørlig Omsorg for sin Person og ogsaa iøvrigt uskikket til selv at varetage sine Anliggender. Begæringen om, at hun umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende, findes herefter at burde tages til Følge.

Thi bestemmes:

Frida Ottine Alvilda Ljungdahl umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende.

Der tillægges Højesteretssagfører Møldrups og David i Salær for Højesteret hver 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Politimesteren i Ribe Købstad, Ribe Herred og Gjording-Malt Herteder fremsat Begæring om, at Frida Ottine Alvilda Ljungdahl, der er født den 5 Februar 1911, umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende.

Det fremgaar af Sagen, at Frida Ljungdahl i Sommeren og Efteraaret 1927 havde haft Samleje med flere Soldater, som hun traf ved Kasernen eller paa Gaden i Viborg. Da hun havde paadraget sig Kønssygdom, blev hun den 12 December 1927 indlagt paa Viborg Amtssygehus i Viborg, hvorfra hun ved Værgeraadets Foranstaltning overførtes til Optagelseshjemmet i Viby. Her forblev hun, indtil hun den 17 Juni 1929 indlagdes paa Aandssvageanstalten i Ribe, hvor hun endnu befinder sig. Ifølge en Erklæring af 23 November 1928 fra Afdelingslæge O Gulstad maa Frida Ljungdahl »anses for at være i lettere Grad aandssvag. Quotient ca 60. Hun maa derfor anses for uegnet til at kunne klare sig ude i Livet, dertil kommer hendes uhæmmede erotiske Udfoldelser«.

Under 12 December 1931 har Lægen ved Aandssvageanstalten i Ribe P P Agerbæk afgivet saalydende Erklæring:

»Frida Ottine Alvilda Ljungdahl — — — er af naturligt Ydre, barnlig af Væsen og staar i Intelligens paa et 9—10 Aars Barns Standpunkt. Hun kan under Vejledning deltage i almindeligt husligt Arbejde. Kan strikke og sy ret ordentligt og kan nogenlunde læse og skrive. Hun er noget uligevægtig af Sind, vredes let og surmuler som et Barn og kan pludselig slaa en høj Latter op, ganske umotiveret.

Hun er ikke særlig sanselig af Væsen, ikke udfordrende, saa naar hun tidligere har ladet sig benytte af forskellige Mandfolk skyldes det sikkert mere barnlig Letsindighed og Karaktersvaghed end Sanselighed. Hun er i lettere Grad aandssvag, og det skønnes, at hun vil være ganske uegnet til at klare sig ved egen Hjælp ude i Livet, vil ikke kunne varetage sine økonomiske Interesser og vil let blive Bytte for Efterstræbelser fra Mandfolks Side«.

Endelig har Retslægeraadet under 22 Marts 1932 paa Forespørgsel af den for Politimesteren beskikkede Sagfører afgivet en Erklæring, hvori det hedder:

»— — — at Frida O A Ljungdahl, der efter det oplyste er i lettere Grad aandssvag, maa antages at have mindre Evne end sjæleligt normale Personer til at klare sig ude i Livet, ligesom ogsaa hendes Modstandsdygtighed overfor Fristelser maa antages at være mindre end hos en sjælssund Person, og hun saavel af denne Grund, som paa Grund af sine forstandsmæssige Brist vil være udsat for at komme til at begaa uheldige, maaske endda strafbare Handlinger«.

Under Hensyn til, at Frida Ljungdahls kønlige Udskejelser er be-gaaet, da hun var 16 Aar gammel, og til at det i den foranførte Erklæring fra Lægen ved Aandssvageanstalten i Ribe hedder, at hun ikke er særlig sanselig af Væsen, men at hendes Udskejelser sikkert skyldes mere barnlig Letsindighed og Karaktersvaghed, findes der ikke ganske tilstrækkelig Føje til paa det foreliggende Grundlag at umyndiggøre Frida Ljungdahl, der ikke er i Besiddelse af nogen Formue, og den fremsatte Begæring vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Torsdag den 1 September.

Nr 46/1932.

John M Larsen (Møller)

mod

»Zürich«, Almindeligt Ulykkes- og Ansvarsforsikrings Aktieselskab i Zürich (Bache),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en af Appellanten i det indstævnte Selskab tegnet Forsikring.

Østre Landsrets Dom af 21 December 1931: De sagsøgte, »Zürich«, Almindeligt Ulykkes- og Ansvarsforsikrings Aktieselskab i Zürich, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Direktør John M Larsen, i denne Sag fri at være i Sagsomkostninger til de sagsøgte bør Sagsøgeren betale 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Med Hensyn til de Appellanten i Amerika udbetalte Erstatninger bemærkes, at der af derværende Ulykkesforsikringsselskaber er udbetalt ham i Aaret 1904 25 Dollars, i Aarene 1909 og 1910 to Smaabeløb og i Aaret 1916 300 Dollars i Anledning af den samme Ulykke for hvilken han af Jærnbaneselskabet modtog 1500 Dollars.

For Højesteret er det dernæst oplyst, at de Udskrifter af Appellantens private Konto, som tilsendtes ham fra Esbjerg, kun omfattede Sluttallene paa Kredit- og Debetsiden samt Saldoen, men ingen Specifikation indeholdt over Udgifterne.

Efter samtlige iøvrigt foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Appellanten ved Tegningen af Forsikringen i »Zürich« vidste eller i hvert Fald burde vide, at han allerede var forsikret i »Baltica«.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktør John M Larsen, til Indstævnte »Zürich«, Almindeligt Ulykkes- og Ansvarsforsikrings Aktieselskab i Zürich, med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police Nr 15028 af 24 Juni 1930 med det sagsøgte Selskab »Zürich«, Almindeligt Ulykkes- og Ansvarsforsikrings Aktieselskab i Zürich, tegnede Sagsøgeren under nærværende Sag, Direktør John M Larsen, en Forsikring mod alle Følger af legemlige Ulykkestilfælde for et Tidsrum af 1 Aar fra den 24 Juni 1930 Kl 12 Middag at regne, saaledes at der i Tilfælde af Død skulde udbetales 100 000 Kr, i Tilfælde af Invaliditet 200 000 Kr og i Tilfælde af forbigaaende Erhvervsudygtighed 50 Kr pr Dag.

Den 31 December 1930 paadrog Sagsøgeren sig et ubetydeligt Saar ved det ene Haandled. Dette Saar medførte imidlertid en Blodforgiftning, for hvilken Sagsøgeren i et længere Tidsrum har været under Lægebehandling.

Da det sagsøgte Selskab har vægret sig ved at anerkende Forsikringen som gyldig under Paaberaabelse af, at Sagsøgeren har afgivet en urigtig Besvarelse af forskellige i Forsikringsbegæringen nærmere angivne Spørgsmaal, har Sagsøgeren under denne ved Stævning af 25 Juli 1931 anlagt Sag nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at den af Sagsøgeren tegnede Syge- & Ulykkesforsikringspolice Nr 15028 er gyldigt oprettet og dækker det Sagsøgeren den 31 December 1930 overgaaede Ulykkestilfælde, saaledes at Sagsøgeren i Anledning af samme har Krav paa det i Policen for et Ulykkestilfælde af den paagældende Art hjemlede Beløb.

De sagsøgte har paastaaet sig frifundet og har hævdet, at der under nærværende Sag i hvert Fald kun kan tages Standpunkt til Spørgsmaalet, hvorvidt Forsikringskontrakten er gyldig oprettet eller ikke, men ikke til Spørgsmaalet, om og i hvilket Omfang det angivne Ulykkestilfælde dækkes af Policen.

Det fremgaar af Sagen, at der til Grund for Forsikringskontrakten ligger en af Sagsøgeren den 24 Juni 1930 personlig underskrevet Forsikringsbegæring, der indeholder en Række Spørgsmaal, som den forsikringssøgende erklærer at have besvaret »efter bedste Vidende«. Af disse Spørgsmaal har Sagsøgeren besvaret de i Begæringen under Punkt VII opførte, nedenfor gengivne Spørgsmaal paa følgende Maade:

»A. Har den Forsikringssøgende Ulykkes- eller Sygeforsikring i andet Selskab, eller begærer De saadan nu? I hvilket Selskab og til hvilke Beløb?	Nej.
B. Er en af den Forsikringssøgende begæret Ulykkes- eller Sygeforsikring bleven afslaaet, ophævet eller nægtet Fornyelse?	Har for ca. 3 Aar siden været forsikret i »Zürich« i Tyskland.
C. Har den Forsikringssøgende allerede faaet Erstatning for Ulykkestilfælde eller Sygdom? Naar, af hvilket Selskab eller Sygekasse, og hvor stort Beløb?»	Nej.

De Sagsøgte gør nu gældende, at den urigtige Besvarelse af de nævnte Spørgsmaal viser sig paa følgende Maade:

a d A. Sagsøgeren har fortiet, at han allerede ved Police af 19 August 1929 med »Assurance-Kompagniet Baltica« havde tegnet en Ulykkesforsikring med følgende Forsikringssummer: Ved Død 100 000 Kr ved Invaliditet 100 000 Kr samt 30 Kr i Dagpenge ved forbigaaende Arbejdsudygtighed.

a d B. Sagsøgeren har fortiet, at »The Travelers Insurance Company« i Connecticut i Aaret 1915 har afslaaet hans Begæring om en Forsikring paa 25 000 Dollars og 125 Dollars ugentlig, at »General Accident Fire and Life Assurance Corporation Ltd.« i Philadelphia i Aaret 1916 ophævede en af ham tegnet Forsikring efter at have fyldstgjort et Skadeskrav, at han i Aaret 1925 fik Afslag paa sin Begæring om en Ulykkesforsikring i »Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898« og en Tillægs-Livsforsikring i »Nordisk Livsforsikrings-Aktieselskab af 1897«, og at han endelig i April 1927 fik Afslag paa sin Begæring om en Syge- og Ulykkesforsikring i »Forsikringsaktieselskabet Haand i Haand«. Hertil kommer, at Oplysningen om, at han for ca. 3 Aar siden havde været forsikret i det sagsøgte Selskabs Afdeling i Tyskland, er urigtigt, idet den heromhandlede Forsikring var tegnet i »Basler-Lebens-Versicherungs-Gesellschaft«.

a d C. Sagsøgeren har fortiet, at han i Aarene 1904—1916 under sit Ophold i De forenede Stater i Nordamerika har faaet honoreret en Række Skadeskrav hos forskellige amerikanske Selskaber.

De sagsøgte hævder nu, at Forsikringskontrakten ikke er bindende for Selskabet, da den paa alle Punkter urigtige Besvarelse kun kan være afgivet i svingagtigt Øjemed for at formaa Selskabet til at tegne Forsikringen, og da alle de Forhold, om hvilke der i Forsikringsbegæringen ønskes Oplysninger, er af Betydning for Selskabet. Selv om det antages, at der ikke har foreligget Svig fra Sagsøgerens Side, vil Forsikringskontrakten alligevel ikke været bindende for det sagsøgte Selskab, idet dette ikke vilde have overtaget Forsikringen, saafremt det rette Forhold med Hensyn til Sagsøgerens tidligere Erstatning, ophævede og afslaaede Forsikringer samt den løbende Forsikring i »Baltica« havde været oplyst.

Sagsøgeren, der erkender, at der fra hans Side foreligger en objektiv urigtig Besvarelse af de paagældende Spørgsmaal — ialt væsentligt som af de sagsøgte anført —, hævder heroverfor bestemt, at der ikke er udvist nogen Art af Svig fra hans Side; han gør gældende, at han, da han lod sig forsikre i det sagsøgte Selskab, ikke var vidende om, at han allerede var forsikret i »Baltica«, og at det er undskyldeligt, at de øvrige under B og C nævnte Spørgsmaal er besvaret urigtigt, navnlig naar henses til den Maade, paa hvilken Forsikringen er kommet i Stand. Han fastholder derhos, at Spørgsmaalenes rigtige Besvarelse vilde have været uden Betydning for det sagsøgte Selskab ved dets Overvejelser af, hvorvidt Forsikringen burde antages.

Angaaende de nærmere Omstændigheder ved Forsikringskontraktens Istandbringelse er der for Landsretten afgivet Forklaring af Sagsøgeren, Direktør Svend With og Overinspektør C Nordenhof, hvilke sidste er henholdsvis Generalagent for og Overinspektør i det sagsøgte Selskab.

Det fremgaar af disse Forklaringer, at Nordenhof i Efteraaret 1929 henvendte sig til Sagsøgeren paa dennes Kontor i Esbjerg for at opnaa en Overførelse af Forsikringer til det sagsøgte Selskab; efter Nordenhofs Udsagn var det Sagsøgeren, der tog Initiativet til at drøfte Spørgsmaalet om en Ulykkesforsikring, hvad Sagsøgeren dog bestrider. I Maj 1930 opsøgte Direktør With Sagsøgeren paa dennes Kontor i København og foreslog ham at tegne en Ulykkesforsikring i »Zürich«, og With havde da ialt fire mundtlige Konferencer med Sagsøgeren om Sagen. Den 20 Maj 1930 sendte With Sagsøgeren to Forslag til en Forsikring, af hvilke Forslag det ene mod en aarlig Præmie af 440 Kr var overensstemmende med den senere afsluttede Forsikringskontrakt, og den 17 Juni s A sendte With Sagsøgeren en Forsikringsbegæring med Anmodning om Tilbagesendelse i underskrevet Stand. Paa denne Begæring havde With ladet udfylde Svarrubrikkerne, herunder ogsaa Spørgsmaalene under Punkt VII, med Skrivemaskine med Undtagelse af den Svarrubrik, der vedrørte Spørgsmaalene angaaende Sygdomme m v, som den forsikrings søgende mulig led eller havde lidt af. Sagsøgeren havde Begæringen liggende en Uge, hvorefter With kom igen den 24 s M. Sagsøgeren udfyldte derefter Svarrubriken vedrørende Sygdomme, gjorde yderligere et Par Tilføjelser med Blækstift vedrørende sin Stillingsbetegnelse og de berettigede til Forsikringsbeløbet i Tilfælde af Dødsfald samt underskrev Begæringen. Der er mellem With og Sagsøgeren Uenighed om, i hvilket Omfang de i Begæringen opstillede Spørgsmaal er blevet gennemgaaet under deres Samtaler. Efter Withs Forklaring er Spørgsmaalene berørt, ligesom Sagsøgeren er gjort bekendt med disse, selv om han (With) ikke har foretaget en nøje Examination af Sagsøgeren; han henviser i saa Henseende til, at han ikke havde kunnet udfylde Svarrubrikkerne som sket, hvis han ikke havde talt med Sagsøgeren derom under en af de foreudgaaende Konferencer, at Sagsøgeren som nævnt havde Begæringen liggende en Uge, og at Sagsøgeren under deres sidste Samtale sad med Begæringen foran sig og gjorde Tilføjelser paa denne. Sagsøgeren har derimod hævdet, at han ikke læste de maskinskrevne Besvarelser gennem, at han gik ud fra, at disse Besvarelser kun var at anse som rene Formaliteter, og at det maatte staa klart for With, at han kun vilde hæfte for Rigtigheden af de Bemærkninger og Svar, som han selv havde paaført Begæringen.

Af de Oplysninger, der er fremkommet angaaende Urigtighederne i Besvarelsen af de ovenfor refererede, i Forsikringsbegæringen under Punkt VII opstillede Spørgsmaal, fremhæves følgende:

a d A. Den 1 Juli 1929 underskrev Sagsøgeren i Esbjerg en Begæring om en Ulykkesforsikring i »Baltica«, og den 19 August s A blev en Police af det foran gængivne Indhold udstedt, hvorefter den afleveredes til og betaltes af Sagsøgerens Prokurist i Esbjerg, uden at denne forinden satte sig i Forbindelse med Sagsøgeren. Da Opkrævningen for Fornylsespræmien blev præsenteret i August 1930, telefonerede Prokuristen til Sagsøgeren i København og forespurgte, om Præmien maatte betales, hvad Sagsøgeren gav ham Tilladelse til. Sagsøgeren har forklaret, at han, efter at have underskrevet den nævnte Forsikringsbegæring, overfor vedkommende Agent forlangte forskellige Oplysninger,

og at han derefter, da Agenten ikke kunde tilfredsstill ham, erklærede, at han ingen Forsikring ønskede. Han har endvidere forklaret, at han, der med Mellemrum fra sit Kontor i Esbjerg fik sendt Udskrifter af sin private Konto, ikke har lagt Mærke til nogen Udgift til den heromhandlede Police.

Han vil saaledes hævde, at han først blev bekendt med, at Forsikringen var tegnet, da han i August 1930 blev ringet op i Telefonen af Prokuristen angaaende Betaling af Fornyelespræmien. Han opretholdt dog Forsikringen og har ogsaa overfor »Baltica« rejst Krav i Henhold til Policen i Anledning af det heromhandlede ham overgaaede Ulykkestilfælde. Den paagældende Agent J P Melchior har som Vidne forklaret, at det er rigtigt, at Sagsøgeren under Forhandlingerne i Sommeren 1929 blev utaalmodig og tilsidst erklærede ikke at ville have nogen Forsikring, men at han, da han fik den Opfattelse, at Sagsøgeren ved den paagældende Lejlighed var »lidt kort for Hovedet« og nok alligevel vilde have Forsikringen, afleverede Policen paa hans Kontor og fik Præmien betalt.

a d B. Oplysningen om, at »The Travelers Insurance Company« i 1915 har afslaaet Sagsøgerens Begæring om en Forsikring, bekræftes ved Indholdet af en Skrivelse af 14 April 1931 fra det nævnte Selskab til »Zürich«s Afdeling i Chicago. Sagsøgeren har dog forklaret, at han ikke kender noget til et saadant Afslag.

Sagsøgeren indrømmer, at hans Forsikring i »General-Accident Fire and Life Assurance Corporation Ltd.« blev ophævet i 1916, men han gør gældende, at dette ikke skyldtes den stedfundne Skadesudbetaling, men at han selv opsagde Forsikringen paa Grund af sin Afrejse fra Amerika.

I December 1925 indgav Sagsøgeren Begæring om en Ulykkesforsikring i »Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898« med følgende Forsikringssummer: Ved Død 200 000 Kr, ved Invaliditet 400 000 Kr samt Dagpenge indtil 100 Kr pr Dag, hvorhos han samtidig indgav Begæring om en Tillægs-Livsforsikring i »Nordisk Livsforsikrings-Aktieselskab af 1897«. I den Anledning blev Sagsøgeren undersøgt af Selskabernes Læge, Dr med Johs Ulrich, der ved Undersøgelsen paaviste Spor af Sukker i Urinen. Begge de nævnte Begæring blev afslaaet. »Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898« udtaler herom i Skrivelse af 16 Oktober 1931 til de sagsøgte Sagfører bl a »— — — at Hr Larsens Begæring om Livsforsikring blev overgivet Komiteen for mindregode Liv til Bedømmelse, og at Resultatet blev et Tilbud om Forsikring til ret stærkt forhøjet Præmie, idet der samtidig blev stillet i Udsigt, at der var Mulighed for billigere Tilbud, saafremt der præsteredes en særlig Blodsukkerundersøgelse. Hr. Larsen ønskede imidlertid ikke at akceptere Tilbudet og har ej heller præsteret den omskrevne særlige Undersøgelse, og paa Basis heraf afsloges Begæring om Ulykkesforsikring«.

Det bemærkes herved, at Sagsøgeren under Sagen har produceret en Erklæring af 24 Oktober 1931 fra Dr med A Blad, i hvilken Erklæring bl a udtales, at Sagsøgerens Urin ved gentagne Undersøgelser aldrig har indeholdt Sukker, og at en Undersøgelse har vist et fuldstændig

normalt Sukkerstofskifte, hvilket udelukker, at Sagsøgeren lider af eller har lidt af Sukkersyge.

I April 1927 indgav Sagsøgeren Begæring om en Syge- og Ulykkesforsikring i »Forsikringsaktieselskabet Haand i Haand« med følgende Forsikringssummer: Ved Død 100 000 Kr, ved Invaliditet 100 000 Kr samt Dagpenge 50 Kr pr Dag. Denne Begæring blev, efter hvad »Haand i Haand« har oplyst i Skrivelse af 8 Oktober 1931 til de sagsøgte Sagsførere, afslaaet efter modtagne Oplysninger fra »Nordisk Ulykkesforsikring«.

Hvad angaar Sagsøgerens Oplysning i Forsikringsbegæringen om, at han for ca 3 Aar siden havde været forsikret i det sagsøgte Selskabs Afdeling i Tyskland, har Sagsøgeren oplyst, at der fra hans Side foreligger en Forveksling af »Zürich« med det foran nævnte Forsikringselskab i Basel.

a d C. Sagsøgeren erkender, at han for ca 20 Aar siden fik udbetalt en Skadeserstatning paa ca 100 Dollars af »The Ocean Accident & Guarantee Corporation Ltd.« i New York, og at han i Maj 1916 fik udbetalt en Erstatning paa 1500 Dollars af et amerikansk Jærnbane-selskab som Følge af Tilskadekomst ved en Jærnbaneulykke. Han vil derhos ikke bestride, at han tre Gange, senest i 1916, kan have faaet honoreret Skadeskrav i »General Accident Fire and Life Assurance Corporation Ltd.« i Philadelphia. De sagsøgte har anført, at Sagsøgeren yderligere i Aarene 1904—1916 under sit Ophold i Amerika har faaet udbetalt op imod en halv Snes Skadeserstatninger af forskellige amerikanske Ulykkesforsikringsselskaber, og støtter sig i saa Henseende paa Af-skrifter af en Række Skrivelser fra saadanne Selskaber samt en Liste udfærdiget af et amerikansk Forsikringsbureau »Hooper-Holmes«. Sagsøgeren bestrider imidlertid Rigtigheden af disse Oplysninger, og naar henses til den uklare og uoverskuelige Maade, paa hvilken dette Materiale er forelagt Retten, er det ikke muligt at finde sikre Holdepunkter for Oplysningernes Rigtighed.

De sagsøgte Sagsførere har i en Skrivelse af 20 Oktober 1931 udbedt sig en Udtalelse fra Assurandør-Societetet bl a om følgende Spørgsmaal:

»Vil den Omstændighed, at en ansøgt, ekstraordinær stor Forsikring oplyses at være afslaaet af to eller flere førende Selskaber, normalt medføre, at det sidst ansøgte Selskab afslaaer Begæringen eller vil det normalt medføre en Antagelse af Forsikringen til forhøjet Præmie, eller eventuelt en Antagelse med normale Forsikringssummer«.

Assurandør-Societetet har i Skrivelse af 2 November 1931 besvaret det stillede Spørgsmaal saaledes:

»Den Omstændighed, at en ansøgt, ekstraordinær stor Forsikring er afslaaet af to eller flere førende Selskaber, vil medføre, at det sidst ansøgte Selskab indhenter Oplysninger hos de tidligere søgte. Af de saaledes indhentede Oplysninger vedrørende Aarsagen til de tidligere Afslag vil Selskabets Standpunkt afhænge. En Forhøjelse af den normale Præmie vil i Almindelighed ikke føre til Forsikringens Antagelse«.

De sagsøgte Sagsførere har endvidere i Skrivelse af 11 November 1931 udbedt sig en Udtalelse fra »Komiteen til Bedømmelse af Syge-

og Ulykkesforsikring med forøget Risiko« efter at have givet en til hans Sagsfremstilling svarende Fremstilling af Sagens faktiske Omstændigheder.

Den nævnte Komite har derefter under 14 November s A afgivet en saalydende Udtalelse:

»I Anledning af den i Skrivelse af 11 November d A til Komiteen rettede Forespørgsel om, hvilket Standpunkt et sundt drevet Forsikringsselskab efter sædvanlig forsvarlig Forsikringspraksis maa antages at ville indtage til en Begæring som den i Deres Skrivelse omhandlede, saafremt der med Hensyn til den Forsikringssøgende havde foreligget en fuldstændig og rigtig Besvarelse af de ham forelagte Spørgsmaal, skal Komiteen udtale, at ligesom de to af Dem omtalte Selskaber, der havde paalidelige Oplysninger om den Forsikringssøgende, har afslaaet Forsikringsbegæringen, vilde formentlig ogsaa andre sundt og forsvarligt drevne Selskaber have afslaaet Begæringen pure, medmindre de vilde have henvist Begæringen til Komiteen til Bedømmelse af Syge- og Ulykkesforsikring med forøget Risiko.

Med Hensyn til det Standpunkt, Komiteen i saa Tilfælde vilde have indtaget skal man udtale, at Komiteen, inden den traf sin Afgørelse, uvægerlig vilde have forlangt en Urin- og Blodsukkerundersøgelse, samt en Lægeudtalelse angaaende den Forsikringssøgendes Hjerter og Lunger. Om og paa hvilke Betingelser Komiteen derefter vilde kunne have antaget Forsikringen, vilde afhænge af Indholdet af de indhentede Erklæringer.

Der vil dog kun kunne blive Spørgsmaal om Afslag eller Antagelse paa meget skærpede Vilkaar.»

Efter det saaledes fremkomne og det under Sagen iøvrigt oplyste skal Retten udtale:

Den Omstændighed, at det sagsøgte Selskabs Repræsentanter, som af Sagsøgeren fremhævet, har været virksomme for at bringe Forsikringen i Stand, og at de Svarrubrikker i Forsikringsbegæringen, der her er Tale om, er udfyldt af Selskabets Generalagent, kan ikke fritage Sagsøgeren for sædvanligt Ansvar for Rigtigheden af de anførte Besvarelser, og der findes ingen Støtte for Sagsøgerens Antagelse af, at det maatte staa klart for Generalagenten, at Sagsøgeren kun vilde hæfte for Rigtigheden af de Bemærkninger og Svar, som han selv paaførte Forsikringsbegæringen.

Med Hensyn til Besvarelsen af Spørgsmaal VII A i Forsikringsbegæringen kan det mod Sagsøgerens Benægtelse ikke anses godtgjort, at han, da han den 24 Juni 1930 underskrev Forsikringsbegæringen, havde Kendskab til, at han allerede var forsikret i »Baltica«. Derimod burde Sagsøgeren, da han et Par Maaneder senere fik Kendskab hertil, have givet det sagsøgte Selskab Underretning herom.

Medens det nu ikke kan statuere, at Sagsøgerens urigtige Besvarelse af de i Forsikringsbegæringen under Punkt VII, B og C, opførte Spørgsmaal er sket i svigagtig Hensigt, navnlig naar henses til den Maade, paa hvilken Forsikringen er kommet i Stand, maa det antages, at Sagsøgeren, da han underskrev Begæringen, vidste eller i hvert Fald burde vide, at Besvarelsene var urigtige.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt det sagsøgte Selskab kan antages at have villet overtage Forsikringen, om de rette Forhold

havde været oplyst, maa der gaas ud fra, at den rigtige Besvarelse af alle de heromhandlede Spørgsmaal er af Betydning for Selskabet ved dets Overvejelse af, hvorvidt den ansøgte Forsikring bør antages, hvorved maa fremhæves, at den Forsikring, som Sagsøgeren opnaaede, maa betegnes som en ekstraordinær stor Forsikring, og at den Omstændighed, at Begæringer fra samme Forsikringstager om Forsikringer af lignende ekstraordinær Karakter er afslaaet af to større Forsikringsselskaber, maa antages at ville have gjort det i høj Grad tvivlsomt, om den senere søgte Forsikring vilde være blevet antaget. Under disse Forhold findes de sagsøgte, af de foran gengivne sagkyndige Erklæringer støttede, Paastand om, at de ikke vilde have overtaget Forsikringen, dersom Sagsøgeren havde besvaret de ham stillede Spørgsmaal rigtigt, at burde lægges til Grund ved Paadømmelsen.

Som Følge heraf vil det sagsøgte Selskab være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare de sagsøgte med 500 Kr.

Nr 172/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Niels Christian Christensen (Knudtzon),

der tiltales for Meddelagtighed i Brandstiftelse.

Vestre Landsrets Dom af 1 Juni 1932: De Tiltalte Morten Marinus Christensen, Lars Peter Martinus Christensen, Jens Peter Christensen og Ane Marie Kathrine Nielsen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i henholdsvis tre Aar, tre Aar, to Aar og eet Aar. Niels Christian Christensen bør hensættes til Tugthusarbejde i to Aar. I Erstatning til Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger betaler de Tiltalte een for alle og alle for een 10 944 Kr. Saa udreder de Tiltalte og een for alle og alle for een Sagens Omkostninger, dog at Morten Marinus Christensen alene til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ejstrup, i Salær betaler 125 Kr, Lars Peter Martinus Christensen til sin Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Teisen, 125 Kr, Jens Peter Christensen og Niels Christian Christensen een for begge og begge for een til deres Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Jensbye, 150 Kr og Ane Marie Kathrine Nielsen til sin Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører H Jørgensen, 125 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

Efter det for Højesteret oplyste efterlod Tiltalte de i Dommen omtalte to Cykler paa Østergaard, hvor de af Morten Marinus Christensen blev anbragt i et senere nedbrændt Udhus. Med denne Bemærkning og løvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, saavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Knudtzon betaler Tiltalte Niels Christian Christensen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 1ste jyske Statsadvokatur's Anklageskrift af 25 April 1932 er Morten Marinus Christensen, Lars Peter Martinus Christensen, Jens Peter Christensen, Niels Christian Christensen og Ane Marie Kathrine Nielsen sat under Tiltale til at lide Straf:

A. de Tiltalte Morten Marinus Christensen og Ane Marie Kathrine Nielsen efter Straffelovens § 281, 2 Stk, for Brandstiftelse ved den 23 Februar 1932 Kl ca 10 Aften i Forening for at besvige Brandforsikringen at have sat Ild paa den Tiltalte Morten Marinus Christensen tilhørende Ejendom, »Østergaard« i Allerup, idet Tiltalte Christensen i Overværelse af Tiltalte Nielsen med en brændende Tændstik antændte Halmen i Ejendommens Lade, hvilket forårsagede, at Ejendommens 3 Udlænger derefter nedbrændte ved Ildens videre Udbredelse;

B. de Tiltalte Lars Peter Martinus Christensen, Jens Peter Christensen og Niels Christian Christensen principalt efter Straffelovens § 281, 2 Stk, jfr § 54, subsidiært efter Straffelovens § 281, 2 Stk, jfr § 51, for i Tiden umiddelbart før den 23 Februar 1932 Kl ca 10 Aften, da den ovenfor under A ommeldte Brandstiftelse fandt Sted, paa »Østergaard« i Allerup i Samraad at have besluttet at udføre denne Brandstiftelse ved fælles Bistand, eller dog ved Løfter, Opmuntringer eller andre Forestillinger at have søgt at virke til dens Iværksættelse;

C. de Tiltalte Lars Peter Martinus Christensen og Jens Peter Christensen efter Straffelovens § 259 for svigagtig Omgang ved Benyttelse af Brandforsikring ved til de nedennævnte Tider under Opgørelse af den dem ved Ildebrand paa »Østergaard« i Allerup Sogn den 23 Februar 1932 overgaaede Skade i den Hensigt at besvige vedkommende Forsikringselskaber svigagtigt som brændt at have opgivet:

Tiltalte L P M Christensen:

den 29 Februar 1932 i Aalborg til Forsikrings-Aktieselskabet »Absalon«s derværende Repræsentant forskellige Løsøreeffekter (Beklædningsgenstande, Indbogenstande, Sengetøj, Bøger, Vildtskind m m), vurderet til ialt 1188 Kr 40 Øre;

Tiltalte J P Christensen:

nogle faa Dage efter den 23 Februar d A til Forsikringselskabet »Haand i Haand«s Repræsentant i Aalborg forskellige Løsøreeffekter (Beklæd-

ningsgenstande, Skotøj, Skomagerværktøj, Sengetøj, Brændsel m m), vurderet til ialt 429 Kr 03 Øre.

Morten Marinus Christensen er født den 21 Juni 1889 og er tidligere straffet saaledes:

ved Dronninglund Herreds Politiret den 28 August 1909 for Overtrædelse af Straffelovens § 235 vedtaget Bøde af 20 Kr,

ved Højesteretsdom af 20 Januar 1921 efter Straffelovens §§ 145 og 146, begge §§ sammenholdt med § 52 3, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage,

ved Vestre Landsret Dom af 29 Maj 1925 efter Straffelovens § 146 med samme Fængsel i 120 Dage,

ved Sæby Købstads m v Rets Dom af 22 November 1926 efter Brandpolitilovens § 11 næstsidste Stykke med en Bøde af 20 Kr til Dronninglund Herreds Politikasse,

ved Vestre Landsrets Dom af 1 Oktober 1929 efter Lov Nr 279 af 30 Juni 1922 §§ 13, 14, 26, jfr 34 2 og 5 Stk og 37 med Bøde til Dronninglund Sogns Kommunekasse af 180 Kr.

Lars Peter Martinus Christensen er født den 21 Juni 1889 og tidligere straffet saaledes:

ved Børglum Herreds Ekstrarets Dom af 20 August 1908 efter Straffelovens § 228, jfr Lov af 1 April 1905 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage,

ved Dronninglund Herreds Politiret den 28 August 1909 for Overtrædelse af Straffelovens § 235 med vedtaget Bøde 20 Kr,

ved Højesteretsdom af 25 Juni 1915 efter Straffelovens § 230, 2 Stk, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

ved Højesteretsdom af 15 November 1920 efter Straffelovens § 281, 2 Stk, med Forbedringshusarbejde i tre Aar.

ved Sæby Købstads og Dronninglund Herreds Ret for Overtrædelse af Lov om Jagten af 30 Juni 1922 §§ 14 og 34 1 og 2 den 1 Februar 1924 vedtaget Bøde 130 Kr,

ved Vestre Landsrets Dom af 29 Maj 1925 efter Straffelovens § 146 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage,

ved Vestre Landsrets Dom af 1 Oktober 1929 efter Lov Nr 279 af 30 Juni 1922 §§ 13, 14, 26, jfr § 34, 3 og 5 Stk, og § 37 samt § 34, 6 Stk, med Bøde til Dronninglund Sogns Kommunekasse af 250 Kr.

Jens Peter Christensen er født den 27 Oktober 1885 og er tidligere anset

ved Dronninglund Herreds Ekstrarets Dom af 17 November 1904 efter Straffelovens § 228, tildels sammenholdt med § 37, med Fængsel paa Vand og Brød i 2 × 5 Dage,

ved samme Rets Dom af 16 December 1909 efter samme Lovs § 230, 1 Stk, jfr midlertidig Lov af 1 April 1905 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage,

ved Viborg Landsoverrets Dom af 10 Oktober 1910 efter Straffelovens § 231, 2 Led, og § 247 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder,

ved Sæby Købstad og Dronninglund Herreds Rets Dom af 30 November 1927 efter Straffelovens § 235 og for Overtrædelse af Politivedtægten for Hjørring Amts Landdistrikt § 1 med en Bøde af 50 Kr til

Statskassen, subsidiært simpelt Fængsel i 8 Dage og med en Bøde af 50 Kr til Dronninglund Herreds Politikasse,

ved Vestre Landsrets Dom af 30 August 1929 efter midlertidig Lov af 1 April 1911 § 1, 1 Stk; det udstaaede Varetægtsfængsel traadt i Stedet for Straf.

Niels Christian Christensen er født den 5 Juli 1881 og er tidligere anset

ved Børglum Herreds Ekstrarets Dom af 20 August 1908 efter Straffelovens § 228, ifr midlertidig Lov af 1 April 1905 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage,

ved Dronninglund Herreds Ekstrarets Dom af 15 April 1909 efter Straffelovens § 203 med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage,

ved Højesteretsdom af 25 Juni 1915 efter Straffelovens § 230, 1 og 2, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

ved Nørresundby Købstads og Kjær Herreds Ekstrarets Dom af 18 Februar 1918 efter Straffelovens § 231, I, med samme Art Straf i 2 Aar,

ved Højesteretsdom af 15 November 1920 efter Straffelovens § 281, 2 Stk, med Tugthusarbejde i 3 Aar,

ved Vestre Landsrets Dom af 29 Maj 1925 med Tugthusarbejde i 3 Aar efter Straffelovens § 232,

ved Hjørring Købstads Rets Dom af 17 Juni 1930 efter Straffelovens § 232, 1 Stk, med Tugthusarbejde i 3½ Aar. I Henhold til kgl Resolution af 18 Februar 1932 er han betingelsesvis fritaget for Udstaaelse af den resterende Del af ovennævnte Straf.

Ane Marie Kathrine Nielsen er født den 6 Maj 1899 og tidligere anset ved Vestre Landsrets Dom af 29 Maj 1925 efter Straffelovens § 146, ifr midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage,

ved Sæby Købstad m v Rets Dom af 22 November 1926 for Overtrædelse af Brandpolitilovens § 21 idømt Bøde til Dronninglund Herreds Politikasse af 40 Kr.

Tiltalte Morten Marinus Christensen, der foruden en betydelig Prioritetsgæld i sin Ejendom havde en Del løs Gæld, har tilstaaet, at han paa Grund af sine vanskelige økonomiske Forhold for længere Tid siden havde besluttet at brænde sin Gaard af, og at han havde anmodet sin Husbestyrerinde og Samleverske, Tiltalte Ane Marie Kathrine Nielsen, der i 10 Aar havde tjent paa hans Gaard, og som han var forlovet med, om at foretage Ildspaaættelsen. Hun vilde imidlertid ikke gøre det og fraaadede ham hans Forehavende. Brandaftenen henimod Kl 10 gik Tiltalte Morten Marinus ud i Ko- og Svinestalden sammen med Tiltalte Ane Marie, der forstod, at han nu vilde stikke Ild paa Gaarden. I Kostalden løste Morten Marinus en Kvie, som han jog ud i Laden, og derefter gik begge de Tiltalte ud i Laden, hvor Morten Marinus med en Tændstik satte Ild i noget Halm, der hang ned fra Loftet. Han tog nu en Flagermuslygte, som Ane Marie bar, sparkede Glasset itu og smed den paa Gulvet, hvorpaa han gik ind i Stuehuset. Da han var naaet derind, raabte Ane Marie til ham, at det brændte, hvorpaa han gav sig i Lag med at redde Kreaturerne, medens Ane Marie alarmerede Naboerne. Ved Bran-

den blev alle Kreaturerne reddet med Undtagelse af den fornævnte Kvie og nogle Svin, der ligesom den var anbragt i Laden.

Tiltalte havde inden Branden meddelt Ane Marie, hvorledes Brandstiftelsen skulde foregaa, og instrueret hende om under den i Anledning af Branden stedfindende Undersøgelse at forklare, at hun Brandaftenen var gaaet ud i Ko- og Svinestalden for at se til en So, at hun der var blevet opmærksom paa, at en Kvie havde revet sig løs og var gaaet ud i Laden, og at Branden var opstaaet som Følge af, at Kvien, da hun med en Flagermuslygte i Haanden vilde føre den tilbage til Kostalden, havde slaaet bagud, hvorved hun tabte Lygten i noget Halm, der straks blussede op. Ane Maries første Forklaringer angaaende Brandens Opstaaen blev da ogsaa afgivet i Overensstemmelse med den fornævnte mellem hende og Marinus trufne Aftale, men senere tilstod hun, at denne Forklaring var urigtig, og at Morten Marinus havde sat Ild paa Gaarden. Herefter aflagde Morten Marinus, der havde nægtet at være skyldig i Branden, og som havde forklaret, at han var overbevist om Rigtigheden af den af Ane Marie givne Forklaring om Ildens Opkomst, den ovenfor refererede Tilstaaelse, der i alt væsenlig stemmer med den af Ane Marie afgivne.

Landbygningernes almindelige Brandforsikring, hvor Gaardens Bygninger var forsikret, har opgjort Skaden paa Bygningerne, der — bortset fra Stuehuset — nedbrændte, til 10 926 Kr plus 18 Kr i Omkostninger. Løsøret var forsikret i Brandforsikringsforeningen for rørlige Ejendele i Hjørring Amt og Kjær Herred, der ikke har udbetalt Erstatning.

Ved de af de Tiltalte afgivne Tilstaaelser i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger maa det anses tilstrækkelig bevist, at de har gjort sig skyldige i det dem i Anklageskriftet paasigtede Forhold, der vil være at tilregne dem efter Straffelovens § 281, 2 Stk. Denne Bestemmelse vil dog for Ane Maries Vedkommende være at sammenholde med Grundsaetningen i Straffelovens § 56, 1 Stk. Den af de Tiltalte forskyldte Straf findes for Morten Marinus' Vedkommende at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i tre Aar og for Ane Maries Vedkommende til Forbedringshusarbejde i eet Aar.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at de fire tiltalte Mandspersoner er Brødre. Tiltalte Jens Peter Christensen, der er Skomager og havde Bopæl paa Allerup Østergaard, tegnede den 13 November 1931 en Løsøreforsikring paa 3000 Kr i Forsikringsselskabet »Haand i Haand«, og Tiltalte Lars Peter Martinus Christensen, der tidligere havde boet paa Gaarden, men nu havde Hjem i et Hus i Nærheden, tegnede den 24 s M en Løsøreforsikring paa 6000 Kr i Forsikringsselskabet »Absalon«. Denne Løsøreforsikring omfattede foruden Løsøret paa hans Bopæl forskellige Ejendele, som efter hans Opgivende opbevaredes paa Allerup Østergaard.

Ane Marie Nielsen har forklaret, at Morten Marinus, Lars Peter Martinus og Jens Peter i længere Tid før Branden havde ført Samtaler, som hun ikke maatte høre. Paa hendes Forespørgsel havde Morten Marinus tilsidst betroet hende, at disse Samtaler drejede sig om at brænde Gaarden af. Senere havde saavel Morten Marinus som Lars Peter Martinus opfordret hende til at stikke Ild paa Gaarden, men hun erklærede

ikke at ville have noget hermed at bestille. Dagen før Branden, den 22 Februar, havde Ane Marie efter Anmodning af Morten Marinus været henne hos Niels Christian for at bede ham komme op paa Gaarden. Hun fortalte ham da, at Morten Marinus havde sagt, at Gaarden skulde brændes af, hvortil Niels Christian, da han havde hørt, at hun skulde have Skylden, sagde, at saa kunde det maaske nok gaa. Niels Christian, der den 20 Februar 1932 var løsladt af Tugthuset, idet han i Henhold til kgl Resolution af 18 Februar 1932 betingelsesvis var blevet fritaget for Udstaaelse af den resterende Del af den ham ved Retten for Hjørring Købstad den 17 Januar 1930 idømte Straf af Tugthusarbejde i 3½ Aar, kendte ifølge Ane Maries Forklaring intet til Planen om at brænde Gaarden af, førend hun fortalte ham det. Den 22 Februar om Aftenen kom Ane Marie op paa Kvistkamret i Gaardens Stuehus, hvor Lars Peter Martinus laa til Sengs paa Grund af Influenza, og hvor Morten Marinus og Niels Christian ligeledes var til Stede. Her hørte hun de tre Brødre tale om Branden, og Niels Christian sagde ved denne Lejlighed henvendt til hende, at nu maatte hun huske paa, at naar det skulde brænde, skulde det være før Kl 10 Aften, for ellers var det Mordbrand. Paa Brandaftenen var hun inde paa Jens Peters Kammer for at tilbyde ham Aftensmad, da han var gaaet i Seng paa Grund af Influenza, og hun bemærkede da, at han laa fuldt paaklædt under Dynen. Niels Christian og hans Hustru indfandt sig paa Gaarden Brandaftenen, men forlod den, før Branden udbrød, og de havde da 5 levende Høns og et Par Skæpper Blandkorn med sig hjem fra Gaarden.

Morten Marinus har forklaret, at han havde aftalt med sine Brødre Lars Peter Martinus og Jens Peter, at Gaarden, naar Lejlighed gaves, skulde afbrændes, og at det ogsaa var en Aftale, at han skulde paasætte Ilden. Denne Forklaring har han senere ændret derhen, at han aldrig direkte har talt med Jens Peter om Brandstiftelsen, men at han ikke betvivler, at Jens Peter havde Mistanke om, at den skulde finde Sted. Angaaende Lars Peter Martinus' Forhold gaar hans seneste Forklaring ud paa, at Lars Peter Martinus nok vidste, at Brandstiftelse skulde ske, men ikke hvornaar den vilde blive foretaget. Morten Marinus bestrider derimod, at Niels Christian kendte noget til de omhandlede Planer, og han benægter Rigtigheden af Ane Maries Forklaring om den den 22 Februar mellem ham, Niels Christian og Lars Peter Martinus førte Samtale, idet han hævder, at han og hans nævnte Brødre ikke ved denne Lejlighed talte om Brandstiftelsen.

Lars Peter Martinus har tilstaaet, at der har foreligget en Aftale mellem Morten Marinus og ham om at sætte Ild paa Gaarden, og at det var i den Anledning, han tegnede den fornævnte Forsikring. Senere har han ændret denne Forklaring derhen, at han, da Morten Marinus talte om at sætte Ild paa, raadede ham til at se Tiden an, hvorhos han har benægtet at have aftalt med Morten Marinus, at denne skulde brænde Gaarden af. Derimod har han erkendt, at han til sit Forsikringsselskab har opgivet, at han ved Gaardens Brand havde mistet Løsøreffekter til en Værdi af 1188 Kr 40 Øre, skønt disse Effekter ikke eksisterede.

Jens Peter har bestridt at have gjort sig skyldig i det ham i Anklageskriftet under B og C paasigtede Forhold.

Om Jens Peters Forhold er det oplyst, at han beboede et Værelse i Stuehuset, men at han i Begyndelsen af Februar Maaned flyttede sit Klædeskab fra Stuehuset ud i sit Værksted, der fandtes i et af Udhusene, samt at han ligeledes kortere Tid før Branden indrettede sit Værksted i det nordlige Karlekammer, der havde almindeligt Loft, medens det tidligere havde været i det sydlige Karlekammer, der havde brandfrit Loft. Efter at Jens Peter til sit Forsikringsselskab havde gjort Anmeldelse om, hvilke Effekter han havde mistet ved Branden, blev der foretaget Ransagning i Stuehuset, hvorved der blev fundet en Del Jens Peter tilhørende Beklædningsgenstande m v. Jens Peter, der først bestred, at disse Genstande var hans, indrømmede senere at være Ejer af dem, men hævdede nu, at han ikke havde bragt dem i Sikkerhed i Stuehuset, men at andre uden hans Vidende og Vilje maatte have gjort det, saaledes at han havde været i god Tro, naar han overfor sit Forsikringsselskab havde opgivet, at de var brændt.

Ved Sagens Oplysninger, derunder de Forklaringer som herom er afgivet af Ane Marie og hendes Datter Minna, maa det imidlertid anses bevist, at Jens Peter selv har gent de paagældende Effekter i Stuehuset.

Efter alt det foreliggende vedrørende den af Lars Peter Martinus og Jens Peter udviste Adfærd skønnes det ubetænkeligt at statuere, at der mellem dem og Morten Marinus har foreligget en Aftale om, at sidstnævnte skulde sætte Ild paa Gaarden, for at de kunde besvige deres Assuranceselskaber. Dette Forhold vil være at tilregne dem begge efter Straffelovens § 281, 2 Stk, og dens § 259, jfr § 54. Den af de paagældende forskyldte Straf findes for Lars Peter Martinus' Vedkommende at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i tre Aar og for Jens Peters Vedkommende til Forbedringshusarbejde i to Aar.

Niels Christian Christensen har nægtet sig skyldig i det ham paa-sigtede Forhold.

Da de af Ane Marie under Sagen afgivne Forklaringer i det hele, hvor det har været muligt at kontrollere dem, har vist sig at være paa-lidelige, skønnes det ubetænkeligt at anse det bevist, at hun som foran nævnt har meddelt Niels Christian, at Branden skulde finde Sted, og at Niels Christian har billiget denne Plan og drøftet den med Morten Marinus og Lars Peter Martinus. Dette bestyrkes yderligere ved, at Niels Christian har erkendt, at han paa Brandaftenen umiddelbart før Ildens Opkomst paa sin Broders Gaard modtog 5 Høns og noget Blandkorn, som han førte med sig hjem, samt ved, at det maa anses bevist, at han paa samme Tidspunkt stillede to Cykler, der benyttedes henholdsvis af ham og hans Hustru, ind i et af de nedbrændte Udhuse. Under Hensyn til, at Beslutningen om Ildspaa-sættelsen maa antages at være fattet, inden Niels Christian deltog i Forhandlingerne herom, findes hans Forhold at maatte tilregnes ham efter Straffelovens § 281, 2 Stk, jfr § 51, og den af ham forskyldte Straf findes herefter at kunne bestemmes til Tugthus-arbejde i to Aar.

I Erstatning til Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger vil samtlige de Tiltalte in solidum have at betale 10 944 Kr.

De Tiltalte vil derhos have in solidum at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Fredag den 2 September.

Nr 284/1930. Fabrikant **Alexander Jørgensen** (Gamborg)

mod

Fabrikant **L N Barslund** og Fiskeskipper **S P Sørensen**
(Steglich-Petersen),

betræffende Opgørelse af et Interessentskabsmellemværende.
(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 4 November 1930: Sagsøgte, Fabrikant A Jørgensen, bør til Sagsøgerne, Fabrikant L N Barslund og Fiskeskipper S P Sørensen, betale 25 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Marts 1930, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 600 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin Indsigelse om, at han efter Konsortiernes Dannelse er udtraadt efter Overenskomst. Han har derhos ikke opretholdt sin Forældelsesindsigelse undtagen med Hensyn til de Rentebeløb, der ikke er betalt til Banken, men beregnet Deltagerne imellem.

I Dommen er det med Rette statueret, at de Indstævnte som Følge af, at nogle af Afdragene efter Forliget af 1 Maj 1928 ikke betaltes rettidigt af Appellanten, kan gøre deres oprindelige Krav gældende.

Ved de foreliggende, tildels efter den indankede Doms Afviselse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Appellanten har været Deltager i Pelskonsortiet fra dets Begyndelse, og at han derfor i 1919 af dettes Overskud kun har hævet ca 1400 Kroner mere, end han havde Ret til.

Det kan der næst ikke betragtes som godtgjort, at det Beløb af 10 000 Kroner, der den 29 Oktober 1920 er overført fra Kontoen Munkgaard & Barslund til Maskinkontoen, har været kontante Indbetalinger fra Indstævnte Sørensen til Afdrag paa Konsortiets Bankgæld. Som Følge heraf maa Konsortiets Tab antages i den til Grund for Søgsmålet liggende Opgørelse at være opgjort 10 000 Kroner for højt.

Endelig ses der ingen Hjemmel til, at de Indstævnte i deres Opgørelse har medtaget andre Rentebeløb end, hvad der er betalt til Banken.

Naar Opgørelsen over Mellemværendet foretages under Hensyn til det ovenanførte, faar Appellantens for Vestre Landsret fremsatte Indvending mod den Munkgaard givne Akkord ingen videre praktisk Betydning, og den er under denne Forudsætning frafaldet for Højesteret.

Under Hensyn til den Usikkerhed, en Opgørelse over Mellemværendet mellem Parterne som Følge af mangelfuld Specifikation og Dokumentation lider af, findes Appellantens Tilsvær at burde fastsættes skønsmæssigt til et Beløb af 8000 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Fabrikant Alexander Jørgensen, bør til de Indstævnte, Fabrikant L N Barslund og Fiskeskipper S P Sørensen, betale 8000 Kroner med Renter 5 p Ctaarlig fra den 13 Marts 1930, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1919 dannede Sagsøgerne, Fabrikant L N Barslund og Fiskeskipper S P Sørensen, begge i Esbjerg, sammen med Isenkræmmer Munkgaard og Partikulier Degn, sammesteds, et Konsortium til Import fra Tyskland og Salg af Værktøjsmaskiner m v, — i det følgende kaldet: Msakinkonsortiet — idet man havde til Hensigt at udnytte de for saadan Import gunstige Valutaforhold. Der blev den 25 Juni 1919 aabnet en Kassekredit i A/S Esbjerg Bank for Konsortiet, som under samme Dato underskrev et Kassekreditbevis paa 130 000 Kr. Den 20 August s A aabnedes for et Konsortium i hvilket de fornævnte 4 Personer var Interessenter, en ny Konto i Banken, lydende paa Barslund & Co, — i det følgende kaldet Pelskonsortiet — uden at nyt Kassekreditbevis udstedtes. Paa denne Konto hævedes ca 43 000 Kr til Indkøb af Pelse i Tyskland og Videre salg her i Landet. Efter at der var indkøbt et stort Parti Maskiner i Tyskland, udtraadte Partikulier Degn af Maskinkonsortiet, og i hans Sted indtraadte i Efteraaret 1919 Sagsøgte, Fabrikant A Jørgensen i Esbjerg, der under 26 September s A overfor Banken ved sin Underskrift paa det fornævnte Kassekreditbevis indgik paa at hæfte sammen med de øvrige 3 Deltagere i Maskinkonsortiet for den eventuelle Skyld paa Kassekreditten efter Kassekreditbeviset. Samme Dag afkøbte Sagsøgte Degn hans Andel i Pelskonsortiet for 10 000 Kr. Der var ikke oprettet nogen Kontrakt mellem Deltagerne i Konsortierne, men det var aftalt, at Tab og Vinding skulde deles lige mellem dem. Pelskonsortiets Forretninger gav et betydeligt Overskud, som overførtes til Maskinkonsortiets Konto i Banken. Da sidstnævnte Konsortiums Forretninger imidlertid gav et langt større Underskud, fremkom der paa dette Konsortiums Konto en betydelig udækket Skyld, som Banken derefter indsøgte hos Interessenterne, der under 4 April 1922 tilpligtedes in solidum at betale Banken 48 560 Kr 38 Øre med Renter og Omkostninger. Efter at der var foretaget Indbe-

talinger til Banken af Sagsøgerne, lod disse under en den 16 April 1928 paabegyndt Arrestforretning Sagsøgte afkræve 10 644 Kr 25 Øre med Tillæg af Omkostninger. Efter at Arrestforretningen var fremmet under Protest fra Sagsøgte, der ikke uden specificeret, dokumenteret Regnskab kunde erkende at være Sagsøgerne noget Beløb skyldig, indgav disse Begæring om, at Sagsøgtes Bo maatte blive taget under Konkursbehandling. Denne Begæring blev taget tilbage, efter at der mellem Parterne under 1 Maj 1928 var indgaaet saalydende Forlig:

»Jørgensen betaler kontant inden 8 Dage fra Dato 6000 Kr, samt 1000 Kr hver 1 November og 1 Maj, indtil der ialt er betalt 10 000 Kr, første Gang den 1 November 1928, samt Overretssagfører Permins Omkostninger, der fastsættes af Dommer Esmann. Restskylden forrentes til enhver Tid med 6 pCt p a. Omkostningerne betaales sammen med de 6000 Kr.

I Tilfælde af, at Jørgensen undlader at betale de betingede Afdrag inden 3 Dage efter Forfaldstid, bortfalder Forligets bindende Virkning for Rekvirenterne.

Fabrikant Jørgensen forbeholder sig Ret til gennem Søgemaal mod Rekvirenterne at søge fastslaaet, at han virkelig skylder mindre end 10 000 Kr.«

Sagsøgte betalte rettidig de 6000 Kr og anlagde derpaa i September 1928 Sag mod Sagsøgerne, hvem han paastod tilpligtede at fremkomme med specificeret og dokumenteret Regnskab over Maskinkonsortiets hele Virksomhed, hvilken Sag efter at være paadømt af Vestre Landsret den 28 Juli 1929 — ved hvilken Dom der delvis gaves Sagsøgte Medhold — ved Højesteretsdom af 18 Februar 1930 fik det Udfald, at Sagsøgerne fri fandtes, idet det fastsloges, at Sagsøgte ikke med Føje kunde forlange et andet Regnskab end det, der allerede var opstillet paa Grundlag af Sagsøgeren Barslunds Opgørelse og Kontokuranterne fra Esbjerg Bank. Dette Regnskab var for en Del uspecificeret og udokumenteret. Det efter Forliget den 1 November 1928 forfaldne Beløb betaltes af Sagsøgte den 14 s M til Sagsøgerne, der modtog det under Forbehold. Det den 1 Maj 1929 forfaldne Beløb betaltes rettidig, medens Afdraget pr 1 November 1929 — sammen med Afdraget pr 1 Maj 1930 — af Sagsøgte først betaltes i Marts 1930, og ligeledes modtoges under Forbehold fra Sagsøgenes Side.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at Forliget mellem Parterne ifølge dets Indhold er traadt ud af Kraft paa Grund af Misligholdelse fra Sagsøgtes Side, og at Sagsøgte efter det fornævnte af Revisionsinstituttet i Esbjerg udarbejdede Regnskab skylder dem 40 879 Kr 79 Øre med Fradrag af det af ham i Henhold til Forliget betalte Beløb af 10 000 Kr eller 30 879 Kr 79 Øre, har de under nærværende Sag søgt ham til Betaling af 25 000 Kr, hvortil de har nedsat deres Krav, tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 7 Marts 1930, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse subsidiært mod Betaling af et af Retten fastsat Beløb.

I den fornævnte Regnskabsopstilling er der godskrevet Maskinkonsortiet et Beløb af 20 008 Kr 49 Øre, hvilket Beløb af L Munkgaard, som havde faaet Akkord med sine Kreditorer mod en Udbetaling af ca 20 pCt, var indbetalt i Banken til fuld Afgørelse af den ham paahvilende Andel i

Konsortiets Gæld. Der er derhos ved Udregningen af Sagsøgtes fornævnte Andel i Gælden forlods debiteret ham et Beløb af 18 236 Kr 07 Øre ud fra den Betragtning, at et af ham i Efteraaret 1919 til Bestridelse af Udgiften ved Degns forommeldte Udløsning af Pelskonsortiet af dettes Overskud forlods hævet Beløb af ialt 10 053 Kr 05 Øre, — som med Renter til Opgørelses-Dagen den 3 Marts 1928 udgør det ham debiterede Beløb — med Urette er hævet af Sagsøgte, idet denne som Andelshaver med $\frac{1}{4}$ i Pelskonsortiet ikke havde Krav paa at stilles gunstigere end Pelskonsortiets øvrige Deltagere.

Forsaavidt nu Sagsøgte til Støtte for sin Frifindelsespaastand har anbragt, at han allerede 1 Aar efter Konsortiernes Dannelse er udtraadt af dem efter nærmere Overenkomst mellem Parterne, findes der mod Sagsøgernes Benægtelse ikke af Sagsøgte at være tilvejebragt nogensomhelst Dokumentation til Støtte for dette Anbringende, der derfor ikke kan tillægges nogen Betydning.

Sagsøgte har dernæst gjort gældende, at det fornævnte mellem Parterne indgaaede Forlig ubetinget — ogsaa i Tilfælde af Misligholdelse — har afskaaret Sagsøgerne fra at falde tilbage paa Parternes indbyrdes Regnskabsmellemværende, idet en Misligholdelse fra Sagsøgtes Side efter hans Formening kun vilde kunne have den Virkning, at Restskylden efter Forliget straks forfaldt til Udbetaling. Sagsøgte har derhos hævdet, at der iøvrigt ikke foreligger nogen Misligholdelse fra hans Side, idet han i Henhold til Forligets Slutningsbestemmelse vil have haft Ret til som sket ved Sogsmaal at søge fastslaaet sin virkelige Skyld til Sagsøgerne med den Virkning, at hans Pligt til Betaling af Afdragene suspenderes ved Sagsanlægget og i al Fald ved den af Landsretten afsagte Dom. —

Efter Indholdet af Forliget, jfr. dettes 2 Stykke, findes det imidlertid at maatte statuere, at Forliges Gyldighed af Sagsøgerne er gjort afhængig af de stipulerede Afdrags rettidige Erlæggelse saaledes at Sagsøgerne i Tilfælde af disses Udeblivelse kan gøre hele deres oprindelige Krav gældende, og Forligets sidste Stykke findes derhos ikke at kunne tillægges anden Betydning, end at en af Sagsøgte over Sagsøgerne erhvervet Dom, hvorved det statuere, at hans Skyld til dem er mindre end den af ham ved Forliget paatagne, medfører en tilsvarende Nedsættelse af den sidstnævnte Skyld.

Der kan herefter ikke gives Sagsøgte Medhold i hans fornævnte Betragtninger.

Med Hensyn til selve Regnskabsopstillingen har Sagsøgte bestridt dennes Rigtighed og gjort gældende, at han, forsaavidt angaar den Del af det indsøgte Beløb, som overstiger det Beløb af 10 644 Kr 25 Øre, hvorom der af Sagsøgerne var rejst Krav under den foran omtalte Arrestforretning hos ham, ikke uden specificeret, dokumenteret Regnskab kan erkende nogen Skyld til Sagsøgerne.

Det maa imidlertid — som i den forommeldte Højesteretsdom udtalt — antages, at et mere tilfredsstillende Regnskab ikke lader sig opstille. Da Sagsøgte indtraadte i Konsortierne, maa han efter det oplyste antages at have været paa det rene med, at Deltagerne ikke havde afsluttet nogen formelig Overenkomst om deres indbyrdes Forhold, og at der heller ikke førtes noget specificeret Regnskab over de afsluttede Forretninger. Det

fremgaar derhos af Sagen, at Sagsøgte, efter i et Aars Tid selv at have ført et vist Regnskab, ophørte dermed uden at afslutte Regnskabet eller træffe Aftale med de øvrige Deltagere om, hvorledes der fremtidig skulde forholdes med Afviklingen af Mellemværendet. Som Medlem af Bankraadet havde Sagsøgte derhos Adgang til at gøre sig bekendt med Konsortiernes Konti, og han fik periodiske Opgørelser over Maskinkonsortiets Gæld til Banken, men maa antages paa dette Tidspunkt at have tabt Interessen for Konsortierne idet han overlod de andre Deltagere at afhænde de tilbageværende Varer og foretage Indbetalinger paa Bankgælden m v uden at kræve nærmere Regnskab.

Sagsøgte findes under disse Omstændigheder for hele det ind søgte Beløbs Vedkommende ikke med Føje at kunne forlange et andet Regnskab end det af Sagsøgerne her under Sagen præsterede, og det maa derfor paahvile ham, forsaavidt han — helt eller delvis — bestrider dette, at føre det herefter fornødne Bevis.

Sagsøgte har i denne Henseende anført, at det er med Urette, at det fornævnte Beløb af 18 236 Kr 7 Øre er debiteret ham i Regnskabet, og har til Støtte herfor gjort gældende, at han har været Deltager i Pelskonsortiet lige fra dettes Stiftelse, at han derfor ved at afkøbe Degn dennes Andel deri er blevet lodtaget i dette Konsortium med $\frac{2}{5}$, og at han derfor har haft Ret til forlods at hæve $\frac{1}{5}$ af Overskuddet, der da var anslaaet til henimod 50 000 Kr, hvorved han bemærker, at det, han maatte have hævet for meget ved at Beregningen af Overskuddet ikke har holdt Stik, opvejes ved, at der ogsaa af de øvrige Deltagere er hævet paa Pelskonsortiets Konto i Banken.

Da Sagsøgte imidlertid under en tidligere Retssag vedrørende Pelskonsortiet selv inden Retten har forklaret, at han ved Købet af Degns Anpart gik ud fra, at Degn var Parthaver med $\frac{1}{4}$, da Sagsøgeren Barslund under samme Sag ligeledes inden Retten har forklaret, at Pelskonsortiet bestod af Sagsøgerne samt Degn og Munkgaard, og da Sagsøgte efter det oplyste ikke har forpligtet sig overfor Esbjerg Bank, forinden han den 26 September 1919 underskrev Kassekreditbeviset, paa hvilket Tidspunkt Pelskonsortiet — som foran nævnt — havde bestaaet i nogen Tid, findes det ubetænkeligt — uanset enkelte herimod stridende Vidneforklaringer — at statuere, at Sagsøgte først er blevet Deltager i Pelskonsortiet ved sit Køb af Degns Anpart, hvilket Køb — som tidligere anført — fandt Sted den sidstnævnte Dag.

Herefter kan Sagsøgtes Paastand om at være lodtaget i Pelskonsortiet med $\frac{2}{5}$ ikke tages til Følge, og han har derfor været uberettiget til nogen forlods Udbetaling af dette Konsortiums Overskud, hvilket Overskud de øvrige Deltagere herefter — saaledes som i Regnskabs-

Færdig fra Trykkeriet den 12 Oktober 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 17

Fredag den 2 September.

opstillingen antaget — med Rette har kunnet kræve anvendt til delvis Dækning af Underskudet paa Maskinkonsortiets Konto. Da Sagsøgte derhos ikke mod Sagsøgernes Benægtelse har bevist, at der af Sagsøgerne er hævet paa Pelskonsortiets Konto til uvedkommende Formaal, vil hans heromhandlede Indsigelse ikke kunne tages til Følge.

Sagsøgte har yderligere hævdet, at han, der ikke var taget med paa Raad ved Ordningen af Munkgaards Akkord, ikke kan være bundet ved denne, og at Følgen heraf maa blive, at Sagsøgtes Andel i Konsortiernes samlede Gæld, naar Munkgaard i Forhold til Sagsøgte stadig betragtedes som Deltager, vilde blive formindsket.

Da den Del af Munkgaards Anpart i den samlede Gæld til Banken, som han ved Akkorden er blevet fritaget for at betale, efter det for Landsretten oplyste langt fra har været saa stor, at den vilde kunne bringe Sagsøgtes Anpart i Gælden — hvilken Anpart, som anført, efter Regnskabsopstillingen udgør 30 879 Kr 79 Ø — ned under de indsøgte 25 000 Kr, vilde denne Sagsøgtes Indsigelse, selv om den toges til Følge, ikke kunne faa nogen Betydning.

Endelig har Sagsøgte anført, at de ham paa Regnskabet debiterede Poster, — deriblandt det foran nævnte paa Pelskontoen forlods hævede Beløb af med Renter ialt 18 236 Kr 7 Øre, — som hidrørende fra Krav, der maa anses forældede efter Lov af 22 December 1908, maa fradrages i det indsøgte Beløb.

Da de paagældende Krav, der udspringer af det mellem Sagsøgte og de andre Deltagere stiftede Interessentskabsforhold, efter deres Beskaffenhed ikke kan henføres under nogen af de Arter af Fordringer, der omhandles i bemeldte Lov, kan imidlertid ej heller denne Indsigelse tages i Betragtning.

Efter alt det anførte vil Sagsøgernes Paastand, mod hvilken der iøvrigt ikke af Sagsøgte er fremsat Indsigelser af Betydning, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 600 Kr.

Nr 131/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Johannes Robert Roldsgaard og Karl Martinus Kristensen Døssing (Oluf Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af § 17 i Bekendtgørelse Nr 209 af 17 Juli 1928 m v.

Dom afsagt 20 Oktober 1931 af Retten for Horsens Købstad: De Tiltalte, Rutebilejer Johannes Robert Roldsgaard og Chauffør Karl Martinus Christensen Døssing, begge af Horsens, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 11 Marts 1932: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

I Henhold til Anklageskrift af 15 Juli 1931 og Kontinuationsanklageskrift af 7 August 1931 fra Politimesteren i Horsens Købstad tiltales under denne Sag Rutebilejer Johannes Robert Roldsgaard og dennes Chauffør Karl Martinus Christensen Døssing, begge af Horsens, til Straff dels i Medfør af § 84 i Politivedtægten for Horsens Købstad for Overtrædelse af en i Medfør af Vedtægtens § 70 givet Bestemmelse, dels i Medfør af § 8 i Nov Nr 166 af 4 Juli 1927 for Overtrædelse af § 17 i den af Ministeriet for offentlige Arbejder i Medfør af § 6 i bemeldte Lov udfærdigede Bekendtgørelser Nr. 209 af 17 Juli 1928 og en paa Grundlag heraf givet Bestemmelse.

Det Forhold, for hvilket Roldsgaard sættes under Tiltale ved Anklageskrift af 15 Juli 1931, beskrives i dette saaledes:

»Den 5 i M er der herfra givet samtlige Rutebilejere gennem Vognmand Johannes Roldsgaard som Formand for Rutebilernes Sammenlutning Paabud om fra og med den 15 s M at ankomme til og afgaa fra Rutebilstationen i Jernbanegade, som fra nævnte Dato at regne efter Politiets og Byraadets Bestemmelse vil være den eneste Holdeplads i Horsens, som maa benyttes af Rutebiler under disses Funktion som Rutebiler.

Efter først at have forsøgt at omgaa det givne Paabud ved at holde stille udenfor Rutebilstationen paa Gaden i Jærnbanegade, kører Rutebilejerne nu ind igennem Stationen i Jærnbanegade, men kører videre derfra med Passagerer til den tidligere Holdeplads paa Søndergade, hvorfra der stadig optages Passagerer, og som altsaa faktisk, uanset den af Politiet og Byraadet trufne Bestemmelse, er den Holdeplads, hvortil Rutebilerne ankommer og hvorfra de afgaar«.

I en i Anklageskriftet anført Rapport af 14 Juli 1931 fra Horsens Politij oplyses det, at Roldsgaards Rutebil, som løber paa Ruten Horsens—Brædstrup, ført af Roldsgaards Chauffør, den 13 s M Kl 5 Eftermiddag kørte med 16 à 18 Passagerer »fra den tidligere Station paa Søndergade og til Afgangstationen i Jærnbanegade«, samt at den den 14 s M Kl ca 10 Formiddag efter at være »ankommet hertil og have passeret Ankomststationen, førte 10 à 12 Passagerer videre til den tidligere Station paa Søndergade«.

Det Forhold, for hvilket Roldsgaard og Døssing sættes under Tiltale ved Kontinuationsanklageskriftet af 7 August 1931, beskrives i dette saaledes:

»I Fortsættelse af Anklageskrift af 15 f M rejser jeg herved endvidere Tiltale mod Tiltalte Rutebilejer Roldsgaards Chauffør Karl Martinus Christensen Døssing, Hospitalsgade 4, her i Staden, som efter Tiltalte Roldsgaards Ordre var Fører af den paagældende, Roldsgaard tilhørende Ruteautomobil X 7596 ved den i Rapporten af 14 Juli d A omhandlede Lejlighed, ligesom Tiltalen for begge Tiltaltes Vedkommende udvides til at omfatte de i medfølgende Rapporter af 1 og 3 ds omhandlede Forhold, hvorved de Tiltalte foruden den i Medfør af P V § 70 givne Bestemmelse endvidere har overtraadt den i medfølgende Skrivelse af 28 Juli d A fra Horsens Byraad indeholdte Bestemmelse om, ad hvilke Gader og Veje i Horsens Kommune Rutebilkørsel maa foregaa, og følgelig § 17 i den af Ministeriet for offentlige Arbejder i Medfør af § 6 i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 udstedte Bekendtgørelse Nr 209 af 17 Juli 1928 om Regulativ for Omnibuskørsel med Motorkøretøjer, hvorefter Vognen kun maa køre ad en af vedkommende kommunale Myndighed godkendt Rute«.

I den i Kontinuationsanklageskriftet anførte Skrivelse af 28 Juli 1931 fra Horsens Byraad og dermed fulgt Eksemplar af en af Byraadet truffet Bestemmelse om, ad hvilke Gader og Veje i Horsens Kommune Rutebilkørsel maa foregaa, bestemmes det, at »Rutebilkørsel Vestfra (Silkeborg Landevej) til Holdepladsen i Rutebilstationen i Jærnbanegade foregaa ad Fabrikvej og Jærnbanegade, og at »Rutebilkørsel fra Holdepladsen i Rutebilstationen i Jærnbanegade mod Vest til Silkeborg Landevej foregaa ad Jessensgade, Hestedamsgade, Allegade og Vester-gade.«

I de i Kontinuationsanklageskriftet anførte Rapporter af 1 og 3 August 1931 fra Horsens Politij oplyses det, at Rutebilen Horsens—Brædstrup, ført af Døssing, om Formiddagen den 1 August kom til Rutebilstationen i Jærnbanegade, medførende 12 Passagerer, med hvilke den fortsatte Kørslen udenfor den anviste Rute til Shells Gaard, Søndergade Nr 13, og at samme Rutebil den 3 August Kl 9,59 Formiddag

kørte fra Rutebilstationen i Jærnbanegade med 5 Passagerer videre ud i Byen, samt at samme Rutebil samme Dag Kl 12 Formiddag befordrede Passagerer fra Shells Gaard paa Søndergade ad Søndergade og Jessensgade i Retning mod Rutebilstationen i Jærnbanegade.

De Tiltalte har paastaaet sig frifundet.

Af de af de Tiltalte afgivne Forklaringer og Sagens øvrige Oplysninger fremgaar følgende:

Tiltalte Roldsgaard, som siden 1921 havde kørt Omnibusautomobil til og fra Horsens paa Strækningen Horsens—Silkeborg, erholdt den 22 December 1928 af Skanderborg Amtsraad Tilladelse for Tiden fra den 1 Januar 1929 indtil den 1 Oktober 1933 til Rutekørsel med Omnibusautomobil paa Strækningen Horsens—Silkeborg over Lund—Vinten—Nim—Astruplund—Brædstrup—Løndal—Salten—Rodelund og Virklund; den 16 Oktober 1930 ændredes Tilladelsen til kun at gælde Strækningen Brædstrup—Horsens. Tilladelsen meddeltes paa nærmere bestemte Vilkaar, herunder som Post 2 følgende:

»Skanderborg Amtsraad forbeholder sig i fornødent Fald at fastsætte nærmere Bestemmelse af Ruten. — — — Kørsel ad andre Veje end de oprindelig fastsatte mellem de i Indledningen nævnte Landsbyer, Veje m m maa kun finde Sted med Amtsraadets Samtykke. Forsaavidt angaar Kørsel paa Strækninger, der hører til Horsens og Silkeborg Købstad, forbeholdes det de paagældende Byraad at bestemme, ad hvilke Gader og Veje Kørslen maa foregaa, og i Forening med Politimesteren at tage Bestemmelse om Holdepladserne paa Byens Grund«, hvorhos følgende bestemtes i Post 10:

»For Overtrædelse af foranstaaende Bestemmelser kan der, forsaavidt Overtrædelsen ikke kan gøres til Genstand for almindelig strafferetlig Forfølgning, af Skanderborg Amtsraad endelig paalægges Tilladelsens Indehaver Bøde fra 10 til 200 Kr, der tilfalder Amtsrepartitionsfonden. I Mangel af ikendt Bødes Betaling saavel som i Tilfælde af grovere eller gentagne Overtrædelser, kan Tilladelsen fratages Indehaveren af Amtsraadet.«

Tiltalte Roldsgaard, som fra Begyndelsen havde benyttet Stationspladsen i Horsens som Holdeplads for sin Omnibusautomobil, fik i Sommeren 1929 — ligesom de øvrige Ejere af saadanne i Horsens — Paalæg fra Politiet om ikke at lade Automobilten holde paa offentlig Gade eller Plads, hvorefter han — ligesom i hvert Fald Størstedelen af de øvrige Ejere af Omnibusautomobiler i Horsens — efter Aftale med A/S »Dansk-Engelsk Benzin- & Petroleum Co.«, København (Shell), tog den af dette Selskab i dettes Ejendom, Søndergade Nr 13, Horsens, indrettede Rutebilstation i Brug. I Anledning heraf oprettedes en Forening »Sammenslutningen af Rutebiler i Horsens«, for hvilken Forening, af hvilken samtlige Rutebilejere i Horsens — kun undtaget i Begyndelsen et Par enkelte — blev og siden da har været Medlemmer, Roldsgaard blev og siden da har været Formand. Mellem denne Forening og det fornævnte Selskab blev der under 12 og 31 Januar 1930 oprettet en Kontrakt, hvorved Foreningen af Selskabet lejede de i Gaarden til Selskabets Ejendom indrettede »Lokaler, nemlig Venteværelse, Kontor, Pakrum, Chaufførværelse, Maskinværksted, samt Holdeplads for Biler i Gaarden,

til hvilken Holdeplads er opført et Halvtag, samt Gaardspladsen i nævnte Ejendom, forsaavidt som Indretning af Rutebilstation nødvendig«; Lejemaalet blev indgaaet for et Tidsrum af 10 Aar indtil 1 Januar 1940, til hvilket Tidspunkt Lejemaalet ophører uden Opsigelse fra nogen af Siderne, dog at Foreningen skal være berettiget til at opsiges Lejemaalet med 6 Maaneders forudgaaet Varsel til den 1 Januar 1935; den aarlige Lejeafgift fastsattes for Aaret til 1 Januar 1931 til 1500 Kr, og for Tiden fra 1 Januar 1931 til den 1 Januar 1935 til 3000 Kr aarlig, samt, forsaavidt Lejemaalet fortsættes efter den 1 Januar 1935, til 4000 Kr aarlig, dog at Foreningen, forsaavidt Selskabet — — — opnaar et Benzinsalg — — — kun skal erlægge en aarlig Lejeafgift af 3000 Kr.

Ved en mellem Horsens Byraad og »Horsens Rutebilstation A/S«, Horsens, den 20 Februar og 7 Marts 1931 oprettet Overenskomst blev det bl a bestemt, at bemeldte Selskab ombygger de paa den gamle Godsbanegaard værende Bygninger og indretter disse og den omliggende Plads til en Rutebilstation; at saavel Pladsen som de herpaa af Selskabet opførte eller restavrerede Bygninger bliver Horsens Kommunes Ejendom, men overlades Selskabet til udelukkende Brug og Benyttelse, idet Bekostningen ved Ombygningen anses som Vederlag for Lejen i de første 10 Aar; at Horsens Byraad og Politimesteren giver samtlige Ejere af Person-Rutebiler, der trafikerer Horsens, Paalæg om i den Tid, Lejemaalet varer, at ankomme til og afgaa fra Rutebilstationen, som af Byraadet og Politimesteren vil blive betegnet som den eneste Holdeplads, disse Rutebiler maa benytte i Horsens under disses Funktion som Rutebiler — dog undtaget de Rutebiler, som Byraadet autoriserer til Omnibuskørsel i Horsens og Byens nærmeste Omegn; og at Taksterne for Benyttelsen af Rutebilstationen fastsættes af Aktieselskabet, men at Taksterne ikke maa være højere end Gennemsnittet af Taksterne for Aarhus, Randers og Vejle Købstæder, medmindre Horsens Byraad meddeler Samtykke hertil.

I et af Horsens Byraads Kasse- og Regnskabsudvalg i Forening med Politimesteren den 1 Juni 1931 afholdt Møde blev det besluttet, at der gives »Rutebilejerne Paalæg om fra og med den 15 s M at ankomme til og afgaa fra Rutebilstationen i Jærnbangegade, der fra nævnte Dato at regne vil være den eneste Holdeplads i Horsens, som maa benyttes af Rutebiler under disses Funktion som Rutebiler«, hvilken Beslutning blev godkendt af Byraadet i dettes Møde den 27 Juli 1931.

Den 5 Juni 1931 blev Tiltalte Roldsgaard gjort bekendt med den ommeldte Beslutning, og forinden den 15 s M gjorde Roldsgaard Tiltalte Døssing bekendt med Beslutningen.

I Horsens Byraads Møde den 27 Juli 1931 blev det »i Henhold til Koncessions-Vilkaarenes Post 2, sidste Stk« bestemt, at »Rutebilkørsel vestfra (Silkeborg Landevej) til Holdepladsen i Rutebilstationen i Jærnbangegade foregaar ad Fabrikvej og Jærnbangegade« og at »Rutebilkørsel fra Holdepladsen i Rutebilstationen i Jærnbangegade mod Vest til Silkeborg Landevej foregaar ad Jessensgade, Hestedamsgade, Allegade og Vestergade«, samt at denne Bestemmelse skal have Gyldighed fra og med den 1 August 1931.

Ved Byraadets Skrivelse af 28 Juli 1931 blev Tiltalte Roldsgaard gjort bekendt med denne Bestemmelse, og forinden den 1 August 1931 gjorde Roldsgaard Tiltalte Døssing bekendt med Bestemmelsen.

Den Tiltalte Roldsgaard tilhørende Omnibusautomobil føres saa godt som daglig paa Strækningen Horsens—Brædstrup af Tiltalte Døssing; naar Døssing har fri eller paa anden Maade er forhindret, føres den som Regel af Roldsgaard, hvad ogsaa har været Tilfældet en Del Gange siden den 15 Juni 1931.

Saa vel Roldsgaard som Døssing er ogsaa efter den 15 Juni 1931 vedblevet med at køre med Passagerer til og fra Rutebilstationen paa Søndergade. Under Kørslen fra og til denne passerer Stationen ved Jærnbangegade, hvor der standses. De første Dage efter den 15 Juni 1931 passerer Stationen ad Gaden udenfor; senere er Stationen passeret ved, at der køres igennem den.

Den tidligere for Stationen paa Søndergade udarbejdede Rutebil-køreplan og de i denne anførte Ankomst- og Afgangstider er ogsaa efter den 15 Juni 1931 af de Tiltalte betragtet som gældende for Rutebilstationen paa Søndergade.

Den Betaling, som efter den 15 Juni 1931 erlægges for Kørsel med Roldsgaards Omnibus-Automobil, er den samme, som tidligere erlagdes for Kørsel med den til og fra Horsens.

Saa vel Roldsgaard som Døssing har efter den 1 August 1931 kørt videre med de Passagerer, der ikke er staaet ud ved Stationen ved Jærnbangegade, ad Jærnbangegade, over Stationspladsen, ad Jessensgade og Søndergade til Stationen der, ligesom de efter den 1 August 1931 har kørt med Passagerer fra Stationen paa Søndergade ad Søndergade og Jessensgade, over Stationspladsen, ad Jærnbangegade og ind paa Stationen der, og derefter tilbage ad Jærnbangegade, over Stationspladsen ad Jessensgade, Hestedamsgade og videre.

Det er kun sjældent sket, at Passagerer er steget ind eller ud paa Stationen ved Jærnbangegade.

Ved de i Anklageskriftet og Kontinuationsanklageskriftet ommeldte, i Rapporterne af 14 Juli samt 1 og 3 August 1931 anførte Lejligheder førtes Roldsgaards Omnibusautomobil af Døssing.

For Afbenyttelse af Rutebilstationen ved Jærnbangegade er der af »Horsens Rutebilstation A/S« den 15 Juni 1931 fastsat Takster, nemlig dels en Takst for Stådeplads i Stationens Gaard, henholdsvis 30 Kr, 25 Kr og 20 Kr pr Maaned efter Rutens Størrelse, efter en af Stationens Inspektør foretaget Klassificering, hvilken Takst for Tiltalte Roldsgaards Vedkommende er fastsat til 30 Kr maanedlig, dels Takster for Fragtbreve, Forsendeler, Afbenyttelse af Garderobe m v.

Fra Selskabet har Roldsgaard modtaget Regninger for Afbenyttelse af Stationen i 2den Halvdel af Juni Maaned, Juli Maaned og August Maaned, hvilke Regningers Paalydende Roldsgaard har nægtet at betale.

Under en Forhandling, Tiltalte Roldsgaard den 29 Maj 1931 havde med Politimesteren i Horsens, var der nogen Tale om Vilkaarene for Afbenyttelse af Rutebilstationen ved Jærnbangegade; specielle Oplysninger om disse modtog Roldsgaard først den 15 Juni 1931.

Det bemærkes, at en tilsvarende Bestemmelse som den, der findes i § 70 A i den af Aarhus Stiftamt den 23 December 1930 udfærdigede Politivedtægt for Horsens Købstad, — hvilken Vedtægt traadte i Kraft den 1 Februar 1931, — ikke fandtes i den indtil sidstnævnte Dag gældende Politivedtægt for Købstaden.

Bestemmelsen i § 70 A i den for Horsens Købstad gældende Politivedtægt hjemler ikke Politiet og Byraadet Ret til at bestemme, at Motorkøretøjer, der benyttes til Omnibuskørsel, skal ankomme til og afgaa fra en af disse Myndigheder anvist Holdeplads, for hvis Afbenyttelse, der skal erlægges Betaling af Køretøjets Ejer. Som Følge heraf, og da det af Sagens Oplysninger fremgaar, at Afbenyttelse af Holdepladsen ved Jærnbanegade kun kan finde Sted mod Erlæggelse af Betaling, findes Byraadets og Politimesterens Beslutning af 1 Juni 1931 at være uden Hjemmel. De Tiltalte vil herefter være at frifinde for den mod dem rejste Tiltale for Overtrædelse af Politivedtægtens § 70.

Forsaavidt angaar den mod de Tiltalte rejste Tiltale for Overtrædelse af § 17 i Bekendtgørelse Nr 209 af 17 Juli 1928 og den af Byraadet truffene Bestemmelse om, ad hvilken Rute Tiltalte Roldsgaards Omnibus-Automobil skal køre, vil de Tiltalte ikke kunne idømmes Straf i Medfør af § 8 i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927, idet denne Lovbestemmelse ikke hjemler Strafansvar for en Overtrædelse som ommeldt, hvorimod en eventuel Overtrædelse som ommeldt vil være at behandle i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Post 10 i den Tiltalte Roldsgaard af Skanderborg Amsraad den 22 December 1928 meddelte Tiltalelse til Rutekørsel med Omnibus-Automobil.

De Tiltalte vil herefter i det hele være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil være at paalægge det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Horsens Købstad den 20 Oktober 1931 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

Tiltalte Roldsgaard er født den 19 Februar 1892, og Tiltalte Døsing er født den 30 Oktober 1896. Ingen af de Tiltalte er tidligere tiltalt eller straffet.

Ifølge de i Sagen foreliggende Oplysninger findes det at maatte statuere, at Tiltalte Roldsgaard ved de omhandlede Lejligheder har benyttet den private Ejendoms Gaard i Søndergade Nr 13 som Holdeplads. Af de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde er det sammesteds rettelig antaget, at der i Bestemmelsen i § 70 i den under 23 December 1930 stadfæstede Politivedtægt for Horsens Købstad ikke findes Hjemmel for Horsens Byraad og Politiet til at paalægge Tiltalte Roldsgaard at benytte Holdepladsen ved Jærnbanegade, for hvis Benyttelse Ejerne efter Aftale med Byraadet kræver Betaling. Herefter og efter hvad der iøvrigt er anført i Dommen har de Tiltalte ikke været uberettigede til som sket at benytte Holdepladsen i Søndergade Nr 13, og Dommen vil derfor paa dette Punkt være at stadfæste, uden

at det bliver nødvendigt at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Byraadet og Politiet maatte være beføjet til under andre Forudsætninger at forbyde Brugen af den paagældende private Gaard som Holdeplads.

Da der ikke er anvist Tiltalte Roldsgaard nogen bestemt Rute fra og til Holdepladsen i Søndergade Nr 13, findes de Tiltalte ikke ved at have kørt som i Dommen beskrevet at have gjort sig skyldige i nogen Overtrædelse af § 17 i Bekendtgørelse af 17 Juli 1928, og der bliver derfor allerede af denne Grund ikke Spørgsmaal om at paalægge de Tiltalte Straf i Henhold til Lov Nr 166 af 4 Juli 1927.

Herefter vil Underrettsdommen i det hele kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at de Tiltalte har ladet møde ved en privat antagen Sagfører som Forsvarer, og at der derfor ikke bliver Spørgsmaal om Fastsættelse af Salær i denne Henseende.

Mandag den 5 September.

Nr 152/1932.

Rigsadvokaten

mod

Alfred Julius Andersen (Henriques) og Otto Juul Madsen (Bache),

der tiltales for Vold mod sagesløs Person.

Østre Landsrets Dom af 20 Maj 1932: De Tiltalte Alfred Julius Andersen og Otto Juul Madsen bør hver især straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa bør de Tiltalte og een for begge og begge for een inden 15 Dage fra denne Doms Forkyndelse betale Sagens Omkostninger til det offentlige, derunder 60 Kr i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Fru Agnes Holm, samt i Erstatning til Vulkanisør Erhard Frederiksen, 250 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden for begge de Tiltalte nedsættes til 40 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden for hver af de Tiltalte be-

stemmes til 40 Dage. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Henriques og Bache hver 80 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvori Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 9 Afdeling, tiltales Alfred Julius Andersen og Otto Juul Madsen for Vold mod sagesløs Person efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk ved den 1 August 1931 ca Kl 7½ om Aftenen i Forening og uden rimelig Anledning at have overfaldet Vulkanisør Erhard Frederiksen i dennes Værksted, Frederiksborgvej Nr 12, idet Tiltalte Alfred Julius Andersen under Overfaldet tildelte Erhard Frederiksen en »Skalle« og Medtiltalte Otto Juul Madsen slog Overfaldne med knyttet Haand i Ansigtet og paa Kroppen, alt med den Følge, at Overfaldnes Næse og Mund sprang op at bløde, og at tre af Overfaldnes Tænder blev slaaet løse og maatte fjernes ved Udtrækning den 27 August 1931.

Under Sagen paastaas de Tiltalte in solidum dømt til at betale Vulkanisør Erhard Frederiksen, dels 74 Kr i Erstatning for direkte Udgifter i Anledning af den ham overgaaede Vold, dels en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning for Svie og Smerte.

Tiltalte Alfred Julius Andersen er født den 13 Marts 1886 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Otto Juul Madsen er født den 26 Marts 1890 og ikke fundet tidligere straffet ved Dom, hvorimod han tre Gange — 1911 — 1914 og 1917 har vedtaget Bøder blandt andet for Vold mod Politiet og anden Vold samt Overtrædelse af Straffelovens § 108.

De Tiltalte nægter sig skyldige i noget ulovligt.

Vulkanisør Erhard Frederiksen, der er født den 27 Maj 1878, har forklaret, at Tiltalte Andersen i Juli 1931 købte hos ham to brugte Dæk for en Pris af 20 Kr. Et Par Dage efter indfandt Andersen sig hos ham og klagede over det købte. Frederiksen tilbød ham at lade Købet gaa tilbage, og at han, naar han afleverede Dækkene, skulde faa de 20 Kr tilbage. Imidlertid hørte han intet om Sagen før Andersen Lørdag den 1 August 1931 Kl ca 7½ Eftermiddag indfandt sig paa hans Værksted sammen med Tiltalte Madsen. Andersen udtalte straks, da han kom ind, at nu vilde han have de 20 Kr, saa kunde Frederiksen faa sine Dæk. Da Frederiksen nægtede efter saa lang Tids Forløb at lade Handlen gaa tilbage, sagde Andersen, at saafremt han ikke straks fik sine 20 Kr, vilde Frederiksen faa Tærsk. Frederiksen ytrede saa noget om, at den Slags Ting var de vel blevet for gamle til, men i det samme sprang Andersen ind paa Frederiksen og slog ham en Skalle, der ramte hans Ansigt, saaledes at tre Tænder i højre Overmund blev slaaet løse, og den 27 s M maatte trækkes ud, ligesom Mund og Næse blødte.

Frederiksen, der som Følge af Skallen var ved at falde om, greb nu fat i Andersen, der derved faldt over en Automobiling og kom til at ligge paa Gulvet. Frederiksen laa ovenpaa ham og holdt ham fast.

Samtidig raabte Frederiksen til den 21-aarige Egon Petersen, der var til Stede i Lokalet, om at ringe til Politiet. Medens Petersen i den Anledning gik ind i et Siderum for at tage Telefonen, sprang Tiltalte Madsen hen til Frederiksen og slog ham i Ansigtet med knyttet Haand samt sparkede ham i Maven og paa den ene Side. Af Sparkene og Slagene fremkom nogle blaa Pletter paa venstre Side af Kroppen og et blodunderløbet Parti ved venstre Øje.

Tiltalte Andersen har benægtet at have overfaldet Frederiksen som af denne forklaret eller overhovedet tilføjet ham noget Slag. Han har erkendt, at han den paagældende Aften indfandt sig hos Frederiksen sammen med Madsen for at faa Forholdet med Dækkene ordnet. Han kom i Skænderi med Frederiksen derom og pludselig skubbede Frederiksen uden nogensomhelst Anledning til ham, saa at han faldt om paa Gulvet, hvor Frederiksen dernæst kastede sig over ham og klemte ham paa Struben, idet Frederiksen samtidig holdt begge sine Knæ paa hans Bryst. Frederiksen raabte nu til Egon Petersen og bad ham ringe til Politiet. Tiltalte Madsen skilte Frederiksen og ham ad, og det er rigtigt, at Madsen slog paa Frederiksen, men det skete først, efter at Frederiksen havde revet Madsens Skjorte itu. Andersen har dog tilføjet at det er meget muligt, at han i Vrede over Frederiksens Udtalelser til ham har sagt noget om, at Frederiksen skulde have Tærsk eller »nogen paa Tæven«, og han har bemærket, at Frederiksen blødte fra Næse og Mund, hvilket dog først viste sig, efter at Madsen havde slaet paa Frederiksen.

Tiltalte Madsen har først til en Rapport forklaret, at han, medens Andersen og Frederiksen stod og talte om Dækkene, pludselig saa dem begge ligge paa Gulvet i Slagsmaal eller rettere ligge saaledes, at Frederiksen laa øverst og Andersen nederst, idet Frederiksen klemte Andersen paa Struben, saa at Andersen var blaa i Ansigtet. Madsen raabte forgæves til Frederiksen om at slippe Andersen, og saa var det, at Frederiksen bad Egon Petersen ringe efter Politiet. Madsen sprang nu ind paa Frederiksen og tildelte ham med flad Haand et Slag i Ansigtet, for at han skulde slippe Andersen, hvilket Slag han dog først vil have givet, efter at Frederiksen havde revet Madsens Skjorte itu. Senere har Madsen i Retten tilføjet, at han saa Andersen gribe fat i Frederiksens Tøj og derefter væltede Frederiksen Andersen om, samt at Forholdet med Skjorten er det, at da han havde revet Frederiksen bort fra Andersen, og Frederiksen var kommet paa Benene, greb Frederiksen fat i Madsens Skjorte og flængede den fra øverst til nederst og derpaa »smurte« Madsen Frederiksen et Par Lussinger. Madsen har benægtet at have slaet Frederiksen paa anden Maade end med flad Haand i Ansigtet eller at have sparket ham.

Egon Petersen har som Vidne blandt andet forklaret, at han overværede den første Del af det af Frederiksen omfinklede Oprin. Han hørte Andersen sige, at Frederiksen kunde faa Tærsk for Pengene

og saa umiddelbart derefter Andersen tildele Frederiksen en Skalle, der ramte i Frederiksens Ansigt.

Frederiksen greb saa fat i Andersen og fik ham væltet om paa Gulvet, og samtidig bad Frederiksen Vidnet ringe til Politiet. Vidnet gik saa ind i Rummet for at telefonere. Da Vidnet kom tilbage, var baade Andersen og Frederiksen paa Benene igen, og Vidnet har ikke set, at Madsen har blandet sig i Forholdet. Vidnet har set Frederiksen bløde fra Næse eller Mund, men har iøvrigt ikke set, at Frederiksen har haft Mærker af Slag i Ansigtet eller noget blaat Øje.

Rigtigheden af, hvad Vidnet Petersen har forklaret om den Frederiksen tildelte Skalle har begge de Tiltalte benægtet, men Vidnet har med Bestemthød fastholdt sin Forklaring.

Vognmand Jens Nørgaard har forklaret, at han kom til Stede efter Optrinet og saa, at Frederiksen blødte fra Tænderne i højre Side, saaledes at Blodet løb ned over Hagen. Senere fortalte Frederiksen ham, at Andersen havde slaet ham en Skalle. Om de øvrige Omstændigheder ved Optrinet fik Vidnet ingen Besked. Han saa imidlertid, at Frederiksen i de følgende Dage var ophovnet paa højre Kind.

Tandtekniker O H N Nielsen har forklaret, at Frederiksen den 3 August 1931 henvendte sig til ham og meddelte, at han ved Overfald havde faaet tre Tænder i Overmunden slaet løse. Frederiksen var noget tyk og hævet i Ansigtet, vistnok i højre Side som efter et Slag, og Frederiksen angav at disse Partier var ømme. Vidnet saa ikke noget til, at Frederiksen havde noget blaat Øje. Vidnet har forklaret, at de tre Tænder var gode og stærke Tænder, som støttede en af Vidnet for et Par Aar siden til Frederiksen lavet Prothese og det Stød eller Slag, hvorved de maa antages at være slaet løse, maa have været kraftig. Man afventede, om Tænderne kunde reddes, men den 27 August maatte de trækkes ud, og Frederiksen derfor have ny Prothese.

Den krævede Erstatning af 74 Kr angaar:

Tandudtrækning	7 Kr
Kunstige Tænder	55 —
Ødelagt Tøj	12 —

De Tiltalte har protesteret mod denne Erstatnings Beregning og paastaar sig i det hele frifundet for at betale nogen Erstatning til Frederiksen.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Frederiksen i et og alt fastholdt sine Forklaringer og udtalt, at det er fuldkommen sikkert, at Tiltalte Madsen fór henimod ham, da han laa og holdt Andersen fast. Han saa og mærkede, at Madsen slog ham med knyttet Haand i Ansigtet. Slaget ramte Underkanten af det venstre Øje. Slaget følte han med temmelig stærk Smertefornemmelse paa det ramte Sted. Samtidig mærkede han med fuld Sikkerhed, at Madsen med en af sine Fødder sparkede ham paa venstre Side af Kroppen. Som Situationen var, kunde han ikke se, hvorledes Madsen førte Sparkene eller med hvilket Ben, men han mærkede Sparkene ramme, og Søndag Morgen var der tydelige blaa Udtrædninger paa de Steder, hvor han havde mærket Sparkene. Han har tilføjet, at naar forskellige Vidner

under Sagen har erklæret ikke at have lagt Mærke til, at han havde »et blaat Øje« eller Misfarvning paa venstre Side af Ansigtet, kan dette have sin Grund i, at han holdt sig hjemme hele Tiden til Mandag Morgen, og da han kom paa Værkstedet, havde det fortaget sig noget.

Frederiksen har erklæret sig rede til paa Forlangende at beedige Rigtigheden af sine Forklaringer.

Ved de af Frederiksen og Egon Petersen afgivne Forklaringer findes det bevist, at Tiltalte Andersen har tildelt Frederiksen en Skalle som af Frederiksen forklaret, og hvad angaar Tiltalte Madsen, findes Frederiksens Forklaringer, der skønnes efter hele den ved Optrinnet foreliggende Situation at maatte have Formodningen for sig, at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Som i Anklageskriftet nævnt, er der ved Overfaldet tilføjet Frederiksen, der ved den omhandlede Lejlighed maa anses at have været sagesløs, Skade af den i Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stk omhandlede Art, og de Tiltalte vil efter alt det foranførte være at anse med Straf efter denne Lovbestemmelse efter Omstændighederne hver især med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

De vil derhos have in solidum at udrede Sagens Omkostninger til det offentlige, derunder 60 Kr i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Agnes Holm.

Hvad den af Frederiksen krævede Erstatning angaar, findes Erstatningen under eet at kunne bestemmes til 250 Kr, hvilket Beløb det under de foreliggende Forhold maa paahvile de Tiltalte at udrede in solidum.

Nr 166/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Edvin Emil Hansen og Axel Mogens Lindhardt Nielsen (Fich),

der tiltales: Hansen for Tyveri, Nielsen for Bedrageri og ulovlig Omgang med Hittegods.

Østre Landsrets Dom af 3 Maj 1932: De Tiltalte Edvin Emil Hansen, Axel Mogens Lindhardt Nielsen, Valdemar Skiby Hansen og Knud Børge Nielsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Edvin Emil Hansen i 60 Dage, Axel Mogens Lindhardt Nielsen i 30 Dage, Valdemar Skiby Hansen i 30 Dage og Knud Børge Nielsen i 40 Dage, dog at Fuldbyrdselsen af Straffen for de to sidstnævntes Vedkommende udsættes, og at Straffen efter 5 Aars Forløb fra denne Doms Afsigelse bortfalder, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 Kap 3 fastsatte Betingelser overholdes. De Tiltalte udreder hver for sit Vedkommende Sagens Omkostninger, dog at Edvin og Valdemar Hansen een for begge og begge for een betaler i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Poul Alster, 50 Kr, og Axel og Knud Nielsen een for begge og begge for een betaler i

Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører Arne Kemp, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte Edvin Emil Hansen og Axel Mogens Lindhardt Nielsen, dels af det offentlige for disse Tiltaltes Vedkommende.

Tiltalte Niensens i Dommen under Nr 4 beskrevne Forhold vil være at henføre under Straffelovens § 257.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler de Tiltalte Edvin Emil Hansen og Axel Mogens Lindhardt Nielsen een for begge og begge for een 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 8 Afdeling, tiltales Edvin Emil Hansen, Axel Mogens Lindhardt Nielsen, Valdemar Skiby Hansen og Knud Børge Nielsen,

1) Knud Børge Nielsen — — —

2) samme Tiltalte — — —

3) Edvin Emil Hansen, Valdemar Skiby Hansen og Knud Børge Nielsen for den 15 eller 16 Januar 1932 efter fælles Aftale i en Kælder i Ejendommen, Prinsessegade 73 B, hvortil Edvin og Valdemar Hansen skaffede sig Adgang, at have stjaalet en Fabrikant F Kruse tilhørende, til 75 Kr vurderet Ulster, der var frastjaalet Ejeren Natten til den 22 December 1931 og af en af Gerningsmændene til Tyveriet, Poul Henry Viberg Nielsen, var anbragt i fornævnte til hans Moders Lejlighed hørende Kælder.

4) Axel Mogens Lindhardt Nielsen for i svingagtigt Hensigt den 21 Januar 1932 om Eftermiddagen for 10 Kr at have pantsat en Ulster, som han den 11 November 1929 for 99 Kr havde købt paa sædvanlige Afbetalingsvilkkaar af Firmaet E Møllers Efterf, Sortedamsgade 3, uanset at han ikke havde betalt 53 Kr af Købesummen,

5) samme Tiltalte for ulovlig Omgang med Hittegods ved den 21 Februar*) 1932 at have tilegnet sig en til 5 Kr 50 Øre vurderet Uldvest, som han fandt stoppet ind i et Hul foroven i Kældergennemgangen i Ejendommen Prinsessegade 77.

Tiltalte Edvin Emil Hansen er født den 30 April 1908 og tidligere

*) Skal være Januar.

anset ved Københavns Byrets Dom af 12 September 1929 efter Straffelovens § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage,

ved samme Rets Dom af 5 November 1930 efter Straffelovens § 101 og Politivedtægten § 11, 5, med lige Straf i 30 Dage.

Tiltalte Axel Mogens Lindhardt Nielsen er født den 14 September 1908 og tidligere anset ved Københavns Byrets Dom af 16 December 1931 efter Straffelovens § 229,4 med Forbedringshusarbejde i 8 Maaned, hvilken Straf ved kgl Resolution af 16 Januar 1932 er ham betingelsesvis eftergivet.

— — —
ad 3. De Tiltalte Edvin Emil Hansen og Valdemar Skiby Hansen har erkendt at have efter Anvisning af sidstnævnte, der vidste, at Ulsteren laa i Kælderen, stjaalet Ulsteren under de anførte Omstændigheder; de fandt Nøglen til Kælder døren liggende over Døren; de kunde nok tænke sig, at det var en stjaalen Ulster, men de vidste ikke, hvem der havde stjaalet den. Tiltalte Knud Børge Nielsen har forklaret, at han, der ikke var med inde i Kælderen, tænkte sig Muligheden af, at det var en Ulster, der tilhørte en Broder til en af de andre, og selv om det jo nok var forkert at tage den til Pantsætning, mente han dog ikke, at det var Tyveri, da den jo kunde blive indløst igen. Da Pantsætningen, som Knud Børge Nielsen havde paataget sig, mislykkedes, blev Ulsteren efter Aftale mellem de Tiltalte lagt tilbage i Kælderen. Uanset fornævnte Forklaring af Knud Børge Nielsen findes Forholdet at maatte tilregnes denne, ligesom de to andre, som Tyveri.

ad 4. Tiltalte Axel Mogens Lindhardt Nielsen har erkendt at have pantsat den omhandlede Ulster, der var købt paa Afbetaling med Forbehold af Sælgerens Ejendomsret til Købesummen var betalt, hvad den ikke var, men da det var hans Hensigt at indløse Ulsteren igen — hvilket ikke er sket, fordi Laanesedlen er bortkommet — mener han ikke at have gjort sig skyldig i Bedrageri.

Efter det oplyste om Tiltaltes Forhold til Sælgerfirmaet maa det antages, at Tiltalte ikke har haft til Hensigt at unddrage sig Betaling af Restgælden for Ulsteren.

ad 5. Samme Tiltalte har i Overensstemmelse med det iøvrigt oplyste erkendt sig skyldig i dette Forhold.

Efter det anførte vil de Tiltalte være at anse: Edvin Emil Hansen efter Straffelovens § 230 I, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, Axel Mogens Lindhardt Nielsen efter Straffelovens § 256, jfr § 253, og § 247 med lige Straf i 30 Dage, Valdemar Skiby Hansen efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, med lige Straf i 30 Dage og Knud Børge Nielsen efter samme Bestemmelse med lige Straf i 40 Dage.

For de Tiltalte Valdemar Skiby Hansens og Knud Børge Niensens Vedkommende findes Fuldbyrdselsen af de idømte Straffe at kunne ud sættes under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 Kap 3 fastsatte Betingelser.

Tirsdag den 6 September.

Nr 110/1932.

Rigsadvokaten

mod

Carl Vilhelm Emil Schmidt (Stein),

der tiltales for uagtsomt Manddrab m v.

Østre Landsrets Dom af 26 Marts 1932: Tiltalte Carl Vilhelm Emil Schmidt bør til Statskassen bøde 800 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 1 Maaned. Retten til at føre Motorkøretøj frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 1 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Saugman, 50 Kr. Tiltalte og Forsikringselskabet »Danmark« bør een for begge og begge for een betale til Husmand Henning Hansen, Rørby, 198 Kr 43 Øre, til Frede Chr Berg Hansen 495 Kr og til Helge Madsen, Uggerløse, 673 Kr 65 Øre. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage, de idømte Erstatninger inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Carl Vilhelm Emil Schmidt 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, hvorunder Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Kalundborg Købstad m v, tiltales Carl Vilhelm Emil Schmidt i Henhold til Anklageskrift af 11 Februar 1932 til Straf efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab samt efter Lov om Motorkøretøjer af 1 Juli 1927 § 41 for Overtrædelse af dens §§ 27 og 29 og Lov om Færdsel af 1 Maj 1923 § 22 for Overtrædelse af dens § 6, 3 Stk, i følgende Anledning:

Den 18 Oktober 1931 Kl ca 12 Middag kom Tiltalte som Fører af Automobil K 30956 kørende ad Hovvejen, Tommerup-Melby, mod Sydvest og skulde passere Hovedlandevejen Kalundborg-Slagelse, der her har Retning Nordvest-Sydst. Tiltalte undlod da at udvise fornøden Forsigtighed og Agtpaagivenhed, idet han fremførte Automobil med

en Fart, der under Hensyn til, at han skulde passere et Vejkryds, og at Udsigten mod Kalundborg-Slagelse Landevej mod Nordvest paa Grund af en indtil 1,3 m høj Hæk ikke var fri, var uforholdsmæssig stærk, og derhos ikke blev opmærksom paa, at der ad Landevejen Kalundborg-Slagelse fra Kalundborg, altsaa i Retning mod Sydøst, kom kørende en Motorcykel C 4194, der havde Forkørselsret og blev ført af Mekanikerlærling Poul Robert Hansen med Frede Chr Berg Hansen som Passager. Som Følge af den saaledes udviste Mangel paa Forsigtighed og Agtpaagivenhed tørnede Tiltalte sammen med Motorcyklen i Vejkrydset noget efter Midten af dette, saaledes at Motorcyklen blev slæbt med Automobilet ca 10 m fra Sammenstødsstedet og derefter væltede og kom i Brand. Der tilføjedes herved Føreren af Motorcyklen Poul Robert Hansen saadanne Læsioner (Brud paa Kraniets Kuppeldel og Grundflade med Blødninger omkring Hjernen og overfladiske Kvæstelser af Hjernevævet, Brud af begge Laarben, Bristning af Mellemgulvets venstre Del, af Miltstilken og af venstre Nyres Kapsel med stor Blødning og Sammentrykning af venstre Lunge, Saar i Panden, paa Hagen og venstre Haand samt udstrakte Forbrændinger af Huden, særlig paa Hoved, Hals, Bryst og Arme) at han samme Dag afgik ved Døden paa Amtssygehuset i Kalundborg, medens Passageren paa Motorcyklen Frede Chr Berg Hansen paadrog sig en Hjernerystelse, en ca 5 cm lang Flænge i venstre Øre gaaende helt gennem Ørebrusken og 4—5 mindre ca 1 cm lange Flænger i Ansigtet, og maatte indlægges paa Amtssygehuset i Kalundborg, hvor han henlaa til den 11 November s A.

Tiltalte er født den 3 December 1902, og afset fra, at han ved Dom afsagt af Retten for Frederiksberg Birk den 25 November 1930 er anset efter Beværterloven af 29 Marts 1924 § 29, jfr § 34, jfr § 74 i Politivedtægten for Frederiksberg Kommune med en Bøde af 40 Kr, ikke fundet forhen straffet.

Til Oplysning om det ved den paagældende Lejlighed passerede foreligger følgende:

Tiltalte har forklaret, at han den nævnte Dag ved 10 Tiden i Automobil K 30956 (en lukket Citroen-Sedan Vogn til 6 Personer) ankom fra København til Melby Sønderstrand for at besøge en derboende Svoger, Arbejdsmand Edvard Svendsen. Herfra kørte han Kl ca 11½ til Kalundborg med Svendsen, dennes fire Smaabørn og en Svoger, Chauffør Victor Schmidt. Fra Kalundborg kørte han en Tur ad Holbæk Landevej for ad Hovvejen, hvor denne støder til Holbæk Landevej, at køre til Melby Sønderstrand. Tiltalte havde kørt den paagældende Vej flere Gange og vidste, at der hvor Slagelse Landevej og Hovvejen skærer hinanden, er et farligt Sted, hvorfor han ogsaa ca 20 m inden han naaede Krydset gav Signal, ligesom han tog noget af Farten af Vognen.

Han saa til højre over Hækken for at se, om der fra Kalundborg ad Landevejen skulde komme noget Køretøj, han skulde holde tilbage for, men der viste sig intet. Det samme gjorde han, da Automobilets Forhjul var ude paa Slagelse Landevej, men her saa han heller intet, hvorfor han kørte frem over Krydset, kun passende sin Kørsel fremad.

Han mener, at han kørte over Vejkrydset med en Fart af 20 km i Timen, idet han herved har anført, at han udfor Hækken førte Vognen, medens den var i 2 Gear, og først i Krydset skiftede over til 3 Gear. Da Automobilet befandt sig midt i Vejkrydset, blev det pludselig paakørt af Motorcyklen, som Tiltalte, efter hvad han hævder, hverken saa eller hørte før efter Sammenstødet med Automobilet.

Tiltalte havde straks efter Paakørslen Besvær med at holde Automobilet paa ret Køl, idet han havde Indtryk af, at det var ved at vælte; thi det hældede helt over paa de to venstre Hjul. Han bremsede dog straks med Fodbremsen, men meget forsigtigt, idet Bremserne virker meget kraftigt. Automobilet kom dog herunder helt over i Hovvejens østre Side, hvor han tilsidst fik det standset. Efter at Tiltalte havde faaet Automobilet standset, sprang han ud, og først nu saa han, at det var en Motorcykel, han var kollideret med. Han saa da to Mennesker ligge paa Vejen, og at der var Ild i dem. Han løb hen til Automobilet, hvor han tog et Tæppe, hvormed han vendte tilbage til de Tilskadekomne, og ved at kaste sig over dem og dække dem til med Tæppet, fik han Ilden kvalt.

Saa vel Føreren af Motorcyklen, ovennævnte Mekanikerlærling Poul Robert Hansen, som hans Passager, Frede Chr Berg Hansen blev straks transporteret til Amtssygehuset i Kalundborg, hvor Mekanikerlærling Hansen samme Dag afgik ved Døden. I Beretningen om Obduktionen, ved hvilken der fandtes de i Anklageskriftet ommeldte Læsioner og Forbrændinger, anføres det, at Døden skyldes en Kombination af de forskellige alvorlige Læsioner i Forbindelse med Forbrændingerne. Hos Frede Hansen, der ved Indlæggelsen var klar, fandtes en ca 5 cm lang Flænge i venstre Øre samt spredt i Ansigtet 4—5 mindre, ca 1 cm lange Flænger. De behandlende Læger var af den Anskuelse, at tilskadekomne havde haft en Hjernerystelse med Erindringstab overfor selve Ulykken. Den 11 November blev Hansen udskrevet, efter at Saaret paa Øret var helet reaktionsløst.

Fornævnte Chauffør Victor Schmidt har som Vidne forklaret, at Farten paa Motorvognen, da den kørte paa Hovvejen, ikke var over ca 40 Kilometer, og at Tiltalte nedsatte denne Hastighed betydeligt, da de nærmede sig Krydset ved Slagelsevej, saaledes at Farten, da de naaede ud i Krydset, ikke har været over 20—25 Kilometer i Timen. Vidnet sad paa Bagsædet i højre Side med et lille Barn paa Skødet og saa derfor ikke ud, da de kom til Krydset. Han har derfor heller ikke set Motorcyklen, før den ramte Motorvognen. Vidnet husker, at Tiltalte gav Signal et passende Stykke, før de kørte ind i Krydset, men har ikke hørt Signal fra Motorcyklen. Da de tidligere paa Dagen passerede det samme Vejkryds, sad Vidnet paa Førersædet ved Siden af Tiltalte, og de talte da netop om, at det var et vanskeligt Kryds at passere. Vidnet har ikke kunnet udtale sig om, naar Tiltalte paa-begyndte Bremsningen. Han har forklaret, at han blev saa befippet som Følge af Paakørslen, at han ikke lagde Mærke til, om Vognens Hastighed straks blev nedsat.

Arbejdsmand Edvard Svendsen har som Vidne forklaret, at Tiltalte, da Automobilet nærmede sig Vejkrydset, gav Signal, ca 15 m fra

Krydset og kørte ud i dette med en Fart, der ikke har oversteg 25 km. Vidnet har ikke hørt noget Signal fra Motorcyklen.

Fornævnte Frede Hansen har paa samme Maade forklaret, at han den paagældende Dags Formiddag med Poul Robert Hansen, der havde foretaget en Reparation af den Helge Madsen, Uggerløse, tilhørende Motorcykel C 4194, kørte en Prøvetur. De kørte ved 12 Tiden fra Kalundborg mod Slagelse. Vidnet mener ikke, at Hastigheden noget Steds oversteg 50 km i Timen. Vidnet kan huske, at Motorcyklen, da de kørte i Svinget ved Købmand Chr Nielsens Ejendom lige før Korsvejen, ikke hældede i Svinget, og han mener derfor ikke, at Farten har været særlig stærk. Da de kørte forbi Købmand Chr Nielsens Ejendom, sad Vidnet og saa derhen, og lige da de havde passeret denne Ejendom, saa han atter frem igen og fik da Øje paa det forreste af et Automobil, der kom frem fra Hovvejen ved deres venstre Side. Han mener, at Motorcyklen befandt sig 8—10 Meter fra Vejkrydset, da han fik Øje paa Automobilet, som i dette Øjeblik kom frem i Krydset. Vidnet har her ved tilføjet, at hvis han havde haft Opmærksomheden særlig henvendt paa Vejen fra venstre, vilde han have kunnet se Automobilet paa et noget tidligere Tidspunkt. Automobilet kom antagelig frem med lige saa stor Fart, som den Motorcyklen kørte med. Om der blev givet Signal fra nogen af Køretøjerne, kan han intet huske om, og han kan heller ikke huske, om Motorcyklen blev bremset, men det forekommer ham, at Gassen blev slaaet fra denne. Han var i et Nu klar over, at der vilde ske noget frygteligt, og i næste Nu skete Ulykken, men hvad der skete, og hvorledes det skete, kan han, der tabte Bevidstheden, intet huske om.

Mekaniker Holger Jensen har som Vidne forklaret, at han, da han nævnte Dag og Tid stod ved Vejkrydset og talte med Arbejdsmand Martin Jensen, saa og hørte, at der kom et Automobil ad Vejen fra Tømmerup, og at der samtidig kom en Motorcykel ad Slagelsevej fra Kalundborg. Begge Køretøjer kørte temmelig hurtigt, antagelig ca 50 km i Timen, og de gav begge Signal samtidig ca 15 m fra Krydset; ingen af Køretøjerne sagtnede Farten, saa at Sammenstød var uundgaaeligt. Vidnet har dog med Hensyn til Opgivendet af de Kørendes Hastigheder opgivet, at det er noget usikkert, navnlig for Motorcyklens Vedkommende, da Motorcyklen kom omtrent lige imod ham. For Vidnet saa det ud, som om Føreren af Motorcyklen forsøgte at dreje denne til højre, men det kunde han ikke naa. Motorcyklen tørnede med et Brag mod Automobilets højre Side, hvor den blev hængende fast og slæbt med Automobilet ca 10 m fra Sammenstødsstedet, inden den faldt hen ad Vejen. Ved Sammenstødet var der sket Brud paa Motorcyklens Benzinbeholder, og den udstømmende Benzin kom i Brand og antændte baade Føreren og Cyklen. Paa Motorcyklens Bagsæde befandt sig en Passager, og han blev slæbt endnu længere med af Automobilet. Dette standsede først ca 20 m fra Stedet, hvor Sammenstødet skete, og der var kun Bremsespor at se paa de sidste 5 m.

Arbejdsmand Martin Jensen har forklaret i det væsentlige i Overensstemmelse med forrige Vidne. Han har tilføjet, at saavidt han kunde se, var der ingen af de Kørende, der nedsatte Hastigheden, efter-

haanden som de nærmede sig Krydset, og at han har den Opfattelse, at Føreren af Motorvognen ikke havde paabegyndt Bremsningen, før Vognens Baghjul var kommet ud i Rabatten. Der var ikke Bremsespor paa selve Kørebanen, og Vidnet bemærkede ikke, at Motorvognens Hastighed blev nedsat umiddelbart efter Sammenstødet.

Endelig har Arbejdsmand Valdemar Petersen forklaret, at han stod udenfor sit Hus, der ligger ca 50 m Øst for Hovvejen, og da saa K 30956 komme kørende fra Tømmerup mod Korsvejen med jævn, almindelig Fart, antagelig ikke over 30—40 km i Timen. Han gik ind ad sin Dør, lige da han havde set Automobilet køre forbi, og straks efter hørte han et Brag.

I en af Justitsministeriets Motorsagkyndige, Maskinmester Th Jensen, den 18 Oktober 1931 afgivet Erklæring hedder det bl a:

»Automobil K 30956 — — — Fodbremsen kunde standse Bilen paa 4 m ved 30 km Fart og maa saaledes betegnes som kraftig. Haandbremsen er en Kardanbremse. Undersøgelsen viste, at Bremsebaandet var indsmurt med Olie fra Gearkassen, Bremsen kunde standse Bilen paa 9 m ved 30 km Fart. Bremsen maa betegnes som værende for slap.

Bilen er forsynet med 4-Hjulsbremseser. Ved Brugen af baade Haand- og Fodbremsen kunde Bilen standses paa 4 m ved 30 km's Fart. — — —

Efter at K 30956 og Motorcyklen var stødt sammen, har K 30956 fortsat 14 m og derefter afsat et Bremsespor paa 5 m. — — —

K 30956 har kørt med en Fart af ca 35 km i Timen efter Sammenstødet, dette giver 9,7 m pr Sekund. — — —

Paa Hjørnet af Slagelsevej og Hovvej findes en Tjørnehæk paa ca 1,3 m i Højden. Denne Hæk besværliggør Udsigten en Del, og Vejen maa saaledes betegnes som delvis uoverskuelig, baade for Trafikken paa Slagelsevej og Hovvejen.

Af Erklæringen fremgaar det derhos, at Automobilet havde lidt betydelig Skade paa dets højre Side.

I en anden Erklæring af samme Dato fra samme Sagkyndige vedrørende Eftersyn af Motorcykel C 4194, der ligeledes viste sig at have lidt stor Skade, anføres bl a:

»Paa Veibanen fandtes et ganske kort Spor (Slæbespor) fremkommet ved, at Motorcyklen er drejet en kvart Omgang ved Sammenstødet med Bilen. Det er saaledes umuligt at konstatere Cyklens Fart ved Hjælp af Bremsespor, da et saadant ikke fandtes. Ser man imidlertid hen til Havariet, som Motorcyklen har frembragt paa Bilen, vil jeg anslaa Motorcyklens Fart at have været ca 60 km i Timen i Sammenstødsøjeblikket. Det bemærkes, at Cyklen var i »højeste Gear«, da jeg undersøgte den.

For Motorcyklistens Vedkommende gælder det, at han skal passere et farligt Vejkryds (delvis uoverskueligt), og selv om det kommer paa hans venstre Haand, bør han udvise Forsigtighed. Udsigten til højre var fri.

Værkfører Kaj Christensen, Citroen Fabrik, København, hvor K 30956 blev repareret, har til en Politirapport af 1 Marts 1932 erklæret: »Begge Vogn dørene i den ene Side var trykket ind, Jærntrin-

brættet var krøllet, For- og Bagskærm samt Hjælm var bulede, Chassisrammen var bøjet indefter, og der var Hul i Torpedoen. — — — at han ikke kan sige noget bestemt om hvilken Fart Motorcyklen har kørt med, men efter hans Formening maa der være kørt med en Fart af 70—80 km, da det ellers efter Komparentens Erfaring vilde have været umuligt at tilføje Motorvognen den omhandlede Skade.«

Fornævnte Motorsagkyndige har i Anledning heraf i en Erklæring af 2 Marts 1932 udtalt:

»Værkfører K Christensen har haft Anledning til at se den havareerede Bil, efter at Karosseriet er aftaget for Reparation, og saaledes at den af ham omtalte Bule i Chassisrammen er blottet, her ud fra kan Værkfører K Christensen med en vis Ret dømme, at Farten paa Motorcyklen maa have været stor — ca 70—80 km.

Motorcyklens Passager, Frede Berg Hansen, har i Retten i Kalundborg erklæret, at da Motorcyklen var ca 8—10 m (altsaa 9 m) fra Vejkrydset, bemærkede han først, at der kom en Bil frem, som vilde skære Motorcyklens Kørselsretning.

Ifølge min Rapport af 18 Oktober 1931 har jeg beregnet Bilens Fart efter Sammenstødet til 35 km, hvilket vil svare til en Fart af ca 45 km før Sammenstødet. Tager man ovenstaaende Udtalelse af Motorcyklens Passager til Følge, da har Motorcyklen kørt 9 m medens Bilen kører 5,9 m. Dette giver en Gennemsnitsfart af 69 km pr Time. — Da det ikke af Spor o l kan konstateres, hvor stærkt Motorcyklen har kørt, mener jeg det rigtigst at lægge Passagerens Udtalelse til Grund for en Undersøgelse, og kan jeg saaledes erklære at: Motorcyklen har haft en Fart af ca 69 km i Sammenstødsøjeblikket.

Jeg kan endvidere paatale, at der ikke fandtes noget Bremsespor i Vejbanen, dette tyder paa, at Føreren af Motorcyklen ikke har reageret overfor Sammenstødet, og ej heller har gjort noget for at afværge et Sammenstød. Motorcyklen har ramt Bilen lige agten for den forreste Dør.«

Efter det saaledes oplyste maa det antages, at Tiltalte har undladt at udvise fornøden Agtpaagivenhed ved i Vejkrydset at fremføre Automobilet med en Fart, der ikke har været under ca 35 km i Timen, hvilken Fart efter Forholdene, derunder at Udsigten tilhøjre besværliggjordes ved den 1,3 m høje Tjørnehæk, var uforsvarlig stærk, ligesom det ved Tiltaltes egen Erkendelse i Forbindelse med det iøvrigt oplyste er godtgjort, at Tiltalte først efter, at Sammenstødet havde fundet Sted, blev opmærksom paa Motorcyklen, der var kommet fra hans højre Side og som i Forhold til ham havde Forkørselsret. Idet Tiltalte findes herved at have foraarsaget Mekanikerlærling Poul Robert Hansens Død, vil han være at anse efter Straffelovens § 198 samt for Overtrædelse af Motorlovens §§ 27 og 29 efter dens § 41 og efter Færdselslovens § 22, jfr dens § 6, 3 Stk med en Straf, der efter Omstændighederne, derunder den af Afdøde udviste, ovenfor skildrede Uforsigtighed, og under et vil være at bestemme til en Statskassen tilfaldende Bøde af 800 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 1 Maaned.

Tiltalte, der findes at have gjort sig skyldig i særlig uforsvarlig Kørsel, vil derhos i Medfør af Motorlovens § 42 være at frakende

Retten til at være Fører af Motorkøretøj for et Tidsrum af 1 Aar regnet fra nærværende Doms Afsigelse.

I Henhold til derom nedlagt Paastand vil Tiltalte og Forsikrings-selskabet »Danmark«, hvori K 30956 var ansvarsforsikret, in solidum være at dømme til at betale til afdøde Mekanikerlærling Poul Hansens Fader, Husmand Henning Hansen, Rørby, som Erstatning for Begravelsesudgifter 368 Kr 43 Øre med Fradrag af en stedfundet Udbetaling fra »Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring« 170 Kr, 198 Kr 43 Øre, — hvorved bemærkes, at Forsikringsselskabet »Danmark« under Domsforhandlingen har erklæret ikke at ville protestere mod Erstatningspaastanden under Hensyn til Afdødes Uforsigtighed — til Frede Chr Berg Hansen som Godtgørelse for ødelagt Tøj, Svie og Smerte samt for Medhjælp i hans Virksomhed under Sygehusopholdet 495 Kr, til Ejeren af Motorcykel C 4194, Helge Madsen, Uggerløse, for Udgifter ved Istandsættelse af Motorcyklen 673 Kr 65 Øre, idet der ikke vil kunne tages Hensyn til de af de Paagældende nedlagte, videregaaende Erstatningskrav.

Nr 245/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Niels Frederik Rasmussen (Knudtson),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 9 August 1932: Tiltalte Niels Frederik Rasmussen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. Saa betaler han og Sagens Omkostninger her for Retten, derunder til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører G A Rasmussen af Sorø, 50 Kr i Salær og 20 Kr i Godtgørelse for Udlæg. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket af det offentlige.

Det tiltrædes, at de Tiltalte paasigtede Forhold er henført under de i Dommen anførte Straffebestemmelser. Under Hensyn til, at Tiltalte som ved Dommen af 16 Januar 1930 er straffet for Blufærdighedskrænkelser overfor en 16-aarig Pige, nu paany under Vagabondering har gjort sig skyldig i Blufærdighedskrænkelser overfor tre Piger i Alderen fra 15—17 Aar, findes han, der efter det oplyste maa antages at lide af Aandssvaghed med amoralske Tilbøjeligheder, i Henhold til Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 at burde

dømmes til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt (derunder de til Rødbygaard hørende lukkede Afdelinger).

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Niels Frederik Rasmussen bør tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt (derunder de til Rødbygaard hørende lukkede Afdelinger). I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Knudtzon betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Tilkendegivelse af 11 Juli 1932 har Anklagemyndigheden rejst Sag mod Niels Frederik Rasmussen under hvilken Sag der under Henvisning til, at Retslægeraadet i Erklæring af 21 Juni 1932 har udtalt, at Tiltalte er aandssvag i middel Grad med amoralske Tilbøjeligheder, og at han som farlig for Retssikkerheden anbefales til Anbringelse paa en Aandssvageanstalt, principalt er nedlagt Paastand om, at Tiltalte i Medfør af § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, dømmes til at anbringes paa en Aandssvageanstalt (derunder til Rødbygaard hørende lukkede Afdelinger) i Anledning af, at han har gjort sig skyldig

1) i Krænkelse af Blufærdigheden ved uterligt Forhold ved den 8 Maj 1932 ved Middagstid henholdsvis paa Ringsted-Køge Landevej og paa Kongstedvejen at have tiltalt Pigerne Erna Gudrun Pedersen, født den 29 August 1914, og Ragnhild Margrethe Larsen, født den 27 September 1915 med utugtige Ord og endvidere taget Erna Gudrun Pedersen i Siden,

2) i Krænkelse af Blufærdigheden ved uterligt Forhold og ulovlig Tvang ved den 18 Maj 1932 i en Skov lidt nord for Frederikskilde at have befølt Pigen Petra Sigrid Nielsen, født den 29 September 1916, paa Benene og i Skridtet og holdt hende, der sad paa Jorden, nede, samt søgt at trække hende ned paa Jorden, da hun havde faaet rejst sig, ligesom han tiltalte hende med utugtige Ord, alt i den Hensigt at opnaa Samleje med hende.

Subsidiært er nedlagt Paastand om, at Tiltalte idømmes Straf for de foran beskrevne Forhold.

Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Sorø Købstad m v.

Tiltalte er født den 25 August 1895 og senest anset ved Hads Herreds Rets Dom af 16 Januar 1930 efter Straffelovens § 185 og Lov af 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov Nr 63 af 1 April 1911 §§ 13 og 8, sammenholdt med Straffelovens § 39, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Tiltalte har tilstaaet at have gjort sig skyldig i de ovenfor under 1 og 2 anførte Forhold under de der angivne Omstændigheder, dog at han ikke vil have taget Pigen Gudrun Pedersen i Siden; Tiltaltes Tilstaaelser er — fraset fornævnte af ham benægtede Omstændigheder — stemmende med de af de nævnte Piger afgivne Vidneforklaringer.

Under en mod Tiltalte i 1921 rejst Sag for Pengeafpresning — der førte til Frifindelse — var han under mental Observation paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvis Overlæge i Erklæring af 15 Maj 1921 udtalte, at han ikke var sindssyg, men aandssvag i mindst middel Grad med meget uudviklede, respektive perverse Moralbegreber, en i betydelig Grad asocial Natur.

Efter fornævnte Sags Afslutning sejlede Tiltalte, der ogsaa forud havde været til Søs, i udenrigsk Fart, indtil han i 1929 vendte tilbage til Landet, hvor han siden har ført en omflakkende Tilværelse.

Under sit Arrestophold under Undersøgelsen i nærværende Sag har han været under Observation af Amtslægen i Sorø, der i Erklæring af 30 Maj d A udtaler, at Tiltalte ikke er sindssyg og ej heller aandssvag i fremtrædende Grad, men maa anses for at være imbecil i lettere Grad, saaledes som man almindeligt finder det hos degenererede med arvelig Belastning.

Under 21 Juni d A har derhos Retslægeraadet udtalt sig som ovenfor angivet.

Det Forhold, for hvilket Tiltalte ved ovenanførte Dom af 16 Januar 1930 blev anset efter Straffelovens § 185 udøvedes paa en Landevej mod en 16-aarig Pige og var af lignende Beskaffenhed som det ovenfor under 1) anførte.

Tiltalte og den for ham beskikkede Tilsynsværge har protesteret imod, at Anklagemyndighedens principale Paastand tages til Følge.

Selv om det af det ovenanførte fremgaar, at Tiltalte lider af en ringere Svækkelse af Sjælsevernerne, findes Omfanget og Beskaffenheden af de af Tiltalte tidligere og nu begaaede Forbrydelser mod Sædeligheden ikke at vidne om en saa nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelse af den almindelige Retssikkerhed ved Sædelighedsforbrydelse, at Anklagemyndighedens principale Paastand vil kunne tages til Følge. Derimod vil der i Overensstemmelse med dens subsidære Paastand i Henhold til Straffelovens §§ 185 og 210 være at idømme Tiltalte Straf, der efter Omstændighederne og under Hensyn til Straffelovens § 39 bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Nr 176/1932.

Rigsadvokaten

mod

Oluf Reinholdt Reimer Pedersen (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Mened.

Østre Landsrets Dom af 10 Juni 1932: De Tiltalte, Gustav August Andesson, Oluf Reinholdt Reimer Pedersen og Niels Carl Anton Marius Pedersen, bør straffes med Forbedringshusarbejde hver især i to Aar. Saa betaler de og een for alle for alle for een Sagens Omkostninger, derunder i Salær og i Erstatning for hafte Udlæg til den for dem beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ludvig Hanson, Maribo, 100 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket, dels af Tiltalte Oluf Reinholdt Reimer Pedersen, dels af det offentlige for hans Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne betaler Tiltalte Oluf Reinholdt Reimer Pedersen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvorunder Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Maribo Købstad m v, er de Tiltalte Gustav August Andesson, Oluf Reinholdt Reimer Pedersen og Niels Carl Anton Marius Pedersen ved Anklageskrift af 17 Maj 1932 sat under Tiltale til at lide Straf for falsk Partsed ved den 17 Marts 1932 inden Retten i Rødby under en af Emmy Laura Marie Jensen mod dem anlagt Sag angaaende Paterniteten til det af hende den 24 Juli 1931 fødte Barn, Marius Jensen, med deres Ed at have bekræftet ikke at have haft Samleje med Sagsøgerinden i Tidsrummet 16 September til 18 November 1930.

Tiltalte Gustav Andesson er født den 25 Juni 1911, Tiltalte Oluf Pedersen den 17 Marts 1913 og Tiltalte Niels Pedersen den 28 November 1905. Ingen af de Tiltalte er fundet straffet tidligere.

De Tiltalte Andesson og Niels Pedersen har begge tilstaaet at have gjort sig skyldige i det dem paasigtede Forhold, idet de har erkendt at have haft Samleje med Emmy Jensen i den ovennævnte paa Grundlag af vedkommende Kredslæges Erklæring fastsatte Undfangelsesperiode og at have været paa det rene hermed, da de den 17 Marts 1932 aflagde Ed; disse Tilstaaelser er bestyrkede ved det iøvrigt under Sagen oplyste.

Tiltalte Oluf Pedersen har under Forundersøgelsen vel sluttelig

erkendt, at han — som af Emmy Jensen forklaret — har haft Samleje med hende i Begyndelsen af November Maaned 1930, altsaa indenfor Undfangelsesperioden, men han har fastholdt, at han, da Eds aflæggelsen fandt Sted den 17 Marts 1932, troede, at dette Samleje skete sidst i November 1930, og at han, hvis han den 17 Marts i Aar havde tænkt paa, at Samleje havde fundet Sted i Begyndelsen af November, ikke vilde have aflagt Eden. Efter de foreliggende Omstændigheder findes der dog ikke at kunne tillægges denne sidste Forklaring Troværdighed, og denne Tiltalte vil derfor ogsaa være at kende skyldig i det ham paasigtede Forhold.

Om samtlige tre Tiltaltes mentale Tilstand er der afgivet Erklæringer af vedkommende Kredslæge. Medens det om de Tiltalte Andesson og Niels Pedersen udtales, at de ikke lider af Sindssygdom eller Aandsvaghed, om end Andessons Aandsevner er temmelig ringe, siges det om Tiltalte Oluf Pedersen, at han ikke lider af Sindssygdom, men at hans Aandsevner er saa tarveligt udviklede, at hans Tilstand maa betegnes som Aandssvaghed i ringe Grad. Efter hvad der iøvrigt er oplyst om nævnte Tiltalte, derunder Udtalelser fra tidligere Arbejdsgivere, findes han dog at maatte anses som fuldt tilregnelig.

For de af de Tiltalte begaaede Forhold vil de herefter være at anse efter Straffelovens § 150 med en Straf, der findes passende at kunne fastsættes til Forbedringshusarbejde i 2 Aar for hver især.

Onsdag den 7 September.

Nr 231/1932.

Rigsadvokaten

mod

Laurids Møller Jensen (Graae),

der tiltales for Tyveri m m.

Vestre Landsrets Dom af 29 Juli 1932: Fængslede Laurids Møller Jensen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder. I Erstatning betaler Fængslede til Cykelhandler Hyldgaard 23 Kr, Sadelmager L Chr Mathiesen 22 Kr 50 Øre, Købmand Georg Høj 18 Kr, Cykelhandler S Clausen 40 Kr og Cykelhandler Kjeld Ørvad 35 Kr. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Teisen, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-
anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 2 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 2 Aar. I Sælær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte Laurids Møller Jensen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Laurids Møller Jensen ved 2 jydsk Statsadvokators Anklageskrift af 11 Juli 1932 sat under Tiltale til at lide Straf:

A. efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri ved i November 1931, da han var i Tjeneste paa Pederstrup Avlsgaard ved Nakskov, at have tilvendt sig et Tjenestekarl Jens Severin Jensen tilhørende, af denne til en Værdi af ca 125 Kr ansat Sæt Tøj samt en Skjorte, Værdi 5 Kr, hvilke Effekter beroede i en aflaaet Kuffert, som af Bestjaalne midlertidig var efterladt i det Karlekammer paa Gaarden, hvor Tiltalte boede.

B. efter Straffelovens § 253 for Bedrageri.

a. derved, at han, som den 1 Juni 1931 hos Cykelhandler Chr Frederiksen, Vemb, havde lejet en til Værdi af 35 Kr ansat Herrecykel for nogle Timer, har beholdt nævnte Cykel, som han derefter den 28 s M i bedragerisk Hensigt har solgt til Cykelhandler Johs Hyldgaard, Klinkby.

b. derved, at han — som i Henhold til Købekontrakt af 28 Juni 1931 for en Sum af 75 Kr havde afkøbt fornævnte Cykelhandler Johs Hyldgaard en Cykel med sædvanlig Forbehold af Ejendomsret fra Sælgerens Side, indtil Købesummen var betalt — ca 14 Dage efter i bedragerisk Hensigt til en Tjenestekarl fra Engbjerg har solgt bemeldte Cykel, uagtet han ikke havde erlagt den stipulerede Købesum, og Ejendomsretten til Cyklen saaledes endnu ikke var overgaaet til Tiltalte.

c. derved, at han — som i Henhold til Kontrakt af 14 Juli 1931 for en Sum af ialt 32 Kr 50 Øre havde afkøbt Sadelmager Laurids Chr Mathiasen, Tørring, nogle Riderekvisitter med sædvanligt Forbehold af Ejendomsret fra Sælgerens Side, indtil Købesummen var fuldt erlagt — engang omkring den 1 August s A i bedragerisk Hensigt har afhændet de nævnte Rekvisitter, uagtet han ikke havde betalt den stipulerede Købesum fuldtud, og Ejendomsretten til Rekvisitterne saaledes endnu ikke var overgaaet til Tiltalte.

C. efter Straffelovens § 251 for Bedrageri, subsidiært efter § 257 for svigagtigt Forhold derved, at han i nedennævnte Tilfælde har

forskaffet sig Varer paa Kredit uden Hensigt til at betale eller dog uden rimelig Udsigt til at kunne betale.

Tiltalte har under de anførte Omstændigheder købt:

a. i Begyndelsen af Juni 1931 hos Købmand Georg Høj, Harboøre, 1 Par Støvler til en Pris af 18 Kr.

b. den 21 Juli 1931 hos Cykelhandler Simeon Clausen, Nørregade, Lemvig, 1 Cykel til en Pris af 80 Kr.

c. i Begyndelsen af November 1931 hos Cykelhandler Kjeld Ørvad, Horslunde, en Cykel med Lygte til en Pris af 43 Kr 50 Øre.

d. den 6 Februar 1932 hos Installatør Chr Jensen, Høng, et Radioapparat med Højtaler til en Pris af 85 Kr.

e. den 5 Juni 1932 hos Købmand Chr Petersen, Gangensbro pr Næstved, Benzin og Olie for ialt 2 Kr 30 Øre.

D. efter Straffelovens § 251 for Bedrageri ved den 24 November 1931 i Køge svigagtigt at have formaaet Værten paa Afholdsrestaurationen i Køge til at udlevere sig et Sæt Tøj og flere andre Beklædningsgenstande af Værdi ialt 76 Kr 50 Øre, der tilhørte Landarbejder Osv Johan Jensen, idet Tiltalte urigtigt foregav, at saavel han som Jensen havde faaet Plads paa »Vasebækgaard« ved Køge.

E. efter Straffelovens § 275, jfr § 268, for Dokumentfalsk:

a. ved den 3 Oktober 1931 i Ringkøbing falskelig med det fingerede Navn Niels Møller at have underskrevet en Kontrakt vedrørende Køb paa Kredit af en Cykel til Værdi 115 Kr hos Cykelhandler P Ledgaard Steffensen af Ringkøbing.

b. ved den 16 Marts 1932 i Ørslev ved Slagelse falskelig med det fingerede Navn Svend Aage Andersen at have underskrevet Kontrakt vedrørende Køb af en Motorvogn for en Pris af 175 Kr, delvis paa Kredit, hos Mekaniker Willum Jensen af Ørslev.

e. ved den 19 Marts 1932 i Ruds-Vedby falskelig, med det fingerede Navn Svend Aage Andersen, at have underskrevet Kontrakt vedrørende Køb paa Kredit af en Rejsegrammofon, Værdi 75 Kr, hos Boghandler Lønholdt, Ruds-Vedby.

F. efter Motorlov 1 Juli 1927 § 41, jfr § 21 I ved den 1 og 6 Juni 1932 at have ført Motorcykel fra Næstved til Rislev uden hos Politiet at have erhvervet Bevis for at have Ret til at føre saadant Køretøj.

G. efter Værnepligtslov af 8 Juni 1912 § 13 I ved uden lovligt Forfald at være udeblevet fra den i Foraaret 1932 afholdte Session i Ringkøbing, paa hvilken han var pligtig at fremstille sig.

H. efter Lov Nr 52 af 15 Maj 1875 § 22, jfr § 19 som ændret ved Lov Nr 96 af 31 Marts 1930 ved den 21 November 1931, da han indlogerede sig paa Afholdshotellet i Køge, at have udfyldt det ham forelagte »Anmeldeskort for Gæster« med Navnet Jens Chr Jensen, født 8 September 1912 i Struer.

Tiltalte er født den 3 September 1912 og er tidligere anset ved Ringkøbing Købstads og Ulfborg-Hind Herreders Rets Dom af 22 Oktober 1930 efter Straffelovens §§ 253, 257 og 270, jfr 271, i det hele sammenholdt med § 37, med en i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 fastsat, betingelsesvis ikendt Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage og ved Bølling-Nørre Herreds Rets

Dom af 18 November 1930 efter Straffelovens §§ 251, 253, 257 og 275, jfr 268 tildels sammenholdt med § 37 og § 64, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes egen Tilstaaelse, er det godtgjort, at han med Hensyn til alt det i Anklageskriftet anførte har forholdt sig som der nævnt. Forsaavidt Tiltalte har villet gøre gældende, at han i de under C omhandlede Tilfælde har haft Hensigt til at betale, findes der efter alt det foreliggende ikke at kunne tages noget Hensyn til dette Anbringende.

Idet det under B c anførte Forhold findes ligesom de under c anførte at maatte tilregnes Tiltalte til Straf efter Straffelovens § 251, vil han være at anse efter Straffelovens §§ 228, 253, 251 og 275, jfr § 268 samt efter Motorlov 1 Juli 1927 § 41 for Overtrædelse af dens § 21, 1 Stk, Værnepligtslov 8 Juni 1912 § 13, 1 Stk og Lov Nr 52 af 15 Maj 1875 § 22 med en Straf, som findes under eet at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Under Sagen er der nedlagt følgende Erstatningspaastande:

af Cykelhandler Hyldgaard, Klinkby	23 Kr
af Sadelmager L Chr Mathiesen, Tørring	22 Kr 50 Øre
af Købmand Georg Høj, Harboøre	18 Kr
af Cyklehandler S Clausen, Lemvig	40 Kr
og af Cykelhandler Kjeld Ørvad, Horslund.....	35 Kr.

Disse Paastande, mod hvilke ingen særlig Indsigelse er fremsat, vil være at tage til Følge.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 60 Kr.

Hermed endte Ekstrasessionen.

Anden ordinære Session.

Mandag den 3 Oktober.

Nr 214/1932.

Rigsadvokaten

mod

Jørgen Nielsen (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 100.

Østre Landsrets Dom af 27 Juni 1932: Tiltalte Jørgen Nielsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage,

hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører Ravnkilde, Helsingør, 60 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte Jørgen Nielsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Helsingør Købstad m v, er Jørgen Nielsen i Henhold til Anklageskrift af 20 Maj 1932 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 100 for den 23 November 1931, da Politibetjent J Pedersen i Bestillings Medfør indfandt sig ved hans Bopæl i Mørdrup at have overfaldet Betjenten med Trusel om Vold, idet Tiltalte hævede en Spade mod ham og truede med at »flække Hovedet« paa ham, hvis han ikke fjernede sig fra Ejendommen.

Tiltalte er født den 17 December 1882 og tidligere anset:

1. ved Kronborg østre Birks Ekstrarets Dom af 23 December 1901 efter Lov 3 Marts 1860 §§ 1 og 3, jfr § 5, og Straffelovens § 228, med Fængsel paa Vand og Brød i 3 × 5 Dage,

2. ved samme Rets Ekstrarets Dom af 25 Juli 1902 efter Straffelovens § 230 I med Fængsel paa Vand og Brød i 4 × 5 Dage,

3. ved samme Rets Ekstrarets Dom af 11 April 1905 efter Straffelovens § 188, jfr § 46, smh med § 39, med Fængsel paa Vand og Brød i 3 × 5 Dage,

4. ved samme Rets Ekstrarets Dom af 6 Februar 1908 efter Straffelovens § 200, jfr Lov 1 April 1905 § 1 I med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage,

5. ved 2 Regiments Krigsrets Dom af 1 November 1919 efter Straffelov for Krigsmagten § 84 under Hensyn til Grundsætningen i alm borgerlig Straffelov § 64 med simpelt Fængsel paa Vand og Brød i 3 × 5 Dage,

6. ved Helsingør Købstad m v Rets Dom af 12 September 1925 efter Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stk, og Straffelovens § 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder.

Han har derhos ved Kronborg østre Birks Politiret den 23 Juni 1909 vedtaget en Bøde af 20 Kr for Overtrædelse af Politivedtægten, og 31 Januar 1928 er Tiltale mod ham for Overtrædelse af Politivedtægten og Straffelovens § 101 frafaldet, idet det ifølge en af Retslægeraadet afgivet Erklæring maatte antages, at han da var sindssyg, lidende af Kværlantforrykthed. Endelig blev en Sag i Anledning af Trusler sluttet den 28 September 1931 paa Grund af Bevisets Stilling.

Tiltaltes Forklaring gaar ud paa, at han den 23 November 1931 havde haft et Sammenstød med sin Hustru, og han, der var noget paavirket af Spiritus, havde besluttet sig til at rejse bort, hvorfor han gav sig til at slagte en Del Kaniner og indfange nogle Ænder, idet han ikke mente, at Hustruen vilde passe Dyrene, naar han var rejst bort. Medens han var i Gang med at fange Ænderne, indfandt Politibetjent Pedersen sig hos Tiltalte og traf ham ude paa Ejendommens Gaardsplads. Paa Politibetjentens Spørgsmaal om, hvad det var Tiltalte lavede, svarede han, at han fangede Ænder, idet han tilføjede, at nu rejste han bort. Paa Politibetjentens Spørgsmaal om, hvor han rejste hen, svarede Tiltalte, at han rejste til sin Broder, hvortil Politibetjenten svarede, at det gjorde Tiltalte ikke. Tiltalte saa nu, at Politibetjenten tog sin Politistav frem og stod og holdt den bag paa Ryggen, og Tiltalte greb derfor en Spade, der stod paa Gaardspladsen, og hævdede den op i Haanden, idet han sagde til Politibetjenten: »Slaar De mig Petersen, saa forsvare jeg mig«. Politibetjenten gik derefter om paa den anden Side af Huset, medens Tiltalte fortsatte med at indfange Ænderne. Han nægter bestemt at være fremkommet med Trusler om at flække Hovedet paa Politibetjenten, saafremt denne ikke forlod Ejendommen, og han nægter i det hele at have udstødt Trusler mod Politibetjenten, idet han hævder, at det kun var hans Hensigt at forsvare sig, saafremt Politibetjenten angreb ham med Staven.

Politibetjent Petersen, der foranlediget af en af Tiltaltes Hustru foretaget Anmeldelse indfandt sig hos Tiltalte den 23 November, har om det da passerede forklaret følgende:

»Da jeg gjorde Tiltalte bekendt med, at Hustruen frygtede for at have ham hjemme, og at det formentlig vilde blive nødvendigt, at han maatte følge med mig, gjorde han ikke straks nogen Indsigelse. Da jeg gennem de forløbne Aar har haft forskelligt med ham at gøre og som Regel har kunnet tale mig til Rette med ham, gav jeg mig Tid og lod ham ordne en Handel med Arbejdsmand Martin Rasmussen, Mørdrup, der havde indfundet sig paa Ejendommen for at købe nogle Ænder. Medens jeg opholdt mig paa Ejendommen, greb Tiltalte pludselig en Spade, som laa i Haven, og henvendte derefter til mig følgende Udtalelse: »Jeg ved godt, hvad du gaar og lurer paa, men hvis du ikke flytter dig væk fra Ejendommen, skal jeg flække Hovedet paa dig.«

Tiltalte var stærkt ophidset, da han stod og svingede med Spaden i Haanden med Bladet opad. Han gjorde dog ikke Tegn til Angreb, men trak sig snarere tilbage. Betjenten vilde ikke indlade sig i Kamp med ham og trak sig ud paa Vejen, hvor han afventede Assistance fra Helsingør. Han holdt derfra Øje med Tiltalte, der havde travlt med at pakke noget Tøj sammen og binde det paa Cyklen. Tiltalte kom

derefter ud paa Vejen og blev straks paagrebet uden at faa Tid til at gøre Modstand.

Politibetjent Pedersen har bestemt benægtet, at han havde sin Politistav fremme under det omhandlede Optrin.

Arbejdsmand Martin Rasmussen, der havde indfundet sig hos Tiltalte for at købe nogle Ænder, har forklaret, at medens de var i Gang med at indfange Ænderne, kom Politibetjent Pedersen til Stede. Politibetjent Pedersen og Tiltalte talte roligt sammen et Øjeblik, idet Politibetjenten spurgte Tiltalte om, hvad der var i Vejen, og sagde til Tiltalte, at denne maatte følge med. Tiltalte nægtede imidlertid at følge med og gav sig derefter paany i Gang med at fange Ænderne, medens Politibetjenten stod og saa til. Herunder udtalte Tiltalte henvendt til Politibetjent Pedersen: »Du kan ikke jage mig fra Hus og Hjem, saa kommer vi i hvert Fald til at slaas om det«. Hertil svarede Politibetjent Pedersen, at det vel ikke var nødvendigt, at de skulde slaas, men at de vel nok kunde tale sig til Rette. Pludselig greb Tiltalte en Spade, der laa paa Gaardspladsen, og idet han hævede den op som til Slag imod Politibetjenten, udtalte han: »Jeg ved nok, hvor Du er hen ad, men nu tager jeg denne, og saa kan Du tage den, Du har, saa knuser jeg Hovedet paa Dig og saa rejser jeg.« Politibetjenten svarede ikke noget hertil, men gik om i Forhaven. Tiltalte sagde nu, at han rejste bort og kom aldrig mere tilbage, og Rasmussen tog derefter Afsked med ham og gik hjem med Ænderne. Han saa ikke, hvad der senere passerede. Han erklærer, at Politibetjent Pedersens Optræden hele Tiden var rolig og behersket overfor Tiltalte, og han søgte at tale Tiltalte til Rette, men dette var ganske umuligt. Tiltalte udtalte flere Gange til Politibetjenten, at saafremt denne ikke forlod Ejendommen, vilde Tiltalte flække Hovedet paa ham med Spaden.

Endelig har Fru Ellen Andersen, der i nogen Afstand overværede Optrinnet, forklaret, at hun saa Politibetjenten og Tiltalte tale sammen udenfor Huset og derefter saa Tiltalte tage Spaden og true Politibetjenten, idet han sagde: »Hvis du ikke holder Kæft, flækker jeg Hovedet paa dig med denne her.«

Ved de afgivne Forklaringer maa det anses for tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte ved den omhandlede Lejlighed har overfaldet Politibetjent Pedersen med Trusel om Vold som i Anklageskriftet angivet.

Tiltalte har under Sagen været indlagt til Observation paa Sindsygehospitalet ved Vordingborg, hvis Overlæge i en under 7 April 1932 afgivet Observationserklæring har udtalt følgende som Resultat af Observationen:

»Observanden kan altsaa ikke betegnes som sindssyg, og det er neppe heller berettiget at betegne ham som psykopath. Han er en selvfølende, stejl og rethaverisk natur, hvis karakterejendommeligheder selv ved ringe alkoholpaavirkning slaar over i meningsløs forurettelsesfølelse, pirrelighed og vredesaffekter.«

Retslægeraadet har i en under 2 Maj 1932 afgivet Erklæring udtalt følgende:

»Retslægeraadet kan i alt væsenligt tiltræde den af Overlægen ved Sindsygehospitalet ved Vordingborg afgivne Erklæring af 7 April

1932, hvorefter Jørgen Nielsen ikke nu er aandssvag eller sindssyg, men en selvfølende, stejl og rethaverisk Personlighed med Tilbøjelighed til Forurettelsesfølelser, der navnlig kommer stærkt frem under hans ikke helt ringe Drikkeri. Hans Rustilstande tegner sig som larmende eller brutal Rus, som dog ikke kan karakteriseres som patologisk.

Under fornyede Rustilstande vil han meget vel kunne blive farlig for Retssikkerheden.«

Efter de afgivne sagkyndige Erklæringer findes Tiltalte at maatte anses for fuldt tilregnelig, og han vil herefter i Medfør af Straffelovens § 100 være at anse med en Straf, der findes passende at kunne ansættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Nr 264/1932. **Christian Thorvald Trygve Holm**

p a a k æ r e r

Østre Landsrets Dom af 16 September 1932 forsaavidt angaar Sagsomkostninger.

Landsrettens Dom er saalydende:

Under nærværende ved Beslutning om Sagsanlæg af 6 August 1932 anlagte Sag har Anklagemyndigheden paastaaet Christian Thorvald Trygve Holm kendt uberettiget til Erstatning for den ham i Henhold til Københavns Byrets Kendelse af 22 September 1931 som sigtet for Overtrædelse af Straffelovens § 101 overgaaede Fængsling i Tiden 22 September til 3 Oktober 1931, hvorved bemærkes, at Sagen mod nævnte Holm afsluttedes ved en af Københavns Byrets 10 Afdeling den 29 Februar 1932 afsagt Dom — stadfæstet af Østre Landsret den 28 April s A — hvorved Holm efter Straffelovens § 101 blev anset med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 50 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 6 Dage.

Ved Nævningernes Kendelse er Sagsøgte kendt uberettiget til den af ham paastaaede Erstatning.

Som Følge heraf vil Anklagemyndighedens Paastand være at tage til Følge.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Sagsøgte Christian Thorvald Trygve Holm bør være uberettiget til Erstatning i Anledning af hans ovenomhandlede Fængsling.

Sagens Omkostninger, derunder 200 Kr i Salær til den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører Arne Kemp, udredes af Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Christian Thorvald Trygve Holm, der ved den af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger den 16 September 1932

afsagte Dom er kendt uberettiget til Erstatning for den ham i Henhold til Københavns Byrets Kendelse af 22 September 1931 som sigtet for Overtrædelse af Straffelovens § 101 overgaaede Fængsling i Tiden fra 22 September til 3 Oktober 1931, og som er dømt til at udrede Sagens Omkostninger, derunder 200 Kroner i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Højesterets-sagfører Arne Kemp, har paakæret Afgørelsen med Hensyn til Sagsomkostninger til Højesteret.

Da der ifølge Retsplejelovens § 1013 ikke er Hjemmel til i et Tilfælde som det heromhandlede at paakære Rettens Afgørelse af Omkostningsspørgsmaalet, vil Kæremaalet være at afvise.

Thi bestemmes:

Dette Kæremaal afvises.

Tirsdag den 4 Oktober.

Nr 240/1932.

Rigsadvokaten

mod

Hans Laurids Olsen (Henriques),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 28 Juli 1932: Tiltalte Hans Laurids Olsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Sagens Omkostninger her for Retten, derunder 50 Kr i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører C T Levinsen, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For Forholdet under Nr 1 vil Tiltalte i Overensstemmelse med Paastanden i Anklageskriftet være at anse efter Straffelovens § 210, tildels jfr § 46.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Tiltalte under Forhold 2 er anset efter Straffelovens §§ 210 og 185.

Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 90 Dage.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Hans Laurids Olsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 90 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Helsingør Købstad m v, tiltales Hans Laurids Olsen

1) for den 30 April 1932 i Roklubbens Baadephus i Helsingør efter at have opfordret Pigen Maren Kirstine Mimi Andersen, født den 11 August 1915, til Samleje og kysset hende, mod hendes Vilje at have væltet hende om paa en Bænk, og da hun var løbet fra ham, men han atter havde indhentet hende, at have forsøgt at trække hende, der holdt fast i et Gelænder ved Viadukten, med sig,

2) for den 18 Maj 1932 paa en Markvej ved Kongevejen, Helsingør, ved Vold og Trusel om Vold at have tvunget den 20-aarige Pige Else Nathalia Jacobsen til at taale, at han væltede hende om paa Jorden, lagde sig ovenpaa hende og søgte at faa hendes Frakke op, alt i den Hensigt at opnaa Samleje med hende.

Tiltalte er født den 1 Februar 1910 og ikke fundet forhen straffet. ad 1). Maren Kristine Mimi Andersen har forklaret, at hun den omhandlede Aften indfandt sig ved »Apollo« Restaurant i Hovedvagtstræde for at se efter en Veninde; hun kom saa i Snak med Tiltalte, der foreslog, at de skulde følges ad, og efter først at have afslaaet det, gik hun ind derpaa. Tiltalte trak hendes Cykel med venstre Haand, lagde sin højre Arm om hendes Liv, og saaledes fulgtes de ad Strandgade og Stengade til Viadukten paa Søndre Strandvej. Undervejs bemærkede hun, at han var beruset, men forsøgte dog ikke at komme fra ham. Da Tiltalte vilde fra Strandvejen ad Viaduktbakken, søgte hun at slippe fra at gaa med, men han tog hende alligevel med; hun raabte ikke om Hjælp; han førte hende ind paa Roklubbens Veranda, hvor han satte sig med hende. Hun vil fastholde, at Tiltalte kyskede hende ikke paa Vejen, men derimod medens de sad paa Verandaen, og hun gjorde ikke nævneværdig Modstand. Da han spurgte, om han maatte faa Lov, sagde hun nej, men Tiltalte lagde hende saa ned paa Bænken. Hun strittede imod, men raabte ikke om Hjælp. Tiltalte søgte ikke at løse hendes Tøj op eller beføle hende. For at faa ham til at holde op, sagde hun, at hun var ved at besvime og bad ham vente. Saa skulde Tiltalte kaste op; medens dette stod paa, saa hun Lejlighed til at springe over et Staaltraadshegn og løbe op til Strandvejen, men Tiltalte forfulgte hende, indhentede hende ved Viadukten og forsøgte at trække hende med tilbage, men hun holdt sig fast i Viaduktens Ge-

lænder og raabte om Hjælp, da et Automobil passerede. Chaufføren hjalp hende med at finde Cyklen og kørte hende hjem.

Tiltalte har benægtet at have anvendt Tvang overfor Anmelderinden; hun var straks villig til at følge med ham og til at gaa ned til Baadehuset; da han spurgte hende, om han »maatte faa Lov«, gav hun sit Samtykke — hun gjorde dog Modstand mod at blive lagt ned paa Bænken, men Modstanden var efter hans Mening ikke alvorlig ment, og han maatte ikke bruge Vold for at lægge hende ned; han slap hende straks, da hun sagde, at hun besvimed. Medens han kastede op, løb hun sin Vej; han indhentede hende ved Viadukten, hvor han tog fat i hende for at overtale hende til at gaa med tilbage, men da der i det samme kom et Automobil forbi, anraabte hun dette.

Chauffør Poul Petersen har forklaret, at han den nævnte Aften saa Tiltalte forsøgte at trække Anmelderinden bort fra Rækværket, hvori hun holdt fast. Da hun raabte om Hjælp bremsede han haardt op, saa at han kom til at holde ud for dem; Anmelderinden sprang straks ind i Vognen; men Tiltalte slog efter hende og fremkom med en sjofel Bemærkning.

ad 2) Else Nathalie Jacobsen har forklaret, at hun den paagældende Aften sammen med sin 17-aarige Søster Eva havde været til Fest i Hamermølleskov og ca. Kl 2 om Morgenen var paa Vejen hjem, ved Skyttenstræde traf de en ung Mand, Svend Jensen, der bor i Skyttenstræde, som de kendte, og da de var bange for at gaa alene hjem, bad de Svend Jensen om at følges med dem, hvad han ogsaa var villig til, hvorfor han hentede sin Cykel og fulgtes med dem. Da de kom ud til Almenskolen, mødte de Tiltalte, der kom cyklende, og Svend Jensen, der til en Begyndelse troede, at han kendte ham, spurgte ham, om han ikke kunde tage den ene af de unge Piger paa sin Cykel, for at de kunde komme hurtigere afsted. Tiltalte tog saa Anmelderinden paa sin Cykel, hvor hun sad paa Stangen. Da der ikke var videre Luft i Cyklen, enedes de om at gaa i Stedet for at cykle, og Tiltalte tog hende under Armen, uden at hun protesterede. Da de indhentede de andre, som var cyklet i Forvejen, spurgte Tiltalte, om de var bange for at køre i Forvejen, og da de andre cyklede, gik hun videre uden at frygte noget. De prøvede igen at cykle, og Tiltalte drejede ned ad en Markvej, idet han sagde, at de saa kom lige saa hurtigt hjem som de andre. Markvejen var imidlertid daarlig at cykle paa, hvorfor hun foreslog, at de hellere skulde gaa. Da de var staaet af, lagde Tiltalte Cyklen fra sig, tog hende om Skulderen og kysede hende. Hun havde ikke noget rigtigt mod det, men drejede dog Hovedet bort og var tilbageholdende overfor ham. Derefter tvang han hende ned i Græsset ved at bukke hende over Ryggen. Hun gjorde Modstand, men han lagde sig over hende, og da hun begyndte at græde, holdt han hende under Hagen med knyttet Haand og sagde, at hvis hun prøvede paa at skrigе, skulde han proppe et Lommetørklæde i Munden paa hende. Da hun saa en Cykel komme paa Kongevejen i Retning fra Højskolen — hun kunde se Lygten — troede hun, det var Svend Jensen, og begyndte at raabe lidt; hun havde af Angst ikke Kræfter til at raabe stærkt. Tiltalte rejste sig saa, men da ogsaa hun

havde rejst sig, tog han fat i hende igen, men hun rev sig løs og flygtede. Medens Tiltalte laa ovenpaa hende, søgte han at faa hendes Frakke op, men han tog ikke op under Skørterne paa hende. Da hun flygtede, var det hendes Indtryk, at han forfulgte hende, idet hun saa hans Cykellygte lyse. For at undgaa Tiltalte, løb hun gennem nogle Kolonihaver og kom ud paa Aarhusvej, hvor hun bankede paa hos Brødkusk Frederiksen, der fulgte hende hjem. Tiltalte har benægtet at have anvendt nogensomhelst Vold mod Else Jacobsen; han indrømmer at have kysset hende, men herimod gjorde hun ingen Modstand; han har ikke kastet hende om, ikke holdt Haanden under Hagen og i det hele ikke forsøgt ved Vold at opnaa Samleje med hende.

Svend Jensen og Anmelderindens Søster Eva har om Mødet med Tiltalte forklaret overensstemmende med Else Jacobsen; de cyklede ad Kongevejen og bemærkede ikke, at de andre drejede ned ad en Markvej; da de kom til Margrethehøj (hvor Søsteren boede), satte de sig ved Vejen for at vente paa Else, men da hun ikke var kommet efter en halv Times Forløb, gik de hver til sit. Eva har forklaret, at Else først kom efter et Kvarters Forløb, og hun var da meget oprevet og ked af det; hun fortalte, at Tiltalte havde overfaldet hende og truet med at stikke et Lommetørklæde i Munden paa hende, hvis hun skreg.

Brødkusk Frederiksen har forklaret, at Else den paagældende Aften ringede paa hans Dør, og da hun kom, fortalte hun, at hun var blevet overfaldet; hun var lidt altereret og klynkede; hun fortalte bl a, at Tiltalte havde truet med at ville stikke et Lommetørklæde i Munden paa hende for at forhindre hende i at skringe.

Paa det Sted, hvor Tiltalte efter Anmelderindens Forklaring forsøgte at tiltvinge sig Samleje med hende, kunde det ses, at nogen havde siddet eller ligget i Græsset.

Mod Tiltaltes Benægtelse skønnes det ikke godtgjort, at han overfor Maren Kristine Mimi Andersen har anvendt saadan Tvang, der kan tilregnes ham efter Straffelovens § 210, og han vil for saa vidt være at frifinde.

Idet den af Else Nathalie Jacobsen afgivne Forklaring er væsenlig bestyrket ved de øvrige i Sagen afgivne Forklaringer og ved det om Gerningsstedet oplyste, vil den i det hele være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse, og Tiltalte vil derfor efter Straffelovens §§ 210 og 185 være at anse med en Straf, der efter Omstændighederne vil kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Nr 259/1932.

Rigsadvokaten
mod**Poul Johan Jensen (Ahnfelt-Rønne),**

der tiltales for Overtrædelse af Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel.

Dom afsagt den 26 Marts 1932 af Retten for Nakskov Købstad m v: Tiltalte, Vognmand Poul Johan Jensen, Nakskov, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 25 Juli 1932: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den for Tiltalte Poul Johan Jensen for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H Repsdorph, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 120 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 5 Marts d A fra Politimesteren i Nakskov m v er Vognmand Poul Johan Jensen, Nakskov, der er født i Ø Ulslev den 31 Oktbr 1899, sat under Tiltale for Overtrædelse af Lov af 4 Juli 1927 om Fragtmandskørsel § 2, idet han med sin Motorvogn L 6778 besørger regelmæssig Fragtkørsel paa Ruten Nakskov—Nykøbing F og omvendt for forskellige af hinanden uafhængige Firmaer til Trods for, at han savner den i Loven forlangte skriftlige Tilladelse.

Tiltalte, der tidligere 4 Gange har betalt Bøder for Overtrædelse af Motorloven og Færdselsloven og ifølge Nysted Birks Ekstrarets Dom af 3 Septbr 1917 har været anset med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage efter Straffelovens §§ 210 og 185, jfr § 37 og Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 13, er ved nærværende Rets Dom af 12 Decbr 1931 for Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 om Fragtmandskørsel § 2 anset med en Bøde af 80 Kr til Nakskov Kommunes Kasse.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Efter at den fornævnte Dom af 12 Decbr 1931 var overgaaet Tiltalte, oprettede denne den 17 s M med efternævnte Firmaer:

1) A/S N B Clemmensen, Nakskov, 2) A/S Chr Rasmussen, Vinhandel, Nakskov, 3) Landmændenes Andels Export Slagteri, Nakskov, 4) A/S Nakskov Dampmølle, Nakskov, 5) C W Obels Udsalg, Nykøbing F, 1) A/S De danske Cigar- & Tobaksfabriker, Nykøbing F og 7) A/S Lolland-Falsters Telefonselskab, Nykøbing F, en skriftlig Kontrakt, hvoraf Genpart er fremlagt under Sagen. Ifølge denne Kontrakt har de nævnte Firmaer i Forening antaget Tiltalte til i fast Tjeneste at udføre Gods-transport for dem, hvorhos det bl a bestemmes, at Tiltalte udfører Kørsler i eget Automobil og afholder i enhver Henseende alle Udgifter derved, at der beregnes et nærmere fastsat Vederlag for Transporten i Forhold til Godsets Mængde og den Vejlængde, det er transporteret, at der er garanteret Tiltalte et Minimumsvederlag af 300 Kr pr Maaned, at Tiltalte ikke, saalænge Kontraktforholdet bestaar, maa udføre Vognmandskørsel for andre, og at Kontrakten kan opsiges fra hver af Siderne med 14 Dages Varsel. Der er ikke i Kontrakten fastsat noget om, hvor hyppigt eller til hvilke Tider eller imellem hvilke Steder Transporten skal foregaa.

Tiltalte har erkendt, at han efter den nævnte Kontrakts Oprettelse uden at have erhvervet nogen skriftlig Tilladelse til Fragtmandskørsel har besørget Transport af Varer og Gods for de i Kontrakten nævnte Firmaer dels imellem Nakskov og Nykøbing F og dels ogsaa til andre Byer imod Betaling overensstemmende med Kontraktens Bestemmelser. Han har forklaret, at han ikke har bestemte Afgangstider eller nogen fast Holdeplads, og at han kun kører, naar han har Gods at transportere for de nævnte Firmaer, samt at han ikke medtager Gods for andre. Han har anslaaet sin Bruttoindtægt til ca 400 Kr maanedlig.

Som Vidne har Prokurist i A/S N B Clemmensens Tobaksfabrik, Johannes Frederik Peter Hansen under Sagen forklaret, at han efter Aftale med de i Kontrakten nævnte Firmaer har ladet Kontrakten koncipere, og at Kontrakten er en skriftlig Kontrakt, som saavel de forskellige Firmaer som Tiltalte er bundne ved, samt at samtlige Firmaer, hvis Tiltalte ikke opnaar en Indtægt af 300 Kr pr Maaned, er solidarisk forpligtede til at supplere hans Indtægt med det fornødne Beløb i Forhold til den Mængde Gods, hvert enkelt Firma har faaet transporteret.

Tiltalte har paastaet sig frifundet, idet han har gjort gældende, at den af ham besørgede Kørsel ikke kan betegnes som Fragtmandskørsel i Lovens Forstand, da den ikke foregaaer i bestemt fastsat Rute eller til bestemte Afgangstider og ej heller sker for flere af hinanden uafhængige Personer, da de ommeldte Firmaer, for hvem Kørslen udføres, netop har sluttet sig sammen og i Forening antaget ham i fast Tjeneste.

Efter det under Sagen om Tiltaltes Kørsel oplyste findes der at maatte gives Tiltalte Medhold i, at den af ham udførte Kørsel ikke falder ind under den ved § 2 i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 om Fragtmandskørsel ommeldte Fragtmandskørsel, hvortil der udkræves skriftlig Tilladelse, og Tiltalte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger paalægges det Offenlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 26 Marts 1932 af Retten for Nakskov Købstad m v og med Justitsministeriets i Skrivelse af 20 Maj samme Aar dertil meddelte Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Særlig under Hensyn til, at Tiltalte efter den omhandlede Kontrakt ikke maa medtage Varer for andre end de i Kontrakten nævnte Firmaer, og at disse efter Kontraktens Bestemmelse indestaar Tiltalte for en vis maanedlig Minimumsbetaling, findes Tiltaltes Forhold ikke at kunne henføres under Lov Nr 166 af 4 Juli 1927, og den indankede Dom vil herefter kunne stadfæstes.

Nr 200/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Oskar Emil Trolle og Christian Trolle (Cohn),

der tiltales for Tyveri.

Vestre Landsrets Dom af 22 Juni 1932: De Tiltalte, Oskar Emil Trolle og Christian Trolle, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, førstnævnte i 80 Dage, sidstnævnte i 60 Dage. I Erstatning til Dommerfuldmægtig, cand jur M K Andersen betaler de Tiltalte, een for begge og begge for een, 470 Kr. Saa udreder de, ligesledes een for begge og begge for een, Sagens Omkostninger. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler de Tiltalte Oskar Emil Trolle og Christian Trolle een for begge og begge for een 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Oskar Emil Trolle og Christian Trolle ved 1 jydsk Statsadvokators Anklageskrift af 2 Juni 1932 sat under Tiltale til at lide Straf, Tiltalte I efter Straffelovens § 228 og Tiltalte II efter Straffelovens § 228, jfr dens § 37, for Tyveri ved i Forening den 16 August 1931 Kl ca 6 Eftermiddag at have frastjaalet Dommerfuldmægtig, cand juris M K Andersen af Hillerød en Tegnebog med Indhold 400 Kr og en Pung med Indhold 70 Kr, der beroede i en Lomme henholdsvis i Bestjaalnes Jakke og Benklæder, som var henlagt i Klitterne tæt syd for Ole Svendsens Vej, Sønderstrand, Skagen.

Tiltalte Oskar Emil Trolle er født den 12 November 1911 og Tiltalte Christian Trolle den 7 Juni 1914. Ingen af dem ses tidligere at have været tiltalt eller straffet.

De Tiltalte, der er Fætre, har nægtet sig skyldig i den dem paa-sigtede Forbrydelse.

Dommerfuldmægtig Andersen har forklaret, at han paa det i Anklageskriftet nævnte Tidspunkt sammen med sin Hustru gik ned paa Sønderstrand, Skagen, for at bade. De lagde deres Tøj i Klitterne tæt syd for Ole Svendsens Vej. Han havde i sin Jakke en Tegnebog indeholdende 400 Kr og en Portemonæ indeholdende mellem 70 og 80 Kr. Da han efter et Kvartertids Førløb vilde iføre sig sit Tøj, opdagede han, at Tegnebogen og Portemonæen var forsvunden.

Dommerfuldmægtig Andersens Hustru, Fru Ellen Andersen, har bl a forklaret, at da hun og hendes Mand gik ned mod Stranden, gik der et Stykke foran dem 2 unge Mennesker, og da hun og hendes Mand skraaede over i Klitterne, skraaede de to unge Mennesker, der stadig var foran dem, ogsaa over i Klitterne, og hun bemærkede, at medens hun og hendes Mand afklædte sig, stod de to et godt Stykke derfra og saa over mod det Sted, hvor hun og hendes Mand befandt sig. De var saa langt borte, at hun ikke kunde skelne Ansigtstrækkene. Hun var kun faa Minutter i Vandet, og da hun vendte sig om imod Land, saa hun Personerne fjerne sig hen over Klitten. Hun havde straks Indtryk af, at de kom fra det Sted, hvor Tøjet laa. Hun gik op i Klitten og klædte sig straks paa, og da hun var færdig, saa hun paa sin Mands Ur, der laa i hans Vest, og saa, at Klokken var 6 $\frac{1}{4}$ præcis. Klokken var formentlig 6, dengang de begyndte at klæde sig af. Begge Personer var iført blaa Jakkensæt, og den ene var iført blaa Kasket, medens hun ikke husker den andens Hovedtøj. Den ene Person var middelstor og den anden nærmest lille. Hun husker ikke, hvem af dem der bar blaa Kasket. Hun har haft Lejlighed til paa Politistationen at tage de to mistænkte i Øjesyn. Efter Størrelsen og Paaklædningen kan de være identiske med de to Personer, hun saa i Klitten, men hun havde som før anført ikke kunnet se de paagældendes Ansigtstræk.

De Tiltalte har forklaret, at de den 16 August 1931 havde opholdt sig paa Hotel Skandinavien fra Kl ca 4 til lidt over Kl 6. De cyklede herfra til en Isbod paa Skovvejen, hvilken Isbod, efter hvad der er oplyst, ligger ca 1 $\frac{1}{2}$ km fra det Sted, hvor Tyveriet blev begaaet. Fra Isboden cyklede de efter deres videre Forklaring hver til sit Hjem, som

de naaede Kl ca 6½ Eftermiddag. Efter at have spist til Aften gik de paa Gaden til Kl ca 8½ Eftermiddag, da de gik i Biografen.

Indehaveren af Isboden har under Sagen oplyst, at de Tiltalte har været i Boden den 16 August om Eftermiddagen, men han har iøvrigt intet kunnet oplyse om Tidspunktet for Besøget.

Af Postelev Peter Carlsen er der afgivet en Forklaring, der gaar ud paa følgende:

Den 16 August 1931 om Eftermiddagen Kl 6,15 opholdt han sig i et Gavlværelse i sine Forældres Hus ved Ole Svendsens Vej, fra hvilket Værelse der er fri Udsigt til Sønderstrand, og han saa herfra en Herre og en Dame gaa ned i Klitterne syd for Ole Svendsens Vej, hvor de lagde deres Tøj i en Klit og gik i Vandet. Medens de var i Vandet, saa han 2 Mandspersoner, der laa og kravlede i Klitterne i Nærheden af det Sted, hvor Tøjet var lagt, og han saa, at den største af de to Mandspersoner havde fat i Tøjet og tog noget op af Lommerne, hvorefter han søgte tilbage til den anden, og de gik da begge vest paa gennem Klitterne.

Da han saa de to Mandspersoner, fik han straks den Tanke, at det var de Tiltalte, som han kendte af Udseende, navnlig mente han at kunne genkende den mindste paa dennes fregnede Ansigt og Hjulbenethed. Begge Personer var iført blaat Jakkesæt og Byronkrave, den største havde Sixpence og den mindste blaa Kasket.

Han havde straks faaet Mistanke om, at de to Mandspersoner havde begaaet Tyveri fra det i Klitterne henlagte Tøj, hvorfor han straks gik ned paa Stranden, hvor han talte med vedkommende Herre, og det konstateredes, at en Tegnebog og en Portemonæ var stjaalet fra Tøjet.

Carlsen har i Retten i de to Tiltalte genkendt de to Mandspersoner, som han ved den paagældende Lejlighed havde set kravle i Klitterne.

Det er oplyst, at Afstanden fra Carlsens Forældres Hus til det Sted, hvor Dommerfuldmægtig Andersens Tøj laa, er ca 65 m, og at Carlsen benyttede Kikkert under sine Iagttagelser.

Fiskeeksportør Jens Jacobsen, Søndervej i Østerby, hvis Bopæl er beliggende imellem 200 og 300 m fra Stedet i vestlig Retning, har til Politiet den 18 August 1931 og senere i Retten afgivet en Forklaring, der gaar ud paa, at han Søndag den 16 s M kom hjem fra en Udflugt sammen med sin Familie Kl ca 5½ Eftermiddag, at han derefter saa de Tiltalte, som han har kendt i flere Aar, komme gaaende hurtigt øst fra forbi hans Ejendom, samt at han, da de passerede forbi, sagde: »Goddag Trolle«, hvorpaa de hilste igen. Ifølge Jacobsens Formening var Klokken mellem 6 og 6½ Eftermiddag, da han hilste paa de Tiltalte, og dette bestyrkes ved det iøvrigt i Sagen oplyste.

De Tiltalte har under Sagen fastholdt deres Nægtelse af at have forøvet Tyveriet og specielt nægtet at have været i Østerby eller paa Sønderstrand efter Kl ca 3 Eftermiddag den 16 August.

Om Tiltalte Christian Trolle har Barbermester Carl E Woxnæs, Skagen, forklaret, at Tiltalte, som var Bydreng hos ham i ca 1 Aar fra Tiltaltes 13 Aar og indtil sin Konfirmation, i denne Tid var meget løgnagtig og tyvagtig.

Efter alt det foreliggende findes det ubetænkeligt at statuere, at de

Tiltalte har gjort sig skyldige i den Forbrydelse, for hvilken de er sat under Tiltale, og de vil herefter være at anse efter Straffelovens § 228, for Tiltalte Christian Trolles Vedkommende sammenholdt med dens § 37, med Straffe, der i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost, for Tiltalte Oskar Emil Trolles Vedkommende i 80 Dage, og for Tiltalte Christian Trolles Vedkommende i 60 Dage.

Efter derom nedlagt Paastand vil de derhos have in solidum at udrede i Erstatning til Dommerfuldmægtig Andersen et Beløb af 470 Kr.

De Tiltalte bliver derhos, ligeledes in solidum, at tilpligte at udrede Sagens Omkostninger, hvorved bemærkes, at de selv har draget Omsorg for deres Forsvar her for Retten.

Torsdag den 6 Oktober.

Nr 123/1932. Ejendomshandler **C Sørensen** (Selv)

mod

Fabrikant **Valdemar Petersen** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt en Appellanten paahvilende Kautionsforpligtelse er ophørt.

Vestre Landsrets Dom af 20 April 1932: Sagsøgte, Ejendomshandler C Sørensen, bør til Sagsøgeren, Fabrikant Valdemar Pedersen, betale 1950 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 8 December 1931, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 175 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I April 1931 henvendte Proprietær P Hviid af Kollerup, der var i Pengevanskeligheder, sig til Sagsøgte, Ejendomsmægler C Sørensen af Hadsten, der tidligere havde skrevet paa Veksler for ham, om Bistand

til at fremskaffe et Laan paa 5000 Kr, som Hviid skulde bruge i sin Bedrift. Sagsøgte og Hviid henvendte sig derpaa i Forening til sidstnævntes Svigerfader, Sagsøgeren, Fabrikant Valdemar Pedersen af Aarhus, hvem Sagsøgte spurgte, om han ikke vilde være med til at hjælpe sin Svigersøn. Sagsøgeren, der ikke var særlig villig hertil, idet han tidligere havde forstrakt sin Svigersøn med en Del Penge, som ikke var tilbagebetalt, gik paa Sagsøgtes gentagne Opfordring med til den 25 April 1931 at underskrive en 3 Maaneders Veksel paa 5000 Kr under den Form, at Parterne begge stod som Trassenter, medens Hviid accepterede Vekslen. Da Vekslen forfaldt den 25 Juli 1931, blev den ikke, som forudsat, indfriet af Akceptanten, der kun kunde præstere et Afdrag paa 500 Kr. Der udstedtes derfor en Fornyelsesveksel lydende paa 4500 Kr, gældende for en Maaned og ligeledes underskrevet af Sagsøgeren og Sagsøgte som Trassenter. Den 25 August s A betalte Akceptanten Hviid atter et Afdrag paa 500 Kr; han henvendte sig i den Anledning til Sagsøgte og bad denne underskrive en Fornyelsesveksel, stor 4000 Kr. Sagsøgte erklærede nu, at Forholdene paa Hviids Ejendom ikke længere syntes ham betryggende, hvorfor han kun vilde paategne den nye Veksel som Endossent, medens Sagsøgeren maatte staa som Trassent og som saadan hæfte forud for Sagsøgte. Paa et Sagførerkontor i Hadsten blev Vekslen derpaa skrevet overensstemmende med Sagsøgtes Ønske og paategnet af denne som Endossent, idet det samtidig forklaredes Hviid, der var til Stede, hvad Meningens med Ændringen var, hvorhos Hviid anmodedes af Sagsøgte om at give Sagsøgeren fornøden Besked. Hviid, der ikke vil have forstaaet Betydningen af den skete Ændring, henvendte sig derpaa til Sagsøgeren, og paa dennes Forespørgsel om, hvad det betød, at Vekslen nu var skrevet saaledes, at han alene skulde staa som Trassent, svarede Hviid, at Vekslen tidligere havde været skrevet forkert, men nu paa et Sagførerkontor var bragt i rette Orden; paa Sagsøgerens Forespørgsel, om der var noget »Hokus Pokus« ved den nye Veksel, svarede Hviid Nej. Sagsøgeren underskrev derpaa Vekslen som Trassent. Der blev senere skrevet en Fornyelsesveksel lydende paa 3900 Kr og affattet som Vekslen paa 4000 Kr, og da Akceptanten Hviid ved Forfaldstid hverken kunde indfri den eller betale Afdrag, maatte Sagsøgeren indfri den. Han afkrævede derpaa Sagsøgte Halvdelen af Beløbet, og da denne nægtede at betale, har Sagsøgeren her under Sagen paastaaet ham tilpligtet at betale 1950 Kr til Sagsøgeren tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra den 8 December 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Der er under Proceduren Enighed mellem Parterne om, at disse fra første Færd hver har skullet hæfte for Halvdelen af det laante Beløb 5000 Kr, men Sagsøgte gør gældende, at hans Forpligtelse i saa Henseende er bortfalden, idet han den 25 August, da Vekslen paa 4000 Kr udstedtes, har sagt til Hviid, at han ikke længere vilde hæfte som Kautionist, og har givet denne sin Stilling Udtryk ved den skete Ændring i Veksselforholdet, og da det — uanset at Hviid muligvis ikke har forklaret Sammenhængen rigtigt for Sagsøgeren — maatte være klart for denne, der driver Virksomhed som Fabrikant, og derfor maatte have Kendskab til Forskellen mellem en Trassents og en Endossents Veksel-

forpligtelse, at Sagsøgte ikke længere vilde hæfte som Sagsøgerens Medkautionist.

Sagsøgeren, der hævder ikke at være kendt med vekselretlige Forhold, bestrider at have forstaaet, at Sagsøgte med sin Endossementspaategning paa Vekslen af 25 August 1931 har tilsigtet at frigøre sig for sit Medansvar for det af Hviid paa Vekslen laante Beløb. Der maa nu gives Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte ved Vekslens Fornyelse den 25 August 1931 ikke overfor ham paa utvetydig Maade har tilkendegivet, at det Medansvar for Laanet, som Sagsøgte erkender at have haft, nu skulde være ophørt, og at Sagsøgte derved har bevirket, at Sagsøgeren paategnede Fornyelsesvekslen som Trassent i Stedet for allerede dengang at bringe Vekselforholdet til Ophør, hvorved Dækning mulig kunde være skaffet. Herefter maa Sagsøgte være pligtig at vedstaa sin oprindelige Forpligtelse og som Følge deraf at refundere Sagsøgeren Halvdelen af det af denne ved Vekslens Indfrielse udredede Beløb, og Sagsøgerens Paastand maa derfor tages til Følge, saaledes at Sagens Omkostninger, som Sagsøgte vil have at tilsvare Sagsøgeren, bestemmes til 175 Kr.

Nr 87/1931. Aktieselskabet **Hampen Maskinfabrik** (Fich)

m o d

Smed **Ingvard L Hangaard** (Bache efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Krænkelser af en Patentret.

Kendelse afsagt af Nykøbing Mors Købstads Fogedret 24 Maj 1930: Imod en kontant Sikkerhedsstillelse af 2000 Kr fra Rekvirenterne forbydes det Rekvirit at fremstille og forhandle ulovligt fremstillede Radrenseskær i Strid med Dansk Patent Nr 24777.

Vestre Landsrets Dom af 3 Marts 1931: Sagsøgte, Smed Ingvard I Hangaard, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Hampen Maskinfabrik, i denne Sag fri at være, hvorhos det nedlagte Fogedforbud ophæves. Til Sagsøgte betaler Sagsøgerne 200 Kr. Saa betaler Sagsøgerne og til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagsøgte ikke havde haft fri Proces for Landsretten, samt i Salær til den for Sagsøgte for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ejstrup, 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det foreliggende maa det antages, at Indstævnte, forinden Patentansøgningen blev indleveret, har fremstillet Skær, ved hvilke Anordninger svarende til de patenterede, saaledes som disse er beskrevet i Patentkravene Nr 1 og 2, i det væsentlige var bragt til Anvendelse og Patentet findes herefter ikke at kunne gøres gældende overfor Indstævnte i Anledning af den af ham foretagne Forfærdigelse af de senere af ham fabrikerede, i Dommen nærmere beskrevne Skær. Dommen vil herefter kunne stadfæstes, dog at Erstatningen til Indstævnte findes at burde forhøjes til 500 Kroner. Appellanten vil derhos have at betale Salær og Godtgørelse af Udlæg til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Indstævnte Smed Ingvard L Hangaard tilkendte Beløb forhøjes til 500 Kroner.

Appellanten, A/S Hampen Maskinfabrik, betaler til Højesteretssagfører Bache i Salær for Højesteret 300 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 31 Kroner 10 Øre. Det idømte at udrede inden 15 Dage fra denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Da den af Rekvirenterne fremsatte Begæring efter det fremlagte og det iøvrigt under Fogedforretningen oplyste skønnes begrundet, idet det af Rekviritus fremstillede og forhandlede Radrenseskær skønnes at have det af Rekvirenterne patenterede Radrenseskærs Karaktermærker, og idet der ej heller kan tillægges Rekviriti Paastand om at have erhvervet Mønsterbeskyttelse paa det af ham fremstillede Radrenseskær en Betydning, hvorved Rekvirenternes Patentrettigheder vilde gøres illusorisk, vil Forretningen imod en kontant Sikkerhedsstillelse af 2000 Kr være at fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den 8 Juli 1919 blev der med Beskyttelse fra 3 August 1918 at regne meddelt Smedemester Peder Jensen Schjødt af St Velling dansk Patent Nr 24777 paa et Radrenseskær, ved Hjælp af hvilket man samtidig med at rense op mellem Rodfrugtrækkerne kunde løfte Rodfrugternes Blade saaledes op, at disse ikke beskadiges. Efter Beskrivelsen af Patentet gik Opfinderens Paakrav ud paa et kombineret Radrenseskær, karakteriseret ved

1) at der i Forbindelse med den egentlige Skærplade er en opstaaende Plade, som, idet Skæret gennemskærer Jordoverfladen, løfter de til Siderne staaende Planters Blade op af Jorden.

2) at Overkanten af den opstaaende Plade er buet eller jævnt skraaende nedefter mod Skærets Forkant og delvis ogsaa mod Bagkanten, saaledes at Bladene løftes jævnt op over og aflægges bag Skæret.

3) at der under Spidsen af den opstaaende Plade er endnu et Skær, som skraaner nedad og bagud og i Tilslutning til den egentlige Skærplade renser ind mod eller ude mellem Roerækkerne og

4) at den opstaaende Plade bag den forreste Spids har en Udbuning, som trykker Bladene til Siden, hvorhos der paa Pladen umiddelbart er sat et Skaft, som kan være stift eller fjedrende.

Brugsretten til dette Patent blev i 1923 overtaget af et samme Aar stiftet A/S P Skjot & Co i Silkeborg, og dette A/S har atter overdraget samtlige Rettigheder vedrørende Patentet til Sagsøgerne, A/S Hampen Maskinfabrik, af Hampen.

Under Anbringende af, at Sagsøgte, Smed Ingvard I Hangaard af Erslev, fremstiller og forhandler Radrenerskær ganske som det patenterede, har Sagsøgerne den 20 Maj 1930 begært nedlagt Forbud mod, at Sagsøgte fremstiller og forhandler ulovligt fremstillede Radrenerskær i Strid med det nævnte Patent, og denne Begæring blev den 24 s M taget til Følge af Fogden i Nykøbing Mors Købstad m v mod en Sikkerhedsstillelse af 2000 Kr.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne paastaet

1) at det nævnte Forbud som lovlig gjort og forfulgt kendes ved Magt at stande,

2) at den af Sagsøgerne hos Fogden kontant deponerede Sum 2000 Kr frigives,

3) at Sagsøgte tilpligtes at udrede de med Forbudsforretningen forbundne Omkostninger 131 Kr,

4) at Sagsøgte tilpligtes at udrede en Erstatning, der foreløbig ansættes til 6750 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 Juni 1930 indtil Betaling sker, subsidiært efter Rettens Skøn,

5) at Sagsøgte tilpligtes at udrede en Bøde for forsætlig Overtrædelse af Sagsøgernes Rettigheder ifl det ovennævnte Patent og

6) at de af Sagsøgte fabrikerede helt eller delvis forfærdigede usolgte Radrenerskær skal tilintetgøres.

Sagsøgte, til hvem der har været meddelt Bevilling til fri Proces under Sagen, har paastaet sig frifundet og Sagsøgerne tilpligtet at betale ham 2000 Kr, subsidiært et ved Rettens Skøn fastsat Beløb.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastand anført, at de af Sagsøgte fabrikerede Radrenerskær er en bevidst Efterligning af det i Patentet omhandlede Skær, idet Sagsøgtets Skær ligesom Sagsøgernes bestaar foruden af den egentlige Skærplade af en opstaaende Plade og saaledes er i Strid med det i Patentbeskrivelsen under Nr 1 anførte Krav, og at Sagsøgte forgæves har søgt Patentbeskyttelse for sit Radrenerskær, men har faaet Afslag, fordi det var i Strid med Sagsøgernes Patent.

Der har under Sagen været udmeldt Syns- og Skønsmænd, som i

en den 10 November 1930 afgivet Erklæring har udtalt, at Sagsøgtes Skær uden Tvivl fremviser en i Forbindelse med det egentlige Skær værende opstaaende Plade, som tjener til at løfte de til Siderne staaende Planters Blade op fra Jorden, idet Skæret gennemskærer det øverste Jordlag, og at Sagsøgtes Skær derfor krænker det nævnte Patents Krav Nr 1, uanset de ikke uvæsentlige Forskelligheder, der iøvrigt findes mellem de to Skær, hvorved de iflg deres Forklaring 2 December 1930 inden Retten bl a sigter til, at Spidsen paa Sagsøgernes Skær er anbragt paa Muldpladen, medens den paa Sagsøgtes Skær sidder paa selve Skæreorganet.

Det fremgaar af de i Sagen foreliggende Oplysninger, at Skær, der foruden selve den skærende Plade er forsynet med en opstaaende Del, beregnet paa at bøje Rodfrugternes Blade til Side, allerede i længere Tid inden Patentets Udstedelse er blevet fabrikeret i Amerika, og at disse Skær ikke har opnaaet Patentbeskyttelse her i Landet, men er blevet brugt som Forbillede af saavel Sagsøgte som forskellige andre Fabrikanter.

Sagsøgte har saaledes i hvert Fald siden 1915 fabrikeret Skær, bestaaende dels af et egentligt Skær, dels af en opretstaaende Løfteplade, og det Skær som Sagsøgte nu fremstiller og har fremstillet siden 1929, adskiller sig kun fra de af ham tidligere fabrikerede Skær ved at Spidsen fortil er gjort mere fremspringende, samt ved at Skærets egentlige Skæreplade i Lighed med, hvad der er Tilfældet med Sagsøgernes Skær, kun er forbundet med den opstaaende Plade fortil, saaledes at der bagtil findes et trekantet Indsnit mellem de to Plader, der derved kommer til at staa skraat mod hinanden.

Sagsøgte, der den 2 Juni 1925 har erholdt Mønsterbeskyttelse for sit Skær, har flere Gange søgt Patentbeskyttelse for sit Skær, men har modtaget Afslag paa sine Ansøgninger, idet Indholdet af hans Patentkrav der oprindeligt var formuleret saaledes: »Radrenerskær, hvor den skærende Del er omtrent vandret og har en opstaaende lodret Del, kendetegnet ved, at den skærende og omtrent vandrette Del fortil er forsynet med en for det øvrige Skær fremspringende Spids, som letter Radrenerskærets Fremtrængen gennem Jorden«, og senest ændredes til »Radrenerskær, som er forsynet med en opstaaende lodret Del, og fortil har en fremspringende Spids, kendetegnet ved, at Overgangen mellem den opstaaende Del og selve Skæret med Spidsen er jævn og blød, saa Jorden bedre slipper Skæret fortil«, befandtes at være kendt fra Beskrivelsen til Sagsøgernes Patent.

Forbindelsen af selve den skærende Plade med en opstaaende Del, har imidlertid som nævnt været kendt og taget i Brug her i Landet, inden Sagsøgernes Patent blev meddelt, og da det af Sagsøgte fabrikerede Skær iøvrigt ikke findes at være i Strid med de ved Patentet beskyttede Krav, hvorved bemærkes, at Anbringelsen af den skærende og den opstaaende Plade paa saadan Maade, at de indbyrdes danner en Vinkel, og at der bagtil findes et trekantet Indsnit mellem de to Plader, ikke omtales i Beskrivelsen af Sagsøgernes Patent, findes det af Sagsøgte fabrikerede Skær ikke at være i Strid med Patentet. Hans Paa-stand om Frifindelse vil derfor være at tage til Følge, og det nedlagte

Forbud at ophæve, hvorhos der vil være at tillægge ham Erstatning i Anledning af Forbudet.

Under Hensyn til, at Sagsøgte selv har opgivet sin Nettofortjeneste for Tiden 1 Januar 1929 til 24 Maj 1930 til 154 Kr, findes Erstatningen passende at kunne fastsættes til 200 Kr. Sagsøgerne vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger her for Retten efter Reglerne for benefice-rede Sager derunder i Salær til den for Sagsøgte her for Retten beskik-kede Sagfører, 200 Kr.

Nr 276/1931. Murer **J P C Saur** (David efter Ordre)

m o d

Bogtrykker **E H Knudsen** (Schjørring),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Paakørsel.

Dom afsagt den 2 Februar 1931 af Retten for Nørresundby Købstad m v: Tiltalte, Bogtrykker Einar Henning Knudsen, Løgstør, bør anses med en Statskassen tilfaldende Bøde stor 10 Kr, men bør for den af Saur nedlagte Erstatningspaastand fri at være. Tiltalte, Murer Just Peter Christensen Saur, Aalborg, bør til Nørresundby Købstads Politikasse erlægge en Bøde paa 10 Kr. De Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger in solidum. De idømte Bøder erlægges inden 3 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 27 Juni 1931: Underretsdommen bør, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Murer J P C Saur, til Indstævnte, Bogtrykker E H Knudsen, 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til Dommens Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Færdig fra Trykkeriet den 19 Oktober 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 18

Torsdag den 6 Oktober.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Murer J P C Saur, til Indstævnte, Bogtrykker E H Knudsen, 300 Kroner. I Salær for Højesteret og som Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører David 200 Kroner og 14 Kroner 70 Øre, der udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales Bogtrykker Ejnar Knudsen, tidligere Dybvad, nu Løgstør, og Murer Just Peter Christensen Saur, Kjellerupsgade 21, Aalborg, i Anledning af en Kørselsulykke, som den 22 April f A fandt Sted i Havnegades Forlængelse ved det sydvestlige Hjørne af Kjærgaards Pakhus, idet Knudsen kom kørende fra Pontonbroen som Fører af Automobil U 482, medens Saur kom kørende paa Cykel i modsat Retning, og idet han svingede tilvenstre over Gaden foran Automobilet mod den østlige Kajgade blev paakørt af Automobilet og væltede.

Knudsen tiltales for Overtrædelse af Automobillovens § 6, da Automobilets Bremses ikke var i anordningsmæssig Stand, hvilket medvirkede til Paakørslen, og § 29, I ved ikke at have udvist tilbørlig Forsigtighed. Saur tiltales for Overtrædelse af Færdselslovens § 6, III ved at have tilsidesat Automobilets Forkørselsret, hvilket medvirkede til Paakørslen.

Murer Saur har nedlagt Paastand om en Erstatning paa 4534 Kr 36 Øre.

Tiltalte Knudsen paastaar sig frifundet saavel for Straf som for

Erstatning, idet han dog erkender, at hans Bremser ikke har været anordningsmæssige, men dog har virket fuldt tilstrækkeligt.

Tiltalte Saur paastaar sig frifundet, idet han siger, at naar han kørte over Gaden mod Kjærgaards Pakhus, var det foranlediget ved, at Knudsen førte sin Bil i venstre Side af Havnegade og derved tvang ham bort fra sin højre Side, og naar Knudsen siger, at han drejede tilvenstre, er dette i Strid med Vognens Stilling efter Sammenstødet, idet denne vendte lige ud, men hvis Knudsen er kørt i sin venstre Side af Havnegade og derefter er søgt over i højre Side og under denne Manøvre har rettet Vognen op til venstre, kan Vognens Stilling forklares.

Tiltalte Knudsen har forklaret, at han ved den i Sagen ommeldte Lejlighed kom kørende med sin Bil fra Pontonbroen over Jærnbane-sporene og umiddelbart tilvenstre for A/S Kjærgaards Pakhus, hvor han kolliderede med en Cyklist, der kørte frem foran Bilen. Han søgte at undgaa Sammenstød ved at bremse og køre tilvenstre, men undgik ikke at kolliderede med Cyklisten. Han siger videre, at han kørte direkte fra Broen og op til det sydvestlige Hjørne af A/S Kjærgaards Kontorbygning, at han ikke har haft til Hensigt at køre ad den nye Gade til Brogade, og at han ikke har været i venstre Side af Havnegade.

Saur har forklaret, at han kom cyklende nordfra ad Havnegade i Gadens højre Side, og at han saa Knudsens Automobil komme kørende fra Broen, og det saa for ham ud, som om Knudsen vilde køre ad den nye Gade til Brogade, men derefter forandrede Beslutning og kørte nordpaa i Havnegades vestlige Side, og for at undgaa at blive paakørt cyklede Tiltalte over Gaden og blev ramt af Bilen i Gadens østlige Side umiddelbart ved Siden af A/S Kjærgaards Kontorbygning.

Vognmand Poul Struge Pedersen, Hjørring, og Bagersvend Poul Jepsen, ibd, har overensstemmende til en Politirapport forklaret, at de sad i Førersædet i førstnævntes Bil, der holdt ved det sydvestlige Hjørne af A/S Kjærgaards Kontorbygning, og at de saa Bilen komme fra Pontonbroen og i højre Side af Gaden. De saa ogsaa Cyklisten komme nordfra i Havnegades højre Side, men pludselig drejede han tilvenstre og tværs over Gaden, og i samme Nu skete Sammenstødet, idet Automobiletets højre Forhjul ramte Cyklens Baghjul, der eksede, og Cyklisten blev kastet af Cyklen.

Det maa paa Grundlag af Sagens Oplysninger antages, at Bilen har kørt i Gadens højre Side, og at Cyklisten, der oprindelig ogsaa kørte i sin højre Side af Gaden, er kørt tilvenstre frem foran Bilen ved Tilsidesættelse af dennes Forkørselsret.

Da Knudsens Bremser ikke har været i anordningsmæssig Stand, vil han, uanset at dette ikke har haft nogen Betydning for Sammenstødet, være at anse efter den Bestemmelse, hvorfor han er tiltalt, med en Statskassen tilfaldende Bøde stor 10 Kr.

Saur vil være at anse for Overtrædelse af Færdselsloven, og findes Bøden under Hensyn til den betydelige Skade, han led ved Sammenstødet, ligeledes at kunne bestemmes til 10 Kr.

Der findes ikke at kunne paalægges Knudsen at udrede nogen Erstatning til Saur.

Sagens Omkostninger udredes af de Tiltalte in solidum.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Nørresundby Købstad m v den 2 Februar 1931 afsagte Dom er paaanket i den borgerlige Retsplejes Former for saa vidt angaar Erstatningsspørgsmaalet.

Her for Retten har Appellanten paastaaet sig tilkendt Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke over 6500 Kr. Indstævnte har paastaaet Underretsdommen stadfæstet, for saa vidt den foreligger Landsretten til Prøvelse.

Efter samtlige foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes det at maatte antages, at Uheldet er forvoldt ved den af Appellanten foretagne urigtige Manøvre, og at Sammenstødet ikke kunde være afværget ved fornøden Agtpaaagivenhed fra Indstævntes Side. Dommen vil herefter, for saa vidt den er paaanket, kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte med 100 Kr.

Fredag den 7 Oktober.

Nr 305/1931. Slagtermester **Max Pacharzina** (Henriques)

mod

Grosserer S M Thorsen (Bruun),

betræffende Betaling for et leveret Køleanlæg.

Østre Landsrets Dom af 26 November 1931: Sagsøgte, Slagtermester Max Pacharzina, bør til Sagsøgeren, Grosserer S M Thorsen, betale 2381 Kr 05 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 Juli 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømt at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte erklæret sig pligtig at godtgøre Appellanten dennes Udlæg for Forandring af en Ramme i Kølerummet 64 Kroner 75 Øre.

Med Hensyn til Sagsfremstillingen bemærkes, at den endelige elektriske Ledning til Køleanlægget blev anlagt paa Kommunens Regning af dennes Installatør og var færdig omkring den 20 Maj. Efter det foreliggende maa der derhos gaas ud fra, at det indtrufne Uheld skyldtes en i det interimistiske elektriske Anlæg anbragt Thermosikring (Prop), som var blevet siddende i det endelige Anlæg.

Da Indstævnte efter at Kommunen havde paataget sig den elektriske Installation, ingen Pligt havde til at sørge for den interimistiske Tilslutning og intet Ansvar kan have for Mangler i den ved Kommunens Foranstaltning anbragte endelige Installation, vil Appellanten overensstemmende med Indstævntes Paa-stand være at tilpligte at betale 2500 Kroner, alene med det ovennævnte Fradrag, tilligemed Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte med 700 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Slagtermester Max Pacharzina, bør til Indstævnte, Grosserer S M Thorsen, betale 2435 Kroner 25 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 11 Juli 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger for begge Retter 700 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddel af 2 Februar 1931 købte Slagtermester Max Pacharzina af Grosserer S M Thorsen et Køleanlæg »Kryos« Nr 4, der skulde installeres i en Butik, som Pacharzina havde lejet i Ejendommen Dronningensgade Nr 55. Det hedder bl a i Slutsedlen: »I ovenn Pris er desuden inkluderet: »Vand og elektr. Installation — — —«.

Da Køleanlægget, der fabrikeres af A/S Thomas Ths Sabroe & Co i Aarhus, var ankommet, blev Parterne klar over, at det var for lille i Forhold til Kølerummets Størrelse, og efter nogle Stridigheder mellem Parterne, der gav hinanden Skylden for den urigtige Bestilling, enedes man om, at der skulde leveres et større, til Kølerummets Dimensioner svarende Anlæg; oprindelig forlangtes der, at Pacharzina skulde betale en noget højere Pris, men Kravet herom blev senere frafaldet.

Under Forhandlingerne om Slutsedlen meddelte Pacharzina, at efter hans Formening skulde Københavns Kommune, der er Ejer af den paa-gældende Ejendom, besørge og bekoste Vand- og elektrisk Installation til Køleanlægget; men hvis Kommunen ikke vilde bekoste dette, skulde Sælgeren afholde Udgifterne hertil, og derfor indføjedes den ovenfor

citerede Bestemmelse i Sluttedlen. Pacharzina, der skulde aabne Butiken den 1 Maj, forlangte, at Køleanlægget skulde være færdigt til denne Dato, og det lykkedes ogsaa at faa det installeret; men da Ejendommens Opførelse i det hele var meget forsinket og den elektriske Installation i Ejendommen ikke i en saadan Stand, at en endelig Tilslutning kunde ske, tilkaldte Pacharzina en autoriseret Installatør, der udførte en interimistisk Tilslutning m m samt forandrede en Ramme i Kølerummet, saa at den kom til at passe til det større Anlæg, som nu var installeret; disse Arbejder kostede ialt 118 Kr 95 Øre. Efter Pinsedagene bemærkede Pacharzina, at et Parti Kød — væsenlig Lamme- og Kalvekød — der laa i Kølerummet, var blevet fordærvet. Det viste sig, at Anlægget ikke havde fungeret i et Par Dage, fordi de paa Anlægget, der er automatisk virkende, anbragte Termo-Sikringer (Termostater), der automatisk sætter Anlægget i Gang eller standser det, alt efter Temperaturen, var blevet ødelagte (overbelastede), fordi de var for svage; Anlægget var derved gaaet istaa. Det ødelagte Parti Kød vejede 350 kg, og Indkøbsprisen udgjorde 700 Kr. Pacharzina forlangte, at Thorsen skulde erstatte dette Tab, og da Thorsen ikke vilde yde Erstatning, vægrede Pacharzina sig ved at betale Købesummen for Anlægget.

Under denne ved Retten for Helsingør Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Grosserer S M Thorsen paastaet Sagsøgte, Slagtermester Max Pacharzina, Rungsted, dømt til Betaling af 2500 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 11 Juli 1931. Sagsøgte procederer til Friiendelse mod Betaling af 1681 Kr 05 Øre, nemlig 2500 Kr ÷ 118 Kr 95 Øre og 700 Kr.

Sagsøgeren hævder, at medens han vel er pligtig at bekoste den elektriske Installation, hvis Københavns Kommune ikke lader den udføre, har han ingen Pligt til at betale for en interimistisk Tilslutning.

Heri vil der dog ikke kunne gives ham Medhold; det maa være hans Pligt at have Køleanlægget i Orden til Butikens Aabning, og hvis endelig Tilslutning ikke da lader sig udføre, da at besørge en interimistisk samt at forandre Rammen, saa at den passer til Anlægget; Sagsøgeren maa derefter taale Fradrag af 118 Kr 95 Øre.

Med Hensyn til den af Sagsøgte forlangte Erstatning 700 Kr gør Sagsøgeren gældende, at han ikke har noget Ansvar for dette Tab. De omhandlede Termosikringer (Termostater) er anbragt af den Installatør, som Sagsøgte tilkaldte til at udføre den interimistiske Tilslutning, og paa hvis Arbejde Sagsøgeren ikke har haft nogen Indflydelse. Hvis disse Termosikringer har været for svage, maa Sagsøgte derfor holde sig til vedkommende Installatør.

Idet denne Betragtning tiltrædes, kan Sagsøgeren ikke anses erstatningspligtig overfor Sagsøgte; denne vil derfor være at dømme til Betaling af 2500 Kr ÷ 118 Kr 95 Øre = 2381 Kr 05 Øre med Renter som paastaet.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 400 Kr.

Mandag den 10 Oktober.

Nr 6/1932. **Snedkermester Oscar Lauritz Jensen**
 (Graae efter Ordre)

mod

Frøken Johanne Vilhelmine Jensen (Rode),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved en Kørselsulykke.

Østre Landsrets Dom af 20 Oktober 1931: Sagsøgte, Frk Johanne Vilhelmine Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Snedkermester Oscar Lauritz Jensen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at Appellanten ikke har ladet det mangle paa behørig Agtpaagivenhed, og at Hunden for at indhente Indstævnte, som var gaaet i Forvejen, er løbet saa pludseligt og hurtigt over Vejen, at Paakørslen har været uundgaaelig. Herefter er Indstævnte i Medfør af Lov Nr 127 af 18 April 1925 § 13 pligtig at betale Appellanten en Erstatning, hvis Størrelse findes at burde fastsættes til 4000 Kroner med Renter som paastaet. Indstævnte findes at burde betale Sagens Omkostninger for begge Retter som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Frøken Johanne Vilhelmine Jensen bør til Appellanten Snedkermester Oscar Lauritz Jensen betale 4000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 25 August 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Appellanten med 200 Kroner. Endvidere betaler Indstævnte til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, samt til Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 200 Kroner og for Udlæg 23 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 Januar 1931 Kl ca 13½ kom Sagsøgeren, Snedkermester Oscar Lauritz Jensen, kørende paa sin Motorcykel A 2511 ad Bernstorffsvej med Retning mod Nord. I Vejkrydset Bernstorffsvej—L E Bruunsvej og Maltegaardsvej skete der et Sammenstød mellem Motorcyklen og en Sagsøgte, Frk Johanne Vilhelmine Jensen, tilhørende Hund, hvorefter Motorcyklen væltede. Som Følge heraf kom Sagsøgeren til Skade, idet Motorcyklen kom til at ligge over hans venstre Ben og derved foraarsagede et Brud i Foden. Sagsøgeren laa efter Uheldet paa Hospitalet i 24 Dage og senere i Hjemmet med Gibsbandage i 8 Uger.

Under nærværende Sag gør Sagsøgeren gældende, at Væltningen er foraarsaget af Hunden, der først havde staaet stille paa det nordlige Hjørne af Maltegaardsvej og Bernstorffsvej, men derefter, da Sagsøgeren havde set tilhøjre mod L E Bruunsvej af Hensyn til den derfra mulig kommende Færdsel, pludselig løb tværs over Bernstorffsvej mod L E Bruunsvej umiddelbart foran Motorcyklen, saaledes at Kollision var uundgaelig. Han paastaar derfor Sagsøgte tilpligtet at erstatte ham

a) positive Udgifter i Anledning af Uheldet	323 Kr 50 Øre
b) for tabt Arbejdsfortjeneste	2500 — 00 —
c) — Svie og Smerte	500 — 00 —
d) — paastaet Invaliditet	2000 — 00 —

Ialt 5323 Kr 50 Øre

med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 25 August 1931.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, subsidiært mod Betaling af et af Retten fastsat Beløb.

Angaaende selve Uheldet har under Sagen dels Parterne, dels et Øjenvidne, Frk Signe Andersen, afgivet Forklaring.

Sagsøgeren har forklaret at hans Fart var ca 25 km, dog at han ikke saa paa Speedometeret, at han — inden han var kørt ind i Vejkrydset — første Gang bemærkede Hunden, da den stod stille paa det ovennævnte Hjørne, at han efter at have set tilhøjre derefter atter fik Øje paa Hunden, der nu befandt sig løbende omtrent midt i Sporvejskinnerne og med fuld Fart over mod den anden Side af Vejen. Sagsøgte trykkede paa det elektriske Horn, bremsede pludselig op og kastede Maskinen til venstre for om muligt at komme bagom Hunden, hvad han dog ikke naaede, hvorimod Hunden blev strejfet af Forhjulet; efter Sagsøgerens Forklaring havde han nu faaet det venstre Ben paa Jorden, og Maskinen væltede derpaa ovenpaa dette. Det var efter Sagsøgerens Forklaring tørt paa Vejen. Der var iøvrigt ingen Færdsel. Hunden løb efter Kollisionen videre, og den har ikke — udover sit anførte Løb foran Cyklen — forulempet Sagsøgeren.

Sagsøgte har forklaret, at hun kom gaaende med Hunden paa Maltegaardsvejs sydlige Fortov med Retning mod Bernstorffsvej. Ved det ovennævnte Hjørne løb Hunden over til en derværende Bunke, ved hvilken den standede, idet den snusede til den. Da hun gik over Bernstorffsvej, saa hun tilhøjre for at sikre sig og Hunden mod derfra mulig kommende Færdsel. Da hun paa det paagældende Tidspunkt kun bemærkede en kommende Motorcykel et godt Stykke ned ad Vejen, gik

hun rolig over, men et Øjeblik efter hørte hun Hunden skrige, og Uheldet var da sket. Efter Sagsøgtes Forklaring er der intet usædvanligt ved Hunden, der lystre og aldrig har vist Tilbøjelighed til at forulempe kørende eller andre. Hun bar sig den paagældende Dag under sin Færden med Hunden ad ganske paa sædvanlig Maade.

Frk Andersen har forklaret, at hun stod paa L E Bruunsvejs nordlige Fortov ved Hjørnet af Bernstorffsvej. Vejret var godt. Det var tørt paa Gaden, og Motorcyklens Fart var ikke saa stærk. Vidnet medførte en Hund og ventede paa Fortovet for at lade Motorcyklen passere, inden hun gik over Bernstorffsvej. Hun saa Sagsøgtes Hund løbe over Vejen med fuld Fart, efter at den først havde staaet stille. Hun bemærkede Væltningen, men har ikke lagt Mærke til, om Sagsøgte forinden havde forandret Retning. Efter Vidnets Formening var Sagsøgte langt bagud for sin Hund; dette bestrides bestemt af Sagsøgte.

Ifølge en af Dyr læge Wilh Olsen afgivet Erklæring af 27 Januar 1931 viste Hunden da Hudafskrabning ved venstre Bagknaleds udvendige Side. Haarene var afslidte paa 1 Tokrones Størrelse, og der fandtes nogle ujævne Rifter, som dog ikke var dybtgaaende. Hunden var efter Dyr lægens Skøn paakørt fra højre Side, var derpaa kuret henad Vejen og har derved paadraget sig Skaden.

Idet det efter alt foreliggende skønnes, at Sagsøgeren ved sædvanlig Agtpaagivenhed burde have undgaaet at kolliderede med Hunden, vil Sagsøgte som Følge heraf være at frifinde. Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgte med 150 Kr.

Nr 218/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Andreas Christensen (David),

der tiltales for Overtrædelse af § 1 i Lov om Værn for Dyr af 17 Maj 1916.

Dom afsagt den 30 Marts 1932 af Retten for Herning Købstad m v: Tiltalte Hans Andreas Christensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage samt betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Sagfører Smedegaard Andersen, 50 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 14 Juni 1932: Tiltalte Hans Andreas Christensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til de for Tiltalte henholdsvis ved Underretten og ved Landsretten beskikkede Forsvarere, Sagfører Smedegaard Andersen og Overretssagfører Ørum, 50 Kr til hver, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Tiltalte Hans Andreas Christensen betaler i Salær til Overretssagfører Ørum 50 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David 60 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge et af Politimesteren i Herning m v 11 December 1931 udfærdiget Anklageskrift tiltales under denne Sag Tjenestekarl Hans Andreas Christensen, boende i Ikast, til at lide Straf for Overtrædelse af Lov om Værn for Dyr af 17 Maj 1916 § 1 ved i Tiden fra 1 November 1929 til 1 November 1931, medens hans var i Tjeneste hos Gaardejer Johannes Nygaard Christensen i Ikast, at have gjort sig skyldig i Mishandling af de Dyr, der var undergivet hans Røgt, idet han har brækket Halerne paa ca 15 Køer, som hørte til Gaardens Besætning.

Tiltalte har benægtet at have gjort sig skyldig i det Forhold, for hvilket han tiltales. Han har nærmere forklaret, at han, da en Del af Køerne var slemme til at slaa med Halerne, medens han malkede dem, bandt Halerne til Stolpen i Baasen, for det meste med Reb, undertiden ogsaa med tynde Baand. Han har aldrig lagt Mærke til, at Køerne har taget nogen Skade af den anførte Behandling. Derimod har han godt lagt Mærke til, at der var haarde Knuder paa Køernes Haler, men har aldrig tænkt sig, at det kunde hidrøre fra den Behandling, han har givet dem. Naar Tiltalte var færdig med at malke, plejede han at fjerne de Stykker Reb eller Baand, han havde bundet Halerne med; men adskillige Gange har han glemt at fjerne det, og han har da, naar han kom igen, set, at der hang et Stykke Reb i Halerne paa Køerne. Naar der hang et Stykke Reb i Halen, gik han ud fra, at Koen havde villet lægge sig, og at Rebet saa er gaaet i Stykker. Han har aldrig mærket Ømhed i Køernes Haler, naar han tog Rebet væk. —

Efter at Tiltalte havde forladt sin Tjeneste hos Gaardejer Johannes Nygaard Christensen, Ikast, 1 November 1931, blev det opdaget, at der fandtes Brud paa Halen af de fleste Køer, Tiltalte havde malket i sin Tjenestetid. Paa Foranledning af Politiet blev Gaardejer Nygaard Christensens Kreaturbesætning derefter undersøgt af Dyrlæge Hagelskjær i Ikast 30 November 1931. I en samme Dag udfærdiget Erklæring udtaler Dyrlæge Hagelskjær, at Halerne paa 15 Stk af Gaardens 23 Malkekøer

var unormale. Halerne var stive paa et kortere eller længere Stykke, og i det stive Parti fandtes flere benhaarde Knuder. Stivheden og de benhaarde Knuder stammer fra Brud; de allerfleste Haler har haft Brud 3 à 4 Steder. Der fandtes ingen friske Brud. Bruddene var alle af ældre Dato, i al Fald over en Maaned gamle.

Af de i Sagen afhørte Vidner har ingen set Tiltalte vride eller brække Halerne paa Køerne. Et Vidne, Arbejdsmand Niels Anton Thinus Nielsen, ikast, har derimod set, at Tiltalte, naar Køerne slog ham med Halerne, huggede Halerne tilbage. Derimod maa det ved Vidneforklaringer af Tjenestekarl Carl Alfred Back, Nygaard, og Aage Johansen, ikast, der begge fik Tjeneste med Fodring og Malkning af Køer hos Gaardejer Nygaard Christensen fra 1 November 1931, anses godtgjort, at saa godt som alle de Køer, Tiltalte havde malket til 1 November 1931, ca 14 Dage derefter viste sig at have brækkede Haler, samt at nogle af Bruddene var friske, idet Køerne endnu ømmede sig, idet de sprang op i Baasene, naar de blev taget i Halerne.

Gaardejer Johannes Nygaard Christensen har som Vidne forklaret, at alle de Køer, som Tiltalte havde malket, undtagen een havde brækkede Haler. En Del af Bruddene var saa friske, at Køerne ømmede sig, naar de blev taget i Halerne. Efter Vidnets Formening maa Bruddene i al Fald for en Dels Vedkommende være fremkommet den Tid, da Tiltalte har været i Vidnets Tjeneste, hvilket han slutter af, at nogle af de Køer, hvis Haler var brækkede, først var kommet til at malke i den Tid, Tiltalte har været i Vidnets Tjeneste. — Han har selv konstateret, at Bruddene for en Dels Vedkommende var friske, derved at han iagttog, at Køerne, naar de blev taget i Halen, sprang frem i Baasen.

Ved Tiltaltes med det iøvrigt stemmende Tilstaelse er det godtgjort, at Tiltalte med en enkelt Undtagelse nær har malket de Køer, hvis Haler er brækkede.

Ved Vidneforklaringer, afgivet af Johannes Vestergaard, ikast, og Arbejdsmand Niels Anton Thinus Nielsen, ikast, er det oplyst, at Tiltalte var tilbøjelig til at slaa Køerne med hvad han tilfældigt havde for Haanden, hvis Køerne ikke stod roligt under Malkningen.

Ved de af Anklagemyndigheden tilvejebragte Oplysninger om den systematiske Vold, Køerne har været Genstand for, den Omstændighed, at Volden maa antages at være udført til forskellige Tidspunkter, medens Tiltalte har malket Køerne, og altsaa ikke kan skyldes en isoleret Hævnakt, i Forbindelse med, at Volden med en enkelt Undtagelse kun er udøvet mod de Køer i Nygaard Christensens Besætning, som Tiltalte havde malket, det veterinære Sundhedsraads Erklæring om, at Bruddene af Køernes Haler ikke som af Tiltalte antydet, kan være forårsaget ved Opbinding af Halerne, samt de tilvejebragte Oplysninger om Tiltaltes Tilbøjelighed til at slaa paa Køerne, findes det mod Tiltaltes Benægtelse godtgjort, at det er Tiltalte, der ved Vold har fremkaldt Bruddene af Køernes Haler. Tiltalte, der er født i Tistrup Sogn 27. Februar 1912 og ikke findes tidligere tiltalt eller straffet, vil derfor som af Anklagemyndigheden paastaet være at anse efter Lov om Værn for Dyr af 17 Maj 1916 § 1 med en Straf, der findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, hvorhos han

vil være at tilpligte at godtgøre det offentlige de med Sagen forbundne Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører Smedegaard Andersen, 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Herning Købstad m v den 30 Marts 1932 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Mod Tiltaltes Benægtelse kan det ved de foreliggende Oplysninger ikke anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet nævnte Forhold at have brækket Halerne paa de sammesteds omhandlede Køer. Herefter vil Tiltalte være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Tirsdag den 11 Oktober.

Nr 169/1932.

Rigsadvokaten

mod

Christian Haulrich (Kondrup),

betræffende Erstatning for Anholdelse og Fængsling.

Dom afsagt den 3 Februar 1932 af Retten for Frøs Herred m v: Christian Haulrich bør være uberettiget til af Statskassen at erholde udbetalt Erstatning for sin Anholdelse og Fængsling. Sagens Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Karlo Jepsen i Rødding, 40 Kr, udredes af Tiltalte.

Vestre Landsrets Dom af 11 Maj 1932: Underretsdommen bør ved Magt at stande. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Teisen, 100 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket af Christian Haulrich.

I Henhold til Dommens Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kondrup betaler Christian Haulrich 200 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 16 Februar 1927 fandt der en Brand Sted paa Gramby Savværk og Træskofabrik i Gramby, hvorved en Del af Fabrikens Bygningskompleks med der værende Lager af Træsko nedbrændte. Ilden var opstaaet i den Del af Bygningerne, hvor Træskolageret med Træskopakkeriet, Træskosliberiet og Ovnene, i hvilken Træskoene blev røget, fandtes, og blev opdaget ved 9-Tiden om Aftenen, medens den endnu var i sin Vorden, men dog saa vidt fremskredet, at dens Arnested ikke lod sig konstatere nærmere end, at det maatte være i Pakkeriet, i hvilket Røgovnen var, eller i den derved liggende Del af Træskolageret. Aarsagen til Branden blev under den straks af Politiet indledede Efterforskning ikke oplyst, og der forelaa navnlig ikke nogen særlig Grund til at antage, at Ilden var paasat, og Sagen blev henlagt. Det var oplyst, at 3 faste Arbejdere, nemlig Sliberne, Brødrene Christian og Johannes Haulrich og Snedker Wilhelm Carl Lorentz Müller samt en yngre tilfældig Medhjælper Valdemar Andersen indtil ca Kl 6½ Brandaftenen havde været beskæftiget i Bygningen, hvor Ilden var opstaaet, og ved fornævnte Tid sammen havde forladt Fabriken, hvor Arbejdet iøvrigt var ophørt Kl 5, men arbejdede de nævnte over, da et større Parti Træsko skulde leveres den næste Morgen.

Imidlertid indberettede Arrestforvarer Asmus Knutzen i Rødning i en Rapport af 7 Maj 1931 til Politimesteren i Toftlund, at en Person Henrik Johan Kummerfeldt, der i Arresten i Rødning havde afsonet en Fængselsstraf fra 28 Juni til 26 Oktober 1929, medens fornævnte Sliber Christian Haulrich i samme Arrest fra 20 Juni til 8 September 1929 afsonede Underholdsbidrag, havde udtalt til ham efter Haulrichs Løsladelse, at Christian Haulrich under deres fælles Arrestophold havde fortalt ham, at han (Christian Haulrich) og Broderen ovennævnte Johannes Haulrich havde anstiftet den fornævnte Brand.

Efterforskningen i Anledning af Branden blev derefter genoptaget, og i et Efterforskningsforhør i nærværende Ret blev Arrestforvareren og Kummerfeldt afhørt som Vidner. Arrestforvareren vedstod sin Indberetning, og Kummerfeldt forklarede, at Christian Haulrich under Arrestopholdet havde fortalt ham, at han (Christian Haulrich) havde paasat Branden, og at han og Broderen tidligere havde gjort et Forsøg paa at paasætte Brand paa Savværket, hvilket Forsøg var mislykket. Kummerfeldt forklarede videre, at han og Christian Haulrich under Arrestopholdet flere Gange havde talt om Branden, og Christian Haulrich havde ogsaa fortalt, hvorledes han havde foranlediget Branden, og at Brandstiftelsen var sket paa Foranledning af nogle af Fabrikens Aktionærer. Christian Haulrich havde arrangeret Branden paa den Maade,

at han i eller ved Røgovnen havde anbragt nogle Gløder under Savsmuld, ovenpaa hvilket han havde lagt Spaaner, og havde arrangeret det saaledes, at Ilden kunde brede sig til Træskolageret. Det tidligere Forsøg, som, efter hvad Kummerfeldt opfattede, var sket kort før Branden, var foranstaltet ved, at der var anstiftet Brand i en Kanal, som fandtes i Nærheden af Røgovnen.

Efter at disse Forklaringer var afgivet, rejste Politimesteren Sigelse mod Brødrene Haulrich for Brandstiftelse og Forsøg derpaa, og paa Politimesterens Begæring blev der af Retten afsagt Anholdelsesbeslutning over de to Brødre, der blev anholdt den 2 Juni 1931, og i et den 6 s M afholdt Retsmøde i Medfør af Retsplejelovens § 780 2 a og c fængslet. Fængslingen af Johannes Haulrich vedvarede indtil den 22 s M og af Christian Haulrich indtil 9 Juli s A.

Begge Brødrene nægtede sig skyldige.

Under 2 September 1931 resolverede Statsadvokaten, at der efter Bevisets Stilling ikke vilde være videre at foretage i Sagen fra det offentlige Side.

Ved nærværende Rets Dom af 23 November 1931 tilkendtes der Johannes Haulrich 500 Kr i Erstatning for hans fornævnte Anholdelse og Fængsling, idet de under Sagen fremkomne Oplysninger ikke skønnedes at give begrundet Formodning for, at han var skyldig.

Derefter har Christian Haulrich overfor Anklagemyndigheden rejst Krav paa Erstatning for det ham ved Fængslingen tilføjede Tab af Arbejdsfortjeneste, ansat til 300 Kr, og har Anklagemyndigheden i den Anledning i Medfør af Retsplejelovens § 792, jfr § 841, under nærværende Sag paastaet ham kendt uberettiget til Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel.

Tiltalte Christian Haulrich er født den 22 Oktober 1902 i Gram Sogn og anset ved Haderslev Købstad m v Rets Dom af 15 Marts 1926 efter Straffelovens § 228, jfr Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 13, med betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Den af det fornævnte Vidne Henrik Johan Kummerfeldt afgivne Forklaring gik nærmere ud paa, at Samtalen mellem Vidnet og Tiltalte om Branden begyndte med, at Tiltalte en Dag under en Gaardtur havde udtalt til Vidnet, at han var vred paa alle »de Store« i Gramby, idet han havde Penge tilgode hos flere af dem og kunde have undgaaet at sidde til Afsoning, saafremt han havde faaet disse Penge, og Tiltalte kunde faa nogle af dem i Tugthuset, saafremt han vilde. Paa Vidnets Forespørgsel om, hvad Tiltalte mente hermed, udtalte Tiltalte, at Vidnet jo nok vidste, at Savværket var brændt, og han tilføjede, at det ikke var andre end ham, der havde lavet denne Brand, og at der var lovet ham et Pengebeløb herfor, 500 Kr eller 5000 Kr — Vidnet erindrede ikke Beløbet nærmere — og var det lovet ham af flere af Aktionærerne i Træskofabriken. (Gamby Savværk og Træskofabrik ejedes af et Aktieselskab). Senere under Arrestopholdet havde Tiltalte fortalt Vidnet nærmere om Branden. Tiltalte havde i nogen Tid spekuleret paa, hvorledes han skulde arrangere den. Tiltalte fortalte, at han ofte arbejdede over paa Fabriken om Aftenen, og en Aften, da han arbejdede over, bestemte han sig til at paasætte Branden, som han fortalte, at han arrangerede

paa den Maade, at han i eller ved Røgovnen havde anbragt nogle Gløder under Savsmuld og derefter foranlediget, at der kom Træk til; ovenpaa Savsmuldet havde han anbragt Spaaner, som han beregnede, at der vilde gaa Ild i, naar Ilden var trængt gennem Savsmuldet, og derefter havde han arrangeret det saaledes, at Ilden kunde brede sig til Træskolageret. Tiltalte havde lagt det til Rette saaledes, at der vilde gaa nogen Tid fra han forlod Fabriken, og til Branden kom til Udbrud. Tiltalte gik hjem til sin Svigerfader (Købmand Frands Jensen Feddersen, der boede i Nærheden af Fabriken ved den forbi denne gaaende Vej og Jernbanelinien) og spiste til Aften, og medens han sad der, kom hans Hustru ind og meddelte, at det brændte. Tiltalte havde ogsaa nævnt noget om, at hans Broder Johannes vidste Besked med, hvorledes Branden var opstaaet, og at han i den Anledning var ængstelig, fordi han var bange for, at hans Broder, naar de blev uenige, vilde oplyse, hvorledes Branden var opstaaet. Vidnet har videre forklaret, at Tiltalte ogsaa havde fortalt, at den Dag, han havde været i Retten, havde flere af Aktionærerne været til Stede, og efter Retsmødet havde Aktionærerne inviteret Tiltalte og muligt ogsaa Johannes samt flere af dem, som var mødt som Vidner, med paa Hotellet, hvor de havde givet dem et stort Traktement. Vidnet har forklaret, at han ikke var lokalkendt paa Fabriken, og at han, da Branden fandt Sted, havde Plads i Søst ved Rødekro og ikke var til Stede ved Branden og ikke fra anden Side har hørt noget vedrørende denne Brands Opkomst, saaledes at han udelukkende har sin Viden fra Tiltalte.

Det bemærkes, at Vidnets meget detaljerede Forklaring gjorde et troværdigt Indtryk. Branden kunde være arrangeret paa den omforklarede Maade. Ogsaa var det almindeligt bekendt, at Branden kom paa et for Aktieselskabet belejligt Tidspunkt. Aktieselskabets økonomiske Stilling var daarlig; Aktionærerne med et Par enkelte Undtagelser hæftede personligt for Gælden, og Selskabet laa inde med et stort ukurant Varelager; dette brændte ved Branden.

Det bemærkes, at Bygningen, hvor Ilden opstod, var regnet fra Øst til Vest delt i Træskosliberiet, Pakkeriet med Røgovnen og Træskolageret, hvilket sidste havde en Tilbygning ud i Nord, og at der var Adgangsdør i Nord til Sliberiet og i Øst til Træskolageret og indbyrdes Forbindelse mellem de 3 Rum, idet der var Dør fra Sliberiet ind til Pakkeriet og Dør fra dette ind til Træskolageret. Foran Røgovnen var et Fyrrum, der adskiltes fra Pakkeriet ved en Jerndør, der udenfor Arbejdstiden af Hensyn til Brandfaren skulde være lukket. I Træskolageret var ved Væggen til Røgovnen et Rum skilt fra til Opbevaring af Spaaner, der brugtes til Ovnens Opfyring. Brødrene Haulrich, Snedker Müller og Valdemar Andersen havde arbejdet i disse Lokaler, til de Kl ca 6½ Brandaftenen forlod Fabriken.

Under Brandforhøret i 1927 i Anledning af Branden havde Tiltalte erklæret, at han ingen Idé havde om, hvorledes Ilden var opstaaet; han kunde ikke tro, at Ilden hidrørte fra Røgrummet og heller ikke fra Elektriciteten; der var ifølge hans Forklaring, da han ved ca 6-Tiden saa Ilden i Røgovnen, ikke saa meget Ild tilbage, at han kunde tænke sig, at denne kunde slaa tilbage. Tiltalte, der opholdt sig hos sine

Svigerforældre, da Brandhornet lød, og som havde skyndt sig til Brandstedet, hvor han saa, at det røg fra Skorstenen i Røgrummet og gennem Taget vest for dette, var løbet om til Træskosliberiet Dør. Han forklarede videre, at her var eller i hvert Fald kom Værkfører paa Fabriken Jørgensen til Stede, at denne søgte at aabne Døren til Sliberiet, at Tiltalte da tog Nøglen fra Vindueskarmen ved Døren og lukkede denne op, at han og Jørgensen gik ind i Sliberiet, hvor en Elektriker Johnsen ogsaa gik med ind, at Johnsen forsøgte, om det elektriske Lys kunde brænde, hvad det ikke kunde, og at der da ingen Ild var i Sliberiet. Tiltalte løb ifølge sin Forklaring derefter med flere andre hen og brød Døren til Træskolageret op; dette var fyldt med Røg; han traadte indenfor Døren og saa da, at det brændte derinde i Hylderne nærmest ved Røgovnen, altsaa i den sydlige Del af Træskolageret.

Efter sin Anholdelse den 2 Juni 1931 gav Tiltalte en med sin ovenfor gengivne uoverensstemmende Forklaring. Tiltalte forklarede nu, at Ilden stammede fra Spaanrummet, men hvorledes der var opstaaet Ild i Spaanerne, vidste Tiltalte ikke, men lod skinne igennem, at Ilden skyldtes Broderen Johannes og Snedker Müller, idet han forklarede, at disse to enten paa selve Branddagen eller Dagen før eller muligt to Dage før, havde antændt Spaanerne i Spaanrummet, der var omtrent fyldt med Spaaner, vel med en halv Snes Kurvefulde. Müller havde hældt en Kurvfuld Spaaner oven paa Ilden og var sprunget op i Rummet og havde stampet paa Spaanerne, saa at Ilden tilsyneladende slukkedes. Tiltalte havde hele Tiden spekuleret paa, om Ilden ikke skulde stamme fra denne Antændelse af Spaanerne. Tiltalte forklarede derhos afvigende fra sin Forklaring under Brandforhøret, at han havde Nøglen til Sliberiet Dør i sin Lomme, at han og Elektriker Johansen gik sammen gennem Sliberiet og Pakkeriet ind i den sydlige Del af Træskolageret og hen til Røgovnen, at Tiltalte tændte det elektriske Lys i Pakkeriet, at de i Træskolageret saa det brænde i Spaanrummet og i den nærmeste Reol med Træsko, at der ikke var Ild i Træskolageret syd for Spaanrummet og heller ikke i Pakkeriet og Sliberiet, at Døren til Træskolageret imidlertid var blevet aabnet, at Tiltalte og Johnsen saa sammen forlod Bygningen, og at Johnsen slog de elektriske Pærer i Stykker. Tiltalte kunde ikke angive Grunden til disse uoverensstemmende Forklaringer. Tiltalte fastholdt at have været gennem Sliberiet og Pakkeriet, trods han foreholdtes, at den ovennævnte Værkfører Jørgensen havde oplyst, at man ikke kunde komme længere end ind i Sliberiet for Ild og Røg. Tiltalte forklarede ogsaa, at Jerndøren til Fyrrummet ikke var blevet lukket Brandaftenen, idet den om Dagen var lukket helt op og flere Tusind Træsko af Tiltalte og Müller var stablet op ovenpaa hinanden fra Gulv til Loft foran Døren, og af den Grund kunde Døren ikke lukkes. Tiltalte benægtede at have udtalt sig til Kummerfeldt, saaledes som af denne forklaret. Han indrømmede dog, at de havde talt om Branden, og at de ogsaa havde talt om »de Store« i Gramby, men ikke i Forbindelse med Branden; Tiltalte vil med Hensyn til Branden kun til Kummerfeldt have omtalt den ovenfor omfinklede Antændelse af Spaanerne i Spaanrummet, og at det muligvis kunde være, at Ilden stammede fra denne »Legen med Ild i Spaanerne«. Tiltalte forklarede

endelig, at efter en ca 8 Dage før Branden stedfunden mindre Ildløs i en Kanal under Fabriken, hvilken Ildløs — som det maa antages uagtsomt — var foranlediget af Broderen Johannes, havde en af Aktionærerne udtalt i fleres Paahør, at »bare vi var af med hele Skidtet«, det var ærligt 500—600 Kr værd til »den, der kunde faa det hele til at brænde«, og der var mellem Arbejderne paa Fabriken blevet talt herom. Tiltalte havde talt med sin Broder Johannes herom, og han havde ogsaa omtalt det til Kummerfeldt.

Tiltaltes fornævnte Broder Johannes Haulrich benægtede den af Tiltalte paastaaede Antændelse af Spaanerne i Spaanrummet og hævdede, at »det var noget, Tiltalte selv havde fundet paa, fordi Tiltalte havde rodet sig ind i noget, hvoraf han ikke kunde komme ud og saa vilde have de andre med«. Johannes forklarede derhos, at Müller havde lukket Jerndøren til Fyrrummet, før de Brandaftenen forlod Fabriken, og han benægter Rigtigheden af Tiltaltes Forklaring om, at der var stablet Træsko op for den aabenstaaende Jærndør. Johannes Haulrich forklarede videre, at han ved 7-Tiden Brandaftenen havde været ca $\frac{1}{2}$ Time sammen med Tiltalte i dennes Svigerforældres Køkken, og havde Tiltalte da pludselig udbrudt: »Nu skal I bare se, om lidt saa brænder Savværket«, hvilket Udbrud Tiltalte dog har benægtet at være fremkommet med. Johannes Haulrich vil ogsaa have hørt den paagældende Aktionær udtale, at han godt vilde give 2000 Kr til den, som stak Ild paa Fabriken, og ifølge Johannes Haulrichs Forklaring havde Tiltalte flere Gange sagt, at han godt kunde tænke sig at tjene de 2000 Kr. Dette har dog Tiltalte benægtet, dog senere har han bemærket, at det kan godt være, at han har sagt, at de Penge var nemt tjent.

I et efterfølgende, den 16 Juni f A afholdt Forhør forklarede Tiltalte, at han sad og halvsov i Svigerforældrenes Køkken, og ved Brandhornets Lyd var faret op og da havde udbrudt: »saa, nu brænder Savværket«, hvilket Udbrud ifølge hans Forklaring skyldtes, at den tidligere mindre Ildløs har staaet ham i Hovedet, tilligemed at der i den sidste Tid paa Grund af den fornævnte Aktionærs ovenfor gengivne Udtalelse om de 500—600 Kr har været talt saa meget om Brand af Savværket, og at det var et almindeligt Ønske blandt Aktionærerne, at Savværket maatte brænde.

Johannes Haulrich har forklaret, at Tiltalte i den første Tid efter Branden havde fortalt ham, at han (Tiltalte) havde paasat Branden ved at føre en Ledning gennem et Vindue hen til Spaanerne i Spaanrummet, hvilken Ledning Tiltalte saa senere havde antændt, idet han havde beregnet, hvor lang Tid det vilde tage, inden Ilden naaede Spaanerne.

Tiltalte har dog benægtet at have udtalt sig som nævnt til Broderen. Efter Vidneforklaringer afgivet af Værkfører Hans Enevold Jørgensen af Vejle og Arbejdsmand Johan Didrich Paasch af Gramby maa det antages, at Ildens Arnested var i den sydlige Del af Træskolageret ved Røgovnen og saaledes i eller ved den tidt omtalte Spaankasse.

Endvidere maa det efter disse Vidneforklaringer og efter den af Elektriker Niels Alfred Johnsen af Kolding afgivne Vidneforklaring antages, at det har været umuligt for Ild og Røg at komme gennem Sliberiet til Pakkeri og Træskolager, da Sliberiets Dør var blevet

aabnet. Johnsen har bestemt forklaret, at han ikke under Branden har været inde i nogen af Bygningerne og altsaa saaledes ikke inde i Sliberiet m v.

Tiltaltes Forklaring om sin Indtrængen gennem Sliberiet kunde herefter ikke være rigtig.

Vidnet Kummerfeldt har under en fornyet Afhøring i et den 18 Juni 1931 afholdt Forhør bestemt fastholdt sin tidligere afgivne Forklaring og forklaret videre, at Tiltalte ikke havde talt om, at Branden skyldtes, at Johannes Haulrich og Müller havde haft Ild i Spaanerne.

Snedker Wilhelm Carl Lorentz Müller nu af Hamborg, har som Vidne benægtet Rigtigheden af Tiltaltes Forklaring om, at Vidnet og Johannes Haulrich havde haft Ild i Spaanerne i Spaanrummet, og fastholder bestemt, at han aldrig havde haft Ild deri, og at han heller ikke havde set, at Johannes Haulrich til den af Tiltalte angivne Tid havde antændt Spaanerne. Derimod saa Vidnet en 3—4 Uger før Branden, da han arbejdede i den nordlige Ende af Træskolageret, at der var Ild i Spaanerne i Spaanrummet (i den sydlige Ende af Træskolageret); det var kun en ringe Ild; Tiltalte og hans Broder var ved at slukke Ilden; Vidnet rodede ogsaa op i Spaanerne for at være sikker paa, at der ikke var Gnister. Vidnet havde ikke spurgt om, hvorledes der var kommet Ild. Vidnet kan bestemt erindre, at Tiltalte udtalte, at hvis det brændte der (altsaa i Spaanerne), naar de gik derfra, og det hele brændte, saa var der ingen, der kunde opdage, hvor det var kommet fra. Vidnet har bemærket, at der just Brandaftenen var særlig rig Næring for Ilden, idet der var et saa stort Antal Træsko, hvad ogsaa fremgaar af Sagens Oplysninger iøvrigt. Vidnet har endelig forklaret, at han lukkede Jerndøren til Fyrrummet Brandaftenen ved Arbejdets Ophør, at den af Tiltalte omtalte Træskostabel — dog kun ca 180 Par — ikke spærrede for Jerndøren, at der var tre store Kurvefulde Spaaner i Spaanrummet, og at Vidnet laasede Sliberiets Dør og tog Nøglen, der sad paa hans Nøgleknappe, i sin Lomme.

Tiltalte og hans Broder har benægtet den af Vidnet omfoklarede Ild i Spaanerne, og Tiltalte har benægtet at have udtalt sig som af Vidnet forklaret, hvilken Udtalelse heller ikke Johannes Haulrich vil have hørt.

Det er ikke bevist, at der har været udlovet en Belønning for at sætte Ild paa Fabriken, eller at der fra interesseredes Side er faldet Udtalelser, der har kunnet opfattes paa den Maade. Derimod maa der som af et Vidne, Arbejdsmand Niels Peter Nielsen Bang af Gramby forklaret gaas ud fra, at der i den sidste Tid før Branden blandt Fabrikens Arbejdere er blevet talt om, at der kunde tjenes en god Dagløn ved at brænde Fabriken af; nævnte Vidne, der har betragtet det hele som løs Tale, har hørt baade 500 Kr og et Par Tusinde Kroner nævne.

Det er ikke bevist, at Tiltalte er fremkommet med den af hans Broder omfoklarede Udtalelse Brandaftenen i Køkkenet hos Feddersens: »Nu skal I bare se, om lidt saa brænder Savværket.«

Der er ikke oplyst noget om, at Tiltalte hos de interesserede har søgt at faa Penge for at paasætte Brand eller for at have paasat Branden.

Medens Tiltalte gentagne Gange før og under Bevisførelsen har fastholdt, at hans sidst afgivne Forklaring var rigtig, vendte han i et Forhør den 22 Juni 1931 tilbage til sin første under Brandforhøret i 1927 afgivne Forklaring som den rigtige, blot at han havde undladt at forklare, at Broderen og Müller havde haft antændt Spaanerne i Spaanrummet, idet han ikke havde villet nævne noget om dem under Brandforhøret for ikke at bringe de to i Forlegenhed; dog turde Tiltalte nu ikke længere paastaa, at denne Antændelse havde fundet Sted til den af ham tidligere angivne Tid (Branddagen eller en eller to Dage forinden); det kan godt være, at det har været længere Tid før Branden. Tiltalte har angivet, at det, da han nu under den fornyede Undersøgelse (ca 4½ Aar efter Branden) afgav Forklaring, stod for ham, at han under Branden havde været inde gennem Sliberiet i den sydlige Del af Træskolageret og der iagttaget Ildens Arnested, men da en saadan Indtrængen ifølge det oplyste har været umulig, maa han huske fejl, og er det, da han ad den østre Dør i Træskolageret var inde i den nordlige Del af dette, at han har set Ilden i Spaanerne i Spaanrummet. Det stod ogsaa for ham, at han havde tændt det elektriske Lys i Sliberiet og Pakkeriet, og at Johnsen var med ham. Det var ogsaa først længere Tid efter Branden han regnede med Broderens og Müllers Antændelse af Spaanerne. Tiltalte har vedblivende bestridt, at han til Broderen og til Vidnet Kummerfeldt har forklaret, at han havde paasat Branden.

Af en af Tiltaltes fraseparerede Hustru Sigrid Alma Haulrich, født Feddersen, afgivet Vidneforklaring fremgaar det, at Tiltalte kan komme med besynderlige Bemærkninger og sige saa meget mærkværdigt og er slem til at føre store Ord; han har da ogsaa udtalt, at han havde paasat Branden, hvad Vidnet dog kun har regnet for Praleri. Tiltalte opførte sig undertiden, som om han ikke var rigtig normal; han kunde pludselig faa mærkværdige Indskydelser; han har saaledes flere Gange pludselig grebet Vidnet i Halsen som for at kværke hende, dog uden at klemme til, og har han herunder skaaret Ansigt, lynet og rullet med Øjnene og brummet som en Bjørn.

Tiltaltes Broder Johannes Haulrich har bekræftet, at Tiltalte tidt har besynderlige Indskydelser og viser en besynderlig Opførsel. Han mener, at Tiltalte spekulerer for meget paa Opfindelser og anser sig selv for et stort Geni.

Tiltalte har været mentalundersøgt af konstitueret Kredslæge Lauritzen af Øsby, hvis Beretning af 16 Juli 1931 om Undersøgelsen har følgende Konklusion: »Det drejer sig om en Mand, hvis Udvikling og Opførsel i Barndommen har været normal. Efter Puberteten har han vist en ubændig Lyst til at opdigte Historier, udsprede Rygter og i det hele været meget løgnagtig. Han har været noget ustadig i sine Arbejdsforhold og har kun i ringe Grad gjort Forsøg paa at skabe eget Hjem til Trods for Kone og Barn og ganske gode Indtægter. Han har uden Forkundskaber været meget optaget af Opfindelser, men ogsaa her hurtigt skiftende fra det ene til det andet. Han tror sig i Besiddelse af Evner til at kunne forudsige Begivenheder. Han er ganske uden Forstaaelse for egne Fejl, er selvovervurderende og meget tilfreds med

sin Skæbne. Han føler sig meget smigret over at være en af Hovedpersonerne i det nuværende Efterforskningsarbejde.

Han er da ikke sindssyg, ej heller aandssvag, men han maa betragtes som et i psykisk Henseende lettere degenereret Individ.»

Efter det saaledes foreliggende maa der gaas ud fra, at Tiltalte har udtalt saavel til Kummerfeldt som til Broderen, at han havde paasat Branden. Ved disse sine Udtalelser saavel som ved sine usandfærdige Forklaringer om Brandens Anstiftelse ved Broderen og Müller og om sin Færden paa Brandstedet til Bestyrkelse heraf har Tiltalte selv givet Anledning til Fængslingen, og der kan allerede som Følge heraf ikke tilkendes ham nogen Erstatning for den ham overgaaede Anholdelse og Fængsling.

Sagens Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Karlo Jepsen i Rødding, 40 Kr, vil være at udrede af Tiltalte.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Frøs Herred m v den 3 Februar 1932 afsagte Dom er paaanket alene af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Onsdag den 12 Oktober.

Nr 21/1932. **Dansk Farmaceutforening (Bruun)**

mod

cand jur **Arne Hammer** og Overretssagfører **P Dederding**
(Oluf Petersen),

betræffende Gyldigheden af en Opsigelse af en Lejekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 30 December 1931: Den ovennævnte af Sagsøgte, Dansk Farmaceutforening, foretagne Opsigelse angaaende Lejemaal for Sagsøgeren cand juris Arne Hammer og Fremlejemaal for Sagsøgeren, Overretssagfører P Dederding bør anses ugyldig. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 225 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, af Indstævnte Dederding ikke havde indgaaet Lejemaal med Ejendommens Ejer, men var

Fremlejetager hos Lejeren, Indstævnte Hammer, og den Omstændighed, at den daværende Ejer, Grosserer Nagel, mod Lejeforhøjelse har givet Tilladelse til Fremleje vidende om, at Hammer agtede at fremleje til Dederding til Benyttelse til Sagførerforretning, kan ikke medføre, at nogen af de Indstævnte kan paaberaabe sig den i Dommen nævnte Lovbestemmelse. Opsigelsen vil herefter være at kende gyldig i Forhold til begge de Indstævnte.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde godtgøre Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den af Appellanten Dansk Farmaceutforening under 21 September 1931 foretagne Opsigelse, hvorved Lejemaalet med Indstævnte cand juris Arne Hammer angaaende en Lejlighed i Ejendommen Stormgade Nr 20, hvoraf en Del er fremlejet til Indstævnte, Overretssagfører P Dederding, opsiges til Fraflytning April Flyttedag 1932, kendes gyldig for begge de Indstævntes Vedkommende. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte een for begge og begge for een til Appellanten med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 24 Juni 1913 lejede daværende Overretssagfører Arne Hammer 7 Værelses-Lejligheden 1ste Sal t v i Ejendommen Stormgade 20 fra Oktober Flyttedag 1913 for en aarlig Leje af 1700 Kr. Af de lejede Lokaler benyttedes 4 til Sagførerkontor og Resten til Beboelse. I Marts 1926 blev Arne Hammer ude af Stand til selv at drive Sagførerforretning, og der blev derpaa indledet Forhandlinger mellem Fru Hammer og Overretssagfører Dederding om dennes Overtagelse af hendes Mands Sagførerforretning og af de Lokaler, hvori Forretningen hidtil havde været drevet. Den daværende Ejer af Ejendommen, Grosserer A W Nagel, deltog i disse Forhandlinger, og ved en Overenskomst af 10 Maj 1926 fremlejede Fru Hammer, der var indtraadt i Lejemaalet vedrørende hele Lejligheden, til Overretssagfører Dederding de af hendes Mand hidtil til Sagførerkontor benyttede Lokaler med Inventar mod et Vederlag, der skulde reguleres efter den Leje, som Fru Hammer vilde have at betale for hele Lejligheden. Fremlejemaalet var uopsigeligt fra begge Sider, saalænge Fru Hammers Lejemaal over hele Lejligheden vedvarede, og Fru Hammer kunde kun opsiges Lejemaalet med Overretssagfører Dederdings Sanktion. Fru Hammer fik derhos en Stilling i Overretssagfører Dederdings Sagførerforretning og uafhængigt af denne Stilling uopsigeligt Ret til en vis Andel i Indtægten

hidrørende fra de af hendes Mands Klienter, som benyttede Overretssagfører Dederding som Sagfører, og fra de Klienter, som hun selv skaffede. Grosserer A W Nagel stillede sig paa det Standpunkt, at Overretssagfører Dederding og Fru Hammer selv kunde bestemme, om Overtagelsen af Sagførerlokalerne skulde ske paa den Maade, at Overretssagfører Dederding fik direkte Lejemaal paa disse eller fik Fremlejemaal, og af Nemhedshensyn ordnedes Forholdet med Fremlejemaal som foran anført, idet Lejekontrakten 23 November 1926 erholdt en Paategning om Tilladelse til Fremleje og om en som Vederlag herfor betinget Lejeforhøjelse af 300 Kr. Lejen androg da 2700 Kr, men blev den 3 Juli 1928 forhøjet til 3000 Kr. I Paategningen paa Kontrakten desangaaende nævnes Forpligtelse for Ejeren til bl a at istandsætte »de to forreste Kontorlokaler«. I Oktober 1930 blev Ejendommen solgt til Dansk Farmaceutforening, som derefter den 21 September 1931 tilstillede Arne Hammer en Opsigelse til Fraflytning April Flyttedag 1932.

Under nærværende af Sagsøgerne, cand juris Arne Hammer og Overretssagfører P Dederding, mod Sagsøgte, Dansk Farmaceutforening, anlagte Sag har Sagsøgerne paastaaet denne Opsigelse kendt ugyldig, idet de anser den for at være i Strid med Bestemmelsen i Boligloven af 28 April 1931 § 5, 2 Stk, dels under Hensyn til, at der har været drevet Sagførerforretning i de lejede Lokaler lige siden Oktober Flyttedag 1913 indtil nu, og dels under Hensyn til de med den tidligere Ejer i 1926 stedfundne Forhandlinger, hvorefter ogsaa Overretssagfører Dederding uanset, at hans Lejeret formelt er en Fremlejeret, maa have en direkte Ret overfor Ejeren til at gøre Bestemmelsen i Lov 28 April 1931 § 5, 2 Stk, gældende.

Sagsøgte procederer til Frifindele, idet det hævdes for Arne Hammers Vedkommende, at hans Lejemaal som angaaende en almindelig 7 Værelsers Lejlighed overhovedet ikke er beskyttet ved nævnte Boliglovs § 5, og for Dederdings Vedkommende, at der ikke foreligger noget Lejemaal med ham.

Grosserer A W Nagel har som Vidne under Sagen udtalt sig overensstemmende med foranstaaende Sagsfremstilling. Det er derhos oplyst, at der ogsaa paa 2 Sal i Ejendommen er udlejet Lokaler til Sagførere, og at Sagsøgte ved Købet ikke kunde undgaa at blive bekendt med, at Sagsøgernes Lokaler benyttedes til Dederdings Sagførerforretning.

Efter det saaledes foreliggende findes det, at den tidligere Ejer, Grosserer Nagel, ved de i 1926 og 1928 stedfundne Forhandlinger og Tillægsoverenskomster til Lejekontrakten har godkendt, at Lejligheden fremdeles benyttedes til Sagførerforretning, saaledes at dette paa samme Tid kunde betinge en højere Leje og begrunde Beskyttelse for Lejemaal som henhørende under de i Boliglovgivningen særligt beskyttede Forretningslokaler. Da der ikke ses at kunne tilkomme Sagsøgte videre Ret overfor Sagsøgerne, end der tilkom Grosserer Nagel, vil der i Sagen være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne 225 Kr.

Torsdag den 13 Oktober.

Nr 255/1932.

Rigsadvokaten

mod

Axel Peter Kristensen (Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 274, jfr § 270.

Vestre Landsrets Dom af 18 August 1932: Tiltalte Axel Peter Kristensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det offentlige. I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Fuldbyrdelsen af Straffen findes at burde udsættes under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Fuldbyrdelsen af Straffen udsættes og Straffen bortfalder efter 5 Aars Forløb fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Møldrup 60 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Axel Peter Kristensen ved 1 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 6 Juli 1932 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 274, jfr § 270, for Dokumentfalsk ved i Marts eller April Maaned 1932 forinden den 14 April 1932 at have forfalsket Indholdet af et af Politimesteren i Sæby den 29 September 1923 udfærdiget, for denne med Navnet »Peter Nielsen« underskrevet Førerbevis for Tiltalte, indeholdende Tilladelse for denne »til at føre 4-hj Motorvogn indt 2500 kg m/ Forbrændingsmotor og Motorcykel«, idet Tiltalte forandrede Førerbevisets Journalnummerangivelse »118/1923« til »118/1928«, og ved derefter den 14 April 1932 under sin Tilstedeværelse paa Politikontoret i Sæby at have anmodet Kontorets Personale om at udstede en Genpart af det saaledes forfalskede Førerbevis.

Tiltalte er født den 30 December 1898 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Ved Sagens Oplysninger i Forbindelse med Tiltaltes egen Forklaring er det godtgjort, at Tiltalte har forandret Førerbevisets Journalnummerangivelse som i Anklageskriftet anført.

Uanset Tiltaltes Benægtelse maa det derhos ved det oplyste endvidere anses godtgjort, at han som i Anklageskriftet nærmere beskrevet har fremsat Anmodning om Udfærdigelse af en Genpart af det af ham saaledes ændrede Førerbevis. Naar nu henses til, at Aarstallet for Udstedelsen af Førerbeviset var ulæseligt, findes Tiltaltes Forhold under Hensyn til hans ovenanførte Brug af Førerbeviset at maatte tilregnes ham som Overtrædelse af Straffelovens § 274, jfr § 270. Den Tiltalte forskyldte Straf vil i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 være at bestemme til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

Fredag den 14 Oktober.

Nr 260/1931. **Forsikringen af danske Fiskefartøjer**
(Schiørring)

mod

Fiskeskipper **Marius Jacobsen (Cohn)**,

betræffende Betaling af et Forsikringsbeløb.

Sø- og Handelsrettens Dom af 13 Oktober 1931: De Indstævnte, »Forsikringen af Danske Fiskefartøjer«, bør til Sagsøgeren, Fiskeskipper Marius Jacobsen, Esbjerg, betale 23 079,06 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 22 April 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 800 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter Dommens Afsigelse har 3 af Skønsmændene (den fjerde var syg) paany afgivet Erklæring i Sagen.

De har bl a udtalt, at Kutteren kun kan finde Anvendelse til Ophugning og Genopbygning til Fiskeribrug, men at Ophugning ikke kan betale sig. »De anser det for i høj Grad tvivlsomt, om der vil kunne findes Liebhaveere til Kutteren i dens havarerede Tilstand, ihvertfald nu. Paa det Tidspunkt, da den blev indbjerget, havde den den omhandlede Værdi — 11 000 Kroner — som havareret for Ejer eller Forsikringsselskab, næppe for nogen Tredjemand.«

Herefter maa det stille sig som ganske usikkert, om det havarede Skrogs Værdi har været saa stor, at den i Forening med Reparationsomkostninger overstiger Taksten for Skroget, 19 000 Kroner. En Kondemnation kan herefter ikke støttes paa Lovenes § 42.

Højesteret kan efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger heller ikke betragte det som godtgjort, at Skibet efter endt Reparation paa Grund af Lugt i Træværket vil være uanvendeligt til det Formaal, det hidtil har været benyttet til.

Indstævnte har herefter kun Krav paa Erstatning for partikulær Beskadigelse af Kutter og Motor.

Under en saadan Erstatning maa han have Krav paa at faa Godtgørelse for Skibets og Motorens forringede Salgsværdi.

Parterne er enige om, at under denne Forudsætning er Indstævntes Krav 18 888 Kroner 26 Øre, hvilket Beløb vil være at tilkende ham med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Forsikringen af danske Fiskefartøjer, bør til Indstævnte, Fiskeskipper Marius Jacobsen, betale 18 888 Kroner 26 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 27 April 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Oktober 1930 forliste den Sagsøgeren, Fiskeskipper Marius Jacobsen, tilhørende Fiskekutter »Thabor« af Esbjerg i Nordsøen.

Fartøjet var kaskoforsikret hos de Indstævnte, »Forsikringen af danske Fiskefartøjer«, for 35 500 Kr, efter en Takst af 19 000 Kr for selve Fartøjet og 16 500 Kr for Motoren.

Paa Forsikringsselskabets Foranstaltning blev Kutteren bjerget efter at have ligget 2 Maaneder paa Havbunden med ca 6000 Kilogram Fisk i Lasten, og i dette Tidsrum var Ladningen gaet i Forraadnelse og Forraadnelsesprodukterne gaet ind i Kutterens Træværk.

Da Skibet var indbragt, forlangte Sagsøgeren, at der uopholdeligt skulde afholdes Besigtigelsesforretning over Fartøjet, og de Indstævnte lod derefter foretage lovligt Skøn over Fartøjet, der laa i Esbjerg, dog først efter at Skibet var blevet rensat.

I den den 8 Januar 1931 daterede Skønserklæring udtalte Skønsmændene, at Kutteren var gennemtrængt af en modbydelig Stank, og besvarede med Ja det til dem rettede Spørgsmaal, om Fiskelasten var

gaaet i Forraadnelse og trængt ind overalt i Skibet, saaledes, at Træværket i hele Skibet var gennemtrængt af en sort Vædske (Ammoniak). Spørgsmaalet om, hvorvidt det var muligt at fjerne Sporene deraf, besvarede Skønsmændene derhen, at de mente, at al Apterling burde fjernes, samt at Kutteren burde rengøres med Natronlud og Saltsyre og eventuelt afbrændes ved Hjælp af Blæselamper. Yderligere udtalte Skønsmændene, at de ikke mente, at Ophold i Skibet vilde være sundhedsfarligt, naar de nævnte Foranstaltninger blev foretaget, samt at de ikke mente, at Fisk i Fartøjet vilde blive fordærvet eller i højere Grad udsat for Fordærvelse end i en anden Fiskekutter.

Særligt med Hensyn til Motoren udtalte Skønsmændene, at Skaden, der var fremkommet paa Maskine og Maskindele ved, at Fartøjet havde ligget paa Havbunden i ca 2 Maaneder, kunde fjernes, men at Maskinens Handelsværdi var forringet med 50 pCt.

Skønsmændene skønnede, at Reparationen af Fartøjet vilde koste 19 400 Kr, og Kutterens Handelsværdi skønnedes efter Reparationen forringet med 15 pCt, hvorimod Brugsværdien ikke vilde være forringet efter Reparationen.

Kutterens Værdi i dens daværende havarerede Stand ansatte Skønsmændene til 11 000 Kr.

Skønnet er afhjemlet inden Retten i Esbjerg. Ved Afhjemlingen forklarede Skønsmændene, at af Reparationsbeløbet, 19 400 Kr, de 4500 Kr angik Motor og Tanke, men at der i hele Beløbet burde fragaa Værdien af de Grejer, som muligvis maatte være i Behold. I en af Skønsmændene fremlagt Specifikation var Reparation af Motoren ansat til 4000 Kr, og Skønsmændene bemærkede, at Motorens Værdi i havareret Stand var 4000 Kr. Efter Reparationen kunde Værdien af Motoren ansættes til 8000 Kr. Motorens Værdi, før Kutteren sank, antog de havde været ca 10 000 Kr. Skønsmændene forklarede nærmere, at de 8000 Kr var Handelsværdien, idet de mente, at Motorens Brugsværdi, naar Kutteren var fuldstændig repareret, vilde være den samme som tidligere, nemlig 10 000 Kr.

Efter at det for Skønsmændene var oplyst, at Kutterens Taksationsværdi var 35 500 Kr før Havariet, bemærkede Skønsmændene, at 10 000 Kr af dette Beløb kunde ansættes for Motoren, hvis Handelsværdi regnedes forringet med 20 pCt, medens for den øvrige Del af Kutteren Forringelsen ansattes til 15 pCt. Efter Skønsmændene vilde Kutterens Brugsværdi efter Reparationen ikke blive mindre end tidligere.

Skønsmændene forklarede endvidere, at de antog, at den i Skønnet ommeldte sorte Vædske var Ammoniak, samt at de ikke kunde garantere for, at de af dem i Skønserklæringen foreslaaede Foranstaltninger vilde være tilstrækkelige til at fjerne Sporene af Forraadnelsesvædskerne, men der var en til Vished grænsende Sandsynlighed derfor. Skønsmændene gik ud fra, at Vædsken maatte være trængt ind i det porøse Træ (Fyrretræ), men mente ikke, at Vædsken havde paavirket Egetræet, og dette skulde ikke fornyes. Hvis mod Forventning Stanken ikke kunde fjernes, mente Skønsmændene, at Kutteren vilde kunne benyttes til Fiskeribrug som Damkutter.

I en under Sagen fremlagt Erklæring af 26 Januar 1931 fra Steins

kemiske Laboratorium udtales det imidlertid, at Natronlud ikke kan fjerne den ilde Lugt af Træet.

I en Skrivelse af 30 Januar 1931 fra samme Laboratorium til Sagsøgeren anføres det, at det næppe vil være muligt at fjerne den ubehagelige Lugt fra Skibets Træværk paa anden Maade end ved Klorbehandling, samt at der paa Laboratoriet er foretaget Forsøg baade med Klorkalk og med luftformigt Klor. I Praksis vil det næppe kunne lade sig gøre at anvende Klorkalk paa Grund af visse af Sagsøgeren omtalte Forhold. Luftformigt Klor er meget virksomt og kan trænge ind overalt, men det vil rimeligvis skørne Træet og virke stærkt angribende paa alle Metaldele. Endelig anføres det i Skrivelsen, at ved Forsøg med ca 5 mm tykke Lag af Træet, som blev udsat for Indvirkning af Klor i nogle Timer, blev Træet saa skørt, at det meget let lod sig brække i Stykker.

Paa Sagsøgerens Foranledning blev der i København afholdt en Skønforretning over en Prøve Egetræ hidrørende fra Kutteren »Thabor«. I Skønserklæringen, der er dateret den 20 April 1931, udtales det, at det forelagte Stykke Træværk lugtede modbydeligt raadent, og at Sporene efter Forraadnelsen efter Skønsmandens Skøn ikke vilde kunne fjernes fuldstændigt, og at det særligt ikke vilde være muligt i Lastrummet at fjerne Forraadelsesfølgerne saa vidt, at man uden Risiko kunde anbringe frisk Fisk deri. Efter Skønsmandens Formening vilde de Midler, der vilde komme i Anvendelse ved Uddrivning af Forraadelsesfølgerne, virke skadeligt paa Fartøjet og nedsætte dets Modstandsdygtighed og Levetid.

Tilstede ved Skønforretningen var bl a en Repræsentant for Steins kemiske Laboratorium, der ifølge Skønserklæringen udtalte, at tidligere indsendte Prøver af Træværk, Egetræ og Fyrretræ, var behandlet med Klor, som havde bevirket, at Lugten umiddelbart efter Behandlingen var forsvundet, men efter kort Tid vendte tilbage, samt at Træværket efter Behandlingen viste sig skørt.

Teknologisk Institut har i en Skrivelse af 30 April 1931 til de Indstævntes Sagfører udtalt, at Instituttet, som det tidligere havde meddelt Sagsøgeren, ansaa det for sandsynligt, at den omhandlede Lugt kunde fjernes, naar Kutteren sænkedes nogen Tid under Vandet, og at man vilde anse det for rigtigst, at Kutteren henlaa en Maanedstid i Vandet. Det udtales endvidere i Skrivelsen, at Behandlinger med Klor, Formalin eller Damp muligvis nok overfladisk vilde kunne rense Træet, men at man ansaa det for udelukket at opnaa blivende Resultat hermed, idet en Tilintetgørelse af de ildelugtende Stoffer i Træet ikke vilde kunne opnaas derved, og disse vilde da atter kunne trække ud, saaledes at Lugten vilde fremkomme paany.

Sagsøgeren, der under nærværende Sag principalt paastaar de Indstævnte dømt til at betale Forsikringssummen 35 500 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 22 April 1931, til Betaling sker, og subsidiært paastaar de Indstævnte dømt til at betale et mindre Beløb i Erstatning gør gældende, at det ved de efter Skønnet tilvejebragte Oplysninger er godtgjort, at Skønsmændene paa 2 Punkter er gaaet ud fra urigtige Forudsætninger, idet de dels har ment, at den ilde Lugt

kunde fjernes med Natronlud, dels forment, at den ildelugtende Vædske ikke havde paavirket Egetræet i Kutteren, men ved de fra Steins Laboratorium tilvejebragte Erklæringer samt ved det i København afholdte Skøn mener Sagsøgeren, at det er tilstrækkeligt godtgjort, at den ilde Lugt ikke kan fjernes, samt at Vædsken ogsaa er trængt ind i Egetræet.

Sagsøgeren hævder nu, at det efter de foreliggende Oplysninger maa anses for tilstrækkeligt bevist, at Kutteren vilde være uanvendelig som Fiskefartøj, og da Forsikringen er tegnet i et særligt for Forsikring af Skibe af denne Art oprettet Selskab, maa det efter Sagsøgerens Formening betragtes som en Selvfølge, at Skibet er kondemnabelt, naar det ikke længere kan bruges som Fiskefartøj.

Sagsøgeren har endvidere anført, at Fartøjet er kondemnabelt i Medfør af § 42, 2 Stk i det indstævnte Selskabs Love, hvilken Bestemmelse lyder saaledes:

»I Tilfælde af Skade er Kondemnation af Fartøjet resp Motoren kun bindende for »Forsikringen«, naar Fartøjets resp Motorens Værdi i beskadiget Stand i Forening med Omkostningerne ved Istandsættelsen af Skaden overstiger den for Fartøjet resp Motoren i Policen fastsatte Takst, og »Forsikringen« forbeholder sig Ret til, i Tilfælde af at den ene Del kondemneres, at erstatte den med Nyt.«

Sagsøgeren henviser herved til, at ifølge Skønnsforretningen i Esbjerg er Vragets Handelsværdi 11 000 Kr 00 Øre medens Omkostningerne ved Istandsættelsen ifølge

Skønnet andrager	19 400 — 00 —
Hertil kommer Rengøringsudgifter	738 — 65 —
samt Udgifter til Bedding	692 — 80 —
hvortil maa lægges den ved Skønnet statuerede Forringelse af Handelsværdien for Motoren, 20 pCt af Motorens oprindelige Værdi 10 000 Kr	2 000 — 00 —
samt Forringelse af selve Fartøjets Handelsværdi 15 pCt af 25 500 Kr, nemlig Værdien af Fartøjet med Motor i uskadt Stand 35 500 Kr med Fradrag af Motorens oprindelige Værdi, 10 000 Kr	3 825 — 00 —

ialt 37 656 Kr 45 Øre

hvilken Værdi overstiger Taksten 35 500 Kr, hvorfor Fartøjet i sin Helhed er kondemnabelt ifølge § 42, 2 Stk i det indstævnte Selskabs Love.

Efter Sagsøgerens Anbringende maa det yderligere tages i Betragtning, at det, efter at Skønnet i Esbjerg var afholdt, er konstateret, at ogsaa Egetræet i Kutteren er angrebet af den ildelugtende Vædske, hvorfor den derved fremkomne yderligere Værdiforringelse burde komme i Betragtning, saaledes at Differencen mellem Taksten paa den ene Side og paa den anden Side Kutterens Værdi i beskadiget Stand i Forbindelse med Reparationsomkostningerne bliver endnu større.

Da imidlertid Spørgsmaalet om Kondemnation ifølge § 42 i Selskabets Love afgøres særskilt for Skib og Motor, kommer Sagsøgeren til det Resultat, at Motoren særskilt ikke er kondemnabel, idet ifølge Skønnet Motorens Værdi i beskadiget Stand er 4000 Kr, medens Repa-

rationen vilde koste 4000 Kr, og Summen heraf, 8000 Kr, ikke overstiger den i Policen for Motoren fastsatte Takst, 16 500 Kr.

Derimod er efter Sagsøgerens Anbringende Fartøjet særskilt — bortset fra Motoren — kondemnet, idet Værdien af det havarede Skrog er 7000 Kr — 11 000 Kr minus Værdien af den havarede Motor 4000 Kr — medens Reparationen af Skroget ifølge Skønnet bortset fra Motoren vil andrage ca 14 300 Kr, og Summen af 7000 Kr og ca 14 300 Kr, ca 21 300 Kr, overstiger Taksten for Skroget, der er 19 000 Kr, nemlig den samlede Takst 35 500 Kr minus Taksten for Motoren, 16 500 Kr. Herved er endda bortset fra Udgifter til Bedding og Rengøring og endvidere bortset fra Værdiforringelse.

Herefter skulde de Indstævnte for Skroget betale Sagsøgeren 19 000 Kr, men Sagsøgeren formener, at de Indstævnte ifølge Lovenes § 42 maa være pligtige at levere Sagsøgeren et nyt Skrog, naar de forlanger, at han skal overtage Motoren, og da de Indstævnte ikke vil levere nyt Skrog, gør Sagsøgeren gældende, at de Indstævnte er pligtige at godtgøre ham den fulde Takst, 35 500 Kr, overensstemmende med den af ham principalt nedlagte Paastand.

Subsidiært hævder Sagsøgeren, at de Indstævnte for det Tilfælde, at Sagsøgeren maatte findes pligtig at beholde Motoren, selv om der ikke leveres nyt Skrog, skal betale 19 000 Kr, der er Taksten for Fartøjet bortset fra Motoren, plus 4500 Kr for Reparation af Motor minus en Trediedel af 4500 Kr som Fradrag for partikulær Skade ifølge Forsikringsselskabets Love, samt Godtgørelse for Værdiforringelse af Motoren, 2000 Kr, saaledes at de Indstævnte maa dømmes til at betale ialt 24 000 Kr, medens Sagsøgeren beholder den havarede Motor.

De Indstævnte har principalt paastaet Frifindelse for Tiden, idet Reparation af Skaden endnu ikke er foretaget.

Subsidiært paastaar de Indstævnte Frifindelse mod Betaling af 11 514,84 Kr, hvilket Beløb Kutterens Reparation vil komme til at koste ifølge indhentet Tilbud og foreliggende Regninger med forskellige nærmere angivne Fradrag. Mere subsidiært har de Indstævnte, for saa vidt nogen Del af Skibet skal kondemneres, nedlagt Paastand paa, at i saa Fald Skroget kondemneres.

De Indstævnte bestrider under Henvisning til Sølovens §§ 6 og 257, 2 Stk, at den omhandlede Fiskekutter er kondemnet, da den ved lovlig Besigtigelsesforretning er erklæret for istandsættelig.

De Indstævnte benægter, at det i København afholdte Skøn over et fra Kutteren hidrørende Stykke Egetræ kan være af Betydning herimod, idet dette Skøn ikke kan betragtes som lovlig Besigtigelse, da selve Fartøjet ikke blev gjort til Genstand for Skønnet. Hertil kommer, at det i København besigtigede Stykke Egetræ hidrerer fra Bunden af Lastrummet, det Sted hvor den ilde Lugt fortrinsvis samler sig, hvorfor man ikke derfra kan slutte sig til Fartøjets Tilstand i det hele.

De Indstævnte kan ikke erkende, at det er bevist, at Kutteren er ubrugelig som Fiskefartøj, og henviser særligt til, at Teknologisk Institut i den ovenfor nævnte Skrivelse af 30 April 1931 anser det for sandsynligt, at Lugten i Fartøjet kan fjernes, naar Kutteren har ligget sænket en Maanedes Tid, og naar Sagsøgeren har nægtet at gaa med til

en saadan Foranstaltning, maa det komme ham selv til Skade, hvis det maa anses for usikkert, om Lugten varigt kan fjernes. De Indstævnte mener forøvrigt, at Lugten vilde kunne fjernes med Klorkalk, saaledes som udtalt af Steins Laboratorium i dennes Skrivelse til Sagsøgeren af 26 Januar 1931, og naar det nævnte Laboratorium i Skrivelse af 30 Januar 1931 til Sagsøgeren anfører, at Klorkalk ikke vil kunne anvendes af praktiske Grunde, er dette ifølge Indstævntes Formening urigtigt og skyldes vildledende Anbringender, der af Sagsøgeren er fremsat overfor Laboratoriet.

Endvidere har de Indstævnte henvist til, at Besigtigelsesmændene i Esbjerg har fastholdt Rigtigheden af deres Skøn efter at være blevet gjort bekendt med det i København afholdte Skøn over det fra Kutteren hidrørende Stykke Egetræ.

De Indstævnte, der saaledes benægter, at der foreligger nogen Hjemmel til at kondemnere Fartøjet, fordi det ikke for Fremtiden maatte antages at være anvendeligt som Fiskefartøj, bestrider ligeledes, at Kondemnationen er hjemlet af økonomiske Grunde.

De Indstævnte har i saa Henseende nærmere anført, at Fartøjets Værdi i havareret Tilstand kun kan sættes til 1000 Kr. Naar Skøns-mændene har sat Værdien til 11 000 Kr, er efter de Indstævntes Anbringende herved tænkt paa Genopbyggelsesværdien og ikke paa Ophugningsværdien, hvilken sidste Værdi der efter de Indstævntes Formening bør regnes med i denne Forbindelse. Reparationsudgifterne andrager ifølge Skønnet 19 400 Kr, hvorfra imidlertid maa drages Værdien af forskellige i Behold værende Effekter, 552 Kr, saaledes at Reparationsomkostningerne vil udgøre 18 848 Kr. Naar det sidstnævnte Beløb lægges til Ophugningsbeløbet, 1000 Kr, vil det samlede Beløb ikke naa op til Forsikringstaksten, 35 500 Kr.

Naar Spørgsmaalet rejses, om Motor og Fartøj hver for sig er kondemnabelt, er de Indstævnte med Sagsøgeren enige i, at Motoren ikke er kondemnabel. De Indstævnte mener derhos, at ejheller Fartøjet særskilt kan kondemneres, da Summen af Ophugningsværdien, 1000 Kr, og Reparationen af Skroget, ca 14 000 Kr, ikke overstiger Fartøjets Tak-sationsværdi, 19 000 Kr.

De Indstævnte bestrider, at Sagsøgeren har Krav paa Erstatning for Forringelse af det forsikredes Handelsværdi, idet det afgørende maa være Brugsværdien, der ifølge Skønnet efter stedfunden Reparation vilde blive den samme som tidligere baade for Motorens og Skrogets Vedkommende.

De Indstævnte har under Domsforhandlingen erklæret, at de intet har at erindre imod, at de i Stedet for Frifindelse for Tiden dømmes til at betale Sagsøgeren en Erstatning, forudsat at denne ikke kommer til at overstige 11 514,84 Kr.

De Indstævnte har yderligere under Domsforhandlingen erklæret, at de ikke ønsker at levere nyt Skrog for det Tilfælde, at Skroget alene maatte blive kondemneret, og de Indstævnte bestrider, at de har nogen Pligt i saa Henseende, da § 42 i Selskabets Love kun hjemler de Indstævnte en Ret til, hvis de maatte ønske det, at erstatte den Del, der kondemneres særskilt, med nyt.

De Indstævnte, der gør gældende, at Motoren vil kunne repareres for et mindre Beløb end det af Skønsmændene ansatte, idet der er fremkommet Tilbud paa Reparation af Motoren for 3920 Kr, og derhos i det Beløb, der maatte blive tilkendt Sagsøgeren i Erstatning, kræver fradraget 1518,87 Kr, nemlig skyldig Præmie 820,94 Kr, Tonnagefradrag 100 Kr og et Beløb, der er betalt à conto Motor-Reparation, 597 Kr, har herefter opgjort det Beløb, der af de Indstævnte vilde være at betale i Tilfælde af, at alene Skroget men ikke Motoren kondemneres, saaledes:

»Assurance-Sum for Skrog	Kr 19 000,00
$\frac{2}{3}$ af Reparation af Motor ifølge Tilbud Kr 3 920,00	— 2 601,33

Kr 21 601,33

med Fradrag af:

Skyldig Præmie	Kr 820,94
Tonnagefradrag	— 100,00
Betalt à conto Motorreparation	— 597,93

— 1 518,87

Kr 20 082,46«.

Skibsinspektør Werner Theodor Niels Raun-Byberg af Esbjerg har som Vidne forklaret, at han var ombord i Kutteren »Thabor« den 18 December 1930, og at han da ikke mærkede nogen Lugt anderledes end i alle Fiskeskibe eller i alle strandede Fartøjer. Ogsaa den 15 September 1931 var han ombord i Fartøjet, og Lugten var da bedre, men der var stadig en ram Lugt i Fartøjet som i alle strandede Skibe.

Filialbestyrer Valdemar Voss af Esbjerg, der er Repræsentant for det indstævnte Selskab, har som Vidne forklaret, at han var tilstede, da Kutteren blev vurderet, og at der da var en stærk Fiskelugt, men dog ikke kraftigere end i Fiskefartøjer i Almindelighed. Vidnet var igen ombord i Kutteren den 15 September 1931, og da var Lugten paa ingen Maade værre end i Fiskerbaade i Almindelighed.

Sagsøgeren personlig har under Domsforhandlingen forklaret, at Lugten i Fartøjet var uudholdelig den Gang Vurderingen fandt Sted, samt at han en Gang i Sommer var nede i Kutterens Lastrum, og at Lugten da var blevet bedre, men stadig meget ubehagelig. Han har endelig forklaret, at Ammoniak er trængt ind i Egetræet alle Vegne, hvor der ikke er malet.

For saa vidt Sagsøgeren har gjort gældende, at Kutteren bør anses som kondemnabel, da den ikke efter stedfundet Reparation vil kunne anvendes som Fiskefartøj, kan Retten ikke give ham Medhold heri, idet det ikke findes aldeles tilstrækkeligt godtgjort, at Fartøjet ikke vilde kunne blive anvendeligt til dette særlige Brug, hvorved bemærkes, at Skønsmændene under Afhjemlingen har udtalt, at Fartøjet i hvert Fald vil kunne benyttes som Damkutter, og hertil kommer, at der ikke i Forsikrings-selskabets Love foreligger nogen Hjemmel til at kondemnere Skibet af en saadan Grund.

Spørgsmaalet om Kondemnation vil være at afgøre overensstemmende med § 42 i det indstævnte Selskabs Love, og herefter vil Spørgsmaalet om Kondemnation være at afgøre særskilt for Motor og Skrog.

Da Skønsmændene har ansat Værdien af Fartøjet i havareret Stand til 11 000 Kr og under Afhjemlingen fastholdt denne Vurdering, idet de nærmere forklarede, at de derved sigtede til den havarerede Kutters Handelsværdi, vil Skønsmændenes Værdiansættelse være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse. Da Skønsmændene ansatte Værdien af den havarerede Motor til 4000 Kr, bliver Værdien af den havarerede Kutter iøvrigt 7000 Kr, og da dette Beløb sammenlagt med Udgifter til Reparation af Fartøjet bortset fra Motoren, ca 14 000 Kr, overstiger Taksten paa Skroget, 19 000 Kr, vil Skroget følgelig være at erklære kondemnabelt. For Motorens Vedkommende er der mellem Parterne Enighed om, at den ikke er kondemnabel.

Herefter vil de Indstævnte være pligtige at betale 19 000 Kr for Skroget, samt for Motoren, der overtages af Sagsøgeren, de ved Skønnet anslaaede Reparationsomkostninger, 4500 Kr minus en Trediedel, 1500 Kr. Det bemærkes herved, at de Indstævntes Paastand om, at der ved Reparation af Motoren i Henhold til et fremkommet Tilbud kun bør beregnes 3902 Kr, ikke findes at burde tages til Følge, da det ikke kan anses for tilstrækkeligt godtgjort, at Reparationen faktisk vilde kunne foretages for dette Beløb. Endvidere vil de Indstævnte være pligtige at betale 2000 Kr for Værdiforringelse af Motoren, idet der maa gives Sagsøgeren Medhold i, at han ogsaa har Krav paa Erstatning for Forringelse af det forsikredes Værdi. Summen af de anførte Poster udgør 24 000 Kr, men heri findes, overensstemmende med hvad der er gjort gældende af de Indstævnte, at burde fradrages de ovennævnte Poster: Præmie 820,94 Kr, Tonnagefradrag 100 Kr, tilsammen 920,94 Kr. For saa vidt de Indstævnte yderligere har paastaet fradraget 597,93 Kr, der er betalt à conto for Motorreparationer, kan der ikke gives de Indstævnte Medhold heri, da de paagældende Reparationer er foretaget, forinden Skønnet blev afholdt. Herefter vil de Indstævnte være at dømme til at betale ialt 24 000 Kr minus 920,94 Kr, altsaa 23 079,06 Kr, af hvilket Beløb de Indstævnte vil have at tilsvare Renter som af Sagsøgeren paastaet. Sagens Omkostninger findes de Indstævnte at burde godtgøre Sagsøgeren med 800 Kr.

Mandag den 17 Oktober.

Nr 65/1932. Forpagter **Hans Hansen**, Partikulier **Jørgen Jensen Jørgensen**, Gaardejer **Peder Hansen** og Købmand **Gorm Hansen** (Landsretssagfører Teist)

m o d

Proprietær **J Dalsgaard** (Cohn),

betræffende Opgørelse af Parternes fra et Forpagtningsforhold hidrørende Mellemværende.

Vestre Landsrets Dom af 11 Februar 1932: De Sagsøgte, Forpagter H Hansen, Partikulier Jørgen Jensen Jørgensen, Gaardejer P Hansen og Købmand Gorm Hansen, bør een for alle og alle for een til Sagsøgeren, Proprietær J Dalsgaard, betale 6259 Kr 26 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 April 1931, indtil Betaling sker, hvorhos nævnte Forpagter H Hansen yderligere til Sagsøgeren betaler 910 Kr 20 Øre tilligemed Renter som anført. Sagens Omkostninger betaler samtlige Sagsøgte ligeledes een for alle og alle for een til Sagsøgeren med 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret foreligger Sagen kun til Prøvelse, forsaavidt angaar de i Dommen under 1, 6 og 7 omhandlede Spørgsmaal; der er derhos mellem Parterne Enighed om at lægge Dommens Afgørelse til Grund med Hensyn til Kautionsisternes Fritagelse for at hæfte for Afgiftsrestancen for Aaret 1929—30.

Efter det oplyste maa det antages, at Indstævnte ved de Forhandlinger, hvorunder Arealet blev ansat til 87 Tdr Land, har anerkendt, at ikke blot Skoven, men ogsaa de offentlige Veje skulde fradrages det afgiftspligtige Areal, hvad ogsaa findes naturligt og bedst stemmende med Kontraktens Udtryk »Avlsareal«, og at Indstævnte gik ud fra, at der herefter blev 87 Tdr Land tilbage. Da det nu ved de foretagne Opmaalinger har vist sig, at det tilbageværende Areal kun udgjorde 83,08 Tdr Land, findes Forpagtningsafgiften — idet Dommens Afgørelse for de øvrige Arealers Vedkommende tiltrædes — at burde beregnes i Forhold hertil.

Der er mellem Parterne Enighed om at det skyldige Afgiftsbeløb herefter udgør 4203 Kroner 95 Øre i Stedet for det ved Dommen til Grund lagte Beløb af 6101 Kroner 76 Øre, og det Indstævnte for resterende Afgifter tilkendte Beløb vil herefter være at nedsætte med 1897 Kroner 81 Øre. De til Ejendommens Opmaaling medgaaede Udgifter 330 Kroner 90 Øre findes at burde tilkendes Forpagter Hansen, Erstatningen for Vandmangel derimod at burde nedsættes med 500 Kroner.

Idet Dommens Afgørelse iøvrigt i Henhold til de i den forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse anførte Grunde tiltrædes, vil det Beløb, som Appellanterne in solidum vil have at betale Indstævnte, herefter være at fastsætte til 4530 Kroner

Færdig fra Trykkeriet den 26 Oktober 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 19

Mandag den 17 Oktober.

55 Øre med Renter. Forpagter Hans Hansen vil derhos være at dømme til yderligere at betale 910 Kroner 20 Øre med Renter.

I Henseende til Sagsomkostninger for Landsretten vil Dommen være at stadfæste. Sagsomkostningerne for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne Forpagter Hans Hansen, Partikulier Jørgen Jensen Jørgensen, Gaardejer Peder Hansen og Købmand Gorm Hansen bør een for alle og alle for een til Indstævnte, Proprietær J Dalsgaard betale 4530 Kroner 55 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 30 April 1931 til Betalingsker, hvorhos Forpagter Hans Hansen yderligere til Indstævnte betaler 910 Kroner 20 Øre med Renter som anført.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Fræmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 3 Marts 1926 forpagtede Sagsøgte, Forpagter H Hansen af Skaarup, fra 1 April s A at regne den Sagsøgeren, Proprietær J Dalsgaard af Hvidsminde, tilhørende Ejendom, Matr Nr 6 a og 9 e af Bramdrup By og Sogn m fl, Hvidsminde kaldet. Om Forpagtningsafgiften indeholder Kontrakten i Post 4 bl a følgende:

»Foruden som i § 1 bestemt at udrede alle af Ejendommen gaende Skatter og Afgifter, af hvad Navn nævnes kan, skal Forpagteren udrede en aarlig Afgift af 450 Tdr 2 radet Byg efter Kapitelstaksten for paa-gældende Aar i Vejle Amt samt 450 kg Smør beregnet efter Gennemsnitsnoteringen for det forløbne Aar. — — — Ved Afgiftens Beregning

er Avlsarealet fastslaaet til 90 Tdr Land, hvoraf svares 5 Td Byg og 5 kg Smør, jfr ovenfor, pr Td Land.«

I Kontraktens Post 3 bestemmes derhos følgende:

»I Forpagtningstiden har Forpagteren fri Drift af den forpagtede Ejendom, dog at Naturgødning ikke maa bortføres fra Ejendommen, og at der af Kunstgødning skal anvendes normalt Forbrug.«

Som Sikkerhed for — som det hedder i Kontrakten — »Forpagtningsafgiftens prompte Betaling — — — og for ethvert Forpagteren efter denne Kontrakt paahvilende Erstatningskrav« blev Kontrakten medunderskrevet af de Sagsøgte, Partikulier Jørgen Jensen Jørgensen i Fredericia, Gaardejer P Hansen af Flemløse og Købmand Gorm Hansen i Assens, som Selvskyldnerkautionister in solidum. Da Forpagtningsforholdet i 1931 ophørte, enedes Parterne ved Overenskomst af 27 Marts s A om en Sagsøgeren tilkommende Erstatning for Mangler ved Kreaturbesætningen, og der afholdtes derpaa den 31 s M en Afleveringsforretning, ved hvilken forskellige andre Punkter i Parternes Mellemværende blev fastsat. I det derom oprettede Dokument hedder det derefter:

»— — — Alle andre Spørgsmaal Parterne imellem staar herefter aabne, dog er den faktiske Aflevering hermed fuldbyrdet.«

Under nærværende Sag har Sagsøgeren paastaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum at betale ham som Rest paa det forommeldte Mellemværende 15 434 Kr 45 Øre, hvori dog — som af Sagsøgeren under Domsforhandlingen erkendt — fragaar for Skatter udlagte af Sagsøgte H Hansen i April Termin 1926 374 Kr 25 Øre, altsaa til Rest 15 060 Kr 20 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 30 April 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte H Hansen har erkendt at skyldte 3771 Kr 60 Øre, men har hævdet at have Modkrav til Beløb 4405 Kr 15 Øre — derunder de ovennævnte 374 Kr 25 Øre — og har i Henhold hertil paastaet Sagsøgeren tilpligtet at betale ham 633 Kr 55 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 19 Juni 1931, indtil Betaling sker. De andre Sagsøgte, der erkender at hæfte for 3065 Kr 75 Øre, har i Henhold til Sagsøgte H Hansens Ret til at bringe de nysnævnte Krav i Modsætning paastaet sig frifundet.

Tvisten mellem Parterne vedrører følgende Poster:

1. Resterende Forpagtningsafgift for Aaret 1929—30 834 Kr
og hele Afgiften for det følgende Aar..... 5267 Kr 76 Øre
begge Beløb beregnede paa Grundlag af, at det forpagtede Areal udgjorde 87 Tdr Land.

Efter Sagsøgte H Hansens Fremstilling var det ved de forudgaaende Forhandlinger Mening, at Afgiften skulde betales af den Del af Gaardens Tilliggende, der var under Plov, og i Overensstemmelse hermed forstod han det i Kontrakten benyttede Udtryk: Avlsareal. Dette Areal blev under Forhandlingerne opgivet til 90 Tdr Land. Efter at Forpagtningen havde varet nogen Tid, rettede han Besværing til Sagsøgeren over, at der ikke var saa stort Areal som i Kontrakten anført. Hertil svarede Sagsøgeren, at nu kunde de foreløbig regne med, at der var 87 Tdr Land, indtil det viste sig, hvor meget der virkelig var. Efter at Sagsøgte Tid efter anden selv havde foretaget Opmaaling af enkelte Marker, sagde han flere Gange til Sagsøgeren, at der ikke

engang var 87 Tdr Land. Heroverfor holdt Sagsøgeren paa, at der var 87 Tdr Land opdyrket Jord. Begge Parter var enige om, at der skulde foretages en Opmaaling af Jorden, men Sagsøgeren har senere modsat sig dette. Naar Sagsøgte gik med til en Udsættelse af Opmaalingen, var Grunden den, at han stadig var i Restance med Forpagtningsafgiften og derfor mente, at der kunde ske en Regulering tilslut paa Grundlag af en foretagen Opmaaling. Under Sagen har Sagsøgte ladet foretage forskellige Opmaalinge, og paa Grundlag af disse har han paastaet Afgiften beregnet af et Areal af $74^{11218}/_{14000}$ Tdr Land, hvilket for hele Forpagtningstiden giver..... 32 216 Kr 55 Øre. Da Sagsøgte har betalt 31 586 » 90 »

formener han kun at skyldes 629 Kr 65 Øre.

Efter Sagsøgerens Partsforklaring blev han og Sagsøgte, efter at Kontrakten havde været gældende et Aar, enige om, at Afgiften skulde beregnes i Forhold til et Areal af 87 Tdr Land. Sagsøgte bemærkede, at han ikke vilde betale Afgift af Vejene, og formodede, at der, naar disse blev trukket fra, ikke var 90 Tdr Land. Sagsøgeren anslog selv Arealet til 87 Tdr Land, naar Vejene og Skoven var trukket fra. Der blev intet aftalt om, at Sagsøgte skulde have Afslag i Forpagtningsafgiften, saafremt det viste sig, at der var mindre end 87 Tdr Land. Udover ved den Lejlighed, hvor den nysnævnte Aftale blev truffet, har Sagsøgte ikke besværet sig over, at der var mindre Areal end opgivet før kort før Jul 1930, da Sagsøgtes Sagfører meddelte Sagsøgeren, at Sagsøgte vilde forlange Erstatning, fordi der var mindre Areal end opgivet.

Efter den Fremstilling, som Sagsøgerens Sagfører, der har affattet Forpagtningskontrakten, har givet under Domsforhandlingen i Sagen, gik man under Forhandlingerne ud fra, at hele Ejendommens Tilliggende var ca 92 Tdr Land, og han har i saa Henseende henvist til en Skrivelse af 9 Februar 1925 fra en Landinspektør, hvori det paa Grundlag af 3 Udskrifter udtales, at det samlede Areal, indbefattet alle Veje, bliver $92^{10310}/_{14000}$ Tdr Land. Der var derhos mellem Parterne Enighed om, at et Skovareal ikke skulde medregnes; men efter Sagførerens Opfattelse skulde der betales Afgift af hele det øvrige Areal uden Hensyn til dets Benyttelse, og dette søgte han at give Udtryk ved Benævnelsen Avlsareal.

Ifølge de forommeldte af en Landinspektør i 1931 udførte Opmaalinge udgør det Areal, der optages af en til Ejendommen hørende Eng, ca 4 Tdr Land, af Bygninger, Gaardsplads, Have og Park, Diger, Hegn, Vandhuller og Markveje ligeledes ca 4 Tdr Land og af offentlige Veje, derunder et Stykke af Landevejen Kolding—Snoghøj ca $4\frac{1}{2}$ Tdr Land.

Efter alt det foreliggende, derunder de Forklaringe, der er afgivet om de ved Kontraktens Oprettelse førte Forhandlinger, maa det nu antages, at kun Skovarealet kunde kræves fradraget i det Areal, af hvilket Afgiften skulde beregnes, og det kan ikke herimod komme i Betragtning, om Afgiften, som af Sagsøgte anført, herefter vilde blive usædvanlig høj. Idet det dernæst er ubestridt, at det tilbageblivende Areal udgør mindst 87 Tdr Land, og da der iøvrigt ikke er rejst nogen

Indsigelse mod det af Sagsøgeren beregnede Afgiftsbeløb, maa Sagsøgte H Hansen anses pligtig at betale dette.

De tre andre Sagsøgte har fremdeles gjort gældende, at deres Kautionsforpligtelse med Hensyn til den ommeldte Post er bortfaldet, da der af Sagsøgeren er givet Sagsøgte Henstand med Betalingen. Det er ubestridt, at Sagsøgeren ved en Skrivelse af 21 Februar 1929 tilstod Sagsøgte Lempelser med Hensyn til Tidspunktet for Betalingen af det følgende Aars Afgift, hvorimod det ikke mod Sagsøgerens Benægtelse er godtgjort, at han har givet Sagsøgte Løfte om Henstand med Afgiften for Aaret 1930—31; men han maa efter sin Forklaring antages alene at have undladt at afkræve Sagsøgte denne Afgift. Herefter maa det statueres, at Kautionisterne er frigjort for deres Forpligtelse med Hensyn til Afgiften for 1929—30 834 Kr, men vedblivende hæfter for det følgende Aars Afgift.

2) Det er ubestridt, at Sagsøgeren for at kunne fortsætte Ejendommens Telefonabonnement har maattet betale en Sagsøgte H Hansen paa hvilende Restance 76 Kr 20 Øre. Nævnte Sagsøgte har erkendt at skyldte Sagsøgeren dette Beløb, hvorimod de andre Sagsøgte hævder, at de ikke hæfter herfor. Da der ikke kan gives Sagsøgeren Medhold i, at denne Skyld omfattes af det Erstatningsansvar, med Hensyn til hvilket de ved Kontrakten har paataget sig Kaution, vil de sidstnævnte Sagsøgte ikke kunne tilpligtes at betale Beløbet.

3) Sagsøgeren har paastaaet sig tilkendt en Erstatning af 6000 Kr, fordi der i Forpagningstiden er tilført Ejendommen for lidt Gødning.

To under Sagen udmeldte Syns- og Skønsmænd har paa Grundlag af de tilvejebragte Oplysninger om Mængden af anvendt Kunstgødning og under Hensyn til, at ogsaa anden Gødning har været benyttet, udtalt, at de skønner, at den anvendte Mængde Kunstgødning har været forsvarlig. Herefter og under Hensyn til de øvrigt foreliggende Oplysninger om disse Forhold, derunder at der ikke i Forpagningstiden er fremsat nogen Klage herover fra Sagsøgerens Side, kan Sagsøgte H Hansen ikke anses at have misligholdt sine Forpligtelser paa dette Punkt, og det indsøgte Beløb kan derfor ikke tilkendes Sagsøgeren.

4) Sagsøgeren har paastaaet sig tilkendt 190 Kr 74 Øre for nogle ved Sagsøgte H Hansens Forsømmelser nødvendiggjorte, i Løbet af April Maaned 1931 udførte Reparationer paa det elektriske Ledningsnet. Der findes imidlertid at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at de, da Manglerne ikke er paatalt eller Erstatning herfor forbeholdt ved den forommeldte Forretning, ved hvilken det forpagtede blev gennemgaaet og afleveret til Sagsøgeren, ikke er pligtige at betale den ommeldte Reparation.

5) De Sagsøgte har gjort Krav paa et Beløb af 200 Kr for Kalk, der er indkøbt og betalt af Sagsøgte H Hansen. Sagsøgeren har erkendt, at det paa hvilede ham at betale Beløbet, men har hævdet, at han har truffet Aftale med nævnte Sagsøgte om, at det skulde gaa lige op mod det Rentetab, han led ved ikke at faa sine Afgifter rettidigt. Da Sagsøgeren mod Sagsøgtes Benægtelse intet Bevis har ført for, at en saadan Aftale er truffet, maa de Sagsøgte anses berettigede til at faa Beløbet godtgjort.

gaaede Ægteskab opløses. Sagsøgeren bør udrede Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden, til Sagsøgtes Underhold. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 23 December 1931: Appellantinden, Fru Karen Agnete Petersen, f Christensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Laboratoriestyrelse, cand pharm Otto Frantz Funch Petersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget Paastanden om Separation.

Ved Sagens Oplysninger maa det anses for godtgjort, at Samlivets Ophævelse skyldes Appellantens Forhold til den i Byretsdommen omtalte Kvinde. Det maa derhos antages, at Indstævnte fremdeles nærer et virkeligt Ønske om Samlivets Genoptagelse, og der kan efter det foreliggende ikke gaas ud fra, at Ægteskabets Fortsættelse ikke kan blive af Værdi for Ægtefællerne. Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

I November 1930 anlagde Sagsøgeren i nærværende Sag, Laboratoriestyrelse, cand pharm Otto Frantz Funch Petersen, Sag mod sin Hustru, Sagsøgte i nærværende Sag, Fru Karen Agnete Petersen, født Christensen, og paastod principalt det mellem dem den 25 Juni 1910 indgaaede Ægteskab opløst i Medfør af § 55 i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922, subsidiært Separation i Medfør af samme Lovs § 53, II.

Ved Byrettens Dom af 12 December 1930 (Sag Nr B 2422/30) blev Sagsøgte frifundet. I Dommens Præmisser udtales det bl a:

»Det fremgaar af de afgivne Partsforklaringer og Sagens øvrige Oplysninger, at Sagsøgeren i 1923 fattede Interesse for en anden Kvinde, hvem han har staaet i Forhold til siden 1924 og nu ønsker at ægte.

Som Følge af denne Forbindelse forlod Sagsøgeren det fælles Hjem i Vinteren 1925—26, men det ægteskabelige Samliv mellem Ægtefællerne var da allerede i nogen Tid faktisk ophørt og er ikke siden genoptaget.

Efter den paagældende Kvindes Bortrejse i 1926 flyttede Manden tilbage til Hjemmet, men ved hendes Tilbagekomst flyttede han i August

1926 paany bort, og Samlivet mellem Ægtefællerne er ikke senere blevet genoptaget.

Idet Sagsøgte hævder, at det alene er Mandens Interesse for den anden Kvinde, der er Skyld i Samlivets Ophør og deres Uoverensstemmelser, og idet hun har henvist til, at det er hendes Haab, at Sagsøgeren vil opgive dette Forhold og vende tilbage til Hjemmet, har hun modsat sig hans Paastande.

Sagsøgeren har paa sin Side paastaet, at Forholdet mellem Ægtefællerne allerede før han indledede Bekendtskabet med den anden Kvinde var ødelagt, idet de baade i Interesser og Sympati var gledet fra hinanden, uden at han dog har oplyst, at Sagsøgte har nogen Skyld heri. Han hævder, at det var det ødelagte Forhold, der var Aarsagen til, at han er kommet til at nære Interesse for den anden Kvinde.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren nedlagt ganske samme Paastand som under fornævnte Sag.

Sagsøgte har paastaet Frifindelse med ganske samme Begrundelse som tidligere. Subsidiært har hun paastaet, at Sagsøgeren, saafremt nogen af hans Paastande maatte blive taget til Følge, tilpligtes at betale hende Underholdsbidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden.

Ifølge Resplejelovens § 452 II vil Sagsøgeren under nærværende Sag kun kunne paaberaabe sig saadanne Omstændigheder, som ikke har været eller kunnet være gjort gældende i den fornævnte Sag, og af saadanne Omstændigheder har Sagsøgeren kun paaberaabt sig, at Samlivets Ophævelse nu har været yderligere over 8 Maaneder, og saaledes ialt over 5 Aar, at han stadig opretholder Forbindelsen med den anden Kvinde, og at det stadig er hans bestemte Hensigt at gifte sig med hende, saasart han er berettiget dertil.

Det maa vel antages, at Sagsøgtets Protest stadig skyldes, at hun nærer et virkeligt Ønske om Samlivets Genoptagelse, men efter Sagens Oplysninger maa det anses for aldeles usandsynligt, at hun vil kunne opnaa dette, eller at et Samliv mellem Parterne, hvis det genoptages, vilde være af nogen Værdi, og Sagsøgte har da heller ikke kunnet oplyse nogen Omstændighed, der skulde kunne begrunde hendes Haab om, at Manden vil vende tilbage til hende.

Under disse Omstændigheder og under særlig Hensyn til, at der ikke er Børn i Ægteskabet, findes der, efter at Samlivets Ophævelse nu har været i over 5 Aar, ikke tilstrækkelig Grund til at opretholde Ægteskabet, men dette vil i Henhold til den fornævnte Lovs § 55 efter Sagsøgerens principale Paastand være at opløse, dog saaledes, at Sagsøgeren tilpligtes at udrede Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden, til Sagsøgtets Underhold.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 27 August 1931 af Københavns Byrets 12 Afdeling, paaankes af Appellantinden med Paastand om Frifindelse, medens Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

For Landsretten har Parterne afgivet Forklaring.

Idet der, henset til den forholdsvis korte Tid, der er forløbet mellem de af Indstævnte anlagte to Ægteskabssager, findes at maatte gives Appellantinden Medhold i, at der ikke for Indstævntes Vedkommende foreligger et Søgsmalsgrundlag, som kunde føre til et andet Resultat end det ved Byretsdommen af 12 December 1930 antagne, jfr Retsplejelovens § 452 II, vil den af Appellantinden nedlagte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Onsdag den 19 Oktober.

Nr 48/1932. Inspektør **L R Larsen** paa egne Vegne og som Befuldmægtiget for de øvrige Arvinger efter Teglværksbestyrer **Julius Larsen**
m o d

Fru Nielsine Mikkelsen (David),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til et af hende hævet Beløb, der henstod paa en paa nævnte Julius Larsens Navn lydende Sparekassebog.

Vestre Landsrets Dom af 15 December 1931: Sagsøgte, Fru Nielsine Mikkelsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Inspektør L R Larsen i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil have at betale Salær som nedenfor anført til den for Indstævnte beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Appellanten Inspektør L R Larsen paa egne Vegne og som Befuldmægtiget for de øvrige Arvinger efter Teglværksbestyrer Julius Larsen, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgte, Fru Nielsine Mikkelsen i 1923 fra Tranum var flyttet til Aalborg, hvor hun i 1916 havde haft et kortvarigt Ophold, tog hun i Marts 1924 Plads som Husbestyrerinde hos Teglværksbestyrer Julius Larsen, der er Fader til Sagsøgeren, Inspektør L R Larsen af Ny Lindholm. Hun forblev i denne Stilling, indtil Larsen den 11 September 1929 afgik ved Døden i en Alder af 60 Aar. Ved Larsens Død overtog hans Børn Boet til privat Skifte og Deling. Sagsøgte udleverede straks efter Dødsfaldet til Arvingerne en den Afdøde tilhørende Kontrabog med Banken for Nørresundby og Omegn, hvorpaa indestod ca 4000 Kr. Imidlertid fik Arvingerne oplyst, at Sagsøgte var i Besiddelse af et Boet tilhørende kontant Beløb, stort 1000 Kr, og da hun vægrede sig ved at udlevere dette, der efter hendes Formening var skænket hende som Gave eller som Vederlag i Anledning af hendes Virksomhed hos Julius Larsen, anlagde Arvingerne Sag mod Sagsøgte, som herunder blev dømt til at betale Arvingerne de omhandlede 1000 Kr med Fradrag af tilgodehavende Løn og Kostpenge.

Efter at Arvingerne havde hørt, at der skulde have staaet Penge paa en Sparekassebog med Landbosparekassen i Aalborg, lydende paa Julius Larsens Navn, erfarede de ved Henvendelse til Sparekassen, at der paa Julius Larsens Navn paa Konto 60 921 i bemeldte Sparekasse havde indestaaet 4800 Kr, som den 13 Maj 1929 var udtaget. Sagsøgte erklærede da overfor Arvingerne, at det var hende, der havde udtaget Beløbet, som hun straks derpaa under sit eget Navn indsatte paa Konto Nr 65759 i samme Sparekasse. Idet Sagsøgeren har anbragt, at de ommeldte 4800 Kr har tilhørt Julius Larsen, at Sagsøgte har været uberettiget til at hæve Beløbet til egen Fordel og at hun derfor maa være pligtig at tilsvare dette har han under nærværende Sag paa egne Vegne og som befuldmægtiget for de øvrige Arvinger efter Julius Larsen paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale 4800 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 Februar 1931 indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den fornævnte paa Julius Larsens Navn lydende Sparekassebog Nr 60921 begynder med et den 11 November 1926 indsat Beløb paa 1700 Kr, at der bl a den 21 December 1926 er indsat 800 Kr, den 9 Maj 1928 500 Kr og den 4 Oktober 1928 700 Kr.

Sagsøgte, der er 71 Aar gammel, har afgivet en Forklaring, der gaar ud paa, at hun, førend hun rejste fra Tranum, havde laant en Svigersøn 2000 Kr. Af dette Beløb fik hun samme Dag, som den nysnævnte Konto i Landbosparekassen oprettedes, udbetalt 1700 Kr, hvilke Penge hun straks indsatte paa Kontoen. Sagsøgte var i Sparekassen med Pengene og gav selv Ordre til, at Kontoen skulde staa under Navnet Bestyrer Julius Larsen, Lindholm Teglværk; dette gjorde hun for at undgaa, at hendes Børn skulde blive bekendt med hendes Pengeforhold, og tillige fordi Larsen raadede hende dertil. De Beløb, der senere er indsat paa Kontoen, hidrører dels fra Penge, som hun havde faaet af Sognefogden i Tranum, der paa hendes Vegne havde solgt en hende tilhørende Andel i en Klitlod, dels for Penge, som hun fik ud-

betalt af en Datter bl a i Anledning af et denne overdraget Møbement, dels fra opsparet Løn, fra Renter af heromhandlede Sparekassekonto og endelig ogsaa fra en kontant Beholdning, som hun i disse Aar laa inde med, hvorved hun har tilføjet, at hun ogsaa fik Renter af en Kapital, stor 2000 Kr, der indestod i Han Herreders Sparekasse, og en anden Kapital, stor 1700 Kr, der indestod i Tranum Sparekasse. Med Hensyn til, at Sagsøgte den 13 Maj 1929 har hævet Bogens Hovedstol 4800 Kr, som hun straks overførte paa en anden Bog med sit eget Navn, har hun videre udsagt, at Bestyrer Larsen havde meddelt hende, at det, efter hvad der var fortalt ham, kunde være farligt at have Penge staaende paa en andens Navn, hvorfor han bad hende om at faa Forholdet berigtiget. Efter at hun havde hævet Beløbet, udleverede hun Sparekasebogen med Julius Larsens Navn til denne, og han sagde noget lignende som, at nu var hans Navn jo fri og rev Bogen i Stykker. Sparekasebogen, som derpaa udstedtes til hendes Navn, har Julius Larsen aldrig været i Besiddelse af.

Ved Sagens øvrige Oplysninger findes nu Sagsøgtes Forklaring om, at de fornævnte 1700 Kr hidrører fra et hende samme Dag, som Indsættelsen skete, udbetalt Beløb, tilstrækkelig godtgjort. Som det fremgaar af foranstaaende skete Overførslen fra den paa Julius Larsens Navn lydende Sparekasebog til den paa Sagsøgtes Navn lydende Bog ca 4 Maaneder før Julius Larsens Død, i hvilket Tidsrum han — hvis Overførslen var sket mod hans Vilje — let vilde være kommet til Kendskab herom, hvorved bemærkes, at selve Bogen er udfærdiget som lydende paa Sagsøgtes Navn. Naar henses til det saaledes anførte, findes det sandsynliggjort, at den paa Julius Larsens Navn lydende Bog har været Sagsøgte tilhørende, og da Sagsøgeren ikke heroverfor har ført Bevis for Rigtigheden af sine Anbringender, vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 250 Kr.

Torsdag den 20 Oktober.

Nr 4/1932. Frøken Ellis Stampe Bendix (Rode)

mod

Overretssagfører Oluf Heise (Trolle),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Undladelse af rettidig Betaling af en Forsikringspræmie.

Østre Landsrets Dom af 13 November 1931: Sagsøgte, Overretssagfører Oluf Heise, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Frøken Ellis Stampe Bendix, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger

betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger, derunder en Erklæring fra Retslægeraadet, kan det ikke anses godtgjort, at Appellantinden er eller har været lidende af en Klappfejl eller af Myodegeneration, og der kan ikke gaas ud fra, at Selskabet har været berettiget til i Medfør af Forsikringsbetingelsernes § 7 at hæve Forsikringen paa Grund af urigtige Oplysninger ved Tegningen.

Derimod maa det efter Indholdet af en Skrivelse fra Selskabet af 21 December 1928 antages, at et af Indstævnte fremsat Tilbud om Betaling af den forfaldne Præmie af Selskabets Direktør med Urette er afvist som for sent fremsat. Herefter findes Indstævnte, hvem Varetagelsen af Appellantindens Interesser overfor Selskabet ikke iøvrigt var overdraget, ikke ved sin Optræden, derunder Undladelsen af yderligere Henvendelser til Selskabet, at have udvist en saadan Forsømmelighed, at der kan paalægges ham Ansvar overfor Appellantinden, og Dommen vil saaledes kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes dog at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en i Henhold til Begæring af 30 Oktober 1925 udstedt Police af 21 November s A tegnede Forsikringsaktieselskabet Danske Phønix en Erhvervsudygtighedsforsikring for Danserinde Frøken Ellis Stampe Bendix, som ved fuldstændig Erhvervsudygtighed berettigede til en daglig Erstatning af 7 Kr og ved delvis Erhvervsudygtighed til en efter nærmere Regler fastsat mindre Erstatning; Dagpengene skulde udredes fra den 91 Dag efter Erhvervsudygtighedens Begyndelse og udredes, saalænge Erhvervsudygtigheden vedvarer, dog ikke udover den første 21 November efter at den Forsikrede fyldte 40 Aar. Den helaarlige Præmie var 43 Kr 75 Øre, der skulde erlægges forud hvert Aars 21 November. I de almindelige Forsikringsbetingelsers § 3 hedder det: »Præmierne opkræves sædvanligvis af Selskabet, men den Forsikrede er dog alene ansvarlig for deres rettidige Erlæggelse. Hvis en forfalden Præmie ikke er betalt til den i Policen angivne Forfaldsdag, holdes Forsikringen i Kraft de paafølgende 30 Dage, hvis den Forsikrede ikke har nægtet at betale Præmien. Bliver Præmien ikke betalt inden Udløbet

af denne Tid, træder Forsikringen ud af Kraft og dækker ikke for Lidelser, der er indtrufne efter Forfaldsdagen«.

Da den pr 21 November 1928 forfaldne Præmie endnu ikke var betalt den 21 December s A Middag, erklærede Forsikringsselskabet, at det maatte betragte Policen som traadt ud af Kraft fra 21 November 1928 Kl 12 Middag.

Under denne Sag har nu Sagsøgerinden, fornævnte Frk Ellis Stampé Bendix, anbragt, at det skyldes en Fejl, som Sagsøgte, Overretssagfører Oluf Heise, maa bære Ansvaret for, at Præmien ikke var betalt som nævnt, og — under Henviſning til, at hun forgæves har forſøgt at opnaa tilsvarende Forsikring i andet Selskab — har hun derfor paaſtaaet Sagsøgte tilpligtet i Erstatning for Forsikringens Bortfald at betale 5000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg den 25 Juli 1931.

Sagsøgte paaſtaar ſig frifundet, idet han gør gældende, at det efter den citerede Bestemmelse i Forsikringsbetingelsernes § 3 maa antages, at hans Henvendelse til Selskabet vedrørende Præmien den 21 December 1928 noget efter Kl 12 var rettidig, og at det maatte have paaahvilet Sagsøgerinden — ſom i Forvejen var i Konflikt med Selskabet og havde henvendt ſig til anden Sagfører i denne Anledning — ved Sagsanlæg mod Selskabet at have konstateret Policens fortsatte Gyldighed, men at hun ved ſin Sagfører tværtimod ved en Skrivelse af 8 December 1930 har modtaget Selskabets Tilbud om Tilbagebetaling af de indbetalte Præmier og dermed godkendt den af Selskabet foretagne Ophævelse af Forsikringskontrakten. Endvidere har Sagsøgte bl a gjort gældende, at ſelv om der gaas ud fra, at han ikke lovlig har tilbudt Præmiens Betaling i rette Tid, har Sagsøgerinden ikke lidt noget Tab herved, idet den mellem hende og Selskabet opſtaaede Divergens var foranlediget ved, at Selskabet bestred Policens Gyldighed ſom Følge af, at hun paa Tegningstidspunktet led af Sygdom, der — hvis Selskabet havde været bekendt dermed — havde umuliggjort Forsikringens Tegning.

Forsikringsbetingelsernes § 7 indeholder bl a følgende:

»— — — viser det ſig, at Begæringen eller andre Opgivelser til Selskabet indeholder urigtige Oplyſninger om Forhold eller Omſtændigheder, der kunde have haft Indflydelse paa Selskabets Bedømmelse af Risikoen, eller at ſaadanne Forhold er fortiet, vil Selskabet i Skadetilfælde alligevel yde Erstatning, men kun i det Forhold, hvori den betalte Præmie ſtaar til den Præmie, ſom Selskabet meddeler, at det vilde have forlangt, hvis alt havde været rigtigt oplyſt, og kun ſaaſremt Selskabet efter ſit Skøn vilde have antaget eller fortsat Forsikringen — — —«

Om Sagsøgerindens Helbredſtiland er det oplyſt, at hun den 18 September 1925 med Hensyn til eventuel Hjertelidelse blev underſøgt af ſin Læge, der ved denne eller en senere Lejlighed henſtillede, at hun lod ſig underſøge af Specialist. Hun underſøgtes derefter første Gang den 4 December 1925 af Overlæge Dr med Otto V C E Petersen, der i Skrivelser af 12 Oktober 1927 og 22 s M bl a har udtalt, at Sagsøgerinden ved hans første Underſøgelse af hende var lidende af en Klappfejl, ſom hun vil beholde hele Livet, og af en Myodegeneratio, ſom ikke kan helbredes.

Der maa anses under Sagen at være Enighed om, at Sagsøgerinden ved Skrivelsen af 8 December 1930 har givet Afkald paa den Erstatning, som hun overfor Selskabet havde rejst Krav om, men Sagsøgerinden hævder, at Policen iøvrigt og i hvert Fald bortset fra hendes eventuelle Hjertesygdom maatte have haft fortsat Gyldighed, saafremt Sagsøgte ikke havde forsømt at betale Præmien pr 21 November 1923. Hun har henvist til forskellige Lægeerklæringer, gaaende ud paa, at hun ikke er lidende af nogen Hjertefejl.

Saavel efter den Skrivelse af 15 September 1928, hvori ogsaa Selskabets Tilbud om Tilbagebetaling af Præmierne indeholdtes, som efter det iøvrigt oplyste, maa det antages, at Selskabet har indtaget den Stilling overfor Sagsøgerinden, at det i Medfør af den foranførte Bestemmelse i Forsikringsbetingelsernes § 7 ansaa Forsikringen for i det hele uforpligtende for Selskabet, idet Selskabet efter sit Skøn ikke vilde have antaget Forsikringen, hvis det paa Tegningstiden havde været underrettet om Sagsøgerindens Sygdom, hvorom der imidlertid da intet var oplyst, og at det ej heller efter at have erholdt nævnte Oplysning vilde have fortsat Forsikringen, og efter det foreliggende kan det ikke forkastes, at Selskabet ikke har været pligtig hertil.

Som Følge af det anførte maa der gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerinden ikke har godtgjort at have lidt noget Tab ved, at Præmien ikke betaltes inden det fornævnte Tidspunkt, og Sagsøgtes Paastand om Frifindelse vil herefter være at tage til Følge, uden at det bliver fornødent at komme ind paa, hvad Sagsøgte iøvrigt har anført til Begrundelse af sin nævnte Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde udrede til Sagsøgte med 200 Kr.

Fredag den 21 Oktober.

Nr 253/1931. **Aktieselskabet Nordisk Betonkompagni**
(Gorrissen)

m o d

Murermestrene Otto Hansen og H Petri (Hartvig-Jacobsen),

betræffende de Indstævntes Forpligtelse til at fuldbyrde en Handel om et Parti Byggematerialer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 19 September 1931: De Indstævnte, Murermestrene Otto Hansen og H Petri, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Nordisk Betonkompagni, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret gør de Indstævnte ikke gældende, at de kun havde lovet at aftage Materialerne, saafremt Byggeforetagendet kom til Udførelse, eller at der eksisterer en Kutyme som nævnt i Dommen.

Til Dommens Fremstilling føjes, at under de Forhandlinger, der førtes saavel i April som i Maj 1931 mellem Appellantens Sagfører og Indstævnte Hansen, blev de nærmere Betingelser baade for Leveringen og for Betalingen drøftet, uden at der opnaedes Enighed herom; det fremgaar ikke af Sagen, at dette skyldes uberettiget Forhold fra de Indstævntes Side.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Nordisk Betonkompagni, til de Indstævnte, Murermestrene Otto Hansen og H Petri, med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

De Indstævnte, Murermestrene Otto Hansen og H Petri, der paa-tænkte at opføre et Garage- og Tankanlæg paa en Københavns Kom-mune tilhørende Grund, indfandt sig den 12 December 1930 hos Sagsøgerne, A/S Nordisk Betonkompagni, og forhandlede da med Sagsøgerens Direktør A O Egelund, om Levering af Materialer til Byggeforetagendet. Forhandlingerne afsluttedes med, at der af Direktør Ege-lund for Sagsøgerne som Sælgere og de Indstævnte som Købere blev underskrevet følgende Dokument, dateret den 12 December 1930:

»Slutseddel:

Underskrevne Murermestre Otto Hansen og H Petri, Randersgade 12 A køber herved af A/S Nordisk Betonkompagni følgende:

60 000 — Stk røde maskinstrøgne Facadesten....	Kr 67,—	pr 1000 —
125 000 — Stk fl Mursten	» 46,—	» »
1500 — Hl Mørtel	» 1,55	» Hl

alt frit leveret paa Arbejdsplads Hjørnet af Enghavevej og Sønder Boulevard.

Betaling og Levering efter nærmere Aftale.«

Sagsøgerne anmodede derefter gentagne Gange de Indstævnte om at give nærmere Meddelelse om, hvorledes de ønskede Leveringen foretaget, men fik intet Svar herpaa, før det i Begyndelsen af Marts

1931 blev meddelt Sagsøgerne, at de Indstævnte var blevet uenige, og at Indstævnte Petri skulde udtræde af Samarbejdet. I April 1931 henvendte Sagsøgernes Sagfører sig til Indstævnte Hansen, der efter Sagsøgernes Anbringende mundtligt meddelte, at han mente, at Varen vilde kunne aftages i Maj og Juni Maaned.

Da der ikke fra de Indstævnte fremkom endelig Meddelelse om, hvornaar Levering ønskedes, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet de Indstævnte dømt in solidum til at aftage de i Slutsedlen anførte Varer til de angivne Priser.

I Skrivelse af 23 Juni 1931, efter Anlægget af nærværende Sag, tilskrev Indstævnte Petri Sagsøgerne, at t Grunden til, at Materialerne stadig ikke var aftaget, var den, at Lejemaalet med Københavns Kommune først var gaaet i Orden i Slutningen af Maj, at Indstævnte Hansen i Mellemtiden var udtraadt af Lejemaalet, samt at Indstævnte Petri var villig til at aftage Materialerne under visse nærmere angivne Forudsætninger.

Sagsøgerne vilde imidlertid ikke akceptere Indstævnte Petri som eneste Køber.

Fra Sagsøgernes Side gøres det til Støtte for deres Paastand gældende, at der ved Slutsedlen er afsluttet en endelig Handel, og at det var Meningen, at der skulde leveres i Løbet af en nærmere Tid, samt at Sagsøgerne vilde indrømme de Indstævnte en rimelig Kredit, men have Sikkerhed for Betalingen. Da de Indstævnte nu har ladet saa lang Tid hengaa uden at afgive Leveringsordre, mener Sagsøgerne, at de Indstævnte er pligtige at aftage og betale uden Henstand.

De Indstævnte har paastaet Frifindelse. Fra de Indstævntes Side anføres det, at de Indstævnte, da den omhandlede Slutseddell blev underskrevet, vel havde paatænkt at opføre et Garageanlæg paa et lejet Areal, men at Lejemaalet endnu ikke var afsluttet, da Slutsedlen blev underskrevet, hvorfor de Indstævnte ikke kunde afslutte nogen endelig Handel om Materialer til Byggeforetagendet. De Indstævnte vil da ogsaa kun have lovet at aftage de i Slutsedlen nævnte Materialer for det Tilfælde, at det af dem paatænkte Byggeforetagende virkelig kom til Udførelse, og Slutsedlen er efter de Indstævntes Formening kun et Tilbud om Levering af Materialer, hvilket ogsaa finder sit Udtryk i Slutsedlens Bestemmelse om, at Betaling og Levering skal ske efter nærmere Aftale.

De Indstævnte gør endvidere gældende, at det indenfor deres Branche er Kutyme, at en stedfunden Handel om Byggematerialer kun kommer til at gælde, hvis der bliver Brug for Materialerne. Den 30 Maj 1931 er der oprettet Lejekontrakt mellem de Indstævnte og Københavns Magistrat, men de Indstævnte har opgivet Gennemførelsen af det paatænkte Byggeforetagende og faar derfor ikke Brug for Materialerne.

De Indstævnte har derhos forklaret, at der ved Slutsedlen i hvert Fald ikke er indgaaet nogen endelig Aftale, da vigtige Dele af Overenskomsten er udskudt til senere Aftale og Enighed om de paagældende Punkter ikke er opnaaet.

Direktøren for det sagsøgende Selskab Frantz August Olsen Egelund, har som Vidne forklaret, at han forhandlede med de Indstævnte om Købet af de i Slutsedlen anførte Materialer, efter at Priserne i For-

vejen var opgivet til de Indstævnte pr Telefon. Ifølge Vidnets Forklaring omtalte de Indstævnte ikke, at Lejemaalet om Byggegrunden ikke var kommet i Orden, og det blev, da Forhandlingerne fandt Sted, mundtligt aftalt, at Levering skulde ske i Februar og Marts Maaned. Derimod lykkedes det ikke at opnaa Enighed om Betalingsvilkaarene, dette Spørgsmaal blev derfor udsat til senere Aftale. Vidnet var bekendt med, at Indstævnte Hansen skulde søge at skaffe Penge til Foretagendet.

Indstævnte Hansen har under Domsforhandlingen personlig forklaret, at de Indstævnte den 12 December 1930 forespurgte Direktør Egelund, om hans Selskab kunde levere Materialer og til hvilken Pris. Han nægter, at der blev truffet nogen endelig Aftale om Køb af Materialer, og der blev efter hans Forklaring ikke aftalt noget om, hvornaar og hvorledes Levering og Betaling skulde ske. Da de Indstævnte af Direktør Egelund fik forelagt Sluttedlen til Underskrift, underskrev de, uden at de tænkte sig, at der derved blev indgaaet nogen endelig Handel, idet Forhandlingerne med Magistraten om Leje af Grunden da endnu ikke var afsluttet. Lejemaalet kom senere i Orden, men Indstævnte Hansen er derefter udtraadt af Lejemaalet.

Indstævnte Petri har personlig forklaret, at det ved Forhandlingerne med Direktør Egelund blev omtalt, at de ventede at faa Kontrakt med Kommunen, der havde lovet de Indstævnte Kontrakten, men at det fra de Indstævntes Side udtrykkeligt blev sagt, at Købet var afhængigt af, at Foretagendet kom i Gang. Indstævnte Petri, der benægter, at det blev aftalt, at Levering skulde ske i Februar—Marts, har derhos forklaret, at det blev aftalt, at Betaling skulde ske paa sædvanlige Vilkaar, men at nærmere Aftale skulde træffes, hvis Foretagendet kom i Gang. Indstævnte Petri har endelig forklaret, at han af økonomiske Grunde ikke kan gennemføre det paatænkte Byggeforetagende.

Mod Sagsøgenes Benægtelse er det ikke bevist, at de Indstævnte har taget udtrykkeligt Forbehold om, at Købet af Materialer kun skulde gælde, saafremt det paatænkte Byggeforetagende blev iværksat, ligesom det ikke er godtgjort, at der hersker Kutyme som af de Indstævnte anført.

Sagen vil herefter være at afgøre paa Grundlag af det mellem Parterne oprettede Dokument. Da Sluttedlen imidlertid med Hensyn til 2 væsentlige Punkter henviser til senere Aftale, findes dens Virkning i det hele at maatte være afhængig af, at der mellem Parterne blev opnaaet Enighed om de Forhold, der ikke er afgjort ved Aftalen, og da en saadan senere Aftale ikke er truffet mellem Parterne, findes Sagsøgerne ikke at kunne gøre noget retligt Krav gældende mod de Indstævnte. Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Anledning af, at Dansk Typograf-Forbund havde udstedt Forbud mod, at et af dets Medlemmer arbejdede som Sætter-Trykker i et københavnsk Bogtrykkeri, indbragte Københavns Bogtrykkerforening Spørgsmaalet, om dette Forbud var berettiget, for en faglig Voldgift, og i Voldgiftsrettens Kendelse af 5 December 1930 hedder det:

»Den gældende Tarif indeholder ingen Regel, der forbyder eller tillader Medlemmerne af Københavns Bogtrykkerforening at beskæftige Sætter-Trykkere. Selv om det imidlertid maa antages, at Tariffen som almindelig Ordning forudsætter, at Personalet beskæftiges enten som Sættere eller Trykkere, kan dette ikke berettige Dansk Typograf-Forbund til at skride ind overfor Tilfælde, som maa siges at have kutymemæssig Hjemmel, ogsaa fra Tiden før Vedtagelsen af den gældende Tarif. — — —

Efter Voldgiftsrettens Opfattelse kan Dansk Typograf-Forbund da ikke modsætte sig, at Medlemmer af Københavns Bogtrykkerforening beskæftiger Sætter-Trykkere i tilsvarende Omfang, som det hidtil har fundet Sted.«

I Overensstemmelse hermed bestemtes det, at Forbundet burde tilbagekalde det paagældende Forbud.

Idet Dansk Typograf-Forbund i sit, den 12 December 1930 udkomne Medlemsblad bragte denne Kendelse til Medlemmernes Kundskab, bemærkede det:

»Det ovennævnte Forhold findes kun i en lille halv Snes Smaatrykkerier. Herefter maa ingen Medlemmer paatage sig Arbejde som Sættertrykkere her i København, medmindre Afdelingens Godkendelse i Forvejen maatte være opnaaet — — —«.

I Marts Maaned 1931 fik Sagsøgeren, Typograf Johs Carl Harder, Ansættelse som Sætter-Trykker hos Grosserer N P A Hansen, der samtidig startede et mindre Bogtrykkeri, og da han — som dengang var Medlem af Dansk Typograf-Forbund — er forblevet i bemeldte Stilling, uagtet Forbundet har forbudt ham at arbejde i den, er han ekskluderet af Forbundet.

Han har derefter — idet han har gjort gældende, at det af Forbundet overfor ham nedlagte Forbud er ulovligt — under denne mod Forbundet anlagte Sag paastaet dette kendt pligtig til at genoptage ham som Medlem.

Forbundet har paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført, at den ovennævnte Kendelse netop udtaler, at »Tariffen som almindelig Ordning forudsætter, at Personalet beskæftiges enten som Sættere eller som Trykkere, og den udelukker alene Dansk Typograf-Forbund fra overfor Medlemmer af Københavns Bogtrykkerforening at skride ind i saadanne Tilfælde, hvor Beskæftigelse af Sættertrykkere maa siges at have kutymemæssig Hjemmel ogsaa fra Tiden før Vedtagelsen af den gældende Tarif.«

Forbundet mener da, at det har fuld Frihed til at modsætte sig, at der ved Oprettelsen af nye Bogtrykkerier beskæftiges Sætter-Trykkere, og det har i saa Henseende henvist til, at Grosserer Hansen først har

startet sit Bogtrykkeri efter Tariffens Vedtagelse, og til, at han end ikke er Medlem af Københavns Bogtrykkerforening.

Yderligere har Forbundet gjort gældende, at Ekklusionen er hjemlet ved de for det gældende Love, i hvilke det under § 16 hedder:

»Det er Medlemmernes Pligt:

at overholde Forbundets Love og Tarifbestemmelser samt i alle Forhold vedrørende Arbejdsvilkaarene nøje at følge de af Forbundet givne Anvisninger, derunder ikke at slutte bindende Aftale om Pladstilbud, før Henvendelse er sket til Lokalkassereren i den paagældende By eller i København til Anvisningskontorets Bestyrer. Ukollegial Opførsel eller Forsøg paa Omgaaelse af Lovene, der har Besvigelse eller Modarbejdelse af Forbundet — eller en med dette gensidig Forening — til Hensigt — — — vil enten have øjeblikkelig Udelukkelse til Følge eller medføre Karantæne, som bestemmes af Forretningsudvalget i Henhold til Regler, som gives af Forbundsbestyrelsen«;

og ved de for Forbundets Københavns Afdeling gældende Love, i hvis § 6 det hedder: »Ethvert Medlem er pligtig at underkaste sig de Regler, som Lovene indeholder, Styrelsen giver, eller de Beslutninger, som vedtages paa Generalforsamlinger eller ved skriftlig Afstemning mellem Medlemmerne. Brud paa disse Bestemmelser og bedragerisk Adfærd kan medføre Karantæne eller have Udelukkelse til Følge, jfr Forbundslovene«, og i hvis § 7 det hedder: »Ingen maa acceptere en ansøgt eller tilbudt Plads, forinden Vedk har konfereret med Afdelingsledelsen«.

Da Udtrykkene i disse Lovbestemmelser findes at hjemle en Ekklusion i et Tilfælde som nærværende, og da de Sagsøgeren ved disse Bestemmelser paalagte Pligter ikke i et Tilfælde som det foreliggende findes utilbørligt at indskrænke hans Adgang til at søge Erhverv — hvorved særlig bemærkes, at det ikke paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger vil kunne statuere, at der med Hensyn til nyoprettede Bogtrykkerier gælder en Kutyme for Beskæftigelse af Sætter-Trykkere, som kunde gøre det overfor Sagsøgeren nedlagte Forbud ulovmedholdeligt — vil Forbundet være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Nr 266/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Albert Wæver Christensen (Bruun),

der tiltales for Tyveri.

Vestre Landsrets Dom af 7 September 1932: Tiltalte Hans Albert Wæver Christensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger

og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ejstrup, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Tiltalte Hans Albert Wæver Christensen 50 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Hans Albert Wæver Christensen ved 1 jydsk Statsadvokatur Anklageskrift af 3 August 1932 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 228 for Tyveri ved den 30 Maj 1932 om Eftermiddagen Kl ca 3 at have frastjaalet Skibstørrer Carl Petersen, Søgade 47, Havnen, Grenaa, et Herreguldur af Værdi ca 100 Kr, der beroede i en Lomme i Bestjaalnes Jakke, som var ophængt i den uaflaasede Entre paa Bestjaalnes ovennævnte Bopæl.

Tiltalte er født den 7 Juli 1904 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det i Anklageskriftet ommeldte Guldur, der beroede som der anført, er frakommet Skibstørrer Carl Petersen i Tiden fra den 29 Maj 1932 Kl ca 6½ Aften til den 30 s M Kl ca 6,50 Aften, samt at Uret den 14 Juni 1932 er pantsat for 5 Kr i Laanekontoret, Montanagade 6, Aarhus, af Tiltalte, der bor Skovvejen 113, Aarhus, og som i længere Tid havde været arbejdsløs bortset fra, at han rejste omkring og solgte Arbejdsløshedsblade.

Tiltalte har forklaret, at han den 30 Maj 1932 cyklede til Grenaa, hvor han om Eftermiddagen forhandlede Arbejdsløshedsblade bl a i Ejendomme i Søgade, uden at han dog vil vide, om han var inde i Ejendommen Søgade 47.

Tiltalte har benægtet at have stjaalet Gulduret, som han hævder at have købt den nævnte Eftermiddag for 5 Kr af en ham ubekendt Person, som han traf i Ebeltoft, hvortil Tiltalte var cyklet fra Grenaa. Overfor Politiet har Tiltalte forklaret, at han traf den ubekendte Person i Svendehjemmet, medens han i Retten har forklaret, at det skete paa en Beværtning, der efter Tiltaltes Formening ejedes af en Person ved Navn Olsen. Tiltalte har i Retten forklaret, at vedkommende forsikrede, at han kunde bevise, at Uret var hans Ejendom. Tiltalte sikrede sig dog ikke saadant Bevis, ligesom han ikke spurgte om den paagældendes Navn, Hjemsted eller Profession.

Den ubekendte Person har ikke kunnet findes efter det af Tiltalte opgivne vage Signalement.

Efter Sagens Oplysninger maa Tiltalte antages at være set komme ud fra Ejendommen Søgade 47 ca Kl 3 den omhandlede Eftermiddag.

Ved det foreliggende findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det Forhold, hvorfor han er sat under Tiltale, og han vil herefter være at anse for Tyveri efter Straffelovens § 228 med en Straf, der i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fængkost i 40 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

M a n d a g d e n 2 4 O k t o b e r .

Nr 235/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Jens Villadsen (Bruun),

der tiltales for Uterlighed.

Dom afsagt den 4 Maj 1932 af Københavns Amts søndre og Amager Birks Ret: Tiltalte Jens Villadsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fængkost i 60 Dage. Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Fensager, 100 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1932: Tiltalte Jens Villadsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fængkost i 2 Maaneder. Med Hensyn til Bestemmelsen om Sagsomkostningerne bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Repsdorph, 80 Kr, udredes af det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket til Højesteret af Tiltalte.

Som det fremgaar af Landsrettens Dom er Tiltalte frifundet, forsaavidt angaar det ham af Pigen Ruth Hentrich Hansen paa-sigtede Forhold. Da det efter alt foreliggende og særligt under Hensyn til, at Eva Illum Pedersens Meddelelse til Moderen om

det af Tiltalte overfor hende udviste Forhold er fremkommet efter Samtale med og i Henhold til Opfordring fra ovennævnte Ruth Hansen, findes betænkeligt at lægge Eva Pedersens Forklaring til Grund ved Sagens Paadømmelse, vil Tiltalte være at frifinde. Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Jens Villadsen bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder de ved Underrettsdommen og Landsrettsdommen fastsatte Salærer og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun 100 Kroner udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 2 April 1932 fra Statsadvokaten for Sjælland er Skomager Jens Villadsen, boende Brostykkevej 47, Hvidovre, sat under Tiltale til Straf efter Straffelovens § 176, jfr § 173, for uterligt Forhold ved paa sin ovennævnte Bopæl

1) (II) den 27 Januar 1932 at have lagt sin ene Arm om Halsen paa Pigen Ruth Hentrich Hansen, født den 9 Marts 1921, og samtidig befølt hende i Skridtet udenpaa Benklæderne,

2) (I) den 1 Marts 1932 først at have taget Pigen Eva Illum Petersen, født den 10 April 1920, paa Skødet, stukket sin Haand ind under hendes Benklæder og befølt hende i Skridtet og paa Maven samt derefter trykket hende ind til sig og kysset hende.

Tiltalte er født i Aalborg den 22 Februar 1898 og har ikke tidligere været tiltalt eller straffet.

Han har under Sagen nægtet sig skyldig.

1.

Pigen Ruth Hentrich Hansen har inden Retten afgivet følgende Forklaring:

Den 27 Januar 1932 Kl ca 18 var hun i Tiltaltes Butik for at hente nogle Sko, der havde været til Reparation. Saasnaert hun kom ind i Butiken, saa hun Skoene paa Disken, men Tiltalte sagde, at Skoene var ikke færdige, og det blev han ved med at sige nogle Gange, selv efter at Ruth havde sagt, at de jo stod paa Disken. Tiltalte kom saa frem foran Disken, hvor Ruth stod, og lagde sin højre Arm om Halsen paa hende, medens han stak den venstre Haand op under hendes Kjole og befølte hende paa Benene uden paa Benklæderne op til Skridtet. Tiltalte sagde ikke noget som helst herunder. Ruth sagde til ham, at han maatte ikke, og »snurrede sig rundt« fra ham; hun fik saa Skoene og løb hjem.

Ruth fortalte ikke sin Bedstemoder, hos hvem hun bor, noget om det passerede, da hun kom hjem; det var først efter at den nedennævnte Eva Illum Petersen omkring den 1 Marts 1932 havde fortalt hende om sine

Oplevelser hos Tiltalte, at Ruth paany kom i Tanker om det passerede og da fortalte det.

Tiltalte har overfor Pigens Forklaring hævdet, at denne er pure Opspind. Han har overhovedet ikke kunnet erindre at have set Ruth, før han saa hende her i Retten, og han kan heller ikke erindre, at han nogensinde overfor en lille Pige, der vilde hente Sko skulde have benægtet, at disse var tilstede eller lignende.

Tiltalte har under Sagen søgt at fremskaffe Dokumentation for eller i hvert Fald sandsynliggøre, at Ruth Hansen den 27 Januar 1932 har været hos en anden Skomager end Tiltalte, men saadan Dokumentation eller Sandsynliggørelse er ikke tilvejebragt, idet tværtimod Ruths Forklaring om at have været hos Tiltalte er bestyrket ved Vidneforklaring af hendes Bedstemoder, der har set hende komme fra Skomageren ad Vejen fra Tiltaltes Butik.

2.

Pigen Eva Illum Petersen har inden Retten afgivet følgende Forklaring:

Den 1 Marts 1932 ved 8-Tiden om Morgenen var hun nede i Tiltaltes Forretning for at hente noget Fodtøj, der var til Reparation. Tiltalte var alene, og da hun kom ind, gik han om foran Disken og satte sig paa en Stol og løftede hende op paa Skødet, idet han samtidig med sin ene Arm tog hende om Livet og stak den anden Haand op under hendes Benklæder, kildede hende i Skridtet og puttede Haanden længere op paa Maven eller Brystet af hende og sagde, at hun var dejlig varm. Tiltalte snakkede herunder til hende om Skoene, og da han havde sidet lidt med hende paa Skødet, rejste han sig og gik ud bagved, idet han sagde, han skulde »ud at tisse«; kort efter kom han tilbage og tog nu Eva om Livet og vilde kysse hende, hvilket ogsaa skete, men paa Kinden. Da Eva nu begyndte at græde, slap Tiltalte hende, gav hende 25 Øre og paalagde hende at tie stille med det passerede.

Eva løb saa hjem; hun sagde ikke straks noget til sin Moder, for hun kunde ikke lide at tale om saadan noget; efter at hun havde været i Skole, talte hun om Eftermiddagen med Ruth Hansen og fortalte Ruth, hvad der var sket; Ruth sagde saa, at hun skulde sige det til sin Moder, og det gjorde hun straks efter.

Tiltalte har benægtet Rigtigheden af Evas Forklaring. Det er rigtigt, at Eva var i Forretningen den paagældende Dag for at hente et Par Sko, og det er rigtigt, at Tiltalte satte sig ud paa Stolen foran Disken og sad der og snakkede med Pigen. Han har muligvis lagt Armen om hende og muligvis ogsaa givet hende et Dask eller knebet hende i Siden, men dette har ikke været med nogensomhelst uterlig Hensigt. Han har saa tit pjanket lidt med de Børn, der kom i Butiken, men uden anden Hensigt end at være venlig mod dem.

Det er rigtigt, at Tiltalte under Evas Ophold i Butiken forlod denne og bad Eva vente et Øjeblik; det var, fordi han skulde ud at se til Komfuret, som han var ifærd med at tænde op i; han benægter bestemt at have sagt til Eva, at han skulde »ud at tisse«.

Det er endvidere rigtigt, at han gav Eva 25 Øre, da hun gik; om Grunden hertil forklarer Tiltalte, at han og hans Broder, der bor samme

Sted som Tiltalte, havde været ude at more sig lidt om Aftenen, og det havde deres gamle Moder været noget ked af og havde bebrejdet Tiltalte det. Om Morgenen var Tiltalte saa i noget daarligt Humør, og da Eva kom ned i Butiken, glad og smilende som altid, blev han saa opmuntret heraf, at han gerne vilde være god imod hende og derfor gav hende den 25-Øre.

Ruths Bedstemoder og Evas Moder har inden Retten forklaret, at den af Pigerne i Retten givne Forklaring er i nøje Overensstemmelse med den Forklaring, Pigerne straks afgav til dem. Evas Moder har tilføjet, at Eva den paagældende Morgen var paafaldende længe borte, hvilket Moderen paatalte.

Retten maa efter det foreliggende finde det ubetænkeligt at lægge de nævnte Pigers trods Gentagelser uændrede og efter Pigernes Fremtræden og Fortællemaade troværdige Forklaringer til Grund ved Sagens Paadømmelse, og Tiltalte vil herefter være at anse skyldig i de ham ved Anklageskriftet paasigtede Forhold.

I Medfør af Straffelovens § 176, jfr 173 findes den af Tiltalte forskyldte Straf at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Fensager, 100 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Københavns Amts søndre og Amager Birks Ret den 4 Maj 1932 afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Jens Villadsen til Frifindelse, dels af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Efter den indankede Doms Afsigelse er der med Hensyn til Forhold 1 tilvejebragt Oplysninger, der tyder paa, at den omhandlede, den 27 Januar 1932 foretagne Reparation af Fru Bodil Hansens Sko ikke er udført paa Tiltaltes Værksted. Herefter kan det ikke antages, at Tiltalte har gjort sig skyldig i dette Forhold, og han vil derfor for saa vidt være at frifinde.

Derimod maa det billiges, at Tiltalte med Hensyn til Forhold 2 i Henhold til de i Dommen anførte Grunde er anset efter de nævnte Lovbestemmelser. Den af ham for dette Forhold forskyldte Straf findes paasende at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved udateret Kontrakt udlejede de Sagsøgte, A/S Østerbrogade 104, til Sagsøgeren, Trikotagehandler Chr Jørgensen, fra 15 Oktober 1923 en Butiksløjighed, nemlig »1ste Butik tilhøjre for Gadedøren« i nævnte Ejendom, idet det i Kontrakten bl a fastsattes:

»I Ejendommen Østerbrogade 104 og 106 maa ikke udlejes til nogen konkurrerende Trikotage- og Manufakturforretning, saalænge Herr Chr Jørgensen er Lejer i No 104.«

I August 1931 udlejede de Sagsøgte til Firmaet Torben Olsen & Co en Butiksløjighed, nemlig 2den Butik tilvenstre fra Gadedøren, i Ejendommen Nr 104 til Herrelingeriforretning.

Sagsøgeren, der betragter det nysnævnte Lejemaal, der traadte i Kraft den 17 Oktober 1931, som værende i Strid med den ovennævnte Klausul i Sagsøgerens Kontrakt, og som uden Resultat har nedlagt udenretlig Indsigelse derimod overfor de Sagsøgte, paastaar under nærværende Sag disse dømt til at foranledige, at Firmaet Torben Olsen & Co straks og for Fremtiden hører op med fra dets ovennævnte Butik at forhandle Varer, som føres af Sagsøgeren i hans anførte Trikotageforretning, derunder særligt følgende Varer:

- 1) Uldne Herreveste,
- 2) Pull-overs,
- 3) Sleep-overs,
- 4) Vanter,
- 5) Tørklæder,
- 6) Stof- og Skind Handsker,
- 7) Sokker,
- 8) Sportsstrømper,
- 9) Alle Slags Slips,
- 10) Herreundertøj,
- 11) Pyjamas,
- 12) Natskjorter,
- 13) Seler,
- 14) Ærmeholdere,
- 15) Sokkeholdere,
- 16) Lommetørklæder,
- 17) Damestrømper.

Sagsøgeren paastaar derhos de Sagsøgte dømt til at betale Sagsøgeren en Erstatning for Næringstab, beregnet efter 200 Kr pr Maaned, fra 17 Oktober 1931 at regne og foreløbig indtil Sagens Afslutning. Subsidiært paastaas Erstatningen fastsat efter Rettens Skøn. Endelig paastaas af Erstatningsbeløbet Renter 5 pCt pro anno fra Stævningens Dato, den 10 November 1931.

De Sagsøgte paastaar i enhver Henseende Frifindelse.

Under 5 Oktober 1931 har de Sagsøgte forelagt Grosserer-Societetets Komite Tilfældet med Forespørgsel om, hvorvidt ovenciterede Klausul i Sagsøgerens Kontrakt er til Hinder for, at der i Ejendommen udlejes en Butik udelukkende til »Herrelingeriforretning«. I Besvarelse heraf

henviste Komiteen under 16 s M til et af Komiteen den 6 Februar 1931 afgivet Svar, saalydende:

»I Skrivelse af 29 f M har De forespurgt, hvorvidt følgende Forretninger kommer ind under Begrebet »Manufakturhandel«: Herrekonfektion, Damekonfektion, Herrelingeri, Damelingeri, Trikotage (Specialforretning).

I den Anledning skal Komiteen, uden at komme ind paa Retsforholdet vedrørende de omskrevne Udlejningsaftaler, efter indhentede Oplysninger meddele, at saaledes som Forholdene i de senere Aar har udviklet sig i hvert Fald her i København i den paagældende Henseende, kan Specialforretninger af den omskrevne Art formentlig ikke siges at falde ind under Begrebet »Manufakturhandel«.

Fællesudvalget for »Dansk Textil Union«, der er en Sammenslutning af alle Landets Butikshandlerforeninger indfor Manufaktur- og Tricotagebranchen, har den 27 Oktober 1931 paa Sagsøgerens Forespørgsel derom udtalt, at der ikke er noget usædvanligt i, at de under 1—16 anførte Varer føres i en Trikotageforretning eller i en Trikotage- og Manufakturforretning, at der ikke er noget usædvanligt i, at de anførte Varer føres i en Herrelingeriforretning, og at den ovennævnte Herrelingeriforretning, naar den fører de nævnte Varer, efter Unionens Mening maa siges at være en med Sagsøgerens Forretning konkurrerende Trikotage- og Manufakturforretning.

De Sagsøgte kan ikke erkende, at de ovennævnte 17 Artikler i nogen nævneværdig Grad har været ført i Sagsøgerens Forretning forud for denne Sag, eller at Firmaet Torben Olsen & Co fører disse Artikler.

Sagsøgeren har som Part forklaret, at han lige siden Lejemalets Indgaaelse har ført i sin Forretning de anførte 17 Artikler, som han skønmæssig mener repræsenterer lidt over Halvdelen af hans Omsætning.

Skindhandsker har Sagsøgeren dog kun ført i de sidste 2 a 3 Aar. Iøvrigt sælger han væsenligst Herreunderbeklædning i indtil 20 Kvaliteter. Sagsøgeren er Fabrikant. Han har dog ingen Strikkemaskine, men fremstiller hækledede og haandsyede Ting, derunder Børnetøj.

Da den af Firmaet Torben Olsen & Co drevne Herrelingeriforretning efter det oplyste ikke findes at kunne anses som nogen med Sagsøgerens Forretning »konkurrerende Tricotage- og Manufakturforretning«, vil som Følge heraf de Sagsøgte Frifindelsespaaestand i det hele være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren efter Omstændighederne have at tilsvare de Sagsøgte 150 Kr.

Nr 246/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Thorvald Viggo Georg Hansen (Kondrup),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 12 August 1932: Tiltalte Thorvald Viggo Georg Hansen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 18 Maa-
neder. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den
for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører P Bornemann, 50 Kr,
udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket
dels af Tiltalte dels af det offentlige.

Den i Dommen anførte af Københavns Byret den 15 Sep-
tember 1927 afsagte Dom er forandret ved den straks efter an-
førte af Østre Landsret den 25 Oktober 1927 afsagte Dom.

Tiltalte har vedtaget forskellige Bøder blandt andet for Vold.
Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen
anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden
findes at burde forlænges til 2 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande,
dog at Straffetiden bestemmes til 2 Aar. I
Salær for Højesteret til Højesteretssagfører
Kondrup betaler Tiltalte Thorvald Viggo Georg
Hansen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Kø-
benhavns Byrets 9 Afdeling, tiltales Thorvald Viggo Georg Hansen for

1) Krænkelse af Blufærdigheden ved en Aften kort før Jul 1931 paa
sin Bopæl Halfdansgade 53, 4, i uterlig Hensigt at have grebet Pigen
Jonna Poula Stenderup, født den 28 Februar 1916, om Livet og bøjet
hende bagover og kysset hende;

2) en Aften i Begyndelsen af Maj 1932 paa sin nævnte Bopæl at
have lagt sig i Sengen hos sin Datter Tove Elisabeth Hansen, født den
15 August 1916 og befølt hende samt opfordret hende til at pleje Sam-
leje med sig;

3) Krænkelse af Blufærdigheden ved den 7 Juni 1932 om Aftenen i
sin nævnte Lejlighed i uterlig Hensigt at have løftet Kjolen paa Pigen
Inger Marie Lorentzen, født den 19 August 1916, samt fremsat i høj
Grad utugtige Udtalelser overfor hende.

Tiltalte, der er født den 14 Februar 1889, er tidligere anset ved

1) Den kgl Landsover- samt Hof- og Stadsrets Dom af 7 Januar 1908 efter Straffelovens § 173, § 176 sammenholdt med § 173 og tildels tillige med § 168 samt § 181 med Forbedringshusarbejde i 6 Aar,

2) Københavns Byrets Dom af 15 September 1927 efter Straffelovens § 229, 4, jfr § 54 med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

3) Østre Landsrets Dom af 25 Oktober 1927 efter Straffelovens § 238, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage,

4) Københavns Byrets Dom af 19 Marts 1929 efter Straffelovens § 238, jfr Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage og

5) Københavns Byrets Dom af 12 November 1929 efter Straffelovens § 229, jfr § 64, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

a d I. Jonna Poula Stenderup har som Vidne forklaret, at hun er Skolekammerat med Tiltaltes Datter Tove; en Aften i afvigte Vinter lidt før Jul gik hun op for at aflevere en Bog til Tove. Tiltalte lukkede op for hende og svarede paa hendes Spørgsmaal efter Tove, at Tove ikke var hjemme, men hun kunde godt komme ind til ham. Da hun kunde se, at han var fuld, vilde hun ikke ind, men Tiltalte greb hende om Livet og bøjede hende bagover og kyssede hende paa Munden, og han sagde, at hun ikke fik Lov at gaa, før hun lovede at komme igen en anden Aften, naar han var alene. Hun lovede ham dette for at slippe fra ham, men hun har ikke siden været i Toves Hjem, og hun har fortalt Tove Grunden til, at hun ikke mere vil derop.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt, idet han har forklaret, at han en Aften kort før Jul paa sin Bopæl har kysset Jonna Stenderup, som han regnede med var 16 Aar, paa Munden, men hævder, at det ikke skete i uterlig Hensigt, men nærmest i Kaadhed, og at det skete i Overværelse af en Arbejdskammerat Viggo Petersen og hans egen Søn. Han bemærker dog, at disse sad inde i Stuen, mens han stod ude i Korridoren med Pigen.

a d II. Frk Britta Petersen, der er Søster til Tiltaltes i 1930 afdøde Hustru, har til Politiet anmeldt, at Tiltaltes Datter Tove til hende har beklaget sig over, at hendes Fader en Aften forsøgte at faa Samleje med hende, hvilket dog ikke lykkedes. Tove Hansen har forklaret, at hendes Fader en Aften i Begyndelsen af Maj Maaned f A kom fuld hjem; da hun vaagnede, sad han paa Sengekanten, han lagde sig derefter ovenpaa Dynen hen over hende, saaledes at hans Ben laa hver paa begge Sider af hende. Han spurgte derefter, »om han maatte«, og hun var ikke i Tvivl om, at han hentydede til Samleje. Da hun ikke vilde have noget at gøre med ham, plagede han hende en 5—10 Minutter derom, idet han sagde, at hun var gammel nok til det, og spurgte, om hun ikke selv trængte, for det gjorde han, men da hun stadig bad ham gaa, rejste han sig, og efter at have siddet lidt og halvsovet paa Sengekanten, gik han over i sin egen Seng, idet han sagde: »Aah, hvor er jeg fuld«.

Efter Moderens Død har han, inden dette passerede, taget paa hende paa en Maade, der var hende fremmed, og som hun ikke kunde lide;

han kunde ikke lade hende gaa i Fred og skulde altid tage paa hende, selv om der ikke var nogen Grund til det.

Tiltalte hævder, at han ved den paagældende Lejlighed ikke har haft til Hensigt at være uterlig overfor Barnet, men at hun maa have misforstaaet ham; han kan iøvrigt ikke huske Enkelthederne fra den omhandlede Nat. Han mener, han sad paa Sengekanten, men det er muligt, at han, halvfuld og søvniq som han var, kan være faldet hen over Sengen.

Koksopbærer Carl Nielsen, der bebor det ene Værelse af en 2 Værelsers Lejlighed, hvoraf Tiltalte bebor det andet, har som Vidne forklaret, at han, saa vidt han husker, Tirsdag den 7 Juni d A hen ad Aften, det var i hvert Fald mørkt, sammen med en Kammerat Viggo Herman Christiansen, kom gaaende hen ad Gaden, da han saa Tove staa nedenfor Gadedøren grædende; han spurgte hende, hvad der var i Vejen, om hun havde Tandpine, eller om hendes Fader havde slaaet hende, dertil svarede hun, at hendes Fader havde slaaet hende, og paa hans Spørgsmaal om, hvorfor han havde slaaet hende, fortalte hun, at hendes Fader vilde have fat i Inger, og han havde sagt, om han maatte slikke hende (Inger), og hun fortalte videre, at hendes Fader ogsaa havde været efter hende et Par Gange, han havde blandt andet spurgt hende, om hun var uskyldig, og om hun ikke »trængte til det, for det gjorde han«, »saafremt hun ikke var uskyldig, saa kunde hun jo godt«.

Vidnet, der herefter var paa det rene med, at her forelaa noget galt, tilbød at følge hende hen paa Politistationen for at gøre Anmeldelse, men dette vilde Tove ikke, hun sagde derimod, at hun den næste Dag vilde spørge Faderen, om hun maatte komme ud at tjene, og saafremt hun ikke fik Tilladelse hertil, vilde hun selv anmelde ham til Politiet.

Viggo Herman Christiansen har forklaret ganske overensstemmende hermed.

a d III. Inger Marie Lorentzen har forklaret, at hun har boet i Kvarteret. Tirsdag den 7 Juni d A om Aftenen kom hun paa Gaden i Snak med Tiltalte, som hun gennem længere Tid har kendt; han har aldrig før været nærgaaende eller uartig i Ord overfor hende, og derfor gik hun trygt med ham, da han spurgte, om hun vilde med op og have en Taar Kaffe. Tiltalte havde paa hendes Spørgsmaal, om Tove og Henry var hjemme, svaret, at det var de, og hun vilde ikke være gaet med ham op, dersom Tove og Henry ikke var hjemme. Paa Vejen op ad Trappen blev hun betænkelig, for hun fik Tvivl om, hvorvidt Tove virkelig var hjemme, og hun sagde, at hun alligevel ikke vilde med op. Tiltalte trak hende da i Armen og førte hende med op. Medens de stod her, kom Tove op ad Trappen, og de gik ind. Tiltalte bad nu Tove om at hente Brød til Kaffe. Vidnet sagde, at hun vilde gaa med Tove efter Brød, men det forbød Tiltalte hende, og da Tove ikke vilde gaa uden hende, gav han Tove en Lussing, hvorefter Tove gik.

Vidnet gik nu hen til Vinduet, som var aabent, for at kigge efter Tove — hun var nemlig ked af at være alene med Tiltalte — og han kom da hen til hende og løftede hendes Kjole op. Han spurgte, »om han maatte slikke hendes Kusse«, og han holdt fast med begge Hænder om hendes Liv og klemte til. Hun gav sig nu til at skrive ud af Vinduet.

Han bød hende lade være med at skringe, og han slap hende og satte sig paa en Stol.

Tiltalte har erkendt, at han i Kaadhed har løftet hende op, og at Vidnet da skreg, hvorfor han sagde, at han ikke vilde gøre hende noget; han benægter iøvrigt Rigtigheden af Vidnets Forklaring.

Ved de saaledes afgivne Forklaringer skønnes der at være tilvejebragt Bevis for, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de Forhold, han anklages for, og han vil herefter i Medfør af Straffelovens § 185 og § 161, jfr § 46, være at anse med en Straf, der passende vil kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

O n s d a g d e n 2 6 O k t o b e r .

Nr 204/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Christian Nissen og Anker Paulsen (F Bülow),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 210, jfr § 52 II.

Vestre Landsrets Dom af 30 Juni 1930: Tiltalte Anker Paulsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte Christian Nissen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i een Maaned. Sagens Omkostninger udredes for to Trediedeles Vedkommende af Tiltalte Nissen og for den resterende Trediedels Vedkommende af det offentlige, dog saaledes at Tiltalte Nissen alene betaler til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Blom, i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Nissen, dels af det offentlige for begge de Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at det af de Tiltalte udviste Forhold er henført under de der anførte Straffebestemmelser. Straffen findes at burde bestemmes for Tiltalte Nissen til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og for Tiltalte Paulsen til lige Fængsel i 20 Dage. For Tiltalte Paulsens Vedkommende findes Straffens Fuldbyrkelse at burde ud sættes under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser.

De Tiltalte vil in solidum have at betale Sagens Omkostninger, dog at Nissen alene betaler Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer.

Thi kendes for Ret:

Christian Nissen og Anker Paulsen bør henhættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Nissen i 60 Dage og Paulsen i 20 Dage.

For Paulsens Vedkommende udsættes Straffens Fuldbyrkelse, og Straffen bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser overholdes.

De Tiltalte betaler een for begge og begge for een Sagens Omkostninger, dog at Nissen alene betaler til Landsretssagfører Blom i Salær for Landsretten 80 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kroner.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler de Tiltalte een for begge og begge for een 120 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Christian Nissen og Anker Paulsen ved 3 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 9 Juni 1932 i Medfør af Retsplejelovens § 687, III Stk, sat under Tiltale til at lide Straf for Forsøg paa ulovlig Tvang efter Straffelovens § 210, jfr § 46, eventuelt sammenholdt med Kp V i følgende Anledning:

Christian Nissen, der havde indkaldt til Møde paa »Apollo« i Haderslev den 21 Marts 1932 for at protestere mod »fortsat økonomisk Forfølgelse af vore Hjem«, holdt paa Mødet en Tale, i hvilken han i voldsomme Udtryk protesterede mod Regeringens og Kreditforeningernes Politik og opfordrede Mødets ca 2000 Deltagere til Boykott af Købere af Ejendomme solgt ved Tvangsauktion, idet saadanne Købere ifølge en af Nissen forfattet Resolution vilde være »at betragte som fredløse Mænd, for hvis personlige Sikkerhed ingen kunde paatage sig Ansvar«. Til Mødet var indbudt bl a Kreditforeningsdirektør Callø, Haderslev, og da denne ikke havde givet Møde, afsendte Nissen med Tilslutning fra Mødedeltagerne en Deputation paa 20 Mand for at bringe ham tilstede. Da dette ikke lykkedes, afsendtes en ny Deputation paa 50 Mand, og da

Færdig fra Trykkeriet den 2 November 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolskretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 20

Onsdag den 26 Oktober.

Direktør Callø stadig nægtede at indfinde sig, begav saavel Nissen som hele den øvrige Forsamling, der paa Grund af Nissens Tale var i en meget ophidset Tilstand, sig til Kreditforeningens Bygning for at faa Direktøren i Tale, under saadanne Omstændigheder, at Mødedeltagernes Fremmøde maatte siges at indeholde en Trusel om Vold mod Direktøren, saa at der maatte sættes Politivagt udenfor Kreditforeningens Bygning for at forhindre Voldsomheder. Under Opholdet her sprang Sigtede Anker Paulsen over Afpærringen ind i Kreditforeningens Have og raabte herfra ud til Mængden: »Kammerater, vil I være med til at storme denne Bygning«.

Den af Forsamlingen og Sigtede Paulsen saaledes udviste Adfærd, for hvilken Sigtede Nissen bærer Hovedansvaret, maatte af Direktør Callø med Rette opfattes som en Trusel om Vold for derved at bringe Kreditforeningen til at ændre Politik overfor Landmændene.

Tiltalte Nissen er født den 29 November 1885 og Tiltalte Paulsen den 29 Marts 1894. Ingen af de Tiltalte ses tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Under den i Anklageskriftet ommeldte Tale havde Tiltalte givet Udtryk for sin Forbavselse over, at ingen af de Indbudte var mødt, og efter Opfordring af Tiltalte blev de i Afklageskriftet omhandlede Deputationer sendt til Kreditforeningsdirektør Callø for at foranledige, at han kom til Stede. Da den første Deputation ved sin Tilbagekomst meddelte, at Callø ikke vilde komme, vakte dette stærk Harme i Forsamlingen, og Ophidselsen steg yderligere da ogsaa den anden Deputation paa 50 Mand, for hvilken Tiltalte var Ordfører, gik forgæves. Da Mødet var afsluttet med Vedtagelsen af den i Anklageskriftet nævnte Resolution, der blandt andet indeholdt »en Misbilligelse af Laaneinstitutionernes manglende Beredvillighed til at medvirke til en retfærdig Ordning af Gældsspørgsmaalet«, gik Tiltalte sammen med en stor Del af Mødedeltagerne til Kreditforeningen, foran hvilken der samlede en Menneskemængde, hvis Størrelse af forskellige af de under Sagen som Vidner afhørte Personer anslaaes til ca 1000 Personer. Allerede inden den første Deputations Ankomst til Kreditforeningen var der ved denne stillet Politivagt, der forstærkedes, inden den anden Deputations Ankomst, og tilsidst havde Politimesteren med hele Byens Politistyrke taget Opstilling foran Bygningen. Da Stemningen i den forsamlede Mængde var ophidset, hvilket gav sig Udtryk i haanende Tilraab til Direktør Callø og Forslag

om at storme Bygningen, gav Politimesteren Ordre til at rydde Pladsen, idet Opfordringer fra Tiltalte Nissen til Mængden om at skilles havde vist sig frugtesløse. Politiet dannede herefter Kæde, og det lykkedes at trænge Mængden tilbage uden at gøre Brug af Stavene.

Om det under Mødet i »Apollo« og foran Kreditforeningen passerede har Tiltalte Nissen forklaret, at han, da han foreslog Afsendelse af en Deputation paa 20 Mand til Kreditforeningsdirektør Callø, mulig har brugt Udtrykket, at de skulde hente Callø, men hans Mening var kun, at de skulde anmode Callø om at komme til Stede. Da denne Deputation vendte tilbage med uforrettet Sag, sagde Tiltalte: »Saa send 50«; derimod bestrider han at have spurgt Forsamlingen, om disse 50 Mand skulde bære Callø ned paa »Apollo«, men om det er sagt af andre i Forsamlingen, ved han ikke. Forslaget om, at alle skulde gaa til Kreditforeningen, blev fremsat fra Forsamlingen; der var ingen Diskussion herom, men ved Tiltaltes Indgriben blev det vedtaget at afslutte Mødet, førend man gik til Kreditforeningen. Inden Politiet trængte den foran Kreditforeningen forsamlende Mængde tilbage, opfordrede Tiltalte dem til at forlade Stedet, men han husker ikke, at der ved denne Lejlighed lød stærke Protester fra Forsamlingen og Raab om, at Bygningen skulde stormes. Endelig har Tiltalte erkendt, at han, efter at de fornævnte Begebenheder havde fundet Sted, har skrevet en i Dagbladet »Modersmaal« optaget Artikel, hvori det blandt andet hedder:

»Nu kommer vi til Apollomødet Nr 2. Jeg skrev i Annoncen:

Nu skal det være Slut, —

og det vilde vi vise ved et Protestmøde. — Det maatte altsaa være den Kendsgerning, der skulde slaas fast. Det maatte være det Spørgsmaal, Mødets Ledelse maatte have besvaret bekræftende. Derfor havde vi indbudt de 4 Herrer, for at de kunde faa en Forstaaelse af vor Beslutning gennem de Forhandlinger, der vilde blive ført paa Mødet.

Da D'Hrr ikke kom, var det jo umuligt at faa bibragt dem den virkelige Forstaaelse af, at det nu ogsaa virkelig skulde være Slut. En saadan Erkendelse er nemlig noget, der skal opleves for at blive forstaaet tilfulde. Skræk, som man kun tænker sig, kan glemmes — men Skræk, som opleves, huskes længe.

Derfor blev der sendt 20 Mand efter Direktør Callø — og derefter 50 Mand mere — og derfor gik vi alle til Kreditforeningen for, at det sindbilledlig kunde lykkes os at bibringe ikke saa meget Callø, men navnlig Offenligheden Forstaaelsen af:

at nu skal det være Slut...«

Tiltalte Anker Paulsen har forklaret, at han, der havde deltaget i Mødet i »Apollo« og var fulgt med Folkemængden til Kreditforeningen, sprang over Rækværket til Kreditforeningens Have, idet han raabte ud mod Forsamlingen: »Kammerater, vil I være med til at storme hen til denne Bygning«. Det var hans Mening, at man ikke skulde lade sig hindre i at komme ind og tale med Kreditforeningsdirektør Callø. Iøvrigt vil han ikke nærmere have overvejet Betydningen af, hvad han sagde, idet han ligesom de andre Deltagere i Mødet var kommen i Bevægelse og havde mistet Besindelsen. Fra alle Sider i Forsamlingen havde der nemlig lydt Raab om, at man vilde se eller tale med Direktør Callø, ligesom

der ogsaa fra flere Sider, før Tiltalte opfordrede til at storme, var fremkommen tilsvarende Opfordringer.

Direktør Callø har forklaret, at den udenfor Kreditforeningen forsamlede Mængde raabte Ord som Kryster, Kujon, Lump og Karl til ham, og at der faldt Udtalelser om, at de vilde have fat i ham. Endvidere har han hørt, at Tiltalte Nissen under en Tale, hvori han opfordrede Forsamlingen til at fjerne sig, ytrede, at de nok en anden Gang fik fat i den Kryster. Om sit Syn paa Situationen har Callø til en Politirapport forklaret, at Mængden var saa ophidset, at han anser det for ganske givet, at den vilde have øvet Vold mod ham og Kreditforeningens Personale, saafremt de kunde komme ind. Han har derhos i Retten udtalt, at han havde overvejet, hvad han vilde foretage sig for at beskytte sin Familie, hvis Bygningen virkelig blev stormet. Endvidere fremgaar det af hans Retsforklaring og af en Skrivelse, han har tilstillet Retten, at han opfattede Forsamlingens Holdning saaledes, at man vilde terrorisere ham til at tale til Forsamlingen, og at man vilde afskrække ham fra at sætte Ejendomme til Tvangsauktion.

Ved disse Forklaringer samt ved Tiltaltes ovennævnte Artikel i Dagbladet »Modersmaalet« den 30 Marts 1932 maa det i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger, derunder særlig Forklaringer afgivne af tilstedeværende Politimænd, Journalister samt Kreditforeningens Personale, anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte under Mødet i »Apollo« i høj Grad har ophidset Stemningen mod Direktør Callø, at han har bevæget den ophidsede Forsamling til at gaa til Kreditforeningen, og at han samtidig med, at han udenfor Kreditforeningen opfordrede Forsamlingen til at skilles, har omtalt Direktør Callø paa en i høj Grad haanlig og nedsættende Maade. Under disse Omstændigheder maatte Tiltalte være klar over, at han ikke kunde udøve tilstrækkeligt Herredømme over Mængden, og at der uanset Politiets Tilstedeværelse kunde være Fare for, at de mest ophidsede Personer vilde trænge ind i Bygningen, hvilket under den mod Direktør Calløs Person opagiterede Stemning indeholdt en Fare for Vold mod Direktøren. Det af Tiltalte udviste Forhold vil herefter, idet Callø ikke har ladet sig tvinge ved den overfor ham iværksatte Trusel, være at tilregne ham efter Straffelovens § 210, jfr § 52, 2 Punkt.

Den af Nissen forskyldte Straf findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i een Maaned.

Ved den af Anker Paulsen afgivne Forklaring i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger maa det anses bevist, at han har rettet en Opfordring til den forsamlede Mængde om at storme Kreditforeningsbygningen, hvilket af de ovenfor anførte Grunde og under Hensyn til, at det ikke kan anses oplyst, at nogen har fulgt den af ham fremsatte Opfordring, vil være at tilregne ham efter Straffelovens § 210, jfr § 52, 3 Pkt. Under Hensyn til, at han som Følge af Tiltalte Nissens Tale befandt sig i en ophidset Sindstilstand, og at han paa Politimesterens Opfordring straks trak sig tilbage og forlod Opløbet, vil den af ham forskyldte Straf ikke kunne overskride Bøder eller simpelt Fængsel, og da Direktør Callø ikke har ønsket Paulsen sat under Tiltale, vil han i Medfør af Straffelovens § 212 være at frifinde. Af Sagens Omkostninger vil

Tiltalte Nissen have at udrede to Trediedele, medens den resterende Trediedel bliver at betale af det Offenlige, dog saaledes at Tiltalte Nissen alene til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer vil have at udrede i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr. Det bemærkes, at Tiltalte Paulsen selv har sørget for sit Forsvar.

Nr 210 b/1932.

Rigsadvokaten

mod

Hans Fallesen Kiil (F Bülow),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 100, jfr § 98.

Vestre Landsrets Dom af 30 Juni 1932: Tiltalte Hans Fallesen Kiil bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, dog at Straffens Fuldbyrkelse udsættes, og at Straffen bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 20 fastsatte Betingelser overholdes. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører Jensbye, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte og dels af det offentlige.

Det tiltrædes, at Tiltalte for det i Dommen beskrevne Forhold mod Retsbud Truelsen er anset efter Straffelovens § 100, 2 Stk, jfr § 98. Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Tiltalte ved Anholdelsen satte sig voldelig til Modværge. For dette Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 100, 1 Stk, jfr § 98.

Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Straffens Fuldbyrkelse findes at burde udsættes under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Hans Fallesen Kiil bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Straffens Fuldbyrkelse udsættes og Straffen bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne saafremt de i midler-

tidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Hans Fallesen Kiil ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 3 Juni 1932 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 100, jfr § 98, for Vold mod Tjenestemand i Funktion i Anledning af, at han under en den 16 Marts 1932 afholdt Udsættelsesforretning, hvorved han udsattes af den ham tidligere tilhørende Gaard i Ørbyhage, har overfaldet Fogedvidnet, Retsbud Truelsen af Haderslev, idet han med en tyk Pind bibragte Truelsen et ret kraftigt Slag over Skulderen og satte sig voldelig til Modværge, da han som Følge af Overfaldet straks blev anholdt af Politiet.

Tiltalte der er født den 16 Juni 1891, og som ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, har erkendt, at han ved den paagældende Lejlighed har grebet fat i en Mandsperson, der opholdt sig paa hans fornævnte Ejendom, og at han da i Haanden havde en »Pind«, som han umiddelbart forinden havde benyttet ved Røring af Svinefoder. Han vil derimod ikke kunne erindre at have slaaet Personen med »Pinden« og har nægtet sig skyldig i noget strafbart Forhold, idet han — der vil have anset sig berettiget til at »værge sit Hjem« og forhindre, at hans Møbler blev flyttet ud af dette — ikke kendte vedkommende Person eller vidste, i hvilken Egenskab han var tilstede paa Ejendommen. Tiltalte har dog herved indrømmet, at han tidligere havde set Personen dels paa Dommerkantoret i Haderslev, dels som Skriver ved Skovauktioner, og at han var klar over, at den paagældende vilde medvirke ved Udflytningen af Tiltaltes Møbler.

Det er oplyst under Sagen, at den ommeldte »Pind« er en firkantet ca 60 cm lang Træstang, der foroven har en Tykkelse af $2 \times 2\frac{1}{2}$ cm og er noget tilspidset nedefter. Endvidere er det oplyst, at Tiltalte, forinden han greb fat i Retsbud Truelsen, saavel af den fungerende Foged, Dommerfuldmægtig Herløv, som af en tilstedeværende Politibetjent var gjort bekendt med det s D afsagte Udsættelsesdekret, og at Tiltalte efter Overfaldet paa Truelsen blev sat under Anholdelse og herunder satte sig kraftigt til Modværge, idet han slog og sparkede om sig.

Retsbud Truelsen, der af Dommerfuldmægtigen var anmodet om at fungere som Vidne under Udsættelsesforretningen, og som hjalp til ved Indboets Udflytning, har forklaret, at han tidligere havde fungeret som Vidne under en Fogedforretning hos Tiltalte, hvorfor denne formentlig har været klar over, at han »hørte til Rettens Personale«. Endvidere har Truelsen forklaret, at Tiltalte med den fornævnte Stang tilføjede ham et Slag, der, da han drejede Hovedet til Siden, ramte hans højre Skulder

og ikke fremkaldte nogen Smerte, hvorimod han blev overstænket med Svinefoder.

De ved den paagældende Lejlighed tilstedeværende Politifunktionærer: Kriminalbetjent Green og Politibetjentene Schmidt og Skovby, der alle assisterede ved Anholdelsen af Tiltalte, har overensstemmende forklaret, at de saa, at denne med Stangen bibragte Truelsen et Slag paa Skulderen.

Ved de anførte Forklaringer maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har udvist den ham paasigtede voldelige Adfærd overfor Retsbud Truelsen, og efter alt det foreliggende findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har været bekendt med, at Truelsen af den ved Udsættelsesforretningen fungerende Foged var tilkaldt til at yde Bistand ved Forretningen. Medens Tiltaltes Adfærd under Anholdelsen ikke findes at kunne tilregnes ham som strafbar, vil Tiltaltes Forhold overfor Truelsen være at henføre under Straffelovens § 100, 2 Stk, jfr § 98.

Tiltalte har af Amtslægen i Haderslev været underkastet mental Undersøgelse, hvorefter Sagen har været forelagt for Retslægeraadet, der i en Erklæring af 26 April 1932 har udtalt: »det — — — ikke tør skønnes fastslaaet, at den dominerende Forestilling, hvorunder Hans Fallesen Kiil lider, og som har betinget hans protesterende resp voldssomme Adfærd, er tilstrækkelig m H t sin Natur og navnl m H t sin Viderevirkning i hans Sjæleliv, til at man allerede nu tør betegne ham som egentl sindssyg resp lidende af Kværulantforrykthed. Efter Raadets Skøn maa han paa det foreliggende Grundlag betegnes som en noget nervøs præget Person med det nævnte dominerende (»overvægtige«) Vrangsyn paa egne og Samfundets Retskrav. Han er ikke aandssvag.«

Idet Tiltalte herefter maa betragtes som fuldt tilregnelig, vil han være at anse efter de foranførte Bestemmelser med en Straf, der fastsættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, hvilken Straf dog findes at burde gøres betinget som nedenfor anført.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer 50 Kr.

Fredag den 28 Oktober.

Nr 142/1932. Frøken V Edelmann (Bruun)
 mod
 Væhr-Nebel Sogneraad (Ingen),

betræffende Gyldigheden af en Kommuneafstemning.

Vestre Landsrets Dom af 5 April 1932: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerinden, Frk V Edelmann, til de Sagsøgte, Væhr-Nebel Sogneraad, 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.
I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
De idømte Sagsomkostninger at udrede inden
15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af-
sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgerinden, Frk V Edelmann af Stensballe, havde an-
draget om Bevilling til i Ejendommen Matr Nr 40 m fl sammesteds at
drive Gæstgiveri med Ret til Udskænkning af stærke Drikke, blev
Spørgsmaalet om Meddelelsen af denne Bevilling ved de Sagsøgte, Væhr-
Nebel Sogneraads, Foranledning i Medfør af Beværterloven af 29 Marts
1924 § 16 gjort til Genstand for Kommuneafstemning. Denne afholdtes
den 30 Januar 1931, og der benyttedes ved Afstemningen Stemmesedler,
paa hvilke der adskilt ved en vandret Streg var trykt: »Mod Bevilling«,
»For Bevilling«.

Resultatet af Afstemningen var 146 Stemmer for og 147 Stemmer
mod Bevilling. Sagsøgerinden, som forment, at den ved Afstemningen
anvendte Fremgangsmaade paa flere Punkter var urigtig, indgav Klage
over Afstemningen til det sagsøgte Sogneraad, hvilken Klage efter at
være videresendt til Skanderborg Amtsraad blev behandlet i dettes Møde
den 27 Maj 1931 med det Resultat, at Amtsraadet ikke fandt Anledning
til at tilsidesætte Afstemningen.

Sagsøgerinden har derefter under nærværende Sag nedlagt Paastand
om, at Afstemningen kendes ugyldig og at de Sagsøgte dømmes til inden
for en af Retten fastsat Frist at foranstalte en ny Kommuneafstemning
under Jagttagelse af de i Lovgivningen fastsatte Regler herfor.

De Sagsøgte har under særskilt Procedure af Formaliteten paastaet
Sagen afvist som ikke henhørende under Domstolenes Afgørelse.

Den i Beværterlovens § 40 indeholdte Regel, hvorefter Kommune-
afstemning foretages efter Reglerne for kommunale Valg, findes i Mangel
af særlige Regler i Beværterloven om Fremgangsmaaden ved Fremsæt-
telse og Afgørelse af Klager over Afstemningen at maatte forstaas saa-
ledes, at ogsaa de i saa Henseende for kommunale Valg gældende Regler
maa bringes til Anvendelse.

Herefter vil den af Sagsøgerinden over Kommuneafstemningen frem-
satte Klage, der — ogsaa for saa vidt angaar, at der ikke som i Be-
værterlovens § 16, 4 Stk paabudt har været Adgang til at stemme om
Beværterbevilling i Ejendommen — alene angaar paastaaede Urigtig-
heder ved Berigtigelsen af de benyttede Valglistes og ved den ved Af-

stemningen anvendte Fremgangsmaade, ikke kunne indbringes for Domstolene, og de Sagsøgte Afvisningspaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerinden have at godtgøre de Sagsøgte med 100 Kr.

Nr 31/1932. Repræsentant **Andreas Møller-Nielsen** som Væрге for **Niels Børge Møller-Nielsen** (F Bülow)

mod

Krigsministeriet (Landsretssagf Svane),

betræffende Spørgsmaal om Statens Erstatningspligt i Anledning af en Niels Børge Møller-Nielsen ved Eksplosion af en Krudtrest i en Granat tilføjet Skade.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1931: De Sagsøgte, Krigsministeriet, bør til Sagsøgeren, Repræsentant Andreas Møller-Nielsen som Væрге for sin Søn Niels Børge Møller-Nielsen, betale 10 200 Kr, men bør iøvrigt for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagfører V Byrdal i Salær 125 Kr hos det offentlige. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er det af Indstævnte tilbudte i Dommen omhandlede Beløb betalt.

Et Krav mod Statskassen i nærværende Tilfælde maa være udelukket derved, at Ulykken alene maa tilskrives grov Uforsigtighed fra den tilskadekomne Dreng, som efter det foreliggende var paa det rene med den nærliggende og alvorlige Fare, og der er ikke oplyst Forhold, der kan begrunde et Medansvar for Militærvæsnets.

Herefter vil Indstævntes for Højesteret nedlagte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Krigsministeriet, bør for Tiltale af Appellanten, Repræsentant Andreas Møller-Nielsen som Væрге for Niels Børge Møller-Nielsen i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagfører Byrdal i Salær for Landsretten 125 Kroner og Højeste-

retssagfører Fritz Bülow i Salær for Højesteret 300 Kroner, hvilke Beløb udredes af det ofenfelige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 September 1930 gik Drengen Kaj Petersen sammen med tre andre Drengene — alle i Alderen 8—10 Aar — ved 1-Tiden om Eftermiddagen over paa Amager Fælled for at lege. En af Drengene, Einar Hansen, havde medbragt en Økse og en Æske Tændstikker. De gik over til et Buskade, der ligge bag »Faste Batteri«. Her traf de to andre jævnaldrende Drengene, deriblandt Sagsøgeren, Repræsentant Andreas Møller-Nielsens Søn Niels Børge Møller-Nielsen, der er født den 22 Februar 1921. De gik alle et Stykke længere ud paa Fælleden, og ved en Busk fandt Einar en udskudt Granat, der laa ovenpaa Jorden. Einar og Niels Børge slog nu i Forening med Øksen i Bunden af Granaten, hvorved der efter de afgivne Forklaringer kom noget sort ud, der lignede Sand; Einar stak med en brændende Tændstik til dette, der brændte med en hvislende Lyd. Einar bar derefter Granaten over til Blænderingen — et bombefast Rum, der benyttes ved Prøvesprængning af Granater. — Om det videre passerede gaar Drengenes samstemmende Forklaringer ud paa, at Einar, da de var kommet derover, vilde undersøge, om der var noget Krudt i den, og i den Anledning puttede han en brændende Tændstik ned i Hullet i Granaten, der var stillet op paa Spidsen. Der gik nogen Tid, uden at der skete noget; Niels Børge bad nu om Tændstikkerne, idet han sagde: »Lad mig prøve«, og han strøg nu to Tændstikker, som han samtidig puttede ned i Hullet. Alle Drengene fjernede sig nu nogle Skridt fra Granaten, da de mente, at der kunde være Fare ved at staa i Nærheden af den; men da der var gaaet antagelig 1 Minut, uden at der skete noget, gik Einar og Niels Børge hen for at se, om Tændstikkerne var slukket. Efter at Niels Børge havde kastet en tredje Tændstik ned i Granaten, kom der, mens Drengen bukkede sig ned over Granaten, et Knald som af en afskudt »Kineser«, derefter noget Ild og en stor Mængde Røg.

Begge Drengene blev forbrændt, men medens det viste sig, at Einar Hansen ikke var kommet noget videre til, havde Niels Børge paadraget sig en meget alvorlig Læsion af begge Øjne. Han blev indlagt paa Sundby Hospital og overført senere til Kommunehospitalets Øjenafdeling, hvorfra han blev udskrevet den 16 November s. A. Under Hospitalsopholdet maatte det ene Øje bortopereres; paa det andet Øje er Synsevnen gaaet fuldstændig tabt, og det er efter de forliggende Lægeudtalelser ikke at vente, at der i Fremtiden skulde kunne ske nogen Ændring heri til det bedre. Drengen er saaledes ved Læsionen blevet fuldstændig blind, hele Ansigtshuden er derhos i meget betydelig Grad vansiret af Krudtslam.

Da Granatekspllosionen er sket paa Artilleriets Skydeplads paa Amager Fælled, rettede Sagsøgeren Anmodning til Krigsministeriet angaaende Erstatning i Anledning af den hans Søn paadragne Læsion. Under 21 Marts 1931 meddelte Ministeriet Sagsøgeren, at man med Til-

slutning fra Finansministeriets og Finansudvalgets Side vilde yde hans Søn en Erstatning af 10 200 Kr til Indsættelse i Overformynderiet, indtil hans Uddannelse paa Blindeinstituttet er endt, saaledes at Renterne vilde være at anvende til Dækning af Betalingen til Blindeinstituttet og af særlige Udgifter under hans Ophold i Hjemmet. Det bemærkes i Krigsministeriets Skrivelse, at det er en udtrykkelig Forudsætning for Erstatningens Ydelse, »at Sagen hermed er fuldt afviklet fra Statens Side«.

Krigsministeriet har endvidere udbetalt Sagsøgeren 1000 Kr til Dækning af Udgifterne ved en Rejse til Tyskland, som Sagsøgeren ønskede at foretage — og har foretaget — med Sønnen for at søge Specialistbehandling, der dog ikke har ført til noget Resultat. Endvidere har han erholdt 400 Kr til Dækning af andre Udlæg.

Under Anbringende af, at det tilbudte Erstatningsbeløb: 10 200 Kr langtfra kan anses som et tilstrækkeligt økonomisk Ækvivalent, og at Staten under de foreliggende Omstændigheder maa være pligtig at yde fuld Erstatning for den hans Søn tilføjede saa overordentlige Læsion, har Sagsøgeren under denne Sag, i hvilken der er meddelt ham fri Proces som Værge for sin nævnte Søn, paastaaet de Sagsøgte, Krigsministeriet, tilpligtet at betale Udgifterne ved Erhvervelsen af en Livrente for Sønnen, stor 1200 Kr aarlig fra den 16 September 1930 til hans fyldte 21 Aar og derefter 1800 Kr, hvilke Udgifter efter Oplysning fra Statsanstalten for Livsforsikring vil beløbe sig til noget over 34 000 Kr.

Mere subsidiært paastaar Sagsøgeren Erstatningen bestemt til 25 000 Kr med nærmere angivne Renter og mest subsidiært fastsat efter Rettens Skøn.

De Sagsøgte bestrider at have nogen Erstatningspligt i Anledning af en Niels Børge paadraget Læsion, men Ministeriet vedstaar dog stadig sit Tilbud om at yde Sagsøgeren en Hjælp af 10 200 Kr.

Ministeriet paastod sig herefter frifundet mod Betaling af det nysnævnte Beløb, subsidiært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

Af Sagens Oplysninger fremgaar bl a følgende:

Det paagældende Terræn, hvor Drengene bemeldte Dag færdedes, henhører under Hærens Skydebaner. Der foregik ikke den Dag Skydning, og Terrænet var ikke afspærret. Der fandtes derimod Advarselstavler, fordelt mange Steder paa Amager Fælled — med noget forskellig Tekst. Samtlige her i Betragtning kommende Tavler indeholdt Forbud mod Opsamling af Projektiler eller Projektilede.

Med Hensyn til Granaten meddeles det i en Skrivelse af 5 November 1930 fra Hærens Laboratorium til Auditøren, at det ikke kan oplyses, »hvilken Afdeling der har haft den paagældende Granat udleveret. Ved Hjælp af Projektilets Løbenummer kan det dog med Sikkerhed fastslås, at Granaten ikke kan være færdiglaboreret før efter den 14 September 1929, hvad der igen er ensbetydende med, at Granaten — saafremt den er bortskudt af een af de i København garnisonerede Afdelinger m fl — enten har været udleveret til Artilleriskydeskolen eller til Feltartilleriets Befalingsmandsskoler.«

Der udtales endvidere i Skrivelsen følgende:

»Naar der i den fundne Del af Granatbøssen har været Krudt, kan dette sandsynligvis kun skyldes, at Granaten ikke er sprængt i Nedslaget, fordi Brandrørets Perkussionsmekanisme ikke har fungeret paa normal Maade. At en Del af Granatens Forpart alligevel er bortsprængt kan forklares ved, at den i Nedslaget eller under Rikochetteringen er stødt mod en haard Genstand, hvorved dens Vægge, der er af Støbejern, let brydes itu. Det skal i denne Forbindelse tilføjes, at et saadant Anslag (ved 1 Nedslag) mod en haard Genstand, saafremt Anslaget er skævt, maaske kan have været medvirkende Aarsag til, at Brandrøret ikke har fungeret normalt.

Laboratoriet bekendt er det yderst sjældent, at man paa Amager Fælded finder Projektiler, hvis Sprængladning ikke er detoneret.

Det skal herunder tilføjes, at en Svigten af Perkussionsmekanismen, og dermed udeblivende Sprængning af Projektilet, i sig selv er meget unormal, samt at Projektilet, saafremt Sprængningen udebliver, normalt vil gaa ret dybt ned (blive stikkende) i den bløde, sumpede Jordbund.«

Chefen for Artilleriskydeskolen har i en Skrivelse af 15 November 1930 til Auditøren bl a udtalt følgende:

»Siden Afslutningen af Artilleriskydeskolens Kursus-Skydninger i Februar d A er af dens Forsøgsafdeling foretaget Eftersøgning, Opsamling og Tilintetgørelse af udskudt Ammunition den 15 Marts, 3 April, 8 Maj, 23 Juni, 27 August og 28 August. Desuden er enkelte usprængte Projektiler, som Afdelingens Personale under dets tjenstlige Færden paa Terrainet i anden Anledning tilfældig har fundet, blevet bortsprængt.

Forsøgsafdelingen lader, saa ofte det under Hensyn til dens øvrige Tjeneste, Vandstandsforholdene paa Terrainet og dettes Benyttelse kan lade sig gøre, foretage Eftersøgning, Opsamling og Bortsprængning af de paa Terrainet liggende udskudte Projektiler og Projektilede. Da Vandstandsforholdene imidlertid er saaledes, at store Dele af Terrainet ofte i længere Tid staar under Vand, og da Terrainet kun faa Dage aarlig er benyttet til Skydning — — — er det Antal Dage, der kan benyttes til Projektilsamling, ikke stort og vil som Regel højst udgøre 10—12 Dage.

I Anledning af, at Hr Auditøren bruger Udtrykket »Sprængningsulykke«, skal Skolen bemærke, at der, efter det Indtryk, man her fik af Ulykkestilfældet umiddelbart efter dette, ikke fandt nogen Sprængning Sted. Det, der forefaldt, var formentlig kun, at en uforbrændt Krudtrest i det af Børnene fundne Sprængstykke brød i Brand ved direkte Antændelse med Tændstikker, uden at der herved fraspængtes yderligere Projektilede.

I al Almindelighed kan man ikke regne et Brudstykke af en Granat for farlig, og det er ret uforstaaeligt, at Krudtet i nærværende Tilfælde, hvor Projektilstumpen maa antages at have ligget i Maaneder udsat for Fugtighed — om ikke af og til under Vand — har bibeholdt Forbrændingseynen.

— — — —«.

Sagsøgeren hævder, at der paahviler Staten som saadan Erstatningsansvar for Militærets tabforvoldende Handlinger eller Undladelser, forsaavidt der derved maatte være udvist nogen Forsømmelighed. Og

det hævdes videre, at naar som i nærværende Tilfælde Adgangen til Hærens Skydebaner har staaet aaben for Publikum, har Militæret haft Pligt til forinden ved behørig Opsamling eller paa anden Maade at sørge for, at der ikke paa Terrænet forefandtes Granater, ved hvis Berøring der kunde opstaa Ulykker. Sagsøgeren kan ikke erkende, at Tilstedeværelsen af de fornævnte Advarselstavler med Forbud mod Opsamling af Projektiler skulde kunne ophæve Ansvar, særlig naar henses til, at Adgangen ogsaa stod aaben for Børn, og der kan formentlig med Henblik paa, at det drejer sig om Handlinger af Drengene i 8—10 Aars Alderen, ikke blive Spørgsmaal om at lægge Ansvar for det passerede over paa Drengens Uforsigtighed ved den paagældende Lejlighed.

De Sagsøgte gør heroverfor i første Række gældende, at der ikke paahviler Staten som saadan nogen Forpligtelse til at erstatte Skade forvoldt ved dens Tjenestemænds Handlinger eller Undladelser undtagen i de enkelte Tilfælde, hvor der er givet særlige Regler herfor, jfr herom i det hele nærmere nedenfor.

løvrigt hævdes det, at Ulykkens Indtræden skyldes en Række af abnorme Omstændigheder, hvorfor den i Forhold til Militæret maa anses som rent hændelig. Der henvises i saa Henseende til de foran citerede Udtalelser af Hærens Laboratorium — hvoraf fremgaar, at en Svigten af Perkussionsmekanismen i sig selv er meget unormal, samt at Projektilet, saafremt Sprængning udebliver, normalt vil gaa ret dybt ned i Jorden — og af Chefen for Artilleriskydeskolen, der gaar i samme Retning, og som indeholder detailleret Oplysning om, hvad der fra Artilleriets Side gøres for at eftersøge, opsamle og bortsprænge paa Terrænet muligt henliggende udskudte Projektiler og Projektildele. — Det fremhæves i særlig Grad, at Granaten efter de foreliggende Oplysninger ikke af Drengene blev fundet paa Steder, hvortil der skydes til Maals, altsaa paa Granaternes Nedslagssted, men derimod ved det i lang Afstand derfra værende Udskydningssted, nemlig kun ca 200 m fra dette sidste Sted, og at den fandtes afbæltet, berøvet Metaldele, hvad der mulig kunde skyldes en Metaltyv, der derefter har flyttet Granaten hen til det Sted, hvor den fandtes af Drengene.

Der peges dernæst paa, at der som foran anført, ved Indgangen til og rundt omkring i Terrænet findes opslaaet Advarselstavler med det foran gengivne Indhold, de fleste med Tilføje: at det er livsfarligt at berøre Projektildele, og det maa være Pligt for Forældre, der bor i Nærheden af Skydeterrænet, og som har mindre Børn, alvorligt at indskærpe Børnene Faren ved at røre ved mulig fundne Projektiler, saaledes at de selv maa tage Ansvar for en Unladden heraf.

Skulde der imidlertid, uanset det saaledes oplyste, antages at paahvile Militæret noget Ansvar ved, at Granaten har ligget fremme paa det omhandlede Sted, maa dog efter de Sagsøgtes Anbringende ethvert Ansvar for Ulykkens Indtræden være udelukket som Følge af den grove Uforsigtighed, som Drengene, derunder Niels Børge, har gjort sig skyldige i ved Forsøget paa at antænde Krudtet.

Der henvises herved til Drengenes foran gengivne Forklaringer, hvoraf tilfulde fremgaar, at de var klare over Faren ved det, de foretog sig.

Endelig anfører de Sagsøgte, at den af Ministeriet tilbudte Erstatnings Størrelse formentlig er svarende til, hvad der i Tilfælde som det foreliggende af Domstolene tilkendes som Erstatning.

Som anført hævder de Sagsøgte principalt, at der ikke efter gældende Ret, undtagen naar der foreligger særlig Hjemmel, paahviler Staten som saadan noget Ansvar for sine Tjenestemænds Handlinger og Undladelser. Det sagsøgte Ministerium har herved i det væsentlige anført følgende:

Forsaavidt Staten indlader sig i Kontraktsforhold af privatretlig Art eller optræder som Driftsherre, saaledes ved Post-, Telegraf- og Jærnbanevæsenet, bærer den selvfølgelig Ansvar som saadan efter de almindelige eller specielle civilretlige Regler. Spørgsmaalet under nærværende Sag drejer sig imidlertid om et Tilfælde, hvor Staten optræder som Statsmagt. Herom henvises til kgl Resolution af 12 November 1828, hvori det udtales, at der ikke paahviler den kgl Kasse nogen Forpligtelse til at erstatte den Skade, som en Embedsmand ved misligt Forhold maatte tilføje andre.

Disse Bestemmelser er ikke ophævet ved Grundloven eller nogen senere Lov.

Der er derimod ved forskellige Love fastslaaet Erstatningsansvar for Staten i visse særlige Forhold. Dette gælder saaledes ifølge Skiftelov af 30 November 1874 § 92, Lov om Tvangsauktioner af 9 April 1891 § 50 og Retsplejelovens § 1020, ved hvilke Bestemmelser der paalægges Staten et subsidiært Erstatningsansvar i de omhandlede Tilfælde. Endvidere paalægges Tinglysningensloven af 31 Marts 1926 i sine §§ 30—35 Staten et principalt Erstatningsansvar for Skade forvoldt i Forbindelse med Tinglysning.

Den almindelige Grundregel er som anført ingensinde ophævet ved nogen almindelig Bestemmelse, men dens fortsatte Gyldighed bekræftes netop ved, at Lovgivningsmagten har givet særlige Love i enkelte Tilfælde, hvor det er fundet rigtigt at paalægge Staten Erstatningsansvar. De Sagsøgte fremhæver i denne Forbindelse følgende af det vedrørende Forslaget til Skiftelove nedsatte Rigsdagsudvalg i 1873 fremsatte Udtalelse: »Udvalget skal ikke paa dette Punkt indlade sig paa det almindelige Spørgsmaal, om Staten efter rigtige Grundsætninger bør være ansvarlig for dens Embedsmænds pligtstridige Handlinger og Undladelser, og om der i det Hele er Grund til at forlade den hidtil hos os anerkendte, i modsat Retning gaaende Grundsætning, jfr kgl Resolution 12 November 1828«.

Der findes nu at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at der maa udkræves særlig Hjemmel for at statuere Erstatningspligt for Staten i et Tilfælde som det foreliggende, og saadan Hjemmel er ikke paavist. Idet der ikke herefter kan anses at paahvile Staten nogen retlig Forpligtelse til at yde Niels Børge Møller-Nielsen Erstatning for den omhandlede ham tilføjede Læsion, vil de Sagsøgte, — uden at det bliver fornødent at komme ind paa en Gennemgang af de iøvrigt af dem for deres Frifindelse paaberaabte, ovenfor anførte Grunde — være at frifinde overensstemmende med den af dem nedlagte Paastand. De 10 200 Kr vil være at indsætte i Overformynderiet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der vil være at tillægge Overretssagfører V Byrdal, der har været beskikket som Sagfører for Sagsøgeren, et Salær af 125 Kr, der vil være at udrede af det offentlige.

Mandag den 31 Oktober.

Nr 309/1931. Øresunds chemiske Fabriker, Kommanditselskab ved **C F Jarl** (Holten-Bechtolsheim)

m o d

Skattedepartementet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Tilbagebetaling af et erlagt Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1931: Sagsøgte, Skattedepartementet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Øresunds chemiske Fabriker, Kommanditselskab ved C F Jarl, i denne Sag fri at være. Til det offentlige betaler Sagsøgerne de Retsafgifter, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for Sagsøgtes Vedkommende havde været afgiftsfri, og til den kst Kammeradvokat i Salær 600 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat vil Appellanten have at betale 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat betaler Appellanten, Øresunds chemiske Fabriker, Kommanditselskab ved C F Jarl 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Øresunds chemiske Fabriker, Kommanditselskab ved C F Jarl, der i Indkomstskat til Staten for Skatteaaret 1928—29 har betalt 295 837 Kr 50 Øre, gør under denne Sag gældende, at Skatten,

retteligt beregnet kun udgør 272 751 Kr 55 Øre, og paastaar i Henhold hertil Sagsøgte, Skattedepartementet, paa Statskassens Vegne tilpligtet at betale Selskabet Forskellen eller 23 085 Kr 95 Øre tillige med Renter heraf, 5 pCt aarlig, fra Indbetalingsdagen, den 10 April 1929.

Skattedepartementet paastaar sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Overensstemmelse med Selskabets Selvangivelse ansatte Københavns Skatteraad Selskabets skattepligtige Indkomst til Beregning af Indkomstskat til Staten for det ovennævnte Skatteaar til 2 222 270 Kr. I det til Grund for Ansættelsen liggende Regnskabsaar, Kalenderaaret 1927, har Selskabet henlagt

til Reservefonden	217 928 Kr 53 Øre
til Amortisationsfonden udover ordinære Afskrivninger	96 023 — 27 —

ialt 313 951 Kr 80 Øre

Selskabet gjorde nu overfor Skatteraadet gældende, at der tilkom det Lempelse i Medfør af Statsskattelovens § 1 Nr 3, jfr Lov Nr 304 af 22 December 1927, i den efter Lovens almindelige Regler beregnede Skat til Staten i Forhold til de ovennævnte Henlæggelser, og at disse vilde være at medregne i den Kapital, hvoraf det i Lovens § 8 fastsatte skattefri Fradrag beregnes. Disse Selskabets Paastande nægtede Skatteraadet imidlertid at tage til Følge, og Landsoverskatteraadet, hvortil Selskabet indankede Skatteraadets Beregning, godkendte denne ved Kendelse af 5 Marts 1931, for saa vidt angik de omhandlede Nægtelser af Skattelempelse.

Det fremgaar nu af Sagen, at Selskabet foruden at foretage de nævnte Henlæggelser	313 951 Kr 80 Øre
i 1927 har udbetalt Udbytte til Interessenterne....	2 500 000 — 00 —

ialt 2 813 951 Kr 80 Øre

Til Dækning heraf havde Selskabet foruden den skattepligtige Indkomst	2 222 270 Kr 00 Øre
haft en ikke-skattepligtig Kursavance, stor	145 804 — 00 —
samt et Beløb, stort	445 877 — 00 —
der udgjorde Differencen mellem den fra Regnskabsaaet 1926 overførte Saldo og den til Regnskabsaaet 1928 overførte Saldo	

ialt 2 813 951 Kr 00 Øre

Selskabets samlede Kapital er saaledes vel blevet forøget med de henlagte Beløb	313 951 Kr 00 Øre
men samtidig formindsket med den anførte Nedgang i Saldooverførsel	445 877 — 00 —

altsaa formindsket med

131 926 Kr 00 Øre

Skattedepartementet hævder — i Overensstemmelse med, hvad der er antaget i Landsoverskatteraadets Kendelse af 5 Marts 1931 — at Bestemmelserne for Anvendelse af de paagældende Bestemmelser i Lovens § 1 Nr 3, jfr Lov 22 December 1927, og § 8 herefter ikke er til Stede, idet Bestemmelserne maa forstaaes saaledes, at de har til Forudsætning, at der sker en virkelig Opsparing af en Del af Aarets Indtægt; men en saadan Opsparing er ikke sket i det foreliggende Tilfælde, hvor Henlæggelsen til Reservefonden kun er blevet mulig ved, at Aarsudbyttet til Interessenterne delvis er udredet af en Overførsel fra et tidligere Aar.

Selskabet gør derimod gældende, at der savnes Hjemmel til den i den omhandlede Bestemmelse i § 1 Nr 3, jfr Lov 22 December 1927, at indføje en saadan Forudsætning som af Skattedepartementet hævded. Det kan — hævder Selskabet — ifølge den nævnte Bestemmelse kun kræves, at Henlæggelserne er foretaget af Fortjeneste, indvundet efter den 1 Januar 1927, og at de er sket til egentlige faste Fonds (Reservefonds), hvilke Krav i nærværende Tilfælde er opfyldt. Hverken efter Lovbestemmelsens Forarbejder eller efter dens Indhold kan det derimod tages i Betragtning, om der sker Nedgang i Selskabets øvrige Fonds, saaledes at dets samlede Kapital formindskes. Selskabet henviser herved bl a til forskellige under Rigsdagsforhandlingerne fremsatte Udtalelser, der efter Selskabets Mening viser, at Lovens Formaal alene har været at fremme Konsolidering af Selskabernes Reservefonds.

Tilsvarende Betragtninger maa — hævder Selskabet — med end større Styrke finde Anvendelse ved Beregningen af den Kapital, hvoraf det skattefri Fradrag ifølge Lovens § 8 beregnes, jfr navnlig de ved Loven af 1927 skete Tilføjelser til § 8, 4-sidste Stykke (»samt af de Beløb, der af Selskabets Fortjeneste henlægges til dets Reservefonds«) og 3-sidste Stykke (»og de til Selskabets Reservefonds henlagte Beløb«).

Retten finder at maatte give Skattedepartementet Medhold i den af det hævdede Forstaaelse af de paagældende Bestemmelser.

Hvad særlig angaar Bestemmelsen i Lovens § 8, maa det efter Rettens Opfattelse antages, at de forskellige Bestemmelser om »Reservefonds« i § 1 Nr 3 og § 8 maa forstaaes i Overensstemmelse med hverandre, jfr navnlig Henvisningen i § 8 til § 1 Nr 3. Og hvad angaar den ved sidstnævnte Lovbestemmelse, jfr Loven af 1927, givne Skattelempe, findes det — uanset at Bestemmelsen ikke udtrykkeligt udtaler dette — uantageligt, at den kan bringes til Anvendelse i et Tilfælde som det foreliggende, hvor Selskabets Stilling saa langt fra er blevet konsolideret, at dets samlede Kapital tværtimod er blevet forringet. Det bemærkes herved, at de af Selskabet fremdragne Udtalelser under Rigsdagsforhandlingerne ikke ses at kunne tillægges nogen Betydning til Støtte for den af Selskabet hævdede Forstaaelse af Bestemmelsen.

Skattedepartementets Frifindelsespaastand vil efter det anførte være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Selskabet have at betale efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder i Salær til den kst Kammeradvokat 600 Kr.

Onsdag den 2 November.

Nr 217/1932.

Rigsadvokaten

mod

Daniel Jacob Eliezer Eyvindsson (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 203.

Færøernes Rets Dom af 1 Juni 1932: Tiltalte, Fisker Daniel Jacob Eliezer Eyvindsson, Kvalbø, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, hvorhos han vil have at betale i Erstatning til Søjdemand Hans Ludvig 1882 Kr 10 Øre. Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Simons, Thorshavn, 70 Kr. Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Færøernes Ret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

Ved egen Tilstaaelse, som i det væsentlige stemmer med det iøvrigt oplyste og vil være at lægge til Grund for Paadømmelsen, er Tiltalte overbevist om at have gjort sig skyldig i det i Dommen skildrede Forhold.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Færøernes Rets Døm bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Daniel Jacob Eliezer Eyvindsson 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Tiltalte, der er født den 21 August 1909 og ikke tidligere straffet, tiltales under denne Sag for Overtrædelse af Straffelovens § 203, idet han den 23 Februar 1931 voldelig har overfaldet Søjdemand Hans Ludvig, Kvalbø, i det af denne beboede Hus og tilføjet ham et Slag med knyttet Haand i venstre Øje, saaledes at Øjeæblet maatte fjernes.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Den 23 Februar 1931 kom Overfaldne, Søjdemand Hans Ludvig, 57 Aar gammel, hjem om Aftenen til det Hus, som han ejede sammen

med sin Broder, Jens Andreas. Denne havde givet sine Brodersønner, Tiltalte, Oluf og Jens Mohr Eyvindsson, Tilladelse til at skolde Havheste (d v s Mallemuk eller Isstormfugl) i Køkkenet, og da Overfaldne ikke kunde lide Lugten af Havheste, gik han ind til Naboen, fra hvem han kom tilbage en Times Tid efter. Overfaldne, der havde været i Haugen hele Dagen, havde efter sit Morgenmaaltid nydt $\frac{1}{2}$ Flaske Brændevin efter at være kommet hjem, medens han ikke fik noget at spise. Brodersønnerne havde ikke endt deres Arbejde med Havhestene, og Overfaldne, der var træt og vilde i Seng, gik uden at sige noget hen til Komfuret og tog en Gryde med kogende Vand af og vilde sætte den paa Gulvet; han spildte noget af Vandet paa Gulvet, saa det sprøjtede op paa Tiltaltes Ben, og Overfaldne var, da han vilde sætte Gryden ned, lige ved at falde forover, saa Tiltalte greb ham i Skulderen og rejste ham op; Overfaldne bad nu de 3 Brødre gaa, men dette nægtede Tiltalte, hvorefter Overfaldne lukkede et Vindue op og atter opfordrede Brødrene til at gaa. Tiltalte nægtede atter at gaa, da han først vilde gøre i Orden efter sig, hvorefter Overfaldne gentog sin Opfordring, som Tiltalte stadig nægtede at følge. Overfaldne slog nu med knyttet Haand efter Tiltalte, der dukkede sig og undgik Slaget, hvorefter Tiltalte slog til Overfaldne og traf ham paa Kæben, saa han faldt over mod en Bænk. Han rejste sig dog straks efter og for med knyttede Hænder ind paa Tiltalte, der med knyttet Haand slog Overfaldne i Ansigtet og ramte tilfældigt i venstre Øje. Tiltalte fjernede sig derefter sammen med sine Brødre, medens Overfaldne gik til Seng uden at foretage sig noget for at standse Blodet, der løb ud af Øjet. Uagtet der den følgende Dag var Læge i Kvalbø, vilde Overfaldne ikke henvende sig til ham, og han foretog sig intet, førend han den 3 Marts 1931 blev indlagt paa Sygehuset i Tveraa, men da var Øjet saa betændt, at det blev fjernet; der fandtes ifølge Erklæring af 5 April s A, udstedt af Kredslæge Rasmussen, Tveraa, et ca $\frac{3}{4}$ cm nærmest liniært, perforerende Saar i Horn- og Senehinden paa Øjets Inderside; der var Fremfald af Regnbuehinden; ca $1\frac{1}{2}$ cm over venstre Øjenbryn fandtes et 2—3 cm langt liniært Saar, dækket af en Skorpe.

I Henhold til det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 203 med en Straf, der passende i Medfør af Lov af 1 April 1911 § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Under Sagen har Overfaldne paastaaet sig tilkendt i Erstatning hos Tiltalte for Tab af Øje 1755 Kr og for forskellige Udgifter 127 Kr 10 Øre. Dette sidste Beløb har Tiltalte erklæret sig villig til at betale, og han har intet haft at erindre imod selve Erstatningens Størrelse, hvis han overhovedet kan være erstatningspligtig. Da han er erstatningspligtig, vil han være at dømme til at betale disse to Beløb.

Nr 307/1931. **Kristian Hounisen, Kristian Olesen, Jens Jensen Thorup, Kristian Damgaard, Peder Hounisen, Peder A Dahl, Jørgen Pilgaard, Peder Madsen, Jeppe Bjerger Andersen, Hans Jensen, Peder Johannesen, Peder Toft, Jens Madsen, Niels Thesbjerg, Knud Knudsen, Laurids Gjelstrup, Hans Chr Andersen, Kristen Sønderby, Nis Pedersen, Lars Pilgaards Enke, Edvard Kærgaard, Peter Pedersen, Mads Olesen, Knud Jeppesen, Niels Daubjergs Enke, Jens Hounisen, Peder Mikkelsens Enke, Jens Nielsen Vang, Chr Sand Vang, Milter Chr Sørensen, Milter Jensen, Kristian Mortensen Herredstoft, Peder Blaabjerg Pedersen, Hans Eskildsen, Marinus Pilgaard, Ole Opstrup, Ingvar Andersen, Valdemar Sønderby, Niels Jensen Pradsgaard, Anders Christensen og A Fredekilde (Landsretssagfører Rørdam)**

m o d

Staby Sogneraad og Husby Sogneraad (Meyer),

betræffende de indstævnte Sogneraads Pligt til at retablere en Spærredæmning m v.

Vestre Landsrets Dom af 22 Oktober 1931: De Sagsøgte, Staby Sogneraad og Husby Sogneraad, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Kristian Hounisen, Kristian Olesen, Jens Jensen Thorup, Kristian Damgaard, Peder Hounisen, Peder A Dahl, Jørgen Pilgaard, Peder Madsen, Jeppe Bjerger Andersen, Hans Jensen, Peder Johannesen, Peder Toft, Jens Madsen, Niels Thesbjerg, Knud Knudsen, Laurids Gjelstrup, Hans Chr Andersen, Kristen Sønderby, Nis Pedersen, Lars Pilgaards Enke, Edvard Kærgaard, Peter Pedersen, Mads Olesen, Knud Jeppesen, Niels Daubjergs Enke, Jens Hounisen, Peder Mikkelsens Enke, Jens Nielsen Vang, Chr Sand Vang, Milter Chr Sørensen, Milter Jensen, Kristian Mortensen Herredstoft, Peder Blaabjerg Pedersen, Hans Eskildsen, Marinus Pilgaard, Ole Opstrup, Ingvar Andersen, Valdemar Sønderby, Niels Jensen Pradsgaard, Anders Christensen og A Fredskilde, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne een for alle og alle for een til de Sagsøgte med 2200 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Appellanterne har ikke gentaget Paastanden om Retablering af M Pilgaards bortgravede Dæmning. De har derhos nedsat det paastaede Erstatningsbeløb til 13 540 Kroner med Renter eller en Erstatning efter Rettens Skøn.

Efter Anlægget af den i Dommen omtalte Dæmning har Sønder Nissum Aa mistet sin Karakter af Forbindelsesvandløb mellem Fjorden og Husby Sø m v. Da denne Tilstand har været opretholdt i saa langt et Tidsrum, som Tilfældet er, uden Indvending fra nogen Side, heller ikke fra Sogneraadene, der endog som i Dommen nævnt har erstattet en over det tidligere Vandløb

opført Bro med en Dæmning, har Sogneraadene været uberettigede til nu, da Afløbsforholdene som Følge af Udtørring af Stadil Fjord højst sandsynlig ikke er de samme som i sin Tid, under Paaberaabelse af det nu uanvendelige Regulativ egenmægtigt at gennembryde Dæmningerne. Saafernt Sogneraadene havde ment, at en Gennembrydning efter Forholdene, som de nu er, var paa-krævet, maatte de efter Vandløbslovgivningens Grundsætninger, jfr Lov 28 Maj 1880 § 33, eventuelt ved Kendelse af en Landvæsenskommission have forskaffet sig den fornødne Hjælp hertil. Som Følge heraf maa Sogneraadene være pligtige til indtil videre at retablere Forholdene, som de var forinden Gennembrydningen i Overensstemmelse med Appellanternes Paastand.

Nogen Erstatning kan der efter det anførte ikke tilkendes Appellanterne.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Staby Sogneraad og Husby Sogneraad bør tillukke den i Sommeren 1929 foretagne Gennemgravning af Spærredæmningen over Nissum Aa umiddelbart nord for den over Aaen førende Sognevej mellem Staby Mejeriby og Husby og fjerne eller tillukke den i Sommeren 1929 under den nævnte Sognevej nedlagte Rørledning, men bør iøvrigt for Tiltale af Appellanterne i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

At efterkomme inden 2 Maaneder fra denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kendelse af 3 November 1928 blev det af en Landvæsenskommission bestemt, at et af det danske Hedeselskab udarbejdet Projekt til Inddigning og Afvanding af nogle Englodder i Sdr Nissum, Husby og Staby Sogne (Sdr Nissum Fjordenge) med nogle nærmere angivne Ændringer og paa visse nærmere anførte Betingelser vilde være at fremme. Efter at der af de i Foretagendet interesserede var gjort Skridt til at opfylde de stillede Betingelser, indgav Kr Mortensen af Kast ved Skrivelse af 26 Maj 1929 til Vandsynsformanden for Staby Kommune Bægning om, at den sydlige Del af Nissum Aa maatte blive synet tillige med den nordlige Del og oprenset efter Regulativet for de mindre, offentlige Vandløb i Staby Kommune. Vandsynsformanden meddelte derpaa i Skrivelse af 2 Juni s A Staby Sogneraad, at det ommeldte Stykke af Aaen længe ikke havde været oprenset, hvorhos Aaen delvis ikke havde den i Regulativet fastsatte Vidde, og henstillede, at der paa

Aastedet afholdtes et Møde med Lodsejerne, for at der kunde blive taget Bestemmelse om, hvilke Foranstaltninger der skulde træffes. Staby Sogneraad lod derefter den 10 Juni og 6 Juli s A afholde Møder, til hvilke foruden et Udvalg af Staby Sogneraad var indvarslet Sogneraadet for den tilgrænsende Husby Kommune, begge Kommuners Vandsynsmænd og nogle Lodsejere. Paa Møderne besluttedes det i Henhold til det foreliggende, den 27 Maj 1863 af vedkommende Amt approberede Regulativ at oprense det paaklagede Stykke af Aaen, at gennemgrave en over Vandløbet nord for Bivejen mellem Staby Mejeriby og Husby værende Dæmning (nedenfor benævnt den store Spærredæmning) og at lægge en Rørledning i en Dæmning, ad hvilken den nysnævnte Bivej er ført over Vandløbet (nedenfor benævnt Vejdæmningen). En Lodsejer, Marinus Pilgaard, indgik derhos paa at lægge Rør under en mindre Dæmning (nedenfor benævnet M Pilgaards Dæmning), der udfør hans Lod førte over Vandløbet ca 200 Meter nord for den store Spærredæmning. Efter at den besluttede Gennemgravning m v havde fundet Sted, har Sagsøgerne Kristian Hounisen, Kristian Olesen, Jens Jensen Thorup, Kristian Damgaard, Peder Hounisen, Peder A Dahl, Jørgen Pilgaard, Peder Madsen, Jeppe Bjerge Andersen, Hans Jensen, Peder Johannesen, Peder Toft, Jens Madsen, Niels Thesbjerg, Knud Knudsen, Laurids Gjelstrup, Hans Chr Andersen, Kristen Sønderby, Nis Pedersen, Lars Pilgaards Enke, Edvard Kærgaard, Peter Pedersen, Mads Olesen, Knud Jeppesen, Niels Daubijs Enke, Jens Hounisen, Peder Mikkelsens Enke, Jens Nielsen Vang, Chr Sand Vang, alle af Sdr Nissum, Milter Chr Sørensen, Milter Jensen, Kristian Mortensen Herredstoft, Peder Blaabjerg Pedersen, Hans Eskildsen, alle af Staby, Marinus Pilgaard, Ole Opstrup, Ingvart Andersen, Valdemar Sønderby, Niels Jensen Pradsgaard, Anders Christensen og A Fredskilde, alle af Husby, efter hvis Anbringende Gennemførelsen af det forommeldte, af Landvæsenskommissionen godkendte Afvandingsprojekt vil blive umuliggjort ved de skete Gennemgravninger, idet Vandet fra Husby Sø, der har aaben Forbindelse med Stadil Fjord og videre til Ringkøbing Fjord, ved stærkere sydlig Vind og deraf følgende Højvande i Husby Sø vil trænge op i de afvandede Arealer, paastaaet de Sagsøgte, Staby Sogneraad og Husby Sogneraad, tilpligtet in solidum 1) at tilkaste den foretagne Gennemgravning af den store Spærredæmning og tilbageføre denne til dens Tilstand før Gennemgravningen i 1929, 2) at fjerne eller forsvarligt tillukke den under Vejdæmningen nedlagte Rørledning, 3) at retablere M Pilegaards i 1929 bortgravede Dæmning og 4) at betale Sagsøgerne en Erstatning af 14 089 Kr 24 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 13 Juni 1930, indtil Betaling sker.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne i første Række gjort gældende, at den store Spærredæmning i sin Tid er lovlig anlagt og saavel da som senere godkendt af alle Vedkommende, hvorfor de Sagsøgte maa respektere den saaledes foreliggende faktiske Tilstand. Det er herom nærmere oplyst, at Dæmningen er anlagt i 1868, efter at et Interessentskab, der paatænkte at udtørre Husby Sø, med en Række Lodsejere havde oprettet en den 17 Juni 1868 dateret, den 24 s M tinglæst Kontrakt, ifølge hvilken de paagældende Lodsejere paa nærmere

angivne Vilkaar meddelte Interessentskabet »Tilstaaelse til at et over vore Jorder Nord for Kast Bro opført Beskyttelsesdige for Søerne mod Nissum Fjord skal forblive liggende til evige Tider«. Efter Sagsøgernes Fremstilling er der derhos fra de Sagsøgte Side meddelt et stiltiende Samtykke til Dæmningens Anbringelse — om hvilket Foretagende de efter dets Beskaffenhed ikke kunde være uvidende — og det er i hvert Fald uomtvistet, at Dæmningen ikke er forlangt fjernet, efter at det forommeldte Udtørningsprojekt atter var opgivet. Sagsøgerne har endvidere henvist til, at de Sagsøgte har undladt at bringe det forommeldte Regulativ, der allerede efter den ved dets Approbation i 1863 gældende Vandløbslovgivning var mangelfuld, i Overensstemmelse med Bestemmelserne om Regulativer i Loven af 28 Maj 1880, at der ikke efter Dæmningens Anbringelse er afholdt Syn over Vandløbet, ligesom ej heller de paabudte Indberetninger herom er indsendt til Amtet, at de Sagsøgte selv positivt har godkendt Spærringen ved faa Aar efter Dæmningens Anbringelse at erstatte en Bro, ad hvilken den forommeldte Bivej tidligere var ført over Vandløbet, med en opfyldt Dæmning — den forommeldte Vejdæmning — og at de Sagsøgte, naar de vilde forandre den saaledes gennem 60 Aar bestaaende Tilstand, maatte gaa frem i Overensstemmelse med Vandløbslovgivningens Forskrifter. Den saaledes foreliggende Tilstand, hvorved Vandets fri Løb mellem Husby Sø og Nissum Fjord var hindret, er endvidere lagt til Grund ved de Overvejelser, der har fundet Sted angaaende forskellige Foranstaltninger i de paagældende Egne, i hvilken Henseende Sagsøgerne særlig har henvist til, at Lodsejere fra Husby Sogn nord for Spærredæmningen efter Indkaldelse gav Møde for en i 1886 nedsat Landvæsenskommission angaaende Sund-Aaens Regulering og under Henvisning til Spærredæmningens Tilstedeværelse erklærede sig uinteresserede i den foreliggende Sag. Paa lignende Maade bygger Forarbejderne til Lov Nr 71 af 29 Marts 1924 om Ordning af Afløbsforholdene ved Ringkøbing Fjord m m — jfr særlig Lovens § 2, 2 Stk — og til Lov Nr 143 af 17 Juni 1929 om Ordning af Afløbsforholdene ved Nissum Fjord m m paa den før Gennemgravningen bestaaende Tilstand. Fremdeles udgjorde Spærringen en integrerende Del af det ved Landvæsenskommissionens Kendelse af 3 November 1928 approberede Projekt vedrørende Sdr Nissum Fjordenge. Det er i saa Henseende oplyst, at de Sagsøgte har været behørig indvarslet til Kommissionens Møder, ved hvilke ingen Indsigelser mod den da bestaaende Tilstand ved Aaen fremkom. Ligesom det efter Sagsøgernes Formening havde været de Sagsøgte Pligt at fremsætte Indsigelse, saafremt Tilstanden ikke var lovlig, saaledes fremgaar det endog af en foreliggende Skrivelse af 1 November 1928 fra Husby Sogneraad til Kommissionen, at dette Sogneraad efter at have behandlet Sagen i et Sogneraadsmøde har erklæret at kunne tiltræde den planlagte Inddigning og Tørlægning og iøvrigt anbefale Sagen. Endelig har Sagsøgerne anført, at den af de Sagsøgte foranstaltede Gennemgravning er hensigtsløs og kun kan gøre Skade, idet en Afvanding af Husby Sø ikke kan opnaas paa denne Maade, saalænge Søen staar i Forbindelse med Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord,

og at det i al Fald maa paahvile Lodsejerne ved Husby Sø at bære de herved foraarsagede Udgifter.

Selv om det nu kunde antages, at de Lodsejere og deres Rets- efterfølgere, paa hvis Lodder Kontrakten af 17 Juni 1868 var tinglæst, efter at Projektet om Udtørring af Husby Sø var opgivet, vedblivende var bundet ved det ved Kontrakten givne Tilsagn, maa det statueres, at der ikke ved Spærredæmningens Anbringelse er tilvejebragt et saadant almindeligt Samtykke fra alle i Vandløbet interesserede, at den derved fremkomne, i Strid med Regulativet værende Tilstand kan forlanges opretholdt af Sagsøgerne, og de Sagsøgte Undladelse i hele den følgende Tid af at paase Regulativets Overholdelse ligesom deres Handlen i Strid med dette kan ej heller afskære Lodsejerne, af hvilke mange stod bag ved den af Kr Mortensen indgivne Klage til Vandsynet, fra at paaberaabe sig Regulativet.

Idet det derhos er oplyst, at Lodsejerne ved den sydlige Del af Aaen ikke har været indkaldt for Landvæsenkommissionen vedrørende Inddigningen og Tørlægningen af Sdr Nissum Fjordenge, maa den Omstændighed, at der ikke for Kommissionen er fremsat Indsigelse mod, at det Kommissionen forelagte Projekt forudsatte, at Dæmningen eksisterede og ikke vilkaarlig kunde fjernes, være uden Betydning. Herefter har de Sagsøgte som Tilsynsførende ved Vandløbet været berettigede til at gaa frem som sket, og deres Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagsøgerne vil derhos have in solidum at godtgøre de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 2200 Kr.

Nr 16/1932. **Vedersø Sognekommune** (Henriques)

m o d

Ulfborg Sognekommune (Harboe efter Ordre),

betræffende Refusion af Fattighjælp.

Vestre Landsrets Dom af 23 November 1932: De Sagsøgte, Vedersø Sognekommune, bør til Sagsøgerne, Ulfborg Sognekommune, betale 4315 Kr 67 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 15 Juni 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Der tillægges de for de Sagsøgte under Sagens Forberedelse og ved Landsretten beskikkede Sagførere, Landsretssagfører Dalgaard Knudsen af Ringkøbing og Overretssagfører Ejstrup af Viborg, førstnævnte i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 4 Kr 60 Øre, sidstnævnte i Salær 125 Kr, hvilke Beløb betales af det offentlige. De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil have at betale Salær som nedenfor anført til den for Indstævnte beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Appellanten, Vedersø Sognekommune 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgerne, Ulfborg Sognekommune, den 19 Juli 1921 havde tilstaaet den i Kommunen boende Arbejdsmand Mathias Kristian Kristensen, kld Pæregaard — der tidligere offentlig havde erholdt Understøttelse dels af Hjælpekassen til sig selv, dels af Amtsfattiggassen til en Datters Ophold paa et Døvtummeinstitut — Fattigunderstøttelse, anmodede Sagsøgerne de Sagsøgte, Vedersø Sognekommune, om Refusion af den dem som Kristensens Forsørgelseskommune paahvilende Andel af den sidstnævnte Understøttelse. Da den sagsøgte Kommune, i hvilken Kristensen i sin Tid, ved Ophold i Aarene 1900—1913, havde erhvervet Forsørgelsesret, vægrede sig ved at yde Refusion under Henvisning til, at han maatte antages senere, ved fem aarigt Ophold (1916—21), at være blevet forsørgelsesberettiget i Ulfborg Kommune, begærede Sagsøgerne den 22 Januar 1922 Ringkøbing Amts Afgørelse af, i hvilken Kommune Kristensen var forsørgelsesberettiget. Først den 20 Juni 1929 traf Amtet i Henhold til Fattiglovens § 59 Afgørelse i Sagen, hvorefter den paagældende, da han modtog Hjælp med Fattighjælps Virkning, var forsørgelsesberettiget i Vedersø Kommune. Sagsøgerne fremsendte derefter den 24 Juni 1929 til de Sagsøgte syv Stk Regninger vedrørende Refusion af Fattigunderstøttelse, ydet Kristensen i Aarene 1921—29, hvilken Understøttelse — efter Fradrag af den Opholdskommunen paahvilende Fjerdedel — udgjorde 4315 Kr 67 Øre. De Sagsøgte nægtede imidlertid vedblivende at yde Refusion og indankede ved Skrivelse af 22 August 1929 Amtets Afgørelse for Socialministeriet, der den 15 Februar 1930 tiltraadte Afgørelsen, hvorhos Ministeriet samtidigt besvarede en af de Sagsøgte fremsat Forespørgsel om, hvorvidt Sagsøgernes Refusionskrav maatte anses forældet i Medfør af Lov Nr 274 af 22 December 1908 derhen, at Kravet »efter Socialministeriets Mening ikke er undergivet Forældelse i Henhold til nævnte Lov«, men at »dette Spørgsmaal iøvrigt henhører under Domstolenes Afgørelse«.

Efter at Socialministeriet havde truffet denne Afgørelse, fremsatte Sagsøgerne paany — den 28 Februar 1930 Anmodning til de Sagsøgte om Refusion af det fornævnte Beløb.

Under Paaberaabelse af, at Refusionskravet ikke var rettidigt fremsat og under særlig Henvisning til Fattiglovens § 48 vægrede de Sagsøgte sig dog stadig ved at yde den begærede Refusion, og Sagen blev derefter paany forelagt Socialministeriet, der den 12 Juli 1930 resolve-rede at »i Tilfælde, hvor Spørgsmaalet om Forsørgelsesretten eller Erstatningspligten er indbragt for højere Myndighed, vil den i Fattiglovens § 48 omhandlede Frist normalt først kunne regnes fra det Tidspunkt, da der foreligger en Afgørelse fra paagældende højere Myndigheder«, hvorhos det tilføjes, at Ministeriet »under Hensyn til de ved Behandlingen af denne Sag foreliggende særlige Forhold maa henvise til sin i ovennævnte Skrivelse af 15 Februar f A fremsatte Udtalelse, hvorefter Spørgsmaalet om Refusionskravets Forældelse henhører under Domstolenes Afgørelse«.

Efter at nærværende Sag var anlagt, har de Sagsøgte den 16 Juni d A rettet endnu en Henvendelse til Socialministeriet, der den 10 August d A har svaret, at »Ministeriet maa henholde sig til det i Skrivelser herfra af 15 Februar og 12 Juli d A udtalte, hvorefter den i Fattiglovens § 48 fastsatte Frist ikke kan anses overskredet af Ullborg Sogneraad, medens Spørgsmaalet om Refusionskravets Forældelse iøvrigt henhører under Domstolenes Afgørelse.«

Idet Sagsøgerne henviser til de citerede, af Ringkøbing Amt og Socialministeriet truffne Afgørelser paastaar de under nærværende Sag de Sagsøgte tilpligtet at udrede de dem som Forsørgelseskommune paahvilende tre Fjerdedele af den fornævnte Kristensen ydede Fattigunderstøttelse, hvilken Andel udgør det foranførte Beløb 4315 Kr 67 Øre, tilligemed Renter 5 pCt p a af 105 Kr 43 Øre fra 1 April 1922, af 658 Kr 87 Øre fra 1 April 1923, af 440 Kr 25 Øre fra 1 April 1924, af 563 Kr 77 Øre fra 1 April 1927, af 1509 Kr 32 Øre fra 1 April 1928, af 699 Kr 32 Øre fra 1 April 1929 og af 338 Kr 71 Øre fra 1 Oktober 1929 — alt indtil Betaling sker.

De Sagsøgte procederer principalt til fuldstændig Frifindelse, subsidiært til Frifindelse mod Betaling af det paa den sidste Regning opførte Beløb 338 Kr 71 Øre, hvorhos de mere subsidiært paastaar Sagens Afvisning eller de Sagsøgtes Frifindelse for Tiden.

Det fremgaar af Sagen, at Sagsøgerne, efter at de den 22 Januar 1922 havde anmodet Ringkøbing Amt om Afgørelse af det fornævnte Forsørgelsesspørgsmaal, gentagende har forhandlet med Amtet og erindret dette om Sagen, nemlig dels ved Skrivelser af 11 Juni 1922, 28 November 1922, 11 Juni 1923 og 3 Februar 1924 samt 19 April og 16 Maj 1927, dels mundtlig bl a ved en Samtale den 23 Marts 1925 mellem vedkommende Sogneraadsformand og den daværende Amtmand i Ringkøbing Amt.

Endvidere er det oplyst, at den paagældende Forsørgelsessags Akter i en Aarrække har været forlagt paa Amtets Kontor og først tilfældigt kom for Dagen i Forsommeren 1929, og at Sagsøgerne ikke i Tiden fra 1922 til Forsørgelsesspørgsmaalets Afgørelse i 1929 har fremsendt nogen Regning til de Sagsøgte vedrørende Refusion af den oftnævnte Kristensen i de enkelte Regnskabsaar ydede Understøttelse.

Til Støtte for deres foranførte Paastande har de Sagsøgte gjort

gældende, at Sagsøgerne ikke med Hensyn til Refusionskravets Fremsettelse har overholdt de i Fattiglovens §§ 46—48 foreskrevne Regler og navnlig ikke den i sidstnævnte Bestemmelse anførte Frist, og at de som Følge heraf har fortabt deres Erstatningsret. I Forbindelse hermed har de Sagsøgte hævdet, at Socialministeriet dels ikke — saaledes som af Sagsøgerne anbragt — har afgjort Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgerne har fremsat deres Krav rettidigt, men alene Spørgsmaalet om Mathias Kristensens Forsørgelseskommune, dels ikke har Hjemmel til med bindende Virkning at afgøre Spørgsmaal om, hvorvidt Refusionskravet er rettidigt fremsat. Endelig har de Sagsøgte, forsaavidt angaar de Understøttelser, der er ydet i et Tidsrum, der ligger mere end fem Aar forud for nærværende Sags Anlæg, anført, at herhenhørende Krav er forældede i Medfør af fornævnte Lov af 22 December 1908.

I disse Betragtninger kan der imidlertid ikke gives de Sagsøgte Medhold, hvorved særlig bemærkes, at et Krav som det i Sagen omhandlede hverken direkte kan henføres under de i sidstnævnte Lovs § 1 specielt nævnte Fordringer, for hvilke der gælder en Forældelsesfrist af fem Aar eller analogisk ligestilles med dem, navnlig heller ikke — som af de Sagsøgte anbragt — med de i Bestemmelsens Pkt 4 anførte Krav paa Skatter eller Afgifter af offentligretlig Natur, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgerne har iagttaget den i Fattiglovens §§ 46—48 foreskrevne Fremgangsmaade og overholdt de der ommeldte Frister med Hensyn til Refusionskravets Fremsettelse vedrører en saadan Meningsulighed mellem de paagældende Kommuner om de dem ifølge Fattigloven i deres indbyrdes Forhold paahvilende Forpligtelser, at Lovens § 59 maa antages at indeholde fornøden Hjemmel for Administrationen til endeligt og for Kommunerne bindende at afgøre Spørgsmaalet, og at nævnte Ministerium ved de foran citerede Skrivelser af 12 Juli 1930 og 10 August d A skønnes at have truffet en herhenhørende endelig Afgørelse gaaende ud paa, at Refusionskravet af Sagsøgerne er rettidigt fremsat.

Efter det anførte, og da den ogsaa af de Sagsøgte paaberaabte Omstændighed, at Sagsøgerne den 4 August 1924 har eftergivet Mathias Kristensen den ham indtil da ydede Fattigunderstøttelse, dog kun forsaavidt Ulfborg Kommunes Andel angaar, og at Kristensen derefter er blevet optaget paa Valglisten, ikke kan betragtes som et Afkald fra Sagsøgenes Side med Hensyn til den de Sagsøgte som Forsørgelseskommune paahvilende Andel af Understøttelsen, vil de Sagsøgte være at dømme efter Sagsøgenes Paastand, dog saaledes at der ikke vil kunne tilkendes Sagsøgerne Renter af nogen Del af det tilkendte Beløb fra et tidligere Tidspunkt end Stævningens Dato, den 15 Juni 1931.

De Sagsøgte findes derhos at burde godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Det offentlige vil have at udrede Salærer m v til de for de Sagsøgte beskikkede Sagførere som nedenfor bestemt.

Torsdag den 3 November.

Nr 302/1931. **Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898**
(Oluf Petersen)

mod

Gaardejer **Hans Gosch** (Cohn),

betræffende Betaling af et Forsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 28 November 1931: Sagsøgte, Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Hans Gosch, betale 1450 Rmk med Renter heraf 5 pCt p a fra 24 Februar 1930 og 250 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra 4 August 1931, alt til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898, til Indstævnte, Gaardejer Hans Gosch med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Natten før 15 Juni 1929 kom Sagsøgeren, Gaardejer Hans Gosch, Slesvig, mens han paa Landevejen mellem Eckernførde og Slesvig reparerede sit Automobil, til Skade ved Paakørsel af et Automobil, der maatte antages at være Lastautomobilet N 1772, indregistreret i Aabenraa som tilhørende Fischers Maskinfabrik, men solgt af Fabriken paa sædvanlige Afbetalingsvilkaar til Ejnar Jørgensen, sammesteds, og ført af dennes Chauffør. Ved Købet af Vognen den 18 April 1928 havde Jørgensen tegnet lovpligtig Ansvarsforsikring hos Sagsøgte, Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898, København, men Pollcen overførtes samme Dag til Maskinfabriken, idet denne, saalænge Købesummen ikke var betalt, ønskede at staa med Ejerrettigheder. Efter nogle almindelige Udtalelser med Henviisning til Reglerne i Lov Nr 144 af 1 Juli

1927 og Justitsministeriets Bekendtgørelse af 22 December 1927 om Ansvarsforsikring for Motorkøretøjer hedder det i Policen:

»Udenfor Danmark dækker Forsikringen uforandret under Kørsel i Sverrig, Norge, Finland og i Tyskland nord for Linien Hamborg—Lübeck. Under Kørsel i den øvrige Del af Tyskland, i Holland, Belgien, Frankrig og England dækker Forsikringen med den Indskrænkning, at Forsikringstageren selv maa bære de første 200 Kr af enhver Skade. I andre Lande gælder Forsikringen ikke, medmindre særlig Aftale er truffet.«

Efter Forsikringsbetingelsernes § 1 overtog Selskabet det fulde Erstatningsansvar, som den Forsikrede ifølge den ved Forsikringens Tegning gældende danske Lovgivning paadrager sig ved Beskadigelse af andre Personers Legeme eller Helbred (Personskade) og efter § 5 omfatter Erstatningspligten alle Skader, der hidrører fra Begivenheder indtrufne i det Tidsrum, hvori Forsikringen er i Kraft, naar og forsaavidt Krav rejses inden 6 Maaneder efter Forsikringens Udløb og bedømmes efter dansk Ret og af danske Domstole.

Sagsøgeren Gosch og en anden tilskadekommen anlagde Sag mod Chaufføren og Vognmand Jørgensen samt nævnte Maskinfabriks Indehaver, Fabrikant C Fischer, og ved Vestre Landsrets Dom af 27 Februar 1931 ansaas det godtgjort, at Paakørslen var sket af Lastautomobilet, hvorhos det paalagdes Chaufføren og Vognmand Jørgensen in solidum at udrede i Erstatning til Gosch 1450 Rmk med Renter 5 pCt p a fra den 24 Februar 1930 og i Sagsomkostninger 250 Kr, hvorimod Fischer frifandtes.

Sagsøgeren Gosch har derefter, idet han har anbragt, at der intet har været at erholde hos de Domfældte, under nærværende Sag paa-staaet Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898, for hvem lis var denuncieret under Retssagen for Vestre Landsret, tilpligtet at betale ham de nævnte Beløb samt yderligere Renter af Omkostningsbeløbet 250 Kr, 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 4 August 1931.

Sagsøgte, der procederer til Frifindelse, har anført, at Ansvarsforsikringen, forsaavidt den forsikrer Vognen under Kørsel uden for Danmark, er en almindelig frivillig Forsikring, og at Sagsøgte derfor ikke staar i noget direkte Forpligtelsesforhold til de skadelidte, men kun er pligtig at dække eventuelle Skader, hvis Forsikringstageren er ansvarlig og har policemæssigt Krav paa at faa Ansvaret dækket. Sagsøgeren har derfor intet Krav mod Selskabet, men heller ikke Forsikringstageren, Fabrikant Fischer, har noget Krav paa Selskabet, dels fordi Policen er misligholdt, idet hverken Præmie pr 18 Januar 1929 eller pr 18 April s A var betalt, da Ulykken skete, dels fordi Fabrikant Fischer er frifundet ved Vestre Landsrets ovennævnte Dom.

Det er ikke under Sagen oplyst, hvorvidt eller i hvilket Omfang tysk Lovgivning har lignende Ordning som her i Landet af Forsikringen for Automobile. Ifølge ovennævnte Landsretsdom maatte Kørselsheldet bedømmes efter tysk Ret, men det ses af Sagsfremstillingen, at den idømte Erstatning ogsaa efter almindelige danske Retsregler tilkom Sagsøgeren.

Efter det i Policen anførte har Sagsøgte paataget sig at dække Forsikringstagerens Ansvar overfor Tredjemand overfor Følgerne af Brugen af Vognen, og det maa i saa Henseende være uden Betydning, at Brugeren af Vognen, Jørgensen, af særlige Hensyn midlertidigt har ladet Fischers Maskinfabrik indtegne som Forsikringstager. Begge har haft Krav paa, at et Ansvar som det foreliggende dækkes af Sagsøgte, og efter Policens almindelige Formaal maa Sagsøgte, saasnaart Pligten til at udrede Erstatning og dennes Størrelse er fastslaaet, være pligtig at fyldestgøre skadelidte. Der er Enighed om, at den Omstændighed, at der, da Skaden indtraf, resterede Præmier for to Kvartaler, ikke kunde frigøre Sagsøgte, saafremt Skaden var sket her i Landet, og som Policen er affattet, maa den betragtes som en almindelig lovpligtig Ansvarsforsikring, der ved en derom i Policen anført Bestemmelse er udvidet til at gælde bl a ogsaa i Tyskland nord for Linien Hamborg—Lübeck, hvorfor det ikke findes at kunne medføre andet Resultat, at Skaden er sket paa det ovenfor anførte Sted i Tyskland. Det vilde formentlig ogsaa være ubilligt, hvis der om Policens Ophævelse paa Grund af Udeblivelse med Præmiebetaling skulde gælde mere end en og samme Regel, nemlig de Bestemmelser, der er givet om lovpligtige Forsikringer, jfr Justitsministeriets ovenfor nævnte Bekendtgørelse af 22 December 1927 §§ 13 og 18, og Sagsøgte er ikke gaet frem efter disse Regler, men har tværtimod indkrævet Præmie hos Fischer, der svarede med Henviisning til Jørgensen.

Idet bemærkes, at der ikke under Sagen er rejst Spørgsmaal om Sagsøgtes Ret til at fradrage resterende Præmier i Erstatningen, og at der i det hele ikke skønnes fremsat nogen Indsigelse af reel Betydning mod Sagsøgerens Krav, vil der herefter i Sagen være at give Dom citer Sagsøgerens Paastand.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren 250 Kr.

Fredag den 4 November.

Nr 290/1932.

Rigsadvokaten

mod

Christian Trygve Holm.

Østre Landsrets Dom af 16 September 1932: Sagsøgte Christian Thorvald Trygve Holm bør være uberettiget til Erstatning i Anledning af hans ovenomhandlede Fængsling. Sagens Omkostninger, der under 200 Kr i Salær til den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører Arne Kemp, udredes af Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Ankeudvalgs Kendelse

Christian Thorvald Trygve Holm, der ved Østre Landsrets under Medvirkning af Nævninger den 16 September 1932 afsagte Dom kendtes uberettiget til Erstatning for den ham i Tiden fra 22 September til 3 Oktober 1931 overgaaede Fængsling, erklærede ved Dommens Afsigelse, at han paaankede Afgørelsen med Hensyn til Sagsomkostninger, hvilken Anke ved Højesterets Kendelse af 3 Oktober 1932 afvistes.

Den 14 Oktober 1932 har han nu paaanket Dommen, idet han som Ankegrund har anført d e l s, at Nævningernes Erklæring er blevet fejlagtig paa Grund af urigtig Retsbelæring, idet denne var »i høj Grad partisk«, samt at Retsformanden i Strid med Retsplejelovens § 893 nægtede at gengive i Retsprotokollen visse af Tiltalte særlig paapegede Dele af Formandens Udvikling af Retssætninger, d e l s at Rettergangsregler er tilsidesat, idet Nævningernes Ordfører ved Oplæsningen af Nævningernes Svar tilføjede Oplysning om Afstemningens Stemmetal. Ifølge Erklæring fra Retsformanden har ovennævnte Anmodning ikke været fremsat.

Bortset fra, at Anken er fremsat efter den i Retsplejelovens § 948 fastsatte Frist, findes de anførte Ankegrunde klarligen ikke at kunne føre til Dommens Ophævelse, hvorfor Anken i Medfør af Retsplejelovens § 953 vil være at afvise.

Thi bestemmes:

Den af Christian Thorvald Trygve Holm fremsatte Anke afvises.

Den paaankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Beslutning om Sagsanlæg af 6 August 1932 anlagte Sag har Anklagemyndigheden paastaaet Christian Thorvald Trygve Holm kendt uberettiget til Erstatning for den ham i Henhold til Københavns Byrets Kendelse af 22 September 1931 som sigtet for Overtrædelse af Straffelovens § 101 overgaaede Fængsling i Tiden 22 September til 3 Oktober 1931, hvorved bemærkes, at Sagen mod nævnte Holm afsluttedes ved en af Københavns Byrets 10 Afdeling den 29 Februar 1932 afsagt Dom — stadfæstet af Østre Landsret den 28 April s A — hvorved Holm efter Straffelovens § 101 blev anset med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 50 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 6 Dage.

Ved Nævningernes Kendelse er Sagsøgte kendt uberettiget til den af ham paastaaede Erstatning.

Som Følge heraf vil Anklagemyndighedens Paastand være at tage til Følge.

Mandag den 7 November.

Nr 102/1932. Kaptajn **H F Rasmussen** (Landsretssagf Svane)
mod

Aktieselskabet Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri (Gorrissen),

betræffende Parternes Ret til at søge Fyldestgørelse i Provenuet af en Tvangsauktion over et Skib.

Sø- og Handelsrettens Dom af 16 Februar 1932: De Indstævnte, A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, kendes i Forhold til Sagsøgeren, Kaptajn H F Rasmussen, berettiget til forlods Fyldestgørelse for deres Tilgodehavende, 24 231,40 Kr, gennem Auktionsprovenuet, 17 500 Kr, for S/S »Else L«. Sagens Omkostninger bør Sagsøgeren godtgøre de Indstævnte med 75 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Kaptajn H F Rasmussen, til Indstævnte, Aktieselskabet Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, med 200 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 November 1930 blev S/S »Else L« tilhørende Dampskibsselskabet Absalon A/S afleveret til A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri for der at blive underkastet Klassifikations- og Reparationsarbejder. Disse Arbejder blev tilendebragt den 20 December 1930, men da Rederiet ikke kunde præstere den derfor skyldige Betaling, 24 321,40 Kr, tilbageholdt Skibsværftet Skibet, der henlaa ved Værftets Kaj, til Sikkerhed for sit Tilgodehavende.

Efter at Skibsmægler Christian Jensen af Aalborg den 21 Maj 1931 havde ladet gøre Udlæg i »Else L« til Fyldestgørelse for en ham tilhørende Fordring, blev der mellem Værftet paa den ene Side og de øvrige i Skibet interesserede paa den anden Side, deriblandt Sagsøgeren under nærværende Sag, Kaptajn H F Rasmussen, oprettet en den 25 Juli

til den 22 August 1931 dateret Overenskomst, i hvilken der er anført følgende:

»I Anledning af, at Skibsmægler i Aalborg Chr Jensen efter foretaget Udlæg har begæret Tvangsauktion afholdt over S/S »Else L« af København, der efter endt Reparation henligger ved A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, og i Anledning af, at Skibsværftet gør Paastand paa at gøre Tilbageholdelsesret over Skibet gældende ogsaa overfor en Auktionskøber, indtil Værftets Regninger paa henholdsvis 24021 Kr og 210 Kr bliver betalte, har vi underskrevne Søpanterets-Kreditorer og Skibsprioritetshavere paa den ene Side og Skibsværftet paa den anden Side truffet følgende Ordning med Hensyn til vort eventuelle Procesmellemværende:

Skibsværftet afstaar fra overfor Auktionskøberen at gøre sin Tilbageholdelsesret over Skibet gældende, selv om Budsummen ikke naar et Beløb stort 24 231,40 Kr og indskrænker Tilbageholdelsesretten til Auktionsprovenuet.

Vi underskrevne Søpanterets-Kreditorer og Prioritetshavere i Skibet, som paa vor Side ikke kan anerkende, at Skibsværftets Tilbageholdelsesret gaar forud for vort Krav paa Dækning, erklærer os enige i, at Skibsværftet under den eller de Processer, som maatte opstaa ved Fordelingen af Auktionsprovenuet, skal stilles som om Skibsværftet ogsaa overfor Køberen havde gjort sin Tilbageholdelsesret over Skibet gældende i videste Omfang, og saaledes at Skibsværftet nærmere præciseret i Forhold til de nævnte Kreditorer skal stilles, som om Skibet stadig henlaa ved Værftets Bolværk, og idet denne Erklæring skal have dispositiv Karakter under en Retssag.«

Paa en den 22 August 1931 afholdt Tvangsauktion over Skibet blev dette tilslaaet Skibsværftet som højestbydende med 17 500 Kr.

Sagsøgeren, der havde været Fører af S/S »Else L« og ved nærværende Rets Dom af 12 Marts 1931 hos »Else L«s Rederi havde faaet sig tilkendt Hyre for Tiden fra 29 December 1930 til 2 Marts 1931 med 945 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 10 Februar 1931, til Betaling skete, samt i Sagsomkostninger 100 Kr, fremsatte overfor Fogedretten i Aalborg Paastand om at blive anerkendt som søpanteberettiget i Auktionsprovenuet for sit Krav i Henhold til Sølovens § 267 Nr 2. Ved Fogedrettens Udkast til Fordelingen af Provenuet blev de Indstævnte, A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, imidlertid anset berettiget til forlods Fyldestgørelse gennem Auktionsprovenuet for deres Tilgodehavende, 24 231,40 Kr, hvorefter der intet blev til de iøvrigt anmeldte Kreditorer. Heroverfor protesterede samtlige de øvrige paa Auk-

Færdig fra Trykkeriet den 9 November 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 21

M a n d a g d e n 7 N o v e m b e r .

tionen mødte, i Skibet interesserede, og efter at en af Fogden i Medfør af Retsplejelovens § 555 foretaget Mægling havde vist sig resultatløs, henviste Fogden de interesserede Parter til at søge Tvisten afgjort ved almindelig Rettergang.

Sagsøgeren har derefter mod de Indstævnte anlagt Sag ved nærværende Ret som vedtaget Værneting, og Sagsøgeren, der opgør sit Krav i Henhold til Dommen til 1074,20 Kr, har under Sagen nedlagt Paastand paa, at han anerkendes som søpanteberettiget i Henhold til Sølovens § 267 Nr 2, forud for de Indstævnte i Auktionsprovenuet for S/S »Else L« for et Beløb af 1074,20 Kr med Renter 5 pCt p a af 945 Kr fra den 22 August 1931, til Betaling sker.

De Indstævnte, A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, paastaar sig kendt berettiget til forlods Fyldestgørelse for deres Tilgodehavende, 24 231,40 Kr, gennem Auktionsprovenuet, 17 500 Kr, for S/S »Else L«.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren gældende, at hans Hyrekrav maa være beskyttet ogsaa overfor Værftets Tilbageholdelsesret, der hviler paa den efter Rederiets Anmodning foretagne Reparation af Skibet, der efter Sagsøgerens Formening ikke har været nødvendig til Skibets Bevaring og overhovedet ikke var af Interesse for Sagsøgeren, der vilde have haft tilstrækkelig Sikkerhed i Skibet, selv om det ikke var blevet repareret.

Fra de Indstævntes Side gøres det gældende, at Værftets Tilbageholdelsesret over Skibet i Anledning af Reparationsomkostningerne ogsaa maa gælde i Forhold til Sagsøgeren, og da Værftet ifølge Overenskomsten mellem de i Skibet interesserede er stillet, som om Skibet stadig laa paa Værftet, har Sagsøgeren lige saa lidt Ret til at fordre Auktionsprovenuet udbetalt, som han havde til at forlange Skibet udleveret fra Værftet, før dettes Fordring var fyldestgjort.

Da »Else L« blev afleveret til Reparation paa Værftet, var dets Klasse udløbet, og Reparation var nødvendig, for at Skibet kunde blive genindsat i Klassen. Af de til Reparationen medgaaede Udgifter udgør Klassifikations-Reparationerne den aller væsentligste Del, overstigende Auktionsprovenuet. Efter endt Reparation blev Skibets Klasse fornyet. Herefter mener de Indstævnte, at Reparationen maa anses for at have været nødvendig til Skibets Bevaring, og for at Skibet kunde komme til at sejle igen, idet der f Eks ikke kunde tegnes Forsikring for Skibet, hvis Klassen ikke blev opretholdt, og i den for 1ste Prioritet i Skibet

udstedte Panteobligation er det da ogsaa udtrykkelig udtalt, at Skibet skal være klasset.

De Indstævnte hævder, at Skibet er væsenligt forbedret ved Reparationen, idet det ved Ankomsten til Værftet kun havde Ophugningsværdi, et Par Tusinde Kroner. Naar Skibet ikke indbragte mere end sket paa den stedfundne Auktion, skyldes dette efter de Indstævntes Anbringende de stærkt faldende Konjunkturer i Tiden fra Reparationens Fuldførelse i December 1930 til Auktionen i August 1931.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder maa efter de Indstævntes Anbringende Værftets Tilbageholdelsesret respekteres selv af Sagsøgerens Hyrebrev.

Mellem Værftet og Rederiet var det aftalt, at Halvdelen af Reparationsudgifterne skulde betales, efter at Reparationen var fuldført, inden Skibet forlod Værftet, men da Rederiet, efter at Reparationen var tilendebragt, ikke betalte den da forfaldne Del af det skyldige Beløb, var de Indstævnte efter deres Anbringende berettigede til at betragte hele Beløbet for Reparationsomkostningerne som forfaldet, og Værftet nægtede derfor at udlevere Skibet, før samtlige Reparationsomkostninger blev dækket.

Efter Indholdet af den mellem Parterne og de øvrige i det paa-gældende Skib interesserede indgaaede Overenskomst maa Auktionsprovenuet træde i Stedet for Skibet, saaledes at Værftet, hvis der tilkom det en Tilbageholdelsesret i Skibet, der maatte respekteres af Sagsøgeren, maa have en tilsvarende Tilbageholdelsesret til Auktionsprovenuet. Da Auktionsprovenuet bestaar af rede Penge, findes Værftet, saafremt det maatte have en i Forhold til Sagsøgeren gyldig Tilbageholdelsesret i Skibet, at være berettiget til at modregne sit Krav i det tilbageholdte Beløb, og der vil herefter, skønt Tilbageholdelsesret som saadan ifølge dansk Retsopfattelse ikke hjemler Fortrinsret til Fyldestgørelse i den tilbageholdte Ting, faktisk blive Adgang for de Indstævnte til at gøre sig betalt i Auktionskøbesummen, hvis der maa gives dem Medhold i de af dem anførte Betragtninger.

Sagens Udfald vil herefter bero paa, om det maa antages, at Værftet kunde gøre sin Tilbageholdelsesret i Skibet gældende, ikke blot overfor Ejeren af Skibet, men ogsaa overfor Sagsøgeren.

Efter det oplyste maa den stedfundne Reparation antages for den væsenligste Dels Vedkommende at have været nødvendig, for at Skibet kunde generhverve sin Klasse, og da Skibet faktisk ikke kunde gaa i Fart, uden at dets Klasse var blevet fornyet, findes den stedfundne Reparation for saa vidt at maatte anses for nødvendig for Skibet. Herefter maa det anses for utvivlsomt, at Skibet er blevet forbedret ved den stedfundne Reparation. Der maa derhos gives de Indstævnte Medhold i, at Udfaldet af Auktionen ikke kan anses for oplysende med Hensyn til Omfanget af Værdiforøgelsen, bl a under Hensyn til Tidspunktet for Auktionens Afholdelse.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes Sagsøgeren at have været pligtig at respektere de Indstævntes Tilbageholdelsesret i Skibet, og Sagsøgeren vil følgelig ikke i Forhold til de Indstævnte kunne kendes berettiget til at oppebære Auktionsprovenuet, der er

traadt i Skibets Sted, som Genstand for Tilbageholdelsesret, hvorimod Sagen, idet de Indstævnte findes berettigede til at fordre Auktionsprovenuet udleveret, vil være at paadømme overensstemmende med den af de Indstævnte nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Indstævnte med 75 Kr.

Nr 103/1932. **Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab**
(Landsretssagf Svane)

mod

Aktieselskabet Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri (Gorrissen),

betræffende Parternes Ret til at søge Fyldestgørelse i Provenuet af en Tvangsauktion over et Skib.

Sø- og Handelsrettens Dom af 16 Februar 1932: De Indstævnte, A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, kendes i Forhold til Sagsøgerne, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab, berettiget til forlods Fyldestgørelse for deres Tilgodehavende 24 231,40 Kr gennem Auktionsprovenuet, 17 500 Kr, for S/S »Else L«. Sagens Omkostninger bør Sagsøgerne godtgøre de Indstævnte med 400 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab, til Indstævnte, Aktieselskabet Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, med 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 November 1930 blev S/S »Else L«, tilhørende Dampskibsselskabet Absalon A/S, afleveret til A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri for der at blive underkastet Klassifikations- og Reparationsarbejder. Disse Arbejder blev tilendebragt den 20 December 1930, men da Rederiet ikke kunde præstere den derfor skyldige Betaling, 24 231,40 Kr, tilbageholdt Skibsværftet Skibet, der henlaa ved Værftets Kaj, til Sikkerhed for sit Tilgodehavende.

Efter at Skibsmægler Christian Jensen af Aalborg den 21 Maj 1931 havde ladet gøre Udlæg i »Else L« til Fyldestgørelse for en ham tilhørende Fordring, blev der mellem Værftet paa den ene Side og de øvrige i Skibet interesserede paa den anden Side oprettet en den 25 Juli til den 22 August 1931 dateret Overenskomst, i hvilken der er anført følgende:

»I Anledning af, at Skibsmægler i Aalborg Chr Jensen efter foretaget Udlæg har begæret Tvangsauktion afholdt over S/S »Else L« af København, der efter endt Reparation henligger ved A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, og i Anledning af, at Skibsværftet gør Paastand paa at gøre Tilbageholdelsesret over Skibet gældende ogsaa overfor en Auktionskøber, indtil Værftets Regninger paa henholdsvis 24 021 Kr og 210 Kr bliver betalt, har vi underskrevne Søpanterets-Kreditorer og Skibsprioritetshavere paa den ene Side og Skibsværftet paa den anden Side truffet følgende Ordning med Hensyn til vort eventuelle Procesmellemværende:

Skibsværftet afstaar fra overfor Auktionskøberen at gøre sin Tilbageholdelsesret over Skibet gældende, selv om Budsummen ikke naar et Beløb stort 24 231,40 Kr og indskrænker Tilbageholdelsesretten til Auktionsprovenu.

Vi underskrevne Søpanterets-Kreditorer og Prioritetshavere i Skibet, som paa vor Side ikke kan erkende, at Skibsværftets Tilbageholdelsesret gaar forud for vort Krav paa Dækning, erklærer os enige i, at Skibsværftet under den eller de Processer, som maatte opstaa ved Fordelingen af Auktionsprovenu, skal stilles som om Skibsværftet ogsaa overfor Køberen havde gjort sin Tilbageholdelsesret over Skibet gældende i videste Omfang, og saaledes at Skibsværftet nærmere præciseret i Forhold til de nævnte Kreditorer skal stilles, som om Skibet stadig henlaa ved Værftets Bolværk, og idet denne Erklæring skal have dispositiv Karakter under en Retssag.«

Paa en den 22 August 1931 afholdt Tvangsauktion over Skibet blev dette tilslaaet Skibsværftet som højstbydende med 17 500 Kr.

Under Auktionen blev der af forskellige, deriblandt Sagsøgeren under nærværende Sag, Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab som 1ste Prioritetshaver i Skibet og Skibsværftet fremsat Paastand om at blive lodtagne i Auktionskøbesummen.

I et den 25 September 1931 af Fogedretten i Aalborg fremlagt Fordelingsudkast blev Skibsværftet anset berettiget til forlods Fyldestgørelse gennem Auktionsprovenu for sit Tilgodehavende, 24 231,40 Kr, hvorefter der intet blev til de iøvrigt anmeldte Kreditorer. Heroverfor protesterede samtlige de øvrige paa Auktionen mødte, i Skibet interesserede, og efter at en af Fogeden i Medfør af Retsplejelovens § 555 foretaget

Mægling havde vist sig resultatløs, henviste Fogeden de interesserede Parter til at søge Tvisten afgjort ved almindelig Rettergang.

Sagsøgerne har derefter mod de Indstævnte, A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, anlagt Sag ved nærværende Ret som vedtaget Værneting, og Sagsøgerne, der opgør deres Krav som Indehaver af 1ste Prioritets Panteret til 19 734,75 Kr, har under Sagen nedlagt Paastand paa, at Sagsøgerne overfor de Indstævnte kendes berettiget til at oppebære hele den af de Indstævnte som højestbydende paa den den 22 August 1931 stedfundne Tvangsauktion over S/S »Else L« indbetalte Købesum, 17 500 Kr.

De Indstævnte, A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri, paastaar sig kendt berettiget til forlods Fyldestgørelse for deres Tilgodehavende, 24 231,40 Kr, gennem Auktionsprovenuet, 17 500 Kr for S/S »Else L«.

Af Sagsøgerne er det oplyst, at Dampskibsselskabet Absalon A/S den 3 Juli 1930 til Selskabets korresponderende Reder, Skibsreder P Ladegaard, udstedte Pantebrev for 22 000 Kr med 1ste Prioritets Panteret i S/S »Else L«. Samme Dag udstedte Ladegaard til »Absalon« Deklaration, i hvilken han erklærede, at Pantebrevet var udstedt, uden at Dampskibsselskabet var ham noget skyldig, idet det alene var udstedt, for at der mod Haandpantesikkerhed i dette skulde kunne optages Laan af Debitor. Pantebrevet blev givet Landmandsbanken i Haandpant til Sikkerhed for en af Rederiet opnaaet Kassekredit. Sagsøgerne under nærværende Sag, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab, indestod Landmandsbanken for fuldstændig Betaling af det paa Kasse-Krediten trukne Beløb, og da Sagsøgerne maatte indfri Kasse-Krediten, transporterede Banken Panteb obligationen til Sagsøgerne.

Fra Sagsøgernes Side gøres det nu gældende, at den Værftet tilkommende Tilbageholdsret til Sikkerhed for Betalingen af den efter Rederiets Anmodning foretagne Reparation maa vige for den Sagsøgerne tilhørende ældre Panteret i Skibet, da der ikke findes nogen Hjemmel til at give Tilbageholdelsesretten Fortrin for saadanne Rettigheder, der er stiftede, før Tilbageholdelsesretten opstod. Sagsøgerne mener, at deres Standpunkt er stemmende med Billighed, idet Værftet, før det indlod sig paa at overtage Reparationen af Skibet, kunde have undersøgt Prioritetsforholdene samt Rederiets Stilling i det hele.

Sagsøgerne har yderligere anført, at det var Meningen med Artiklerne 1 og 3 i den af Danmark tiltraadte Brüsseler-Konvention af 10 April 1926, jfr Bekendtgørelse Nr 70 af 20 Marts 1931, at statuere, at ingen Ret over Skibet kunde have Fortrinsret i Forhold til Søpanterrettigheder og kontraktmæssige Panterrettigheder i Skibet, samt at dansk Ret maa respektere Konventionens Principper, saaledes at der i hvert Fald nu ikke kan tillægges lovbestemt Tilbageholdelsesret Fortrin for kontraktmæssige Panterrettigheder og Søpanteret i Skibet.

Fra de Indstævnets Side gøres det gældende, at Værftets Tilbageholdelsesret over Skibet i Anledning af Reparationsomkostningerne ogsaa maa gælde i Forhold til Sagsøgerne, og da Værftet ifølge Overenskomsten mellem de i Skibet interesserede er stillet, som om Skibet stadig laa paa Værftet, har Sagsøgerne lige saa lidt Ret til at fordrø Auktionsprovenuet udbetalt, som de havde til at forlange Skibet udleveret fra Værftet, før dettes Fordring var fyldestgjort.

Da »Else L« blev afleveret til Reparation paa Værftet, var dets Klasse udløbet, og Reparation var nødvendig, for at Skibet kunde blive genindsat i Klassen. Af de til Reparationen medgaaede Udgifter udgør Klassifikations-Reparationerne den aller væsentligste Del, overstigende Auktionsprovenuet. Efter endt Reparation blev Skibets Klasse fornyet. Herefter mener de Indstævnte, at Reparationen maa anses for at have været nødvendig til Skibets Bevaring og for, at Skibet kunde komme til at sejle igen, idet der f Eks ikke kunde tegnes Forsikring for Skibet, hvis Klassen ikke blev opretholdt, og i den for 1ste Prioritet i Skibet udstedte Panteobligation er det da ogsaa udtrykkeligt udtalt, at Skibet skal være klasset.

De Indstævnte hævder, at Skibet er væsentlig forbedret ved Reparationen, idet det ved Ankomsten til Værftet kun havde Ophugningsværdi, et Par Tusinde Kroner. Naar Skibet ikke indbragte mere end sket paa den stedfundne Auktion, skyldes dette efter de Indstævntes Anbringende de stærkt faldende Konjunkturer i Tiden fra Reparationens Fuldførelse i December 1930 til Auktionen i August 1931.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder maa efter de Indstævntes Anbringende Værftets Tilbageholdelsesret respekteres selv af ældre Rettigheder i Skibet.

De Indstævnte bestrider, at de, inden de paatog sig Reparationen, burde have undersøgt, hvilke Hæftelser der hvilede paa Skibet, og gør gældende, at de, hvis de havde anstillet en saadan Undersøgelse, kun af Skibsregisteret vilde kunne have set, at der var udstedt 1ste Prioritets Panteret til Skibsreder Ladegaard, der selv som korresponderende Reder havde rekvireret Reparationen og derfor maatte finde sig i, at Reparationsregningen gik forud for Kravet ifølge Panteobligationen.

De Indstævnte bestrider, at Brüsseler-Konventionen af 1926 og de i Henhold til denne foretagne Ændringer i Sølovens Kapitel 11 kan hjemle, at Tilbageholdelsesretten maa vige for Panterrettigheder i Skibet, idet den ny Formulering af Sølovens § 269, ifølge hvilken Søpanteret i Skib har Fortrinsret i Pantet frem for alle andre Hæftelser, ikke er skarpere end Sølovens § 267, saaledes som denne Paragraf var formuleret før Ændringerne i Henhold til Brüsseler-Konventionen, idet § 267 i sin tidligere Skikkelse udtalte, at Søpanterrettigheder var fortrinsberettigede »frem for al anden Gæld«, hvilket dog ifølge de Indstævntes Anbringende hverken ifølge Teori eller Praksis anses at være til Hinder for, at Søpanterrettigheder eventuelt maatte respektere Tilbageholdelsesret i Skibet.

Mellem Værftet og Rederiet var det aftalt, at Halvdelen af Reparationsudgifterne skulde betales, efter at Reparationen var fuldført, inden Skibet forlod Værftet, men da Rederiet, efter at Reparationen var tilendbragt, ikke betalte den da forfaldne Del af det skyldige Beløb, var de Indstævnte efter deres Anbringende berettigede til at betragte hele Beløbet for Reparationsomkostningerne som forfaldet, og Værftet nægtede derfor at udlevere Skibet, før samtlige Reparationsomkostninger blev dækkede.

Sagsøgerne har overfor det af de Indstævnte anbragte særligt gjort gældende, at Reparationen ikke var nødvendig for Skibets Bevaring, men kun for Bevaring af Skibets Klasse, og Sagsøgerne bestrider, at de Ind-

stævnte har godtgjort, at Skibet ved Reparationen er blevet forøget i Værdi.

Skibsreder Hans Peter Petersen Ladegaard, der var korresponderende Reder for Dampskibsselskabet Absalon, har som Vidne forklaret, at han, da han spurgte Værftet, om de vilde reparere Skibet, udtalte, at det blev nødvendigt for Rederiet at faa nogen Kredit, og det blev da med Værftet aftalt, at Halvdelen af Regningen skulde betales, før Skibet gik fra Værftet, samt at den anden Halvdel skulde betales senest den 1 Oktober 1931, idet Rederiet var villig til at udstede Veksler for Beløbet.

Foreløbig bemærkes, at Spørgsmaalet om Retinentens Retsstilling i Forhold til Søpanterrettigheder og kontraktmæssigt Pant ikke findes afgjort i Søløven, hvis Bestemmelser om Panterrettigheders Beskyttelse ikke kan antages at tage Sigte paa Forholdet til Tilbageholdelsesret, ej heller efter at forskellige af Søløvens Bestemmelser er ændret i Henhold til Brüsseler-Konventionen af 1926.

Efter Indholdet af den mellem Parterne og de øvrige i det paagældende Skib interesserede indgaaede Overenskomst maa Auktionsprovenuet træde i Stedet for Skibet, saaledes at Værftet, hvis der tilkom det en Tilbageholdelsesret i Skibet, der maatte respekteres af Sagsøgerne, maa have en tilsvarende Tilbageholdelsesret i Auktionsprovenuet. Da Auktionsprovenuet bestaar af rede Penge, findes Værftet, saafremt det maatte have en i Forhold til Sagsøgerne gyldig Tilbageholdelsesret i Skibet, at være berettiget til at modregne sit Krav i det tilbageholdte Beløb, og der vil herefter, skønt Tilbageholdelsesret som saadan ifølge dansk Retsopfattelse ikke hjemler Fortrinsret til Fyldestgørelse i den tilbageholdte Ting, faktisk blive Adgang for de Indstævnte til at gøre sig betalt i Auktionskøbesummen, hvis der maa gives dem Medhold i de af dem anførte Betragtninger.

Sagens Udfald vil herefter bero paa, om det maa antages, at Værftet kunde gøre sin Tilbageholdelsesret i Skibet gældende, ikke blot overfor Ejeren af Skibet, men ogsaa overfor Sagsøgerne, hvis kontraktmæssige Panteret i Skibet var stiftet, før Skibet blev afleveret til Reparation.

Efter det oplyste maa den stedfundne Reparation antages for den væsentlige Dels Vedkommende at have været nødvendig for, at Skibet kunde generhverve sin Klasse, og da Skibet faktisk ikke kunde gaa i Fart, uden at dets Klasse var blevet fornyet, findes den stedfundne Reparation for saa vidt at maatte anses for nødvendig for Skibet. Herefter maa det anses for utvivlsomt, at Skibet er blevet forbedret ved den stedfundne Reparation. Der maa derhos gives de Indstævnte Medhold i, at Udfaldet af Auktionen ikke kan anses for oplysende med Hensyn til Omfanget af Værdiforøgelsen, bl a under Hensyn til Tidspunktet for Auktionens Afholdelse.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes Sagsøgerne at have været pligtige at respektere de Indstævntes Tilbageholdelsesret i Skibet, og Sagsøgerne vil følgelig ikke i Forhold til de Indstævnte kunne kendes berettigede til at oppebære Auktionsprovenuet, der er traadt i Skibets Sted, som Genstand for Tilbageholdelsesret, hvorimod Sagen, idet

de Indstævnte findes berettigede til at fordre Auktionsprovenuet udleveret, vil være at paadømme overensstemmende med den af de Indstævnte nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Indstævnte med 400 Kr.

T i r s d a g d e n 8 N o v e m b e r .

Nr 311/1931. Fhv Proprietær, Ejendomskommissionær **Wiggo Fischer Rasmussen** (Henriques)

m o d

Ejendomskommissionær **Ludvig Lorentzen** og Proprietær **Chr Andersen Langevang** (Selv),

betræffende Betaling af Salgsprovision.

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1931: Sagsøgte, Proprietær Chr Andersen Langevang, bør til Sagsøgeren Ludvig Lorentzen betale 1300 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 15 August 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Sagsøgte bør for Tiltale af Sagsøgeren, Ejendomskommissionær Fischer Rasmussen, i denne Sag fri at være, og i Sagsomkostninger betaler Fischer Rasmussen 150 Kr til Sagsøgte. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Wiggo Fischer Rasmussen, der paaastaa Indstævnte Chr Andersen Langevang dømt til at betale 1300 Kroner med Renter, subsidiært et af Retten fastsat Beløb.

Efter Dommens Afsigelse har Langevang til Indstævnte Lorentzen betalt det denne ved Dommen tilkendte Beløb med Omkostninger.

Efter de for Højesteret foreliggende Oplysninger har Langevang givet ogsaa Appellanten Ejendommen i Kommission, og den Appellanten for hans Virksomhed til Handlens Istandbringelse tilkommende Andel i Kommissionssalæret findes at burde fastsættes til 650 Kroner, hvilket Beløb med Renter vil være at tilkende Appellanten hos Langevang. Spørgsmaalet om Indstævnte Lorentzens Forpligtelse til i Henhold til Erklæringen af 3 Juli 1931 at skadesløsholde Langevang foreligger ikke for Højesteret.

For saa vidt angaar det til Paadømmelse foreliggende Forhold findes Sagens Omkostninger for begge Retter at burde op hæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Proprietær Chr Andersen Langevang bør til Appellanten fhv Proprietær, Ejendomskommissionær Wiggo Fischer Rasmussen betale 650 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 4 August 1931, til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for Landsretten, forsaavidt angaar Mellemværendet mellem Langevang og Rasmussen, ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Proprietær Chr Andersen Langevang i Sommeren 1930 havde erhvervet Ejendommen »Bakkegaard« i Vridsløsemagle, spurgte Ejendomskommissionær Ludvig Lorentzen og Ejendomskommissionær Fischer Rasmussen hver for sig, om de maatte forsøge at sælge Ejendommen, hvilket Andersen Langevang gav dem Tilladelse til. I Slutningen af Juni Maaned 1931 kom sidstnævnte til Gaarden med en Køber, Proprietær Holst; de besaa Gaarden, men Andersen Langevang forlangte 135 000 Kr for den, hvilket Proprietær Holst mente var for meget, og der blev ikke forhandlet videre. Den næste Dag kom Holst igen og besaa Gaarden, og et Par Dage efter kom han igen sammen med sin Fader og Ejendomskommissionær Lorentzen. Den 3 Juli s A fandt der paa Lorentzens Kontor et Møde Sted mellem Parterne, og ved denne Lejlighed afsluttedes Handlen, idet Holst købte Gaarden for 130 000 Kr. I den samme Dag oprettede Slutseddell hedder det bl a: »— — medens Sælgeren betaler Mægler Ludvig Lorentzen 1 pCt af Salgssummen i Salgsprovision ved Udbetalingen«. Foranlediget ved denne Bestemmelse gjorde Andersen Langevang opmærksom paa, at Fischer Rasmussen havde været paa Ejendommen sammen med Køberen og derfor muligvis vilde forlange Provision; Lorentzen gav da Andersen Langevang en skriftlig Indestaelse for, at han vilde holde ham skadesløs for Krav fra andre Mægleres Side. Da Fischer Rasmussen imidlertid gjorde Krav paa Provision, vilde Andersen Langevang intet udbetale, før det ved Dom var afgjort, hvem der havde Ret til Provisionen.

Under nærværende ved Retten for Holbæk Købstad m v forberedte Sager, der ved Rettens Bestemmelse er forenede, har Sagsøgeren Ludvig Lorentzen paastaaet Sagsøgte, Proprietær Chr Andersen Langevang dømt til Betaling af 1300 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 15 August 1931, og Sagsøgeren Ejendomskommissionær Fischer Rasmussen har paastaaet Sagsøgte, Proprietær Chr Andersen Langevang, tilpligtet at betale 1300 Kr med nærmere angivet Rente. Sagsøgte erkender sig pligtig at betale 1300 Kr til en af Sagsøgerne, men hævder kun at være pligtig at betale Kommissionssalær til en af dem.

Sagsøgte har benægtet at have givet Fischer Rasmussen Ejendommen i Kommission, og mod Sagsøgtes Benægtelse har Fischer Rasmussen ikke godtgjort sit modsatte Anbringende; allerede af denne Grund vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgeren Fischer Rasmussens Paastand, hvorhos denne vil have at godtgøre ham Sagens Omkostninger med 150 Kr. Ved Forhandlingen den 3 Juli, der fandt Udtryk i Slutsedlen af samme Dag, har Sagsøgte derimod forpligtet sig til at betale Sagsøgeren Ludvig Lorentzen Kommissionssalær, hvorfor dennes Paastand vil være at tage til Følge, saaledes at Sagsøgte vil have at betale ham Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Onsdag den 9 November.

Nr 23/1932. Firmaet **Severin Petersen & Co** (Gelting)
 mod
 De danske Statsbaner (Graae),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at opsigte en Overenskomst angaaende Losningsarbejde.

Sø- og Handelsrettens Dom af 3 December 1931: De Indstævnte, De danske Statsbaner, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet Severin Petersen & Co, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse godtgøre de Indstævnte med 600 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten nedsat Erstatningspaastanden til 70 000 Kroner, subsidiaært 46 600 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Severin Petersen & Co, til Indstævnte, De danske Statsbaner, med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Overenskomst af 12 og 14 December 1927 mellem De danske Statsbaners 1 Distrikt og Firmaet Severin Petersen & Co overtog sidstnævnte Firma fra 1 Januar 1928 Losningen i København af Kul og Briketter, der skulde losses ved Statsbanernes 1 Distrikts Foranstaltning. Overenskomsten indeholdt nærmere Regler om den Severin Petersen & Co tilkommende Betaling, der var forskellig, eftersom Losningen udførtes med Statsbanernes Kraner, med Tønder eller med egne Kraner, og som i Tilfælde af, at der indenfor det Tidsrum, i hvilket Overenskomsten havde Gyldighed, blev truffet Aftale mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsgiverforeningen angaaende Lønregulering for de i Betragtning kommende Arbejdere, skulde forhøjes eller nedsættes med samme Procent som den, hvormed Arbejdslønnen for de paagældende Arbejdere forhøjedes eller nedsattes. Det var endvidere bestemt, at der fra 1 Juli 1928 at regne i den Betaling, der skulde ydes Severin Petersen & Co for Losningen med egne Kraner, skulde fradrages 5 pCt det første Aar stigende med 1 pCt aarlig til 10 pCt. Ved Overenskomsten forpligtede Severin Petersen & Co sig til i den normale Lossetid gennemsnitlig at udlosse

med Statsbanernes Kraner	350 Tons a 1016 kg
— egne Kraner	250 — „ — „
— Tønder pr Hold	105 — „ — „

Med Hensyn til Overenskomstens Varighed bestemte denne derhos følgende:

»Nærværende Overenskomst, der er gyldig indtil 30 Juni 1933 og derefter løbende med en Opsigelsesfrist for begge Parter paa 3 Maanedre til en 1 Juli, kan af Statsbanerne — ligeledes med 3 Maaneders Varsel til en 1 Juli — opsiges, saafremt disse ved Forbedring af egne Kraner opnaar at bringe disses Ydeevne op paa mindst 500 Tons daglig indenfor normal Arbejdstid.«

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Forhandlingerne mellem Severin Petersen & Co og De danske Statsbaner angaaende ovennævnte Overenskomst indlededes i Oktober 1927, idet Severin Petersen & Co, der tidligere havde udført Losningsarbejde for Statsbanerne i Henhold til Kontrakter af kortere Varighed, i Skrivelse af 8 Oktober 1927 til Maskinbestyrer Schmidt i Statsbanernes 1 Distrikt tilbød at overtage Losningen fra 1 Januar 1928 til 1 Juli 1928 paa samme Betingelser som hidtil, hvorhos de i nævnte Skrivelse stillede Forslag om fra 1 Juli 1928—1 Juli 1933 at overtage Losningen ligeledes paa samme Betingelser som hidtil, dog at de, for hvad der lossedes med deres egen Kran, tilbød Statsbanerne en Godtgørelse af 5 pCt det første Aar stigende med 1 pCt aarlig til 10 pCt. I Skrivelse af 11 November 1927 tilbød Severin Petersen & Co derhos Statsbanerne efter 5 Aars Forløb 10 pCt Godtgørelse for, hvad der lossedes med egen

Kran, hvorefter det i nævnte Skrivelse hedder: »og vi vil derefter lade vor Kontrakt være løbende med en Opsigelsesfrist for begge Parter paa 3 Maaneder til en 1 Juli.«

Det fremgaar endvidere af Sagens Oplysninger, at Maskinbestyrer Schmidt forinden Overenskomstens Oprettelse har forelagt Spørgsmaalet om Indgaaelse af en langvarig Kontrakt med Severin Petersen & Co for De danske Statsbanernes Generaldirektorat, og at Generaldirektoratet den 5 November 1927 underhaanden har meddelt Tilladelse til, at der afsluttedes 5aarig Kontrakt med Severin Petersen & Co paa bevægeligt Grundlag, »naar der reserveredes DSB Ret til at træde tilbage, saafremt der skulde opnaas forbedrede Lossemuligheder med egne Kraner o l«, hvorhos det fremgaar, at 1 Distrikt, der den 12 November 1927 paany forespurgte Generaldirektoratet, om der vidstes noget at bemærke til, at der med Severin Petersen & Co afsluttedes Overenskomst med Gyldighed i 5 Aar, »dog med Ret for Statsbanerne til at træde tilbage, saafremt der skulde opnaas forbedrede Lossemuligheder med egne Kraner«, den 16 s M fra Generaldirektoratet har modtaget Meddelelse om, at Generaldirektoratet intet havde at erindre mod Afslutning paa de anførte Vilkaar.

Statsbanerne havde, da Overenskomsten blev indgaaet, to Kraner staaende paa Kalvebod Brygge i umiddelbar Nærhed af en Severin Petersen & Co tilhørende Kran, saaledes at der kunde losses samtidig med alle tre Kraner fra samme Damper. Statsbanernes Kraner, der var af ældre Konstruktion, kunde imidlertid tilsammen kun losse ca 350 Tons daglig, men efter Overenskomstens Oprettelse anskaffede Statsbanerne ved Enghavebrygge nye Kullossekraner, og under Henvi-ning til, at disse havde en Ydeevne af over 500 Tons daglig indenfor normal Arbejdstid, opsigde Statsbanerne den 22 Oktober 1930 den med Severin Petersen & Co indgaaede Overenskomst til Ophør den 1 Juli 1931. I Skrivelse af 23 s M bestred Severin Petersen & Co Opsigelsens Gyldighed, idet de gjorde gældende, at Overenskomsten tidligst kunde opsiges til Ophør den 1 Juli 1934, da »den Undtagelse, som anføres i Overenskomsten, nemlig Opsigelse i Tilfælde af Statsbanernes »Forbedring af egne Kraner«, ikke omfatter den Situation, som nu foreligger, og hvormed den givne Opsigelse er motiveret«. Senere Forhandlinger mellem Severin Petersen & Co og Statsbanerne angaaende en Ordning af den opstaaede Uoverensstemmelse er forblevet resultatløse, idet Statsbanerne fastholdt Opsigelsen.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne, Firmaet Severin Petersen & Co, anbragt, at Bestemmelsen i Overenskomsten, der hjemler Statsbanerne Ret til uanset Overenskomstens Uopsigelighed i et vist Tidsrum at opsiges denne med 3 Maaneders Varsel til en 1 Juli, ifølge Kontraktens Formulering alene sigter til det Tilfælde, at Statsbanerne ved Forbedring af de to Kraner, de ved Overenskomstens Oprettelse havde staaende paa Kalvebod Brygge, bringer disses Ydeevne op paa de i Overenskomsten nævnte 500 Tons indenfor normal Arbejdstid, men ikke omfatter det Tilfælde, at nævnte Ydeevne opnaas ved Anskaffelse af nye Kraner. Sagsøgerne hævder, at sidstnævnte Tilfælde ikke omfattes af Ordene »Forbedring af egne Kraner«, der kun kan forstaas paa

een Maade, og at alene en udvidende Fortolkning kan bringe Tilfældet ind under Bestemmelsen, men ifølge Sagsøgernes Opfattelse er en udvidende Fortolkning udelukket, da Bestemmelsen som en Undtagelsesbestemmelse bør fortolkes snævert. Sagsøgerne hævder derhos, at en mulig Uklarhed i Bestemmelsen, som Sagsøgerne dog bestrider er tilstede, maa gaa ud over Statsbanerne, i hvis Interesse Bestemmelsen er indsat i Overenskomsten, og som derfor har haft særlig Opfordring til at søge Uklarheden fjernet, hvorhos Sagsøgerne har anbragt, at Overenskomsten er affattet af Statsbanerne, og at disse følgelig bør bære Risikoen for eventuelle Uklarheder i dens Bestemmelser.

Sagsøgerne har ikke haft noget Kendskab til de mellem 1 Distrikt og Generaldirektoratet førte Forhandlinger og hævder, at selv om det af Udtrykket »forbedrede Lossemuligheder med egne Kraner o l«, som benyttes i disse Skrivelser, kunde synes at fremgaa, at Statsbanerne har villet forbeholde sig Ret til at opsigte Overenskomsten ogsaa i det Tilfælde, da den forøgede Lossekapacitet opnaaedes gennem Anskaffelse af nye Kraner, kan dette ingen Betydning have for Sagsøgernes Retsstilling, da Udtrykket ikke er anvendt i Kontrakten.

I Henhold hertil gør Sagsøgerne gældende, at Statsbanerne har været uberettigede til at opsigte Kontrakten til Ophør den 1 Juli 1931, og at Statsbanerne følgelig maa være pligtige at betale Sagsøgerne Erstatning for Forholdets Afbrydelse, og under nærværende Sag har Sagsøgerne paastaat de Indstævnte, De danske Statsbaner, dømt til at betale til Sagsøgerne 79 000 Kr tilligemed Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 Maj 1931, til Betaling sker.

Med Hensyn til den af Sagsøgerne saaledes krævede Erstatning har de særlig anbragt, at Overenskomsten, bortset fra det særligt nævnte Undtagelsestilfælde, først kunde være opsagt med 3 Maaneders Varsel til Ophør den 1 Juli 1934. Ifølge Sagsøgernes Formening maa Opsigelsesbestemmelsen i Overenskomsten forstaaes saaledes efter dens Ordlyd; jfr Ordene »derefter løbende«, hvortil kommer, at Kontraktens Bestemmelse om Rabat for Losning med egne Kraner i modsat Fald er urigtig affattet, da Rabatten paa 10 pCt først skulde virke i Tiden fra 1 Juli 1933—1 Juli 1934, og endelig har Sagsøgerne henvist til deres fornævnte Skrivelse af 11 November 1927 til Maskinbestyrer Schmidt, der ifølge Sagsøgernes Anbringende tydeligt viser, at det var Meningen, at Kontrakten først skulde kunne opsiges til Ophør det ovennævnte Tidspunkt. I Overensstemmelse hermed hævder Sagsøgerne, at de maa have Krav paa Erstatning for den Fortjeneste, de kunde have haft ved Udførelse af Losningsarbejde for Statsbanerne i Tiden fra 1 Juli 1931 indtil 1 Juli 1934.

Sagsøgerne, der gør gældende, at de i Tiden fra 1 Juli 1931—1 Juli 1934 vilde have kunnet opnaa en lignende Fortjeneste som den, de har haft i Tiden fra 1 Januar 1928—31 December 1930, har under Sagen fremlagt en Opgørelse over deres Indtægter og Udgifter ved det af dem for De danske Statsbaner i sidstnævnte Tidsrum udførte Losningsarbejde, og af nævnte Opgørelse fremgaaer det, at Sagsøgerne i dette Tidsrum har haft en Nettofortjeneste paa ca 83 000 Kr. Sagsøgerne har dog anført, at der i nævnte Beløb skal fradrages Udgifter til Elek-

tricitet ved Kranens Drift, til Anskaffelse af Redskaber samt til Folkeforsikring. Udgifter til Elektricitetsforbrug har Sagsøgerne i Henhold til en af dem foretaget Prøve opgjort til 2 Øre pr udlosset Ton eller, da der ialt til Statsbanerne er udlosset 70 500 Tons med Sagsøgenes Kran, til 1410 Kr, medens de andre Udgifter ifølge Sagsøgenes Opgørelse andrager henholdsvis 387 Kr og 2060 Kr, hvorefter der ialt i ovennævnte Beløb skal fradrages 3857 Kr, saaledes at Sagsøgenes Nettfortjeneste i nævnte Tidsrum ifølge deres Opgørelse andrager ca 79 000 Kr.

De Indstævnte, der har paastaet Frifindelse, gør gældende, at Opsigelsesbestemmelsen i Kontrakten maa forstaas saaledes, at Statsbanerne — uanset den vedtagne Uopsigelighed — skal have Ret til at opsigte med 3 Maaneders Varsel til en 1 Juli, naar Statsbanerne opnaar at kunne losse 500 Tons daglig ved Hjælp af egne Kraner i Københavns Havn, og at dette maa gælde, hvad enten det sker ved Forbedring af de ved Kontraktens Oprettelse værende Kraner eller ved Opførelse af nye Kraner indenfor Havnen. De Indstævnte hævder, at det af de ovennævnte Skrivelser, der er vekslet mellem 1 Distrikt og Generaldirektoratet, tydeligt fremgaar, at Statsbanerne ved Kontraktens Oprettelse har haft denne Opfattelse, og gør gældende, at Sagsøgerne ikke har haft nogen rimelig eller berettiget Grund til at tro, at Kontraktens Bestemmelse skulde forstaas anderledes.

De Indstævnte har nærmere anført, at Sagsøgerne, der vidste, at Statsbanerne ifølge deres Befragtningsaftaler havde Pligt til at losse 500 Tons daglig, men kun var i Stand til med egne Kraner at losse ca 350 Tons, ikke har kunnet være i Tvivl om, at Statsbanernes Motiv til at indsætte den omhandlede Undtagelsesbestemmelse i Uopsigelsesklausulen var, at Statsbanerne ønskede, at Kontrakten skulde bortfalde, naar de selv var i Stand til at losse 500 Tons daglig, og at det da maatte være ligegyldigt for Sagsøgerne, om denne forøgede Lossekapacitet opnaaedes ved Forbedring af gamle Kraner eller Anskaffelse af nye. De Indstævnte hævder endvidere, at Sagsøgerne, der søgte at opnaa en langvarig Kontrakt med Statsbanerne for at undgaa Konkurrencen fra andre Losseentreprenørers Side og derfor tilbød en ringe Rabat for Losning med egne Kraner, men ikke selv ved Kontrakten løb nogen Risiko, da Prisen reguleredes efter Arbejdslønnen, ikke med nogen Rimelighed har kunnet forvente, at Statsbanerne af Hensyn til den ringe Godtgørelse, de opnaaede ved Overenskomsten, har villet binde sig til en saa urimelig Bestemmelse, at alene Forbedring af de ved Kontraktens Oprettelse eksisterende Kraner skulde give dem Ret til at opsigte Kontrakten.

De Indstævnte har særlig anbragt, at efter den af Sagsøgerne hævdede Forstaaelse af Kontrakten, kunde Statsbanerne end ikke opsigte denne, hvis de rev de gamle Kraner ned og paa samme Sted opførte nye moderne Kraner med den omhandlede Ydeevne, eller dersom denne opnaaedes ved, at Statsbanerne ved Siden af de gamle Kraner opførte en ny.

- Ifølge de Indstævntes Anbringende er Ordene »egne Kraner« i Kontrakten alene anvendt som Udtryk for »Krantilstanden« hos begge

Parter, og efter de Indstævntes Formening ligger den af dem hævdede Forstaaelse af Kontrakten indenfor Ordgrænsen, idet man meget vel kan sige, at man forbedrer sine Kraner eller sin »Krantilstand« ved at opføre nye Kraner.

De Indstævnte bestrider, at den af Sagsøgerne hævdede Forstaaelse af Kontraktens Opsigelsesbestemmelse, hvorefter Kontrakten først kunde opsiges til Ophør den 1 Juli 1934, er rigtig. De Indstævnte hævder, at Kontrakten kunde opsiges til Ophør den 1 Juli 1933, og at Sagsøgerne herefter i hvert Fald kun har Krav paa Erstatning for to Aar.

De Indstævnte har særlig rejst Indvending imod Sagsøgernes Opførelse af deres Nettofortjeneste i Tiden fra 1 Januar 1928—31 December 1930, idet de hævder, at Beløbet 79 000 Kr ikke er Udtryk for Sagsøgernes virkelige Nettofortjeneste i nævnte Tidsrum. De Indstævnte gør gældende, at Udgifterne til Elektricitetsforbrug ikke kan sættes lavere end ca 10 Øre pr Ton, og at der yderligere i Beløbet paa 79 000 Kr bør ske et forholdsmæssigt Fradrag for Sagsøgernes Udgifter til Lønning af Kranførere og Tilsynsførende under Losningen, til Forrentning og Amortisation af Kranen samt til Vedligeholdelse af denne. Endelig hævder de Indstævnte, at Sagsøgerne ikke ved Beregningen af deres Erstatningskrav har taget Hensyn til, at Rabatten for Losning med egen Kran er stigende for hvert Aar, samt at der bør ske Fradrag for Mellemløn, da det drejer sig om Erstatning for fremtidig Fortjeneste.

Retten finder, at Bestemmelsen i Kontraktens Opsigelsesklausul bør forstås saaledes, at ogsaa Forbedring af Statsbanernes Kranforhold ved Anskaffelse af nye Kraner falder ind under den nævnte Undtagelse. Det maa anses som værende in confesso, at dette har været Meningen fra Statsbanernes Side, og Sagsøgerne findes ogsaa at burde have forstået dette, da det i den paagældende Klausul er angivet, at Uopsigeligheden skulde bortfalde, naar det ved den i Klausulen angivne Foranstaltning opnaaedes at bringe Statsbanernes Kraners Ydeevne op til et vist Maal, og det for Sagsøgernes Vedkommende ikke kan antages at have været af særlig Interesse, om dette Maal opnaaedes ved Modernisering af gamle Kraner eller ved Anskaffelse af nye Kraner.

Den af Sagsøgerne hævdede Forstaaelse af Klausulen, hvorefter der med Ordene »ved Forbedring af egne Kraner« kun sigtes til Forbedring af de to Kraner, Statsbanerne havde ved Sagsøgernes Plads, da Kontrakten blev oprettet, stemmer heller ikke med Kontraktens Ordlyd, idet »egne Kraner« maa omfatte Krauer tilhørende Statsbanerne, selv om de er anskaffet efter Kontraktens Oprettelse, og man vilde da, hvis man antog, at kun en Modernisering af egne Kraner, være sig gamle eller senere anskaffede, kunde give Statsbanerne Ret til Opsigelse før Udløbet af den ellers gældende Kontraktstid, komme til det urimelige Resultat, at Uopsigeligheden skulde bortfalde, hvis Statsbanerne forbedrede egne efter Kontraktens Oprettelse anskaffede Kraner, saaledes at den omhandlede Kapacitet opnaaedes, men ikke i det Tilfælde, at Statsbanerne opnaaede den omhandlede Kapacitet straks, ved at nye Kraner anskaffedes.

Den af de Indstævnte nedlagte Paastand om Frifindelse findes derfor at burde tages til Følge, og der bliver herefter ingen Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet om Beregningen af den af Sagsøgerne krævede Erstatning.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Indstævnte med 600 Kr.

Nr 80/1931.

Sagfører **Chr Bundgaard**

m o d

Gaardejer **Lorenz Jacobsen**, Pommerbyhof, Tyskland,

betræffende Udlevering af en Panteobligation m v.

Vestre Landsrets Dom af 21 Marts 1932: Sagsøgte, Sagfører Bundgaard, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Lorenz Jacobsen, betale 2257 Kr 68 Øre tillige med Renter heraf 6 pCt p a fra den 1 Juni 1925, indtil Betaling sker. Sagsøgte bør derhos til Sagsøgeren udlevere den ovennævnte Obligation af 2 December 1921 mod pr 1 Juni 1925 at nedskrive Obligationens Paalydende med 2257 Kr 68 Øre og med 541 Kr 50 Øre, eller ialt 2799 Kr 18 Øre samt mod at forpligte sig til at udstede Skøde til Cl Fr Behrend paa Parcellerne Nr 24, 25 og 26 af Kortblad 9, Jynde vad, naar Restkøbesummen for disse indbetales til Sagsøgeren. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 350 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanten betalt Indstævnte det denne ved Dommen tilkendte Beløb med Renter samt de Indstævnte tillagte Sagsomkostninger. Han erkender derhos at være pligtig til til Indstævnte at udlevere den i Sagen omhandlede af Nicolai Jensen udstedte Obligation af 2 December 1921 mod at Indstævnte pr 1 Juni 1925 nedskriver Obligationens Paalydende med Kroner 2257,68 og med Kroner 541,50, eller ialt Kroner 2799,18, og mod at Indstævnte forpligter sig til at udstede Skøde til C L Fr Behrend paa Parcellerne Nr 24, 25 og 26

Færdig fra Trykkeriet den 16 November 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 22

Onsdag den 9 November.

af Kortblad 9, Jyndeved, naar Restkøbesummen for disse indbetales til Indstævnte. Han, der har nedsat sit Modkrav til 6309 Kroner 84 Øre, paastaar principalt Indstævnte dømt til Betaling af dette Beløb, subsidiært 4675 Kroner 84 Øre med Renter. Endelig paastaar han Indstævnte dømt til Tilbagebetaling af Sagsomkostningernes Beløb 350 Kroner med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de nye Oplysninger ikke kan føre til noget andet Resultat, vil den ved Dommen truffne Afgørelse, for saa vidt den foreligger Højesteret til Prøvelse kunne tiltrædes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Gaardejer Lorenz Jacobsen, Pommerbyhof, Tyskland, bør for Tiltale af Appellanten, Sagfører Chr Bundgaard, i denne Sag fri at være. Appellanten bør til Indstævnte udlevere den ovennævnte Obligation mod at Indstævnte pr 1 Juni 1925 nedskriver Obligationens Paalydende med Kroner 2257,68 og med Kroner 541,50, eller ialt Kroner 2799,18 og mod at Indstævnte forpligter sig til at udstede Skøde til C L Fr Behrend paa Parcellerne Nr 24, 25 og 26 af Kortblad 9 Jyndeved, naar Restkøbesummen for disse indbetales til Indstævnte. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 400 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Lorenz Jacobsen af Pommerbyhof, lod ved en den 26 Oktober 1920 afholdt frivillig Auktion en ham tilhørende Ejendom i Jyndeved bortsælge i Parceller. Samme Dag rettede Sagfører C Christensen, nu af

Thorshavn, der da var Fuldmægtig hos Notar, Sagfører Liedke, Tønder, hvis Forretning han skulde overtage den 1 November s A, Henvendelse til Auktionsholderen, Gaardejer M Lorenzen, med Anmodning om at maatte blive antaget til at skrive de som Følge af Auktionssalgene fornødne Dokumenter. Efter at Gaardejer Lorenzen havde meddelt Sagfører Christensen, at denne godt kunde komme til Stede ved Auktionen, indfandt Sagfører Christensen sig paa Auktionsstedet, hvor Gaardejer Lorenzen spurgte ham, om han var Notar, hvilket han, der ikke havde Beskikkelse, men ventede snarest at opnaa saadan, besvarede bekræftende. Auktionen blev derpaa fremmet, og Sagfører Christensen oprettede herefter de ved de skete Handler nødvendiggjorte Dokumenter, herunder navnlig en Række Købekontrakter vedrørende de solgte Grundstykker. Ifølge Købekontrakterne skulde Købesummen betales kontant inden den 1 Maj 1921, hvorhos Omkostningerne ved vedkommende Handel skulde bæres af Køberen.

Sagfører Christensen opnaaede imidlertid ikke som ventet Notarbe-skikkelse, og da Købekontrakterne efter de i de sønderjydske Landsdele da gældende Retsregler for at have Retsgyldighed skulde oprettes for en Notar, lod han senere under Foregivende af, at fornyet Underskrift var nødvendig for at faa Udstykningstilladelse, de paagældende Købere underskrive Kontrakterne, denne Gang i Overværelse af notarius publicus.

Der var dog tre af Køberne, der efter at være blevet opmærksom paa Forholdet nægtede at opfylde Kontrakterne under Henvisning til, at deres Underskrift ikke var retlig forbindende for dem.

De herved opstaaede Vanskeligheder medførte, at Sagfører Christensen, hvis Sagførervirksomhed i Henhold til Interessentskabskontrakt af 29 Maj 1921 fra 1 Juli s A fortsattes af ham i Kompagniskab med Sagsøgte, Sagfører Bundgaard af Tønder, maatte føre en Række For-handlinger bl a med de nævnte tre Købere, ligesom Gennemførelsen af de tildels ad forligsmæssig Vej med betydelige Opofrelser for Sagsøgeren tilvebragte Ordninger nødvendiggjorde Udfærdigelsen af forskellige Do-kumenter m v. Arbejdet hermed udførtes af Christensen paa hans og Sagsøgtes fælles Kontor, ligesom alle deraf nødvendiggjorte Udlæg m v afholdtes af Interessentskabet, hvorom Sagsøgte var vidende. I 1926 op-hævedes Interessentskabet, idet Sagfører Christensen da nedsatte sig i Thorshavn, uden at der dog fandt nogen Opgørelse Sted mellem ham og Sagsøgte, der fortsatte Forretningen i Tønder.

Under Henvisning til, at der for Sagsøgerens Regning er indgaaet et Beløb af 2257 Kr 68 Øre til Interessentskabet som Afdrag paa en paa Sagsøgerens Navn lydende Panteobligation, stor 3500 Kr, og at denne med Urette er nægtet udleveret, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaat Sagsøgte dømt til Betaling af 2257 Kr 68 Øre tillige med Renter heraf 6 pCt p a fra den 1 Juni 1925, indtil Betaling sker, samt til Udlevering af fornævnte Panteobligation, der den 2 December 1921 af Nicolai Jensen, Lille Jynde vad, er udstedt til Sagsøgeren med Pant i Ejendommen Jynde vad Bind II, Blad 104 og Bind I, Blad 44, stor oprin-delig 3500 Kr mod, at Sagsøgeren pr 1 Juni 1925 nedskriver Panteobliga-tionens Paalydende med 2257 Kr 68 Øre og med 541 Kr 50 Øre samt for-pligter sig til at udstede Skøde til Cl Fr Behrend paa Parcellerne Nr 24,

25 og 26 af Kortblad 9 Jyndeved, naar Restkøbesummen for disse indbetales til Sagsøgeren.

Sagsøgte, der erkender at fornævnte Beløb, 2257 Kr 68 Øre, er indgaaet til Interessentskabet for Sagsøgerens Regning, har paastaet sig frifundet og Sagsøgeren dømt til Betaling af Interessentskabets Tilgodehavende ifølge fremlagt Opgørelse til samlet Beløb 8598 Kr 79 Øre — hvilke Beløb udgør Udlæg og Salærer i Anledning af Sagfører Christensens ovennævnte Arbejde til Udjævning af de opstaaede Vanskeligheder — med Fradrag af fornævnte Beløb 2257 Kr 68 Øre eller til Rest 6341 Kr 11 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 22 November 1929, indtil Betaling sker.

Med Hensyn til Sagsøgtes Modkrav har Sagsøgeren paastaet sig frifundet, idet han, der ikke bestrider Rigtigheden af de paa fornævnte Opgørelse opførte Beløb, ikke kan erkende sig pligtig at betale disse. Han har i saa Henseende nærmere anført, at Sagfører Christensen som ansvarlig for den af ham begaaede Tilsidesættelse af hans Forpligtelser som Sagfører overfor Sagsøgeren maa være pligtig at bære alle Omkostningerne ved Arbejdet med at søge Følgerne heraf afværget, og at Christensen iøvrigt ogsaa har lovet Sagsøgeren, at der ikke i den Anledning skulde blive Spørgsmaal om nogen Udgift for denne. At Christensen senere har indgaaet Interessentskabet med Sagsøgte, kan efter Sagsøgerens videre Anbringende ikke stille Sagsøgeren ugunstigere.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte gjort gældende, at der ikke af Sagfører Christensen er udvist noget til Erstatning forpligtende Forhold. Men selv om dette maatte findes at være Tilfældet, vilde Krav i den Anledning mod Sagfører Christensen være Sagsøgte og Interessentskabet uvedkommende, idet Kravet i saa Fald vilde hidrøre fra et Forhold, der har foreligget forinden Interessentskabets Stiftelse. Ogsaa et Løfte fra Christensen til Sagsøgeren om Udførelse af de paagældende Forretninger uden Udgifter for Sagsøgeren vilde efter Sagsøgtes videre Anbringende, selv om det maatte være afgivet efter Interessentskabets Stiftelse, som stridende mod Interessentskabskontraktens Bestemmelser, være uforbindende for Sagsøgte og Interessentskabet. Da samtlige Udlæg som nævnt er afholdt af Interessentskabet, og de paa Regningen opførte Salærkrav tilkommer dette, maa Sagsøgeren, der var vidende om, at Arbejdet udførtes paa Interessentskabets Kontor, være pligtig at betale det krævede Beløb.

Der er under Sagen fremlagt et Brev af 18 November 1926 fra Sagfører Christensen til Sagsøgeren, hvori det blandt andet hedder, at Christensen intet ejer, »i hvert Fald er det umuligt at afse noget som helst der betyder noget i Forhold til vort Mellemværendes Omfang«.

Efter at det dernæst udtales, at der mellem Sagsøgte og Christensen ved dennes Bortrejse antagelig var Balance, hvis en rimelig Ordning fandt Sted med Sagsøgeren, fremsættes der Forslag til en saadan, der i det væsentlige gaar ud paa, at Sagsøgeren stilles saaledes, som han her under Sagen har nedlagt Paastand paa. Det hedder dernæst: »Jeg indrømmer, at det ikke dækker deres Tab, men derved er der intet at gøre. Fejlen var min — — —.«

Sagsøgte har ved en Paategning paa dette Brev taget Afstand fra dets Indhold, forsaavidt Ordningen skulde berøre ham.

Under denne Sag har Christensen endvidere i Brev af 4 Maj 1929 besvaret en Forespørgsel fra Sagsøgte, hvori han udtaler, at det er meget vanskeligt for ham nu at huske den nøjagtige Sammenhæng. Han erindrer enkelte nærmere angivne Tilfælde, hvor han har lovet at betale Omkostningerne, men det hedder dernæst: »Noget Løfte om at betale alle Omkostningerne, har jeg absolut ikke givet«. Christensen har endelig afgivet Vidneforklaring ved Retten i Thorshavn og har gjort Rede for enkelte Forretninger, hvor han har lovet at afholde Omkostningerne, og han har efter sin Forklaring i disse Tilfælde givet Sagsøgte Meddelelse om Løftets Afgivelse, uden at det dog blev aftalt, at Indfrielsen af Løfterne skulde ske for fælles Regning. Han har endvidere under Vidneforklaringen udtalt, at Sagsøgeren formentlig er pligtig at refundere Sagsøgte hele det paa Opgørelsen opførte Beløb dog maaske med Undtagelse af enkelte Udgifter til tilsammen 1693 Kr 35 Øre.

Sagsøgeren har under Sagen afgivet Partsforklaring, hvorunder han har udtalt, at alle Poster paa Sagsøgtes Opgørelse vedrører Forretninger m v, der er Følger af, at Købekontrakterne ikke fra først af blev notarielt bekræftet, og at Christensen Gang paa Gang overfor Sagsøgeren har erklæret at skulle svare til alle Omkostningerne. Sagsøgeren har endvidere udtalt, at han har beregnet sit Tab ved, at nogle af Auktionskøberne ikke vilde vedstaa Købet, til ca 50 000 Kr.

Ogsaa Sagsøgte har afgivet Partsforklaring, hvorefter Christensen aldrig har meddelt ham noget om, at Christensen skulde bære Omkostningsbeløb ved Forretninger, som udførtes for Sagsøgeren.

Det kan nu vel ikke anses aldeles tilstrækkeligt bevist, at Christensen har afgivet et udtrykkeligt Løfte om at bære samtlige paa den af Sagsøgte fremlagte Opgørelse opførte Udlæg og Omkostninger, men naar henses til, at de alle vedrører Forretninger, der er foretaget som Følge af, at Auktionskøbere paa Grund af Christensens urigtige Forhold mente at kunne anfægte Købet, og til, at Sagsøgerens heraf flydende Tab efter dennes Forklaring, der støttes af Christensens ovennævnte Brev af 18 November 1926, har været langt større end Regningsbeløbet, vilde Christensen have været uberettiget til at kræve disse Beløb betalt af Sagsøgeren. Naar dernæst henses til, at Sagsøgte efter Christensens Vidneforklaring og Sagens Beskaffenhed, derunder at de paagældende Transaktioner, der efter det oplyste har været meget omfattende, foretoges paa et Tidspunkt, hvor Sagsøgte og Christensen drev Forretningen i Fællesskab, ikke kan have været uvidende om Sagens Sammenhæng, findes han, naar han under disse Omstændigheder har undladt at meddele Sagsøgeren, at Interessentskabet ikke ansaa sig pligtig at svare til Følgerne af Christensens urigtige Optræden, men at Omkostningerne vedrørende Afviklingen af Sagsøgerens Mellemværende med Christensen, derunder Salær for dennes Arbejde i saa Henseende, fra Interessentskabets Side vilde blive krævet betalt af Sagsøgeren, ikke nu at kunne gøre Krav i den Anledning gældende.

Sagsøgeren vil herefter ikke kunne tilpligtes at betale nogen Del af Modkravet, og idet det efter Sagens Oplysninger maa anses tilstrækkeligt

godtgjort, at fornævnte til Sagsøgeren udstedte Pantebrev, hvorpaa der som anført er afdraget betydelige Beløb, under de i Sagsøgerens Paastand anførte Betingelser tilkommer denne, vil der i det hele være at give Døm efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 350 Kr.

Torsdag den 10 November.

Nr 319/1931. Murermester **J Chr Jensen** (Hartvig Jacobsen)
mod

Interessentskabet »**Berlingske Tidende**« (Bang),

betræffende Betaling for Optagelse i et Reklameværk.

Døm afsagt den 21 Juli 1931 af Retten for Slagelse Købstad m v: Sagsøgte, Murermester J Chr Jensen, Schweitzerplads 7, Slagelse, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Berlingske Tidende, København, i denne Sag fri at være, og bør Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse erstatte ham Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Østre Landsrets Døm af 26 Oktober 1931: Indstævnte, Murermester J Chr Jensen, Slagelse, bør til Appellanten, I/S Berlingske Tidende, betale 250 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 5 Marts 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger for begge Retter 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Døm

Den indankede af Østre Landsret afsagte Døm er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

For Højesteret støtter Appellanten ikke sin subsidiaire Paastand paa den Omstændighed, at et Beløb af 125 Kroner har været nævnt i et Incassobrev til Appellanten.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dømmen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Døm bør ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerne, Berlingske Tidende, København, Sagsøgte, Murermester J Chr Jensen, Schweitzerplads 7, Slagelse, dømt til Betaling af 250 Kr 00 Øre, som han skal skyldte dem for Optagelse i og Tilsendelse af Værket »De danske Byggefag«, tilligemed Renter 5 pCt p a af Beløbet fra Stævningens Dato, den 5 Marts d A, indtil Betaling sker og Sagens Omkostninger.

Sagsøgte paastaar sig principalt fuldstændig frifundet. Subsidiært paastaar han sig frifundet mod Betaling af 125 Kr.

Til Støtte for deres Paastand henviser Sagsøgerne til, at Sagsøgte under 6 Januar 1927 har underskrevet en Bestillingsseddel eller Slutseddel — fremtidig betegnet Slutseddel —, saalydende: »I Henhold til omstaaende Redegørelse bestiller undertegnede herved Plads i »Dansk Erhvervsliv«, »De danske Byggefag«. Betalingen herfor 250 Kr erlægges jeg ved Værkets Tilsendelse.

Værket vil derefter udkomme, saasnart hele Materialet er tilvejebragt»,

at Meddelelse om Sagsøgte og om den af ham drevne Virksomhed har været optaget i »Berlingske Tidende«s Morgenudgave i Tekstserien »Dansk Erhvervsliv, De danske Byggefag, Østifterne«, at Sagsøgte har modtaget det af »Berlingske Tidende« udgivne Værk »De danske Byggefag« i 4 Hæfter, at dette Værk er udsendt til statslige og kommunale Institutioner, Tekniske Skoler, Fagpressen m fl, samt til alle i Værket beskrevne Virksomheder, og at dermed Berlingske Tidende for sit Vedkommende har ydet, hvad Sagsøgte efter Slutsedlen har Krav paa.

Sagsøgte erkender at have underskrevet den nævnte Slutseddel, men henviser til, at der ikke som nævnt i dens Tekst paa Slutsedlens Bagside, fandtes nogen Redegørelse. Som Følge heraf, siger Sagsøgte, maatte han været berettiget til at stole paa, at han, naar han underskrev Slutsedlen, fik, hvad den for Berlingske Tidende optrædende Repræsentant mundtlig lovede. Da nu Repræsentantens Løfter gik ud paa, at Værket skulde fremstille Bygnings-Haandværkets Udvikling gennem Tiderne og for hver enkelt By for sig give en Beskrivelse heraf saaledes, at baade gammelt og nyt blev fremstillet, og at Værket vilde blive betydeligt bedre, end det fra anden Side udgivne Værk »De danske Gaarde«, men det Sagsøgte leverede Værk efter hans Formening ikke paa langt nær svarer til Repræsentantens Løfter, har Repræsentanten, der ogsaa henviste til, at det jo var »Berlingske Tidende«, der stod bag ved, og at den Betaling, Abonnenterne paa Værket skulde erlægge, næppe vilde strække til til de med Værkets Udgivelse forbundne Udgifter, men at Berlingske Tidende vilde skyde til, hvad der maatte komme til at mangle, ved urigtige Anbringender vildledt Sagsøgte og faaet denne til at tegne sig som Abonnent i berettiget Forventning om at faa noget væsentlig andet og bedre end det leverede. Det, Sagsøgte lagde Vægt paa var at

faa et Værk, der indeholdt en udtømmende Fremstilling af Bygnings-Haandværkets Historie gennem Tiderne, derimod havde han ingen Interesse i at faa sit Navn og sin Virksomhed omtalt i Berlingske Tidendes Morgenudgave. Det Værk, han har faaet tilsendt, bestaar af 4 Hæfter. De 3 af Hæfterne, nemlig et for København, et for Østifterne og et for Jylland, indeholder formentlig ikke andet end Aftryk af de i Berlingske Tidendes Morgenudgave i Tekstserien »Danske Erhvervsliv, De danske Byggefag« optagne, ganske kortfattede Meddelelser om de enkelte Byer og om nogle Bygningshaandværkere indenfor disse og er ganske uden Værdi og Betydning. Det 4de Hæfte indeholder ganske vist noget i Retning af en Fremstilling af Bygnings-Haandværkets Historie og Udvikling, men absolut ikke en saadan Fremstilling, som Sagsøgte efter Repræsentantens Løfter og det betingede Vederlag havde Føje til at vente sig, idet Fremstillingen hverken er tilstrækkelig omfattende eller udtømmende eller paa nogen Maade opfylder Repræsentantens Løfte om, at Værket for hver enkelt By for sig skulde give en Beskrivelse af Udviklingen under Medtagelse af gammelt og nyt. Sagsøgte har derfor været berettiget til at træde tilbage fra Kontrakten og har da ogsaa straks ved Modtagelsen af det første ham tilstillede Hæfte reklameret over for Berlingske Tidende og fastholdt sin Reklamation ogsaa efter Modtagelsen af Værkets øvrige 3 Hæfter.

Sagsøgerne har her over for gjort gældende, at det er rigtigt nok, at Sagsøgte har tegnet sig paa en Slutseddel, paa hvilken ikke findes trykt den Redegørelse, til hvilken der henvises i Slutsedlens Tekst, men at Sagsøgte desuagtet maa være stillet som de Abonnenter, der har underskrevet Slutseddel med paatrykt Redegørelse, idet Repræsentanterne har meddelt Sagsøgte det samme, som indeholdes i Redegørelsen. Denne lyder saaledes: »Dansk Erhvervsliv«, »De danske Byggefag«, er et Propagandaforetagende, som iværksættes af »Berlingske Tidende« paa følgende Maade:

Hovedstadens og Provinsens Haandværkervirksomheder indenfor Byggefagene vil blive beskrevet saaledes, at hvert Stift behandles for sig, idet der først redegøres for Bygningsvæsenets Udvikling og nuværende Stade, og derefter omtales de Enkeltvirksomheder, der maatte skønnes at have Betydning for Helhedsbilledet.

»Dansk Erhvervsliv«, »De danske Byggefag« fremkommer i:

1 »Berlingske Tidendes« Morgenudgave,

2

3 samt i et Værk, der af »Berlingske Tidende« udsendes til statslige og kommunale Institutioner, Tekniske Skoler, Fagpressen m fl samt til alle i Værket beskrevne Virksomheder.«

Repræsentanten har, hævder Sagsøgerne, ikke lovet Abonnenterne andet eller mere, end Redegørelsen omfatter, og Værket, som det foreligger og er tilsendt Abonnenterne, svarer fuldt ud til Løfterne i Redegørelsen. Repræsentanten har muligvis nok som alle Agenter gør det, pyntet lidt paa Redegørelsen, men saadanne mulige Anprisninger er Berlingske Tidende ikke bunden ved. Den Fuldmagt, Repræsentanten havde, var begrænset i sine Rammer ved Redegørelsen, og selv om Repræsentanten var gaaet udenfor disse Rammer, vilde Berlingske Tidende ikke

være bunden derved. Repræsentanten har ikke lovet Abonnementerne noget væsentlig andet end, det der er ydet dem, og navnlig har han ikke ved Tegningen sammenstillet det lovede Værk med saadanne langt dyrere Værker som »Trap« og »Danske Herregaarde«. Det viser sig da ogsaa, at Værket har vakt Interesse rundt om, idet der efter dets Udgivelse fra mange Sider er fremsat Ønske om at komme i Besiddelse af det, ligesom det kun er et forholdsvis ringe Antal Abonnenter, ca 80, som ikke har villet betale. Det er rigtigt nok, som af Sagsøgte anbragt, at der i »Berlingske Tidende«s Morgenudgave i den fornævnte Tekstserie og som Følge deraf ogsaa i de 3 først udsendte Hæfter, er medtaget en Del, ca 500 Haandværkere, som intet har betalt derfor, men dette maatte fra Bladets Side være berettiget allerede for Helhedsbilledets Skyld.

Under Sagen er afgivet Partsforklaringer af Sagsøgte overensstemmende med dennes Procedure.

Endvidere er der afgivet Vidneforklaring af forskellige Abonnenter, der ligesom Sagsøgte har nægtet at betale, og for hvem Udfaldet af nærværende Retssag efter en mellem dem og Sagsøgerne truffen Aftale, skal være afgørende, nemlig Tømrermester Niels Chr Larsen, Murermester Niels Henriksen, Glarmester Carl August Andersen og Malermester Hans Oscar Tengberg, alle af Slagelse og Tømrermester Hans Peter Winther af Stege. Samtlige disse Vidner har udtalt, at de har følt sig skuffet af det dem tilsendte Værk, der ikke paa nogen Maade svarede til de Forestillinger, Repræsentanten havde bibragt dem. Han havde fremstillet det som et Værk, der vilde faa kunst- og kulturhistorisk Værdi, et Værk, der skulde kunne staa gennem Tiderne, et stort og pragtfuldt Værk, der vilde bringe Billeder fra og Beskrivelse fra de enkelte Byer og for hver enkelt By skildre Bygningshaandværkets Udvikling fra den ældste til den nyeste Tid. Det vilde ganske vist blive dyrt, men man vilde faa noget for sine Penge. Samtlige Vidner vil have lagt meget ringe Vægt paa den i Forbindelse med Værkets Fremstilling stedfindende Omtale af dem i »Berlingske Tidende«s Morgenudgave og den derigennem foregaaende Reklame for dem og deres Forretninger.

Den paagældende Repræsentant, Bauer Petersen, har som Vidne inden Retten forklaret, at det, da han blev antaget til at optage Ordre paa »De danske Byggefaa«, blev sagt til ham, at Værkets Formaal var at sikre for Eftertiden Navnene paa de Haandværkere, som havde haft at gøre med Opførelsen af de Nutidsbygninger, som prægede vedkommende By, at han gengav dette Formaal til dem, til hvem han henvendte sig, at han opgav, at Værkets Format vilde blive stort Kvart, men ikke angav, hvorledes Værkets Størrelse ivoirigt vilde blive, hvilket han ikke kunde vide, at han betegnede Værket som et Propagandaværk for Haandværkerne og som et Værk, der vilde have historisk eller muligt kulturelt og historisk Betydning, at han senere overfor utilfredse Abonnenter har udtalt, at Værket ikke var blevet saa stort, som han havde tænkt sig, men formentlig ikke udtalt sig om, at Værket ikke svarede til, hvad han ved Tegningen havde angivet, og at ogsaa Haandværkere, som ikke ønskede at tegne sig, blev optaget i Værket, naar deres Betydning var en saadan, at det skønnedes rimeligt af Hensyn til Værkets Helheds karakter at medtage dem.

Direktør P G G Gleeurup har som Vidne inden Retten forklaret, at han paa »Berlingske Tidende«s Vegne har forhandlet med en Del utilfredse Abonnenter og derunder faaet det Indtryk, at Repræsentanten havde lovet Abonnenterne noget i Retning af Traps Danmark, og at de havde faaet mindre end, det var lovet dem, og for lidt for deres Penge. Efter Vidnets Formening blev Resultatet af hans Forhandlinger med de utilfredse, at »Berlingske Tidende« vedtog at udsende et 4de Hæfte, nemlig foruden de 3 Hæfter for København, Østifterne og Jylland et Hæfte udelukkende om Bygningskunstens Historie og en Forklaring angaaende forskellige Stilarter.

Endelig har Administrator for »Berlingske Tidende« Louis Henius afgivet Vidneforklaring under Sagen. Hans Forklaringer gaar ud paa, at der i Værket er optaget lidt over 800 Haandværkere, deraf ca 200 uden Vederlag, og at Værket har faaet det Omfang og Udseende, han fra første Færd havde tænkt sig, alene med den Undtagelse, at de illustrerede Artikler er samlede i et særskilt Bind, medens det oprindeligt havde været Tanken at indsætte dem forrest i hvert af de 3 Lokalbind.

Et Eksemplar af det Abonnenterne i 4 Hæfter sendte Værk har været fremlagt under Sagen. Hæfterne 1—3, der er uden Illustrationer, indeholder formentlig alene et Optryk af den i »Berlingske Tidende«s Morgenudgave optagne Tekstserie »Dansk Erhvervsliv«, »De danske Byggefag«. I Hæfterne for Østifterne og Jylland findes for hver enkelt By en stærkt sammentrængt Meddelelse, der i det væsentlige kun indeholder en Oprensning af en Del Bygninger med Angivelse af Opførelsesaar og Arkitekt, og derefter følger saa korte Meddelelser om en Del Haandværkere. Eksempelvis kan nævnes, at Slagelse i Hæftet for Østifterne fylder knap 5 Spalter (hver Kvartside er delt i 3 Spalter), at Indledningen til Slagelse fylder 62 Linier (ca $\frac{3}{4}$ Spalte), og at der omtales ialt 12 Forretningsdrivende, nemlig 3 Murermestre, 3 Tømrermestre, 2 Glarmestre, 2 Installatører, 1 Arkitekt og 1 Malermester.

Værkets 4 Hæfte er delt i 4 Afdelinger: 1 Afdeling, Fr Weilbach: Dansk Bygningskunst fra Renæssancen til det 19 Aarhundredes Slutning, omfatter 49 2-spaltede Sider med 65 Illustrationer, deraf 2 udenfor Sjælland. 2 Afdeling, Steen Eiler Rasmussen: »Dansk Bygningskunst i Nutiden, omfatter 36 2-spaltede Sider med 68 Illustrationer, deraf 13 udenfor Sjælland. 3 Afdeling, Harald Tandrup: Fra Bindingsværk til Jernbeton, omfatter 8 2-spaltede Sider uden Illustrationer. Endelig omfatter 4 Afdeling Meddelelser om Bygmestre og Bygningshaandværkere i danske Provinsbyer, 43 2-spaltede Sider, den synes nærmest at være delvis en Gentagelse af og delvis en Supplering af Oplysningen i de tidligere Hæfter for Provinsbyerne. I denne Afdeling omfatter Slagelse ca $\frac{1}{4}$ Spalte. Illustrationerne findes anbragt ind mellem Teksten saaledes, at deres Plads fragaar i Pladsen for Teksten.

Som Sagen foreligger oplyst ved de foran gengivne Forklaringer, maa der nu gaas ud fra, at den for »Berlingske Tidende« optrædende Repræsentant har lovet Abonnenterne og derunder Sagsøgte et Værk af kulturhistorisk Betydning. Men, selv om dette ikke kunde anses bevist eller selv om »Berlingske Tidende« ikke maatte være bundet ved Repræsentantens ud over den trykte Redegørelse gaende Løfter og An-

prisninger, findes Sagsøgtes Frifindelsespaastand at maatte tages til Følge. Det ham leverede Værk maa nemlig anses for at være noget væsentlig andet og ringere end, hvad han efter Redegørelsen og under Hensyn til det betingede høje Vederlag havde rimeligt Krav paa at faa. Hæfterne 1—3 er formentlig saa godt som uden Værdi, og Hæfte 4 er vel ikke uden Værdi man kan baade paa Grund af Emnets Begrænsning og den lidet udtømmende Behandling ikke paa nogen Maade siges at opfylde de i Redegørelsen givne Løfter.

Herefter, og idet der ikke vil kunne være Spørgsmaal om, at Sagsøgte er pligtig til at modtage Værket til en nedsat Pris, vil Sagsøgte i det hele være at frifinde, hvorhos Sagsøgerne bør erstatte ham Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 21 Juli 1931 af Retten for Slagelse Købstad med Antvorskov Birk og paastaas af Appellanten forandret derhen, at Indstævnte i Overensstemmelse med den af Appellanten for Underretten nedlagte Paastand tilpligtes at betale Appellanten 250 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 5 Marts 1931.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet. Subsidiært paastaar han sig frifundet mod Betaling af 125 Kr.

For Landsretten har Indstævnte frafaldet den Indsigelse, at der ikke paa hans Eksemplar af Sluttedlen fandtes trykt den i Dommen gengivne Redegørelse.

Som det fremgaar af den i Dommen gengivne, af Indstævnte underskrevne Sluttedel lyder denne paa, at Underskriveren »bestiller. Plads i. De danske Byggefag« og erlægger »Betalingen herfor 250 Kr« ved Værkets Tilsendelse. I den fornævnte Redgørelse er fremhævet, at det drejer sig om et »Propagandaforetagende«. Saavel herefter som efter Redegørelsens øvrige Indhold, maa det antages, at den, der underskriver Sluttedel, maa blive klar over, at det, hvortil han i første Række forpligter sig, er at deltage i Udgivelsen af et saadant Propagandaværk med et Beløb af 250 Kr.

Naar Indstævnte derfor vil gøre gældende, at han ikke har tillagt den reklamemæssige Side nogen Betydning, men alene har stillet sine Forventninger i Retning af at komme i Besiddelse af et Værk af særlig kulturhistorisk Betydning, kan dette Angivendes Rigtighed ikke have Formodningen for sig; og der kan ikke ved Sagens Paadømmelse bortses fra, at Værket er udsendt i stort Omfang til Institutioner, Tekniske Skoler m m og til de i Værket beskrevne Virksomheder.

Retten finder det ikke godtgjort, at Værket frembyder saadanne Mangler, at de i væsentlig Grad forringer dets Værdi som Propagandaværk, og Indstævnte vil herefter ikke kunne undgaa at kendes pligtig til at betale efter den af ham underskrevne Sluttedel, og hans Frifindelsespaastand vil altsaa ikke kunne tages til Følge. Den af ham nedlagte subsidiære Paastand er alene støttet paa, at Appellantens Sagfører — efter at der havde været ført nogle Forhandlinger mellem Appellanten og Indstævnte samt nogle andre Sluttedelunderskrivere om Beløbets

Nedsættelse til 125 Kr pr Underskriver — i et Inkassobrev til Indstævnte har nævnt dette Beløb. Da Paastanden herefter findes at savne tilstrækkeligt Grundlag, vil der være at give Dom efter Appellantens Paastand.

I Sagsomkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten 150 Kr.

Fredag den 11 November.

Nr 192/1930. Gartner **Chr Andersen** (Bache efter Ordre)
 mod
 Dr med **P H Alnor** (Meyer),
 betræffende Ærefornærmelser.

Dom afsagt af Retten for Tønder Købstad m v 26 April 1930: Den af Sagsøgte, Gartner Chr Andersen, Tinglev, om Sagsøgeren, Læge Dr med Alnor, Tinglev, brugte ovenfor nævnte Udtalelse bør død og magtesløs at være, men bør Sagsøgte iøvrigt for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Vestre Landsrets Dom af 31 Maj 1930: Indstævnte, Gartner Chr Andersen, bør til Statskassen bøde 300 Kr eller i Mangel af Bødens fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 15 Dage. I Henseende til den skete Mortifikation bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Til Appellanten, Læge Dr med P H Alnor, betaler Indstævnte i Erstatning 500 Kr og i Sagsomkostninger for begge Retter 300 Kr, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste, hvorved bemærkes, at Appellanten har betalt de idømte Erstatnings- og Sagsomkostningsbeløb.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gartner Chr Andersen, til Ind-

stævnte, Dr med P H Alnor med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bache 500 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar ifølge Stævning af 18 December 1929 Sagsøgeren, Læge Dr med Alnor, Tinglev, Sagsøgte Gartner Chr Andersen, Tinglev, idømt Straf efter Straffelovens § 216, fordi Sagsøgte paa en Generalforsamling i Tinglev Sygekasse, som afholdtes den 27 Februar 1929 i Bager Møllers Lokaler i Tinglev, har udtalt: »Dr Alnor er en stor Kæltring, han har snydt Sygekassen for 3000 Kr« samt den paaklagede Udtalelse mortificeret; ved Domsforhandlingen har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte anset ogsaa efter § 215 og Sagsøgte dømt til at betale Sagsøgeren en Erstatning ikke under 1000 Kr. Sagsøgte, der er og i lang Tid har været Formand for Tinglev Sygekasse, har paastaet sig frifundet, idet han har nægtet at have fremsat den paaklagede Udtalelse, hvorimod han har sagt, at Sagsøgte havde forsøgt at besvindle Sygekassen, at Kassen havde trukket ca 3000 Kr fra i Sagsøgerens Regninger, og at det maatte være tilstrækkelig Grund, samt at det aldrig har været hans Mening at beskyldte Sagsøgeren for at være en Kæltring eller lignende.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren ført forskellige Vidner, nemlig Gaardejer A Andresen, Gaardeby, Vejmand P E Petersen, Broderup, Gaardejer Broder Petersen, Bajstrup, Vejmand A Sørensen, Terkelsbøl, Vejmand Carsten Carstensen, Tinglev, og Sagsøgerens Chauffør Laurits Petersen, Tinglev, der har erklæret, at Sagsøgte, da der fra Forsamlingen blev spurgt om Grunden til det daarlige Forhold mellem Sagsøgte og Sagsøgeren, sagde, at Sagsøgeren var en Kæltring eller stor Kæltring eller kæltringagtig, der havde søgt at snyde Kassen for 3000 Kr.

Sagsøgte har ført Ordstyreren ved Mødet Uhrmager B Boysen, Tinglev, og Mejeribestyrelsen Muusmand, Terkelsbøl, der er Revisor i Sygekassen; de har som Vidner forklaret, at de, der var til Stede hele Tiden, hørte, at Sagsøgte sagde, at Sagsøgeren havde søgt at besvindle Kassen, der var ifølge Mødet i Gram trukket ca 3000 Kr fra i hans Regninger. Da der efter Mødet blev talt om, at Sagsøgte var gaaet for vidt, holdt den samlede Bestyrelse den 8 Marts et Møde, Sagsøgte havde udarbejdet en Beretning om Mødet, men han havde ikke skrevet noget om, hvad der var sagt paa selve Mødet; samtlige Medlemmer udtalte sig om, hvad der var blevet sagt paa Mødet, og de var alle enige om, at der ikke af Sagsøgte var sagt andet, end af Sagsøgte forklaret, hvorefter der i Beretningen blev indføjet, hvad der var passeret, og Beretningen, som er fremlagt, indsendt til Centralforeningen.

Sogneraadformand Martin Petersen, Tinglev, har som Vidne forklaret, at han som Medlem af Kassen var til Stede ved Mødet, og Sagsøgte sagde, da han var bleven spurgt om Grunden til det daarlige For-

hold: »Dr Alnor har forsøgt at besvindle Kassen, det grænser næsten til Kæltringeri, og det bevises ved, at vi næsten har trukket 3000 Kr fra«. Vidnet indprentede sig, hvorledes Ordene faldt, og hvad der blev sagt, da det tænkte sig, at det kunde give Anledning til Uenighed.

Under Hensyn til, at der er hengaaet ca 1 Aar, inden Vidnerne er bleven ført, og til Sagens øvrige Omstændigheder, findes det ikke godtgjort, at Sagsøgte har sagt mere, end af det sidste Vidne forklaret.

Landmand Th Ommen af Broderup og Hustru har som Vidner forklaret, at de en Gang i Slutningen af Aaret 1927 henvendte sig til Sagsøgte for at faa en Sygeseddel, og da de sagde, at de vilde til Sagsøgeren, sagde Sagsøgte, at der ogsaa var andre Læger, og at Sagsøgeren var en stor Kæltring, der havde snydt Kassen for 3000 Kr.

Sagsøgte har bestemt nægtet, at han har udtalt sig som af disse to Vidner forklaret, og han har anført, at Ommen er hans værste Fjende, og at Ommen blev afvist fra Generalforsamlingen den 27 Februar, fordi han ikke var Medlem.

Urmager B Boysens Hustru Ingeborg Margrethe, f Skov, af Tinglev har som Vidne forklaret, at efter at Sagsøgeren en Gang i Aaret 1928 havde udsendt en Cirkulæreskrivelse om Sygekassensagen, kom Sagsøgerens Hustru ind til hende og talte om Sagen og om, at hun vilde købe noget Sølvtoj, og noget senere kom Sagsøgeren ind og talte om Sagen, og han udtalte da, at Sagsøgte drillede ham med Regningerne, og at Sagsøgte var en skidt Karl. Sagsøgeren har erkendt, at dette er rigtigt.

Sagsøgte har anført, at det den Dag, Generalforsamlingen blev afholdt, fra forskellige Sider blev meddelt ham, at Sagsøgeren, der havde forpligtet sig til ikke at blande sig i Sygekassens indre Anliggender, og hans Hustru havde udfoldet stor Virksomhed for at formaa Medlemmerne af Sygekassen til at møde og vælge en anden Formand, medens der kun plejede at møde 6—8 Mennesker, var der, da han kom til Stede i Bager Møllers Lokale, mødt 30—40 Mennesker, deriblandt Sagsøgerens Tjenestepige og Chauffør, saa at begge Stuer maatte tages i Brug, Sagsøgte sagde da, at der skulde vælges Formand, der blev opstillet en Kandidat foruden Sagsøgte, og ved Afstemningen faldt der 17 Stemmer paa hver; da det blev sagt, at der var flere af de mødte, der ikke kunde stemme, blev det undersøgt, og derefter blev Sagsøgerens Chauffør og det omtalte Vidne Ommen afvist, fordi de ikke var Medlemmer af Sygekassen. Sagsøgte blev derefter genvalgt med 17 Stemmer mod 13.

Sagsøgte har anført, at Sagsøgeren hele Tiden har lagt Sygekassens Bestyrelse Hindringer i Vejen for at føre den fornødne Kontrol med Sagsøgerens Regninger, og at han vedvarende har sendt Kassen Regninger for langt større Beløb, end der tilkom ham; Sagsøgeren holdt Regningerne tilbage, undlod at bilægge dem med Bilag af Sygesedler, Kort og lignende, og Regningerne var i det hele formulerede saaledes, at det var umuligt at kontrollere dem, der var paa Regningerne opført Konsultationer og Sygebesøg hos Patienter, som ikke var afholdt, der var opført Sygebesøg hos Folk, der ikke var Medlemmer af Sygekassen, der var beregnet Honorar for Fødselshjælp, hvor der ikke maatte beregnes saadanne Honorarer, der var beregnet Tillæg for Ekspresbesøg og Natbesøg, som ikke var berettigede, ligesom Kørselsberegningen var alt

for stor. Sygekassen har derfor fra Sagsøgerens Regninger trukket ca 3000 Kr, hvilket Afdrag Sagsøgeren har maattet finde sig i.

Sagsøgte har fremlagt en Fortegnelse over forskellige spredte Tilfælde, i hvilke Sagsøgeren skal have beregnet sig uberettigede Honorarer, men overfor Sagsøgerens Benægtelse af, at hans Beregning har været urigtig, og idet han maaske i nogle enkelte Tilfælde kan have husket forkert eller beregnet fejl, er der ikke derved oplyst noget af større Betydning.

Sagsøgeren har gjort gældende, at det er Sagsøgte, der har villet drille ham og har gjort ham de Vanskeligheder, han kunde, det er rigtigt, at der er trukket ca 3000 Kr fra i hans Regninger, men det har i Virkeligheden ikke været berettiget, men han har et virkeligt Krav paa disse Penge, og han har kun fundet sig deri, fordi disse Penge ikke spillede nogen Rolle for ham, og fordi han, der maatte besøge en meget stor Praksis, ikke havde Tid og Lejlighed til at beskæftige sig mere end nødvendigt med saadanne Ting; han har anført, at det ofte kan være vanskeligt at beregne efter Overenskomsterne og Taksterne, og at der let kan indløbe en eller anden Feiltagelse eller Fejlhuskning.

Sagsøgerens Hustru har som Vidne forklaret, at hun en Gang i Aaret 1925 var inde hos Sagsøgte for at tale med ham om Mellemværendet med Sygekassen, Sagsøgte sagde da, at Sagsøgerens Regninger var for store og var uvenlig, og han sluttede med at sige, at han vilde drille Sagsøgeren, dersom denne ikke kom til ham, han havde hele Bestyrelsen i Ryggen.

Da Sagsøgeren ikke kunde faa sine Regninger betalt, blev der efter hans Begæring afholdt et Møde i Tinglev den 9 September 1927 med Repræsentanter fra Centralforeningen, og i den afgivne Beretning, der er underskrevet af Sagsøgeren, hedder det, at efter at Regningerne var blev gennemgaaet og rettet i Henhold til Overenskomsten udgør Sagsøgerens Tilgodehavender fra 1 Januar 1925 til 1 Juli 1926 ialt 591 Kr, hvorved Sagsøgte har oplyst og Sagsøgeren har erkendt, at Sagsøgerens Regning lød paa 15—1600 Kr —, det hedder derefter »Dr Alnor indrømmer og beklager Fejltagelserne og lover at overholde nedenstaaende Afgørelse«, der følger derefter 6 Punkter, der alle paalægger Sagsøgeren at formulere Regningerne rigtigt og at undlade at beregne Honorarer, Tillæg og lignende.

Da der stadig var Uoverensstemmelser afholdtes der et Møde i Gram den 14 November 1928 mellem et Udvalg for Lægerekredsforeningen for Ribe og Tønder Amter og Centralforeningen, og i Beretningen, der blev tiltraadt af Sagsøgeren og Sagsøgte, hedder det, at Mødet resulterede i, at Overenskomsten af 9 Septbr 1927 forbliver i Kraft, Dr Alnor sender sine Regninger til Sygekassens Formand, der sender dem til Centralforeningens Formand, der sammen med Lægeforeningens Formand træffer en Afgørelse, der er bindende for begge Parter; »Ovennævnte Ordning er betinget af, at Dr Alnor forpligter sig til at afholde sig fra nogen som helst Indblanding i Sygekassens indre Anliggender og dennes Ledelse. Saafremt foranstaaende Ordning ikke overholdes af Dr Alnor, forbeholder Sygekassen sig Ret til at fremdrage alle de Tilfælde, som Sygekassen anser for egnet til Indbringelse for Voldgift«.

Førstelærer Lauritsen af Tinglev har som Vidne forklaret, at det var Formand for Sygekassen i Aaret 1921, det kunde i den Tid uden Vanskelighed forhandle med Sagsøgeren om Fortolkning af Taksterne, de var begge ret ukyndige i den Slags Forhold. Vidnet var paa Centralforeningens Vegne med til Forhandlingerne om Overenskomsten af 1927. Sagsøgeren var ret villig til at slaa af, og det var ikke Vidnets Indtryk, at Sagsøgeren havde været begærlig eller skrevet for store Regninger. Vidnet redigerede Overenskomsten og sagde til Sagsøgeren, at denne ikke blev ringere af at beklage de Fejltagelser, der var sket.

Overlæge P Jepsen, Tønder, der var Medlem af det Udvalg af Læger, der forhandlede med Centralforeningen ved Mødet i Gram, har som Vidne forklaret, at Udvalget ikke nærmere gennemgik de enkelte Ting, der var klaget over, men vilde se at faa en Overenskomst i Stand, der kunde gøre Ende paa Uenigheden mellem Parterne, saaledes at de gamle Sager skulde være afgjort og Parterne fremtidig optræde korrekt og loyalt overfor hinanden. Et Medlem af Centralforeningen opfordrede Sagsøgeren til at se stort paa Tingene, og Sagsøgeren erklærede, at Pengespørgsmaalet ikke var det afgørende.

Sogneraadformand Martin Petersen, Tinglev, har som Vidne forklaret, at han, da han hørte, at Sagsøgte kontrollerede Sagsøgerens Regninger og trak fra, ogsaa kontrollerede Sagsøgerens Regninger til Sogneraadet, og det viste sig da, at der baade var opført Regninger, som Sogneraadet ikke skulde betale, og at Kørselsregningerne var for store, det drejede sig ikke om store Beløb, og med Sogneraadets enstemmige Billigelse blev det trukket fra i Regningen og Fradraget fastholdt.

Sagsøgte har fremlagt tre Skrivelser fra Statens Sygekassedirektorat af 20 Maj 1926, 25 Januar 1927 og 31 August 1928, hvori det udtales, at Sagsøgte's Regnskab er ført med Omhu og Dygtighed, hvorhos det i alle Skrivelser udtales, at Lægeregningerne er uforholdsmæssig store, og at Bestyrelsen opfordres til at udøve den stærkest mulige Kontrol med Lægeregningerne og sørge for at faa Udgifterne ned.

I Skrivelse af 5 April d A har Direktoratet paa en Forespørgsel fra Sagsøgerens Sagfører svaret, at Direktoratet ved sin Skivelse af 20 Maj 1926 har sigtet til Sagsøgerens Regning, og Direktoratet har tilføjet, at medens Lægeudgifterne pr Medlem i Aarene 1925—1928 i Landkasserne i de sønderjydske Landsdele har udgjort Kr 13,97, Kr 12,95, Kr 12,11 og Kr 10,37, har den i Tinglev Sogns Sygekasse udgjort Kr 18,08, Kr 14,12, Kr 15,75 og Kr 12,89.

Sagsøgte følte sig dybt krænket over hele Sagsøgerens Adfærd overfor Sygekassen, og det harmede ham, at Sagsøgeren blandede sig i Kassens Anliggender, det var hans Pligt og Ret at passe nøje paa Regningerne og varetage Kassens økonomiske Interesser; paa Generalforsamlingen havde han Ret til at udtale sig om alle Kassens Forhold, og naar han nu paa Generalforsamlingen blev opfordret til at udtale sig om Forholdet til Sagsøgeren, maatte han give rigtig Besked og udtrykke sig skarpt og bestemt, for at Sygekassens Medlemmer skulde kunne forstaa det.

Herefter og under Hensyn til alt, hvad der er oplyst om Sagsøgerens Forhold til Sygekassen, findes det ikke at kunne paalægges Sagsøgte Straf for den af brugte Udtalelse, men da Sagsøgte ikke har godtgjort

sin Beføjelse til at bruge Udtrykkene »besvindle Kassen og grænser næsten til Kæltringeri«, vil disse Udtryk være at mortificere; da der ikke er oplyst noget om, at Sagsøgeren skulde have Krav paa Skadeserstatning, vil der ikke kunne tilkendes ham nogen Erstatning, Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 26 April 1930 af Retten for Tønder Købstad m v.

For Landsretten er der Enighed om, at Appellantens Paastand alene omfatter de af Indstævnte paa Generalforsamlingen den 27 Februar 1929 fremsatte Udtalelser, hvorhos Erstatning paastaas tilkendt efter Rettens Skøn.

Indstævnte har paastaaet Dommen stadfæstet.

Som i Dommen antaget, kan det alene anses godtgjort, at Indstævnte om Appellanten har udtalt, at denne »har forsøgt at besvindle Kassen, det grænser næsten til Kæltringeri«.

Uanset at Indstævnte, der i Kraft af sin Stilling havde Ret og Pligt til at kontrollere de til Sygekassen indgaaede Lægeregninger, som Følge af de — som det maa anses godtgjort — ofte forekommende Fejl i de fra Appellanten hidrørende Regninger havde ikke ringe Føje til at nære Mistro til disses Rigtighed, findes Indstævnte dog ved Fremsættelsen af de fornævnte Udtalelser, der af de paa Generalforsamlingen fremmødte maatte opfattes, som om det var godtgjort, at Appellanten formentlig havde søgt at forskaffe sig uretmæssig Fordel paa Sygekassens Bekostning, at have overskredet Ytringsfrihedens Grænser. Det skal herved bemærkes, at Indstævnte, der i sin Egenskab af Formand for Sygekassen paa dennes Generalforsamling maatte være berettiget til at gøre Rede for Forholdet til Appellanten, havde Pligt til at indskrænke sig til en rent saglig Redegørelse, saa meget mere som der efter det oplyste var Adgang for alle og enhver til de Lokaler, hvori Generalforsamlingen afholdtes, og Appellanten derhos kun var indgaaet paa som Led i den i Dommen nævnte forligsmæssige Ordning — der var tiltraadt af Indstævnte — at anerkende den derved skete Nedsættelse af hans Krav paa Sygekassen, men iøvrigt maa antages vedblivende at have bestridt Berettigelsen af de stedfundne Fradrag, i al Fald i det foreliggende Omfang, uden at Bevis for deres Rigtighed er ført af Indstævnte.

Færdig fra Trykkeriet Onsdag 23 November 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 23

Fredag 11 November.

Herefter vil Dommen for saa vidt angaar dens Bestemmelse om Mortifikation være at stadfæste, hvorhos Indstævnte vil være at anse efter Straffelovens § 216, jfr § 215 med en Straf, der under Hensyn til det foranstaaende findes at kunne bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 300 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 15 Dage.

Da derhos de fremsatte fornærmelige Udtalelser har været egnede til at skade Appellanten i hans Virksomhed og efter hvad der foreligger ogsaa i noget Omfang maa antages at have haft saadan Følge, findes Indstævnte at maatte tilsvare Appellanten en Erstatning, der i Mangel af nærmere Oplysninger ikke vil kunne ansættes højere end til 500 Kr.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at betale til Appellanten med 300 Kr.

Mandag den 14 November.

Nr 156/1932.

Rigsadvokaten

mod

Carl Marius Ludvig Svendsen (Meyer),

der tiltales for Overtrædelse af § 1 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926.

Sø- og Handelsrettens Dom af 12 April 1932: Tiltalte, Carl Marinus Ludvig Svendsen bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 3000 Kr og betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Af de i Dommen anførte Grunde er Tiltalte rettelig fundet skyldig i Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 1 jfr

Lov Nr 107 af 9 April 1926. Straffen findes at burde bestemmes til simpelt Fængsel i tre Maaneder.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Carl Marius Ludvig Svendsen bør hensættes i simpelt Fængsel i tre Maaneder. I Henseende til Sagsomkostninger bør Sø- og Handelsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Meyer betaler Tiltalte 60 Kroner.

Den indankede Doms Fræmisser er saalydende:

Ifølge Anhlageskrift af 26 Marts 1932 tiltales Carl Marinus Ludvig Svendsen for Overtrædelse af § 1, jfr § 2 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926 i følgende Anledning:

»Tiltalte, der kalder sig Tekniker, henvender sig til Husstande og falbyder en saakaldt »Compressor«, »Patron« eller »Gassparer«, som efter hans Udsagn og i Henhold til en trykt Reklameseddel, som han afleverer til vedkommende Husstand, men ganske i Strid med Rigtigheden, skal virke gasbesparende, naar den anbringes paa Apparatet eller i Gasslangen. Dette Arbejde paatager Tiltalte sig til en meget høj Pris, skønt selve »Compressoren« er af underordnet Værdi og Arbejdet med dens Paasættelse er ganske minimal.

Anvendelsen af »Compressoren« kan efter Omstændighederne medføre Fare for Forbrugerne.«

Tiltalte, der er født 21 Maj 1879, er tidligere straffet 5 Gange for Betleri, 1 Gang for Overtrædelse af Straffelovens § 101, 3 Gange for Tyveri og en Række Gange for ulovligt Omløb med Varer. Senest er han straffet ved Vestre Landsrets Dom af 11 Marts 1926 og ved Østre Landsrets Dom af 3 Maj 1928, begge Gange for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 1, — ved den sidste Dom, jfr Lov af 9 April 1926 — samt for Overtrædelse af Pl 27 November 1839 § 1, begge Gange med Bøde stor 2000 Kr.

Klagerne under denne Sag er Københavns Belysningsvæsen, og Klagen er tiltraadt af Industriraadet.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt, idet han ligesom under tidligere Sager hævder, at den paagældende Patron, som han ikke forlanger særskilt Betaling for, er gasbesparende, men han har iøvrigt erkendt, at han i de sidste Aar har fortsat den Virksomhed, for hvilken han tidligere er bleven straffet.

For sit udviste Forhold vil Tiltalte være at anse efter § 1 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926 med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, der efter Omstændighederne findes at maatte sættes til 3000 Kr. Han vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Tirsdag den 15 November.

Nr 19/1932. Skotøjsfabrikant **Peter Sørensen** (F Bülow)

mod

Dansk Arbejdsgiverforening (Henriques),

betræffende Indstævntes Berettigelse til at unddrage Appellanten Lockout-understøttelse.

Østre Landsrets Dom af 15 December 1931: Sagsøgte, Dansk Arbejdsgiverforening, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Skotøjsfabrikant Peter Sørensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og med Bemærkning, at de i de paagældende Organisationers Love indeholdte Grundsætninger støtter Dommens Resultat, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skotøjsfabrikant Peter Sørensen, til Indstævnte, Dansk Arbejdsgiverforening, med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under den i Foraaret 1931 foreliggende Arbejdskonflikt udviklede Forholdene sig i April Maaned saaledes, at Skotøjsarbejderne ene af alle forkastede et af Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder stillet Forligsforslag, der var anbefalet af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling. Da Skotøjsindustriens Arbejdsgivere overfor Dansk Arbejdsgiverforening erklærede ikke at turde paatage sig det Ansvar, at Gennemførelsen af de foreslaede Lønedsættelser for Skotøjsindustrien skulde føre til en omfattende Arbejdskamp, og anmodede om, at den varslede omfattende Lockout derfor maatte blive indskrænket til at gælde Dansk Skotøjsarbejderforbund, skete dette, og i Overensstemmelse bl a med de for Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter og for Dansk Arbejdsgiverforening gældende Lovbestemmelser vedtoges under 28 April 1931 saalydende Bestemmelse:

»Det under 28 April 1931 nedsatte Udvalg til Fastsættelse af Størelsen af den af Forretningsudvalget vedtagne Understøttelse til Skotøjsfabrikantforeningerne i Anledning af den D D iværksatte Lockout er enedes om følgende.

Arbejdsgiverforeningen yder Skotøjsfabrikantforeningerne en ugentlig Understøttelse regnet fra og med den 29 ds paa $\frac{1}{52}$ af den i Aaret 1930 af Skotøjsfabrikantforeningerne udbetalte Arbejds løn.

Endvidere ydes i de første 4 Uger, Arbejdsstandsningen varer, yderligere en Erstatning pr Uge paa $\frac{1}{52}$ af den af Fabrikantforeningerne i 1930 udbetalte Arbejds løn.

Ordningen gælder, saa længe Fabrikantforeningerne alene maa føre Kampen. Skulde Situationen forandres, f Eks ved at Arbejdsgiverforeningen griber ind ved Sympatilockout, skal Spørgsmaalet tages op til fornyet Behandling. De omtalte Understøttelser ophører af sig selv samtidig med den løbende Lockouts Afslutning.

Det er endvidere en Aftale, at Fabrikantforeningernes faglige Hjælpefonds lovmæssige Tilskud udbetales til Arbejdsgiverforeningen som Refundering af en Del af Arbejdsgiverforeningens Tilskud.«

Sagsøgeren under denne Sag, Skotøjsfabrikant Peter Sørensen, der er Medlem af Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter og derigenem ogsaa af Dansk Arbejdsgiverforening, blev herefter delagtig i nævnte Understøttelse, som for hans Vedkommende medio Juni Maaned s A udgjorde 2384 Kr 55 Øre ugentlig.

I »Socialdemokraten« for den 12 Juni s A forefandtes en Artikel med Overskrift:

Skoene og Lønnen.

»Krisen i Skotøjsindustrien skyldes Planløshed og Import siger Fabrikant Peter Sørensen.«

I Artiklen hedder det bl a:

»Overfor Offenligheden og Forligsmanden har Fabrikantforeningen hævdet, at en kraftig Lønnedskæring var det eneste, der kunde gengive dansk Skotøjsindustri dens Konkurrenceevne.

Arbejderne har hævdet det Synspunkt, at Lønreduktioner ikke kunde hjælpe, og at de ikke er ene om den Opfattelse, vil man se af efterfølgende Interview med Skotøjsfabrikant Peter Sørensen.«

Derefter følger Interviewet, hvori Fabrikant Peter Sørensen bl a udtaler, at han har tænkt paa at melde sig ud af Arbejdsgiverforeningen, at der vel er Krise i den danske Skotøjsindustri, men det skyldes slet ikke Arbejds lønnen, hvorimod hele Skotøjsindustrien lider under den Mangel paa System, der kendetegner Produktion og Omsætning, hvorfor Fabrikantforeningen hellere end altid at have sine Øjne rettet mod Arbejds lønnen burde skabe ordnede Afsætningsforhold.

Han tilføjer: »Som det nu er, er det fjollet« og udtaler sluttelig, at Importen stiger og maa stige, fordi Fabrikanterne ikke har deres Sager i Orden til Efteraarssæsonen.

I Anledning af dette Interview indeholdt »Socialdemokraten« for den 14 s M en Imødegaaelse fra Formanden for Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter C J Sørensen, der skarpt kritiserede de fremsatte Udtalelser, der bl a siges at vidne om »Begrebsforvirring« og er-

klæres for perfide og usandfærdige, idet »Efteraarsprøverne er færdige fra de danske Fabriker.«

Den 17 Juni s A tilskrev Dansk Arbejdsgiverforening Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter saaledes:

»I »Social-Demokraten« for den 12 Juni d A har Skotøjsfabrikant Peter Sørensen ladet sig underkaste et Interview, hvorunder han meddeler Offenligheden urigtige Oplysninger, der efter vort Forretningsudvalgs Skøn er egnede til at skade saavel Skotøjsindustriens som Arbejdsgiverforeningens Interesser under den stedfindende Arbejdskamp.

Under disse Omstændigheder finder Arbejdsgiverforeningen det uforeneligt med Fabrikant Sørensens Optræden under Konflikten, at han er delagtig i den Understøttelse, der frivilligt er tilstaaet Skotøjsfabrikantforeningens Medlemmer, og vi har derfor foranlediget, at Understøttelsen til Fabrikant Sørensen fra og med D D inddrages.

Vi gaar ud fra, at den ærede Fabrikantforening drager Omsorg for, at Meddelelse herom øjeblikkelig tilgaar Fabrikant Sørensen.«

Da Understøttelsen saaledes er frataget Fabrikant Peter Sørensen for Tiden 16 Juni 1931 til Lockoutens Slutning den 21 Juli s A, hvorved han anser sig unddraget et Beløb, stort 12 319 Kr 75 Øre, paastaar han Dansk Arbejdsgiverforening dømt til at betale ham dette Beløb med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 19 September 1931.

Han gør gældende, at en Fratagelse som sket er uberettiget, saalænge han staar som Medlem i Fabrikantforeningen og Dansk Arbejdsgiverforening, hvorhos han bestrider at være fremkommet med urigtige Oplysninger eller overhovedet med Oplysninger, som har skadet Skotøjsindustriens eller Arbejdsgiverforeningens Interesser.

Subsidiært har han nedlagt Paastand om, at der tilkendes ham $\frac{1}{4}$ af Beløbet, hvilket han paa nærmere angivet Maade støtter paa Rettigheder, der skal tilkomme ham bl a ifølge »Love for Industrifagenes fælles Hjælpefond.«

Dansk Arbejdsgiverforening paastaar Frifindelse. Under Domsforhandlingen har Foreningen bl a erkendt at være rette Sagvolder med Hensyn til den principale Paastand, medens Foreningen med Hensyn til den subsidiære Paastand kræver sig frifunden allerede, fordi den i saa Henseende ikke kan anse sig som rette Sagvolder.

Iøvrigt har Foreningen gjort gældende, at enhver Ret, som Sagsøgeren maatte have til den omhandlede Lockoutunderstøttelse maa anses saa selvfølgelig knyttet til den Forudsætning, at han stod sammen med sine Kolleger i Fabrikantforeningen, og ikke i en for dem saa alvorlig Situation offentlig erklærede sig som Tilhænger af Modpartiets Standpunkt; da han gennem Interviewet har gjort dette og derved har tilføjet Arbejdsgiversiden alvorlig Skade — bl a ogsaa ved, at Lockoutens Ophør er blevet forsinket, — maa det anses beføjet, at man fra ovennævnte Dato at regne har inddraget Understøttelsen som sket. En saadan Inddragelse formenes at have været saa meget mere berettiget, som Sagsøgeren paa Grund af sin nævnte Optræden kunde være behandlet endog meget strengere, saaledes være ekskluderet eller have faaet paalagt Bøder af indtil 50 000 Kr — jfr herved Dansk Arbejdsgiverforenings Love §§ 6, 26 og 27.

I nævnte § 6 findes Regler om Eksklusion, og i § 26 er bl a bestemt, at under Arbejdsstandsning maa intet Medlem af en Organisation direkte eller indirekte handle mod dens Interesser, hos hvem Arbejdsstandsningen finder Sted, og i § 27 er bl a bestemt, at »Overtrædelse — — — betragtes som Kontraktsbrud og kan medføre en Bøde, hvis Størrelse — — — fastsættes — — — indenfor — — — 100 Kr og — — — 50 000 Kr.«

Der er ikke forelagt Retten Materiale til med nogen Sikkerhed at skønne over, hvorvidt Sagsøgerens i Interviewet udtalte Meninger eller Fabrikantforeningens Formands Imødegaaelse er at anse som det rigtige. Det samme gælder Spørgsmaalet, om en Eksklusion med Føje kunde være sket af rette Myndighed med Virkning just fra 16 Juni, og hvilken Bøde Sagsøgeren kunde ventes at være ikendt. Endvidere er de positive Oplysninger om Interviewets Virkning i Retning af at forhale Lockouten og volde økonomisk Skade meget mangelfulde.

Ikke destomindre maa Retten i Principet give de Sagsøgte Medhold. Efter Sagens Natur og ifølge det Solidaritetsbegreb, hvorpaa Organisationerne er opbyggede, maa selve det, at Sagsøgeren paa et Tidspunkt som det omtalte offentlig i det paagældende Blad udtaler sig imod sin Forenings Standpunkt og til Fordel for Modpartens, anses som et saa alvorligt Brud paa de organisationsmæssige Pligter, hvortil en organisationsmæssig erhvervet Ret til Lockoutunderstøttelse er knyttet, at Sagsøgerens Ret til fortsat at oppebære Understøttelse som Arbejdsgiver under Lønkonflikten maa anses bortfaldet, hvorfor ingen af Sagsøgerens Paastande bliver at tage til Følge; og da selve den Omstændighed, at Sagsøgeren ikke tillige er søgt fjernet fra sin Medlemsstilling, ikke under de omtalte Omstændigheder skønnes at burde føre til andet Resultat, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne kunne ophæves.

Nr 256/1932.

Rigsadvokaten

mod

Hans Kristoffer Hansen og Niels Peter Christiansen (F Bülow),

der tiltales for Overtrædelse af Beværterloven.

Dom afsagt af Retten for Nykøbing S Købstad og Dragsholm Birk den 18 Juni 1932: De Tiltalte, Gaardejer Kristoffer Hansen af Ebbelykke og Parcellist Niels Christiansen af Lumbsaas, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 9 August 1932: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører F Bülow 60 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Tiltalte I, Gaardejer Kristoffer Hansen af Ebbelykke, er født den 19 Januar 1892 i Ebbelykke By, Højby Sogn, Nykøbing Sj Politikreds og har ikke tidligere været straffet.

Tiltalte II, Parcellist Niels Christiansen, Lumbsaas, er født den 31 Marts 1872 i Klint By, Højby Sogn, Nykøbing Sj Politikreds og har ikke tidligere været straffet.

Søndag den 23 November 1930 holdt Lumbsaas Mejeri 40 Aars Jubilæum for sine Medlemmer i Lumbsaas Forsamlingshus. Formanden for Bestyrelsen for Mejeriet, Tiltalte II, Parcellist Niels Christiansen, sørgede for Opvartningen og gav de indbudte Medlemmer Kaffe og Brød, alt for Mejeriets Regning.

Derimod skulde Medlemmerne selv medbringe Spise- og Drikkevarer iøvrigt. En Del af Medlemmerne havde bajersk Øl og nogle tillige Brændevin med ved denne Lejlighed, hvilket de fortærede paa Stedet. Der var til Stede ialt ca 70 Andelshavere med Hustruer og ca 160 indbudte Gæster, men ikke nogen som helst andre udover Betjeningen.

Foreningen »Lumbsaas Forsamlingshus«, der ejer Bygningen, har den 28 Maj 1924 erholdt Bevilling til i Forsamlingshuset Matr Nr 6f af Lumbsaas at drive Beværtning uden Ret til Udkænkning af stærke Drikke, og denne Bevilling er fornyet den 11 Oktober 1929 for Tiden indtil 26 Juni 1934. Denne Bevilling udnyttedes tidligere paa den Maade, at Værten paa Lumbsaas Afholdshotel, naar der var Gymnastik, Møder og Fester, indfandt sig paa Forsamlingshuset og beværtede Deltagerne med Kaffe, Brød og Sodavand. Dette Forhold vedvarede indtil 1931, da der blev opført en Tilbygning, hvori den nye Afholdsvært skulde bo, uden at der iøvrigt skete nogen Forandring i det Forhold, at det kun var ved Gymnastik, Møder, Fester og lignende, at Værten beværtede Deltagerne. Dette sidste Forhold er iøvrigt uden Betydning, efter som Mejerifesten fandt Sted i 1930 som bemærket Søndag den 23 November.

Med denne Jubilæumsfest havde Forsamlingshuset, hvis daværende Bestyrelses Formand var Tiltalte I, Kristoffer Hansen, intet at gøre andet end, at Forsamlingshuset udlejede Forsamlingsbygningen til udelukkende Benyttelse. Afholdshotellets Vært var ved denne Lejlighed ikke antaget af Forsamlingsbygningen, men af Mejeriet og kun til Betjening.

Fra Politiets Side er det nu gjort gældende, at de Tiltalte ved at tillade, at de indbudte Mejerimedlemmer medbragte og nød bajersk Øl og Brændevin, har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Beværterlov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 33, hvorefter i Beværtning uden Ret til Udsækning af stærke Drikke, maa Værten og de, der gaar ham til Haande, hverken uden Betaling eller for Betaling skænke stærke Drikke til nogen eller hjælpe nogen til Nydelse af saadanne eller stille sine Lokaler til Raadighed til saadant Formaal. Ligeledes er det forbudt Gæsterne at nyde medbragte stærke Drikke, og hverken Værten eller de, der gaar ham til Haande, maa finde sig i, at dette sker.

De Tiltalte har paastaet sig frifundet, da de ikke kan erkende, at den paagældende Paragraf vedrører dem.

Heri maa der gives dem Medhold.

Oprikelig fandtes der paa Landet ikke andre Steder, hvor Møder kunde afholdes, end Kroerne, der alle havde Spiritusbevilling. For at undgaa Drikkeri, blev Forsamlingshusene opført rundt i Landet af Egnens Beboere, der saa ikke behøvede at nyde spirituøse Drikke ved deres Møder og Sammenkomster ud over, hvad de selv ønskede. Denne Maadeholdsbevægelse virkede tilfredsstillende, men da Afholdsbevægelsen fik mere Raaderum og Indflydelse paa Lovgivningen, fik den ikke alene selvstændige Afholdsbeværtninger oprettet, men søgte ogsaa at faa Forsamlingshusene inddraget under disse Lovbestemmelser, og det er af denne Bestræbelse, at nærværende Sag er et Udslag.

Et Forsamlingshus er imidlertid en selvstændig Institution, og dets Lokaler bliver ikke Beværtningslokaler, fordi Forsamlingshuset erhverver Bevilling til Afholdsbeværtning. Forsamlingshusene falder ikke direkte ind under Beværterlovens § 33, og analogisk kan de heller ikke henføres derunder. De Bestemmelser i § 33, som er ganske nødvendige for at hindre, at en Mand, der har et Hus eller en Lejlighed til Raadighed udelukkende til Beværtningslokaler og Beboelse for ham selv, omgaaa Begrænsningerne i hans Beværterbevilling, passer ikke paa Forsamlingshuse, hvis Hovedøjemed er at afgive Lokale til Sammenkomster og kun i Forbindelse dermed lejlighedsvis Beværtning. Naar § 33 end ikke forbyder den egentlige Afholdsvært i sin Beboelseslejlighed at nyde spirituøse Drikke, kan dette saa meget mindre være Tilfældet med et Forsamlingshus's Bestyrelse, naar det er denne, der er Vært.

Hvilken af de 2 Tiltalte man saa end betragter som Vært ved den paagældende Lejlighed, kan det ikke siges, at han har udsæknet stærke Drikke til nogen eller hjulpet disse til Nydelse deraf eller fundet sig i, at dette sker.

Ej heller kan det siges, at de har stillet Afholdsbeværtningslokaler til Raadighed til saadant Formaal.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 17 Juni 1932 af Retten for Nykøbing S Købstad og Dragsholm Birk og paaanket af Anklagemyndigheden

til Skade for de Tiltalte, der paastaas dømt i Overensstemmelse med den rejste Tiltale.

Mejeriets Jubilæumsfest har efter det oplyste været en privat For- eningsfest, hvor der ikke er foregaaet nogen Servering, hvis Lovlighed var betinget af nogen Bevilling.

Da Retten ikke skønner, at Forsamlingshusets Lokaler i al Almin- delighed bliver at anse som »Beværningslokaler«, blot fordi Besty- relsen har anset det hensigtsmæssigt med Henblik paa visse mer eller mindre offentlige Sammenkomster at erhverve Bevilling som i Dommen nævnt, findes Lokalerne i al Fald under den heromhandlede Fest ikke at burde anses som Beværningslokaler, og det kan derfor hverken anses stridende mod Beværterlovens § 33, at Lokalerne er stillet til Raadighed for Mejeriet til en som den omhandlede arrangeret Fest, eller at de Tiltalte har fundet sig i, at Deltagerne i Festen har medtaget og nydt stærke Drikke under denne.

Underrettsdommen vil herefter kunne stadfæstes.

De Tiltalte har selv sørget for deres Forsvar for Landsretten.

Nr 278/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Rasmus Arnold Svenningsen (F Bülow),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 198, Motorlovens §§ 27, 29 og 30, samt Færdselslovens § 30.

Vestre Landsrets Dom af 27 September 1932: Tiltalte Rasmus Arnold Svenningsen bør til Statskassen bøde 500 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 14 Dage. Tiltalte og Assurance-Compagniet »Baltica« bør, een for begge og begge for een, betale til Enkefru Birgitte Sloth 6422 Kr 14 Øre og til Rimsø-Kastbjerg Sygekasse 18 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Hagen Jørgensen, 80 Kr. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa- anket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører

F Bülow betaler Tiltalte Rasmus Arnold Svenningens 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Rasmus Arnold Svenningens ved 1 jyd-ske Statsadvokatars Anklageskrift af 23 Juli 1932 sat under Tiltale til at lide Straf:

I. efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, Stk 1, for Overtrædelse af dens:

a) § 27, Stk 1 ved den 23 November 1931 Kl ca 6 Eftermiddag under Kørsel paa Vejen mellem Glæsborg og Selkær at have ført den Gros-serer Albert Jensen af Grenaa tilhørende Lastmotorvogn, V-4276 med større Hastighed end tilladt;

b) § 29, Stk 1 ved under den overfor under a beskrevne Kørsel med den nævnte Motorvogn at have undladt at udvise fornøden Agt-paagivenhed og Forsigtighed overfor andre Vejfarende til Formindskelse af Faren for disse og derved foraarsaget, at hans Motorvogn under Forbikørsel bagfra ramte den i Vejens venstre Side i samme Færdsels-retning cyklende Slagter Anders Sloth, hvorved der tilføjedes denne forskellige Legemsbeskadigelser, og

c) § 30, Stk 3, ved under den foran under I b nævnte Forbikørsel, at have undladt i Tide at give tydeligt Signal;

II efter Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 6, Stk 2, Punkt 1, ved at have foretaget den ovenfor under I b nævnte Forbikørsel til højre og

III efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab ved under de ovenfor under I a—c og II nævnte Omstændigheder at være blevet Aar-sag til, at Slagter Anders Sloth af Selkjær den 27 November 1931 Kl ca 1 Eftermiddag afgik ved Døden paa Amtssygehuset i Grenaa som Følge af de ham ved den ovenfor under I b ommeldte Paakørsel til-føjede Legemsbeskadigelser.

Tiltalte er født den 17 Juni 1890 og er tidligere anset ved Vestre Landsrets Dom af 30 Januar 1929 for Overtrædelse af Motorlov af 1 Juli 1927 §§ 29 og 30 med en Bøde til Statskassen af 20 Kr.

Tiltalte har forklaret, at han paa det i Anklageskriftet ommeldte Tidspunkt kom kørende med en Hastighed af ca 30 km og med tændte Lygter, der belyste Kørebanen, der var 4 m bred, fremefter paa et Stykke, der udgjorde Afstanden mellem 2 Telefonmaster, hvilket svarer til en Længde af ca 50 m. Han bemærkede en Cyklist, der kørte i sam-me Retning i Vejens venstre Side ca 1 Alen fra venstre Vejrabat, og Tiltalte fortsatte sin Kørsel uden at give Signal, da han skønnede, at Cyklisten maatte have bemærket Automobilets Komme paa Grund af Lysskæret fra Lygterne. Tiltalte, der derfor vilde højre om Cyklisten, nedsatte, da han kom nærmere til denne, Hastigheden til ca 25 km, men da han var 2 m fra Cyklisten, drejede denne uden at give Tegn af nogen Art til højre midt ud paa Vejen. Tiltalte drejede straks Automobilet haardt til højre og kom over Vejrabatten ind paa Marken, idet han samtidig bremsede op; han troede, at han derved havde undgaaet at

ramme Cyklisten, men da han havde standset Automobilet og kom ud af dette, laa Cyklisten bevidstløs midt paa Vejen.

Det er oplyst, at den største Bredde af det paa Automobilet værende Lad var 200 cm, og at Ladet ragede 10 cm udover Skærmene til begge Sider af Vognen. Det er endvidere oplyst, at der efter Ulykken til venstre paa Ladets forreste Kant fandtes et Mærke, der tydelig viste Aftryk af Cyklestyret, og det maa — iøvrigt i Overensstemmelse med, hvad Tiltalte erkender, — anses godtgjort, at Cyklisten, den i Anklageskriftet ommeldte Slagter Anders Sloth, blev ramt af Automobilet. Det maa derhos efter det foreliggende, derunder den foretagne Obduktion, anses godtgjort, at Sloths Død skyldes de Læsioner, der tilføjedes ham ved hans Fald som Følge af Paakørslen.

Det findes nu at maatte lægges Tiltalte til Last, at han, der ikke kunde regne med, at Sloth ved Skæret fra Lygterne kunde beregne Afstanden fra Automobilet, kørte frem som sket uden at give Signal eller uden at have sikret sig, at Sloth var paa det rene med Automobilets Komme. Tiltalte maa derfor ved den af ham saaledes udviste Uagtsomhed anses at have forvoldt Slagter Sloths Død, og han maa derfor anses skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 198 og Motorlovens § 29, 1 Stk. Da Tiltalte derhos efter det anførte har overtraadt de øvrige i Anklageskriftet nævnte Lovbestemmelser, vil han i Medfør af den nævnte Straffelovsbestemmelse samt Motorlovens § 41 og Færdselslovens § 22 være at anse med en Straf, der under eet findes at kunne bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 500 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 14 Dage.

Afdødes Enke, Birgitte Sloth af Selkær, har nedlagt Paastand om Erstatning for Begravelsesudgifter 422 Kr 14 Øre og for Tab af Forsørger 10 000 Kr. Der er derhos af Rimsø-Kastbjerg Sygekasse nedlagt Paastand om en Erstatning af 18 Kr for Udgifter ved Afdødes Sygehusophold.

Naar henses til, at Afdøde ved at ændre sin Kørsel som sket uden at give nogen Advarselstegn har udvist nogen Uagtsomhed, vil Erstatningsbeløbene under Hensyn hertil og til de foreliggende Oplysninger om Afdødes og hans Enkes Forhold være at fastsætte saaledes, at der tillægges Enken den paastaaede Erstatning for Begravelsesudgifter 422 Kr 14 Øre og i Erstatning for Tab af Forsørger 6000 Kr samt Rimsø-Kastbjerg Sygekasse det af denne paastaaede Beløb. Disse Beløb vil Tiltalte have at betale in solidum med Assurance-Compagniet »Baltica«, der som Ansvarsforsikrer er indtraadt som Part i Sagen.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Torsdag den 17 November.

Nr 80/1932. Fru **Nora Wenk**, født Knudsen (Cohn)

mod

Sagfører **Ole Jensen** som executor testamenti i Fællesboet efter afdøde Slagtermester **Ferdinand August Møller** og tidligere afdøde Hustru **Theresia Olivia Pouline Møller**, f Halvorsen (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Berettigelse til at erholde udbetalt en i det nævnte Bo til hendes tidligere afdøde Ægtefælle udlagt Arvelod.

Østre Landsrets Dom af 29 Februar 1932: Sagsøgte, Sagfører Ole Jensen som executor testamenti i Fællesboet efter afdøde Slagtermester Ferdinand August Møller og tidligere afdøde Hustru Theresia Olivia Pouline Møller, født Halvorsen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Nora Wenk, født Knudsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det ubestridt, at Ingeniør Møller ved sin Død var dansk Statsborger.

Med denne Bemærkning vil Dommen i Henhold til de deri iøvrigt indeholdte Grunde være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1906 eller 1907 rejste Ingeniør Lauritz Johannes Møller, som var født den 1 Januar 1884 her i Landet og hidtil havde været bosiddende her, tillige med sin Hustru Nora Kirstine Marie, født Knudsen, til Argentina, hvor han fik Ansættelse hos et engelsk Selskab, der havde erhvervet Koncession paa Anlæg af en Jernbane.

Den 3 Juni 1910 afgik Ingeniør Møllers Moder, Fru Theresia Olivia Pouline Møller, født Halvorsen, ved Døden her i Staden, og hans Fader, Slagtermester Ferdinand August Møller, København, blev hensiddende i uskiftet Bo med ham og hans to Søskende, Slagtermester Carl August Møller og Fru Dagmar Salomon.

Den 17 Januar 1912 døde Ingeniør Møller i Argentina uden at efterlade sig Livsarvinger og uden at have oprettet Testamente. Hans Bo

blev taget under Behandling ved Skifteretten i Rosario de Santa Fe. Efter argentinsk Ret, der blev bragt til Anvendelse, blev hans Fader og Enken anset som hans Arvinger, medens der ingen Arveret tilkom hans Søkende. Den 19 Marts s A afgav Slagtermester F A Møller til det herværende argentinske Konsulat Erklæring om, at han gav Afkald paa »den Arv, der tilkommer ham eller som maatte tilkomme ham« i hans afdøde Søns Bo. Herefter blev Enken den 14 Oktober 1912 af Skifteretten i Rosario anerkendt som sin Mands eneste Arving; den 13 December s A blev der af Skifteretten udbetalt ca 15000 Pesos til hendes befuldmægtigede som Arv efter Manden. I Danmark, hvortil hun efter dennes Død vendte tilbage, har hun senere indgaaet Ægteskab med Grosserer Leo Wenk.

Den 29 Januar 1931 afgik Slagtermester F A Møller ved Døden her i Staden. I Henhold til Bevilling af 6 Februar s A tog Sagfører Ole Jensen hans og hans ovennævnte Hustrus Fællesbo under Skiftebehandling. I Skrivelse af 6 November s A meddelte Justitsministeriet Københavns Byrets Skifteafdeling III, at Ministeriet i Medfør af Skiftelovens § 87 henviste Boet efter Ingeniør Lauritz Johannes Møller til Behandling ved Skifteafdelingen, »for saa vidt angaar den afdøde tilfaldne Mødrenearv.«

Under nærværende mod Sagfører Ole Jensen som executor testamenti i Slagtermester F A Møllers og tidligere afdøde Hustrus Fællesbo anlagte Sag har Fru Nora Wenk nedlagt Paastand principalt paa, at hun anerkendes som berettiget til direkte fra det nævnte Fællesbo at erholde udbetalt den Arvelod (Mødrenearv), der i samme udlægges eller nu er udlagt til hendes tidligere afdøde Ægtefælle Ingeniør L J Møller, subsidiært paa, at Sagsøgte tilpligtes at udbetale den nævnte Arvelod til Skifteretten i Rosario de Santa Fe, Argentina, til videre Udbetaling til Sagsøgerinden under Reassumption af Ingeniør Møllers Bo.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han agter at udbetale Beløbet til nævnte Skifteretsafdeling.

Til Støtte for sine Paastande har Sagsøgerinden anført, dels at Justitsministeriet har været uberettiget til at foretage den omhandlede Henvisning, idet Ingeniør Møller ikke var »en dansk«, da han afgik ved Døden, og der derhos blev skiftet efter ham i Argentina, dels at den Ingeniør Møller tilfaldne Mødrenearv ifølge argentinsk Arvelovgivning, som er den, der maa komme til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, tilkommer Sagsøgerinden alene, idet den anden Arving, Slagtermester F A Møller, har meddelt Afkald paa Arv. — I første Række beror Sagens Udfald paa, hvorvidt Justitsministeriet har overskredet sin Myndigheds Grænser ved at foretage Henvisning som sket.

Herom skal først bemærkes, at Sagsøgerinden har erklæret sig ude af Stand til at godtgøre, at Ingeniør Møller skulde have fortabt sin danske Statsborgerret, og har ikke turdet hævde mere end, at dette muligt har været Tilfældet. Der foreligger derhos intet om, at der, da Henvisningen skete, i Argentina foretoges Skifte med Hensyn til den paagældende her i Landet beroende, fra det uskiftede Bo hidrørende Kapital. Justitsministeriet har herefter haft fornøden Hjemmel i Skifte-

lovens § 87 til at henvise Boet, for saa vidt angaar Mødrenearven, til Behandling ved dansk Skifteret, og Sagsøgte vil følgelig være at finde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde tilpligtes at godtgøre ham med 150 Kr.

Nr 7/1932. Mølleeejer **J P Willumsen** (F Bülow)

m o d

Generaldirektoratet for De danske Statsbaner (Graae),

betræffende Refusion af et af De danske Statsbaner for urigtig Udlevering af et Vareparti betalt Erstatningsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 17 December 1931: Sagsøgte, Mølleeejer J P Willumsen, bør til Sagsøgerne, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, betale de paastævnte 3008 Kr 88 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 August 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der afgivet Vidneforklaringer af Bogholder Nielsen, Kontorassistent Ove Houg, Overassistent Løve og Assistent Mikkelsen. Efter disse Forklaringer maa der gaas ud fra, at den fungerende Jernbaneassistent, da den første Vognladning Hvede var ankommet til Taastrup Jærnbane-station, telefonisk forespurgte Appellantens Forretning, om Hveden var til Appellanten; Bogholder Nielsen havde derefter en telefonisk Samtale med Jungs Kontor, der bekræftede, at en saadan Ladning var afsendt, og opgav ham Jærnbanevognens Numer. Han meddelte dette til Stationen, der erklærede, at den selv ønskede at tale med Jungs Kontor. Ca en Times Tid efter meddelte Stationen, der i Mellemtiden havde konfereret med Jungs Kontor, at det var i Orden, og at Partiet godt kunde afhentes.

De nærmere Omstændigheder ved Udleveringen af den anden Vognladning er ikke oplyst, men efter alt det foreliggende findes Appellanten at have været berettiget til at gaa ud fra, at Taastrup Jærnbane-station, forinden Udleveringen af Vognladningen fandt Sted, havde sikret sig rette Vedkommendes Bemyndigelse hertil, og Statsbanernes Krav om, at han skal godtgøre dem det Beløb, de som Følge af Udleveringen har maattet betale »Skånska Landtmännens Centralförening« findes herefter uhjemlet. Appellanten vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Mølle ejer J P Willumsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Firmaet »Skånska Landtmännens Centralförening, Helsingborg, afsendte med Fragtbrev af 5 Februar 1930 fra Helsingborg til Taastrup Station en Vognladning Hvede paa 15 000 kg og den 27 s M fra samme Sted til samme Stadion yderligere en Vognladning paa 15 000 kg. Begge Forsendelser var adresserede til Skånska Landtmännens Centralförening, Taastrup. Forsendelserne udleveredes imidlertid af Taastrup Station til Sagsøgte, Mølle ejer I P Willumsen, Taastrup Motormøleri.

Skånska Landtmännens Centralförening, der havde solgt Hveden til Grosserer V Jung, København, som atter havde videresolgt til Sagsøgte, anlagde i Oktober 1930 ved Sø- og Handelsretten i København Sag mod de danske Statsbaner til Betaling af 2704 svenske Kr 61 Øre, for hvilke Firmaet under Mellemværendet med Jung ikke var dækket. Sagen var anmeldt bl a for Sagsøgte under nærværende Sag. Under Sagen var det oplyst, at det svenske Firma reklamerede overfor Statsbanerne den 11 Juni 1930. Ved Dom af 13 Februar 1931 dømtes Banerne til at betale til Centralföreningen 2704 svenske Kr 61 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 23 Oktober 1930 samt Sagens Omkostninger med 250 Kr i Dommen hedder det bl a:

»Som det fremgaar af det anførte har Taastrup Station udleveret de omhandlede Partier til en Person, der ikke var rette Modtager efter Fragtbrevene, og Stationen har ikke haft Krav paa af Afsenderne at erholde nogen særlig Vejledning om, hvordan den skulde forholde sig med Forsendelsernes Udlevering. Retten finder vel, at det havde været forretningsmæssigt korrekt, om Sagsøgerne straks, da de blev bekendt med, at Forsendelserne var blevet udleveret uden at være behørigt indløst, overfor Statsbanerne havde taget Forbehold om Erstatning, men den Omstændighed, at Sagsøgerne uden at tage saadant Forbehold har søgt at faa deres Køber til at betale det skyldige Beløb, hvilket da ogsaa tildels lykkedes, findes ikke at burde betage dem deres Ret til at kræve Erstatning for det af dem ved Statsbanernes Fejl lidte Tab.«

Under Sagen her gør Sagsøgerne, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, gældende, at da Sagsøgte har modtaget Godset, og da det af selve Fragtbrevene kunde ses at Godset ikke var destineret til

ham, maa han være Statsbanerne ansvarlig for det Tab, som de har lidt ved Udleveringen, hvilket udgør

Det ovennævnte i Sø- og Handelsretsdommen nævnte

Beløb i svenske Kroner med Renter i 128 Dage 48

svenske Kroner 08 Øre, omsat i dansk Mønt efter

Kursen paa Betalingsdagen den 2 Marts 1931.... 2758 Kr 88 Øre

Sagens Omkostninger 250 » 00 »

ialt: 3008 Kr 88 Øre

som derfor paastaas Sagsøgerne tilkendt hos Sagsøgte tilligemed Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 12 August 1931.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet han gør gældende, at Banerne i enhver Henseende maa anses som havende handlet paa eget Ansvar ved Udleveringen, der ikke er foranlediget af Sagsøgte, men af Taastrup Station.

Under Sagen er fremlagt Kopi af de 2 Fragtbreve af 5 Februar og 27 Februar 1930, der udviser, at Godset »indleveres til Befordring til

Skånska Landtmännens Centralförening m b p a

Jærnbanestation Taastrup.«

Der er derhos fremlagt en Kontokurant for 1930, udvisende Sagsøgtes Mellemværende i nævnte Aar med ovennævnte V Jung. Kontokuranten viser, at Sagsøgte pr 1 Januar 1930 var i Kredit med 1071 Kr 90 Øre, at han i Tiden indtil 20 Marts er debiteret en Række Vareposter m v, deriblandt pr 6 Februar: Varer: 2470 Kr 46 Øre, og pr 28 Februar: Varer: 2391 Kr 84 Øre, at han i Tiden indtil 29 Marts er krediteret en Række Poster, deriblandt kontante Indbetalinger pr 17 Februar: »Kassa« 2470 Kr 46 Øre pr 4 Marts: »Kassa« 2000 Kr, pr 6 Marts: »Kassa« 3000 Kr og pr 22 Marts: Kassa Rud Nielsen 570 Kr, samt at Kontokurantens Slutresultat er, at Jung skylder Sagsøgte: 2687 Kr 47 Øre.

Sagsøgte har afgivet Partsforklaring, hvorhos der er afgivet Vidneforklaring af Sagsøgtes Bogholder N P Nielsen, Overassistent ved Statsbanerne E L N Løwe og Assistent ved samme G Mikkelsen. Der er derhos fremlagt en Erklæring af 9 December 1931 fra Ove Houg.

Af disse Sagens Oplysninger fremgaar bl a:

Ifølge Assistent Mikkelsens Forklaring er det i Banernes Bøger noteret, at der angaaende begge Vognladningers Ankomst af Taastrup Station er telefoneret til Sagsøgtes Kontor. Mikkelsen foretog Opringning den 7 Februar, og Sagsøgtes Kontor har under denne Telefonsamtale gentaget Vognens Nummer. Med Hensyn til den anden Vognladning er Forholdet ifølge Mikkelsens Forklaring rimeligvis det, at der ikke af Sagsøgtes Kontor er svaret paa Stationens Telefonopringning, og at der derpaa er sendt en Portør ned med Fragtbrevet. I begge Tilfælde er Fragten betalt af Sagsøgtes Kontor med 93 Kr 10 Øre. Ifølge Sagsøgtes Forklaring kan Sagsøgte personlig ikke give Oplysning om Forholdet ved Modtagelsen af det heromhandlede Gods eller med Hensyn til Fragtbrevene, idet Sagsøgte overlader Ordningen af saadanne For-

hold til sit Personale. Sagsøgte har i 1929 i en Del Tilfælde handlet direkte med det svenske Firma, men ansaa det fra Slutningen af Aaret fordelagtigere at handle gennem Jung.

Der findes nu efter Omstændighederne at maatte gives Statsbanerne Medhold i, at Sagsøgtes Forretning ved at modtage og uden Reklamation af nogen Slags at beholde det under Sagen omhandlede Gods, der ifølge de Forretningen overleverede og af denne fragtmæssig honorerede Fragtbreve klart ses destineret til en anden end Sagsøgte, maa anses ansvarlig overfor Destinataren eller nu overfor Statsbanerne, der har godtgjort Destinataren Tabet ved den i Strid med Fragtbrevene skete Udlevering, hvorfor der vil være at give Dom efter Sagsøgernes Paa-stand, mod hvis Størelse Sagsøgte ikke har fremsat nogen Indsigelse.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgerne med 250 Kr.

Nr 213/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Søren Berthelsen (Cohn),

der tiltales for uagtsomt Manddrab m v.

Vestre Landsrets Dom af 28 Juni 1932: Tiltalte Søren Berthelsen bør til Statskassen bøde 2000 Kr og i Mangel af Bødens fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i en Maaned. Retten til at føre Motorkøretøj frakendes Tiltalte i et Tidsrum af 3 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne. I Erstatning til Enkefru Emilie Villadsen betaler Tiltalte og Forsikringsselskabet Palnatoke een for begge og begge for een 18 782 Kr 30 Øre. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Retten til at føre Motorkøretøj vil være at frakende Tiltalte i et Tidsrum af 5 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Retten til at føre Motorkøretøj frakendes Tiltalte Søren Berthelsen i et Tidsrum af 5 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Søren Berthelsen ved 2 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 25 April 1932 sat under Tiltale til at lide Straf, dels efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab, dels i Medfør af § 41 i Lov om Motorkøretøjer af 1 Juli 1927 for Overtrædelse af dens § 29, Stk 1 og 2, dels i Medfør af § 22 i Lov om Færdsel af 1 Maj 1923 for Overtrædelse af dens § 5, Stk 1, og § 7, ved den 5 Februar 1932 Kl ca 4,15 Eftermiddag — som Fører af den ham tilhørende Motorvogn X 635 under Kørsel fra den fra Dørup og Alslev kommende Vej ud paa Hovedlandevejen Skanderborg—Aarhus — at have svinget i lang Bue tilhøjre, at have undladt at udvise den ganske særlige Forsigtighed, som kræves ved Kørsel fra mindre befærdet til mere befærdet Færdselsaare og i det hele at have undladt at udvise fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed, hvorved han, efter at have kørt en Strækning af 13 m i Hovedlandevejens venstre Side, paakørte en mod ham kommende Motorcykle, hvis Fører, Fabrikant Anders Villadsen af Aarhus, ved Paakørselen paadrog sig saadanne Læsioner, at han den 12 s M afgik ved Døden.

Tiltalte paastaas derhos — i Medfør af Motorlovens § 42, Stk 1, frakendt Retten til at være Fører af Motorkøretøj enten for bestandig eller for et af Retten bestemt Tidsrum.

Tiltalte er født den 8 Marts 1872 og ses bortset fra en Bødevedtagelse ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Tiltalte har — overensstemmende med de foreliggende Oplysninger — erkendt at have overtraadt de i Anklageskriftet citerede Bestemmelser i Motorlovens § 29 og Færdselslovens §§ 5 og 7 derved, at han ved sin Udkørsel fra Sidevejen fra Dørup og Adselev har taget for stort Sving og derved er kommen over i den forkerte Side af Landevejens Vejbane, men har bestridt at have overtraadt Straffelovens § 198. Tiltalte har herved anført, at Sammenstødet skyldtes Fabrikant Villadsens Kørsel, idet denne enten burde have fortsat sin Kørsel i Landevejens højre Side — og ikke, saaledes som han gjorde, være svinget til venstre — eller burde have bremsset op, i hvilken Forbindelse Tiltalte iøvrigt har henvist til, at Baghjulsbremsen paa Villadsens Motorcykle kun havde $\frac{2}{6}$ af den foreskrevne Bremseevne.

Efter de foreliggende Oplysninger maa det anses godtgjort, at Tiltalte ved sin Udkørsel fra Sidevejen kom saa langt over i Landevejens venstre (sydlige) Side, at Automobilets venstre Hjul befandt sig omtrent, hvor den asfalterede Del af Vejen stødte sammen med Grusrabatten, og at Tiltalte kørte ca 13 m i denne Side af Vejen. Tiltalte har forklaret, at han kørte et Stykke — dog ikke 13 m — i Landevejens venstre Side, førend han lagde Mærke til den vest fra kommende Motorcykle, at han i samme Øjeblik søgte at komme over i Vejens Nordside og bremsede op, men at Motorcyklen kørte mod Automobilet paa højre Side af Køleren. Derimod har Tiltalte ikke kunnet give nærmere Forklaring om, hvorfor hans Udkørsel paa Landevejen fandt Sted som sket, og ej heller kunnet redegøre for, at han først saa Motorcyklen saa sent, uanset der, saasnart man kommer ud til

Landevejen, er fri Udsigt over denne mod Vest i en Strækning fra 150 til 200 m, og a t Vejret den paagældende Dag var klart og sigtbart.

Efter det saaledes foreliggende kan det ikke statueres, at Fabrikant Villadsen, hvis Fart efter det oplyste ikke var særlig stærk, har udvist noget Forhold, der vilde kunne medføre, at noget Ansvar for Sammenstødet kunde paalægges ham, men det maa anses for godtgjort, at Sammenstødet skyldes Mangel paa Agtpaagivenhed og Forsigtighed fra Tiltaltes Side, og da det endvidere er oplyst, at Villadsens Død skyldes Paakørslen, maa Tiltalte anses strafskyldig efter Straffelovens § 198.

Tiltalte vil herefter være at anse efter denne Paragraf samt efter Motorlovens § 41 for Overtrædelse af dens § 29, Stk 1 og 2, og efter Færdselslovens § 22 for Overtrædelse af dens § 5, Stk 1, og § 7 med en Straf, der under eet bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 2000 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i en Maaned.

Da Tiltaltes Kørsel maa anses at have været særlig uforsvarlig, vil i Medfør af Motorlovens § 42 Retten til at føre Motorkøretøj være at irakende ham for et Tidsrum af 3 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne.

Under Sagen er der af Fabrikant Villadsens Enke Emilie Villadsen overfor Tiltalte og Forsikringsselskabet Palnatoke, i hvilket Tiltalte har ansvarsforsikret, nedlagt følgende Erstatningspaastand:

Begravelsesudgifter	464,30 Kr
Falcks Redningskorps	20,00 »
Sygehusophold	9,00 »
Annoncer om Dødsfald	30,00 »
Takkekort med Frimærker	9,00 »
Ødelagt Tøj	30,00 »
Reparation af Motorcykel	220,00 »
Erstatning for Tab af Forsørger	30000,00 »

ialt 30782,30 Kr

Tiltalte har med Hensyn til Størelsen af disse Poster alene rejst Indsigelse mod Erstatningen for Tab af Forsørger, hvilken han har paa-staaet betydelig nedsat.

Det er oplyst, at den 49-aarige Villadsen drev Fabrikation af Læderskaffer til Træskostøvler, at han selv passede Virksomheden sammen med en Svend, og at den 54-aarige Fru Villadsen, der ikke har Børn under 18 Aar, ikke har kunnet fortsætte denne. Villadsens Indtægt var i Skatteaaret 1930—31 selvangivet til 4767 Kr og i 1931—32 til 3819 Kr og blev for det sidste Skatteaar af Skattemyndighederne forhøjet til 5000 Kr. Der findes herefter at kunne tillægge Fru Villadsen en Erstatning for Tab af Forsørger et Beløb 18 000 Kr; Tiltalte og Forsikringsselskabet Palnatoke vil herefter in solidum være at tilpligte at betale til Fru Villadsen ialt 18 782 Kr 30 Øre.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagen's Omkostninger, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har draget Omsorg for sit Forsvar.

Mandag den 21 November.

Nr 202/1932.

Rigsadvokaten

mod

Carl Johan Frederik Magnus Nønnecke Schrøder
(Ahnfelt-Rønne),

der tiltales til at kendes uberettiget til Erstatning for Varetægtsfængsel.

Østre Landsrets Dom af 13 Juni 1932: Sagsøgte Carl Johan Frederik Magnus Mønnecke Schrøder er berettiget til en Erstatning af Statskassen paa 1000 Kr. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører O P Schlichtkrull, 120 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af det offentlige.

Som i Dommen anført, maa det anses bevist, at Branden er paasat, og der maa efter det oplyste gaas ud fra, at Ildspaesætelsen er sket ved Anbringelse og Antændelse af Stearinlys og det maa derhos antages, at der er anvendt Petroleum, som er trængt ind i Loftsbrædderne.

Til Dommens Fremstilling føjes iøvrigt, at Glarmester Henriksen som Vidne har forklaret, at han er sikker paa, at det var den 30 December 1931, at Schrøder hos Detailhandler Jacobsen købte 3 Liter Petroleum, og Rigtigheden af denne Forklaring er bl a bestyrket ved Forklaringer af Ekspedient Sonne, Fru Ragnhild Wiinblad og Gartner Laurits Olsen og dennes Hustru.

Efter samtlige i Sagen tilvejebragte Bevisligheder findes Bestigelserne for at tilkende Schrøder Erstatning efter Rpl §§ 778 og 792 i Anledning af den i Dommen omhandlede Anholdelse og Fængsling ikke at foreligge.

Sagens Omkostninger vil Schrøder have at udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Røt:

Carl Johan Frederik Magnus Nønnecke Schrøder er uberettiget til af Statskassen at erholde Erstatning i Anledning af den ham overgaaede Anholdelse og Fængsling. Han betaler Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Overretssagfører O P Schlichtkrull 120 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfeldt-Rønne, 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Beslutning om Sagsanlæg den 20 Maj 1932 anlagte Sag har Anklagemyndigheden paastaaet Carl Johan Frederik Magnus Nonnecke Schrøder, født den 29 Oktober 1900, kendt uberettiget til en af ham under 4 April 1932 begært Erstatning for Tort og Formuetab, der skal være tilføjet ham ved, at han har været anholdt fra den 15 Januar 1932 og derefter i Henhold til en af Retten for Københavns Amts søndre og Amager Birk den 19 s M afsagt Kendelse fængslet i Tiden indtil den 5 Februar 1932 som sigtet for forsætlig Brandstiftelse, hvilken Sag afsluttedes ved den af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger den 15 Marts 1932 afsagte Dom, hvorved Schrøder blev frifundet for den mod ham rejste Tiltale.

Sagsøgte har paastaaet sig tilkendt principalt en Erstatning af 1895 Kr 30 Øre, nemlig for forskellige Udgifter og Tab 395 Kr 30 Øre og for Tort 1500 Kr, subsidiært en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Den 31 December 1931 ca Kl 2³/₄ Eftm blev nogle Personer, der færdedes i Nærheden af Stenstykkevej i Hvidovre opmærksom paa, at der steg Ild og Røg op fra Taget af den Sagsøgte tilhørende, af Bindingsværk med udvendig Træbeklædning opførte, med Tag af Brædder og Tagpap forsynede Beboelsesbygning, Stenstykkevej Nr 2. Efter at en Tilstedekommande havde tilkaldt Brandvæsenet, blev Ilden, der kun havde antændt Træværket i den østlige Side af Loftet og nogle paa Loftet henliggende gamle Løsøregenstande, hurtigt slukket. Lejlighedens Døre var blevet forefundet aflaaede; til Loftsrummet var der ikke Adgang inde fra Lejligheden, men derimod udefra gennem en uaflaaselig Lem, der vender ud mod en aaben Veranda. Den ved Branden forarsagede Skade androg for Bygningens Vedkommende 172 Kr, for Løsørets Vedkommende 306 Kr samt et Beløb for et beskadiget Radioapparat. Ejendommen var brandforsikret for 4200 Kr, Bohave og Haveredskaber for 6800 Kr.

Ved en den 13 Februar 1932 foretaget Vurderingsforretning er Ejendommen bleven vurderet til 1900 Kr.

Ved den efter Ildens Slukning foretagne Undersøgelse forefandtes i Loftsbrædderne flere Brandsaar, deriblandt midt paa Loftet et ca 20 cm stort cirkelrundt Saar, der efter det oplyste kan skyldes et tændt Lys, som efter at være nedbrændt kan have antændt Loftsbrædderne. Disse lugtede stærkt af Petroleum. I Loftet, tæt mod østre Væg, fandtes et ca 2,4 × 3 cm stort Hul, hvis Størrelse og Form lod formode, at det var fremkommet, efter at en der siddende Knast i Træet var faldet ud. Partiet omkring Hullet var røgsværtet, og omkring Randen sad Rester af Stearin. Der fandtes derhos Stearinpletter bl a paa Gulvet i Spisestuen under Hullet i Loftet.

Efter det saaledes forefundne og de senere fremkomne øvrige Oplysninger maa det antages, at Bränden har været paasat.

Sagsøgte, der fra Holdepladser paa Gl Kongevej drev Vognmandsforretning med Udlejning af Automobiler, og hans Hustru, der var ansat som Økonoma paa en Læges Klinik, forklarede til de optagne Politirapporter, at de efter at have tilbragt Natten til den 31 December i

Huset sammen forlod dette ca Kl 8 Morgen og ikke vendte tilbage dertil før efter, at de var blevet underrettede om Branden. De nægtede at have forårsaget Branden og at kunne oplyse noget om, hvorledes denne var opstaaet. De havde ikke sporet nogen Petroleumslugt om Morgenen paa Branddagen og ejheller da bemærket nogetsomhelst andet mistænkeligt.

Ved en den 15 Januar 1932 foretaget fornyet Politiafhøring forklarede Schrøder, at han og hans Hustru skiftedes til at købe Petroleum, men at han ikke huskede, hvem der sidst købte Petroleum, eller naar det blev købt, men han huskede, at der den 30 December, da Køkkenlampen gik ud, ikke var mere Petroleum tilbage, udover hvad der var i Hængelampen og eventuelt, hvad der var i Bessovnen og i Petroleumssapparatet. De købte gerne 3 Liter Petroleum ad Gangen, og i Reglen kunde 3 Liter vare en hel Uge. Han huskede, at han sidst købte Petroleum den 23 eller 24 December, da han købte 3 Liter, og denne Petroleum havde de brugt af siden, indtil den slap op den 30 s M. Senere under Afhøringen erklærede Schrøder, at han ikke nøjagtig kunde sige, hvornaar han sidst hentede Petroleum før Branden, men dette var i hvert Fald ikke sket efter Jul. Efter at være foreholdt, at foreliggende Oplysninger sandsynliggjorde, at Sagsøgte den 30 December om Aftenen havde købt 3 Liter Petroleum, nægtede Sagsøgte bestemt at have købt Petroleum den omhandlede Aften. Han turde nu ikke sige, hvornaar han sidst havde købt Petroleum, og det kunde godt være, at han havde købt Petroleum efter Jul, men i hvert Fald ikke saa sent som den 30 December. Sagsøgte blev derefter sat under Anholdelse som sigtet for forsætlig Brandstiftelse. Ved Sagsøgtes Fremstilling i Retten for Københavns Amts søndre og Amager Birk den følgende Dag blev Anholdelsen opretholdt, og den 19 s M afsagdes Fængslingskendelse under Henvisning til Retsplejelovens § 780 2 a og c. Efter at Sagsøgte i nogle følgende Forhør havde fastholdt sin tidligere Forklaring, blev Fængslingen, som nævnt, hævet den 5 Februar.

De Oplysninger, hvortil det ved Optagelsen af Politirapporten den 15 Januar d A til Sagsøgte rettede Forehold havde Hensyn, var nogle af Glarmester H Henriksen, Smed H Gutfeldt og Detailhandler C Jacobsen til Politirapport afgivne Forklaringer, der tydede paa, at Sagsøgte om Aftenen den 30 December f A eller en Aften sidst i samme Maaned hos Købmand Jacobsen, hos hvem han plejede at foretage sine Indkøb af Petroleum, havde købt 3 Flasker af denne Vare. I Forhøret den 19 Januar d A vedtog de Paagældende som Vidner de afgivne Forklaringer, og Ekspedient M Sonne afgav en hermed stemmende Forklaring. Under Sagens Behandling for Nævningeretten har samtlige de nævnte Personer paany afgivet Forklaringer — Jacobsen erklærede da, at han intet kunde mindes om, hvornaar Sagsøgte sidste Gang før Branden købte Petroleum hos ham, og at han intet kunde erindre om sine tidligere afgivne Forklaringer — hvorhos saavel Glarmester Henriksen og Detailhandler Jacobsen som Sagsøgte den 14 Maj d A i et i Retten for Københavns Amts søndre og Amager Birk afholdt Retsmøde har afgivet Forklaringer, uden at der dog herved er fremkommet noget væsenlig nyt.

Da de fremkomne Oplysninger ikke giver begrundet Formodning om, at Sagsøgte er skyldig i Brandstiftelse, og da der i hans Forklaringer om Tidspunktet for hans seneste, før Branden foretagne Indkøb af Petroleum, selv om de er stridende mod andres Forklaringer, ikke findes at være Urigtigheder af en saadan Beskaffenhed, at dette bør berøve ham Retten til Erstatning, vil han i Medfør af Retsplejelovens §§ 778 og 792 være at kende berettiget til en Erstatning af Statskassen, hvis Størrelse efter Omstændighederne bestemmes til 1000 Kr.

Nr 105/1932. Gaardejer **E S Niemann** (Heilesen)

m o d

Hasseris Sogneraad (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Betaling for Vejafgift.

Vestre Landsrets Dom af 5 Marts 1932: Sagsøgte, Gaardejer E S Niemann, bør til Sagsøgerne, Hasseris Sogneraad, betale 3686 Kr, tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 13 Oktober 1931, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer E S Niemann, til Indstævnte, Hasseris Sogneraad, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 November og 5 December 1930 blev der mellem Sagsøgerne, Hasseris Sogneraad, og Sagsøgte, Gaardejer E S Niemann af Gl Hasseris, oprettet en Deklaration, hvori det bl a hedder:

»Jeg E S Niemann har af min Ejendom Matr Nr 15 a, Gl Hasserris By, afstaaet et Areal paa — — Netto 2735 m² til Anlægget af den nye offentlige Vej: Thorsens Allé.

Som Vederlag herfor har Sogneraadet betalt mig 75 Øre pr m² og foranlediget dette Areal optaget i Matrikullen som et særskilt Vejareal, der er fragaaet Ejendommen.

Sogneraadet har for den nævnte Ejendom givet Afkald paa Bidrag til Anlægget af Vejen ifølge Kommunens Vejvedtægt; men som Vederlag herfor forpligter jeg E S Niemann mig til, — for mig selv og efterfølgende Ejere af Ejendommen i et Bælte af 31,39 m = 50 al paa begge Sider af Vejen, — at betale til Hasserris Kommune et Vejbidrag af 10 Kr pr løbende Alen af Facaden mod Thorsens Allé paa begge Sider af denne, efterhaanden som der afhændes Parceller af dette Bælte af Ejendommen langs Vejen — — — — —

Ejendommens samlede Facade mod Thorsens Allé, hvoraf der skal ydes Bidrag, andrager ialt 268,60 m = 427,9 al. — — — — —

Denne Deklaration ønskes tinglyst som servitutstiftende paa Matr Nr 15 a som hvilende paa de 50 Al brede Bælter af dette langs Thorsens Allé.

Sogneraadet har Paataaleret heroverfor.«

Ved Købekontrakt af 18 November 1930 havde Sagsøgte solgt 2½ Td Land af det fornævnte Matr Nr 15 a, for en Pris af 1 Kr 50 Øre pr Kvadratalen til Ejendomsmægler M Wisborg, som atter ved Købekontrakt af 19 November s A paa samme Vilkaar videresolgte Arealet til Sagfører Gundorf, til hvem Sagsøgte den 13 Februar 1931 udstedte endeligt Skøde, efter at det solgte Areal var matrikuleret som Matr Nr 15 g af Gammel Hasserris By. Dette Matr Nr, der ligger paa begge Sider af Thorsens Allé, støder i en Længde af 183,2 Al op til Alléens vestre Side og i en Længde af 185,4 Al til den østre Side, saaledes at det Sagsøgte tilhørende Matr Nr 15 a efter Udstykningen kun i en Længde af 59,3 Al støder op til den østre Side af Thorsens Allé.

Idet Sagsøgerne har gjort gældende, at Sagsøgte som Følge af, at han har solgt det fornævnte Areal, der i en Længde af 368,6 Alen grænser op til Thorsens Allé, efter Deklarationen er pligtig at betale det i denne omhandlede Vejbidrag af 10 Kr pr Alen, har de under nærværende Sag søgt ham til Betaling af 3686 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 13 Oktober 1931, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Det er under Sagen oplyst at Sagsøgte under Salgsforhandlingerne med Wisborg og Gundorf alene ønskede at forbeholde sig et Areal, der i en Bredde af 18 Alen stødte op til den østlige Side af Thorsens Allé for at sikre sig Adgang til Alléen fra sin bagved liggende Mark, der ellers vilde blive afskaaret fra Vejforbindelse, samt at Grunden til, at Sagsøgte alligevel forblev i Besiddelse af Arealet i en Bredde af 59,3 Alen langs Alléen maa søges i, at Sagfører Gundorf ønskede at erhverve et for hans Formaal rationelt afgrænset Areal, der ikke strakte sig længere langs Alléens østlige Side end langs den vestlige.

Sagens Afgørelse maa alene bero paa en Fortolkning af Deklara-

tionen, til hvis Forstaaelse der ikke kan hentes nogen Vejledning fra de afgivne delvis modstridende Vidneforklaringer.

Det findes imidlertid, at Sagsøgte i et Tilfælde som nærværende maa siges at have solgt en Parcel af det langs Vejen liggende Bælte af sin Ejendom. Han vil følgelig efter Deklarationens Ordlyd være at tilpligte at betale Sagsøgerne det paastævnte Beløb tillige med Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne kunne ophæves.

Nr 271/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Johannes Evald Studsgaard Jensen (David),

der tiltales for Vold mod sagesløs Person.

Vestre Landsrets Dom af 8 September 1932: Tiltalte Johannes Evald Studsgaard Jensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage. I Erstatning til Husejer Peter Christian Gregersen betaler Tiltalte 50 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sørensen, i Salær 50 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 60 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 60 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Tiltalte Johannes Evald Studsgaard Jensen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 6 Maj 1932 fra 2 jyske Statsadvokatur er Johannes Evald Studsgaard Jensen, der er født den 18 September 1906 og ikke ses tidligere tiltalt eller straffet, sat under Tiltale ved Vestre Landsret til at lide Straf efter § 1, 2 Stk, i Straffelovstillæget af 1 April

1911 for Vold mod sagesløs Person for den 13 Februar 1932 om Aftenen Kl ca 11½ i Torvegade i Herning voldelig at have overfaldet Husejer Peder Christian Gregersen, Østre Kirkevej 33, Herning, hvis Forhold ikke kunde give rimelig Anledning til Voldshandlingen, idet han dels tildelte Gregersen 2 a 3 Slag med knyttet Haand i Ansigtet, som Følge af hvilket han faldt om i Rendestenen, dels derefter med knyttet eller flad Haand tilføjede Gregersen yderligere 2 Slag i Ansigtet, hvorved han paadrog sig Læsioner, der i en af Kredslægen i Herning den 14 s M udstedt Lægeattest beskrives saaledes:

»1. Et friskblødende Saar af ca 1½ Centimeters Længde lige i øverste Rand af højre Øjenbryn og i dettes yderste Del.

2. Kvæstelse af venstre Kind med Hævelse af nederste venstre Øjenlaag og blaaligrød Misfarvning af dette.

3. Hudafskrabning paa venstre Side af Næsen.«

Husejer Peder Christian Gregersen, der er 50 Aar gammel, har om det ved den paagældende Lejlighed passerede som Vidne forklaret følgende:

Den 13 Februar 1932 om Aftenen ca Kl 11½ blev han paa Torvegade i Herning indhentet af Tiltalte og Arbejdsmand Thomas Christian Thomsen; Tiltalte sagde til Vidnet noget lignende som: »Skal du rulle dig op.« Hertil svarede Vidnet: »Hvad bilder I jer ind, jeg har jo ikke fornærmet jer.« Umiddelbart derefter gav Tiltalte Vidnet 2 a 3 Næveslag i Ansigtet, og ved det sidste Slag faldt Vidnet om i Rendestenen. Han forsøgte straks at rejse sig, men inden dette var lykkedes ham, fik han paany — uden at han saa af hvem — 2 Slag i Ansigtet, muligvis kun med flad Haand. Tiltalte gik derefter bort, men en Arbejdsmand Bang kom Vidnet til Hjælp og ledsagede ham til Politistationen, og senere kom han til Kredslægen, der den følgende Dag udstedte den i Anklageskriftet ommeldte Attest angaaende de Vidnet Gregersen tilføjede Læsioner. Gregersen har videre forklaret, at han om Aftenen den 13 Februar havde nydt 5—6 Flasker bajersk Øl, men at han ikke var beruset, da han ad Torvegade begav sig til sit Hjem.

Tiltaltes Forklaring gaar ud paa, at han den paagældende Aften ved 11½ Tiden i Torvegade indhentede Gregersen, der øjensynlig var beruset. Denne spurgte Tiltalte, om det var ham, Tiltalte gik og kiggede efter. Herpaa svarede Tiltalte benægtende med Tilføjende, at Gregersen var godt fuld. Gregersen sprang derpaa ud i Rendestenen og holdt Hænderne frem foran sig; efter en pludselig Beslutning tilføjede Tiltalte derefter Gregersen 2 Slag i Ansigtet, mulig nok med knyttet Haand, hvorefter Gregersen faldt om. Derimod har Tiltalte fastholdt, at han ikke har slaaet paa Gregersen, efter at denne var faldet. Tiltalte fjernede sig herefter og gik hen paa Torvet, hvorfra han saa, at den fornævnte Arbejdsmand Bang kom til og hjalp Gregersen paa Benene.

Arbejdsmand Thomas Christian Thomsen, der overværede Sammenstødet mellem Tiltalte og Gregersen i nogen Afstand, har som Vidne forklaret, at han kun har set Tiltalte give Gregersen Næveslag, hvilket havde til Følge, at Gregersen faldt om. Vidnet havde den Opfattelse, at Gregersen var beruset, idet hans Gang var en Del usikker.

Ifølge Erklæring fra Kredslægen maa det Gregersen tilføjede Saar

i højre Øjenbryn antages at være opstaaet ved stump Vold, f Eks enten ved et kraftigt Næveslag mod højre Øje eller ved et Fald med Ansigtet mod Stenbroen. Efter Kredslægens Skøn er der størst Sandsynlighed for det første, men ingen absolut Sikkerhed.

Efter det foranførte vil Tiltaltes Forklaring om det passerede være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse, men ogsaa herefter findes den af Tiltalte mod Gregersen udøvede Vold, der enten direkte eller gennem Gregersens Fald mod Stenbroen har fremkaldt de i Lægeattesterne omhandlede Læsioner, og som herefter efter sin Beskaffenhed falder ind under Straffelovens § 203, at maatte betegnes som Vold mod sagesløs Person. For det af Tiltalte saaledes udviste Forhold vil han i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, 1 Punktum, være at anse med en Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage.

Gregersen, der som Følge af Overfaldet havde Smertes i ca 14 Dage, har for Svie og Smerte paastaet sig tilkendt i Erstatning 50 Kr, og dette Beløb mod hvis Størrelse Tiltalte intet har haft at erindre, vil han være at tilpligte at betale Gregersen.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Tirsdag den 22 November.

Nr 272/1932.

Rigsadvokaten

mod

Johann Friederich Metzdorff (Graae),

der tiltales for Tyveri.

Vestre Landsrets Dom af 21 September 1932: Tiltalte Johann Friedrich Metzdorff bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Johnsen, i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 5 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 80 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 80 Dage. I

Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte, Johann Friederich Metzdorff, 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Johann Friederich Metzdorff ved 3 jyd-ske Statsadvokators Anklageskrift af 20 Juni 1932 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri ved i Vinteren og Foraaret 1932 under sin Kørsel med Mælk fra Leverandørerne til Broderup Mejeri at have tilegnet sig Sødmælk fra forskellige af Leve-randørernes Spande, idet han under Kørslen hældte Mælken fra Leve-randørernes Spande over i sine egne.

Tiltalte er født den 25 December 1882 i Tyskland og ses ikke tid-ligere at have været tiltalt eller straffet.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Tiltalte, der er Gaardejer, og som selv leverede Mælk til Broderup Mejeri, havde Mælkekørslen til Mejeriet paa dettes Vesterbæk-Rute i ptdtil den 12 April 1932, da Mejeribestyrelsen fratog ham Kørslen paa Grund af, at han mistænktes for under Kørslen til Mejeriet at have tilegnet sig Mælk fra de andre Leverandørers Mælkespande, hvorom der da var sket Anmeldelse til Politiet. Allerede nogle Maaneder tid-ligere havde enkelte Leverandører fattet Mistanke til Tiltalte bl a paa Grund af, at foretagne Kontrolvejninger af den Mælk, der afsendtes til Mejeriet, udviste, at den afsendte Mælkemængde var større end det Kvantum, som Mejeriet ifølge sine Vejninger modtog. Da de nævnte Uoverensstemmelser vedblev, blev der navnlig i Marts Maaned og Be-gyndelsen af April Maaned af forskellige Leverandører yderligere fore-taget omhyggelige Kontrolvejninger, der ligeledes som Regel udviste Svind i Mælken undervejs til Mejeriet. Saaledes udviste de af Land-mand Voltelen foretagne Kontrolvejninger i Tiden fra 13—20 Marts Differencer paa indtil 15 Pund pr Dag og de af Gaardejer Johann Chri-stopph Bugslag i Tiden fra 3—18 Marts foretagne Kontrolvejninger Diffe-rencer fra 4 til 8 Pund pr. Dag. Den 6 og 10 Marts var der dog ingen Uoverensstemmelse mellem Gaardejer Bugslags og Mejeriets Vejninger. Den 7 April blev Mejeribestyrelsen Jes Nielsen gjort bekendt med Mis-tanken mod Tiltalte og anmodet om de følgende Dage at være særlig agtpaaagivende med Hensyn til Mejeriets Vejninger. Der blev derefter af nedennævnte Leverandører foretaget Kontrolvejninger, hvis Rigtighed der efter det under Sagen oplyste ikke findes Grund til at betvivle, ligesom der iøvrigt efter det oplyste heller ikke findes Grund til at betvivle Rigtigheden af de tidligere foretagne Kontrolvejninger. For den ovennævnte Gaardejer Bugslags Vedkommende udviste Vejningerne i Dagene 8, 9, 10 og 12 April Svind i Mælkemængden paa 6—7 Pund pr Dag. Ved de efter den 12 April foretagne Kontrolvejninger var der — bortset fra en Difference paa 1 Pund en enkelt Dag — nøjagtig Over-ensstemmelse mellem Gaardejer Bugslags og Mejeriets Vejninger. For saa vidt angaar Leverandørerne Jens Wortmann og den ovenfor nævnte

Voltelen udviste de den 10 og 12 April foretagne Kontrolvejninger for førstnævntes Vedkommende Svind paa henholdsvis 9 og 4 Pund, for sidstnævntes Svind paa henholdsvis 9 og 5 Pund.

Under Sagen har ovennævnte Jens Wortmann og Johan Christoph Bugslag samt Landmand Arthur Thomas Carl Voltelen som Vidner forklaret, at de fra forskellige Skjulesteder i Nærheden af Tiltaltes Rute har observeret ham i Dagene 8, 9, 10 og 12 April 1932, dels hver for sig dels i Forening. De har da set Tiltalte under Kørslen til Mejeriet dels hælde og dels med en eller anden Genstand øse Mælk fra nogle Spande over i andre. Vidnerne har dog paa Grund af Afstanden ikke kunnet se selve Mælken blive hældt eller øst fra en Spand over i en anden, men har, efter hvad de saa Tiltalte foretage sig med Spandene, anset det for utvivlsomt, at der blev hældt eller øst Mælk fra en Spand over i den anden. De nævnte Vidners lagttagelser stemmer i alt væsentlig med de af Kriminalbetjent Hans Poul Emil Ræthinge den 12 April foretagne Observationer.

Denne sidste har som Vidne forklaret, at han den 12 April fra Gaardejer Bugslags Gaard observerede Tiltaltes Færd under Kørslen, og at han, da Tiltalte var i en Afstand af ca 7—900 m i Kikkert saa Tiltalte tage to Transportspande, den ene efter den anden, og — efter at have aftaget Laagene — føre Spandene op i en Stilling, der tydede paa, at han hældte noget af deres Indhold over i en tredje Spand. Lidt senere saa Vidnet Tiltalte mange Gange foretage en Bevægelse, som om han øste fra en Spand over i en anden. Paa Grund af Afstanden, der nu var ca 1200 m, kunde Vidnet dog ikke se, hvad Tiltalte benyttede som Øseredskab. Vidnet kørte derefter i sin Tjenestevogn udenom Tiltalte og placerede sig i Skjul et andet Sted, hvorfra han i en Afstand af ca 300 m saa Tiltalte foretage Bevægelser, der tydede paa, at han øste med en blank Genstand, muligvis et Laag til en Spand. Vidnet ankom til Mejeriet umiddelbart efter Tiltalte. Det konstateredes med Hensyn til Gaardejer Bugslags Mælk, der før Afsendelsen var vejlet i Overværelse af Vidnet, at der den Dag var et Svind paa syv Pund. Tiltalte foreholdtes derefter Sigtelsen for Tyveri, men nægtede bestemt at have gjort sig skyldig i noget ulovligt. Der blev ikke ved en paa Stedet foretaget Undersøgelse forefundet nogen til at øse med egnet særlig Genstand.

Ifølge en af Kriminalbetjent Ræthinge affattet Rapport af 14 April 1932 og Kriminalbetjentens Vidneforklaring den 9 Juni under Forundersøgelsen tilstod Tiltalte den 14 April, at han havde stjaalet Mælk fra forskellige Leverandører siden Begyndelsen af Marts Maaned 1932, uden at han dog vilde kunne oplyse nærmere, hvor store Kvanta det drejede sig om. Under Domsforhandlingen for Landsretten under et Retsmøde i Graasten den 15 September forklarede Kriminalbetjenten først, at han kun mente, at Tiltalte den 14 April tilstod at have stjaalet Mælk den 12 April, nemlig den Dag Kriminalbetjenten havde observeret Tiltalte under Kørslen. Da Kriminalbetjenten imidlertid derefter foreholdtes, at dette ikke stemmede med Indholdet af den ommeldte Rapport, erklærede han, at Rapporten og hans Forklaring under Forundersøgelsen var rigtig, men at han nu ikke længere nærmere erindrede

Tilstaaelsen. Han fastholdt iøvrigt bestemt en af ham tidligere afgivet Forklaring om, at der ikke den 14 April var Tale om Anholdelse af Tiltalte.

I en Skrivelse til Politikontoret, som dette modtog den 23 April, tilbagekaldte Tiltalte den ovennævnte Tilstaaelse, som han erklærede kun at have afgivet for at undgaa Anholdelse og for at generhverve den ham fratagne Mælkekørsel. Under Forundersøgelsen benægtede Tiltalte ligeledes Tilstaaelsens Rigtighed og erklærede, at det dels var noget, som Kriminalbetjenten havde lagt ham i Munden og dels noget, Tiltalte selv havde sagt, fordi han var syg og ønskede hurtigst muligt at komme hjem. Under Domsforhandlingen for Landsretten forklarede Tiltalte derimod, at han aldrig havde aflagt nogen Tilstaaelse, men hele Tiden bestemt benægtet at have gjort sig skyldig i noget ulovligt.

Med Hensyn til det konstaterede Svind i Leverandørernes Mælkemængde har Tiltalte forklaret, at dette maa skyldes Forhold fra Mejeriets Side, f Eks Sløseri ved Vejningen. Der har imidlertid under Sagen intet kunnet oplyses til Støtte for Tiltaltes nævnte Forklaring, hvorved ogsaa bemærkes, at det efter det under Sagen oplyste maa antages, at Uoverensstemmelserne mellem Leverandørernes og Mejeriets Vejninger, der iøvrigt, bortset fra et enkelt Tilfælde, altid var i Leverandørernes Disfavør, er ophørt, siden Mælkekørslen fratoges Tiltalte.

Efter det anførte og det iøvrigt under Sagen oplyste findes det ubetænkeligt at anse det for bevist, at Tiltalte ihvert Fald i Maanederne Marts og April 1932 har stjaalet Sødsmælk fra forskellige Leverandører til Broderup Mejeri, og Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med en Straf, der findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Onsdag den 23 November.

Nr 26/1932. Overretssagfører **Svend Engelhardt**
(Landsretssagf Svane)

m o d

Firmaet **Lassen & Asmussen** (Oluf Petersen),

betræffende Betaling af en tiltransporteret Del af en Entreprisesum.

Østre Landsrets Dom af 16 Januar 1932: De Sagsøgte, Firmaet Lassen & Asmussen og A/S Københavns Lampe- og Lysekronefabrik, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Overretssagfører Svend Engelhardt, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgeren inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse betale til de Sagsøgte med 80 Kr til hver. Det idømte at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at det indstævnte Firma tilpligtes at betale Kroner 2850,00 med Renter.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, samt idet det Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Overretssagfører Svend Engelhardt til Indstævnte, Firmaet Lassen & Asmussen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Leverancer til et Maskinsnedkeri og en Villa, som Bygmester August Christiansen i Aaret 1930 opførte paa den hans Forlovede, Frøken Anna Wulff, tilhørende Grund Amsterdamvej Nr 38, havde Firmaet Lassen & Asmussen hos Bygmester Christiansen faaet et Tilgodehavende paa ca 3500 Kr, som denne ikke kunde betale. For at skaffe Bygmesteren en Indtægt, hvorved Firmaet kunde faa Dækning, søgte Firmaet at faa ham, der ledede Maskinsnedkeriet, tildelt Snedkerarbejdet ved en Nybygning, som Aktieselskabet Københavns Lampe- og Lysekronefabrik opførte i Foraaret 1931. Dette Aktieselskabs Direktør stillede efter indhentet Oplysning om Bygmesterens økonomiske Stilling som Betingelse, at Firmaet selv overfor Aktieselskabet skulde paatage sig Entreprisen, og at Frøken Wulff skulde staa som medansvarlig for Arbejdet.

Den 26 Marts 1931 blev der herom mellem Firmaet og Aktieselskabet truffet en Aftale, som Aktieselskabet samme Dag bekræftede ved en Skrivelse til Firmaet. Det udtales blandt andet deri:

»Vi overdrager Dem samtidig Snedkerarbejdet til ovennævnte Bygning i Henhold til den af os til Dem leverede Beskrivelse og Tegning, og skal Arbejdet udføres i fuldstændig Overensstemmelse med Beskrivelse og Detailtegninger, som udleveres paa Arkitekt Wittmaack & Hvalsøe's Kontor.

Snedkerarbejdet udføres for Dem af Bygmester Aug Christiansen, Amsterdamvej 38, til et Beløb af

Kr 7500,00

skriver ./ Kroner Syv Tusinde Fem Hundrede ./.

De skal garantere os for, at Snedkerarbejdet præsteres rettidigt, saaledes at de øvrige Arbejder paa Bygningen ikke forsinkes derved, idet Bygningen skal være færdig til Indflytning 60 Arbejdsdage fra Dato.

Betaling: For ovenstaaende Arbejder betaler vi Halvdelen under Arbejdets Udførelse, efterhaanden som der er præsteret Arbejde og Leverance for Beløbet, Resten 30 Dage efter at Bygningen er afleveret og godkendt af Arkitekten og Autoriteterne.

De skal overfor os, inden Fredag den 27 ds Kl 12 Fm dokumentere, at De har en skriftlig Ordning med Bygmester Aug Christiansen.«

Den følgende Dag udstedte Bygmester Christiansen der havde deltaget i de forudgaaende Forhandlinger, og Frøken Wulff saalydende Erklæring:

»Det bekræftes herved, at undertegnede Bygmester Aug Christiansen og Frk Anna Wulff, Amsterdamvej 38, har paataget sig Snedkerarbejdet til Københavns Lampe- og Lysekronefabrik.

Arbejdet udføres ifølge Tegninger og Beskrivelser for en Sum af Kr 7500 (Syv Tusinde og fem Hundrede Kroner).

Betaling i Henhold til Overenskomst med Lassen & Asmussen samt Københavns Lampe- og Lysekronefabrik i Henhold til Slutseddell af 26 Marts 1931.

Alt Arbejde og Materialer leveres Førsteklasses.«

Da Bygmester Christiansen, som i Maj Maaned 1931 erklæredes konkurs, ikke kunde skaffe fornødne Midler til Fuldførelse af Arbejderne, der udvidedes med Ekstraarbejder til et Beløb af ca 2600 Kr, søgte han i Juli 1931 Hjælp hos Overretssagfører Svend Engelhardt, som er Sagfører for Enkefru K M Larsen, hvem Christiansen skylder betydelige Beløb. Da Overretssagfører Engelhardt tænkte sig, at der ved Entreprisens Fuldførelse kunde fremkomme et Overskud til Afdrag paa Christiansens Skyld til Enkefru Larsen, lovede han efter en Telefonsamtale med Smedemester J V V Lassen, Medindehaver af Firmaet Lassen & Asmussen, Christiansen at yde fornøden Bistand til Entreprisens Fuldførelse, idet Christiansen og Frk Wulff ved to Transporter af 14 Juli 1931 overdrog til ham paa egne og Enkefru K M Larsens Vegne dels det dem, »der for Firmaet Lassen & Asmussen har Udførelsen af diverse Arbejder for Københavns Lampe- og Lysekronefabrik i Entreprise«, tilkommende Resttilgodehavende for den nævnte Entreprise, ikke over 1700 Kr, dels det fulde Vederlag indtil 3000 Kr for diverse Ekstraarbejder, som de har paataget sig Udførelsen af »i Tilslutning til den Snedkerentreprise, vi har overtaget for Firmaet Las-

Færdig fra Trykkeriet 30 November.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 24

Onsdag den 23 November.

sen & Asmussen paa Københavns Lampe- og Lysekronefabrik«.

Under en Samtale med Firmaets Indehavere den følgende Dag paa Lysekronefabriken omtalte Engelhardt disse Transporter, af hvilke den første blev forkyndt for Firmaet samme Dag, medens Engelhardt med Skrivelse af 18 Juli 1931 tilstillede Firmaet Afskrift af den anden.

Omkring 10 August førtes der Forhandlinger mellem Engelhardt, Firmaet, Bygmester Christiansen og Frøken Wulff om, hvor meget af Vederlaget for det hele Arbejde der skulde afskrives paa Christiansens Skyld til Firmaet. Da Forhandlingerne ikke førte til Enighed, har Engelhardt med Bemærkning, at samtlige Arbejder maa anses behørigt udført, og at han efter Transporternes Udstedelse til Arbejdets Fuldførelse har udbetalt ca 2850 Kr, under denne Sag paa egne og Enkefru Larsens Vegne paastaet

principalt Firmaet Lassen & Asmussen og A/S Københavns Lampe- og Lysekronefabrik tilpligtet in solidum at betale ham Entreprisenummen Kr 7500,00
med Fradrag af skete Udbetalinger til Materiale og Arbejds løn — 6750,00
til Rest Kr 750,00
samt for Ekstraarbejder — 2653,45
ialt: Kr 3403,45

med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 6 Oktober 1931, til Betaling sker,

subsidiært Firmaet tilpligtet at betale ham det nævnte Restbeløb 750 Kr med Renter som anført og Aktieselskabet tilpligtet at betale Beløbet for Ekstraarbejder, Kr 2653,45, med Renter som anført.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Med Hensyn til sin Paastand overfor Firmaet har Sagsøgeren hævdet, at Smedemester Lassen under Telefonsamtalen den 14 Juli og saavel han som Firmaets anden Indehaver, Installatør E Asmussen, under Forhandlingerne den følgende Dag har godkendt Transporterne og hans Ret efter disse. Men selv om dette ikke var Tilfældet, maatte han i Medfør af Transporterne have Adkomst til i hvert Fald den Del af Entreprisenummerne, som er indtjent efter Anmeldelserne for Firmaet, da det paagældende Arbejde kun har kunnet udføres ved Hjælp af hans Tilskud.

Firmaet har gjort gældende, at dets Tilgodehavende hos Bygmester Christiansen var større end det indtalte Restbeløb paa Entrepriserne, at Firmaet, med hvilket Aktieselskabet har afregnet, har været berettiget til at modregne dette sit Tilgodehavende i den samlede Entreprisesum, at det — saaledes som ogsaa af Christiansen under Vidneafhøring bekræftet — ved Entrepriseoverenskomsternes Oprettelse blev udtrykkelig aftalt med ham, at der skulde afdrages paa hans Skyld til Firmaet dels af Entreprisesummen, dels af Betalingen for ventede Ekstraarbejder til Beløb paa omkring 10 000 Kr, uden at Enkeltheder ved Afbetalingen blev fastsat, og at det under Forhandlingerne i August hverken blev bestridt af Christiansen eller Sagsøgeren, at der tilkom Firmaet saadan Modregningsret.

Begge Firmaets Indehavere har under Partsforklaring benægtet at have godkendt nogen Ret for Sagsøgeren paa Grundlag af Transporterne, mod hvilke de hævder tværtimod at have protesteret, hvilket ogsaa fremgaar af Sagsøgerens omtalte Skrivelse af 18 Juli 1931.

Da Firmaet efter det oplyste maa anses for at have været berettiget til i de Sagsøgeren tilkommende Krav at modregne dets omhandlede Tilgodehavende hos Christiansen, og da det ikke er godtgjort, at Firmaet har frafaldet denne Ret, vil det være at frifinde.

Med Hensyn til sin Paastand overfor Aktieselskabet har Sagsøgeren anført, at da Entrepriserne mellem Christiansen og Firmaet og mellem Firmaet og Aktieselskabet maa anses for identiske, maa Aftalen mellem Aktieselskabet og Firmaet anses oprettet proforma og Christiansen som Aktieselskabets Entreprenør være berettiget til at erholde sin Betaling hos Aktieselskabet; dette gælder endmere for Ekstraarbejdernes Vedkommende, om hvilke der altid er blevet forhandlet direkte mellem Christiansen og Aktieselskabets Direktør eller Ingeniører.

Aktieselskabet har nægtet at have haft nogetsomhelst Mellemværende med Bygmester Christiansen og Frøken Wulff, idet alle Aktieselskabets Bestillinger og Betalinger er sket til Firmaet Lassen & Asmussen, med hvilket der er afregnet. Dette Standpunkt er flere Gange blevet betonet overfor Christiansen, ogsaa under Forhandlinger om Ekstraarbejder. Sagsøgeren har ogsaa først den 21 August 1931, efter at de omtalte Forligsforhandlinger om Entreprisesummens Deling var bristet, henvendt sig til Aktieselskabet.

Da der ikke i det oplyste foreligger noget Grundlag for et Krav for Bygmester Christiansen og Frøken Wulff paa Aktieselskabet, vil ogsaa dette være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre hver af de Sagsøgte med 80 Kr.

Nr 127/1932. **Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab** (Fich)

m o d

fhv Stævningsmand **Lauritz Plesner**
(Holten-Bechtolsheim efter Ordre),

betræffende Refusion af en Del af et af Appellanten udbetalt Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 5 April 1932: Sagsøgte, fhv Stævningsmand Lauritz Plesner, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Ved sit i Dommen beskrevne Forhold har Indstævnte ikke gjort sig skyldig i nogen Forsømmelighed, som kan paadrage ham Ansvar overfor Forsikringsselskabet. Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil have at betale 200 Kroner i Salær til den for Indstævnte beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim betaler Appellanten, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved kgl Bevilling af 17 Juni 1930 fik Sagsøgte, fhv Stævningsmand Lauritz Plesner i Randers, og daværende Landsretssagfører Erik Henriksen i København Beskikkelse til som executores testamenti at behandle Dødsboet efter Enkefru Helene Marie Meulengracht, født Plesner af København, der var Søster til Sagsøgte, og hendes tidligere afdøde Ægtefælle. Af Executorerne tegnedes der den 16 August s A hos Sagsøgerne, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab i København, Forsikring i Henhold til Lov Nr 119 af 20 April 1926 § 7 for et Beløb af indtil 134 000 Kr. Den første Skiftesamling afholdtes i København den 28 Juni 1930, og paa denne gav Sagsøgte ikke Møde personlig, men lod sig repræsentere ved en Sagfører fra Randers. Paa Skiftesamlingen blev der fra en af Arvingernes Side rejst Krav om, at Sagsøgte skulde frasige sig Hvervet som Executor bl a under Hensyn til, at han var Legatar i Boet

for 30 000 Kr, men dette Krav, der iøvrigt ogsaa var rejst inden Bevil-
lingens Meddelelse, blev ikke taget til Følge. Skiftesamlingen bemyn-
digede Eksekutorerne til at søge afhændet en Boet tilhørende Ejendom,
der — som Forholdene kom til at ligge i Boet — udgjorde det væsenligste
Aktiv, og ved et Skøde af 7 Oktober s A underskrevet af begge Ekse-
kutorerne solgtes Ejendommen for en Købesum af 286 500 Kr, hvoraf
103 772 Kr 46 Øre samme Dag indbetales til Landsretssagfører Henrich-
sen, som den 9 s M heraf indsatte 93 983 Kr 93 Øre paa Kontrabog i
en Bank, saaledes at han kunde hæve paa Bogen. I den følgende Tid
hævede Henrichsen forskellige Beløb — saaledes den 23 Januar 1931
et Beløb af 60 000 Kr — og forbrugte Beløbene til egen Fordel, og da
han i April Maaned s A anholdtes for Bedrageri forefandt i Boet kun
ca 8000 Kr. Den 25 April tilbagekaldte Justitsministeriet Eksekutorbe-
villingen, hvorefter Boet overgik til Behandling af Skifteretten for Fre-
deriksberg Birk. Efter Anmodning fra denne indbetalte Sagsøgerne den
1 December 1931 i Henhold til Forsikringen det da konstaterede Under-
skud med 98 931 Kr 79 Øre, idet de tog Forbehold om Tilbagesøgning
af den Del af Beløbet, der vilde tilkomme Sagsøgte som Arv, hvilken
efter Fradrag af udbetalte Forskud udgjorde 8100 Kr 37 Øre. Under
nærværende Sag har Sagsøgerne derefter paastaet Sagsøgte tilpligtet
at anerkende, at han ikke har Krav paa noget Beløb fra Dødsboet efter
Enkefru Helene Marie Meulengracht, født Plesner, og tidligere afdøde
Ægtefælle, saaledes at Sagsøgerne er berettigede til hos Frederiksberg
Birks Skifteret at erholde tilbagebetalt det ovennævnte Beløb af
8100 Kr 37 Øre tilligemed indvundne Renter af Beløbet fra 1 December
1931, indtil Betaling sker, og tilpligtet at betale Sagsøgerne 1000 Kr
tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra ovennævnte Dato, ligeledes indtil
Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes
Tiltale.

Sagsøgerne har anført, at Sagsøgte har udvist grov Forsømmelig-
hed ved Udøvelsen af sit Hverv som Eksekutor, og de har herved hen-
vist til, at der ikke er afholdt Skiftesamlinger i Boet bortset fra den
føromtalte, hvor Sagsøgte end ikke personlig var tilstede, at Sagsøgte
ikke paa anden Maade har haft Indseende med Boets Behandling, og
at han i hvert Fald burde have sikret sig, at der ikke af den anden
Eksekutor kunde disponeres svingagtigt saaledes som sket med den kon-
tante Købesum, der udgjorde den allervæsenligste Del af Boets Masse,
hvilket uden praktiske Vanskeligheder kunde være ordnet ved, at der
alene gaves ham Ret til paa egen Haand at raade over en passende
begrænset Del af det indsatte Beløb. Heraf maa — efter hvad Sagsø-
gerne videre har anbragt — følge, at deres Pligt i Henhold til Forsik-
ringsaftalen er bortfaldet, forsaavidt angaar det Beløb, Sagsøgte som
Legatar kan kræve i Boet, og at de maa have Regresret imod ham for
det Beløb, de herudover har udredet, i hvilken Henseende de her under
Sagen af afgiftsmæssige Grunde alene har indtalt 1000 Kr.

Der findes imidlertid ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold i
de anførte Betragtninger. Efter det oplyste var selve Arveforholdene i
Boet let overskuelige, og der forelaa ej heller særlige Forhold af per-
sonlig Art. Under disse Omstændigheder vil det ikke kunne anses som

et uforsvarligt Forhold fra Sagsøgtes Side, at han overlod den egenlige Bobehandling til den juridisk uddannede Medeksekutor, om hvis Redelighed han ikke havde nogensomhelst Anledning til at nære Tvivl, hvorfor det heller ikke skønnes at kunne lægges Sagsøgte til Last som nogen grov Forsømmelighed, at han ikke traf særlige Foranstaltninger til at sikre sig mod Uredelighed fra Medeksekutors Side. Herefter findes der ikke Grundlag for de af Sagsøgerne rejste Krav, og Sagsøgte vil følgelig være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at godtgøre Sagsøgte med 150 Kr.

Torsdag den 24 November.

Nr 71/1932.

Assens Amtsraad (Fich)

mod

Husejer Rasmus Jensen (Drud) (Fenger efter Ordre),

betræffende Appellantens Erstatningsansvar for Forsømmelse under en paa Amtssygehuset i Aarup foretaget Operation.

Østre Landsrets Dom af 15 Februar 1932: Sagsøgte, Assens Amtsraad, bør til Sagsøgeren, Husejer Rasmus Jensen (Drud) betale 2500 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 Juli 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte beskikkede Sagfører betaler Appellanten 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fenger betaler Appellanten; Assens Amtsraad, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Husejer Rasmus Jensen (Drud), der allerede fra ganske ung havde været lidende af Brok, blev den 26 Januar 1926 i en Alder af ca 64 Aar paa Grund af, at Brokken i Løbet af Aarene var taget betydelig til, indlagt paa Amtssygehuset i Aarup og blev den 28 s M opereret der af Sygehuslæge Johannes Møller. Ved Operationen viste Broklidelsen sig at være værre end antaget, og da det paa Grund af Patientens Alder og svagelige Helbred — han led bl a af Aarebetændelse — ansaas betænkeligt at fuldende Operationen gennem en Laparotomi, lykkedes det ikke ved den foretagne Operation at helbrede Lidelsen.

Jensen laa derefter paa Sygehuset til 18 Februar s A, da Operationssaaret var omtrent lægt, og han blev udskrevet. Allerede den 1 Marts 1926 brød Saaret op, og der tilkaldtes Læge, som ordinerede Behandling med Jodoformvaselin, Spirit og Omslag om Natten. Der har derefter stadig været Udflod af Saaret og Jensens Befindende har været daarligt. I Oktober 1930 blev Jensens Feber særlig høj, og der blev tilkaldt Læge, som behandlede den sig bredende Betændelse, der medførte et stærkt Udflod af Materie og Blod dels gennem det gamle Saarlul, dels gennem et nyt Hul.

Den 19 November 1930 fremkom der af Saaret et fremmed Legeme, som udtoges af Lægen og viste sig at være en Gazetampon i sammenfoldet Tilstand 4×5 cm stor, i udfoldet Tilstand 11×44 cm stor, der maa antages at være glemt ved Operationen.

Efter at Gazetamponen var kommet ud, lægedes Saaret normalt.

Idet Husejer Jensen hævder, at Assens Amtsraad, som driver Sygehuset i Aarup, maa være ansvarlig for de ham ved Lægens uagtsomme Forglemmelse af Gazebindet forvoldte Ulemper, Udgifter, Svie og Smerte og Tab ved Forværrelse af Broklidelsen, har han under nærværende ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag principalt paastaet Assens Amtsraad tilpligtet at betale ham 5550 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 15 Juli 1931, subsidiært sig tilkendt en Erstatning efter Rettens Skøn.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet under Hensyn til, at Gazetamponens Ikkefjernelse maa betragtes som et hændeligt Uheld.

Under Sagen er der indhentet en Udtalelse fra Overkirurg, Dr med P N Hansen og en Udtalelse fra Retslægeraadet, der i en Skrivelse af 30 December 1931 bl a har udtalt, at en Brokoperation paa en 70-aarig Mand altid vil medføre en betydelig Risiko for Patienten, en Fortsættelse af Operationen med Laparotomi vilde have forøget Faren stærkt, at Tamponens Efterladelse i Saaret maa anses som en hændelig Ulykke, at en Forværrelse af Brokskaden sikkert vilde have fundet Sted, selv om Operationen ikke var udført, men det kan ikke udelukkes, at Operationen og den paafølgende Betændelse kan have været medvirkende til Forværrelsen og endelig, at det næppe er sandsynligt, at det ved Betændelsen foranledigede Saar, ogsaa efter at Saaret er lægt ved Stramning eller paa anden Maade kan bidrage til den Vanskelighed, Patienten har ved at foretage sit Arbejde ved Landbruget, men at det ikke kan udelukkes.

Under Sagen er det oplyst, at der under Operationen kun er anvendt

2 Tamponer, en til at trykke Tarmene tilbage med og en der er stukket ind mellem Tarmene, der kan være identiske med den her ommeldte, idet de andre benyttede Tamponer, som har været brugt til Opsugning af Blod eller anden Vædske, har været holdt fast med en skotsk Tang.

Efter alt det foreliggende maa det betragtes som en Fejl, for hvis skadelige Følger Sagsøgte efter almindelige Erstatningsregler maa bære Ansvar, at den paagældende Gazetampon er efterladt i Operationssaaret og forblevet der, indtil den blev udstødt, uanset at den hørte til det Operationsmateriale, som ubetinget var bestemt til at fjernes før Saarets Lukning, og uanset, at der netop ved et alvorligt operativt Indgreb maa kræves særlig Forsigtighed.

Under Hensyn til, at Sagsøgerens mindre Arbejdsdygtighed for en stor Del maa antages at tilskrives Sagsøgerens Alder og selve Broklidelsen og dennes naturlige Forværrelse gennem Aarene, samt det iøvrigt om hans Forhold oplyste, derunder ogsaa, at han kun har søgt egentlig Lægebehandling i 1926 og i Slutningen af 1930, findes den ham hos Sagsøgte tilkommende Erstatning at kunne sættes til 2500 Kr med Renter som paastaet.

Nr 289/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Viggo Andreas Reingaard (H H Bruun),

til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger.

Østre Landsrets Dom af 14 Oktober 1932: Viggo Andreas Reingaard bør tvangsindlægges i Forvaringsanstalten paa Sundholm. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Edlund, 50 Kr, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Viggo Andreas Reingaard 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter foretaget Forundersøgelse ved Retten for Roskilde Købstad m v har Anklagemyndigheden rejst Sag mod Viggo Andreas Reingaard, om hvem Retslægeraadet i en Erklæring af 6 August 1932 har udtalt, at han er et i lettere Grad aandssvagt, seksuelt abnormt Individ med pueril-masochistisk farvet Seksualdrift, og at han maa anses for farlig for den almindelige Retssikkerhed, idet Anklagemyndigheden principalt har nedlagt Paastand om, at han i Medfør af § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, dømmes til at anbringes paa Forvaringsanstalten paa Sundholm i Anledning af, at han har gjort sig skyldig i Krænkelse af Blufærdigheden ved uterligt Forhold (Straffelovens § 185) ved i Tiden fra Efteraaret 1931 til hen i Januar 1932, naar Kvarterets Dreng, bl a Niels Orla Aabye, født den 27 Marts 1921, Poul Ingemann Aabye, født den 21 Januar 1918, Olaf Valdemar Hagbard Viggo Pedersen, født den 18 Marts 1919, Leif Ludvig Holm, født den 16 November 1922, Jarl Ersteiner Vennerfyrd Pedersen, født den 11 Marts 1919, Henrik Eigil Hansen, født den 30 Maj 1921, Jens Mogens Møller, født den 15 Maj 1919, Erling Hermod Leo Thorkildsen, født den 7 April 1921, og Finn Vejlbj Jensen, født den 9 December 1923, adskillige Gange om Aftenen samledes paa hans Værksted i Ejendommen Hersedgade 13 i Roskilde, at have fortalt sjofle Historier, at have ladet Drengene trække hans Benklæder af, slaa ham paa hans blottede Bagdel, tage om hans Kønsganer, binde en Snor omkring hans Kønsem, stikke en Shagpipe, et Stykke Træ, Fyrværkeri og andre Genstande op i hans Endetarm og ved i samme Tidsrum en enkelt Gang at have onaneret i Drengenes Paasyn og engang ligeledes i flere Drenges Overværelse at have formaaet Drengen Olaf Pedersen til at forsøge at føre sit Kønsem op i hans Endetarm.

Subsidiært har Anklagemyndigheden nedlagt Paastand om Idømmelse af Straf efter Straffelovens § 185 for de foran beskrevne Forhold.

Tiltalte er født den 11 Marts 1879 og ikke tidligere straffet. Derimod blev det ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 6 Marts 1909 bestemt, at der af Øvrigheden burde træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod Tiltalte i Henhold til Straffelovens § 38, 2 Stk i Anledning af, at han i en lang Række Tilfælde havde gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor Drengene. I Henhold til denne Dom blev han den 22 Marts 1909 anbragt paa St Hans Hospital, hvor han havde Ophold, indtil han den 11 Juli 1918 blev udskrevet paa Prøve med Justitsministeriets Tilladelse efter Ansøgning fra Familien.

Efter hvad der er oplyst her under Sagen tog Tiltalte derefter Ophold i Roskilde, hvor han i en Aarrække arbejdede som Snedkersvend for forskellige Mestre og i de senere Aar har haft eget Værksted.

Med Hensyn til Sagen har Tiltalte erkendt, at han har gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor de paagældende Drengene, som i Anklagen angivet og af dem forklaret.

Om Tiltalte foreligger der forskellige Lægeerklæringer.

En Erklæring fra St Hans Hospital af 3 Februar 1932 er saalydende:

» — — Viggo Andreas Reingaard — — — har ligget paa Kommunehospitalet og St Hans Hospital 8 December 1898—11 November

1899 og atter 22 Marts 1909—1 Januar 1919 for Ungdomssløvsind og medfødt Aandssvaghed. Der er Disposition til Sindssygdom i Familien. Han var underlig, vanskelig og tungnem som Barn. Kort før første Indlæggelse fartede han om i København, begyndte at skeje ud og gjorde et Hængningsforsøg. Ofte omtaaget og impulsiv i sine Handlinger og uden Familiefølelse, bestilte intet og græd undertiden, drev Onani sammen med Drengene, hvilket skal stamme allerede fra Barnealderen, drev ogsaa passiv Pæderasti. Paa Hospitalet var han fjoget og kløvnagtig vistnok til Tider hallucineret, raa og uartig i sin Opførsel overfor det kvindelige Personale. Kundskaberne minimale, Tænkeevne ligesaa samt etiske Begreber. Han var doven og udisciplineret og uforstaaende overfor sin Situation. Viste en enkelt Gang perverse Tilbøjeligheder. Hans Opførsel forbedredes efterhaanden, men han nægtede stadig at arbejde.«

Kredslægen i Roskilde har under 9 Februar 1932 afgivet en Erklæring, i hvis Slutning det hedder:

Sigtede er aandssvag — desuden er han ifølge tidligere Lægeerklæringer lidende af Sindssygdom (Ungdomssløvsind). Denne Form for Sindssygdom maa formentlig opfattes som en kronisk Lidelse med fri Mellemrum og Opblussen. At han for Øjeblikket er inde i en Opblussen, mener jeg er Tilfældet. Naar saa hertil kommer hans Aandssvaghed, mener jeg at turde udtale, at han hverken, da han begik sine Forseelser eller nu, har Opfattelse af disses Betydning — — —«.

Endelig har Overlægen ved Vordingborg Sindssygehospital, paa hvilket Hospital Tiltalte under Sagen har været indlagt til Observation, under 25 Juli 1932 afgivet en Erklæring, hvori det bl a hedder:

»Han er overfor lægerne høflig og imødekommende, udtaler sig villigt, i andres nærværelse lidt trykket og stærkt rødmende, i enrum uden forbehold. Han vedgaar de i sagen omhandlede praktiker med drengene, men vil gerne slaa det hen som »Tossestreger«, og fastholder, at det var drengene, der opsøgte ham og vilde »lave sjov« med ham. For ham har den sexuelle tilfredsstillelse hovedsagelig bestaaet i, at han gennem legen med drengene er bleven sexuel opstemt og bagfter har masturberet. Han mener, at det var forældrene, der sendte børnene til ham, men foreholdt det urimelige heri fastholder han dog ikke paastanden. Han angiver, at han altid har haft evne til at drage børn til sig, de har villigt søgt ham og gerne villet lege med ham. Han indrømmer formelt, at det er rigtigt, at uterlighed med børn straffes »der bør være en vis aldersgrænse« da »det kan skade drengene senere hen i livet«. Men egentlig anger føler han ikke, han erkender aabent, at han ikke fortryder det. »Det er unaturligt, men jeg er nu kommen ind paa det fra ungdommen«. I virkeligheden har han slet ingen dybere følelse overfor sagen, tager det let og spøgende, fniser ved tanken om det passerede, og er glad og tilfreds med sig selv. Han fortæller med en synlig tilfredshed om forskellige tvetydige morsomheder han har fundet paa. — — —

Observanden er ikke syndssyg. Han er let aandssvag, at henføre til gruppen s i n k e r. Da de to tidligere sindssygdomsanfald er diagnosticerede som ungdomssløvsind (dementia præcox) er der anledning til at paapege, at den defekttilstand, der sædvanlig forefindes efter udhelet

dementia præcox, ikke er tilstede. Hans intelligensdefekt har udpræget karakter af medfødt aandssvaghed og hans hele aabne godmodige, men følelsesflade væsen tyder ikke paa en afløben dementia præcox. Da det endvidere er oplyst, at hans sindssygdom begge gange er udbrudt i tilslutning til lovovertrædelser, som han frygtede var opdagede, ligger det nær at antage, at det har drejet sig om sværere psychogene psykoser, der er bleven mistydede. Han synes fuldstændig helbredt for disse og kan ikke antages at have været sindssyg, da han begik de forbrydelser, han nu er tiltalt for.

Det han heller ikke antages, at han er homoseksuel. Snarere maa man antage, at han er et individ med relativt svag kønsdrift, og dette i forbindelse med hans ringe aandelige evner og udprægede karakterfladhed har bevirket, at hans seksuelle funktioner ikke har udfoldet sig normalt, men han er gledet ind i puerile surrogater.«

Den af Overlægen ved Sindssygehospitalet ved Vordingborg afgivne Erklæring er tiltraadt af Retslægeraadet, der i en Erklæring af 6 August 1932 har udtalt sig som ovenfor anført, idet Raadet har anbefalet, at Tiltalte interneres i en Aandssvageanstalt eller i Forvaringsanstalten paa Sundholm.

Ifølge en af Overlægen paa Ebberødgaard den 19 August 1932 afgivet Erklæring anses Tiltalte ikke egnet til at inddrages under Aandssvageforsorg.

Den for Tiltalte beskikkede Tilsynsværge har udtalt sig for, at Tiltalte interneres.

Da den mangelfulde Udvikling og seksuelle Abnormitet, som Tiltalte efter det ovenanførte er lidende af, har givet sig Udslag i strafbare Handlinger, der vidner om en nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almindelige Retssikkerhed ved Sædelighedsforbrydelser, findes Anklagemyndighedens principale Paastand at maatte tages til Følge.

M a n d a g d e n 2 8 N o v e m b e r .

Nr 63/1932. Aktieselskabet **Svejbæklund** (Oluf Petersen)

m o d

Grundejerforeningen »**Svejbæklund**« (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at udstede Skøde til Indstævnte paa nogle ved en Udstykningsplan udlagte Veje m m.

V e s t r e L a n d s r e t s D o m a f 19 J a n u a r 1932: De Sagsøgte, A/S Svejbæklund, bør til Sagsøgerne, Grundejerforeningen »Svejbæklund«, udstede Skøde paa de ved forommeldte Udstykningsplan over Matr Nr 6 a Ry Nørskov, Ry Sogn, udlagte Veje, Strandarealer og Udsigts-

punkter, samt fjerne Pigtraadsspærringer og en Staldbygning i det Omfang, hvori disse er anbragt paa de nævnte Arealer. De Sagsøgte bør derhos til Sagsøgerne betale 50 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 5 Marts 1931, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. At efterkommes inden 6 Uger.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Grundejerforeningens Paastand ud paa, at Appellanten til Foreningen som Repræsentant for Ejerne af de i Henhold til Udstykningsplanen af 1920 (Bilag E) solgte Parceller udsteder Skøde paa de ved denne Udstykningsplan udlagte private Veje, Strandarealer og Udsigtspunkter, og at Appellanten dels fjerner Pigtraadsspærringer og Stakitter samt en Svinestald og en Bygning til Beboelse og Vognport i det Omfang, disse Spærringer, Stakitter og Bygninger er anbragt paa Vejene, dels til Foreningen betaler 50 Kroner med Renter. Appellanten har gentaget sin Paastand om Frifindelse.

De i Skøderne indeholdte Bestemmelser om Erhvervelse af Ejendomsret til Veje m v findes i hvert Fald kun at hjemle Foreningen saadan Ret, efterhaanden som Bortsalg af Parceller nødvendiggør Anlæg af Veje. Da der af de paa Udstykningsplanen viste Parceller endnu kun er bortsolgt de i Dommen nævnte 7 Parceller af Matr Nr 6 a samt Matr Nr 10 b og 10 c, og disse Parceller findes at have tilstrækkelige Adgangsveje, kan Foreningen derfor ikke kræve Skøde paa Veje m v i det paastaede Omfang. Med Hensyn til Kravet om Fjernelse af Spærringer, Stakitter og Bygninger bemærkes, at den til Vejnettet hørende i nordlig Retning gaaende offentlige Vej er ført udenom Bygningerne, og at der ogsaa et andet Sted er sket en lignende mindre Lempelse i Udstykningsplanen, hvortil der findes at maatte tilkomme Sælgeren Berettigelse. Da det heller ikke er godtgjort, at der iøvrigt er paaført Parcelejerne nogen kendelig Ulempe, kan denne Del af Paastanden ikke tages til Følge. Endelig bemærkes, at der efter de foreliggende mangelfulde Oplysninger om, i hvilket Omfang, Parcelejerne ved Sælgerens Adfærd er blevet hindret i at udøve Fiskeri, ikke kan gaas ud fra, at Foreningen har lidt Tab ved denne. Efter det anførte vil Appellanten i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Svejbjæklund, bør for Tiltale af Indstævnte, Grundejerforeningen »Svejbjæklund«, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner,

der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at der i 1920 var udarbejdet en Udstykningsplan over Matr Nr 6a Ry Nørskov, Ry Sogn, hvorefter Arealet deltes i ca 90 Parceller, paabegyndte den daværende Ejer af dette Matr Nr Salg af Parceller. Efter at Ejeren var kommet i økonomiske Vanskeligheder, erhvervede de Sagsøgte, A/S Svejbæklund af Svejbæk, i 1923 Fogedudlægsskøde med Hensyn til de herommeldte Arealer. Paa dette Tidspunkt var vel en Del Parceller afhændede, men det er hidtil kun lykkedes at gennemføre en mindre Del af Handlerne. I Overensstemmelse med Udstykningsplanen bestemtes det i Skøderne paa de afhændede Parceller blandt andet: »at enhver Parcelejer skal være pligtig til at være Medlem af en Grundejerforening, der omfatter samtlige Ejere af Parceller fra nævnte Matr Nr. Samtlige Parcelejere er til enhver Tid underkastet denne Grundejerforenings Love, saaledes som disse i sin Tid maatte blive vedtaget af Flertallet af Grundejere eller senere blive forandret, samt pligtige at udrede de Bidrag, som Foreningen paalægger dens Medlemmer i Forhold til hver Parcels Nettoareal, derunder Bidrag til Vand, Vej og Kloakanlæg og til Foreningens Administration samt til Anlæggenes Vedlige- og Renholdelse, at samtlige Medlemmer af Grundejerforeningen er Ejere af de Veje, aabne Pladser og Strandarealer, der er eller maatte blive udlagt, og har som saadanne Færdselsret og Opholdsret paa disse Veje, Pladser og Strandarealer, ligesom Parcelejerne i det Omfang og paa den Maade, Grundejerforeningen bestemmer, skal have Baadebro og Badehusret paa de udlagte Strandarealer. Grundejerforeningen er paa Parcelejernes Vegne raadig over nævnte Veje, Pladser og Strandarealer, men er uberegtiget til nogensinde at afhænde nogen Del deraf, uden mindst de to Trediedele af samtlige Parcelejeres Sanktion, at Parcelejerne skal respektere de Deklarationer, som i Anledning af Udstykning, efter Forhandling med det offentlige, paalægges disse, at samtlige Parcelejere med Husstand har fælles Jagt og Fiskeriret i »Juul Sø« i det Omfang, denne Ret tilkommer Hovedejendommen, hvorfra Parcellerne er udstykket og at Paataleretten til Haandhævelse af de ved nærværende Bestemmelse paalagte Servituter tillægges den foran ommeldte Grundejerforening, af hvilke Parcelejerne er tvungne Medlemmer. — — —«

Efter at der af Ejerne af de hidtil solgte Parceller var dannet en Forening under Navn af Grundejerforeningen »Svejbæklund« af Svejbæk, til Udøvelse af de Beføjelser, der i Skøderne er tillagt den deri nævnte Grundejerforening, har denne som Sagsøger ved sin Bestyrelse under nærværende Sag i Henhold til en paa en Generalforsamling den 21 September 1930 truffet Beslutning overfor de Sagsøgte nedlagt Paa-stand om, at de Sagsøgte tilpligtes at udstede Skøde til Sagsøgerne paa de ved Udstykningsplanen udlagte Veje, Strandarealer og Udsigts-

punkter, at nogle paa disse anbragte Pigtraadsspærringer fjernes, at en paa Vejarealet opført Staldbygning fjernes, samt at de Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne i Erstatning 500 Kr med Renter heraf 5 pCt paa fra den 5 Marts 1931, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at den sagsøgende Forening kun bestaar af syv Parcelejere, og at disse ikke med Rette har kunnet danne en Forening som den i Skøderne omtalte Grundejerforening. Til Dannelsen af en saadan maatte det kræves, at Salget af Parcellerne gennemførtes i et betydeligt Omfang, hvilket — efter hvad der er uomtvistet — endnu ikke er lykkedes, og under de saaledes foreliggende Omstændigheder har Sagsøgerne savnet Berettigelse til at give de Beføjelser, der i Skøderne er tillagt den deri nævnte Grundejerforening, gældende.

Naar imidlertid henses til, at Parcelejerne har købt deres Grunde i Henhold til den foreliggende Udstykningsplan, hvori det er indgaaet som et Led, at de paa den i Skøderne bestemte Maade blev delagtige i Veje m m, hvorfor de efter det oplyste ogsaa har erlagt en særlig Betaling, findes Parcelejerne at have været berettigede til at danne den til Haandhævelse af deres nævnte Rettigheder bestemte Sammenslutning. Efter hvad der er oplyst, maa der endvidere gaas ud fra, at den sagsøgende Forening er dannet paa lovlig Maade som udgørende den nævnte Sammenslutning, hvorved bemærkes, at det ikke herimod kan komme i Betragtning, at de Sagsøgte ikke har deltaget i Foreningens Virksomhed, da de ikke har søgt Optagelse i eller paa anden Maade søgt at gøre deres mulige Medlemsret gældende. Efter Indholdet af Skøderne maa Sagsøgerne derfor have Krav paa, at der udstedes Skøde til dem i Overensstemmelse med Paastanden, og som Følge af den Sagsøgerne saaledes tilkommende Ret vil ogsaa de ommeldte Pigtraadsspærringer og Staldbygningen være at fjerne fra de Arealer, som bliver at tilskøde Sagsøgerne.

Med Hensyn til Paastanden om Betaling af 500 Kr har Sagsøgerne anført, at de Sagsøgte har tilladt Fiskere mod Vederlag at drive Fiskeri i Juul Sø udfor de fra Matr Nr 6 a udstykkede Parceller, og at de har været uberettigede hertil, da Retten til dette Fiskeri ifølge Skøderne tilkommer Parcelejerne som en fælles Rettighed. Der maa nu vel gives de Sagsøgte Medhold i, at de er berettigede til som Ejere af de endnu usolgte Parceller at udøve Fiskeret, men denne Ret maa efter Indholdet af Skøderne være saa begrænset, at den ikke kan udlejes til erhvervs-mæssigt Fiskeri, hvilket efter det oplyste maa antages at have fundet Sted fra de Sagsøgte Side. Disse maa herefter være pligtige at tilsvare Sagsøgerne Erstatning, der i Mangel af nærmere Oplysninger om det Omfang, hvori Udleje af Fiskeri har fundet Sted, passende findes at kunne bestemmes til 50 Kr tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerne med 200 Kr.

Nr 277/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Eldas Marius Johansen (Stein),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden m v.

Østre Landsrets Dom af 28 September 1932: Eldas Marius Johansen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 2 Aar. Tiltalte bør udrede i Erstatning til Christian Poul Einer Larsen 20 Kr og til Jenny Petra Jensen 200 Kr. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Borup Svendsen, 350 Kr. De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Eldas Marius Johansen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Eldas Marius Johansen er ved Anklageskrift af 2 September 1932, saaledes som dette er ændret under Domsforhandlingen, sat under Tiltale til Straf:

1) efter Lov af 1 April 1911 § 1 II for Vold mod sagesløs Person ved den 14 April 1932 ved Hammerhuse uden rimelig Anledning at have tildelt Parcellist Niels Peter Larsen flere kraftige Slag i Hovedet, hvorved der fremkom forskellige Hævelser og Hudafskrabninger og paa den indvendige Side af Overlæben et ca 1 cm langt blødende Saar, ligesom to Fortænder blev slaæet løse,

2) efter Lov af 1 April 1911 § 1 II for Vold mod sagesløs Person ved Natten mellem den 3 og 4 Juli 1932 ved Køng Kro — i Forening med en ikke her under Sagen tiltalt Person — uden rimelig Anledning at have øvet Vold mod Tjenestekarl Chr Poul Einer Larsen, hvorved denne bl a fik to mindre Saar paa Overlæbens udvendige Side og et ca 1 cm langt noget urent Saar i Slimhinden paa Indersiden af Overlæben, ligesom en Fortand beskadigedes,

3) efter Straffelovens § 168 I for Voldtægt mod uberygtet Kvinde ved Natten mellem den 6 og 7 August 1932 i en Mark lidt syd for Sallerup

Bro ved Vold at have tiltvunget sig Samleje med Pigen Jenny Petra Jensen.

Tiltalte er født den 16 August 1907 og — bortset fra en ham efter Straffelov for Krigsmagten den 17 Januar 1929 ved Retten for Vordingborg Købstad overgaaet Dom — ikke fundet tidligere straffet.

Ved Nævningernes Kendelse er Tiltalte fundet ikke skyldig i Voldtægt — jfr det i Anklageskriftet under 3) anførte Forhold — og han vil derfor forsaa vidt være at frifinde. Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte derimod i Henhold til i saa Henseende stillet Spørgsmaal fundet skyldig i Krænkelse af Blufærdigheden ved uterligt Forhold og ulovlig Tvang (Straffelovens §§ 185 og 210), ved sit i Anklageskriftet under 3) omhandlede Forhold overfor Pigen Jenny Petra Jensen, ligesom han er fundet skyldig i de i Anklageskriftet under 1) og 2) anførte Forhold. Han vil herefter være at anse efter Lov af 1 April 1911 § 1 II samt efter Straffelovens §§ 185 og 210 under eet med en Straf, der efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 2 Aar. Tiltalte vil derhos have efter derom nedlagt Paastand at udrede de nedennævnte Erstatninger.

Nr 284/1932.

Rigsadvokaten

mod

Karl Frits Christensen (Martensen-Larsen),

der tiltales for Vold og Legemsbeskadigelse.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1932: Tiltalte Karl Frits Christensen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage. Fuldbyrdselsen af Straffen udsættes, og Straffen bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse, saafremt de i midlertidig Straffelov 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A Moltke-Leth, 50 Kr, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at 5-Aarsfristen regnes fra denne Højeste-

retsdoms Afsigelse. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Martensen-Larsen betaler Tiltalte Karl Frits Christensen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelen har fundet Sted ved Retten for Næstved Købstad m v, er Karl Frits Christensen ved Anklageskrift af 16 August 1932 sat under Tiltale til Straf for Vold mod Person og Legemsbeskadigelse ved den 28 Juni 1932 paa sin Gaard i Lystagertorp efter et Skænderi at have tildelt sin Broder Christen Simon Peter Christensen et Slag med en Havesaks i Hovedet og pudset sin Hund paa ham, alt med den Følge, at der tilføjedes Christen Christensen et ca 3 cm langt dybt Saar i Hovedet samt de øvrige i Lægeerklæringen af 28 Juni 1932 fra Læge S Thorsteinsson omtalte Beskadigelser.

Tiltalte er født den 14 Juli 1903 og ikke tidligere straffet.

Overfaldne Christen Simon Peter Christensen har om Overfaldet afgivet følgende Forklaring:

Han indfandt sig den 28 Juni 1932 Kl ca. 11 Fm paa Tiltaltes Bopæl i Lystagertorp for at tale med Tiltalte og søge at faa denne til at afstaa sin Gaard, idet Tiltalte ikke længere kan klare Udgifterne ved Gaardens fortsatte Drift uden at hans 80-aarige gamle Fader, fhv Gaardejer Christensen, stadig maa betale for Tiltalte. Han traf Tiltalte ved Havehegnet til Gaarden; her sagde han til Tiltalte: »Du maa hellere sælge Gaarden, du kan jo ikke være her alligevel uden at ødelægge de Gamle (Forældrene), jeg har talt med Sagfører Clausen, og han har sagt, at vi skulde hellere se at faa dig til at sælge«. Hertil svarede Tiltalte: »Det kommer hverken dig eller Sagfører Clausen ved«. Overfaldne udtalte nu, at han vilde heller gaa ind og tale med Tiltaltes Hustru, hvorefter han gik ind i Gaarden. Tiltalte fulgte efter ham ind i Gaarden med en Havesaks i Haanden, som Tiltalte havde benyttet til at klippe Havehæk med. Da Overfaldne kom til Gaarden, gik Tiltalte foran Overfaldne ind ad Køkkentrappen; her vendte Tiltalte sig om imod ham, og holdende med begge Hænder om Havesaksens Haandtag tildelte Tiltalte ham nu et Slag i Hovedet med Saksens Blade, hvorved han faldt om paa Gaardspladsen; samtidig pudsede Tiltalte sin Hund, en stor Schæferhund, paa Overfaldne, idet Tiltalte raabte til Hunden: »Puds ham, tag ham«. Tiltalte raabte, idet Overfaldne rejste sig: »Skrub ud af Gaarden

Færdig fra Trykkeriet 7 December.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 25

Mandag den 28 November.

med dig, ellers faar du nogle flere«, og han forsvandt da hurtigst muligt ud af Gaarden, tog sin Cykel og cyklede til sit Hjem i Tingjellinge.

Tiltalte har tilstaaet, at han ved den paagældende Lejlighed har tildelt sin Broder Christen Simon Christensen et Slag i Hovedet med en Havesaks og derved tilføjet ham et Saar, samt at han derefter pudsede sin Hund paa ham for at faa ham til at forlade Gaarden. Men han har hævdet, at han tilføjede sin Broder Slaget med Saksens Træhaandtag og ikke med dens Jærnblade. Han har undskyldt sig med, at hans Broder blandede sig i hans private Affærer, og har forklaret, at hans Broder vilde ind og skælde Tiltaltes Hustru ud, samt at han, forinden han slog, advarede Broderen, hvilket dog benægtes af denne.

Overfaldne blev samme Dag, Overfaldet fandt Sted, undersøgt af Læge S Thorsteinsson, Flakkebjerg, der har afgivet en saalydende Erklæring:

»— — — Ved Undersøgelse af Gdr Chr Christensen, Tingjellinge, 28 Juni 1932 — — — i venstre Side af Hovedbunden fortil et ca 3 cm langt dybt Saar, helt inde til Knoglen. Saaret var stærkt blødende. Endvidere en Blodudtrædning (saa stor som 1 Krone) til venstre for venstre Øje. Der er intet til Hinder for, at disse Beskadigelser kan være foraarsagede ved et Slag af en Havesaks.

Der findes endvidere Hudafskrabninger paa begge Underarme og paa Ydersiden af venstre Laar.«

Overfaldne har frafaldet Krav paa Erstatning.

For det af Tiltalte saaledes udviste Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 203 med en Straf, der findes passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage. Under Hensyn til de om Tiltalte iøvrigt foreliggende Oplysninger findes Fuldbyrdselsen dog at kunne udsættes, saaledes at Straffen bortfalder under de i midlertidig Straffelov 1 April 1911 fastsatte Betingelser.

Tirsdag den 29 November.

Nr 183/1932.

Rigsadvokaten
mod
Arnold Nielsen (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 252.

Vestre Landsrets Dom af 23 Juni 1932: Tiltalte Arnold Nielsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Hagen Jørgensen, 70 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anke af det offentlige.

Efter Dommens Afsigelse er der, tildels paa Foranledning af Højesteret, tilvejebragt forskellige nye Oplysninger, hvorhos Smedemester Jensen og Smedesvend Pedersen har beediget deres Forklaringer i Retten.

Til Dommens Gengivelse af Pedersens Forklaring føjes, at ifølge denne var han samme Dag, som han var med Regningen hos Tiltalte, og denne lovede at betale, tillige med en Regning hos Gaardejer Henry Laursen. Efter de nye Oplysninger maa det antages, at han var hos Laursen omkring Slutningen af September 1931.

Efter alt saaledes foreliggende vil Smedemester Jensens beedigede Forklaring være at lægge til Grund for Paadømmelsen. Herefter vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 252. Straffen findes under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Tiltalte vil derhos have at betale i Erstatning til Smedemester Jensen 278 Kroner 40 Øre, og at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Arnold Nielsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og til Smedemester Rasmus Jensen betale 278 Kroner 40 Øre samt betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Landsretssagfører Hagen Jørgensen 70 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 1 jydske Statsadvokatus Anklageskrift af 13 April 1932 er Arnold Nielsen, der er født den 6 Juni 1887 og som ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 252 for Bedrageri ved den 28 Oktober 1931 paa sin Bopæl i Taastrup bedragerisk at have fragaaet sin Skyld, til Rest 278 Kr 40 Øre, til Smedemester Rasmus Jensen, Kejlstrup, for udførte Automobilreparationer og svigagtigt anvendt en ham af Jensen betroet kvitteret Regning af 17 August 1931 som Bevis for, at Tiltalte alt da havde berigtiget sin nævnte Skyld.

Ifølge Sagens Oplysninger har der mellem Tiltalte og fornævnte Rasmus Jensen bestaaet et Forretningsmellemværende, hidrørende henholdsvis fra, at Jensen havde udført Reparationer paa Tiltaltes Automobil m v og fra Levering af Varer til Jensen fra Tiltaltes Slagterforretning. Den 17 August 1931 henvendte Jensen sig til Tiltalte paa dennes Bopæl for at faa Mellemværendet gjort op, idet han medbragte Opgørelse over sit Tilgodehavende. Efter Fradrag af Tiltaltes Modkrav udgjorde Tiltaltes Skyld til Jensen 282 Kr 36 Øre.

Om hvad der derefter passerede ved den paagældende Lejlighed har Jensen forklaret, at han, der gik ud fra, at Tiltalte vilde betale foranførte Beløb med det samme, paaskrev sin Opgørelse: »Rest 282,36 Kr. Betalt R Jensen«. Tiltalte udtalte imidlertid, at han ikke i Øjeblikket havde Pengene parat, men at han vilde betale i den nærmeste Fremtid, og paa Anmodning fra Tiltalte og hans Hustru, som foregav »for Beløbets Skyld« at have Interesse i at beholde Opgørelsen, lod Jensen denne blive i Tiltaltes Besiddelse. I Tiden kort efter afgav Tiltalte saavel overfor Jensen som dennes Svend Peder Dorf Pedersen og Lærling Joseph Fuchs — der begge blev sendt over, førstnævnte to Gange, efter Betaling — Løfter om at ville sende Penge i Løbet af nogle Dage.

Den 28 Oktober 1931 indgik Tiltalte under en fornyet Henvendelse fra Jensen paa at udstede en Veksel paa 100 Kr. Samtalen fandt Sted i Tiltaltes Slagtehus, hvorefter Parterne gik ind i Tiltaltes Lejlighed for at udfærdige Vekslen. Tiltaltes Hustru, som tillige med Datteren var til Stede i Stuen, fremkom nu med Indsigelser imod, at Manden skrev paa flere Veksler, end han allerede havde. Sluttelig bad Jensen om at faa Regningen frem for at se, hvor stort Beløbet var. Hustruen fraraadede Tiltalte at tage den frem, hvad han dog gjorde, uden at Jensen fik den i Hænde. Jensen forsøgte derefter at rive den fra Tiltalte, men fik kun fat i en Stump af den, og da Tiltalte opdagede, at det, han beholdt, var det Stykke af Regningen, hvorpaa Jensens Navn stod, erklærede Tiltalte, at han hverken vilde betale eller underskrive Veksel, og paa Jensens Opfordringer om at vise sig hæderlig, svarede Hustruen: »Vi har din Kvittering bitte Jensen«.

Tiltalte har heroverfor forklaret, at han ved Jensens Tilstedeværelse paa hans Bopæl den 17 August gjorde fuldstændig op med denne, idet han kontant udbetalte Jensen Restskylden 282 Kr 36 Øre, hvorfor Jensen derefter afgav den forommeldte Kvittering, og Tiltalte har bestridt, at der senere er sket noget Paakrav med Hensyn til dette

Beløb af Jensen personlig eller af nogen paa hans Vegne. Om Anledningen til, at Opgørelsen var fremme mellem Parterne den 28 Oktober 1931 har Tiltalte forklaret, at han havde foreholdt Jensen at visse Poster paa denne Opgørelse, som Tiltalte fremtog, var beregnet med for stort Beløb. Jensen søgte nu at rive Regningen fra Tiltalte, hvilket dog mislykkedes, idet Tiltalte holdt fast og beholdt det meste af Regningen i sin Haand, derunder ogsaa det Stykke, hvorpaa Jensen havde kvitteret.

Tiltaltes Hustru og voksne Datter gik til og fra Stuen, men om de hørte, hvorom Striden drejede sig, ved Tiltalte ikke.

Tiltaltes Hustru, Agnes Johanne Nielsen har forklaret, at hun hverken erindrer noget om det den 28 Oktober passerede, eller om, hvorvidt Jensens Svend eller Lærling har været i hendes Hjem for at kræve Tiltalte for Betaling.

Tiltaltes Datter, Gudrun Agnes Laurette Nielsen, der den 28 Oktober sad i det paagældende Værelse og syede, vil intet nærmere have hørt til det mellem Tiltalte og Jensen passerede.

Fornævnte Smedesvend Peder Dorf Pedersen har som Vidne forklaret, at han sidst paa Sommeren 1931 af Jensen var sendt hen til Nielsen to Gange for at hente Penge. Første Gang traf han kun Fru Nielsen, der lovede at sige Tiltalte Besked. Anden Gang antagelig 1 à 2 Uger senere traf han Tiltalte, der imidlertid ikke betalte noget og ej heller skrev paa Veksel, men erklærede, at han en Gang hen i Ugen vilde komme med Penge.

Selv om nu Smedemester Jensens Forklaring i højere Grad end Tiltaltes Forklaring bærer Sandsynlighedens Præg, findes det dog mod Tiltaltes bestemt fastholdte Benægtelse efter Bevisets Stilling overvejende betænkeligt at anse det for godtgjort, at Tiltalte svigagtigt har gjort Brug af den foreliggende Kvittering, og han vil herefter være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige som nedenfor bestemt.

Nr 167/1932. **Nørresundby Byraad** (Bache)

mod

Arbejdsmand **Adolf Marinus Kasten** (Trolle efter Ordre),

betræffende Erstatning for et Indstævnte overgaaet Ulykkestilfælde.

Vestre Landsrets Dom af 4 Juni 1932: De Sagsøgte, Nørresundby Byraad, bør til Sagsøgeren, Arbejdsmand Adolf Marinus Kasten, betale 1000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 Januar 1932, indtil Betaling sker. De Sagsøgte betaler derhos til det offentlige i Forhold til en Sagsgenstand af 1000 Kr de Rets- og Stempelafgifter,

som skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren, samt til den for Sagsøgeren under Forberedelsen beskikkede Sagfører, Overretssagfører Melson, i Godtgørelse for Udlæg 71 Kr 50 Øre og i Salær 100 Kr samt i Salær til den for Sagsøgeren ved Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ejstrup, 100 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Idet der ikke derved, at Trappen paa det tidlige Tidspunkt ikke har været bestrøet, findes at være udvist nogen Forsømmelighed, der kan paadrage Appellanten nogen Erstatningspligt, vil dennes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Nørresundby Byraad, bør for Tiltale af Indstævnte, Arbejdsmand Adolf Marinus Kasten, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse. Der tillægges Overretssagfører Melson i Salær og Godtgørelse for Udlæg 100 Kroner og 71 Kroner 50 Øre og Overretssagfører Ejstrup i Salær 100 Kroner samt Højesteretssagfører Trolle i Salær for Højesteret 200 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Lørdag den 21 Februar 1931 Kl ca 6,50 om Morgenen kom Sagsøgeren, den da knap 67-aarige Arbejdsmand Adolf Marinus Kasten i Nørresundby, gaaende ad den offentlige Passage, der i nævnte Købstad fører fra Nøregade til Posthuset, idet han skulde ned paa Havnen, hvor han havde faaet Løfte om Arbejde, og skulde være paa Arbejdspladsen Kl 7. Passagen skraaner svagt ned mod Bryggergade og gaar paa det sidste Stykke ned mod denne over i en Trappe med otte 11 cm høje og 50 cm brede Trin, der dannes af Kantsten og Chaussebrosten med ru Overflade, og som har Fald udefter i Forholdet 1 : 50. Da Sagsøgeren vilde passere første Trin af Trappen, der ikke var bestrøet med Grus eller lignende, gled han i det glatte Føre og sprængte en Sene i højre Knæ. Han blev samme Dag indlagt paa Aalborg Kommunehospital, hvorfra han efter at være blevet opereret, udskreves den 4 April 1931. I en af Overkirurg

Harald Møller, Aalborg, den 31 Marts 1932 udstedt Erklæring hedder det om Sagsøgerens Tilstand bl a:

»Den nu bestaaende Invaliditet er betinget af følgende Forhold:

1) Tydeligt Svind af Laarmuskler — særligt Knæets Strækkere. Dette Forhold forklarer hans Klager over manglende Kraft, og kan vistnok ogsaa forklare den omtalte Tilbøjelighed til at »gaa over i Knæet«, naar han træder til paa Foden.

2) Ledskuren i højre Knæ.

3) Betydelig Bløddelshævelse af højre Underben.

Den omtalte lette Følenedsættelse paa højre Ben kan ikke tænkes at være organisk betinget, men den maa anses for at være uden Betydning, da den for det første er let udtalt, og da der endvidere ellers ikke er fundet Symptomer paa Neurose. Der er heller ikke fundet Tegn til Simulation eller Overdrivelse fra Kastens Side.

Naar man ser hen til hans Alder og til den Aareforkalkning, som efter Undersøgelsen idag utvivlsomt er til Stede, kan man vist ikke vente nævneværdig Bedring i Tilstanden.«

Idet Sagsøgeren har anbragt, at Uheldet skyldes, at Trappen, der var belagt med Is eller frossen Sne, ikke var bestrøet med Grus eller lignende, og at de Sagsøgte maa bære Ansvar herfor, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte dømt til at betale ham i Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste m v 1900 Kr samt Erstatning for Invaliditet efter Rettens Skøn, alt med Renter af det tilkendte Beløb 5 pCt p a fra den 12 Januar 1932, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Pastand har de Sagsøgte, der erkender, at det i Henhold til Politivedtægten paahviler dem at holde Trappen gruset i glat Føre, i 1 Række anbragt, at de ikke kan have Pligt til at paabegynde Grusningen forinden Kl 7 om Morgenen, da normal Arbejdstid begynder, og at det med Hensyn til Forholdene den Morgen, da Sagsøgeren kom til Skade, havde været umuligt for de Sagsøgte at forudse, at Føret vilde blive glat, idet det havde været Tøvejr den foregaaende Aften og først var blevet Frost i Nattens Løb.

Efter de foreliggende Oplysninger maa det antages, at det i Dagene før Uheldet havde været afvekslende Frost og Tøvejr, og at der i alt Fald nogle Dage forinden var faldet en Del Sne. Det maa endvidere anses godtgjort, at der om Aftenen den 20 Februar var faldet Tøsne, at det om Natten slog om til Frost, samt at der ikke i de nærmest foregaaende Dage var foretaget nogen Grusning af Trappen. Der findes herefter at maatte statuere, at der af de Sagsøgte er udvist Forsømmelighed med Hensyn til Varetagelsen af deres Pligt til at holde Trappen gruset i glat Føre, og de maa som Følge heraf være ansvarlige for det Sagsøgeren overgaaede Ulykkestilfælde.

De Sagsøgte har imidlertid gjort gældende, at der ikke kan paahvile dem Pligt til at betale Sagsøgeren nogen Erstatning, da han paa det Tidspunkt, da han kom til Skade, i længere Tid havde været ude af Stand til ved Arbejde at forsørge sig selv med Familie og derfor havde været under fast Fattigforsørgelse.

Det er i saa Henseende oplyst, at Sagsøgeren, der fra 1 November

1929 fik bevilget Aldersrente, fra 1 Juni 1930 gav Afkald herpaa under Henvisning til, at han og Familien ikke kunde leve af Renten i Forbindelse med det ham af Kommunen anviste Arbejde. Fra den 3 Juni s A, da han henvendte sig til Fattigvæsnet med Anmodning om fuld Understøttelse, har han derefter i Tiden til den 23 Januar 1932 oppebaaret ialt 2507 Kr 86 Øre i Fattighjælp.

Uanset det saaledes oplyste findes Sagsøgeren at maatte have Krav paa Erstatning for den ved Ulykkestilfældet bevirkede Nedsættelse af hans Erhvervsevne, og idet Invaliditetsgraden af fornævnte Overkirurg H Møller i en Erklæring af 19 April 1932 er anslaaet til 20 pCt, findes der at burde tillægges Sagsøgeren i Erstatning et Beløb af 1000 Kr tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at udrede efter Reglerne for beneficerede Sager, som nedenfor bestemt.

Onsdag den 30 November.

193/1932. **Foreningen af Ansvarsforsikringsselskaber til Overtagelse af Forsikringer for Automobile, der udlejes uden Fører til Personbefordring (Winther)**

m o d

Grosserer Jørgen Peter Jørgensen (Gorrissen),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Automobilulykke.

Østre Landsrets Dom af 24 Juni 1932: De Sagsøgte, Repræsentant Kaj V S Carlsen og Foreningen af Ansvarsforsikringsselskaber til Overtagelse af Forsikringer for Automobile, der udlejes uden Fører til Personbefordring, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Grosserer Jørgen Peter Jørgensen, betale de paastævnte 5613 Kr 90 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 21 Maj 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin Indsigelse med Hensyn til Erstatningens Størrelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den effer Indstævntes Paastand være at stadfæste forsaavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Foreningen af Ansvarsforsikringsselskaber til Overtagelse af Forsikringer for Automobiler, der udlejes uden Fører til Personbefordring, til Indstævnte, Grosserer Jørgen Peter Jørgensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Personautomobilen K 29742 den 11 September 1931 Kl ca 3 om Eftermiddagen kom kørende paa Landevejen ved Slaglille, stødte det sammen med Lastautomobilen K 28935, der holdt stille paa Landevejen i Kørebanens højre Side lige ind mod Grøfttekanten. I Personautomobilen, der ejedes af Vognmand og Mekaniker H M A Sørensen og var ansvarsforsikret i Foreningen af Ansvarsforsikringsselskaber til Overtagelse af Forsikringer for Automobiler, der udlejes uden Fører til Personbefordring, og som ved den paagældende Lejlighed førtes af Repræsentant Kaj V S Carlsen, befandt sig bl a Grosserer Jørgen Peter Jørgensen, der ved Paakørslen paadrog sig et alvorligt Benbrud paa venstre Ben, saa at han maatte indlægges paa Kommunehospitalet i København. Ved en af Retten for Sorø Købstad m v den 5 April 1932 afsagt Dom blev Carlsen for Overtrædelse af § 29 i Lov om Motorkøretøjer Nr 144 af 1 Juli 1927 i Medfør af Lovens § 41 anset med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 200 Kr, hvorimod det af Jørgensen under Straffesagen rejste Erstatningskrav ved nævnte Dom blev afvist i Medfør af fornævnte Lovs § 40, 7 Stk.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren paastaet de Sagsøgte, Repræsentant Kaj V S Carlsen og Foreningen af Ansvarsforsikringsselskaber til Overtagelse af Forsikringer for Automobiler, der udlejes uden Fører til Personbefordring, tilpligtet til in solidum at betale ham i Erstatning et Beløb af 5613 Kr 90 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 21 Maj 1932, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har den sagsøgte Forening anført følgende:

Sagsøgte Carlsen havde under en Samtale med Sagsøgeren talt om, at han kunde have Lyst til at foretage en Automobiltur til Sorø i lejet Automobil uden Fører, og Sagsøgeren havde da udtalt, at han gerne vilde tage med og betale en Del af Udgifterne. Den 11 September 1931 lejede Carlsen i eget Navn Personautomobilen K 29742 af Vognmand og Mekaniker H M A Sørensen og hentede derefter Sagsøgeren. Carlsen maatte deponere 30 Kr, da han underskrev Lejekontrakten. Sagsøgeren betalte

straks Carlsen 20 Kr og senere paa Dagen i Sorø 10 Kr. Da Lejen for Automobilet m m viste sig kun at andrage 30 Kr 30 Øre, havde Sagsøgeren saaledes praktisk talt betalt hele Udgiften. Den sagsøgte Forening har nu gjort gældende, at Sagsøgeren enten maa betragtes som Medlejer af Automobilet eller som betalende Passager. Hvis Sagsøgeren anses som Medlejer, omfattes hans Krav paa Erstatning ikke af Ansvarsforsikringen, der kun dækker Skade, der er tilføjet Tredjemand. Hvis han derimod anses som betalende Passager, har han tabt sit Krav derved, at han har gjort sig skyldig i Meddelagtighed i den af Carlsen begaaede Overtrædelse af Justitsministeriets Bekendtgørelse af 21 Februar 1929 Nr 6, hvorefter Automobilet ikke af Lejeren maatte udlejes mod Betaling. Saafremt Carlsen havde overholdt de i Bekendtgørelsens Nr 6 fastsatte Betingelser og ikke havde gjort sig skyldig i grov Uagtsomhed under Kørslen, var han gennem Ansvarsforsikringen dækket for sit Erstatningsansvar. I nærværende Tilfælde, hvor Carlsen ikke har overholdt de fornævnte Betingelser, har han intet Krav mod Foreningen, og Sagsøgeren, der ved sit eget Forhold har paadraget Carlsen den økonomiske Byrde ved at tage med som betalende Passager, kan ikke gøre Erstatningskrav gældende mod Carlsen, og under disse Omstændigheder maa han ogsaa være afskaaret fra at gøre Erstatningskrav gældende mod Foreningen.

Det af Sagsøgeren rejste Erstatningskrav fremkommer saaledes:

Lægebehandling i Sorø og Sygetransport	102 Kr 00 Øre		
Kommunehospitalet for Hospitalsophold fra 11 Septem-			
ber til 19 April 1932 ifølge Regning.....	3001	- 90	-
Honorar for Lægeattest	10	- 00	-
Erstatning for Lidelse, Ulempe, Lyde, Vansir, hvorunder			
tages i Betragtning, at Skadelidte har haft et Hospi-			
talsophold paa 31 Uger og 2 Dage, hvoraf et Senge-			
leje i 19 Uger, samt at Skadelidte ikke vil opnaa fuld			
Bøjelighed i det tilskadekomne Ben.....	2500	- 00	-

5613 Kr 90 Øre

Mod de 3 første Poster paa Opgørelsen har den sagsøgte Forening ikke rejst nogen særlig Indsigelse, derimod har den paastaaet den sidste Post nedsat.

Sagsøgte Carlsen har i det Hele sluttet sig til den sagsøgte Forenings Procedure.

I en af Reservekirurg paa Kommunehospitalet E Dahl-Iversen under 2 Maj 1932 afgivet Erklæring hedder det:

»Grosserer Jørgen Peter Jørgensen har ved Automobilulykke paa-draget sig et venstresidigt Laarbensbrud i nederste $\frac{1}{3}$. Bruddet helet uden Forkortning og uden Forandring af Benets Akse. Af selve Knoglen er der nogen Deformitet paa Brudstedet i Sideplanet. Som Komplikation har Patienten haft flere, svære Blodpropper. Ved Undersøgelsen ved Udskrivelsen den 19 April 1932 gaar Pt helt godt med 2 Stokke. Der er endnu en Del Kraftsløshed i Benet samt nogen Muskelatrofi (Femur 2 cm, crus $3\frac{1}{2}$ cm -Atrofi paa venstre Side). Knæleddet kan flekteres til en Vinkel paa 90°, strækkes fuldstændigt. Ingen Siderokken. De øvrige Led

frie. Pt har ligget paa Hospitalet fra 11/9 31—19/4 32 deraf i Sengen til 20/1 32. Han har overstaaet Blodpropperne uden Men.

Kraften i Benet og formentlig ogsaa Bevægeligheden i Knæet vil bedres yderligere ved fortsat Øvelse, men helt normal Bøjelighed i Knæleddet vil antagelig ikke naas.«

Foreløbig bemærkes, at den sagsøgte Forening har givet Møde under Straffesagen mod Carlsen og ifølge Erklæring til Retsbogen er indtraadt som Part i Sagen, for saa vidt Erstatningsspørgsmaalet angik, og at Foreningen ikke under nærværende Sag har protesteret mod, at Sagsøgeren har holdt sig direkte til Foreningen med sit Erstatningskrav.

Efter det for Landsretten oplyste, derunder den af Sagsøgte Carlsen afgivne Partsforklaring, hvoraf fremgaar, at han, lige forinden Paakørslen fandt Sted, vendte sig tilbage i Automobilet og overhovedet ikke har bemærket det langt inde i højre Side af Landevejen holdende Lastautomobil, skønt det var højlys Dag og Udsigten var fri, forinden Sammenstødet fandt Sted, maa det statueres, at han har gjort sig skyldig i betydelig Uagtsomhed, og at han derfor maa være erstatningspligtig overfor Sagsøgeren. Der findes derhos at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at den sagsøgte Forening er forpligtet til at udrede Erstatningen, idet Sagsøgeren efter det foreliggende ikke med Føje kan betragtes som Medlejer af Automobilet, men maa anses for at have været betalende Passager, og det maa være ham uvedkommende, at Sagsøgte Carlsen mulig maatte have gjort sig skyldig i Overtrædelse af § 6 i Justitsministeriets Bekendtgørelse af 21 Februar 1929, der iøvrigt nærmest maa antages at have for Øje det Tilfælde, at det uden Fører udlejede Automobil af Lejeren benyttes til erhvervsmæssig Kørsel mod Betaling, hvorom der ikke er Tale i nærværende Tilfælde.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse bemærkes, at der ikke findes tilstrækkelig Anledning til i Overensstemmelse med den af de Sagsøgte derom nedlagte subsidiære Paastand at nedsætte den sidste Post paa Sagsøgerens Opgørelse 2500 Kr, hvorved Retten dog under Hensyn til, at Sagsøgeren under Domsforhandlingen har reserveret sig eventuelt at rejse Krav om yderligere Erstatning for Invaliditet, finder udtrykkelig at burde fremhæve, at den ved Fastsættelsen af den Sagsøgeren tilkommende Erstatning har taget Hensyn til den Invaliditet, der omtales i Slutningen af Reservekirurg Dahl-Iversens Erklæring af 2 Maj 1932, og at der derfor kun vil kunne blive Spørgsmaal om Tilkendelse af yderligere Erstatning for Invaliditet, saafremt det senere maatte vise sig, at der som Følge af Paakørslen skulde opstaa en blivende Invaliditet af væsenlig større Omfang end i nævnte Erklæring forudset.

Herefter vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte in solidum at burde tilsvare Sagsøgeren med 200 Kr.

Torsdag den 1 December.

Nr 270/1932.

Rigsadvokaten

mod

Niels Peder Albrekt Pragholt Pedersen (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 226, 227 og 216, jfr § 215.

Vestre Landsrets Dom af 24 August 1932: Tiltalte Niels Peder Albrekt Pragholt Pedersen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører Brink Jensen, 100 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte Niels Peder Albrekt Pragholt Pedersen 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 3 jydsk Statsadvokatur Anklageskrift af 10 Marts 1932 er Niels Peder Albrekt Pragholt Pedersen sat under Tiltale til at lide Straf:

A

principalt efter Straffelovens § 226 og 227 i Anledning af, at han ved Skrivelser af 26 April, 5 Juni, 5 Juli, 27 Juli og 28 Juli til Justitsministeriet og Skrivelse af 22 Juni 1931 til Rigsadvokaten har indgivet aabenbar falske Klagemaal mod Statsadvokaten i Sønderborg, »de underordnede Myndigheder« i Sønderjylland og Politimesteren i Aabenraa samt derved at han i de nævnte Skrivelser har anvendt utilbørlige og usømmelige Udtryk alt som nedenfor nærmere anført, subsidiært efter Straffelovens §§ 101 og 227 for de i nævnte Skrivelser indeholdte ærekrænkende Sigtelser mod Statsadvokaten i Sønderborg og Politimesteren i Aabenraa.

Af Skrivelserne anføres:

Skrivelse til Justitsministeriet af 26 April 1931:

»En anden Ting er: Jeg tager ikke i Betænkning at udtale, Naar en Anmeldelse kommer fra mig, og det ikke passer i Statsadvokatens Kram at gøre sin Pligt, saa lader han ganske rolig være, naar der paa

den anden Side er Tale om en Anmeldelse mod mig, selv om der ikke foreligger noget strafbart, saa er Anklagemyndigheden her paa Bjerget straks rede, selv om der derved bliver Tale om Overtrædelse af Straffelovens § 130.«

Skrivelse til Justitsministeriet af 5 Juni 1931:

»Her er et typisk Tilfælde af Anklagemyndighedens ganske ulovlige Vilkaarlighed — — —.«

»Jeg kalder ikke dette for topmaalt Humbug, men der kunde maaske findes dem, der vilde være dristig nok.«

Skrivelse til Justitsministeriet af 5 Juli 1931:

»For Landsretten havde jeg begæret afhørt en Del nye Vidner, hvorhos jeg havde begæret nogle tidligere afhørte Vidner afhørt paany, idet deres Vidneforklaring dels ikke havde været tilstrækkelig udtømmende og dels ikke var tilført Protokollen med tilstrækkelig Omhyggelighed, saaledes at Forhold, der var egnet til at skade mig, meget omhyggelig medtoges, medens Forhold, der tydeligt beviser, at jeg intet ulovligt har begaaet, udelodes. Mine mod denne Fremgangsmaade fremsatte Protester toges der intet Hensyn til, idet det var Hensigten, at jeg skulde dømmes, enten for det ene eller for det andet, uanset at jeg intet ulovligt havde gjort — — —.«

»Det er almindelig kendt her i Sønderjylland, at Myndighederne nu gennem adskillige Aar har søgt at ødelægge mit gode Navn og Rygte for derigennem at forhindre mig i at drive min fuldt ud lovlige Forretning — — —.«

»Jeg ved, at de underordnede Myndigheder, som nærværende Andragende skal passere, med Hænder og Fødder vil sætte sig imod, at deres Handlinger bliver gjort til Genstand for Højesterets Bedømmelse; de har under alle disse mod mig konstruerede Sager end ikke taget i Betænkning at fravige Sandheden, at undertrykke Beviser i mit Favør, at afholde Retsmøder uden at tilsige eller underrette hverken mig eller min Forsvarer for i Ro at kunne afsige »Kendelser«, ja, Behandlingen af mig er i den Grad uhørt, at man næppe bliver troet, naar det fortælles saa jeg tvivler ikke om, at man ogsaa hvad angaar »Erklæringer« paa nærværende Andragende vil søge at forhindre, at jeg opnaar min Ret.«

Skrivelse til Justitsministeriet af 27 Juli 1931:

»Justitsministeriets ærede Skrivelse af 24 ds — — — har jeg modtaget — — — beklager at maatte besvære Dem paany i Anledning af Politimesterens Forsøg paa ved Fortielser, Fordrejelser og bevidst Usandhed at komme udenom den Omstændighed, at han i Komplot med Dommer Andersen og i Strid med Grundlovens § 84 samt i Strid med almindelig Velanstændighed har nedlagt Forbud mod, at jeg offentliggjorde mine Tanker ved at hænge mine Artikler op i mit Vindue — — —.«

Skrivelse til Justitsministeriet af 28 Juli 1931:

» — — — da man kan risikere, at de underordnede Myndigheder, der igennem Rigsadvokaten maatte blive bekendt med det paagældende Materiale, vil forsøge at fjerne disse Beviser eller paa anden Maade lave »Fiduser«.«

Skrivelse til Rigsadvokaten af 22 Juni 1931:

»Jeg tilstillede Statsadvokaten en Klage over Politimesterens Af-

visning af Sagen, men — da det er mig, Anmeldelsen er kommen fra — har Statsadvokaten selvfølgelig, som sædvanlig i slige Tilfælde, givet Politimesteren Medhold. Dette gør han altid, naar en Anmeldelse er fremkommen fra mig, selv om der er tale om oplagte Bedragerier af Sagførere, saaledes f Ex Landsretssagfører Clausen af Haderslev — — —«

»Anderledes har han altid stillet sig, naar en eller anden har fundet det passende at anmelde mig, saa har han altid kunnet se noget strafbart — ogsaa hvor der intet strafbart har været undtagen det, at jeg har tilladt mig at sige Hr Statsadvokaten nogle Sandheder, som har været ilde hørt.«

» — — Befolkningen — muligvis med Rette — — — klager over, at de Embedsmænd, der er sendt dem paa Halsen, er dem, man ikke kunde anvende i Danmark, men som altsaa var gode nok her. I hvert Fald faar man det Indtryk, at nogle af dem er ganske uduelige, og i hvert Fald i allerhøjeste Grad partiske. Se blot paa Sagen med Bonden ude fra Fogderup, der anmeldte mig for Bedrageri — — — Politimesteren her i Byen var straks rede til at være Slynglen følgagtig — — — medens der — naturligvis — ikke var Tale om, at samme Politimester — saalidt som Hr Statsadvokaten — kunde se, at Bonden havde anmeldt en Forbrydelse, der overhovedet ikke havde fundet Sted.«

B

principalt efter Straffelovens § 101, subsidiært i Medfør af Retsplejelovens § 725, 3 Stk efter Straffelovens § 216, jfr § 215 eller § 217 i Anledning af de i en af Tiltalte i Dagbladet Jydske Tidende for 3 September 1931 indrykket Annonce, betitlet »Tak« indeholdte for Statsadvokaten i Sønderborg og Politimesteren i Haderslev ærekrænkende Ytringer.

Af Annoncen anføres:

» — — — tilrods for Retsembeds mændenes systematiske Forfølgelse mod mig med det Formaal at faa mig ødelagt — — — Ved at føre Landsretten bag Lyset, f Eks ved Fortielser og Tilbageholdelser af Beviser i min Favør, er det endelig lykkedes Anklagemyndigheden at faa mig dømt til Fængsel i 120 Dage — — —«

Tiltalte, der er født den 28 Marts 1886, er tidligere anset ved Lands-Over samt Hof og Stadsrettens Dom af 7 Februar 1918 efter Straffelovens §§ 253, 251, jfr tildels § 46 og § 275, jfr § 268, sammenholdt med Lov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage, ved Vestre Landsrets Dom af 13 Februar 1929 efter Straffelovens § 253, jfr Lov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage og ved samme Rets Dom af 29 Juni 1931 efter Straffelovens §§ 253, 155, jfr 52, 257 og 252 og Lov af 1 April 1911 § 1, 1 Stk i det hele jfr Lov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Tiltalte har erkendt at have affattet de i Anklageskriftet under A nævnte Skrivelser, samt at have indrykket den under B nævnte Annonce i Jydske Tidende. Til Bedømmelse af hans Udtalelser i Skrivelserne af 26 April, 5 og 22 Juni 1931 om, at der af Anklagemyndigheden intet er foretaget i Anledning af de af Tiltalte indgivne Anmeldelser, er der efter hans Begæring under Sagen blandt andet fremlagt følgende af ham til

Anklagemyndigheden indgivne Anmeldelser nemlig: Anmeldelse af 10 December 1928 til Politimesteren i Haderslev om, at Landsretssagfører Clausen har gjort sig skyldig i Bedrageri, Anmeldelse af 14 Februar 1931 til Rigsadvokaten om, at Anna Gerritz har gjort sig skyldig i Tyveri, Anmeldelse af 18 Oktober 1930 til Politimesteren i Aabenraa om, at Sogneraadformand Jes Kjær af Fogderup har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 225, Anmeldelse af 17 Maj 1931 til samme om, at Skrædermester Krause har gjort sig skyldig i Bedrageri, Anmeldelse af 7 November 1930 til samme om, at Landsretssagfører Rosenstand har gjort sig skyldig i Bedrageri; Anmeldelse af 4 Oktober 1931 til samme om, at Landmand Hans Tøndering har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 225 og Anmeldelse af 21 Juli 1931 om, at Dagbladet Hejmdals Redaktør og Ledere har gjort sig skyldige i Overtrædelse af Loven om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfrihed. Samtlige disse Anmeldelser er afvist af Statsadvokaten i Sønderborg, hvis Afgørelse Tiltalte i alle Tilfælde har paaklaget til Rigsadvokaten, der har givet Statsadvokaten Medhold, ligesom Justitsministeriet for saa vidt angaar de Afgørelser, som Tiltalte har paaklaget videre til det, har sluttet sig til Rigsadvokaten.

Der er under nærværende Sag efter Begæring af Tiltalte ført Vidner, hvorved Tiltalte har villet godtgøre, at Anna Gerritz har gjort sig skyldig i Tyveri, men Bevis herfor er ikke fremskaffet, ligesaavidt som de Oplysninger, der indeholdes i de fremlagte Akter vedrørende de øvrige af Tiltalte foretagne Anmeldelser giver mindste Føje til at antage, at nogen af de anmeldte Personer skulde have gjort sig skyldige i de dem af Tiltalte paasigtede Forhold. Der er ej heller iøvrigt af Tiltalte anført noget, der kan give en rimelig Motivering af de i Skrivelserne indeholdte Klagemaal mod Anklagemyndigheden.

Den i Anklageskriftet nævnte Skrivelse af 5 Juli 1931 indeholder en Ansøgning fra Tiltalte til Justitsministeriet om, at den af Vestre Landsret den 29 Juni 1931 afsagte Dom, hvorved Tiltalte for Bedrageri mod forskellige Personer m v blev idømt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage, maatte blive paaanket til Højesteret. Dette Andragende blev afslaaet af Justitsministeriet. Tiltalte indgav derpaa i Skrivelse af August Maaned 1931 Begæring til Landsretten om Genoptagelse af Straffesagen, idet han i Skrivelsen fremhævede, at det ved Fremlæggelse af forskellige nærmere betegnede Dokumenter samt ved Afgivelse af Vidneforklaring af Fuldmægtig Langberg kunde godtgøres, at han var uskyldig i flere af de Forbrydelser, for hvilke han var dømt. Efter at have brevvexlet med Statsadvokaten i Sønderborg afviste Retten ved Kendelse af 11 September 1931 Begæringen, fordi de af Tiltalte anførte Omstændigheder fandtes aabenbart betydningsløse.

Det fremgaar af en af Tiltalte til Retten i Aabenraa i Anledning af nærværende Sag afgiven Skrivelse af 18 Juli 1931, at hans Mening med Sigtelsen i Skrivelsen af 5 s M er, at Statsadvokaten i Sønderborg, dennes Medhjælper Fuldmægtig Reinstrup og Politimesteren i Haderslev i det Øjemed at faa ham dømt har undertrykt de ovennævnte Oplysninger, som han som nævnt senere forgæves paaberaabte sig for at faa Sagen genoptaget. Selve Klagen er saaledes efter sit Indhold betydningsløs,

hvortil kommer, at der end ikke i Sagen foreligger noget Holdepunkt for, at Anklagemyndigheden, dersom de paagældende Oplysninger havde været dem bekendt, eller dersom der fra Tiltaltes eller hans Forsvarers Side var bleven lagt Vægt paa, at de var bleven forelagt for Landsretten, inden Dom blev afsagt, vilde have modsat sig dette.

Den 9 Februar 1930 ophængte Tiltalte i sit Kontorvindue et maskinskrevet Brev, der indeholdt forskellige Injurier mod Dommer Andersen i Aabenraa, som i en Artikel i et af de stedlige Blade havde advaret mod at bruge Tiltalte som Konsulent. Politimesteren sammesteds lod, efter at Dommeren havde henvendt sig til ham, Opslaget fjerne, og herover klagede Tiltalte til Justitsministeriet, der indhentede en Erklæring fra Politimesteren om Sagen og derpaa afviste Klagen. Derefter henvendte Tiltalte sig paany til Justitsministeriet med den i Anklageskriftet nævnte Klage af 27 Juli 1931, som maa anses grundløs. Det samme er Tilfældet med Tiltaltes i Skrivelse af 28 Juli 1931 fremsatte Klager over de underordnede Myndigheder samt Bemærkningen i Skrivelse af 22 Juni 1931 om, at der uden Grund er blevet indledet Strafforfølgning mod ham.

Fremsættelsen af samtlige de ovennævnte Klagemaal, der efter det anførte maa anses for aabenbart falske, vil være at tilregne Tiltalte efter Straffelovens §§ 226 og 227, medens han for at have indrykket de under B nævnte Injurier i »Jydske Tidende« vil være at anse efter samme Lovs § 216, jfr 215. Den forskyldte Straf findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af Tiltalte og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten 100 Kr.

Fredag den 2 December.

Nr 88/1932. Tømrrmester **Alfred Nielsen** (Trolle efter Ordre)

mod

Sygeplejerske, Frk **Kirstine Christensen** (Meyer) og Slagtermester **Henrik Boye** (Gamborg),

betræffende en Færdselsret.

Dom afsagt den 23 December 1931 af Retten for Silkeborg Købstad m v: De Sagsøgte, Sygeplejerske, Frk Kirstine Christensen, Enkefru Bodil Marie Kjeldsen og Slagtermester Henrik Boye, alle af Silkeborg, som Ejere henholdsvis af Ejendommene Matr Nr 3f og 3bg, Matr Nr 3u og Matr Nr 3ag af Silkeborg Købstads Bygrunde bør respektere, at Sagsøgeren, Tømrrmester Alfred Nielsen, Silkeborg, som Ejer af Matr Nr 3ø smst har Ret til fri og uhindret Færdsel ad en 5 Alen bred Vej, der fra Ejendommen Matr Nr 3aa, Silkeborg Købstads Bygrunde, fører over Ejendommene Matr Nr 3ø, 3ag, 3u, 3f og 3bg smst, hvilken Vej paa Matr Nr 3bg fører ud til Chr den 8's Vej, og til

Sagsøgeren i Erstatning een for alle og alle for een betale 1032 Kr. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte, Frk Kirstine Christensen og Slagtermester Boye een for begge og begge for een til Sagsøgeren med 200 Kr, hvoraf Sagsøgte Enkefru Bodil Marie Kjeldsen i Forening med de nævnte Sagsøgte udreder 40 Kr. At efterkommes inden 15 Dage.

Vestre Landsrets Dom af 23 December 1931: Appellanterne, Sygeplejerske, Frk Kirstine Christensen og Slagtermester Henrik Boye, bør for Tiltale af Indstævnte, Tømremester Alfred Nielsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i nærværende Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter Landsretsdommens Afsigelse er Appellantens Ejendom solgt ved Tvangsauktion den 24 August 1932, og hans Paastand gaar derefter alene ud paa, at de Indstævnte tilpligtes hver især at betale som Erstatning, opgjort pr 1 December 1932, 3002 Kroner 73 Øre.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Tømremester Alfred Nielsen, til de Indstævnte, Sygeplejerske, Frk Kirstine Christensen og Slagtermester Henrik Boye med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Trolle 300 Kroner og 24 Kroner, der udredes af det offentlige.

Færdig fra Trykkeriet den 14 December 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 26

Fredag den 2 December.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Tømremester Alfred Nielsen, Silkeborg, som Ejer af Ejendommen Matr Nr 3ø af Silkeborg Bygrunde, paastaar under nærværende Sag de Sagsøgte, Sygeplejerske, Frk Kirstine Christensen, Enkefru Bodil Marie Kjeldsen og Slagtermester Henrik Boye, alle af Silkeborg, som Ejere af henholdsvis Matr Nr 3 f og 3 bg smst, Matr Nr 3 u smst og Matr Nr 3 ag smst tilpligtet for sig og efterfølgende Ejere af de respektive Ejendomme at respektere, at Sagsøgeren og efterfølgende Ejere af hans nævnte Ejendom eller derfra udstykkede Parceller har Ret til fri og uhindret Færdsel ad en 5 Alen bred Vej, der fra Ejendommen Matr Nr 3 aa af Silkeborg Bygrunde fører over Parternes nævnte Ejendomme, Matr Nr 3 ø, 3 ag, 3 u, 3 f og 3 bg smst, hvilken Vej paa Matr Nr 3 bg fører ud til Chr den 8' Vej. Han har derhos nedlagt den nedenfor nærmere anførte Erstatningspaastand.

Sagsøgte Enkefru Kjeldsen har erkendt Søgsmålets Rigtighed. dog at hun har protesteret mod Erstatningspaastanden.

De Sagsøgte Frk Christensen og Boye har paastaaet sig frifundet, idet de anfører, at de ikke ved Købet af deres respektive Ejendomme er bleven gjort bekendt med den paastaaede Vejret, om hvilken de vil have savnet Kundskab, og som derfor ikke anser sig pligtige at respektere.

Den omhandlede Vej er efter det foreliggende anlagt af en tidligere Ejer af Matr Nr 3 aa og fører fra dette Matr Nr i sydlig Retning over de fornævnte Ejendomme Matr Nr 3 ø, 3 ag, 3 u og 3 bg, paa hvilken sidste Ejendom der findes en Port og Indkørsel fra Chr den 8' Vej. Ved Skøde, tinglæst den 3 Maj 1898, paa Matr Nr 3 aa tillagde Sælgeren af dette Matr Nr, der tillige var Ejer af de nævnte Ejendomme, Køberen og efterfølgende Ejere af Matr Nr 3 aa Ret til Afbenyttelse af Vejen, og denne Ret er derefter tinglæst og Notering herom foretaget paa de nævnte Ejendommers Folier i Ejendomsregisteret.

Hvad Sagsøgte Frk Christensen angaar bemærkes, at der i det hende den 19 Juni 1926 meddelte Skøde paa Matr Nr 3 f og 3 bg findes anført følgende:

»Angaaende de paa Ejendommen hvilende Hæftelser henvises til Købekontrakten, i hvilken Forbindelse bemærkes, at der er fælles Port og Indkørsel med følgende Matr Nr 3 u, 3 ag, og 3 ø, og 3 aa ifølge tidligere tinglæste servitutmæssige Bestemmelser«.

at der den 24 Juni 1919 er tinglæst en Deklaration paa Matr Nr 3 f og 3 bg, der hjemler Ret til fælles Port og Indkørsel for Matr Nr 3 bg

og 3 u, samt at det ved Forhandlingerne om Købet af hendes Ejendom, som det efter de af Overretssagfører C C Christensen og Tømrermester E V A Riegels Jensen afgivne Vidneforklaringer maa antages, blev tilkendegivet hende, at Færdselsretten fandtes.

Efter det saaledes foreliggende maa Sagsøgte Frk Christensen anses pligtig at respektere den af Sagsøgeren paastaede Færdselsret.

Hvad Sagsøgte Boye angaar bemærkes som foran omtalt, at den Ejeren af Matr Nr 3 aa tilkommende Færdselsret er noteret paa Foliet for hans Ejendom Matr Nr 3 ag. Da det endvidere i den til Sagsøgte den 13 Februar 1926 udstedte Købekontrakt paa Matr Nr 3 ag udtales, at Ejendommen har fælles Port og Indkørsel med Matr Nr 3 f og 3 bg, og da Sagsøgte, som det af hans Forklaring i Retten fremgaar, har haft Bopæl først 2 Aar i Ejendommen Matr Nr 3 u, derefter 12 Aar i Ejendommen Matr Nr 3 ag, derefter 12 Aar i Matr Nr 3 aa, alt inden han i 1926 købte Matr Nr 3 ag, maa han antages at have haft Kundskab om den heromhandlede Vej og Færdselsret, der efter det oplyste er udøvet til og fra Matr Nr 3 ø efter Behov, og han maa derfor være pligtig at respektere Retten.

Sagsøgeren har som Følge af de Sagsøgtes Nægtelse af at anerkende Vejretten ikke kunnet faa Kreditforeningslaanene i Ejendommen i Orden. Han paastaar derfor de Sagsøgte tilpligtet at erstatte ham det Tab, han herved har lidt, og som han har opgjort til 1032 Kr for Tiden indtil den 20 August 1931, hvorved han har lagt en Kurs for Kreditforeningsobligationer og Hypotekforeningsobligationer af henholdsvis 92 og 94 til Grund, og da de Sagsøgte findes at være erstatningspligtige, vil de være at dømme efter denne Paastand, mod hvis Beregning ingen Indsigelse er fremsat. Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte, Frk Christensen og Boye in solidum at burde godtgøre Sagsøgeren med 200 Kr, dog at Sagsøgte Fru Kjeldsen in solidum med de nævnte Sagsøgte heraf udreder 40 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 15 September 1931 af Retten for Silkeborg Købstad m v.

Det fremgaar af den mellem Riegels Jensens Arvinger og Appellantinden, Sygeplejerske, Frk Kirstine Christensen i Silkeborg den 29 April 1926 oprettede Købekontrakt, at hun er forpligtet til at respektere de deri opregnede Hæftelser, derunder Deklaration, læst 24 Juni 1919 angaaende fælles Port og Indkørsel for Matr Nr 3 u og Matr Nr 3 bg, der i Marts 1919 er udstykket fra førstnævnte Matr Nr. Derimod ses det ikke godtgjort, at der af nogen Ejer af de nævnte Matr Nr er paalagt disse en Hæftelse som den ommeldte til Fordel for Ejendommen Matr Nr 3 ø, hvorved bemærkes, at en saadan Forpligtelse ikke kan anses paalagt Ejendommen ved den i Underretsdommen nævnte Henvielse i hendes Skøde til »tidligere tinglæste servitutmæssige Bestemmelser.«

Hvad angaar Matr Nr 3 ag, der i Januar 1902 er udstykket fra Matr Nr 3 ø, fremgaar det af den den 15 December 1898 oprettede Købekontrakt mellem Møller Nielsen og Tømrermester Riegels Jensen, at »Kø-

heren skal respektere den over Parcellen til Færdsel for Nabogrundens Ejere og Brugere udlagte 5 Alens Vej, ad hvilken Køberen og efterfølgende Ejere ligeledes har Ret til uhindret Færdsel over Matr Nr 3 u«. Overensstemmelse hermed er der paa Foliet for Matr Nr 3 ag noteret Færdselelsret for Matr Nr 3 aa, der forinden var udstykket fra Matr Nr 3 o. Det fremgaar derhos af den den 13 Februar 1926 mellem Riegels Jensens Arvinger og Appellanten, Slagtermester Henrik Boye i Silkeborg oprettede Købekontrakt angaaende Matr Nr 3 ag, at Køberen var forpligtet til at respektere, at der tilkom Sælgernes tilstødende Ejendom Matr Nr 3 o fælles Gavtret, hvorhos Arvingerne ved Kontrakten overdrog Køberen den ved Deklaration, læst 24 Juni 1919, »Ejendommen — — — tilsikrede« Ret bl a til fælles Port og Indkørsel med Matr Nr 3 bg.

Efter det saaledes foreliggende findes det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at en Hæftelse som paastaet er paalagt Matr Nr 3 ag til Fordel for Matr Nr 3 o.

Herefter, og idet det ikke kan anses for godtgjort, at der til Fordel for Ejeren af Matr Nr 3 o er erhvervet Hævd paa den omhandlede Færdselelsret, vil Appellanternes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanterne med 300 Kr.

Tirsdag den 6 December.

Nr 34/1932. Proprietær **Carl Tranberg** (David)

m o d

Enke **Ane Gammelgaard** (Heilesen) og **Varde-Grindsted Privatbane** (Steglich-Petersen)

o g

Nr 115/1932. Enke **Ane Gammelgaard** (Heilesen)

m o d

Varde-Grindsted Privatbane (Steglich-Petersen),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Vestre Landsrets Dom af 20 Januar 1932: Sagsøgte, Proprietær Carl Tranberg, bør til Sagsøgerinden, Enke Ane Gammelgaard, betale 10 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 2 Maj 1930, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 450 Kr. De Sagsøgte, Varde-Grindsted Privatbane, bør for Sagsøgerindens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for disse Sagsøgte Vedkommende ophæves. Til Statskassen bøder Sagsøgte Tranberg 10 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellanten Proprietær Carl Tranbergs Paastand ud paa, at han friindes mod at udrede en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning, dog ikke udover 8000 Kroner, og at Varde-Grindsted Privatbane i et af Retten nærmere fastsat Forhold gøres medansvarlig for den litte Skade, dog at Størrelsen af den Erstatning, som Privatbanen saaledes skal udrede, fastsættes af den i Jærnbaneloven af 1921 § 4 omhandlede Erstatningskommission.

Den af Enke Ane Gammelgaard, der ogsaa har paaanket Dommen, nedlagte Paastand gaar ud paa Stadfæstelse, alternativt, at Appellanten Tranberg i Forening med Indstævnte Varde-Grindsted Privatbane i et af Retten fastsat Forhold dømmes til at udrede Erstatningen.

Indstævnte Varde-Grindsted Privatbane har paastaaet Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagsomkostningerne for Højesteret findes at burde udredes som nedenfor nærmere angivet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Proprietær Carl Tranberg 200 Kroner til Varde-Grindsted Privatbane og 200 Kroner til Enke Ane Gammelgaard, medens Sagens Omkostninger i Forholdet mellem Privatbanen og Enke Gammelgaard ophæves.

Den idømte Erstatning og de idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Fredag den 2 Maj 1930 Kl ca 9 Morgen lejede Kreaturhandler Kristian Ingvard Clausen af Ølgod og Handelsmand Anders Gammelgaard, ligeledes af Ølgod, et Automobil, der tilhørte Sagsøgte, Proprietær Carl Tranberg af Ølgod, og som førtes af Sagsøgte Tranbergs Søn, Chauffør Holger Kjær Tranberg, til en Tur til Grindsted, hvor der den Dag var Marked. Efter at Clausen og Gammelgaard havde afgjort deres Markedsforretninger, kørte de omtrent Kl 4 fra Grindsted, men medens de om Morgenen var kørt over Skovlund, kørte de nu over Loft ad en offentlig Vej, der skærer Varde—Grindsted Privatbane ved Loft Holdeplads. Saavel Jærnbanen som Vejen gaar gennem fladt Terræn, men langs Vejen findes der paa den østlige Side i en Længde af ca 100 Meter hen

til Banelinien en smal Naaetræsbeplantning, der, bortset fra et Par korte Strækninger, hindrer Udsigten fra Vejen til Jærnbanelinien. Ved Loft Holdeplads stødte Automobilet sammen med et fra Grindsted kommende, i vestlig Retning kørende Motortog, og ved Paakørslen blev saavel Gammelgaard som Automobilets ovennævnte Fører Holger Tranberg dræbt, medens Clausen paadrog sig et Kraniebrud og forskellige mindre Læsioner.

Idet Sagsøgerinden, Ane Gammelgaard af Ølgod, der er Enke efter fornævnte Gammelgaard, har anbragt, at saavel Chauffør Tranberg som Jærnbanens Personale er Skyld i hendes Ægtefælles Død, har hun under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte Tranberg som Ejær af Automobilet tilpligtet at betale hende i Erstatning for Tab af Fører en Sum af 12 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 2 Maj 1930, hvorhos hun har nedlagt Paastand om, at det af Retten fastsættes, i hvilket Forhold de Medsagsøgte Varde—Grindsted Privatbane skal deltage i Erstatningens Betaling. De Sagsøgte har begge paastaaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Ifølge Sagens Oplysninger var det paa det paagældende Tidspunkt godt Vejr med Solskin. Der blev fra Toget, der var ca 25 Minutter forsinket, og som kørte frem med en Fart af 40—50 km i Timen givet et langt og et kort Signal i en Afstand af 150 m fra Overkørslen. Toget bestod af en Motorvogn tilkoblet 2 Godsvogne og 1 Personvogn. Paa Grund af den fornævnte Plantning ved Vejen blev Automobilet først bemærket af Motortogets Fører, da Toget befandt sig i en Afstand af 3—4 m fra Overkørslen. Føreren bremsede straks kraftigt op, men i det samme skete Paakørslen, og Toget standsede først et Stykke vest for Overkørslen. Kort før Automobilet naaede Overkørslen, havde det passeret en ved Vejen anbragt Advarselstavle for ubevogtede Jærnbaneoverkørsler, og efter de i Sagen afgivne Vidneforklaringer i Forbindelse med Resultatet af en i Rettens Nærværelse paa Stedet foretagen Prøvekørsel maa det antages, at Signalet fra Motortoget maatte kunne være hørt af Automobilføreren i tilstrækkelig Tid, før Overkørslen naaedes. Der fandtes ikke Bremsespor fra Automobilet. Terrænet umiddelbart foran — syd for — Banelinien er af en saadan Beskaffenhed, at Automobilets Fører — saafremt han havde kørt med en efter Forholdene afpasset Fart — ved at dreje Vognen til venstre kunde have undgaaet Sammenstødet. Efter alt det foreliggende findes det at maatte statuere, at Føreren af Automobilet, som, efter hvad der er uomtvistet, var nøje kendt med de stedlige Forhold, er kørt frem mod Jærnbaneoverskæringen uden at tage tilbørligt Hensyn til, at han nærmede sig en saadan, og han findes derfor ved Uagtsomhed at have hidført Skaden, medens det ikke kan antages, at der foreligger nogen Medskyld fra de Sagsøgte, Privatbanen, eller deres Personales Side. I Henhold til det anførte maa Sagsøgte Tranberg være pligtig at tilsvare Sagsøgerinden Erstatning, medens de Sagsøgte, Privatbanen, vil være at frifinde for hendes Tiltale.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse har Sagsøgte Tranberg gjort gældende, at denne er for høj ansat. Af Sagen fremgaar det, at Sagsøgerinden er født den 9 Oktober 1887, og at hun den 26 Oktober 1918 indgik Ægteskab med ovennævnte Gammelgaard, der var født den

27 Oktober 1874, og som ved sin Død drev en Slagterforretning i Ølgod, som han havde paabegyndt et Par Aar tidligere. Efter de foreliggende Oplysninger maa det antages, at Forretningen var i Fremgang, og at Sagsøgerindens Ægtefælle var jævnt velstillet. Ægteskabet var barnløst. I Henhold til det anførte og efter det iøvrigt foreliggende findes Erstatningen at burde bestemmes til 10 000 Kr, hvoraf der vil være at svare Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte Tranberg at burde godtgøre Sagsøgerinden med 450 Kr, medens Sagens Omkostninger for saa vidt angaar de Sagsøgte, Privatbanen, vil være at ophæve.

For uden lovlig Grund at være udebleven fra den befalede Forligsprøve vil Sagsøgte Tranberg have at bøde 10 Kr til Statskassen.

Nr 35/1932. Proprietær **Carl Tranberg** (David)

m o d

Kreaturhandler **Kristian Ingvard Clausen** (Heilesen) og **Varde-Grindsted Privatbane** (Steglich-Petersen)

o g

Nr 116/1932. Kreaturhandler **Kristian Ingvard Clausen**
(Heilesen)

m o d

Varde-Grindsted Privatbane (Steglich-Petersen),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Vestre Landsrets Dom af 20 Januar 1932: Sagsøgte, Proprietær Carl Tranberg, bør til Sagsøgeren, Handelsmand Kristian Ingvard Clausen, betale 9485 Kr 50 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 Februar 1931, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 450 Kr. De Sagsøgte, Varde-Grindsted Privatbane, bør for Tiltale af Sagsøgeren i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for disse Sagsøgtes Vedkommende ophæves. Til Statskassen bøder Sagsøgte Tranberg 10 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellanten Proprietær Carl Tranbergs Paastand ud paa, at han frifindes mod at udrede en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning, dog ikke udover 7000 Kroner, og at Varde-Grindsted Privatbane i et af Retten nærmere fastsat Forhold gøres medansvarlig for den lidte Skade, dog at Størrelsen

af den Erstatning, som Privatbanen saaledes skal udrede, fastsættes af den i Jernbaneloven af 1921 § 4 omhandlede Erstatningskommission.

Den af Kreaturhandler Kristian Ingvard Clausen, der ogsaa har paaanket Dommen, nedlagte Paastand gaar ud paa Stadfæstelse, alternativt, at Appellanten Tranberg i Forening med Indstævnte Varde-Grindsted Privatbane i et af Retten fastsat Forhold dømmes til at udrede Erstatningen.

Indstævnte Varde-Grindsted Privatbane har paastaaet Dommen stadfæstet.

Ifølge en af Læge S A Andersen udstedt den 3 December d A dateret Attest er Kreaturhandler Clausens Tilstand i det store og hele uforandret.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde udredes som nedenfor nærmere angivet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Proprietær Carl Tranberg 200 Kroner til Varde-Grindsted Privatbane og 200 Kroner til Kreaturhandler Kristian Ingvard Clausen, medens Sagens Omkostninger i Forholdet mellem Privatbanen og Clausen ophæves.

Den idømte Erstatning og de idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Fredag den 2 Maj 1930 Kl ca 9 Morgen lejede Sagsøgeren, Kreaturhandler Kristian Ingvard Clausen af Ølgod og Handelsmand Anders Gammelgaard, ligeledes af Ølgod, et Automobil, der tilhørte Sagsøgte, Proprietær Carl Tranberg af Ølgod, og som førtes af Sagsøgte Tranbergs Søn, Chauffør Holger Kjær Tranberg, til en Tur til Grindsted, hvor der den Dag var Marked. Efter at Sagsøgeren og Gammelgaard havde afgjort deres Markedsforretninger, kørte de omtrent Kl 4 fra Grindsted, men medens de om Morgenen var kørt over Skovlund. kørte de nu over Loft ad en offentlig Vej, der skærer Varde—Grindsted Privatbane ved Loft Holdeplads. Saavel Jærnbanelinien som Vejen gaar gennem fladt Terræn, men langs Vejen findes der paa den østlige Side i en Længde af ca 100 Meter hen til Banlinien en smal Naaletræsbeplantning, der, bortset fra et Par korte Strækninger, hindrer Udsigten fra Vejen til Jærnbanelinien. Ved Loft Holdeplads stødte Automobilet sammen med et fra Grindsted kommende i vestlig Retning kørende Motortog, og ved Paakørslen blev

saavel Gammelgaard som Automobilets ovennævnte Fører Holger Tranberg dræbt, medens Sagsøgeren blev straks indlagt paa Grindsted Sygehus, hvor han behandlede indtil den 5 Juli, hvorpaa han efter Sygehushægens Anvisning i Rekreationssøjemed tog Ophold fra den 8 Juli til den 10 September i et Sommerhus ved Vesterhavet. Da Sagsøgeren blev udskrevet fra Sygehuset afgav dettes Overlæge angaaende hans Helbredstilstand en Erklæring, hvori det bl a hedder:

»Den legemlige Tilstand er god, derimod er hans psykiske Habitus blevet betydelig forandret, han er blevet stillestaaende, noget deprimeret, den mindste Sindsbevægelse faar ham til at græde. Han kan ikke holde ud til aandeligt Arbejde af nogen Betydning. Der er Udsigt til, at Tilstanden med Tiden vil bedres.«

Ifølge en Erklæring af 14 Oktober 1930 fra samme Læge var Sagsøgeren endnu da fuldstændig arbejdsudygtig. Sagsøgeren blev senere undersøgt af tvende Nervelæger, een i Aarhus og een i Odense, der begge fandt ham lidende af Følger af Ulykkestilfældet, særlig i psykisk Henseende, og idet Sagen derefter har været forelagt Arbejderfoisikringsraadet har dette under 28 September 1931 udtalt, at hans Invaliditetsgrad efter de af Raadet fulgte Regler vilde være blevet ansat til 12 pCt. Endelig har Læge Andersen af Ølgod, der da havde været Læge for Sagsøgeren i 4½ Aar, i en Erklæring af 11 Oktober 1931 bl a udtalt, at Sagsøgerens psykiske Habitus er betydelig forandret efter Ulykkestilfældet. Idet Sagsøgeren har anbragt, at saavel Chauffør Tranberg som Jærnbansens Personale er Skyld i de ham overgaaede Beskadigelser, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte Tranberg som Ejer af Automobilet tilpligtet at udrede en Erstatning af ialt 16 260 Kr 50 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 Februar 1931, indtil Betaling sker, hvorhos han har nedlagt Paastand om, at det af Retten fastsættes, i hvilket Forhold de Medsagsøgte, Varde—Grindsted Privatbane, skal deltage i Erstatningens Betaling. De Sagsøgte har begge paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Ifølge Sagens Oplysninger var det paa det paagældende Tidspunkt godt Vejr med Solskin. Der blev fra Toget, der var ca 25 Minutter forsinket, og som kørte frem med en Fart af 40—45 km i Timen givet et langt og et kort Signal i en Afstand af 150 m fra Overkørslen. Toget bestod af en Motorvogn tilkoblet 2 Godsvogne og 1 Personvogn. Paa Grund af den fornævnte Plantning ved Vejen blev Automobilet først bemærket af Motortogets Fører, da Toget befandt sig i en Afstand af 3—4 m fra Overkørslen. Føreren bremsede straks kraftigt op, men i det samme skete Paakørslen, og Toget standsede først et Stykke Vest for Overkørslen. Kort før Automobilet naede Overkørslen havde det passeret en ved Vejen anbragt Advarselstavle for ubevogtede Jærnbaneoverkørsler, og efter de i Sagen afgivne Vidneforklaringer i Forbindelse med Resultatet af en i Rettens Nærværelse paa Stedet foretagen Prøvekørsel maa det antages, at Signalet fra Motortoget maatte kunne være hørt af Automobilføreren i tilstrækkelig Tdi før Overkørslen naaedes. Der fandtes ikke Bremsespor fra Automobilet. Terrænet umiddelbart foran — Syd for — Banelinien er af en saadan Beskaffenhed, at Automobilets Fører — saa-

iremt han havde kørt med en efter Forholdene afpasset Fart — ved at dreje Vognen til venstre kunde have undgaaet Sammenstødet. Efter alt det foreliggende findes det at maatte statuere, at Føreren af Automobilet som, efter hvad der er uomtvistet, var nøje kendt med de stedlige Forhold, er kørt frem mod Jærnbaneoverskæringen uden at tage tilbørligt Hensyn til, at han nærmede sig en saadan, og han findes derfor ved Uagtsomhed at have hidført Skaden, medens det ikke kan antages, at der foreligger nogen Medskyld fra de Sagsøgte, Privatbanen, eller deres Personales Side. I Henhold til det anførte maa Sagsøgte Tranberg være pligtig at tilsvare Sagsøgeren Erstatning, medens de Sagsøgte Privatbanen vil være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse fordeler det indsogte Erstatningsbeløb sig saaledes:

1 Udgifter ved Sygehusophold, til Læger m v	485 Kr 50 Øre
2 Udgifter ved det ovennævnte Rekreationsophold..	725 - 00 -
3 Mistet Arbejdsfortjeneste i 35 Uger	4050 - 00 -
4 Erstatning for Svie og Smerte	3000 - 00 -
5 Erstatning for Invaliditet	8000 - 00 -

Ialt 16 260 Kr 50 Øre

Medens der af Sagsøgte Tranberg ikke er fremsat Indsigelse mod det under 1 anførte Beløb, har han gjort gældende, at de øvrige Poster er for højt ansatte.

ad 2. Det fremgaar af Sagen, at Sagsøgeren har medtaget Hustru og 3 Børn i Alderen 9, 6 og 4 Aar under sit Rekreationsophold, og det indsogte Beløb angaar Udgifterne ved hele Familiens Rejse og Ophold. Der maa vel gives Sagsøgeren Medhold i, at det var nødvendigt for ham, at hans Hustru ledsagede ham for at yde ham Pleje, men under Hensyn til, at han i det omhandlede Tidsrum har sparet Familiens Underhold hjemme, findes dette Erstatningsbeløb at burde nedsættes til 500 Kr.

ad 3. Efter de om Sagsøgerens Indtægtsforhold foreliggende Oplysninger findes der under denne Post ikkun at burde tilkendes ham 2500 Kr.

ad 4—5. Efter hvad ovenfor er anført om de Sagsøgeren overgaaede Beskadigelser og deres Følger, findes Erstatningen for Svie og Smerte og Invaliditet under et at burde bestemmes til 6000 Kr.

Herefter vil Sagsøgte Tranberg være at tilpligte at betale Sagsøgeren ialt 9485 Kr 50 Øre tilligemed Renter deraf som paastaet.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte Tranberg at burde godtgøre Sagsøgeren 450 Kr, medens Sagsomkostningerne forsaavidt angaar den sagsøgte Privatbane vil være at ophæve.

For uden lovlig Grund at være udebleven fra den befalede Forligsprøve vil Sagsøgte Tranberg have at bøde 10 Kr til Statskassen.

O n s d a g d e n 7 D e c e m b e r .

Nr 133/1932. **Vald Cristensen, Auto-Gummi Lageret (Selv)**
m o d

Fisk Automobilgummi Aktieselskab (Gorrissen),

betræffende Betaling for leverede Varer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 18 Marts 1932: Sagsøgte, Vald Christensen, Auto Gummi Lageret, bør til Sagsøgerne, Fisk Automobilgummi A/S, betale 12 248 Kr 46 Øre med Renter 6 pCt p a fra den 1 Oktober 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 500 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter Dommens Afsigelse er der paa det Indstævnte tilkendte Beløb betalt 3577 Kroner 51 Øre.

For Højesteret paastaar Appellanten sig frifundet for Betaling af mere, medens Indstævnte paastaar sig tilkendt 12 584 Kroner 83 Øre, subsidiært 8670 Kroner 95 Øre, med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Indstævntes subsidiære Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Appellanten, Vald Christensen, Auto-Gummi Lageret bør til Indstævnte Fisk Automobilgummi, Aktieselskab, betale 8670 Kroner 95 Øre med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1931 til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Begyndelsen af 1931 traadte Sagsøgte, Vald Christensen, Auto Gummi Lageret, i Forretningsforbindelse med Sagsøgerne, Fisk Automobilgummi A/S. Sagsøgerne hævder, at der ved denne Lejlighed blev oprettet skriftlig Kontrakt, hvortil blev benyttet en af Sagsøgernes sædvanlige trykte Forhandler- og Konsignationskontrakter. Kontrakten har imidlertid ikke kunnet fremskaffes; efter Sagsøgerens Mening er den

bortkommen, men Sagsøgte bestrider, at han nogensinde har underskrevet Kontrakt som af Sagsøgerne paastaaet. Imidlertid er der mellem Parterne Enighed om, at der i Løbet af Sæsonen 1930—1931 blev udlagt et Konsignationslager hos Sagsøgte.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne sagsøgt Vald Christensen, Auto Gummi Lageret til Betaling af 16 230 Kr 13 Øre for leverede Auto-dæk og Slinger, hvortil kommer Renter 6 pCt p a fra Forfaldsdagen, den 1 Oktober 1931, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod Betaling af 3577 Kr 51 Øre. Han vil ikke bestride, at Sagsøgerne har det paastævnte Beløb tilgode, men gør gældende, at han har Modkrav for ialt 12 652 Kr 62 Øre. Dette Beløb, der svarer til Differencen mellem det paastævnte Beløb og det Beløb, Sagsøgte er villig til at betale, fordeler sig paa 3 Poster, en paa 4584 Kr 83 Øre, en paa 8000 Kr og en paa 67 Kr 79 Øre.

Denne sidste Post, stor 67 Kr 79 Øre, der hidrører fra et Annonce-mellemværende mellem Parterne, har Sagsøgerne under Domsforhandlingen indvilliget i at fradrage i det paastævnte Beløb.

Posten 4584 Kr 83 Øre er Bonus, som Sagsøgte hævder at have tilgode. Han gør nærmere gældende, at Sagsøgernes daværende Direktør Knud Hansen, da Forretningsforholdet begyndte, lovede ham 14 pCt Bonus af Omsætningen, og at det af ham forlangte Beløb svarer hertil.

Sagsøgerne bestrider, at Sagsøgte har Krav paa Bonus. Et saadant Krav vilde han efter den tidligere omhandlede Kontrakt, hvis Bestemmelser er autoriserede af Foreningen af Gummiimportører i Danmark, kun have, hvis han havde opfyldt Kontraktens Betingelser, herunder betalt forfaldne Beløb, men dette har Sagsøgte ikke gjort. Iøvrigt vilde Sagsøgte kun have Krav paa Bonus 12 pCt, idet Bonus paa 14 pCt, efter de for Medlemmerne af Foreningen af Gummiimportører i Danmark gældende Regler, kun beregnes ved Salg i fast Regning, hvorimod der gives 12 pCt til den Forhandler, der har Varer i Konsignation, selv om han ogsaa køber i fast Regning, og selv om han ikke fra Begyndelsen har haft Varer i Konsignation, idet Bonus opgøres pr Sæson. Sagsøgerne har da ogsaa i Oktober 1931 uimodsagt meddelt Sagsøgte, at Bonus for Sæsonen 1930—31 beregnet efter 12 pCt udgjorde 3913 Kr 88 Øre.

Noget nærmere Bevis for, paa hvilke Betingelser Sagsøgte har faaet Løfte om Bonus, er ikke ført; men da Sagsøgerne ikke har godtgjort, at Sagsøgte har forbrudt den Ret til Bonus, som de selv erkender er ham tilsagt, maa de, der i Oktober Maaned uden at tage noget Forbehold har meddelt Sagsøgte, at hans Bonus udgjorde 3913 Kr 88 Øre, være pligtige at finde sig i, at der godskrives Sagsøgte Bonus. Da det imidlertid er ubestridt, at Sagsøgerne, der er Medlem af Foreningen af Gummiimportører i Danmark efter denne Forenings Regler, kun skulde og maatte svare Sagsøgte 12 pCt, findes Sagsøgte, der ej heller ses at have protesteret mod Sagsøgernes Opgørelse, kun at være berettiget til det af Sagsøgerne udregnede Beløb, 3913 Kr 88 Øre.

Den anden ovenfor omtalte Post, stor 8000 Kr, er et Erstatningsbeløb, som Sagsøgte mener at have Krav paa, fordi Sagsøgerne ikke har opfyldt deres Leveringsforpligtelser. Sagsøgte henviser særlig til, at Sagsøgerne i et Brev af 30 Juni 1931 har udtalt, at der til Rest paa en tid-

ligere Ordre endnu henstod 283 Dæk og 179 Slangere, om hvilke Sagsøgerne skriver, at de vil fremsende dem til de den 30 Juni gældende Priser, saasnart de havde modtaget nye Leveringer fra Fabriken. Den 15 Juli har Sagsøgerne endvidere bekræftet en Ordre paa 250 Dæk og meddelt, at disse omgaaende var blevet bestilt hos Fabriken og vilde blive leveret til den nuværende lave Pris, dog med det Forbehold, at Ordren blev effektueret af Fabriken. Af disse Ordre er der imidlertid kun leveret nogle faa Dæk og Slangere. Sagsøgerne har, efter hvad Sagsøgte hævder, gentagne Gange lovet at levere, men det er ikke sket, formentlig fordi Sagsøgerne ikke har været leveringsdygtige. Efter Sagsøgernes Opgørelse vilde de beordrede Varer koste 18 740 Kr, men efter Oktober Prislisten kostede samme Varekvantum 29 640 Kr. Herved fremkommer, naar Rabat og Bonus fradrages, en Prisdifference for Sagsøgte paa 7300 Kr, hvortil kommer mistet Fortjeneste, saaledes at Sagsøgtes hele Tab i Virkeligheden bliver betydelig over de paastaaede 8000 Kr.

Sagsøgerne bestrider at have nogen Pligt til at betale Erstatning, Forholdet udviklede sig hurtig derhen, at Sagsøgerne havde stor Vanskelighed ved at faa Penge fra Sagsøgte. De havde tilsagt ham en Kredit oprindelig paa 15 000 Kr, og den 8 Juni forhøjede de Kreditten til 18 000 Kr, men Sagsøgte overtrak denne Kredit, og Sagsøgerne erklærede derfor en Gang for alle, at Sagsøgte kun kunde faa nye Varer, hvis han betalte kontant eller nedbragte sin Skyld under Kreditgrænsen. I Begyndelsen af Juli blev der endvidere aftalt en bestemt Afviklingsordning af Sagsøgtes Mellemværende, men Sagsøgte overholdt ikke Betalingsterminerne. Sagsøgerne bestrider, at de ikke skulde have været leveringsdygtige, og hævder, som ovenfor nævnt, at Sagsøgtes forskellige Forespørgsler om Levering altid er blevet besvaret derhen, at han enten maatte betale kontant eller bringe Skylden ned, og Sagsøgte har derefter ikke foretaget sig yderligere. Subsidiært har Sagsøgerne protesteret mod Størrelsen af det forlangte Erstatningsbeløb.

Sagsøgte hævder paa sin Side, at han har tilbudt kontant Betaling, men dog ikke faaet Varer leveret.

Sagsøgte har ikke bestridt, at han har overtrukket den ham tilsagte Kredit, og efter det foreliggende har Sagsøgerne haft god Føje til at indtage det Standpunkt, de gjorde. Under alle Omstændigheder burde Sagsøgte, hvis han mente, Sagsøgerne handlede ukontraktmæssigt, have optraadt med større Bestemthed, men i Stedet herfor har han, uden at indtage noget fast Standpunkt, holdt Sagen hen, og han kan derfor ikke nu — tilmed paa et saa løst Grundlag — gøre Krav paa Erstatningen.

I Henhold til foranstaaende vil der være at give Dom for de paastævnte 16 230 Kr 13 Øre, med Fradrag dels af 67 Kr 79 Øre, dels af 3913 Kr 88 Øre eller for 12 248 Kr 46 Øre med Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale med 500 Kr.

Fredag den 9 December.

Nr 146/1932. **Cykelhandler Johan Rasmussen**
 (Harboe efter Ordre),
 mod
 Enkefru Bertha Jensen (Fich),

betræffende Erstatning for Svampeskade.

Østre Landsrets Dom af 5 April 1932: Sagsøgte, Enkefru Bertha Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Cykelhandler Johan Rasmussen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale ham 5000 Kroner med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Cykelhandler Johan Rasmussen, til Indstævnte, Enkefru Bertha Jensen, med 200 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Harboe 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddel af 31 Marts 1931 solgte Enkefru Bertha Jensen Ejendommen Matr Nr 1 bm af Gentofte By og Sogn, Skovvej Nr 12, som hun havde beboet i ca 16 Aar, til Cykelhandler Johan Rasmussen for en Købesum af 24750 Kr. Den 1 Maj s A tiltraadte Køberen Ejendommen. I September s A bemærkede han i Vaskekælderen nogle Pletter

m v, der kunde tyde paa Tilstedeværelse af Svamp. Efter hans Anmodning foretog Teknologisk Institut, Fællesrepræsentationens Haandværkerkonsultation den 22 s M ved sin Konsulent, Snedkermester Th Topp en Undersøgelse af Ejendommen, som derved ifølge Skrivelse af 26 s M fra Institutet viste sig befængt med Svamp i vid Udstrækning.

Under nærværende Sag har Cykelhandler J Rasmussen dels paa-staaet Enkefru B Jensen tilpligtet at betale ham 6707 Kr 41 Øre, subsidiært et ved Rettens Skøn fastsat Beløb, med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 27 November 1931, som Erstatning for anslaaede Udgifter ved Afhjælpning af den ved Svampeangrebet forvoldte Skade og andre i Forbindelse dermed staaende Udgifter m v, dels paa-staaet Købesummen for Ejendommen nedsat med et ved Rettens Skøn fastsat Beløb, ikke over 3000 Kr. Sagsøgte har paa-staaet sig frifundet.

Om Svampeangrebet meddelte Teknologisk Institut i den ovennævnte Skrivelse af 26 September 1931 følgende Oplysninger, hvis Rigtighed Snedkermester Th Topp som Vidne har bekræftet:

»Ejendommen er en 1-etages Villa — — — med en Lejlighed i Tagetagen. Under Ejendommen var der en Brugskælder under Køkkenet og Trappen; under den øvrige Del af Huset var der lave, utilgængelige Jordkældre.

Køkkengulvet var for forholdsvis kort Tid siden fornyet, grundet paa et Svampeangreb, der sikkert var foraarsaget af Fugtighed, der var fremkommet ved, at Køkkendøren — der gik lige ud til det frie — lukkede indefter i Huset, ligesom Dørtrinnet var i Plan med Trappens øverste Trin, saaledes at Regnvandet og anden Fugtighed har haft let ved at skaffe sig Adgang ind under og over Køkkengulvet. Denne Fejl blev ikke rettet ved sidste Reparation, ligesom Reparationen kun har udstrakt sig til selve Køkkengulvet.

Resultatet heraf er blevet, at der nu igen er et kraftigt og meget livskraftigt Svampeangreb af den ægte Hussvamp i det nye Køkkengulv, og at dette har bredt sig ind under Entregulvet. W C-Gulvet, der sidste Gang ogsaa blev fornyet, er repareret paa den Maade, at man har fyldt Jordkælderen op med Jord og herovenpaa støbt et Betongulv.

Da man brød Hul i Vaskekælderens Skillerum ind under Entreen, viste det sig, at Underliggerne og Indskudsbrædderne var saa møre, at de kunde pilles i Stykker med Fingrene. Her var tydelige Spor af, at Hussvampen paa et tidligere Tidspunkt havde været i Lag med saavel Tømmeret som Indskudsbrædderne — — —

Da man brød Hul fra Husholdningskælderen ind under Spisestuegulvet, saa man, at Tømmeret ligeledes her var stærkt medtaget og gennemmørnet og — særlig mod Syd — belagt med Svampevæv, der stammede fra den gule Tømmersvamp. Indskudsbrædder og Tømmer var her saa gennemmørnede, at Brædderne over en meget stor Del af Loftet var faldet ned.

Derfra blev der brudt Hul ind under Dagligstuen, hvor Ødelæggelsen var endnu værre, og hvor Tømmeret henne omkring Karnapen var meget kraftigt belagt med Svampevæv af den gule Tømmersvamp — — —

Endelig blev der brudt Hul ind under Soveværelset, hvor Ødelæggelsen var endnu mere fremskreden. Overalt var Indskudsbrædderne faldet ned, og levende Svampevæv fandtes rundt omkring paa Tømmer og Brædder. Ovenpaa Gulvene var der intet at se, og disse var stive og faste at gaa paa, fordi Tømmeret nede i Kælderen — — — hvilede paa murede Piller — — —

Skaden har, som ovenfor nævnt, sit Udspring ved Køkkendøren, og Svampen har levet under særledes gode Forhold, dels fordi de lave Jordkældre ikke var gjort tilgængelige, og dels fordi der ingen System var i Ventileringen under Gulvene.«

Som Skønsmand, udmeldte af Retten, har Murermester H Nissen og mag sc O Rostrup efter Besigtigelse af Ejendommen bl a udtalt, at Svampens Udbredelse og Tilstedeværelse af store Frugtlegemer viser, at den har været til Stede i Aar og Dag, muligvis i mange Aar.

Under Henvisning til det saaledes foreliggende har Sagsøgeren hævdedet at have Krav paa den paastaaede Erstatning og Nedsættelse af Købesummen, idet han i første Række har anført, at Sagsøgte, da han den 22 Marts 1931 besigtigede Ejendommen, fremsatte Udtalelser, der indeholdt en Garanti imod Tilstedeværelse af Svamp. Men videre har han hævdet, at bortset derfra maa hendes Ansvar følge af, at i hvert Fald, da den foran omhandlede af Tømmermester Chr Schneider i Foraaret 1930 foretagne Istandsættelse af Køkkengulvet fandt Sted, var det kendeligt, at Huset var befængt med Svamp, og at det maa blive til Skade for Sagsøgte, om hun desuagtet ikke allerede da, men først efter Handlens Afslutning, blev vidende om Svampeangrebet, saaledes at heller ikke Sagsøgeren rettidigt kunde blive bekendt dermed.

Heroverfor har Sagsøgte benægtet saavel at have fremsat nogen Udtalelse, der kunde forstaas som Tilsagn om, at Huset var svampefrit, som at Svampeangrebet før Salget havde udviklet sig saaledes, at hun burde have været bekendt dermed.

Under Sagen har Parterne afgivet Forklaring. Vidneforklaring er afgivet bl a af Mægler A Frandsen, Cyklehandler H P Sander, Sagsøgerens Hustru, Købmand H O Jensen, Entreprenør C E Petersen og Tømmermester Chr Schneider. Ved det saaledes fremkomne maa følgende anses for oplyst:

I Foraaret 1930 blev Schneider af Sagsøgte, der havde bemærket Lugt af Fugtighed i Køkkenet og mente, at den hidrørte fra Vandspild fra Vasken og deraf følgende Forraadnelse af Træværk, anmodet om at reparere Gulvet under Køkkenbordet. Efter at have paabegyndt Arbejdet udtalte Schneider til Sagsøgte, at det rimeligvis var Svamp, saa at hele Gulvet maatte tages op. Hun svarede, at han skulde gøre, som han fandt rigtigt. Efter at imidlertid Gulvet var brudt op, nærede Schneider Betænelighed ved at antage, at det var »rigtig Svamp« i Træværket, og lod overfor hende en Bemærkning falde derom, efter hans Forklaring lydende saaledes: »Det kunde tænke sig, at det kun er almindelig Hussvamp«, hvormed han forstaar »Raaddenskab i gammelt Træ«; efter hendes Forklaring lød hans Ord saaledes, at det kun var »Pilraadenskab, der stammede fra Vasken«. »For alle Tilfældes Skyld« indsmurte han, der ikke har særlig Indsigt med Hensyn til Hussvamp, En-

derne af de nye Bjælker med Cuprinol, et Stof, der efter det oplyste ikke alene anvendes til Beskyttelse mod Svamp, men ogsaa mod Raaddenskab.

Sagsøgeren og hans Hustru har forklaret, at han, da de den 22 Marts 1931 besaa Huset, ytrede, at der vel ikke var Svamp i dette, og at Sagsøgte svarede, at der saamænd var saa tørt allevegne. Sagsøgte har nægtet at have nogen Erindring om, at der var Tale om Svamp. Om Køkkengulvets Omlægning gav hun, efter hvad Parterne overensstemmende har forklaret, den Besked, at den havde fundet Sted, fordi der havde været Raaddenskab, stammende fra Vasken. Det er endelig oplyst, at der, da Vaskekælderens samme Dag blev beset, var Tale om nogle forefundne Spor af Fugtighed, og at Sagsøgte erklærede, at de hidrørte fra, at hun nylig havde haft Storvask.

Efter alt saaledes foreliggende kan det hverken antages, at Sagsøgte overfor Sagsøgeren har paataget sig nogen Garanti for, at Huset var svampefrit, eller at hun, da hun solgte det, har haft nogen Viden eller Formodning om, at det var befængt med Svamp. Selv om man dernæst — i Tilslutning til Udtalelser, som Skønsmændene har fremsat desangaaende — vilde formene, at det, da Køkkengulvet blev brudt op i Foråret 1930, burde være blevet erkendt af den paagældende Haandværker og af ham bragt til Sagsøgtes Kundskab, at Huset var Genstand for et Svampeangreb, og at dette kun kunde afhjælpes ved videregaaende Foranstaltninger end dem, der blev iværksat, findes der ikke derpaa at kunne begrundes noget Ansvar for Sagsøgte. Afgørende i saa Henseende maa det blive, at hun efter Haandværkerens Udtalelser til hende ikke kan antages at have haft nogen Grund til at tro, at der var Svamp i Huset, og derfor heller ikke til at lade træffe andre Forholdsregler end dem, der efter hans Raad blev truffet.

Sagsøgte vil herefter være at frijinde. Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilpligtes at godtgøre hende med 400 Kr.

Nr 196/1932. Skibsmægler V Aaberg (Selv)

mod

Aaberg & Nissen i Likvidation (O Petersen),

betræffende Appellantens Tilsvare efter en Likvidationsopgørelse.

Østre Landsrets Dom af 1 Februar 1932: Sagsøgte, Kaptajn V Aaberg, bør til Sagsøgeren, Firmaet »Aaberg & Nissen« i Likvidation, betale det paastævnte Beløb 50 715 Kr 38 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 15 August 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 1000 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afgørelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Da Appellanten uden rimelig Grund har indanket Sagen for Højesteret, vil han være at anse med en Bøde til Statskassen af 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skibsmægler V Aaberg, til Indstævnte, Firmaet Aaberg & Nissen i Likvidation, med 800 Kroner. Til Statskassen bøder Appellanten 200 Kroner.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 2 Marts 1920 købte Kaptajn Johs Poulsen af Skibsreder E Nissen dennes Andel i Firmaet »Aaberg & Nissen«, Korsør, for 50 000 Kr, og den 7 April s A oprettedes en Interessentskabskontrakt mellem Poulsen og den anden Indehaver af Firmaet, Kaptajn V Aaberg. I dens § 2 hedder det: »Enhver af os anses som havende indskudt Halvdelen af Forretningskapitalen; vi er derfor ligeberettigede Indehavere af Firmaet« og i § 6: »— — — Iøvrigt staar det Interessenterne frit for at hæve den ham tilkommende Halvdel af det tilstedeværende Udbytte eller lade en Del deraf blive indestaaende imod 5 pCt aarlig Rente, andre Indskud kan derimod kun finde Sted efter Overenskomst.« Ved Regnskabsafslutningen pr 31 December 1919 stod hver af de gamle Interessenter godskrevet for et Kapitalindskud af ca 45 000 Kr, og Poulsen overtog Nissens Andel og blev godskrevet samme Beløb; kort efter Indtrædelsen manglede Firmaet Penge, og Poulsen indskød da yderligere, efter Aftale med Aaberg, 33 000 Kr. Hver af Interessenterne kunde hæve maanedsviis 800 Kr, i 1928 nedsat til 400 Kr. I Aaret 1920 gav Forretningen Overskud, men i alle de følgende Aar var der Underskud; herved og ved store Uddrag forandredes Aabergs Kapitalindskud allerede pr 31 December 1922 til et Underskud paa ca 2800 Kr.

Forholdet mellem Interessenterne blev efterhaanden daarligere; i 1928 paatænkte Aaberg at træde ud og danne en selvstændig Forretning, men Parterne enedes dog om at fortsætte Forretningen, i hvilken Anledning Kontrakten fik en Tillægspaategning af 18 April 1928. Forholdet blev imidlertid ikke bedre, og i Begyndelsen af 1930 foranledigede Parterne nedsat en Voldgiftsret, der ved en Kendelse af 15 September 1930 bestemte, at Interessentskabet paa Grund af dets Insolvens skulde opløses.

Firmaet traadte derefter i Likvidation, der efter Aftale foretoges af Poulsen; til Grund lagdes en af statsautoriseret Revisor Buhl pr 15 September 1930 udarbejdet Status; Likvidationen afsluttedes af en Opgørelse pr 15 August 1931, hvorefter Aaberg skyldte 49 715 Kr 38 Øre.

Aaberg, der ikke anerkendte Opgørelsen pr 15 September 1930, ønskede at lade den underkaste en Revision ved Indehaveren af et konkurrerende Firma, i hvis Tjeneste han straks efter Voldgiftskendelsen var traadt; og efter nogen Modstand gik Poulsen ind paa at stille Firmaets Bøger m m til hans Disposition, men Aaberg har ikke benyttet sig af Adgangen til at lade foretage nogen Revision.

Under denne ved Retten for Korsør Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Firmaet »Aaberg & Nissen« i Likvidation, Korsør, paastaet Sagsøgte, Kaptajn V Aaberg, sammesteds, dømt til at betale dels fornævnte Beløb 49 715 Kr 38 Øre
dels et Beløb af 1 000 - 00 -
som Sagsøgte har oppebaaret for Bjærgning af et svensk Skib »Ask«, ialt 50 715 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Likvidationens Afslutning, den 15 August 1931.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte herfor gøres gældende: 1) dels at de tidligere Aars Opgørelser er ukorrekt affattede af Poulsen, 2) dels at Interessentskabet fra det Øjeblik, da Sagsøgte ingen Kapital havde indestaaende i Forretningen, d: 1 Januar 1923, er ophørt at eksistere, saaledes at Sagsøgte fra dette Tidspunkt at regne kun kunde anses som Funktionær i Forretningen med fast Gage, 3) dels endelig, at Poulsen, der er Forretningens eneste Kreditor, under Voldgiftssagen har givet Afkald paa ethvert Tilgodehavende.

I førstnævnte Henseende har Sagsøgte fremsat forskellige Indsigelser mod Regnskaberne, saaledes navnlig, at Poulsen har været uberettiget til uden hans Samtykke, der ikke er givet, at gøre nye Indskud i Forretningen, og at Poulsen har været uberettiget til at beregne Renter af de forskellige Kapitalindskud, hvilket ikke har været brugt før hans Indtræden i Firmaet.

For Landsretten har begge Parter afgivet Partsforklaring. Der maa efter disse gaas ud fra, at Poulsen mange Gange, naar Forretningen manglede Penge, har spurgt Sagsøgte, om han havde Penge, hvilket denne stadig har benægtet, hvorefter Poulsen har skaffet de fornødne Midler, hvilket Sagsøgte maatte være klar over. Men da det er in confesso, at Sagsøgte hvert Aar har modtaget et Eksemplar af Regnskabet, hvoraf fremgik, at Poulsen havde gjort Indskud, og at han havde beregnet Renter, uden nogensinde at fremsætte Indsigelse mod disse Regnskaber, kan han ikke nu høres med disse Indsigelser mod Regnskaberne.

Med Hensyn til den anden Indsigelse bemærkes, at Sagsøgte muligvis tidligere kunde have forlangt Interessentskabet hævet paa Grund af Insolvens; men da han aldrig før Voldgiftssagen, har fremsat Paastand paa Opløsning — tværtimod er han i 1928 udtrykkelig indgaaet paa Fortsættelsen — maa han tage Konsekvenserne af stadig at staa som Interessent.

Hvad endelig angaar det tredie Punkt, er det oplyst, at Poulsen under Voldgiftssagen, efter at Disputen var optaget til Opmandens Kendelse, til denne har fremsendt saalydende Erklæring: »Underskrevne Kaptajn J Poulsen, Korsør, erklærer herved, at jeg nedskriver mit Tilgodehavende i Interessentskabet Aaberg & Nissen, Korsør, med et saadant Beløb, der maatte vise sig tilstrækkeligt til, at Interessentskabet derved bliver solvent.« Sagsøgte protesterede mod, at der toges noget Hensyn til denne Erklæring, og fik Medhold heri ved Voldgiftskendelsen. Poulsen har forklaret, at han fremsendte den ommeldte Skrivelse til Opmanden som Led i en under Voldgiftssagen fremsat Paastand, idet Interessentskabet derved skulde gøres solvent; men da Sagsøgte protesterede mod, at der toges Hensyn til Skrivelsen, er det i denne indeholdte Tilbud af sig selv bortfaldet.

Da der maa gives ham Medhold heri, vil intet Hensyn kunne tages til denne Erklæring.

Angaaende Bjærgelønnen for »Ask« har Sagsøgte hævdet, at denne Bjærgeløn tilkommer ham personlig og maa være Firmaet uvedkommende.

Naar henses til, at Sagsøgte har ladet en anden Bjærgeløn (for Skibet »Inga«), der var fortjent under samme Omstændigheder, indgaa i Forretningens Kasse, og navnlig, at han har ladet Forretningen afholde Udgifter i Anledning af Bjærgelønnens Fastsættelse, findes det at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at denne Bjærgeløn tilkommer Firmaet.

Der vil saaledes i det hele være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale med 1000 Kr.

Mandag den 12 December.

Nr 135/1932. Firmaet **A J Kjærsgaards Trævarefabrik**
(H Jacobsen)

m o d

Nørlund Savværk ved Godsejer **G A Hornemann** (Meyer),

betræffende Betaling for et Parti Bøgeplanker.

Vestre Landsrets Dom af 21 April 1932: De Sagsøgte, Firmaet A J Kjærsgaards Trævarefabrik, Aalborg, bør til Sagsøgerne, Nørlund Savværk ved Godsejer G A Hornemann, Nørlund, betale 1298 Kr 10 Øre med Renter 6 pCt p a fra den 14 September 1931, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne 100 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet A J Kjærsgaards Trævarefabrik, til Indstævnte, Nørlund Savværk ved Godsejer G A Hornemann, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en Slutteddel af 30 Januar 1931 købte de Sagsøgte, Firmaet A J Kjærsgaards Trævarefabrik, Aalborg, af Sagsøgerne, Nørlund Savværk ved Godsejer G A Hornemann, Nørlund, et Parti Bøgeplanker beliggende i 5 Skure paa Savværkets Plads for en Pris af 1 Kr 65 Øre pr kbf franco leveret i hele Læs indenfor et Omraade af 50 km fra Savværket. Sluttedlen indeholder derhos bl a følgende Bestemmelser:

»Kvalitet« som allerede besigtiget og godkendt paa Pladsen. Planker med synligt Raad frasorteres. Træ med store Knaster og Raad, som ikke er egnet til Gavntræ, skal framaales.

Levering: Partiet aftages successivt i Løbet af 5 Maaneder d v s inden 1 Juli d A. — — —

Betaling: Netto Kontant pr 3 Mdr. — — —«

Indehaveren af det sagsøgte Firma, A J Kjærsgaard havde besigtiget det omhandlede Parti forinden Handlens Afslutning, dog uden at de enkelte Planker blev udtaget af Stablerne. De Sagsøgte modtog derefter henholdsvis ved Faktura af 23 Marts 1931 39 Stk Planker til en Pris af 148 Kr 27 Øre og ved Faktura af 18 Juni s A 23 Stk Planker til en Pris af 161 Kr 20 Øre. Ved Leveringerne havde Sagsøgerne ved deres Prokurist foretaget Frasortering og Framaaling i Henhold til Sluttedlen, men da nogle af de leverede Planker desuagtet efter de Sagsøgtes Formening ikke var kontraktmæssige, reklamerede de overfor Sagsøgerne, som saa lod deres Skovrider Juncher foretage en Undersøgelse af Plankerne med det Resultat, at han udskød 13 Stk, som Sagsøgerne derefter tilbød at tilbagetage og godskrive de Sagsøgte. Disse var imidlertid ikke tilfredse hermed, og da Sagsøgerne, der gentagne Gange havde opfordret de Sagsøgte til at aftage Restpartiet inden den i Sluttedlen fastsatte Frist, den 1. Juli 1931, den 31. Juli leverede de

Sagsøgte et nyt Parti Planker, med Hensyn til hvilke Skovridner Juncher havde foretaget Frasortering og Framaaling, fordrede de Sagsøgte Adgang til, forinden Modtagelsen, selv at frasortere de Planker, som de ikke ønskede at modtage, og da denne Fordring blev afslaaet, nægtede de at modtage Partiet, som Sagsøgerne derefter maatte transportere tilbage til Savværket. I en Skrivelse af s D tilskrev Sagsøgerne de Sagsøgte bl a saaledes:

»Restpartiet staar som hidtil til Disposition og skulde det ikke være aftaget inden 1 Oktober d A vil vi tage retslige Skridt til Inddrivelse af det da forfaldne Beløb under Slutsedlen d v s for hele Partiet, hvis De da ikke forinden har afviklet de allerede leverede Partier«.

De Sagsøgte annullerede derefter ved en Skrivelse af 17 August 1931 den indgaaede Handel, mod hvilken Annulations Berettigelse Sagsøgerne protesterede i en Skrivelse af 18 s M, idet de samtidigt paany meddelte, at Restpartiet henlaa ved Savværket til de Sagsøgtes Disposition.

Under Anbringende af, at de Sagsøgte har været uberettigede til at annullere Kontrakten, og at den sidste Del af Partiet, saafremt dette var blevet aftaget overensstemmende med Slutsedlen, vilde være forfalden til Betaling senest den 1 Oktober 1931, har Sagsøgerne, der har ladet foretage en Frasortering med Hensyn til hele Restpartiet, paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at betale 1753 Kr 75 Øre tillige med Renter 6 pCt p a fra den 14 September 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgerne opgør nærmere deres Krav saaledes:

Restpartiet 835,17 kbf à 1 Kr 65 Øre	1378 Kr 03 Øre
Leveret i Marts og Juni 1931.....	309 Kr 47 Øre
hvorfra gaar for 13 Planker	64 — 89 —
	<hr/>
	244 — 58 —
for Kørsel af det den 31 Juli 1931 afviste Parti	20 — 00 —
Ekstraordinær Arbejdsløn vedrørende Frasortering med Hensyn til Restpartiet	111 — 14 —
	<hr/>
	Ialt 1753 Kr 75 Øre

Subsidiært har Sagsøgerne paastaaet sig tilkendt 1342 Kr 33 Øre, mere subsidiært 1211 Kr 19 Øre — ligeledes med Renter som foran anført.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod Betaling af 177 Kr 67 Øre, idet de til Støtte herfor har gjort gældende, at 22 Stk af de leverede 62 Planker var ukontraktmæssige, hvorhos de særlig har henvist til, at Plankerne ikke, som af dem ved Købet forudsat var anvendelige som Gavntræ til Karetmagerbrug, hvorfor de, da Sagsøgerne ikke paa behørig Maade berigtigede Manglerne, har været berettigede til at annullere den indgaaede Handel og kun kan være pligtige at præstere Betaling for de leverede Partier: 309 Kr 47 Øre med Fradrag af Prisen for 22 ukontraktmæssige Planker: 131 Kr 80 Øre.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at de Sagsøgte i 1930 af et større Parti Planker, hvortil ogsaa de nu købte hørte, har købt og modtaget Planker for ialt 1828 Kr 86 Øre, beregnet efter Priser fra

1 Kr 40 Øre til 2 Kr pr kbf, og at de ingen Indsigelse har fremsat mod disse Plankers Kvalitet.

Endvidere er det oplyst d e l s, at en stor Del af de Planker, som Sagsøgerne har sorteret fra det til de Sagsøgte Disposition holdte Parti er blevet afhændet for en Pris af 1 Kr 25 Øre pr kbf til et Firma, der har anvendt disse Planker som Gavntræ, derunder til Karetmagerbrug. d e l s at den i Slutsedlen fastsatte Pris af 1 Kr 65 Øre var forholdsvis lav, idet den alm Pris paa prima Bøgeplanker — ifølge en Erklæring fra Dansk Skovforening — den 30 Januar 1931 var 72 à 80 Kr pr m³ eller 2 Kr 22 Øre à 2 Kr 47 Øre pr kbf leveret af Værk. Det maa da ogsaa efter Proceduren antages, at de Sagsøgte ved Handlens Indgaaelse var indforstaaet med, at de købte Planker var af secunda Kvalitet.

Fornævnte Skovrider Juncher har som Vidne bl a forklaret, at de af ham frasorterede 13 Planker havde mindre Partier med Raad, og at det ikke frasorterede Træ var anvendeligt som Gavntræ, hvilket iøvrigt ogsaa var Tilfældet for store Dele af de frasorterede Planker.

De Sagsøgte har under Sagen foranlediget afholdt en Skønsforretning af to retsligt udmeldte Mænd, Godsejer C C Branth og Karetmager N P Hansen.

Disse Skøns mænd har d e l s undersøgt den ikke videresolgte Del, ca 30 Planker, af de til de Sagsøgte leverede Partier, d e l s hos Sagsøgerne udtaget og som Stikprøve nærmere undersøgt ca 60 Stk af det fornævnte af Sagsøgerne frasorterede Restparti paa 835,17 kbf, bestaaende af 394 Planker. Medens Skøns mændene er enige i, at intet af de paagældende Partier kan betegnes som en prima Vare, er de iøvrigt kommet til noget forskellige Resultater. Hvad særligt angaar Resten af de leverede Partier har Skøns mændene, udover de af Skovrider Juncher frasorterede 13 Planker, fundet at der med Hensyn til 9 andre Planker er nogle Mangler, om hvis Beskaffenhed de dog ikke er enige, ligesom det ikke af Skønsforretningen klart fremgaar, hvorvidt disse Planker er af en saadan Beskaffenhed, at de efter Slutsedlen bør frasorteres eller der blot kan blive Spørgsmaal om en Framaalning af en vis Del af Plankerne. Karetmager Hansen har særlig erklæret, at efter hans Formening var ca 75 pCt af de leverede Planker angrebet af Raad der gaar mindst $\frac{1}{4}$ ned i Plankerne paa de angrebne Steder, at Plankerne er forringet betydeligt i Værdi, og at ca 50 pCt af dem er uegnet til Gavntræ, hvorimod Godsejer Branth som sin Formening har udtalt, at ca 50 pCt af Plankerne pletvis var angrebet af ret overfladisk Raad, som vel forringer Træets Værdi, men dog ikke »i overvejende Grad«, hvorhos han har skønnet, at der »højest vil fragaa 25 pCt som ikke egner sig til Gavntræ.« Medens Branth endvidere har erklæret, at de af ham angivne Procenter ogsaa »saa nogenlunde« vil passe med Hensyn til det større ved Sagsøgernes Savværk beroende Parti, har Hansen udtalt, at de til de Sagsøgte leverede Planker er »betydeligt ringere« end det foranførte større Parti.

Naar nu henses til, at de Sagsøgte har købt de i Sagen omhandlede Planker, der efter det foreliggende har udgjort et bestemt afsondret Parti, efter forudgaaende Besigtigelse, findes de — der ikke mod Sagsøgernes Benægtelse har godtgjort, at der med Hensyn til Plankernes

Kvalitet eller Anvendelighed stilledes andre Betingelser end de i Sluttedlen fastsatte — ikke paa Grundlag af de ved de to stedfundne forholdsviis smaa, Leveringer forefundne Mangler, at have været berettigede til at hæve den indgaaede Handel. Herved bemærkes, at der ikke ved den fornævnte Skønsforretning eller paa anden Maade er tilvejebragt tilstrækkeligt Bevis for, at de Sagsøgte med Hensyn til de leverede Planker, af hvilke de har videresolgt over Halvdelen, har Krav paa yderligere Frasortering og Godskrivning end den, Sagsøgerne har foretaget i Henhold til Skovrider Junchers Undersøgelse af Plankerne, da Raad efter Sluttedlens Indhold ikke ubetinget giver de Sagsøgte Krav paa, at vedkommende Planke frasorteres, idet de efter Omstændighederne maa nøjes med, at den angrebne Del af Planken framaales.

De Sagsøgte maa herefter være pligtige at aftage ogsaa det til deres Disposition stillede Restparti af 835,17 kbf og betale den herfor aftalte Pris af 1378 Kr 03 Øre, dog saaledes at der i denne vil være at fradrage det til den ukontraktmæssige Del af Partiet svarende Beløb. I saa Henseende vil den foretagne Skønsforretning være at lægge til Grund, og Beløbet vil følgelig være at nedsætte med de 25 pCt, hvorom der maa antages at være Enighed mellem Skønsmændene, eller med 344 Kr 51 Øre. De Sagsøgte vil herefter have at betale for Restpartiet 1033 Kr 52 Øre, hvortil kommer for de leverede Partier 244 Kr 58 Øre samt for Kørsel af det den 31 Juli 1931 afviste Parti 20 Kr., idet de Sagsøgte ikke skønnes at have været berettigede til den skete Afvisning. Derimod findes Sagsøgerne, der maa antages at have haft Pligt til at lade foretage fornøden Frasortering i Henhold til Sluttedlens Bestemmelser, ikke at have Krav paa Godtgørelse af de af dem i saa Henseende afholdte Udgifter, selv om disse derved, at Frasortering med Hensyn til hele Restpartiet er sket under eet, maatte have været noget større end Tilfældet vilde have været, hvis de Sagsøgte havde aftaget Plankerne successivt i mindre Partier. Efter det anførte vil de Sagsøgte have at betale til Sagsøgerne 1298 Kr 10 Øre tillige med Renter som af Sagsøgerne paastaet. Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte delvist at burde godtgøre Sagsøgerne med 100 Kr.

T i r s d a g d e n 1 3 D e c e m b e r .

Nr 260/1932. Fabrikant **N P Clausen** (Selv)

 m o d

 Fabrikant **M Lauritzen** (Ingen),

 betræffende Betaling af en Konventionalbøde.

Østre Landsrets Dom af 8 September 1932: Sagsøgte N P Clausen bør til Sagsøgeren Fabrikant M Lauritzen betale 2000 Kr med

Renter 5 pCt aarlig fra den 23 Maj 1932, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 200 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Interessentskabskontrakt af 3 Januar 1925 drev Fabrikkerne M Lauritzen og N P Clausen Forretning i Vejle under Firma N P Clausen & Co, indtil Interessentskabet blev hævet ved Overenskomst af 6 Juni 1928, hvorefter N P Clausen udtraadte, medens M Lauritzen fortsatte Firmaet under samme Betegnelse og overtog samtlige Firmaets Aktiver og Passiver. N P Clausen fik som Vederlag for Overdragelsen 10 000 Kr dels kontant dels i Varer. I Overenskomstens § 3 forpligtede N P Clausen sig bl a til ikke vest for Store Bælt at drive Virksomhed, der konkurrerer med den af Parterne hidtil i Forening drevne Virksomhed; han havde derimod Ret til øst for Store Bælt at drive samme Virksomhed som tidligere af N P Clausen & Co i Vejle drevet, dog med Forpligtelse til ikke at sælge Varer af samme Art som N P Clausen & Co's vest for Store Bælt og til at sørge for, at ingen af de Varer af samme Art, som han solgte, gennem Mellemandlere videregiktes vest for Store Bælt. En lignende Forpligtelse paatog Lauritzen sig overfor Clausen med Hensyn til Distriktet øst for Store Bælt. I Overenskomstens § 3 er endvidere bestemt, at Misligholdelse af disse Forpligtelser medfører, at den Vedkommende ifalder en Konventionalbod, stor 2000 Kr, uden at det skal bevises, at Tab er lidt, og uanset om Vedkommende har tilstræbt Misligholdelsen, eller om Salget af Varerne er sket uden hans Villie.

Idet Fabrikant Lauritzen nu hævder, at N P Clausen i mange Tilfælde har overtraadt sine Forpligtelser efter Overenskomsten, paastaar han Clausen dømt til Betaling af Konventionalboden 2000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 23 Maj 1932. Til nærmere Støtte for sin Paastand har han anført, at han allerede tidligere har faaet konstateret, at der solgtes Varer fra Clausen vest for Storebælt, at han har klaget herover til Clausen saavel mundtlig som skriftlig, bl a i Februar 1931, men at det ikke har hjulpet, idet han i Foraaret og Sommeren 1932 har faaet Klager fra forskellige af sine Kunder i Fredericia, Aalborg, Aabenraa, Jelling og Kolding over, at der dér solgtes Varer fra N P Clausen i København.

Sagsøgte paastar sig frifundet.

Han vil ikke bestride, at der er solgt Varer af den omhandlede Art, fabrikerede af ham, vest for Storebælt, men han hævder, at han ikke selv har solgt Varer udenfor sit Distrikt og ejheller har handlet med Firmaer, som han kunde mistænke for at ville sælge Varerne vest for Store Bælt. Hvis han ogsaa skal staa til Ansvar for, at hans Kunder uden hans Vidende sælger de hos ham købte Varer vest for Store Bælt, vil det være fuldstændig umuligt for ham at drive sin Virksomhed, og han mener derfor, at han ikke kan være bundet ved Overenskomstens Bestemmelser paa dette Punkt.

Da Sagsøgte har erkendt, at han ikke, efter at Sagsøgeren i Februar 1931 havde beklaget sig til ham, har foretaget sig nogetsomhelst Skridt overfor sine Kunder for at forhindre dem fra at sælge de hos ham købte Varer af hernævnte Art vest for Store Bælt, f Eks ved at lægge en dertil sigtende Klausul paa sine Varer, da den ommeldte i Overenskomsten paalagte Forpligtelse under de foreliggende Omstændigheder ikke kan siges at gaa videre end paakrævet for at værne Sagsøgeren mod Konkurrence fra Sagsøgtes Side eller utilbørligt at indskrænke hans Adgang til Erhverv, samt da Forpligtelsen efter Sagens Oplysninger maa antages at være overtraadt i et ikke ringe Omfang, vil Sagsøgte i Overensstemmelse med Overenskomsten og Sagsøgerens Paastand være at dømme til at betale Sagsøgeren 2000 Kr med Renter som paastaaet, hvorhos han findes at burde godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Nr 171/1932. **Kolding Købstadkommune (Bruun)**

mod

Vonsild Sognekommune (Allerup),

betræffende Spørgsmaalet om den indstævnte Kommunes Ret til et til den appellerende Kommune indbetalt Skattebeløb.

Vestre Landsrets Dom af 30 April 1932: De Sagsøgte, Kolding Købstadkommune, bør til Sagsøgerne, Vonsild Sognekommune, betale 3034 Kr 78 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 8 Oktober 1931, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Kolding Købstadskommune til Indstævnte Vonsild Sognekommune med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at fhv Skibskaptajn L J Bager den 8 April 1930 var afgaaet ved Døden, blev det ved en af Landsoverskatteraadet foretaget Undersøgelse konstateret, at Bager, der ved sin Død havde Bopæl i en i Henhold til kgl Resolution af 18 Januar 1930 fra 1 April s A under Kolding Købstad indlemmet Del af Vonsild Sognekommune, i en Aarrække havde betalt for lidt i Skat, og paa Foranledning af Landsoverskatteraadet meddelte derpaa Sagsøgerne, Vonsild Sognekommune, i Skrivelse af 20 Marts 1931, at deres Krav paa Bagers Dødsbo angaaende for lidt betalt Kommuneskat m v i Skatteaarene fra og med 1920—21 til og med 1929—30 udgjorde 2834 Kr 71 Øre. Boet indbetalte imidlertid den 15 Juni 1931 til de Sagsøgte, Kolding Købstad Kommune, hvori Bager — som det fremgaar af foranstaaende — ved sin Død havde Ophold, 3034 Kr 78 Øre som Efterbetaling af Kommuneskat m v, idet de Sagsøgte havde ansat det i saa Henseende skyldige Beløb 200 Kr 07 Øre højere end Sagsøgerne. Idet Sagsøgerne har anbragt, at de nævnte 3034 Kr 78 Øre rettelig tilkommer dem, og da de Sagsøgte har vægret sig ved at udbetale dem Beløbet, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale dem Beløbet med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Juni 1931, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, subsidiært mod Betaling af Halvdelen af Beløbet eller 1517 Kr 39 Øre tiligemed Renter heraf 5 Ct p a fra Stævningens Dato, den 8 Oktober 1931, indtil Betaling sker, hvorimod de Sagsøgte ingen særskilt Indsigelse har fremsat mod, at de foranførte 200 Kr 07 Øre betragtes som en Del af den Sum, Sagsøgerne eventuelt har Krav paa.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte gjort gældende, at Beløbet, der er kommet til Indbetaling efter Indlemmelsesdagen, maa tilkomme dem, idet der mellem de to Kommuner er foretaget en fuldstændig Opgørelse af deres økonomiske Mellemværende pr 1 April 1930. Da Bager var mellem de Beboere, som paa Indlemmelsesdagen kom til at bo i Kolding, og Kravet først er kommet til Eksistens ved en efter hans senere indtrufne Død foretaget Undersøgelse samt en derpaa med Bagers Arvinger truffet Ordning, maa Kravet, da Sagsøgerne ikke ved Indlemmelsen har taget Forbehold i modsat Retning, tilkomme de Sagsøgte.

De Sagsøgte har erkendt, at de for Indlemmelsen fastsatte Vilkaar ikke indeholder nogen Bestemmelse, der angaar Spørgsmaalet om, hvem af Parterne et Beløb som det heromhandlede rettelig tilkommer.

Idet nu Efterbetalingen angaar Skattebeløb, som er unddraget Sagsøgerne i Tiden før Indlemmelsen, findes Sagsøgerne at maatte have Krav paa Beløbet, uden at der kan blive Spørgsmaal om nogen Afkortning heri af Hensyn til, at en Del af Vonsild Kommunes Areal med dettes Beboere blev indlemmet i Kolding Købstad. Herefter vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge, dog at der under de Sagsøgtes Protest kun vil kunne tilkendes Renter af Beløbet fra Stævningens Dato, den 8 Oktober 1931.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 250 Kr.

Nr 314/1932.

Rigsadvokaten

mod

Herluf Ferdinand Hansen.

Højesterets Ankeudvalgs Kendelse

Herluf Ferdinand Hansen, der ved Østre Landsrets Dom af 18 Juli 1927, forkyndt for ham den 26 s M, i Medfør af Straffelovens § 100, jfr § 98, blev anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder, har paaanket denne Dom til Højesteret. Da Begæringen om Anke først er fremsat den 1 November 1932, uagtet Domfældte har erkendt, at han i Februar 1931 blev bekendt med den Omstændighed, hvorpaa Anken grundes, vil Anken i Medfør af Rpl § 949 være at afvise.

Thi bestemmes:

Den af Domfældte Herluf Ferdinand Hansen iværksatte Anke afvises.

Onsdag den 14 December.

Nr 291/1932.

Rigsadvokaten

mod

Rasmus Johan Nielsen Ahrendt (Fich),

der tiltales for Bedrageri og falsk Partsforklaring.

Østre Landsrets Dom af 12 Oktober 1932: Tiltalte Rasmus Johan Nielsen Ahrendt bør straffes med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder, hvorhos han vil have at betale de med Sagen forbundne Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Gottlieb Jacobsen, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Tiltalte er anset efter de i Dommen anførte Straffebestemmelser, men Straffen findes efter Omstændighederne og under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Rasmus Johan Nielsen Ahrendt bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fich 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvori Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Nykøbing F Købstad m v, er Rasmus Johan Nielsen Ahrendt ved Anklageskrift af 16 August 1932 sat under Tiltale til at lide Straf for Bedrageri og falsk Partsforklaring ved den 6 Oktober og 1 December 1931 inden Retten for Nykøbing F Købstad m v, for hvilken han af Murermester Georg Pantou var indstævnet til Betaling af 1000 Kr udgørende Resttilgodehavende fra et Entreprisemellemværende, svigagtigt i Strid med Sandheden at have paastaaet, at Sagsøgeren alt havde faaet Dækning for dette Beløb gennem stedfundet a conto Udbetaling paa Entreprisensummen, og ved efter at den i Sagen af Underretten afsagte Dom, ved hvilken Tiltalte blev dømt til at betale Sagsøgeren de 1000 Kr, ved Stævning af 30 Januar 1932 var indbragt for Landsretten,

at have til Brug som yderligere Bevis i Ankesagen svingagtig udarbejdet og til sin Sagfører afleveret en Dagbog, hvoraf han lod fremgaa, at den af ham i Retten paastaede Udbetaling havde fundet Sted.

Tiltalte er født den 25 September 1870 og ikke tidligere straffet. Sagens Omstændigheder er følgende:

Under en i Efteraaret 1931 ved Retten for Nykøbing F Købstad m v anlagt Sag søgte Murermester Georg Panton af Vejringe, som i Henhold til Entreprisekontrakt af 13 Oktober 1929 havde udført Murerarbejdet ved Genopførelsen af Tiltaltes nedbrændte Gaard for en Entreprisenum af ialt 15 000 Kr, Tiltalte dømt til bl a at betale ham et Beløb af 1000 Kr, hvilket Beløb udgjorde et Afdrag paa nævnte Entreprisenum, som Panton efter sit Anbringende ikke havde modtaget, medens Tiltalte gjorde gældende, at Beløbet var betalt. Under Sagen producerede Tiltalte en Regnskabsbog, hvori fandtes opført de Forskud, som efterhaanden var blevet ydet Panton i Tiden efter 2 November 1929 med vedføjet Kvittering fra dennes Side ud for de enkelte Summer. Af disse havde ingen oversteg 600 Kr, før der den 24 Maj 1930 var kvitteret for 1000 Kr og den 12 Juni s A for 6000 Kr. Derefter findes under 12 Juli næstefter opført det omstridte Beløb paa 1000 Kr med Pantons Navn som Kvittering udenfor og nedenunder igen et tilsvarende Beløb uden tilføjet Dato og uden Kvittering fra Pantons Side, men med Betegnelsen »Banken« foran, hvilket refererer sig til, at der, saaledes som det under Sagen blev nærmere dokumenteret, den 12 Juli 1930 af Panton var meddelt Lolland-Falsters Industri- og Landbrugsbank, Stubbekøbing, Kvittering for et dersteds samtidig udbetalt Beløb af 1000 Kr for Regning Gaardejer Rs Ahrendt. Sluttelig har Sammentælling fundet Sted af de enkelte Forskudsummer til et samlet Beløb af 15 660 Kr.

Panton gjorde nu under sin Partsforklaring gældende, at han ved sin Henvendelse til Tiltalte den 12 Juli 1930 bad denne om nogle flere Penge, uden at han dog først var villig hertil, og da fordi Arbejdet, som var blevet færdigt den 13 Maj, ikke skulde være godt nok, men efter at have drøftet Sagen videre, blev det aftalt, at Panton skulde tage ud i Banken for at faa de 1000 Kr, hvortil Udbetalingen blev fastsat af Tiltalte, og samtidig tog denne sin Regnskabsbog frem og fik heri meddelt en Kvittering fra Pantons Side uden tilsvarende Udbetaling. Panton fremhævede i denne Anledning i Banken, at han allerede en Gang havde kvitteret for Pengene, men Bankbestyreren erklærede dertil, at Banken maatte have sin Kvittering.

Tiltalte afgav først Partsforklaring i et Retsmøde den 6 Oktober 1931. Han forklarede her, at Murermester Panton kom til ham den 12 Juli Kl 2 for at faa Penge som sædvanlig, hvad Tiltalte dog først var noget uvillig til at give ham, fordi han var tilbage med sit Arbejde. Sagsøgeren vilde have 2000 Kr, men Tiltalte havde selv kun 1200 Kr hjemme og tilbød ham saa de 1000 Kr af dem, hvilke straks udbetaltes mod Pantons Kvittering i den før omtalte Bog, medens han tilbød Panton, at denne maatte hente de andre 1000 Kr i Industri- og Landbrugsbanken i Stubbekøbing, hvor han havde Penge staaende. Til-

talte ringede straks til Banken og bad dennes Bestyrer Jensen udbetale 1000 Kr til Panton af Beløbet paa hans Konto og tage Kvittering herfor. Tiltalte indrømmede, at det er den eneste Gang, at der var betalt Panton Forskud paa Entreprisesummen gennem Banken. Foreholdt, at Tiltalte efter sin Forklaring altsaa skulde have udbetalt som Forskud ialt 15 660 Kr, medens Entreprisesummen kun var 15 000 Kr, forklarede han, at der forelaa en delvis Aftale mellem dem om Opførelsen af en Arbejderbolig, som Tiltalte havde købt Grunden til med paastaende delvis nedbrændte Hus.

I et Retsmøde den 1 December 1931 forklarede Tiltalte yderligere i Tilslutning til sin tidligere Partsforklaring, at Panton ved Besøget den 12 Juli 1930 udtrykkelig bad om at faa 2000 Kr, og det blev af ham fremhævet, at det var til Dækning af nogle Veksler. Det var ikke blot en Forudsætning, men ogsaa en udtrykkelig udtalt Forudsætning under Mødet den 12 Juli, at Panton skulde bygge Huset op paa Brandtomten, og det blev et Løfte fra Pantons Side, at han næste Dag skulde begynde derpaa. Af Hensyn til dette Mellemværende om Husets Genopførelse fandt han ingen Betænkelighed ved at lade Panton faa de 2000 Kr efter først at have holdt ham noget hen, og han var ganske klar over, at han ved Udbetaling af dette Beløb kom over Akkordprisen for Gaarden.

Bestyreren i Industri- og Landbrugsbanken i Stubbekøbing Niels Peter Jensen forklarede som Vidne under Sagen, at Tiltalte pr Telefon lod ham vide, at Panton vilde indfinde sig for at faa udbetalt 1000 Kr paa Tiltaltes Indlaansbog, men han havde ingen Erindring om, at der fremkom andre Udtalelser om Parternes Pengemellemværende, saa lidt som om, at han skulde have faaet andre 1000 Kr forinden af Tiltalte, eller om, at han allerede havde meddelt Tiltalte en Kvittering for et tilsvarende Beløb.

Ved den af Retten for Nykøbing F Købstad m v den 5 Januar 1932 afsagte Dom fandtes det at have Sandsynligheden stærkt imod sig, at Tiltalte paa et Tidspunkt, da der allerede var Uoverensstemmelse mellem Parterne om det udførte Murerarbejde paa Gaarden, skulde have ydet Panton et Entreprisesummen ikke uvæsentlig overstigende Beløb i Forskud, og at der skulde have foreligget en selv delvis Aftale om et andet Byggearbejde fandtes ikke bestyrket ved det iøvrigt fremkomne, men syntes tværtimod at staa i Modstrid bl a med, at Panton forlængst havde transporteret sine Byggematerialier bort fra Tiltaltes Gaard.

I Anledning af, at Tiltalte under sin Partsforklaring havde anført, at Panton ved sin Henvendelse til ham den 12 Juli 1930 om at faa yderligere 2000 Kr paaberaabte sig, at det var til Dækning af nogle Veksler, var der af Panton blevet fremskaffet Dokumentation for, at han ikke paa den Tid havde løbende Veksleengagements i noget Pengeinstitut i Stubbekøbing.

Idet Pantons Fremstilling efter Omstændighederne fandtes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, blev hans Paastand om Tilkendelse af det omstridte Beløb 1000 Kr taget til Følge.

Den af Retten for Nykøbing F Købstad den 5 Januar 1932 afsagte Dom blev af Tiltalte ved Stævning af 30 Januar 1932 indbragt for Østre

Landsret, og som yderligere Bevis i Ankesagen overleverede Tiltalte nu sin Sagfører en Dagbog, som han angav at have ført i 1930. I denne Dagbog findes opført følgende Notater for 12 Juli 1930:

»Udg Lørd.

G Penton c 1000,00
 (do hævet i Bank 1000)
 Marie for Roer 25,—
 Kost og Børster 11,—
 Stakket Tørv.
 Slaaet Græs i Mosen.

Indt

Husholdning 3 Kyllinger 6,—
 (Panton hævet i Bank 1000,—)
 2 Læs Grus 10,—«

Efter at Pantons Sagfører havde haft Lejlighed til at gennemgaa denne Dagbog og herved havde faaet en Formodning om, at Dagbogen helt eller delvis var en Konstruktion, idet en Række Indførsler i den ikke kunde være rigtige, indgav Panton Begæring om kriminel Under-søgelse.

Ved den af Kriminalbetjent J Pedersen i Overværelse af Overbetjent i Statspolitiet Ihlemann den 14 Marts 1932 foretagne Afhøring af Tiltalte til Rapport fastholdt Tiltalte til at begynde med sin under den civile Sag afgivne Forklaring om, at Murermester Panton den 12 Juli 1930 havde faaet 2000 Kr udbetalt, hvoraf de 660 Kr var Forskud for det af ham tidligere omfoklarede Hus, idet han dog samtidig erkendte, at der ikke var aftalt noget bestemt Beløb, som Panton skulde have for at opføre dette Hus, ligesom han erkendte, at han og Panton allerede den 12 Juni 1930 var i Strid om Betalingsvilkkaarene for den nyopførte Gaard, nemlig for saa vidt angik Ekstraregningen. Han forklarede endvidere, at han ikke førte Regnskab udover, at han førte Dagbog, hvad han havde gjort i den Tid, han havde haft Gaarden i Vejringe; han havde saaledes efter sin Forklaring ført en Dagbog for 1930 og ligeledes en for 1931 samt paabegyndt en Dagbog for 1932.

Efter at Tiltalte imidlertid havde faaet forelagt Dagbogen for 1930, der Tiltalte uafvidende var taget i Forvaring af Politiet, og var foreholdt en Del af de Uoverensstemmelser, der var fundne i Bogen, erkendte Tiltalte, at den nævnte Dagbog var konstrueret til Brug under den mellem ham og Panton verserende civile Sag, og at han havde lavet hele Bogen i Efteraaret 1931, idet han delvis havde skrevet Bogen af efter en gammel Dagbog. Tiltalte erkendte nu endvidere, at Murermester Panton den 12 Juli 1930 kun havde modtaget 1000 Kr, nemlig det Beløb, han fik udbetalt i Industri- og Landbrugsbanken i Stubbe-købing, idet Panton ved sin Nærværelse i Tiltaltes Hjem i Vejringe den omhandlede Dag ikke fik udbetalt noget kontant Beløb af Tiltalte. Som Motiv til, at han under den civile Sag havde hævdet, at Panton den omhandlede Dag, 12 Juli 1930, har faaet udbetalt 1000 Kr mere, end han i Virkeligheden fik, angav han, at Panton under en Voldgiftssag, som Tiltalte havde med denne, nægtede at udlevere nogle Beskrivelser over den nyopførte Gaard i Vejringe, som var lavet af Murermester Jensen-

Gaard i Stubbekøbing, hvilke Beskrivelser var udleveret Panton af Tiltalte til Brug overfor Mesterforeningen. Pantons Nægtelse af at udlevere disse Beskrivelser havde irriteret Tiltalte, og dette var Grunden til, at han senere hævdede, at Panton havde modtaget 1000 Kr mere, end han i Virkeligheden havde faaet udbetalt, og senere under Sagen var det, at Tiltalte fandt paa at lave Dagbogen for Aaret 1930 for at støtte sine Anbringender i Sagen.

Efter at Tiltalte havde afgivet denne Tilstaaelse til Politirapport, blev Muremester Pantons Sagfører, Sagfører Ernst Thomsen, tilkaldt, og Tiltalte havde senere paa Dagen en Konference med denne paa Sagførerens Kontor angaaende en Ordning af Mellemværendet med Panton. Gennem Tiltaltes Sagfører, Landsretssagfører Marcussen, fik Panton derefter det ham ved Dommen af 5 Januar 1932 tilkendte Beløb med Renter og Omkostninger betalt tilligemed et Beløb af 300 Kr til Dækning af Ankesagens Omkostninger, hvorefter Ankesagen blev hævet.

Efter at der i Maj Maaned var indledet Forundersøgelse mod Tiltalte, fragik denne imidlertid i et den 18 Juni afholdt Forhør den af ham til Politiet afgivne Tilstaaelse. Han forklarede nu, at Dagbogen for 1930 var afskrevet efter en ældre Dagbog, omfattende baade 1930 og 1931, idet han havde udskrevet Notater og Summer for 1930, og han hævdede, at Dagbogen var nøjagtig afskrevet efter den originale for 1930—31. Afskrivningen havde han foretaget i Januar—Februar 1932, fordi den gamle Bog var udslidt, og Bladene løse, og hans Tanke var, at Udskriften skulde fremlægges i Landsretten som Bevis for, at han virkelig havde udbetalt Panton de omstridte 1000 Kr. Han forklarede videre, at han nu ikke huskede, hvad der passerede under Afhøringen hos Statspolitiet, idet han følte sig daarlig og svimmel, hvilket allerede begyndte, da han tog hjemmefra. Han vilde derfor heller ikke kunne benægte, at han overfor Statspolitiet havde erkendt at have konstrueret Bogen med delvis urigtige Poster, men var saadan Erkendelse fremkommet, skyldtes det hans svækkede Sindstilstand. Det samme gjaldt den ham til Rapporten tillagte Erkendelse af, at Panton kun fik udbetalt de 1000 Kr, han hævdede i Banken, og ikke noget Beløb hjemme hos Tiltalte. Denne Forklaring maa Tiltalte antages senere at have henholdt sig til.

Til Oplysning om Tiltaltes mentale Tilstand er der paa Foranledning af Tiltaltes Forsvarer under Forundersøgelsen fremskaffet et Par Lægeattester.

Læge Strandbygaard udtaler i en Erklæring af 27 Maj 1932:

»Først i November 1931 søgte Herr Ahrendt mig et Par Gange, idet han klagede over en Svimmelhed, som jeg mente væsentligst skyldtes Nervøsitet.

Færdig fra Trykkeriet den 21 December 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 27

Onsdag den 14 December.

Derefter saa jeg ham ikke før 16 Marts 1932, da jeg blev kaldt til hans Hjem, hvor jeg fandt ham sengeliggende, stærkt deprimeret og smaagrædende. Han meddelte mig da, at han i længere Tid havde lidt af stærk Nervøsitet og Søvnløshed, samt Svimmelhed, der til Tider kunde være saa stærk, at han var nær ved at falde om; han skal ogsaa i visse Tilfælde være falden om. Endvidere meddelte han, at han led af anfaldsvis optrædende Smerter i Hjerteregionen. Jeg var nu hos ham nogle Gange i Løbet af Marts og April, men da der ingen Bedring kom, sendte jeg ham til Behandling hos Dr med N C Borberg, København.«

En supplerende Erklæring af 8 Juni 1932 er saalydende:

»Som Supplement til min Erklæring 27 Maj angaaende Gaardejer Rs Ahrendt, Vejringe, skal jeg tilføje, at han, da jeg den 16 Marts 1932 aflagde Sygebesøg hos ham, gjorde Indtryk af at være saa deprimeret og saa ude af Ligevægt, at han eventuelt kunde begaa Handlinger, som han ikke kunde udføre under normale Forhold.«

Endvidere er der fremlagt en saalydende Skrivelse af 12 Juni 1932 af Dr med Borberg til Tiltaltes Defensor under Forundersøgelsen:

»I Besvarelse af Deres Brev angaaende Gaardejer Rasmus Ahrendt skal jeg meddele, at jeg har undersøgt Herr Ahrendt 12 April, 16 April og 23 April 1932, men ikke kan udtale mig med Bestemthed om hans sjælelige Tilstand 14 Marts 1932.

Herr Ahrendt lider af en psykisk Depression, og forudsat at denne har været tilstede forud for den nævnte Afhøring — og under denne — kan det ikke betragtes som helt udelukket, at et »nervøst Sammenbrud«, saaledes som De supponerer, kan have spillet en Rolle under Afhøringen til Politirapporten. Hvorvidt Depressionstilstanden har været tilstede — og i en saadan Grad —, at den har faaet Herr Ahrendt til at indrømme, »hvad han beskyldtes for, selv om det var urigtigt«, tør jeg efter det for mig foreliggende ikke tage afgørende Stilling til.«

Overvagtimester Pedersen og Overbetjent Chr Ihlemann har som Vidner forklaret, at den af dem optagne Rapport af 14 Marts 1932 i et og alt er overensstemmende med, hvad der under Afhøringen af Tiltalte blev forebragt fra dennes Side, og at Tiltalte var fuldstændig rask og fattet, da han indfandt sig til Afhøring, og befandt sig udmærket hele Tiden, indtil Dagbogen af 1930 kom frem. Efter at han var blevet

gjort bekendt med Enkelthederne med Hensyn til de urigtigt opførte Poster i samme, erklærede han, at han nu lige saa godt kunde sige Sandheden, og derefter fremkom han med sin Tilstaaelse som i Rapporten anført og erklærede sig villig til at underskrive Rapporten. Først bagefter begyndte han at tale om sin Kone og sine Børn, for hvis Skyld han var ked af det, men der var dog ikke Tale om, at han faldt sammen eller maatte hjælpes i nogen Maade.

Sagfører Ernst Thomsen har om sin Konference med Tiltalte den 14 Marts som Vidne forklaret, at han paa Politikontoret kunde se, at Tiltalte var meget deprimeret, ikke grædende, men klynkende og talende med svag Stemme, ligesom han, naar han kom paa Benene maatte støtte sig. Han udtalte udtrykkeligt, at han godt vidste, at han havde baaret sig forkert ad; han gav som Forklaring paa sin Handlemaade den Uvilje, han havde mod Panton. Senere paa Dagen ved Konferencen paa Sagførerens Kontor var Tiltalte til at begynde med i samme deprimerede Tilstand, hvilket dog fortog sig, efter at de havde talt noget sammen; deres Samtale strakte sig over $\frac{3}{4}$ Time, og der fremkom ikke nogen Ytring fra Tiltaltes Side, der kunde tages som et Tegn paa, at dennes afgivne Tilstaaelse ikke kunde være rigtig.

Murermester Panton har fastholdt Rigtigheden af den af ham under den borgerlige Retssag mod Tiltalte afgivne Partsforklaring, hvorhos han har forklaret, at han, efter at Tiltalte havde været hos Sagfører Thomsen den 14 Marts, blev standset paa Gaden af Tiltalte, der da udtalte, at han nu havde talt Sandhed i sidste Øjeblik, og Tiltalte føjede til, at han nu ikke haabede, at Panton vilde være for slem ved ham.

Tiltalte har hertil forklaret, at han ikke erindrer at have talt med Panton ved denne Lejlighed, ligesom han absolut heller ikke har nogen Erindring om, hvad der blev talt om under hans Besøg paa Sagfører Thomsens Kontor den 14 Marts.

Ligesom nu allerede efter det under den borgerlige Retssag mod Tiltalte fremkomne den af Murermester Panton afgivne Partsforklaring fandtes at maatte lægges til Grund ved Afgørelsen af Regnskabsmølværendet mellem Panton og Tiltalte, saaledes findes det efter det nu yderligere fremkomne ubetænkeligt mod Tiltaltes Benægtelse at anse ham skyldig til Straf i de i Anklageskriftet omhandlede Forhold. Det bemærkes herved, at det efter de afgivne Vidneforklaringer er uantageligt, at den af Tiltalte til Politiet afgivne motiverende Tilstaaelse, der dannede Grundlaget for hans senere Forhandling med Sagfører Thomsen, og hvoraf han tog de civile Konsekvenser fuldt ud, skulde skyldes Tiltaltes sjælelige Depression og være i Strid med de virkelige Forhold. De afgivne Lægeerklæringer byder heller ikke noget virkeligt Holdepunkt for en saadan Antagelse.

Tiltalte vil som Følge heraf være at anse efter Straffelovens § 252 og § 146, jfr Retsplejelovens § 305, med en Straf, der findes passende at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

lemmelser var nemlig efter Appellantens egen Holdning til disse og bortset fra Kommissionernes Afgørelser af de i Loven af 1920 § 8 omhandlede Spørgsmaal ikke tilstede, og der er fra Appellantens Side under Sagen intet af Betydning anført til Støtte for, at den Omstændighed, at disse Indlemmelser ikke fandt Sted, skulde kunne bevirke, at den i Resolutionen omhandlede Indlemmelse, for hvis Vedkommende Indlemmelsesbetingelserne forelaa, ikke blev gennemført. — Under Hensyn til Beskaffenheden af det Materiale, der har ligget til Grund for Kommissionens i Overensstemmelse med tidligere Fremgangsmaade truffne Afgørelser efter L 1920 § 6 jfr L 1928 § 1 Nr 2 og førstnævnte Lovs § 7 og under Hensyn til disse Afgørelsens Natur findes det ej heller tilstrækkelig begrundet at tilpligte Indstævnte at optage Vilkaarene for den stedfundne Indlemmelse til fornyet Overvejelse, hvorved bemærkes, at en Mangel som den i hernævnte Henseende af Appellanten paaberaabte ikke kunde medføre Resolutionens Ugyldighed.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Indenrigsministeriet flere Gange i Aarene 1905—25 paa Foranledning af Odense Skt Hans Landdistrikts Bestyrelse havde undersøgt Spørgsmaalet om en Indlemmelse af Landdistriktet i Odense Købstad, nedsatte Ministeriet den 15 Marts 1926 i Medfør af Lov Nr 379 af 28 Juni 1920 § 8^a en Kommission til overfor Ministeriet at fremkomme med Indstilling angaaende Vilkaarene for en saadan Indlemmelse. I Oktober 1928 afgav Kommissionen Betænkning, hvori det indstilledes, at der søgtes tilvejebragt en Ordning gaaende ud paa, at Odense Kommune skulde paatage sig Gennemførelsen af en Række nærmere angivne Foranstaltninger i Landdistriktet med Hensyn til Brandvæsen, Vandforsyning m v; af Landdistriktets Repræsentant i Kommissionen og af den ene af Købstadens Repræsentanter var Indstillingen kun tiltraadt med det Forbehold, at Indlemmelsen fremmedes bedst muligt. I Skrivelse af 20 s M til Byraadet udtalte Indenrigsministeriet, at det tiltraadte den ved Kommissionens Medvirkning opnaaede Ordning og

derefter ikke var sindet at foretage videre med Hensyn til Indlemmelsen; samtidig opløste man Kommissionen.

I Juni 1929 indgav Skt Hans Landdistrikts Bestyrelse til Indenrigsministeriet Andragende om, at Spørgsmaalet om Distriktets Indlemmelse maatte blive optaget til fornyet Overvejelse. En den 24 September s A i Medfør af den ovennævnte Lovs § 3 foretaget Afstemning fik det Udfald, at af de i Distriktet bosiddende kommunale Vælgere, ialt 2794, stemte ialt 2374, deraf 2298 for og 42 imod Indlemmelsen, og at 1163 af Distriktets 1372 Grundejere deltog i Afstemningen, saaledes at 1124 stemte for og 26 imod Indlemmelsen. Efter at Indenrigsministeriet derpaa i Skrivelse af 27 s M havde meddelt Amtmanden over Odense Amt og Odense Byraad, at det var sindet at nedsætte en Kommission til at fremkomme med Indstilling om Vilkaarene for den ønskede Indlemmelse og anmodet om Udpegning af Medlemmer til at indtræde i Kommissionen, tilskrev Byraadet den 8 Oktober s A Ministeriet, at det med 14 Stemmer mod 1 havde besluttet sig til i Medfør af Lov Nr 126 af 4 April 1928 § 1 Nr 1 at begære, at Indlemmelsen gjordes afhængig af, at Dalum Kommune og Vor Frue Landsogn samt nærmere angivne Dele af seks andre til Købstaden grænsende Kommuner, nemlig Seden—Aasum, Fraugde, Sanderum, Paarup, Allesø—Næsbyhovedbroby og Lumby Kommuner indlemmedes i Købstaden. Den 16 s M tilskrev Ministeriet Amtmanden over Odense Amt om at foranledige, at Odense Byraad og Amdsraad samt de paagældende Sogneraad snarest udpegede Repræsentanter til at indtræde i de otte Kommissioner, som herefter vilde være at nedsætte, jfr den nysnævnte Lovbestemmelse. Den 5 December 1929 nedsatte Indenrigsministeriet en Indlemmelseskommission vedrørende Skt Hans Landdistrikt og den 24 Maj 1930 otte Indlemmelseskommissioner vedrørende de ovennævnte otte andre Landkommuner, alle ni Kommissioner med daværende Fuldmægtig, nuværende Ekspeditionssekretær i Indenrigsministeriet Aage Finsen som Formand. Trods Paamindelser fra Ministeriet havde Byraadet endnu ikke udpeget de to Medlemmer af hver af Kommissionerne, som det efter Loven vilde have at vælge, og samtidigt med at nedsætte Kommissionerne gav Ministeriet derfor Byraadet Meddelelser om, at de vilde kunne tiltrædes hver af to af Raadet valgte Medlemmer, naar saadanne Valg havde fundet Sted. De fandt, forsaavidt angaar de otte Kommissioner af 24 Maj 1930, Sted efterhaanden i Tiden September 1930 — September 1931, og, forsaavidt angaar Kommissionen angaaende Skt Hans Landdistrikt, den 19 Oktober 1931.

Af den sidstnævnte Kommission blev Betænkning afgivet den 22 Januar 1932. Et Flertal, fire af de fem Medlemmer, indstillede, at Indlemmelsen skulde finde Sted paa nærmere angivne Vilkaar, dog at et af de fire Medlemmer tog det Forbehold, at han ikke derved gav Udtryk for at have taget Stilling til det efter hans Formening Kommissionen uredkommende Spørgsmaal om, hvorvidt Indlemmelsen burde ske eller ej. Et Mindretal, det ene af de af Byraadet valgte Medlemmer, tog Afstand fra Indlemmelsen, der efter hans Mening ikke var sagligt paa-krævet.

Af de øvrige Kommissioner blev Betænkninger afgivet: vedrørende

Dalum Kommune ligeledes den 22 Januar 1931, Allesø—Næsbyhovedbroby Kommune og Lumby Kommune den 2 Februar s A, Paarup Kommune, Fraugde Kommune, Sanderum Kommune og Seden—Aasum Kommune den 18 s M og Vor Frue Landsogn den 19 s M.

Betænkningerne blev af Indenrigsministeriet tilstillet Odense Byraad, efterhaanden som de fremkom, Betænkningen vedrørende Skt Hans Landdistrikt med Ministeriets Skrivelse af 23 Januar 1932, modtaget af Byraadet den 26 s M. Efter ogsaa at have modtaget Betænkningen vedrørende Dalum Kommune udbad Byraadet sig i Skrivelse af 4 Februar 1932 en Udtalelse fra Indenrigsministeriet med Hensyn til Forstaaelsen af Lov Nr 126 af 4 April 1928 § 1, 1 Stk, idet Raadet hævdede, at Bestemmelsen i Forbindelse med Lov Nr 379 af 28 Juni 1920 § 8, 4 Stk, maatte forstaaes saaledes, at den i § 8, 4 Stk, omhandlede Ankefrist først løber fra den Dag, da Betænkning fra den sidst afsluttede af de paagældende Kommissioner er kommet Byraadet i Hænde. I Skrivelse af 15 s M svarede Indenrigsministeriet, at »den omhandlede Bestemmelse i Lov Nr 126 af 4 April 1928 efter Indenrigsministeriets Formening alene paalægger Indenrigsministeren at optage de forskellige Kommissionsindstillinger til Overvejelse samtidig, forinden Afgørelse træffes af, i hvilket Omfang Indlemmelse af de omhandlede Kommuner eller Dele deraf skal foretages«. Vedkommende Byraad maa efter Ministeriets Formening efter Loven forudsættes at have taget Standpunkt til dette Spørgsmaal allerede, da det fremsatte Begæring om de paagældende Indlemmelser, og den nye Lov indeholder efter Ministeriets Anskuelse intet Grundlag for en Ændring af de i Indlemmelsesloven af 1920 indeholdte Frister. Dette fremgaar da ogsaa af de Bemærkninger, hvormed det Udvalgsflertal, der i Landstinget udformede vedkommende Lovbestemmelse, ledsagede denne i Udvalgets Betænkning samt af den daværende Indenrigsministers Udtalelser ved Forelæggelsen af Lovforslaget i Folketinget. Herefter er det Bestemmelsens Hensigt at supplere den Adgang, en Købstad allerede forud har haft til i Forbindelse med eet Indlemmelsesspørgsmaal at rejse andre, med et Paalæg om, at Spørgsmaalet, om den ene Indlemmelse muligt bør ledsages af andre, skal optages til samtidig Undersøgelse og Overvejelse af vedkommende Indenrigsminister (jfr Folketingstidende 1927—28, Sp 3590—91, jfr Landstingstid Sp 491 og 510 samt Tillæg B Sp 67).

Indenrigsministeriet kan derfor ikke dele Byraadets Opfattelse, hvorefter den Tilføjelse, som Lov Nr 126 af 4 April 1928 har givet § 1 i Lov Nr 379 af 28 Juni 1920, skulde have medført en Forskydning af den i sidstnævnte Lovs § 8 indeholdte Ankefrist.«

Den 20 Februar 1932 iværksatte Byraadet en foreløbig Indankning for Indenrigsministeriet af Skt Hans Landdistrikt-Kommissionens Afgørelser, imod hvilke det fremsatte en Række Indsigelser, idet det forbeholdt sig at fremkomme med en samlet Anke, naar samtlige Betænkninger forelaa. En tilsvarende foreløbig Anke vedrørende Indlemmelsen af Dalum Kommune blev samme Dag indgivet til Ministeriet. De sidste af Betænkningerne modtog Raadet den 24 Februar 1932.

Paa Indenrigsministerens Forestilling blev der ved kongelig Re-

solution af 17 Marts 1932 truffet Bestemmelse om, at Odense Skt Hans Landdistrikt fra den 1 April s A at regne indlemmes under Odense Købstadskommune saavel i verdslig som i gejstlig Henseende. I Skrivelse af samme Dato, den 17 Marts 1932, gav Ministeriet Odense Byraad Meddelelse derom og om, at Indlemmelsen finder Sted paa de Vilkaar, der er indstillet af Flertallet i den paagældende Kommune, dog med enkelte Ændringer; det tilføjedes, at Indenrigsministeren, forinden Afgørelsen blev truffet, havde optaget til samtidig Overvejelse de Indstillinger, der er afgivet af de under 24 Maj 1930 nedsatte Kommissioner vedrørende hel eller delvis Indlemmelse af otte andre til Købstaden grænsende Landkommuner, men at der ikke var fundet tilstrækkelig Anledning til at imødekomme Kravene om disse Indlemmelser. Til Begrundelse heraf bemærkedes, at Indlemmelseskravene vedrørende Dele af seks af de paagældende Kommuner idet væsenligste omfattede Arealer, der benyttedes til Landbrug, og som efter deres Beliggenhed og øvrige Forhold ikke kan antages i en nærmere Fremtid at ville blive bymæssigt bebygget, jfr Indlemmelsesloven § 8, 3 Stk, 2 Pkt, at der, forsaavidt angaar Vor Frue Landsogn, ikke i Kommissionen var opnaaet Flertal for Fastsættelse af Vilkaarene, og at Odense Amtsraad og Amtmanden over Odense Amt havde nedlagt bestemt Indsigelse imod Indlemmelsen, og at der, forsaavidt angaar Dalum Kommune, ikke var opnaaet Enighed mellem de tvende Kommunalbestyrelser om Indlemmelsen eller Vilkaarene for denne, mod hvilken Odense Amtsraad og Amtmanden over Odense Amt havde nedlagt bestemt Indsigelse.

I Skrivelse af 22 s M til Indenrigsministeriet udtalte Odense Byraad, at det af nærmere angivne Grunde ikke kunde anse den skete Indlemmelse af Skt Hans Landdistrikt for foretaget i Overensstemmelse med Indlemmelsesloven med Tillæg dertil af 1928, at Raadet forbeholdt sig at indbringe Spørgsmaalet om Lovmedholdeligheden af Indlemmelsen og af de Vilkaar, paa hvilke den er sket, for Domstolene, og at det, indtil Spørgsmaalet om Resolutionens Lovlighed har fundet sin endelige Afgørelse, agtede at holde Administrationen af Landdistriktet afsondret fra Odense Kommunes almindelige Administration og at undergive det særskilt Administration.

Under nærværende, imod Indenrigsministeriet anlagte Sag har Odense Kommune nedlagt Paastand principalt paa, at den ved kongelig Resolution af 17 Marts d A foretagne Indlemmelse af Odense Skt Hans Landdistrikt, hvorefter dette fra den 1 April 1932 at regne indlemmes under Odense Købstad saavel i verdslig som i gejstlig Henseende, kendes ugyldig, subsidiært paa, at Indenrigsministeriet tilpligtes at tage op til fornyet Overvejelse Vilkaarene for den nævnte Indlemmelse, saaledes at Overgangsbestemmelserne for de kommunale Skatter — Vilkaarenes Pkt 3 — bl a fastsættes paa Grundlag af en nøjagtig Opgørelse af de økonomiske Virkninger af Indlemmelsen for Odense Købstadskommune samt paa Grundlag af Skatteligningen for 1931/32 for de to Kommuner og paa disses Regnskaber for Regnskabsaaret 1930/31, samt at Ministeriet tilpligtes at lade Vilkaarenes Pkt 12 og 14 udgaa.

Til Begrundelse af Paastandene har Sagsøgerne anført følgende:

Indlemmelsesloven med Tillæg dertil af 1928 overlader det vel til Administrationen skønsmæssigt at afgøre Spørgsmaalet om Betimeligheden af en ønsket Indlemmelse og Vilkaarene for denne. Men netop fordi Ministeriets Skøn har faaet et saa betydeligt Spillerum, er det vigtigt at overholde de formelle Regler, som Loven fastsætter for Indlemmelsessagers Behandling, og de materielle Betingelser, den opstiller for Indlemmelsens Foretagelse. Disse Regler og Betingelser er imidlertid paa tre Punkter saaledes tilsidesat af Ministeren eller af Kommissionen, at Følgen deraf maa blive Indlemmelsesresolutionens Ugyldighed.

1. For det første har Indenrigsministeriet ikke overholdt Bestemmelsen i Indlemmelseslovens § 8, 4 Stk om, at »Kommissionens Afgørelser kan inden 4 Uger indankes for Indenrigsministeren, der da endelig afgør Sagen«. Da Ministeren i et Tilfælde som nærværende, hvor der ifølge Lov Nr 126 af 4 April 1928 § 1, 1 Stk er nedsat Kommissioner angaaende flere Indlemmelsessager, skal optage de forskellige Indstillinger til Overvejelse samtidigt, forinden Afgørelse træffes, maa deraf følge, at Odense Byraad har haft Ret til at indgive en samlet Ankebegæring til Ministeriet efter at have haft alle Betænkningerne til samtidig Overvejelse, og deraf atter følge, at Ankefristen først kan regnes fra Raadets Modtagelse af den sidste Betænkning. Naar Betænkningerne skal overvejes af Ministeren som en Helhed, maa ogsaa en Anke kunne befatte sig med alle Betænkningerne som en Helhed. Da Raadet modtog den sidste Betænkning den 24 Februar 1932, udløb Ankefristen først den 23 Marts s A. Resolutionen blev imidlertid udfærdiget 6 Dage forinden, og derved hindredes Raadet i at indgive en samlet Anke, der var under Forberedelse og kunde være indgivet inden Fristens Udløb. Men dertil kommer, at Resolutionen endog blev udfærdiget uden Afventning af Udløb af Ankefristen regnet fra de fem sidste Betænkningers Modtagelse, ja uden Afventning af Ankefrist regnet fra den sidste Betænkningens Afgivelse. At Byraadet saaledes blev afskaaret fra at rejse Anke imod Kommissionens Afgørelser er ikke en Omstændighed af blot formel Betydning. Thi havde Ministeriet været bekendt med de Oplysninger, der vilde være fremkommet i de endelige Ankeskrifter, vilde dette, eller burde i hvert Fald have medført, at hele Sagen var blevet underkastet en langt grundigere Prøvelse.

2. I Medfør af den ved Loven af 1923 givne Tilføjelse til § 6 i Indlemmelsesloven stillede Kommissionens Flertal Forslag om, at der fastsattes Overgangsbestemmelser for et Tidsrum af 15 Aar, hvorved den personlige Skat til Opholdskommunen samt de sognekommunale og amtskommunale Skatter gradvis gik ned. Forslaget, der af Indenrigsministeren uændret blev taget til Følge som Punkt 3 i de af ham fastsatte Vilkaar for Indlemmelsen, gik nærmere ud paa, at t Personer, der paa Indlemmelsestiden er opholdskommuneskattepligtige i Landdistriktet, svarer Opholdskommuneskat efter de samme Regler, som gælder for den øvrige Del af Odense Købstadkommune, men saaledes at Skatten beregnes efter en Ligningsprocent, der for de 15 Skatteaar fra 1932—33 til 1946—47 er højere end den øvrige Købstads Ligningsprocent, nemlig i fem 3-Aars Perioder henholdsvis 20 pCt, 16 pCt, 12 pCt, 8 pCt og 4 pCt højere, at den kommunale Grundskyld- og Ejendomsskyld fra

og med Skatteaaret 1932—33 at regne svares efter de for Købstadkommunen gældende Regler, men at der yderligere gennem 15 Skatteaar, første Gang i Skatteaaret 1932—33, af den enkelte Ejendom i Landdistriktet svares et Beløb beregnet paa Grundlag af dens skattepligtige Grundværdi og Ejendomsskyldværdi til Landdistriktet i Aaret 1931—32 og med Anvendelse af en Grundskylds- og Ejendomsskyldpromille, der i de fem 3-Aars Perioder er henholdsvis 30 pCt, 24 pCt, 18 pCt, 12 pCt og 6 pCt af den Grundskylds- og Ejendomsskyldpromille, der anvendes i den øvrige Købstad, og at de Ejendomsskatter, der hidtil er svaret af Ejendomme i Landdistriktet til Odense Amtskommune, bortfalder fra og med Skatteaaret 1932—33, dog at der i de ovennævnte 15 Skatteaar af den enkelte Ejendom i Distriktet svares til Købstadskommunen et Beløb beregnet som Grundskyld og Ejendomsskyld paa Grundlag af Ejendommens skattepligtige Grundværdi og Ejendomsskyldværdi til Amtskommunen i Skatteaaret 1931—32 og med Anvendelse af en Grundskyldpromille af henholdsvis 3, 2,4, 1,8, 1,2 og 0,6 i de fem 3-Aars Perioder og en Ejendomsskyldpromille — udgørende $\frac{3}{4}$ af de nævnte Grundskyldpromiller; af de paagældende Beløb udreder Købstaden $\frac{2}{3}$ til Odense Amtskommune, jfr Indlemmelseslovens § 7, 4.

Af Kommissionens Betænkning fremgaar det, at der til Grund for dens Forslag om de to førstnævnte Overgangsbestemmelser ligger Sammenligninger, som den har anstillet mellem Gennemsnitstallene for de paagældende Skatter henholdsvis til Landdistriktet og Bykommunen i 5-Aaret fra 1927—28 til 1931—32, og til Grund for Forslaget vedrørende de amtskommunale Skatter en Udregning af Gennemsnittet af Grundskyldpromillen til Amtskommunen i det samme 5-Aar. Det fremgaar videre, at Kommissionen ved Opgørelsen af Landdistriktets andre Indtægter end Skatteindtægten og af dens Udgifter samt af Odense Kommunes Udgifter har lagt 4-Aaret fra 1926—27 til 1929—30 til Grund ved Opgørelsen af Amtskommunens Udgifter til Landdistriktet i 5-Aaret fra 1926—27 til 1930—31.

Sagsøgeren gør nu gældende, at det ikke blot er ulovmedholdeligt saaledes at lægge et 5-Aars Gennemsnit af Skattetallene til Grund ved Fastsættelsen til de i § 6,3 omhandlede Overgangsbestemmelser, idet det efter Forskrifterne i § 6 er Skatteforholdene paa Indlemmelsestiden, altsaa i Skatteaaret 1931—32, der i saa Henseende skal være afgørende, men at det ogsaa er stridende imod Forholdets Natur, der tilsiger at lægge Vægten paa, hvorledes Skatteforholdene er paa Indlemmelsestiden, ikke paa, hvorledes de tidligere har været. Ligeledes er det stridende saavel mod Loven som mod Forholdets Natur, naar Kommissionen ved Opgørelsen af de interesserede Kommuners Indtægter og Udgifter har regnet med Gennemsnitstal for 4 eller 5 Aar, i Stedet for kun at regne med det sidst forløbne Regnskabsaars Tal, altsaa Aaret 1930—31, hvilke Tal for Landdistriktets Vedkommende var tilgængelige for Kommissionen fra Sommeren 1931, for Odenses Vedkommende i hvert Fald fra September 1931. Var Kommissionen gaaet frem paa den af Loven anviste Maade, vilde dette have givet sig Udslag i, at den havde stillet Forslag om Udredelse af højere Skatter til Odense Kom-

mune i den 15-aarige Overgangstid end nu fastsat. Indlemmelsesresolutionen, der som anført har taget Kommissionens Forslag til Følge, maa ogsaa af denne Grund omstødes som ugyldig.

3. Ifølge Indlemmelseslovens § 7 kan der, hvis en Kommunes økonomiske Stilling ved Indlemmelse af et Areal af en anden Kommune bliver væsenligt forværret, tillægges vedkommende Kommune en Erstatning, der fastsættes af den i § 8 omhandlede Kommission og udredes af den anden Kommune; disse Bestemmelser finder vel ikke Anvendelse ved Indlemmelse af en Sognekommunes hele Areal, men kan i saa Fald tages i Betragtning ved Fastsættelse af Erstatningen efter § 6.

Sagsøgeren gør nu gældende, at skønt det efter Lovens § 8 har været Skt Hans Landdistrikt Kommissionens Pligt at tilvejebringe »en nøjagtig Opgørelse over de økonomiske Virkninger af Indlemmelsen — — — mellem Kommunerne indbyrdes«, nemlig som Grundlag bl a for Afgørelsen af Erstatningsspørgsmaal efter § 7, har Kommissionen undladt at undersøge og fastslaa, hvilket Tab Indlemmelsen vilde paaføre Odense Kommune eller eventuelt, hvilken Vinding den vilde tilføre Kommunen; saadant er kun sket for Odense Amtskommune, endda unøjagtigt. Sagsøgeren har ladet to statsautoriserede Revisorer udarbejde en Opgørelse som den, Kommissionen har forsømt at foretage; af denne Opgørelse fremgaar det, at Indlemmelsens økonomiske Virkning for Odense vil blive et aarligt Tab af 313 268 Kr, for Amtskommunen et aarligt Tab af kun 23 092 Kr. Hvis disse Beløb kapitaliseres, saaledes at de multipliceres med $12\frac{1}{2}$, og at det udkomne nedsættes med 10 pCt, bliver Odense Kommunes Tab 3 524 265 Kr og Amtets 259 785 Kr. De Overgangsskatter paa den indlemmede Befolkning, som Kommissionen har fastsat efter § 6, anslaaes til ialt 1 127 250 Kr, hvoraf 306 000 Kr af Købstaden skal afgives til Amtskommunen; denne vil saaledes faa mere end Dækning for det kapitaliserede Tab. Saafremt Kommissionen havde fulgt Lovens Paalæg om Udarbejdelse af en nøjagtig Opgørelse over de økonomiske Virkninger af Indlemmelsen, maatte den have fastsat en langt større Erstatning til Odense Kommune gennem Overgangsbeskatningen end sket. Følgen af, at Lovens Forskrifter saaledes er blevet tilsidesat, maa være, at Indlemmelsesresolutionen omstødes som ugyldig.

Subsidiært har Sagsøgeren anført, at hvis de foran omhandlede Iovstridige Forhold ikke medfører Resolutionens Ugyldighed, maa det i hvert Fald være Indenrigsministeriets Pligt at ændre de under Punkt 3 i Vilkaarene for Indlemmelsen fastsatte Overgangsbestemmelser for de kommunale Skatter, saaledes som i den subsidiære Paastand nærmere angivet. Denne Paastands andet Led gaar ud paa, at Ministeriet tilpligtes at lade udgaa dels Vilkaarenes Punkt 12: »Ved Udfærdigelse af de kommunale Valglister regnes Ophold i og Skattesvarelse til Skt Hans Landdistrikt lig med Ophold i og Skattesvarelse til Købstaden«, dels Punkt 14, eller rettere Punkt 14, 1 Stk: »Købstaden overtager fra Indlemmelsesdagen at regne Vedligeholdelsen af den i Skt Hans Landdistrikt beliggende Del af Odense—Bogense Landevej, ialt 1 km«. Med Hensyn til Punkt 12 har Sagsøgeren gjort gældende, at der ikke i Indlemmelsesloven eller andetsteds, heller ikke i den kommunale Valglov

af 29 Marts 1924, findes Hjemmel for Indenrigsministeriet til at fastsætte en Bestemmelse som den paagældende. Ligeledes bestrider Sagsøgeren, at Indlemmelsesloven giver Hjemmel til at paalægge Odense Kommune at vedligeholde den i Punkt 14 omhandlede Del af Odense—Bogense Landevej, der er en amtskommunal Vej.

Indenrigsministeriet har paastaet sig frifundet, idet det har anført følgende:

Den af Handelsministeriet og Indenrigsministeriet den 23 December 1915 nedsatte Kommission angaaende Indlemmelse i Købstæder og Læbælters Ophævelse udtalte sig enstemmigt for, at Skt Hans Landdistrikt indlemmedes i Odense Kommune, saaledes at Vilkaarene i Mangel af Enighed mellem Parterne fastsattes af en Kommission, nedsat i Overensstemmelse med § 8 i det af Lovkommissionen udarbejdede Lovforslag, der i alt væsenligt uændret blev gennemført som Lov Nr 379 af 28 Juni 1920.

Ifølge denne Lov ligger Afgørelsen af, om Indlemmelse skal ske, udelukkende i Regeringens Haand. I det i nærværende Sag omhandlede Tilfælde har Regeringen i Medfør af Lovens § 3 været beføjet til at paabyde Indlemmelsen, idet den i samme § foreskrevne Betingelse for et saadant Paabud er opfyldt, jfr foran. Iøvrigt foreligger der tungt vejende saglige Grunde, som taler for Indlemmelsen. Af det samlede Antal Skatteydere i Distriktet i Aaret 1929—30 — det mellemste af de fornævnte fem Skatteaar — ialt 3555, var nemlig 2168 tilflyttet fra Odense, medens 2072 havde deres Erhverv i Odense. Distriktet er ganske sammenbygget med Odense By; det omfatter Arealer, der er fuldstændigt omsluttede eller omtrent omsluttede af Købstaden; en Del af denne skyder sig kileformet op gennem Distriktets Areal og næsten deler det i to Dele. Distriktet har paa flere Omraader Trang til Goder, som det ikke ser sig i Stand til selv at forskaaffe sig, men som vil kunne fremskaffes gennem købstadskommunal Forvaltning; f Eks faar saaledes ca 1365 af Distriktets faste Ejendomme deres Vandforsyning fra egne Brønde, men denne Form for Vandforsyning har efterhaanden vist sig ganske utilstrækkelig og til Tider medført Vandmangel af katastrofeagtig Karakter.

Vilkaarene for Indlemmelsen er overensstemmende med Lovens § 8 blevet fastsat af den dertil nedsatte Kommission, hvis Flertalsindstilling Indenrigsministeriet har lagt til Grund med enkelte, denne Sag uvedkommende Ændringer, og Fastsættelsen er sket saaledes, at der hverken mod den formelle Fremgangsmaade eller mod Vilkaarenes Indhold kan rejses nogen berettiget Indsigelse.

1. Overfor den Indsigelse, at den fire Ugers Ankefrist ikke skulde være blevet overholdt, henholder Indenrigsministeriet sig til det i dens fornævnte Skrivelse af 15 Februar 1932 udtalte og henviser iøvrigt til, at den skete Oversiddelse af Ankefristen for den sidste — eller de fem sidste — Betænkninger ikke kan medføre den kongelige Resolutions Ugyldighed, hvis det er uomtvisteligt, at Oversiddelsen er uden al Betydning, men dette er netop Tilfældet, idet Ministeren, da han søgte Resolutionen udfærdiget, havde besluttet sig til at afslaa Indlemmelsen af de otte Landkommuner eller Dele af Landkommuner og derfor

ingen Grund fandt til at afvente Udløb af Ankefrister vedrørende Vilkaarene for de paagældende Indlemmelser, saa meget mindre, som der derved kunde befrygtes en Forsinkelse, der vilde udelukke Indlemmelse af Distriktet pr 1 April 1932, jfr Lov Nr 126 af 4 April 1928 § 1 Nr 3, sidste Stk.

2. Ministeren har dernæst fremhævet, at Odense Kommune ikke efter Lovens § 6, 3 har Krav paa, at der fastsættes Overgangsbestemmelser, hvorved de kommunale Skatter gaar gradvis ned; det er overladt til Kommissionen at bestemme, om og i bekræftende Fald med hvilket Indhold saadanne Overgangsbestemmelser skal gives. Det er derhos ikke foreskrevet i Loven, at Skatterne paa Indlemmelsestiden skal lægges til Grund ved Fastsættelsen af Overgangsbestemmelserne; dette vilde ogsaa være urimeligt, da det, der skal udlignes, er Forskellen mellem de kommunale Skatter paa Indlemmelsestiden og de Skatter, der bliver at svare til Købstadkommunen; da det saaledes er en hypotetisk, fremtidig Forskel, er det mere naturligt at bygge paa et Gennemsnitstal. Ved Opgørelsen af Landdistriktets og Bykommunens Udgifter har Regnskaberne for Regnskabsaaret 1930—31 ikke kunnet tages i Betragtning, da disse Regnskaber først forelaa officielt i December 1931, det vil sige for sent i Forhold til en Indlemmelse pr 1 April i det følgende Aar.

3. Indenrigsministeriet bestrider, at Kommissionen har forsømt at fremskaffe det fornødne til Opfyldelse af Lovens Paalæg om Tilvejebringelse af »en nøjagtig Opgørelse over de økonomiske Virkninger af Indlemmelsen — — — mellem Kommunerne indbyrdes«. Det er vel rigtigt, at Kommissionen ikke har paavist, hvilket Tab Bykommunen vil lide ved, eller hvilken Vinding den vil opnaa ved Indlemmelsen. Men dertil har Kommissionen været ude af Stand, idet den ikke har kunnet opgøre Bykommunens fremtidige Indtægter og Udgifter. En saadan Opgørelse vilde ogsaa være formaalsløs i et Tilfælde som det foreliggende, hvor der, da der sker Indlemmelse af en Sognekommunes hele Areal, ikke bliver Tale om Afregning mellem Kommunerne eller om Erstatning til Købstaden, jfr Lovens § 7, og har ikke fundet Sted i tidligere Tilfælde af Indlemmelser. Iøvrigt kunde Odense Kommune selv have bestræbt sig for at tilvejebringe de Oplysninger, den ansaa for fornødne. Men dette har den ikke gjort. Tværtimod har den gjort sit bedste for at forhindre eller forhale Indlemmelsen; i dette Øjemed var det, Kommunen fremsatte Begæring om, at Indlemmelsen gjordes afhængig af, at otte andre Nabokommuner blev helt eller delvis indlemmet; af disse Kommuner er kun Dalum og Vor Frue bymæssigt bygget, men dem ønskede Odense Kommune ikke indlemmet, med mindre Indlemmelse ogsaa skete af de seks andre Kommuner, hvis Indlemmelse paa Forhaand maatte betragtes som udelukket i Medfør af Bestemmelsen i § 8, 3 Stk, Bykommunen har yderligere lagt Kommissionens Arbejde Hindringer i Vejen, saaledes ved at hindre Udlevering af Oplysninger som Kommissionen havde udbedt sig, og ved først at vælge de to Medlemmer af Kommissionen over 2 Aar efter at være blevet opfordret dertil af Ministeriet; først da Kommissionens Arbejde var omtrent færdigt, gav de Møde, nemlig i Oktober 1931.

Indenrigsministeriet har videre bestridt at have manglet Hjemmel til i Vilkaarene at optage en Bestemmelse som den, der indeholdes i Punkt 12. Ligelydende Bestemmelser har været optaget i Vilkaarene for saa at sige alle hidtidige Indlemmelser; deres Betydning er, at de indlemmede Beboeres kommunale Valgret bedømmes, som om det indlemmede Omraade og Købstaden ogsaa forud for Indlemmelsen havde været samme Kommune; at dette vilde blive anset for lovmedholdeligt, gik Lovkommissionen af 23 December 1915 ud fra. Endelig har Ministeriet som Hjemmel for Bestemmelsen i Vilkaarenes Punkt 14 henvist til Indlemmelseslovens § 7, 4; Overtagelse af Vedligeholdelsen af indlemmede amtskommunale Vejstrækninger er netop den Form, hvorunder der jævnlig ydes Erstatning til Amtskommuner, ofte endog for betydeligt længere Strækninger end som her kun 1 km; det fremgaar da ogsaa af Kommissionens Betænkning, at Overtagelsen af den omhandlede Vejstræknings Vedligeholdelse er tænkt ydet som Erstatning til Amtskommunen i Medfør af § 7, 4 udover de foran omtalte Skatteindtægter 306 000 Kr.

Naar Lov Nr 126 af 4 April 1928 § 1 Nr 1 foreskriver, at Indstillingerne fra de i samme Lovbestemmelse omhandlede Kommissioner skal »optages til Overvejelse samtidig, forinden Afgørelse træffes af, i hvilket Omfang Indlemmelse af de omhandlede Kommuner eller Dele deraf skal foretages«, gaas der ud fra, at en samlet Overvejelse af de for Indlemmelserne foreslaaede Vilkaar kan være af Betydning for Afgørelsen af, hvorvidt Indlemmelserne skal ske eller ikke. Denne Opfattelse kan nu ikke afvises, at en paa samtidigt Kendskab til alle Indstillingerne støttet Anke mod en eller flere af disse kunde blive af anden og større Betydning for Ministeriets Stilling til Spørgsmaalet om Indlemmelse end Anker, der kun bygger paa Kendskab til en eller flere Indstillinger. I det foreliggende Tilfælde ses det imidlertid ikke, at nogen saadan Mulighed har foreligget; overfor de Grunde, der bestemte Ministeren til ikke at lade hel eller delvis Indlemmelse ske af de otte Landsogne, kan det ikke antages, at Odense Byraads Udtalelser om Indlemmelsesvilkaarene vilde have været af større Betydning, om de var blevet fremsat under et, end fremsat for hver Betænkning for sig. Men hvorledes det nu end forholder sig hermed, kan Retten ikke give Sagsøgeren Medhold i, at den Omstændighed, at der ikke er givet Odense Byraad Adgang til Anke indtil 4 Uger efter Modtagelsen af den sidste Betænkning, skulde kunne bevirke, at Indlemmelsesresolutionen er ugyldig. Lov Nr 126 af 4 April 1928 giver ikke nogen Hjemmel for at anse Ankebestemmelsen i Indlemmelseslovens § 8, 4 ændret saaledes, at Ankefristen i det i den førstnævnte Lovs § 1 Nr 1 omhandlede Tilfælde skulde for alle Kommissionsbetænkningernes Vedkommende regnes fra den Dag, da den sidste Betænkning afgives.

Da Ankefristerne maa regnes fra Datoerne for Byraadets Modtagelse af Betænkningerne, har Ministeriet undladt at afvente Ankefristernes Udløb for de fem sidst afgivne Betænkninger. At Resolutionens Ugyldighed maa være en Følge heraf, kan der heller ikke gives Sagsøgeren Medhold i. Indlemmelsesloven bestemmer vel, at Indlemmelse ikke kan ske, forinden de i § 8, 4 omhandlede Afgørelser vedrørende Erstatninger

m v er truffet, og der er givet Parterne Adgang til Indtakning deraf i 4 Uger, men i Tilfælde, hvor der er Spørgsmaal om fakultativ Indlemmelse, saaledes som efter Lovens § 3, maa det staa Ministeriet frit for paa ethvert Tidspunkt at beslutte, at Indlemmelsen ikke skal fremmes; naar der som i det foreliggende Tilfælde er gjort Anvendelse af Lov Nr 126 af 4 April 1928 § 1 Nr 1, idet Ministeren har ønsket at fremme Sagen om Indlemmelse af Skt Hans Landdistrikt, har han dog først kunnet træffe saadan Beslutning, naar den samtidige Overvejelse af de flere Betænkninger havde fundet Sted, men har da ogsaa været beføjet dertil uden at afvente Ankefristernes Udløb.

Betingelsen for, at Kommissionen lovligt har kunnet fastsætte 15-aarige Overgangsbestemmelser efter Lov Nr 126 af 4 April 1928 § 1 Nr 2, er, at de kommunale Skatter for Odense Skt Hans Landdistrikts Vedkommende efter Indlemmelsen vil blive lavere end Skatterne til Amts- og Sognekommuner paa Indlemmelsestidspunktet, altsaa i Skatteaaret 1931—32. At denne Betingelse er opfyldt, er uomtvistet, og Spørgsmaalet bliver da, om Indlemmelsesresolutionen eller dog Bestemmelserne i Vilkaarenes Punkt 3 er anfægtelige som Følge af, at Kommissionen ved Fastsættelsen af Overgangsbestemmelsernes Indhold har bygget paa Gennemsnit af de sidste 5 Skatteaars Tal. Det ses ikke rettere, end at Spørgsmaalet maa besvares benægtende. Loven henlægger Afgørelsen af, om og med hvilket Indhold Overgangsbestemmelsen skal fastsættes, til Kommissionen, i Tilfælde af Anke til »Indenrigsministeren, der da endelig afgør Sagen«. Nogen Forskrift om, hvilke Regler Kommissionen i saa Henseende skal gaa frem efter, eller hvilke Omstændigheder den skal lade blive bestemmende, giver Loven ikke. Det kan herefter ikke statueres, at den af Kommissionen anvendte Fremgangsmaade har været stridende mod Loven, der maa forstaaes som overladende det til de paagældende Myndigheders eget Skøn at træffe Bestemmelse om, hvilken Fremgangsmaade det maatte anses for rettest at benytte.

Det ses ikke, at »en nøjagtig Opgørelse over de økonomiske Virkninger af Indlemmelsen — — mellem Kommunerne indbyrdes« i nærværende Tilfælde kunde faa Betydning udover, hvad der kunde blive Spørgsmaal om ved Anvendelsen af Bestemmelsen i § 7, 3. Naar det i denne foreskrives, at Paragraffens Bestemmelser om Erstatning til en Kommune, hvis økonomiske Stilling bliver væsenligt forværret ved Indlemmelsen af et Areal af en anden Kommune, ikke finder Anvendelse ved Indlemmelse af en Sognekommunes hele Areal, men i saa Tilfælde maa tages i Betragtning ved Fastsættelse af Erstatningen ifølge § 6, er der herved sigtet til de i § 6 omhandlede Erstatninger fra Købstadskommunen til indlemmede Grundejere og personligt skattepligtige, nemlig saaledes, at de paagældende Erstatninger under Hensyn til Købstadens forværrede økonomiske Stilling kan fastsættes til ringere Beløb, end det ellers vilde være sket. Efter at Lov Nr 126 af 4 April 1928 har føjet det tit omtalte 3 Stykke til Indlemmelseslovens § 6, maa Stilling tages til, om § 7, 3 nu er at forstaa saaledes, at Hensynet til Købstadskommunens forværrede økonomiske Stilling tillige skal kunne tages i Betragtning ved Fastsættelsen af de i § 6, 3 omhandlede Over-

gangsbestemmelser, saaledes at disse faar et for Købstaden gunstigere Indhold, end de ellers vilde have faaet, og i bekræftende Fald til, om den Omstændighed, at den i § 8, 4 paabudte Opgørelse ikke er blevet udarbejdet, maa medføre Resolutionens Ugyldighed, uanset at Loven henskyder det til Kommissionens, i sidste Instans Indenrigsministerens fakultative Afgørelse, om Overgangsbestemmelserne saaledes skal lempes eller ikke. Det førstnævnte Spørgsmaal findes at maatte besvares benægtende, da der i § 6, 3 Stk, ikke saaledes som i 1 Stk og 2 Stk, er Tale om nogen Erstatning, og det ikke ses, at Bestemmelsen i § 7, 3, der gaar ud paa Beskæring af Bykommunens Erstatningsyndelser til de indlemmede Skatteborgere, uden tydelig Lovhjemmel kan finde den udvidede Anvendelse, at der tillægges Bykommunen større Skatteindtægter fra den indlemmede Befolkning, end ellers vilde være sket.

Endelig bemærkes, at Retten ikke kan finde Indenrigsministeriet pligtig at lade Indlemmelsesvilkaarenes Post 12 og Post 14 udgaa, idet den førstnævnte Bestemmelse ikke ses at være lovstridig, hvilket Sagsøgeren iøvrigt heller ikke har hævdet, og den sidstnævnte Bestemmelse har fornøden Hjemmel i Indlemmelseslovens § 7, 4.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilpligtes at godtgøre Ministeriet med 600 Kr.

Nr 62/1932. **Financieringsselskabet af 10 August 1930** Aktieselskab (Knudtson)

m o d

Arkitekt **Erik Fisker** (Landsretssagf Rørdam),

betræffende Betaling af Arkitekthonorar.

Østre Landsrets Dom af 13 Februar 1932: Sagsøgte, Financieringsselskabet af 10 August 1930 A/S, bør til Sagsøgeren, Arkitekt Erik Fisker, betale 6300 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 September 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Høje-

Færdig fra Trykkeriet den 4 Januar 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 28

Tirsdag den 20 December.

steret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Financieringsselskabet af 10 August 1930, Aktieselskab, til Indstævnte, Arkitekt Erik Fisker, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa Foranledning af Sagsøgeren, Arkitekt Erik Fisker, førtes der i Aarene 1930—1931 mellem ham og Landsretssagfører Viggo Carstensen Forhandlinger om Muligheden af at bebygge en Parcel af den af Københavns Renovationskompagni ejede Ejendom, Matr Nr 14 a af Utterslev, beliggende ved Frederikssundsvej og Stærevej. Medens Carstensen i Tiden 18 August til 9 Oktober 1930 opholdt sig i Amerika, paabegyndtes der Forhandling mellem Carstensens Kontor og Renovationskompagniets Sagfører, Højesteretssagfører Th Knudtzon, angaaende en mulig Erhvervelse for et Konsortium af nævnte Parcel. Til Bedømmelse af Spørgsmaalet om Tilbagerykning af den eventuelle Restkøbesums Prioritet tilskrev Højesteretssagfører Knudtzon den 18 September 1930 Carstensens Kontor saaledes:

»Spørgsmaalet om en saadan Tilbagerykning maa gøres til Genstand for en nærmere Forhandling, idet Renovationskompagniet maa have forelagt nærmere Oplysninger om det projekterede Byggeføretagende, inden Selskabet kan tage Stilling til, i hvilket Omfang Grundprioriteten vil kunne rykke tilbage.«

I en Skrivelse taf 28 Oktober 1930 fra Højesteretssagfører Knudtzon til Carstensen hedder det bl a:

»For at Selskabet skal kunne tage Stilling til, hvorvidt det vil lade Købesummen med Undtagelse af 15 000 Kr blive staaende paa 4 Prioritet, vil det imidlertid være nødvendigt, at Selskabet faar forelagt Tegninger over den projekterede Bebyggelse paa Arealet og en kalkulatorisk Beregning over Udgifterne til Byggeforetagendet. Denne Beregning maa specificere de kalkulerede Omkostninger til Arkitekt, Ingeniør, Sagsfører, Attester og Vurdering, Renter af Byggelaan, Kurstab, Administration, Renter af Grundprioriteten og diverse andre Udgifter. Endvidere maa der forelægges Selskabet en Finansplan udvisende, hvorledes den Kapital, som efter Anlægsplanen vil udkræves til Byggeforetagendets Fuldførelse, tænkes tilvejebragt, samt en Driftsplan specificerende Udgiften til Skatter og Afgifter, Renter og Afdrag samt Administration og Vedligeholdelse og Oversigt over de kalkulerede Lejeindtægter.

Selskabet maa endvidere ønske Oplysning om, hvilke Haandværkere, der skal knyttes til Foretagendet.«

I November 1930 udarbejdede Sagsøgeren Tegninger m v i halv Plan, og i den til Grund for det paatænkte Byggeforetagende liggende Omkostningsplan regnedes der med et Arkitektthonorar af 12 000 Kr. I Februar 1931 udfærdigedes Tegningen i hel Plan og med nogle Forandringer.

Efter forskellige Forhandlinger meddelte Højesteretssagsfører Knudtzon i Februar 1931 Carstensen, at hvis Finansplanen ændredes saaledes, at Renovationskompagniets eventuelle Prioritet kom til at staa indenfor 1 100 000 Kr (10 Gange den anslaaede Leje), vilde Renovationskompagniet gaa med hertil.

Efter at der var fremskaffet reducerede Tilbud fra Haandværkere, derunder ved Sagsøgerens Foranstaltning et Tilbud fra Murermester J P Arnung af 14 Februar 1931 vedrørende Murerarbejdet paa 414 483 Kr — et tidligere Tilbud fra A/S Silvan lød i saa Henseende paa 508 412 Kr — solgte Renovationskompagniet, efter at der i Midten af Februar var truffet mundtlig Aftale om Handel — ved foreløbigt Skøde af 4 Marts 1931 den paagældende Parcel til Sagsøgte, Finansieringsselskabet af 10 August 1930 A/S. Dette Selskab, i hvilket Carstensen ejer Størstedelen af Aktierne, var i sin Tid startet af Carstensen til Gennemførelse af et andet Byggeforetagende end det under Sagen omhandlede. Parcellen solgtes for ca 119 691 Kr, hvoraf udbetaltes kontant 15 000 Kr, medens der for Resten skulde udstedes Pantebrev fra Køberen til Sælgeren med 1 Prioritet i Ejendommen. Dette Pantebrev skulde dog ifølge Skødet rykke tilbage for nærmere angivne Laan til samlet Beløb 996 000 Kr, som det hedder: »Naar der paa Grunden er blevet opført Beboelsesbygninger i Overensstemmelse med de Sælgeren foreviste Planer og Tegninger — — og naar der med Hensyn til disse Bygninger forevises Bygningsattest for, at de kan tages i Brug — — —«

Omtrent ved foranførte Tid førtes der mellem Sagsøgeren og Carstensen Forhandlinger om Oprettelse af en Arkitektkontrakt. Carstensen ønskede hertil saalydende Passus:

»Arkitekten garanterer, at Huset kan færdiggøres uden nogensomhelst Ekstraarbejder paa Basis af de foreliggende, af Bygherren godkendte Tegninger, Beskrivelse samt accepterede Haandværkertilbud.«

Sagsøgeren ønskede ikke at acceptere denne Passus, og den 17 Marts 1931 forhandlede der i den Anledning mellem Sagsøgeren og Carstensen paa et Møde, som i Overværelse af forskellige interesserede afholdtes paa Sagsøgerens daværende Sagførers, Dedenroth-Bergs, Kontor. Paa dette Møde var bl a under Drøftelse at indsætte e f t e r ovennævnte Passus: »Force majeure undtaget«. Paa Tale var tillige den Mulighed, at Carstensen til fuld Afgørelse skulde betale Sagsøgeren 6500 Kr. Herom førtes senere resultatløse Forhandlinger mellem Dedenroth-Berg og Carstensen.

Efter at Sagsøgeren senere havde antaget anden Sagfører, nemlig Overretssagfører Emil Petersen, førtes der mellem denne og de interesserede forskellige Forhandlinger paa hans Kontor, hvor der bl a drøftedes den Mulighed, at de entrerende Haandværkere skulde garantere imod Ekstraarbejder, hvilket dog viste sig uigennemførligt.

Den 2 Juni 1931 tilskrev Arnung Carstensen et Brev, hvori det hedder: »at Arbejdsforholdene i den sidste Maanedes Tid har ændret sig saaledes, at der ikke kan skaffes tilstrækkelig Arbejdskraft til de Arbejder der er i Gang, og jeg derfor ikke tør paatage mig ny større Arbejder.«

Samme Dag afholdtes et resultatløst Møde paa Emil Petersens Kontor, hvor ogsaa Arnung var tilstede.

Fra 2 Juli 1931 maa Forholdet mellem Parterne anses for endelig afbrudt, og Byggeforetagendet er ikke gennemført.

Under Sagen søger Sagsøgeren Sagsøgte til Betaling af Arkitekt-honorar, opgjort efter Akademisk Arkitektforenings Regler, nemlig til 10 500 Kr, der er 55 pCt af de 19 425 Kr, som efter nævnte Regler vilde have tilkommet Sagsøgeren i Tilfælde af Byggeforetagendets Gennemførelse; subsidiært paastaas Honoraret fastsat til 55 pCt af ovennævnte 12 000 Kr, altsaa til 6600 Kr. Af det eventuelt tilkendte Beløb paastaas Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 21 September 1931.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet det gøres gældende, at Carstensen eller Sagsøgte ikke paa sædvanlig Maade har engageret Sagsøgeren som Arkitekt, men at der derimod paa Foranledning af Henvendelse fra Sagsøgeren, der hele Tiden har været primus motor i Sagen, er kommet i Stand et Samarbejde mellem Sagsøgeren og Carstensen i fælles Interesse, hvilket Samarbejde uberettiget er brudt af Sagsøgeren, der uden Føje har nægtet at indgaa paa den ovenciterede Passus i Udkastet til Arkitektkontrakt. Sagsøgte gør videre gældende, at man paa Mødet den 17 Marts 1931 var naaet til Enighed om Affattelse af Arkitektkontrakt, hvilket manifesteredes ved, at Carstensen ved Mødets Slutning med Blyant indføjede i Kontraktudkastet de paa Mødet skete Vedtagelser, som derefter oplæstes, idet det aftaltes, at Renskrift næste Dag skulde tilstilles Sagsøgeren, som imidlertid nægtede at vedstaa Aftalen. Endelig gør Sagsøgte gældende, at Haandværkernes Forhold, særlig at Arnung fragik det af ham indgivne Tilbud, bevirkede Uigennemførlighed af det Projekt, til hvilket Sagsøgerens Honorarkrav efter Sagsøgtes Formening maa anses uløseligt knyttet, hvad der hele Tiden maa have staaet Sagsøgeren klart. Sagsøgte har derhos nedlagt to subsidiære Paa-stande. Under Sagen er afgivet Forklaring af Sagsøgeren samt af Vid-

nerne Landsretssagfører Viggo Carstensen, Arkitekt Risom, der har været Sagsøgerens Medarbejder, Sagførerfuldmægtig Stefan Nielsen, Maskininspektør H C Hallinge, Forretningsfører for Bygningssnedkernes A/S J F Poulsen, Tømrermester A Bartholdy samt Sagsøgerens Fader, Viceskoleinspektør Fisker.

Det kan imod Sagsøgerens Benægtelse ikke anses bevist, at han paa Mødet den 17 Marts 1931 er indgaaet paa at acceptere Udkast til Arkitektkontrakt i den af Sagsøgte hævdede Form.

I det nu Sagsøgte, naar henses til alt foreliggende, maa anses som Bygherre at have antaget og godkendt de foreliggende, af Sagsøgeren udfærdigede Tegninger m v, hvis Rigtighed han efter det under Sagen oplyste har erklæret sig villig til at garantere, og i det Risikoen for Byggeforetagendets økonomiske Gennemførlighed skønnes overgaaet paa Sagsøgte allerede ved den skete Grunderhvervelse, vil der kun kunne nægtes Sagsøgeren Ret til Honorar, saafremt en af ham udvist Adfærd maatte have betaget ham saadan Ret.

Da dette ikke findes at have været Tilfældet — særligt ikke med Hensyn til hans Forhold overfor ovennævnte Passus i Udkast til Arkitektkontrakt eller med Hensyn til Haandværkere og disses Tilbud — vil der for det af Sagsøgeren præsterede Arbejde være at tilkende ham et Honorar, som dog efter Omstændighederne kun vil kunne ansættes til 6300 Kr med Renter som paastaet.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte efter Omstændighederne have at udrede til Sagsøgeren 300 Kr.

Onsdag den 21 December.

Nr 299/1932.

Rigsadvokaten

mod

Lars Evald Frederik Kristian Jensen (Knudtson),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 257.

Vestre Landsrets Dom af 28 September 1932: Tiltalte Lars Evald Frederik Kristian Jensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. Tiltalte betaler i Erstatning til Handelsmand M P S Puggaard 268 Kr, Isenkræmmer J S Østergaard 200 Kr og Firmaet Nathan F Olsen 210 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Dahl, 50 Kr. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage efter Dommens Forkyndelse.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-
anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører
Knudtzon betaler Tiltalte Lars Evald Frederik
Kristian Jensen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Lars Evald Frederik Kristian
Jensen ved 3 jydské Statsadvokators Anklageskrift af 4 August 1932
sat under Tiltale til at lide Straf:

I.

efter Straffelovens § 257 for svigagtigt Forhold i Anledning af, at han,
der i December 1931, medens han var Bestyrer paa Krølhaarsfabriken i
Varde, af Handelsmand Martin Pedersen Schmidt Puggaard, Varde, i
Salgskommission havde faaet overleveret 10 Stk Ræveskind og 4 Stk
Ilderskind, har afhændet de nævnte Skind og til egen Fordel forbrugt
den derved indvundne Købesum 268 Kr, skønt han maatte forudse, at
han vilde være ganske ude af Stand til at fyldestgøre besvegne,

II.

efter Straffelovens § 257 for svigagtigt Forhold i Anledning af, at han
den 10 Marts 1932 Kl ca 6 Eftermiddag har henvendt sig til Isenkræm-
mer Johannes Sørensen Østergaard, Varde, og under svigagtigt Fore-
givende af at skulle bruge Penge til Udbetaling til en Kunde, har op-
naaet et Laan paa 350 Kr, der skulde tilbagebetales den følgende Dag,
skønt han maatte forudse, at han vilde være ude af Stand til en saadan
Tilbagebetaling; af Laanet har Tiltalte den 12 Marts 1932 tilbagebetalt
150 Kr,

III.

efter Straffelovens § 253 for Bedrageri i Anledning af, at han, der den
4 Juli 1931 af Firmaet Nathan F Olsen, København, havde faaet over-
leveret to hvide og et graat Ræveskind i Konsignation, saaledes at
Skindene skulde tilbageleveres senest den 7 s M eller betales med
225 Kr, omkring den 20 Juli 1931 i bedragerisk Hensigt har afhændet
Skindene og forbrugt den derved indvundne Købesum 210 Kr til egen
Fordel.

Tiltalte er født den 8 Juli 1888 og er tidligere anset ved Københavns
Byrets Dom af 2 Februar 1929 efter Straffelovens § 251, jfr midlertidig
Straffelov 1 April 1911 § 13, med en betinget Straf af Fængsel paa
sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Ved de i Sagen foreliggende Oplysninger, herunder Tiltaltes egen Forklaring og de af Handelsmand Puggaard, Isenkræmmer Østergaard og Grosserer Nathan afgivne Vidneforklaringer, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har solgt de i Anklageskriftet under I og III ommeldte Skind og opnaaet det under II ommeldte Laan, alt under de i Anklageskriftet nærmere anførte Omstændigheder. Idet det derhos findes ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har været klar over, at han var ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser overfor Puggaard, Østergaard og Nathan, og at han derfor i samtlige de af Anklageskriftet omfattede Forhold har udvist svigagtigt Forhold,, vil han være at anse efter Straffelovens § 257 med en Straf, der findes at kunne ansættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Tiltalte vil derhos have at betale de nedenfor nævnte Erstatninger samt at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Torsdag den 22 December.

Nr 305/1932.

Rigsadvokaten

mod

Sofus Roenberg Hansen (Henriques),

der tiltales for Tyveri.

Dom afsagt den 12 Juli 1932 af Retten for Nakskov Købstad m v: Tiltalte Sofus Roenberg Hansen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder samt betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Andersen, 30 Kr.

Østre Landsrets Dom af 17 Oktober 1932: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for Tiltalte Sofus Roenberg Hansen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K Jærner, 40 Kr, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

Efter de foreliggende Oplysninger kan det ikke anses for bevist, at Tiltalte har taget Grammofonen og Pladerne for at beholde disse Ting, og da der som Sagen foreligger, ej heller bliver Spørgsmaal om at straffe Tiltalte for Brugstyveri, vil han være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Sofus Roenberg Hansen bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder de Overretssagfører Andersen og Overretssagfører Jærner tillagte Salærer og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques 100 Kroner udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er Tiltalte Sofus Roenberg Hansen, der er født i Nykøbing F den 3 Maj 1914 og ikke fundet forhen straffet, sat under Tiltale for Tyveri.

Ved Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, der er bestyrket ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det godtgjort, at han om Aftenen den 29 Maj d A mellem Kl 9 og 9½ har skaffet sig Adgang til Bagermester Sofus Petersen Rommes Lager paa Brückersvej i Nakskov i den Hensigt at stjæle en Grammofon, som han vidste beroede der. Han skaffede sig Adgang til Lageret ved fra Haven at stige ind gennem et aabentstaaende Vindue, gennem hvilket han kom ind paa Lageret. Her tilvendte han sig en Rejsegrammofon og 16 Plader og forlod derefter Lageret, idet han herfra gennem en uafloaset Dør gik ind i Bageriet, herfra gennem en ligeledes uafloaset Dør ind i Butiken og derfra ud paa Gaden.

Grammofonen og 13 af de stjaalne Plader er — efter at være vurderet til en samlet Værdi af 40 Kr — udleveret til Bestjaalne, der har frafaldet Krav paa Erstatning.

I Henhold til foranstaaende og idet Bestemmelserne i Retsplejelovens § 925 er iagttagne, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 229, IV med en Straf, der bestemmes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder, hvorhos Tiltalte vil have at betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Andersen, 30 Kr.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Nakskov Købstad m v den 12 Juli 1932 afsagte Dom, hvorved Sofus Roenberg Hansen efter Straffelovens § 229 IV er anset med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder, er paaanket dels af Tiltalte Sofus Roenberg Hansen til Frifindelse, dels af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Efter Dommens Afsigelse har Tiltalte i et i Retten for Nakskov Købstad m v den 9 August afholdt Forhør forklaret, at det ikke var i Berigelseshensigt, at han tog Grammofonen, men kun for at laane den med om Bord paa det Skib, som han var forhyret med, og at det var hans Hensigt, at han vilde bringe Grammofonen tilbage til Bageriet Mandag Aften, den 30 Maj, men da han hen paa Aftenen vilde gaa ud med Grammofonen, var det blevet Regnvej, hvorfor han opsatte det.

Han gik imidlertid til Ro i sit Lukaf, men laa vaagen, idet han ventede paa, at det skulde holde op med at regne, saa han kunde gaa ud hos Romme og anbringe Grammfonen i Bageriet. Ved ca 2 Tiden om Natten kom Skipper Rasmussen imidlertid og tørnede ham ud, hvorefter de kort efter afsejlede fra Nakskov Havn. Han fik derfor ikke Lejlighed til at bringe Grammfonen ud. Han har videre forklaret, at han to Gange i Marts Maaned d A, da han arbejdede hos Bagermester Romme, paa samme Maade har laant Grammfonen, idet han hver Gang er kravlet ind gennem det vestlige Vindue til Bageriet, hvilket Vindue ikke var paahaspet, og han har da taget Grammfonen og Pladerne og bragt dette til sit Hjem i Abildtorpe Mose, hvor der er spillet paa Grammfonen, og 2 a 3 Timer efter har han bragt Grammfonen tilbage til Bageriet, idet han er kravlet ind gennem Vinduet og har stillet den paa Plads, hvorefter han har forladt Bageriet ad samme Vej, som han var kravlet ind. Tiltalte har tilføjet, at han til Styrmand Johannes Pedersen om Bord paa Skibet har omtalt, at han havde laant Grammfonen, og at den skulde bringes tilbage Mandag Aften.

Ved den af Tiltaltes Moder afgivne Forklaring maa det antages godtgjort, at Tiltalte tidligere, muligvis medens han var hos Romme, har haft Grammfonen hjemme et Par Gange og bragt den tilbage.

Styrmand Johannes Pedersen har forklaret, at Tiltalte Mandag, den 30 Maj d A, havde en Grammfon om Bord. Vidnet har ikke set ham komme med den, men Tiltalte sagde, at det var hans Grammfon. Tiltalte tilføjede, at han havde hentet den hjemme. Der blev spillet paa den Mandag, efter at de havde spist til Middag, og ogsaa lidt, efter at de havde spist til Aften. Tiltalte talte ogsaa lidt om, at han vilde have været hjem med den, men det regnede for stærkt til, at han kunde bringe den hjem.

Efter hvad der saaledes foreligger og under Hensyn til, at Tiltalte ikke, inden han den 28 Juni d A af Politiet blev afhørt om Sagen, har gjort noget Skridt til at tilbagelevere Grammfonen til Ejeren, findes det ubetænkeligt at forkaste hans seneste ovenfor gengivne Forklaring.

Dommen vil herefter i Henhold til dens Grunde være at stadfæste.

Nr 310/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Frederik Valdemar Thomsen (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 176, jfr § 173.

Dom afsagt af Frederiksberg Birks Ret den 24 August 1932: Tiltalte Hans Frederik Valdemar Thomsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage samt godtgøre det offentlige de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær til Forsvareren, Overretssagfører Berendsen, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 17 Oktober 1932: Den indankede Dom bør ved Magt at Stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for Tiltalte Hans Frederik Valdemar Thomsen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Povl Thomsen, 40 Kr, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte Hans Frederik Valdemar Thomsen 60 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 23 Juli 1932 er Hans Frederik Valdemar Thomsen af Statsadvokaten for Sjælland sat under Tiltale til Straf efter Straffelovens § 176, jfr § 173 for uterligt Forhold.

Tiltalte er født 29 Januar 1883 i København og tidligere straffet ved Københavns Amts søndre Birks Rets Dom af 29 Juni 1931 efter Straffelovens § 176, jfr § 173, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Anklagen lyder nærmere paa, at Tiltalte har gjort sig skyldig til Straf som paastaaet for uterligt Forhold ved den 30 Maj 1932 i Gaarden til Ejendommen Folkvarsvej Nr 27 at have taget Pigen Konni Margit Irene Christiansen, født den 12 Juni 1926, om Livet, løftet hendes Tøj op og befølt hende i Skridtet udenpaa Benklæderne.

Tiltalte nægter sig skyldig i det ham ved Anklagen paasigtede Forhold.

Sagens Omstændigheder er efter det foreliggende følgende:

Nævnte Konni Margit Irene Christiansen fortalte den 30 Maj 1932 sin Moder, Fru Elvine Christiansen, f Sørensen, at en Mandsperson kort i Forvejen havde, mod at give hende en Tøøre, faaet hende til at gaa ind til ham i Gaarden til Ejendommen Folkvarsvej Nr 27, og at Manden der havde taget hende om Livet, løftet hendes Tøj op foran og befølt hendes Kønsdel uden paa Benklæderne. Fru Christiansen anmeldte straks dette Forhold til Frederiksberg Kriminalpoliti, som atter ganske kort efter afhørte Konni, der overfor Politiet afgav en Forklaring ganske svarende til, hvad hun efter Moderens Forklaring til Politiet havde fortalt Moderen. Tiltalte blev derefter, atter samme Dag, afhørt af Politiet, og i hans Overværelse gentog Konni overfor Politiet sin Forklaring om, hvorledes Tiltalte havde behandlet hende. Den 25 Juni blev Konni afhørt i Sagen inden Retten, og hun forklarede her, uden at der iøvrigt blev gaaet nærmere ind paa Sagen med hende, at Tiltalte havde faaet hende

og et andet Pigebarn, som er 5 Aar gammelt, til at komme ind i den ovennævnte Gaard mod at give dem hver en Toøre.

Tiltalte har afgivet en Forklaring gaaende ud paa, at han den paa-gældende Dag har givet de to nævnte Pigebørn hver en Toøre, fordi de havde hjulpet ham med at holde paa hans Cykel, medens han bandt en Frakke paa Styret. Han erkender derhos, at han, da han gav Konni Toøren, tog hende om Livet og løftede hende op, idet han sagde til hende: »Du vokser Dig jo køn«, og han erkender, at han herunder muligt nok har »holdt sin ene Haand paa Konnis Maveparti uden paa Tøjet«. Tiltalte nægter derimod at have forbundet nogen som helst uterlig eller kønsusædelig Hensigt med sin nævnte Adfærd overfor Konni, og han forklarer endvidere, at det passerede foregik paa Gaden udfor Folkvarsvej Nr 27, og at han overhovedet ikke var inde i Gaarden med Pigebørnene.

Efter det anførte og naar yderligere henses til, at ogsaa det ovennævnte 5 Aar gamle Pigebarn, hvis Navn er Ethel Gehlsen, har forklaret til Politiet, at Tiltalte fik hende og Konni til at komme ind i Gaarden mod at give dem hver en Toøre, skønnes det at maatte antages og lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, at han har faaet de to Pigebørn til at komme ind i Gaarden til ham. Men idet det saaledes maa antages, at Tiltalte har afgivet usandfærdig Forklaring paa et for Sagens Afgørelse vigtigt Punkt, findes det efter Konni Christiansens Forklaring samt under Hensyn til, at Tiltalte tidligere er dømt, og det mod sin Benægtelse, for uterligt Forhold overfor Smaapiger, at maatte anses bevist mod hans Benægtelse, at han har gjort sig skyldig i det Forhold, som han er tiltalt for under nærværende Sag.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 176, jfr § 173 efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, hvorhos han vil have at godtgøre det offentlige de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Frederiksberg Birks 1 Afdeling den 24 August 1932 afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Hans Frederik Valdemar Thomsen til Frifindelse, dels af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Fredag den 23 December.

Nr 26/1931. Slagtermester **I Thomsen** (Meyer)
 mod
 Lensgreve **Knuth** (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at udøve Raadighed over et Engareal m v.

(Sagen behandlet skriftlig).

Østre Landsrets Dom af 5 December 1930: Sagsøgte Slagtermester I Thomsen bør være uberettiget til at udøve nogen Raadighed dels over det Engareal, der er beliggende øst for Sagsøgtes Ejendom Matr Nr 17 g Maribo Markjorder, dels over det mellem Engstykket og Maribo Nørresø beliggende Rørbælte, dels over den herudfor liggende Del af Maribo Nørresø og den i denne løbende Aa. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte 200 Kr til Sagsøgeren Lensgreve Knuth inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten gentaget sin Frifindelsespaastand saaledes at det statueres, at han har Ejendomsret til Engstykket og er berettiget til Søen til Midtstrømslinjen efter almindelige Regler.

Foreløbig bemærkes, at der overfor Appellantens Protest ikke ved Sagens Paadømmelse vil kunne tages Hensyn til det af Indstævnte fremlagte, af Landinspektørerne Budtz og Warming under 6 August 1932 afgivne private Syn og Skøn.

Der er Enighed mellem Parterne om, at Grevskabet Knuthenborg fik Maribo Nørresø tilskødet fra Kronen i 1688, og ved Grevskabets Salg i 1852 af Matr Nr 17 af Maribo Købstads Markjorder kan Køberen ikke anses at have opnaaet nogen Ret over Søen.

Efter de Højesteret iøvrigt forelagte nye Oplysninger maa der gaas ud fra, at Søens Overflade i Tidens Løb er sænket, hvorved i al Fald den væsenligste Del af det omstridte Engareal langs Søen er tørlagt.

Det bemærkes herved, at paa Matrikelskortet er Rampen for Stien til den i 1874 anlagte Jærnbane vist helt ud til Skellet for Matr Nr 17 g, at Flodemaallet for Søen i 1875 sænkedes, og at Engstykket efter Appellantens Fremstilling har været Genstand for Opfyldning. Herfter og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde, vil denne være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Slagtermester I Thomsen, til Indstævnte, Lensgreve Knuth, med 400 Kroner. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 20 April 1914 erhvervede Slagtermester I Thomsen Ejendommen Matr Nr 17 g af Maribo Købstads Markjorder, nemlig det »Jordstykke, der ligger nord for Banelinjen mellem Siberien, Ladegaardsmarken og Søgrænsen«. Over denne Ejendom eller langsmed dens Østgrænse løber, omtrent i Retning Nord—Syd, en offentlig Sti til »Lysemose«, og øst for denne ca 1 m brede Sti, o: mellem Stien og Maribo Nørre Sø ligger en Engstrimmel og længst ude et Rørbælte; over dette Areal har tidligere Ejere udøvet den Raaden, at de enten har slaaget Græsset eller ladet deres Kreaturer græsse dér; Thomsen har, foruden denne Raaden, i de sidste Aar pløjt en Del af Engstrimlen og dér dyrket Korn og Roer, ligesom han ogsaa for nogle Aar siden har opsat et Pigtraadshegn mellem Stien og Engen. Grevskabet Knuthenborg, der er Ejer af Nørre Sø, og som mente at være Ejer af det øst for Lysemose Stien liggende Areal, lod Thomsens Ejendom Matr Nr 17 g opmaale i Marken paa Grundlag af Matrikulkortet, og da man derved mente at have konstateret, at hans Ejendom kun gik til Stien, blev Thomsen ved en Skrivelse af 15 November 1929 opfordret til at respektere denne Grænse; under 25 s M svarede Thomsen, at han havde, ved Køb af Matr Nr 17 g, erhvervet Ret over Søbredden samt Søret.

Under denne ved Retten for Maribo Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren Lensgreve Knuth paastaet Sagsøgte Slagtermester I Thomsen kendt uberettiget til at udøve nogen Raadighed dels over det Engareal, der er beliggende øst for Sagsøgtes Ejendom Matr Nr 17 g Maribo Markjorder, dels over det mellem Engstykket og Marbo Nørresø beliggende Rørbælte, dels over den herudfor liggende Del af Maribo Nørresø og den i denne løbende Aa.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgeren har til Støtte for sin Paastand henvist til et i 1914 udfærdiget Matrikulkort over Matr Nr 17 g, der angiver sig at være en Kopi efter en Kopi af Matrikulkortet; beregnet efter Kortet udgør det nævnte Matr Nr 20530 m², og ved Opmaalingen viste det sig, at meget nær det samme Areal indbefattes i Matr Nr 17 g, naar Stien til »Lysemose« er Østgrænsen, saaledes at Thomsen herefter ikke har nogen Ret over Arealet øst for Stien. Grevskabet har stedse upaatalt udøvet eller ladet udøve Jagtret paa Engene langs Søen, og Jægerne er færdedes dér, ligesom Grevskabet stedse upaatalt har skaaret Rørene ved og i Søen. Naar Sagsøgte henviser til Købekontrakten, hvorefter hans Ejendom grænser til »Søgrænsen«, gør Sagsøgeren opmærksom paa, at dette Ud-

tryk nu betyder noget helt andet end Søbredden. Forholdet er nemlig det ved Maribo Nørre Sø, at Vandstanden er sunket betydelig, saaledes at Søgrænsen nu ligger et godt Stykke inde i Landet — dette er f. Eks. anerkendt af flere Ejere ved Østsiden af Søen — Sagsøgte Ejendom har oprindelig grænset op til Søen, men ved Vandstandens Sænkning er der fremkommet Arealer langs Bredderne, og disse maa tilfalde Ejeren af Søen, nemlig Grevskabet.

Sagsøgte hævder, at efter hans Købekontrakt skal hans Ejendom strække sig ud til Søen; under alle Omstændigheder er der af ham og tidligere Ejere vundet Hævd paa det omstridte Areal, idet Ejerne af Matr. Nr. 17 g. stedse har udøvet Raaden over dette ved at høste Græsset m. m. Kortets Angivelse af Ejendommens Areal er efter hans Mening betydningsløs, idet der ofte er konstateret Fejl i Matrikulkortene, hvis Formaal ikke er at tjene til Bevis i Ejendomstrætter. Sagsøgte henviser sluttelig til en Købekontrakt af 12 Juni 1852, hvorved Grevskabet solgte Matr. Nr. 17, hvoraf Matr. Nr. 17 g. er en Parcel; i dennes Post 3 hedder det, at Køberen »maa altsaa taale, at Veje og Stier, navnlig den, som er anlagt fra Lysemosen til Maribo langs Søen og Aaen, benyttes — — —«; heraf slutter Sagsøgte, at Lysemosestien ligger paa Matr. Nr. 17, nu altsaa ogsaa paa Matr. Nr. 17 g., og at dette Matr. Nr. er »langs Søen«.

Denne Slutning synes imidlertid ikke sikker, saalænge man ikke med Bestemthed ved, hvor denne Sti i Tidens Løb har ligget.

Det er vel rigtigt, at der kan være Fejl i Matrikulkortene og deres Arealangivelser; men Formodningen maa dog i høj Grad være for, at de er rigtige, og Sagsøgte har ikke kunnet anføre noget, der afgørende tyder paa, at det foreliggende Kort over Matr. Nr. 17 g. er urigtigt. Idet dette derfor maa lægges til Grund ved Sagens Afgørelse, strækker Sagsøgte Ejendom sig kun til Stiens Vestsider, og der bliver herefter alene Spørgsmaal om, hvorvidt Sagsøgte kan antages at have vundet Hævd paa det omtvistede Stykke Jord.

Medens den af Sagsøgte i de senere Aar udøvede Raaden, naar den blev fortsat gennem et tilstrækkeligt langt Tidsrum, muligvis kunde danne Grundlag for Hævdserhvervelse, maa det i al Fald statueres, at det om den af de tidligere Ejere udøvede Raadighed oplyste ikke er tilstrækkeligt i saa Henseende, navnlig ikke, naar der henses til, at Grevskabet har udøvet Jagtret og Færdselsret over Arealet samt skaaret Rørene.

Herefter vil der være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand, saaledes at Sagsøgte betaler Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Nr 199/1932. Skibsfører **Magnus Frederik Magnussen**, Motorpasser **Ole Joensen**, Kok **Jens Jacob Michelsen** og Skibsfører **Poul Johannes Christoffersen** (Bruun)

m o d

Aktiebolaget **Svenska Maskinverken**, Södertälje, Sverige (Cohn),

betræffende Spørgsmaalet om Fremme af en Tvangsauktion over en Kutter ogsaa forsaavidt angaar den i Kutteren installerede Motor.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Færøernes Retskreds den 2 November 1931: Den begærede Auktion vil være at fremme.

Østre Landsrets Dom af 14 April 1932: Den begærede Auktion bør ikke fremmes, forsaavidt angaar selve den omhandlede Motor, hvorimod den indankede Kendelse stadfæstes, forsaavidt angaar den til Motoren hørende Skrueaksel og Stævnrøret. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler de Indstævnte, Skibsfører Magnus Frederik Magnussen, Kvivig, Købmand af Vestmanhavn Poul Olsens Konkursbo, Ole Joensen, Kok Jens Jacob Michelsen og Skibsfører Paul Johs Christoffersen, alle af Vestmanhavn, een for alle og alle for een til Appellanterne, A/S Svenska Maskinverken, med 200 Kr, medens Omkostningerne forsaavidt angaar de Indstævnte, Købmand H N Niclasen, Midvaag, og Seilmager G I Hummeland, Vestmanhavn, ophæves. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afgørelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget sin Paastand om, at Auktionen nægtes Fremme ogsaa forsaavidt angaar den til Motoren hørende Skrueaksel og Stævnrøret.

Ved den foretagne Installation af den til Anbringelse i Skonnerten afhændede Motor med Tilbehør i Forbindelse med de derved nødvendiggjorte Forandringer i Skonnertens Indretning, hvorved dens Karakter af Sejlskib væsenlig er ændret, maa Motoren, hvis Udskillelse ifølge de i Skønnet indeholdte Oplysninger ej heller kan finde Sted uden uforholdsmæssig Værdiforringelse af Fartøjet, anses at være blevet en saadan Bestanddel af dette, at Indstævnte ikke overfor Appellanterne kan hævde nogen Ejendomsret til denne.

Som Følge heraf vil Appellanternes Paastand om Auktionens Fremme være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes Indstævnte at burde betale Appellanterne med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den af Appellanterne, Skibsfører Magnus Frederik Magnussen, Motorpasser Ole Joensen,

Kok Jens Jacob Michelsen og Skibsfører Poul Johannes Christoffersen nedlagte Paastand om Auktionens Fremme tages til Følge. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret betaler Indstævnte, Aktiebolaget Svenska Maskinverken, til Appellerterne med 500 Kroner, inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Under en af Skibsfører Magnus Fr Magnussen, Kvivig, rekvireret Tvangsauktion over Kutter »Fram« af Vestmanhavn, oplyste Aktiebolaget Svenska Maskinverken, at det til Købmand Poul Olsen, Vestmanhavn, ifølge Købekontrakt af 12 September 1929 solgte 1 Stk Elwe-Dieselmotor, Type G V 45 eff HK ved 400 Omdrejninger i Minuttet, 1-cylindret med Tilbehør for en Købesum af ialt sv Kr 9597, og hedder det i Kontrakten, at Motoren forbliver Maskinverkens Ejendom, indtil Motoren er fuldt betalt. Motoren blev installeret i Kutter »Fram«, tilhørende et Partsrederi, bestaaende af Købmand Poul Olsen (nu hans Konkursbo) for $63\frac{1}{3}/100$, Købmand H N Niclasen, Midvaag, for $30/100$ og Seilmager G I Hummeland, Vestmanhavn, for $6\frac{2}{3}/100$. Med Bemærkning, at der endnu skyldes et Beløb af sv Kr 6367 med Rente 6 pCt p a fra den 1 December 1929, protesterede Svenska Maskinverken mod, at Auktionen fremmedes, for saa vidt angik Motoren. Rekvirenten, hvis Fordring er udrustet med Søpanteret, har paastaaet Auktionen fremmet ogsaa for saa vidt angik Motoren, og til denne Paastand maa Ole Joensen og Kok Jens Jacob Michelsen, der har angivet at have Søpantekrav i Skibet stammende fra Sæsonen 1930 for hver ca 1000 Kr antages at have sluttet sig. Til denne Paastand har endvidere sluttet sig Skibsfører Poul Johannes Christoffersen, Vestmanhavn, der under 8 Februar 1926 af Poul Olsen havde faaet Skadesløsbrev til Sikkerhed for Betaling af 5500 Kr med Renter 5 pCt p a fra 1 Januar 1926 med 1 Prioritets Panteret i Olsens Andel $63\frac{1}{3}/100$ af Kutter »Fram«, omfattende Kutterens staaende og løbende Gods samt alle Redskaber; Skadesløsbrevet er registreret den 23 April 1926. Paa dette Skadesløsbrev skyldes til Rest 1862 Kr 60 Øre med Rente 5 pCt p a fra den 1 Januar 1931, hvilket Beløb er anerkendt af Boet ved Fordringernes Prøvelse den 18 September 1931. Disse protesterende har anført, at Motoren er anbragt i Skibet paa en saadan Maade, at den omfattes af Pantekravet og derfor ikke længere kan være Genstand for Aktiebolagets Ejendomsret.

Motoren er anbragt i Skibet saaledes, at den hviler paa et Træfundament, der er opbygget i Skroget. Paa dette Fundament er Motoren fastgjort med Bolte. For at udtage Motoren er det nødvendigt delvis at nedbryde et Skod mellem Motorum og Lastrum for gennem Lastrumets Luge at bringe Motordelene paa Dækket. For at fjerne Skrueakselen maa Skibet paa Bedding.

Som det fremgaar af Synsforretningen, vil Motoren kun kunne fjernes, naar de Bolte, hvormed den er fastgjort til Fundamentet, udtages, og Møtrikkerne skrues fra. Endvidere maa Motorens Forbindelse med Skrueakselen udløses, hvorhos et Skod mellem Motorrum og Last- rum i hvert Fald delvis maa nedbrydes; for at borttage Skrueakselen og Stævnrør maa Skibet sættes paa Bedding og repareres efter Borttagelsen. Herefter maa Motoren anses anbragt i Kutter »Fram« paa en saadan Maade, at den maa anses som Tilbehør til Skibet og derfor omfattes af det foretagne Udlæg, og der vil ikke kunne tages Hensyn til det tagne Ejendomsforbehold, men Auktionen vil være at fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Fogedretten for Færøernes Retskreds den 2 November 1931 og paastaas af Appellanterne ændret derhen, at Auktionen nægtes Fremme, ikke alene forsaavidt angaar selve den i Fartøjet værende Motor, men ogsaa forsaavidt angaar den til denne hørende Skrueaksel og Stævnrøret, medens Appellanterne subsidiært paastaar Auktionen nægtet Fremme alene forsaavidt angaar selve Motoren.

De Indstævnte, Købmand H N Niclasen, Midvaag, og Sejlmager G I Hummeland, Vestmanhavn, har ikke nedlagt nogen Paastand under Sagen, medens samtlige øvrige Indstævnte paastaar Kendelsen stadfæstet.

Den omhandlede Motor blev installeret som Hjælpemotor i den hidtil gennem en længere Aarrække alene ved Sejl drevne 2m Kutter, uden at der i Anledning af Installationen skete Anmeldelse til Skibsregistret.

Af Syns- og Skønsforretningen fremgaar det, at de Bolte, hvormed Motoren er fastgjort til Fundamentet, ikke er gennemgaaende, at Motoren vil kunne udtages uden at foretage Ændringer ved Styrehus og Dæk, og at Skibet ingen Skade tager ved den delvis Nedtagelse af Skoddet mellem Motorrum og Lastrum.

Ved den efter Kendelsens Afsigelse inden Færøernes Ret foretagne Afhjæmning af Syns- og Skønsforretningen har Skønsmændene endvidere udtalt, at Forbindelsen mellem Motor og Aksel kan afbrydes uden Skade for Skibet, hvorhos de har udtalt sig nærmere angaaende Omkostningerne ved de forskellige som Følge af Motorens Fjernelse m m

Færdig fra Trykkeriet den 11 Januar 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 29

Fredag den 23 December.

nødvendige Foranstaltninger, hvoraf fremgaar, at Fjernelsen af selve Motoren kun nødvendiggør en ringe og forholdsvis lidet bekostelig Reparation af Skibet. Værdien af Skibet med Motor har Skønsmændene derhos ansat til 12 000 Kr, medens de har ansat Værdien af Skibet efter Motorens Udtagelse, men i repareret Stand til 6—7000 Kr og Værdien af den udtagne Motor til ca 2 a 3000 Kr.

Efter det i Sagen om Muligheden af at fjerne Motoren fra Skibet og de dermed forbundne Omkostninger foreliggende findes selve Motoren ikke at være i nogen saadan fast Forbindelse med Skibet, at den som en Bestanddel af dette kan anses at have mistet sin Egenskab af selvstændig Ejendomsgenstand, hvorfor Appellanterne forsaavidt angaar selve Motoren maa kunne hævde deres Ejendomsret overfor de Indstævnte i Henhold til det ved Salget tagne Forbehold, hvorved bemærkes, at den nogle af de Indstævnte tilkommende Søpanteret ikke vil kunne give dem nogen fortrinligere Stilling med Hensyn til den med det nævnte Forbehold installerede Motor. Derimod findes den til Motoren hørende Skrueaksel og Stævnrøret at være indføjet saaledes i Skibet, at de som Bestandele af dette maa være undtagne Appellanternes Ret ifølge det tagne Ejendomsforbehold.

Herefter vil Kendelsen være at ændre overensstemmende med Appellanternes subsidiære Paastand.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes de Indstævnte, Skibsfører Magnus Frederik Magnussen, Kvivig, Købmand af Vestmanhavn Poul Olsens Konkursbo, Ole Joensen, Kok Jens Jacob Michelsen og Skibsfører Paul Johs Christoffersen, alle af Vestmanhavn, in solidum at burde betale Appellanterne med 200 Kr, medens Omkostningerne forsaavidt angaar de Indstævnte, Købmand H N Niclasen, Midvaag, og Seilmager G I Hummeland, Vestmanhavn, findes at burde ophæves.

Nr 311/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Georg Valdemar Johannes Lind (Cohn),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 176, jfr § 173 og § 185.

Østre Landsrets Dom af 8 November 1932: Tiltalte Georg Valdemar Johannes Lind bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fængsel i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger, derunder 50 Kr i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H Repsdorph. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler Tiltalte Georg Valdemar Johannes Lind 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget af Københavns Byrets 4 Afdeling, tiltales Georg Valdemar Johannes Lind for uterligt Forhold over for Pigebørn under 12 Aar og for Krænkelser af Blufærdigheden ved i Forsommeren — formentlig i Maj Maaned — 1932 i de til »De Unges Idræt« Ungdomshjem, Aalekistevej 113, hørende Lokaler og Pladser at have gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor:

1) Elly Daisy Hansen, født 5 Februar 1921, ved een Gang at have ført sin Haand indenfor hendes Benklæder og befølt hende paa den udvendige Side af Laaret;

2) Lilly Karla Olsen, født 18 November 1922, ved tre Gange at have grebet fat i den nederste Del af hendes Benklæder og derefter forsøgt at føre sin Haand op ad hendes Laar indenfor Benklæderne;

3) Grethe Søndergaard, født 5 September 1922, ved een Gang at have ført sin Haand op under hendes Benklæder og befølt hende i Skridtet;

4) Ebba Søndergaard, født 4 April 1924, ved to Gange at have ført sin Haand op under hendes Benklæder og befølt hende den ene Gang paa Laaret og den anden Gang i Skridtet;

5) Tove Esther Gudrun Jensen, født 29 Marts 1923, ved een Gang at have lagt hende ned paa Jorden, hvorefter Tiltalte trak ud i hendes Benklæder og kiggede ned indenfor disse;

6) Anna Staunstrup Pedersen, født 13 Januar 1921, ved een Gang at have ført sin Haand op under hendes Benklæder og befølt hende i Skridtet;

7) Eva Vita Staunstrup Pedersen, født 20 Maj 1923, ved fire—fem Gange, første Gang den 20 Maj 1932, at have ført sin Haand op under hendes Benklæder og befølt hende i Skridtet, og

8) Ella Jenny Rasmussen, født 12 Juli 1920, ved een Gang at have trukket ud i hendes Benklæder og klappet hende paa Laaret indenfor disse.

Tiltalte er født den 29 Maj 1902 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte har forklaret, at han, der ved ovenanførte Tid var Medlem af Bestyrelsen af ovennævnte Forening, hyppigt legede med Pigebørnene ved Sammenkomsterne og efter deres Anmodning gav dem Svingtøre og Kolbøtter, og det er meget muligt, at han herunder er kommet til at berøre nogen af dem paa Benene og paa Laarene udenpaa Tøjet, men han har benægtet, at han nogensinde har berørt nogen af dem indenfor Benklæderne, ligesom han har benægtet at have berørt dem i uterlig Hensigt.

Samtlige de ovenanførte Pigebørn har dels overfor Politiet og dels inden Retten forklaret, at Tiltalte har behandlet dem som i Anklagen anført, dog har inden Retten den under 2 nævnte Pige ikke udtalt sig om, at Tiltalte har forsøgt at føre sin Haand opad hendes Laar, — den under 7 nævnte Pige kun forklaret, at Tiltalte to Gange har behandlet hende som anført og den under 8 nævnte Pige forklaret, at Tiltalte kun klappede hende paa Laaret nedenfor Benklæderne, men ikke forsøgte at faa Haanden op under Benklæderne. Endvidere har den under 1 nævnte Pige forklaret, at hun een Gang har set Tiltalte »rave« den under 7 nævnte Pige op paa Buksebenene, den under 4 nævnte Pige forklaret, at hun har set Tiltalte føre sin Haand op under Benklæderne paa den under 3 nævnte Pige, og den under 8 nævnte Pige forklaret, at hun har set Tiltalte hive ud i Elastiken paa den under 2 nævnte Piges Benklæder og klappe hende paa Laarene og tillige set ham klappe den under 1 nævnte Pige paa Laaret.

Frk Edith Kofoed, der var Bestyrelsesmedlem i nævnte Forening, har forklaret, at hun i et stort Antal Tilfælde har faaet Henvendelser fra Børn, der følte sig generet ved Tiltaltes Optræden, idet de forklarede, at han under Legen stak sin Haand op under deres Kjoler; dette Forhold gav Anledning til, at Tiltalte maatte udtræde af Bestyrelsen.

Endelig har Børnenes Forældre for Landsretten afgivet Forklaringer, der for flere af Børnenes Vedkommende væsentlig bestyrker Rigtigheden af Børnenes Forklaringer.

Efter det ovenanførte maa der anses at foreligge tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte med de anførte Modifikationer har gjort sig skyldig i uterligt Forhold og Krænkelse af Blufærdigheden under de i Anklagen anførte Omstændigheder, og han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 176, jfr § 173, og § 185, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Nr 316/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Johannes Christensen (Martensen-Larsen),

der tiltales til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger.

Vestre Landsrets Dom af 29 November 1932: Tiltalte Johannes Christensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for Tiltalte ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Teisen, 60 K, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaancket af det Offenlige.

Efter alt foreliggende vil Tiltaltes i Dommen under Nr 1 beskrevne Forhold være at henhøre under Straffelovens § 203, jfr § 45 og hans Forhold under Nr 2 under Strfl § 299, hvorhos hans Forhold under Nr 3 vil være at anse som Forsøg paa den i Lov Nr 74 af 7 April 1899 § 10 omhandlede Forbrydelse.

Herefter findes Tiltalte, der efter det oplyste er let aandssvag med Impulsivitet og manglende Hæmninger, i Henhold til Lov af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, jfr L Nr 299 af 14 December 1927 at burde dømmes til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger.

Thi kendes for Ret:

Johannes Christensen bør tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Overretssagfører Teisen 60 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Martensen-Larsen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 10 Oktober 1932 fra 2 jyske Statsadvokatur er Johannes Christensen, der er født den 11 August 1908, og som ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, sat under Tiltale ved Vestre Landsret til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 om Sikkerhedsforanstaltninger mod visse Personer, der udsætter Retssikkerheden for Fare, i Anledning af, at han

1) en Nat i Februar 1930 Kl ca 11½ indfandt sig i den Gaardejer Harald Hansen tilhørende Gaard i Gullestrup medbringende en Flaske Lysol, som han vilde bruge til at gøre den paa Gaarden tjenende Edith

Madsen Fortræd med, ligesom han yderligere bevæbnede sig med en Fork, hvorpaa han gik hen ved hendes Dør og opfordrede hende til at lukke op og derpaa, da hun flygtede ud af Vinduet, løb efter hende, men blev standset af Gaardejer Hansen,

2) i Februar 1931 har skrevet og til den ad 1) nævnte Edith Madsens Fader Gaardejer Lars Simmelkjær Madsen, Snejbjerg, har afsendt et saalydende Trussels- og Afpresningsbrev:

»Kranse til begravelserne edit las (diverse Tegninger) døde edit døde Las osv i satans klør i forsage jesus alle hans gerninger og alt hans væsen i tror paa djævelen den almægtige, himlens og jordens javla, jeg skal vist have dig slaet ihjel hvordan kan det være at du fremviser dig i en sag som der slet ikke kommer dig ved jeg har hørt at du ikke kender det mindste til sagen har du og edith været mestre for at faa Johannes Jensen paa sindssygehospitalet, saavidt jeg kender Johannes Jensen kan jeg ikke tænke at det er ham der har skudt efter edith, jeg kommer snart ud paa kjærsgaard og stikker ild paa gaarden og saa maa i se at komme ud af landet og hvis ikke dette sker vil i blive myrdet og puttet i et af de nærmeste kirkegaarde jeg har købt en revolver i en marskandiserforretning i Aarhus og jeg fik 18 Kugler med i købet, jeg har givet 12 kroner for den, naar jeg har stukket ild paa gaarden springer jeg ind gennem vinduerne med ophævet Revolver og forlanger pengene op, og saa maa i se at have pengene i henderne ikke under 100 kroner ellers blive baade dig og den hornbrillede snotugle til edit skudt ned for fode, jeg skal nok slaa køerne og svinene ud før jeg sætter ild paa gaarden (kommer politiet bliver han skudt),«

3) Natten mellem den 11 og 12 Juli 1931 paa Ringkøbing—Herning Landevej tæt øst for Langvadbjerg Bro har henlagt en af ham fremstillet Cementbombe med Krudt og antændt den i Bomben anbragte Lunte, hvorved han udsatte mulige Vejfarende, deriblandt fornævnte Edith Madsen, der den paagældende Nat skulde passere Vejen, for Fare, hvilket blev afværget ved, at to forbipasserende fik Luntten slukket inden den naaede at bringe Bomben i Eksplosion.

Idet Anklagemyndigheden anfører, at de under 1—3 omhandlede strafbare Handlinger og Trusler vidner om nærliggende og alvorlig Fare for betydelig Krænkelse af Retssikkerheden, har den her under Sagen nedlagte Paastand om, at Tiltalte, der af Retslægeraadet betegnes som i let Grad aandssvag med Impulsivitet og mangelfulde Hæmninger overfor lovstridige Handlinger samt som farlig for Retssikkerheden, i Medfør af ovennævnte Lovbestemmelser anbringes paa en Aandssvageanstalt. Under Domsforhandlingen i Landsretten har Anklagemyndigheden anført, at det af Tiltalte under 1 udviste Forhold vilde være at henføre under Straffelovens § 203, jfr § 45, det under 2 nævnte Forhold under Straffelovens § 245 og § 299 og det under 3 ommeldte Forhold muligvis under § 10 i Lov om Sprængstoffer Nr 74 af 7 April 1899.

Ad Forhold 1.

Gaardejer Harald Marinus Hansen af Gullestrup har inden Retten forklaret følgende:

Medens Tiltalte tjente hos Vidnet fra 5 November 1929 til Slutningen af Januar 1930, var hans Optræden ved flere Lejligheder underlig, og

da der tillige hos Tiltalte blev fundet en spids tilslebet Roekniv og en Gummitamp, blev Vidnet bange for at beholde Tiltalte, hvornav han desuden var misfornøjet med paa Grund af, at Tiltalte, efter hvad Tjenestepigen Edith Madsen havde fortalt Vidnet, stjal Fløde i Mælkespanden. Han opfordrede derfor Tiltalte til at forlade Tjenesten mod at faa Løn til Dato, og Tiltalte indgik derpaa og rejste fra Gaarden en af de sidste Dage i Januar 1930. Natten mellem den 16 og 17 Februar 1930 ca Kl 11½ indfandt Tiltalte sig paa Gaarden, hvor han gennem Bryggerset og Køkkenet naaede frem til Døren til Pige-kammeret, hvor Edith sov; han bankede stærkt paa Døren og raabte paa Pigen, der kendte ham paa Stemmen, hvorfor hun, som blev angst for Tiltalte, sprang ud af Vinduet og tilkaldte Vidnet. Denne gik ind i Ediths Værelse og saa derfra Tiltalte komme gaaende i Retning mod Vinduet og med en Fork i Haanden. Vidnet, som var klar over, at Tiltalte havde ondt i Sinde, talte roligt til ham og fik ham til at gaa. Idet Tiltalte gik bort, hørte Vidnet, at han slog en eller anden Genstand itu, og den følgende Morgen fandt han Skaarene af en Flaske øst for Gaardens Svinehus. I Flasken havde der efter Vidnets Mening været Karbol.

Tjenestepigen Edith Madsen har som Vidne forklaret, at da hun Natten mellem den 16 og 17 Februar 1930 havde sovet nogen Tid i sit Kammer, blev hun vækket ved, at der blev banket paa hendes Dør og raabt i en bydende Tone: »Luk op«. Hun kendte Tiltaltes Stemme, og da hun blev bange for ham, sprang hun ud af Vinduet og løb ud i Haven, hvortil Husbondens Soveværelse vender. Hun bankede paa Vinduet og fik Husbonden tilkaldt, og denne gik derpaa ind i hendes Værelse, hvor han talte med Tiltalte og fik ham til at gaa. Hun har ikke ved den paagældende Lejlighed hørt Tiltalte fremsætte Trusler, men hun var klar over, at Tiltalte, da han bankede paa Døren til hendes Værelse, var vred paa hende og muligvis vilde gøre hende Fortræd.

Dagen efter det saaledes passerede blev Tiltalte anholdt af Politiet og undersøgt af Kredslægen i Herning, der erklærede Tiltalte for sinds-syg og farlig for sine Omgivelser, hvorfor han af Politiet indlagdes paa Sindssygehospitalet i Viborg, hvor han forblev, indtil han den 16 April 1930 blev udskrevet.

Tiltalte har i Retten forklaret følgende:

Medens han tjente hos Gaardejer Harald Hansen i Gullestrup, havde han lavet sig en Gummitamp, som han vilde bruge til at holde Husbonden fra sig med, hvis denne skulde blive »gal paa ham«; Pigen Edith havde nemlig fortalt, at Hansen kunde blive meget heftig og opfarende. Endvidere var Tiltalte i Besiddelse af en skarp Roekniv, som han dog aldrig har slebet udover, hvad der var nødvendigt til Arbejdet. Han nægter nogensinde at have drukket Fløde af Mælken, men indrømmer at have sagt dette til Edith for at sætte hende paa Prøve. Da han var kommet af Pladsen hos Harald Hansen, hørte han, at Edith sladrede om ham, hvorfor han besluttede at gøre hende bange. Han indfandt sig derfor en Nat i Februar 1930 ca Kl 11½ paa Hansens Gaard, medbringende en Flaske med Lysol eller Kreolin, som han vilde bruge til at true Edith med. Da han kom til Gaarden, bevæbnede han sig straks med en Fork, der stod inde i Laden. Han gik derpaa gennem Bryggers,

Køkken og Spisekammer til Ediths Dør, hvor han bankede paa og bad hende lukke op. Han hørte, at hun sprang ud af Vinduet, og løb da ud i Gaarden efter hende, men naaede hende ikke. Han forklarer herved nærmere, at han ikke vilde have gjort Edith noget, hvis han havde faaet fat paa hende, men at han kun vilde forskrække hende for at opnaa, at hun fremtidig ikke skulde gaa og lyve om ham. Da Edith igen var sluppet ind i Huset, gik Tiltalte hen til det Vindue, som hun var sprunget ud af, og saa nu Gaardejer Hansen, der imidlertid var kommet til Stede i Pigeværelset. Han talte lidt med Hansen og fjernede sig derpaa efter dennes Opfordring; forinden stillede han Forken paa den Plads, hvor han havde taget den, og slog Flasken med Lysol (Kreolin) i Stykker mod en Væg.

Ad Forhold 2.

Efter at Tiltalte som nævnt i Foraaret 1931 var udkrevet fra Sinds-sygehospitalet i Viborg, tog han Ophold hos sine Forældre i Herning og blev boende hos dem hele Sommeren 1930, samtidig med, at han næsten hver Dag havde løst Arbejde hos forskellige Landmænd paa Egnen. I denne Periode havde Tiltalte et Møde med Edith, hvorunder han sagde til hende, at hun skulde ikke være ræd for ham, hvortil Edith svarede, at hun heller ikke var bange for ham. Den 1 November 1930 kom han i Tjeneste hos Gaardejer Chr Klemmensen i Tjørring; efter dennes Vidnesbyrd udførte Tiltalte sit Arbejde upaaklageligt og viste god Opførsel; han fremkom ikke under sin Tjeneste med Udtalelser, hvoraf man kunde slutte, at han nærede hævnerrige Tanker mod noget Menneske. I Februar 1931 udfærdigede Tiltalte det i Anklageskriftet gen-givne Brev og sendte det til Ediths Fader, Gaardejer L S Madsen, Snejbjerg. Om Brevet har Tiltalte forklaret, at han skrev det »for Sjovs Skyld«, og at han ikke har forbundet nogen alvorlig Mening hermed. Gaardejer Madsen har som Vidne forklaret, at han efter Modtagelsen af Brevet gemte det i sin Tegnebog og ikke tillagde det nogen Betydning; først efter at den under Nr 3 i Anklageskriftet omtalte Cementbombe i Juli Maaned s A var fundet, afleverede han Brevet til Politiet.

Ad Forhold 3.

Natten mellem den 11 og 12 Juli 1931 fandt to Tjenestekarle paa Herning—Ringkøbing Landevej ca 2 km vest for Herning i Nærheden af Langvadbjerg Bro en Cementbombe, i hvis Fængsnor der var Ild. De slukkede Ilden, og stod derpaa en lille Tid paa Vejen og talte om, hvem der kunde have henlagt Bomben. De saa da en Person, i hvem de straks genkendte Tiltalte, komme frem under Broen og kravle op paa Landevejen, og de indlod sig derpaa i Samtale med Tiltalte, der erklærede, at han havde søgt Dækning under Broen, fordi en Mand vilde overfalde ham. De to Tjenestekarle, der følte sig overbevist om, at Tiltalte havde henlagt Bomben, bragte denne til Politistationen i Herning. Efter Anmodning af Politiet blev Bomben derpaa sprængt af Brøndborer Hans Hansen, der i flere Aar har beskæftiget sig med Sprængning af Sten m m, og efter Sprængningen konstaterede Hansen, at der i Cementblokken var en Flaske, fyldt med sort Krudt, og ca ½ kg Nr 1 Hagel samt nogle Glasstumper. Bomben var forsynet med Sprængvæge, der

fra Bombens øverste Kant gik ned gennem Flaskens Hals til Krudtet. Saafremt Bomben var eksploderet, vilde den have kunnet anrette Skade indenfor en Afstand af 80—100 m til hver Side.

Tiltalte har forklaret, at han under sin Tjeneste hos Gaardejer Klemmensen lavede en Bombe, som han vilde bruge til at drille Politiet med, fordi dette havde gjort for meget ud af en Sag mod en Boelsmand Ansgar Jensen, der var sigtet for Mishandling af en Tjenestedreng. Tiltalte fyldte en lille Medicinflaske halvt med Krudt og Hagl, og derpaa fyldte han Flasken op med Sand, i hvilket han anbragte en Lunte, men saaledes, at denne kun gik ned i Sandet og ikke rørte ved Krudtet. Han omstøbte derpaa Flasken med et tykt Lag Cement. Tiltalte vil have været ganske sikker paa, at Bomben ikke kunde eksplodere, idet Fængsnoren kun gik ned i Sandet, ikke til Krudtet under dette. Bomben gemte Tiltalte hos sine Forældre i Herning, og en Aften i Juli hentede han den og anbragte den i Nærheden af Broen ved Langvadbjerg Teglværk, hvorefter han tændte Luntten og krøb ned under Broen for ikke at blive set. Tiltalte har videre forklaret, at han var uvidende om, at Edith Madsen den paagældende Nat var paa Bal i Herning og derfor efter al Sandsynlighed vilde passere Langvadbjerg Bro paa Hjemvejen, men har dertil yderligere bemærket, at dette ikke havde Betydning, da Bomben var ganske uskadelig.

Brøndborer Hansen har overfor denne Forklaring af Tiltalte fastholdt, at der ikke var Sand i Bomben, og at Fængvægen gik helt ned til Krudtet. Heroverfor har Tiltalte fastholdt sin Forklaring.

Tiltalte blev i Juli Maaned 1931 efter det med Cementbomben passerende tvangsindlagt paa Sindssygehospital i Viborg som farlig for den offentlige Sikkerhed og har siden haft Ophold dersteds. Overlægen ved nævnte Sindssygehospital har den 21 Oktober 1931 afgivet en Erklæring, hvis Konklusion er følgende:

»Johs Christensen er saaledes et debilt og degenerativt anlagt Individ med Tilbøjelighed til at handle efter pludselig Indskydelse og med mangelfuld Evne til at faa Modforestillinger mod opdukkende amoralske Lyster.

Paa Baggrund af de af ham begaaede Handlinger vil jeg mene, at han for Tiden frembyder Fare for Retssikkerheden.«

Den 25 April 1932 har Overlægen om Tiltalte udtalt følgende:

»— — — Johannes Christensen har ikke frembudt Tegn paa egentlig Sindssygdom, han har de sidste Maaneder opført sig naturligt, været omgængelig, disciplineret og flittig. Han har ikke udtalt sig i Retning af Forfølgelsesforestillinger eller i Retning af, at han skulde nære Hævntanke mod nogen som helst. Han har ingensinde under Opholdet her paa Hospitalet vist sig farlig for sig selv eller sine Omgivelser.

Jeg mener saaledes ikke, at han for Tiden frembyder Fare for Retssikkerheden, for sine Omgivelser eller sig selv. Han agter selv at søge Arbejde paa en hel anden Egn (Aarhusegnen) end sin Hjemegn (Herning).

Han kunde eventuelt for en Sikkerheds Skyld udskrives paa Prøve.«

Der blev derpaa anstillet Undersøgelse fra Myndighedernes Side, om der kunde skaffes Tiltalte en Plads under betryggende Forhold,

men videre Forsøg i saa Henseende blev opgivet, da Overlægen den 6 Juni 1932 oplyste, at Tiltalte i de sidste Dage ret pludselig havde vist Tendenser og Mangel paa Selvbeherskelse i seksuel Retning, som bevirkede, at Overlægen ikke turde paatage sig Ansvar for at anbringe ham under andre Forhold end Hospitalets eller paa en Aandssvageanstalt. Under Domsforhandlingen i Landsretten har Overlægen fastholdt denne Udtalelse ogsaa forsaa vidt angaar Tiltaltes nuværende Tilstand.

Retslægeraadet har den 10 November 1931 udtalt, at Tiltalte efter det foreliggende maa betegnes som i let Grad aandssvag med Impulsivitet og mangelfulde Hæmninger overfor lovstridige Handlinger og som farlig for Retssikkerheden. Den 19 Juli 1932 har Retslægeraadet udtalt, at Tiltalte ikke er sindssyg, men et let aandssvagt, impolsivt Individ, og anbefalet hans Overførelse til en Aandssvageanstalt som farlig for Retssikkerheden.

Efter alt det oplyste, derunder Tiltaltes egne Forklaringer om, at han ikke har haft til Hensigt med sine Handlinger at tilføje Edith Madsen eller andre noget ondt, at hans Trusler i Brevet ikke har været alvorlig mente, og at han har anset Bomben for uskadelig, findes det betænkeligt at statuere, at den hos ham foreliggende Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevnerne har givet sig Udslag i strafbare Handlinger — derunder Trusler —, der vidner om en saadan nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almindelige Retssikkerhed, at Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 kan finde Anvendelse. Tiltalte vil herefter være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige som nedenfor bestemt.

Mandag den 2 Januar.

Nr 184/1932. Gaardejer **Carl Rasmussen** (Gamborg)

mod

Aug Freuchen & Co Aktieselskab (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Omfanget af en Appellanten paahvilende Kautionsforpligtelse.

Østre Landsrets Dom af 27 Maj 1932: Sagsøgte, Gaardejer Carl Rasmussen, bør til Sagsøgeren, Aug Freuchen & Co A/S, betale de paastævnte 3000 Kroner med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 16 Februar 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Gaardejer Carl Rasmussen til Indstævnte Aug Freuchen & Co Aktieselskab med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Nakskov Købstad m v forberedte Sag paastaar Sagsøgeren, Aug Freuchen & Co A/S, af Nakskov, Sagsøgte, Gaardejer Carl Rasmussen, »Husgaard«, Sandby, tilpligtet at betale Sagsøgeren 3000 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 16 Februar 1932 i Henhold til et af Sagsøgte den 3 November 1925 for Vitterlighedsvidner udstedt Kautionsbevis, saalydende:

»Jeg undertegnede Gaardejer Carl Rasmussen, Husgaard, Sandby, erklærer herved, at jeg kautionerer for min Søn Grd Arthur Rasmussen, Horslunde, den Gæld, han har til Firmaet Aug Freuchen Co A/S, dog ikke over Kr 3000,00 (Tre Tusinde Kroner).«

Sagsøgeren har derved oplyst, at Sagsøgtes Søn ved frivilligt Forlig af 14 December 1931 har erkendt at være skyldig til Sagsøgeren 6482 Kr 92 Øre med Renter som Gæld, der er forfalden til Betaling, og under 12 Februar 1932 skriftlig har erklæret at være insolvent og ude af Stand til at fyldestgøre sine Kreditorer.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet under Paaberaabelse af, at Kautionsdokumentet kun vedrører den Gæld, Sagsøgtes Søn ved dets Udstedelse havde til Sagsøgeren, nemlig 3338 Kr 04 Øre, og at denne Gæld er indfriet ved de Indbetalinger, Sønnen i løbende Mellemregning med Sagsøgeren har foretaget til denne i Tiden efter Bevisets Udstedelse. Sagsøgte har derved henvist til, at Sagsøgeren i Aaret 1929 og senere Aar, i hvilken Sagsøgtes Søns Gæld til Sagsøgeren ganske vist væsenlig oversteg 3000 Kr, har krævet og faaet særligt Kautionsbevis fra Sagsøgte for Betaling af leveret Gødning til Sønnen uden at omtale det her omhandlede Kautionsforhold.

Sagsøgte har ved Sygdom været hindret i at afgive Forklaring som Part under Sagen.

Efter Kautionsdokumentets Ordlyd i Forbindelse med, hvad der er oplyst om Omstændighederne ved dets Tilblivelse gennem Vidnefor-

klaringer af Sagsøgerens Direktør Chr L Henriksen og Kasserer P Lystrup, findes det at omfatte Sønnens til enhver Tid værende Gæld til Sagsøgeren, ligesom det findes godtgjort, at dette har været Sagsøgte klart.

Sagsøgerens Paastand vil derefter være at tage til Følge, saaledes at Sagens Omkostninger bestemmes til 200 Kr.

Onsdag den 4 Januar.

Nr 326/1932. **Niels Laursen Nielsen-Herst**
paakærer

Vestre Landsrets Kendelse af 22 Oktober 1932.

Den paakærede Kendelse er saalydende: Det af Urmager Niels Laursen Nielsen-Herst indgivne Andragende om Ophævelse af Umyndiggørelse afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.
I Henhold til de i Landsrettens Kendelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved Dekret af 30 Oktober 1917 fra Skifteretten for Kolding Købstad blev det bestemt, at Urmager Niels Laursen Nielsen-Herst af Kolding, født 26 December 1871, umyndiggøres. I Andragende af 1 April 1932 har derefter Niels Laursen Nielsen-Herst begæret Umyndiggørelsen ophævet.

Det fremgaar af Umyndiggørelsessagens Oplysninger, at Andrageren ved Umyndiggørelsens Indtræden var sindssyg, og at der næppe var Udsigt til, at hans Tilstand nogensinde vilde blive bedre.

Da nu Andrageren i Skrivelsen her til Retten af 15 Oktober 1932 — efter at være opfordret til at fremskaffe Lægeattest — har udtalt, at han ikke nu har faaet nogen Erklæring om sin sygelige Tilstand fra Kredslægen, og at han ikke finder Anledning til at lade sig undersøge af Kredslægen, findes der efter Retsplejelovens § 466 ikke at kunne tages Hensyn til det af den umyndiggjorte indgivne Andragende.

Nr 58/1932. **Landsforeningen Danmarks Bilruter**
(Landsretssagfører Hasle)

mod

Ministeriet for offentlige Arbejder (Kemp),

betræffende Tilbagebetaling af en Del af et Afgiftsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 31 December 1931: Sagsøgte Ministeriet for offentlige Arbejder bør for Tiltale af Sagsøgerne Landsforeningen for Danmarks Bilruter, Aabyhøj, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved § 7 i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 blev det overladt til Ministeren for offentlige Arbejder at fastsætte den deri hjemlede Afgift for Tilladelsen til Omnibus- og Fragtmandskørsel skønmæssigt og saaledes at den indbetaltes halvaarsvis forud. Da Loven ikke indeholder nogen Udtalelse om Tilbagebetaling af et muligt Overskud, og det efter alt foreliggende ej heller er en nødvendig Forudsætning for Bestemmelsen, at Tilbagebetaling skal finde Sted, kan Appellantens Paastand ikke tages til Følge. Dommen bliver herefter at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat vil Appellanten derhos have at betale 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den kst. Kammeradvokat betaler Appellanten Landsforeningen Danmarks Bilruter 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 19 om Færdsel var det bestemt, at der til Rutekørsel med Automobil til Befordring af Personer udkrævedes Tilladelse fra vedkommende Amtsraad. Ifølge samme Paragraf skulde der for Tilladelsen betales en af Justitsministeriet efter Forhandling med vedkommende Amtsraad fastsat Afgift, der indbetaltes til det paagældende Amtsraad og udelukkende skulde anvendes til Vejenes Forbedring og Vedligeholdelse.

Ved Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 9 ophævedes § 19 i Lov om Færdsel af 1 Maj 1923.

I sidstnævnte Lovs § 2 bestemtes det derhos, at der ikke alene som hidtil til Omnibuskørsel (Personbefordring), men ogsaa nu til Fragt-

mandskørsel med Motorkøretøjer krævedes forudgaaende Tilladelse; en saadan var ikke tidligere nødvendig.

I Anledning heraf bemyndigede Lovens § 7 Ministeren for offentlige Arbejder til at træffe Bestemmelse om, hvorvidt de i Henhold til Færdselslovens § 19 bestaaende Omnibusruter skulde opretholdes, forandres eller nedlægges samt til at oprette nye Ruter af Person- og Fragt-automobiler.

I den Anledning blev der til Hjælp for Ministeriet ved denne Omorganisation af Rutebilnettet nedsat et midlertidigt Udvalg paa 11 Medlemmer, der skulde bestaa i to Aar fra Lovens Ikrafttræden, og som skulde gøre Indstilling til Ministeren om Opretholdelse af gamle og Oprettelse af nye Ruter og endvidere behandle forskellige andre i Henhold til Loven til Ministeren for offentlige Arbejder indsendte Sager.

Med Hensyn til Udgifterne ved Udvalget hedder det i § 7:

»Udgifterne ved Udvalget afholdes efter Ministerens nærmere Bestemmelse af en særlig Afgift, der indtil videre vil være at svare for Tilladelsen til Omnibus- og Fragtmandskørsel.

Afgiften, der bortfalder med Udvalgets Ophør, fastsættes af Ministeren efter et Skøn, hvorunder for Omnibussers Vedkommende vil være at tage Hensyn til Vognens Passagerpladser, for Fragtkøretøjers Vedkommende til Vognens højeste tilladte Belastning. Den indbetales halvaarsvis forud til den kommunale Myndighed, der har givet Tilladelsen eller skulde have givet den, hvis Tilladelsen var meddelt i Henhold til nærværende Lovs § 2, I, II og III a og b, og indbetales af vedkommende Myndighed efter Ministerens nærmere Anvisning.«

I Henhold hertil fastsatte Ministeren for offentlige Arbejder ved Bekendtgørelse af 14 Juli 1927, at der af de den 1 Juli 1927 eksisterende Personruteautomobiler for Tiden 1 Juli 1927 til 30 Juni 1928 skulde erlægges en Afgift, der udgjorde 8 pCt af den i Henhold til § 19 i Lov om Færdsel af 1 Maj 1923 for Tiden 1 Juli 1926 til 30 Juni 1927 betalte særlige Rutebilafgift. Denne Afgift skulde indbetales med Halvdelen den 1 September 1927 og den anden Halvdel den 1 Marts 1928.

Ifølge en under 19 August 1927 udfærdiget Bekendtgørelse skulde der af de da eksisterende Fragtmandsruter den 1 September 1927 erlægges et Beløb af 50 Kr for hvert i Fragtmandsrute anvendt Motorkøretøj som a conto Indbetaling paa hele Afgiften for Tiden 1 Juli 1927 til 30 Juni 1928.

Den pr 1 September 1927 indbetalte Rutebilafgift af saavel Person- som Fragtvogne indbragte et Beløb af Kr 72 787,13.

I Henhold til Bekendtgørelse af 21 Februar 1928 blev der imidlertid for Tiden 1 Juli 1927 til 30 Juni 1928 ikke opkrævet yderligere Afgift af Motorkøretøjer, der anvendtes i de omhandlede Fragtmandsruter.

Afgiften pr 1 Marts 1928 af Personautomobiler androg Kr 30 980,27.

Ved Bekendtgørelse af 23 Juni 1928 bestemtes det, at der for Tiden 1 Juli 1928 til 30 Juni 1929 af de den 1 Juli 1928 eksisterende Personautomobiler skulde erlægges en Afgift af samme Størrelse som angivet i Bekendtgørelsen af 14 Juli 1927, hvorhos der af de den 1 Juli 1928 eksisterende Fragtmandsruter for nævnte Tidsrum skulde erlægges en Afgift, der fastsattes til 3 Kr for hvert paabegyndt 100 kg af den højeste

tiladte Belastning af de til Fragtkørsel benyttede Vogne. Halvdelen af Afgiften for Tiden 1 Juli 1928 til 30 Juni 1929 indbetaltes den 1 September 1928 og udgjorde Kr 46 744,87. Den anden Halvdel af Afgiften blev ifølge Bekendtgørelse af 21 Januar 1929 ikke opkrævet, da Ministeriet ansaa det allerede indkomne Afgiftsbeløb for tilstrækkeligt til Dækning af Udgifterne ved det ommeldte Udvalg.

Der er saaledes indbetalt ialt 150 512 Kr 27 Øre, hvortil kommer Renter opgjort pr 31 Oktober 1931 Kr 3 849,71 eller ialt Kr 154 361,98.

Udvalgets Udgifter har imidlertid kun andraget Kr 119 089,63, der henstod herefter ved Udvalgets Ophør et ikke forbrugt Afgiftsbeløb paa Kr 31 422,64 plus indvundne Renter pr 31 Oktober 1931 ialt Kr 3 849,91. Heraf er 32 000 Kr med Samtykke fra Finansministeriet og fra Folketingets og Landstingets Finansudvalg blevet indbetalt i den i § 9 i Lov Nr 143 af 1 Juli 1927 omhandlede Vejfond; Restbeløbet 3272 Kr 35 Øre beror i Ministeriet for offentlige Arbejder.

I en Skrivelse af 26 November 1931 har Ministeriet oplyst, at de paagældende Afgifter ikke har været optaget paa Statsregnskabet og har som Grund hertil anført, at de ikke er Statsmidler i egentlig Forstand, men offentlige Midler af en særlig Beskaffenhed, hvis Forvaltning ifølge Loven tilkommer Ministeren for offentlige Arbejder under sædvanligt Ansvar.

Endvidere er det oplyst, at Behandlingen i oftnævnte Udvalg af Fragtmandsruterne skete hurtigere og lettere end af Omnibusruterne, idet Mødernes og Rejsernes Antal i den Anledning blev betydelig mindre end ventet, hvilket medførte, at Ministeriet kunde undlade at opkræve Afgiften for 2 Halvaar 1928—29.

Under Henviſning til, at den Rutebilejerne i Henhold til ovennævnte Lovbestemmelse paalagte særlige Afgift alene skulde tjene til Dækning af Udgifterne ved det sammesteds omtalte Udvalg, og under Anbringende af, at det heraf er en Følge, at Rutebilejerne maa have Krav paa at faa tilbagebetalt den Del af det samlede indbetalte Afgiftsbeløb, som ikke er medgaaet til Dækning af Udgifterne ved Udvalget, og at det er med Urette, at 32 000 Kr af Overskudet er blevet indbetalt til Vejfonden, søger nu Landsforeningen for Danmarks Bilruter, Aabyhøj, hvem 225 nærmere angivne Person-Rutebilejere har tiltransporteret deres Krav, Ministeriet for offentlige Arbejder tilpligtet overfor Sagsøgerne at aflægge Regnskab for ovennævnte Overskud paa 35 272 Kr 35 Øre, saaledes at det af Regnskabet fremgaar, hvor stor en Del af nævnte Beløb, der maatte tilkomme Sagsøgerne som andelsberettigede i Henhold til de paagældende Transporter.

Det sagsøgte Ministerium paastaar sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne, der som anført alene repræsenterer Person-Rutebilejere, nærmere anført, at den disse Ejere og Fragtmandsruter i Medfør af Lovens § 7 paalagte Afgifter ikke er nogen Skat i almindelig Forstand, men alene en Dækningsafgift, c: Afgift til Dækning af Udgifterne ved nævnte Udvalg. Skatter udskrives ikke til Dækning af Udgifter ved bestemte Foranstaltninger og om Tilbagesøgning af nogen Del af disse bliver der ikke Spørgsmaal, men i nærværende Tilfælde er Afgiften alene opkrævet til Dækning f be-

stemte Udgifter, og naar det saa viser sig, at der ingen Udgifter er mere, in casu, fordi det paagældende Udvalg er ophørt at eksistere, maa Yderne af Afgiften have Krav paa, at det Beløb, som er blevet tilovers, tilbagebetales dem. Det var, som det fremgaar af den Betænkning, som blev afgivet af det under 17 Marts 1925 nedsatte Udvalg, hvis Forslag lægges til Grund for Loven af 4 Juli 1927, Meningene, at Udvalget skulde have været permanent, og i saa Fald vilde der ikke være blevet Spørgsmaal om Tilbagebetaling, idet det enkelte Aars Overskud eller Underskud da vilde være blevet overført til næste Aar. Men ved Loven blev Udvalgets Levetid begrænset til to Aar, hvorved der blev Mulighed for Overskud, hvilket de, som har betalt Afgift, har Krav paa at faa tilbage. Lovbestemmelsen, § 7, hjemler ifølge sin Ordlyd ikke Ministeren for offentlige Arbejder Ret til at opkræve mere end fornødent til Dækning af Udgifterne; Paragrafen hjemler ham kun Ret til at give Regler om Opkrævningen. Det sagsøgte Ministerium har derhos ved Udtalelser i de fornævnte Bekendtgørelser og Ministeren ved Udtalelser i Folketinget udtrykt den samme Opfattelse, idet den ommeldte Afgift stadig omtales som ydet »til Dækning af Udgifterne ved« bemeldte Udvalg. Særlig fremgaar det af Bekendtgørelsen af 21 Januar 1929 ved dens Udtalelse om, at det ved tidligere Opkrævninger indkomne Beløb er tilstrækkeligt til Dækning af ommeldte Udgifter, hvorfor det bestemmes, at det Restbeløb af Aarsafgiften, der efter Bekendtgørelsen af 23 Juni 1928 skulde erlægges den 1 Februar 1929 ikke vilde blive opkrævet. Hvis der ikke var Tale om en Dækningsafgift, var der ingen Grund til ikke at opkræve dette Restbeløb. Ministeren for offentlige Arbejder har ogsaa paa Forespørgsel i Folketinget til Begrundelse af Overførelsen af de 32.000 Kr til Vejfonden alene paaberaabt sig, at man i Ministeriet ansaa det for ugørligt at refundere »disse i Løbet af 3 Kvartaler gennem samtlige Landets Politimestre indbetalte Beløb til Afgiftsydere, hvis Adresse man i mange Tilfælde ikke kendte — — —.«

Men dette er efter Sagsøgenes Mening urigtigt. Adresserne kan fremskaffes bl a af Sagsøgerne, og en Opgørelse og Udregning af, hvorledes Fordelingen af Overskudet skal ske, kan ikke — som af Sagsøgte ogsaa hævdet — anses umulig. Sagsøgerne henviser i saa Henseende til en under Sagen fremlagt Erklæring af 18 November 1931 fra statsautoriseret Revisor C N Langkilde-Larsen, hvori anvises forskellige Fremgangsmaader til Foretagelse af en rigtig og retfærdig Fordeling af bemeldte Overskud. Sagsøgerne henviser endelig til, at de indbetalte Afgifter som anført ikke er blevet opført paa Statsregnskabet, da de som erkendt af Ministeriet selv ikke er Statsmidler i egentlig Forstand.

Heroverfor har det sagsøgte Ministerium anført følgende:

Forud for Loven af 4 Juli 1927 gjaldt Færdselslovens § 19, hvorefter Justitsministeriet som anført fastsatte en Afgift for Person-Rutebilejerne for Tilladelse til at køre; § 19 i Færdselsloven er gentaget i Loven af 5 Juli 1927. Det var Meningene, at Afgiften for Tilladelser til at køre skulde falde bort. Derimod indførtes ved Loven af 1927 en anden Afgift, som i Realiteten ogsaa var en Afgift for at faa Tilladelsen. I det den 17 Marts 1925 nedsatte Udvalgs Forslag var Bestemmelsen herom formuleret saaledes: »For Tilladelsen til Omnibus- og Fragtmandskørsel

betales en aarlig Afgift til Dækning af Omkostningerne ved det — — — omhandlede Nævn«. — Loven hjemler Ministeren for offentlige Arbejder Ret til at fastsætte Afgiften efter sit Skøn. Loven angiver kun den Begrænsning i Ministerens Skøn, at Afgiftens Størrelse sættes efter Behovet til Dækning af Udgifterne ved Udvalgets Arbejde.

Efter de foreliggende Oplysninger er det givet, at Ministeren ikke har overskredet sin Kompetence ved at fastsætte Afgiften som sket, og den fastsatte Afgift er følgelig opkrævet hos de afgiftspligtige med fuld lovlig Hjemmel. Naar den fastsatte Afgift er indbetalt til den kommunale Myndighed, der har givet Tilladelsen, for hvilken Afgiften svares, og denne Myndighed atter har indbetalt Afgiften til Ministeriet, bestaar der intet Forhold mellem den afgiftspligtige og den kommunale Myndighed paa den ene Side, og Ministeren paa den anden Side. Talen er ikke om private Penge; Restbeløbet tilhører ikke Rutebilejerne; det var paa Forhaand givet, at der maatte blive et Overskud. Hele Loven tyder paa, at Afgiften er af offentligretlig Karakter; at Opkrævningen er lagt i Ministerens Haand gør ingen Ændring. Naar Afgiften er betalt, maa vedkommende være klar over, at der ikke er Ret til nogen Tilbagebetaling. Ministeren for offentlige Arbejder har administreret de indkomne Afgiftsbeløb saaledes, at der blev et Overskud; det vilde være ganske i Strid med Ministerens forfatningsmæssige Stilling og Ansvar, om han skulde staa den Afgiftspligtige til Regnskab for sin Administration. Overskudet er som anført indbetalt til Vejfonden, hvorved det ogsaa vil komme Sagsøgerne til Gode. Og denne Indbetaling er sket med Samtykke fra saavel Folketingets som Landstingets Finansudvalg. De med Afgiften indkomne Beløb er underkastet Reglerne i Lov om Statens Regnskabsvæsen af 31 Marts 1926. Domstolene kan afgøre, om der har været Hjemmel til Opkrævningen, men ikke, om Beløbet er anvendt paa rette Maade; heraf følger, at der ikke er Regnskabspligt overfor den private Afgiftspligtige.

Sagsøgte har endvidere hævdet, at det er umuligt at foretage en rigtig Opgørelse af, hvormeget der skulde tilkomme hver afgiftspligtig, idet det bl a ikke kan afgøres, hvad der skulde tilbagebetales til Fragtmandsruterne, hvorved Udvalget som anført havde et forholdsvis mindre Arbejde end med Person-Automobilruterne, og det vilde blive forholdsvis ubetydelige Beløb, der vilde tilkomme hver afgiftspligtig, som kunde komme i Betragtning ved en mulig Fordeling, ogsaa af den Grund, at Arbejdet med saadan Opgørelse og Fordeling vilde være meget stort og medføre betydelige Omkostninger.

Færdig fra Trykkeriet den 18 Januar 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 30

Onsdag den 4 Januar.

Endelig har Sagsøgte hævdet, at den nedlagte Paastand af processuelle Grunde ikke kan tages til Følge; det er blandt andet ikke oplyst, hvad de ovennævnte Transportgivere har betalt, eller hvad der kræves tilbage.

Medens nu de tvende sidstanførte Momenter ikke kan tillægges særlig Betydning, kan Retten iøvrigt tiltræde de af Ministeriet anførte Betragtninger.

Herefter vil Ministeriets Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Torsdag den 5 Januar.

Nr 233/1932. Gaardejer **H V Larsen** (Gamborg)

mod

fhv Gaardejer **Carl F Johansen** (Rode),

betræffende Erstatning for Arealmangel.

Østre Landsrets Dom af 4 Juli 1932: Sagsøgte, fhv Gaardejer Carl F Johansen, bør til Sagsøgeren, Gaardejer H V Larsen, betale 2000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 4 Marts 1932, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 150 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Indstævnte er anset erstatningspligtig for Arealmanglen; han maa derhos være pligtig at yde Appellanten Erstatning for Udgifter foranlediget ved, at Appellanten som Følge af Indstævntes

Forhold har maattet taale Sagsanlæg fra sin Købers Side. Den mellem Appellanten og dennes Køber forligsmæssigt truffne Afgørelse om Erstatningens Størrelse kan imidlertid ikke være afgørende under denne Sag, men den samlede Erstatning vil efter det foreliggende kunne fastsættes til det Appellanten ved Dommen tilkendte Beløb af 2000 Kroner med Renter. Idet Dommens Afgørelse med Hensyn til Sagens Omkostninger for Landsretten tiltrædes, vil Indstævnte, der har opfyldt Dommen, efter sin subsidiære Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for Højsteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, fhv Gaardejer Carl F Johansen, bør for Tiltale af Appellanten, Gaardejer H V Larsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 3 September 1929 solgte fhv Gaardejer Carl F Johansen til Gaardejer H V Larsen den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 2 c af Sørup By, Østofte Sogn, med Besætning, Inventar m v for en Købesum af 46 000 Kr.

Ved Skøde af 16 August 1930 solgte Larsen, efter at have ombyttet Besætningen paa Ejendommen og foretaget forskellige Forandringer, Ejendommen videre til Gaardejer Thorvald Hansen for 48 750 Kr, saaledes at han udtrykkelig i Skødet angav Arealet til ikke under 19 Tdr Land.

Nogen Tid efter det sidste Salg viste det sig imidlertid, at Arealet kun udgjorde

	17 2175/14000 Tdr Land
foruden Markvej	2538/14000

og offentlig Landevej

	17 4713/14000
	8634/14000

17 13347/14000 Tdr Land

Under en af Thorvald Hansen mod H V Larsen anlagt Erstatnings-sag, under hvilken der var denuntieret lis for Johansen, forligtes Hansen og Larsen om, at Larsen i Erstatning for det manglende Areal skulde betale 3000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 11 August 1931 og i Omkostninger 300 Kr.

Idet Gaardejer H V Larsen hævder, at han kun har ydet sin Køber Garanti for Arealet i Tillid til en af ham af Johansen ved hans Salg ydet Garanti for dette, har han under nærværende ved Retten for Maribo Købstad m v forberedte Sag paastaaet fhv Gaardejer Carl F Johansen dømt til at betale ham en Erstatning af 3685 Kr 68 Øre tilligemed Renter 5 pCt aarlig af 3000 Kr fra 11 August f A og af 685 Kr 68 Øre fra Stævningens Dato, den 4 Marts 1932.

Østre Landsrets Rom af 26 September 1931: Appellanten, Fabrikejer Hestbek Christensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Fodermester Nicolaj Jørgensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter bør Indstævnte betale Appellanten med 100 Kr, som udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fodermester Nicolai Jørgensen, til Indstævnte, Fabrikejer Hestbek Christensen, med 200 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Kondrup 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 1 Januar 1929 blev Fodermester Nicolaj Jørgensen af Fabrikejer Hestbek Christensen, der ejer Ejendommene Lindholmgaard og Edalgave, gennem dennes daværende Forvalter antaget til Fodermester for en paa Edalgave anbragt Svinebesætning, der den Gang udgjorde ca 500 Stk, for en fast ugenlig Pengeløn 25 Kr foruden forskellige Emolumenter samt fri Bolig paa Gaarden og fri Belysning. Senere blev Ugelønnen af Christensen forhøjet til 40 Kr. Jørgensen skulde selvstændig passe Svinebesætningen ved sin Hustrus Hjælp. Om Tjenestetidens Længde og Opsigelsesvarsel blev der ikke aftalt noget. Den 31 Marts 1930 blev Jørgensen skriftlig opsagt til Fratrædelse den 1 Maj s A. Under Anbringende af, at der under Hensyn til hans Stillings Selvstændighed tilkommer ham 3 Maaneders Varsel, har nu Jørgensen under nærværende Sag paastaet Christensen tilpligtet at betale 2 Maaneders Løn, nemlig $\frac{1}{6}$ af den beregnede Aarsløn eller 628 Kr 33 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 10 April d A.

Sagsøgte har paastaet Frifindelse under Anbringende dels af, at Sagsøgeren stilltiende har anerkendt Opsigelsens Lovlighed, dels af, at Tjenesteforholdet falder udenfor Medhjælperloven, at Erstatnings-

spørgsmaalet derfor maa afgøres efter almindelige Erstatningsregler, og at Sagsøgeren ikke har lidt noget Tab, idet han siden den 1 Maj 1930 har en ligesaa vellønnet Plads som Fodermester paa Lystrupgaard som den, han havde paa Edelgave.

Sagsøgeren har afgivet mundtlig Forklaring for Retten, hvorimod Sagsøgte, der opholder sig i Udlandet ikke har afgivet Forklaring.

Sagsøgeren har forklaret, at Sagsøgte ved flere Lejligheder har sagt til ham, at Stillingen var langvarig, dersom han passede den godt, at han vel undlod at protestere mod Opsigelsens Lovlighed — indtil den 30 April 1930, da han lod sin Sagfører tilskrive Sagsøgte en Protest — men at Grunden hertil var, at det var en Nødvendighed for ham, naar han vilde søge en lignende Stilling, at faa en god Anbefaling af Sagsøgte, og han frygtede for at forspilde Muligheden herfor ved at protestere i Tjenestetiden, samt at han vel ved Sagsøgtes Anbefaling har faaet Pladsen paa Lystrupgaard som Fodermester for hele Besætningen dersteds, men at Pengeindtægten er 800 Kr mindre om Aaret, eftersom han maa lønne Hjælp til Malkning, saaledes at han har lidt et Tab ved Opsigelsen.

Sagsøgte har ikke protesteret mod Beregningen af Sagsøgerens Indtægt fra Edelgave, men har ikke villet erkende Rigtigheden af den tilsvarende Beregning af Indtægten fra Lystrupgaard.

Af Sagsøgerens Tavshed overfor Sagsøgte i den efter Opsigelsen følgende Maaned findes nu ikke at kunne udledes, at han har akkviesceret ved Opsigelsen, og Spørgsmaalet bliver derefter, om der enten efter Medhjælperloven eller dennes Analogi eller efter almindelige Retsregler kan tilkomme Sagsøgeren Erstatning. Da et Forhold som Sagsøgerens nu efter Tyendeloven af 1854 var at regne for et under denne Lov hørende Forhold, maa der gaas ud fra, at Forholdet, efter at Medhjælperlov Nr 343 af 6 Maj 1921 er traadt i Kraft, falder ind under sidstnævnte Lov, jfr dens § 33. Efter denne Lovs § 6 vilde Tjenesteforholdet have løbet til den 1 November 1930, og Husbonden vilde i Tilfælde af, at han uhjemlet bragte Forholdet til Ophør inden denne Dag, have været pligtig at udrede den i Lovens § 31 ommeldte Erstatning. Da nu Sagsøgeren kun har fordret Løn for 2 Maaneder, findes Sagsøgte at være pligtig at betale det paastævnte Beløb, mod hvis Beregning der som oven anført ingen Indsigelse er fremsat.

Overensstemmende med det foranførte vil Sagsøgte være at dømme til Betaling af 628 Kr 33 Øre med Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale med 80 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 21 Maj 1931 af Retten for Hille-rød Købstad m v og paastaas af Appellanten, Fabrikejer Hestbek Christensen, forandret til, at han frifindes, medens Indstævnte, Fodermester Nicolaj Jørgensen, procederer til Dommens Stadsfæstelse.

Under de foreliggende Omstændigheder findes Appellanten at have været berettiget til at opfatte Indstævntes Tavshed overfor den ham

En af Grosserer-Societetets Komité afgivet Erklæring gaar bl a ud paa, at det ikke kan forlanges, at Købmænd, som sælger Bygningsmaterialer, og som mulig i Ny og Næ sælger et Parti Asbestplader 30×60 cm, i Almindelighed skal vide, at en flad rektangulær Asbestplade 30×60 cm for at anbringes paa betryggende Maade skal anbringes med Kobbernagle (Stormklamme) — i Særdeleshed ikke naar en flad 30×60 cm Asbestplade fra Fabrikens Side leveres uden Hul til Kobbernagle (Stormklamme), og at det ved et Salg som det under Sagen omhandlede formenes at være en Mangel, at der til Pladernes Opsætning kræves Kobbernagler, idet Køberen af 30×60 Asbestplader, efter den Maade, hvorpaa de leveres og sædvanlig oplægges her i Landet, har Grund til at forvente, at der ikke skal anvendes Kobbernagle (Stormklamme).

Under de foreliggende Omstændigheder maatte det være Indstævntes Pligt ved Salget at give Appellanten nærmere Oplysning om den særlige Fremgangsmaade, der skulde anvendes ved Pladernes Anbringelse og det findes ikke at kunne lægges Appellanten til Last, at han har hjemtaget det købte Parti uden at foretage nærmere Undersøgelse, idet dette paa Grund af den manglende Instruktion fra Indstævnte vilde have været uden Betydning.

Herefter har Appellanten været berettiget til at annullere Handelen som sket, og den af ham nedlagte Paastand, mod hvilken ingen særlig Indsigelse er fremsat vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Grosserer P C Petersen bør til Appellanten, Firmaet C Ellermann betale 3249 Kroner 11 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 11 December 1930, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, Grosserer P C Petersen i Aalborg, der har Eneforhandlingen for Danmark af belgiske Asbest-Skiferplader af Fabrikat »Covorit«, tilbød i Skrivelse af 16 Juli 1929 Sagsøgerne, Firmaet C Ellermann i Aalborg, et Parti af de nævnte Plader, og Sagsøgeren afgav herefter en Ordre paa Levering, der bekræftedes af Sagsøgte i Skrivelse af 17 s M, hvori det bl a hedder: »Jeg bekræfter herved at have solgt Dem:

— — — —
 ca 15 000 Stk 30 × 60 blaa Rektangulær
 ca 5 000 „ 30 × 60 røde „
 — — — —

til en Pris af Kr 168,50 pr 1000 Stk for Rektangulære cif Aalborg plus 5 pCt for røde

Levering ab Værk

Leveringstid: ca 3 a 4 Uger

Specifikation: som ovenstaaende

Betalingsbetingelser: Netto Kontant mod Dokumenter eller 3 Mdr Akcept plus Diskonto. — — — —.

I Forbindelse hermed blev der overleveret Sagsøgerne en trykt engelsk Brochure, hvori bl a indeholdes Tegning, der viser, hvorledes Oplægningen af de købte Plader bør foretages, samt en Materialfortegnelse, hvori det til Slut bl a hedder: »Accessories per slate — (1) 1 disc rivet — 2 nails —«. Efter Sagsøgernes Anmodning blev der derhos overgivet dem en af Sagsøgtes Repræsentant skrevet Seddel, hvori det hedder: »— — — — Lægteinddelingen bør være 27 cm, den dobbelte Overdækning 7 cm, der medgaar ca 4,8 Stk pr Kvadrat Alen. Vægt 1,6 kg pr Kvadrat Alen.« Forinden Leveringen af det købte Parti fandt Sted, var der fra Sagsøgtes Lager leveret Sagsøgerne to mindre Partier, der videresolgtes, men efter Reklamation fra Køberne straks maatte tages tilbage af Sagsøgerne. Det ene af Partierne blev af Sagsøgernes Forretningsfører Carlsen dirigeret tilbage til Sagsøgtes Lager, ved hvilken Lejlighed det mellem denne og Carlsen blev drøftet, om Pladernes Stablingsmaade kunde tænkes at være Aarsag til, at Pladerne — i Modsætning til konkurrerende Firmaers Plader — var flade i Stedet for at krumme nedad i Længderetningen. Den 20 August 1929 blev derefter det købte Parti leveret, og blev — trods Sagsøgtes Opfordring til at lade Pladerne besigtige — hjemtaget af Sagsøgerne uden nærmere Undersøgelse, idet Sagsøgerne gik ud fra, at de formentlige Mangler ved de tidligere modtagne mindre Partier skyldtes særlige Forhold. Af Pladerne blev der af Sagsøgerne henholdsvis den 29 August 1929, den 18—23 November s A og den 26 Marts 1930 afhændet tre mindre Partier, over hvilke der imidlertid ligeledes blev reklameret af Køberne under Henvisning til, at Pladerne ikke sluttede til i den frie Ende, men havde Tilbøjelighed til at krumme opad. Den første Reklamation fremkom i Marts 1930 med Hensyn til det i November 1929 leverede Parti, og i Skrivelse af 24 Marts 1930 reklamerede Sagsøgerne derefter overfor Sagsøgte over hele det i August Maaned 1929 leverede Parti. Da Sagsøgte imidlertid ved Skrivelse af 25 Marts 1930 afviste Reklamationen effektuerede Sagsøgerne den 26 s M endnu en indkommen Ordre, nemlig den sidste af de tre fornævnte Leveringer; men kort efter fremkom der Reklamationer saavel over denne Levering som over den den 29 August 1929 foretagne. Herefter standsede Sagsøgerne Salget af det fra Sagsøgte modtagne Parti og meddelte i Skrivelse af 14 April 1930 denne, at der nu var fremkommet Reklamation fra samtlige Købere af Pladerne. Ved Skrivelse af 15 s M afviste Sagsøgte Reklamationen.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, efter at Restpartiet er stillet til Disposition for Sagsøgte, paastaet sig tilkendt hos denne dels de for dette Restparti betalte Købesummer med Tillæg af Generalomkostninger eller 3012 Kr 68 Øre, dels i Erstatning for Godtgørelse m v, som har maattet erlægges af Sagsøgerne i Forholdet til dens Købere i Anledning af Manglerne ved Pladerne, 373 Kr 32 Øre, eller ialt 3386 Kr tilligemed Renter 6 pCt p a af 3012 Kr 68 Øre fra den 20 August 1929 og af Resten fra den 11 December 1930, alt indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anbragt, at det levede Parti har lidt af væsentlige Mangler, idet Pladerne i Modsætning til alle andre kendte Fabrikata, der forhandles her i Landet, har været flade, saaledes at de ved Opsætning paa sædvanlig Maade er krummet opad fortil og saaledes ikke har kunnet afgive en tilstrækkelig tæt Tagdækning. Sagsøgerne har derhos anført, at denne Pladernes særlige Konstruktion ikke er blevet meddelt dem, og at de navnlig ikke er gjort opmærksom paa, at Pladernes nævnte Konstruktion nødvendigjorde en Opsætningsmaade, der var væsentlig afvigende fra den, der benyttes ved Plader af andre her i Landet solgte Fabrikata. Sagsøgerne har derhos henvist til, at hverken fornævnte Brochure eller det dem overgivne Notat indeholder noget som helst om denne Konstruktions-ejendommelighed, der ikke let falder i Øjnene ved en almindelig Under-søgelse.

Under Sagen er der optaget forskellige Syns- og Skønsforretninger, derunder over et Tag lagt med de af Sagsøgerne den 18—23 November 1929 solgte ca 2100 Plader, hvoraf 20 à 25 løftede sig op fra Taget med nederste Ende, medens der iøvrigt intet var at bemærke. Det er endvidere oplyst, at de flade Pladers Oplægning — hvis Sikkerhed mod Optrækning ønskes opnaet — forudsætter Anbringelsen af en med en flad rund Plade forneden forsynet Kobbernagle, der — som ogsaa antydet paa Brochures Arbejdstegning — indskydes imellem to Plader og føres op igennem et Hul, som anbringes midt i den nederste Del af den derover liggende Plade. Naar saadanne Kobbernagler anvendes, spares til Gengæld Udgifter til Anvendelse af Kit.

Som Sagen foreligger, maa der ved Paadømmelsen gaas ud fra, at de ved Syns- og Skønsforretningerne forefundne Mangler ved de paagældende Tagbedækninger skyldes, ikke Fejl ved Pladernes Konstruktion eller Kvalitet, men at den foran beskrevne særlige Fremgangsmaade ved Pladernes Oplægning ikke er iagttaget.

Som Forhandlere en gros af Bygningsmaterialier maa Sagsøgerne forudsættes selv at være i Stand til at bedømme, om de besidder fornøden Sagkundskab til at instruere deres Købere med Hensyn til den rigtige Anvendelse af en af Sagsøgerne forhandlet Vare, eller om yderligere Oplysning derom maa indhentes fra Importør eller Fabrikant. Idet nu Sagsøgerne inden Partiets Levering den 20 August 1929 var blevet bekendt med, at Plader af »Coverit« Fabrikat i Konstruktion afveg fra andre her i Landet gængse Fabrikata, findes det ikke at kunne statuere, at Sagsøgte har haft Pligt til at meddele Sagsøgerne Instruktion udover det i den dem overgivne Brochure indeholdte, hvorved bemær-

kes, at Sagsøgerne ikke med Føje har kunnet opfatte denne som erstatet af det fornævnte, af Sagsøgtes Repræsentant affattede Notat, der end ikke indeholder noget Rids over Oplægningsmaaden.

Efter det saaledes anførte har Sagsøgerne ikke været berettiget til at annullere Handlen i det skete Omfang og kræve Erstatning, og Sagsøgtes Frifindelspaastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte efter Omstændighederne med 150 Kr.

Mandag den 9 Januar.

Nr 129/1932. Frøken **Louise Lau** (P Jacobsen)

mod

Konditor **V Søborg** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt at foretage Foranstaltninger til Afhjælpelse af Ulempe ved Varmeoverførsel fra hans Bageovn til Appellantindens Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 26 April 1932: Sagsøgte, Konditor V Søborg, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Frøken Louise Lau, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellantinden principalt, at Indstævnte tilpligtes enten at flytte sin Bageovn eller lade foretage saadanne Foranstaltninger, at i begge Tilfælde enhver Ulempe ved Varmeoverførsel fra Ovnen til Appellantindens Ejendom undgaas. En al Appellantinden nedlagt subsidær Paastand gaar ud paa, at Indstævnte tilpligtes inden en af Retten fastsat Frist at lade foretage følgende Foranstaltninger:

1. Der tillede Rummet imellem Bageovnen og Muren ind til Appellantindens Ejendom frisk Luft ved en Kanal fra Yderluften gennem Bageri eller Fyrrum udgørende mindst en Fjerdedel af det frie Areal i Luftrummet, udført som angivet af Professor E Thaulow i Skrivelse af 22 December f A og Skønsmændenes Skrivelse af 9 December f A.

2. Der anbringes en Trækkanal fra Rummets Overside til et Aftræk ført op langs Bageriskorstenen udgørende mindst en Fjerdedel af det frie Areal i Luftrummet.

3. Indstævnte tilpligtes derhos, naar Appellantinden inden en af Retten fastsat Frist fremsætter Begæring herom at betale

Omkostningerne ved Nedbrydning og Genopførelse af hendes Brandgavl 12 cm tyndere, saaledes at der dannes et Luftrum mellem de to Brandmure med en Tilgang fra fri Luft og et Aftræk hver paa mindst 2000 cm², og saaledes at hele Gavlvæggen varmeisoleres.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet og har derhos nedlagt en subsidiær Paastand.

Ulemperne fra Ovnens maa antages i væsenlig Grad at overstige, hvad der i Naboforhold normalt er Følgen af en Virksomhed som Indstævntes, og hvad Appellantinden er pligtig at finde sig i, og det maa herefter paahvile Indstævnte at træffe afhjælpende Foranstaltninger.

I deres Skrivelse af 9 December f A har Skønsmændene oplyst, at de har konstateret, at Luftmellemrummet mellem Muren og Bageovnen er 8,5 cm, udfør Midten noget større, men paa 3 Steder indsnævret ved anbragte Armeringsjern, hvilket vil gøre særlige Foranstaltninger nødvendige udfør det nærmest Indsugningsaabningen værende Jern. De har erklæret, at de mener, at Afstanden — naar under 1) og 2) nævnte Foranstaltninger bringes til Udførelse — er tilstrækkelig til Fjernelse af de væsenlige Ulemper. — De har alternativt anbefalet i Stedet for de under 1) og 2) nævnte Foranstaltninger at træffe Forholdsregler som i det væsenlige under 3) i Appellantindens subsidiære Paastand anført.

Professor Thaulow har i sin Skrivelse af 22 December f A udtalt, at han mener, at hverken de under Pkt 1 og 2 eller de under Pkt 3 omhandlede Foranstaltninger er tilstrækkelige, men at begge Planer, iøvrigt rigtigt udførte, derunder med rigelig Adgang for Luften og en god Trækføring, vil medvirke til at nedsætte Ulemperne, hvorfor han vil tro, at de i Forening vil virke tilfredsstillende.

Omkostningerne ved Udførelsen af de under 1) og 2) anførte Arbejder vil efter Mændenes Skøn andrage 1200 Kr, Udgifterne ved de under 3) nævnte Arbejder, bortset fra Isolationen, ansættes til 600 Kroner.

Indstævnte modsætter sig Ovnens Flytning bl a under Henvisning til, at de herved foranledigede Udgifter efter Opgivende fra det Firma, der har leveret Ovnens, vil udgøre ca 5000 Kr, og at Ombygningen vil foranledige en længere Tids Standsning af hans Virksomhed.

Efter det saaledes foreliggende findes Appellantindens subsidiære Paastand at burde tages til Følge som nedenfor nærmere anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellantinden med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Konditor V Søeborg bør inden 12 Uger fra denne Højesteretsdoms Afsigelse

at regne lade foretage de foranførte i Appellantinden Frk Louise Laus subsidiære Paastand under 1) og 2) angivne Foranstaltninger.

Appellantinden er berettiget til i 1 Aar efter Udførelsen af nysnævnte Arbejder, paa Indstævntes Bekostning at lade de under 3 anførte Foranstaltninger udføre.

Indstævnte betaler til Appellantinden Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Frøken Louise Lau ejer sammen med nogle Søstre en mindre i 1908 opført Ejendom Torvestræde 13 i Næstved, i hvis Stueetage hun siden 1908 har drevet Modeforretning. Bag Butiken op mod Brandgavlen til Konditor V Søborgs Ejendom er som eneste Lokale i Stueetagen foruden Butiken indrettet et mindre som Systue benyttet Rum med Vindue ud til en lille Gaard.

I Efteraaret 1929 anbragtes i Konditor Søborgs Ejendom en ny Bageovn i umiddelbar Nærhed af Skillerummene mellem denne og Frk Laus Ejendom.

Idet Frøken Louise Lau anfører, at Ovnem gennemvarmer Muren og frembringer en saadan Temperatur i hendes Systue, at denne er uanvendelig til Opholdsrum, har hun under nærværende ved Retten for Næstved Købstad m v forberedte Sag paastaet Konditor V Søborg tilpligtet at fjerne Bagerovnen eller foretage saadanne Forholdsregler, at den ikke gør Stueetagen i hendes Ejendom ubeboelig.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet under Paaberaabelse af, at saavel hans Brandmur som Ovnem er i fuldständig lovlig Orden, og at Varmen i Sagsøgerindens Lokale snarest skyldes dettes slette Ventilering og uheldige Beliggenhed.

Under Sagen er der optaget Syn og Skøn ved af Retten udmeldte Mænd, der bl a har udtalt, at det kan konstateres, at Varmen fra Sagsøgtens Ovn trænger gennem Brandmuren, at der fremkaldes en usædvanlig Varme i det ikke daarligt ventilerede Baglokale, og at Temperaturen er saa høj, at Lokalet maa anses for at være delvis uegnet til Arbejdsrum med en Temperatur varierende fra 18,5 Grader Reaumur til over 20 Grader.

Under Sagen er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgerinden og forskellige Vidneforklaringer.

Det er derhos oplyst, at Brandmurene til de to ommeldte Ejendomme er henholdsvis ca 13 og 13½ Tomme, og at der mellem Bagerovnen og Brandmuren er ca 6 Centimeter, der oprindelig var udfyldt med et isolerende Materiale, samt at Ovnens Opførelse er tilladt saavel af Fabriksinspektør og Sundhedskommission som af Bygningskommissionen.

Efter de af Muremester Sofus Weidemann, hvis Firma har opført Ovnene, og Montør Vald. Clausen, der har udført selve Opførelsen, afgivne Forklaringer og foreviste Tegninger af Ovnene, findes der ikke paa Ovnens Kant nogen lodret staaende Røg- eller Ildkanal ind mod Brandmuren, og Ovnene er opført ganske paa sædvanlig Maade, hvorved der aldrig ved de af Firmaet opførte talrige Ovne op ad Brandmure har vist sig Ulemper.

Efter Sagens Anlæg er der derhos ført en Række Forhandlinger mellem Parterne, og Sagsøgte har stedse været villig til at foretage Forsøg paa at formindske mulige Varmeulemper for Sagsøgerinden ved Ovnene. Sagsøgte har saaledes efter Sagkyndiges Raad ladet Væggen i Sagsøgerindens Baglokale ind mod Ovnene delvis beklæde med et stærkt isolerende Materiale (Celle-Beton) og ladet Mellemrummet mellem Ovnene og Muren paa hans Side udbore for det der anbragte isolerende Materiale, saaledes at der i Stedet for dette blev Luftcirkulation.

Da de saaledes foretagne Foranstaltninger har hjulpet noget, og da Sagsøgte har erklæret sig villig til i endnu højere Grad at beklæde Sagsøgerindens Væg med isolerende Plader end tidligere sket, saaledes at hele Vægfladen mod Ovnene skulde være dækket heraf, findes han, da intet retstridigt Forhold er godtgjort med Hensyn til Ovnens Indretning og Anbringelse, at have foretaget, hvad der skønnes rimeligt at kunne paahvile ham under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder i Sagen.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sagsøgerindens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Nr 137/1932. Købmand **Flemming Abben Frendrup** og Frøken **Ingeborg Petersen** (Winther)

m o d

Enkefru **Kirstine Petrine Vergo** (Meyer efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved en Kørselsulykke.

Østre Landsrets Dom af 6 Maj 1932: De Sagsøgte, Købmand Flemming Abben Frendrup og Frøken Ingeborg Pedersen, bør, een for begge og begge for een, til Sagsøgerinden, Enkefru Kirstine Petrine Vergo, betale 2500 Kr med Renter deraf 5 pCt p a fra den 18 December 1931, til Betaling sker, samt de Retsgebyrer, der skulde være erlagt, og det stemplede Papir, der skulde have været brugt, hvis Sagen ikke for Sagsøgerindens Vedkommende havde været beneficeret, og iøvrigt i Sagsomkostninger til Sagsøgerinden 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste.

Appellanterne vil derhos have in solidum at betale Salær for Højesteret til den for Indstævnte beskikkede Sagfører som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Meyer betaler Appellanterne, Købmand Flemming Abben Frendrup og Frk Ingeborg Pedersen, een for begge og begge for een, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgerinden, Enkefru Kirstine Petrine Vergo, den 9 Januar 1931 ved 5-Tiden om Eftermiddagen, gaaende i nordlig Retning paa det vestlige Fortov langs Strandvejen, var naaet til Hjortøgade, gik hun videre over denne over til den modsatte Side. Ganske kort før hun var naaet til Fortovet, opdagede hun en Bil — som viste sig at være K 4323, der ejes af Sagsøgte, Frk Ingeborg Pedersen, og som førtes af Sagsøgte Købmand Flemming Abben Frendrup — komme bagfra med Fart imod hende. Hun blev forskrækket, men det lykkedes hende — ved at træde tilside — uden at blive ramt af Vognen at naa ind paa Fortovet, hvor hun imidlertid kort efter faldt om og forslog sig. Hun blev straks kørt til Rigshospitalet og behandlet paa Skadestuen og er derefter blevet behandlet af Læge Bjørn Poulsen, der i en Erklæring af 29 Juli s A har udtalt følgende:

»Paa given Foranledning skal jeg oplyse: Fru Vergo blev først tilset af min Vikar Dr Kønig den 10 Januar 1931. Jeg tilsaa hende første Gang den 12 Januar 1931. Som omtalt i min tidligere Attest, drejede det sig om en Hjernerystelse.

Fru Vergo har siden stadig lidt af Følgerne af denne Hjernerystelse, saa hun intet Arbejde har kunnet paatage sig. Hun har mig bekendt flere Gange forsøgt at arbejde, men har hurtigt paa Grund af Svimmelhed og Træthed maattet opgive det. Hun lider endvidere af udpræget Angst for at færdes paa Gader og Stræder.

Fru Vergo har været under Behandling det meste af Tiden siden 9 Januar 1931 og er i Øjeblikket under Behandling; denne vil antagelig kunne sluttet i Løbet af en Uges Tid. Fru Vergos psykiske Modstandskraft maa siges at være blevet betydelig forringet efter den hende overgaaede Ulykke.«

Samme Læge har under 4 December s A udtalt, at Sagsøgerindens Arbejdsevne stadig er betydelig nedsat, og under 8 s M erklæret, at hendes Hjernerystelse maa antages at skyldes hendes Fald ved bemeldte Lejlighed mod Fortovets Kantsten.

Dr med Knud Krabbe, der den 3 Marts 1932 har undersøgt Sagsøgerinden, har i en samme Dag afgivet Erklæring konkluderet derhen:

»Den objektive Undersøgelse viser:

Patienten er meget svær. Der er infiltration af fedtvævet paa halsen men ikke af musklerne. Intet abnormt at føle paa Kraniet, intet abnormt ved undersøgelse af øjegrunden, intet objektivt abnormt at finde fra nervesystemets side.

Efter sygdomsbeskrivelsen vil jeg antage, at hun lider af de sædvanlige følgetilstande efter hovedtraumer, maaske kombineret med en traumatisk neurose. Jeg vil antage, at hun i Øjeblikket er uarbejdsdygtig. Der er udsigt til, at hun vil kunne blive helbredt, men dette vil formentlig tage mange maaneder.«

Under denne Sag har nu Sagsøgerinden, hvem der er meddelt fri Proces — dog uden Besikkelse af Sagfører — anbragt, at Sagsøgte, Købmand Flemming Abben Frendrup, ved den omhandlede Lejlighed har kørt ganske uforsvarligt — hvorved hun henviser til, at han under en mod ham i denne Anledning for Overtrædelse af Motorlovens § 29, jfr § 38 og Politivedtægtens § 36 anlagt offentlig Sag har vedtaget en Bøde af 50 Kr — og at dette har haft til Følge, at hun faldt og paadrog sig den ommeldte Læsion. — Under Henvisning hertil har Sagsøgerinden paastaaet Sagsøgte, Købmand Flemming Abben Frendrup og solidarisk med denne: Sagsøgte, Frøken Ingeborg Pedersen, tilpligtede at betale hende, der nu er 39 Aar gammel, en Erstatning af ialt 4674 Kr med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 December 1931, nemlig for tabt Arbejdsfortjeneste i Tiden 9 Januar 1931 til 18 December s A — 339 Dage a 6,50 tillagt: 2055 Kr, for Udlæg til Kost i samme Tidsrum: 678 Kr.

for Betaling til Sygeplejerske og Kost til denne i 44 Dage: 220 Kr,

for Pleje af hendes Datter i 29 Dage a 2 Kr: 58 Kr,

for Assistance i Huset: 110 Kr,

for Lægeattester m m: 53 Kr og

for Svie og Smerte: 1500 Kr.

Sagsøgerinden har herved anført, at hun af det Beløb, der maatte blive hende tilkendt, skal refundere Sygekassen »For Alle« et Beløb af 544 Kr for ydet Sygehjælp, og har reserveret sig at fremsætte yderligere Krav nemlig for hende ved bemeldte Læsion mulig paadraget Invaliditet.

De Sagsøgte paastaaer sig hver især frifundet, principalt pure, subsidiært mod at betale Sagsøgerinden en ved Rettens Skøn fastsat betydelig mindre Erstatning, end af hende paastaaet.

De Sagsøgte har til Støtte for disse Paastande anført følgende:

De er hverken ifølge Motorlovens specielle Bevisbyrde- og Risikoregel eller ifølge dansk Rets almindelige Regler ansvarlige for den Sagsøgerinden overgaaede Skade; der er i den foreliggende Sag ikke Tale om noget Kørselsuheld som nænt i Motorlovens § 38 Stk 1, og det be-

strides, at der i det hele taget fra de Sagsøgte Side er udvist noget til Erstatning forpligtende Forhold.

Det bestrides endvidere, at der er nogen Aarsagsforbindelse imellem Sagsøgte Frendrups Kørsel og den Sagsøgerinden overgaaede Skade, paa hvilken Sagsøgte Frendrup har været ganske uden Indflydelse.

Det hævdes under alle Omstændigheder, at Sagsøgte Frendrup ikke har kunnet afværge Skaden ved den Agtpaagivenhed og Omhu, der udkræves ved Benyttelsen af Motorkøretøjer.

Sagsøgerinden har derimod udvist en saadan Uagtsomhed, at hun ikke kan have Krav paa nogen eller i hvert Fald kun paa en betydelig nedsat Erstatning. De Sagsøgte bestrider endelig Rigtigheden af de fleste af de opførte Erstatningsposter.

Til Oplysning om det ved den omhandlede Lejlighed passerede har Murermester Ludvig Ehlers afgivet Vidneforklaring og Sagsøgerinden og Sagsøgte Frendrup Partsforklaring.

Murermester Ehlers har forklaret, at han den 9 Januar 1931 ved 5-Tiden om Eftermiddagen som Fører af en Lastmotorvogn kom kørende ad Strandvejen mod Nord i højre Side af Kørebanen i jævn Fart. Han skulde svinge til venstre ad Hjortøgade og havde i god Tid rakt Haanden ud til venstre som Tegn til, at han vilde svinge. Farten var paa dette Tidspunkt ikke over 15 km. Da han, ved at svinge naaede Sporvognsskinnerne, saa han pludseligt en anden Motorvogn lige ved Siden af sig til venstre; denne, der havde stærk Fart paa, maatte for at undgaa at paakøre Vidnets Vogn, følge med i Svinget til venstre, men da den stadig havde stærk Fart paa, naaede den at komme saa langt foran Vidnets Vogn, at den kunde svinge foran denne til højre ad Strandvejen, men i venstre Side af Kørebanen. Vidnet lagde Mærke til, at Føreren af den anden Vogn standsede og stod ud. Vidnet standsede derfor ogsaa og gik hen for at foreholde den anden Motorfører hans urigtige Kørsel. De to Motorførere naaede hinanden paa Hjørnet af Strandvejens vestlige og Hjortøgades nordlige Fortov, hvor de stod og diskuterede det passerede. Pludselig faldt en Dame om paa Fortovet lige ved Siden af dem og var ude af Stand til at rejse sig selv. Vidnet havde ikke set, hvor Damen var kommet fra og ved ikke, hvorfor hun er faldet, men mener, at hun maa have faaet et Ildebefindende, og har samme Vidne ved sin Forklaring for Landsretten hertil føjet, at han saa forskellige Personer, der passerede Hjortøgade ved Strandvejen, fra Fortov til Fortov fare til Side som Følge af Sagsøgte Frendrups Kørsel, men han fæstede ikke sin Opmærksomhed særlig ved Sagsøgerinden, som han

Færdig fra Trykkeriet den 25 Januar 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 31

Mandag den 9 Januar.

først lagde Mærke til, da hun et Par Minutter efter, at han var steget af Vognen, faldt om paa Fortovet. Han kan ikke sige, i hvilken Afstand Sagsøgte Frendrup passerede Forenden af hans Bil, da han svingede foran denne tilhøjre. Der maa efter hans Forklaring ogsaa være gaaet et Par Minutter fra det Tidspunkt, da han saa de omtalte Fodgængere fare til Side, til han stod af Vognen.

Sagsøgte Frendrup har forklaret, at han den nævnte Dag og Tid som Fører af Motorvogn K 4323 kom kørende ad Strandvej mod Nord i højre Side af Kørebanelen med en Fart af ca 25 Km. Foran ham kørte en Lastmotorvogn, som han udfør Nr 7 vilde køre uden om til venstre, men da han kom op paa Siden af den, svingede den pludselig, uden at Sagsøgte havde set, at der blev givet Tegn dertil, til venstre mod Hjortøgade, hvorfor Sagsøgte, for ikke at paakøre den, maatte følge den i Svinget. Det var nu hans Mening at fortsætte Kørslen ad Hjortøgade, men da han i det samme saa en Dame gaa paa Kørebanelen lige foran hans Vogn, maatte han, for ikke at paakøre hende, dreje brat til højre foran Lastmotorvognen, saa han kom til at køre i Strandvejens venstre Kørebane. Han standsede dog, saa snart han var fri af Lastmotorvognen og stod ud for at se, om der var sket noget og saa nu, at Lastmotorvognen holdt stille i Hjortøgade, og at Føreren af Vognen kom hen imod ham. De stod nu paa det ovenfor anførte Sted og diskuterede det passerede, da der pludseligt faldt en Dame om ved Siden af dem ude af Stand til at rejse sig selv.

For Landsretten har Sagsøgte hertil føjet, at han saa et Par Damer fare frem og tilbage, lige da han kørte ind i Hjortøgade, og han mener, at der gik 5—6 Minutter fra dette Tidspunkt, indtil han saa Sagsøgerinden falde om; der laa Vandpytter, bedækkede med Is, paa Fortovet.

Sagsøgerinden har forklaret, at da hun skulde passere over Hjortøgade, saa hun sig om uden at opdage nogen Bil, og det var først, da hun var et Par Skridt fra det nordlige Fortov, at hun blev opmærksom paa Frendrups Vogn, der kom bagfra, som om den vilde køre op paa Fortovet. Hun mærkede »ligesom en Syl igennem sig«, og da hun var naaet ind paa Fortovet, svimlede det for hende, og hun faldt, idet hun dog hørte, at de to Bilførere stod og skændtes i Nærheden. For ca 20 Aar siden havde hun en Mavesygdom, der medførte Krampeanfald. Denne Sygdom varede et Par Aar. Siden har hun ikke haft saadanne

Anfald og ej heller Besvimelsesanfald. Hun har ikke set, at der var Is paa Fortovet, og benægter at have løbet frem og tilbage.

Efter det saaledes oplyste findes Sagsøgte, Købmand Flemming Abben Frendrup ved den paagældende Lejlighed at have kørt uforvarligt ved paa det anførte Sted at køre udenom Lastvognen og videre frem i ret stærk Fart — som det maa antages — tæt forbi Sagsøgerinden, hvad der bevirkede, at hun fik et Chock.

I Tilslutning til det af de Sagsøgte foran anførte, derunder navnlig, at den af Sagsøgte Frendrup førte Vogn overhovedet ikke har ramt Sagsøgerinden, hævder de Sagsøgte, at der i hvert Fald ikke er nogen saadan adækvat Aarsagsforbindelse mellem Chocket og Sagsøgerindens senere Fald paa Fortovet, at der kan paahvile dem nogen Erstatningspligt overfor hende. Faldet skete først 5—6 Minutter efter at Sagsøgte Frendrup var passeret Sagsøgerinden, og kan skyldes mange andre Aarsager, derunder at hun mulig havde et svagt Helbred, eller at det var glat Føre, hvad det efter deres Anbringende da var.

Dr med K Krabbe har i en Erklæring af 21 Marts 1932 udtalt, at efter hans Mening vil et psykisk Chock meget vel kunne bevirke, at der indtræder en Besvimelse ca 5 Minutter eller længere Tid efter Chocket; efter at være gjort bekendt med de ovennævnte, her under Sagen afgivne Forklaringer har Dr Krabbe under 16 April d A udtalt, at han ikke derefter har yderligere at tilføje til sine tidligere Erklæringer.

Idet der nu efter de foreliggende Oplysninger findes at maatte gaas ud fra, at det Sagsøgerinden ved Sagsøgte Frendrups Forhold tilføjede Chock har været Aarsagen til, at hun faldt paa Fortovet og kom til Skade, maa de Sagsøgte — uanset at Sagsøgerinden ikke blev ramt af den af Sagsøgte Frendrup førte Vogn — være erstatningspligtige.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse bemærkes foreløbig, at der ikke efter det oplyste fra Sagsøgerindens Side ved bemeldte Lejlighed kan anses udvist nogen Uforsigtighed, der kan bevirke Nedsættelse af det Beløb, der ellers findes at tilkomme hende.

De Sagsøgte har som anført protesteret imod Rigtigheden af alle de større Erstatningsposter.

Idet nu saavel de af Sagsøgerinden for tabt Arbejdsfortjeneste m m forlangte Beløb som Posten: 1500 Kr for Svie og Smerte findes for højt ansatte og derfor at maatte nedsættes betydeligt, findes den Sagsøgerinden tilkommende Erstatning at kunne bestemmes til ialt 2500 Kr, hvilket Beløb de Sagsøgte vil have in solidum at betale Sagsøgerinden med Renter deraf som af hende paastaet.

De Sagsøgte vil derhos solidarisk have at betale de Retsgebyrer, der skulde have været erlagt, og det stemplede Papir, der skulde have været brugt, hvis Sagen ikke for Sagsøgerindens Vedkommende havde været beneficeret, hvorhos de iøvrigt vil have at betale Sagsøgerinden i Sagsomkostninger 150 Kr.

Tirsdag den 10 Januar.

Nr 185/1932. Grosserer **Harald Kjær** (Selv)

mod

Skifteretten for Københavns Amts nordre Birk som behandlede Boet efter Grosserer Waage Lerche Møller og efterlevende Enke Elna Ida Antonie, f Jørgensen (Gamborg),

betræffende Størrelsen af et Appellanten tilkommende Likvidationshonorar.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 21 Maj 1932: De Sagsøgte, Grosserer Philip Gottlieb, Grosserer Harald Kjær og Prokurist Aage Mellentin, bør, een for alle og alle for een, til Sagsøgeren, Skifteretten for Københavns Amts nordre Birk som behandlede Boet efter Grosserer Waage Lerche Møller og efterlevende Ægtefælle, Elna Ida Antonie, født Jørgensen, betale 9791 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 Januar 1932, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 350 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, vil Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Paakendelse, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Harald Kjær, til Indstævnte, Skifteretten for Københavns Amts nordre Birk som behandlede Boet efter Grosserer Waage Lerche Møller og efterlevende Enke Elna Ida Antonie, født Jørgensen, med 300 Kroner.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 10 December 1929 standsede Firmaet Waage Møller, Krydsfinerimporten, Søborg — hvis eneste ansvarlige Indehaver var Grosserer Waage Lerche Møller — sine Betalinger. Der blev ikke dengang

truffet Foranstaltninger til en samtidig Opgørelse over Firmaets Stilling med Henblik paa Kreditorernes ligelige Fyldestgørelse. Der søgtes i Begyndelsen af 1930 gennemført et Moratorium, men en Kreditor indgav Konkursbegæring. I Anledning af denne blev Centralanstalten for Revision og Driftsorganisation den 13 Marts 1930 af Grosserer Møller anmodet om at udarbejde en Status pr 28 Februar samme Aar og en Indberetning til Skifteretten til Brug for et Andragende om Tvangsakkord. De Oplysninger, som fremgik af Firmaets Bøger, i Forbindelse med de af Grosserer Møller jugerede Tab paa forskellige udestaaende Fordringer og Engagementer viste, at Firmaets Status pr ovennævnte Dato balancerede med ca 847 000 Kr med en Underbalance paa ca 11 000 Kr. Centralanstalten konstaterede en Række Unøjagtigheder i Bogføringen, der af Centralanstalten førtes a jour til 1 April 1930. I en Erklæring af 12 s M oplyste Centralanstalten, at en nøjagtig Statusopgørelse først vilde kunne foreligge efter længere Tids Forløb.

Imidlertid ordnedes der en privat Likvidation, der traadte i Kraft den 16 April 1930 med de Sagsøgte, Grosserer Philip Gottlieb, Grosserer Harald Kjær og Prokurist Aage Mellentin, som Likvidatorer. De to førstnævnte havde tilgode hos Firmaet henholdsvis ca 80 000 Kr og ca 130 000 Kr, medens sidstnævnte repræsenterede et Tilgodehavende paa ca 9000 Kr. I Løbet af ca en Maanedstid udarbejdede Centralanstalten en foreløbig Status pr 16 April 1930, der udviste Passiver til Beløb 799 752 Kr 07 Øre og Aktiver til Beløb 329 189 Kr 04 Øre minus privilegerede Krav og Omkostninger 78 837 Kr 47 Øre eller til Rest 250 351 Kr 57 Øre, hvorefter der blev en Underbalance af 549 400 Kr 50 Øre. De til Indtægt ansatte Aktiver var: Kasse- og Bankbeholdning 17 512 Kr 67 Øre, Varelager m v 89 567 Kr 99 Øre, 8 Stk Motorkøretøjer 5900 Kr, Debitorer 116 208 Kr 38 Øre, Jutlandia Trælast & Træimport A/S, Fredericia — i hvilket Aktieselskab Grosserer Møller ejede samtlige Aktier med Undtagelse af 2 — 100 000 Kr.

Forholdet under Likvidationen ordnedes nærmere saaledes, at hele Kontoret fra Søborg overførtes til Centralanstalten, der udførte, hvad der vilde svare til en Prokurists og det daglige Personales Arbejde, herunder Varetagelse af Ekspedition, Kasse, Bogføring, Statusopgørelse, Kontrol og Korrespondance, medens Likvidatorerne var den ansvarlige Ledelse og som saadan fulgte Virksomheden i Detailler og traf Afgørelser i alle Spørgsmaal, for hvilke de havde Ansvaret.

Den 13 April 1931 afgik Grosserer Møller ved Døden. Indtil da var der udbetalt til Kreditorerne i Dividende ialt 25 pCt. Et Regnskab for Likvidationsperioden 16 April 1930 til 13 April 1931 balancerer med 302 674 Kr 92 Øre. Det udviser paa Indtægtssiden: Kassebeholdning m v 17 512 Kr 67 Øre, Indbetalinger fra Debitorer og indfriele Veksler 116 081 Kr 74 Øre, Salg af Biler 5900 Kr, kontant Salg 1281 Kr 25 Øre, indgaaet fra Jutlandia 80 363 Kr 20 Øre, Auktionssalg af forskellige Varer og Effekter 80 309 Kr 21 Øre, indgaaet Diskonto og indvundne Bankrenter 1196 Kr 85 Øre, Salg af Oplysningsbøger 30 Kr, og paa Udgiftssiden: privilegerede Krav 29 505 Kr 21 Øre, Kørsel, Arbejds løn, diverse Omkostninger 8110 Kr 73 Øre, Honorar til Likvidatorerne 24 791 Kr 50 Øre, Honorar til Overretssagfører Hvid-Møller for

juridisk Bistand 2500 Kr, Centralanstalten for ovennævnte Virksomhed samt Deltagelse i 50 Likvidationsmøder 17 000 Kr, Dividende til Kreditorer 215 198 Kr 18 Øre — heraf deponeret i Nationalbanken 36 411 Kr 64 Øre — Beholdning 5569 Kr 30 Øre.

Ved Grosserer Møllers Død overgik den fortsatte Behandling af Likvidationsboet til Skifteretten for Københavns Amts nordre Birk, der behandler Boet efter Grosserer Møller og efterlevende Ægtefælle Elna Ida Antonie, f Jørgensen. Den omtrentlige Værdi af Restaktiverne er skønnet at ligge mellem 15 000 og 18 000 Kr. Størrelsen af den i Dødsboet ved Proklamas Udløb anmeldte Gæld andrager 421 872 Kr 03 Øre.

Paa Grundlag af Kreditorernes Vedtagelse i en Skiftesamling den 30 November 1931 har Skifteretten anlagt nærværende Sag, hvorunder det gøres gældende, at et samlet Likvidationshonorar paa 10 000 Kr maa anses for passende, hvorfor de Sagsøgte, der har nægtet at tilbagebetale nogen Del af det af dem oppebaarne Honorar paa ialt ovennævnte 24 791 Kr 50 Øre, søges — in solidum — til Tilbagebetaling af Forskellen mellem de anførte Beløb eller 14 791 Kr 50 Øre eller subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, alt med Tillæg af Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 Januar 1932.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Om det under Likvidationen udførte Arbejde foreligger der en Redegørelse af 15 Januar 1932 fra Centralanstalten for Revision, Partsforklaring, afgivet af de Sagsøgte Kjær og Mellentin samt Vidneforklaring, afgivet af Revisorerne F Brun og Iver Iversen. Endelig har Grosserer Carl Hansen, der til Skifteretten har indgivet Klage angaaende Likvidationshonoraret, afgivet Forklaring.

Ved Bedømmelse af Honorarspørgsmaalet bliver at tage Hensyn paa den ene Side til, at Centralanstalten forinden Likvidationens Paa-begyndelse har udført et delvis grundlæggende Arbejde, paa den anden Side til, at Talen ikke er om et færdigbehandlet Likvidationsbo. Der maa dernæst tages i Betragtning, at de Sagsøgte ved at anvende Centralanstalten som ovenfor anført har benyttet særlig kvalificeret og derfor ret kostbar Assistance. Efter hvad der derhos er oplyst om Boets Størrelse, Aktivernes Beskaffenhed — derunder, at det ovennævnte A/S Jutlandia er likvideret ved særskilte Likvidatorer —, Varelagerets Realisationsmaade, Auktionskatalogs Affattelse, Antal af Debitorer, Prøvelsen af disses Betalingsevne, afholdte Møder, Vekselomsætninger og øvrige i Betragtning kommende Forhold, og naar henses til Likvidatorernes Sagkundskab i Branchen og det med Likvidationen forbundne Ansvar, skønnes Honoraret for det af de Sagsøgte præsterede Arbejde, der for en Dels Vedkommende har været til Fremme af egne Kreditorinteresser, passende at kunne bestemmes til ialt 15 000 Kr.

Der vil herefter være at give Sagsøgeren Dom for Forskellen mellem dette og det beregnede Beløb eller for 9791 Kr 50 Øre med Renter som paastaet.

I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte efter Omstændighederne — in solidum — have at godtgøre Sagsøgeren 350 Kr.

Nr 114/1932. Tømrermester **Chr Steffensen** (Henriques)

mod

Murermester **Richard Andras Hansen** (Trolle),

betræffende Fordelingen af Erstatningsansvaret for den ved en Gavls Sammenstyrtning bevirkede Skade.

Østre Landsrets Dom af 8 April 1932: Sagsøgte, Murermester Richard Andreas Hansen bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tømrermester Chr Steffensen i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren 400 Kr til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Tømrermester Chr Steffensen, til Indstævnte, Murermester Richard Andreas Hansen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 15 April 1930 paatog Tømrermestrene, Brødrene Steffensen sig som Hovedentreprenør at udføre Arbejdet ved en Udvildelse og Istandsættelse af Ejendommen Vestergade Nr 54 i Odense; Brødrene Steffensen overdrog atter Murerarbejdet, derunder Grundudgravningen, til Murermester Richard Andreas Hansen. Efter de for Entreprisen gældende »Alm Betingelser« hørte »alle nødvendige Afstivninger« til Tømrerarbejdet. Arbejdet gjordes først færdigt paa den inderste Del af den meget dybe Grund; derefter paabegyndtes Grundudgravningen paa den mellemste Del, hvor der paa Naboejendommen, Nr 52, laa en Mellembygning. Efter at Murermester Hansen havde ladet grave en Rande, ca 2,30 m dyb, parallel med Nabogrunden, Nr 52, og ca 1 m fra denne, meddelte han den 2 Juli 1930 Tømrermester Chr Steffensen, at han nu var saa langt fremme med Udgravningen, at Afstivning af Naboejendommen kunde finde Sted. Den næste Dag indfandt

Tømrermester Steffensen sig paa Arbejdspladsen ca Kl 7 Morgen; han bestilte straks det fornødne Afstivningsmateriel, der ankom i Løbet af Formiddagen og gav to Tømrersvende, der var beskæftigede andetsteds i Byen, Ordre til at foretage Afstivningen. Disse to Tømrersvende kom, som det maa antages, paa Arbejdspladsen i Løbet af Formiddagen; men da de fandt den gravede Rende for smal til, at de kunde foretage Afstivningen, anmodede de Murerformanden om at fortsætte Udgravningen, og udtalte, at Afstivningen kunde foretages næste Dag. Samme Dags Aften ca Kl 8½ styrtede Gavlen ned og knuste hele Mellebygningen. Der blev i den Anledning indledet offentlig Undersøgelse mod Tømrermester Chr Steffensen og Murermester Richard Andreas Hansen, og ved Dom, afsagt den 17 Januar 1931 af Odense Købstads Ret for Straffesager blev begge de Tiltalte for Overtrædelse af Bygningsvedtægten hver især anset med en Bøde paa 400 Kr. Til Dækning af den ved Bygningens Sammenstyrtning bevirkede Skade betalte Tømrermester Steffensen, efter Aftale med Murermester Hansen — en samlet Erstatning af 11 471 Kr 05 Øre.

Under Anbringende af, at det ved den nævnte Dom er statueret, at begge de Tiltalte har lige Skyld i Skaden, har Sagsøgeren, Tømrermester Chr Steffensen under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag paastaet Sagsøgte Murermester Richard Andreas Hansen dømt til Betaling af Halvdelen af det udbetalte Beløb eller 5735 Kr 53 Øre med nærmere angivet Rente.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgeren nærmere anført, at det efter Kontrakten paahvilede Sagsøgte dels at foretage Grundudgravningen, dels at udføre Undermuring af Naboejendommens Gavl; men Sagsøgte kunde ikke være berettiget til at vedblive med Grundudgravningen, naar der var Fare for Grund-Udskridning; i saa Fald maatte han stoppe op og afvente Afstivningen; endvidere kunde Sagsøgte meget vel have udført Undermuringen, forinden Afstivningen skete. Endelig anfører Sagsøgeren, at da hans Svende fandt den gravede Rende for smal, aftalte de med Sagsøgtes Formand, at denne skulde telefonere til dem, naar de kunde komme til at afstive; men denne Besked undlod Formanden at give dem.

Heroverfor gør Sagsøgte gældende, at det var umuligt for ham at udføre Undermuringen, før der var afstivet; han erkender vel, at han ikke maa fortsætte Grundudgravningen udover det Tidspunkt, da Afstivning bør ske, men det har han heller ikke gjort, idet han den 2 Juli advarede Sagsøgeren og forlangte Afstivning. Naar Sagsøgeren ikke da sørgede for Afstivning, men tværtimod, ved sine Folk, forlangte Udgravningen fortsat, overtog han Risikoen for, hvad der maatte følge af manglende Afstivning.

Med Sagsøgtes Benægtelse har Sagsøgeren ikke godtgjort Rigtigheden af sit Anbringende om, at Murerformanden havde lovet at give Tømrersvendene nærmere Besked.

Selv om Sagsøgeren ogsaa maatte have Ret i sin Betragtning, at Sagsøgte kunde have undermuret, forinden der var afstivet, er hertil at bemærke, at det i hvert Fald maatte have været Sagsøgerens Sag at

forlange en dertil sigtende Fremgangsmaade, men det er in confesso, at han ikke har gjort dette. Om man muligvis ikke kan paalægge Sagsøgeren Pligt til at følge med Arbejdet og foretage Afstivning, naar saadan skønnes fornøden, kan der dog ikke paalægges Sagsøgte andet og mere end at advare Sagsøgeren, naar Afstivning paakræves; da han rettidig har gjort dette, og det er Sagsøgerens Folk, der har forsømt at udføre den dem af Sagsøgeren givne Ordre, følger allerede heraf, at Sagsøgte ikke kan have paadraget sig noget Erstatningsansvar.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren vil have at godtgøre ham Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Torsdag den 12 Januar.

Nr 192/1932. Fhv Husejer **Thomas Peter Pedersen**
(Bang efter Ordre)

mod

Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland (Christensen),

betræffende et af Indstævnte fremsat Krav paa Erstatning for Tab ved Overtagelsen af tvende Ejendomme.

Kendelse afsagt den 12 Februar 1932 af Fogedretten for Nørresundby Købstad m v: Den begærte Arrestforretning bør fremmes.

Vestre Landsrets Dom af 15 April 1932: Den forommeldte Arrest bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande. Sagsøgte, fhv Husejer Thomas Peter Pedersen, bør til Sagsøgerne, Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland, betale 3463 Kr 24 Øre tilligemed Renter 5 pCt aarlig af 3358 Kr 24 Øre, fra den 18 Februar 1932, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 175 Kr. Der tillægges den for Sagsøgte ved Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Sørensen, i Salær 75 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Kreditforeningen afhændet de to Ejendomme for 8400 Kroner for hver.

Endvidere har Kreditforeningen den 13 Maj 1932 hos Fogden for Nørresundby Købstad m v begært Udlæg foretaget i det arresterede Beløb, hvilken Forretning Fogeden overfor den af Appellanten fremsatte Protest har bestemt vil være at fremme.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand herefter ud paa Frifindelse, subsidiært mod Betaling af en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning, samt paa, at den foretagne Arrest- og den i Kontinuation deraf foretagne Eksekution — omstødes som ulovlig foretaget. I sidstnævnte Henseende har Appellanten gjort gældende, at Erstatningen — der efter det oplyste som hidrørende fra en Automobilulykke ved Dom er tilkendt ham hos Automobilets Ansvarsforsikring, og som for den væsentligste Del er Godtgørelse for en Appellanten ved Ulykken forvoldt betydelig Invaliditet — efter dens Beskaffenhed som et ham personligt tilkommende Krav ifølge de almindelige Principer for Ulykkesforsikring ikke kan gøres til Genstand for Retsforfølgning fra hans Kreditorers Side, saalænge Beløbet ikke er udbetalt til ham.

For denne Antagelse savnes imidlertid tilstrækkelig Hjemmel i den gældende Ret.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten fhv Husejer Thomas Peter Peder- sentil Indstævnte Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Der tillægges Højesteretssagfører Bang i Salær for Højesteret 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Da det foreliggende Erstatningskrav ikke kan anses som et Rekvisituskommende personligt Krav, der maa antages unddraget Udlæg, Arrest og anden Retsforfølgning fra Kreditorers Side, og da der heller ikke foreligger positiv Lovhjemmel for saadan Unddragelse som f Eks i Ulykkesforsikringsloven Nr 187 af 17 Juli 1927 § 6 eller Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 4^e om Erstatning for Personskade ved Jærnbane- drift, vil Forretningen være at fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Bygmester A Andersen pantsatte ved to Pantebreve udstedte den 3 Marts 1926 tinglæste den 5 s M til Sagsøgerne, Kreditforeningen af

Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland, Aalborg, hver af Ejendommene Matr Nr 41 og 42 dl og 41 og 42 dm af Lindholm, Sundby Sogn, for 9600 Kr. I 1928 blev Sagsøgte, fhv Husejer Thomas Peter Pedersen af Lindholm, Ejer af de to Ejendomme, og ved tvende Dekklara-tioner af 8 Marts 1929 erkendte han overfor Sagsøgerne, at han var ind- traadt som personlig Debitor for Laanene. Da Sagsøgte ikke opfyldte sine Forpligtelser overfor Sagsøgerne, lod disse den 14 Oktober 1931 begge Ejendomme sætte til Tvangsauktion, under hvilken Sagsøgernes Tilgodehavende for hver Ejendom blev opgjort til godt 10 000 Kr. Re- sultatet af Tvangsauktionen blev, at Sagsøgerne erhvervede begge Ejendomme, der blev dem tilslaaet for højeste Bud, 100 Kr for hver Ejendom. Derpaa forsøgte Sagsøgerne at sælge Ejendommene, men forgæves, og idet de har anslaaet Ejendommenes nuværende Værdi til hver 8500 Kr, har de opgjort deres foreløbige Tab til henholdsvis 2179 Kr 58 Øre og 2180 Kr 66 Øre. Da Sagsøgerne blev bekendt med, at Sagsøgte havde faaet et Tilgodehavende stort ca 9000 Kr hos en Vognmand P C Pedersen i Hjallerup hidrørende fra en Paakørsel, og at andre af Sagsøgtes Kreditorer søgte Fyldestgørelse i dette Krav, lod de den 12 Februar 1932 foretage Arrest for 1500 Kr, beregnet for hver af de to nævnte Ejendomme, i det nævnte Tilgodehavende, og de har nu her under Sagen nedlagt Paastand om, at Arrestforret- ningen stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt, samt at Sagsøgte til- pligtes at betale dem ialt 4463 Kr 24 Øre, nemlig de to foran opgjorte Tabssummer med Tillæg af Arrestomkostninger 103 Kr, hvorhos de har paastaaet sig tilkendt Renter 5 pCt aarlig af 4358 Kr 24 Øre fra den 18 Februar 1932, indtil Betaling sker.

Sagsøgte procederer til Frifindelse for Tiden samt til Arrestens Ophævelse, og han har til Støtte herfor anført, at Størrelsen af det Tab, som Sagsøgerne har lidt ved Overtagelsen af de to Ejendomme, ikke er endeligt fastslaaet, hvorfor han ikke for Tiden kan tilpligtes at til- svare dem noget Beløb. Subsidiært har Sagsøgte paastaaet sig frifundet mod Betaling af et ved Rettens Skøn fastsat Beløb.

Efter alt foreliggende findes der nu at maatte gaas ud fra, at den højeste Værdi, hvortil de oftommeldte to Ejendomme for Tiden kan antages at kunne udbringes, ikke vil overstige det Beløb, hvortil de er ansat i Ejendomsskyld, nemlig 9000 Kr for hver, og heroverfor kan det ikke komme i Betragtning, at Sagsøgte har anslaaet Ejendommenes Værdi til ca 12 000 Kr for hver. Paa den anden Side finder Retten — i Mangel af anden foreliggende speciel Vurdering — ved Opgørelsen af Sagsøgernes Tab ikke at kunne komme under Ejendomsskyldværdien og det foreliggende Tab, der som nævnt er beregnet efter den af Sag- søgerne skønsmæssig ansatte Værdi, 8500 Kr for hver Ejendom, bliver derfor at nedsætte med 1000 Kr til 3463 Kr 24 Øre, der vil være at tilkende dem hos Sagsøgte med Renter som paastaaet, dog kun af 3358 Kr 24 Øre, hvorhos Arresten, der kun er foretaget for ialt 3098 Kr, vil kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger bliver at udrede som nedenfor anført.

Nr 201/1932. Grosserer **Laurs Eriksen** (Gamborg)

m o d

Automobilforhandler **A Dahlberg Hansen** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at udlevere en af ham købt Automobil.

Udsættelsesforretning, foretaget den 25 November 1931 af Fogedretten for Ning og Hasle m fl Herreder.

Vestre Landsrets Dom af 21 Maj 1932: Den paaankede Fogedforretning bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Grosserer Laurs Eriksen, til Indstævnte, Automobilforhandler A Dalberg Hansen, 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Laurs Eriksen, til Indstævnte, Automobilforhandler A Dahlberg Hansen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 27 Juni 1931 solgte Indstævnte, Automobilforhandler A Dalberg Hansen i Skelskør et brugt Personautomobil til en ved København bosat Mand J Petersen, der ved Handlens Indgaaelse overfor Indstævnte opgav at være Købmand. Af Købesummen 2500 Kr betaltes ved Købet 500 Kr, og i Kontrakten var det bestemt, at hele Restkøbesummen var forfaldet til Betaling, naar et Afdrag udeblev, ligesom der var taget Ejendomsforbehold, indtil Købesummen var fuldt betalt. Den 2 Juli s A videresolgte Petersen Automobilet til en Person ved Navn August Christiansen, der senere i samme Maaned solgte det oftnævnte Automobil til Firmaet Hansen & Ernst i Silkeborg, som fra Butik og Udstillingslokale driver Handel med Automobiler. Endelig har det nysnævnte Firma ligeledes i Juli Maaned 1931 afhændet Automobilet til Appellanten, Grosserer Laurs Eriksen af Viby, ved en betinget Købekontrakt. Efter at Indstævnte, der kun havde faaet udbetalt ialt 660 Kr af den ved Købekontrakten af 27 Juni 1931 betingede Købesum, og som paa Grund af Afdrags Udeblivelse havde Krav paa

hele Restkøbesummen, havde bragt i Erfaring, at Automobilet nu be-
 fandt sig hos Appellanten, indgav han den 14 November 1931 Begæring
 til Fogden i Ning og Hasle m fl Herreder om at blive indsat i Besid-
 delsen af Automobilet. Der blev herefter af bemeldte Foged den 25 No-
 vember 1931 afholdt en Forretning hos Appellanten, hvorunder Fogden
 dekreterede Appellanten udsat af, og Indstævnte indsat i Besiddelsen
 af det nævnte Automobil. Denne Fogedkendelse er derpaa — efter at
 Automobilet af Indstævnte er indsat i en Forretning i Aarhus — under
 nærværende Sag af Appellanten indanket for Landsretten, hvor han
 har nedlagt Paastand om Sagens Afvisning fra Fogedretten — hvilken
 Paastand der dog ikke findes Føje til at tage til Følge.— hvorhos han
 subsidiært har paastaaet Fogedforretningen nægtet Fremme. Indstævnte
 har nedlagt Paastand om, at Kendelsen stadfæstes.

Mellem Parterne er det uomtvistet, at Appellanten ved Købet af
 Automobilet har været uvidende om det af Indstævnte ved Salget til
 Petersen tagne Ejendomsforbehold. Uanset dette kan Indstævntes Ret
 efter bemeldte Ejendomsforbehold under de foranførte Omstændigheder,
 hvorved særlig bemærkes, at Indstævnte med Føje er gaet ud fra, at
 Petersen ikke var Automobilforhandler, men købte Automobilet til eget
 Brug, ikke anses at være gaet tabt, og Appellanten maa derfor være
 pligtig at levere Automobilet tilbage til Indstævnte, hvis Paastand
 saaledes vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanten at burde
 godtgøre Indstævnte med 150 Kr.

Mandag den 16 Januar.

Nr 157/1932. **Stubbekøbing Ægekspor Aktieselskab**
 (Henriques)

mod

Socialministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt et Ulykkestilfælde i Medfør af
 Ulykkesforsikringsloven henhører under Appellantens Risiko.

Østre Landsrets Dom af 24 Maj 1932: Sagsøgte, Social-
 ministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Stubbekøbing Ægekspor A/S,
 i denne Sag fri at være. Til det offentlige betaler Sagsøgeren de Rets-
 afgifter, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for
 Sagsøgtes Vedkommende havde været afgiftsfri, og til den kst Kammer-
 advokat i Salær 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne
 Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det mellem Ægekspertselskabet og Opkøberen bestaaende Retsforhold maa det antages, at Opkøberen selvstændig indkøbte eller lod indkøbe Æg til forud fastsatte Mindstepriser og atter solgte Æggene til Selskabet til forud fastsat Pris og efter modtaget Forskud, men at hele Risikoen iøvrigt ved Opkøbet hvilede paa Opkøberen, og at der ej heller var sikret ham en bestemt Fortjeneste, idet han maatte betale sine Sælgere, hvad de forlangte for Æggene, selv om Betalingen oversteg Mindsteprisen. Han havde derhos ikke nogen Pligt til at foretage Opkøbet. Herefter kan Opkøbet ikke anses som en Del af Selskabets Virksomhed, hvori Opkøberen var antaget som Medhjælper, og Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det omhandlede Ulykkestilfælde henhører ikke under Appellantens, Stubbekøbing Ægekspert Aktieselskabs Forsikringspligt i Henhold til Ulykkesforsikringsloven. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Socialministeriet, til Appellanten med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 12 Januar 1931 kom Æghandler Lars Simon Pedersen Krøll til Skade, medens han var paa sin daglige Tur for at opkøbe Æg til Stubbekøbing Ægekspert A/S. Arbejderforsikringsraadet har i denne Anledning under 4 Maj s A i Henhold til § 12 i Ulykkesforsikringsloven (Lov-Bek Nr 187 af 14 Juli 1927) truffet den Afgørelse, at Ulykkestilfældet henhører under den det nævnte Aktieselskab paahvilende Risiko i Medfør af Loven, jfr dennes §§ 3, 49 og 50, og Socialministeriet, for hvilket Selskabet efter Lovens § 14 har indanket Afgørelsen, har stadfæstet denne ved Skrivelse af 12 November 1931. Selskabet paa-
staar det nu under nærværende Sag ved Rettens Dom statueret, at det omhandlede Ulykkestilfælde ikke henhører under Selskabets Forsikringspligt i Henhold til Ulykkesforsikringsloven.

Socialministeriet, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, paa-
staar sig frifundet.

Sagens faktiske Sammenhæng er efter det oplyste følgende:

Krøll var, som ovenfor nævnt, da Ulykkestilfældet indtraf, ude for at opkøbe Æg til Selskabet. Han havde i ca 15 Aar arbejdet som Opkøber for Selskabet. Ved Siden af sin Virksomhed som Ægopkøber drev han et lille Landbrug paa 2½ Td Land. Han var pligtig at betale

Kunderne mindst Selskabets ugenlige Ægnotering, men kunde iøvrigt selv bestemme, hos hvem han vilde opkøbe Æg. Han var pligtig at indlevere de af ham opkøbte Æg til Selskabet ugenlig, ligesom han, saalænge han arbejdede for Selskabet ifølge stiltiende Aftale med dette var forpligtet til ikke at levere Æg til andre Firmaer, men Selskabet kunde ikke forhindre ham i at opgive Opkøbet naarsomhelst. Selskabet var forpligtet til at aftage alle de Æg, han indsamlede, bortset fra fordærvede eller beskadigede Æg. Hans Vederlag for Opkøbet androg 8 Øre pr kg, idet han nemlig af Selskabet erholdt 8 Øre pr kg udover den af Selskabet for den paagældende »Samplingsuge« fastsatte Notering. Ægopkøberen benyttede egen Vogn og Hest ved Ægsamlingen, medens Ægsamlingskasserne tilhørte Selskabet. Den paagældendes Bruttoindtægt som Opkøber havde det sidste Aar andraget ca 2400 Kr.

Opkøbet af Æg for Stubbekøbing Ægekспорт A/S er efter det oplyste organiseret saaledes, at der er ca 30 Opkøbere, der virker for Selskabet. Kun med nogle faa af disse er der skriftlig Kontrakt med Selskabet, gældende for 1 Aar ad Gangen, mens Resten, hvortil den heromhandlede Opkøber Krøll hørte, arbejder efter mundtlig Aftale.

Til Støtte for sin Paastand gør Selskabet gældende, at Krøll ikke stod i saadant Forhold til Selskabet, at dette ifølge Lovens §§ 49 og 50 har haft Forsikringspligt overfor ham. Selskabet fremhæver herved navnlig, at det afgørende maa være, at Bestemmelserne i § 50 kræver, at den paagældende skal være »antaget« af en »Arbejdsgiver«, d v s at der mellem Parterne skal bestaa et Forhold, der i hvert Fald skal indeholde det Moment, som er Kærnen mellem en Arbejdsgiver og de af ham antagne Medhjælpere, nemlig Underordningsforholdet. Det maa kræves, at Medhjælperen er pligtig dels at udføre det Arbejde, hvortil han er antaget, dels at følge Arbejdsgiverens Instruktion med Hensyn til Tid, Form og Maade for Arbejdets Udførelse. Saafremt Kravet om et Underordningsforhold ikke fastholdes, er det umuligt at finde noget fast Kriterium, hvorefter Grænsen for Kredsen af de forsikrede skal drages, og Grænsen vil blive ganske vilkaarlig. I Betragtning af de iøvrigt overordentlig vide Udtryk Lovbestemmelsen er der i Virkeligheden ingen Grænser for, hvilke Personer der vil kunne bringes ind under Loven.

I det her omhandlede Tilfælde — hævder Selskabet — har der ikke foreligget noget Underordningsforhold, idet Krøll har været berettiget til naar som helst at ophøre med Indsamling af Æg eller til at opkøbe Æg til en anden Køber, og idet Selskabet ikke har været berettiget til at give ham Instruktioner af nogen Art. Der har foreligget et ganske almindeligt Samhandelsforhold mellem to i enhver Henseende ligestillede Parter, alene suppleret med en Aftale, der naar som helst kunde bringes til Ophør, og hvorefter Krøll, saa længe han solgte til Selskabet, var uberettiget til at sælge til andre, og paa sin Side fik en fast Pris.

At det her drejer sig om en selvstændig Erhvervsdrivende, viser sig ogsaa deri at Opkøberen bærer Risikoen ved Svind og Beskadigelse saavel som ved Konkurrence fra andre Opkøbsvirksomheder, hvorved han er udsat for, at hans Leverandører svigter ham, eller at han nødes til at betale dem højere Priser end forudsat, uden at han hos Selskabet

kan faa højere Pris. Han er derfor i Virkeligheden stillet paa lignende Maade som en Detailhandler, der forhandler Varer, som skal udsælges til en af Fabrikanten fastsat Pris. Paa den anden Side har Opkøberen ogsaa Chance for at kunne oparbejde sin Virksomhed til et egenligt Aktiv, som kan afhændes — og faktisk hyppigt bliver afhændet — efter Omstændighederne mod et ikke ringe Vederlag for ren goodwill.

Endelig fremtræder Opkøberens Virksomheds Karakter af selvstændig Handel deri, at Eksportøren ingen Indflydelse har paa, om Indsamlingen foretages af Opkøberen personlig eller ved fremmed Hjælp, ej heller paa, om den sker f Eks ved Automobil eller Hestekøretøj eller simpelt- hen foregaar paa Opkøberens Bopæl. Mange Opkøbere køber paa deres Æggeruter samtidigt Fjerkræ, andre handler med Fisk eller Grøntsager eller andet eller driver Vognmandsforretning, og i det hele er Forholdet det, at Flertallet af Ægssamlere samtidig handler med andre Varer, hyppigt endda saaledes, at de andre Varer er deres Hovedartikel; det er saaledes almindeligt, at de handler med Margarine.

Socialministeriets Standpunkt i den foreliggende Sag maa — hævder Selskabet — føre til Konsekvenser, for saa vidt angaar Detailhandlere etc, der er ganske udenfor Loven og dens Ide.

Socialministeriet gør derimod gældende, at den tilskadekomne efter sin samlede sociale Stilling maa anses som forsikringsberettiget Arbejder i Selskabets Tjeneste. Det fremhæves herved, at han i ca 15 Aar har været beskæftiget hos Selskabet, at Opkøbers virksomheden ikke har været et naturligt Led i hans Virksomhed som Landmand, samt at han har staaet i et vist Underordningsforhold, idet han har været forpligtet til ikke at købe Æg til andre end Selskabet og til at aflevere de opkøbte Æg ugenlig, og idet Selskabet utvivlsomt har været berettiget til, om det maatte have været nødvendigt, at give ham nærmere Instruktioner med Hensyn til Opkøbet. Men navnlig henviser Socialministeriet til, at han ikke har haft Mulighed for egenlig Driftsherrevinst og ikke har haft egenlig Driftsrisiko, idet han har haft Sikkerhed for at kunne afsætte alle de af ham indsamlede Æg til Selskabet og ikke har kunnet faa mere i Løn end 8 Øre pr kg, men paa den anden Side har oppebaaret denne Løn uden nogen Risiko ved Ægprisernes Svingning.

Efter Rettens Mening maa der gives Socialministeriet Medhold i, at den paagældende Opkøber efter hele sin Stilling ikke kan anses at have været selvstændig Erhvervsdrivende, men maa anses at have været antaget af Selskabet som Arbejdsgiver til som Medhjælper at indsamle Æg for Selskabet. Retten lægger herved særlig Vægt paa, hvad der er oplyst om den Maade, paa hvilken han har været vederlagt, og hvorefter han ikke har været stillet væsenlig anderledes end en akkordlønnet Medhjælper.

Efter det anførte vil Socialministeriet være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Selskabet have at udrede efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder i Salær til den kst Kammeradvoket 200 Kr.

Tirsdag den 17 Januar.

Nr 159/1932. **Frederiksberg Kommunalbestyrelse** (David)

mod

Aktieselskabet H Schandorffs Trælasthandel (Cohn),

betræffende Størrelsen af et Indstævnte paahvilende Bidrag til et Vej-anlæg.

Østre Landsrets Dom af 19 April 1932: Det ovennævnte Sagsøgerne, A/S H Schandorffs Trælasthandel, af de Sagsøgte, Frederiksberg Kommunalbestyrelse, paalagte Bidrag, stort 3965 Kr 61 Øre til Finsensvejs Udvidelse og Brolægning nedsættes til 2413 Kr 07 Øre. De Sagsøgte betaler Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen iøvrigt at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes subsidiære Paastand være i stadfæste saaledes at det Indstævnte paahvilende Bidrag i Overensstemmelse med Oplysninger, som efter Dommens Afsigelse er fremkommet fra Frederiksberg Kommunes tekniske Forvaltning, bestemmes til 2644 Kroner 68 Øre.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande dog at Beløbet bestemmes til 2644 Kroner 68 Øre. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Frederiksberg Kommunalbestyrelse til A/S H Schandorffs Trælasthandel med 300 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at betale inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Færdig fra Trykkeriet den 1 Februar 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 32

Tirsdag den 17 Januar.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 13 December 1900 udstedte den daværende Ejer af den nu Sagsøgerne under denne Sag, A/S H Schandorffs Trælasthandel, tilhørende Ejendom Matr Nr 26 cæ af Frederiksberg en Deklaration, tinglæst den 8 Februar 1901, hvori det bl a hedder:

»§ 1.

I Anledning af, at Frederiksberg Kommunalbestyrelse paatænker i en ikke fjern Fremtid at udvide og anlægge den i Landdistriktet beliggende Del af Lampevej til en Bredde af 40 Alen samt at forsyne Vejen med Allétræer og Cykelstier, bliver der paa Forlangende af Kommunalbestyrelsen i det nævnte Øjemed af fornævnte Ejendom uden Vederlag at afgive det fornødne Areal, dog ikke udover 20 (tyve) Alen fra Vejens nuværende Midtlinie, og saaledes at Arealet alene overdrages Kommunen til Brug for den offentlige Færdsel, men vedbliver at henhøre til Ejendommen og altsaa kan medregnes til det Areal, der ifølge Bygningsloven skal henligge som ubebygget. — —

§ 2.

Naar Vejen er udvidet eller anlagt — — — bidrager fornævnte Ejendom 8 Kroner pr løbende Alen Facade mod Vejen til Anlæg af Fortouget ud for Ejendommen — — —

§ 3.

Denne Deklaration kan paa Kommunens Regning tinglæses paa Ejendommen. Retsanmærkning om Servituter og Behæftelser frafalder. Ved Udstykning kan denne Deklaration fordres relaxeret for de Parceller, der ikke har Facade mod Lampevej. Til Oplysning herom for Retsskriveren er en Attest af Stadsingeniøren tilstrækkelig.

Med Hensyn til Deklarationens Stempling bemærkes, at Bidraget efter § 2 kan anslaaes til 704 Kr.«

Efter at Kommunalbestyrelsen i Aaret 1919 havde besluttet at udvide og omlægge nævnte Vej, nu kaldet Finsensvej, der da var 11 m bred med en Kørebane paa 6,10 m, tilskrev den under 20 Maj s A Sagsøgerne bl a, at ifølge den citerede Deklaration skulde Sagsøgerne til Anlæg af Fortov udfor Ejendommen bidrage 8 Kr pr løbende Alen

Facade mod Vejen (12,75 Kr pr løbende Meter), idet tilføjes, at »Kommunen iøvrigt anlægger Vejen paa egen Bekostning, idet det dog har været en Forudsætning, at Vejen chauseres«. Nu paatænkte man at asfaltere Vejen, »og da dette ligger noget udenfor de Forudsætninger, hvorunder Deklarationen blev udstedt«, forespurgte man Sagsøgerne, om de vedblivende ønskede Deklarationen opretholdt, »saaledes at De herefter kommer til at afgive det nødvendige Areal til Vejens Udvidelse uden Erstatning og betaler Kr 12,75 pr løbende Meter Facade til Fortovets Anlæg og desuden Halvdelen af Udgifterne til den ældre Vejs Asfaltering, eller om De hellere maatte foretrække, at man gaar frem efter Vejvedtægtens Bestemmelse, hvorefter hele Vejudvidelsesudgiften og Halvdelen af Asfalteringsudgifterne ved den ældre Vej fordeles paa de tilstødende Grundejere, medens Spørgsmaalet om Afgivelse af Areal afgøres ved Forhandling, eventuelt ved Ekspropriation«. Efter at Grundejerne havde rejst Protest idet de navnlig henviste til Bekosteligheden ved Planens Genemførelse paa det Tidspunkt, blev Sagen dog den Gang stillet i Bero.

I Aaret 1928 blev Sagen genoptaget, og Kommunalbestyrelsen meddelte i Skrivelse af 4 Februar s A Sagsøgerne, at den havde besluttet at udvide og anlægge Finsensvej saaledes, at Vejens Bredde ialt blev 25 m, Kørebanen forsynedes med Chaussebrølægning og Fortovene med fast Belægning, og Cykelstier indrettedes samt i Medfør af Kommunens Vejvedtægt af 18 Oktober 1900 at paaligne de tilstødende Grundejere Halvdelen af Udgifterne ved Anlægget af Kørebanen og endvidere for Sagsøgernes Vedkommende i Henhold til Deklarationen af 1900 et Beløb af 8 Kr pr løbende Areal eller 12,75 Kr pr løbende Meter Facade til Anlægget af Fortov. Endelig stillede man Krav om Afgivelse af Areal i Henhold til Deklarationen.

Sagsøgerne protesterede mod Berettigelsen af Kommunalbestyrelsens Beslutning, hvorefter man fra Kommunens Side udtalte, at Kravet om Betaling af Halvdelen af Udgifterne ved Anlægget af Kørebanen var at forstaa som kun omfattende Halvdelen af Udgifterne ved Brølægningen af Kørebanen i den ældre Vejs Bredde eller ca 11 Meter. Iøvrigt var der Enighed om, at man gik frem efter Deklarationen, bl a med Hensyn til Sagsøgernes Afgivelse af Areal uden Vederlag og nævnte Bidrag til Anlæg af Fortovet, idet man dog fra Sagsøgernes Side hævdede ifølge Deklarationens Ordlyd ikke at skulle have nogen- somhelst Udgift til Vejens Anlæg, bortset fra Fortovsbidraget. I Skrivelse af 19 Maj 1930 meddelte Kommunalbestyrelsen Sagsøgerne, at det dem paalagte Bidrag androg 3965 Kr 61 Øre; heroverfor tog Sagsøgerne Forbehold.

Det er oplyst, at de samlede Udgifter til Anlæg af Kørebanen i 12,5 m Bredde, heri indbefattet Ophugning af den gamle Vejbefæstelse, Jordregulering, Støbning af Underlag samt Brølægning har andraget 319 195 Kr 90 Øre; det Grundejerne paalignede Beløb i Forhold til 11 m Bredde andrager 140 446 Kr 20 Øre. Det Sagsøgerne ifølge Deklarationen paahvilende Fortovsbidrag udgør 714 Kr 61 Øre, og den foretagne Chaussebrølægning har kostet 166 761 Kr 71 Øre mere end en blot Chaussering.

Efter stedfundne forgæves Forhandlinger mellem Parterne paastaar Sagsøgerne nu principalt det dem paalignede Bidrag 3965 Kr 61 Øre nedsat til 714 Kr 61 Øre, idet de hævder, at der overhovedet ikke kan paalignes dem noget Bidrag til Vejens Anlæg — bortset fra de 714 Kr 61 Øre — da Deklarationen af 13 December 1900 udtømmende ordner Forholdet ved Vejens første Anlæg, hvad enten Vejen anlægges paa den ene eller anden Maade. Subsidiært paastaar de det paalignede Beløb nedsat til 2413 Kr 07 Øre, en forholdsmæssig Del af Brolægningsudgiften 166 761 Kr 71 Øre beregnet til 1698 Kr 46 Øre med Tillæg af de 714 Kr 61 Øre. Til Støtte herfor gør de gældende, at da der ifølge Deklarationen ingen Bidragspligt vilde have været, hvis Vejen var blevet anlagt alene som chausseret, kan der, naar Kommunen foretrækker en dyrere Vejbefæstelse, i hvert Fald kun paalignes dem Halvdelen af de særlige Brolægningsudgifter.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet. De erkender, at hvis Vejen, som forudsat ved Deklarationens Udstedelse alene var blevet chausseret, vilde der ikke være blevet Spørgsmaal om at afkræve Sagsøgerne andet Bidrag end Fortovsbidraget. Chaussering skulde ske paa Kommunens Bekostning, da Vejen allerede var offentlig. Men bortset herfra maa gælde Vejvedtægtens Regel om, at Kommunalbestyrelsen, naar en saadan Vej forsynes med fuldstændig Brolægning, kan bestemme, at indtil Halvdelen af de dermed forbundne Udgifter skal godtgøres Kommunen af de tilstødende Grundes Ejere. De Sagsøgte henviser endvidere til, at Sagsøgerne ikke i den forløbne lange Aarrække har krævet Vejudvidelse og den hermed nødvendigjorte Chaussering.

Medens der nu ikke vil kunne gives Sagsøgernes principale Paastand Medhold, findes derimod deres subsidiære Paastand at maatte tages til Følge. Som alt anført var det i Aaret 1900 en Aftale mellem Parterne, at Sagsøgerne i Tilfælde af Vejens Udvidelse ikke skulde betale noget til Vejens Chaussering, naar der alene var Spørgsmaal herom. Denne Aftale findes at maatte komme Sagsøgerne tilgode nu, da Kommunen ikke blot har chausseret Vejen, men ogsaa brolagt den, idet den ellers under de foreliggende Forhold ikke vilde faa nogensomhelst Betydning. Og i Mangel af nærmere Oplysninger findes Sagsøgerne i Medfør af Aftalen at maatte kunne kræve en saadan Nedsættelse af det dem paalignede Bidrag, som angivet i deres subsidiære Paastand.

De Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 200 Kr.

O n s d a g d e n 1 8 J a n u a r .

Nr 153/1932. **Restauratør Chr Pedersen (Kemp)**

m o d

Gaardejer Andreas Jensen (Gorrissen),

betræffende Erstatning for Kastesmitte.

Vestre Landsrets Dom af 21 April 1932: Sagsøgte, Restauratør Chr Pedersen, bør til Sagsøgeren, Gaardejer A Jensen (Asp) betale 1200 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 22 September 1931, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 175 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der afgivet Forklaringer af Appellanten og en tidligere Bestyrer af Ejendommen. Af disse Forklaringer fremgaar det, at der ikke har været Kastningstilfælde i Appellantens Besiddelsestid. Det veterinære Sundhedsraad har derhos afgivet en den 22 November 1932 dateret Erklæring, som gaar ud paa, at der efter de nu foreliggende Oplysninger ikke er Sandsynlighed for, at de i 1931 indtrufne Tilfælde af smitsom Kastning har Forbindelse med Kastningstilfælde, som maatte være forefaldet i Besætningen i Foraaret 1927.

Idet der efter alt foreliggende ikke kan gaas ud fra, at der har været en saadan Forbindelse, vil allerede som Følge heraf Appellantens Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten Restauratør Chr Pedersen bør for Tiltale af Indstævnte Gaardejer Andreas Jensen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 12 November 1930 overdrog Sagsøgte, Restauratør Chr Pedersen i Aalborg, til Sagsøgeren, Gaardejer A Jensen (Asp) af Skalborg, Ejendommen Matr Nr 1 q Skalborggaard m v. I Handlen medfulgte en Besætning af 7 Malkekøer og 1 Kælvekvie, og efter at Sagsøgeren havde overtaget Ejendommen, kastede Kvien den 13 Januar 1931, hvorpaa en Ko kastede den 27 s M. Sagsøgeren indsendte Prøver af de to Dyr's Blod til Serumlaboratoriet i København, hvilke Prøver begge gav Reaktion for Kastningssmitte, men da der kun medfulgte Prøve af Efterbyrden fra Koen, og Prøven ved Fremkomsten var raadden, kunde Kastningsbaciller ikke paavises. Sagsøgeren var derfor ikke sikker paa, at der var smitsom Kastning i Besætningen, men da der atter den 6 Maj 1931 var en Ko, der kælvede 16 Dage for tidlig, blev Dyrlæge paany tilkaldt og Materiale atter indsendt til Serumlaboratoriet. Derpaa fik Sagsøgeren fra Laboratoriet et Svar, hvoraf det fremgik, at der var Kastningsbaciller i det indsendte og senere har de øvrige Køer i Be-

sætningen kastet. Under Anbringende af, at Besætningen allerede inden Salget til Sagsøgeren har lidt af smitsom Kastning, og at Sagsøgte særlig efter det under Salgsforhandlingerne passerede bør bære Risikoen herfor, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham en Erstatning af 2000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 22 September 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Under Sagen er der afgivet Vineforklaring af den fornævnte Dyr-læge, hvorhos Det veterinære Sundhedsraad har afgivet en Erklæring af 31 December 1931. Herefter maa der gaas ud fra, at de forefaldne Kastninger har været af smitsom Art, og at Kastesmitten har været tilstede i Besætningen, allerede forinden Handlen blev indgaaet. Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at han intet vidste om, at Besætningen var smittet, og at det efter hvad der passerede under Salgsforhandlingerne maatte være Sagsøgerens Sag, saafremt han vilde sikre sig, da at kræve Garanti for, at der ikke var smitsom Kastning i Besætningen. Efter Parternes Forklaringer fremkom Sagsøgeren under Besigtigelsen af Besætningen, i hvilken der ingen Ungkreaturer eller Kalve fandtes, med en Forespørgsel om, hvorvidt der var Kastning i Besætningen, hvilket Sagsøgte besvarede benægtende. Efter Sagsøgtes Forklaring tilføjede han dernæst en Bemærkning om, at det ikke havde fundet Sted i den Tid, han havde ejet Ejendommen, hvilken Tilføjelse Sagsøgeren efter sin Forklaring ikke har hørt. Efter det oplyste maa det antages, at der har været Tilfælde af smitsom Kastning i Besætningen kort før Sagsøgte i September 1927 erhvervede Ejendommen, og at Sagsøgte har været bekendt hermed. Selv om der ved Sagens Afgørelse gaas ud fra, at Sagsøgte har udtalt sig som af ham forklaret, findes hans Svar ikke at have været fyldestgørende, idet han efter det stillede Spørgsmaal maatte være pligtig at oplyse, at han var bekendt med, at der tidligere havde været Kastning i Besætningen saaledes, at Sagsøgeren kunde faa Anledning til paa dette Punkt at tage Forbehold. Herved bemærkes, at forsaavidt et Vidne, Ejendomsmægler Julius Sørensen, har forklaret, at Sagsøgte netop har givet Sagsøgeren saadan Oplysning — hvad Sagsøgte selv ikke tør paastaa — kan der efter Omstændighederne ikke lægges Vægt paa dette Vidnes Forklaring.

I Henhold til det anførte maa Sagsøgte være pligtig at tilsvare Sagsøgeren Erstatning, som dog efter alt det foreliggende ikke findes at burde sættes højere end til 1200 Kr, hvoraf Sagsøgte vil have at svare Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 175 Kr.

Fredag den 20 Januar.

Nr 203/1931. Cykel- og Ringfabriken »Jyden«, Aktieselskab
(Hvidt)

mod

Mejeriejer **Henrik Jørgensen** (Winther),

betræffende Indstævntes Forpligtelse i Henhold til et Kautionsforhold.

Vestre Landsrets Dom af 20 Juni 1931: Sagsøgte, Cykelhandler S M Hjortshøj, bør til Sagsøgerne, Cykel- og Ringfabriken »Jyden« A/S, betale 13931 Kr 98 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 Januar 1930, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 300 Kr. Sagsøgte, Mejeriejer Henrik Jørgensen, bør for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte Jørgensen 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Jydsk Revisionsinstitut i en Skrivelse af 15 August 1932 opgjort Hjortshøjs Skyld vedrørende Konsignationsforholdet og med Udelukkelse af hele det øvrige Mellemværende mellem Appellanten og Hjortshøj — derunder Tab paa Varer, der ikke hører under Konsignationsforholdet — til 10232 Kr 28 Øre. Appellantens Paastand for Højesteret gaar herefter ud paa Tilkendelse af dette Beløb med Renter, dog efter Fradrag af de af den anden Kautionist betalte 1500 Kroner.

Efter den Appellanten ved Kautionen indrømmede Ret til at meddele Henstand og tilstaa Lempelser i Kontraktvilkårene findes den af Appellanten tolererede Ændring i Forretningsgangen med Hensyn til Afdragsbeløbenes Indsendelse og den derved faktisk ydede Henstand med et Restancebeløb, som dog først ved Opgørelsen i August 1929 var vokset til ca 2700 Kroner, ikke at kunne medføre nogen Fortabelse af Appellantens Ret overfor Indstævnte.

Efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger om Hyppigheden og Omfanget af de fra Appellantens Side foretagne Eftersyn hos Hjortshøj kan det derhos ikke antages, at det skyldes en saadan Forsømmelighed hos Appellanten som kunde betage ham hans Ret mod Indstævnte, naar den betydelige Varemangel i Konsignationslageret, som Hjortshøj paa uredelig Maade skjulte, ikke tidligere er konstateret. Ej heller er det gjort antageligt, at den ovennævnte Ændring i Forretningsgangen eller den med Appellantens Tildelelse skete Indblanding af fremmede Varer i Konsignationsforholdet i saa høj Grad har lettet Hjortshøjs Uregelmæssigheder og svækket Kontrollen, at Indstævnte — der efter Indholdet af Kontraktens § 1 i nogen Grad maatte være forberedt paa en

saadan Indblanding — kan paaberaabe sig dette Forhold til sin Frigørelse.

Herefter vil Indstævnte være at dømme til Betaling af hele det paastaaede Beløb.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Mejeriejer Henrik Jørgensen, bør til Appellanten, Cykel- og Ringfabriken »Jyden«, Aktieselskab, betale 8732 Kroner 28 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 Maj 1930 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves i Forholdet mellem Appellanten og Indstævnte. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, Cykelhandler S M Hjortshøj, f T i Nyborg, havde i 2—3 Aar drevet Forretning med Cykler, Symaskiner og lignende og derved paadraget sig en Gæld paa ca 18200 Kr, hvoraf han skyldte Sagsøgerne, Cykel- og Ringfabriken »Jyden« A/S i Aalestrup, de 13860 Kr. I det Haab at indvinde en Del af dette Tab indgik Sagsøgerne den 5 Januar 1928 en Konsignationskontrakt med nævnte Sagsøgte, hvorefter Sagsøgerne fremtidig skulde levere ham Varer i Konsignation til Forhandling. I Kontrakten bestemtes bl a, at Sagsøgte Hjortshøj af Hensyn til Kontrollen ikke uden forudgaaende Aftale maatte aftage Varer fra andre Firmaer. Der blev derhos yderligere truffet en Række Bestemmelser for at sikre Sagsøgerne Adgang til fonøden Kontrol med Hjortshøjs Dispositioner. Det bestemtes saaledes, at Sagsøgerne til enhver Tid skulde være berettigede til at efterse Hjortshøjs Lager og Bogføring vedrørende Konsignationsforholdet.

I Post 6 hedder det endvidere:

»Der indsendes af Forhandleren hver første i Maanedens Opgørelse over, hvad der er solgt i Maanedens Løb, og samtidigt maa indsendes, hvad der er indgaaet kontant i Maanedens Løb. For Reservedelens Vedkommende foretages der dog kun halvaarlig Lageropgørelse. Beløbet for Varer solgt paa Købekontrakter afregnes ved Indsendelse af disse Kontrakter til »Industrielt Diskonto Aktieselskab, Aarhus«, der mod vor Garanti diskonterer disse og tilstiller os Nettoprovenuet, hvorefter vi viderefregner til Forhandleren. Incassation af Købekontrakt-Afdragene og Indsendelse af disse til fornævnte Institut paahviler Forhandleren, og i Tilfælde af at det maatte vise sig nødvendigt at yde

Henstand med nogle Afdrag bæres de som Følge heraf forøgede Renteudgifter af Forhandleren. Den ordinære Diskonto er indbefattet i selve Salgsprisen og fradrages forlods ved Afregningen. I Tilfælde af at der paa en Købekontrakt ikke er betalt Afdrag i to Maanedes kan Instituttet forlange denne indløst af Forhandleren.»

I Post 7 siges bl a, at Forhandlerens Fortjeneste ved Kontraktforholdet fremkommer ved Forskellen mellem en gros Priserne og Netto-Udsalgspriserne, og at Fortjenesten skulde afregnes maanedlig.

Den 10 Januar 1928 underskrev bl a Sagsøgte, Mejeriejer Henrik Jørgensen af Skalborg, følgende Paategning paa Kontrakten:

»Underskrevne medunderskriver herved som Kautionsister og Selskyldnere for at Konsignationshaveren i et og alt opfylder sine Forpligtelser efter foranstaaende Kontrakt og meddeler paa Forhaand Samtykke til, at der meddeles Konsignationshaveren evtl Henstand med Betalinger eller tilstaaes denne andre Lempelser i Kontraktvilkårene.»

Den nærmere Forretningssgang blev som forudsat i Konsignationskontraktens Post 6 ordnet saaledes, at Hjortshøj hver Maaned skulde tilstille »Industrielt Diskonto Aktieselskab« i Aarhus de af ham i Maanedens Løb indgaaede Købekontrakter samt en Fortegnelse over de Afdrag, der var indkomne paa tidligere indleverede Kontrakter, ledsaget af de indgaaede Beløb. Efter Fradrag af en Godtgørelse (»Diskonto«) skulde dette Selskab tilstille Sagsøgerne Beløbene ifølge Kontrakterne, for hvilke der blev udstedt 3 Maaneders Veksler med Sagsøgerne som Avalist, medens de indbetalte Afdrag skulde anvendes til Afskrivning paa de hos Selskabet beroende Købekontrakter. Sagsøgerne skulde herefter afregne Hjortshøjs Fortjeneste med denne.

Forretningssgangen blev imidlertid ret hurtigt ændret saaledes, at Hjortshøj kun tilstillede »Industrielt Diskonto A/S« de indgaaede Kontrakter og Fortegnelse over indgaaede Afdrag, hvorimod han undlod at indsende Afdragsbeløbene, der blot kom til Fradrag i den ham tilkommende Fortjeneste.

Ved et af Sagsøgerne i August Maaned 1929 hos Hjortshøj foretaget Eftersyn konstateredes der et Underskud paa Varelageret af over 5000 Kr, og det viste sig senere, at Hjortshøj tillige i vidt Omfang havde begaaet Falsknerier med Hensyn til Købekontrakter, saaledes at det samlede Underskud ialt androg 13 931 Kr 98 Øre.

Under Henvisning til det saaledes foreliggende har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte Hjortshøj og Mejeriejer Jørgensen, sidstnævnte i Henhold til den af ham indgaaede Kautionsforpligtelse, tilpligtet in solidum at betale Sagsøgerne 13 931 Kr 98 Øre tilgæmmed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 Januar 1930, indtil Betaling sker.

Det paastaede Beløb fremkommer saaledes:

Leverede Varer (fra 9 Februar 1928 til 15 Juli 1929) 16 281 Kr 20 Øre
Usolide Købekontrakter, indfrie af A/S »Jyden«.. 7 392 — 00 —

23 673 Kr 20 Øre

Heri fragaar:

Returnerede Varer	1 319	—	93	—
Indgaaet kontant og ved Betaling af Købekontrakter	6 921	—	29	—
Indfriet af en ikke sagsøgt Medkautionist	1 500	—	00	—

9 741 Kr 22 Øre

Restsum.... 13 931 Kr 98 Øre.

Sagsøgte Hjortshøj, der har erkendt at skyldte det paastaaede Beløb, er udeblevet fra Domsforhandlingen, og han vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med Sagsøgernes Paastand.

Sagsøgte Jørgensen har paastaaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, idet han gør gældende, at Sagsøgerne dels har anvendt indkomne Beløb paa nye Købekontrakter til Betaling af Hjortshøjs gamle, Konsignationsforholdet uvedkommende Gæld, dels uberettiget har givet Hjortshøj Henstand, dels ladet Købekontrakter, er ikke hidrørte fra Konsignationsforholdet, indgaa under Mellemværendet vedrørende dette, dels endelig i det hele misligholdt deres Forpligtelser i Forhold til Kautionisten i en saadan Grad, at denne maa være frigjort for sin Kautionsforpligtelse.

Det fremgaar af Sagen, at der af et Beløb paa 4717 Kr 03 Øre, som i Henhold til tre Afregninger af henholdsvis 10 Februar, 17 April og 8 Maj 1928 er tilstillet Sagsøgeren fra »Industrielt Diskonto Aktieselskab«, er anvendt et Beløb af 2575 Kr 93 Øre til Afskrivning paa Gæld, der paahvilede Hjortshøj forinden Konsignationsforholdets Stiftelse.

Sagsøgerne har gjort gældende, at der er givet Samtykke hertil af Sagsøgte Jørgensen. Men da der ikke mod dennes Benægtelse er ført noget Bevis herfor, maa den saaledes foretagne Afskrivning anses uberettiget i Forhold til Sagsøgte som Kautionist.

Sagsøgerne har dernæst straks efter Konsignationsforholdets Stiftelse givet Hjortshøj Henstand med et Beløb af 2700 Kr, idet de hævder at have været berettigede hertil i Henhold til selve Kautionspaategningens Ordlyd.

Under Hensyn til Hjortshøjs yderste vanskelige økonomiske Situation ved Konsignationsforholdets Begyndelse findes det imidlertid uforvarsligt i Forhold til Kautionisten umiddelbart efter Forholdets Stiftelse at give Henstand med et saa betydeligt Beløb.

Ved Konsignationsforholdets Begyndelse fandtes det efter det oplyste i Hjortshøjs Lager en Del Cykler og andre Varer, som han af Sagsøgerne fik Tilladelse til at sælge, hvorhos han fik Tilladelse til at sælge Symaskiner af et enkelt andet Fabrikat end Sagsøgerens. Købekontrakterne vedrørende disse Varer gik ind i Parternes Mellemværende paa samme Maade som de vedrørende Konsignationsvarerne afsluttede Kontrakter, uden at der blev ført særligt Regnskab desangaaende.

Da Kautionsforholdet ifølge Konsignationskontraktens Post 1 kun omfatter fremtidigt leverede Varer, maa der gives Sagsøgte Jørgensen Medhold i, at Tab paa disse Varer, der ikke hidrører fra Konsignationsforholdet, ikke kan belastes ham som Kautionist. Det bemærkes

herved, at Størrelsen af det fra fremmede Varer hidrørende Tab ikke er oplyst under Sagen.

Det er yderligere oplyst, at der ved Opgørelsen pr September 1929 er konstateret en Varemangel paa ca 6000 Kr, hvilket svarer til ca $\frac{1}{3}$ af de leverede Varer, at der bl a er belaaet Købekontrakter vedrørende 46 Symaskiner, uagtet der kun er leveret Hjortshøj 13 Symaskiner, hvoraf den ene er leveret retur, at der ifølge de af Sagsøgerne fra Hjortshøj modtagne maanedlige Salgsmeddelelser skulde være solgt ialt 76 Cykler i Henhold til Købekontrakt, medens der til Belaaning er indleveret Kontrakter angaaende Salg af 101 Cykler, samt at Underskudet er opgjort til ca 15430 Kr, medens der er leveret Varer for ca 16280 Kr, saaledes at der i de $1\frac{1}{2}$ Aar, Konsignationsforholdet varede, i Realiteten kun er indgaaet ca 850 K til Sagsøgerne.

Sagsøgerne har heroverfor hævdet, at der har været foretaget mange Eftersyn hos Hjortshøj, uden at det har været muligt at paavise Mangler, og at den ved det sidste Eftersyn forefundne Mangel maa antages at være opstaaet ved, at Hjortshøj i den sidste Tid før Sammenbrudet i vidt Omfang har afhændet Varer til egen Fordel, samt at der ved de foretagne Eftersyn er forefundet et betydeligt Antal ubelaante Købekontrakter i Hjortshøjs Besiddelse, svarende til en væsenlig Del af den konstaterede Manko. Sagsøgerne mener herefter, at de foretagne Eftersyn har været saa indgaaende, som det efter Omstændighederne kunde forlanges, hvorhos de med Hensyn til Differencen vedrørende Symaskinerne har forklaret, at denne er opstaaet ved, at Kontrakter angaaende Hjortshøjs gamle Lager og Symaskiner fra andre Firmaer end Sagsøgernes er indgaaede i Mellemværendet, hvorfor det ikke har været muligt at føre yderligere Kontrol end sket.

Sagsøgernes Anbringender i disse Henseender er imidlertid ganske udokumenterede, hvorved navnlig bemærkes, at der intetsomhelst Regnskab findes med Hensyn til de i Hjortshøjs Besiddelse værende Kontrakter.

Det fremgaar derhos af det foreliggende, at Hjortshøj for Kontantsalg har modtaget 1974 Kr 95 Øre, men kun indbetalt til Sagsøgerne 1570 Kr 49 Øre, uagtet det i Konsignationskontraktens ovenfor citerede Post 6 er bestemt, at alle kontante Beløb hver Maaned skal indsendes til Sagsøgerne, samt at Sagsøgerne ved at indgaa paa den foran beskrevne Forretningsgang, hvorved Hjortshøj i Strid med Konsignationskontraktens Bestemmelser blev fritaget for at betale indgaaede Afdrag kontant til »Industrielt Diskonto Aktieselskab«, har muliggjort det for Hjortshøj at holde de af ham begaaede Falsknerier skjult i saa lang Tid som sket.

Ved det saaledes oplyste findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgerne ikke har ført et saadant Tilsyn med Hjortshøj, som de efter Konsignationskontrakten var berettigede til, og som Sagsøgte Jørgensen som Kautionist har været beføjet til at forudsætte, at Sagsøgerne, der var bekendte med Hjortshøjs betydelige Gældsforpligtelser, vilde føre, samt at de har foretaget saa væsenlige Ændringer i den ved Konsignationskontrakten fastsatte Forretningsgang, at de i denne forudsatte Kontrolmidler blev gjort illusoriske.

Efter alt saaledes foreliggende findes Sagsøgte Jørgensen ikke at kunne tilpligtes at betale Sagsøgerne hele det dem ved Konsignationsforholdet paaførte Tab, og da de Retten forelagte Oplysninger ikke giver tilstrækkelige Holdepunkter for at tilkende Sagsøgerne et skønsmæssigt af Retten fastsat Beløb, vil Sagsøgte Jørgensen i det hele være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte Hjortshøj at burde betale til Sagsøgerne 300 Kr, medens Sagsøgerne findes at burde betale Sagsøgte Jørgensen 300 Kr i Sagsomkostninger.

Nr 74/1932. Sagfører **J A Jensen** som executor testamenti i Boet efter Partikulier **Niels Nielsen** og Hustru **Birgitte Marie**, født Johansen (Meyer)

m o d

Enkefru **Anna Andreasen**, født Skov (Fich),

betræffende Gyldigheden af en Overdragelse fra ovennævnte Partikulier Nielsen til Indstævnte.

Vestre Landsrets Dom af 23 Januar 1932: Sagsøgte, Enkefru Anna Andreasen, f Skov, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Sagfører J A Jensen som executor testamenti i Boet efter Partikulier Niels Nielsen og Hustru, Birgitte Marie, f Johansen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 400 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Sagfører J A Jensen som executor testamenti i Boet efter Partikulier Niels Nielsen og Hustru Birgitte Marie, født Johansen til Indstævnte Enkefru Anna Andreasen født Skov med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 22 Juli 1925 oprettede Particulier Niels Nielsen og hans Hustru, Birgitte Marie, f Johansen af Fredericia, der begge da var 81 Aar gamle, og som ikke havde Livsarvinger, et Testamente. I Testamentets Post 1 hedder det:

»Det bemærkes først, at vi har Ægtepagt og hver for sig Særformue, men gentager vi her, at den længstlevende skal være den først afdødes eneste Arving og som saadan tiltræde den først afdødes hele Formue og Bo som en Helhed — — —«

Der træffes derefter nogle Bestemmelser om, hvorledes der skal forholdes ved Boet efter den længstlevendes Død, og der nævnes en Række Legater med Angivelse af disses Størrelse. Det hedder videre i Testamentets Post 6:

»Vort Løsøre vil vi enten uddele i levende Live eller ogsaa maa den længstlevende bortgive hvad den vil deraf og til hvem den vil, men navnlig skal vore Sølvbryllupsgaver fra Familien i København tilbagegives de Mennesker der har givet os disse og hvis der findes Løsøre efter den længstlevendes Død maa dette bortgives af Eksekutor og Fru Marie Hansen, og der maa intet sælges af vort Løsøre, hverken ved Auktion eller paa anden Maade.«

og i Post 11:

»Den længstlevende maa gøre Tilføjelser til Testamentet og oprette Legater som Fru Marie Elkjær Hansen skal udrede, og ogsaa forhøje de ovennævnte Legater, men maa ikke formindske disse, og hvis det efter den først afdøde findes, at der er ledig Kapital mere end der er disponeret over i dette Testamente, maa den længstlevende ved Tillæg til dette Testamente disponere over den muligt ledige Kapitalformue.«

Den 7 Oktober 1926 afgik Fru Nielsen ved Døden, og ved et af Skifteretten for Fredericia Købstad m v den 4 November s A afsagt Dekret blev Partikulier Nielsen, der da befandt sig i baade aandelig og legemlig Henseende svækket Tilstand, efter egen Begæring sat under Lavværgemaal, og Sagfører J A Jensen af Fredericia blev beskikket som Lavværg for ham. Ved en af Landsretten den 4 Juni 1928 afsagt Kændelse blev Lavværgemaalet efter Nielsens Begæring ophævet, idet det Forhold, der havde givet Anledning til Lavværgemaalet ikke længer var tilstede, og Sagsøgeren afgav til Nielsen de denne tilhørende Værdier, der foruden Løsøre og Indbo og en fast Ejendom, Matr Nr 345 af Fredericia Købstad, bestod af Værdipapirer til Paalydende 19 750 Kr. I Slutningen af December Maaned 1926 var Sagsøgte, Enkefru Anna Andreasen, f Skov af Fredericia, blevet Husbestyrende hos Nielsen og ved Skøde af 20 August 1928, tinglyst 8 September s A overdrog Nielsen den fornævnte Ejendom til Sagsøgte. Købesummen fastsattes til 16 000 Kr, der berigtigedes ved, at Sagsøgte overtog Kreditforeningsgælden, oprindelig 3600 Kr samt en Skyld til nogle Haandværkere af 1000 Kr og for Restkøbesummen 11 400 Kr udstedte et Aftægtsbrev kapitaliseret til dette Beløb. I Overensstemmelse hermed udstedtes og tinglystes samtidig med Skødet en Aftægtskontrakt, hvorved Sagsøgte forpligtede sig til for Nielsens Levetid at give ham vederlagsfri Brugs- og Benyttelsesret af en nærmere betegnet Lejlighed i Ejendommen og at forblive hos Nielsen

som Husbestyrerinde og yde ham god og forsvarlig Pleje og Pasning mod at faa Kost og Logi, men ingen kontant Løn. Ved et Gavebrev af 10 September s A overdrog derhos Nielsen til Sagsøgte som Gave samtlige sine Indbogenstande og øvrige Løsøre anslaaet til en Værdi af 500 Kr med Undtagelse af hans Garderobe og lignende personlige Løsøre-effekter. Den 11 September 1930 afgik Partikulier Niels Nielsen ved Døden, og Boet blev i Henhold til Bestemmelse derom i fornævnte Testamente overtaget til Behandling af Sagsøgeren fornævnte Sagfører Jensen som executor testamenti. Ved Registreringsforretningen forefandtes der alene Værdipapirer til Paalydende 13 908 Kr 26 Øre, samt Nielsens Garderobe. Idet Sagsøgeren har anbragt, at disse Midler ikke er tilstrækkelige til at opfylde Testamentets Arve- og Legatforskrifter, har han derefter under nærværende Sag som executor testamenti i Boet efter Partikulier Niels Nielsen og hans Hustru paastaet Sagsøgte tilpligtet at tilbagelevere den fornævnte Ejendom med Kreditforeningsgæld, saaledes som denne er nedbragt, og at betale 4591 Kr 74 Øre — nemlig Forringelsen af Værdipapirerne 5841 Kr 74 Øre med Tillæg af Værdien af det overdragne Løsøre 500 Kr og Fradrag af den overtagne Gæld til Haandværkerne 1000 Kr og Løn til Sagsøgte i 2 Aar og 1 Maaned 30 Kr maanedlig, 750 Kr — tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 22 Juni 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at det ved Testamentets Oprettelse hos begge Ægtefæller var en stiltiende Forudsætning, at den, der blev den længstlevende, ejheller i levende Live maatte disponere saaledes at Testamentets Arve- og Legatforskrifter ikke kunde opfyldes, og Sagsøgeren har herved særlig paaberaabt sig Bestemmelsen i Testamentets Post 11 og dets Post 6, af hvilken sidste Bestemmelse det modsætningsvis skulde fremgaa, at Partikulier Nielsen i hvert Fald ikke har været berettiget til at overdrage den faste Ejendom. Med Hensyn til Tilbagebetalingen af de 4591 Kr 74 Øre har Sagsøgeren særlig henvist til, at der ikke i Tiden efter Lavværgemaalets Ophævelse kan være medgaaet et saa stort Beløb som det Beløb af 5841 Kr 74 Øre, hvormed Værdipapirerne er nedbragt, til Fyldestgørelse af Nielsens Fornødenheder.

Der findes imidlertid efter det foreliggende ikke Holdepunkter for at statuere, at Testamentet — udover de særlige Forskrifter saasom i § 11 — tilsigter andet end at give almindelige testamentariske Bestemmelser om Ordning af Arve- og Legatforhold ved den længstlevendes Død, og den inden dette Tidspunkt foretagne Overdragelse til Sagsøgte af den faste Ejendom omfattes derfor i ingen Henseender af Testamentets Bestemmelser. Efter det oplyste om Anvendelsen af de ommeldte 5841 Kr 74 Øre kan det ikke antages, at der i saa Henseende foreligger noget uretmæssigt Forhold fra Sagsøgte, der iøvrigt benægter at have modtaget kontante Penge udover det nødvendige til Nielsens Fornødenheder og med Hensyn til Overdragelsen til Sagsøgte af Løsøret kan det bemærkes, at denne specielt maa anses hjemlet ved Testamentets Post 6.

Sagsøgeren har yderligere anført, at Aftalelovens § 31 maa være anvendelig paa de paagældende Dispositioner fra Partikulier Nielsen,

men heri vil der ikke kunne gives ham Medhold, da der intet er oplyst til Støtte for at Betingelserne for Forskriftens Anvendelse har foreligget.

Efter det saaledes foreliggende vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 400 Kr.

Mandag den 23 Januar.

Nr 210a/1932. Repræsentant **Svend Christensen** (Selv)

mod

Nordisk Fiat, Aktieselskab (Møller),

betræffende Provision for Salg af et Automobil.

Østre Landsrets Dom af 31 Maj 1932: Sagsøgte, Nordisk Fiat A/S bør for Tiltale af Sagsøgeren, Repræsentant Svend Christensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 125 Kr. Direktør E Hansen bør til Statskassen bøde 20 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa Tilkendelse af 741 Kroner 46 Øre med Renter.

Som Sagen foreligger for Højesteret, maa der ved dens Paadømmelse gaas ud fra, at Vederlaget for den til Læge Friedländer solgte Automobil tilkom Appellanten, der saaledes ogsaa skulde have haft den i Bytte givne Vogn udleveret. Den sidste Vogn er efter stedfunden Reparation solgt for 1430 Kroner, og idet det ikke er godtgjort, at Appellanten ikke vilde have været i Stand til at udbringe den ligesaa fordelagtigt, vil dette Beløb være at lægge til Grund ved Beregningen af Appellantens Krav, uden at der heri bliver at fradrage noget Kommissionssalær for Salget. Da Indstævnte ikke har tilvejebragt de fornødne Oplysninger om Nødvendigheden eller Værdien af den ved Salget til Friedländer uden Forhandling med Appellanten givne særlige Garanti for Stemplernes Holdbarhed, vil det af Appellanten paastaede Beløb mod hvilket der ikke iøvrigt er fremsat Indsigelser, alene være at nedsætte med 24 Kroner 50 Øre, der af Indstævnte er betalt for Istandsættelse af en Køler.

Indstævnte vil herefter være at dømme til Betaling af 716 Kroner 96 Øre med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 400 Kroner.

Den af Direktør E Hansen forskyldte Bøde findes at kunne fastsættes som ved Dommen sket, den subsidiære Straf til Hæfte i 2 Dage.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Nordisk Fiat, Aktieselskab, bør til Appellanten, Repræsentant Svend Christensen betale 716 Kroner 96 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 Marts 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 400 Kroner.

Direktør E Hansen bør til Statskassen bøde 20 Kroner, subsidiært straffes med Hæfte i 2 Dage.

Det Appellanten tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 1 August 1931 købte Svend Christensen, der var ansat som Sælger hos Automobilfirmaet Nordisk Fiat A/S, af dette et »Fiat« Automobil, Model 522 Berlina, for en Købesum af 4650 Kr, fra-regnet Omsætningsafgift; af Købesummen blev 1000 Kr kontant betalt, og Firmaet forbeholdt sig Ejendomsret over Vognen, indtil Restbeløbet 3650 Kr, for hvilket der blev udstedt Veksel pr 1 Februar 1932, var erlagt; det blev derhos fastsat, at Christensen af hvem Vognen tilsigtedes benyttet som Demonstrationsvogn, skulde være berettiget til at sælge den efter 2 Maaneders Forløb, saaledes at det Beløb, der derved maatte indkomme ud over det ham debiterede, skulde tilfalde ham, ligesom et Underskud skulde debiteres hans Konto. Det hed endvidere, at saafremt Engagementet mellem ham og Firmaet skulde blive opsagt, skulde Købet af Vognen gaa tilbage, og det af Christensen erlagte tilbagebetales ham.

I Januar 1932 førte Svend Christensen, der ifølge Opsigelse til Firmaet skulde fratræde sin Stilling hos dette, den 1 Februar 1932, indtil Midten af Januar Forhandlinger med Reservelæge Axel Friedlænder om Salg af Vognen til ham.

Derefter førte Forhandlinger mellem Friedlænder og Firmaets Direktør Edv Hansen endte med, at Friedlænder erhvervede Vognen for et Vederlag af dels 4340 Kr kontant, fra-regnet Omsætningsafgift, dels et brugt Fiat Automobil, Model 509, Aargang 1925; skriftlig Aftale herom blev oprettet den 2 Februar 1932.

Under nærværende Sag har Svend Christensen under Anbringende af, at Vognen blev solgt til Friedlænder allerede den 30 Januar 1932, at det ved Salget fremkomne Overskud ifølge den ovennævnte Aftale mellem ham og Firmaet tilkommer ham, og at Værdien af det i Bytte givne Automobil, efter at Firmaet havde bekostet 269 Kr paa dets Istandsættelse, androg 1500 Kr paastaet Firmaet dømt til Betaling af 911 Kr, nemlig:

Kontant Købesum med Fradrag af Prisen for en ekstra Vin-	
duesvidsker 10 Kr.....	4330 Kr
Værdien af den brugte Vogn minus 269 Kr.....	1231 —
	<hr/>
	5561 Kr
med Fradrag af det Beløb, for hvilket Sagsøgeren havde købt	
Vognen	4650 —
	<hr/>
	911 Kr

med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 21 Marts 1932.

Subsidiært har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte dømt til at udlevere den fornaevnte brugte Vogn i uforringet Stand imod Betaling af 1500 Kr minus 911 Kr = 589 Kr.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Under Sagen har Sagsøgeren afgivet Forklaring, hvorhos Vidneforklaring er aflagt af Direktør Edv Hansen, Læge Axel Friedlænder, Disponent Carl Christensen, Bestyrer Kai Breit og Kørelærer R F Schytte.

Det fremgaar af det derved oplyste, at Friedlænder ved Midten af Januar 1932 afbrød sin Forhandling med Sagsøgeren om Køb af Vognen, fordi det af Kørelærer Schytte var blevet ham meddelt, at dens Stempellinge ifølge Sagsøgerens Udsagn til Schytte havde maattet udskiftes efter kun ca 3000 km Kørsel, at Sagsøgeren og Direktør E Hansen kort efter henvendte sig til Friedlænder og formaaede ham til at genoptage Forhandlingen, at der den 30 Januar 1932 opnaaedes Enighed mellem Friedlænder og Edv Hansen om Køb af Vognen, efter at Hansen havde tilsagt Friedlænder Firmaets Garanti for Stemplernes Holdbarhed indtil 40 000 km Kørsel, at den skriftlige Afslutning af Handlen blev udsat nogle Dage, fordi Direktøren ikke ønskede at sælge Vognen for Sagsøgerens Regning, naar Salget kun kunde ske mod Ydelsen af en saadan Garanti, og at Sagsøgeren, der først efter at have fratraadt sin Stilling blev bekendt med Salget af Vognen, ved sin Afregning med Firmaet ved Fratrædelsen fik godtgjort de af ham indbetalte 1000 Kr.

Sagsøgte har hævdet, at det saaledes ikke lykkedes Sagsøgeren at sælge Vognen, fordi Friedlænder havde erfaret, at han — Sagsøgeren — selv havde misrekommanderet den, og da det derefter kun blev muligt for Firmaet at sælge den ved at afgive en ekstraordinær Garanti, er Sagsøgeren ikke beføjet til at kræve Salget betragtet som sket for hans Regning.

Selv om der nu heroverfor maatte kunne gives Sagsøgeren Medhold i, at Firmaet efter den mellem Parterne bestaaende Aftale ikke har kunnet afhænde Vognen før Udgangen af Januar 1932 uden at lade et

Færdig fra Trykkeriet den 8 Februar 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 33

Mandag den 23 Januar.

derved fremkommet Overskud tilfalde Sagsøgeren og derfor heller ikke har kunnet stille Sagsøgeren ugunstigere ved at udskyde den skriftlige Afslutning af Handlen, vil dog ingen af Sagsøgerens Paastande kunne tages til Følge, idet han imod Sagsøgtes Benægtelse ikke har oplyst, at Værdien af den brugte Vogn, som af Sagsøgte er solgt til Direktør E Hansen for 400 Kr og af ham videresolgt, var saa stor, at der fremkom et Overskud ved Handlen med Friedländer.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilpligtes at godtgøre Sagsøgte med 125 Kr.

Som udeblevet fra den befalede Forligsmægling vil det sagsøgte Selskabs Direktør E Hansen være at anse med en Bøde til Statskassen efter Omstændighederne stor 20 Kr.

Tirsdag den 24 Januar.

Nr 109/1932. Dagbladet **Jyllandsposten** (Gorrissen)

mod

fhv. Forretningsfører **Chr Hostrup-Bendtsen**
(Landsretssagfører Bærentsen),

betræffende Erstatning for Afskedigelse.

Vestre Landsrets Dom af 2 April 1932: De Sagsøgte, Dagbladet »Jyllandsposten«, bør til Sagsøgeren, Forretningsfører Chr Hostrup-Bendtsen, betale 3945 Kr 49 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 Oktober 1931, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sit Anbringende om at have været berettiget til at afskedige Indstævnte uden Var-

sel, men gør gældende, at Indstævnte kun har Krav paa tre Maaneders Opsigelsesvarsel. Hans Paastand gaar herefter ud paa Frifindelse mod at betale Indstævnte, hvad denne kan antages at have kunnet fortjene indtil 1 Oktober 1931 med forskellige Fradrag, til Rest 1100 Kroner.

Indstævnte, der gør gældende, at Appellanten ikke kunde bringe Forholdet til Ophør før til 1 Februar eller i hvert Fald 1 Januar 1932, har paastaaet Appellanten dømt til at betale 5300 Kroner. Efter den Stilling, Indstævnte indtog hos Appellanten, kunde han ikke have Krav paa et længere Opsigelsesvarsel end tre Maaneder, og Forhandlingerne mellem Parterne giver ikke Støtte for den Antagelse, at Appellanten efter Udløbet af Prøveaaret skulde have sikret Indstævnte, at Forholdet skulde fortsættes for et Aar ad Gangen. Indstævnte indtog da oprindeligt heller ikke dette Standpunkt, idet han kun gjorde Krav paa Erstatning for Løn og Provision til 1 Oktober 1931. Indstævnte har herefter kun Krav paa Erstatning for Løn og Provision for Tiden indtil 1 Oktober 1931, og der er Enighed mellem Parterne om, at der under denne Forudsætning kun tilkommer ham det i Appellantens Paastand omtalte Beløb. Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten Dagbladet «Jyllandsposten» bør til Indstævnte flv Forretningsfører Chr Hostrup-Bendtsen betale 1100 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra 12 Oktober 1931 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisses er saalydende:

I April Maaned 1928 rettede Sagsøgeren, flv Forretningsfører Chr Hostrup-Bendtsen af Charlottenlund, der havde virket i København som Akvisitør for det kgl hollandske Luftfartselskab, og som desuden arbejdede med Tilrettelæggelsen af det engelske Blad »The Times«s Distribution sammesteds, Henvendelse til de Sagsøgte, Dagbladet »Jyllandsposten« i Aarhus, blandt andet for at faa dem interesseret i at oprette et Kontor i København, hvorfra Annonce-Akkvisition, Annonce-Tegning, Tegning af Abonnenter og Distribution af Bladet kunde foregaa. Den daværende Chefredaktør for det sagsøgte Dagblad S W Nielsen ønskede imidlertid ikke dengang at forhandle med Sagsøgeren desangaaende. I den følgende Tid forsøgte Sagsøgeren, der blandt andet arbejdede paa at tegne Annoncer til de Sagsøgte i Norge, Sverrig og Finland, stadig ved skriftlige Henvendelser at interessere de Sagsøgte

for sin foranførte Plan, og den 3 December 1928 tilstillede Redaktør Nielsen Sagsøgeren en saalydende Skrivelse:

»I Henhold til vore Samtaler i København i Fredags og Lørdags har jeg formuleret følgende Forslag, som hermed fremsendes til Deres eventuelle Godkendelse:

De bestræber Dem for at skaffe Annoncer fra København til »Jyllandsposten«. Herfor betaler Bladet Dem 200 Kr om Maaneden, at betale forud, samt den almindelige Bureauprovision af de gennem Dem indsendte Annoncer.

Endvidere tilstiller Bladet Dem et Frieksemplar og refunderer Dem Udgiften ved Abonnement paa »Berlingske Tidende«, »Politiken« og »Dagens Nyheder«.

Ordningen træder i Kraft den 1 Januar 1929 og er bindende for et Aar.

Samtidig sender jeg indlagt Eksemplarer af vor Tarif etc.«

I Henhold hertil optog Sagsøgeren den 1 Januar 1929 en Virksomhed for de Sagsøgte paa de i Skrivelsen nævnte Vilkaar. Efter yderligere mundtlig og skriftlig Forhandling mellem Sagsøgeren og Nielsen lejede de Sagsøgte derhos efter Forslag af Sagsøgeren fra den 1 Februar 1929 i Jorcks Passage i København et Kontorlokale, hvorhos de ansatte en Kontordame, Fru Jenny Haldriis, til Tjeneste sammesteds. Lokalet blev tillige benyttet af det ovennævnte engelske Blad, for hvilket Sagsøgeren stadig arbejdede. Om Kontorets Oprettelse indrykkede de Sagsøgte i deres Blad en saalydende Bekendtgørelse:

»For til Stadighed at kunne tilfredsstillе vore ærede Kunder har vi fra 1 Februar oprettet et

Expeditionskontor i
Jorcks Passage i København

hvtill vi beder vore Kunder rette eventuelle Henvendelser, ligesom vi herfra gerne er til Tjeneste med Oplysninger og lign.

Kontoret, hvor vi vil være repræsenteret af Hr C Hostrup-Bendtsen, har som Adresse:

Jorcks Passage, København K.
Tlf. Central 10 501.
Jyllands-Posten
Aarhus.«

I en Skrivelse af 4 Februar 1929 fra Redaktør Nielsen til Sagsøgeren hedder det bl a:

»Jeg takker for Deres venlige Brev af G D og deler Haabet om, at Københavns-Kontoret ved Deres Indsats maa komme til at svare til de Forventninger, vi begge nærer til det — — —

Jeg haaber jo, at Kontoret maa trives, og betragter indeværende Aar som et Prøveaar, i hvilket vi indhøster de Erfaringer, paa hvilke fremtidige, bedre funderede, Aftaler kan bygges — — —«.

I Tiden indtil 31 Januar 1930 tegnede Sagsøgeren Annoncer til de Sagsøgte til et samlet Netto-Beløb af ca 12 000 Kr. For at kunne tegne endnu flere Annoncer i det følgende Aar foreslog Sagsøgeren de Sagsøgte at anskaffe et Automobil, hvilket de Sagsøgte afslog, hvorpaa Sagsøgeren anskaffede Automobilen for egen Regning, og det lykkedes ham

da i det næste Aar fra 1 Februar 1930—31 Januar 1931, i hvilket Sagsøgeren vedblev at virke paa de i Skrivelsen af 3 December 1928 anførte økonomiske Vilkaar, at forhøje Netto-Beløbet for de gennem Kontoret i København tegnede Annoncer til ca 40 000 Kr. Den 1 April 1931 skiftede det sagsøgte Blad Ejer, idet den tidligere Indehaver, fornævnte Redaktør Nielsen, fratraadte og overdrog Bladet til Redaktør H Hansen, der gennem en lang Aarrække havde virket ved Jyllandsposten. Den 18 April 1931 tilstillede Sagsøgeren, hvis Arbejdsvilkaar ikke var undergaaet nogen Forandring ved Bladets Ejerskifte, nysnævnte Redaktør Hansen en Skrivelse, hvori det hedder:

»Siden Kontorets Aabning har jeg arbejdet efter en Ordning, som blev truffet med Herr Red Nielsen for et Prøveaar. Ordningen var utilfredsstillende for mig, hvad jeg ogsaa meddelte Redaktøren, da Aaret var omme. Imidlertid var det ikke muligt at faa nogen anden Ordning truffet, og jeg har derfor stadig arbejdet efter den fastsatte Prøveaarsordning. Jeg vil gerne paapege det uheldige ved denne og bede Redaktør Hansen overveje, om en anden Ordning kan træffes. — — —

Jeg vil meget gerne udførligt udarbejde de Linier, hvorefter jeg mener Kontoret her burde arbejde. I Haab om, at Redaktør Hansen har lidt Tid tilovers for ovenstaaende, forbliver jeg — — —«

I Besvarelse af dette Brev meddelte Hansen Sagsøgeren, at han afventede en udførlig Fremstilling fra Sagsøgeren, som derpaa fremsendte en saadan den 29 s M. Uden herefter at afgive yderligere Udtalelse tilstillede imidlertid Hansen den 24 Juni 1931 Sagsøgeren en saalydende Skrivelse:

»Efter at have undersøgt Forholdene ved vort Københavns-Kontor er jeg kommen til det Resultat, at Kontoret under den nuværende Ordning ikke gør Nytte i Forhold til, hvad det koster. Jeg er derfor sindet at foretage en gennemgribende Forandring, og for at kunne gennemføre mine Planer i saa Henseende maa jeg hermed sende Dem Deres Opsigelse, saaledes at Deres Fratræden finder Sted den 30 September 1931, med mindre De skulde ønske at fratræde paa et tidligere Tidspunkt. — — —«

Herpaa svarede Sagsøgeren den 1 Juli 1931 saaledes:

»Jeg har modtaget Deres Brev af 24 Juni, som i al sin Korthed har forbauset mig meget, og bringer mig til at spørge Dem, om jeg paa en eller anden Maade har fornærmet Dem eller Bladet?

Da jeg i sin Tid forhandlede med Redaktør S W Nielsen om et Københavns Kontor og traf Arrangement med Redaktøren, husker Redaktør Hansen sikkert, at Arrangementet var noget ganske nyt, Bladet gik med til at forsøge paa min Idé — imidlertid var min Idé Annoncer til Jyllandsposten i sin Helhed og ikke Afstandtagen fra Bureauerne, — dette var dog umuligt at faa gennemført med Redaktør Nielsen, og for ikke at lade Kontoret her falde tog jeg det løse Arrangement med Bladet, som har bestaaet, ingen fast Gage, kun et Maanedstilskud paa 200 Kr og sædvanlig Bureauprovision. Betingelserne var meget pauvre, naar man ved, at der i de 3 Sommermaaneder er meget lidt at gøre for Annoncer.

Jeg tog imidlertid Arbejdet paa mig, fordi jeg mente, at Jyllandspostens Ledelse engang vilde indse Nødvendigheden af i højere Grad

at arbejde for Udvidelse baade af Abonnementer og Annoncer. Jeg har arbejdet fra Morgen til Aften i Jyllandspostens Interesse og skabt Bladet en stor ny Kundekreds i de Par Aar, jeg har arbejdet. De vil derfor sikkert forstaa, at det er med største Beklagelse, jeg nu ser al mit Arbejde spildt og kan faa Lov at se andre fortsætte, hvad jeg har bygget op.

Jeg har paa alle Punkter søgt at være fuldt ud loyal, intet som helst er blevet taget fra Annoncebureauerne, Kontorets Udgifter her maa siges at være saa minimale som overhovedet muligt, bortset fra den unødvendig dyre Kontorhjælp. Nyttens, Kontoret gør, kan som mit stillede Forslag siger, i høj Grad udvides, men den Stigning, jeg har formaet at holde, synes jeg taler for sig selv, udover Pigeannoncer, som jeg for en stor Del har oparbejdet gennem Cirkulærer, er saa godt som intet kommet af sig selv, og dog har jeg fra ca 12 000 det første Aar arbejdet Kontoret op til sidste Aar at yde over 40 000 Kr i Netto-Annoncer. Jeg har lagt al min Kraft i Arbejdet for at bringe Kontoret op paa en pæn Omsætning og synes indtil nu det er lykkedes meget godt, — i Aar vilde vi utvivlsomt komme over 50 000 Kr.

Det forbauser mig og gør mig ondt, at det Arbejde, jeg har lagt i Kontoret her, regnes for saa lidt, at Redaktør Hansen ikke engang finder Anledning til at fortælle mig, hvad Kontoret fremtidig skal yde, jeg synes dog at have nogen Ret til at vide, om det er Deres Mening at sætte en anden til at arbejde med de Kunder, som jeg med største Besvær har samlet mig, om De helst er fri for direkte Annoncer og jeg saaledes skal føre mine Kunder til et Annoncebureau, om den Opsigelse, De har sendt mig, skal forstaaes som en Opsigelse af mit Maanedstilskud, og De ellers gerne ser, jeg akkvirerer for Bladet ? ? ? Ja, der er endnu flere Ting, jeg synes, jeg har et ringe Krav paa at faa at vide, men allerhelst vilde jeg personlig drøfte Spørgsmaalet med Dem.

Jeg staar ganske uforstaaende overfor, hvad der kan have foranlediget Dem til, uden Kommentarer af nogen Slags, at sende mig en Opsigelse som den, jeg har modtaget, det forekommer mig saa langt fra Jyllandspostens Aand og sædvanlige Koutume, at der maa ligge ganske særlige Grunde bagved, og jeg vilde være Dem meget taknemlig, om De vilde ofre mig et Par Ord herom.«

Den 9 s M modtog Sagsøgeren fra de Sagsøgte en Skrivelse, hvori det hedder:

»Som Svar paa Deres Brev af 1 ds skal jeg, efter Samtale med Redaktør Hansen, bemærke, at Opsigelsen skyldes, at Københavns Kontoret ikke har indfriet de Forventninger, der blev knyttet til det.

Naar De mener, at Annoncer til et Beløb af ca Kr 40 000,— i 1 Aar er et pænt Resultat, kan det maaske nok tage sig saadan ud, set fra Deres Side; men naar man betænker, at denne Annoncepost har kostet ca 19 000,— at fremskaffe, er Resultatet et andet. Naar dertil kommer, at det, til Trods for 3 Aars Arbejde, kun er lykkedes Dem at tilføre Bladet ca 30 nye Abonnementer, ligesom Bladsalget jo fuldstændig staar i Stampe, kan vi ikke se rettere, end at der maa en ny Ordning til.

De spørger, om det er Meningen, »jeg skal føre mine Kunder til Annoncebureauer«, dette Spørgsmaal forstaaer vi ikke, idet de Annoncer,

som De, som ansat ved Københavns-Kontoret, har tilført Bladet, og for hvilke De har oppebaaret fuld Annoncebureauprovision plus et maa- nedligt Tilskud af 200 Kr, er Bladets og saaledes ikke uden videre kan overføres til noget Annoncebureau. Vi mener, at vi efterhaanden har udbetalt Dem den Provision, De har tjent, men har nu givet Fru Haldriis Ordre til at udbetale Dem yderligere a/c Kr 200,—«.

Kort efter Redaktør Hansens Opsigelsesbrev havde de Sagsøgte udsendt et Cirkulære til Annoncebureauer og Annoncører af følgende Indhold:

»Herved tillader vi os at meddele Dem, at vi som Følge af fore- staaende Udvidelser af vort Københavns-Kontor har ansat vor mangle- aarige Københavns-Korrespondent, Hr Redaktør Alfred Vohlert, som Leder af dette Kontor, idet vor hidtidige Repræsentant, Hr C Hostrup- Bendtsen, fratræder.

Hr Redaktør Vohlert vil i nær Fremtid tillade sig at aflægge Dem et Besøg.

Formaalet med denne Nyordning er at tilvejebringe et mere intimt Samarbejde med vore Kunder i København, saaledes at vort Køben- havns-Kontor bliver i Stand til omgaaende at give Oplysninger vedrø- rende Avertering i Jyllandsposten og i det hele taget yde Service paa dette Omraade i højere Grad, end det hidtil har været Tilfældet.

Vi benytter Lejligheden til at meddele, at Jyllandspostens Oplag i første Halvaar 1931 var 22 638 Exemplarer i Gennemsnit pr Dag — en udførlig Oplagsstatistik vil blive sendt Dem i nær Fremtid.

Jyllandsposten er saaledes det største og mest udbredte Blad i Jylland, og Jyllandsposten byder langt bedre Betingelser for Lands- avertering i Jylland end noget andet dansk Blad, ikke blot fordi det har den største Udbredelse, men tillige fordi dets Abonnenter og Læsere absolut hører til det mest købedygtige Publikum i Landsdelen. I Jyl- landsposten vil Annoncører altid være sikker paa det bedst mulige Ud- bytte af en Annoncekampagne. Ud fra disse Kendsgerninger vil vort udvidede København-Kontor gøre sit Arbejde.

Vi haaber og tror, at Kontoret vil kunne støtte Dem ved Tilrette- læggelse af Avertering, og vi beder Dem derfor benytte vort Kontor, naar De finder Anledning dertil.«

I nogle Cirkulærer har der dog mulig efter Ordet »fratræder« i 1 Stk staaet »den 30 September d A.« Den 11 Juli 1931 tilskrev Sagsø- geren Bladene: Aarhus Stiftstidende, Aalborg Amtstidende og Jydske Tidende en saalydende Skrivelse:

»I Anledning af, at Jyllandsposten, hvis Københavns Kontor jeg har oprettet og ledet, har meddelt mig, at Bladet nu ser sig i Stand til at arbejde uden mig, idet Bladet mener Annoncerne kommer af sig selv, tillader jeg mig høfligt at henvende mig til Dem.

Jyllandsposten har, efter min Idé og Anvisning, aabnet Kontoret her, og jeg har uden Agenter, under slettest mulige Forhold og Betingelser, ledet dette saaledes, at jeg det første Aar tilførte Bladet nye Annoncer til Netto ca 12 000 Kr. Andet Aar, jeg har arbejdet, har jeg tilført Bladet for over 40 000 Kr Netto Annoncer og vilde i Aar, trods vanskelige Tider, være naaet over 50 000 Kr.

Imidlertid har Bladet ment, at Annoncerne er kommet af sig selv uden min Hjælp, trods at alt er tegnet af mig direkte, efter betydeligt Arbejde og forsigtig Akkvisition, for ikke at støde Bureauerne. Sandheden er imidlertid den, at det bliver vanskeligere og vanskeligere at tilføre Jyllandsposten Annoncer, da Bladets Arbejdsmetoder er fuldkommen forhistoriske, saaledes at de store landsaverterende Firmaer, Bureauer og Annoncører her Gang paa Gang er blevet saa ublidt behandlet af Jyllandsposten, at disse kun nødtvungent avorterer i Bladet.

Jeg har efter Jyllandspostens Holdning overfor mig, besluttet at ville oprette et københavnsk Kontor for jydsk Landsaverting, event med Indlevering fra Bureauerne. — — —«

Efter at Redaktør Hansen var kommet til Kundskab herom, sendte han den 29 Juli 1931 Sagsøgeren en Skrivelse af følgende Indhold:

»Da jeg har bragt i Erfaring, at De paa en meget illoyal Maade modarbejder »Jyllandsposten«, bl a i Skrivelser til andre Blade, til Trods for, at De endnu modtager Løn fra os, anmoder jeg Dem om straks at aflevere Nøglerne til vort Kontor til Fru Haldriis, hvem jeg har bedt om paa mine Vegne at modtage disse. Jeg har samtidig givet Fru Haldriis Ordre til at udbetale Dem Deres Løn for August og September Maaned minus eventuelle Forskud, ligesom der vil blive tilbageholdt Kr 100,— pr Maaned, efter Anmodning af Hr Direktør Poulsen, i Henhold til den mellem Dem og ham oprettede Overenskomst; eventuelt Provisionstilgodehavende vil snarest blive Dem tilstillet, og jeg ønsker herefter ikke oftere at se Dem paa Kontoret.«

Denne Skrivelse fremkaldte fra Sagsøgeren et Svar af 30 s M, hvori det hedder:

»I Anledning af Deres Skrivelse af G D skal jeg meddele Dem, at jeg absolut ikke paa nogen illoyal Maade har modarbejdet J P, jeg antager, De hentyder til mine Skrivelser, sendt til forskellige Provsblade, jeg har henvendt mig til for eventuel Repræsentation, og overfor hvem jeg har tilladt mig at kritisere Deres mærkværdige Dispositioner med det af mig oparbejdede Kontor her.

Jeg ser ingen Anledning til at efterkomme Deres Anmodning om at fratræde Kontoret nu, med mindre De har tænkt Dem at holde mig skadesløs for det Tab, jeg maa lide ved i de kommende Maaneder at undvære Kontoret som Akkvisitionsbasis. — — —«

Endelig tilskrev Redaktør Hansen næste Dag Sagsøgeren saaledes:

»Som Svar paa Deres Brev skal jeg bemærke, at De ikke har ringeste Ret til at blive paa Kontoret længere, end jeg ønsker det, og De har at fratræde Kontoret straks. Deres Tilgodehavende vil De, som jeg allerede har meddelt, derefter faa udbetalt.«

Idet Sagsøgeren, som derefter ganske indstillede sit Arbejde for de Sagsøgte, har anbragt, at de har været uberettigede til at afskedige ham som sket inden 31 Januar 1932, til hvilket Tidspunkt et tredje Prøveaar udløb, og at de derfor maa tilsvare ham Erstatning for det Tab, han ved Afskedigelsen har lidt, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale ham Løn for Tiden fra den

1 Oktober 1931, til den 31 Januar 1932 efter Fradrag af modtaget Forskud	600 Kr 00 Øre
Provision for Perioden 1 August 1931 til 31 Januar 1932 beregnet efter, hvad Sagsøgeren havde indtjent i samme Periode det foregaaende Aar, med Tillæg af 33 ¹ / ₃ pCt: 4138 Kr 94 Øre plus 1379 Kr 65 Øre, ialt 5518 — 59 —	
	6118 Kr 59 Øre

som Sagsøgeren har afrundet opad til 6300 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 Oktober 1931, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, hvorhos begge Parter subsidiært har nedlagt Paastand om, at Erstatningen fastsættes ved Rettens Skøn.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte i første Række anført, at de efter Indholdet af Sagsøgerens Skrivelse af 11 Juli 1931 til de fornævnte 3 Dagblade ikke længere kunde være pligtige at beholde Sagsøgeren i deres Tjeneste, men maatte være berettigede til straks at afbryde Forholdet, og at Sagsøgeren herefter ikke har noget Krav paa dem.

Efter alt foreliggende, og særlig naar henses til, at Sagsøgeren havde nogen Anledning til at føle sig brøstholden over den af de Sagsøgte, navnlig ved Udsendelsen af de ovennævnte Cirkulærer udviste Holdning overfor ham, findes Sagsøgerens Skrivelse af 11 Juli 1931 ikke at have afgivet fornødent Grundlag for de Sagsøgte til straks at afbryde Forholdet til Sagsøgeren. Spørgsmaalet bliver herefter, om de Sagsøgte har været berettigede til at opsiges Sagsøgeren med 3 Maaneders Varsel til Fratræden den 1 Oktober 1931, eller om der maa anses at være truffet en for et Aar gældende Ordning, og i sidstnævnte Tilfælde om Sagsøgerens Engagement — som af de Sagsøgte subsidiært hævded — kun vedvarede til den 31 December 1931, eller om det — som af Sagsøgeren hævded — gjaldt til den 31 Januar 1932.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at der omkring Nytaar 1930 mellem Sagsøgeren og Redaktør Nielsen blev ført Forhandlinger om, hvorledes Forholdet mellem dem fremtidig skulde ordnes, og under 16 Januar 1930 tilskrev Sagsøgeren de Sagsøgte saaledes:

»Under Redaktørens sidste Besøg herinde foresløg De min Aflønning for næste Aar fastsat ganske som i det Prøveaar, der er omme til 1 Februar, — jeg vilde have sat stor Pris paa at faa Lejlighed til at drøfte dette Spørgsmaal nærmere og havde haabet, Redaktøren var kommet herover inden Aarets Udgang, men da jeg intet har hørt herom, vil jeg gerne her fremsætte et Par Synspunkter. — — —

Jeg haaber og tror i det kommende Aar at kunne oparbejde Omsætningen noget, men mere end 50 pCt Stigning vil sikkert blive vanskeligt at opnaa uden væsentlig Hjælp af Répræsentanter, — jeg er derimod ikke et Øjeblik i Tvivl om, at kunde jeg selv ved Hjælp af en Vogn naa at faa behandlet alle Emnerne rettidigt, vilde Omsætningen for næste Aar ganske sikkert komme til at ligge 100—200 pCt højere end i Aar. — — —

Jeg tror ikke, Redaktøren har andet Indtryk, end at jeg er stærkt interesseret i at holde Udgifterne nede paa det mindst mulige, men Spørgsmaalet om Anskaffelsen af en Vogn er efter min Mening af saa vital Betydning for en ordentlig Omsætning og Bearbejdelse af Emnerne, og derigennem en Grundlæggelse af min Fortjeneste i det kommende Aar, at jeg, naar Prøveaaret skal forlænges endnu et Aar, er nødt til at bede Redaktøren tage Stilling til Spørgsmaalet. — — —

Den 28 s M tilsendte Sagsøgeren derhos Redaktør Nielsen saalydende Skrivelse:

»I min Skrivelse af 16 ds forelagde jeg Spørgsmaalet om Forlængelse af Prøveaaret og Anskaffelse af en Vogn, men har endnu ikke modtaget noget Svar herpaa.

Da Kontoret blev anlagt og min Aflønning fastsat, gik jeg ind paa Redaktørens Forslag om et Prøveaar, selv om jeg, hvad jeg ogsaa lod Redaktøren forstaa, ikke var glad for at arbejde paa en mulig Sultegage et Aar, og samtidig løbe Risikoen for at Kontoret her blev nedlagt efter Aarets Forløb.

Min Indtægt i det forløbne Aar har været saaledes, at jeg lige har kunnet leve af den, og nu, hvor jeg igen staa for at skulle løbe den Risiko eventuelt om et Aar at staa uden Stilling og i den mellemliggende Tid arbejde paa et Grundlag, der muligvis kun vil bringe en forholdsvis pauver Indtægt, kan jeg ikke andet end reagere. Redaktøren maa huske, at jeg er ganske uvidende om, hvorledes De ser paa Resultatet af det forløbne Aar, og om hvorledes Deres Planer for Kontoret her i Fremtiden former sig. Efter den liden Interesse, der er vist os herovre, maa jeg nærmest formode, at Resultatet ikke synes Dem tilfredsstillende. Jeg er saa meget mere ked af dette, og over intet som helst at vide om Redaktørens Stilling, som jeg meget nødt vil spilde et Aar til, hvis Redaktøren ikke er tilfreds med Kontorets Arbejde herovre, og eventuelt paatænker at nedlægge Kontoret her om et Aar, hvilken Mulighed jo maa foreligge, naar Prøveaaret skal forlænges.

Jeg ved, at Kontoret her kan bringes op paa en ordentlig Omsætning i det kommende Aar, og jeg er derfor heller ikke bange for endnu et Prøveaar, men hertil kræves enten, at jeg selv kan naa fire Gange saa meget som i Øjeblikket, hvilket jeg kun kan ved Hjælp af en Vogn, eller ogsaa maa jeg kunne arbejde med Repræsentanter, hvad jeg ikke er interesseret i under de nuværende Provisionsvilkkaar. — — —

Her er nok at tage fat i, og det er mig en Fornøjelse at arbejde og slide for Bladet, men Redaktøren vil sikkert forstaa, at jeg meget nødt vil risikere at spilde to af mine bedste Arbejdsaar og se mig selv uden Stilling 1931 — — —

Jeg er glad for Arbejdet her og gaar med Liv og Sjæl op i Bladets Interesser her og beder Redaktøren dømme det rejste Spørgsmaal ud fra den Synsvinkel, at det for mig drejer sig om at faa en mere effektiv Akkvisition, hvilket vil sige større Indtægt til Bladet og »fast Bund under Fødderne« til mig og ikke se to Aars Arbejde spildt. — — —

Herpaa svarede Redaktør Nielsen den 30 Januar s A:

»Deres Brev af G D har overrasket mig, for saa vidt der gennem det gaar en Tone af Forurettelse, som om jeg skulde have forlokket

Dem til noget, som det nu bagefter viser sig, at De ikke kan staa Dem ved. Maa jeg i den Anledning minde Dem om, at det ikke er mig, der har søgt Dem, men De m, der har søgt mig, og at Kontoret i København og hvad dermed hænger sammen, helt og holdent er fremgaaet af Forslag, som De har stillet. Har dette beredt Dem Skuffelse, er Ansvaret derfor udelukkende Deres eget.

Da jeg sidst talte med Dem, antydede De Planer om helt at opgive »Times« og udelukkende hellige Dem »Jyllandsposten«. Det kommer mig derfor uventet, at De nu synes at anse Deres Virksomhed med »Jyllandsposten« for Spild af Deres bedste Arbejdsaar; det havde været rimeligere at meddele mig dette den Gang. Men er dette virkelig Deres Mening, kan jeg kun sige, at jeg aldrig har holdt paa Medarbejdere, der var misfornøjede med at arbejde hos mig, og at jeg derfor ogsaa i dette Tilfælde skal være villig til at forhandle om en Opløsning af Deres Forhold til Bladet.

Deres Forhold om at holde Bil til Dem skulde jeg ikke behøve at sige, at jeg ikke kan gaa ind paa. Selv om Kontorets Oktober-Kvartal har været tilfredsstillende, vilde det være for letbenet at lægge et enkelt Kvartals Resultat til Grund for en saa betydelig Forøgelse af Kontorets faste Driftsudgifter.«

I en Svar-Skrivelse af samme Dato fra Sagsøgeren hedder det bl a:

»Jeg er ked af at se, at Redaktøren ganske har misforstaaet mit sidste Brev. Kontoret har ingenlunde skuffet mig, tværtimod, — her er som jeg ogsaa skriver nok at gøre, jeg er glad for Arbejdet og gaar fuldkommen op i Jyllandspostens Interesser, men det kan sikkert ikke forundre Redaktøren, at jeg føler mig skuffet over at gaa i Gang med endnu et Prøveaar uden noget som helst Holdepunkt derudover, — paa de samme Betingelser, som jeg heller ikke sidste Aar fandt var ganske rimelige. Og det er under Henvisning til, at Redaktøren muligvis paa-tænker at nedlægge Kontoret efter endnu et Prøveaar, at jeg skriver, at jeg nødigt vil risikere at spille to Arbejdsaar.

Jeg anser absolut ikke, som Redaktøren skriver, min Virksomhed ved Jyllandsposten for spildt, hvis De ikke har Tanker for en Nedlæggelse af Kontoret, men jeg er skuffet over, at Redaktøren ikke har ment det rimeligt at meddele mig noget som helst om, hvorledes De ser paa Resultatet for det forløbne Aar, og Deres Planer efter endnu et Prøveaar, — saaledes at jeg kan se Fremtiden noget roligere i Møde
— — —

Angaaende udelukkende at hellige mig Jyllandsposten da har dette hele Tiden været saaledes, som jeg ogsaa tidligere har forklaret Redaktøren, at jeg i n t e t s o m h e l s t Arbejde udfører for »Times«, — undtagen jeg rejser, hvad jeg i det forløbne Aar kun har gjort een Maa-ned, og kun gør, naar jeg umuligt kan leve af min Indtægt ved »Jyl-landsposten«. — — —«

Redaktør Nielsen tilskrev derefter Sagsøgeren, at han maatte henholde sig til sit tidligere Svar.

Efter det saaledes foreliggende maa der gaas ud fra, at Forhand-lingerne mellem Sagsøgeren og Redaktør Nielsen er resulterede i, at

den for det første Aar truffne Ordning skulde være gældende endnu et Aar.

Det maa nu vel antages, at der ikke mellem Parterne har været forhandlet om, hvorledes Forholdet mellem dem skulde ordnes efter Udløbet af det 2 Aar, men naar henses til, at de Sagsøgte efter den tidligere Korrespondance ikke kunde være i Tvivl om, at Sagsøgeren var utilfreds med sine Arbejds- og Lønvilkaar og med, at han efter Udløbet af dette 2 Aar kunde risikere at staa uden Stilling, findes de Sagsøgte ikke at have haft Føje til at gaa ud fra, at Sagsøgeren fortsatte Virksomheden for dem paa samme Vilkaar som hidtil uden at paaregne vedblivende at være sikret i det mindste et Aar ud i Fremtiden, og der kan saaledes ikke gives de Sagsøgte Medhold i, at den Omstændighed, at Forholdet til Sagsøgeren efter Udgangen af det 2 Aar er blevet fortsat uden, at nogen Aftale er truffet — hvad de Sagsøgte iøvrigt findes at have Hovedansvaret for — skulde medføre, at de var berettigede til at opsigte ham med 3 Maaneders Varsel, selv om et saadant Varsel iøvrigt maatte være det sædvanlige i et Forhold som det heromhandlede. Herved skal yderligere bemærkes, at Sagsøgerens fornævnte til Redaktør Hansen stiledede Skrivelse af 18 April 1931 — fra hvilken Skrivelse Redaktør Hansen ikke ses at have taget Afstand — i al Fald naar den ses i Sammenhæng med Sagsøgerens tidligere Skrivelser, naturligst maa forstaas saaledes, at Sagsøgeren ogsaa regnede det 3 Aar for et Prøveaar, og at der ikke kan lægges afgørende Vægt paa, at Sagsøgeren først under nærværende Sag har protesteret mod Opsigelsens Gyldighed eller paa, at Sagsøgerens Sagfører — som det maa antages uden at have sat sig nærmere ind i den tidligere Korrespondance mellem Parterne — i en Skrivelse til de Sagsøgte af 4 August 1931 har anført, at Sagsøgeren havde Krav paa 3 Maaneders Opsigelse. Medens den stedfundne Opsigelse til 1 Oktober 1931 saaledes maa anses uberettiget, findes Sagsøgeren efter Opsigelsen at have været pligtig at fratræde ved Udgangen af Aaret 1931, idet den mellem Parterne truffne Ordning efter Redaktør Nielsens fornævnte Skrivelse af 3 December 1928 er begyndt den 1 Januar 1929, og Forholdet derefter maa anses at være forlænget for et Kalenderaar ad Gangen.

Med Hensyn til Størrelsen af den Erstatning, der herefter maa tilkomme Sagsøgeren i Anledning af, at han har maattet fratræde før Udgangen af Aaret 1931, har de Sagsøgte særlig anført, at der ikke kan tilkomme Sagsøgeren nogen Erstatning for August og September 1931, idet Sagsøgeren ikke har været afskaaret fra at tegne Annoncer i disse Maaneder. Efter de Sagsøgtes Holdning overfor Sagsøgeren ved Udsendelsen af de oftnævnte Cirkulærer til Annoncebureauerne og Annoncørerne og ved at formene ham Adgang til Kontoret i København, har Sagsøgeren imidlertid maattet gaa ud fra, at de Sagsøgte ikke længere ønskede at gøre Brug af hans Arbejde, som han under de foreliggende Omstændigheder heller ikke kunde regne med vilde give et rimeligt Udbytte for ham selv eller for de Sagsøgte. Der maa derfor tilkomme Sagsøgeren Erstatning ogsaa forsaavidt de to nysnævnte Maaneder angaar.

Herefter og efter alt iøvrigt foreliggende findes Erstatningen — iberegnet Løn for Oktober, November og December 1931, ialt 600 Kr — passende at kunne bestemmes til 5000 Kr, hvori maa fragaa dels ydet Forskud 200 Kr, dels 854 Kr 51 Øre, som Sagsøgeren i Tiden fra Begyndelsen af August 1931 til 31 December s A har indtjent ved Virksomhed andetsteds.

I Henhold til det anførte vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 3945 Kr 49 Øre tilligemed Renter heraf som paastaaet.

De Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Nr 12/1933.

3 jyske Statsadvokatur

p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Kendelse af 20 Dec 1932 (Undersøgelsesforhør angaaende militær Invaliditet).

Kendelse afsagt af Retten for Vejle Købstad m v den 28 November 1932:

I Anledning af, at Christian Martensen i Andragende til Socialministeriet har anholdt om Invalideforsørgelse i Henhold til Lov Nr 659 af 22 December 1919, har Politimesteren i Vejle i Skrivelse af 24 November d A paa Foranledning af Socialministeriet begært Andragerens Moder, Enkefru Christine Martensen, Brande, og Broder, Fabrikant H Martensen, Brande, i Henhold til Retsplejelovens § 1018 afhørt inden Retten til Oplysning om Andragerens Helbredstilstand forinden hans Indkaldelse til Militærtjeneste.

Retsplejelovens § 1018 hjemler i samme Omfang som hidtil Forhør ved Undersøgelsesret bli efter Begæring af Myndigheder til Undersøgelse af personlige Forhold af retslig Betydning, saaledes at — bortset fra særlig Hjemmel i Love, der er yngre end Retsplejeloven — det afgørende maa være, om retslige Afhøringer af den paagældende Art faktisk har været i Brug i Tiden før Retsplejelovens Ikrafttræden. Medens der ifølge § 4 i Lov om Aldersrente Nr 134 af 1 Juli 1927 er givet Adgang til saadanne Afhøringer, hvilket dog ogsaa var Tilfældet i § 4 i Lov Nr 69 af 9 April 1891 om Alderdomsunderstøttelse, giver hverken Lov Nr 659 af 22 December 1919 eller de ældre Love, som er afløste af denne, saadan Hjemmel, og da det efter det foreliggende maa antages, at retslige Afhøringer angaaende de her omhandlede Forhold ej heller har været i Brug i Tiden før Retsplejelovens Ikrafttræden, savnes der nu Hjemmel til at foretage Afhøringen i Strafferetsplejens Former. Som Følge heraf

b e s t e m m e s :

Den ovennævnte af Politimesteren i Vejle fremsatte Begæring vil ikke kunne tages til Følge.

Vestre Landsrets Kendelse af 20 December 1932:

Den paakærede Kendelse er afsagt den 28 November 1932 af Retten for Vejle Købstad m v.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Den paakærede Kendelse bør ved Magt at stande.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Da det maa antages, at der ved Retsplejelovens Ikrafttræden ifølge Lovgivningens Grundsætninger kunde kræves optaget Politiforhør til Oplysning i Sager om militær Invalidforsørgelse, har Politimesterens Begæring haft Hjemmel i Lovens § 1018, og den vil derfor være at tage til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Politimesteren i Vejle Købstad m v fremsatte Begæring om Optagelse af Undersøgelsesforhør vil være at tage til Følge.

Onsdag den 25 Januar.

Nr 300/1932. **Overformynderiet** (Trolle efter Ordre)

mod

Restauratør N P Knudsen (Landsretssagfører Ingeborg Hansen),

betræffende Lovligheden af et af Indstævnte foretaget Udlæg.

Kendelse afsagt af Københavns Byrets Fogedafdeling den 18 Juni 1932: Den af Overformynderiet mod Forretningens Fremme fremsatte Protest vil ikke kunne tages til Følge.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1932: Den indankede Kendelse bør i Forhold til Appellanten, Overformynderiet, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten bør Appellanten betale Indstævnte, Restauratør N P Knudsen, med 100 Kroner, der bliver at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den i Arvelovens § 28 omtalte Baandlæggelse maa for helt at kunne opnaa sit Formaal at sikre Arvingen Indtægten af de baandlagte Midler have den Virkning ikke alene at Kapitalen maa være unddraget Kreditorfølgning af enhver Art, men ogsaa at Kreditorerne maa være afskaaret fra ved Retsfølgning at hindre Arvingen i ved Forfaldstid at oppebære de ham tilkommende Renter. I Overensstemmelse hermed er da ogsaa Bestemmelsen i Arvelovens § 28 forstaaet saaledes, at den giver Justitsministeriet Bemyndigelse til at konfirmere et Testamente, der er affattet i Overensstemmelse hermed.

Da Baandlæggelsesbestemmelsen i det under Sagen omhandlede Testamente efter sit Formaal naturlig maa forstaaes saaledes, at Arvingens Raadighed over de baandlagte Midler skal være indskrænket i det foranomtalte Omfang, og da Overformynderiet derfor med Føje har nægtet at anerkende den Udlægshaveren meddelte Transport, har Udlæg i de pr 11 Juni 1932 forfaldne Renter ikke lovlig kunnet foretages. Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Det den 18 Juni 1932 foretagne Udlæg ophæves. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Der tillægges Højesteretssagfører Trolle i Salær for Højesteret 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

I Henhold til Testamente af 21 December 1910 oprettet af Pølsefabrikant og Slagtermester Claus Hansen og Hustru Marie Jensine Franciska, født Gendrup, blev den Rekvisitus Murer Johan Hansen i Henhold til Testamentet tilkommende Arv baandlagt i Overformynderiet, »saaledes at han kun kan erholde Renterne udbetalt i levende Live, medens selve Kapitalen ikke skal kunne være Genstand for Dispositioner inter vivos fra hans Side, ligesom den heller ikke skal kunne være Genstand for nogensomhelst Retsfølgning fra hans Kreditors Side.«

Denne Bestemmelse er kgl konfirmeret den 3 November 1928.

Rekvirenten, hvis Fordring under Forretningen er opgjort til 805,05 Kroner, har nu begæret Udlæg i de pr 11 Juni 1932 forfaldne, endnu ikke hævede Renter af den baandlagte Kapital, ialt Kr 789,10, idet han gør gældende, at saadanne Renter ikke kan være unddragne Kreditorernes Retsfølgning, da Debitor nu selv kan disponere over dem,

hvorved han særlig ogsaa har henvist til, at der ikke i Testamentet findes nogen Bestemmelse om, at Renterne kun kan hæves mod egenhændig Kvittering.

Forretningen er den 11 Juni 1932 paabegyndt i Overformynderiet, der protesterer mod Udlæg, idet man gør gældende, at et Udlæg i forfaldne, endnu ikke hævdede Renter vilde gøre selve Baandlæggelsen illusorisk, idet Vægten maa lægges paa, at Formaalet med denne Baandlæggelse fra Testatorernes Side har været at sikre Rentenyderen, at han til sit Underhold netop skulde kunne være sikker paa i Terminerne at kunne hæve Renten af den baandlagte Kapital, hvorved det ogsaa skulde være udelukket, at hans Kreditorer skulde kunne søge Fyldestgørelse i Renten, saalænge den endnu indestaar uhævet i Overformynderiet.

Der findes imidlertid at maatte gives Rekvirenten Medhold i, at det, da Baandlæggelsen og Konfirmationen kun angaar Kapitalens Fritagelse for Retsforfølgning, og da der end ikke m H t Renten findes truffet nogen Bestemmelse om, at den kun kan hæves mod egenhændig Kvittering fra Rentenyderen, maa blive Følgen, at det staar Rentenyderens Kreditorer frit for at søge Fyldestgørelse i Renterne, saasart de er forfaldne.

Herefter vil Forretningen være at fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse, der er afsagt af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 18 Juni 1932, er af Appellanten, Overformynderiet, paa-staaet ændret og det i Henhold dertil afsagte Udlægsdekret ophævet; Indstævnte, Restauratør N P Knudsen, der har erkendt, at Appellanten har retlig Interesse i det i Kendelsen omhandlede Spørgsmaal, har paa-staaet Kendelsen stadfæstet.

For Landsretten har Rekviritus, Muremester Peter Johan Hansen, forklaret, at han før Juni Termin 1932 havde aftalt med Indstævnte at afgøre sin Skyld til denne ved at give ham delvis Transport paa sine Overformynderirenter i 3 eller 4 Terminer, men at Overformynderiet nægtede at anerkende denne Ordning. Derefter mener han, at Indstævnte ikke havde andet at gøre end at foretage Udlæg; og efter dettes Foretagelse har han henvendt sig i Overformynderiet med Anmodning om, at dette vilde udbetale Indstævnte det udlagte Beløb, hvilket blev afslaaet.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte med 100 Kroner.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 34

Torsdag den 26 Januar.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Grosserer Marius Nielsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Aktieselskabet K Petersen, fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I December Maaned 1930 førtes det mellem Sagsøgerne, A/S K Petersen af Esbjerg, der havde Eneforhandlingen for Danmark af belgisk »Merkur«-Cement og Tagsten fra samme Fabrik i Belgien, og Sagsøgte, Grosserer Marius Nielsen af Aarhus, mundtlige Forhandlinger om Sagsøgte Overtagelse af Enerepræsentationen for Aarhus og Opland for de nævnte Varer. Forhandlingerne, under hvilke der blev talt om den Indflydelse, Prisnedsættelser for dansk Cement kunde faa for Sagsøgte, førte ikke til endeligt Resultat, og der udviklede sig derefter en Korrespondance mellem Parterne. I en Skrivelse af 2 Januar 1931 meddelte Sagsøgene bl a, at de kun vilde afslutte Kontrakt paa følgende Basis:

»Aarsleverance 200 000 Stk Tagsten og 15 000 hele Sække Cement. For Cementens Vedkommende er dette Kvantum betinget af, at de danske Cementpriser ikke nedsættes pr 1 Januar 1931.«

Sagøgte fremsendte omgaaende et Udkast til Overenskomst, hvori det bl a hedder: »Eneforhandlingen er betinget af, at Firmaet Marius Nielsen i Aarets Løb aftager mindst 200 000 — — — Fals Tagsten samt 12 000 Sække Cement (Et Tusinde Tons). Pligten til at aftage den anførte Mængde er dog betinget af, at Priserne paa dansk Cement og danske Tagsten ikke falder uden at der finder den samme Reduktion Sted af Prisen af Merkur Cement og Courtrai Tagsten«. Med Skrivelse af 6 Januar 1931 fremsendte Sagsøgerne derefter en Kontrakt, idet det i Skrivelsen bemærkes, at man nøje havde fulgt Sagsøgte Udkast af 2 Januar, hvori man havde indflettet Betingelserne i Sagsøgenes fornævnte Brev af s D »som De telefonisk i Gaar Aftes — — — erklærede Dem indforstaaet i«. I Kontrakten angives det Kvantum Cement, som Sag-

søgte forpligtede sig til at aftage til 15 000 Sække (1250 Tons), og det hed derefter: »For Cementens Vedkommende er dette Kvantum betinget af, at de danske Cementpriser ikke nedsættes pr Januar 1931, uden at der finder tilsvarende Reduktion Sted paa Prisen af »Mercur Cement«. Om Kontraktens Varighed bestemtes, at den, bortset fra Misligholdelsestilfælde fra en af Siderne, var fortløbende, indtil den fra en af Siderne blev opsagt med 3 Maaneders Varsel til en 1 Januar. Denne Kontrakt blev underskrevet af Parterne den 6 og 7 Januar, og Sagsøgte aftog i de følgende Maaneder i Henhold til Kontrakten. Den 2 Juli 1931 skete der en Prisnedsættelse paa dansk Cement, og den 16 August s A meddelte Sagsøgerne Sagsøgte, at Priserne for »Mercur«-Cement var nedsat med 1 sch pr Ton. I en Skrivelse af 29 s M tilskrev Sagsøgte herefter Sagsøgerne saaledes:

»Ifølge den mellem A/S K Pedersen og mig indgaaede Kontrakt, er min Pligt til i Aarets Løb at aftage 15 000 Sække »Mercur« Cement betinget af, at Prisen for denne Cement reduceres tilsvarende med de danske Cementfabrikers Priser.

Disse fastsættes som bekendt sædvanligvis hvert Aars 1 Januar, hvorfor denne Dato ogsaa blev indføjet i Kontrakten, men er i Aar i Stedet for fastsat den 2 Juli, uden at A/S imidlertid har reduceret sine Priser i samme Grad som de danske Fabriker, og jeg tillader mig som Følge heraf at konstatere, at min Forpligtelse ifølge Kontrakten derfor er bortfalden forsaavidt angaar »Mercur« Cement.«

Sagsøgerne svarede herpaa i en Skrivelse af 31 s M, hvori de bestred Sagsøgtens Ret til at hæve Kontrakten og afkrævede ham en Erstatning af 1202 Kr 40 Øre, beregnet efter en Fortjeneste af 12 Øre pr Sæk af det ikke aftagne Kvantum, der udgjorde 10 020 Sække. Da Sagsøgte ikke vilde betale, har Sagsøgerne under nærværende Sag paa-staaet Sagsøgte tilpligtet at betale det ommeldte Beløb af 1202 Kr 40 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 14 November 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paa-staaet sig frifunden for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at det for ham var en Forudsætning for at indgaa paa Kontrakten, at de danske Cementfabriker ikke nedsatte deres Priser i Kontraktstiden uden tilsvarende Nedsættelse for belgisk Cement, at det under de mundtlige Forhandlinger fra Sagsøgerens Side som Svar paa en Forespørgsel blev udtalt, at de danske Cementfabriker altid den 2 Januar fastsatte deres Priser for det kommende Aar, at han maatte regne dette for en Garant i saa Henseende fra Sagsøgerens Side, idet disse var særlig kyndige paa dette Omraade, hvad han ikke var, og at Sagsøgerens Meddelelse var urigtig, idet det har vist sig, at Priserne for dansk Cement i Løbet af de foregaaende ti Aar jævnlig var ændrede til andre Tider end 2 Januar. Yderligere har han anført, at han ikke har lagt Vægt paa, at det trods de faldne Udtalelser i Kontrakten alene betinges, at de paagældende Cementpriser ikke nedsættes pr Januar 1931, idet han maatte gaa ud fra, at dette Udtryk overhovedet dækkede Prisnedsættelser i Aarets Løb.

Efter den af Sagsøgerens Direktør for Landsretten afgivne Vidne-

forklaring regnede han med, at Priserne for dansk Cement altid blev fastsat den 2 Januar, idet dette havde været Tilfældet tidligere, og han ikke var bekendt med, at der senere var brugt en anden Fremgangsmaade.

Selv om Sagsøgte efter de under de mundtlige Forhandlinger af Sagsøgernes Direktør fremsatte — som det senere viste sig — urigtige Anbringender maatte have Føje til at gaa ud fra, at Prisfastsættelserne for dansk Cement stedse fandt Sted pr den 2 Januar, maa han dog anses bundet ved den efter Brevvekslingen indgaaede Kontrakt, idet den paa-gældende Passus, hvis Ordlyd er utvetydig, er indsat i Kontrakten af Sagsøgerne som en Ændring i Forhold til den af Sagsøgte foreslaaede, der dækkede den af ham herunder Sagen hævdede Opfattelse, og det under disse Omstændigheder maatte ligge nærmest for Sagsøgte at faa bragt paa det rene, om hans Stilling skulde være en anden, end den endelige Kontrakts Udsigende hjemlede. Herefter har Sagsøgte ikke været berettiget til at træde tilbage fra Kontrakten, og han vil derfor være at tilpligte at betale Sagsøgerne det indsøgte Beløb, mod hvis Størrelse ingen særlig Indsigelse er fremsat, tilligemed Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 150 Kr.

Nr 228/1932. Skibsmægler **I C Hansen** (Winther)

m o d

Rederiet Aktieselskabet **Albert Jensen** (Schjørring),

betræffende Erstatning for Indgreb i Appellantens Eneret som Skibsmægler.

Arrestforretning af 27 April 1932.

Sø- og Handelsrettens Dom af 17 Juni 1932: De Sagsøgte, Rederiet A/S Albert Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Skibsmægler J C Hansen, Haderslev, i denne Sag fri at være. Den under 27 April d A foretagne Arrest ophæves. Sagsøgeren bør derhos inden 15 Dage fra Dato til de Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 125 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Indstævnte til sin Frifindelse foruden de i Dommen anførte Grunde subsidiært anført, at den Omstændighed, om han uberettiget maatte have anvendt den uatoriserede Agent Jørn, i ethvert Fald ikke kan paadrage ham Ansvar overfor Appellanten. Allerede i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Skibsmægler I C Hansen til Indstævnte Rederiet Aktieselskabet Albert Jensen med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 April 1932 ankom den af det sagsøgte Rederi A/S Albert Jensen timechartrede S/S »Kaupo« af Riga til Haderslev Havn med en Ladning Kul til A/S Holm & Moltzen. Sagsøgeren, Skibsmægler J C Hansen, der er autoriseret Mægler i Haderslev, gik ombord i Skibet for at overtage Klareringsarbejdet, men fik af Skibets Fører Meddelelse om, at Føreren af Rederiet var henvist til at søge Assistance hos Skibs- og Befragtningsagent Ernst Jørn, Haderslev, hvorefter Sagsøgeren forlod Skibet.

Det er oplyst, at der i Haderslev — foruden for Sagsøgeren — kun er udfærdiget Beskikkelse som Mægler for Sagsøgerens Prokurist P M Jensen. Det er endvidere oplyst, at nævnte Ernst Jørn, der saaledes ikke har Autorisation som Mægler i Haderslev, derefter var Skibsføreren behjælpelig med Udfyldelse af de nødvendige Klareringsdokumenter, som Skibsføreren personlig underskrev, hvorefter Jørn afleverede dem paa Toldvæsnets Ekspeditions kontor.

Under Paaberaabelse af, at Rederiet ved — som sket — at benytte en uautoriseret Person ved Klareringen har gjort et uberettiget Indgreb i den Sagsøgeren som autoriseret Mægler tilkommende Eneret til Klarering og derved paaført ham et Tab paa 262 Kr 73 Øre, nemlig den Kurtage — fastsat i Overensstemmelse med Bekendtgørelse Nr 92 af 23 Marts 1932 — som Sagsøgeren vilde have indtjent ved Udførelse af det omhandlede Klareringsarbejde, har Sagsøgeren under denne Sag nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte dømmes til at betale ham det nævnte Beløb 262 Kr 73 Øre tilligemed Omkostningerne ved en den 27 April d A foretaget Arrestforretning, der derhos paastaas stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse og Ophævelse af den gjorte Arrest, idet de principalt hævder, at der ikke ved det passerede er sket noget Indgreb i den Sagsøgeren tilkommende Eneret, hvorhos de subsidiært har gjort gældende, at det — selv om det maatte blive konstateret, at den anvendte Fremgangsmaade er i Strid med de gældende Regler — i hvert Fald ikke er dokumenteret, at der derved er paaført Sagsøgeren noget Tab, idet det havde staaet Rederiet frit for at lade

Klareringen udføre ved Skibsføreren personlig eller anden i fast Tjenesteforhold til Rederiet staaende Person.

Det er uomtvistet, at det indtil Næringsloven af 28 April 1931 traadte i Kraft den 1 April d A var dansk Rets Regel, at en Fremgangsmaade som den foran beskrevne ikke kunde anses at være i Strid med den de autoriserede Mæglere i Henhold til de da gældende Mæglerartikler tillagte Eneret. Spørgsmaalet er derfor kun, om der ved Næringslovens § 83 og den i Henhold til Næringsloven af Ministeriet for Handel og Industri udfærdigede Bekendtgørelse Nr 92 af 23 Marts 1932 er sket nogen Ændring i den hidtil bestaaende Tilstand. I saa Henseende bemærkes, at det af Forarbejderne til nævnte Lov fremgaar, at det af den i Henhold til Lov Nr 222 af 15 April 1921 nedsatte Kommission udarbejdede Forslag til Næringslov overhovedet ikke tillagde de autoriserede Skibsmæglere nogen Eneret, og i Kommissionens Bemærkninger siges udtrykkeligt, at man ikke har kunnet tiltræde et Kommissionen tilstillet Forslag, udarbejdet paa Foranledning af forskellige interesserede Organisationer, deriblandt Mæglerkorporationen i København og Provinsmæglerforeningen for Danmark, hvilket Forslag indeholdt Bestemmelser sigtende til en Udvidelse af den de autoriserede Mæglere tilkommende begrænsede Eneret, idet Kommissionen maatte »nære Betænkkelighed ved at lægge Baand paa Erhvervslivet paa dette Omraade.«

Det Forslag til Næringslov, der fremsattes i Rigsdagen i Samlingen 1927/28 og følgende, med med Hensyn til de Mæglervirksomheden vedrørende Regler overensstemmende med Kommissionens Forslag. Under Forslagets Behandling i Rigsdagen i Samlingen 1930/31 vedtoges et af Ministeren stillet og af Udvalget tiltraadt Ændringsforslag til § 83, hvorved denne Paragraf fik den nuværende Formulering.

I Udvalgets Bemærkninger til dette Ændringsforslag hedder det: »Ændringsforslag Nr 57 angaaende statsautoriserede Skibsmægleres Eneret til at besørge Ind- og Udklarering af Skibe svarer ret nøje til den i Øjeblikket fulgte Praksis.«

Det ses heraf, at Lovgivningsmagten oprindeligt har haft til Hensigt helt at ophæve den de autoriserede Skibsmæglere tillagte begrænsede Eneret, men at man under Lovforslagets Behandling — efter Henstilling af Mæglerkorporationerne — er gaaet med til at bevare Eneretten i Overensstemmelse med den hidtil fulgte Praksis, medens der ikke findes Støtte for den Antagelse, at Lovgivningsmagten skulde have haft til Hensigt at udvide Omraadet for Eneretten.

Da derhos selve Indholdet af Næringslovens § 83, 2 Stk i det væsentlige kun er en moderniseret Gengivelse af de Regler om Eneretten, der findes optaget i de ved Næringslovens § 99 ophævede for forskellige Købstæder, deriblandt Haderslev, gældende Mæglerartikler, finder Retten at maatte statuere, at der ikke ved Næringsloven er sket nogen Ændring med Hensyn til Omfanget af Skibsmæglerens Eneret. Da det er uomtvistet, at Skibsføreren i det her foreliggende Tilfælde selv personlig har underskrevet de paagældende Klareringsdokumenter og saaledes selv personlig har overtaget Ansvaret for disses Indhold, kan den Bistand, der er ydet Skibsføreren af den nævnte Ernst Jørn

efter Rederiets Anmodning ikke anses som et Indgreb i den de autoriserede Mæglere tilkommende Eneret, og de Sagsøgte vil som Følge heraf være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale under denne Sag, hvorhos den efter Begæring af Sagsøgeren under 27 April d A foretagne Arrestforretning vil være at ophæve.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale de Sagsøgte med 125 Kr.

Fredag den 27 Januar.

Nr 333/1932.

Rigsadvokaten

mod

Lars Christian Julius Jensen, (Stein),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 21 November 1932: Tiltalte Lars Christian Julius Jensen bør anses med Fængsel paa sædvanlig Fængsel i 30 Dage. Han bør derhos udrede denne Sags Omkostninger, derunder til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Gad, Svendborg, i Salær og som Godtgørelse for Reiseudgifter, 80 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Tiltalte er fundet skyldig i de ham paasigtede Forhold. Herefter vil Tiltalte være at anse efter Straffeloven af 15 April 1930 § 232 og § 224 jfr § 222 med en Straf af Fængsel i 60 Dage. I Henhold til samme Lovs § 78 vil derhos de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Lars Christian Julius Jensen bør straffes med Fængsel i 60 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Sunds-Gudme Herreder, er Lars Christian Julius Jensen ved Anklageskrift af 10 Oktober 1932 sat under Tiltale til at lide Straf:

I.

for Overtrædelse af Straffelovens § 185 ved den 5 September 1932 Kl ca 4½ Eftermiddag ved Vejen fra Øster Aaby til Skaarupøre at have behandlet Augusta Amalie Knudsen, født den 2 December 1921, uterligt, idet han befalte hende paa det ene Laar uden paa Tøjet;

II.

for uterligt Forhold efter Straffelovens § 176, jfr § 173, ved paa samme Tid og Sted at have behandlet Helene Irene Knudsen, født den 4 Marts 1923, uterligt, idet han stak en Finger op i hendes Kønsdel samt forsøgte at trække hendes Benklæder ned.

Tiltalte, der er født den 12 April 1890, er ikke tidligere straffet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Den 6 September 1932 anmeldte Arbejdsmand Laurits Knudsens Hustru, Ellen, f Jensen, i Øster Aaby til Statspolitiet, at hendes to Smaapiger Augusta Amalie Knudsen, født den 2 December 1921, og Helene Irene Knudsen, født den 4 Marts 1923, den 5 September om Eftermiddagen, ved 4½ Tiden, havde været Genstand for Uterlighed af en dem ubekendt Mandsperson, medens de gik og plukkede Brombær i et Hegn ved den offentlige Vej efter Aabyskov.

Efter Børnenes Forklaring til Moderen var Manden da kommet forbi paa Cykel, men standsede, da han saa Børnene, som han gav sig i Snak med, ligesom han i Lighed med dem ogsaa gav sig til at plukke Brombær. Under Plukningen begyndte han at blive nærgaaende over for Børnene, idet han sagde til dem, at de var nogle kraftige Pigebørn efter deres Alder og Størrelse, og tog dem dels om Livet, dels om Benene. Endvidere stak han gentagne Gange sine Fingre i Enden paa dem, dog uden paa Tøjet. Børnene begyndte nu at blive bange for Tiltalte, og Helene gik ind paa den anden Side af Hegnet. Tiltalte fulgte efter hende og forsøgte at trække hendes Benklæder af hende, men han naaede kun at rive hendes Undertøj itu, idet Benklæderne paa Grund af manglende Elastik var forsynet med en Sikkerhedsnaal. Helene naaede dog nu at rive sig løs fra Tiltalte, og sammen med Søsteren løb de deres Vej, medens Tiltalte forsatte med sin Brombærplukning, som om intet var sket.

Begge Børnene gentog i Overværelse af Moderen deres Forklaring overfor den Betjent, der optog Rapport den 6 September.

Den 7 September forklarede Moderen yderligere følgende til en Politirapport:

Pigerne kom hjem ved ca 5 Tiden Mandag Eftermiddag og var meget oprevet, og da hun fik talt med dem, fik hun at vide, at Tiltalte havde forsøgt at trække Helenes Benklæder ned, og da det ikke lykkedes for ham, havde han stukket sin Haand op under Benklæderne og stukket en Finger ind i hendes Kønsdel, saa det gjorde ondt, og det viste sig ogsaa, at Helenes Chemise var blevet revet itu, hvilket sikkert er sket ved, at Tiltalte har trukket i Benklæderne, der var fastgjort til Chemisen med en Sikkerhedsnaal.

I Retten den 12 September forklarede Augusta Amalie først, at hun sammen med sin yngre Søster Helene plukkede Brombær langs Aabyskovvejen, da Tiltalte, som gik og plukkede Brombær, forinden hun og hendes Søster kom tilstede, tilbød at plukke nogle Brombær, som sad højt. Helene gik omme paa den anden Side af Hegnet, medens hun selv gik paa Vejsiden. Tiltalte tog hende om Livet og sagde, at hun var en kraftig Pige og stor af sin Alder, men ellers gjorde han hende ikke noget. Søsteren kaldte saa paa hende, at hun skulde komme om bag Hegnet, men hun turde ikke for Tiltalte. Denne gik om bag Hegnet og skal der, efter hvad Søsteren har fortalt, men hvad hun ikke selv har set, have taget Søsteren op under Benklæderne og stukket sin Finger ind i hendes Bagdel. Søsteren havde revet sig løs og var løbet hen og havde taget sin Cykel, og de var da sammen cyklet derfra, medens Tiltalte vistnok blev staaende ved Hegnet.

Senere forklarede Augusta Amalie yderligere, at Tiltalte, samtidig med, at han tog hende om Livet, tog hende paa det ene Laar, men uden paa Kjolen og Bukserne. Førind han tog omkring hende, havde han spurgt, hvor gammel hun og Søsteren var, og hvor de boede.

I samme Retsmøde forklarede Helene, at hun sammen med Søsteren plukkede Brombær paa Aabyskovvej i Nærheden af et Ledhul. Tiltalte stod og plukkede Brombær, da hun og Søsteren kom. De havde en Kurv at plukke i, og Søsteren gik med Kurven, medens hun plukkede Hænderne fulde og derefter tømte af. Tiltalte gav sig til at udspørge dem om Alder og Bopæl og sagde, at de var nogle kraftige Piger af deres Alder; medens hun stod og plukkede i selve Ledhullet, Søsteren blev ude paa Vejen, kom Tiltalte til hende og tilbød at plukke nogle højtsiddende Brombær til hende, men stak derefter sin ene Haand op i hendes ene Bukseben og førte en Finger ind paa hende, saaledes at det gjorde ondt, da hun senere cyklede hjem, og han forsøgte paa at trække hendes Bukser ned; de var gjort fast forpaa oppe i Brysthøjde med en Sikkerhedsnaal i Chemisen, som knagede ved hans Tag og senere viste sig at være revet itu. Da hun nu kaldte paa sin Søster, slap Tiltalte hende, og hun og Søsteren løb deres Vej og tog deres Cykler.

Paa nærmere Forespørgsel tilføjede Helene, at Tiltalte førte sin Finger ind ikke i den Aabning, hvor Termometeret anbringes i, men i den anden; det var i denne Aabning, det gjorde ondt, da hun cyklede hjem. Det har dog ikke gjort ondt senere end den samme Aften. Tiltalte gjorde ikke Forsøg paa at kysse hende.

Børnenes Moder forklarede derefter som Vidne i samme Retsmøde, at da Børnene kom hjem, var de meget betagne af det passerede, som de forklarede om overensstemmende med, hvad de har forklaret nu. Den yngste var grædende, den ældste sagde blandt andet til hende, at denne jo altid havde advaret imod Bisser, men dette var en pæn Mand. Hun har ingensomhelst Grund til at tvivle paa Børnenes Sandfærdighed.

Tiltalte har under hele Sagen fastholdt sin Uskyldighed. Han har nærmere forklaret, at han ved ommeldte Lejlighed stod og plukkede Brombær i Hegnet til Marken, han stod ud mod Vejen, da Smaapigerne

kom hen til Hegnet ogsaa for at plukke Brombær. Tiltalte kom i Snak med dem og plukkede Brombær til dem, og han tog den ene af dem om Livet. Han kunde ikke sige, hvem af Pigebørnene det var, og han gjorde ikke dette for at tilføje Vedkommende noget ondt. Det er muligt, at han har sagt til dem, at de var nogle kraftige Pigebørn efter deres Alder og Størrelse eller noget lignende, men Tiltalte kunde ikke nu erindre, hvilket Udtryk han brugte, ligesom han heller ikke kunde huske, at han sagde til dem, at de havde tykke Laar. Han kunde heller ikke erindre, om han var paa den anden Side af Hegnet med Pigebørnene, altsaa inde paa Marken, eller om han hele Tiden opholdt sig paa den Side af Hegnet, der vendte ud mod Vejen. Tiltalte benægtede navnlig, at han forsøgte at føre sin Finger ind i Enden paa Børnene, eller i den ene Piges Kønssdel. Tiltalte benægtede at have revet det ene Pigebarn Benklæder itu, idet han i det hele taget ikke vilde have haft sin Haand under hendes Kjole. Om Benklæderne maatte være gaaet i Stykker ved, at han havde den ene Pige om Livet, kunde han ikke udtale sig om.

Begge Børnene blev den 7 September undersøgt af Amtslægen i Svendborg, men der fandtes ved Undersøgelsen intet Tegn paa Vold mod Børnene.

Om Børnene har Dommeren under Forundersøgelsen bemærket, at den ældste gjorde et frejdigt og opvakt Indtryk, medens den yngste gjorde et mindre frejdigt og opvakt Indtryk end Søsteren og var vanskeligere at afhøre, da hun var tilbøjelig til at græde. De har begge fra Skolen faaet det Vidnesbyrd, at de er godt begavede, flinke og rare Børn, der aldrig har givet Anledning til Klage, og der har aldrig været Grund til at tvivle om deres Troværdighed.

Om Tiltalte er det oplyst, at han en halv Snes Aar har været Gaardmand og derefter i de sidste tre Aar har været Repræsentant i Gødningskalk for et Odense Firma og saa godt som udelukkende rejste paa Sydfyn. Han har været gift to Gange; i begge Tilfælde er Ægteskabet opløst ved Skilsmisse. For godt en halv Snes Aar siden blev Tiltalte anmeldt for at have øvet Voldtægt mod en 15½ Aar gammel Pige, men Tiltalte blev ikke rejst; iøvrigt har der ikke været afgivet Anmeldelse mod Tiltalte for Forbrydelse mod Sædeligheden, men ifølge en Politirapport har Tiltalte altid haft Skyld for at have søgt Omgang med forskellige Kvinder, baade gifte og ugifte.

Uanset de mindre Uoverensstemmelser, der findes i Børnenes Forklaringer, findes det dog ubetænkeligt at lægge disse Forklaringer til Grund ved Sagens Paadømmelse, idet deres Rigtighed bestyrkes, dels ved den højt oppe foran paa Helenes Chemise forefundne Rift, der maa antages at skyldes den Sikkerhedsnaal, hvormed hendes Benklæder har været hæftet fast til Chemisen, dels ved de enkelte Indrømmelser, Tiltalte har gjort med Hensyn til sin Opførsel overfor Børnene.

Idet det herefter maa anses godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet omhandlede Forhold, vil han være at anse efter Straffelovens § 185 og dens § 176, jfr § 173, med en Straf, der findes passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage.

Nr 337/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Jakob Thorholm (David),

der tiltales for falsk Forklaring m v.

Østre Landsrets Dom af 13 December 1932: Tiltalte Jakob Thorholm bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Saa bør han og udrede Sagens Omkostninger, derunder 50 Kr i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Peter Paulsen. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte til Frifindelse dels af det offentlige til Straffens Skærpelse.

Ved det foreliggende maa det anses bevist, at Tiltalte i Klagen til Politidirektøren mod bedre Vidende har angivet Politibetjent Gunlaugsson for at være Deltager i et Komplot af Tiltalte ildesindede Personer, som medvirkede til, at Tiltalte ved Landsrettens Dom af 18 April 1932 blev straffet med simpelt Fængsel i 1 Maaned, i hvilken Anledning Tiltalte anmodede om, at Sagen maatte blive gjort til Genstand for en Undersøgelse. For dette Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffeloven af 15 April 1930 § 164, 1 Stk, med en Straf af Fængsel i 40 Dage.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil derhos de borgerlige Rettigheder være at frakende ham for et Tidsrum af 5 Aar.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Jakob Thorholm bør straffes med Fængsel i 40 Dage hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes ham for et Tidsrum af 5 Aar. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 3 Afdeling, tiltales Jakob Thorholm for falsk Angivelse til Politiet ved i en den 13 August 1932 dateret og til Politidirektøren i København indgivet Klage — imod bedre Vidende — at have angivet Politibetjent Nr 475 Gunlaugsson dels for at være Deltager i et Komplot af Tiltalte fjendtligsindede Personer, som med-

virkede til, at Tiltalte ved Østre Landsrets Dom af 18 April 1932 idømmes en Maaned simpelt Fængsel for Overtrædelse af Motorloven, dels for i et under anførte Motorsag inden Københavns Byrets 3 Afdeling afholdt Retsmøde at have afgivet falsk Forklaring.

Tiltalte er født den 7 Maj 1894 og senest anset ved ovenanførte Østre Landsrets Dom af 18 April 1932 efter Motorlov af 1 Juli 1927 § 21, jfr § 41, med simpelt Fængsel i 1 Maaned.

Tiltalte har vedkendt sig den ovenanførte Klage.

Under den i den Anledning foretagne Undersøgelse har Tiltalte erklæret, at han vilde frafalde sin Klage over, at Politibetjent Gunlaugsson var Deltager i et Komplot mod ham, men han gjorde dette, fordi han ikke kunde bevise sin Paastand.

Derimod har han fastholdt sin Angivelse af, at Politibetjent Gunlaugsson havde afgivet falsk Forklaring for Retten. Politibetjent Gunlaugsson har under Sagen fastholdt Rigtigheden af den ommeldte Forklaring, og Forklaringens Rigtighed er bestyrket ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger om det til Grund for Gunlaugssons Forklaring liggende Forhold.

For Landsretten, hvor fornyet Vidneafhøring har fundet Sted, har Tiltalte overfor de afgivne Vidneforklaringer paany tilbagekaldt sin Klage mod Politibetjent Gunlaugsson for Deltagelse i et Komplot og har med Hensyn til sin Sigtelse for falsk Forklaring givet en Forklaring, der maa anses at vise, at han har ment, at Politibetjent Gunlaugsson har afgivet en efter Tiltaltes Overbevisning urigtig Forklaring, uden at han har villet sigte Gunlaugsson for at have forklaret bevidst urigtigt.

Medens det herefter findes betænkeligt at statuere, at Tiltalte har fremsat sin Angivelse i sidstnævnte Henseende mod bedre Vidende, og han derfor forsaavidt vil være at frifinde, har han intetsomhelst haft til Støtte for sin Angivelse om, at Politibetjent Gunlaugsson var Deltager i et Komplot mod ham og maa anses at have fremsat denne Angivelse mod Gunlaugsson for en Forbrydelse i dennes Stilling som Tjenestemand mod bedre Vidende. Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 225 efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

T i r s d a g d e n 3 1 J a n u a r .

Nr 249/1932. **Overregistrator ved Aktieselskabsregistret**
(Knudtzon efter Ordre)

m o d

Forsikringsaktieselskabet »Nye Danske af 1864« (Bache),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at nægte Registrering af en Lovændring i det indstævnte Aktieselskabs Vedtægt.

Østre Landsrets Dom af 7 Juli 1932: Sagsøgte, Overregistrator ved Aktieselskabsregistret, bør til Registrering antage den af Sagsøgerne, Forsikringsaktieselskabet »Nye Danske af 1864«, paa Selskabets Generalforsamling den 20 Marts 1931 vedtagne Ændring af Selskabets Vedtægt vedrørende Stemmeretsforholdene. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Arne Kemp i Salær 200 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Knudtzon 300 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I § 10 i den hidtidige Vedtægt for det sagsøgende Selskab, Forsikringsaktieselskabet »Nye Danske af 1864«, hedder det om Aktionærernes Stemmeret:

»Enhver Aktionær, der mindst tre Maaneder har været indskrevet som saadan i Selskabets Bøger, har Adgang til Generalforsamlingen og Stemme i Forhold til det Antal Aktier, han ejer, saaledes at

1 til 4 Aktier inkl giver 1 Stemme				
5 - 9	—	—	2	—
10 - 24	—	—	3	—
25 - 50	—	—	4	—
over 50	—	—	5	—

Fraværende kan kun lade sig repræsentere ved stemmeberettigede Aktionærer, dog maa ingen Aktionær afgive mere end 6 Stemmer, den paagældende Fuldmagt skal for at være gyldig være indleveret paa Selskabets Kontor senest 4 Dage forinden Generalforsamlingen. Generalforsamlingen vælger en Dirigent efter Indstilling af Kontrollkomitéen.

Afstemningen sker stedse skriftlig ved Stemmesedlers Afgivelse, undtagen naar Forsamlingen, paa Forslag af Dirigenten, frafalder dette.«

Paa en den 20 Marts 1931 i Selskabet afholdt overordentlig Generalforsamling forelagdes et af Selskabets Kontrollkomité særlig under Hensyn til den ny Aktieselskabslov udarbejdet Forslag til en ny Vedtægt, indeholdende en gennemgribende Revision af den hidtil gældende.

I Forslagets § 7 hed det om Aktionærernes Stemmeret:

»Generalforsamlingen bestaar af Aktionærerne, der har een Stemme for hver Aktie, for hvilken Indtegning i Aktiebogen er sket senest 3 Maaneder før Generalforsamlingen.«

Paa Generalforsamlingen var dels gennem personligt Møde dels ved Fuldmagt repræsenteret 2017 Aktier med 510 Stemmer, medens der til Selskabets 3000 Aktier svarede ialt 793 Stemmer. Generalforsamlingen havde herefter den til Forandringer af Vedtægten fornødne, kvalificerede Beslutningsdygtighed, og ved en om den nye Stemmeretsregel i § 7 foretaget særlig Afstemning vedtoges denne eenstemmigt, ligesom Forslaget som Helhed derefter vedtoges enstemmigt.

Medens Overregistrator ved Aktieselskabsregistret, til hvem der var sket Anmeldelse om de skete Vedtægtsændringer, iøvrigt intet fandt at erindre mod disse, meddelte han i Skrivelse af 11 Maj 1931, at Anmeldelsen ikke havde kunnet antages til Registrering »under Hensyn til at Forskrifterne i Aktieselskabslovens § 57, 3 Stk ikke ses at være iagttaget ved Vedtagelsen af den i Vedtægternes § 7 indeholdte ændrede Stemmeretsregel.«

Da Sagsøgerne finder denne Nægtelse ubeføjet, og da Ministeriet for Handel og Industri, for hvem Spørgsmaalet under 13 Maj 1931 blev indanket, i Skrivelse af 25 Januar 1932 har erklæret, at Ministeriet »ikke har fundet aldeles tilstrækkelig Føje til at ændre den af Overregistrator truffne Afgørelse,« paastaar Sagsøgerne under nærværende overensstemmende med Aktieselskabslovens § 82 anlagte Sag Sagsøgte, Overregistrator ved Aktieselskabsregistret, tilpligtet at antage til Registrering den omhandlede, paa Selskabets overordentlige Generalforsamling den 20 Marts 1931 vedtagne Ændring af Selskabets Vedtægt vedrørende Stemmeretsforholdene.

Sagsøgte, hvem der er meddelt fri Proces, paastaar sig frifundet.

Ifølge de Landsretten forelagte Oplysninger er det sagsøgende Selskabs Aktiekapital 6 Mill Kr fordelt i Aktier paa 2000 Kr, lydende paa Navn. Ingen kan eje flere end 75 Aktier. Paa hver Aktie er indbetalt 30 pCt af dens Paalydende, medens der for de øvrige 70 pCt er afgivet Forskrivninger. Ingen Aktie kan overgaa til ny Ejer uden Kontrolkomitéens Samtykke. Med Hensyn til Fordelingen af Aktierne er nærmere oplyst følgende:

Antal af Aktionærer	Antal Aktier	Antal Stemmer
med 1 til 4 Aktier	246	555
— 5 — 9 — 117	725	246
— 10 — 24 — 73	980	234
— 25 — 50 — 21	633	219
— over 50 — 2	107	84
		10
	<hr/>	<hr/>
	459	3000
	<hr/>	<hr/>
		793

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne særlig anført følgende:

Da det af Hensyn til den ny Aktieselskabslov blev nødvendigt at ændre forskellige Bestemmelser i Vedtægten, benyttede Kontrolkomiteen Lejligheden til at foreslaa den hidtidige, graduerede Stemmeretsregel, der har vist sig besværlig og uhaandterlig, og som — efter hvad der fremgaa om dens Oprindelse — ikke kan antages at have til Formaal at yde Minoritetsbeskyttelse, ombyttet med den mere mo-

derne og med Forholdets Natur bedre stemmende Regel, at hver Aktie giver en Stemme.

Denne Ændring kan efter Sagsøgernes Formening ikke falde ind under Aktieselskabslovens § 57, 3 Stk, idet der i den gamle Vedtægt ikke er Tale om forskellige Aktieklasser, paa samme Maade som naar der i et Aktieselskab foruden de almindelige Aktier findes f Eks Præferenceaktier eller Stamaktier, i hvilke Tilfælde der er en virkelig, i det enkelte Aktiebrev udtrykt Forskel mellem Aktie-Rettighederne, men kun om een Aktieklasser med samme Stemmeret, omend den enkelte Aktie ikke under alle Omstændigheder giver samme Stemmemaag.

Der foreligger dernæst, efter hvad Sagsøgerne hævder, heller ikke ved den vedtagne Ændring et saadant Indgreb i Aktionærernes efter almindelige Retsregler beskyttede Rettigheder (Individualrettigheder), som Generalforsamlingen er udelukket fra at foretage, og som kun kan ske med samtlige Aktionærers Samtykke. Thi ganske vist kan Ændringen medføre, at visse Aktionærer mister en Del af den Indflydelse, de hidtil har kunnet udøve i Selskabet, men hvad de saaledes mister, var ikke retligt sikret dem ved den tidligere Ordning, idet Adgangen til at udøve en større Indflydelse efter denne var afhængig af det rent faktiske, om en eller flere andre Aktionærer var Ejere af saa mange Aktier, at de ikke kunde udøve Stemmeret for dem alle.

Sagsøgte har her overfor gjort gældende, at det stadig ved Siden af Reglerne i den ny Aktieselskabslovs § 57 — hvortil svarede § 33 i Loven af 29 September 1917 — om de Tilfælde, hvor der kræves Enstemmighed (kvalificeret Majoritet), selv om man rammer alle Aktionærerne paa samme Maade, og deres indbyrdes Retsforhold altsaa ikke forrykkes, er en Følge af almindelige Retsregler, at det bestaaende Retsforhold mellem Aktionærerne ikke uden særlig Hjemmel for det modsatte kan forrykkes ved Beslutning af Generalforsamlingen, navnlig ikke ved Ændringer af de bestaaende Regler om Aktionærernes Stemmeret.

Sagsøgte, der efter den tidligere gældende Ret havde maattet kræve Samtykke fra samtlige Aktionærer til den her omhandlede Ændring i Vedtægtens Regler om Stemmeretten, mener derfor ikke at have stillet for strengt et Krav ved at henføre Ændringen under Lovens § 57, 3 Stk og kræve den der foreskrevne Majoritet til dens Vedtagelse.

Først skal bemærkes, at da der i det foreliggende Tilfælde ikke findes at være Spørgsmaal om en Forskydning af det mellem forskellige Aktieklasser bestaaende Forhold, finder Aktieselskabslovens § 57, 3 Stk i hvert Fald ikke direkte Anvendelse. Paa den anden Side maa der imidlertid gives Sagsøgte Medhold i, at § 57 ikke — lige saa lidt som den tidligere Lovs § 33 — kan antages udtømmende at angive de Tilfælde, hvor Generalforsamlingens Vedtagelse kun er gyldig, naar alle Aktionærer — respektive den i § 57 nævnte Majoritet — har stemt derfor. Men der findes dog ikke efter alt foreliggende at være Grund til at anse Forandringen til de af Sagsøgerne ønskede ny Stemmeretsregler — der maa anses for det naturlige Udgangspunkt ved Fastsættelsen af saadanne Regler, og som er enstemmigt og behørigt vedtaget paa Generalforsamlingen, uden at Indsigelse fra nogen Ak-

tionærs Side da eller senere er fremkommet, — for at have saadan Betydning i det indbyrdes Forhold mellem Aktionæerne med Hensyn til deres, af den til enhver Tid værende Fordeling af Aktierne afhængige Indflydelse paa Selskabets Ledelse, at den vil kunne sidestilles med den i § 57, 3 Stk omtalte Forskydning. Herefter og idet den omhandlede Vedtægtsændring heller ikke findes at være uforenelig med den Aktionæerne efter Lovgivningens almindelige Regler tilsikrede Stemmeret — hvorved særlig bemærkes, at der ikke ved Ændringen er Spørgsmaal om at betage nogen Aktionær den ham tilkommende Stemmeret eller give ham et mindre Antal Stemmer end tidligere, men alene om at give andre Regler for den enkelte Akties paa de faktiske Forhold beroende Stemmevægt — findes Sagsøgte ikke at have haft Føje til at nægte Registrering, og Sagsøgnernes Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Den for Sagsøgte beskikkede Sagfører vil der være at tillægge Salær som nedenfor bestemt.

Onsdag den 1 Februar.

Nr 89/1932. Enkefru **Wilhelmine Elfelt** (Bruun)

mod

Fru **Elisabeth Weile**, født Christensen (Henriques),

betræffende Gyldigheden af en af Appellantindens afdøde Mand med Indstævnte indgaaet Interessentskabskontrakt.

Østre Landsrets Dom af 28 Januar 1932: Sagsøgte Frøken Elisabeth Christensen bør for Tiltale af Sagsøgerinden Enkefru Wilhelmine Elfelt i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger til Sagsøgte bør Sagsøgerinden betale 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden Enkefru Wilhelmine Elfelt til Indstævnte Fru Elisabeth Weile, født Christensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 30 August 1929 blev der mellem nu afdøde kgl Hoffotograf L P Elfelt og den i hans Forretning ansatte Fotografmedhjælper, Sagsøgte Frøken Elisabeth Christensen oprettet en saalydende

»Interessentskabskontrakt.

§ 1.

Jeg Elfelt optager herved Frk E Christensen som Deltager i den af mig alene hidtil drevne fotografiske Forretning, Østergade 24.

§ 2.

Jeg Elfelt indskyder i Interessentskabet den nævnte mig tilhørende Forretning med Maskiner, Inventar, Varelager og Arkiv.

Frøken Christensen indskyder ikke nogen Kapital i Interessentskabet, men kun sit personlige Arbejde. Hun er forpligtet til, saalænge Interessentskabet bestaar, at udføre det samme Arbejde, i samme Omfang som har paahvilet hende som Funktionær i Forretningen og skal ofre al sin Arbejdskraft i Forretningens Interesse, saaledes at hun ikke kan eller maa være interesseret i nogensomhelst anden Forretning af nogen Art hverken direkte eller indirekte, ligesom hun stadig, selv om hun er Deltager i Forretningen, skal være undergivet de Bestemmelser og Dispositioner, Elfelt maatte træffe i den daglige Drift. Hendes Stilling i Interessentskabet er derfor i Virkeligheden at opfatte som Commis interessé, og Elfelt kan derfor i enhver Henseende træffe alle Dispositioner med Hensyn til Forretningens Ledelse og Drift ganske uafhængigt, altsaa bestemme Forretningens Beliggenhed, indgaa Lejemaal om Lokaler, antage og afskedige Personale, købe Varer og Inventar, alene forpligte Forretningen overfor Trediemand, som han var Eneindehaver af denne.

§ 3.

Saalænge Elfelt lever, oppebærer han Forretningens hele Udbytte, medens der ydes Frk Christensen et fast maanedligt Udbytte af 350 Kr at udbetale maanedsviis bagud.

Nærværende Kontrakt kan, saalænge Elfelt lever, opsiges fra begge Sider med 3 — tre — Maaneders Varsel til den 1 i en Maaned.

Da de i Interessentskabet indskudte Værdier efter de foranstaaende Bestemmelser alene tilhører Elfelt, ligesom han alene hæfter for Interessentskabets Gæld, vil der ved Frk Christensens eventuelle Fratrædelse

ikke tilkomme hende nogen Andel i Forretningen, men kun eventuelt tilgodehavende Udbytte.

§ 4.

Saafrømt Frk Christensen ved min Elfelts Død i Henhold til nærværende Kontrakt er Deltager i Forretningen skal denne fortsættes af hende i Interessentskab med min Hustru, Fru Ville Elfelt eller med min Søn Torkel Elfelt. Der opgøres da en Status i Forretningen pr Dødsdagen, og under Hensyn til og som yderligere Vederlag for det Arbejde Frk Christensen i Aarenes Løb har ydet i Forretningen, vil hun være at betragte som Parthaver i Forretningen for $\frac{1}{6}$ af disse Værdier, medens Fru Ville Elfelt eller Torkel Elfelt er Ejer af $\frac{4}{6}$ af Kapitalen.

Frk Christensen har til enhver Tid Ret til mod kontant Betaling at faa overdraget yderligere $\frac{3}{10}$ af Forretningens Kapital, dog ikke i Beløb mindre end 1000 Kr. Firmaet anmeldes da som ansvarligt Firma i Forbindelse med mit Navn med min Enke eller eventuelt min Søn og Frk Christensen som ansvarlige og ligeberettigede Deltagere. Den daglige Drift i Forretningen skal da alene forestaaes af Frk Christensen, medens Afgørelse af vigtige Bestemmelser og Dispositioner skal træffes af Deltagerne.

Saafrømt Frk Christensen inden 5 Aar regnet fra min Død i Henhold til de nedenfor om Opsigelse af Interessentskabet truffene Bestemmelser efter lovlig Opsigelse skulde udtræde af Interessentskabet, ligesom hvis overhovedet min Enke eller Søn som Deltager i Interessentskabet paa Grund af væsenlig Misligholdelse fra Frk Christensens Side lovligt kan ophæve dette, fortaber hun det ovenfor nævnte hende ved min Død krediterede Kapitalindskud.

Skulde Frk Christensen indgaa Ægteskab, medens Interessentskabet bestaar, er hun herved enig i, at hendes Andel i Interessentskabet skal være og forblive hendes Særeje, og at der herom oprettes fornøden Ægtepagt med hendes Ægtefælle, hvorved ogsaa skal bestemmes, at hun alene kan raade over dette Særeje. Skulde Frk Christensens eventuelle Ægtefælle drive Forretning, der konkurrerer med Interessentskabet, skal den anden Deltager i dette kunde fordre dette hævet og selv fortsætte Forretningen alene paa Vilkaar som i § 11 bestemt.

Iøvrigt skal for dette ved min Død ikrafttrædende Interessentskabsforhold yderligere gælde følgende Bestemmelser:

§ 5.

Som ovenfor nævnt skal Frk Christensen forestaa den daglige Ledelse af Forretningen, og hun skal af bedste Evne arbejde til Forretningens Fremme og skal herpaa anvende hele sin Arbejdskraft, hvorfor det er hende forment, saalænge Interessentskabet bestaar at etablere eller være aktiv Deltager i nogen anden Forretning af hvad Navn nævnes kan, ligesaa lidt som hun maa være direkte eller indirekte interesseret i nogen anden fotografisk Forretning, være sig Atelier eller Handel med eller Fabrikation af fotografiske Artikler.

Frk Christensen antager og afskediger det underordnede Personale i Forretningen, men skal raadføre sig med den anden Deltager i Interessentskabet om Afskedigelse eller Antagelse af det overordnede Per-

sonale, hvortil navnlig henregnes den i Forretningen arbejdende Fotograf, Bogholderen og Kassereren, ligesom ogsaa Enighed skal opnaas, naar der er Tale om Anskaffelse af Inventar og Materiel til større Beløb, eller i det hele om Dispositioner af væsenligere Betydning for Forretningen.

Den anden Deltager har Ret og Adgang til til enhver Tid enten personligt eller ved en Befuldmægtiget at undersøge Forretningens Bøger og Regnskaber og til uden Gene for Forretningen at følge dens Drift og blive bekendt med de trufne Dispositioner. Enhver af Deltagerne har Ret til at kræve ansat en Revisor til at revidere Bøgerne.

Skulde Frk Christensen paa Grund af Sygdom blive forhindret i at udføre sit Arbejde i Forretningen i en samlet Periode af over 3 Maaneder, kan den anden Deltager ansætte en Vikar for hende, hvis Løn fradrages i hendes Udbytte. Skulde hendes Sygdom strække sig udover en samlet Periode af over 6 Maaneder, kan den anden Deltager uanset den nedenfor vedtagne Uopsigelighed opsige Interessentskabet med kontraktmæssig Varsel og skulde saadan Ophævelse finde Sted inden der er forløbet 5 Aar fra Elfelts Dødsdag at regne, nedskrives Frk Christensens Kapitalkonto til $\frac{1}{10}$ af forannævnte Værdi.

§ 6.

Enhver af Deltagerne i Interessentskabet er berettiget til at erholde udbetalt af Forretningen a conto forventet Aarsudbytte 400 Kr maanedlig, hvilket Beløb debiteres Deltagernes private Konto. Restoverskudet fordeles med $\frac{3}{5}$ til Fru Elfelt (Torkel Elfelt) $\frac{2}{5}$ til Frk Christensen. Saafremt Frk Christensen i Henhold til § 4 og § 7 benytter sig af sin Ret til yderligere Kapitalindskud forhøjes hendes Andel i Restoverskudet i Forhold hertil.

§ 9.

Interessentskabet er uopsigeligt fra dets Begyndelse ved min Elfelts Død i 2 Aar fra Frk Christensens Side, men kan derefter af hende med 6 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1 Januar. Fra den anden Deltagers Side kan Interessentskabet først opsiges til Ophør med 6 Maaneders Varsel til den efter Femaarsdagen for Elfelts Død først indtræffende 1 Januar. Den Generalbalance, der bliver at opgøre ved Ophævelsestiden, skal afgive den Basis, hvorefter Fællesskabet bliver at hæve.

Den opsagte Interessent er berettiget til at overtage hele Forretningen med samtlige Aktiver og Passiver og fortsætte samme uforandret paa samme Sted og med samme Firma mod at udbetale den opsigende Interessent hans Tilgodehavende efter Opgørelsen, saaledes at der udstedes Gældsbevis for Skylden, der skal forrentes med 5 pCt p a fra Ophævelsesdagen til Betaling sker, og at denne Skyld afvikles i 10 halv-aarlige Terminer hver 11 Juni og December Termin med $\frac{1}{10}$ hver Gang i den efter Ophævelsen først indtræffende Juni eller December Termin. Den stipulerede Rente skal ligeledes betales hver aarlig Juni og December Termin.

Saa fremt den opsagte Interessent ikke skulde ønske at fortsætte

Forretningen for egen Regning, kan den opsigende Interessent selv overtage og fortsætte Forretningen paa samme Vilkaar, dog at den op-sagte Deltagers Andel skal udbetales indenfor en Frist af to Aar fra den efter Ophævelsen først indtræffende Juni eller December Termin.

Vil den opsigende Interessent ej heller fortsætte Forretningen, bliver denne at afvikle for fælles Regning og paa bedste Maade.

Den 15 September 1930 blev den fornævnte Kontrakt forsynet med en saalydende Tillægspaategning:

»I § 5 i foranstaaende Kontrakt træffes herved følgende Æn-dringer:

1) Frk Christensen har Ret til alene at afskedige ogsaa det over-ordnede Personale i Forretningen.

2) De i Paragraffens sidste Stykke indeholdte Regler om den anden Deltagers Ret overfor Frk Christensen om Antagelse af Vikar og even-tuel Ophævelse af Kontrakten i Tilfælde af hendes Sygdom bortfalder.«

Den 18 Februar 1931 afgik Hoffotograf Elfelt ved Døden, hvorefter hans og hans Hustrus Fællesbo blev udleveret Enken, Sagsøgerinden under nærværende Sag Wilhelmine Elfelt til Hensiddens i uskiftet Bo med Ægtefællernes eneste Fællesbarn Torkel Elfelt, der er født den 24 Oktober 1899.

Under Paaberaabelse af, at Afdøde har været inkompetent til at indgaa den foran omtalte Interessentskabskontrakt, har Sagsøgerinden under denne ved Stævning af 25 November 1931 anlagte Sag nedlagt Paastand paa, at den nævnte Kontrakt med Tillægspaategning kendes ugyldig, saaledes at Sagsøgte ikke er betragte som Interessent i den fotografiske Forretning og ingen Andel har i Forretningens Overskud.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgerinden gjort gældende, at den omhandlede Interessentskabskontrakt efter sin Affattelse ikke har nogen Betydning for Parterne, saalænge hendes Mand er i Live, men at dens Betydning først træder frem, naar hendes Mand er afgaaet ved Døden. Kontrakten binder ikke paa nogen særlig Maade hendes Mand, men gaar kun ud paa at tillægge Sagsøgte Rettigheder og Fordele paa Arvingernes Bekostning. Formaålet med Kontrakten Oprettelse er alene et Forsøg paa at ordne Forholdene efter hendes Mands Død, og Kontrakten, som er at anse som en Døds gave, maa derfor være ugyldig som stridende mod de om Testamenters Oprettelse og om Testations-kompetencen gældende Regler. Hun har i saa Henseende navnlig hen-vist til, at Sagsøgte intet indskyder i Forretningen, at hendes Mand, saalænge han lever, saavel i Henseende til Raadighed som til Hæftelse og Andel i Udbyttet er at betragte som Eneindehaver, at Kontrakten, saalænge han lever, fra hver Side kan opsiges med 3 Maaneders Varsel, at det først er efter hans Død, at Kontrakten træffer egenlige Interes-sentskabsbestemmelser, at den da uden Indskud fra Sagsøgte Side indrømmer hende Part i Forretningen for en Femtedel og Ret til to Femtedele af Udbyttet, og at Kontrakten efter hendes Mands Død er uopsigelig fra Arvingernes Side i 5 Aar, medens Sagsøgte kan opsiges Kontrakten efter 2 Aars Forløb.

Ifølge en af Sagsøgerinden foretaget Beregning udgør en Femtedel Part i Forretningen pr 1 Februar 1931 2449 Kr, medens den Del af Fællesboet, hvorover hendes afdøde Mand frit kunde raade ved Testamente vilde udgøre 1532 Kr 50 Øre. Efter hendes Formening kommer Dispositionen ogsaa i Strid med Afdødes Testationskompetence derved, dels at der disponeres over et bestemt Fællesboet tilhørende Aktiv, dels at der tillægges Sagsøgte to Femtedele af Forretningens Udbytte.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at Formaålet med Kontraktens Oprettelse var at knytte hende fast til Forretningen og i Afdødes Arvingers Interesse at sikre, at hun efter Elfelts Død fik Ledelsen af Forretningen. Hun bestrider, at Kontrakten tilsigter at omgaa de om Testamenters Oprettelse og om Testationskompetencen gældende Regler, og hævder, at Afdøde i dette Tilfælde ikke har overskredet sin Testationskompetence.

Endvidere har hun navnlig gjort gældende, at det var fuldt naturligt, at Afdøde ønskede at bevare den afgørende Indflydelse paa Forretningens Drift for sin Levetid, at den Part i Forretningen for en Femtedel, der indrømmes hende efter Elfelts Død, er at anse som opsparet Arbejds løn, og at Kontraktens Bestemmelser i det hele ikke gaar ud over de Dispositioner, som en Mand, der er raadig over sin Formue, i levende Live gyldigt kan træffe til sin Forretnings Tarv i egen og sine Arvingers Interesse.

Det er oplyst under Sagen, at Sagsøgtes Gage i Forretningen indtil 1 Oktober 1926 udgjorde 250 Kr maanedlig, hvorefter den steg til 350 Kr maanedlig for den 1 Januar 1929 yderligere at stige til 400 Kr.

Sagsøgerinden har som Part forklaret, at hun intetsomhelst Kendskab havde til den i Sagen omhandlede Interessentskabskontrakt, medens hendes Mand levede.

Sagsøgte har som Part forklaret, at hun siden 1920 har været ansat som Medhjælper i Hoffotograf Elfelts Forretning, hvor hun siden 1924 har haft den daglige Ledelse af den forretningsmæssige Del af Virksomheden. Paa det Tidspunkt, Interessentskabskontrakten blev oprettet, omgikkes hun med Planer om at sige sin Plads op med Giftermaal for Øje.

Overretssagfører E Teilman Jørgensen, der har konciperet Interessentskabskontrakten, har som Vidne forklaret, at Elfelt i Sommeren 1929 anmodede ham om at udarbejde et Udkast til en Interessentskabskontrakt mellem ham og Sagsøgte med det Formaal for Øje at knytte sidstnævnte fastere til Forretningen, idet hun havde omtalt Muligheden af at opsiges sin Stilling. Dette maatte han, som han udtalte, for enhver Pris søge forhindret, han var efter Vidnets Forklaring træt og nervøs, og han var mest optaget af at dyrke sine mange Interesser udenfor Atelieret. Elfelt udtalte derhos, at han ansaa Kontrakten som værende fordelagtig for sig. Det var efter Vidnets Raad, at Bestemmelsen om Adgang til at opsiges Kontrakten med 3 Maaneders Varsel i Elfelts levende Live blev indsat, og det skete for at stille Elfelt frit for alle Tilfældes Skyld, men ingen af Parterne tænkte sig, at Bestemmelsen nogensinde skulde blive effektiv. Elfelt fortalte Vidnet, at hans Hustru havde Kendskab til Kontrakten uden dog at kende Enkelthederne i den.

Bankbestyrer Axel Mahler, der overværede Forhandlingerne om Interessentskabskontraktens Oprettelse paa forrige Vidnes Kontor, har som Vidne ligeledes forklaret, at Grunden til Kontraktens Indgaaelse var Elfelts Ønske om at knytte Sagsøgte fast til Forretningen. Vidnet sagde til Elfelt saadan noget lignende som: »Nu taler Du vel med Din Kone om det«, hvilket Elfelt bekræftede at ville gøre; derimod ved Vidnet ikke, om dette ogsaa skete.

Efter det saaledes foreliggende og det under Sagen iøvrigt oplyste findes der, selv om den heromhandlede Kontrakts Bestemmelser i alt væsenligt først faar Betydning ved Sagsøgerindens Mands Død, ikke tilstrækkelige Holdepunkter for at antage, at Kontrakten, der fremtræder som en gensidig bebyrdende Retshandel, tilsigter paa en mod Testationsreglerne stridende Maade at ordne Arveforholdene efter hans Død. Nærværende Kontrakt adskiller sig ikke paa afgørende Maade fra de Kontrakter med lignende Indhold, der som værende af formueretlig Betydning for Oprettet selv maa respekteres af hans Arvinger.

Som Følge heraf og med Bemærkning, at der herefter ikke findes Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt der foreligger en Overskridelse af Afdødes Testationskompetence, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde tilsvare Sagsøgte med 200 Kr.

Torsdag den 2 Februar.

Nr 317/1932.

Rigsadvokaten

mod

Niels Christian Jespersen og Johanne Marie Jespersen, født Falk (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 252 og 146.

Vestre Landsrets Dom af 16 Januar 1932: De Tiltalte Niels Christian Jespersen og Johanne Marie Jespersen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, førstnævnte i 120 Dage og sidstnævnte i 60 Dage. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Sørensen, 120 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af de Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at de Tiltalte er fundet overbevist om at have begaaet de Forhold, for hvilke de tiltales. De Tiltalte vil herefter være at anse: Niels Christian Jespersen efter Straffelov af 15 April 1930 § 285,

jfr § 279 og § 21, samt efter dens § 158, og Johanne Marie Jespersen, født Falk efter samme Lovs § 158 med Straffe, der findes at burde bestemmes for førstnævnte til Fængsel i 4 Maaneder og for sidstnævnte i Medfør af Lovens § 3 til Fængsel i 60 Dage.

De borgerlige Rettigheder vil derhos være at frakende hver af de Tiltalte i 5 Aar.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Niels Christian Jespersen og Johanne Marie Jespersen, født Falk, bør straffes med Fængsel, førstnævnte i 4 Maaneder og sidstnævnte i 60 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes hver af de Tiltalte i 5 Aar. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler de Tiltalte, een for begge og begge for een, 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisses er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Niels Christian Jespersen og hans Hustru Johanne Marie Jespersen, født Falk, ved 3 jydskes Statsadvokatars Anklageskrift af 6 September 1932 sat under Tiltalte til at lide Straf:

A. Tiltalte Nr 1 Jespersen.

I.

efter Straffelovens § 252 eller dens Analogi for Bedrageri i Anledning af, at Tiltalte, der for et af ham den 18 Juli 1929 til Trælasthanler Simon Nielsen, Kolding, indbetalt Afdrag paa 700 Kr ved en Fejltagelse havde faaet udleveret to Kvitteringer hver paa 700 Kr og daterede henholdsvis 18 Juli og 18 August 1929, senere i svigagtig Hensigt og mod bedre Vidende har gjort gældende, at de to Kvitteringer vedrørte to forskellige Indbetalinger, ligesom han har anlagt civilt Sagsmaal mod Simon Nielsen, først ved Civilretten i Kolding og senere ved Anke til Vestre Landsret, til Kvittering og Udslettelse af et paa nævnte Kreditors Foranledning paa Tiltaltes Ejendom Matr Nr 1 b og 1 c af Sønderlandet, Sdr Felding Sogn, tinglæst Udlæg for 726 Kr 85 Øre samt til Betaling af 149 Kr 52 Øre, som Tiltalte har paastaaet at have betalt for meget til Simon Nielsen,

II.

efter Straffelovens § 146, jfr Retsplejelovens § 305, for falsk Partsforklaring for Retten ved den 29 Januar 1931 inden Kolding Civilret under Afhøring i den af ham — som foran nævnt — mod Simon Nielsen anlagte Sag i Strid med Sandheden at have forklaret, at han den 18 Juli 1929 paa Simon Nielsens Kontor i Kolding til denne personlig betalte 700 Kr, men glemte at faa Kvitteringen med, at Kvitteringen senere efter telefonisk Anmodning fra Medtiltalte Fru Jespersen blev

sendt ham, samt at han den 18 August 1929 Kl ca 8 Aften har indbetalt 700 Kr til Simon Nielsens Datter Esther paa Nielsens private Bepæl og da af hende faaet udstedt den fornævnte Kvittering paa 700 Kr, dateret 18 August 1929.

B. Tiltalte Nr 2, Fru Jespersen:

efter Straffelovens § 146 for falsk Vidneforklaring for Retten ved den 29 Januar 1931 inden Kolding Civilret under den mellem hendes Mand og oftnævnte Simon Nielsen verserende Sag som Vidne i Strid med Sandheden at have forklaret, at hun den 19 Juli 1929 ringede til Simon Nielsens Kontor, hvor hun, saavidt hun kunde høre, fik Bogholder Pedersen i Tale, at hun fortalte ham, at hendes Mand Dagen før havde været inde hos Nielsen og betalt 700 Kr, men ikke faaet Kvittering for Beløbet, at Pedersen svarede, at det skulde hun ikke være ked af, Kvitteringen laa paa Kontoret og var skrevet, og han lovede, at den nok skulde blive sendt ud til hendes Mand, at det dog varede flere Dage inden den kom, samt at Tiltalte selv modtog Kvitteringen og lagde den hen i en Skuffe.

Tiltalte Niels Christian Jespersen er født den 4 Marts 1888, og Tiltalte Johanne Marie Jespersen, født Falk, er født den 3 Maj 1889. Ingen af de Tiltalte ses tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Tiltalte Niels Chr Jespersen i Marts Maaned 1929 traadte i Forretningsforbindelse med Anmelderen, Tømmerhandler S Nielsen, af hvem han i Løbet af Aaret 1929 købte Varer for ca 4000 Kr. Tiltalte modtog Fakturaer pr 1 Oktober 1929, pr 9 December 1929 og pr 1 August 1930 fra Nielsen, indeholdende Oplysning om de Tiltalte debiterede Vareposter og de af ham foretagne Indbetalinger. Da Tiltalte ikke betalte Restgælden ifølge den sidste Faktura, overgav Nielsen Beløbet til Inkasso, og der blev udtaget Stævning mod Tiltalte. Inden Sagen faldt i Rette, indfandt Tiltalte sig imidlertid hos Nielsens Sagfører i Kolding, hvor han underskrev et frivilligt Forlig, ved hvilket han forpligtede sig til at betale Restgælden ifølge sidste Faktura, 550 Kr 48 Øre, tilligemed Renter og Omkostninger, men da han ikke overholdt Forliget, blev der den 10 Oktober 1930 foretaget Udlæg hos ham for det fornævnte Beløb tillige med paa-løbne Omkostninger m v, ialt 726 Kr 85 Øre, hvilket Udlæg den 18 s M blev tinglyst paa hans faste Ejendom Matr Nr 1 b og 1 c af Sønderlandet, Sdr Felding Sogn. Efter at Udlæget var foretaget, gjorde Tiltalte gældende, at han havde betalt Nielsen 700 Kr mere end de fornævnte Fakturaer udviste, idet han foruden en Indbetaling af 700 Kr, der var sket den 18 Juli 1929, og som rettelig var krediteret ham i Opgørelserne, tilige havde betalt 700 Kr den 18 August s A, hvilket Beløb ikke var krediteret ham, saaledes at han i Virkeligheden havde betalt Nielsen 149 Kr 52 Øre mere, end han skyldte ham. Til Støtte for denne Paastand paaberaabte Tiltalte sig to Kvitteringer daterede den 18 Juli 1929 og den 18 August s A og lydende paa 700 Kr hver, hvilke Kvitteringer var underskrevne henholdsvis af S Nielsen og af hans Datter Esther Nielsen. Da S Nielsen hævdede, at der kun var sket een Indbetaling, nemlig den 18 Juli 1929, og at der ved en Fejltagelse var udstedt Kvitteringer herfor saavel af ham som af hans Datter, anlagde

Tiltalte Jespersen ved Retten for Kolding Købstad m v Sag mod Nielsen, overfor hvem han nedlagde Paastand om Tilbagebetaling af 149 Kr 52 Øre og om Udslettelse af det fornævnte paa hans Ejendom tinglyste Udlæg. Under Sagen afgav Tiltalte Jespersen og hans Hustru, Medtiltalte Johanne Marie Jespersen, de i Anklageskriftet under II refererede Forklaringer, henholdsvis som Part og som Vidne, men desuagtet blev det ved Kolding Købstads Rets Dom af 17 April 1931 statueret, at der kun var foretaget een Indbetaling af 700 Kr til Nielsen, nemlig den 18 Juli 1929, og at de tvende fornævnte Kvitteringer begge angik denne Indbetaling, og herefter blev Nielsen frifundet for Tiltalte Jespersens Søgemaal. Jespersen paaankede ved Stævning af 12 Maj 1931 Sagen til Vestre Landsret, ved hvis Dom af 29 April 1932 Underrettsdommen blev stadfæstet i Henhold til de i den anførte Grunde.

Medens Sagen verserede for Landsretten, indgav Nielsen ved Skrivelse af 5 November 1931 Anmeldelse til Anklagemyndigheden om, at Tiltalte Jespersen ved sit ovennævnte Forhold havde gjort sig skyldig i Bedrageri overfor ham.

Under den i denne Anledning indledede offentlige Undersøgelse har Tiltalte Jespersen forklaret, at han den 18 Juli 1929 kørte til Kolding i sit Automobil sammen med Medtiltalte for at betale 700 Kr til Nielsen. Betalingen skete paa Nielsens Kontor, hvor han selv alene gik ind, medens hans Hustru blev siddende i Automobilet, der holdt udenfor. Paa Kontoret var Nielsen, hans Bogholder Petersen og to Jespersen ubekendte Mandpersoner til Stede. Paa Vejen hjem kom Tiltalte Jespersen i Tanke om, at han vist havde glemmt at faa Kvittering for Indbetalingen, og han bad derfor Medtiltalte se efter i hans Tegnebog. Da der ikke laa nogen Kvittering i den, ringede hans Hustru samme Aften til Nielsens Kontor, men fik ikke Forbindelse. Den næste Dag ringede Medtiltalte igen, og det blev da meddelt hende, at Kvitteringen, der laa færdig, straks skulde blive sendt, hvilket dog først skete et Par Dage senere. Med Hensyn til Kvitteringen af 18 August har Tiltalte Jespersen forklaret, at han den 18 August 1929, der var en Søndag, kørte til Kolding som Chauffør for nogle unge Mennesker, som skulde i Biografen, og at han under Opholdet i Kolding Kl ca 8 Aften gik op i Nielsens Privatlejlighed for at betale Nielsen 700 Kr. Han traf ikke Nielsen, men hans voksne Datter Esther, der var alene hjemme sammen med en lille Søster, og da han kendte hende fra Kontoret, nærrede han ingen Betænkelighed ved at udbetale hende de 700 Kr mod hendes Kvittering.

Han holdt sig den paagældende Aften et Kvarters Tid i Nielsens Lejlighed. De fornævnte Fakturaer har Jespersen indrømmet at have modtaget, men han mener ikke at have gjort sig bekendt med deres Indhold, da det var det sædvanlige, at hans Hustru tog mod Posten og gemte Brevene, ogsaa naar de var af forretningsmæssig Karakter. Det er dog meget muligt, at hans Hustru ved forskellige Lejligheder har sagt, at der var en Opgørelse fra Nielsen, men i saa Fald har han ikke tænkt derover. Da han den 29 August 1930 indgik det fornævnte Forlig om Betaling af Restgælden til Nielsen, forekom det ham vel, at han maatte have betalt Nielsen flere Penge, end Opgørelsen udviste, men

han turde ikke fremsætte nogen Paastand i saa Henseende, da han ikke kunde bevise den, og Kvitteringerne fandt han først, efter at Udlæg havde fundet Sted.

Jespersens Hustru, Medtaltte Johanne Marie Jespersen, har forklaret i Overensstemmelse med den foran refererede, af hendes Mand afgivne Forklaring, idet hun har udtalt at hun, efter at hendes Mand den 18 Juli 1929 havde indbetalt 700 Kr til Nielsen, den følgende Dag talte i Telefon — formentlig med Bogholder Petersen — om at faa tilsendt Kvittering. Endvidere gaar hendes Forklaring ud paa, at hendes Mand efter Aftale med hende besluttede at betale 700 Kr til Nielsen den 18 August, da han var blevet krævet af Nielsen umiddelbart før denne Dato, og at hendes Mand ved Tilbagekomsten fra Kolding meddelte hende, at han havde betalt til Esther Nielsen, som han havde truffet sammen med en lille Søster.

Esther Nielsen, gift Dalgas, har under den civile Sag som Vidne forklaret, at hun Torsdag Aften den 18 Juli 1929 var alene hjemme med sin femaarige Søster, og at Jespersen da indfandt sig i hendes Hjem for at betale hendes Fader 700 Kr. Hun er sikker paa Datoen, fordi hun Dagen før dette fandt Sted, havde været paa en Udflugt sammen med sine Forældre til Wedelsborg — hvorved bemærkes, at det er konstateret, at denne Udflugt fandt Sted den 17 Juli — og fordi hun Dagen efter Udflugten vaskede, idet hun husker, at hun endnu ikke var klædt om, men iført Bomulds kittel, da Jespersen kom, og at hun da var beskæftiget med at skrive et Brev til sin daværende Kæreste, hvori hun omtalte Turen til Wedelsborg. Hun har vedkendt sig den under Sagen fremlagte, af hende underskrevne Kvittering, som hun gav Tiltalte Jespersen, efter at hun havde modtaget Pengene af ham, og naar hun har dateret den den 18 August i Stedet for den 18 Juli, maa det skyldes en Fejltagelse. Tiltalte Jespersen opholdt sig, da han betalte, ca en halv Time i hendes Forældres Hjem, idet han fortalte, at han skulde vente paa et Selskab, der var i Teater eller Biograf, af hvilken Grund han gav sig god Tid. Søndag den 18 August var hun sammen med sin Kæreste og flere af sine Søkende til Købestævne i Fredericia. Hun kan fastslaa Datoen, fordi det var den Dag, Stævnet sluttede. Hun, hedes Kæreste og hendes Søkende kom hjem til Kolding Kl ca 8½ om Aftenen, og derefter var hele Familien samlet i Hjemmet.

Tømmerhandler S Nielsens Forklaring gaar ud paa, at han den 18 Juli 1929 var i Teatret, og at hans Datter Esther Nielsen var alene hjemme sammen med en femaarig Søster. Den følgende Dag gav hans Datter ham de til hende af Tiltalte Jespersen indbetalte 700 Kr, som Nielsen senere paa Kontoret overgav til sin Bogholder, der indførte Beløbet i Kassebogen. Senere — Vidnet mener allerede den 19 Juli — indfandt Tiltalte Jespersen sig paa Kontoret hos Vidnet og fik paa Forlangende en Kvittering af Vidnet, der ikke vidste, at hans Datter allerede havde kvitteret for Beløbet. Vidnet er sikker paa, at hele Familien var hjemme Søndag Aften den 18 August. Han kan af sin Kassebog se, at han den 17 August har givet fire af sine Børn 10 Kr til at rejse til Købestævnet i Fredericia. Hans Børn, hvorimellem Esther tilligemed hendes Forlovede, Købmand Dalgas, med hvem hun — som nævnt — nu

er gift, kom hjem mellem Kl 8 og Kl 8½, og Esther har saaledes ikke været alene hjemme den 18 August.

Købmand Dalgas har som Vidne under den civile Sag forklaret, at han den sidste Dag, Købestævnet i Fredericia holdt aabent, altsaa Søndag den 18 August, var sammen med sin daværende Forlovede, Esther Nielsen, paa Købestævnet, og at de herfra rejste til Kolding til hans Svigerforældres Hjem, hvor de ankom Kl 8 Aften. Vidnet var hele Dagen sammen med sin Kæreste, og han bemærkede ikke, at hun i den Tid modtog nogen Indbetaling, og han mener ikke, at hun kunde have gjort det, uden at det var kommet til hans Kundskab.

Frøken Ellen Mathiesen har afgivet Vidneforklaring om, at hun en Aften — maaske i Aaret 1929 — var til Selskab hos Jespersens, og at Tiltalte Jespersen ved denne Lejlighed fortalte, at han havde været i Kolding og betalt 700 Kr, som Nielsens Datter havde modtaget. Da Vidnet havde tjent sammen med en af Nielsens Døtre, spurgte hun, hvem af Døtrene det var. Denne Samtale gav Anledning til, at Medtiltalte sagde til sin Mand: »Den Kvittering vil Du da ikke nøjes med Far« eller noget lignende, og hertil svarede Tiltalte Jespersen, at han kom jo tit til Kolding, og saa kunde han gaa op og faa en anden.

Endelig har Fru Kristine Marie Petersen forklaret, at hun en Eftermiddag, formentlig i Sommeren 1929, hørte Jespersens Hustru fremkomme med en Bemærkning om, at hun og hendes Mand skulde til Kolding for at ordne noget med en Kvittering, der var udstedt til hendes Mand, men som ikke var fyldestgørende.

Efter det foreliggende maa Tiltalte Jespersens Forklaring om, at han, fordi han ikke havde Oversigt over sit Mellemværende med Nielsen, indgik det oftnævnte Forlig med Nielsen, skønt han vil have betalt Nielsen mere, end han skyldte ham, anses for ganske usandsynlig. Da hertil kommer, at det efter de om Tiltalte Jespersens økonomiske Forhold tilvejebragte Oplysninger ligeledes er usandsynligt, at han har været i Stand til at præstere en Betaling af 700 Kr den 18 August, findes det ved Sagens Oplysninger, derunder særlig de ovenfor refererede Vidneforklaringer, tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte Jespersen kun har foretaget een Indbetaling af 700 Kr, at den er sket til Esther Nielsen, at hun har givet ham en Kvittering, der fejlagtig var dateret den 18 August, og at han senere fra hendes Fader har faaet en den 18 Juli dateret Kvittering for det samme Beløb. Herefter maa det tillige anses bevist, at begge de Tiltaltes i Anklageskriftet nævnte detaljerede Forklaringer henholdsvis som Part og som Vidne er afgivet i Bevidsthed om, at de var stridende mod Sandheden, og det af de Tiltalte udviste Forhold vil herefter være at tilregne dem efter de i Anklageskriftet nævnte Straffebestemmelser. Den forskyldte Straf findes for Tiltalte Niels Christian Jespersen at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage og for Medtiltalte Johanne Marie Jespersen til samme Art Fængsel i 60 Dage. De Tiltalte vil derhos in solidum have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Fredag den 3 Februar.

Nr 154/1932. Boelsmand **Peter Petersen** (Henriques)
mod
Enkefru **Hansine Petersen** (Kondrup efter Ordre),
betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Vestre Landsrets Dom af 24 Maj 1932: Sagsøgte, Boelsmand Peter Petersen, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Hansine Petersen, betale 15 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 16 Juli 1931, indtil Betaling sker. Til det offentlige betaler Sagsøgte i Forhold til en Sagsgenstand af 15 000 Kr Godtgørelse for de Retsafgifter, der skulde erlægges, og det stemplede Papir, der skulde forbruges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgerinden, og til den for hende under Sagens Forberedelse beskikkede Sagfører, Overretssagfører Secher, i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 51 Kr 50 Øre og til den for hende beskikkede Sagfører ved Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, i Salær 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Ved under de foreliggende Omstændigheder at overlade til sin i Dommen nævnte Tjenestedreng at holde Tømmerne findes Appellanten ikke at have udvist en Uagtsomhed, der kan paadrage ham Erstatningspligt, og hans Frifindelsespaastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten Boelsmand Peter Petersen bør for Tiltale af Indstævnte Enkefru Hansine Petersen i denne Sag fri at være.

De ved Landsrettens Dom fastsatte Salærer og den der bestemte Udlægsgodtgørelse saavel som Salær for Højesteret til Højesterets-sagfører Kondrup 200 Kroner udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Lørdag den 21 December 1929 ca Kl 4½ om Eftermiddagen holdt en Sagsøgte, Boelsmand Peter Petersen af Aistrup Mark, tilhørende Rejsefjedervogn, forspændt med to Heste ud for Ejendommen, Ryesgade 6 i Aarhus, i Gadens højre Side med Hestene i Retning mod Hovedbane-gaarden. Sagsøgte var gaet ind i en i Ejendommen værende Grøntforretning, og paa Vognen befandt sig hans 14aarige Tjenestedreng

Cilius Sørensen, der efter Ordre fra Sagsøgte holdt Tømmerne,, medens Skaglerne ikke var fraspændt. Paa samme Tid kom Forvalter Chr Petersen af Aarhus cyklende ad Ryesgade mod Banegaarden og endvidere kom der en Sporvogn kørende i samme Retning bagved Forvalter Petersen. Idet denne vilde svinge venstre om Køretøjet, blev der fra Sporvognen givet Signal med Klokker; antagelig paa Grund heraf blev Hestene sky og satte sig i Bevægelse, og da Cilius Sørensen ikke kunde holde dem, løb de løbsk ned mod Banegaarden. Ca 35 m længere ned mod Banegaarden holdt et Automobil i højre Side af Gaden, og da Forvalter Petersen omtrent var naaet til dette, svingede han — antagelig i den Hensigt at undgaa at blive paakørt af Hestekøretøjet — til venstre ind paa Sporvognsskinnerne, og uagtet Sporvognen blev bremsed, naaede han ikke over Sporene, men Sporvognen fik fat i Cyklens Baghjul, hvorved Cyklen væltede, og Petersen faldt af til venstre og blev slæbt et lille Stykke af Sporvognen. Ved Faldet kom Petersen til Skade, idet han bl a fik Contusionssaar i Baghovedet, og blev indlagt paa Aarhus Kommunehospitals kirurgiske Afdeling, men da han var stærkt urolig, og der var Tegn paa Hjernerytelse, overførtes han til Hospitalets neurologiske Afdeling. Da hans Tilstand manifesterede sig som en udpræget traumatisk Psykose, blev han den 19 Februar 1930 indlagt paa Sindssygehospitalet ved Aarhus, hvorfra han udskrives den 26 Marts s A og kom under Lægebehandling i sit Hjem. Den 20 Maj s A genoptog han sit Arbejde paa C Langballe & Søns Kalkværk og Mørtelfabrik i Aarhus, men maatte ophøre dermed den 7 Juni s A, og den 24 Oktober s A afgik han ved Døden. I en Erklæring af 5 Marts 1932 har Retslægeraadet udtalt, at Døden efter alt det foreliggende maa antages at være en Følge af det Ulykkestilfælde, som overgik Afdøde den 21 December 1929. Idet Sagsøgerinden, Enkefru Hansine Petersen af Aarhus, der var gift med Forvalter Petersen, har anbragt, at Sagsøgte ved uagtsomt Forhold har foraarsaget hendes Mands Død, har hun under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale hende i Erstatning dels for det Tab hun har lidt ved Mandens Sygdom og Udgifter til Begravelse dels for Tabet af Forsørger et Beløb af ialt 25 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 16 Juli 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale, subsidiært har han paastaet Erstatningen nedsat.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at der ikke kan paalægges ham noget Ansvar i Anledning af Ulykken, da denne ikke har direkte Forbindelse med Løbskkørslen, men skyldes, at Petersen svingede ind umiddelbart foran Sporvognen, uagtet han ved Signal, der var blevet afgivet fra denne, maatte være paa det rene med, at den var lige bagved ham, hvorfor Petersen burde være svinget til højre ind paa Fortovet, hvilken Manøvre da ogsaa blev foretaget af en Cyklist, der kom cyklende lige bagefter Petersen. Sagsøgte har yderligere anført, at der iøvrigt ikke foreligger noget uforsvarligt Forhold fra hans Side. De paagældende Heste, som han havde haft i ca 1½ Aar, havde aldrig før været sky eller løbske, og han havde ofte med dem holdt udenfor Grøntforretningen. Cilius Sørensen havde tjent hos ham fra den første November 1929 og havde haft adskilligt med de

to Heste at gøre navnlig ogsaa kørt dem, men havde ikke tidligere passet Hestene paa det heromhandlede Sted, og Sagsøgte havde, da han gik ind i Butiken, vist Cilius, hvorledes han skulde holde Tømmerne, og sagt til ham, at han skulde holde godt fast. Ogsaa Vognen og Sele-tøjet var, efter hvad Sagsøgte videre har anført, fuldt forsvarligt, og Løbskørslen maa derfor efter Sagsøgtes Formening anses for hændelig. I hvert Fald har der, efter hvad Sagsøgte endelig har anbragt, ikke foreligget noget saadant Forhold fra hans Side, at han har paadraget sig Ansvar efter Straffeloven, hvorfor Erstatning for Tab af Forsørger ikke vil kunne paalægges ham.

Hvad nu Forvalter Petersens Forhold angaar, vil det ikke kunne statures, at det er hans Kørsel, der har foraarsaget Ulykken, idet det ikke vil kunne bebrejdes ham, at han i den foreliggende Situation, hvor hans Kørsel fremad hindredes af det holdende Automobil, søgte at undgaa at blive paakørt af de løbske Heste ved at søge over i venstre Side af Gaden.

Det findes derhos at maatte lægges Sagsøgte til Last, at han paa den efter det foreliggende stærkt befærdede Gade uden at træffe andre Sikkerhedsforanstaltninger overlod Køretøjet til Cilius Sørensen, om hvem det er oplyst, at han var lille og spinkel i Forhold til sin Alder og saaledes ude af Stand til i givet Fald at have det fornødne Herredømme over Hestene. Sagsøgte burde derfor ikke have regnet med, at Cilius vilde være i Stand til at klare de Situationer, der kunde indtræde bl a som Følge af, at Larmen og Uroen fra Færdslen kunde paavirke Hestene, der ikke til daglig anvendtes i Byen. Sagsøgte skønnes derfor at have udvist en Mangel paa Agtpaagivenhed, som, idet Forvalter Petersens Død som anført skyldes Ulykestilfældet, maa tilregnes Sagsøgte som en Overtrædelse af Straffelovens § 198, og han maa herefter være pligtig at betale Sagsøgerinden Erstatning dels for det Tab, hun har lidt ved Mandens Sygdom, dels for Tab af Forsørger samt for Begravelsesudgifter.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse er det oplyst, at Forvalter Petersen, der da han døde var 67 Aar, i Aarene 1927, 1928 og 1929 havde haft en Indtægt af henholdsvis 8771 Kr, 7059 Kr og 5600 Kr, og at han efterlod en Formue paa ca 30 000 Kr, hvoraf ca 3000 Kr medgik til Udgifter i Anledning af hans Sygdom og Død. Det er endvidere oplyst, at der for Forvalter Petersen var tegnet Forsikring i Schweizisk Ulykkesforsikrings-Selskab i Winterthur, og at der af dette Selskab i Henhold til Ulykkesforsikringsloven er udredet til Sagsøgerinden 8992 Kr 04 Øre derunder et Beløb til Begraveshjælp. Idet nu den Sagsøgerinden tilkommende Erstatning efter alt foreliggende findes at kunne bestemmes til ialt 15 000 Kr, vil Sagsøgte være at tilpligte at betale dette Beløb tilligemed Renter heraf som paastaet. Af Beløbet vil der dog i Medfør af Ulykkesforsikringslovens § 4, 2 Stk næstsidste Punktum være at godtgøre ovennævnte Forsikringsselskab det fornævnte af Selskabet udredede Beløb.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde udrede efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført.

Mandag den 6 Februar.

Nr 9/1933.

Rigsadvokaten

mod

Hans Peter Kristensen og Albert Johan Marentius Kristensen
(Graae),

der tiltales for Overtrædelse af Motorloven og Straffelovens § 198.

Vestre Landsrets Dom af 21 December 1932: Tiltalte Albert Johan Marentius Kristensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte Hans Peter Kristensen bør til Statskassen bøde 500 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensesættes i simpelt Fængsel i 30 Dage. Saa udreder sidstnævnte Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører Mikkelsen 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte Hans Peter Kristensen som af det offentlige for begge Tiltalte.

Efter de foreliggende Bremseprøver og den af den Motorsagkyndige afgive Forklaring maa det antages, at Vognens Bremseser ikke har været i forskriftsmæssig Stand, og de Tiltalte vil for saa vidt være at anse efter Motorlovens § 41 for Hans Peter Kristensens Vedkommende sammenholdt med § 6, 2 Stk jfr § 25 og for Tiltalte Albert Johan Marentius Kristensens Vedkommende sammenholdt med § 19. Iøvrigt tiltrædes Dommens Afgørelse med Hensyn til Overtrædelserne af Motorloven i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Afdødes egen Kørsel har været saa uforsvarlig, at det henstaar som usikkert, om de af Hans Peter Kristensen begaaede Overtrædelser af Motorloven har haft Betydning som medvirkende Aarsag ved Ulykkens Indtræden. Denne Tiltalte vil derfor være at frifinde for Tiltalen for uagtsomt Manddrab.

De af de Tiltalte herefter forskyldte Straffe findes at burde bestemmes til Bøder for Hans Peter Kristensen af 200 Kroner og for Albert Kristensen af 25 Kroner til de nedenfor anførte Kasser. Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til Hæfte i henholdsvis 15 og 2 Dage.

Sagens Omkostninger vil være at udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

For saa vidt angaar Tiltalen for uagtsomt Manddrab bør Tiltalte Hans Peter Kristensen for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at

være. Hans Peter Kristensen og Tiltalte Albert Johan Marentius Kristensen bør bøde Hans Kristensen 200 Kroner og Albert Kristensen 25 Kroner med Halvdelen til Statskassen og Halvdelen til Grenaa Købstads Kæmnerkasse, subsidiært straffes med Hæfte i henholdsvis 15 og 2 Dage. Af Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder Salær til Landsretssagfører Mikkelsen 60 Kroner betaler Albert Kristensen $\frac{1}{4}$ og Hans Kristensen $\frac{3}{4}$. Der tillægges Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 80 Kroner, der udredes med $\frac{1}{4}$ af Albert Kristensen og $\frac{3}{4}$ af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 1 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 14 November 1932 er Hans Peter Kristensen, der er født den 10 Maj 1894, og Albert Johan Marentius Kristensen, der er født den 3 August 1896, og af hvilke ingen ses forhen tiltalt eller straffet, sat under Tiltale til at lide Straf:

A. Titalte Hans Peter Kristensen:

I. efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927, som ændret ved Lov Nr 130 af 14 April 1932, dens § 41, for Overtrædelse af dens:

a) § 6, Stk 2, jfr § 25, ved den 10 Juli 1932 Kl ca 3 Eftermiddag at have ført den Vognmand Albert Kristensen, Grenaa, tilhørende Motorvogn V 8564, ad Grenaa—Aarhus Landevej fra Grenaa mod Vest, uanset at saavel Motorvognens Haandbremse som dens Fodbremse ikke var i en saadan Stand, at der med hvert af disse Apparater for sig kunde foretages en tilstrækkelig virksom og hurtig Opbremsning af Vognen,

b) § 27, Stk 3, ved under sin ovenfor under Ia nævnte Kørsel med Motorvogn V 8564 paa Strækningen umiddelbart før 53 km-Stenen at have undladt at nedsætte Kørsels-Hastigheden saa meget, som behørigt Hensyn til Færdselsforholdene gjorde det paakrævet;

c) § 30, Stk 3, ved under sin ovenfor under Ia nævnte Kørsel med Motorvogn V 8564 at have undladt at benytte Signalapparatet til Advarsel for forskellige Personer, derunder Køkkenpige Dagny Elisabeth Jørgensen, Grenaa Sygehus, som kom cyklende Motorkøretøjet imøde ved Erslev Bakke;

d) § 29, Stk 1, ved under sin ovenfor under Ia nævnte Kørsel med Motorvogn V 8564 at have undladt at udvise fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed overfor andre Vejfarende, hvilket havde til Følge, at Motorvognen stødte sammen med den ovenfor under Ic nævnte cyklende Køkkenpige Dagny Elisabeth Jørgensen;

II. efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab ved under de ovenfor under Ia—d nævnte Omstændigheder ved Uagtsomhed at være blevet Aarsag til, at nævnte Køkkenpige Dagny Elisabeth Jørgensen af-

gik ved Døden umiddelbart efter det under I d nævnte Sammenstød som Følge af de hende ved dette tilføjede Legemsbeskadigelser.

B. Tiltalte Albert Johan Marentius Kristensen efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927, som ændret ved Lov Nr 130 af 14 April 1932, dens § 41, for Overtrædelse af dens § 19, ved som Ejer af Motorvogn V 8564 ikke at have paaset, at denne Vogns Haandbremse og Fodbremse virkede sikkert og kraftigt.

Tiltalte Hans Peter Kristensen har under Sagen forklaret, at han ved den paagældende Lejlighed som Fører af det nævnte Automobil kørte fra Grenaa mod Vest ad Aarhus Landevej. Da han havde passeret Grenaa Lystanlæg og var paa Vej op ad en Bakke, kom der imod ham flere Cyklister, og blandt disse var fornævnte Køkkenpige Dagny Elisabeth Jørgensen, der kørte i sin venstre Side helt ude i Kanten af Vejen. Tiltalte havde lagt Mærke til hende, og han mener ogsaa, at hun havde bemærket ham, hvorfor han ikke gav noget Signal, i hvert Tilfælde tror han ikke, at han gav et saadant. Det blæste stærkt, og Cyklisten havde Medvind og kom i stærk Fart ned ad Bakken. Tiltalte fik det Indtryk, at Cyklisten vilde blive i sin venstre Side af Vejen, og han kørte derfor saa langt ind paa Kørebanen, at der var god Plads for hende til at køre forbi. Han gav dog ingen Tegn til hende om, at hun kunde passere forbi ham i den Side af Vejen, hvor hun kørte. Pludselig i en Afstand af ca 2 Meter fra Automobilet drejede hun til højre ud foran dette og blev ramt af dets højre Forskærm, idet hun kørte ind paa Kofangeren og blev slynget helt op paa Motorhjelmen og mod Vindspejlet, der knustes, hvorefter hun faldt ned til højre for Automobilet. Straks, da Ulykken var sket og forøvrigt allerede, inden hun blev ramt, traadte Tiltalte Fodbremsen kraftigt ned, og Automobilet sagtnede Farten betydeligt. Efter at hun var blevet ramt af Automobilet, kørte dette et Stykke frem, og Tiltalte mener, at han har sluppet Fodbremsen et Øjeblik. Han mener, at Farten, inden han bremsede, højst var ca 35—40 km i Timen, men han saa dog ikke paa Speedometret.

Tjenestekarl Rasmus Møller har som Vidne forklaret, at han den paagældende Dag paa Cykel var paa Vej til Grenaa sammen med en Kammerat. Allerede inden de kørte op ad Bakken mod Grenaa, saa de Forulykkede paa Cykel komme fra Elsvej-Vejen. Da hun kom ud paa Hovedvejen, kørte hun over i sin venstre Side af Vejen og forblev her. Op ad Bakken kørte Møller og hans Kammerat, der begge kørte i højre Side, udenom Pigen. Da de havde naaet Bakketoppen og godt og vel

Færdig fra Trykkeriet den 22 Februar 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

76. Aargang

Højesteretsaaret 1932.

Nr. 35

Mandag den 6 Februar.

havde passeret denne, kom Pigen imidlertid susende forbi dem helt i Vejens venstre Side. Hun sad og saa ned paa Cyklens Forhjul og bemærkede tilsyneladende ikke et Automobil, der kom imod hende. Da Møller havde Indtryk af, at der vilde ske en Ulykke, idet hun ligesom kørte lidt ud tilhøjre mod Automobilet, som han stadig havde Indtryk af, at hun ikke havde set, raabte han og hans Kammerat paa een Gang: Pas paa, der kommer en Bil. Møller vil antage, at han paa det Tidspunkt var en 7—8 Meter skraat bagved Forulykkede og denne 3—4 Meter fra Automobilet. Idet Møller raabte, gav det ligesom et Sæt i Pigen, og samtidig kørte hun ind paa Automobilet med et Raab. Hun kørte lige ind mellem Automobilets højre Forlygte og Forskærm, fløj med Hovedet ind mod Vindspejlet og faldt ned ved Automobilets højre Side.

Møller har endvidere forklaret, at Automobilet kørte i dets højre Side af Vejen med de venstre Hjul omtrent midt i Veibanen, men lige inden Paakørslen drejedes det lidt mere til venstre. I samme Øjeblik Paakørslen skete, drejede Føreren Automobilet over mod venstre Side, saa at dets Forende efter Paakørslen kun var ca 1 Meter fra den sydlige Vejkant.

Cykelhandler Søren Chr Jacobsen, der den paagældende Dag i sit Automobil kørte bag efter Tiltalte i en Afstand af 30—40 m, har forklaret, at begge Automobiler kørte med en Fart af 40—45 km i Timen, hvilket han havde konstateret, idet han kort forinden Ulykken havde set paa sit Speedometer. Han har endvidere forklaret, at han, der kørte med aabne Vinduer, ikke hørte noget Signal fra Tiltaltes Automobil.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Vejen fra Grenaa mod Randers kort før den forommeldte Bakke har en Drejning, saaledes at man først efter at have passeret denne har Udsigt fremefter. Veibanen har en Bredde af 5,75 m. Afstanden fra Drejningen til Paakørselsstedet var 230 m og fra dette til Bakkens Top 270 m.

Efter det oplyste skyldes Pigens Død Kraniebrud, som hun har paadraget sig ved Sammenstødet.

Efter det foreliggende har Tiltalte ikke givet Signal og ikke sagtnet Farten forinden Sammenstødet, og han, der ikke kunde regne med, at Pigen var opmærksom paa hans Automobil og vilde forblive i sin venstre Side af Vejen, findes herved at have undladt at udvise fornøden Agtpaagivenhed. For sit saaledes udviste Forhold vil han være at anse for Overtrædelse af Motorlovens §§ 27, Stk 3, 29, Stk 1 og 30.

Stk 3. Idet Tiltalte derhos ved sin Uagtsomhed er blevet Aarsag i Dagny Jørgensens Død, vil han tillige være at anse for uagtsomt Manddrab.

Forsaavidt angaar Tiltalen for Overtrædelse af Motorlovens § 6, Stk 2, jfr § 25, og for Tiltalte Albert Kristensens Vedkommende for Overtrædelse af Motorlovens § 19, findes det ikke ved de under Sagen tilvejebragte Oplysninger tilstrækkelig godtgjort, at Automobilets Bremses ikke har været i forskriftsmæssig Stand, og de Tiltalte vil herefter ikke kunne anses for Overtrædelse af de nævnte Bestemmelser.

Medens Tiltalte Albert Kristensen saaledes vil være at frifinde, vil Tiltalte Hans Peter Kristensen i Medfør af Straffelovens § 198 og Motorlovens § 41 være at anse med en Straf, der under eet vil være at bestemme til en Bøde til Statskassen paa 500 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 30 Dage.

Der er under Sagen nedlagt forskellige Erstatningspaastande, hvis Paakendelse imidlertid er udsat til efter Afgørelsen af Strafspørgsmaalet.

Tiltalte Hans Peter Kristensen vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den her for Retten beskikkede Forvarer 60 Kr.

Nr 150/1932. **Horsens Vestbaner (Oluf Petersen)**

m o d

fhv Gaardejer **Peter Christian Petersen**, kaldet **Ladegaard**
(Bache efter Ordre),

betræffende Erstatning i Anledning af en Paakørsel.

Vestre Landsrets Dom af 8 April 1932: De Sagsøgte, Horsens Vestbaner, bør til Sagsøgeren, fhv Gaardejer Peter Christian Petersen, kaldet Ladegaard, betale det Beløb, hvortil Erstatningen i Anledning af hans Hustrus Paakørsel med efterfølgende Sygebehandling og Død maatte blive ansat i Henhold til Reglerne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921. De Sagsøgte betaler derhos til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen ikke for Sagsøgerens Vedkommende havde været beneficeret, samt til de nedennævnte for ham dels under Forberedelsen, dels under Domsforhandlingen beskikkede Sagførere følgende Beløb, nemlig til Overretssagfører K Grüner i Salær 75 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 28 Kr 57 Øre, til Landsretssagfører Dragsted i Salær 40 Kr, og til Overretssagfører Ejstrup i Salær 150 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 33 Kr 60 Øre. De idømte Omkostninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil have at betale Salær for Højesteret som nedenfor anført til den for Indstævnte beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Appellanten, Horsens Vestbaner, 200 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Onsdag den 18 Februar 1931 om Aftenen Kl ca 7 paakørte det de Sagsøgte, Horsens Vestbaner i Horsens, tilhørende Motortog, der var afgaaet fra Nørre Snede Station ca 10 Minutter tidligere, ved den saakaldte Bjørnskov Holdeplads, der er et af de Sagsøgte oprettet midlertidigt Stoppested paa en Kørevej, som Banen der passerer, den 55-aarige Petrea Ladegaard, der var gift med Sagsøgeren, fhv Gaardejer Peter Christian Petersen, kaldet Ladegaard, af Nørre Snede, og som ved bemeldte Stoppested vilde stige ind i Motortoget. Samme Aften Kl 7½ blev Hustruen indlagt paa Brande Sygehus til Behandling i Anledning af, at hun ved Paakørslen havde paadraget sig Beskadigelser af højre Underben og venstre Underarm samt en Hjernerystelse. Disse Beskadigelser var ikke i sig selv i nogen Grad livsfarlige, og Behandlingen paa Sygehuset forløb i det hele tilfredsstillende med god Saarelheling, men i Løbet af det 18 Døgn efter Indlæggelsen udviklede der sig hos Sagsøgerens Hustru, som var meget svær, en højresidig Lungebetændelse og 6 Dage senere en Aarebetændelse i venstre Ben, hvorpaa Lungebetændelsen i det 9 Døgn efter dens Indtræden medførte, at hun afgik ved Døden. Idet Sagsøgeren har anbragt, at de Sagsøgte maa bære Ansvaret for de Sygdomme, hvoraf Hustruen efter Paakørslen har været lidende, saavel som for hendes Død, har han under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at tilsvare ham Erstatning herfor i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 om Erstatningsansvar for Skade ved Jærnbandedrift. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at der ved Bjørnskov Stoppested ikke findes nogen Perron eller anden Afgrænsning mod Skinnerne, at Toget kun standser der, naar Rejsende ønsker at stige ind eller ud, og at der ikke forefindes noget Stoppesignal eller andet, hvorved den Rejsende kan tilkendegive sit Ønske om at standse Toget for at kunne stige ind.

Den hos de Sagsøgte ansatte Motorvognsfører Martin Jørgensen af Horsens, der førte det ovennævnte Motortog, har som Vidne forklaret, at han fra Førerpladsen i Vognens højre Side bemærkede Sagsøgerens Hustru, som ofte tidligere havde kørt med Toget, staaende midt i Sporet med Ansigtet mod Motorvognen, medens hun rakte den

ene Arm ud. Han bemærkede hende, da Lyskeglen fra Toget belyste Stoppestedet, og han antager, at Motorvognen da var 75—100 m fra den Vej, Toget som nævnt passerer ved Stoppestedet. Vidnet gav mindst tre Gange meget stærkt Fløjtesignal og iagttog, at Sagsøgerens Hustru traadte ud til venstre for Motorvognen, som først standsede 2—3 Vognlængder længere fremme end Stoppestedet, hvor Banen har stærkt Fald og ligger i en Kurve. Hvad der passerede, efter at Sagsøgerens Hustru var traadt ud som nævnt, ved Vidnet ikke, da han ikke kunde se Pladsen umiddelbart foran Vognen, men kun det af Lyskeglen belyste. Da Toget var standset, steg Vidnet ud for at hjælpe Sagsøgerens Hustru ind i Vognen; han gik da om bag denne, hvor Fru Ladegaard kom midt i Sporet og sagde omtrent følgende: »Jeg kan næsten ikke gaa. Jeg er blevet slaæet af Toget«. Efter Vidnets For-
mening er Fru Ladegaard blevet ramt af det nederste Trinbrædt, som er det Punkt paa Toget, der staar længst ud fra dette, og paa hvis forreste Hjørne der fandtes Blod.

Baneformand ved Statsbanerne Hansen af Ejstrupholm har ligeledes som Vidne forklaret, at han ved den omhandlede Lejlighed befandt sig i Motorvognen og stod ved Siden af Føreren. Forinden Vognen naæde Stoppestedet, havde han set Sagsøgerens Hustru staaende midt i Sporet med venstre Arm udstrakt. Motorvognsfører Jørgensen begyndte straks at bremse saa stærkt, som han kunde, og at give Signal, men Fru Ladegaard forlod først Sporet lige forinden, Vognen naæde hende, og Hansen havde straks paa Fornemmelsen, at hun var blevet paakørt, idet han nemlig ikke kunde afgøre, om hun var naæet at komme ud fra Sporet, paa hvilket Vognen først standsede ca 25 m efter Overkørslen, hvilket skyldtes det vanskelige Vejrlig med Sne og Rimfrost.

Endelig har Sagfører Ingvard Midtgaard af Brande afgivet en Vidneforklaring, der gaar ud paa, at han vistnok en Uges Tid førend Sagsøgerens Hustru afgik ved Døden, besøgte hende, hvem han da fandt fuldkommen klar, paa Brande Sygehus, og at han ved denne Lejlighed spurgte hende, hvorledes Ulykken var sket og særlig, om hun havde staaet ude paa Skinnerne. Dette benægtede hun bestemt, idet hun sagde, at hun havde staaet ved Siden af Skinnerne og rakt Armen — saavidt Midtgaard husker, sagde hun venstre Arm — ud for at standse Toget. Hun tilføjede, at hun mente at have staaet i den yderste Grænse af Lyskeglen fra Lygten foran paa Toget. Hun kunde, efter Midtgaards videre Forklaring, ikke angive noget om Togets Fart, men sagde, at hun havde bemærket, at det kørte forbi Stoppestedet; derimod kunde hun intet forklare om, hvorledes det var gaaet til, at Toget havde grebet fat i hende.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at Paakørslen er sket ved Uagtsomhed fra Sagsøgerens Hustrus Side. Efter alt, hvad ovenfor er anført, og idet yderligere Oplysninger om det passerede ikke har kunnet tilvejebringes, findes det imidlertid ikke godtgjort, at der fra Sagsøgerens Hustrus Side er udvist noget uagtsomt Forhold, der kan fritage de Sagsøgte for at tilsvare Sagsøgeren Erstatning i Medfør af den foranførte Lov. Herved bemærkes, at den oven-

ommeldte mangelfulde Indretning af Stoppestedet bevirkede, at det i Mørke kunde være vanskeligt for Rejsende at faa Toget standset, hvorfor Togpersonalet burde udvise ganske særlig Forsigtighed ved Motortogets Fremførsel her.

Med Hensyn til Erstatningspligtens Omfang har de Sagsøgte hævdet, at alene de Sagsøgerens Hustru umiddelbart ved Paakørslen tilføjede Beskadigelser, men ikke hendes Død, kan anses som Følger af Ulykken. Til nærmere Oplysning om dette Punkt foreligger der i Sagen Erklæringer af Sygehulslæge E Himmelstrup af Brande, ligesom Retslægeraadet under 22 Januar 1932 og 23 Marts s A har afgivet Udtalelser. Efter alt det foreliggende finder Retten at maatte statuere, at den Lungebetændelse, der har medført Sagsøgerens Hustrus Død, er en Følge af det Sengeleje, som var nødvendiggiort ved Behandlingen af de hende umiddelbart ved Paakørslen tilføjede Beskadigelser. Men under disse Omstændigheder, og idet det ikke kan blive af Betydning, at Sagsøgerens Hustru, der — som ovenfor nævnt — var meget svær, paa Grund af sin stærke Fedme kan have været særlig udsat for under et Sengeleje at paadrage sig den ommeldte Sygdom, findes hendes Død at staa i en saadan Forbindelse med Paakørslen, at de Sagsøgte maa være ansvarlige for Følgerne af Dødsfaldet, og Sagsøgerens Paastand vil derfor i sin Helhed være at tage til Følge.

De Sagsøgte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor nærmere anført.

Onsdag den 8 Februar.

Nr 285/1932.

Rigsadvokaten

mod

Henrik Brock (Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af § 10 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926.

Sø- og Handelsrettens Dom af 27 September 1932: Tiltalte, Grosserer Henrik Brock, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 200 Kr og betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Tiltalte er født den 11 November 1891 og ikke fundet forhen straffet.

I Berlingske Tidende har det anmeldende Firma i April og Maj Maaneder 1932 haft indrykket en saalydende Annonce:

»Danske Landbrugsprodukter.

Mel, Sukker, Smør, Æg, Mælk og — Kiks. Ja, hver eneste af de 100 forskellige Kiks og Vafler, der fremstilles af Engelsk-Dansk Biscuit Fabrik er helt igennem fremstillet af Verdens fineste Landbrugsprodukter — de danske!»

Under en Diskussion i Juni Maaned 1932 i »Kaffehandlerbladet« om Kvaliteten af engelske og danske Kiks har Tiltalte sigtet det anmeldende Firma for i Strid med Sandheden at have averteret med, at dets Varer var fremstillet af danske Landbrugsprodukter, deriblandt Mel, Sukker og Æg. For Fremsættelsen af denne, forsaavidt de anførte Stoffer angaar, efter det oplyste urigtige Meddelelse vil Tiltalte være at anse efter den i Dommen nævnte Straffebestemmelse med en Bøde, der findes at burde fastsættes som ved Dommen sket, subsidiært med Hæfte i 10 Dage. Han vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

En af Anmelderne for Højesteret nedlagt Erstatningspaastand findes ikke paa det foreliggende at kunne tages til Følge.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Henrik Brock bør til Københavns Kommunes Kasse bøde 200 Kroner og i Mangel af denne Bødes Betaling straffes med Hæfte i 10 Dage. Saa betaler han og Sagens Omkostninger, derunder i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 31 August d A tiltales Grosserer Henrik Brock for Overtrædelse af § 10 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926 i følgende Anledning:

Tiltalte, der som Repræsentant for engelsk Biscuitfabrik driver Handel med Kiks (Biscuit), har for at tilvende sig anden Erhvervsvirksomheds Kunder i Juni Maaned i herværende Handelsfagblad fremsat urigtige og vildledende Meddelelser egnede til at skade Anmelderen — det danske Firma »Engelsk-Dansk Biscuit Fabrik«s Erhverv.

I Klagen, der er tiltraadt af Grosserer Societetets Komite, henvises til, at den paagældende Artikel findes i Kaffehandler-Bladet for Juni Maaned 1932, og at den indeholder en Række tendentiøse og urigtige Paastande overfor Anmelderen Fabrik og danske Biscuits i det hele.

Tiltalte har, skønt lovligt stævnet, ikke givet Møde under Domsforhandlingen, og han vil derfor for Overtrædelse af ovennævnte Lovbestemmelse være at anse med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, stor efter Omstændighederne 200 Kr, samt have at betale Sagens Omkostninger.

Nr 315/1932. Fru **Nikoline Nielsen**, f Sewerin
paa kær er

Østre Landsrets Kendelse af 8 Oktober 1932.

Kendelse afsagt af Retten for Roskilde Købstad m v den 23 Juni 1921: Da der af Værkfører Nielsens Enke, N E Petrea, f Sewerin, er fremsat Begæring om at blive sat under Lavværgemaal, vil denne være at tage til Følge.

Thi bestemmes:

Værkfører Nielsens Enke, Nikoline Erika Petrea Nielsen, f Sewerin, bør sættes under Lavværgemaal.

Østre Landsrets Kendelse af 8 Oktober 1932: Under nærværende Sag har Enkefru Nikoline Erika Petrea Nielsen, f Sewerin, af Roskilde, fremsat Begæring om Ophævelse af den af Retten for Roskilde Købstad m v den 23 Juni 1931 afsagte Kendelse, hvorved hun sættes under Lavværgemaal. Da de fremkomne Oplysninger imidlertid findes ikke at give Føje til at tage denne Begæring til Følge,

bestemmes:

Den ommeldte Begæring kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er paa-kæret med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Torsdag den 9 Februar.

Nr 178/1932. **Seiden- und Wollwarenfabrik A/G**, Budapest
(Gorrissen)

mod

A/S P Nicolaysen & Co (Landsretssagfører Rørdam),

betræffende Betaling for forskellige Partier Silketrikotineundertøj.

Sø- og Handelsrettens Dom af 2 Maj 1932: De Sagsøgte, A/S P Nicolaysen & Co, bør til Sagsøgerne, Seiden- und Wollwarenfabrik A/S, Budapest, betale sw frcs 3274,58 med Renter 6 pCt p a

fra den 30 November 1931, til Betaling sker. Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten frafaldet Betaling for de i Kollektion givne og de i Passau oplagrede Varer og paastaar heretter Indstævnte dømt til Betaling af sw frcs 15 565,68 med Renter mod Tilbagelevering af Kommissionsvarer og Returvarer fra Kunder opgjorte til ialt sw frcs 12 291,10. — Indstævnte procederer principalt til Frifindelse subsidiært til Stadfæstelse af Dommen.

Som i denne anført har Indstævnte været berettiget til som Følge af Appellantens stadige Misligholdelse med Hensyn til Leveringen af de i Ordre givne Varer at nægte at vedstaa Købet af disse, og efter den Afhængighed, der efter det foreliggende har bestaaet mellem de nævnte Varer og Kommissionslageret, findes Indstævnte ligeledes at have været berettiget til at stille Lagervarerne til Disposition, hvilket som ved Dommen antaget maa anses sket paa efter Omstændighederne tilstrækkelig Maade ved Indstævntes Skrivelse af 7 Juli 1930.

Det efter det anførte skyldige Beløb, naar fornævnte sw frcs 12 291,10 fradrages, bliver herefter det Appellanten ved Dommen tilkendte Beløb.

I Anledning af den stedfundne Misligholdelse af Handelen findes Appellanten imidlertid pligtig at yde Indstævnte Erstatning, som efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger vil kunne fastsættes til sw frcs 1000, hvormed det Appellanten ved Dommen tilkendte Beløb saaledes vil være at nedsætte.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Sø- og Handelsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte A/S P Nicolaysen & Co bør til Appellanten Seiden- und Wollwarenfabrik A/G, betale sw frcs 2274,58 med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 30 November 1931, til Betaling sker.

I Henseende til Sagens Omkostninger bør Sø- og Handelsrettens Dom ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I December Maaned 1929 blev der mellem Sagsøgerne, Seiden- und Wollwarenfabrik A/S, Budapest, og de Sagsøgte, A/S P Nicolaysen & Co truffet Aftale om, at de Sagsøgte skulde overtage Eneforhandlingen af Sagsøgernes Fabrikata, nemlig Silketrikotineundertøj, for Skandinavian. Aftalen blev truffet ved et Møde i København mellem de Sagsøgtes Direktører og Sagsøgernes Generaldirektør. Efter de Sagsøgtes Anbringende gjorde de under Forhandlingerne opmærksom paa, at man i den første Tid vilde være nødt til at optage Bestillinger i forholdsvis smaa Kvanta, da det drejede sig om Leveringer fra en ny Fabrik, og de Sagsøgtes Kunder derfor antagelig vilde give Prøveordrer, Generaldirektøren svarede, at Fabriken udmærket kunde levere disse Varer, og han indestod for, at de skulde blive leverede senest 4—6 Uger efter Ordrenes Indgivelse. Da Talen derefter faldt paa Spørgsmaalet om Efterbestillinger, foreslog Generaldirektøren, at de Sagsøgte skulde bestille nogle af de gangbare Artikler til omgaaende Levering som Lager, saaledes at Efterbestillinger kunde effektueres af dette Lager. Disse Lagervarer skulde betragtes som Kommissionsvarer med Ejendomsforbehold og afregnes successive efter deres Salg, men i Tillid til Generaldirektørens Løfte om, at Lagervarerne skulde blive leverede i Løbet af December Maaned, indvilgede de Sagsøgte i at betale Kommissionsvarerne senest den 30 April 1930. Ordningen fandt Udtryk i et Brev fra de Sagsøgte dateret 3 December 1929. I dette omtales først, at de Sagsøgte fremsender en Ordre til Beløb af ca 25 000 sw frcs. Denne Ordre, der skulde dække de omtalte Kommissionsvarer, synes dog ikke at have været nærmere specificeret, men det overlodes Sagsøgerne at sende de Varer, de fandt passende. Dernæst hedder det i Brevet, at Sagsøgerne sender de Sagsøgte Varer i Kommission under Ejendomsforbehold, og at de Sagsøgte saavel som Selskabets Direktører personlig hæfter for Lageret, samt for at alle Varer, som bliver solgt fra Lageret pr 30 Dage frit Leveringsmaaned, ogsaa bliver betalt saaledes, at det fulde Beløb derfor successive, men senest den 30 April 1930 er i Sagsøgernes Besiddelse. De Sagsøgte lover endvidere efter Aftale at skaffe en Bankgaranti.

Det trak imidlertid i Langdrag med Leveringen af de omtalte Kommissionsvarer, saavel som med den for Optagelse af Ordre nødvendige Kollektion. Varerne blev ikke leverede i December Maaned og heller ikke, som af Sagsøgene i et Brev af 30 December 1929 lovet, i første Halvdel af Januar. De Sagsøgte skrev derfor den 4 Januar, at de, hvis Varerne trods Sagsøgernes Løfte ikke indtraf i Løbet af Januar Maaned, holdt dem til Sagsøgernes Dispositon, hvis de Sagsøgte ikke var i Stand til at sælge dem. Kollektionen kom først i Begyndelsen af Februar, og de Sagsøgte begyndte nu at optage Ordre, som de sendte ned til Sagsøgerne. Det var som nævnt lovet, at disse Ordre skulde blive ekspederet i Løbet af 4—6 Uger, men Sagsøgerne leverede ikke, som de skulde. De angav som Grund, at Ordrene kun omfattede et enkelt Stykke Beklædning, og at Effektueringen voldte Fabriken, der var indrettet paa Masseekspedition, meget store Vanskeligheder. Efter de Sagsøgtes Anbringende bestilte de, bortset fra Kommissionsvarerne, Varer

til et samlet Beløb af 19 571 sw frcs. Heraf blev efterhaanden, men alt for sent, leveret og betalt Varer til et samlet Beløb af 10 248,64 sw frcs, og disse Varer var endda ikke fejlfri. Kommissionsvarerne blev ifølge de Sagsøgtes Oplysning fremsendt i 2 Sendinger, nemlig 1 Sending, som afgik fra Budapest den 13 Februar og en anden Sending, som blev afsendt den 1 Marts. Denne sidste Sending ankom til Frihavnen den 15 Marts og først da kunde de Sagsøgte, da de 2 Sendinger hørte sammen, gaa i Gang med at faa Partierne klareret. Indklareringen og Overførselen til Frilager tog saa lang Tid, at de Sagsøgte først kom i Besiddelse af Varerne den 14 April. Dette underrettede de Sagsøgerne om i et Brev af 15 April. De skrev i dette, at Varerne var bestilte til Levering i December Maaned, og at de Sagsøgte naturligvis ikke kunde sælge og betale dem inden 30 April, da Kommissionsvarerne var bestemte som Basis for Efterlevering til Kunderne. Da Sagsøgte vedblev at rykke Sagsøgerne for Effektivering af nedsendte Ordre, og den 1 Maj 1930 stillede de Sagsøgerne en Efterleveringsfrist paa 8 Dage; hvis Sagsøgerne ikke overholdt denne, vilde de Sagsøgte gøre dem ansvarlige for enhver Skade. Heller ikke denne Frist overholdt Sagsøgerne, og de Sagsøgte havde flere og flere Vanskeligheder med deres Kunder. Den 31 Maj telegraferede de Sagsøgte, at de forbeholdt sig Ret til at returnere Varerne saafremt deres Kunder nægtede Modtagelse paa Grund af for sen Levering, og den 11 Juni skrev de, at de vilde gøre Sagsøgerne ansvarlige for den opstaaede Skade. Efter Sagsøgernes Anbringende havde de imidlertid den 7 Juni afsendt et Parti Varer til Værdi sw frcs 4606,90, men da de modtog en Skrivelse fra den garanterende Bank, hvorefter denne erklærede Garantien for bortfaldet paa Grund af for sen Levering, standsede Sagsøgerne Sendingen, der blev oplagret i Passau. Senere har der ikke fundet nogen Levering Sted, men den 7 Juli 1930 skrev de Sagsøgte, at de ikke ansaa sig for pligtige til at modtage flere Varer. Det hedder desuden i Brevet: »Hvad Lageret angaar, med Hensyn til hvilket De ogsaa har gjort Dem skyldig i Kontraktsbrud, da Lageret er leveret flere Maaneder for sent, har det under de foreliggende Omstændigheder, hvor Forretningsforbindelsen mellem os ophører paa Grund af Misligholdelse af Deres Forpligtelser, ingen Interesse at beholde Varer her, som skulde tjene til Komplettering af de optagne Ordre, saameget mere som De i Deres Brev af 6 Maj har erklæret Dem indforstaaet med at tage Lageret tilbage.« I den paafølgende Tid førtes en Række Forhandlinger mellem Parterne, og efter hvad de Sagsøgte hævder, resulterede disse Forhandlinger langt om længe i November 1931 i et Forlig, hvorefter Sagsøgerne skulde refundere de Sagsøgte et Beløb af sw frcs 4000 som Vederlag for de Sagsøgtes Tab ved Forsinkelsen, og hvorefter de i København liggende Kommissionsvarer skulde ombyttes med nye, som de Sagsøgte skulde udtage, naar Sagsøgernes Generaldirektør kom til København med en ny Kollektion. Efter Sagsøgernes Anbringende tilbød de kun at ombytte et Parti Varer for et Par Tusind sw frcs med nye Varer, og endda kun saafremt de Sagsøgte omgaaende betalte Skylden for Kommissionsvarerne, 17 851,16 sw frcs minus en Dekort paa 4000 sw frcs, som Sagsøgerne vilde indrømme for kontant Betaling under Forudsætning af, at man kunde finde en betryggende

Ordning for fremtidig Samhandel. Forhandlingerne gav Anledning til, at de Sagsøgte den 20 November 1931 returnerede de her liggende Varer til Beløb sw frcs 14 576,58, nemlig:

Kommissionsvarer til Beløb sw frcs	11 127,08
Kollektion — — — —	2 285,48
Returvarer fra Kunder — — —	1 164,02

Ialt sw frcs 14 576,58

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Seiden- und Wollwarenfabrik A/S, Budapest paastaaet de Sagsøgte, A/S P Nicolaysen & Co dømt til Betaling af sw frcs 22 458,06 med Renter heraf 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 November 1931, til Betaling sker. Beløbet er Betaling dels for de ovennævnte Kommissions- og Lagervarer, herunder Kollektionen 17 851,16 sw frcs, dels for de i Passau oplagrede Varer 4606,90 sw frcs.

Med Hensyn til Kommissionsvarerne gør Sagsøgerne gældende, at de Sagsøgte har forpligtet sig til at betale disse inden Udgangen af April 1930. Ganske vist er Varerne leverede senere end oprindelig lovet, men de er modtaget uden Protest, og de Sagsøgte maa derfor være pligtige at betale dem, tilmed har de Sagsøgte først saa sent som i November 1931 returneret Restpartiet. Hvad der gælder Kommissionsvarerne gælder efter Sagsøgernes Mening ogsaa Kollektionen, der efter deres Anbringende har en Værdi af sw frcs 1875,36. Ogsaa de i Passau oplagrede Varer bør de Sagsøgte efter Sagsøgernes Mening betale. De er leveret til Opfyldelse af Ordre, som de Sagsøgte har indsendt. Ganske vist har Leveringen ikke fundet Sted til aftalt Tid, men de Sagsøgte havde ikke, da Varerne blev afsendt, krævet at Handlen skulde gaa tilbage, og de maa derfor være pligtige at modtage Varerne. Sagsøgerne har efter deres egen Mening været berettiget til, da Banken trak Garantien tilbage, at standse Varerne.

De Sagsøgte har nedlagt følgende Paastande: Principalt, at de Sagsøgte frifindes og Sagsøgerne tilpligtes at betale de Sagsøgte en Erstatning efter Rettens Skøn, subsidiært, at de Sagsøgte frifindes, medens Sagsøgerne tilpligtes at betale de Sagsøgte Kr 6559,11 med Fradrag af sw frcs 3174,58 og mere subsidiært, at de Sagsøgte frifindes og Sagsøgerne tilpligtes at betale de Sagsøgte sw frcs 725,42. Beløbene paastaas tilkendt med Renter 6 pCt p a fra den 13 Januar 1932, til Betaling sker.

Hvad Varerne, der skal bero i Passau, angaar, henviser de Sagsøgte til, at det er ubestridt, at disse Varer er for sent leverede, og at de Sagsøgte derfor har været berettiget til at nægte Modtagelsen. De har valgt den Form at erklære, at de vilde forbeholde sig Ret til at returnere, saafremt Kunderne nægtede Modtagelse. Konsekvensen heraf maatte være, at Banken ikke betalte Sagsøgerne, før Betaling fra Kunderne var indgaaet. Herefter standsede Sagsøgerne Leveringen, og Handlen maa anses for bortfaldet. Hvad Kommissionsvarerne angaar, er det ligeledes ubestridt, at disse er leverede alt for sent, og at de Sagsøgte i Brevet af 4 Januar 1930 har taget Forbehold heroverfor. De Sagsøgte har endvidere den 15 April, da de havde faaet Varerne hjem,

protesteret mod Betaling, — hvoroverfor Sagsøgerne ikke har taget til Gemæle, — og endelig har de Sagsøgte, da Forbindelsen med Sagsøgerne var brudt, den 7 Juli 1930 stillet Varerne til Sagsøgernes Disposition. Hertil har de Sagsøgte været berettiget, idet Kommissionsvarerne kun var bestemt til Basis for Efterlevering til Kunderne, og der under Hensyn til Sagsøgernes mangelfulde Levering netop ikke kunde blive Tale om Efterlevering. Kollektionen kan de Sagsøgte under ingen Omstændigheder være pligtige at betale. Det fremgaar af Korrespondancen, at de til enhver Tid har modsat sig dette. Af de af Sagsøgerne forlangte sw frcs 17 851,16 kan de Sagsøgte derfor kun erkende at skyldte et Beløb stort sw frcs 3174,58, nemlig Differencen mellem de 17 851,16 sw frcs og Værdien af de returnerede Varer sw frcs 14 576,58, men heller ikke dette Beløb vil de Sagsøgte betale. De gør gældende, at de har lidt et langt større Tab som Følge af Sagsøgernes forsinkede Leveringer. Erstatning for dette Tab ønsker de principalt fastsat efter Rettens Skøn. De henviser her til, at de, for at komme i Forretningsforbindelse med Sagsøgerne, opgav en tidligere Forbindelse, der havde skaffet dem god Fortjeneste. Hele den Forretning, som de Sagsøgte har oparbejdet, er slaaet i Stykker ved Sagsøgernes Handlemaade. Subsidiært har de Sagsøgte angivet Tabet til Kr 6559,11, dog med Fradrag af de fornævnte sw frcs 3274,58. Til det ovennævnte Kronebeløb naar de Sagsøgte ved en forholdsmæssig Udregning af tabt Fortjeneste, hvortil er lagt forskellige positive Udlæg saasom Rejseudgifter, Bankomkostninger m. m. Mest subsidiært har de Sagsøgte henvist til det Forlig, der efter deres Mening blev sluttet i November 1931. Herefter vil de returnerede Varer til et Beløb 14 576,58 sw frcs med Tillæg af Godtgørelsen paa 4000 sw frcs overstige de af Sagsøgerne forlangte sw frcs 17 851,16 med sw frcs 725,42, hvilket Beløb de Sagsøgte paastaar sig tilkendt.

Sagsøgerne har protesteret mod, at de Sagsøgte skulde være berettigede til Erstatning, og under alle Omstændigheder protesterer de mod de forlangte Beløb. De Sagsøgte har efter Sagsøgernes Mening ikke godtgjort at have lidt noget som helst Tab. Endvidere protesterer Sagsøgerne mod, at der skulde være blevet truffet Forlig i November 1931 som af de Sagsøgte paastaet.

Som ovenfor fremstillet er det ubestridt, at saavel Kommissionsvarerne som de Varer, der skal bero i Passau, er leveret for sent, og at de Sagsøgte derfor har været berettiget til for Lagervarernes Vedkommende at stille dem til Disposition, og for de andre Varers Vedkommende at nægte at vedstaa Handlen. Vel er de Sagsøgtes Standpunkter ikke helt klare, men for Kommissionsvarernes Vedkommende viser Brevene af 4 Januar, 15 April og 7 Juli dog tilstrækkelig klart, at de ikke anser sig for bundne til at betale Varerne, men holder dem til Sagsøgernes Disposition. Ligeledes viser Telegrammet af 31 Maj 1930 i Forbindelse med de øvrige Breve, at de Sagsøgte ønsker at betragte Handlen som ophævet, hvis Sagsøgerne ikke indgaar paa nye Betingelser, hvilket Sagsøgerne ikke ønskede. De Sagsøgte findes derefter kun at kunne tilpligtes at betale Differencen mellem 17 851,16 sw frcs og 14 576,58 sw frcs (de returnerede Varers Værdi) eller 3274,58 sw frcs. Hvad de Sagsøgtes Modkrav angaar, er de Sagsøgtes Oplysninger saa

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1930 indleedes Forhandlinger om Samarbejde mellem Erik Blumensaadt, der da drev Forretning som Trikotagefabrikant i Roskilde og Søren Peter Murmann, der havde Patent paa og fremstillede Kludestrikkemaskiner, ligeledes i Roskilde. Disse Forhandlinger førte til en Kontrakt af 13 November 1930 om Samarbejde foreløbig i 3 Maaneder med Hensyn til Fabrikation af Guly-Kar-Fyrbøderklude m v. Murmann skulde stille Maskiner til Raadighed og Blumensaadt den fornødne Driftskapital. Prøvetiden blev imidlertid noget længere, og først den 19 Maj 1931 blev endelig Kontrakt oprettet, hvorefter Parterne under Firma »Erik Blumensaadt & Co, Roskilde« skulde drive Fabrikationsvirksomhed dersteds. Efter Kontraktens § 2 skulde Murmann i Interessentskabet indskyde 4 af ham opfundne Strikkemaskiner og de til Fabrikationen af Svedeklude og Gulvklude nødvendige Hjælpemaskiner samt Eneret for Danmark til Fabrikation af diverse Klude, medens Blumensaadt skulde indskyde kontant 20 000 Kr. Gevinst og Tab skulde deles lige. I § 3 er bestemt, at Blumensaadt »har den fuldstændige Ledelse af Forretningen og tegner alene Firmaet — — —«. Efter § 6 er Interessentskabet uopsigeligt indtil 1 Januar 1933. I § 8 er bestemt bl a, at hvis nogen af Interessenterne væsenlig misligholder Kontrakten, skal Medkontrahenten være berettiget til at forde Interessentskabet hævet, saaledes at det beror paa ham, om han vil fortsætte Forretningen, og at Medkontrahenten inden 14 Dage, efter at Misligholdelsen er kommet til hans Kundskab, skriftlig skal meddele den misligholdende Part bl a, at han vil paaberaabe sig Misligholdelsen, idet han i modsat Fald skal anses for at have frafaldet sin Ret til at gøre den paagældende Misligholdelsesgrund gældende. I en Tilføjelse paa Kontrakten af samme Dag som Kontrakten er anført: »Ovenstaaende Kontrakt er først gyldig fra den Dag, hvor Indskudene er præsteret.«

Sagsøgeren i nærværende Sag, Fabrikant Erik Blumensaadt har nu anført følgende: Interessentskabet kom i Stand, idet de aftalte Indskud blev præsterede; pr 1 Juli 1931 afstod Sagsøgeren sin indtil da drevne Trikotagefabrik. Forretningen, der kun havde én Kunde, Grosserer Yde Poulsen, som var alene berettiget til at aftage Produktionen, gik daarligt og for om muligt at skaffe Bedring i Forholdene, aftalte Parterne, at Forretningen skulde flyttes til København. Efter at have beset flere Lokaler dér, enedes man om at leje Lokaler i Smallegade 52, og var det yderligere aftalt, at Murmann personlig skulde betale $\frac{1}{3}$ af Lejen, idet han til Gengæld skulde have Ret til at disponere over en passende Del af Lokalerne til det Maskinværksted, han drev udenfor Interessentskabet. Imod Aftalen underskrev Murmann den 18 Marts 1932 Kontrakten i eget Navn, men Forretningens Maskiner, Inventar og Raavarer blev flyttet derhen. Flytningen betaltes af Interessentskabet, og Sagsøgeren begyndte at lede Fabriken videre som hidtil, men ca en Maaned efter

Indflytningen udviste Murmann Sagsøgeren af Fabrikken under Paaberaabelse af, at han, Murmann, havde lejet Lokalerne, og at Interessentskabet var opløst, og nægtede ham derefter Adgang til samme. Sagsøgeren henvendte sig derefter til Fogden for Frederiksberg Birk, hvilken i Henhold til hans Rekvisition af 18 April 1932 den 19 s M overfor Murmann nedlagde Forbud imod, at Murmann hindrede Sagsøgeren i at udøve den ham efter Interessentskabskontrakten tilkommende Ret til fuldstændig at lede Firmaet Erik Blumensaadt & Co, bl a ved at hindre ham Adgang til Interessentskabets Lokaler samt imod, at Murmann i Strid med Interessentskabets Bestemmelser disponerede over dettes Midler til egen Fordel. Dette Forbud har Sagsøgeren under nærværende Sag i Henhold til Stævning af 26 April 1932 paastaet stadfæstet, hvorhos han har nedlagt Paastand om, at Murmann kendes pligtig til dels at anerkende, at Firmaet Erik Blumensaadt & Co som Følge af Murmanns væsentlige Misligholdelse af Interessentskabskontrakten (Bortvisningen samt Salg til egen Fordel af Fabrikens Lager) straks træder i Likvidation, dels at betale Sagsøgeren en Erstatning fastsat efter Rettens Skøn samt Omkostningerne ved Fogedforbudet 13 Kr. Han har med Hensyn til Paastanden om, at Sagsøgte har disponeret over Interessentskabets Aktiver til egen Fordel henvist til bl a, at Sagsøgte den 12 April 1932 til Tredjemand har solgt 3000 Klude for 570 Kr og har forsøgt at indkræve Beløbet kontant, hvilken Betaling Sagsøgeren dog forhindrede ved at anmode Køberen om ikke at indbetale Beløbet til Sagsøgte; denne har derhos medio April 1932 i ethvert Fald solgt Firmaet tilhørende Varer og derfor oppebaaret Betaling hos 3 Kunder med ialt 32 Kr 50 Øre. Sagsøgeren havde forinden i Skrivelse af 11 April 1932 opfordret Murmann til i Overensstemmelse med Kontraktens § 11 at udnævne en Opmand for at faa en Voldgiftskendelse i Spørgsmaalet, men det har Murmann afslaaet.

Sagsøgte paastaar det nedlagte Forbud ophævet, samt at han iøvrigt frifindes og har til Støtte herfor anført følgende. Interessentskabet er efter hans Formening aldrig kommet i Stand; Kontrakten skulde efter den samme den 19 Maj 1931 givne Paategning først gælde fra den Dag, da Indskudene var præsteret, men Sagsøgeren har aldrig betalt det ham paahvilende Indskud 20 000 Kr. Heri kan der dog ikke gives Sagsøgte Medhold, da det under Sagen er oplyst, at Sagsøgeren ved 2 Kassekreditivkontrakter af 3 December 1930 og 3 Juni 1931, store henholdsvis 8000 Kr og 12 000 Kr, for hvilke alene han og en Tredjemand som Selvskyldnerkautionist hæfter, overtog Fabrikens Kassekredit i Fredericia Privatbank, stor 18 298 Kr 60 Øre, hvilket Beløb han har suppleret op til 20 000 Kr, saaledes at hans Indestaende i Firmaet efter et af statsautoriseret Revisor Martin Hansen affattet Driftsregnskab for Firmaet Erik Blumensaadt & Co i Tiden fra ca 1 November til 19 Maj 1932 med dertil hørende Revisionsberetning, hvilke Dokumenters Opstilling Sagsøgte dog bestrider, den 1 August 1931 var 18 298 Kr 60 Øre, 1 September 1931 19 131 Kr 94 Øre, 1 Oktober 1931 19 548 Kr 60 Øre og 1 November 1931 samt stedse senere 20 000 Kr, medens Sagsøgtes Indestaende 1 August, 1 September og 1 Oktober 1931 var 20 000 Kr og efter den Tid 19 250 Kr; samtidig havde Sagsøgte efter nævnte Regnskab

en Gæld til Firmaet, der den 1 August 1931 var 7057 Kr 75 Øre, men senere pr 1 November 1931 var steget til 8676 Kr 84 Øre, hvilken Gæld først 1 April 1932 blev nedbragt til 8059 Kr 84 Øre. Sagsøgte har saaledes ved hos Interessentskabet at laane ca 8000 Kr i Gerning anerkendt, at Interessentskabet eksisterede, og han har i Skrivelse af 29 Oktober 1931 til Sagsøgeren meddelt, at han, hvis Sagsøgeren maatte foretrække at betragte Kontrakten som gældende ikke har noget herimod »kun maa jeg i saa Fald meddele, at jeg opsiger Kontrakten til Udløb den 1 December 1931 paa Grund af Misligholdelse fra Deres Side.«

Sagsøgtes anden Frifindelsespaastand gaar herefter ud paa, at han har opsagt Interessentskabet paa Grund af Misligholdelse fra Sagsøgerens Side til Ophør den 1 December 1931, at Sagsøgeren derfor ikke længere havde noget med Forretningen at gøre, at det var Sagsøgte alene, der lejede Lokalerne i Smallegade, hvor han alene fortsatte Firmaet, at han vel som en Imødekommenhed gav Sagsøgeren Tilladelse til at opholde sig i Lokalerne, men at han senere forbød ham at komme der, fordi han optraadte paa usømmelig Maade overfor Personalet, og at det derfor, da Sagsøgeren ikke længere havde nogetsomhelst med Forretningen at gøre, er ganske uberettiget, at det ommeldte Forbud er nedlagt overfor ham. De Misligholdelser, som Sagsøgte gør gældende overfor Sagsøgeren er jfr ogsaa Sagsøgtes fornævnte Skrivelse af 29 Oktober 1931:

1) at Sagsøgeren stadig lod Forretningen gaa i sit eget Navn. Heroverfor har Sagsøgeren under sin Partsforklaring, som ikke er modbevist, anført, at han førte Forretningen under Firma: Erik Blumensaadt & Co, at det var en Aftale, at man foreløbig for at spare Omkostninger ved Erhvervelse af Borgerskab skulde lade Forretningen gaa i Sagsøgerens Navn, samt at det senere viste sig, at Sagsøgte ikke kunde faa Borgerskab.

Dette Forhold vil Sagsøgte herefter ikke kunne paaberaabe sig overfor Sagsøgeren som Misligholdelse.

2) at Sagsøgeren ikke havde opfyldt sine Forpligtelser med Hensyn til det Indskud, han efter Kontrakten skulde præstere.

Heller ikke paa dette Punkt vil Sagsøgeren efter det ovenfor anførte kunne anses som havende misligholdt Kontrakten.

3) at Sagsøgeren imod Bestemmelserne i Kontraktens § 4 og uden Sagsøgtes Vidende havde givet fornævnte Grosserer Yde Poulsen en Kredit paa ca 20 000 Kr, der staar i fuldstændigt Misforhold til Forretningens økonomiske Evner.

Sagsøgeren har som Part erklæret, at det er rigtigt, at der er ydet Poulsen, der var en Bekendt ikke af ham, men af Sagsøgte, en betydelig Kredit, men den første Kredit blev givet af ham og Sagsøgte i Forening, og Sagsøgte har ikke kunnet været ubekendt med den fortsatte Kreditgivning, da Regnskaberne i ethvert Fald fra først i September 1931 har været forelagt Forretningens ved Kontrakten antagne Revisor H E Noiesen, der tillige var Sagsøgtes Tillidsmand. Paa et Møde den 17 Oktober 1931, hvor Parterne og Poulsen var til Stede, protesterede Sagsøgte vel imod, at der var ydet Poulsen Kredit, men da han i ethvert Fald har kendt dette Forhold fra medio September 1931 og først har

paaberaabt sig det som Misligholdelse den 29 Oktober 1931, har han efter Kontraktens § 8 forpasset den samme Steds fastsatte Frist af 14 Dage, inden hvilken den paastaaede Misligholdelse skulde have været gjort gældende.

Sagsøgeren har endvidere som Part anført, at han efter Modtagelsen af Sagsøgtes Skrivelse af 29 Oktober 1931 havde forskellige Forhandlinger om Forholdet med Sagsøgte, og at han i Skrivelse af 8 December 1931 til Sagsøgte som sin Opfattelse af disse Samtaler — den seneste den 2 December 1931 — fastslog, at han betragtede disse Samtalers Karakter som en formel Anerkendelse fra Sagsøgtes Side af, at han ikke havde haft Berettigelse til at opsigte Kontrakten, og at han, Sagsøgeren, derfor betragtede Sagsøgtes »Brev som værende bortfalden« hvorhos han udtalte, at han i Betragtning af Tingenes Udvikling i den senere Tid og i Særdeleshed under Hensyn til, at Sagsøgte ønskede at trække sig tilbage fra Kompagniskabet, anmodede Sagsøgte om inden Aarets Udgang at indbetale sin Skyld ialt 12 671 Kr 03 Øre med Renter af 2500 Kr. Paa dette Brev har Sagsøgte aldrig svaret skriftlig og ej heller mundtlig paa tydelig Maade, og han har heller ikke indbetalt sin Gæld til Firmaet, men Forretningen fortsattes som sædvanligt — fra medio Marts d A i Smallegade 52 — indtil Sagsøgeren som nævnt blev bortvist.

Sagsøgte har for Landsretten forklaret, at han vel ikke skriftlig besvarede Sagsøgerens nævnte Skrivelse, men han udtalte mundtlig til Sagsøgeren, at han, Sagsøgte, intet kunde forandre i Opsigelsen.

Efter det foreliggende kan det ikke antages, at Sagsøgte har været berettiget til at opsigte Interessentskabet til Ophør den 1 December 1931 paa Grund af Misligholdelse fra Sagsøgerens Side, men Sagsøgte har, saaledes som Sagen foreligger oplyst, i alle Tilfælde ikke taget Konsekvenserne af Opsigelsen, idet Samarbejdet og Fabrikens Drift er fortsat ganske uforandret — bortset fra, at Fabriken blev flyttet — lige indtil Sagsøgte bortviste Sagsøgeren i April d A, hvorved bemærkes, at Sagsøgtes Paastand om, at Fabriken efter Flytningen var hans alene, er ganske uden Støtte i de foreliggende Forhold. Da denne Bortvisning strider mod Kontraktens Bestemmelser om Sagsøgerens Stilling i Interessentskabet, vil Sagsøgerens Paastand om Stadfæstelse af det nedlagte Forbud og om Tilkendelse af Omkostningerne ved Forbudsforretningen 13 Kr være at tage til Følge, og da Bortvisningen indeholder en i rette Tid paaberaabt Misligholdelse fra Sagsøgtes Side, vil der endvidere være at give Sagsøgeren Medhold i hans Paastand om, at Firmaet skal træde i Likvidation. Derimod vil Sagsøgerens Paastand om Tilkendelse af Erstatning ikke kunne tages til Følge, da han ikke har dokumenteret noget Tab. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 250 Kr.

Fredag den 10 Februar.

Nr 17/1932. Købmand **H C Hjorth** (Ahnfelt-Rønne)

mod

Detailhandler **M Andersen** (Cohn efter Ordre),

betræffende Betaling af et Restbeløb af Vederlaget for Overdragelsen af en Købmandsforretning.

Østre Landsrets Dom af 31 December 1932: Sagsøgte, Købmand H C Hjorth, bør til Sagsøgeren, Detailhandler M Andersen, betale 1098 Kr 60 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 December 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Der vil være at tillægge de for Indstævnte beskikkede Sagsførere Salærer som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse. Der tillægges Højesteretssagfører Cohn i Salær for Højesteret 200 Kroner og Overretssagfører Ejlersgaard, der har givet Møde for Indstævnte under udenbys Vidneførsel, i Salær 25 Kroner, hvilke Salærer udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 17 Oktober 1931 købte Sagsøgte, Købmand H C Hjorth, af Sagsøgeren, Detailhandler M Andersen, Købmandsforretningen Nørresøgade 25, København. Overtagelsessummen var 2500 Kr, hvortil kommer forudbetalt Husleje 830 Kr samt Varelager ifølge Opførelse 2768 Kr 60 Øre eller tilsammen 6098 Kr 60 Øre.

Ifølge Overenskomsten skulde Købesummen erlægges saaledes:

Ved Overenskomstens Underskrift 500 Kr, den 20 Oktober 4500 Kr, og for Restkøbesummen skulde udstedes Veksel, der skulde omsættes og afdrages med 1000 Kr hver Maaned, første Gang den 20 November d A.

Det hedder endvidere i Overenskomsten:

»— — — Sælgeren garanterer Lejemalets Overdragelse til Køberen for en aarlig Leje af Kr 2700 — for Butik, Kælder og Lejlighed uopsigelig fra Ejers Side i 5 Aar med Ret til Fremleje og Afstaaelse — — —.

Sælgeren garanterer, at Omsætningen har andraget »ca Kr 3000 — i den Maaned, han har drevet Forretningen — — —«.

Efter at Sagsøgte havde betalt Sagsøgeren 4400 Kr, gjorde han under Paaberaabelse af bristede Forudsætninger Fordring paa Handlens Tilbagegang.

Da Sagsøgeren ikke har kunnet erkende Berettigelsen af dette Krav, har han under denne ved Stævning af 2 December 1931 anlagte Sag nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes at betale ham Restbeløbet 1698 Kr 60 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato.

Sagsøgte har heroverfor nedlagt Paastand paa Frifindelse og har som Modkrav paastaet Sagsøgeren tilpligtet at tilbagebetale de allerede erlagte 4400 Kr med Renter. Subsidiært har han nedlagt Paastand paa et Afslag i Købesummen eller en Erstatning efter Rettens Skøn.

Til Støtte for disse Paastande har Sagsøgte navnlig anført, at Sagsøgeren ikke som garanteret har kunnet formaa Ejendommens Ejer til skriftligt at indrømme Sagsøgte Ret til Fremleje og Afstaaelse, og at Sagsøgerens Omsætning i den sidste Maaned før Salget ikke som garanteret har været ca 3000 Kr, men maa antages at have været betydelig ringere.

Med Hensyn til Lejemaalet har Sagsøgeren inden Retten forklaret, at han forinden Salget havde haft en Samtale med Overretssagfører H H Schmidt, som paa Ejerindens Vegne administrerer den heromhandlede Ejendom. Overretssagfører Schmidt lovede ham, der havde 5 Aars Uopsigelig, at hans Køber, Sagsøgte, maatte overtage Lejemaalet paa samme Betingelser som fastsat for hans Lejemaal, og udtalte, at Køberen ogsaa kunde regne med i paakommende Tilfælde at faa Tilladelse til Afhændelse og Fremleje, hvis det drejede sig om en Person, som Ejerinden kunde godkende. Andet og mere har han (Sagsøgeren) ikke lagt ind i den Garanti, der indeholdes i Salgsoverenskomsten.

Overretssagfører H H Schmidt, der er Lavværge og Sagfører for Ejerinden af Ejendommen, har inden Retten som Vidne afgivet en hermed samstemmende Forklaring. Han har derhos til Retsbogen udtrykkeligt paa Ejerindens Vegne erklæret, at han under Forudsætning af Lejens prompte Betaling i paakommende Tilfælde vil give Sagsøgte Tilladelse til Fremleje eller Afstaaelse af de lejede Lokaler, saafremt den paagældende Person kan accepteres af Ejerinden som paalidelig.

Efter det saaledes foreliggende ses Sagsøgte ikke at kunne støtte sin Paastand paa nogen Misligholdelse fra Sagsøgerens Side med Hensyn til Lejemalets Overgang til Sagsøgte.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Omsætningens Størrelse, fremgaar det af Sagen, at Sagsøgeren kun havde drevet Forretningen siden den 27 August 1931, hvad Sagsøgte var bekendt med.

Salgsoverenskomsten blev affattet af Mægler Ernst Nilsson i Overværelse af Sagsøgeren, Sagsøgte og dennes Broder Christian Hjorth. Ved de af disse Personer inden Retten afgivne Forklaringer maa der

gaas ud fra, at Mægleren, da de kom til det Sted i Overenskomsten, der handler om Omsætningens Størrelse, spurgte Sagsøgeren, om han nu ogsaa kunde garantere 3000 Kr for den sidste Maaned, hvortil Sagsøgeren svarede saadan noget lignende som: »Ja cirka 3000 Kr, det betyder jo 10 pCt op eller ned«. Sagsøgte og dennes Broder mener ikke at have hørt denne Bemærkning og mindes ikke at have hørt noget om Ordet »cirka«, men de erkender, at Overenskomsten inden Underskriften blev oplæst for Parterne.

Sagsøgeren har derhos forklaret, at han ikke paa den Dag, Overenskomsten blev underskrevet, havde nøjagtig Rede paa Omsætningens Størrelse; et Par Dage forinden havde han løseligt set paa Omsætnings-tallene og havde faaet det Indtryk, at Omsætningen i den sidste Maaned havde været omkring 2700 Kr; naar saa dertil kom Salget for de sidste Par Dage, mente han nok at kunne forsvare at sige ca 3000 Kr.

Der er under Sagen af Sagsøgeren fremlagt en Liste over Omsætningen i Tiden fra 18 September til 17 Oktober 1931, begge Dage incl, hvilken Liste udviser en samlet Omsætning paa 2720 Kr 03 Øre. Denne Liste er udarbejdet af Revisor Niels Martin Pedersen paa Grundlag af de Tal, som af Sagsøgerens Kommis Holger Lundbye Petersen er indført i en lille Kladdebog.

Nævnte Kommis, der er 21 Aar gammel, har som Vidne forklaret, at de paagældende Omsætningstal for det nævnte Tidsrum ganske vist er indført paa een Gang den 17 Oktober, men at de er taget fra nogle andre, derefter udrevne Blade i samme Bog, paa hvilke Blade Vidnet hver Dag indførte Omsætningstallet paa Grundlag af Kasseapparatets og Automatens Udvisende.

Sagsøgte har bestridt den ovennævnte Listes Rigtighed, idet han har henvist til dels Listens foran gengivne Tilblivelsesmaade, der ikke lader sig nærmere kontrollere, dels at Omsætningen i den første Uge efter Salget, da Sagsøgeren og dennes Kommis var til Stede i Forretningen, kun udgjorde ialt 204 Kr, og at Omsætningen i Perioden 19 Oktober til 18 November 1931 begge Dage incl, kun ialt udgjorde 884 Kr 98 Øre. Subsidiært gør Sagsøgte gældende, at der, selv om Sagsøgtes Liste lægges til Grund, er for stort et Spring mellem 2700 Kr og 3000 Kr, og at denne Difference ikke kan dækkes af Ordet »cirka«.

Parterne har afgivet forskellige fra hinanden afvigende Forklaringer med Hensyn til Grunden til den stærke Dalen i Omsætningen efter Sagsøgtes Overtagelse af Forretningen.

Efter det saaledes fremkomne og alt, hvad der iøvrigt er oplyst under Sagen, finder Retten at maatte lægge det Tal, der findes paa den oftnævnte Liste, 2720 Kr 03 Øre, til Grund ved Bedømmelsen.

Der findes herefter ikke at kunne blive Spørgsmaal om at tage Sagsøgtes Paastand om Handlens Tilbagegang til Følge. Derimod maa der gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren under Hensyn til, at det drejede sig om en Garantierklæring, som det maatte staa ham klart havde Betydning for Sagsøgte, ikke burde have opgivet Omsætningen for den sidste Maaned til ca 3000 Kr, naar han til Grundlag for denne Oplysning ikke havde andet end hans Indtryk af, at Omsætningen et Par Dage forinden kun havde naaet ca 2700 Kr, samt at den Difference,

der findes mellem 3000 Kr og den virkelige Omsætning, er for stor til at kunne dækkes af Ordet »cirka«. Disse Forhold maa have til Følge, at Sagsøgte har Krav paa et Afslag i Købesummen, der passende findes at kunne bestemmes til 600 Kr.

Det Beløb, der herefter tilkommer Sagsøgeren, udgør saaledes 1098 Kr 60 Øre.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Mandag den 13 Februar.

Nr 230/1932. **Snedkermestrene P Dirksen & Søn, Tømrrmester John Ericksen og Malermester C Simonsen (David)**

mod

Aktieselskabet Frederiksberg private Ejendomsselskab (Cohn),

betræffende Udbetaling til Appellanterne af et en Tredjemand hos Indstævnte tilkommende Beløb.

Østre Landsrets Dom af 14 Juni 1932: De Sagsøgte, A/S Frederiksberg private Ejendomsselskab, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Snedkermestrene P Dirksen & Søn, Tømrrmester John Ericksen og Malermester C Simonsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne at burde in solidum betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne Snedkermestrene P Dirksen & Søn, Tømrrmester John Ericksen og Malermester C Simonsen een for alle og alle for een til Indstævnte, Aktieselskabet Frederiksberg private Ejendomsselskab, med 600 Kroner, inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 20 November 1930 lod Sagsøgerne, Snedkermestrene P Dirksen & Søn, Tømrrmester John Ericksen og Malermester C Simonsen, for

deres Tilgodehavender hos Murermester R P Jacobsen, store henholdsvis 14 024 Kr 55 Øre, 7193 Kr 07 Øre og 5349 Kr 89 Øre, foretage Udlæg bl a i en af Jacobsen opgivet Fordring paa de Sagsøgte, A/S Frederiksberg private Ejendomsselskab. Fordringen hidrørte fra Jacobsens Opførelse af de Sagsøgtes Ejendom paa Hjørnet af Peder Bangs Vej og Dalgas Boulevard og angaves at andrage 80 000 Kr. Overretssagfører Hans Lauritzen autoriseredes i Henhold til Retsplejelovens § 558 som Inkassator af Fordringen. Straks efter Udlægenes Foretagelse blev Kravet bestridt af Selskabet, og den 22 Juni 1931 toges Jacobsens Bo under Konkursbehandling. Jacobsen skulde ifølge Entreprisekontrakten af 13 Marts og 31 Juli 1929 for Opførelsen af nævnte Bygning have et Vederlag paa ca 1½ Million Kr, men i Slutningen af 1929 viste det sig, at han manglede Penge til at gøre Byggeriet færdig, og dette maatte da gøres af andre paa hans Regning. Sagsøgerne havde oprindelig ment at kunne gøre de Sagsøgte ansvarlige for deres fulde Tilgodehavender, men i Erkendelse af, at Jacobsens Krav mod de Sagsøgte paa Grund af hans Misligholdelse af Entreprisekontrakten, derunder at han heller ikke kunde gennemføre den Del af Prioriteringen, som paahvilede ham, er blevet væsenlig mindre end under Udlægene anført, gaar den af Overretssagfører Hans Lauritzen for Sagsøgerne nedlagte endelige Paastand nu principalt ud paa, at de Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne i Forening et Beløb paa 18 500 Kr, idet det i en Skrivelse af 8 Juni 1931 til Jacobsens Kreditorer fra Sagfører Karl Krange der var Jacobsens Sagfører og tillige repræsenterede det sagsøgte Selskab, hvis Aktiemajoritet han ejer — hedder, at der til Dækning af en da foreslaaet Akkord for Jacobsen paa 33⅓ pCt bl a er til Disposition et kontant Beløb paa 18 500 Kr, som angives at hidrøre fra Byggeforetaget og at være behæftet med Sagsøgernes Udlæg. Samme Beløb nævnes derhos som et Tilgodehavende for Jacobsen hos de Sagsøgte i en for ham i Anledning af Forslaget om Akkord udarbejdet Status pr 4 Maj 1931.

Subsidiært paastaar Sagsøgerne de Sagsøgte tilpligtede at betale dem i Forening et Beløb paa 5602 Kr 61 Øre, der fremkommer saaledes:

Autoriseret Revisor Georg Hansen foretog den 26 Oktober 1931 for Sagfører Krange en Opgørelse over Jacobsens Mellemværende med det sagsøgte Selskab, udvisende pr 20 November 1930 — Datoen for Sagsøgernes Udlæg — en Saldo i Jacobsens Favør af 895 Kr 17 Øre
 Hertil kræver Sagsøgerne i Henhold til den af dem antagne autoriserede Revisor Axel Andersens Gennemgang af Mellemværendet med Beretning af 16 Marts 1932 lagt følgende Poster:

Rente af Jacobsens Ekstraregninger til Beløb 45 647 Kr 96 Øre, naar Renteberegning sker som af Hovedentreprisensummen	1369	—	44	—
Difference mellem godskrevet Bankprovision, 1740 Kr, og det rette Beløb herfor, 2900 Kr	1160	—	00	—
For meget opførte Renter til Sagfører Krange, idet disse er beregnede til 1 Februar 1931, men kun burde være beregnet til 20 November 1930	2178	—	00	—

Ialt: 5602 Kr 61 Øre

Af Beløbene paastaar Sagsøgerne tilkendt Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 Januar 1932.

De Sagsøgte paastaar Friiendelse, idet de benægter, at Jacobsen, da Udlægene foretoges, havde noget Tilgodehavende hos dem.

Under Sagen er Vidneforklaringer afgivet af Sagfører Karl Krange, Sagfører Laur Chr Lauridsen, Overretssagfører C A Gammelgaard, Murermester Rasmus Peter Jacobsen og Revisor Georg Hansen.

Overretssagfører Gammelgaard og Murermester Jacobsen har begge forklaret, at Jacobsen i Februar 1931 søgte Overretssagfører Gammelgaards Bistand til Ordning af sit Mellemværende med Sagfører Krange. Jacobsen havde da en Opgørelse fra Sagfører Krange udvisende en Saldo i Jacobsens Favør af ca 37 000 Kr, og dette Beløb lykkedes det ved Forhandling med Sagfører Krange at faa forhøjet til 50 000 Kr, dog at heri fragik eventuelt Tilgodehavende for Sagfører Krange ved et Byggeforetagende paa Paarupvej, og at Sagfører Krange overhovedet kun, saafremt Akkord for Jacobsen kunde opnaas, vilde betale denne noget, idet han erklæede at have Beviser for ikke at skyldte noget, da Jacobsen var pligtig at bære et større Kurstab ved Ordningen af et Prioritetslaan paa 210 000 Kr gennem en Vekselerer. Det var Aftalen, at Overretssagfører Gammelgaard skulde afgøre Mellemværendet mellem Jacobsen og Krange, men da der ikke forelaa tilstrækkelige Oplysninger hertil og Konkurs syntes uundgaelig, skete dette ikke.

Murermester Jacobsen har i sin Forklaring bemærket, at de 50 000 Kr, som Krange vilde støtte ham med, tildels var en Foræring.

Det er i denne Forbindelse af de Sagsøgte oplyst, at der allerede den 10 Januar 1930 forelaa skriftlig Overenskomst mellem Jacobsen og Krange om, at Krange, da Jacobsen ikke kunde gennemføre sin Entreprise om Bebyggelse af de Sagsøgtes Ejendom, skulde gøre det, dog at Forpligtelserne fremdeles paahvilede Jacobsen, og Vilkaarene var bl a at 25 pCt af Underentreprenørernes Krav — for hvilke Krange paatog sig Selvskyldnerkaution — blev staaende paa sekundær Prioritet i Ejendommen mod at afdrages indtil 1934, og at Jacobsens daværende Tilgodehavende, ca 275 000 Kr, skulde blive indestaaende i Ejendommen med Pant derefter og mod at afdrages paa længere Aaremaal fra og med 1934. Tillige var det en Betingelse — som senere gik i Orden — at Krange kom til at overtage mindst 75 pCt af Aktiekapitalen i det sagsøgte Selskab. Hertil sluttede sig en supplerende Overenskomst af 24 Juli 1930, hvorved Jacobsen indgik paa, i Stedet for at lade de 275 000 Kr af Entrepriessummen indestaa i Ejendommen, at afholde Kurstabet 31 500 Kr ved Optagelse af det ovennævnte gennem en Vekselerer tilsagte Laan paa 210 000 Kr.

Af Sagfører Kranges Forklaring, der er støttet af de øvrige afgivne Forklaringer, fremgaar det, at han vilde hjælpe Jacobsen til en Akkord ved at stille til Disposition for ham dels Kurstabsbeløbet 31 500 Kr, dels yderligere 18 500 Kr, og at det sidste Beløb var ganske fiktivt, idet det kun fremkom for derved at naa et passende samlet Beløb paa 50 000 Kr. I den af Sagsøgerne paaberaabte Skrivelse af 8 Juni 1931 fra Sagfører Krange anførtes da ogsaa, at der »til Dækning heraf (o: af Jacobsens nærmere anførte Gæld) og af mine Udlæg hos Hr Jacobsen, der tillige-

med Salær m v andrager ca Kr 20 000, er til Disposition et Beløb stort 18 500 Kr«, og herved skulde det være forudsat, at Krange skulde kunne modregne disse Beløb.

Det er herefter ikke af Sagsøgerne bevist, at Jacobsen havde et Tilgodehavende paa 18 500 Kr hos de Sagsøgte, og Sagsøgernes principale Paastand kan derfor ikke tages til Følge.

Overfor Sagsøgernes subsidiære Paastand om Tilkendelse af 5602 Kr 61 Øre har de Sagsøgte dels fremsat særlige Indsigelser mod Rigtigheden af de to Poster paa 1369 Kr 44 Øre og 2178 Kr vedrørende Renteberegning, dels gjort gældende, at de er pligtige at refundere Sagfører Krange et Beløb paa 8009 Kr 33 Øre m v, som han ved Landsrettens Dom af 26 April 1932 i Sagen IV Nr 72/1932 dømtes til at betale Nørrebros Cementstøberi i deres Egenskab af Underentreprenører (Leverandører) ved Jacobsens Hovedentreprise for de Sagsøgte. Dette Beløb maa efter de Sagsøgtes Formening fragaa i Jacobsens Tilgodehavende fra Entreprisen og andrager nu mere end dette.

Sagsøgeren bestrider, at denne Dom, der kun statuerer Forpligtelse for Sagfører Krange, kan bevirke nogen Ændring i det Krav, som Sagsøgerne havde mod de Sagsøgte paa Grundlag af Udlægene af 20 November 1930.

Som det af Dommen nærmere fremgaar, paalægges det i den Sagfører Krange at betale nævnte Beløb, fordi hans den 10 Januar 1930 afgivne Selvskyldnerkaution for visse Underentreprenørers Krav ogsaa antoges at omfatte Cementstøberiets Krav, og for Kravet vilde der, om det var fremkommet tidligere, være givet Prioritet i de Sagsøgtes Ejendom i Lighed med, hvad der var bestemt for de øvrige Underentreprenørers Fordringer. Der maa derhos efter det foreliggende gaas ud fra, at Cementstøberiets Tilgodehavende 8009 Kr 33 Øre m m, om det havde været konstateret ved Opgørelsen pr 20 November 1930, der sluttede med Saldo 895 Kr 17 Øre i Jacobsens Favor, i Lighed med den øvrige Gæld til Underentreprenørerne vilde være blevet debiteret Jacobsen. saaledes at Opgørelsen vilde have udvist en saa stor Debetsaldo for ham, at Sagsøgerne, selv om deres iøvrigt under Paastanden fremdragne Krav anerkendtes, intet Tilgodehavende vilde faa. De Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

Onsdag den 15 Februar.

Nr 132/1932. **Christianshavns Borger-Forening** (H Jacobsen)
m o d

Redaktør **Anthøn Larsen** (Henriques),

betræffende Gyldigheden af en Eksklusion.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1932: Sagsøgte, Christianshavns Borger-Forening, bør ophæve den vedtagne Eksklusion af Sagsøgeren, Redaktør Anthon Larsen, og genindsætte ham i hans Medlemsretigheder, derunder Retten til Begravelseshjælp efter Vedtægterne. I Sagsomkostninger bør Sagsøgte til Sagsøgeren betale 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foranledningen til de i Dommen nævnte Breve fra Indstævnte til den ankende Forenings Formand og Kasserer var en den 9 Januar 1932 dateret Skrivelse fra Formanden til Christianshavns Grundejerforening, hvori der under Henviisning til Aftrykningen af den i Dommen nævnte Sang og den herved skete Overtrædelse af Forfatterloven stilledes »Forslag paa saavel Forfatterens som Foreningens Vegne til et Forlig — Christianshavns Grundejerforening indbetaler til os 100 Kroner skriver Ethundrede Kroner, som vi saa videresender til en velgørende Institution her i Bydelen.« Det tilføjes, at hvis Ordningen ikke tiltraadtes, vilde der paa Generalforsamlingen fra Bestyrelsens og Forfatterens Side blive stillet Forslag om retslig Forfølgelse af Sagen.

I Indstævntes den 12 Januar 1932 daterede Brev til Foreningens Formand hedder det: »Gaaende ud fra at Deres Forslag, vedrørende Pengeafpresning, kun er en behagelig Spøg, beder jeg Dem overbringe Deres Styrelse min venligste Hilsen og Ønsket om et lykkeligt Nytaar.

Deres sørgmuntre — — —

Samtidig meddeler jeg Dem, at jeg agter at anlægge Sag imod Dem for personlige Fornærmelser.«

De to Skrivelser til Kassereren, daterede den 22 s M, var i Uddrag saalydende: »Da de som Bestyrelsesmedlem i Christianshavns Borger-Forening er Deltager i det Pengeafpresningsforsøg, som Skomager Max Larsen har iværksat imod mig — — — meddele Dem, at jeg — — — opsiget mit Laan, stort 11 000 Kroner, i Deres Villa Rialtovej 13 og Ejendommen Holmbladsgade 86 og 88 til Indfrielse 11 Juni Termin d A — — —« og »Til Forklaring af vedlagte Brev tjener, at Deres og Skomager Max Larsens gemene Overfald paa mig er ganske ubegrundet. Ved Borgerforeningens 40 Aars Fest forespurgte jeg Redaktør Ludvig Johansen om jeg maatte benytte Sangen, hvortil han svarede »Med Fornøjelse!« Samtalen overhørtes af 3—4 Vidner, der er villige til at bekræfte den — — —«.

Som i Dommen anført havde Indstævnte derhos i Bladet »Amager Borgerven« for den 12 Februar 1932 publiceret en Redegørelse for sit Mellemværende med Foreningen bl a indeholdende den i Dommen gengivne Udtalelse.

Foruden de i Dommen nævnte, af Indstævnte afviste Forslag til en Ordning af Indstævntes Forhold til Begravelseskassen har Foreningen efter Dommens Afsigelse tilbudt i anførte Henseende

at skadesløsholde Indstævnte ved Indkøb af Forsikringspolicer, hvilket Tilbud Indstævnte ejheller har villet modtage.

Efter det om Indstævntes Adfærd oplyste maa den af Generalforsamlingen den 10 Marts 1932 paa den i Dommen anførte Maade vedtagne Beslutning om i Henhold til § 5 i Foreningens Love at udelukke Indstævnte af Foreningen anses for gyldig, og Appellanten vil herefter i Overensstemmelse med sin principale Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten Christianshavns Borger-Forening bør for Tiltale af Indstævnte Redaktør Anthon Larsen i denne Sag fri at være.

Indstævnte bør til Appellanten betale Sagens Omkostninger for begge Retter med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den sagsøgte Forening, Christianshavns Borger-Forening, har til Formaal at fremme og befæste et godt og venskabeligt Forhold blandt Medlemmerne ved Afholdelse af Møder og selskabelige Sammenkomster, eventuelt Udgivelse af et Medlemsblad, samt Dannelsen af et Fond til at sikre Udbetalingen af en ifølge Begravelseskassens Vedtægt nærmere fastsat Sum, naar et Medlem afaar ved Døden. Ordinære Medlemmer og disses Hustruer skal tillige være Medlemmer af Foreningens Begravelseskasse. Ifølge Lovens § 5 er Bestyrelsen berettiget til midlertidig at ekskludere et Medlem, naar særlige Forhold taler derfor, og skal i saa Tilfælde indstille ham til endelig Udslettelse paa den førstkommende ordinære Generalforsamling.

Den 1 Februar 1932 afholdt Foreningens Bestyrelse et Møde, paa hvilket Formanden, Skotøjshandler Max Larsen, meddelte, at han og Foreningens Kasserer, Kioskejer Johs Hansen, fra et Medlem, Sagsøgeren, Redaktør Anthon Larsen, havde modtaget Breve med injurierende Udladelser. Der findes herefter tilført Forhandlingsprotokollen følgende:

»Begge Breve blev oplæste. Den samlede Bestyrelse følte sig alle fortørnede over, at Anthon Larsen beskyldte dem for Pengeafpresning. Efter et af Formanden stillet Forslag ifølge § 5 i Foreningens Love vedtoges det enstemmigt at ekskludere Hrr Anthon Larsen midlertidig af Foreningen og paa førstkommende Generalforsamling at indstille ham til Udslettelse — — —«.

Denne Beslutning meddeltes Sagsøgeren i Skrivelse af samme Dato.

Den 12 Februar 1932 omtalte Bladet »Amager Borgerven«, der blandt andet redigeres af Sagsøgeren, Eksklusionen i en længere Artikel, hvori det bl a hedder:

»at det er en Slags Pengeafpresning, naar Bestyrelsen under Trusel af retslig Forfølgning vil aftvinge mig 100 Kr.«

De nævnte 100 Kr var en Sagsøgeren af Foreningens Bestyrelse forelagt Bøde af 100 Kr til velgørende Formaal i Anledning af, at Sagsøgeren, der er Formand for Christianshavns Grundejerforening, ved dennes 50 Aars Jubilæumsfest den 28 Oktober 1931 havde ladet trykke — under Mærket: extra — og afsynge en Sang om Christianshavn, forfattet af Redaktør Ludvig Johansen og tilegnet Christianshavns Borger-Forening, ved hvis 40 Aars Jubilæumsfest den 24 Marts 1929 Sangen første Gang blev afsunget.

Paa en Generalforsamling i Christianshavns Borger-Forening den 10 Marts 1932 henstillede Bestyrelsen til Generalforsamlingen, at Sagsøgeren udelukkes endeligt af Foreningen i Henhold til Lovens § 5. Sagsøgeren havde Ordet og stillede særskilt Forslag om at ekskludere Formanden, Max Larsen. Efter sket Drøftelse skred man til Afstemning, ved hvilken Sagsøgerens Eksklusion vedtoges med 73 Stemmer mod 24 Stemmer.

En af Bestyrelsen for Christianshavns Borger-Forening mod Redaktør Anthon Larsen ved Københavns Byret aflagt Injuriesag forligtes den 19 Marts 1932 saaledes:

»Sagsøgte tilbagekalder de i Skrivelserne af 19 Januar og 22 Januar d A indeholdte Sigtelser mod Skotøjshandler Max Larsen og Kioskejer Johannes Hansen, idet han bemærker, at det ikke har været hans Hensigt at fornærme de to nævnte Herrer saalidt som nogen af de øvrige Medlemmer af Bestyrelsen i Christianshavns Borger-Forening. Sagsøgte beklager ligeledes, at de nævnte Breve er blevet optrykt i Amager Borgerven for Fredag den 12 Februar d A.«

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren den sagsøgte Forening tilpligtet at annullere den vedtagne Eksklusion af Sagsøgeren, at indsætte Sagsøgeren i Foreningen med alle hans Medlemsrettigheder, deriblandt Begravelseshjælp ifølge samme Forenings Begravelseskasse § 3, stor 150 Kr, samt at betale Sagsøgeren en Erstatning, stor 5000 Kr.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, subsidiært mod Betaling af 300 Kr.

Ifølge en af Redaktør Ludvig Johansen afgivet Vidneforklaring har han ved Christianshavns Borger-Forenings Jubilæumsfest den 24 Marts 1929 overdraget Foreningen Forfatterretten til ovennævnte Sang, og Vidnet nægter, at han — som det hævdes af Sagsøgeren — paa et Tidspunkt af Festen har givet Sagsøgeren Tilladelse til at aftrykke den i Amager Borgerven, i hvis Nr 25/1929 for den 21 Juni Sagsøgeren har aftrykt den. Vidnet var iøvrigt, da nævnte Nummer udkom, bortrejst til Udlandet.

Den sagsøgte Forening findes nu ikke blot at have et selskabeligt Formaal, men ogsaa et Formaal gaaende ud paa at sikre Medlemmerne Begravelseshjælp i Tilfælde af Død, og Begravelseskassen maa opfattes som en Afdeling af Foreningen, jfr Lov Nr 55 af 1 April 1905 eller nu Lov Nr 60 af 27 Marts 1929 § 3 Nr 3. Sagsøgte har tilbudt Sagsøgeren at blive staaende som Medlem af Begravelseskassen, idet det den 22 Februar 1932 af Bestyrelsen er vedtaget: »i dette specielle Tilfælde ikke at slette ham af Begravelseskassen«. I det nævnte Bestyrelsesmøde vedtoges det derhos at give Sagsøgeren Underretning om denne Bestyrelsens Vedtagelse »efter Generalforsamlingen«.

Den Sagsøgeren af Bestyrelsen saaledes tilbødte Stilling som Medlem af Begravelseskassen har Sagsøgeren under Sagen nægtet at akceptere. Retten maa da ogsaa finde, at Bestyrelsens Beslutning, der forøvrigt ikke ses forelagt ovennævnte Generalforsamling, ikke kan anses for retsgyldig, idet Begravelseskassens Vedtægter ikke kender andre Medlemmer end ordinære Medlemmer af Christianshavns Borgerforening, deres Hustruer og Enker.

Naar Sagsøgte dernæst i den subsidiære Paastand mener at kunne frigøres i Henhold til den Sagsøgeren tilkommende Begravelseshjælp ved nu at betale 300 Kroner, da stemmer saadan Udbetaling af Begravelseshjælp i Utide ikke med Formaålet, som er at sikre Begravelseshjælp i Tilfælde af Død, og heller ikke med den af de ovennævnte respektive Loves §§ 8 og 11 følgende særligt sikrede Retsstilling.

Idet den paa Generalforsamlingen den 10 Marts 1932 vedtagne Eksklusion herefter ikke kan anses for beføjet, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge med Undtagelse af Erstatningspaastanden, for hvilken der ikke foreligger noget Grundlag.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte efter Omstændighederne have at tilsvare Sagsøgeren 150 Kr.

Nr 250/1932.

Gaardejer Esben Esbensen
(Landsressagfører Heise)

m o d

Køng—Gummerup Elektricitetsværk (Gamborg),

betræffende Omfanget af Appellantens Tilsvær ved Udtrædelse af det indstævnte Selskab.

Østre Landsrets Dom af 22 August 1932: Sagsøgte, Gaardejer Esben Esbensen, bør til Sagsøgerne, Køng—Gummerup Elektricitetsværk, betale 1052 Kr 45 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 29 Januar 1932, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 250 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Esben Esbensen, til Indstævnte Køng—Gummerup Elektricitetsværk, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1918 købte Gaardejer Esben Esbensen Mosegaarden i Gummerup af Gaardejer Lars Rasmussen, og ved Handlen blev aftalt, at Esbensen skulde indtræde i Sælgerens Rettigheder og Forpligtelser overfor Køng—Gummerup Elektricitetsværk.

Esbensen har siden været Medlem af dette, der er et Andelsselskab, og faaet leveret Elektricitet derfra, indtil han udmeldte sig til Udtrædelse af Selskabet den 1 Maj 1931.

I de for Elektricitetsværket vedtagne Love af 26 Juli 1908, der er gældende for Esbensens Forhold til det, hedder det bl a:

»§ 2.

Medlem af Selskabet kan enhver i Kjøng eller Gummerup bosiddende Person blive, der melder sig, inden Værket tages i Brug. Ønsker nogen senere at blive Medlem, da bestemmer Bestyrelsen, om Vedkommende kan optages samt paa hvilke Betingelser. Ligeledes bestemmer Bestyrelsen om, og paa hvilke Betingelser Selskabet kan sælge Elektricitet til andre end Medlemmer; dog skal Generalforsamlingen godkende Bestyrelsens Bestemmelser i saa Henseende, for at de kan faa Lovkraft. Overfor saadanne Købere af elektrisk Strøm er Selskabet uansvarlig for eventuelle Standsninger i Værkets Drift.

§ 3.

Selskabets Medlemmer garanterer udadtil solidarisk for Opfyldelse af dets Forpligtelser og indadtil i Forhold til de Antal Lamper, hver enkelt har installeret. Elektromotorerne omregnes da til Lamper saaledes, at en Hestekraft regnes lig med to Lamper.

§ 7.

Et Medlem kan kun udtræde af Selskabet ved at betale det dobbelte Beløb, som han ifølge sit Antal installerede Lamper hæfter for af Selskabets Gæld paa det Tidspunkt, da Udtrædelsen finder Sted. Beløb, der ad den Vej maatte indkomme, skal afskrives paa den Del af Selskabets Gæld, som Kommunen medkautionerer for, foruden de faste aarlige Afdrag, eller anbringes som urørligt Aktiv for Selskabet, til dets hele Gæld er afbetalt.

Selskabet forpligter sig til, imod at Kommunen indtræder som Medgarant for Selskabets Gæld uden Betaling at lade installere 10 Lam-

per og 1 Maaler i Gummerup Forskole. Ved Lærer- eller Lærerinde-skifte i Gummerup kan det ikke paalægges de ny tiltrædende at være Forbrugere af Elektricitet fra Selskabets Værk. Hvis Selskabet optager nye Laan uden Kjøng Sogneraads Vidende og Samtykke, da medkautionerer Kommunen ikke for disse.

Det i § 4 omtalte Overskud eller Underskud er Kommunen uvedkommende, ligesom alt andet Underskud ikke kan paalignes Kommunen med nogen Andel. Nærværende Paragraf kan ikke ændres uden Kjøng Sogneraads Samtykke.

— — — —

§ 10.

Lovændringer eller Opløsning af Selskabet kan kun finde Sted paa en ordinær Generalforsamling. Til Lovændringer kræves, at $\frac{2}{3}$ af de mødte Andelshavere stemmer derfor, og Opløsning kan kun finde Sted, naar den tillige vedtages med $\frac{3}{4}$ af samtlige Andelshaveres Stemmer paa en ekstraordinær Generalforsamling, der afholdes mindst 14 Dage efter den ordinære. Forslag til Lovændringer skal altid bekendtgøres paa Løbesedlerne.«

Idet Elektricitetsværket under Henvisning til Lovenes § 71 hævder, at Esbensen for at blive udmeldt er pligtig at betale det dobbelte Beløb, som han ifølge sit Antal installerede Lamper hæfter for af Selskabets Gæld paa Udtrædelsestiden, og at han, da det samlede Antal forpligtede Lampesteder er 1696, og han havde 35, medens Selskabets Gæld andrager 25 500 Kr, skal betale 30 Kr 07 Øre pr Lampested, har det under nærværende ved Retten for Assens Købstad m v forberedte Sag paastaaet Gaardejer Esben Esbensen dømt til at betale Selskabet 1052 Kr 45 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato, den 29 Januar 1932. Sagsøgte har principalt paastaaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af 226 Kr 80 Øre.

Medens Sagsøgte ikke har fremsat nogen Indsigelse mod Udregningen af det paastævnte Beløb og derunder heller ikke mod hele Gældens Størrelse, har han til Støtte for Frifindelsespaastanden gjort gældende, at Bestemmelsen i Lovenes § 71 maa forstaas saaledes, at »Gæld« der betyder det Beløb, hvormed Selskabets Passiver overstiger dets Aktiver, og at Selskabets Status beregnet saaledes vil give Overskud, saa at der intet bliver at hæfte for. Denne Fortolkning, hævder han, har i hvert Fald i de senere Aar, selv om Udtrædelse ikke har fundet Sted, været almindelig blandt Selskabets Medlemmer, og den nu hævdede Forstaaelse af §'en, hvorefter Tilsvaret skulde beregnes i Forhold til Gælden, uden at der tages Hensyn til Selskabets Aktiver, maatte i hvert Fald anses for saa ekstraordinær, at hans Opmærksomhed burde være henledt derpaa ved hans Indtræden i 1918.

Til Støtte for sin subsidiære Paastand har Sagsøgte derhos anført, at Bestemmelsen kun er indsat for at sikre Køng Kommune den af den til Selskabet laante Anlægskapital, og at »Gæld« derfor i hvert Fald kun kan forstaas som omfattende Anlægsgældens Restbeløb 5500 Kr, hvorefter hans Tilsvaret, iøvrigt beregnet som af Værket, kun skulde blive 226 Kr 80 Øre.

Naar Bestemmelsen i Lovenes § 71 Stk om et udtrædende Med-

lems Pligt til at betale Selskabets Gæld sammenholdt med den almindelige Bestemmelse i § 3 1 Stk om Medlemmers Ansvar for Selskabets Forpligtelser, findes Ordet »Gæld« i § 7 1 Stk, som ogsaa allerede tidligere fastslaaet ved en Østre Landsretsdom af 25 Januar 1932 i en Sag mellem Værket og et udtrædende Medlem, at maatte forstaas som omfattende hele Selskabets Gæld, altsaa saavel Anlægslaanet 5500 Kr som to senere Sparekasselaan til Rest tilsammen 20 000 Kr, og der savnes Grundlag for ved Opgørelsen af den Gæld, hvoraf et udtrædende Medlem skal betale en Andel, at tage nogen Del af Selskabets Aktivmasse i Betragtning.

Under Hensyn til, at der er Tale om Medlemsskab af et Andels-selskab til Medlemmernes gensidige Nytte, og at Sagsøgte har været Medlem af Selskabet i over 12 Aar, findes Sagsøgte heller ikke at kunne støtte nogen Indsigelse mod Søgsmålet paa, at Bestemmelsen skulde være saa ekstraordinær, at hans Opmærksomhed særlig skulde være henledt paa den af Selskabets Bestyrelse ved hans Indtræden.

Sagsøgte vil herefter være at dømme efter Sagsøgernes nedlagte Paastand og have at betale dem Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Torsdag den 16 Februar.

Nr 8/1933.

Max Gringer

o m

Genoptagelse af en af Østre Landsret d 5 Maj 1931 paadømt Sag.

Østre Landsrets Kendelse af 30 December 1932: Ved Østre Landsrets den 5 Maj 1931 under Medvirken af Nævninger afsagte Dom blev Max Gringer og Johannes Jørgensen ansete henholdsvis efter Straffelovens §§ 224 og 259 og efter Straffelovens § 259, jfr § 47 I, med Forbedringshusarbejde hver i 1 Aar. I Januar Maaned 1932 forklarede Jørgensen under sin Afsoning i Vridsløselille Straffeanstalt dels af fornævnte Straf og dels af en ham ved Københavns Byrets Dom af 11 Maj 1931 bl a efter Straffelovens § 230 I og II, jfr tildels § 46, jfr § 64, idømt Tillægsstraf af Forbedringshusarbejde i 2 Aar, at den af ham for Nævningetinget afgivne Forklaring, hvorefter han efter Aftale med Gringer i den Hensigt at besvige vedkommende Tyveriforsikrings-selskab havde begaaet Indbrudstyveri hos Gringer, var urigtig, og at Tyveriet var begaaet af en Person, som han ikke vilde angive, uden at Gringer havde nogen Andel deri. Jørgensen begærede derhos for sit Vedkommende Sagen genoptaget, og Gringer, der under Sagen havde nægtet sig skyldig, begærede derefter Sagen ogsaa genoptaget for sit Vedkommende. I Anledning af disse Begæringer har Anklagemyndig-

heden foretaget en Række Undersøgelser, og er der for Københavns Byret foretaget en Del Afhøringer dels af de Domfælte, dels af under Sagen tidligere førte Vidner og dels af andre Personer, hvorhos Jørgensen efter Indstilling af Gringers Forsvarer, tiltraadt af Jørgensens Forsvarer, har været undergivet mental Observation paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvis Overlæge i Erklæring af 7 Juni 1932 som Resultat af sin Undersøgelse udtaler, at Jørgensen ikke er aandssvag eller sindssyg, men maa betegnes som Psykopat med meget let svigtende moralsk Modstandskraft. Under Afhøringerne for Byretten har Jørgensen efter en Tid i Forbindelse med dels usandsynlige, dels modstridende Forklaringer at have fastholdt Rigtigheden af sin Tilbagekaldelse af den for Nævningetinget givne Tilstaaelse, gentagende afgivet Forklaringer, i hvilke han under nærmere Redegørelse for Motiverne til sin Tilbagekaldelse har erkendt, at denne er urigtig, og har under Udredning af Enkelthederne i Forholdet gentaget sin Tilstaaelse om at have foretaget det omhandlede Indbrudstyveri hos Gringer efter Aftale med denne om derved at besvige Forsikringsselskabet. Jørgensen har herefter tilbagekaldt sin Begæring om Sagens Genoptagelse, medens Gringer under Fastholdelse af ikke at være skyldig i det paagældende Forhold har fastholdt sin Begæring. Da den af Jørgensen under Nævningesagen afgivne Tilstaaelses Rigtighed var bestyrket af forskellige andre Bevisligheder, uden at der forelaa nogen Omstændighed, der kunde give Anledning til at antage, at han havde Interesse i at afgive sin mod Gringers Forklaring stridende Tilstaaelse, og da de under Genoptagelsessagen tilvejebragte Oplysninger, — derunder om Jørgensens Motiver for hans Tilbagekaldelse — maa anses yderligere at bestyrke hans Tilstaaelses Rigtighed, findes der ikke for Gringers Vedkommende ved Jørgensens Forhold efter deres Domfældelse i Nævningesagen og ej heller ved det iøvrigt under Genoptagelsessagen fremkomne — derunder om Gringers økonomiske Forhold og om et enkelt Vidnes Fortid — at være tilvejebragt saadanne nye Oplysninger, at de skønnes antageligt, at de kunde have medført Gringers Friiendelse, hvorfor

b e s t e m m e s :

Den af Max Gringer fremsatte Begæring om Genoptagelse af den af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger den 5 Maj 1931 paa-dømte Sag kan ikke tages til Følge.

Genoptagelsessagens Omkostninger, derunder Salær til den for Landsretten i Anledning af mundtlig Forhandling i Sagen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Aage Ørum, 100 Kr, udredes af Max Gringer.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

T h i b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 168/1932. Ur- og Instrumentmager A Mortensen
(Gamborg)

mod

Forbundet af danske Urgrossister og Grosserer P M Wiskum
(Allerup),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Ansvar for Indgreb i Appellantens Erhvervsforhold.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1932: De Sagsøgte, Forbundet af danske Urgrossister og Grosserer P M Wiskum, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Ur- og Instrumentmager A Mortensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgeren betale til de Sagsøgte med 150 Kr, der bliver at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Ur- og Instrumentmager A Mortensen til de Indstævnte Forbundet af danske Urgrossister og Grosserer P M Wiskum med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Marts 1924 paabegyndte A Mortensen en Virksomhed som Ur- og Instrumentmager og blev i samme Maaned optaget som Medlem af Urmagerlauget i København. Ifølge Laugets Love kan kun Urmagere, der holder aaben Butik, blive Medlemmer, og da Mortensen, der ved Indmeldelsen havde forholdt sig saaledes, at Lauget maatte gaa ud fra, at han vilde oprette en Stuebutik i Ejendommen Langelandsvej 6, trods Paamindelse fra Lauget ikke aabnede nogen Butik, blev han i Efteraaret 1924 ekskluderet. Siden kort efter Eksklusionen har han holdt aaben Bod, men ikke paany søgt Optagelse i Lauget.

Mellem dette og Forbundet af danske Urgrossister har der siden 1911 bestaaet Overenskomster, senest Overenskomst af 28 November

1929, ifølge hvilke Forbundets Medlemmer er forpligtede til i København og dets Postdistrikt kun at sælge Ure og Urdele (Fourniturer) til Medlemmer af Urmagerlauget i København og disse til kun at købe deres Forbrug af Ure og Fourniturer hos Forbundets Medlemmer.

I Skrivelse af 25 November 1931 til Grosserer P M Wiskum, Formand for Forbundet af danske Urgrossister anmodede A Mortensen om, at der maatte blive givet Forbundets Medlemmer Meddelelse om, at de frit kunde sælge til ham, uagtet han ikke stod som Medlem af Urmagerlauget; det tilføjedes, at han selvfølgelig underkastede sig den paagældende Grossists Betalingsvilkaar. Den 5 December s A svarede Forbundet, at en saadan Meddelelse ikke var og ikke vilde blive udsendt.

I Skrivelse af 10 s M til Politidirektøren i København anmodede Mortensen derefter om, at der i Anledning af det saaledes passerede maatte blive indledet Undersøgelse mod P M Wiskum som formentlig skyldig i et efter Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden af 27 Marts 1929 § 3 strafbart Forhold. Den 6 Januar 1932 blev det af Københavns Politi meddelt Mortensen, at der ikke fra det offentliges Side kunde foretages videre i Sagen, hvilken Afgørelse under 2 Februar s A blev tiltraadt af Statsadvokaten for København.

Under nærværende Sag har A Mortensen nedlagt Paastand dels paa, at Grosserer P M Wiskum og Forbundet af danske Urgrossister dømmes til in solidum at betale ham 2000 Kr, subsidiært et ved Rettens Skøn fastsat Beløb, med Renter deraf 5 pCt aarligt fra Stævningens Dato, den 29 Februar 1932, dels paa, at der paalægges Grosserer Wiskum Straf i Henhold til Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden af 27 Marts 1929 § 3. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgeren anført følgende:

Som afskaaret fra at gøre sine Indkøb hos de Medlemmer af Forbundet, der med Eneret forhandler alle gængse Mærker af Ure og Reservedele, har Sagsøgeren været nødsaget til ad Omveje at skaffe sig Varer i Udlandet, hvilket har medført en Fordyrelse paa en 15 pCt, ligesom han ofte har været ude af Stand til straks at skaffe Reservedele til Reparationer. Saalænge Valutamarkedet var frit, lykkedes det ham dog nogenlunde at holde sit Lager konstant, men efter at de nu bestaaende Valutarestriktioner var indtraadt, har han været stillet overfor næsten uløselige Vanskeligheder. At søge Optagelse i Lauget ønsker han ikke; thi i saa Fald vilde han blive underkastet dettes Prisbestemmelser og nødsaget til at forhøje Udsalgspriserne paa Varer og Reparationer, ligesom han vilde være afskaaret fra, hvis en Lettelse i Valutasituationen skulde indtræde, at tage Varer hjem fra Udlandet, navnlig ogsaa optiske Artikler, hvori den største Del af hans Omsætning bestaar, jfr § 8 i Laugets Love, ifølge hvilken ethvert Medlem, der ikke driver Urdetailforretning som Hovederhverv, kan ekskluderes. Herefter hævder han, at Forbundet ved at afslaa den af ham i Skrivelsen af 25 November 1931 fremsatte Anmodning har iværksat en saadan Forfølgelse mod ham som omhandlet i den ovennævnte Lovs § 3 og derved tilføjet ham et Tab paa mindst 2000 Kr, hvilket det er

pligtigt at erstatte ham, ligesom Formanden har paadraget sig Strafansvar efter samme Lovbestemmelse.

Her overfor har de Sagsøgte gjort gældende, at Forbundet og dets Formand ikke har gjort sig skyldige i noget Forhold, der kan medføre Erstatnings- eller Strafansvar efter den ovennævnte Lovbestemmelse, ved at overholde den med Lauget trufne Aftale om, at Forbundets Medlemmer kun maa sælge Ure og Urdele til Laugets Medlemmer, en Aftale, der har et fuldt berettiget, udelukkende fagligt Formaal; det er vel af Forbundets Medlemmer, at de fleste gængse Urmærker og Reserverdele forhandles, men de fleste danske Urgrossister staar uden for Forbundet, saaledes at Sagsøgeren kan købe Varer hos dem; iøvrigt er det ham selv, der afskærer sig fra at kunne gøre Indkøb hos Forbundets Medlemmer, nemlig ved ikke at indmelde sig i Lauget, hvis Prisbestemmelser kun gaar ud paa at sikre Medlemmerne en rimelig Avance samtidig med, at der sikres Forbrugerne en god og fagkyndig Betjening.

Selv om der kan gaas ud fra, at den omhandlede Bestemmelse i Overenskomsten mellem Lauget og Forbundet, en Bestemmelse, der maa antages at være begrundet i legitime faglige Hensyn, har ugunstige Virkninger for Sagsøgeren med Hensyn til Vareforsyning, ses det ikke, at de Sagsøgte ved ikke at efterkomme hans Opfordring i Skrivelsen af 25 November 1931 har paaført ham nogen Forfølgelse, som tilsigter paa uberettiget Maade at begrænse hans frie Adgang til Erhverv.

De Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilpligtes at godtgøre de Sagsøgte med 150 Kr.

Fredag den 17 Februar.

Nr 143/1932. **Hobro Købstadkommune** (Fich)

mod

Aktieselskabet **Hobro Tømmerhandel** og Aktieselskabet **Regnar Th Genefke** (P Jacobsen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at optage Afløbet fra Vesterfjord til Hobro-Mariagerfjord som mindre offentligt Vandløb.

Vestre Landsrets Dom af 29 Marts 1932: De Sagsøgte, Hobro Købstadkommune, bør være uberettiget til at optage Afløbet fra »Vesterfjord« til Hobro-Mariagerfjord som mindre offentligt Vandløb. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne, A/S Hobro Tømmerhandel og A/S Regner Th Genefke, 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret bestrider Appellanten ikke, at Inderfjord og Forbindelsen mellem den og Vesterfjord hører til Søterritoriet.

Efter alt foreliggende maa der gaas ud fra, at Kanalen mellem Inderfjord og Mariagerfjord ligeledes er Statens Højhedsret undergivet.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Hobro Købstadskommune, til de Indstævnte, Aktieselskabet Hobro Tømmerhandel og Aktieselskabet Regner Th Genefke, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1930 lod de Sagsøgte, Hobro Købstadskommune, i Dagbladene i Hobro indrykke følgende Bekendtgørelse:

»Hobro Byraad har vedtaget at optage Onsild Aa fra Bygrænsen til Udløbet i Østerfjord, samt — — — som mindre offentligt Vandløb og vil, saafremt der ikke inden 4 Uger fra 1 Juli d A indkommer Protest herimod, lade udarbejde Regulativ for de to nævnte Vandløb«.

Efter at der af forskellige Lodsejere var nedlagt Protest mod denne Vedtagelse, og der i den Anledning havde fundet forskellige Forhandlinger Sted tilskrev Hobro Byraad ved Skrivelse af 15 Oktober s A Klagernes Sagfører saaledes:

»Paa dertil given Anledning meddeles herved, at Byraadet i sit Møde GD har vedtaget nedenstaaende af Gade- og Vejudvalget efter Konference med Ministeriets Ingeniør Hr Claudi Westh foretagne Indstilling til Hobro Byraad:

»Efter at Byraadet i Overensstemmelse med Lov af 28 Maj 1880 § 4, Stk 2, har besluttet, at Onsild Aa skulde optages som mindre offentligt Vandløb, og Bekendtgørelsen derom var udstedt, modtog Byraadet fra interesserede Lodsejere en Protest mod Optagelsen. — Byraadet vedtager derefter at optage Onsild Aa fra Bygrænsen til Udløbet i »Vesterfjord« og fra »Vesterfjord« ud til Enden af den gravede Kanal gennem Horsøtangen til Mariagerfjord, idet tillige sikres, at der er frit Ind- og Udløb til og fra »Vesterfjorden« dog at de i Kanalen ved Horsø af Havnevæsnet anlagte Sluser fortsat bestaar og virker som hidtil.

Da Byraadet skønner, at der er Anledning til at foretage Forandringer i Vandløbets nuværende Skikkelse, og da der ikke forefindes tilfredsstillende Bestemmelser om dets Bredde, Dybde m v (jfr samme Lovs § 14) har Byraadet anmodet det danske Hedeselskab om at udarbejde Forslag til en Regulering af Vandløbet, hvorefter Forslaget vil blive fremlagt ved en Vandsynsforretning, hvortil samtlige interesserede vil blive indvarslede.«

Om den saaledes ændrede Beslutning, hvorefter »Vesterfjord« udgik, fandt der ikke ny Bekendtgørelse Sted.

Den 31 Juli 1931 tilstillede Byraadet derefter Vandsynsformanden følgende Skrivelse:

»Idet det meddeles, at Byraadet har optaget Afløbet fra Vesterfjord som mindre, offentlig Vandløb paa hele sin Strækning fra Vesterfjord til Udløbet i Mariagerfjord, skal man under Henvisning til Lov Nr 63 af 28 Maj 1880, § 14, 2 og 3 Stk herved begære afholdt en Vandsynsforretning over ovennævnte Vandløbsstrækning for ved Forlig eller Kendelse at faa afgjort, hvorvidt medfølgende, af Hedeselskabet udarbejdede Reguleringsforslag skal gennemføres eller ikke, eller i alle Tilfælde faa fastsat Bestemmelse om Vandløbets Bredde, Dybde og Fald og om Vedligeholdelsesudgifternes Fordeling med Henblik paa Udarbejdelsen af et Regulativ for Vandløbsstrækningen. Byraadet anmoder derhos Vandsynsformanden om at fastsætte Tid og Sted for Forretningens Afholdelse — — —«.

Under en derefter den 17 August 1931 afholdt Vandsynsforretning blev der af Sagsøgerne, A/S Hobro Tømmerhandel og A/S Regner Th Genefke, nedlagt Indsigelse saavel mod de Sagsøgte Ret til at optage den paagældende Strækning som mindre offentlig Vandløb som mod Vandsynsmændenes Kompetence til at paakende Spørgsmaalet. Ved Vandsynsmændenes samme Dag afsagte Kendelse blev Forretningen udsat indtil videre, hvorhos der i Henhold til Lov 28 Maj 1880 § 5, 2 Stk, blev givet Sagsøgerne en Frist paa 6 Uger til at indbringe Spørgsmaalet for Domstolene.

Under nærværende den 25 September 1931 anlagte Sag har derefter Sagsøgerne nedlagt Paastand om, at den af de Sagsøgte tagne Beslutning om at optage Afløbet fra »Vesterfjord« til Mariager Fjord som mindre offentlig Vandløb kendes uberettiget.

De Sagsøgte har principalt paastaaet Sagen afvist, subsidiært sig frifundet.

Da Spørgsmaalet om, hvorvidt Vandløbslovgivningens Regler er anvendelige paa det under Sagen ommeldte Vand, henhører under Domstolens Afgørelse, kan de Sagsøgte's principale Paastand ikke tages til Følge.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne i første Række gjort gældende, at Vandløbslovgivningen overhovedet ikke er anvendelig paa de under Sagen ommeldte Vandstrækninger, idet ikke blot »Vesterfjord«, men ogsaa »Inderfjord« og Forbindelsen mellem disse er Dele af Hobro-Mariagerfjord og som saadanne henhørende til Statens Søterritorium, hvorfor der ikke vil kunne paalægges Sagsøgerne Andel i Udgifterne til Uddybning, Oprensning, Vedligeholdelse m v. At Afløbet

paa Strækningen fra »Vesterfjord« til »Inderfjord« saavelsom denne sidste i Tidens Løb er blevet indskrænket ved Opfyldning, Tilgroning og Opsamling af Mudder kan efter Sagsøgernes videre Anbringende ikke ændre Vandarealernes oprindelige Karakter som hørende til Fjorden, og navnlig kan den Omstændighed, at de uheldige Kloakaføbsforhold gør en Regulering ønskelig, ikke bevirke, at Andel i Udgifterne herved kan paalægges Sagsøgerne som tilstødende Lodsejere. Sagsøgerne har yderligere henvist til, at Afløbet paa Strækningen fra »Vesterfjord« til »Inderfjord« tilligemed disse to Vandarealer ved Matrikuleringen er betegnet som Dele af Hobro-Mariagerfjord og er indbefattet under den af Ministeriet for Handel og Søfart senest i 1931 stadfæstede Vedtægt for Fiskeriet i nævnte Fjord, samt at det ved en af Overlandvæsenkommissionen for Randers Amt i 1908 afsagt Kendelse overensstemmende med en af de Sagsøgte da nedlagt Paastand er statueret, at der, da »Vesterfjord« som en Del af Hobro-Mariagerfjord henhører til Søterritoriet, ikke uden Statens Samtykke var Hjemmel til Anbringelse af projekteret Sluseværk ved Afløbet fra »Vesterfjord« til den ydre Del af Hobro-Mariagerfjord.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anbragt, at Betegnelsen paa Matrikulkortet er uden Betydning for Sagens Afgørelse, at Strækningen mellem »Vesterfjord« og »Inderfjord« i daglig Tale hyppigst benævnes »Aaen«, samt at Vandstrækningernes nuværende faktiske Tilstand maa være afgørende for, om Vandløbslovgivningens Regler kan finde Anvendelse paa dem. De har i saa Henseende næst at henvise til, at der for en Del Aar tilbage er givet »Vesterfjord« og »Inderfjord« et nyt Afløb gennem en med et Sluseværk forsynet gravet Kanal, anført, at begge de nævnte »Fjorde« i Tidens Løb ganske har skiftet Karakter, idet sidstnævnte for en stor Del er udtørret, medens førstnævnte har faaet Karakteren af en Indsø med ganske ringe Saltholdighed og med Dyre- og Planteliv som en Ferskvandssøs, saaledes at Forbindelsen mellem dem nu maa betragtes som en Aa eller i alt Fald som et Vandløb i den Forstand, hvori dette Begreb er fastslaaet ved § 1 i Vandløbsloven, hvis Bestemmelser derfor maa kunne bringes til Anvendelse. De Sagsøgte har endelig gjort gældende, at selv om de nævnte Vandstrækninger vedblivende maatte betragtes som Dele af Søterritoriet, kan der dog intet være til Hinder for med Statens udtrykkelige eller stiltiende Samtykke at bringe Vandløbslovgivningens Regler til Anvendelse paa dem, i hvilken Forbindelse de har henvist til, at der ikke fra Statens Side er nedlagt Protest mod den af dem tagne Beslutning.

Efter de foreliggende Oplysninger findes der ved Sagens Paadømmelse at maatte gaas ud fra, at ikke blot »Vesterfjord«, men ogsaa »Inderfjord« og Forbindelsen mellem disse hidtil stedse har været betragtet og behandlet som Dele af Hobro-Mariagerfjords Areal og som saadanne henhørende til Søterritoriet. Der skal herved foruden til det af Sagsøgerne i saa Henseende anførte henvises til, at der, som Sagen foreligger oplyst, ingensinde kan antages af de til de nævnte Vandestødende Lodsejere at være udøvet de saadanne ifølge Lovgivningen om Ferskvandssøer og Aaer m v tilkommende Rettigheder. Herefter, og

idet det om den faktiske Tilstand oplyste ikke vil kunne tillægges Betydning, findes der at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at de nævnte Vandstrækninger ikke henhører under de i Lov af 28 Maj 1880 § 1 ommeldte Vandstrækninger. Idet derhos de i Lovens § 50 fastsatte Betingelser for ikke desto mindre at bringe Lovens Regler til Anvendelse ikke findes at være til Stede, har der for saa vidt manglet Hjemmel til den af de Sagsøgte truffne Beslutning, og det bliver herefter ufor-
nødent at komme ind paa det iøvrigt af Sagsøgerne anbragte.

Overensstemmende med det anførte vil Sagsøgernes Paastand, mod hvis Omfang ingen Indsigelse er nedlagt, i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 300 Kr.

Her med endte Højesteretsaaret 1932.

Færdig fra Trykkeriet den 1 Marts 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.